Ya bàbànán ne Dios nga nesúrát kiya baru wa túlag Genesis se Exodus

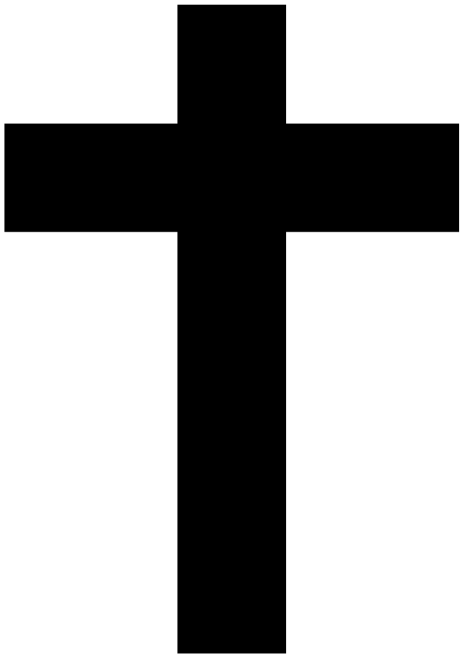

Isnag: Ya bàbànán ne Dios nga nesúrát kiya baru wa túlag Genesis se Exodus New Testament+

Ya bàbànán ne Dios nga nesúrát kiya baru wa túlag Genesis se Exodus

Isnag: Ya bàbànán ne Dios nga nesúrát kiya baru wa túlag Genesis se Exodus New Testament+

copyright © 2005 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Isnag)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 29 Jan 2022
1ec085d0-ac57-59dc-8795-b4493a1fc6c6

Contents

Genesis 1
Exodus 73
Mateo 133
Marcos 189
Lucas 223
Juan 281
Apostoles 323
Roma 374
1 Corinto 398
2 Corinto 423
Galacia 439
Efeso 449
Filipos 457
Colosas 463
1 Tesalonica 469
2 Tesalonica 474
1 Timoteo 477
2 Timoteo 484
Tito 489
Filemon 492
Hebreo 494
Santiago 512
1 Pedro 518
2 Pedro 525
1 Juan 529
2 Juan 535
3 Juan 536
Judas 537
Daya Nepakammu 539

Genesis

Tu nagparsuwa ne APU ki ngámin

1 Kitu inanggayát na, ay pinarsuwa ne
Dios ya lángit se iya kalawagán.
2 Ay tu kalawagán kitun, ay áwan na
nga singasingan, se áwan na nga maya-
mayán. Nagìbat tala tu pane ngúdu natu
pabeg danum nga magsag-saggiyár. Ay
ya Ispiritu ne Dios, ay magalìlekus kitu
paningúdu natu danum.
3 Ay nán ne Dios, "Magwada ka mán,"
nán na. Ay tútu atán ya wada ngin.
4 Ay napiya tutu wala ya wada ki
nagsisíngan ne Dios! Ay se na pagsanutan
ya wada se iya gìbat.
5 Ay nengagánan na ya wada ka Algaw,
ay nengagánan na pe ya gìbat ka Gabi.
Ay se yala nga naggídám, ay se yala nga
pagmakát. Ay ittu tun tu nunna nga
algaw.
6 Ay se yala nán manin ne Dios, "Atán
din ya pagbàtán naya angap ki ngúdu se
iya danum kiya taggad," nán na.
7 Ay nàwa nga kurug. Ay díkod, nàwa
ne Dios ya ngúdu nga ittu ya nagbàtán
naya angap se ya danum ked taggad di.
8 Ay nengágan ne Dios ya ngúdu ka
lángit. Ay tútu naggídám se yala nga
pagmakát manin. Ittu tun tu mekàduwa
ngalgaw.
9 Ay se yala nán ne Dios manin, "Maal-
mung nga mapabeg din kampela ngin nin
ya danum, ta senu lumtuwád kuma ya
giyán na áwan danum," nán na. Ay nàwa
nga kurug.
10 Ay nengágan ne Dios ya giyán na
áwan danum ka Lusà. Ay tu naalmung
nga danum ma napabeg ay nengágan na
ka Bebay. Ay napiya tutu wala idi ki
nagsisíngan ne Dios.
11 Ay se yala nga nán ne Dios,
"Patubuwam mán na lusà daya ngámin
baláki nga kad-kaddat se daya mul-
múla nga magbukal se daya kay-káyu wa
magbúnga se magbukal pe," nán na. Ay
nàwa nga kurug.
12 Tummúbu ki lusà daya ngámin bal-
baláki daya mul-múla. Atán ngámin
baláki daya magbukal la mul-múla se
daya kay-káyu wa magbúnga ka nag-
bukal. Ay napiya tutu wala idi ki nag-
sisíngan ne Dios.
13 Ay se yala manin naggídám ay se yala
manin pe ya pagmakát. Ay ittu tun tu
mekàlu wa algaw.

14 Ay nán manin ne Dios, "Lumtuwád
din ngámin daya makidde ka wada ka
lángit, ta senu atán pangilasínán kiya
algaw se kiya gabi. Ay senu atán pe ya
pangemaddán kadaya nagbal-baláki nga
mà-màwa se kadaya al-algaw se daya
dagudagun.
15 Ay ittu pe dayán daya nawada ka
lángit nga mangwada kiya kalawagán,"
nán ne Dios. Ay ittu kurug tu nàwa.
16 Napaltuwád ne Dios ya duwa nga
dadakkal la makawada. Tu ab-abay ay
ittu ya mangwada ki algaw, ay tu isa, ay
ittu ya mangwada ki gabi. Ay atán pe
daya bittuwan.
17 Nippáy ne Dios dedi ka lángit, senu
wadaán da ya kalawagán.
18 Ay senu mangwada da ki algaw se ki
gabi, ay aggída pe ya mamagsibna kiya
gìbat se iya wada. Ay napiya tutu wala
idi ki nagsisíngan ne Dios.
19 Ay se yala naggídám manin se yala
pagmakát manin. Ittu idi ya mekappát ta
algaw.

20 Ay se yala manin nán ne Dios, "Lum-
tuwád din kiya danum daya nagpapan-
gan na sibbibiyág, ay lumtuwád din pe
daya ngámin bal-baláki nga an-an-anù
nga magkay-káyab ka ngúdu."
21 Ay díkod napaltuwád ne Dios daya
dadakkal la alolag ki bebay, se daya adu
wa nagbal-baláki nga sissida, se daya
adu nga magbiyág ki danum, ay se daya
nagbal-baláki nga an-an-anù. Ay napiya
tutu wala dedi ki nagsisíngan ne Dios.
22 Ay se yala nga binindisiyonán ne Dios
da nga nán na, "Gumánab kayu ta senu
umadu kayu tutu wala nga magyán ki
bebay. Ay dakayu wa an-anù, gumánab
kayu pe kídi kalawagán," nán ne Dios.

23 Ay se yala naggídám se yala manin
pagmakát. Ittu tun tu mekalimma nga
algaw.
24 Ay se yala nga nán ne Dios manin,
“Paltuwádam mán na lusà ngámin daya
bal-baláki nga alolag. Mangiltuwád ka
kadaya maáyam ma ummán kadaya báka
se daya duddúma. Iltuwád mu pe daya
ngámin bal-baláki nga alsádu wa alolag,
se daya ul-ulullag ga kumar-káray!” nán
ne Dios. Ay ittu mà tu nàwa.
25 Napaltuwád ne Dios ngámin na
baláki daya alsádu wa ul-ulolag se daya
ngámin baláki áyam, ummán kadaya
báka se daya duddúma, ay oray pe daya
ngámin bal-baláki daya magkar-káray ki
lusà. Ay napiya tutu wala dedi ki nag-
sisíngan ne Dios.
26 Ay se yala nán ne Dios manin,
“Kuwaan tada ya tolay ka ummán
kadàtada. Aggída ya pangiturayan tada
kadaya ngámin sissida, se kadaya ngámin
an-anù, ay se kadaya ngámin na ul-ulolag,
alsádu se ámu. Aggída ya mangituráy
kadaya ngámingámin na kumar-káray
ked útun lusà,” nán ne Dios.
27 Ay díkod kinuwa ne Dios ya tolay ka
ummán kaggína. Nagpáda da se iya tolay.
Kinuwa nada ka laláki se babay.
28 Ay se yala nga binindisiyonán ne Dios
da nga nán na kaggída, “Gumánab kayu,
ta senu umadu kayu tutu wala. Gumánab
kayu kiya ngámin na kalawagán, ay se
iturayán nu pe. Iturayán nu daya sissida
se daya an-anù se daya ngámin na sib-
bibiyág ga atán kid útun lusà,” nán ne
Dios.
29 Ay nán ne Dios manin, “Ye sinnan
nu! Iddè kadakayu daya ngámin na mul-
múla nga magbukal la tumúbu kiya lusà.
Ay oray pe daya kay-káyu wa magbúnga
se magbukal, ay idde kuda kadakayu pe.
Tu dayán daya mabalin nu wa kanan ka
pagbiyág nu.
30 Ay daya kad-kaddat se daya kay-
káyu, ay tu dayán daya mabalin kanan
daya ngámin na ul-ulolag se daya an-anù
se daya ngámin na sibbibiyág nga kumar-
káray kid útun lusà,” nán ne Dios. Ay ittu
mà kurug ya nàwa.
31 Ay kurug mà a napiya tutu wala
ngámin daya kinuwa ne Dios ki nag-
sisíngan na. Ay naggídám manin ay
se yala manin pagmakát. Ittu idi ya
mekannam ma algaw.

2

1 Ay díkod, nabalin nin ya namarsuwa
ne Dios kiya lángit se ya kalawagán se
daya ngámin na atán kadayán.
2 Ay kitu unag annam ngalgaw, ay
nabalin ngámin ne Dios daya ubra na, ay
se la nagimáng kitu mekapittu nga algaw.
3 Díkod binindisiyonán ne Dios ya
mekapittu wa algaw, se na ipadúma ka-
daya ngámin na algaw, ay se pinagbalin
na pe ka napatag ga algaw. Ata ittu tu
naggimáng na kadatu ngámin na ubra na
nga nagparsuwa.
4 Ay tu dayán lugud daya kinuw-kuwa
ne Dios kaggína nga nagparsuwa kadaya
lángit se iya kalawagán.

Tu kamulán ka Eden

Kitu dam-dámu ne APU Dios nga na-
marsuwa kiya lángit se kídi kalawagán,
5 ay áwan pikam ma mul-múla kadaya
tanatanáp, se áwan pikam pe tumúbu
wa kad-kaddat, áta akkan pikam ma
pinagudán ne APU Dios, ay se áwan
pikam pe ya magtálun.
6 Ngamay atán nala ya danum ma
maggayát ka taggad nga gumbuwà,* nga
ittu tu mangbasa kitu ngámin na lusà.
7 Ay lusà tu kinuwa ne Apu Dios ka to-
lay, ay se na ngala nga inangtán tu igung
na ka ángat ta mamagbiyág, ay díkod
nagángat pe yin tu tolay nga sibbiyág pe
yin.
8 Ay uwad kamulán na kinuwa ne APU
Dios ka giyán na nepangágan na ka Eden.
Atán kitu pane lattakán. Ay kattoni tu
nangippayán na kitu tolay ya kinuwa na.
9 Ay pinatúbu ne APU Dios ki lusà
ngámin datu kay-káyu wa napiya
sisinnán, ay se namit pe nga búnga. Ay
kitu túlad natu kamulán, ay uwad tu káyu
wa nu mangán ta kitu búnga na, ay akkan

* **2:6 2:6** Nán da duddúma nga assoy yala na danum nga atán ki taggad idi.

ta mataatay yin. Ay uwad pe kitúni tu
káyu wa nu mangán ta kitu búnga na, ay
mammuwán ta ya napiya se ya nadakè.
10 Ay kattoni Eden, ay atán wángag
nga magpagayát kattoni. Ay nepaasà
idi kitu kamulán, ta ittu tu mangbasa
kitu kamulán. Ay kitu panillod natu
kamulán, ay nasiparà a napagkappát tin
tu wángag.
11 Tu nunna nga pasáni, ay nagngágan
ka Pison. Ittu tu manalen kitu lebut natu
giyán na nagngágan ka Havila. Uwad
balitù kitúni.
12 Ay datu balitù kitúni nga giyán, ay
pabeg ga napiya. Ay atán da pe datu na-
patag ga batu wa nagngágan ka bedeliyo
se itu batu wa nagngágan ka oniko.
13 Ay tu mekàduwa nga pasáni natu
wángag, ay nepangágan da ka Gihon.
Ittu idi ya manalen kitu lebut natu giyán
na nagngágan ka Cus.
14 Ay ya ngágan natu mekàlu, ay Tigris.
Manalen ka pane lattakán ka Asiria. Ay
tu mekappát ta pasáni natu wángag, ay
nengágan ka Eufrates.
15 Ay kitu kamulán ka Eden ya nangi-
pannán ne APU Dios kitu tolay ya kinuwa
na. Aggína ya nippáy ne Apu Dios
nga magubra se magtagasíngan kitu ka-
mulán.
16 Ay se yala nga binílin ne APU Dios
tu tolay nga nán na, “Mabalin mu ya
mangalà ka búnga daya oray iinna nga
káyu kídi kamulán ka kanan mu.
17 Tittu ya búnga naya káyu wa pakam-
muwán ta kiya napiya se nadakè ya
kannawan mu. Akkan ka mangán kiyán,
áta nu mangán ka kiya búnga na, ay
kurug ga matay ka kiya oras sa angngán
mu,” nán na.
18 Ay se yala nán ne APU Dios ki
lammat na, “Akkan napiya nu sissa ya
laláki. Pangwa ku ka ummán kaggína nga
mabalin makaseng kaggína,” nán na.
19 Ay datu ngámin alolag se an-anù
a pinarsuwaán ne Apu Dios kiya lusà,
ay nippannán nada ngámin kitu giyán
tu tolay, ta sinnan na nu nágan daya
ipangágan na kaggída. Ay nu nágan tu
nepangágan na kaggída, ay ittu tunin tu
ngag-ngágan da.
20 Ay tútu nginagánan natu tolay
ngámin datu áyam se datu an-anù se
datu alsádu wa ulolag. May tu Adan
(tu yán tu ngágan natu tolay) ay áwan
na nga nasingan a ummán kaggína nga
makaseng kaggína.
21 Ay díkod ya kinuwa ne APU Dios, ay
pinatalà na tu Adan. Ay nìlà tutu wala
kurug tu Adan. Ay se yala nga inalà ne
Dios tu isa nga tàgáng tu Adan, ay se nala
manin pinolit tu baggi na.
22 Ay ya kinuwa ne APU Dios kitu
tàgáng nga inalà na kitu laláki, ay kinuwa
na ka tolay pe nga babay. Ay se na ngala
nippan kitu laláki.
23 Ay tútu nán tu laláki,
“Tu idi yin gáyám. Ittu idi ya kapádà
tutu wala. Ay nagpáda pe ya baggi
mi nga duwa. Ay gapu ta iyà kam
ma laláki ya naggayatán na, ay
ipangágan ku ka babay,” nán na.
24 Ay gapu ta ummán kiyán ya nàwa, ay
túya masápul la panáwan naya laláki ya
ama se ina na, ay se la mawe mepagsissa
kiya atáwa na, ta senu magbalin da nga
duwa ka sissa.
25 Ay tu laláki se itu atáwa na, ay soba
da ngamay akkan da wayya nga mìpat.

3

Tu akkan nangikurug na tolay

1 Ay kadaya ngámin na alsádu wa
ulolag ga pinarsuwa ne APU Dios, ay tu
idaw ya kasiríbán na mangasaba. Ay isa
nga algaw, nán na kitu babay, “Kurug ga
nán ne Dios kadakayu nga akkan kayu
mangán kiya búnga daya kay-káyu kiya
kamulán?” nán na.
2 May nán natu babay kitu idaw, “Ma-
balin mi kanan kanu daya búnga daya
kay-káyu kiya kamulán
3 ngamay akkan ya búnga naya káyu
nga atán kiya túlad naya kamulán. Ay
akkan mi kanu pe ya tùbítan. Ay nu
mangán kami onu tùbítan mi, ay matay
kami kanu,” nán natu babay.
4 Ay se yala manin nán natu idaw kitu
babay, “Akkan kayu mà kurug ga matay
a!

5 Nán ne Dios kiyán áta ammu na
nga kiya angngán nu kiya búnga na, ay
árig malùtán daya lam-lammat nu. Ay
ammu nu win ya napiya se iya nadakè,
ay ummán kayu pe yin kaggína," nán na.
6 Ay díkod kane masingan natu babay
nga nakal-kalùmímit tu búnga natu káyu,
ay nán na nga napiya kanan. Ay
nammuwán na pe nga makapasírib, áta
malásin na ya napiya se iya nadakè nu
mangán kitu búnga na. Ay díkod nangalà
kitu búnga na, ay se na kanan. Ay se na
niddán pe tu atáwa na nga atán pe yin
kitu giyán na. Ay díkod, nangán pe.
7 Ay ittu pe yin tu pagkìlát da ngala
nga ummán ka nalùtán tu mata da nga
duwa. Ay nammuwán da pe yin na soba
da gáyám. Ay díkod, nagásip da kadatu
dadakkal la adon nga ittu tu pinagken da.
8 Ay kitu gid-gidám min, ay nagìna da
nge Apu Dios sa atán kitu kamulán na
magdàdàdà. Ay tútu nagsirù da ke APU
Dios kadatu kay-káyu kitu kamulán.
9 Ay díkod kirrawán ne Apu Dios tu
laláki nga nán na kaggína, "Wà naya
giyán mu?" nán na.
10 Ay, "Nagsirù à kidde!" nán na.
"Ta nagìna taka nga magdàdàdà kiya ka-
mulán, ay mìpat tà magpassingan kikaw,
áta soba ngà," nán tu Adan.
11 Ay tútu nán ne Apu Dios, "Inna ya
magkuna kikaw nga soba ka? Nangán
kayu ta, kitu búnga natu káyu wa akkan
ku wa pakkán kadakayu?" nán na.
12 Ay summungbát tu laláki nga nán na,
"Ay tu babay ya niddem ma kabul-bulun
ku ya nangidde kiyà, ay kinnán ku pe,"
nán na.
13 Ay se yala nán ne APU Dios kitu
babay, "Taanna, tura mu wa kinuwa yán
ta?" nán na. "Ay tu idaw mà! Kinasaba
nà, ay nangán nà a kurug," nán natu
babay.

Tu nangngikagi ne APU Dios kitu ka-panísán datu tolay

14 Ay díkod nán ne APU Dios kitu idaw,
"Gapu ta kinuwa mu idi,
ay mapánis ka. Kakal-kalakkán ka ka-
daya ngámin ulolag ga áyam se
kadaya ngámin na alsádu.
Ata manggayát kídi, ay ya sinay mu ya
panalen mu;
Ay melubulubu ki lusà daya kanan mu
panda kiya agbiyág mu.
15 Manggayát kídi ay pagkalingáan takayu
se iya babay. Ay ummán pe kadaya
annánà nu wa duwa. Palpálan
na ya an-anà na ya úlum, ay
tugkawwan mu ya túmang na,"
nán na.
16 Ay nán ne Apu Dios kitu babay,
"Gapu kiya kinuwám, ay paaduwan ku
daya rígát mu kiya kabùsit mu,
ay se pagbalinan ku ka natakit
ya aggan-anà mu. Ay oray nu
mapakuna, ay masápul mu pikam
mala ya amminya naya atáwam, ay
se iturayán naka pe."
17 Ay nán ne APU Dios kitu Adan,
"Gapu ta nekurug mu ya atáwam, ay
se ka nga nangán pe kitu búnga
natu káyu wa akkan ku pakkán
kadakayu, ay pagdakean ku ya
lusà. Manggayát kídi panda kiya
agbiyág mu, ay magrig-rígát ka
pikam ma magkuwa kiya lusà se
mu la nga mapowad ya kanan mu.
18 Ay tumúbu pe daya kaddat ta narasi se
nabúdu. Ay oray nu mapakuna, ay daya
imúlam ya paggalakkán mu ka kanan mu.
19 Magpakarígát ka pikam ma magkuwa
se mu la nga mapowad ya kanan mu.
Ummán kiyán nin ya agbiyág nu panda
kiya katay nu nga ittu yanin ya aggulli nu
kiya lusà a naggayatán nu. Ata nàwa kayu
ka lusà. Ay díkod lusà pe ya tungpál nu
kammin," nán ne Apu Dios.
20 Ay nengagánan tu Adan ka Eva tu
atáwa na. (Ya sarut nayán na ngágan,
ay biyág). Ata aggína ya bíláng ina daya
ngámin na tolay oray ka wàna.
21 Ay pinangwa ne APU Dios de Adan na
magatáwa ka kawas da nga lálat nga ittu
tu pinagbádu da ngin.

Tu nammatálaw ne APU Dios kadatu tolay kitu kamulán

22 Ay se yala nga nán ne APU Dios, "Kídi
yin, ay nagbalin daya tolay ka ummán
kadàtada, ta ammu da ngin ya napiya
se nadakè. Nadà-dakè nu rán dala nga

mangán pe kitu búnga natu káyu wa
mamagbiyág ka áwan panda, áta akkan
da ngin mataatay," nán na.
23 Ay tútu pinatálaw ne APU Dios da
kitu kamulán ka Eden, se na pinapan ne
Adan na magkuwa kiya lusà nga ittu ya
naggayatán na kampela ngin nin.
24 Pinatálaw nada, ay se yala nangippáy
ka isa kadaya kangatuwán na ilángit kitu
pane lattakán natu kamulán. Ay uwad
pe ya nippáy na nga miwas-wasáwas nga
maggilagiláb ba apuy nga sinan ispáda
nga ittu tu magbantáy kitu káyu wa
mamagbiyág ka áwan panda.

4

Tu nammatay tu Cain kitu Abel

1 Ay díkod din nagallay de Adan se Eva
nga magatáwa. Nabùsit se nagan-anà e
Eva ka isa nga laláki. Ay nengágan na ka
Cain. Ay nán na, "Nagan-anà à ka laláki
gapu kiya nesisseng ne Apu kiyà," nán na.
2 Ay se yala nagan-anà manin ka isa nga
laláki. Ay nepangágan na ka Abel. Ay
díkod atán na wagi tu Cain nin. Kane
umabay da nga duwa, ay tu Abel tu
maragtarakan kadatu karneru da. Ay tu
Cain tu magtal-tálun.
3 Ay kane din na mabà-bayág, ay
nangidátun tu Cain ke APU kitu ápit na
kitu tálun na.
4 Ay ummán pe kitu Abel. Nagparti
kadatu nunna nga annánà datu tarakan
na nga karneru. Ay piníli na datu kapíyán
na lápi, ay ittu datun datu nedátun na ke
APU Dios. Ay naganggam me APU Dios
kitu nedátun tu Abel.
5 Ngamay akkan na nga pinagan-anu
tu nedátun tu Cain. Ay tútu nalùsaw
pànang tu Cain. Melalásin nala kitu
singan na.
6 Ay tútu kinuna ne APU kitu Cain,
"Tura ka nga malùsaw ta? Ay se tura ka
pe nalom-lomád?
7 Wayya taka la nga di pàgan nu
ya napiya ya kinuwám! Ay nu akkan
napiya daya kuk-kuwaan mu, ay tagay ka
tutu wala makabásul lin, ay meparò ka
magbásul lin nu kuwa. Ngamay masápul
la pàkadan mu yán," nán na.
8 Ay tu Cain, ay inayabán na tu Abel la
wagi na nga mawe kitu tal-tálun. Ay kane
atán da ngin kitu tal-tálun, ay inámang tu
Cain tu Abel, ay napatay na.
9 Ay tútu nán ne APU kitu Cain, "Ka
wàna giyán ne Abel nga wagi mu?" nán
na. Ay nán tu Cain na sumungbát,
"Mai! Wayya ngala nga iyà ya magtag-
tagasíngan kaggína!" nán na.
10 Ay tútu, "Nágan naya kinuwám kitu
wagim ta?" nán ne APU. "Ya dága na
ki lusà ya mangipakammu kiya kinuwám
kaggína. Ummán ka makap-apáuy nga
makiseng kiyà nga bumálat," nán na.
11 "Ay gapu kiyán na kinuwám, ay
áwan mu málaálà ki lusà nga ittu ya
nanglassap kitu dága natu wagi mu nga
pinatay mu.
12 Ay oray nu magkuwa ka, ay áwan
mu wayya nga maap-ápit. Ay magal-
aliwagwag ka pe yin na áwan pagag-
agyanán," nán ne APU Dios kitu Cain.
13 Ay nán tu Cain ke APU, "Akkan ku
meturad idi ya pannakapánis ku gapu
kitu nàwà, áta nadammat pànang.
14 Pagtaláwan nà kídi ya lusà, ay mea-
dayyu wà pe yin kikaw. Magal-aliwagwag
gà in, ay áwan ku pe pagyanán. Ay
patayan dà daya makasingan kiyà," nán
na.
15 Ay tútu nán ne Apu Dios kaggína,
"Akkan. Ta nu atán mamatay kikaw,
ay mamin-pittu ya dammat naya kapánis
na," nán na. Ay díkod, uwad nippáy ne
Apu Dios nga tagematun na kitu Cain,
ta senu akkan patayan daya makasingan
kaggína.
16 Ay díkod nagtálaw tu Cain ki àráng
ne Apu Dios se yala nagyán ka Nod* nga
pane lattakán ka Eden.

Datu pútupútut tu Cain

17 Ay nangatáwa tu Cain kitúni, ay
se da nagan-anà ka isa nga laláki. Ay
nepangágan da ka Enoc. Nangwa pe tu
Cain ka íli kitúni, se nepangágan na pe
ka Enoc.

* **4:16 4:16** Ya sarut naya Nod, ay giyán nga nagdàdàán.

18 Tu Enoc, ay pútut na tu Irad, ay
tu Irad, ay pútut na tu Mehujael. Tu
Mehujael, ay pútut na tu Metusael. Ay ya
pútut tu Metusael ay tu Lamec.
19 Ay tu Lamec nangatáwa ka duwa. Tu
Ada se tu Zilla.
20 Tu Ada ay neanà na tu Jabal. Ay idi
ya Jabal, aggína ya makin-pútut kadatu
maragtarakan kadaya báka. Ay baw-bawi
pe yala tu nag-agyanán da.
21 Ay tu Jabal ay atán wagi na nga
Jubal. Aggína tu bátug apuapu datu
marammalíing se datu maggitarra.
22 Ngamay tu Zilla, ay nagan-anà pe ka
laláki, ay nepangágan na ka Tubal-Cain.
Aggína tu nunna nga maragbattál kadaya
aruminta nga balayyáng se bága. Ay
uwad pe ya wagi tu Tubal-Cain na babay,
ay nepangágan da ka Naama.
23 Ay isa nga algaw, nán tu Lamec
kadatu attáwa na,
"Gìnán dà, dakayu Ada se Zilla. Dakayu
wa duwa nga attáwà, gìnán nu ya
kagiyan ku: Uwad pinatay ku nga
laláki ta tinalíngu nà. Sinúlung nà
yán na bag-bagu.
24 Ay nu mamin-pittu ya bálat kiya
pumatay ke Cain, ay mamin-pittu púlu se
pittu ya bálat kiya pumatay kiyà."

Tu Set se tu Enos

25 Ay nagan-anà manin pe de Adan
se tu Eva. Nagan-anà da ka laláki, ay
nepangágan da ka Set (ay ya sarut nayán,
ay nidde). Ata nán tu Eva nga niddán
ne Apu Dios manin ka isa nga an-anà a
kasukát tu Abel ta pinatay lugud tu Cain.
26 Nangatáwa tu Set, ay se nagan-anà da
pe ka isa nga laláki. Ay nepangágan da
ka Enos. Ay kitun na al-algaw pe yin tu
inanggayát datu tolay ya magday-dáyaw
ke Dios.

5

Datu pútupútut tu Adan panda kitu Noa

1-2 Ay kitu inamarsuwa ne Dios ki tolay,
ay kinuwa na ka ummán kaggína. Laláki
se babay datu tolay ya kinuwa na. Binin-
disiyonán nada ay se nengagánan nada
ka Tolay kitu namarsuwa na kaggída. Ay
tu idi ya lista datu gakagaka natu Adan.
3 Ay kitu magatut se tallu púlu da-
gun tu Adan nin, ay nakapútut ka isa
nga laláki nga kamur-murangán na kam.
Nepangágan na ka Set.
4 Nanggayát kitu nekeanà natu Set, ay
walu gatut ta dagun pikam tu inagbiyág
natu Adan. Uwad da pikam duddúma nga
pútut na.
5 Ay díkod, ya dágup natu dagun natu
Adan, ay siyám gatut se tallu púlu se la
nga natay.
6 Ay kane magatut se limma dagun tu
Set tin, ay neanà tu pútut na nga Enos.
7 Nanggayát kitu nekeanà natu Enos,
nagbiyág tu Set ka walu gatut se pittu
dagun. Uwad pikam pe datu duddúma
nga pútut na.
8 Ay díkod, ya dágup natu dagun natu
Set, ay siyám gatut se sangapúlu se duwa
dagun se yala nga natay.
9 Ay kane siyám púlu dagun tu Enos sin,
ay neanà tu an-anà na nga Kenan.
10 Ay nanggayát kitu nekeanà tu Kenan,
ay nagbiyág pikam tu Enos ka walu gatut
se sangapúlu se limma dagun. Ay uwad
da pikam sabáli nga pútut na.
11 Ay díkod, ya dágup natu dagun natu
Enos, ay siyám gatut se limma se la nga
natay.
12 Ay kane pittu púlu dagun tu Kenan
nin, ay neanà tu Mahalalel nga pútut na.
13 Ay nanggayát kitu nekeanà tu Ma-
halalel, ay nagbiyág pikam tu Kenan ka
walu gatut se appát púlu dagun. Uwad
da pikam pe sabáli nga annánà na.
14 Ay díkod, ya dágup tu dagun na
inagbiyág tu Kenan, ay siyám gatut se
sangapúlu se la nga natay.
15 Ay kane annam púlu se limma dagun
tu Mahalalel lin, ay neanà tu Jared nga
pútut na.
16 Nanggayát kitu nekeanà natu Jared,
ay nagbiyág pikam tu Mahalalel ka walu
gatut se tallu púlu dagun. Ay uwad da
pikam pe sabáli nga pútut na.
17 Ay díkod, ya dágup natu dagun tu
Mahalalel, ay walu gatut se siyám púlu se
limma se la nga natay.

18 Ay kane magatut se annam púlu se
duwa dagun tu Jared din, ay neanà tu
Enoc nga pútut na.
19 Nanggayát kitu nekeanà tu Enoc, ay
nagbiyág pikam tu Jared ka walu gatut
dagun. Ay uwad da pikam pe sabáli nga
pútut na.
20 Ay díkod, ya dágup tu dagun tu Jared
ay siyám gatut se annam púlu se duwa
dagun, ay se yala nga natay.

21 Ay kane annam púlu se limma dagun
tu Enoc kin, ay neanà tu Metusela nga
pútut na.
22 Nanggayát kitu nekeanà tu Me-
tusela, ay nagbiyág pikam tu Enoc kídi
kalawagán ka tallu gatut ta dagun. Uwad
da pikam pe sabáli nga pútut na. Ay
kadatun na dagudagun, ay nebul-bulun
peyapeyang ke Dios.
23 Ay díkod, ya dágup datu dagudagun
na kaatán tu Enoc kídi kalawagán ay tallu
gatut se annam púlu se limma dagun.
24 Ay se yala nga umawan, áta inalà ne
Dios ka lángit nga sibbibiyág.

25 Ay kane magatut se walu púlu se
pittu dagun tu Metusela ngin, ay neanà
tu Lamec nga pútut na.
26 Nanggayát kitu nekeanà tu Lamec,
ay nagbiyág pikam tu Metusela ka pittu
gatut se walu púlu se duwa nga dagun. Ay
uwad da pikam pe sabáli nga pútut na.
27 Ay díkod, ya dágup natu dagun tu
Metusela ay siyám gatut se annam púlu
se siyám, ay se la nga natay.

28 Ay kane magatut se walu púlu se
duwa dagun tu Lamec kin, ay nakapútut
ka isa nga laláki.

29 Ay nepangágan na ka Noa.* Ata nán
na, “Idi nga an-anà, ay ittu ya mangidde
kadàtada ka pakemangngán tada kiya
nasulit nga ubra tada kídi ya lusà a
ginedán ne APU,” nán na.
30 Nanggayát kitu nekeanà tu Noa, ay
nagbiyág pikam tu Lamec ka limma gatut
se siyám púlu se limma nga dagun. Ay
uwad pikam pe datu duddúma nga pútut
na.
31 Ay díkod, ya dágup natu dagun tu
Lamec ay pittu gatut se pittu púlu se pittu
dagun, ay se la nga natay.
32 Ay kane limma gatut dagun tu Noa
ngin, ay nagpútut ka tallu nga lalláki: de
Sem, tu Ham, se tu Jafet.

6

Tu kinadakè tutu wala datu tolay

1 Ay kane umadu datu tolay kídi ya
kalawagán, ay ummadu pe datu babbay.
2 Ay datu pasúrut ne Dios, ay nasingan
da nga napiya datu babbay.* Ay díkod
inatawán da datu piyán da kampela ngin
nin.
3 Ay tútu nán ne APU, “Ya Ispiritù, ay
akkan mabalin na magyán peyapeyang
kadaya tolay. Ata tolay da ngala.
Pumanda ya agbiyág da ki unag magatut
se duwa púlu dagun nala,” nán na.
4 Ay kitun kam ma al-algaw, ay uwad
pe yin datu nagdin-dinnámag ga rungat,
ay se dadakkal tutu wala pe nga tolay,
nga ittu datu nagtálaw nga pasúrut ne
Dios. Ay inatawán da datu babbay kídi
kalawagán, ay nagannánà da. Ay ittu
datu nagdin-dinnámag pe nga mengal
kitun.
5 Ay kane umadu win datu tolay kid
kalawagán ni, ay adu tutu wala datu
nadakè a kuk-kuwaan da pe. Ngámin
na lam-lammat da, ay pabeg nadakè
peyapeyang. Ay kane masingan ne APU
Dios idi, ay
6 nakappoli kitu namarsuwa na ki tolay.
Nagpannakit pànang tu uray na.
7 Ay tútu nán ne APU, “Rapúnan ku dedi
ya tolay nga pinarsuwà. Ay oray pe daya
ngámin na ulolag, se daya ngámin na
kumar-káray ki lusà, ay se daya ngámin
na an-anù. Nakappoli yà a namarsuwa
kaggída,” nán na.
8 Ngamay pinatag ne APU tu Noa nga
pútut tu Lamec.

Tu pinàwa ne APU Dios kitu Noa

9 Tu Noa ay namáru nga tolay. Awan na
nga kuk-kuwaan na nadakè. Sur-surútan
na peyang daya piyán ne Dios.

* **5:29 5:29** Ya sarut naya Noa ay pakemangngán.

* **6:2 6:2** Dedi nga babbay ay annánà datu akkan pasúrut ne Dios da.

Tu idi ya gin-ginnápuwán na. Tallu datu pútut na nga pabeg lalláki:
10 tu Sem, se tu Ham, se tu Jafet.
11 Ay nagbalin ka nadakè tutu wala ki àráng ne Dios ya kuk-kuwaan datu tolay kídi kalawagán. Pabeg nadakè ya mà-màwa ki ngámin giyán kídi ya kalawagán.
12 Ummán kiyán tu nasingan ne Dios sa kinadakè datu tolay kitun. Dummakè da ngin, ta kuwaan da ngin datu akkan rumbang.
13 Ay díkod nán ne Dios kitu Noa, "Palánu ku win nga rapúnan daya tolay, áta pabeg nadakè tutu wala daya mà-màwa ngin kídi kalawagán gapu kaggída. Ay dadàlan ku ngámin pe yin daya atán kídi ya kalawagán," nán na.
14 "Mangwa ka lugud ka abay pànang nga biray mu, ay ya kaligdaán na káyu ya usaram. Lunítam ka níkat ya panin unag na, se ya panin lasi na. Ay se mu wala nga kuw-kuwartuwan.
15 Ay ya kadakkal na ya kuwaam, ay magatut se tallu púlu se walu mitru ya pásit na, duwa púlu se tallu mitru ya súba na, ay se sangapúlu se limma mitru ya kalingúdu na.
16 Kuwaam ka tallu sarundù ya datág na. Akkam litupan ya pane ngúdu wa dingding na. Mangibansi ka ka bittì a bátug lamdáwan na kiya gudduwa mitru panda kiya útun na. Ay ya gagyangán na, ay ippáy mu kiya bíkat na.
17 Kuwaam yán, áta pagdallisan ku, ta senu matay ngámin daya sibbibiyág kídi kalawagán.
18 Ngamay nu ikaw, ay magkari yà kikaw. Ay magunag kayu ngámin kiya abay pànang nga biray nga kuwaan mu, dakayu nga magatáwa se daya pútut mu se daya attáwa da pe.
19 Ay mangalà ka ka agtangapagatawán kadaya ngámin baláki daya sibbibiyág, ay se mu la ibulun kikaw ta senu metangabiyág da kikaw.
20 Ki káda baláki daya an-anù, ay mangalà ka ka tangapagatawán. Ay ummán pe kadaya ulolag se kadaya kumar-káray ki lusà. Mangalà ka ka agtangapagatawán ki kada baláki da.
21 Ay mangitúgut ka pe kadaya ngámin baláki nga akakkanan se mu iarimán. Ittu dayán daya kanan nu se daya ulolag ga alà mu."
22 Ay díkod kinuwa ne Noa ngámin datu nebílin ne Dios nga kuwaan na.

7

Tu nagdallis na

1 Ay se yala nán ne APU kitu Noa, "Magunag kayu win se daya akkobung mu kiya biray. Biyágan taka, áta sissa ka nga nasingan ku wa kurug ga namáru kadaya ngámin tolay kadedi nga al-algaw.
2 Alà mu pe yin datu agtangapagatawán kadatu ngámin ulolag ga pálà ku kikaw. Ngamay kadaya mabalin pagbasu wa áyam, ay mangalà ka ka agpipittu wa pagattawán.
3 Ay ummán pe kadaya an-anù a mabalin pagbasu, mangalà ka pe ka agpipittu nga pagattawán, ta senu gumánab da manin kiya kalawagán.*
4 Ata kalpasán naya pittu walgaw, ay pagudanan ku ka appát púlu wa algaw se appát púlu wa gabi. Rapúnan ku ngámin daya pinarsuwà a sibbibiyág kid kalawagán," nán na.
5 Ay díkod kinuwa tu Noa datu ngámin na nebílin ne APU kaggína.
6 Annam gatut tu dagun tu Noa kitu nilalbet natu dallis kídi kalawagán,
7 ay kitun pe tu nagunag de Noa ngin na magatáwa, se datu annánà da, se datu attáwa da kitu kinuwa na nga biray, ta senu melísi da kitu dallis.
8 Ay ngámin datu nagbal-baláki nga ulolag ga pálà ne Apu Dios kitu Noa, datu mabalin pagbasu se akkan, ay naglalbet da pe yin kitu biray. Ummán pe kadatu an-anù se datu ulolag ga kumar-káray ki útun lusà.
9 Agtangapagatawán da nga inumbet, se da nagunag pe yin na kabulun tu Noa. Ta ittu tu bílin ne Dios kaggína. Ngamay datu mabalin na nga pagbasu wa ulolag se an-anù, ay agpipittu wa pagattawán da.

* **7:3 7:3** Akkan agtangapagatawán nala ya alà na ta pagbasu na daya duddúma.

10 Ay kane malpás ya pittu wa algaw, ay
ittu tu inanggayát na nga magdallis.

11 Ay kitu annam gatut ta dagun tu
Noa ngin, kitu mekasangapúlu se pittu
walgaw kitu mekàduwa búlán, ay ittu
tu inanggayát tutu wala natu udán. Ay
ginumbuwà pe ya danum ki taggad.
12 Appát púlu ngalgaw se appát púlu
gabi tu naggudán na.
13 Kitu nanggayát natu udán, ay atán
pe yin de Noa nga tangabalay kitu unag
natu biray da. Atán ngámin nin pe datu
magwawági. Tu Sem, se tu Ham, se tu
Jafet se datu attáwa da.
14-15 Nagunag ngámin pe yin datu
ngámin baláki ulolag nga alsádu, se
ngámin baláki daya naámu, se ngámin
baláki daya magkar-káray ya ulolag, se
ngámin baláki daya an-anù, se daya nag-
payà a ibulun na kaggína. Agtangapa-
gatawán da nga inumbet.
16 Nagunag da ngámin nin ta ittu tu nán
ne Dios kitu Noa. Ay se negitap ne APU pe
yin tu gagyangán tu biray.

17 Ummabay yala nga ummabay tu
danum panda kitu appát púlu wa algaw.
Ay tu abay ya biray, ay maglalattát pe yin.
18-19 Ay ummabay tutu wala pànang tu
danum panda kitu nekalnap datu ngámin
na alingúdu wa ban-bantay. Nalnap
tutu wala ngámingámin ya kalawagán.
Ngamay itu abay biray, ay maglalattát
tala.
20 Datu alingúdu wa bantay, ay nalnap
da pikam ka moli pittu mitru ya kadallam
da.
21 Ay díkod narápun ngámingámin
datu sibbibiyág kídi kalawagán kitu
danum. Natay ngámin datu tolay, se
datu ngámin ulolag ga alsádu se naámu,
se datu ngámin na an-anù, se datu ma-
malábal nga ul-ulullag.
22 Oray nágan na kadatu sibbibiyág kid
útun lusà, ay nalimat da ngámin.
23 Ummán kiyán tu nangrápun na ka-
datu ngámingámin na sibbibiyág kid
kalawagán, tolay, ulolag, daya kumar-
káray ya ul-ulullag, se da an-anù. Tittu
de Noa se datu kabbulun na kitu abay ya
biray na datu nabiyág.
24 Limma búlán tu dallis.

8

Tu naggassi natu dallis

1 Ngamay e Dios, ay siddadamdam kitu
Noa se datu akkobung na, se datu ngámin
na ulolag ga atán kitu abay nga biray.
Ay díkod pinagbáli ne Apu Dios, tútu
nanggayát pe yin na magassi tu danum.
2 Ata nakusap pin tu naggat tutu wala
nga udán, ay se nakusap pe yin tu gum-
buwà a danum ma maggayát ki taggad.
3 Ay umassiassi la nga umassiassi yin
tu danum. Ay díkod kane mabalin tu
magatut se limma púlu walgaw, bittì tu
danum min.
4 Ay kitu mekasangapúlu se pittu kitu
mekapittu wa búlán, ay nesar-át tu abay
nga biray kitu bantay Ararat.
5 Bumittì la nga bumittì tu danum. Ay
kitu nunna nga algaw natu mekasan-
gapúlu búlán nin, ay masissingan nin
datu útun datu ban-bantay.
6 Ay kane malpás manin tu appát púlu
walgaw, ay linùtán tu Noa tu lamdáwan
natu abay nga biray.
7 Ay se yala nga nangipakáyab ka
gayáng. Ngamay nagkay-káyab bala
tu gayáng panda kitu nekassiyánan tu
danum.
8 Ay se yala manin nangipakáyab ka
kalapáti.* Ta paninnán na nu nassiyán
tutu wala tu danum min.
9 Ngamay tu kalapáti, ay áwan na
pagdapúnán, ay tútu nagulli kammin kitu
abay biray. Ata danum pikam ngámin tu
kalawagán. Díkod pinagdápun ne Noa tu
kalapáti kitu íma na se na alà kammin.
10 Ay díkod nagiddag pikam ka pittu
walgaw, se nala nepakáyab manin tu
kalapáti.
11 Ay kitu gídám natun na algaw,
ay nagulli kammin tu kalapáti nga sit-
tatangál kitu namáta nga adon káyu wa
olíbo. Díkod nammuwán tu Noa ngin na
nassiyánan tu danum min.

* **8:8 8:8** Awan na nga kagiyan nu piga algaw tu napalábas panda kitu nangipakáyab na kitu gayáng, may nán da duddúma nga pittu ngalgaw.

12 Nagiddag manin ka pittu walgaw se
yala nangipakáyab ka kalapáti manin,
ngamay akkan nin na nagulli tu kalapáti.
13 Ay kitu nunna nga algaw kitu munna
nga búlán natu mekannam gatut se isa
nga dagun natu Noa ngin, ay ittu tu
nekassiyánan tutu wala tu danum min.
Linùtán tu Noa tu lamdáwan tu biray,
ay nasingan na nga nasiyánan tu danum
min.
14 Ay kitu mekàduwa púlu se pittu wa
algaw natu mekàduwa búlán natun kam
ma dagun, ay tútu nanggayát magmaga
tu lusà in.
15 Ay tútu nán ne Dios sin kitu Noa,
16 "Lumawán kayu win se daya
pútupútut mu se daya mannúgáng mu.
17 Ay ilawán mu pe yin ngámingámin
daya ulolag, se daya ul-ulullag ga magkar-
káray nga nekíwid mu se daya an-anù
se daya ngámingámin na nekíwid mu,
ta senu gumánab da manin kídi ya
kalawagán, ay se umadu da tutu wala
manin," nán ne Dios.
18 Ay tútu lummawán kurug tu Noa, se
tu atáwa na, se datu annánà na, se datu
mannúgáng na.
19 Ay nelawán na pe yin datu ul-ulolag,
se datu an-anù, se datu ulullag ga magkar-
káray ya inalà na kitu biray. Nagpapáris
da nga naglalawán kitu biray.

Tu nagdátun tu Noa ke APU Dios

20 Ay se yala nangwa tu Noa ka
annìdúgán na ka pagbasu, ay se yala
nagbasu ke Apu. Nangalà kadatu para
basu wa áyam se datu an-anù. Ay ittu
datun datu nebasu na ke Apu.
21 Ay kane maláb ne APU tu nabangug
ga aláb datu pinagbasu tu Noa, ay nán
na kaggína kampela ngin nin, "Akkan ku
win na dadàlan daya magbiyág kid útun
lusà gapu kadaya nadakè a kuk-kuwaan
daya tolay, ta gangay da kammala ngin
nin oray kitu dam-dámu. Ay akkan ku
pe dadàlan daya oray nágan na nga
sibbibiyág kid kalawagán. Akkan ku
kuwaan nin tu kinuwa ku.
22 Kiya kaatán nedi ya kalawagán
ay atán ya panagmul-múla,
atán ya aggagáni,
atán ya panaggannag na
ay atán ya aggigáw na.
Atán pe ya gabi se ya algaw.
Akkan makusap dayán."

9

Tu turátu de APU Dios se tu Noa

1 Ay binindisiyonán ne Dios tu Noa se
datu pútupútut na, ay se na nán kaggída,
"Gumánab kayu, ta senu adu tutu wala
manin daya tolay kid kalawagán.
2 Ay magansing ngámin daya ulolag
kadakayu, se daya ngámin na an-anù.
Oray pe ngámin daya magkar-káray ki
útun lusà, se ngámin daya lamas. Itu-
rayán nuda.
3 Idde ku da ngámin kadakayu. Daya
ulolag ga sibbibiyág kid kalawagán, ay
iddè dayán ka kanan nu, nga ummán ka-
daya mul-múla nga pakkán ku kadakayu.
4 Ngamay akkan kayu mangán ka karni
nga siddadága, áta ya dága, ay túyán ya
gapu naya biyág na.
5 Ay túya nu dága ya nippà, ay dága pe
kasukát na. Ay nu atán tolay ya pumatay
ka páda na nga tolay, ay masápul naya
bálat. Ay páda na pe nu ulolag ya
pumatay ka tolay. Masápul atán bálat
naya biyág tolay.
6 Masápul la matay pe ya tolay nga
pumatay ki kasittolay na. Ata kinuwà ya
tolay ka ummán ki singan ku.
7 Ngamay dakayu, ay gumánab kayu
se umadu kayu tutu wala kídi ya
kalawagán."
8 Ay se yala nán manin ne Dios kitu Noa
se datu pútupútut na,
9 "Damdamman nu idi! Magkari yà
kadakayu, ay se oray pe kadaya gakagaka
nu se
10 kadaya ngámin na sibbibiyág ga
nekíwid mu, daya ul-ulolag, se an-anù, se
kadaya ngámingámin na sibbibiyág kid
kalawagán.
11 Tu idi ya karì kadakayu: Mang-
gayát kídi, ay akkan ku win na dadàlan
ka danum daya ngámin na sibbibiyág
kid kalawagán. Awan pe yin ya dallis
ka panda, nga mangrápun kadaya sib-
bibiyág kídi ya kalawagán," nán na.

12 Ay se manin nán ne Dios, “Tu idi
ya pakasinnán nu wa atán ya nekarì
kadakayu se kadaya ngámin na gakagaka
nu se daya ngámin na sibbiyág:
13 Pamunglunan ku kiya angap nga ittu
ya tagematun nga atán ya karì kadakayu
ngámin na sibbibiyág kid kalawagán.
14 Ay nu paangpán ku, ay se yala nga
mamunglun,
15 ay madamdam ku ya nekarì
kadakayu se kadaya ngámin na sib-
bibiyág nga akkan ku wa pagdallisan nin
ka pangrápun ku kadaya sibbibiyág.
16 Ay nu mamunglun, ay masingan
ku, ay díkod madamdam ku ya nekarì
ka áwan panda kadaya ngámin na sib-
bibiyág kid kalawagán.”
17 Ay nán manin ne Dios kitu Noa,
“Tu yán ya mangipassingan nga atán ya
nekarì kadakayu ngámin na sibbibiyág
kid kalawagán,” nán na.

De Noa nga maggaáma

18 Ay datu annánà tu Noa nga uwad
kitu abay pànang nga biray, ay tu Sem,
tu Ham se tu Jafet. Tu Ham tu ama tu
Canaan.*
19 Ay datun na tallu wa annánà tu Noa,
ya naggay-gayatán daya ngámin tolay kid
kalawagán.
20 Maragtálun tu Noa. Ay aggína tu
nunna nga nagmúla ka úbás
21 nga ittu tu binási na. Isa ngalgaw, ay
ninglaw tutu wala tu Noa. Ay nagwaren
nala kitu báwi na nga sissusoba.
22 Ay tu Ham nga ama tu Canaan, ay
nasingan na tu Noa nga ama na nga
sissusoba. Ay kinagi na kadatu duwa nga
wawwági na nga atán kitu lasi.
23 Ay díkod nangalà tu Sem se tu Jafet
ka ulat. Se da nagpungtuwán na binìlád
se da inultán tu ama da. Ay akkan da
nasingan tu ama da nga sissusoba, ta
naginúnud da nga nawe kitu giyán na.
24 Ay kane memawátan tu Noa kitu
inglaw na, ay nammuwán na tu kinuwa
tu Ham nga udiyán na an-anà na.
25 Ay tútu nalùsaw nga nán na, “Mapak-
pakallà ala daya gakagaka ne Canaan.
Magbalin da ka kababaán na asassu daya
gakagaka daya wawwági na,” nán na.
26 Ay nán na pe, “Ay daya gakagaka ne
Sem, ay bindisiyonán ne APU nga Dios
ku da. Ay daya gakagaka ne Canaan ay
magasassu da ngala kaggída.
27 Ay paabayyan ne Dios ya lusà ne
Jafet, ay se magbubúlun daya gakagaka
na se daya gakagaka ne Sem. Ay daya
gakagaka ne Canaan daya asassu da,” nán
na.
28 Nanggayát kitu nekasiyánan tu dallis,
ay nagbiyág pikam tu Noa ka tallu gatut
se limma púlu dagun.
29 Siyám gatut se limma púlu dagun tu
Noa se yala nga natay.

10

Datu gakagaka datu pútupútut tu Noa

1 Tu dedi daya pútupútut tu Sem, tu
Ham se tu Jafet nga pútupútut tu Noa.
Nagpútut da ka lalláki kalpasán tu dallis.
2 Datu pútut tu Jafet nga lalláki ay
datu: Gomer, Magog, Madai, Javan, Tubal,
Mesec, se tu Tiras.
3 Datu pútut tu Gomer nga lalláki ay
datu: Askenaz, Rifat, se tu Togarma.
4 Ay datu pútut tu Javan nga lalláki ay
datu: Elisa, Tarsis, Cyprus se tu Rodes.
5 Ay aggída tu naggay-gayatán datu
tolay ya naggunà ki adanni ki bebay.
Ay tu dayán datu gakagaka tu Jafet nga
lalláki. Ay uwad íli kampela naya isaisa
kaggída ngin. Ay sabáli kampela ngin nin
pe ya aggúni naya agtangámalán kaggída.
Ay sabáli kampela ya nasiyon naya isaisa
kaggída ngin.
6 Ay datu pútut tu Ham nga lalláki, ay
datu Cus, Egipto, Put se tu Canaan.
7 Ay datu pútut tu Cus nga lalláki, ay
datu Seba, tu Havila, tu Sabta, tu Raama
se tu Sabteca. Ay datu pútupútut tu
Raama nga lalláki ay datu Seba se tu
Dedan.
8 Ay uwad pútut tu Cus nga nagngágan
ka Nimrod. Ay aggína tu nun-unna nga
katurayán kídi kalawagán.

* **9:18 9:18** Atán da pikam tallu nga lalláki nga pútupútut tu Ham, nga nán na ka 10:6.

9 Ay nalaing pe nga mangnígay ki ag-
sisíngan ne Dios. Ay díkod aggína ya ag-
padígán da kadaya ummán kaggína. Ay
nán da mepanggap kaggída, “Ay nalaing
nga mangnígay ki agsisíngan ne Dios nga
ummán kitu Nimrod,” nán da.
10 Tu nunna nga nagturayán na nga il-
íli ay ka Babel, ka Erek, se ka íli Akkad.
Ngámin dedi nga il-ileli, ay atán da ka
probinsiya Sinar.*
11 Ay nanggayát kadedi nga il-íli, ay
nawe manin ka Asiria, ay se na pinag-
balin ka il-ileli daya giy-giyán na Nineve,
Rehobot-ir, Cala
12 se tu giyán Resen, nga atán kitu
nagbàtán Nineve se Cala. Nagbalin ka
abay pànang nga íli tu Resen.
13 Ay tu Egipto, ay nagpútut pe. Datu
pútupútut na ay datu Lydia, tu Anam, tu
Lehab, tu Naftu,
14 tu Patros, tu Caslu, se tu Caftor
(aggína tu naggagayatán datu iFilistia).
15 Ay tu Canaan, ay uwad da pútupútut
na pe. Tu manákam ma pútut na ay tu
Sidon, ay se la tu Het,
16 tu Jebuseo, se tu Amorreo, tu Gir-
gaseo,
17 tu Heveo, tu Arkeo, tu Sineo,
18 tu Arvadeo, tu Zemareo, se tu He-
mateo. Ay se la nga nasip-siparà datu
pútupútut Cananeo.†
19 Ay ya íli datu Cananeo ay manggayát
ka Sidon nga adanni ka Gerar, panda ka
íli Gaza nga adanni ka íli Sodom se ka il-
ileli Gomorra, se Adma, se Zeboiim panda
ka íli Lasa.
20 Ay tu dayán daya gakagaka tu Ham
nga lalláki nga ittu datu naggay-gayatán
datu nagbal-baláki nga tangámalán na
nagbal-baláki aggúni da se nagsab-sabáli
nga íli se nasiyon.
21 Ay tu Sem ay uwad da pe pútupútut
na. Aggína tu manákam ma wagi tu Jafet,
ay se aggína ya apuapu datu gakagaka tu
Eber.
22 Datu pútupútut tu Sem ma lalláki ay
tu Elam, tu Assur, tu Arpaksad, tu Lud, se
tu Aram.
23 Ay datu pútupútut tu Aram nga
lalláki ay tu Uz, tu Hul, tu Geter, se tu
Mesec.
24 Ay tu Arpaksad tu ama tu Sela. Ay tu
Sela tu ama tu Eber.
25 Ay tu Eber, ay uwad da duwa nga
pútut na nga lalláki. Tu Peleg ya isa.
(Ya sarut naya ngágan na ay mauwár ya
kalawagán). Ya ngágan tu wagi na, ay tu
Joktan.
26 Ay tu Joktan tu ama datu Almodad, tu
Selef, tu Hazarmavet, tu Jera,
27 tu Hadoram, tu Uzal, tu Dikla,
28 tu Obal, tu Abimael, tu Seba,
29 tu Ofir, tu Havila, se tu Jobab. Tu
dayán datu ngámin annánà tu Joktan nga
lalláki.
30 Ay ya sákup naya nag-agyanán da
nga íli ay panda ka Mesa dumatang ka
padne Sefar kitu ban-bantay ka padne
lattakán.
31 Tu dayán datu pútupútut tu Sem nga
lalláki nga ittu datu naggay-gayatán datu
magtatangámalán na tolay se nagbal-
baláki nga aggúni nga nag-agyán ka
nagbal-baláki nga il-ileli se nas-nasiyon.
32 Ay tu dayán datu naggay-gayatán
datu ngámingámin na pútupútut datu
annánà tu Noa se datu nas-nasiyon da
nga ittu datu naggay-gayatán datu nagbal-
baláki nga nas-nasiyon kídi kalawagán
kalpasán natu dallis.

11

Tu torre ka Babel

1 Kitun, ay sissa tu aggúni datu ngámin
tolay kid kalawagán ni, se sissa ya ka-
balìtán na.
2 Ay kane mawe da ka padne lattakán,
ay nasingan da tu tanáp ka Sinar,* ay
naggunà da kitúni yin.
3-4 Ay se da nán kitu isaisa kaggída,
“Mangwa tada kídi ka íli tada. Ay
mangwa tada pe ka alingúdu pànang
nga torre ya magiddadatang ka lángit,
ta senu medin-dinnámag tada kadaya
tolay. Akkan tada pe masip-siparà kiya
kalawagán,” nán da. Ay tútu nán da kitu

* **10:10 10:10** Nán daya duddúma nga Babilonia kam idi.

† **10:18 10:18** Ngámin daya ngag-ngágan nga nakag-kagi yin, ay ittu pe daya ngag-ngágan daya gakagaka da.

* **11:2 11:2** Nán daya duddúma nga Babilonia kam idi.

isaisa kaggída, “Ara nu, mangwa tada
ka ladrilyu,† ay kuwaan tada ka nakulnit
tutu wala. Ay díkod nangwa da kurug ka
ladrilyu nga ittu tu pinangdarupírip da.
Ay ispaltu tu bátug pinagsumintu da.”
5 Ay kane madama da ngin na mangwa
kitu íli se tu torre da, ay inumbet te APU,
ta sinnan na tu kuk-kuwaan da.
6 Ay kane masingan ne APU tu kuk-
kuwaan da, ay nán na, “Kurug ga sissa
daya tolay. Tu yán ya anggayát da nga
mangwa kiya piyán da kampela ngin
nin. Ay màwa da tutu wala ngámin na
asikkuwaan da, áta sissa mà ya aggúni da,
ay magkiinnawátan da ngámin,” nán na.
7 “Ay mawe tada pagbal-balakiyan ya
aggúni da, ta senu akkan da magkiin-
nawátan,” nán na.
8 Ay díkod gapu kiya akkan da agkikin-
nawátan, ay nasip-siparà da pe yin ki
ngámin giyán kídi kalawagán. Ay tútu
akkan da nabalin tu kuk-kuwaan da nga
íli.
9 Ay tútu nepangágan da ka Babel‡ tun
na giyán, áta pinagbal-baláki ne Dios tu
aggúni datu tolay kídi kalawagán. Ay
tu pe tun tu namagsip-siparà ne APU
kaggída ki ngámin giyán kídi kalawagán.

Datu gakagaka tu Sem

10 Ay tu dedi datu pútupútut tu Sem.
Kitu magatut dagun tu Sem, ay neanà tu
Arpaksad nga pútut na nga laláki. Kustu
duwa dagun kalpasán tu dallis.
11 Ay atán pe datu duddúma nga
pútupútut na. Ay kane meanà tu Arpak-
sad, ay nagbiyág pikam tu Sem ka limma
gatut dagun.
12 Ay kane tallu púlu se limma dagun tu
Arpaksad, ay neanà tu Sela nga pútut na.
13 Ay adu pikam pe datu pútupútut
na. Nanggayát kitu nekeanà tu Sela, ay
nagbiyág pikam tu Arpaksad ka appát
gatut se tallu dagun.
14 Ay kane tallu púlu dagun tu Sela, ay
neanà tu Eber nga pútut na.
15 Adu pikam datu pútupútut na. Nang-
gayát kitu nekeanà tu Eber, ay nagbiyág
pikam tu Sela ka appát gatut se tallu
dagun.
16 Ay kane tallu púlu se appát dagun tu
Eber, ay neanà tu Peleg nga pútut na.
17 Ay atán pikam pe datu duddúma
pútupútut na. Nanggayát kitu nekeanà
tu Peleg, ay nagbiyág pikam tu Eber ka
appát gatut se tallu púlu dagun.
18 Ay kane tallu púlu dagun tu Peleg gin,
neanà tu Reu nga pútut na.
19 Ay uwad da pikam sabáli nga
pútupútut na. Nanggayát kitu nekeanà tu
Reu, ay nagbiyág pikam tu Peleg ka duwa
gatut se siyám dagun.
20 Ay kane tallu púlu se duwa dagun tu
Reu, ay neanà tu Serug ga pútut na.
21 Ay uwad da pikam pe sabáli nga
pútupútut na. Nanggayát kitu nekeanà tu
Serug, ay nagbiyág pikam tu Reu ka duwa
gatut se pittu dagun.
22 Ay kane tallu púlu dagun tu Serug
gin, ay neanà tu Nahor nga pútut na.
23 Ay uwad da pikam sabáli nga
pútupútut na. Nanggayát kitu nekeanà
tu Nahor, ay nagbiyág pikam tu Serug ka
duwa gatut dagun.
24 Ay kane duwa púlu se siyám dagun
tu Nahor rin, ay neanà tu Tera nga pútut
na.
25 Ay uwad da pikam pe sabáli
pútupútut na. Nanggayát kitu nekeanà
tu Tera, ay nagbiyág pikam tu Nahor ka
magatut se sangapúlu se siyám dagun.
26 Ay kane pittu púlu dagun tu Tera
ngin, ay nanggayát nagpútut. Nakapútut
ka tallu nga lalláki. Tu Abram, tu Nahor,
se tu Haran.
27 Tu dedi lugud datu pútupútut tu
Tera: Tu Abram, tu Nahor, se tu Haran.
Tu Haran tu ama tu Lot.
28 May nunna natay tu Haran may tu
ama na nga Tera. Natay ka íli Ur ka
Caldea nga neanaán na pe.
29 Ay tu Abram se tu Nahor, ay nan-
gatáwa da pe yin. Tu ngágan natu atáwa
natu Abram ay Sarai. Ay Milca tu ngágan
tu atáwa natu Nahor. Pútut kam pe tu
Haran tu Milca se tu Isca.

† **11:3-4 11:3** Ya ladrilyu ay ummán ka halu blak may lusà a nalibugán ka ninànà a dagámi se la naupuwán.
‡ **11:9 11:9** Ya sarut naya Babel ay nagbal-baláki.

30 Ay tu Sarai nga atáwa tu Abram, ay
akkan makapagan-anà. Díkod áwan na
an-anà.
31 Ay inalà na tu Tera de Abram nga
pútut na, se tu Lot nga apúku na ke
Haran, se tu Sarai nga manúgáng na
nga atáwa tu Abram, ay se da nagtálaw
ngámin ka Ur ka Caldea, ta mawe da
kuma ka Canaan. Ngamay kane du-
matang da ka íli Haran, ay nagyán da
kitúni.
32 Ay natay tu Tera kannán Haran kane
duwa gatut se limma dagun na ngin.

12

Tu nangngayáb ne APU Dios kitu Abram

1 Ay nán ne APU kitu Abram, "Panáwam
ya íli mu se daya pan-pane mu, ay se ya
balay tu ama mu. Ta mawe ka kiya giyán
na ipassingan ku kikaw.
2 Ay se ku wala nga pagbalinan ka adu
tutu wala daya gakagaka mu, ay magbalin
da ka abay nga nasiyon. Iyà ya sumeng
kikaw, ay se ku la nga pagbalinan ka
nadáyaw pànang ya ngágan mu. Ay senu
ikaw ya sumeng kadaya duddúma pe.
3 Ay namáru wà kadaya namáru kikaw.
May gedán ku daya magged kikaw. Gapu
kikaw, ay pàgan ku daya ngámin tolay kid
kalawagán."
4 Ay tútu nawe tu Abram nga ummán
kitu kinagi ne APU kaggína. Inalà na pe
tu Lot. Pittu púlu se limma dagun na ngin
kane magtálaw ka Haran.
5 Nawe da se tu Sarai nga atáwa na,
se tu Lot nga amanakan na. Ay inalà
da ngámin pe datu kuw-kuwa da nga
inùnúdán da. Ay inalà da pe datu asassu
da nga nálà da Haran. Ay se da nagrub-
buwát nga mawe ka Canaan. Ay kane
makadatang da kattoni Canaan,
6 ay liniwánan da. Nangaw-át da
pikam ka panda Sekem. Atán pikam datu
iCanaan kitúni Canaan kitun. Nawe da
kitu giyán tu abay káyu ka More. Ay
nagyán da kitúni ka nakaru.
7 Ay se yala nagpassingan ne APU kitu
Abram nga nán na, "Iddè idi nga lusà
kadaya gakagaka mu," nán na. Ay tútu
nangwa tu Abram ka annìdúgán na ka
pagbasu na ke APU nga nagpassingan
kaggína.
8 Akkan nabayág, ay nagtálaw manin
de Abram. Nameyag da manin kadatu
ban-bantay ya atán kitu padne lattakán
ka Betel. Ay nangwa ka báwi na kitúni
kitu nagbàtán Betel se Ai. Kitu padne
sirbútán natu báwi na, ay ittu tu giyán na
Betel, ay padne lattakán kitu báwi na tu
íli Ai. Ay nangwa kitúni ka agbasuwán na
pe ke Apu. Ay ittu tuni pe ya agkararágan
na ke Apu Dios.
9 Ay nawe manin tu Abram. Namarè
nga nameyag ka Negeb.*

Tu kowad de Abram se Sarai ka Egipto

10 Kitun kam pe nga tiyampu, ay mag-
ulát da kattoni Canaan. Ay díkod nanagut
tu Abram se nawe ka Egipto, ta mag-
agyán pikam kitúni ta napgus tu ulát.
11 Ay kane tagay da lumnà in kitu íli
Egipto, ay nán tu Abram kitu Sarai nga
atáwa na, "Ammù nga napiya ka.
12 Ay nu masingan daka daya iEgipto ay
nán da nga, 'Tu idi 'kaw ya atáwa na,' nán
da, ay se dà patayan. Ngamay akkan daka
patayan.
13 Ay túya nán mu nga wagi taka,
ta senu namáru da kiyà, ay akkan dà
patayan gapu kikaw," nán tu Abram.
14 Ay kane lumnà tu Abram kitu íli
Egipto, ay nasingan datu iEgipto nga
napiya tutu wala kurug tu atáwa na.
15 Ay kane masingan datu upisiyál natu
ári, ay kinagi da kaggína nu wà ummán
tu kinapiya na. Ay tútu pinálà natu ári tu
Sarai, se da nippan kitu palásiyu natu ári.
16 Ay gapu kaggína, ay namáru tu ári
kitu Abram. Niddán na ka karneru na,
báka na, kabalyu na, kámel na se puunán
se toru nga asnu, ay se niddán na pe ka
asassu na nga lalláki se babbay.
17 Ngamay pinagtakit tutu wala ne APU
tu ári, se datu akkobung na gapu kitu
Sarai.
18 Ay tútu pinàrawán tu ári tu Abram,
ay se na nán kaggína, "Taanna, tura

* **12:9 12:9** Ya sarut naya Negeb ay nakarsi nga lusà.

ummán kiyán ya kinuwám kiya ta? Tura
mu netuláyaw kiyà nga magatáwa kayu!
19 Tura mu nán nga magwagi kayu? Ay
túya inalà ku nga atawán kuma! Ye idi
yin ya atáwam. Alà mun ta magtálaw
kayun," nán tu ári.
20 Ay se na la binílin datu tolay na ka
panggap kitu Abram. Ay díkod pinar-
buwát dada nga magatáwa. Ay inalà tu
Abram ngámin pe datu kuw-kuwa na.

13

Tu nagtuway de Abram se Lot

1 Ay díkod nagtálaw de Abram nga
magatáwa ka Egipto. Nanùdu da kammin
ka Negeb se tu Lot. Inalà na ngámin pe
datu kuw-kuwa na.
2 Ay nabànáng tutu wala tu Abram. Adu
datu báka na, se adu pe tu pirà na se tu
balitù na.
3 Ay nagtálaw da manin ka Negeb se
da namarè nga nawe ka Betel, kitu giyán
na nagbàtán Betel se Ai, tu nangwaán na
kam ka baw-bawi na kitun.
4 Ay kitúni kam pe tu nunna nga nang-
waán na ka agbasuwán na nga nagday-
dayáwan na ke Apu. Ay dinay-dáyaw na
manin ne Apu kitúni.
5 Tu Lot ta amanakan tu Abram nga
nekíwid na, ay adu pe yin datu áyam na
nga báka se karneru. Ay atán kampela pe
yin datu pamilya na se datu asassu na.
6 Ay gapu ta umadu tutu wala datu
áyam da nga duwa, ay akkan maanáy
yin tu lusà a pagpastuwán da. Ay díkod
akkan da pe makapagbulun nin.
7 Magsasáwad din datu para pastor tu
Abram se datu para pastor tu Lot. Kitun
na tiyampu, ay mag-agyán kitúni pe datu
iCanaan se datu iPerezo.
8 Ay díkod, nán tu Abram kitu Lot,
"Masápul la makusap ya akas-asasáwad
daya para pastor mu se dayán kiyà.
Lùsawan ku nga magsáwad ta pe, áta
magama ta mà," nán na.
9 "Sinnam kod ya kalawág naya lusà.
Masápul la magsibna ta ngin. Nu mawe
ka kiya pane diwanán, ay mawe yà kiya
pane kasígid. Ay nu mawe ka kiya pane
kasígid, ay mawe yà kiya pane diwanán,"
nán natu Abram.
10 Ay díkod neapaapág tu Lot tu mata
na, ay nasingan natu tanáp kitu Jordan
nga mameyag ka Zoar nga nadam-ag
se madanumán pànang, nga ummán ka
kamulán ne APU. Ummán pe kitu lusà ka
Egipto, kitu akkan pikam dinadál ne APU
ya Sodom se Gomorra.
11 Ay díkod ittu tu piníli tu Lot, tu tanáp
kitu Jordan, ay se la nameyag ka padne
lattakán. Díkod ittu tun nagsibna da.
12 Tu Abram, ay nagyán ka Canaan may
tu Lot, ay nawe nagyán kitu íli kitu tanáp.
Nekalit na pe tu báwi na kitu adanni ka
Sodom.
13 Datu tolay ka Sodom, ay napalotán tu
agbas-básul da ke APU.

Tu nagyán tu Abram ka Mamre

14 Ay kane sumibna tu Lot tin, ay nán
ne Apu Dios kitu Abram, "Iapaapág mu
ya matám kiya magpingipíngit, Abram,
15 áta ngámin yán na lusà a masingam,
ay ipakin-kuwà kikaw ka áwan panda se
kadaya ngámin na gakagaka mu.
16 Ay paaduwan ku tutu wala daya gak-
agaka mu. Ay ummán kiya kaadu naya
tápù ya kaadu da, áta áwan makabíláng
kaggída," nán na.
17 "Ara, dàdáan mu win ya lusà, ta idde
ku mà in kikaw," nán ne Apu Dios.
18 Ay nealit manin tu Abram tu báwi na,
ay se nagyán kitu kakayuwán ka Mamre
nga adanni ka Hebron. Ay se yala nangwa
manin ka annìdúgán na ka pagbasu na ke
APU.

14

Tu nangalà kammin tu Abram kitu Lot

1 Kitu kinaári tu Amrafel ka Sinar, tu ári
Arioc tu ári ka Elasar. Tu ári ka Elam, ay
tu ári Kedorlaomer. Ay tu ári Tidal, tu ári
ka Goiim.
2 Ay ngámin dayán na à-ári, ay nag-
gagdù da nga nakigubát kadatu naggagdù
pe nga à-ári nga ittu datu: ári Bera nga
ári ka Sodom, tu ári Birsa nga ári ka
Gomorra, tu ári Sinab nga ári ka Adma,
tu ári Semeber nga ári ka Zeboiim, ay se
itu ári ka Bela (Zoar kam yán).
3 Dedi nga à-ári, ay pinaggaámung da
ngámin datu suldádu da kitu natanáp pa

íli nga Siddim (kídi yin ay ittu ya bebay
nga napet tu danum na).
4 Netur-turayán tu ári Kedorlaomer da
kitun ki únus sangapúlu se duwa dagun.
Ngamay kitu mekasangapúlu se tallu da-
gun, ay lumában da ngin kaggína.
5-6 Ay kitu mekasangapúlu se appát
dagun, ay ginubát natu ári Kedorlaomer
se datu kabbulun na nga à-ári datu mag-
Refaim ka Asterot Karnaim, se datu mag-
Zuzim ka Ham se datu mag-Emim ka
Save-kiriataim, se datu Horeo ka bantay
Seir panda ka El Paran nga atán kitu
nagpandanán tu ir-ir-er. Ay inábà natu ári
Kedorlaomer da ngámin.
7 Ay se da nagpatoli ka Enmispat (Kades
kam yán). Ay ginubát da pe datu gaka-
gaka natu Amalek se datu Amorreo nga
mag-agyán ka Hazazon-tamar. Ay inábà
dada pe.

8 Ay kitúni, ay summabat ta makigubát
kaggída datu tangabubúlun na à-ári ka
Sodom, ka Gomorra, ka Adma, ka Ze-
boiim, se ka Bela (Zoar kam yán). Nag-
gugubát da kitu tanáp natu íli Siddim se
9 tu ári Kedorlaomer nga ári ka Elam se
ári Tidal nga ári ka Goiim, se ári Amrafel
nga ári ka Sinar, se ári Arioc nga ári ka
Elasar. Dedi nga appát datu nakigubát
kadatu limma.
10 Ay kitu tanáp natu íli Siddim, ay
uwad da abbut nga napnu ka naringkat
ta ummán ki ispaltu. Ay kane magtatálaw
datu à-ári ka Sodom se Gomorra se datu
suldádu da, ay nepisuán datu duddúma
kaggída kadatun na abbut. Ay datu
duddúma, ay nagtatálaw da kadatu ban-
bantay.

11 Ay díkod datu kalínga da, ay inalàán
da datu kuw-kuwa datu iSodom se iGo-
morra se datu akakkanan da. Ay se da
nagtatálaw.
12 Ay inalà da pe tu Lot nga amanakan
tu Abram kitu wagi na nga laláki. Ata
mag-agyán pe ka Sodom. Inalàán da pe
datu kuw-kuwa na. Ay seda nagtálaw.

13 Ay uwad isa nga nakatálaw. Ay
aggína tu nawe nangikagi kitu Abram nga
Hebreo nga magag-agyán kitu adanni kitu
kakayuwán tu Mamre nga Amorreo nga
wagi de Escol se Aner. Kagdù tu Abram
dedi.
14 Ay kane magìna tu Abram nga tiniliw
da tu amanakan na, ay nawe nada impal
panda ka íli Dan. Kabulun na datu
asassu na nga neanà in ka balay na, nga
tinùgúdán na nga makigubát. Tallu gatut
se sangapúlu se walu da ngámin.
15 Pinagkaduwa na datu tolay na se
datu asassu na, ay se da ngináyaw datu
kalínga da kane gabi. Nagtuway da nga
nangpal kadatu kalínga da. Pinalsu dada,
ay tútu nagtatálaw da. Nasìmát dada ka
Hoba pane dáya ka Damasco. Ay inábà
dada kattoni.
16 Ay díkod nilbet tu Abram kammin
datu kuw-kuwa datu iSodom, ay se nálà
na kammin pe tu amanakan na nga
Lot se datu kuw-kuwa na. Ay nálà na
kammin pe datu ngámin tolay ya natiliw,
meráman datu babbay.

Tu nangikarárag tu Melkisedec kitu Abram

17 Ay kane maábà tu Abram tu ári
Kedorlaomer se datu duddúma nga ári
nga kabulun na, ay sinabat natu baru wa
ári ka Sodom kitu tanáp tu Save (ya sarut
na, ay tanáp tu ári).
18 Ay tu Melkisedec nga ári ka Salem, ay
nangilbet ka sinápay se básì (nga nàwa ki
digu úbás). Aggína pe tu pádi ne Dios sa
kangatuwán.
19 Ay se na nekarárag tu Abram nga nán
na,
"Abram, kalakkán naka nge Dios nga kan-
gatuwán, nga ittu ya namarsuwa ki
lángit se kalawagán;
20 Ay maday-dáyaw we Dios nga Kan-
gatuwán nga ittu ya sinummeng kikaw
wa nangábà kadatu kalíngam," nán na.

Ay nidde tu Abram ke Melkisedec tu
pagkapúlu datu ngámin na nálà na nga
kuw-kuwa.
21 Ay tu ári ka Sodom, ay nán na kitu
Abram, "Iddem kiyà kammin daya tolay
ku, ngamay alà mu ngámin daya kuw-
kuwa," nán na.
22 Ngamay nán tu Abram kaggína, "Sini-
pataán ku ke APU Dios nga Kangatuwán
nga namarsuwa ki lángit se kalawagán,

23 nga akkan nà mangalà oray binola
ngala onu isa nga sandal lala, ay oray
nágan na nga kuw-kuwám, ta senu akkan
mu makuna nu kuwa nga, 'Bumànáng a
nge Abram ta gapu kiyà,' nán mu.
24 Awan ku nga alà. Tittu daya kinnán
daya babbágù i, se ya kípát daya tolay nga
kummíwid kiyà, de Aner, Escol se Mamre.
Iddem ya kípát da," nán tu Abram.

15

Tu kari ne APU Dios kitu Abram

1 Ay kalpasán dayán na mà-màwa, ay
nagpatagenap nge APU kitu Abram, ay
nán na kaggína, "Akkan ka magansing
Abram, ta igdù taka peyang. Ay se abay
pànang pe ya pagsubálit ku kikaw," nán
na.
2-3 Ay nán tu Abram, "Apu Dios, nágan
na pe ya sur-surbi daya iddanám kiyà,
ay áwan ku mà a pútut oray isa. Ay
ya ammù a mangtáwid kadaya kuw-kuwa
ku, ay e Eleazar ra iDamasco nga asassu
ku, áta akkan nà niddán ka an-anà," nán
tu Abram.
4 May nán ne APU kaggína, "Akkan!
Ata atán ya pútut mu kampela ngin nin
na ittu ya mangtáwid kadaya ngámin na
kuw-kuwám," nán na.
5 Ay tútu nippan ne Apu Dios nge
Abram ka lasi, ay se na nán, "Maglángad
ka Abram ta bilángan mu daya bittuwan
nu mabíláng muda. Ummán kiya kaadu
dayán ya kaadu daya gakagaka mu," nán
na.
6 Ay kinurug tu Abram me APU. Ay
nebíláng ne APU nga namáru tu Abram
gapu kitu inangngurug na.
7 Ay se nán manin kitu Abram, "Iyà
ya APU nga namatálaw kikaw ka Ur ka
Caldea, ta ipakin-kuwà kikaw idi nga
lusà," nán na.
8 Ngamay nán tu Abram, "APU Dios,
paanna ya akammù nga kurug mepakin-
kuwa kiyà idi ya lusà?" nán na.
9 Ay tútu nán ne APU Dios kaggína,
"Mangilbet ka ka isa nga bumal-balásang
nga báka nga tallu dagun na ngin, isa nga
bumal-balásang nga kalding se isa toru
nga karneru nga agtàlu dagun da, se isa
nga ladágan se isa nga ubbun kalapáti,"
nán na.
10 Díkod nilbet tu Abram ngámin
dayán, ay se nada sinìlatán na
pinagkaduwa ngámin, se nada binìlád
da pinagtuway. Ngamay datu an-anù, ay
akkan na sinìlát da.
11 Ay nu atán datu karabúngan na
melug mangán kadatu nasìlát ta animál,
ay sabúgan tu Abram da.
12 Ay kane tagay masirbut tu mata ngin,
ay nìlà tutu wala tu Abram. Ay se la
nga naggìbat tutu wala nga nakapap-
pananssing tu giyán na.
13 Ay se la nga nán ne APU kaggína,
"Ammuwán mu tutu wala idi, nga daya
gakagaka mu, ay magyán da ka íli nga
akkan da nga kurug íli. Ngamay agtangeli
da ngala kiyán na íli. Magasassu da se
mapal-pallà da kiyán na íli ki unag appát
gatut dagun.
14 Ngamay panísan ku daya tolay nga
mangasassu kaggída. Ay se la nga
magtálaw daya gakagaka mu nga adu
daya kuw-kuwa da ngin.
15 Ay nu ikaw, ay akkan màwa dayán
kikaw. Maglàlakay ka pikam pànang nga
simpipiya ya uray, se kala matay.
16 Ay daya gakagaka mu, ay magulli
da kanedi, ngamay manggayát kadaya
mekappát pagwawagíyán nala.* Ata ya
kinadakè daya Amorreo, nga ittu daya
mag-agyán pikam kídi, ay akkan pikam
pumanda."
17 Ay kane masirbut tu mata ngin, se
naggìbat tutu wala pe yin, ay pagkìlát na
ngala ya ummán ka dubúan nga apuy.
Ay se yala nga uwad apuy nga ummán ki
maggatagatang nga páur ra nanalen kitu
túlad datu sinì-sìlát na nga animál.
18 Ay kitun kam nga algaw, ay nagkari
ye APU kitu Abram nga nán na, "Iddè
idi nga lusà kadaya gakagaka mu. Mag-
gayát kitu wángag ka Egipto panda kiya
wángag Eufrates nga ittu ya kabayyán na
wángag.
19 Daya lusà daya Kineo se daya
Kenezeo, daya Kadmoneo,

* **15:16 15:16** Nán daya duddúma nga bátug appát gatut dagun idi.

20 daya Heteo, daya Perezeo, daya Re-
faim,
21 daya Amorreo, daya Cananeo, daya
Gergeseo, se daya Jebuseo, ay iddè kadaya
gakagaka mu," nán na.

16

Tu nekeanà tu Ismael

1 Ay tu Sarai, ay akkan na middán
ka an-anà tu Abram nga atáwa na. Ay
uwad asassu na nga babay nga iEgipto
nga nagngágan ka Hagar.
2 Isa ngalgaw, ay nán tu Sarai kitu
Abram, "Gapu ta akkan nà a pagan-anaan
ne APU, ay paanna nu mawem allayan
ne Hagar ra asassu ku ta. Get aggína ya
pakalakkán ku ka an-anà ku," nán na.
Ay díkod kinurug tu Abram tu kinagi tu
Sarai.
3 Ay díkod kane mekasangapúlu dagun
tu Abram min ka Canaan, nilbet tu Sarai
kaggína tu Hagar nga iEgipto nga asassu
na ta allayan na.
4 Ay inlay kurug tu Abram tu Hagar, ay
tútu nabùsit. Ay kane nammuwán na nga
nabùsit, ay irupat na tu Sarai nga apu na
gapu ta akkan magan-anà.
5 Ay gapu ta irupat tu Hagar tu Sarai
kane mabùsit, ay nán natu Sarai kitu
Abram, "Básul mu idi nga angngirupat
na kiyà. Tura nà mán kammin na irupat
te Hagar kane mabùsit, ay iyà ya nangi-
palúbus sa allayam. E Apu Dios sala ya
makammu kikaw," nán na.
6 Ngamay nán tu Abram kitu Sarai,
"Ikaw mà ya apu na. Ay kuwaam mu
wala kaggína ya piyám kampela ngin
nin," nán na. Ay díkod nagraw-rawtán
natu Sarai tu Hagar. Ay tútu nagtálaw.
7 Ay nasmà naya anghel ne APU tu
Hagar kitu adanni kitu gabbuwà kitu ir-
ir-er, tu gabbuwà a atán kitu mameyag ka
Sur.
8 Ay nán tu anghel kaggína, "Wà naya
kapannám, Hagar nga asassu ne Sarai, ay
se kawà naya naggayatám?" nán na. Ay
"Magtálaw wà kitu apu ku wa Sarai," nán
tu Hagar.
9 Ngamay nán natu anghel ne APU
kaggína, "Magulli ka kitu apu mu, ay
peturayán ka ngala pe kaggína," nán na.
10 Ay nán pikam tu anghel, "Paaduwan
ne APU tutu wala pe daya gakagaka mu.
Awan makabíláng kaggída.
11 Nabùsit ka. Ay laláki ya an-anà
mu. Ya ipangágan mu kaggína, ay Ismael.
(Ya sarut nayán ay Manggìna nge Dios).
Ata nagìna ne APU Dios ngámin daya
pannakit mu wa nàlamám.
12 Ay ya an-anà mu, ay nasúkir ra
ummán kiya alsádu wa asnu. Kagúra na
daya ngámin tolay. Ay túya kagúra da
ngámin pe. Adayyuwán na daya ngámin
pan-pane na ta kagúra nada," nán natu
anghel.
13 Nanggayát kitun, ay nengágan tu
Hagar nge APU ka, "El-roi." Ay ya sarut
nayán ay "Ikaw ya Dios sa naningan kiyà"
áta nán na nga, "Nasingan ku we Dios,
may sibbibiyág gà pikam," nán na.
14 Díkod nepangágan da tu bubun ka
"Beer-lahai-roi." Ya sarut nayán ay "Ya
bubun naya Sibbiyág ga Naningan Kiyà."
Tun na bubun, ay atán kitu nagbàtán
naya Kades se Bered.
15 Ay díkod nagan-anà tu Hagar ka
laláki. Tu idi yin tu an-anà da se tu
Abram. Ay nengágan tu Abram ka Ismael.
16 Kane ianà tu Hagar tu Ismael, ay walu
púlu se annam dagun tu Abram min.

17

Ya pakasinnán kitu nagkari ne APU Dios kitu Abram

1 Ay kane siyám púlu se siyám dagun
tu Abram min, ay nagpassingan manin ne
APU kaggína. Ay nán na kaggína, "Iyà e
Dios sa Mannakabalin. Ikurug nà, ay se
akkan ka nga mangwa ka oray nágan na
nga nadakè.
2 Ay ikarì manin kikaw nga paaduwan
ku tutu wala daya gakagaka mu," nán na.
3 Ay tútu nagukkab tu Abram. Ay
netul-túluy ne Apu Dios ya nakiamomán
kaggína.
4 Ay nán na, "Iyà ay atán ikarì kikaw.
Ay kurug idi ya nán ku wa pagbalinan ku
daya gakagaka mu ka adu tutu wala nga
umíli.
5 Ay ya isa pe, ya ngágan mu, ay akkan
nin na Abram nu di Abraham min. (Ya

sarut nayán ay ‘Ama daya adu wa nas-
nasiyon’). Ittu yán nin ya ngágan mu, áta
pagbalinan taka lugud ka apuapu daya
adu tutu wala nga nas-nasiyon.
6 Paganában ku tutu wala daya gaka-
gaka mu. Daya nas-nasiyon, ay maggayát
da ngámin kikaw. Ay se adu kadaya
gakagaka mu daya magbalin ka ári.
7 Magkari yà kikaw se kadaya gakagaka
mu se kadaya gakagaka da ka áwan
panda. Ya karì kadakayu ay idi: Iyà ya
Dios nu, ikaw se daya ngámin gakagaka
mu.
8 Ay se ku idde kikaw se kadaya gaka-
gaka mu ya ngámin Canaan nga pagkaw-
kawiliyán nu pikam kídi. Ipakin kuwà
dayán kaggída ka áwan panda ngin. Ay
iyà ya Dios da,” nán ne Dios.
9 Ay se la nán manin ne Apu Dios kitu
Abraham, “Ngamay nu ikaw, ay akkan
mu kaligpanán ya pagturatuwán tada nga
ipàwà kikaw se kadaya ngámin gakagaka
mu se kadaya gakagaka da.
10 Tu idi ya ipàwà kikaw se kadaya gak-
agaka mu, nga akkan nu kal-kaligpanán:
Ngámin daya lalláki kadakayu, ay
masápul la makúgit da.
11 Masápul nga makúgit kayu ta ittu
ya pakasinnán nga atán nagtuturatuwán
tada.
12-13 Ngámingámin daya lalláki nga
atán ki biyáng mu, ay masápul makúgit
da nu walu ngalgaw da ngin manggayát
ki keanà da. Ay masápul la kuwaan
ngámin da pútupútut mu idi se daya
asassu mu, neanà da ki balay mu se
akkan. Oray nu ginátang mu da ki ag-
tangeli, ay masápul makúgit da ngámin.
Ay díkod ya nagkakariyán tada, ay atán
peyapeyang ya pakasinnán nu ki baggi nu
ki áwan panda.
14 Ay ngámin daya maddi magkúgit, ay
akkan da mebíláng ka tolay ku, áta akkan
da kinurug ya nagkakariyán mi.”
15 Ay se la nán ne Dios kitu Abraham,
“Ay nu e Sarai nga atáwam, ay ingágan
mu win ka Sara. Akkan Sarai ya ngágan
na ngin.
16 Paganggamman ku, ay se pagan-
anaan ku ka isa nga laláki. Ay aggína pe
ya magbalin ka bátug ina ngámin daya
nagbal-baláki nga tul-tolay. Daya magári
kadaya nas-nasiyon, ay maggayát kadaya
an-annánà na,” nán na.
17 Ay se la nagukkab tu Abraham se nak-
agalà nga nán na kaggína kampela ngin
nin, “Makapagan-anà kami nád pikam?
Ay magatut dagun ku win, ay siyám púlu
dagun Sara ngin,” nán na.
18 Ay se la nán Abraham ke Dios,
“Ay nu mabiyág kuma nge Ismael ki
agtagasíngam, Apu, ay aggína ngin ya
kàwaán daya kar-kari mu” nán na.
19 Ay nán ne Dios, “Akkan ummán
kiyán ya nán ku. E Sara mismu nga
atáwam ay mabùsit. Magan-anà ka isa
nga laláki. Ay ingágan mu ka Isaac.
Ay aggína ya pagkariyán ku. Magkari
yà kaggína para kadaya gakagaka na ka
áwan panda.
20 Ay nu e Ismael, ay maawátan ku
ya piyán mu. Ay bindisiyonan ku pe.
Paaduwan ku tutu wala pe daya gakagaka
na. Sangapúlu se duwa kadaya gakagaka
na ya magbalin ka prinsipe. Pagbalinan
ku ka adu nga tangámalán.
21 Ngamay e Isaac nga pútut mu ke
Sara ya pagkariyán ku. Meanà nu isa nga
dagun ki am-amung nedi,” nán na.
22 Ay kane mabalin makibàbànán ne
Dios kitu Abraham, ay ummawan nin.
23 Ay díkod kitun kam ma algaw, ay in-
alà tu Abraham tu Ismael se ngámin datu
asassu wa lalláki nga neanà kitu balay
na se datu ginátang na nga asassu pe, ay
se nada kinúgit ngámin nga ummán kitu
pàwa ne Dios kaggína.
24 Tu Abraham, ay siyám púlu se siyám
dagun na ngin kitu nagkúgit na.
25 Ay tu Ismael nga an-anà na, ay san-
gapúlu se tallu dagun na kane magkúgit.
26-27 Kitun kam ma algaw tu nagkúgit
tu Abraham se tu Ismael nga magama, se
datu ngámin lalláki nga neanà ki balay
na, se datu asassu na nga ginátang na
kada agtangeli.

18

Nekari ne APU Dios nga magan-anà nge Sara ka laláki

1 Kitu aggag-agyán pikam tu Abraham
kitu kakayuwán ka Mamre, ay nagpassin-
gan ne APU kaggína. Atán magtutúgaw
kitun kitu gagyangán natu báwi na kitu
kapasúngat pànang tu algaw kitun.
2 Ay kane maglanga, ay pagkìlát na
ngala daya tallu wa lalláki* nga mag-
sisíkád kitu ad-adanni kitu giyán na. Ay
túta nagkirut ta nawe nanabat kaggída,
ay nagukkab kitu lusà kitu àráng da.
3 Ay nán na kaggída, "Magsíbál kayu
pikam kídi, Apu. Ta senu masirbiyán
takayu pikam, nu paganggammán nu ya
agsurbì kadakayu.
4 Magimáng kayu pikam ki layyung
ned káyu wi, ta mawe yà a mangalà ka
danum ma pamgù kadaya síkil nu, ta
senu malnawán kayu.
5 Ay magsagána ngà pikam ka kanan
tada, senu atán pamílag nu wa manalen.
Ay se kayu wala mawe nu mabalin kayu
mangán. Atán kayu mà in ked balay yi, ay
díkod masápul la magserbi yà kadakayu,"
nán tu Abraham. Ay díkod, "Ara lugud a
nu ittu ya piyám," nán da.
6 Ay díkod nagkaru wa nawe tu Abra-
ham kitu báwi da se na nán kitu Sara,
"Mangwa ka ka sinápay ya kanan dedi
ya tallu tolay. Tu kapiyaán na arína ya
usaram," nán na.
7 Ay se la manin nanugkam tu Abraham
ka isa kadatu báka na. Piníli na tu napiya
nga urbun pikam. Ay se na nidde kadatu
asassu na. Ay kinaru da nga pinarti se da
linútu pe yin.
8 Ay kane makalútu da ngin, ay nagduy-
ág da ngin. Ay uwad pe gátas se itu
pinakulnit ta gátas. Ay díkod nangán
datu tallu kitu layyung káyu, ay atán pe
tu Abraham kitu giyán da, kaggída nga
mangán.
9 Ay nán datu tallu kitu Abraham,
"Wàna giyán ne Sara nga atáwam?" nán
da. Ay "Atán kiya báwi," nán tu Abra-
ham.
10 Ay nán natu isa kadatu tallu, "Umbet
tà manin kídi nu isa nga dagun ki am-
amung nedi. Magan-anà e Sara ka isa nga
laláki," nán na. Ay kitu inangngagi na, ay
uwad tu Sara kitu gagyangán natu báwi
da nga padne likud kitu tolay.
11 Ay tu Abraham se tu Sara ay làlakay
se bàbakat da ngin, ay díkod akkan
magan-anà tu Sara ngin.
12 Ay túta nakagalà kampela ngin nin
tu Sara nga nán na, "Ay se yà nád mag-
anásan manin meallay kane magbàbakat
tà pànang ngin se maglàlakay pànang pe
yin ya atáwà?" nán na.
13 Ay túta nán ne APU kitu Abraham,
"Tura nakagalà e Sara? 'Kurug nád da
magan-anà à kídi ya bàbakat tà in,' tura
na nán?
14 Atán kadi ya nasulit kiyà nga APU?"
"Ay kiya umbet ta dagun ki am-amung
nedi, ay kurug ga umbet tà manin, nga
ummán kitu kinagì kikaw. Ay atán ya an-
anà ne Sara nga laláki kiyán nin," nán na.
15 May tu Sara ay netuláyaw na tu
nakagalà na, áta magansing. Ngamay nán
ne APU, "Kurug mà a nga nakagalà ka,"
nán na.

Tu nangngagi ne APU kitu pan-nakadadál tu Sodom

16 Ay se yala nga nagrubbuwát datu
tallu. Ay binulun ne Abraham da panda
kitu giyán na am-amawán da tu Sodom ka
amarbuwát na kaggída.
17 Ay nán ne APU, "Akkan ku nád
ipakammu ke Abraham ya asikkuwaan
ku?
18 Ay e Abraham mà ya paggayatán
daya adu tutu wala nga umíli nga mag-
balin ka abay nga nasiyon, ay gapu
kaggína ay maganggam da ngámin pe.
19 Aggína ya pinílì a makapútut ka
adu, senu tùgúdán nada ngámin se daya
akkobung na nga sumúrut kiyà nga APU
ki angwa da kadaya napiya se daya kustu.
Ta senu magun-ud da tu nekari ku ke
Abraham," nán na.
20 Ay díkod nepakammu ne APU kitu
Abraham nga nán na, "Nasamnga ya
pipílit kiyà panggap kadaya iSodom se
iGomorra, ta napalotán ya kinadakè da se
agbas-básul da.

* **18:2 18:2** Nán da nga tu isa kadatu tallu ay nge APU. Ay datu duwa ay anghel da.

21 Ay masápul la mawe yà managut ta
sinnan nu kurug dedi ya nammuwán ku
onu akkan," nán na.
22 Ay díkod datu duwa nga lalláki, ay
nawe da ka Sodom min. Ngamay tu
Abraham, ay atán pikam magsisíkád kitu
àráng ne APU.
23 Ay ummadanni tu Abraham ke APU,
ay se na nán, "Wayya mu la nga itan-
gapatay daya namáru wa tolay kadaya
nadakè?
24 Ay kas pangarígan nu atán limma
púlu wa namáru wa tolay kiya íli, ay
dadàlan mu kammala ya íli? Wayya mu
la di ditaan nala gapu kadaya limma púlu
nga atán kitúni!
25 Akkan á rumbang nga kuwaan mu
yán! Nu itangapatay mu daya namáru
kadaya nadakè! Wayya la nga nagpáda
ya angwám kadaya namáru se daya
nadakè? Ikaw mà ya sissa nga ma-
balin mangguwes kadaya ngámin tolay
kid kalawagán! Ay áwan na di kurug kiya
angguwes mu!" nán tu Abraham.
26 Ay tútu nán ne APU, "Ay nu atán
masmà ku wa limma púlu wa namáru ka
Sodom, ay akkan ku dadàlan ya íli gapu
wala kaggída," nán na.
27 Ay nán manin tu Abraham, "Oray
ammù na lusà à ala se abu, ay paturínán
ku wala ya makibàbànán kikaw, Apu,"
nán na.
28 "Ay mapaanna nu akkan limma púlu,
may atán appát púlu se limma nga
namáru? Dadàlan mu ya íli gapu ta
kúráng ka limma ngin?" nán na.

Ay "Akkan ku dadàlan á nu atán
masmà ku nga appát púlu se limma nga
namáru," nán ne APU.
29 Ay nán manin tu Abraham kaggína,
"Ay kas pangarígan na ap-appát púlu
da?"

"Akkan ku pe á nga dadàlan gapu
kadayán na appát púlu wa namáru," nán
ne APU.
30 Ay nán tu Abraham manin, "Akkan
nà kuma nga lùsawan, Apu, ta atán
kammala ya kagiyan ku. Ay nu kas
pangarígan na tal-tallu púlu da nga
namáru?"

Ay nán manin pe ne APU, "Akkan ku pe
nga dadàlan da á nu atán tallu púlu," nán
na.
31 Ay se yala nán manin tu Abra-
ham, "Inagturad ku kurug ya magúni
ki ummán kídi kikaw APU. Ngamay ma-
paanna nu dudduwa púlu da?" nán na.

Ay "Akkan ku pe nga dadàlan á gapu
kadayán na duwa púlu," nán ne APU.
32 Ay nán pikam mala natu Abraham ke
APU, "Akkan nà din lùsawan ta tu idi yin
ya muddi nga kagiyan ku. Ay nu rán nala
nga atán sangapúlu wa namáru?" nán
na.

Ay nán manin pe ne APU, "Ay akkan ku
pe a nga dadàlan gapu kadaya sangapúlu
nga namáru," nán na.
33 Ay kane din mabalin makibàbànán
ne APU Dios kitu Abraham, ay nagtálaw
win. Ay nawe pe yin tu Abraham.

19

Tu palotán na agbas-básul datu iSodom

1 Ay datu duwa nga anghel, ay inum-
bet da ka Sodom kitu gabi. Tu Lot,
ay uwad kitu dadnuwángan tu íli nga
magtutúgaw. Ay kane masingan tu Lot
da, ay nawe na sinabat da, se nagukkab
kitu lusà a nagdáyaw kaggída.
2 Ay se na nán kaggída, "Apu, magsíbál
kayu pikam agpà ki balay, se kayu la
sumápa nga mawe nu kaláwa, senu
mausesuwán ku pikam da síkil nu," nán
na. Ngamay nán da, "Akkan. Magyán
kami la kiya amuwág naya íli," nán da.
3 Ngamay pinílit nada. Díkod nawe da
kitu balay na. Ay tútu pinamotun nada ka
panggídám da. Ay nangwa pe ka sinápay
ya áwan pamalbád. Ay se da nangán.
4 Ay kitu tagay da matúdug gin, ay
naglalbet datu ngámin lalláki kitu íli
Sodom. Linìmut da ngámin tu balay tu
Lot. Atán ngámin nanákam se nabbing
nga lalláki.
5 Ay se da nesáraw kitu Lot, "Wà giyán
datu lalláki nga inumbet kanedi kídi nga
gabi? Palawanan muda kidde, ta senu
allayan mida," nán da.

6 Ay díkod lummawán tu Lot, ta we na
amomanán datu lalláki. May negitap na
kammin tu balay da.
7 Ay nán na, “Wawwági, pangaási nu
agpà ta akkan nu kuwaan ya nadakè.
8 Atán duwa nga babbalásang ku kiddi
nga áwan pikam neallay kaggída nga
laláki. Palawanan kuda ta kuwaan nu
wala ya piyán nu kaggída. May pangaási
nu ta akkan nu an-anuwan dedi nga
lalláki ta sangaíli ku dedi. Ay yà ya
makakaammu nu atán màwa kaggída nga
nadakè,” nán na.
9 Ngamay nán datu lalláki, “Gayán!
Agtangeli ka kanedi, ay tura la ikaw ya
agginkakagi kadakami nu nágan naya
kuwaan mi ta. Nadà-dakè lugud la ngin
ya kuwaan mi kikaw may ya kuwaan
mi kaggída,” nán da. Ay se da la nga
maggugúru nga mangisùlin kitu gitap, ay
malipit pe tu Lot tin.
10 Ngamay datu duwa nga sangaíli tu
Lot, ay ginamnid da kitu unag, ay se da
nga pinasuwalán tu gitap.
11 Ay se da pinagkúláp ngámin datu
lalláki nga maggugúru nga mangisùlin
kitu gitap. Ngámin da, lal-làlákay se
nabbing. Ay díkod akkan da masmà in
tu gagyangán.

Tu nagtálaw natu Lot ka Sodom

12 Ay nán datu duwa nga lalláki kitu
Lot, “Atán da kabbulun mu kiddi, ummán
kadaya manúgáng mu onu annánà mu se
daya duddúma nga induan nu? Itálaw
nuda kanedi ya íli
13 ta dadàlan mi idi yin na íli. Ta
palotán pànang ngin ya kinadakè daya
kuk-kuwaan dedi nga tolay yin. Ay túya
nebon nakami ye APU nga manadál kiya
íli,” nán da.
14 Ay tútu nawe tu Lot kitu giyán datu
tali manugángan na ngin na lalláki se
na nán kaggída, “Bumángun kayu ta
magtálaw tada kídi ya giyán, ta dadàlan
ne APU win idi ya íli,” nán na. May dálin
da nu pangisoru tu Lot tu nán na.
15 Ay kane danni láwa ngin, ay binur-
burung datu anghel tu Lot. “Bumángun
ka ngin! Alà mu ya atáwam se daya duwa
nga babbalásang mu, ta senu akkan kayu
metangatay kadaya umíli ta panísan ne
Dios da,” nán da.
16 Ngamay min-induwán mán kammin
tu Lot. Ay tútu rinùrut da de Lot ta
magatáwa se datu duwa babbalásang da.
Ta kinalakkán ne APU da. Ay tútu nippan
dada kitu lasi natu íli.
17 Ay kane mippan dada kitu lasi natu
íli, ay nán da kaggída, “Magtálaw kayu
senu akkan kayu matay. Akkan kayu
maglingay. Akkan kayu magsin-sínang
oray ka wàna kiya tanáp. Mawe kayu
kadaya ban-bantay ta senu akkan kayu
matay,” nán da.
18-19 May nán tu Lot kaggída, “Akkan,
Apu. Nu mawe kami kadaya ban-bantay,
get madànganán nakami pikam ya an-
nadál ne Apu, ay matay kami. Gapu ta
nepassingan nu win ya kinamáru nu kiyà
in kiya angngilísi nu kiyà kiya pakatayán
ku, ay palubúsán nà ala nga mawe
20 kiya íli kitúni. Adanni kam yán na
pagtaláwan mi. Bittì nga íli may áwan ku
kaan-anuwán kannán,” nán na.
21 Ay nán tu isa kaggída kitu Lot, “Ara,
ay atán pikam napiya nga kuwaan ku
para kikaw. Akkan ku wa dadàlan ya nán
nu wa íli.
22 Magkaru kayu lugud da mawe
kannán nin ta áwan ku nga màwa panda
ki akkan nu idaddatang kiyán na íli,” nán
na. Ay túya tun na íli, ay nengágan ka
Zoar (bittì ya sarut na).

Tu nanadál ne APU kadatu Sodom se Gomorra

23 Ay linumtà tu mata ngin kane du-
matang de Lot kitu íli Zoar.
24 Ay se yala pinagdittág ne APU ya
apuy se maggatagatang nga asufre ka
Sodom se Gomorra.
25 Ay dinadál na datu il-íli kitúni se
datu tan-tanáp pa giyán. Ay nagkakátay
ngámin pe datu tolay kattoni, se ngámin
na sibbiyág se ngámin mul-múla se kad-
kaddat.
26 Ngamay tu atáwa tu Lot, ay nagling-
gaw mán kammin kaggída nga magtálaw,
ay díkod nagbalin ka sibbukal la asin.
27 Ay kane pag-pagmakát, ay nawe tu
Abraham kitu giyán na nagamomanán da
se APU.

28 Ay se na amawán ya Sodom se Gomorra se ngámin datu il-ileli kitu tanáp.
Ay tútu nasingan na tutu wala ngin na
magat-atù tutu wala pànang datu il-ileli.
29 Ay ummán kiyán tu nàwa kane
dadàlan ne Dios datu il-ileli kitu tanáp.
Akkan kam kinaligpanán ne Dios tu Abra-
ham ta pinatálaw na tu Lot pikam se na
ngala nga dinadál datu il-ileli meráman
tu nagyanán tu Lot.

Tu naggayatán datu Moabita se Amonita

30 Ay kane din kuwa, ay nagtálaw tu
Lot ka Zoar. Nanùdu da nga nawe
kadatu ban-bantay. Aggída se datu duwa
nga babbalásang na. Magansing da nga
magyán ka Zoar. Ay díkod nag-agyán da
ngala ngin kitu isa nga abay nga liyáng.
31 Isa ngalgaw, nán tu manákam ma
babbalásang kitu udiyán na, "Làlakay
ama ngin, ay áwan nala oray isa nga
laláki nga mangatáwa kadàta.
32 Pinglawan ta nge ama se ta la nga
allayan, ta senu atán an-anà ta ke ama,"
nán na.
33 Ay tútu kane gabi, ay pinemum da
tu ama da ka básí panda kitu nekinglaw
na. Ay se la neallay tu manákam kaggína.
Ay akkan na am-ammu nu inna tu neallay
kaggína se tu nagtálaw na.

34 Ay kane kaláwa, ay nán natu
manákam kitu udiyán, "Uy, kitu gabi ay
iyà tu neallay ke ama. Pinglawan ta
manin nu gabi, ay se mu allayan. Ta senu
atán an-anà ta ke ama," nán na.
35 Ay díkod pinenum da manin tu ama
da kitun na gabi panda kitu nekinglaw na.
Ay se yala neallay tu udiyán kaggína. Ay
áwan na am-ammu kitu neallay kaggína
se tu nagtálaw na.
36 Ay díkod, datu duwa nga bab-
balásang tu Lot, ay nabùsit da.
37 Ay kane magan-anà da ngin, ay laláki
tu an-anà tu manákam. Ay nepangágan
na ka Moab. Aggína ya apuapu datu
Moabita kadedi ya al-algaw.
38 Ay tu udiyán, ay nagan-anà pe ka isa
nga laláki. Ay nepangágan na ka Ben-
ammi. Ay aggína ya apuapu ngámin daya
Amonita kadedi ya al-algaw.

20

De Abraham se Abimelec

1 Ay naggayát kitúni Mamre, ay nawe
manin tu Abraham kitu sakúpan Negeb.
Nagyán kitu giyán na atán kitu nagbàtán
Kades se Sur. Ay se nagyán ka nakaru
wala ka Gerar.
2 Ay tu Abraham ay kagiyan na manin
kadatu tolay kitúni Gerar nga wagi na tu
Sara nga atáwa na. Ay díkod tu Abimelec
nga ári ka Gerar, ay pinálà na tu Sara kitu
palásiyu na.
3 Ngamay, kane gabi ay nagpatagenap
pe Dios kitu Abimelec. Ay nán na kaggína,
"Matay ka, gapu kiya babay nga pinálà
mu, áta atán atáwa na ngin," nán na.
4 Ay tu Abimelec ay akkan na pikam
inlay tu Sara. Ay tútu nán na, "Apu,
patayam agpà ya tolay ya áwan na kin-
uwa nga nadakè?
5 Nán na mà kampela ngin nin nga
magwagi da. Ay nán pe tu babay nga
magwagi da kurug. Ay túya kinuwà idi,
áta akkan ku kurug ammu ya kurug na.
Ya kustu mà ala ya piyán ku wa kuwaan,"
nán na.
6 Ay tútu nán ne Dios kaggína kitu
tagenap na, "Kurug. Ammù nga kinuwám
idi ta kurug ga akkan mu ammu. Ay túya
nelísi taka kiya pakabasúlán mu kuma
kiyà. Túya akkan ku nepalúbus nga
kuwaan mu ya piyán mu kaggína.
7 Ipatullim lugud din ya babay, ta ya
atáwa na, ay profetà.* Ikarárag naka ta
senu akkan ka matay. Ngamay nu akkam
ipatulli, ay kurug ga matay ka, ikaw se
daya ngámin tolay mu."
8 Ay díkod sumápa nga ginumniya tu
Abimelec, ay se na kirrawán ngámin datu
asassu na. Ay se na kinagi kaggída tu
ngámin na nàwa. Ay nagansing tutu wala
ngámin datu asassu na.
9 Ay se la pinàrawán natu Abimelec tu
Abraham. Ay nán na kaggína, "Taanna,

* **20:7 20:7** Ya profeta ay ittu ya agkakagiyán ne Apu Dios kadaya pekagi na kadaya tolay.

tura ummán kídi ya kinuwám kadakami
ta? Nágan na agpà ya nagbasúlán ku
kikaw ta, tura nakami tag-tagge pag-
basúlan, se daya itur-turayán ku? Turám
agpà kinuwa kiyà yán ta?" nán na.
10 Ay nán pikam tu Abimelec kitu Abra-
ham, "Nágan tu lam-lammat mu ta, tura
mu kinuwa yán?"

11 Ay nán natu Abraham, "Kinuwà tun,
áta dálin ku nu áwan tutu wala ya mag-
ansing ke Dios kanedi nga giyán. Ay get
nu patayan dà gapu kiya atáwà, nán natu
uray ku.
12 Ay se ya isa pe, ay kurug mà a
magwagi kami. Magwagi kami ka ama
ngala. Sabáli ya ina na kampela ngin nin.
May nagatáwa kami.
13 Ngamay kane papannan nakami ye
Apu Dios nga pag-agyanan ka nagbal-
baláki nga íli maggayát ka balay tu ama
ku, ay nán ku kaggína, 'Tu idi ya kuwaam
ka angngipassingan mu kiya kinamárum
kiyà. Kadaya ngámin il-ileli nga ka-
pannán ta, nán mu wa wagi nà gane' nán
ku," nán na.

14 Ay tútu niddán natu Abimelec tu
Abraham ka karneru se báka, ay se
niddán na pe ka asassu na nga babbay se
lalláki. Ay se na ipatulli kaggína kammin
tu Sara nga atáwa na.
15 Ay se nán tu Abimelec kitu Abraham,
"Lusà ku ngámin idi nga masingan mu.
Magyán ka ngala kiya piyám pagyanán,"
nán na.
16 Ay nán na pe kitu Sara, "Niddán
ku ya wagi mu ka maríbu wa pinaláta
nga pirà. Túyán ya bátug pangappiya
ku, ta senu mammuwán daya ngámin na
kabbulun nu nga áwan mu kinuwa nga
nadakè. Ay ammuwán da ngámin pe nga
nagkakappiya tada ngámin nin," nán na.

17 Ay tútu nagkarárag tu Abraham ke
Dios. Ay díkod impoli ne Dios tu Abimelec
se tu atáwa na se datu asassu na nga bab-
bay, ta senu makapagan-anà da kammin.
18 Ata akkan kuma pagan-anaan ne
Dios ngámin da babbay nga akkobung tu
Abimelec nu akkan na nepatulli tu Sara
nga atáwa tu Abraham.

21

Tu nekeanà tu Isaac

1 Ay e APU, ay nepassingan na kurug ya
kinamáru na kitu Sara, ay se tinungpál na
tu nekari na.
2 Ata oray nu làlakay yin tu Abraham se
bàbakat tu Sara ngin, ay kurug ga nabùsit
se nagan-anà ka isa nga laláki kitu oras sa
kinagi ne Apu Dios kitu Abraham.*
3 Ay Isaac† ya nepangágan natu Abra-
ham kitu an-anà da.
4 Ay kane walu ngalgaw natu an-anà, ay
kinúgit natu Abraham, áta ittu lugud tun
tu bílin ne Dios kaggína.
5 Kitu nekeanà natu Isaac, ay magatut
tu dagun natu Abraham min.
6 Ay nán tu Sara, "Niddán nà e Apu
Dios ka paganggammán ku. Ay oray nu
inna nga makadámag nga nabùsit tà, ay
mepaganggam da pe kiyà.
7 Ata inna pe ya mangipapáti nga
magan-anà à kammala ta! Ngamay oray
làlakay ye Abraham min, ay tura ngà
kurug ga nakapagan-anà pikam," nán na.
8 Ay ummabay tu Isaac kin. Ay díkod
pinísu da pe yin. Ay kitu namísu da
kaggína, ay namadumag nagsay-am tu
Abraham.

Tu nammatálaw da kade Hagar nga magina

9 Ay kitu isa ngalgaw, ay nasingan tu
Sara tu pútut tu Abraham kitu Hagar nga
iEgipto nga ag-agbán na nge Isaac nga an-
anà na.
10 Ay tútu nán tu Sara kitu Abraham,
"Pataláwam ya asassu kiyán se iya an-anà
na. Ta akkan mabalin na mepangtáwid
kadaya kuw-kuwám ya an-anà na ke Isaac
nga an-anà ku," nán na.
11 Magpannakit pànang tu Abraham ta
pútut na mà lugud pe tu Ismael.
12 Ngamay nán ne Dios kitu Abraham,
"Akkan ka magpannakit gapu kiya an-anà
se ya ina na nga asassum. Nu nágan naya
piyán ne Sara, ay ittu ya kuwaan mu, ta

* **21:2 21:2** Nekari ne Apu Dios ka 17:21 nga magan-anà nge Sara nu malpás ya isa nga dagun, ay ittu idi yin ya kàwa natun. † **21:3 21:3** Ya sarut na ya Isaac ay "nakagalà."

ngámin daya gakagaka mu ay e Isaac ya
paggayatán da.
13 Ay iya an-anà naya asassu mu wa
babay, ay pagbalinan ku ka adu tutu wala
daya gakagaka na nga magbalin da ka isa
nga nasiyon pe. Kuwaan ku yán gapu ta
pútut mu lugud pe," nán na.

14 Ay díkod kane kaláwa, ay gummabi
nga bumángun tu Abraham. Nangalà ka
sinápay se danum se na idde kitu Hagar.
Ay se na pe nepàbay tu an-anà se nada
papannan nin. Nawe da nga magina se
da nga nagal-aliwagwag kitu ir-ir-er ka
Beerseba.
15 Ay kane mammin tu danum da,
ay nelídum na tu an-anà kitu isa nga
kaykayu.
16 Ay se yala nawe nagtutúgaw kitu ad-
adayyu. Annung na dalotán ka bútug
tu kadayyu na. Ta nán na kitu uray na,
"Akkan ku piyán sinnan ya pannakatay
naya an-anà ku," nán na. Kaggína nga
magtutúgaw, ay sumángit tu an-anà.‡

17 Ay nagìna ne Dios tu an-anà. Ay
díkod uwad anghel ne Dios nga atán ka
lángit nga kinumraw kitu Hagar. Ay
nán na, "Nágan naya pakariribuán mu,
Hagar? Akkan ka malídug. Ata nagìna
ne Dios ya sangit naya an-anà.
18 Ara, mawem arikúpan se anannayan
ya an-anà. Ta daya pútupútut na, ay
pagbalinan kuda ka isa nga abay nga
nasiyon," nán na.

19 Ay se la nepassingan ne Dios kaggína
tu bubun. Nawe kitu bubun se na pan-
nuwan ka danum tu agdanumán na nga
lálat. Ay se na pe penuman tu an-anà.
20 Ay tinag-tagasinnán ne Dios tu an-
anà. Ummabay kitu ir-ir-er ka Paran. Ay
lummaing pe nga magusár ki bútug.
21 Ay se la pinagsápul tu ina na ka
Egipto ka atáwa na.

Tu nagturátu de Abraham se Abimelec

22 Ay kitun kam ma al-algaw, ay nawe tu
ári Abimelec se tu Ficol nga ap-apu datu
suldádu natu ári kitu giyán Abraham.
Ay nán da kaggína, "Ammu mi nga bul-
bulunan naka peyapeyang nge Dios ki
oray inna ya kuwaam.
23 Ay ikari mu mán tutu wala kiyà ki
àráng ne Dios, nga akkan nà kas-kasbaan
se daya pútupútut ku se daya gakagaka
ku. Namáru wà kikaw, ay ummán ka din
pe kiyà. Ay akkan mu din pe pagdudoray
ya íli nga nagkawiliyám," nán na.

24 Ay tútu nán natu Abraham kaggína,
"Ò, isipatà nga kuwaan yán," nán na.

25 Ay tútu neríri pe natu Abraham kitu
Abimelec tu isa nga bubun na nga simpal
datu asassu tu Abimelec.
26 May nán tu Abimelec, "Akkan ku
am-ammu nu iinna ya nangwa kiyán.
Apakagìnà ala yán kídi kammin kane
kagiyam kiyà. Awan mu mà kinagi kiyà
kitun," nán na.
27 Ay díkod nangidde tu Abraham kitu
Abimelec ka kar-karneru se bak-báka, ay
se da nagturátu wa duwa.
28 Nangisibna tu Abraham ka pittu nga
babbay ya urbun karneru kadatu karneru
na.
29 Ay tútu nán natu Abimelec kitu
Abraham, "Nágan naya piyám kagiyan
kiyán? Turám nesibna ya pittu wa urbun
karneru nga pabeg babbay?" nán na.

30 Ay nán tu Abraham kitu Abimelec,
"Alà mu dedi nga babbay nga urbun
karneru, ta ittu daya pakammuwán nga
iyà ya nagkorob kitu bubun," nán na.

31 Ay díkod tun na giyán, ay nengágan
da ka Beerseba,§ ta kitúni ya nagsipataán
da nga duwa.

32 Ay kane mabalin da magkinnari ka
Beerseba, ay nagulli da pe yin ka Filistia
de Abimelec se tu Ficol nga ap-apu datu
suldádu natu ári.
33 Ay tu Abraham, ay nangimúla ka isa
nga káyu wa tamáris ka Beerseba. Ay
nagday-dáyaw kitúni ke APU nga atán
peyapeyang.
34 Ay nabà-bayág pikam tu Abraham
nga nepagíli ka íli Filistia.

‡ **21:16 21:16** Nán daya duddúma nga sumángit pe tu ina na.

§ **21:31 21:31** Ya sarut naya Beerseba ay giyán na nagsipataán, onu pittu nga bubun.

22

Tu agpebasu ne APU Dios ke Abraham ke Isaac

1 Akkan nabayág, ay inumbet tu agtisting ne Dios kitu Abraham. Ay kinumraw kaggína nga nán na, "Abraham!" nán na. Ay, "Inna tun, Apu?" nán tu Abraham.

2 Ay tútu nán ne Apu Dios kaggína, "Alà mu we Isaac, nga sissa nga an-anà mu nga pà-pàgam. Ay se ka mawe ka Moria, ay se mu la sìdúgan na idátun kiyà kiya bantay nga itùgud ku kikaw," nán na.

3 Ay díkod kane kaláwa, ay gummabi tu Abraham ma ginumniya. Nanaltág ka káyu wa pagupu na kitu angngibasu na kitu an-anà na. Ay se yala nga nagtakay kitu asnu na, ay se yala nagrabbuwát ta kabulun na tu Isaac se datu duwa nga asassu na. Ay se da mawe yin kitu giyán na kinagi ne Apu Dios.

4 Ay kane mekàlu walgaw da ngin kitu dálen, ay se yala nga nalágib tu Abraham tu giyán na nán ne Apu Dios.

5 Ay nán tu Abraham kadatu asassu na, "Magyán kayu wala kídi, ay sinnan nu ya asnu ta mawe kami se iya an-anà ku kannán na magdáyaw ke Apu Dios, ay se kami yala nga umbet kammin nu mabalin kami," nán na.

6 Ay díkod inalà tu Abraham tu káyu se na ipabugtung kitu Isaac. Inalà na pe tu palsing da, se itu ippapatay na nga lansíta. Ay se da nawe nga duwa.

7 Ngamay nán tu Isaac kitu Abraham ma ama na, "Ama!" nán na. Ay "Inna tun, ugu?" nán tu Abraham. Ay, "Atán palsing ta se káyu ta, ngamay wà giyán naya urbun karneru wa pagbasu ta?" nán tu Isaac.

8 Ngamay, "E Dios kampela ngin nin ya makakaammu kiyán," nán tu Abraham. Ay netul-túluy da tu agdal-dalen da.

9 Ay dummatang da kitu giyán na kinagi ne Dios. Ay díkod nangwa tu Abraham kitu annìdúgán na ka pagbasu na. Ay nippáy na pe yin tu káyu. Ay se na nga pingílan tu Isaac se na nga ippáy kitu útun datu káyu wa nippáy na kitu útun natu agbasuwán na kinuwa na.

10 Ay se na la alà tu lansíta na ngin ta patayan na kuma tu an-anà na ngin.

11 Ngamay uwad anghel ne APU nga kinumraw kaggína ka lángit nga nán na, "Abraham! Abraham!" nán na. Ay, "Inna tun, Apu?" nán na.

12 Ay nán natu anghel, "Di mu! Akkam an-anuwan ya an-anà mu. Ammù in na kurug ga e Dios ya kur-kurugan mu, áta oray ya sissa nga an-anà mu, ay akkam itagàna kaggína," nán na.

13 Ay se yala neapág tu Abraham tu mata na, ay nasingan na tu isa nga toru karneru wa nasipután tu sàgud na kitu karìmannán. Ay ittu tu inalà na ka sinìdug na nga pinagbasu na ke Apu Dios nga nepatáli na kitu an-anà na.

14 Ay tútu nepangágan tu Abraham tun na giyán ka "E APU ya mangidde". Ay oray kadedi yin na al-algaw nán da tolay ya "Mangidde ye APU kiya bantay na."

15 Ay kinumraw manin tu anghel ne Dios kitu Abraham

16 nga nán na, "Nán ne APU 'Magsipata ngà kampela ngin nin gapu kiyán na kinuwám, nga akkan mu netagàna kiyà ya sissa nga an-anà mu.

17 Ay ya kuwaan ku, ay paganggamman taka pà-pànang. Paaduwan ku tutu wala daya gakagaka mu, ta senu ummán kiya kaadu daya bittuwan ya katabbun da, onu ummán kiya kaadu daya ginat kiya kapanágan ya kaadu da. Ay sengán kuda pe, ta senu abákan da daya kalínga da, ay aggída ngin ya mangituráy kadaya il-íli da.

18 Ay gapu kaggída, ay mapaanggam ngámin daya umíli kid kalawagán. Kuwaan ku yán, áta nekurug nà,' nán ne Apu Dios," nán natu anghel.

19 Ay díkod nagulli de Abraham min kitu giyán datu asassu na nga pinanáwan da. Ay nawe da ngámin nin ka Beerseba. Ay nagyán da kitúni yin.

Datu gakagaka tu Nahor

20 Akkan nabayág nanggayát kitun, uwad nangagi kitu Abraham nga adu annánà tu Milca se tu Nahor ra wagi na nga laláki.

21 Tu dedi datu pútut na nga lalláki: Tu
manákam ay tu Uz, se la tu Buz, se la tu
Kemuel nga ama tu Aram,
22 se la tu Kesed, tu Hazo, tu Pildas, tu
Jidlaf, se tu Betuel.
23 Tu Betuel tu ama tu Rebecca. Dayán
na walu, ay aggída datu annánà tu Milca
se tu Nahor nga wagi tu Abraham.
24 Ay tu Reuma nga nekàduwa tu Nahor,
ay atán appát annánà na nga pabeg
lalláki. Tu Teba, tu Gaham, tu Tahas, se
tu Maaca.

23

Tu nekatay tu Sara

1 Tu Sara ay magatut se duwa púlu se
pittu dagun na se la natay.
2 Natay ka Kiriatarba (Hebron kam
yán), ka íli Canaan. Ay díkod nagmanakit
tu Abraham.
3 Kitu aggiinnatay da, ay nagtálaw tu
Abraham kitu giyán tu innát, ay se na nán
kadatu Heteo,
4 "Agtangeli yà kadakayu, ay se mepag-
agyán nà ala kadakayu kanedi. Ay túya
masápul ku ya pangitamnán ku ki mi-
natay ku. Túya gumátang ngà kuma ka
lusà nu," nán na.
5 Ay tútu nán datu Heteo kitu Abraham,
6 "Apu, gìnán dakami. Ikaw ay ibíláng
mi ka nga naturáy nga nadiosán. Túya
kagiyan mi kikaw nga itaman mu wala ya
minatay mu kiya kapíyán na agtamnán
mi. Awan ya mangitagàna kadakami
kadaya agtamnán mi kikaw ka pangita-
mnán mu ki minatay mu," nán da.
7 Ay tútu nagukkab tu Abraham kitu
àráng ngámin datu Heteo nga ittu datu
umíli kitúni.
8-9 Ay se na nán kaggída, "Ay nu
ipalúbus nu lugud da itaman ku ya mi-
natay ku kanedi, ay piyán ku kuma tu
liyáng ka Macpela nga atán kitu lusà ne
Efron. Atán kitu tapungtu natu lusà.
Amomanán nu mán ta iláku na kuma
kiyà. Gatángan ku kaggína ki kustu nga
banor na. Dakayu ya bátug sistígù kiya
anggátang ku kaggína kiyán na pangita-
mnán ku ki minatay ku," nán na.
10 Ay kitun kam nga oras ay atán tu
Efron na mepagtutúgaw kadatu páda na
nga Heteo. Ay tútu sinungbátan tu Efron
tu Abraham. Ay maggigìna ngámin datu
Heteo nga atán kitúni, datu inumbet
kampela ngin kitúni íli.
11 Ay nán tu Efron, "Akkan, Apu. Akkan
ku iláku kikaw. Kurug idi nga nán ku.
Iddè ala kikaw ya lusà ku se itu liyáng
kitúni. Kiya aggigìna ngámin dedi nga to-
lay yi, kagiyan ku nga idde ku wala kikaw
tu lusà ku. Itaman mu la ya minatay mu
kitúni," nán na kitu Abraham.
12 Ay tútu nagukkab tu Abraham ki
àráng ngámin datu umíli.
13 Ay se na nán kitu Efron, "Ay gìnán
nà pe, gane," nán na. "Bayádan ku kikaw
ya lusà. Alà mu kuma agpà ya pagbáyad
ku ki lusà mu, ta senu metaman ku ya
minatay ku kitúni," nán tu Abraham. Ay
gigìnán datu umíli nga uwad kitúni tun
na kinagi tu Abraham.
14 Ay nán lugud pe yin tu Efron kitu
Abraham,
15 "Apu, gìnán nà pe. Oray appát gatut
ta pinaláta nga silber ngala lugud ya
pangbanor ku kiya lusà ku. Ay manu mà
pe la yán kadàtada ta? Alà mu kurug gin,
ay itaman mu ya minatay mu kitúni," nán
na.
16 Ay tútu nayát pe yin tu Abraham kitu
piyán tu Efron. Díkod kinílu tu Abraham
min tu silber ka pagbáyad na kitu Efron.
Kinílu na sigun kitu agkílu datu maglà-
láku. Appát gatut ta pinaláta nga pirà tu
kinagi ne Efron ki aggigìna datu Heteo.
17-18 Ay díkod tu lusà tu Efron ka
Macpela nga padne lattakán ka Mamre,
ay kuw-kuwa tu Abraham min. Ráman
natu lusà tu liyáng se datu ngámin kay-
káyu nga atán kitu sákup natu lusà. Ay
datu Heteo kitúni, datu inumbet kitu íli
datu sistígu kitu nangingágan da kitu
lusà ka kuw-kuwa natu Abraham.
19 Ay díkod netaman tu Abraham tu
Sara nga atáwa na kitu liyáng nga atán
kitu apanggátang na nga lusà ka Macpela
ka padne lattakán ka Mamre (ka Hebron
yán) ka Canaan.
20 Ay díkod tu lusà se tu liyáng nga
agtamnán nin nga kuw-kuwa datu Heteo
kitun, ay nengágan nin kitu Abraham.

24

Tu nangngatáwa tu Isaac kitu Rebecca

1 Ay tu Abraham, ay làlakay tutu wala pànang pe yin. Kinalakkán ne APU ki
ngámingámin ki inagbiyág na.
2 Isa ngalgaw, ay nán tu Abraham kitu
isa nga asassu na, tu manákam kaggída
ngámin, nga ittu tu makakaammu kadatu
ngámin na kuw-kuwa na, "Ippáy mu mán
ya ímam kiya panìgad lappu ku,*
3 ta pagsipataan taka. Isipatám kiyà
ki àráng ne APU nga Dios ka lángit se
ngámin kalawagán, nga akkan ka maw-
awe kadaya babbalásang ka Canaan, nu
pagsápul mu ya pútut ku ka atáwa na,
oray nu nag-agyán nà kanedi Canaan.
4 May mawe ka kitu ílì kampela ngin
kadatu pan-pane ku kammin se mu
pagsápul le Isaac nga pútut ku ka atáwa
na," nán na.
5 Ay nán natu asassu kaggína, "Ay get
nu maddi kumíwid ya masmà ku nga
babay kanedi. Alà ku lugud kammin
ya pútut mu kannán íli nga naggayatán
mu?" nán na.
6 Ay nán tu Abraham, "Akkan! Akkan
mu ippan kammin kannán ya pútut ku.
7 E APU nga Dios ka lángit, ay pag-
inunnaan na kikaw ya anghel na. Ta
senu makasmà ka kattoni ka atawán ne
Isaac nga pútut ku. Ta e Dios kam tu
nagpigsán kiyà kiya balay amà se kitu íli
nga neanaán ku. Nagsipata kiyà nga nán
na, 'Iddè idi nga lusà kadaya pútupútut
mu,' nán na kiyà.
8 Ay nu maddi kumíwid kikaw ya babay
nga masmà mu, ay áwan mu win na básul
kiya nesipatám kiyà. Akkan mu la nga
iulli kammin kannán ya pútut ku," nán
na.
9 Ay díkod nippáy tu asassu tu íma na
kitu panìgad lappu natu Abraham nga
apu na, se na nesipata nga kuwaan na tu
piyán tu Abraham.
10 Ay díkod nangalà tu asassu ka san-
gapúlu kadatu kámel natu apu na. Nan-
galà pe kadatu kuw-kuwa natu apu na ka-
datu nagbal-baláki nga napiya nga rigálo.
Ay se la nawe ka Mesopotamia ka íli
Nahor.
11 Ay kane dumatang kattoni, ay pinag-
imáng na datu kámel na kitu adanni kitu
bubun nga atán kitu lasi natu íli. Ay gid-
gidám pe yin. Ittu tu oras nga agsasàdu
datu babbay.
12 Ay nán na, "APU nga Dios natu apu ku
wa Abraham, ipalúbus mu agpà nga málà
ku ya gákat ku kanedi kídi nga algaw.
Ay ikarárag ku pe kikaw nga ipassingam
ke Abraham nga apu ku ya áwan kapal-
palíyán na aminyám.
13 Ay atán nà a magsisíkád kiddi adanni
ked bubun ni. Ay tagay maglalbet
daya babbalásang da tolay kanedi nga
magsàdu.
14 Ipalúbus mu kuma nga ya babay ya
pagkunaán ku ka, 'Uminum ta mán,' ay
se nà penuman ay se na penumán pikam
pe daya kámel, ay aggína kuma ya píli mu
para ke Isaac nga bobonam. Ay ittu yán
ya pakammuwán ku nga nepassingan mu
ya áwan kapal-palíyán na aminya mu kitu
apu ku," nán na.
15-16 Ay oray kitu akun-oni na pikam,
ay atán na la ngin tu Rebecca ngin na
sittututun ka amutu nga umbet magsàdu.
Tu Rebecca, ay an-anà tu Betuel nga an-
anà tu Milca se tu Nahor nga wagi tu
Abraham nga laláki. Napiya tutu wala,
ay se babbalásang pikam pe. Ay akkan
pikam pe neallay ki oray inna nga laláki.
Pinnu na tu amutu na ka danum.
17 Ay kane masingan tu asassu tu Re-
becca, ay nawe na sinabat, ay se na nán,
"Uminum ta mán," nán na.
18 Ay nán tu Rebecca, "Ara, apu
uminum ka," nán na. Ay burung na pe
nga mangipasekig kitu amutu na.
19 Ay kane mabalin mamenum kitu
asassu, ay nán na manin, "Pagsàdu ku pe
daya kámel mu, ápu, ta senu makenum
da ngámin pe," nán na.
20 Ay díkod nesiyà na la ngin tu danum
kitu amutu na kitu lútung nga agginumán
datu kámel. Ay se nada pinagsàdu panda
kitu nakenum da ngámin.

* **24:2 24:2** Ittu idi tu gangay kuwaan da nu magsipata da.

21 Kinas-kasisinnán natu asassu tu Re-
becca, ta sinnan na nu nidde ne APU
kaggína ngin tu negákat na kitúni onu
akkan pikam.
22 Ay kane mabalin uminum ngámin
datu kámel lin, ay inalà natu asassu datu
nakangin-ngína nga sangkilat ta balitù se
duwa nga galáng nga nangína pànang pe
se na idde kitu Rebecca,
23 ay se na nán kaggína, "Inna ya
makin-an-anà kikaw? Ay mabalin mi nád
se daya kabbulun ku ya magdagus ka
balay nu kídi nga gabi?" nán na.
24 Ay nán tu Rebecca kaggína, "E Betuel
ya ama ku. Ukò ku tu Milca nga atáwa tu
Nahor," nán na.
25 Ay se na nán pe, "Ay adu makkán an-
imál ka balay, se adu dagámi pe. Ay atán
pe kuwartu nga annung nu patudúgán nu
gabi," nán na.
26 Ay tútu nagukkab tu asassu nga
nagdáyaw ke APU.
27 Ay nán na, "Maday-dáyaw ka APU
nga Dios natu apu ku nga Abraham. Ta
nepassingam ya áwan kapal-palíyán na
aminyám se ya kinamárum kaggína. Ay
se neturung nà pe kiya balay daya pan-
pane natu apu ku," nán na.
28 Ay tu Rebecca, ay nanagtág ga nawe
kitu giyán tu ina na se na kinagi tu
ngámin kaggína.
29-30 Ay atán wagi tu Rebecca nga laláki.
Laban tu ngágan na. Nagìna tu Laban
tu kinagi tu Rebecca. Ay kane masingan
na tu sangkilat se itu galáng kadatu íma
ne Rebecca nga wagi na, ay se na magìna
tu kinagi na nga "Nán natu laláki kiyà"
nán na, ay tútu nanagtág nga nawe
naningan kitu asassu. Ay dinatang na nga
magsisíkád kitu giyán tu bubun. Ay atán
pe datu kámel na kitúni.
31 Ay tútu nán tu Laban kitu asassu,
"Dadin ka balay, ápu. Ammù nga nebon
naka nge APU. Tura ka magsisíkád dala ki
lasi? Nakasagána ngin ya kuwartu mu, ay
atán pagyanán pe daya kámel mu," nán
na.
32 Ay díkod linumnà kurug tu tolay. Ay
tu Laban, ay aggína tu nakammu kadatu
kámel na. Niddán nada ka dagámi se
nada pe pinenumán. Nagsàdu pe ka
pagusesu natu tolay se datu kabbulun na
nga lalláki.
33 Ay nakadasár tu panggídám da pe
yin. Ngamay nán tu asassu, "Kagiyan ku
pikam ya gákat ku se yà ala mangán,"
nán na. Tútu nán tu Laban, "Ara lugud,
kagiyan mu win," nán na.
34 Díkod, "Iyà ay asassu nà e Abraham,"
nán na.
35 "Kinalakkán pànang ne Apu Dios tu
apu ku. Ay díkod bumànáng tutu wala.
Niddán ne APU Dios ka adu karneru, se
kalding se adu wa báka. Ay adu kámel
na pe se asnu na. Niddán na pe ka balitù
se pirà se adu pe datu asassu na, babbay
se lalláki.
36 Tu Sara nga atáwa na, ay nagan-
anà ka isa nga laláki kitu kabàbakat na
ngin. Ay nepatáwid naya apù kaggína ya
ngámingámin na kuw-kuwa na.
37 Pinagsipata nà ya apù nga akkan
nà magsápul ka atawán naya pútut na
kadaya babbalásang ka Canaan, oray
kattoni ya pag-agyanán na.
38 Piyán na nu umbet tà kanedi ya íli
datu apuapu na se giyán daya ngámin na
pan-pane na. Kanedi ya piyán na nga
pagsapúlán ku ka atawán naya pútut na.
39 Ay sinaludsud ku kaggína, 'Ma-
paanna nu maddi kumíwid ya babay
kiyà?' nán ku.
40 Ngamay nán na kiyà nga 'E APU
nga ittu ya sur-surútan ku peyapeyang,
ay ibon na ya anghel na nga mamulun
kikaw. Sengán naka ki kapannán mu.
Mawe ka lugud kadaya pan-pane ku ka
íli tu amà ta magsápul ka ka atawán naya
bag-bagù.
41 Ay nu atán masmà mu, ay se maddi
da pekíwid kikaw, ay áwan mu wa básul
lin oray nagsipata ka kiyà,' nán na.
42 Alalbet tà kídi. Ay kitu giyán tu
bubun, ay nagkarárag gà ke APU nga nán
ku, 'APU nga Dios naya apù a Abraham,
ipalúbus mu mán ya negákat ku kanedi.
43 Ay ipakammum kiyà oray kídi ya
kaatán ku wa magsisíkád kídi adanni
ki bubun ni. Ya babay ya umbet nga
magsàdu nga ittu ya pagkunaán ku ka,
Uminum ta mán kiya sàdu mu,

44 ay se sungbátan nà pe ka, Ara,
uminum ka ngala, ay se pagsàdu ku pe
daya kámel mu, nán na ay ittu kuma ya
pílim, Apu, nga atáwa naya bag-bagu na
apù,' nán ku," nán na.
45 "Ay kitu akun-onì pikam, ay atán
nala kurug ge Rebecca ngin. Sittututun
ka amutu na nga umbet kitu bubun
na magsàdu. Ay nán ku kaggína kane
makasàdu, 'Uminum ta mán,' nán ku.
46 Ay nepasekig na nga dágus tu amutu
na nga nán na, 'Ara, uminum. Ay
penumán ku pe daya kámel mu,' nán na.
Ay díkod umminum mà. Ay pinenum na
pe datu kámel ku.
47 Ay tútu sinaludsud ku kaggína,
'Makin-an-anà kikaw?' nán ku. Ay 'E
Betuel ya ama ku. Ukò ku tu Milca nga
atáwa tu Nahor,' nán na. Díkod nippáy
ku ya arítus ki igung na, se datu galáng
kadatu labunugán na.
48 Ay tútu nagukkab bà sè dinay-dáyaw
we APU se pinatag ku we APU nga Dios
natu apù a Abraham. Aggína ya nan-
giturung kiyà kanedi, ta senu alà ku ya
babbalásang nga pan-pane na kam ka
atáwa naya pútut na.
49 Ay lugud kídi yin, pangaási nu ta
kalakkán nu ya apu ku ta ikagi nu wala
kiyà nu mayát kayu kiya piyán na. Ay
nu maddi kayu, ay kagiyan nu pe kiyà,
ta senu ammù ya kuwaan ku," nán na.
50 Ay summungbát pe yin de Laban se
Betuel nga nán da, "Pagayatán ne APU
yán, ay túya akkan kami makaturáy.
51 Atán mà Rebecca kídi yin. Alà nu
se kayu la mawe. Aggína ya atawán
naya an-anà natu apu mu, ta ittu mà ya
nepakammu ne APU," nán da.
52 Ay kane magìna natu asassu natu
Abraham tu nán da, ay nagukkab kitu
lusà nga nagdáyaw ke APU.
53 Ay díkod nelawannán natu asassu
datu iggagaldid nga nàwa ki pirà se bal-
itù, se bádu se na nidde ngámin kitu
Rebecca. Niddán da pe tu wagi na nga
laláki se tu ina na kadatu nabanor nga
iggagaldid.
54 Ay se la naggan-gánas tu asassu
se datu kabbulun na. Nagkakán da se
naggiínum da. Ay nagidda da pikam pe.
Ay kane pagmakát, ay nán datu asassu
kadatu bumalay, "Makipalúbus kami yin,
ta magulli kami yin ka giyán tu apu mi,"
nán da.
55 Ay nán natu wagi ne Rebecca se
itu ina na, "Magbansi kuma pikam me
Rebecca. Se yala mawe kalpasán naya
sangapúlu algaw," nán da.
56 Ngamay nán tu asassu kaggída, "Pan-
gaási nu ta akkan dà a tàtáan nin. E APU
ya nangipalúbus kiya negákat ku kanedi.
Palubúsán dà in na magulli kitu apù,"
nán na.
57 Ay tútu nán da, "Karrawán tada nge
Rebecca ta pamutuán tada," nán da.
58 Ay díkod inayabán da tu Rebecca se
da nán kaggína, "Piyám ya kumíwid kídi
tolay yi?" nán da. Ay "Ò" nán tu Rebecca
nga summungbát.
59 Ay tútu pinalubúsán da ngin na
kumíwid din tu Rebecca nga wagi da, se
tu magtar-tarakan kaggína kadatu asassu
tu Abraham se datu kabbulun na.
60 Ay pinarbuwát da tu Rebecca nga nán
da,
"Wagi," nán da, "Magan-anà ka kuma
ka adu tutu wala.
Ay se daya gakagaka mu, ay abákan da
kuma ngámin daya kumalínga kaggída,"
nán da.
61 Ay se da la nagrubbuwát. Nagtakay
de Rebecca se datu kabbulun na nga
babbay kadatu kámel. Ay gumun-gunud
da kitu asassu. Ay ummán kiyán tu
nakálà natu asassu kitu Rebecca, ay se la
nawe yin.
62 Ay tu Isaac, ay nagulli pe yin na gayát
ka Beer-lahai-roi. Mag-agyán ka Negeb.
63 Kitu isa nga gídám, ay nawe kitu ir-
ir-er nga magdàdàdà. Ay kane maglanga,
ay pìlát na ngala datu kámel nga umbet
kitu giyán na.
64 Ay tu Rebecca, ay nasingan na nge
Isaac kane maglanga. Ay díkod nagdisáag
kitu takay na nga kámel.
65 Ay se na sinaludsud kitu asassu,
"Inna tu laláki kitúni ir-ir-er nga
mameyag kanedi?" nán na. Ay nán
natu asassu, "Nge apu ku nga Isaac," nán

na. Ay tútu nagladdung se na tàbán tu
murang na.†
66 Ay kane magtammu da, ay kinagi
natu asassu ke Isaac tu ngámin na kinuwa
na.
67 Ay díkod nippan natu Isaac tu Re-
becca kitu báwi natu ina na kitu ka-
sibbiyág na. Ay nagatáwa da pe yin.
Pàgan tu Isaac tu Rebecca. Ay díkod
nearingringa pe yin ne Isaac kitu nekatay
natu ina na.

25

Datu duddúma nga pútupútut tu Abraham

1 Ay kane kuwa, ay nangatáwa manin tu
Abraham. Ketura ya ngágan tu inatawán
na.
2 Ay datu pútut na kitu Ketura nga
pabeg lalláki, ay tu Zimran, tu Jocsan, tu
Medan, tu Midian, tu Isbac, se tu Sua.
3 Tu Jocsan tu ama natu Seba se tu
Dedan. Ay datu pútut tu Dedan nga
lalláki, ay tu Assurim, tu Letusim, se tu
Leummim.
4 Ay datu pútut tu Midian nga lalláki,
ay tu Efa, tu Efer, tu Hanoc, tu Abida, se
tu Eldaa. Ngámin dayán, ay gakagaka tu
Ketura da.
5 Ngamay nidde tu Abraham kitu Isaac
ngámin datu kuw-kuwa na.
6 Ay kitu kasibbiyág na pikam, ay
nginan-nganiyán ne Abraham ngala datu
pútupútut na nga lalláki kadatu Hagar
se Ketura. Ay se nada pinasibna kitu
Isaac. Pinapan nada kitu giyán na padne
lattakán kaggída.

Tu nekatay tu Abraham

7 Nadatang tu Abraham ya magatut se
pittu púlu se limma dagun
8 ay se la nga natay. Làlakay tutu wala
kane matay.
9 Ay netaman de Isaac se Ismael la
pútupútut na kitu liyáng kitu pínát ka
Macpela nga atán kitu lusà tu Efron nga
Heteo, nga pútut tu Zohar kitun. Atán
kitu padne lattakán ka Mamre.
10 Ittu tu lusà a ginátang tu Abraham
kadatu Heteo nga nangitamnán na kitu
atáwa na. Ay ittu pe tun tu nangitamnán
da kaggína.
11 Ay kane áwan tu Abraham min, ay
tinag-tagasinnán ne Apu Dios tu Isaac nga
pútut na. Nagyán tu Isaac ka íli Beer-
lahai-roi.

Datu pútupútut tu Ismael

12 Ay tu dedi datu pútupútut tu Ismael
la pútut tu Abraham kitu Hagar nga
iEgipto nga asassu tu Sara.
13 Ay datu pútut tu Ismael nga lalláki ay
tu dedi ya ngag-ngágan da. Naggugúnud
da sigun kitu nekeanà da: tu Nebayot nga
ittu tu manákam ma pútut tu Ismael. Ay
se la tu Kedar se la tu Adbeel, tu Mibsam,
14 tu Misma, tu Duma, se la tu Masa,
15 se la tu Hadad, se la tu Tema, se la tu
Jetur, tu Nafis, se la tu Kedema.
16 Tu dayán daya ngag-ngágan datu
lalláki nga pútupútut tu Ismael. Ay
ngámin datu il-ileli da se datu nagbabal-
ayán da, ay nengagánan da pe kadatu
ngag-ngágan da. Sangapúlu se duwa
nga magtangámalán da, ay sangapúlu se
duwa da nga prinsipe. Isa nga prinsipe ki
kada tangámalán.
17 Dinatang tu Ismael ya magatut se
tallu púlu se pittu dagun se la nga natay.
18 Ay nagyán datu pútupútut tu Is-
mael manggayát ka Havila panda ka Sur,
panidmáng Egipto nga padne Asiria. Nag-
padne lattakán da kadatu duddúma nga
pútupútut Abraham.

Tu nekeanà de Esau se Jacob

19 Ay tu Isaac nga pútut tu Abraham, ay
tu dedi datu pútupútut na:
20 Tu Isaac, ay appát púlu dagun na ngin
kane atawán na tu Rebecca nga an-anà
tu Betuel nga Arameo nga iPaddan-aram.
Tu Rebecca, ay wagi pe natu Laban nga
Arameo pe.
21 Ay gapu ta akkan magan-anà tu Re-
becca, ay nekar-karárag tu Isaac ke APU.
Ay sinungbátan ne APU tu karárag na, ay
díkod nabùsit tu Rebecca
22 ka síngin. Ay akkan makasinád
datu síngin kitu unag na. Ummán da ka
maggabbu. Ay tútu nán na, “Nu APU ya

† **24:65 24:65** Tu idi ya gangay kattoni daya babbay nga nagimmuon na meatáwa. Tàbán da tu murang panda kitu aggatáwa da.

gapu nedi, ay taanna, tura nád ummán
kammin kídi ya kàwaán ku ta?" nán na.
Ay tútu nagkarárag ga nagsaludsud ke
APU.
23 Ay nán ne APU kaggína,

"Daya atán kiya unag mu, ay aggída ya
paggayatán da duwa nga nasiyon.

Ay magkagúra dayán na duwa nga
nasiyon.

Nabílag ya udiyán may manákam. Ay
ya manákam, ay aggína ya magsurbi kiya
udiyán na," nán na.

24 Ay kane oras na nga magan-anà, ay
nagan-anà ka síngin.
25 Tu nunna nga lummawán, ay dag-
daggáng. Ay se nagdùdut pe ngámin
baggi na. Díkod nepangágan da ka Esau.
26 Ay se yala lumawán pe yin tu
kasíngin na nga laláki pe. Ay tura na
la im-immán tu túmang tu Esau. Díkod
nepangágan da ka Jacob. Annam púlu
dagun tu Isaac kin kane meanà da.

Nesukát tu Esau tu pagrabngán na nga manákam ma an-anà

27 Ay kane umabay da, ay nagbalin
tu Esau ka nalaing nga marangnígay se
pàgan na ya sirát. Ngamay tu Jacob, ay
nadínang se akkan únáy lumaw-lawán ki
balay da.
28 Pàgan tu Isaac tu Esau, ta pà-pàgan
na daya manigáyan na ki sirát. Ngamay
tu Rebecca, ay pàgan na tu Jacob.

29 Isa ngalgaw kane atán tu Jacob ba
manglappa ka daggáng nga antà, ay
inumbet tu Esau nga gayát ka sirát. Ay
nabisinán tutu wala.
30 Ay tútu nán na kitu Jacob, "Iddán nà
mán kiya limpa mu wa dag-daggáng ta
nabisin nà tutu wala," nán na. (Díkod
nengágan da pe ka Edom tu Esau, ta ya
daggáng ki aggúni da ay Edom).

31 May nán tu Jacob, "Iddán taka á nu
iddem ngámin kiyà daya pagrabngán mu
wa manákam ma an-anà," nán na.

32 Ay nán ne Esau, "Ara ngin á. Matay
yà tutu wala ngin ki bisin ku. Ay nágan
sur-surbi naya karbangán ku ta!" nán na.
33 Ay tútu nán ne Jacob, "Ay isipatám
pikam a nga iddem kurug kiyà ya pa-
grabngám ma manákam," nán na. Nagsi-
pata kurug tu Esau, se na nepàbág kitu
Jacob tu ngámin na pagrabngán na nga
manákam ma an-anà.
34 Díkod niddán natu Jacob tu Esau ka
sinápay se kitu limpa na. Nangán tu Esau
se la nawe kammin kane mabalin. Akkan
lugud pinagan-anu tu Esau tu pagrabngán
na nga manákam an-anà.

26

Tu Nagyán tu Isaac ka Gerar

1 Nagulát manin kattoni íli Canaan.
Nagulát da pe yin kitun, kitu kowad
pikam tu Abraham. Ay nawe tu Isaac ka
Gerar kitu giyán tu Abimelec nga ári datu
iFilistia.
2 Ay kitu dálen kaggína mawe, ay nag-
passingan ne APU kaggína. Ay nán na
kaggína, "Akkan ka maw-awe ka Egipto.
Magyán ka ngala ki giyán na kagiyan ku
kikaw.
3 Ay mepagíli ka kiyán na íli. Bul-
bulunan taka, se tag-tagasinnán taka pe.
Ata ipakin-kuwà yán na lusà kikaw se
kadaya gakagaka mu. Tungpálan ku tu
kari ku nga nesipatà kitu Abraham nga
ama mu.
4 Paaduwan ku daya gakagaka mu, nga
ummán ki kaadu daya bittuwan. Ay
ipakin-kuwà kadaya gakagaka mu dedi
nga lusà. Ay gapu kadaya gakagaka
mu, ay mabindisiyonán ngámin daya nas-
nasiyon kídi kalawagán.
5 Ata nekurug nà tu Abraham se na
kinuwa ngámin tu nepàwà kaggína, ay se
ngámin pe datu lin-lintag ku se bil-bílin
ku," nán na.
6 Díkod nagyán nala tu Isaac ka Gerar.
7 Ay nu saludsúdan datu lalláki kitúni
ya panggap kitu atáwa na, ay "Wagi ku
yán," nán na. Ta mansing mangikagi
kaggída nga magatáwa da, ta get patayan
kanu datu tolay kitúni, se da alà tu
Rebecca. Ata napiya tu Rebecca.

8 Ay kane mabà-bayág da kitúni yin,
ay nasingan tu Abimelec nga ári datu
iFilistia tu Isaac nga um-umàán na tu

Rebecca nga atáwa na. Nasingan nada
kane maglamdaw.
9 Ay tútu pinàrawán tu ári Abimelec
tu Isaac, se na nán kaggína, “Magatáwa
kayu gáyám! Tura mu nán nga magwagi
kayu?” nán na. Ay nán tu Isaac kaggína,
“Get patayan dà gapu kaggína nán ku nu
kagiyan ku nga magatáwa kami,” nán na.
10 Ay tútu nán tu Abimelec, “Sinnam a
ya kinuwám. Nu tura la atán neallay ki
atáwam, di kami mapabásul ngámin, ay
ikaw ya gapu na,” nán na.
11 Ay tútu kinagiyánan natu Abimelec
datu tolay kattoni nga nán na, “Papatay
ku oray inna nga tolay ya mangwa ka
nadakè kadedi nga magatáwa,” nán na.
12 Ay nagtálun tu Isaac kitúni yin. Ay
kitun kam nga dagun, nakagáni ka ma-
gatut ya kaadu na kitu nemúla na, ta
kinalakkán ne APU.
13 Pummiya la nga pummiya tu biyág
tu Isaac. Ay díkod nagbalin ka nabànáng
tutu wala.
14 Adu datu karneru na se báka na, ay
se adu bobonan na pe. Ay díkod, asílan
datu Filisteo win.
15 Ay díkod datu Filisteo, ay dinarúnán
da datu bubun na kinubkobán datu
asassu natu Abraham ma ama na kitu
kakowad na.
16 Ay tútu nán tu Abimelec, “Mawe ka
ngin. Magtálaw ka ngin kídi íli mi yin,
ta naturáy ka ngin pànang may dakami,”
nán na.
17 Ay díkod nagtálaw tu Isaac kitúni.
Nawe kitu tanáp ka Gerar. Nangwa ka
báwi na ta magyán nin kitúni.
18 Ay kinubkobán manin tu Isaac datu
bubun nga kinuwaán tu ama na nga
Abraham. Ata dinarúnán datu Filisteo
da kane matay tu Abraham. Nengagánan
na datu bubun kammin kadatu ngag-
ngágan da nga nepangágan tu ama na
nga Abraham kitu kowad na pikam.
19 Ngamay kane magkubkob datu bobo-
nan tu Isaac ka bubun kitu tanáp, ay
nakasmà da ka gabbuwà.
20 Ay datu magpas-pastor ka Gerar, ay
sináwad dada. Nán da nga, “Kuwa mi ya
danum kiddi!” Díkod nengágan tu Isaac
tun ka Esek,* áta nakisáwad da kaggína.
21 Nagkorob da manin ka sabáli nga
bubun. Nagriríri da manin. Díkod
nengágan tu Isaac tun na bubun ka
“Nagsasawdán.”
22 Ay díkod, nagalit da manin. Se da
manin magkubkob ka bubun. Ay áwan
kam pe nakiríri yin kaggída. Díkod
nengágan na tun ka “Rehobot (naláwa ya
sarut na).” Ata nán na, “Niddán nitta nge
Apu win ka naláwa nga pagyanán tada.
Ay gumánab tada kanedi yin,” nán na.
23 Ay se la manin nawe ka Beerseba.
24 Ay nagpassingan ne Apu kaggína kitu
gabi natu nedaddatang na. Ay nán ne
APU kaggína, “Iyà ya Dios natu Abraham
nga ama mu. Akkan ka magansing ta
bul-bulunan taka. Bindisiyonán taka se
paaduwan ku daya gakagaka mu, gapu
kitu Abraham ma bobonan ku,” nán na.
25 Díkod nangwa tu Isaac ka annìdúgán
na ka pagbasu na, nga ittu tu pagday-
dayáwan na ke Apu. Ay nepasíkád na pe
yin tu báwi na. Ay nagkorob manin datu
bobonan na ka bubun kitúni.

Tu turátu de Isaac se Abimelec

26 Ay kane kuwa isa ngalgaw, inumbet
tu ári Abimelec kitu giyán tu Isaac. Gayát
da ka Gerar. Kabulun na de Ahuzzat nga
ittu tu agpamutuán na, se tu Ficol nga apu
datu suldádu na.
27 Ay nán ne Isaac kaggída, “Nágan na
ya gákat nu, tura kayu inumbet? Di dà
mà a lùsawan? Pinatálaw dà mà ka giyán
nu!”
28 Ay nán da, “Melalásin nala nga bul-
bulunan naka nge APU. Ay túya piyán
mi ya makiturátu kikaw. Piyán mi nu
magkakari tada.
29 Ikarim kadakami nga akkan dakami
gubatan. Ata akkan mika inan-anu. Ay
tittu daya napiya pe daya kinuwa mi
kikaw. Pinapan mika ngala nga áwan
naan-anuwán. Ay kídi yin, ay kinalakkán
naka nge APU,” nán da.
30 Ay díkod nesay-am nada, ay nag-
giínum da.

* **26:20 26:20** Ya sarut na Esek ay nakisáwad.

31 Ay kane pagmakát, ay summápa da
nga bummángun, ay se da nagsisipata.
Ay pinarbuwát tu Isaac da, se da la nawe
pe yin. Napiya datu ur-uray da ngin na
nagtutúway.
32 Ay kitun kam nga algaw inumbet
datu bobonan natu Isaac nga nán da
kaggína, "Atán danum min tu bubun na
kinubkobán mi," nán da.
33 Ay nengágan na tu bubun ka Siba
(sipata ya sarut na). Ay díkod tu íli,
ay nengágan da ka Beerseba (bubun na
nagsipataán ya sarut na) panda kadedi
yin na al-algaw.

Datu attáwa ne Esau nga pabeg Heteo

34 Ay tu Esau, kane appát púlu dagun
na ngin, ay nangatáwa pe yin. Inatawán
na tu Judit, nga an-anà tu Beeri. Ay se
na inatawán pe tu Basemat nga an-anà tu
Elon. Ay Heteo dayán.
35 Ay gapu kaggída, ay adu
nakariribuán de Isaac se tu Rebecca nga
mannákam tu Esau.

27

Tu namindisiyon tu Isaac kitu Jacob

1 Naglàlakay pànang ngin tu Isaac.
Akkan makas-asingan nin kitu kinalakay
na. Isa ngalgaw kirrawán tu Isaac tu
Esau, nga manákam ma pútut na. Ay nán
na, "Ugu," nán na. "Nágan na tun," nán
tu Esau.
2 "Làlakay yà pànang ngin. Ay akkan
ku ammu nu kannungay na ya katay ku
win.
3 Ay tu idi ya pàwa ku kikaw. Alà mu ya
bútug mu ta mawe nà pangnígay ki sirát.
4 Ay se nà ala paglútu kitu namit nga
piyán ku tutu wala. Ay nu mabalin nà a
mangán, ay bindisiyonán taka ngin. Ittu
yán ya piyán ku wa kuwaam ki dì pikam
katay," nán na.
5 Ay kitu nagamomán tu Isaac se
tu Esau, ay atán Rebecca nga nagtal-
talagìna. Díkod kitu likud tu Esau nga
nawe ka sirát nga mangnígay, ay
6 nán tu Rebecca kitu an-anà na nga
Jacob, "Nagìna ku tu nagamomán de Esau
se ya ama mu.
7 Nán na ama nu ke Esau, 'Pangnígay
nà se nà a paglútu kitu namit nga isida.
Ay nu mabalin nà a mangán, ay se taka
bindisiyonán ki àráng ne APU ki dì pikam
katay,' nán na.
8 Ay díkod, kuwaam ngámin daya
ipàwà kikaw, ugu.
9 Mawe ka mangalà ka duwa nga
nalùmag kadatu urbun kalding tada. Ta
maglútu wà kitu namit ta isida nga pà-
pàgan tutu wala naya ama mu.
10 Ay se mu la idde ke ama mu, ta
senu nu mabalin mangán, ay ikaw ya
bindisiyonán na ki di na pikam katay,"
nán na.
11 Ngamay nán tu Jacob kitu Rebecca
nga ina na, "Ay dinùdut mà nge Esau, ay
iyà ay akkan.
12 Ay get nu immán nà e ama. Ay di
ku ummán ka ug-ogan. Ay di ya agged
na lugud agkà ya málà ku nga akkan ya
bindisiyon na kiyà," nán na.
13 May nán tu ina na kaggína, "Iyà
ala ya pagdittagán naya ged na kikaw,
ugu. Kuwaan mu wala ya ipàwà kikaw.
Ara ngin mawe mangalà in kadatu urbun
kalding," nán na.
14 Ay díkod nawe nangalà, ay se nada
idde kitu ina na. Ay linútu natu Rebecca
tu pà-pàgan tu Isaac nga isida.
15 Ay se na inalà tu kapíyán na bádu
natu Esau nga manákam an-anà na, nga
nearimán kitu balay, se na nga ipabádu
kitu Jacob nga udiyán na an-anà na.
16 Ay datu lálat datu urbun kalding, ay
nippáy na kadatu íma na se kitu parte
bùlaw na nga áwan dùdut
17 ay se na nga idde pe yin kitu Jacob tu
linútu na nga misida se itu sinápay nga
kinuwa na.
18 Ay díkod nawe yin kitu giyán tu ama
na, ay se na nán, "Ama," nán na. "Atán
nà kiddi," nán na. "Iinka, ugu?" nán tu
Isaac.
19 Ay, "E Esau wà ama," nán pe natu
Jacob kitu ama na. "Iyà nge Esau wa
manákam ma an-anà mu. Kinuwà in tu
nán mu kiyà. Ye idi yin. Mangán ka ngin
kiya nígay ku. Ay se nà bindisiyonán nu
mabalin ka mangán," nán na.

20 Ngamay nán natu Isaac kaggína,
"Pinaannám, ugu, ta tura ka nakar-
karu?" Ay nán na pe, "Ata nge APU wa
Dios mu, ay sinengán nà," nán na.
21 Ay díkod nán natu Isaac kitu Jacob,
"Umbet ka kídi lugud, ugu, ta senu mìmán
taka, ta senu ammu ku nu ikaw kurug ge
Esau onu akkan," nán na.
22 Ay díkod umadanni kurug tu Jacob
kitu Isaac nga ama na. Inimmán na, ay
se na nán, "Alangáag Jacob ya alangáag
mu, may ya ímam ay íma Esau," nán na.
23 Ay akkan na kurug nalásin, ta tu íma
na, ay ummán kurug kitu íma Esau nga
dinùdut. Díkod binindisiyonán na.
24 Ay nán na, "Ikaw kurug ge Esau nga
an-anà ku ta?" nán na. Ay nán tu Jacob,
"Ò, iyà," nán na.
25 Ay tútu nán tu Isaac kitu Jacob, "Ilbet
mu lugud kídi, ugu, ta senu makakkán
nà in ki nígay mu, ay se taka la bin-
disiyonán," nán na. Díkod nilbet tu
Jacob kitu giyán na tu kanan na, ay se
la nangán. Pinangilbet na pe ka básí, ay
díkod umminum.
26 Ay se nán natu ama na kaggína,
"Umbet ka kídi, ugu, se nà umàán," nán
na.
27 Ay díkod ummadanni, ay se na
umàán tu ama na. Ay naláb kurug
natu Isaac tu aláb bádu tu Esau. Díkod
binindisiyonán na nga nán na,

"Ya aláb nedi an-anà ku ay tagan tálun
nga nabindisiyonán ne APU.
28 Paudanán kuma ne Dios se padam-
aggan na ya lusà para kikaw. Ay
paaduwan na kuma ya ápit mu, ta
senu adu ammay mu se básim.
29 Surbiyán daka kuma daya nas-nasiyon,
ay se ikurug daka din daya tolay.
Ikaw kuma ya mangituráy kadaya
induan mu ki wagi mu, se daya
pan-pane na ina mu. Daya magged
kikaw, ay magedán da kuma. Ay se
mapaanggam kuma daya mamin-
disiyon kikaw," nán na.

Tu bindisiyon tu Isaac kitu Esau

30 Ay kitu babbalin tu Isaac nga na-
mindisiyon kitu Jacob, kitu layun natu
nepappan na ngin, ay atán pe yin tu Esau
nga wagi na. Alalbet ta gayát nangnígay.
31 Naglútu pe kitu pàgan tu ama na
nga isida, se na pe yin na ilbet kitu giyán
na. Ay se na nán kaggína, "Bumángun ka
ngin, ama. Mangán nin kídi linútu ku nga
nígay ku, ay se nà a bindisiyonán," nán
na.
32 Ay nán natu Isaac kaggína, "Iinka?"
nán na. "Iyà nge Esau. Manákam nga an-
anà mu," nán natu Esau.
33 Ay tútu nagpil-pilpig tutu wala
pànang tu Isaac kitu rungat na. Ay
nán na, "Inna lugud tu nangilbet kídi ka
linútu wa karni kídi kammin, ay se ka
la inumbet? Ay nangán nà pe, ay sè ala
binindisiyonán. Ay kurug maparabúrán
pe," nán na.
34 Ay kane magìna tu Esau tu kinagi
natu ama na, ay summángit tutu wala
pànang. Ay se na nán, "Ay iyà pe, ama!
Masápul la bindisiyonán nà pe!" nán na.
35 Ngamay nán natu Isaac, "Sinábag
nà tu wagi mu, ay inalà na ngin tu
bindisiyon nga iddè kuma kikaw. Aggína
tu binindisiyonán ku win," nán na.
36 Ay nán Esau, "Tu idi yin ya
mekàduwa nga nangultit na kiyà! Nunna,
ay ya karbangán ku wa manákam ma
an-anà. Inalà na ngin! Ay se la manin
idi. Inalà na manin pe ya bindisiyon ku.
Tu nád da nengágan ka Jacob?" (Ki úni
Hebreo, ya kabalikát na ya ngágan Jacob,
ay tagge mepáda ki kabalikát naya úni
nga ya sarut na, ay marangngultit). Ay se
na manin nán, "Ay áwan mu la netagirán
na bindisiyon para kiyà?"
37 Ay nán tu Isaac kaggína, "Ay nágan
na pikam ya iddè kikaw, ugu? Ay aggína
ya mangituráy kadakayu se ngámin daya
pan-pane mu, ay magbalin da ka asassu
na. Ay papaadu ku pe ya ápit na nga trígo
se úbás, ta senu adu básí na. Ay nágan
pikam ya middè kikaw, ugu?" nán na.
38 Ay nán manin tu Esau, "Sissa agpà
bindisiyon mu ama ta? Bindisiyonán nà
agpà pe," nán na. Ay díkod summángit
tutu wala pànang manin tu Esau.
39 Ay tútu nán tu Isaac nga ama
na kaggína, "Akkan nadam-ag ya

pagmul-muláan mu, ay akkan pe pànang maud-udanán.

40 Ay magbiyág ka ki ampiláng mu, ay se magbalin ka nga asassu na wagi mu. Ngamay nu sumúkir ka ngin kaggína, ay akkan naka pe meturayán nin," nán na.

41 Ay díkod lùsawan tu Esau tu Jacob gapu kitu inagbindisiyon natu ama da kaggína. Ay tu Esau kuma tu mabindisiyonán. Ay nán tu Esau kitu uray na, "Tagay matay ama ngin, se ya agmanakit ku kaggína. Ay kalpasán nayán, ay patayan ku pe ye Jacob bin na wagi ku," nán na.

42 Ngamay nammuwán tu Rebecca datun na lam-lamtan tu Esau nga manákam ma an-anà na. Díkod pinaayabán na tu Jacob, ay se na nán kaggína, "Pal-palanuwan naka Esau nga patayan, ta ittu ya kearing-ringa naya uray na.

43 Díkod kuwaan mu ya kagiyan ku kikaw, ugu. Magtálaw ka kídi. Mawe ka ka Haran ka giyán tu wagi ku nga Laban.

44 Magyán ka pikam kattoni giyán na, panda ki kippà naya angngalùsaw na wagi mu kikaw.

45 Ay mippà ya lùsaw na nu maligpanán na ngin tu kinuwám kaggína. Ay se taka la pálà kattoni nu kuwa. Ta lùsawan ku nga maggindán kayu wa matay ki isa nga algaw,*" nán na.

Tu nagpapan tu Isaac kitu Jacob ka giyán tu Laban

46 Ay se la nán tu Rebecca kitu Isaac, "Awan gánas na biyág ku kídi, ta molaw wà tutu wala kadaya attáwa ne Esau nga Heteo. Ay nu ra la mangatáwa pe ye Jacob kadaya babbay ya Heteo, ay napì-piya la nga matay yà yin," nán na.

28

1 Ay tútu kirrawán tu Isaac tu Jacob, ay se na bindisiyonán se na binílin nga nán na, "Akkan ka mangatáwa kadaya babbay kídi Canaan.

2 Díkod mawe ka ka Paddan-aram ka giyán de kakay mu wa Betuel. Ay mangatáwa ka kattoni. Magibabbay ka kadatu annánà ne Laban nga ulitag mu.

3 Kalakkán naka nge Dios nga katurayán. Ay se na paganában tutu wala daya pútupútut mu, ta senu magbalin kayu ka adu wa nagbal-baláki nga nasnasiyon.

4 Bindisiyonán naka kuma se daya ngámin na pútupútut mu ka ummán kitu bindisiyon na nidde na kitu kakay mu wa Abraham. Ta senu mepakin-kuwa kuma kikaw ya lusà a pag-agyanán tada kídi bíláng agtangeli, ta nepakin-kuwa ne Dios sin kitu kakay mu wa Abraham," nán tu Isaac.

5 Ay tútu pinapan tu Isaac tu Jacob bin. Díkod nawe ka Paddan-aram kitu giyán de Laban nga an-anà tu Betuel nga Arameo. Tu Laban ay wagi tu Rebecca nga ina de Jacob se Esau.

Inatawán tu Esau tu An-anà natu Ismael

6 Ay tu Esau, ay nammuwán na nga binindisiyonán tu Isaac tu Jacob se na papannan ka Paddan-aram, ta senu kitúni ya pangatawán na. Nammuwán na tu inangbindisiyon tu Isaac kitu Jacob se itu inangbílin na nga nán na, "Akkan ka mangatáwa kadaya babbay ya iCanaan."

7 Nammuwán na pe nga kinurug natu Jacob tu nán datu ina se ama da se nawe ka Paddan-aram.

8 Ay kane nammuwán natu Esau nga akkan piyán tu Isaac nga ama da datu iCanaan na babbay,

9 ay nawe lugud kadatu babbalásang tu Ismael nga an-anà pe tu Abraham, se la nangatáwa manin. Inatawán na tu Mahalat nga wagi natu Nebayot nga an-anà natu Ismael.

Tu tagenap ne Jacob ka Betel

10 Nagtálaw tu Jacob ka Beerseba se la nameyag ka Haran.

11 Ay kane magìbattán kitu isa nga giyán, ay nagapár rala kitúni. Nangalà

* **27:45 27:45** Maggindán da nga matay, ta nu tura la patayan ne Esau nge Jacob, ay atán mangibálat ke Jacob, ay patayan na pe nge Esau.

ala ka batu, nga ittu tu pinagpungán na.
Ay se la natúdug gin.
12 Ay kitun na gabi ay tinagimpán na
nga atán kanu mà ya isa nga agdán nga
dumatang ka lángit. Ay kitu agdán ay
panaba-sábat ta umunè se umúlug datu
anghel ne Dios.
13 Ay e Dios, ay atán kitu ngúdu natu
agdán. Ay nán na kanu kitu Jacob, "Iyà
e APU nga Dios de Abraham nga kakay
mu se Isaac nga ama mu. Ya lusà a
pagid-iddaán mu ay iddè kikaw se kadaya
gakagaka mu.
14 Ay daya gakagaka mu, ay umadu
da pe tutu wala nga ummán ki kaadu
naya tápù ki kalawagán. Ay umarà
kayu ki ngámin súli na kalawagán. Ay
gapu kikaw se kadaya gakagaka mu ay
mabindisiyonán daya ngámin tolay kídi
ya kalawagán.
15 Akkam kal-kaligpanán nga bul-
bulunan taka peyapeyang, ay se tag-
tagasinnán taka. Ay pagulliyan taka
pe kídi ya giyán. Mepagataatán nà
peyapeyang kikaw. Ay tungpálan ku pe
datu nekar-karì kikaw," nán ne Dios.
16 Ay se la nga nalukág tu Jacob. Ay nán
na, "Atán ne Apu kanedi! Akkan ku la am-
ammu," nán na.
17 Ay tutu nagansing nga nán na,
"Nakapap-panansing idi nga giyán. Ittu
idi ya pag-agyanán ne Dios, gane. Ittu
kid idi, gane, ya lalangkán na mawe ka
lángit," nán na.

18 Ay díkod nagabi nga bummángun tu
Jacob. Ay se na inalà tu nagpunganán
na nga batu, se na nepasíkád, ay se na
siniyaán ka denu tu otun na, ta nasan-
tuwán kaggína tun na giyán.
19 Ay nengágan na tu giyán ka Betel
(Balay ne Dios ya sarut na). Ay tu nunna
nga ngágan natun na íli ay Luz.
20-21 Ay se la nagsipata tu Jacob ke APU
nga nán na, "Ikaw kurug ya APU ku se
Dios ku, nu bul-bulunan nà kadaya kap-
apannán ku se tag-tagasinnán nà, ta senu
atán kanan ku se atán pagkawas ku, ay se
nu makapagulli yà kammin ke ama nga
áwan kaan-anuwán.
22 Ay kídi nga giyán na nangipasikádán
ku kídi nga batu, ay ittu ya pagday-
dayáwan kikaw nga Dios. Ay se ngámin
daya iddem kiyà ay iddè kammin ya
pagkapúlu kikaw," nán na ke Apu.

29

Tu nedaddatang tu Jacob ka balay de Laban

1 Nagtul-túluy tu Jacob kitu agdal-dalen
na. Ay se la nga dumatang kitu isa nga
giyán ka padne lattakán.
2 Ay kane maglang-langa, ay nasingan
na ya isa nga bubun ki ir-ir-er. Ay
se na nasingan pe ya tallu bagtu wa
karneru nga atán magid-idda kitu adanni
kitu bubun. Ata datun na karneru ay
penumán dada kitu danum kitu bubun.
Ay tu takkab natu bubun ay abay pànang
nga batu.
3 Ay nu atán ngámin datu ipas-pastor
da nga karneru kitúni, ay isùlin datu
magtar-tarakan kadatu karneru tu batu
se da penumán datu karneru da, ay se da
manin ìkab tu batu kitu bubun.
4 Ay nán tu Jacob kadatu magtar-
tarakan kadatu karneru, "Wà babalay nu
kabbulun?" nán na. Ay "Ka Haran," nán
da.
5 Ay tútu nán na kaggída, "Am-ammu
nu we Laban na apúku ne Nahor?" nán
na. Ay "Ò, am-ammu mi," nán da.
6 Ay nán na manin kaggída, "Ay nabílag
da kam, a," nán na. "Ò, nabì-bilag da
kam. Ye, yán ne Raquel lin na an-anà na
nga babay. Ilbet na pe yin daya karneru
da!" nán da. Ata atán pe yin tu Raquel la
mameyag kitu giyán da.
7 Ay nán ne Jacob kaggída, "Ay algaw
pànang pikam a. Akkan pikam tu oras
nga angippan nu kadaya ipas-pastor nu.
Penuman nu daya karneru nu se nuda
ipastor pikam," nán na.
8 Ngamay nán da kaggína, "Akkan mida
mapenum panda ki akkan mi akaurnung
kaggída ngámin. Ay se mi manin isùlin
ya batu wa takkab naya bubun," nán da.
9 Kitu akibàbànán na kaggída, ay atán
pe yin tu Raquel nga mangiábug kadatu
karneru tu ama na ta aggína lugud tu
magpas-pastor.

10 Ay kane masingan natu Jacob tu
Raquel nga an-anà tu Laban na wagi natu
ina na, se datu karneru tu Laban, ay nawe
na nesùlin tu batu kitu otun tu bubun, ay
se na penumán datu karneru.
11 Ay se na la ummàán tu Raquel ay se
la sumángit pànang.
12 Ay se na kinagi kitu Raquel nga
induan natu ama na. Kinagi na pe
nga ina na tu Rebecca. Ay tútu nawe
nanagtág tu Raquel la nawe nangikagi
kadatu nekagiyán natu Jacob kaggína.

13 Ay kane magìna tu Laban tu mepang-
gap kitu Jacob, nga amanakan na kitu
wagi na nga babay, ay nawe na sinabat.
Ay se na ginàbal la ummàán, ay se na nip-
pan kitu balay na. Ay díkod nebàbànán
natu Jacob ya ngámin kitu Laban.
14 Ay tútu nán tu Laban kaggína,
"Kurug nga magama ta kam," nán
na. Ay nepagyán tu Jacob kaggína ka
tangabúlán.

Tu nagsirbi natu Jacob kitu Laban para kade Raquel se Lea

15 Ay se la nán natu Laban kitu Jacob,
"Oray nu amanakan taka, ay piyán taka
suwilduwán kiya aggubra mu para kiyà.
Piga ya piyán mu nga panangdán ku
kikaw ta?" nán na.
16 Tu Laban ay atán duwa nga annánà
na nga babbay. Tu Lea tu manákam ay se
tu Raquel tu udiyán na.
17 Napiya datu mata tu Lea ngamay
napì-piya kammala datu mata tu Raquel.
18 Ay piyán tu Jacob tu Raquel. Ay
tutu nán na kitu Laban, "Magsurbi yà
kikaw ka pittu dagun, nu ipalúbus mu
nga atawán ku we Raquel," nán na.
19 Ay nán tu Laban, "Napì-piya ku-
rug nu ikaw kammin ya mangatáwa ke
Raquel, ngam daya sabáli nga lalláki.
Magyán ka ngin kanedi," nán tu Laban
kitu Jacob.
20 Ay díkod nagsurbi kurug tu Jacob kitu
Laban ka pittu dagun para kitu Raquel.
May ummán ka abibbà ala nga algaw tu
pittu dagun gapu kitu amminya na tutu
wala kaggína.

21 Ay se la nán tu Jacob kitu Laban,
"Nabalin nin ya pittu dagun. Ay piyán ku
nu magatáwa kami se Raquel lin," nán na.
22 Ay díkod inayabán natu Laban
ngámin datu tolay kitúni, ay se la magsay-
am.
23 Ngamay kane gabi yin, ay tu Lea tu
pinappan tu Laban kitu Jacob. Ay díkod
nagallay da.
24 (Ay nekíwid tu Laban tu Zilpa, isa nga
asassu na nga babay, kitu Lea ta senu ittu
tu magtag-tagasíngan kaggína.)
25 Ay kane pagmakát tin, ay nasingan tu
Jacob nga tu Lea gáyám tu kallay na kitu
gabi. Ay tútu nán na kitu Laban, "Taanna,
tura ummán kiyán ya kinuwám kiyà? E
Raquel mà tu atawán ku kitu inagsurbì
kikaw! Ay tura nà kinasaba ngala ta?"
nán na.
26 Ay tútu nán tu Laban, "Ngamay
akkan ummán kiyán ya gangay mi kanedi
nga giyán. Akkan mi ipaatáwa ya
udiyán nu akkan pikam nangatáwa ya
manákam.
27 Idaggám mala ya kabalin naya láwas
nga aggaattáwa. Ay se ka la magsurbi
kiyà ka pittu dagun pikam, ay se ku la
nga ipaatáwa kikaw manin ya isa," nán
tu Laban.
28 Ay ittu tun kurug tu kinuwa natu
Jacob. Ay kane malpás tu makaláwas
nga say-am, ay nepaatáwa natu Laban tu
Raquel kitu Jacob.
29 (Ay nepekíwid ne Laban tu Bilha
nga asassu na nga babay kitu Raquel ka
magtag-tagasíngan kaggína.)
30 Ay díkod inlay tu Jacob tu Raquel pe.
Ay ab-abay ya amminya natu Jacob kitu
Raquel may kitu Lea. Ay nagsurbi manin
tu Jacob kitu Laban ki unag pittu dagun.

31 Ay kane masingan ne APU nga
lùsawan tu Jacob tu Lea, ay aggína tu
pinagan-anà na. May tu Raquel, ay akkan
na nga pinagan-anà.
32 Ay nabùsit tu Lea se la nagan-anà
ka laláki. Ay nengágan na ka Ruben.
Ata nán na nga, "Nasingan ne Apu ya
pannakit ku. Kídi yin, ay piyán nà in ya
atáwà," nán na.
33 Ay nabùsit manin tu Lea se nagan-
anà manin laláki. Ay nán na, "Niddán

nà manin ne APU ka isa nga laláki, ta
nasingan na nga akkan nà pàgan ya
atáwà," nán na. Ay túya gapu na nga
nepangágan naya an-anà ka Simeon.
34 Ay nabùsit manin se la nagan-anà
ka laláki manin. Ay nán na, "Kídi yin
ay piyán nà in ya atáwà, ta nagan-anà à
in ka tallu wa lalláki," nán na. Ay tútu
nepangágan na tu an-anà na ka Levi.
35 Ay nabùsit manin se la manin nagan-
anà ka laláki. Ay nán na manin, "Kídi ay
dayáwan ku we Apu," nán na. Ay díkod
nepangágan na tu an-anà ka Juda. Ay
panda ke Juda, ay nakusap nagan-anà e
Lea.

30

1 Ay díkod gapu ta áwan an-anà tu
Raquel, ay magimli kitu wagi na nga Lea.
Ay tútu nán na kitu Jacob, "Iddán nà ka
annánà! Nu akkan, ay matay yà!" nán
na.
2 Ay tútu nakarungat tu Jacob kitu
Raquel. Ay nán na, "Wayya la nga iyà
ya Dios, nga akkan mamagan-anà kikaw!"
nán na.
3 Ay tútu nán natu Raquel kitu Jacob,
"Atán ne Bilha kiyán nga magtar-tarakan
kiyà. Allayam ta senu makapagan-anà
para kiyà. Ta senu atán an-anà ku pe
gapu kaggína," nán na.
4 Díkod nidde na kurug tu Bilha nga
maragtarakan kaggína nga atawán tu Ja-
cob. Ay inlay natu Jacob tu Bilha.
5 Ay díkod nabùsit se la nagan-anà ka
laláki.
6 Ay nán tu Raquel, "Nidde ne Dios kiyà
ya pagrabngán ku. Ginìna na ya karárag
ku, ay se nà a niddán ka an-anà ku nga
laláki," nán na. Ay díkod nepangágan na
tu an-anà ka Dan.
7 Nabùsit manin tu Bilha nga magtar-
tarakan kitu Raquel. Ay nagan-anà manin
ka laláki.
8 Ay nán tu Raquel, "Makipásipásil là
kiya wagi ku, ay atán nà in na mangábà,"
nán na. Ay díkod nepangágan na tu an-
anà ka Naftali.
9 Ay kane nammuwán tu Lea nga
akkan makapagan-anà in, ay nepaatáwa
na kitu Jacob tu Zilpa nga magtar-tarakan
kaggína.
10 Ay nabùsit tu Zilpa ay se la pe magan-
anà ka laláki.
11 Ay nán Lea, "Nagásat tà," nán na.
Díkod nepangágan na tu an-anà ka Gad.
12 Nagan-anà manin tu Zilpa nga asassu
ne Lea ka laláki.
13 Ay nán tu Lea, "Magang-anggam mà.
Ata nán daya babbay nga nagásat tà,"
nán na. Díkod nepangágan na tu an-anà
ka Aser.
14 Ay kitu aggagáni yin ay nawe tu
Ruben kitu tal-tálun. Ay nakasmà ka adu
wa mandrigoras,* ay se na nilbet kitu
Lea nga ina na. Ay se la nán tu Raquel
kitu Lea, "Iddán nà mán agpà kadatu
mandrigoras nga nilbet natu an-anà mu,"
nán na.
15 May nán tu Lea kaggína, "Pinagasis-
saán mu win ya atáwa ta. Ay kídi yin
ay piyán mu manin alà daya mandrigoras
na an-anà ku!" nán na. Ay tútu nán tu
Raquel, "Nu iddán nà kadaya mandrig-
oras na an-anà mu, ay peallayan ku we
Jacob kikaw daddán gabi," nán na.
16 Ay díkod kane umbet tu Jacob ba
gayát ka tálun, ay sinabat tu Lea nga
nán na, "Masápul la magidda ka ka balay
daddán gabi, ta inabángan taka ka man-
drigoras nga inalakkán na an-anà ku,"
nán na. Díkod inlay na kitun na gabi.
17 Ay ginìna ne Dios tu Lea. Ay nabùsit
se nagan-anà ka laláki. Ittu tun tu
mekalimma nga an-anà da se tu Jacob.
18 Ay nán tu Lea, "Tinangdánan nà e
Dios ta niddè tu magtar-tarakan kiyà kitu
atáwà," nán na. Díkod nepangágan na tu
an-anà ka Isacar.
19 Ay nabùsit manin tu Lea se manin
nagan-anà ka laláki. Tu idi ya mekannam
nga an-anà da se tu Jacob.
20 Ay nán na manin, "Arig niddán nà
manin ne Dios ka tádug ku. Kídi yin
kobungan nà ya atáwà in, ta annam
da annánà mi yin," nán na. Ay díkod

* **30:14 30:14** Ya mandrigoras nga nán na kídi, ay isa nga baláki múla nga magbúnga ka ummán ka kamaít nga ngila. Ay nán da kitun nga pangpabílag kanu idi ki rìna naya laláki.

nepangágan na tu an-anà na ka Zebulun.
21 Ay se la nagan-anà ka isa nga babay.
Nepangágan na ka Dina.
22 Ay se la nga kinalakkán ne Dios nge
Raquel. Ginìna na tu karárag na, ay se na
pagan-anaan.
23 Nabùsit se la nagan-anà ka laláki.
Ay nán na, "Nippà ne Dios sin ya keap-
appattán ku," nán na.
24 Ay díkod nepangágan na tu an-anà
na ka Jose. Ay nán na manin, "Iddán nà
kuma ne Dios ka isa pikam ma laláki,"
nán na.

*Tu nagturátu de Jacob se Laban pang-
gap kitu tangdán ne Jacob*

25 Ay kane meanà natu Raquel tu Jose,
ay nán natu Jacob kitu Laban, "Palubúsán
nà a mawe yin ka babalay mi," nán na.
26 "Alà ku daya attáwà, ta neubra ku da
mà kikaw, ay alà ku pe daya annánà ku.
Palubúsám da ngámin, ta ammum mà nu
wà ummán natu inaggubrà para kikaw,"
nán na.
27 Ay nán pe tu Laban, "Atán pe ya
ikagì kikaw. Akkan nà agpà panáwan.
Nammuwán ku ki isa nga mamadtu nga
kinalakkán nà e Dios gapu kikaw.
28 Ikagim mala ya piyám ma suwildu,
ay ittu yán ya panuwildù kikaw," nán na.
29 Ay nán tu Jacob, "Ammum mà kam-
pela ngin nin nu wa ummán naya inag-
surbì kikaw. Ummadu mà daya bákam
gapu kiyà.
30 Ata kitu nilalbet ku, ay bittè da
pikam. Ay kiddi yin ay umadu da tutu
wala ngin. Ay kinalakkán naka nge
Apu kadaya ngámin na kinuw-kuwà. Ay
paanna ngà pe yin? Nungay na pe ya
anningan ku kampela ngin nin kadaya
akkobung ku?" nán na.
31 Ay nán manin tu Laban, "Nágan na
lugud ya piyám ma iddè kikaw?" nán
na. Ay nán tu Jacob, "Nu ya suwildù, ay
akkan nà magadang. May atán ya palánù
nu mayát ka. Itúluy ku wa taràn an daya
áyam mu.
32 May nu piyám, ay mawe yà sin-
nan daya karnerum se daya kalding mu.
Ay ngámin daya labáng se buritàtà nga
karneru se kalding se daya ngísit ta
urbun karnerum, ay alà kuda ngámin ta
ittu dayán daya tangdán ku.
33 Ay díkod nu umbet mu sinnan daya
inalà ku wa tangdán ku, ay se nu atán
masingam ma akkan labáng onu buritàtà
a karneru se kalding onu ngísit ta urbun
karneru, ay 'nagtákaw,' nán mu kiyà," na
tu Jacob.
34 Ay nán natu Laban, "Napiya yán. Ittu
kurug ya kuwaan ta," nán na.
35 Ngamay kitun na algaw, ay nesib-
naán tu Laban datu toru wa kalding
nga gárit se labáng, se datu puunán na
kalding nga labáng se datu buritàtà, se
datu ngámin atán pusà se datu ngísit
ta urbun karneru, ay se na ipatarakan
kadatu annánà na.
36 Ay se nada nga netálaw kitu adayyu.
Tallu walgaw ta dalenan ya kadayyu da
kitu Jacob. Ay se la tinaràn an tu Jacob
datu nabansi kadatu karneru se kalding
natu Laban.
37 Ay ya kinuwa tu Jacob ay nangalà ka
nangalug ga pasanga alamo, almendras
se kastano nga káyu. Ay se na kulkul-
etán da, ta senu masingan tu pusà kitu
pasanga.
38 Ay se na ippáy datun na pasanga kitu
panin àráng datu karneru se kalding nu
uminum da kitu agginumán da. Ata ittu
tu agdadákay datu animál nu mawe da
uminum.
39 Ay díkod nu magdadákay da, ay
umàráng da kadatu pasanga. Ay díkod
labáng onu gárit onu buritàtà daya urbun
datun na karneru se kalding.
40 Ay díkod neamung natu Jacob datu
urbun kadatu kuwa na. Ay se na manin
pe nga nesibna datu babbay ya karneru se
kalding kadatu toru. Ay se na nepadakay
datu babbay kadatu ngísit toru se datu
gárit. Díkod ummadu datu karneru se
kalding natu Jacob. Naggayát da kam
kadatu karneru se kalding natu Laban.
41 Ay nu magdakay datu nabílag kadatu
karneru se kalding, ay ipasíkád tu Jacob
tu pasanga kitu lútung da, kitu panin
àráng da ta senu magdakay da kitu giyán
datu pasanga.
42 Ngamay nu datu nakapsut datu mag-
dadákay, ay akkan na nga ippáy datu pas-

pasanga. Díkod datu nakapsut, ay kuwa
tu Laban da, ay datu nabílag ay kuwa tu
Jacob da.
43 Díkod gapu kitun na kinuwa na,
ay bumànáng tutu wala tu Jacob. Adu
tutu wala datu karneru se kalding na, se
kámel na se asnu na. Ay adu pe datu
asassu na nga lalláki se babbay.

31

Pinanáwan tu Jacob tu Laban

1 Ay nagìna natu Jacob nga nán datu
pútupútut tu Laban nga lalláki, "Nálà
ne Jacob ngámin na kuw-kuwa ne ama.
Ay ngámin na bànáng na, ay gayát da
ngámin kiya kuw-kuwa ama," nán da.
2 Ay nàmud pe tu Jacob nga tare yin
tu uray tu Laban kaggína. Akkan nin na
ummán kitun.
3 Ay se la nán ne APU kitu Jacob,
"Magulli ka ngin kitu íli natu ama mu,
se kitu giyán datu pan-panem. Abul-
bulunan taka," nán na.
4 Díkod pinàrawán natu Jacob tu
Raquel se tu Lea kitu giyán na. Atán kitu
ir-ir-er nga mangipastor kadatu karneru
na.
5 Ay nán na kaggída, "Nàmud ku nga
naulis sin ya amminya naya ama nu kiyà.
Akkan nin na ummán kitun. Ngamay
ya Dios natu ama ku, ay bul-bulunan nà
peyang.
6 Ammu nu mà nga nippáy ku ya
kabailán ku nga nagsurbi kiya ama nu.
7 May kul-kultit nà mà. Naminsan-
gapúlu na nga inulis ya suwildù. Yán nala
ya annágid na kiyà ya akkan na màwa,
áta akkan ipalúbus ne Dios.
8 Sesengán nà e Dios. Túya nu nán na
nga datu nasul-sulpangngán datu bátug
tangdán ku, ay magan-anà daya ngámin
kalding ka nasul-sulpangngán. Ay nu nán
na nga datu labáng datu tangdán ku, ay
magan-anà daya kalding ka labáng.
9 Ay inalà ne Dios daya áyam naya ama
nu, se nada nga iddanán kiyà.
10 Ay kiya tiyampu nga agpadakay daya
babbay nga kalding, ay uwad tagenap
ku. Naglangngò à kanu mà, ay se ku la
nasingan nga datu ngámin na toru nga
manakay kaggída, ay gárit, labáng se
buritàtà da.
11 Ay se yala nga nán naya anghel ne
Apu kiyà kitu tagenap ku, 'Jacob,' nán na.
'Inna tun nán ku!'
12 Ay se na nán 'Sinnam kod. Ngámin
datu toru nga manakay kadatu kalding,
ay labáng se nasul-sulpangngán. Ata
sikkaammu wà kiya kuk-kuwaan ne La-
ban kikaw.
13 Iyà ya Dios ka Betel, kitu giyán
na nangipasikádán mu ka batu se mu
siniyaán ka denu, ay se ka la nga nagkari
kiyà. Panáwam idi nga íli kiddi yin, ay se
ka magulli lugud din kitu íli nga neanàán
mu,' nán natu anghel," nán natu Jacob
kadatu attáwa na.
14 Ay tútu nán de Raquel se Lea kaggína,
"Awan mà nengáni ama kadakami ka-
daya kuw-kuwa na.
15 Ummán nakami ka akkan na nga
pútut. Bíláng neláku nakami yin, ay se
na pe yin na immin na ginastu tu báyad
kadakami.
16 Ay ngámin datu inalakkán ne Dios
nga kuw-kuwa ne ama nga nidde na
kikaw, ay kuwa mi mà kammala ngin nin
se daya annánà mi. Ay díkod, nu nágan
naya ipàwa ne Dios kikaw, ay masápul la
ittu ya kuwaan mu," nán da kitu Jacob.
17 Díkod nagrubbuwát tin de Jacob. Ne-
takay na datu annánà na se datu attáwa
na kadatu kámel.
18 Ay se na pe ya iturung datu animál
na, se datu ngámin na nàluwán na, se
ngámin datu animál na nga inalà na ka
Paddan-aram. Ay se da la nga nagrub-
buwát ta mawe kitu giyán tu Isaac nga
ama na ka íli Canaan.
19 Ay tu Laban, ay nawe nga mamúkis
kadatu karneru na. Ay díkod nawe
tinákaw tu Raquel datu sinan diy-diyos
natu ama na.
20 Sinistemaán natu Jacob tu Laban na
Arameo. Ata akkan na nepak-pakammu
tu palánu na nga magtálaw.
21 Inalà na ngámin datu kuw-kuwa na.
Dummalákit ka wángag Eufrates se la
nga nameyag ka Gilead nga ban-bantay.

Sinìmát tu Laban tu Jacob ka Gilead

22 Ay se dala kagiyan kitu Laban nga
nagbarráw tu Jacob kitu mekàlu wa al-
gaw nanggayát kitu likud da.
23 Tútu impal nada. Inayabán na datu
pan-pane na se da inumpal. Ay nasingan
dada kitu mekapittu nga algaw kitu ban-
bantay kitu Gilead.
24 Ngamay nagpatagenap pe Dios kitu
Laban kitu gabi. Ay nán ne Dios kitu
tagenap na, "Sin-sinnam ta áwan mu nga
kag-kagiyan nga makaulis ki palánu ne
Jacob," nán na.
25 Ay sinìmát natu Laban tu Jacob.
Nagbáwi de Jacob kitu ban-bantay. Ay tu
Laban se datu kabbulun na, ay nagkampu
da kitu panidmáng kade Jacob.
26 Ay nán tu Laban kitu Jacob, "Taanna,
tura nà linibátan ta? Nibraw mu daya
annánà nga ummán da ka bálud ki gubát.
27 Tura kayu naglíbát ta? Di takayu
kuma nga pinarbuwát ka napiya.
Naggan-gánas tada kuma pikam. Nagkan-
siyon tada kuma se nagtutukár tada kuma
pikam.
28 Ay gapu ki kinuwa mu, ay akkan ku
ngámin naparbuwát daya apúku ku se
daya pútut ku. Akkan kuda naummàán.
Sabáli ya inangwa mu.
29 Annung taka kuma nga sagídan. Nga-
may ya Dios naya ama mu, ay inamo-
manán nà kitu gabi nga nán na, 'Sin-
sinnam ta áwan mu wa kag-kagiyan na
makaulis ki palánu ne Jacob,' nán na.
30 Nagtálaw ka ta matalekág ka pànang
kiya íli nu, may tura mu ngámin inalà
datu sinan diy-diyos ku?" nán na.
31 Ay nán tu Jacob kitu Laban, "Nag-
barráw wà a, ta malídug gà. Ata nán ku
nu pilítan mu alà kammin daya pútut mu.
32 Ay nu mepanggap kadaya sinan diy-
diyos mu, ay matay ya pakasmàán mu.
Ki àráng dedi ngámin na pan-pane tada,
ay itùgud mu la ya atán kiyà nga kuwám
ta alà mu wala," nán na. Ngamay akkan
am-ammu tu Jacob nga sinákaw tu Raquel
datu sinan diy-diyos.
33 Ay díkod nawe tu Laban kitu báwi
tu Jacob, ay se la nga kitu báwi tu Lea,
se la kitu báwi datu duwa nga bobonan
da nga babbay. Ngamay áwan na nga
nasmà. Lummawán se la nawe kitu báwi
tu Raquel.
34 Ay e Raquel, inalà na datu sinan
diy-diyos se nada nga nippáy kitu silya
natu kámel na, ay se na nga nagtugawán.
Siningan ne Laban ngámin tu báwi nga-
may áwan na nga nasmà kitúni.
35 Ay nán tu Raquel kitu ama na,
"Akkan nà lùsawan ama ta akkan nà
makapagsíkád ta magbúlán nà," nán na.
Ay díkod nagsápul lala nge Laban, nga-
may áwan na nga nasmà kadatu sinan
diy-diyos.
36 Ay tútu nalùsaw tu Jacob kitu Laban,
ay tútu nakisuway kaggína ngin. Ay nán
na, "Nágan naya kinuwà a nadakè ta?
Nágan naya nagbasúlán ku ta, ta tura dà
tutu wala nga impal?
37 Nasingan nu ngámin nin daya kuw-
kuwa ku, ay wàna pe ya nasmà nu nga
kuw-kuwa nu? Ara, ippáy nu wala kiddi
ki pagmar-marngán daya pan-pane ta, ta
senu aggída ya mangikagi nu inna ya atán
básul kadàta nga duwa.
38 Ki unag na duwa púlu dagun na
nagpas-pastor ku para kikaw, ay áwan
nala kadatu karneru se kalding mu ya
nabùsit ta di nagan-anà. Ay áwan ku la
pe nga inagparti kadatu torum.
39 Ay datu kinnán ulolag, ay binayádan
kuda mà pe kikaw. Akkan ku da la
nga linam-át kikaw. Ay ngámin datu
natákaw, ay binayádan ku da ngámin pe.
Oray algaw onu gabi tu nekatákaw da.
40 Ay pasuráy bittì ala tu tudúgan ku
kitu nagpas-pastor ku. Nu algaw, ay
netur-turad ku wala tu takit tu sínág. Ay
nu gabi pe, ay netur-turad ku la pe tu
siyam.
41 Sangapúlu se appát dagun ku nga
nagsurbi kikaw gapu kadaya duwa nga
annánà mu, se annam dagun gapu ka-
daya áyam mu. Ay kadayán na dagada-
gun, ay naminsangapúlu mu wa inulis tu
suwildù.
42 Ay nu akkan nala nga gapu ke Dios
nga Dios natu kakay ku nga Abraham se
Dios tu ama ku nga Isaac, ay mabalin na
pinapan dà ala nga áwan netúgutúgut.
Ngamay nasingan ne Dios datu rig-rígát
ku, se nu mapaanna tu inaggubrà ki

biyáng mu. Ay tútu kinagiyánan naka
kitu gabi," nán tu Jacob.

Tu nagturátu de Laban se Jacob

43 Ay tútu summungbát tu Laban na
nán na kitu Jacob, "Kurug ga daya babbay
ay pútut kuda, se atán pe kalintaggán ku
kadaya annánà da. Ay daya animál pe,
ay kuw-kuwa kuda ngámin pe. Ngámin
dayán ay kuw-kuwa kuda ngámin. Nga-
may áwan ku wa màwa ngin. Akkan ku
wayya nga magáput pe daya pútut ku se
daya apúku ku.
44 Túya masápul la magturátu ta
lugud dala ngin na magkatugángan nga
magkappiya ta ngin. Ay se ta nga mangwa
ka tagematun ta."
45 Ay díkod, nangalà tu Jacob ka abay
batu se na nga ipasíkád.
46 Ay se na nga nán kadatu pan-pane
na, "Ara, maggalà kayu ka batu," nán
na. Ay díkod naggalà da ka batu se da
nga binuntun. Ay se da la nga nagkakán
ngámin kitu bíkat natu binuntun na batu.
47 Ay nepangágan tu Laban tun ka
Jegar-Sahaduta ki úni da nga Arameo.
Ngamay nepangágan tu Jacob ka Galeed
kiya úni nga Hebreo.
48 Ay nán tu Laban, "Idi nga binuntun
na batu ya mangipakammu kadàta nga
duwa kiya nagkappiya ta," nán na. Ay
tútu nepangágan na pe yin tun na giyán
ka Galeed.
49 Ay nán pikam tu Laban, "E Dios
kuma ya magtag-tagasíngan kadàta nu
magadayyu ta ngin," nán na. Ay díkod,
nepangágan na pe tu binuntun na batu
ka Mizpa.
50 Ay nán manin tu Laban, "Nu ra
mu la nga pagraw-rawtán daya pútut ku,
onu mangatáwa ka manin ka sabáli, oray
akkan ku am-ammu, ay lam-lamtan mu
wa e Dios ya magsisíngan kadàta," nán
na.
51 Ay se la nga nán tu Laban kitu Jacob,
"Sinnam kod idi nga binuntun na batu
se idi nga batu wa nepasíkád kídi nga
nagbàtán ta nga duwa.
52 Dedi ay tagematun da nga akkan
nà lumíwán kídi nga mawe kiya giyán
mu nga makigubát kikaw. Ay akkan ka
pe nga umbet kanedi giyán ku wi nga
makigubát kiyà.
53 Ay E Dios nga Dios tu Abraham
se tu Nahor se datu manákam da ya
makakaammu kadàta nga duwa," nán na.
Díkod nagsipata tu Jacob ke Dios nga day-
dayáwan tu Isaac nga ama na.
54 Ay se la nga nagbasu tu Jacob ke Dios
kitun na bantay, ay se na nga inayabán
datu pan-pane na, se da nga nagkakán.
Ay kane mabalin da mangán, ay nagidda
da pikam kitúni nga bantay.
55 Ay kitu láwa natun ay gummabi tu
Laban. Nakiparbuwát kadatu pútut na se
datu apúku na. Inummàán nada ngámin
se nada nga nekarárag, ay se la nawe nga
nagulli yin ka babalay da.

32

Tu nagpalánu tu Jacob nga mawe maningan kitu Esau

1 Ay díkod nagtul-túluy tu Jacob kitu
kapannán na. Ay uwad da nga anghel ne
Dios nga summabat kaggína.
2 Ay kane masingan natu Jacob da, ay
nán na, "Ittu idi 'kaw ya kampu ne Dios!"
nán na. Ay díkod, nepangágan na tun na
giyán ka Mahanaim.
3 Ay nangibon tu Jacob kadatu tolay na
nga maginunna nga mawe kitu giyán tu
Esau nga wagi na nga atán ka íli Seir ka
Edom.
4 Binílin nada nga nán na, "Tu idi ya
kagiyan nu kitu wagi ku nga Esau: 'Apu,
pekagi ne Jacob nga asassu mu nga panda
kídi, ay mepag-agyán nala ka balay de
Laban. May piyán na ngin, ápu, ya
magulli kanedi.
5 Atán da báka na, se asnu na, se
kalding se karneru na. Ay atán da pe
bobonan na nga lalláki se babbay. Nebon
nakami, ta piyán na nga pekagi kikaw,
ápu, nga piyán na ya makikappiya kikaw
kanu,' nán nu," nán tu Jacob.
6 Díkod nawe datu nebon. Ay kane mag-
ulli da, ay nán da kitu Jacob, "Naggayát
kami ka giyán Esau nga wagi mu. Ay
umbet nga sumabat kikaw. Ay atán da
kabbulun na nga appát gatut nga tolay
na," nán da.

7 Ay nagansing pànang se nariribù tu
Jacob. Ay díkod pinagkaduwa na datu
tolay na, ay se datu kalding se karneru
se datu báka na se datu kámel na.
8 Ata nán na, “Nu umbet te Esau se na
masingan ya isa nga bagtu, ay se nada
nga rapúnan, ay atán pikam daya isa nga
bagtu nga annung da ya magtálaw,” nán
na.
9 Ay se la nagkarárag tu Jacob ba nán
na, “O Dios nga Dios datu kakay ku nga
Abraham se tu ama ku nga Isaac. O
APU, ikaw ya nangagi kiyà nga magulli yà
kiya ilì kampela ngin na giyán pe daya
pan-panè. Ay kinagim pe nga ikaw ya
magtagasíngan kiyà, ta senu napiya ya
kapàyanán ku.
10 Akkan nà a mekari kiya áwan
kapal-palíyán na amminya mu, se ya
kinamárum ma nepassingan mu kiyà nga
asassum mala. Ata kitu inagbàláng ku
kitun kídi wángag Jordan, ay tittu ya
tàdukud ya ag-agtù. Ngamay kídi yin ay
duwa ngarkuwátan nà in.
11 Pangaásim ta igdù nà kitu wagi ku
nga Esau. Magansing ngà kaggína, ta
get nu patayan nakami ngámin se daya
annánà se daya ina da.
12 Ngamay kinagim mà kiyà nga napiya
ya pagbalinán ku. Ay se paaduwan
mu daya gakagaka ku, nga ummán ki
kaadu daya ginat ki bebay, nga áwan
makabíláng kaggída,” nán na.
13 Nagidda da pikam kattoni. Ay kane
din algaw, ay nagurnung ka panaru-
anggam na kitu wagi na kadatu noray
atán kaggína ngin.
14 Nangalà ka duwa gatut ta kalding nga
babbay se duwa púlu wa toru, se duwa
gatut ta babbay ya karneru se duwa púlu
wa toru,
15 se tallu púlu wa kámel la magpasúsu
se datu urbun da, appát púlu puunán nga
báka se sangapúlu wa toru, duwa púlu wa
puunán na asnu se sangapúlu toru.
16 Pinagbabagtu na dedi nga animál
se na ikípát kadatu asassu na tu kada
baláki animal. Ay se na nán kaggída,
“Ara, munna kayu. Ipurtut nuda nga
magsasarunu may maggaadayyu kayu,”
nán na.
17 Ay binílin na tu naginunna, “Ay nu
sabtan naka nge Esau nga wagi ku, ay se
na salúdsúdan kikaw nga, ‘Inna ya apu
mu, ay se kawà naya kapannán mu, se
makin-kuwa kadedi ya ipur-purtut mu?’
nu nán na,
18 ay nán mu kaggína, ‘Kuwa Jacob nga
wagi mu ngámin dedi. Ay idde na ngámin
dedi kikaw, ápu. Atán na sumar-sarunu
kadakami,’ nán nu,” nán tu Jacob.
19 Binílin na pe datu mekàduwa se tu
mekàlu se aggída ngámin nga nán na,
“Ittu pe yán ya kagiyan nu ke Esau nu
mesabat nu.
20 Ay nán nu pe nga, ‘Ay atán na sumar-
sarunu kadakami ye Jacob nga wagi mu,’
nán nu,” nán tu Jacob kaggída. Ata nán
na ki uray na nga, “Anannayan ku ya
wagì kadedi nga panaruanggam ku nga
ipainunnà. Ay se kami la magsingan nin,
ay get pakawanan nà kiyán nin,” nán na.
21 Ay díkod pinaginunna na datu asassu
na nga pinamulun na kadatun na panaru-
anggam na kitu Esau. May nagidda pikam
kitu kampu da kitun na gabi.

Tu nakigbu tu Jacob kitu tolay

22 Kitun kam ma gabi, ay bumángun tu
Jacob se na nga alà datu duwa nga attáwa
na, se datu duwa nga magtar-tarakan ka-
datu attáwa na, se datu sangapúlu se isa
nga annánà na, ay se da nga magbàláng
ngin kitu wángag Jabbok.
23 Ay kane makapagbàláng ngin datu
akkobung na, ay nepibta na pe ngámin
nin datu kuw-kuwa na.
24 Ay díkod sissa ngin tu Jacob kitu
dammáng. Ay uwad tolay ya inumbet
nakigbu kaggína ka panda kitu danni
láwa.
25 May kane akkan maábà natu tolay tu
Jacob, ay sinúlung na tu apel natu Jacob.
Ay tútu nalipdu tu Jacob.
26 Ay se la nán tu laláki, “Mawe yà in
ta algaw win,” nán na. Ngamay nán tu
Jacob, “Akkan taka papannan nu akkan
na pikam bindisiyonán,” nán na.
27 Ay nán natu tolay kaggína, “Inna
ngágan mu ta?” nán na. Ay, “Jacob,” nán
na.
28 Ay nán tu tolay, “Akkan Jacob bin ya
ngágan mu, ta panda kídi yin ay Israel

ya ngágan mu win. Ata nakiparáng ka ke
Dios se kadaya tolay, ay nangábà ka," nán
na.
29 Ay tútu sinaludsud tu Jacob ya
ngágan natu laláki, nga nán na, "Ay ikaw,
inna ya ngágan mu?" nán na. Ngamay
nán natu tolay, "Taanna tura mu piyán
ammuwán ya ngágan ku?" nán na. Ay se
na nga bindisiyonán tu Jacob.
30 Ay díkod nepangágan tu Jacob tun na
giyán ka Peniel. Ata nán na, "Nasingan
ku ya murang ne Dios may akkan nà a
natay," nán na.
31 Ay linumtà tu mata ngin kaggína nga
nagtálaw ka Peniel nga nagtag-tagkilay
gapu kitu lappu na nga nalipdu.
32 Ay díkod panda kadedi yin na al-
algaw, ay áwan kadaya gakagaka tu Jacob
ya mangán ka piskal apel animál, áta ittu
tun tu nasúlung kitu Jacob.

33

Tu nagsingan de Jacob se Esau

1 Ay kane maglanga tu Jacob, ay nasin-
gan na nga atán nin tu Esau nga umbet.
Kabulun na datu appát gatut ta tolay
na. Ay díkod inuwár na datu annánà na
kitu Lea se tu Raquel se datu duwa nga
bobonan da nga babbay.
2 Ay pinaginunna na datu duwa nga
bobonan da nga babbay se datu annánà
da. Ay se yala tu Lea se datu annánà na.
Nepalodi na tu Raquel se tu Jose.
3 Ay aggína tu naginunna kaggída
ngámin. Ay kane umad-adanni kitu wagi
na, ay nagukkab ba naminpittu kitu lusà.
4 Ngamay nanagtág ga summabat te
Esau kaggína, se na nga ginàbal, se na
ummàán. Ay se da summángit ta duwa.
5 Ay kane masingan natu Esau datu bab-
bay se datu annánà, ay nán na, "Indedi
kabbulun mu?" nán na. Ay nán tu Jacob,
"Tu dedi daya pútupútut ku nga nidde ne
Dios kiyà gapu ki kinamáru na," nán na.
6 Ay se la umadanni pe datu bobonan
da nga babbay se datu annánà da. Ay
nagukkab da ngámin kitu lusà pe.
7 Ay ummán pe tu Lea se datu annánà
na. Umadanni da se da nga nagukkab kitu
lusà. Ay se la nga tu Raquel se tu Jose nga
magina. Inumbet da se da nga nagukkab
kitu lusà pe.
8 Ay nán tu Esau kitu Jacob, "Ay datu
nunna nga nesabat ku? Nágan naya
piyán mu wa kagiyan kadatun?" nán
na. Ay nán tu Jacob ba summungbát,
"Panaruanggam ku datun kikaw, ápu. Ta
piyán ku ya makikappiya kikaw," nán na.
9 Ngamay nán tu Esau, "Adu pe yin daya
kuw-kuwà, wagi. Alà mu la datun nin ka
kuwám," nán na.
10 Ngamay nán tu Jacob, "Akkan. Alà
mu kuma datun. Nu kurug ga pinakawan
nà in, ay alà mu agpà datun na panaru-
anggam ku. Ata kane masingan ku ya
nagganggam mu nga nangáwat kiyà, ay
ummán ku pe ka nasingan ne Dios," nán
na.
11 "Ara kurug gin, alà mu kurug daya
panaruanggam ku kikaw. Ta kinalakkán
nà tutu wala nge Dios, ay túya adu daya
kuw-kuwà," nán ne Jacob nga nepílit. Ay
tútu inalà ne Esau da pe yin.
12 Ay se yala nán tu Esau, "Mawe tada
lugud din. Ay bulunan taka ngin," nán na.
13 Ngamay nán tu Jacob kaggína, "Ara
ngin, ápu. Munna kayu wala ta non-
awán se nakapsut dedi annánà in. Ay
tagasinnán ku pe daya animál la atán
pasusuwan. Ata nu bur-burungan ta dedi
ki isa ngalgaw, ay matay da kid ngámin
ki unaw da.
14 Munna kayu wala ngin, ápu.
Umunud kami la, ta an-annungan mi la ya
magdal-dalen. Ipànung mi la ya annalen
mi kiya kabailán daya báka nga magin-
inona kadakami, ay se kiya annalen pe
dedi annánà. Dàngan mi kayu la kannán
giyán nu ka Seir," nán na.
15 Ay tútu nán tu Esau, "Pagbansiyan
ku lugud daya duddúma nga tolay ku nga
sumeng kikaw," nán na. Ngamay "Akkan
nala tagge yin, ápu. Ya nán ku kuma
ngala ngin ya surútan ta," nán na.
16 Díkod nagulli yala tu Esau kitun kam
nga algaw ka Seir.
17 Ngamay tu Jacob, ay nawe ka Succot.
Nagbáwi kattoni se nangwa pe ka kurál
datu animál na. Ay túya gapu na nga
nengágan na tun ka Succot.

18 Ay kane kuwa, ay nawe tu Jacob ka
íli Sikem ka Canaan kitu naggayát na ka
Mesopotamia. Dumatang da kattoni nga
áwan napà-pàyanán. Ay nagbáwi manin
kitu adanni kitu íli.
19 Ay ginátang na tun na lusà a
nagbawiyán na kadatu pútupútut natu
Hamor nga ama tu Sikem. Magatut ta
pinaláta nga pirà tu pinanggátang na.
20 Ay se la pe nga nangwa ka pagday-
dayáwan na ke Dios. Nengágan na ka El-
Elohe-Israel (Para kiya Dios ne Israel ya
sarut na).

34

Tu nanikap da kitu Dina

1 Ay tu Dina nga an-anà natu Lea se
tu Jacob, ay nawe naggagáyám kadatu
babbay kitúni íli Canaan.
2 Ay kane masingan tu Sikem nga prin-
sipe kitúni nga an-anà tu Hamor nga
Heveo ay sinikap na.
3 Ngamay kane kuwa, ay kelugán na
kurug pe yin. Piyán na tutu wala pe yin
tu Dina. Ay tútu inan-anannay na.
4 Ay se la nán tu Sikem kitu ama na,
"Piyán ku atawán idi nga babay, ama. Alà
mu ka para kiyà," nán na.
5 Nagìna natu Jacob tu nanikap tu
Sikem kitu Dina nga pútut na. Datu
annánà na, ay atán da kitu ir-ir-er nga
mangipastor kadatu báka da. Díkod
akkan nala pikam nagun-úni tu Jacob
panda kitu nelalbet da.
6 Ay tu Hamor nga ama natu Sikem, ay
nawe makiamomán kitu Jacob.
7 Ay se la nga inumbet pe yin datu
lalláki nga pútupútut natu Jacob nga
gayát ka ir-ir-er. Ay kane mammuwán
da tu nàwa, ay nagpannakit da, ay se
nalùsaw da tutu wala. Ata kitu namílit
tu Sikem kitu Dina nga pútut natu Jacob,
ay neap-appat na daya iIsrael, áta nadakè
tutu wala tuni kaggída.
8 Ngamay nakiamomán tu Hamor
kaggída nga nán na, "Kurug ga kelugán
natu bag-bagu ku nga Sikem ya an-anà
nu. Túya pangaási nu ta pagatawán tada
da.
9 Ipalúbus nu kuma ngin na annung
mi ya mangatáwa kadakayu, ay ummán
kayu pe, annung nu pe ya mangatáwa
kadakami.
10 Mepagyán kayu kadakami. Awan ya
mangiagáwa kadakayu kiya lusà. Mag-
balay kayu nu ittu, onu maglà-láku
kayu. Annung nu pe ya magtagikuw-
kuwa kanedi," nán na.
11 Ay nán pe tu Sikem kitu Jacob ba
ama tu Dina, se kadatu wawwági na nga
lalláki, "Ipalúbus nu agpà in ya agngan
ku kadakayu. Idde ku kadakayu oray
nágan na ya agngan nu.
12 Ikagi nu wala nu nágan naya piyán
nu wa panádug ku, ta idde ku ngámin.
Basta ipalúbus nu wala nga atawán ku we
Dina," nán na.
13 Ay datu lalláki nga pútupútut tu
Jacob, ay sinungbátan da tu Sikem se
itu ama na nga Hamor. Ngamay tu
sungbát da, ay annábag da ngala kadatu
magama gapu lugud kitu nangiap-appat
da ke Dina.
14 Ay nán da kaggída, "Akkan mi màwa
yán. Akkan mabalin na ipaatáwa mi ya
wagi mi kadaya akkan nagpakúgit. Ata
nakap-appat yán kadakami.
15 Mabalin na mayát kami ki nán nu,
nu kuwaan nu ya isa ngala nga pàwa
mi kadakayu. Masápul magpakúgit daya
ngámin lalláki kadakayu.
16 Nu kuwaan nu yán, ay annung nu
ya mangatáwa kadaya babbalásang mi,
ay se annung mi pe yin ya mangatáwa
kadaya babbay nu. Ay díkod mepagyán
kami pe yin kadakayu, ay díkod áwan
tada pagdúmán nin.
17 Ngamay nu maddi kayu kiya nán mi
nga magpakúgit kayu, ay alà mi kammin
ya wagi mi se kami la nga mawe," nán da.
18 Ay nayát tu Hamor se tu Sikem nga
magama kitu piyán datu magwawági.
19 Ay akkan nin-induwán tu bag-bagu
kitu nán da. Ta piyán na kurug ge Dina
nga an-anà tu Jacob. Tu Sikem pe tu
ikaliyaw datu ngámin pan-pane na.
20 Díkod miníting da nga magama
ngámin datu lalláki kitu íli nga nán da,
21 "Dedi nga tolay, ay namáru da
kadàtada. Ay túya pagyanan tada da

kanedi yin íli tada ngi. Annung da pe yin
ya maglà-láku kanedi, ta abay mà ya íli
para kadàtada ngámin. Annung tada pe
yin ya mangatáwa kadaya babbalásang
da, ay se annung da pe yin ya mangatáwa
kadaya babbalásang tada.
22 Ngamay atán masápul la kuwaan
tada pikam. Masápul la magpakúgit
daya ngámin na lalláki kadàtada, nga
ummán kadaya ngámin lalláki kaggída.
Nu kuwaan tada yán, ay mepagyán se
mepagsissa dedi yin na tolay kadàtada
kanedi.
23 Ay nu umannúgut tada ki piyán da,
se da nga mepagyán nin kadàtada kanedi,
ay kuwa tada pe yin daya ngámin na kuw-
kuwa da se daya ngámin na áyam da,"
nán da.
24 Ay nayát ngámin datu umíli kitu
nán datu Hamor nga magama. Ay díkod
nagpakúgit ngámin datu lalláki kitúni
nga íli.

Tu nangibálat datu wawwági tu Dina kaggína

25 Ay kitu mekàlu wa algaw kitu sil-
lalanát da pikam kitu nagpakúgit da, ay
nagtagiampiláng tu Simeon se tu Levi nga
pútupútut natu Jacob nga wawwági tu
Dina. Ay se da nga nawe kitu íli nga áwan
makammu kadatu umíli kitu palánu da.
Ay se da pinatayán ngámin datu lalláki
kaggída.
26 Pinatay da pe tu Hamor se tu Sikem
nga magama. Ay se da nga inalà tu Dina
se dala nga nagtálaw.
27 Ay datu duddúma nga pútupútut
natu Jacob, ay inumbet da kitu íli, se da
nga alakkán datu kuw-kuwa datu tolay.
Kinuwa da tun, áta neap-appat datu umíli
tu wagi da nga babay.
28 Inalà da datu báka da, se datu
karneru da se kalding da, se datu asnu
da, se datu ngámin na atán kitu íli se datu
atán kitu tálun.
29 Inalà da tu ngámin na kuw-kuwa da
se datu annánà da, se datu attáwa da, se
ngámin na masingan da kadatu babalay
da.
30 May nán tu Jacob kitu Simeon se tu
Levi, "Tura dà pe ya iraaráas ta? Kídi
yin ay kalingáan dà daya iCanaan se daya
iPerezo. Bittì tada. Ay nu tura da la
nga umbet nga makigubát kadàtada, ay
kurug gala a nga matay tada ngámin, ta
adu da," nán na.
31 Ngamay nán da pe, "May tura da la
pe pinagbalin ya wagi mi ka ummán ka
púta ta!" nán da.

35

Tu namindisiyon ne APU Dios ke Jacob ka Betel

1 Ay nán ne Dios kitu Jacob, "Mawe
ka magyán ka Betel. Ay mangwa ka pe
kannán ka annìdúgán mu ka pagbasu mu
kiyà. Iyà kam tu nagpassingan kikaw kitu
inagtálaw mu ke Esau nga wagi mu," nán
na.
2 Ay díkod nán natu Jacob kadatu
akkobung na se datu tolay na, "Ippà
nu ngámin daya sinan diy-diyos nu nga
negayát nu ki sabáli nga giyán, se nu
dalusán daya bag-baggi nu, se kayu pe
magsukát ka nadalus sa bádu.
3 Ta magalit tada ngin ka Betel.
Mangwa ngà kattoni ka pagday-dayáwan
ke Dios, nga ittu ya sinummeng kiyà kitu
inagrig-rígát ku. Ay atán peyapeyang
kadatu nap-apannán ku," nán na.
4 Díkod niddánán da kitu Jacob ngámin
datu sinan diy-diyos nga negayát da ka
sabáli nga giyán, se datu tatalobang da
nga gayát kadatu sinan diy-diyos. Ay se
na nekorob ngámin datun kitu linung tu
káyu wa lugo nga adanni ka Sikem.
5 Ay kitu agdal-dalen da, ay pinagansing
ne Dios datu tolay kadatu il-íli nga liw-
liwánan da kaggída. Díkod áwan nang-
pal kaggída.
6 Ay díkod dummatang tu Jacob se datu
ngámin akkobung na se datu tolay na ka
Luz (Betel kam yán), nga atán kam pe ka
Canaan.
7 Nangwa kattoni ka pagday-dayáwan
na ke Dios. Nepangágan na tu giyán ka El
Betel, áta kattoni tu nagpassingannán ne
Dios kaggína kitu inagtálaw na kitu Esau.
8 Ay natay kattoni tu Debora nga
magtar-tarakan kitu Rebecca. Netaman
da kattoni kitu linung natu káyu wa lugo
kitu panimbaw Betel. Díkod nepangágan
da tu giyán ka "Lugo wa Agmanakit."

9 Ay díkod ittu idi tu nàwa. Kane
maggayát tu Jacob ka Paddan-aram, ay
nagpassingan manin ne Dios kaggína, ay
se na binindisiyonán pe.
10 Ay nán ne Dios kaggína nga namin-
disiyon, “Ya ngágan mu ay Jacob, ngamay
akkan ittu yanin ya ngágan mu, ta Israel
ya ngágan mu win,” nán na. Díkod Israel
lin tu ngágan na nanggayát kitun.
11 Ay nán ne Dios manin kaggína, “Iyà e
Dios nga Mannakabalin. Magpaadu kayu,
ta senu gumánab kayu. Magbalin kayu ka
isa nga nasiyon, ay se ikaw ya paggayatán
daya tangabubúlun na nas-nasiyon. Ikaw
pe ya paggayatán daya à-ári daya il-íli.
12 Ay tu lusà a nekarì kitu Abraham,
se kitu Isaac ay ipakin-kuwà pe kikaw se
kadaya ngámin na gakagaka mu,” nán na.
13 Ay se la pinanáwan ne Dios tu Jacob
kitúni nga giyán nga nangamomanán na
kaggína.
14 Nangipasíkád tu Jacob ka batu kitúni
ka tagematun na kitu nakibàbànán na ke
Dios. Ay se na la nga siniyaán ka básí ka
dátun na, ay se na pe siyaán ka denu tu
batu, ta senu magbalin ka napatag.
15 Ay nepangágan tu Jacob tun na giyán
ka Betel.

Tu nekeanà tu Benjamin se itu nekatay tu Raquel

16 Ay nagrubbuwát da manin de Jacob
ba tangabalay ka Betel. Ay ad-adayyu
da pikam ka Efrata ngin, kane umbet
pe tu oras tu Raquel la magan-anà. Ay
nasulitán pànang kitu nanggìgìna na.
17 Ay kane palotán nin tu rígát natu
anggì-gìna na, ay nán tu mamalugganà
kaggína, “Akkan ka mansing ngin. Laláki
manin ya an-anà mu,” nán na.
18 Ngamay natay kammala tu Raquel.
Kitu anggassát na, ay nepangágan na tu
an-anà ka Benoni. Ngamay nepangágan
natu Jacob ka Benjamin.
19 Netaman da tu Raquel kitu adanni
dálen na mawe ka Efrata (ay Betlehem
kam yán na giyán).
20 Nangipasíkád tu Jacob ka batu kitu
otun tu lúbù na. Ittu tun tu tagenatun na
kitu lúbù natu Raquel. Atán pikam tun na
batu panda kadedi yin na al-algaw.
21 Netul-túluy da tu nagdal-dalen. Ay
kane dumatang da kitu giyán tu torre
Eder, ay nagbáwi da manin kitu giyán na
adanni kitúni.
22 Ay kitu kowad da kitúni nga giyán,
ay nawe inlay tu Ruben tu Bilha nga isa
kadatu attáwa natu Jacob nga ama na. Ay
nammuwán tu Jacob tun na nàwa.

Sangapúlu se duwa ngámin datu
pútupútut natu Jacob nga lalláki.
23 Datu annánà da se tu Lea nga lalláki,
ay tu Ruben (aggína tu manákam ma
pútut tu Jacob), tu Simeon, tu Levi, tu
Juda, tu Isacar, se tu Zebulun.
24 Datu annánà da se tu Raquel nga
lalláki, ay tu Jose se tu Benjamin.
25 Datu annánà da nga lalláki se tu Bilha
nga bobonan tu Raquel, ay tu Dan se tu
Naftali.
26 Ay datu annánà tu Jacob se tu
Zilpa nga bobonan natu Lea, ay tu Gad
se tu Aser. Tu dayán ngámin datu
pútupútut natu Jacob. Neanà da ngámin
ka Mesopotamia.

Tu nekatay tu Isaac

27 Ay nawe tu Jacob ka Mamre nga
Kiriatarba kam pe (ay Hebron kam yán)
nga giyán tu Isaac nga ama na. Kattoni
pe tu nag-agyanán tu Isaac se tu Abraham
nga magama. Nepagíli da ngala kitúni.
28 Ay magatut se walu púlu tu dagun
natu Isaac
29 se la nga natay. Làlakay pànang ngin
kane matay. Ay díkod netaman de Esau
se tu Jacob tu Isaac nga ama da.

36

Datu pútupútut tu Esau

1 Tu dedi datu lalláki nga pútupútut tu
Esau (nga Edom kam pe).
2 Nangatáwa nge Esau kadatu babbay
ka Canaan. Tu dedi datu attáwa na: Tu
Ada nga an-anà natu Elon nga Heteo, tu
Oholibama nga an-anà natu Ana. Tu Ana
ay an-anà natu Zibeon nga Heveo.
3 Atáwa natu Esau pe tu Basemat nga
wagi natu Nebayot. Pútut tu Ismael datun
na duwa.

4 Tu laláki nga an-anà natu Esau se tu
Ada ay tu Elipaz. Ay tu laláki nga an-anà
da se tu Basemat ay tu Ruel.
5 Ay datu lalláki nga annánà da se tu
Oholibama, ay tu Jeus, tu Jalam se tu Kora.
Tu dayán datu pútupútut tu Esau nga
lalláki nga neanà ka Canaan.

6 Umadayyu tu Esau kitu Jacob nga wagi
na. Inalà na ngámin datu kuw-kuwa na
nga nálà na ka Canaan, se da la nga
nagtálaw nga tangabalay. Inalà na datu
báka na, se datu ngámin na animál na.
7 Nagtálaw, áta adu tutu wala ngin datu
animál da se tu Jacob. Akkan da mabalin
ya magbulun nin. Ta akkan umanáy yin
tu lusà kadatu animál da nga duwa, áta
adu tutu wala ngin.
8 Díkod nawe naggunà tu Esau kitu ban-
bantay nga íli ka Seir. (Tu Esau ay Edom
kam).

9 Ay tu dedi datu pútupútut tu Esau wa
apuapu datu Edomita. Nagyán da ngámin
kitu ban-bantay nga íli Seir.
10 Tu dedi lugud daya ngag-ngágan datu
lalláki nga pútupútut tu Esau. Tu Elipaz
nga an-anà da se tu Ada. Tu Ruel nga an-
anà da se tu Basemat.
11 Ay tu Elipaz, ay atán da pe pútupútut
na nga lalláki. Tu dedi datu ngag-ngágan
da: tu Teman, tu Omar, tu Zefo se tu
Gatam se tu Kenaz.
12 Ay atán pe isa nga laláki nga pútut
natu Elipaz kitu Timna nga kàduwa nga
atáwa na. Amalek ya ngágan na. Tu
dayán datu pútupútut tu Esau kitu Ada.
13 Tu dedi datu lalláki nga pútupútut tu
Ruel nga an-anà tu Esau se tu Basemat:
tu Nahat, tu Zera, se tu Samma se tu
Mizza. Tu dayán datu apúku tu Esau kitu
Basemat.
14 Ay tu dedi datu lalláki nga pútupútut
tu Esau se tu Oholibama nga an-anà tu
Ana nga an-anà tu Zibeon: tu Jeus se tu
Jalam se tu Kora.

15 Tu dedi datu apúku natu Esau nga
naggay-gayatán datu gakagaka na. Datu
apúku na nga lalláki kitu Elipaz nga
manákam ma pútut na, ay tu dedi datu
ngag-ngágan da: tu Teman, tu Omar, tu
Zefo tu Kenaz,
16 tu Kora, tu Gatam se tu Amalek. Tu
dayán datu lalláki nga pútupútut natu
Elipaz nga ap-apu datu tolay ka íli Edom.
Apúku tu Ada ngámin dayán.
17 Ay datu lalláki nga apúku tu Esau kitu
Ruel nga naggay-gayatán datu gakagaka
na ay: tu Nahat, tu Zera, tu Samma, se tu
Mizza. Tu dayán datu lalláki nga apúku
tu Esau kitu Ruel nga an-anà da se tu
Basemat. Aggída ya à-apu pe datu tolay
ka Edom.
18 Tu dedi datu lalláki nga pútupútut
tu Esau kitu Oholibama nga an-anà natu
Ana: tu Jeus, tu Jalam se tu Kora.
19 Aggída pe daya naggayatán datu tolay
ka Edom.

Datu pútupútut natu Seir

20-21 Tu dedi datu ngag-ngágan datu
apuapu datu duddúma nga tolay ka Edom
nga à-apu pe datu gakagaka da kampela
ngin nin: tu Lotan, tu Sobal, tu Zibeon, tu
Ana, tu Dison, se tu Ezer se tu Disan. Tu
dayán datu lalláki nga pútupútut tu Seir
nga Horeo.
22 Ay datu lalláki nga pútupútut tu
Lotan ay de Hori se tu Heman. Ay uwad
wagi natu Lotan nga babay. Timna tu
ngágan na.
23 Ay datu lalláki nga pútupútut natu
Sobal ay de Alban, tu Manahat, tu Ebal,
se tu Sefo se tu Onam.
24 Ay datu lalláki nga pútupútut natu
Zibeon, ay tu dedi: tu Aya se tu Ana. Tu
Ana tu nakasmà kitu gabbuwà a napásu
tu danum na kitu ir-ir-er, kaggína na
nga mangipas-pastor kadatu asnu natu
Zibeon nga ama na.
25 Ay tu pútut natu Ana nga laláki ay tu
Dison, ay se tu Oholibama tu pútut na nga
babay.
26 Ay tu dedi datu lalláki nga pútupútut
natu Dison: tu Hemdan, tu Esban, tu Itran
se tu Keran.
27 Ay tu dedi datu lalláki nga pútupútut
natu Ezer: tu Bilhan, se tu Zaban, se tu
Akan.
28 Ay datu lalláki nga pútupútut natu
Disan ay tu dedi: tu Uz se tu Aran.
29 Tu dedi datu naggay-gayatán datu
Horeo nga à-apu pe kadatu tolay da

kampela ngin nin: tu Lotan, tu Sobal, tu
Zibeon, tu Ana,
30 tu Dison se tu Ezer se tu Disan. Tu
dayán datu apuapu datu Horeo nga atán
ke íli Seir.

Datu à-ári ka Edom

31 Ay tu dedi datu à-ári nga nangitur-
turáy ka íli Edom. Nagári da kitu áwan
pikam ári kadatu iIsrael.
32 Tu Bela nga pútut natu Beor tu nagári
ka íli Dinhaba ka Edom.
33 Ay kane matay tu Bela, ay tu Jobab
nga pútut natu Zera nga iBozra tu sum-
mukát ta nagári.
34 Ay kane matay tu Jobab, ay tu Husam
nga iTeman ya summukát ta nagári.
35 Ay kane matay tu Husam, ay tu
Hadad nga pútut natu Bedad ya sum-
mukát ta nagári. Tu Bedad nga iAvit tu
namalsu kadatu gakagaka natu Midian
kitu naggugubát da ka Moab.
36 Ay kane matay tu Hadad, ay tu Samla
nga iMasreka tu summukát nga nagári.
37 Ay kane matay tu Samla, ay tu Saul la
iRehobot tu summukát ta nagári. Adanni
ka wángag Eufrates ya Rehobot.
38 Ay kane matay tu Saul, ay tu Baal-
hanan nga pútut natu Akbor tu sum-
mukát nga nagári.
39 Ay kane matay tu Baal-hanan, ay tu
Hadar nga iPau tu summukát ta nagári.
Atáwa na tu Mehetabel nga an-anà tu
Matred nga an-anà tu Mezahab.
40 Díkod tu dedi datu ngag-ngágan datu
gakagaka natu Esau. Ittu pe ya ngag-
ngágan datu tangámalán da se datu il-
íli da, se aggída pe datu à-apu datu
gakagaka da kampela ngin nin: tu Timna,
tu Alva, tu Jetet,
41 tu Oholibama, tu Ela, tu Pinon,
42 tu Kenaz, tu Teman, tu Mibzar
43 se tu Magdiel se tu Iram. Tu dayán
datu gakagaka natu Esau (Edom kam pe
ya Esau). Datu ngag-ngágan da pe ya
ngag-ngágan datu il-íli nga nagyanán da,
ay se aggída pe daya à-apu kadayán il-íli
da.

37

Datu tag-tagenap natu Jose

1 Ay naggunà tu Jacob ka Canaan, nga
ittu pe tu nepagiliyán datu mannákam na.
2 Ay tu dedi datu nà-nàwa kade Jacob
ba tangabalay.

Ay gapu ta sangapúlu se pittu dagun
natu Jose yin, ay aggína tu isa nga
magtar-tarakan kadatu karneru se kald-
ing da. Sinengán na datu wawwági
na nga lalláki, nga annánà tu Bilha se
tu Zilpa nga attáwa pe natu ama na.
Ay tu Jose pe tu mangipipílit kitu ama
da kadatu nadakè a kuk-kuwaan datu
wawwági na.

3 Tu Jose tu idum-dúma natu Jacob
kadatu ngámin na annánà na, áta neanà
kitu kalàlakay na ngin. Ay pinangwa na
tu Jose ka bádu na nga adaddu se adaddu
pe íma na.
4 Ay kane mammuwán datu wawwági
na tu angngidúma natu ama da kaggína,
ay tútu lùsawan da pe yin. Ay
akkan napiya pe yin datu akiamomán da
kaggína.
5 Ay isa nga gabi, ay uwad tagenap tu
Jose. Ay kane ibàbànán na tu tagenap
na kadatu wawwági na, ay naturun lugud
agpà tu angngalùsaw da kaggína.
6 Ata nán na kaggída, “Gìnán nu kod idi
nga tagenap ku kitu gabi.
7 Atán tada kanu mà a magbattà ka
ginápas kiya isa nga tálun. Ay isa kanu
mà kadatu bintàán ku ya nagsíkád. Ay
datu bintàán nu, ay nepalìmut da kitu
bintà ku, se da kanu mà a miplog kitu
bintà ku,” nán na.
8 Ay tútu nán da kaggína, “Inna!
Ya nán mu, gane, ay ikaw ya magári
kadakami onu mangituráy kadakami,”
nán da kaggína. Ay tútu naturun tu
angngalùsaw da kaggína gapu kadatu
nebàbànán na kaggída panggap kitu tage-
nap na.
9 Ay kane isa nga gabi manin, ay uwad
manin tagenap na. Ay nebàbànán na
manin kadatu wawwági na. Ay nán
na, “Atán kod mà tagenap ku manin.
Tagenap ku nga ya mata se ya búlán
se sangapúlu se isa nga bittuwan, ay
nagukkab da kanu mà kiya àráng ku,”
nán na.

10 Ay kane ibàbànán na pe kitu ama na,
ay pináas na nga nán na, “As, nágan na
nga tagenap yán! Ya piyám nga kagiyan,
ay iyà nga ama mu se iya ina mu se daya
wawwágim, ay magukkab kami ngámin
ki àráng mu?” nán tu ama na.
11 Ay tútu magimli datu wawwági na
kaggína gapu kadatun na tag-tagenap na.
Ngamay linam-lammat tala natu ama na
datun.

Tu nangiláku datu wawwági ne Jose kaggína

12 Ay kane din isa nga algaw, nawe
nepastor datu wawwági natu Jose datu
karneru se kalding natu ama da ka Sikem.
13-14 Ay nán tu Jacob kitu Jose, “Nawe
nepastor datu wawwágim datu karneru
se kalding ka Sikem. Mawe muda nga
sùbangán. Mawe mu sinnan nu mapà-
paanna da ngin se datu ipas-pastor da.
Ay umbet ka kammin, ta senu ammuwán
ku nu mapà-paanna da,” nán na. “Mawe
yà a lugud,” nán tu Jose. Ay tútu
nagrubbuwát tin ka Hebron nga íli nga
natanáp, nga mawe ka Sikem. Ay kane
dumatang ka Sikem, ay sapúlan na ngin
datu wawwági na.
15 Ay uwad isa nga laláki nga nakasin-
gan kaggína nga magaw-awagwag kitu
ir-ir-er. Ay tútu sinaludsud natu laláki
kaggína, “Inna ya sap-sapúlam?” nán na.
16 “Sap-sapúlan ku datu wawwágì nga
mangipas-pastor kadatu karneru se kald-
ing mi. Ikagim mán agpà kiyà nu wàna
giyán da,” nán na.
17 “Awan da ngin kanedi,” nán natu
tolay. “Nagìnà a ‘Dadun mawe tada ka
Dotan,’ nán da,” nán tu tolay. Díkod nawe
na sinapúlan datu wawwági na, ay nasmà
nada ka Dotan.
18 Adayyu pikam tu Jose, ay nasin-
gan datu wawwági na ngin. Kitu
adayyu pakam, ay naggaamomanán da
nga patayan.
19 Nán da kitu isa isa kaggída, “Ye atán
nin tu maragtagenap.
20 Ara nu, ta patayan tada, se tada nga
ipisù kiya nasiyánan na bubun. Ay se
tada la nga nán ke ama nga pinatay se
kinnán ulolag. Ay sinnan tada nu atán
pagtung-tungpálan datu tag-tagenap na,”
nán da.
21 May kane magìna tu Ruben tu kinagi
da, ay sinipa nada nga nán na. “Akkan
tada nga patayan.
22 Ipisù tada ngala kiya bubun kídi ir-ir-
er,” nán natu Ruben kaggída. May nán na
ngala tun, áta palánu na nga alà kammin,
ta senu makapagulli kammin kitu ama na.
23 Ay díkod kane dumatang tu Jose kitu
giyán datu wawwági na, ay dinugkam da
se da làbuwan tu bádu na nga adaddu nga
adaddu íma na, ta ittu tun tu pinagbádu
na.
24 Ay se da nga nippan na nepisù kitu
bubun na nasiyánan.
25 Ay kane atán da nga mangán, ay
uwad nalágib da nga tangabubúlun na
tolay ya mameyag kitu giyán da. Datu
gakagaka natu Ismael da. Gayát da
ka Gilead, may mawe da magláku se
maggátang ka Egipto. Díkod adu datu
agtu da nga ittatánib se datu ibbabal-
samár nga netakay da kadatu kámel da.
26 Ay nán tu Juda kadatu wawwági
na, “Awan tada málaálà, wawwági, nu
patayan tada ya wagi tada, se tada nga
ituláyaw.
27 Napì-piya la ngin nu iláku tada ka-
daya Ismaelita. Akkan tada patayan, ta
wagi tada kam. Kabaggiyán tada kam
yán,” nán na. Ay nayát datu wawwági
na kitu nán na.
28 Ay kane lumíwán datu iMidian nga
maglà-láku, ay inalà da kammin tu Jose
kitu bubun, ay se da neláku kadatu Is-
maelita ka duwa púlu wa pinaláta nga
pirà. Ay díkod nippan da tu Jose ka
Egipto.
29 Ay kane mawe toliyan tu Ruben tu
Jose kitu bubun, ay áwan na nasingan
kaggína. Ay tútu nagpannakit, ay pinìsi
natu bádu na kitu pannakit na.
30 Nawe kitu giyán datu wawwági na se
na nán kaggída, “Awan Jose kitu bubun!
Ay nágan naya kuwaan kun!” nán na.
31 Ay tu bádu natu Jose, ay inalà da se da
nga namatay ka kalding se da nga nidsam
kitu dága.
32 Nippan da tu bádu kitu ama da, ay se
da nga nán kaggína, “Nasmà mi idi nga

bádu. Sinnam mán nu ittu yán tu bádu
natu an-anà mu," nán da.
33 Nalásin na tu bádu. "Saay! Ittu idi
ya bádu natu an-anà ku. Kinnán ulolag
á nge Jose. Nalápi-lápi á tu an-anà ku!"
nán na.
34 Ay tútu pinìsi na tu bádu na kitu pan-
nakit na. Nagbádu ka langgusti ta nag-
manakit gapu kitu an-anà na. Nabayág
ga nagmanakit.
35 Anannayan datu pútut na ngamay
maddi maanannay. "Magmanakit tà ki
an-anà ku panda ki katay ku," nán na. Ay
pabegan na tu sumángit.
36 Ngamay tu Jose, ay neláku datu
iMidian ka Egipto kitu Potifar ra isa nga
kapitán datu guwardiya natu ári.

38

Tu Juda se itu Tamar

1 Akkan nabayág nanggayát kitu
nangiláku da kitu Jose, ay pinanáwan
natu Juda datu wawwági na, ay se la
nawe nagyán kitu adanni kitu giyán tu
Hira nga iAdullam.
2 Ay kitúni ay nasingan natu Juda tu
babbalásang tu Sua nga Cananeo. Ay
inatawán tu Juda tu babbalásang.
3 Nabùsit, ay se la nagan-anà ka isa nga
laláki. Nepangágan na ka Er.
4 Akkan nabayág ay nabùsit manin, ay
nagan-anà ka isa nga laláki. Nengágan
na ka Onan.
5 Ay se la manin nagan-anà ka isa
nga laláki kitu kaatán na ka Akzib. Ay
nepangágan na ka Sela.
6 Pinagsápul natu Juda tu Er nga
manákam ma pútut na ka atáwa na. Ay
nasmà na tu Tamar.
7 Ngamay tu Er, ay nadakè datu kuk-
kuwaan na ki agsisíngan ne APU, ay tútu
pinatay na.
8 Díkod nán tu Juda kitu Onan, "Rab-
bang na nga ikaw ya mangidde ka
pútupútut na wagi mu. Ay túya mawem
allayan ya ípág mu," nán na.
9 Ngamay ammu natu Onan nga ya an-
anà, ay akkan mepakin-kuwa kaggína.
Díkod, nu meallay tu Onan kitu ípág na,
ay ippà na peyang tu maggayát kaggína,
ta tagànaán na ka an-anà tu wagi na.
10 Nalùsaw we APU kitun na kinuwa tu
Onan, ay tútu pinatay na pe.
11 Ay díkod nán natu Juda ke Tamar
nga manúgáng na, "Mawe ka pikam ka
balay nu. Idaggám ya ikà-abay ne Sela
nga pútut ku," nán na. Nán na tun
ta malídug ta get matay pe nga ummán
kadatu wawwági na. Díkod nawe tu
Tamar ka balay da.
12 Ay kane mabà-bayág gin, ay natay tu
atáwa tu Juda. An-anà tu Sua mà tu atáwa
na. Ay kane mabalin tu agmanakit natu
Juda, ay nawe da se itu opun na nga Hira
nga iAdullam ka Timna. Atán da kitúni
datu maragpúkis kadatu karneru na.
13 Ay uwad nagkuna kitu Tamar ka,
"Mawe ye katugángam ka Timna nga
magpapúkis kadatu karneru na," nán na.
14 Ay tu kinuwa natu Tamar pe, ay
nippà na tu bádu na nga ibbabádu da
nga búkud, ay se la pe magladdung ka
natàbán ngámin tu murang na. Nag-
bugubugut pe, ta senu akkan malas-lásin.
Ay se la nawe nagtutúgaw kitu ruwángan
natu íli Enaim nga dadalenán da nga
mawe ka Timna. Kinuwa na tun, áta
nasingan na nga abay yin tu Sela ngamay
akkan dada pikam pinagatáwa.
15 Ay kane masingan natu Juda, ay páti
na nu isa nga púta, áta tinàbán na tu
murang na.
16 Túta nawe kitu giyán na se nán
kaggína, "Dadin ta maggan-gánas ta,"
nán na, áta akkan na ammu nga ittu tun
tu manúgáng na. Ay nán natu babay, "Ay
nágan iddem kiya?" nán na.
17 Ay nán natu Juda nga summungbát,
"Patuludán taka ka isa nga urbun kald-
ing," nán na. Ay nán manin tu babay,
"Napiya nu patingáan nà panda ki ag-
petulud mu ki urbun kalding," nán na.
18 "Nágan na nga patínga ya iddè
kikaw?" nán natu Juda. "Ya sangkilat
ta immamarkám se iya kadena na, se
ya tàdukud mu," nán tu babay. Díkod
nidde na ngámin datun kaggína, se da
nga nagallay. Ay se la nawe tu Juda. Ay
nanggap-gapu tu Tamar.

19 Nawe pe yin, ay se na nga ippà pe yin
tu laddung na, ay se na ngin pagbádu tu
ibbabádu da búkud.
20 Ay kane pidde natu Juda ngin tu
urbun kalding kitu opun na nga iAdullam
kitu babay, ay akkan na nga masmà tu
babay. Alà na kuma pe yin datu patínga
na.
21 Díkod sinaludsud na kadatu lalláki
kitúni nga nán na, “Ka wàna giyán natu
púta nga uwad magtutúgaw kitu bíkat
dálen ka Enaim?” nán na. Ngamay
nán da, “Awan mà púta nga inummang
kanedi a!” nán da.
22 Díkod, nagulli kitu Juda se na nga
nán, “Awan ku nasmà kitu babay. Ay
‘Awan mà inummang nga púta kanedi,’
nán datu lalláki kitúni,” nán na.
23 Ay tútu nán natu Juda, “Kuwa na
la ngin datu nepatíngà kaggína. Ta get
igal-galà ditta da tolay. Piddè mà kikaw
idde nga kalding may áwan mu masmà
kaggína mà,” nán natu Juda.
24 Moli kid tallu búlán ka panda, ay
uwad nagkuna kitu Juda nga, “E Tamar
nga manúgáng mu, ay atán kal-allay na
ngin. Ay nabùsit pe yin,” nán na. Ay tútu
nán natu Juda, “Ilawán nu, se nu sìdúgan
yán na babay panda ki katay na,” nán na.
25 Ay kitu angngilawán da kitu Tamar,
ay nepekagi na kadatu tolay kitu
katugángan na ya, “Ya lalláki nga makin-
kuwa kadedi, ay aggína ya ama nedi bùsit
ku wi,” nán na. “Sinnan muda agpà se
mu kagiyan kiyà nu inna ya makin-kuwa
kadedi nga sangkilat ta immamarka se ya
kadena na, se ya tàdukud,” nán na.
26 Ay binigbig natu Juda nga kuw-kuwa
na datun. Ay se na nga nán, “Awan na
nga básul. Iyà ya atán básul ta akkan ku
nepaatáwa ke Sela nga pútut ku,” nán na.
Ay akkan inlay natu Juda tu Tamar rin.
27 Ay kitu aggan-anà na ngin, ay síngin
datu annánà na.
28 Ay kane manggì-gìna ngin, ay lum-
mawán tu íma natu isa kadatu annánà.
Inimmán natu mamalugganà tu íma na
se na babbaddan ka daggáng nga binola.
Ta aggína tu nunna nga lumawán.
29 Ngamay kane gamnídan na kammin
tu íma na kitu unag, ay lumawán tu
kasíngin na. Ay laláki. Ay nán tu
mamalugganà, “Tura ka pe makiguru nga
lumawán!” nán na. Díkod nepangágan
da tun ka Perez.
30 Ay se la pe nga lumawán tu wagi na
nga nababbaddán ka daggáng nga binola.
Ay laláki pe. Ay nepangágan da ka Zera.

39

Tu Jose se itu atáwa tu Potifar

1 Ay nu tu Jose, ay nippan datu Ismaelita
ka Egipto. Ay ginátang tu Potifar tu Jose
kaggída. Tu Potifar ay isa nga iEgipto nga
kapitán datu guwardiya ka palásiyu natu
ári.
2 E Apu ya atán peyapeyang nga
mamul-bulun kitu Jose. Ay tútu napiya
tu nà-nàwaán na. Ay díkod atán pe yin
kitu balay natu apu na nga iEgipto.
3 Nalásin natu apu na nga atán ne
APU peyapeyang kaggína. Ay ngámin na
kuwaan natu Jose, ay papiyaan ne APU da
ngámin.
4 Díkod pàgan na nge Jose. Tútu pinag-
balin na ka bobonan na kampela ngin.
Ay pinagbalin na pe ka maragtagasíngan
kitu balay na, ay se nepiyár na kaggína pe
datu ngámin na kuw-kuwa na.
5 Nanggayát kitu nangngipiyár na ka-
datu ngámin na kuw-kuwa na se itu balay
na kitu Jose, ay tinag-tagasinnán pe ne
APU tu iEgipto, se datu akkobung na, se
datu kuw-kuwa na, se datu mul-múla na.
Kinuwa ne APU tun gapu kitu Jose.
6 Díkod nepiyár na tu ngámingámin na
kuw-kuwa na kitu Jose. Gapu kitu Jose, ay
áwan na nga lid-lídug ki oray inna. Tittu
la tu kanan na.
Tu Jose ay natáram se nabakad.
7 Ay kane din isa ngalgaw, ay natarmán
tu atáwa ne Potifar kitu Jose. Ay tútu nán
na kitu Jose, “Umbet ikaw, magallay,” nán
na.
8 Ngamay naddi tutu wala tu Jose,
ay nán na kaggína, “Nepiyár naya apù
ya ngámingámin na kuw-kuwa na kiyà.
Awan na lid-lídug kadaya kuw-kuwa na
kídi balay gapu lugud ta piyáran nà.
9 Nagpáda ngin ya turáy mi kídi nga
balay. Ay áwan na nga netagàna kiyà.
Ikaw wala nga atáwa na. Ay túya maddi

yà kiya nadakè tutu wala nga talipàwa
mu kiyà. Lùsawan ku ya magbásul ke
Dios," nán na.
10 Ay oray inalgaw tu angngagi na kitu
Jose nga magallay da, ay akkan na inat-
atangya, ay se lanídán na peyang pe.
11 Ngamay kane isa ngalgaw kane
mawe ye Jose kitu balay da nga mangwa
ngin kadatu ubra na, ay nipàmu pe nga
áwan pe datu lalláki ya atán kitu balay.
12-13 Dinugkam natu atáwa Potifar tu
Jose nga nán na, "Ara, allayan nà kídi
yin!" nán na. Ngamay naglàmut tu Jose.
Nagtálaw se lumawán kitu balay, ngamay
nabansi tu amin lasi nga bádu na kitu
babay. Ay tútu
14 nakas-asáraw kanu mà pe nga
nagkarraw kadatu lalláki nga magub-
ubra kitu balay da. Ay nán na kaggída,
"Sinnan nu kod! Tali iap-appat nitta
ya Hebreo nga nilbet natu atáwà kanedi
balay yi. Tagge nà ala nga sìpan ngamay
se yà a nakas-asáraw.
15 Ay kane makas-asáraw wà ay
nagkirut nagtálaw. Ay tútu akkan na
natagmit idi bádu na ngi," nán na.
16 Ay se na nga nippapáy tu bádu natu
Jose kitu giyán na panda kitu nilalbet
natu atáwa na.
17 Ay kane umbet tu atáwa na, ay
nagpipílit nga nán na, "Tu asassu mu nga
Hebreo nga inalà mu kanedi, ay linumnà
kídi giyán ku se nà sìpan kuma
18 ngamay kane makasáraw wà, ay
nagkirut nagtálaw se la lumawán. Ay
túya nabansi na ya bádu na ngi," nán na.

19 Ay kane magìna natu apu tu Jose tu
nekagiyán tu atáwa na, ay nakarungat
pànang.
20 Díkod tiniliw na tu Jose se na nga
ibálud kitu agba-balúdán na giyán pe
datu bálud natu ári.
21 Ngamay atán pe APU Dios nga sume-
seseng peyang kitu Jose. Nepassingan
na tu kinamáru na kaggína kane idúma
manin natu apu kitu agba-balúdán tu
Jose.
22 Ay tu Jose tu pakammuwan natu ap-
apu kitu agba-balúdán kadatu duddúma
nga bálud. Tu Jose pe tu nangipiyáran na
kadatu ngámingámin na mà-màwa kitu
agba-balúdán.
23 Ay díkod, áwan lidu-lídug natu ap-
apu datu bálud kadatu nepiyár na kitu
Jose, áta e APU ya sumeseseng kaggína.
Ay oray inna nga kuwaan na, ay napiya
peyang ya pagbalinán da, ta e APU ya
sumeseseng kaggína.

40

*Tu nangisarut tu Jose kadatu tag-
tagenap datu duwa nga bálud*

1 Akkan nabayág, datu ap-apu datu
para tog kitu ári ka Egipto se itu ap-
apu datu maragkuwa ka sinápay na, ay
nakabásul da.
2 Ay díkod nalùsaw tu ári kaggída nga
duwa.
3 Ay díkod nepebálud nada kitu balay
natu kapitán datu guwardiya, kitu nan-
gibalúdan da kam pe kitu Jose.
4 Nabà-bayág da kam kitu agba-
balúdán. Ay tu Jose tu nangipiyáran
natu kapitán kaggída nga duwa. Tu Jose
tu makammu kadatu masap-sápul datu
duwa.
5 Isa nga gabi kitu agba-balúdán, ay
nagtatagenap datu duwa nga bálud; tu
apu datu para tog kitu ári ka Egipto se itu
apu datu para kuwa na ka sinápay. Nag-
baláki datu tagenap da, ay atán kampela
kesarután da ngin.
6 Ay kane pagmakát, ay nalásin tu Jose
nga ummán ka mariribù da nga duwa.
7 Díkod sinaludsud na kaggída, "Tura
kayu sùsoot kídi nga algaw?" nán na.
8 "Uwad da tagenap mi, may áwan
makekagi kadakami ki sarut da," nán
da. Ngamay nán tu Jose, "E Dios sala
ya makesarut kadayán. Kagiyan nu mán
kiyà daya tagenap nu," nán na.
9 Díkod nekagi natu apu datu para tog
natu ári tu tagenap na. Ay nán na, "Tage-
nap ku nga uwad kanu mà tangapun úbás
10 nga tallu tu pasanga na. Kane
magtaríngit, ay nagbùgà ala ngin, ay se
nagbúnga pe yin, ay se nalútu kanu mà
pe yin datu búnga na ngin.
11 Im-immán ku kanu mà pe tu akap ne
ári. Inalà ku kanu mà datu búnga natu

úbás se kuda pagtan kitu akap ne ári,
sè idde kaggína ta nagbalin nin ka básí,”
nán na.
12 Ay tútu nán natu Jose kaggína, “Tu idi
ya kesarután naya tagenap mu. Tu tallu
wa pasanga ay tallu algaw ya sarut na.
13 Ki unag tallu ngalgaw, ay pakawanan
naka ya ári yin, se naka pelawán nin,
ay se naka pagubraan kammin. Ikaw
kammin ya para tog kiya ári nga ummán
kitu kuk-kuwaan mu kitun.
14 Ngamay akkan nà agpà kaligpanán,
gane, nu pàgan naka kammin. Ikagi nà
agpà ala ke ári, ta senu makalawán na pe
yin kanedi,” nán na.
15 “Hebreo wà kampela ngin nin, may
inalà dà a pinílit kanedi. Ay oray nu áwan
ku wa bas-básul ay nebálud dà,” nán na.
16 Ay kane nagìna natu ap-apu datu
para kuwa ka sinápay natu ári nga napiya
tu sarut natu tagenap natu ap-apu datu
para tog natu ári, ay nán na pe kitu Jose,
“Iyà pe, ay uwad tagenap ku. Uwad kanu
mà tallu nga maglulosud nga làba nga
tutututun ku, nga napnu ka sin-sinápay.
17 Ay tu amin otun na làba, ay nagbal-
baláki kanu mà nga sinápay nga para
kiya ári tu minayán na. Ngamay uwad da
kanu mà nga an-anù nga magkán kadatun
na sinápay,” nán na kitu Jose.
18 Ay tútu nán natu Jose, “Tu idi ya sarut
natu tagenap mu: Datu tallu wa làba ay
tallu algaw ya sarut na.
19 Ki unag tallu walgaw, ay pelawán
naka ya ári ngamay papútul naka. Ay se
na pebissin ya baggi mu ki isa nga káyu.
Ay maglalbet daya an-anù a magkán
kikaw,” nán na.
20 Ay kane mekàlu nga algaw, ay ittu
tu algaw wa nekeanà natu ári. Nagsay-
am tu ári para kadatu bobonan na.
Ay nepelawán na datu duwa nga bálud
ki pagmar-marngán datu duddúma nga
bobonan na.
21 Ay tu ap-apu datu para tog kitu ári, ay
aggína tu para tog kammin. Díkod aggína
kammin tu manog kitu ári.
22 Ngamay tu ap-apu datu para kuwa
ka sinápay natu ári, ay pinapútul na. Ay
díkod nàwa ngámin datu kinagi natu Jose
nga sarut datu tag-tagenap da.
23 Ngamay tu ap-apu datu para tog tu
ári, ay naligpanán na tu Jose yin. Awan
na nga nakadamdammám pe yin kaggína.

41

Nesarután tu Jose tu tagenap natu Ari

1 Ay kane malpás ya duwa dagun ka
panda, ay uwad pe tagenap tu ári. Tage-
nap na kanu mà nga magsisíkád kitu
dappit natu wángag Nile.
2 Ay pìlát na kanu wala daya pittu
wa báka nga nappiya se nallùmag, nga
gumàdáng nga gayát kitu wángag, ay se
da la nga magárab kitu katub-tubngán.
3 Ay se la uwad kanu mà manin pe
ya pittu wa báka nga naniw-níwáng nga
nagpag-pagrát tala datu tàgáng da. Ay
gumàdáng da pe, nga gayát kitu wángag.
Nawe da nga tummaging kadatu pittu nga
nallùmag nga atán pe kitu dappit Nile.
4 Ay datu naniw-níwáng nga báka ay
kinnán da kanu mà datu pittu wa nappiya
se nallùmag ga báka. Ay se la nga
nalukág tu ári.
5 Ay nìlà manin tu ári, ay se uwad
manin tagenap na. Tagenap na ya pittu
ngabgát ta ammay ki isa nga dáwa.
Nabgát da tutu wala, ay se nalútu da pe
yin.
6 Ay se la pe uwad linumtuwád da pittu
ngabgát ta ammay, may pabeg da lappit
se nakarsi da gapu ki bal-báli nga gayát
ki lattakán.
7 Ay datu pittu ngabgát ta lappit ta
ammay, ay sillan da datu pittu ngabgát ta
nabgát se nalútu. Ay nalukág manin tu
ári ta tagenap na ngala gáyám tun.
8 Ay kane din pagmakát, ay nariribù.
Ay tútu pinaayabán na datu atán kaba-
balin se mamasírib ba lalláki ki ngámin
Egipto. Ay se na la kagiyan tu tagenap na
kaggída, ngamay áwan makekagi kaggída
kitu kesarután natu tagenap na.
9 Ay se la nán tu ap-apu datu para tog
kitu ári, “Apu, nepadamdam kiyà kídi nga
algaw ya básul ku kitu isa nga bálud.
10 Kitu nangalùsaw mu kadakami nga
bobonan mu, ay nebálud nakami se itu
ap-apu datu para kuwa ka sinápay mu
kitu balay natu kapitán daya guwardiya.

11 Isa nga gabi kitu agba-balúdán, ay
nagtagenap kami. Nagbaláki datu tage-
nap mi, se nagbaláki pe datu sarut da.
12 Ay kitu agba-balúdán, ay uwad pe
isa nga Hebreo nga bálud nga bobonan
natu kapitán datu guwardiya. Nekagi mi
kaggína datu tagenap mi, ay nesarután
nada.
13 Ay nàwa kurug pe datu kinagi na
nga sarut datu tagenap mi. Pinagulli
nà kammin kurug kídi ubra ku, ay se
pinapatay mu tu ap-apu datu para kuwa
ka sinápay mu, nga ummán kitu kinagi
na," nán na.
14 Ay díkod pinálà natu ári tu Jose. Ay
dágus da la kurug nelawán tu Jose kitu
agba-balúdán. Nagim-íming pikam se
nagsukát, ay se la nga nawe kitu giyán
tu ári.
15 Ay nán tu ári kitu Jose, "Uwad tage-
nap ku ngamay áwan nala ya makekagi
kiyà ki sarut na. Nagìna ku nga an-
nung mu kanu ya mangisarut kadaya tag-
tagenap," nán tu ári.
16 Ay nán natu Jose kitu ári, "Akkan iyà,
ápu, ya makekagi ki kustu nga sarut daya
tagenap mu, nu di e Dios sala," nán na.
17 Ay díkod nán natu ári kitu Jose,
"Tagenap ku nga atán nà kanu mà a
magsisíkád ki dappit Nile.
18 Ay pagkìlát ku kanu mà ala ya pittu
wa nappiya se nallùmag ga báka nga
gummàdáng gayát kitu wángag. Ay
se dala kanu mà a nagárab kitu katub-
tubngán.
19 Ay se la uwad kanu mà manin
pittu nga báka nga naniw-níwáng nga
nagpag-pagrát tu tàgáng da. Pissán ku
pikam makasingan ka ummán kadatun ki
ngámin Egipto.
20 Ay datu naniw-níwáng nga báka, ay
kinnán da kanu mà datu nunna nga pittu
nga nallúmag.
21 Ngamay oray kitu nakkán da ngin
datu nallùmag ga báka, ay akkan ta pe
makagi nga kinnán dada ta, it-ittu da kam
ma naniw-níwáng. Ay se yà a nalukág.
22 Ay kane matúdug gà manin ay uwad
manin tagenap ku. Tagenap ku nga uwad
kanu mà nasingan ku nga pittu ngabgát ta
ammay ki isa nga dáwa. Nabgát se nalútu
kanu mà datu ammay.
23 Ay uwad kanu mà nasingan ku pe nga
pittu ngabgát ta pabeg lappit se nakarsi
kitu dáwa. Nakarsi da gapu ki bal-báli
nga maggayát ki lattakán.
24 Ay datu pabeg lappit ta ammay, ay
sillan da kanu mà datu nabgát. Kinagi
ku dedi yin kadaya mamasírib, ngamay
áwan ya makesarut kaggída," nán tu ári.
25 Ay tútu nán natu Jose kitu ári, "Daya
duwa nga tagenap mu, ápu, ay sissa kam
ya sarut da," nán na. "Nepakammu ne
Dios kikaw, ápu ári, ya palánu na nga
kuwaan kídi.
26 Ya sarut datu pittu wa nallùmag nga
báka se datu pittu ngabgát ta ammay nga
nabgát ay sissa kam. Pittu dagun ya sarut
da.
27 Ya sarut datu pittu wa naniw-níwáng
se nagpag-pagrát ta tàgáng nga báka se
datu pittu ngabgát ta ammay nga lappit
se nakarsi gapu ki bal-báli nga gayát ki
lattakán, ay pittu dagun na ulát.
28 Ummán kitu nán ku win kikaw, ápu
ári, nepakammu ne Dios kikaw ya palánu
na nga kuwaan.
29 Atán pittu dagun na adu tutu wala ya
maápit tada ngámin kanedi Egipto.
30 Ngamay kalpasán nayán, ay
sumarunu pe yin ya pittu dagun na ulát.
Ay áwan tada akadamdam nu wà ummán
natu pittu dagun nin na adu tutu wala
ya ápit tada, áta palotán ya ulát, ay
marápun daya umíli nu áwan sumeng
kaggída.
31 Maligpanán daya tolay pe yin datu
pittu dagun na adu tutu wala ya ápit tada,
ta palotán tutu wala ya ulát kiyán.
32 Duwa ya nangidalenán ne Dios kiya
piyán na kagiyan kikaw, ápu ári, áta
napalánu na ngin, ay se tagay ya kàwa
na pe yin.
33 Ay díkod sumápul ka ngin, ápu ári,
ka isa nga laláki nga nabobot se nasírib.
Aggína ya pakammuwan mu ki ngámin
Egipto.
34 Pumíli ka pe, ápu ári, kadaya ù-
upisiyál nga ittu daya magpaurnung ka
pagkalimma daya ap-ápit da tolay ki

ngámin Egipto kiya pittu dagun na adu
tutu wala ya ápit tada.
35 Ay paurnung mu pe kaggída ya
ngámin na mabunna da kadaya dagun na
adu tutu wala ya maápit da. Magpàwa
ka ka álang kadaya il-íli nga ittu ya
pangipintàán kadayán. Ay se mu la nga
pabantayán. Ingágan mu dayán kikaw,
ápu ári.
36 Ngámin dayán, ay sagáma da ngámin
para kadaya dagun na aggulát naya
ngámin Egipto, ta senu akkan matay da
tolay ki ulát," nán natu Jose.

Tu nagbalin tu Jose ka Gubernador ka Egipto

37 Ay pàgan natu ári se datu ù-upisiyál
na tun na palánu.
38 Ay nán natu ári kadatu ù-upisiyál
na, "Awan tada masmà a tolay ya nasì-
sírib may idi ya tolay, ta atán kaggína ya
Ispiritu ne Dios," nán na.
39 Ay díkod, nán natu ári kitu Jose,
"Ay gapu ta nepakammu ne Dios kikaw
ngámin dedi, inna nád pikam mala ya
nalàlaing se nasì-sírib may ikaw?
40 Ikaw ya pakammuwan ku kídi pangi-
turayán ku. Ngámin na kagiyam ay iku-
rug dedi nga tolay ku. Ikaw ya sumarunu
kiyà ki turáy," nán natu ári.
41 "Ikaw win ya pakammuwan ku ki
ngámin Egipto," nán natu ári.
42 Ay se la nga linàmut natu ári tu
sangkilat ta immamarka na se na isangk-
ilat kitu Jose ka pakasinnán ki turáy natu
Jose. Binaduwán na pe ka dilána, ay se
na pe sipattallán ka kadena nga balitù.
43 Ay pinagtakay na pe tu Jose kitu
mekàduwa nga takay na. Ay se na nán
kadatu tolay, "Magukkab kayu!" nán na.
Díkod pinagbalin na ka apu tu Jose ki
ngámin Egipto.
44 Ay nán pikam natu ári kitu Jose, "Iyà
ya ári kídi Egipto, ngamay áwan oray
inna ki ngámin Egipto ya makàwa ka oray
nágan nu akkan mu ipalúbus," nán na.
45 Ay nengágan natu ári tu Jose ka
Zafenat Panea. Ay niddán na pe ka atáwa
na. Tu Asenat ta pútut tu Potifera nga
pádi ka íli On tu inatawán na. Ay díkod
nagbalin ka naturáy Jose ki ngámin tu
Egipto.
46 Tallu púlu dagun tu Jose yin kaggína
nga manggayát ta magsirbi kitu ári ka
Egipto. Ay díkod nagpakáda tu Jose kitu
ári, se na nawe dinàdàdà tu ngámin il-
ileli ka Egipto.
47 Ay kadatu pittu dagun na adu ápit
datu tolay, ay adu tutu wala kurug datu
ápit da.
48 Ay pinaurnung natu Jose ngámin
datu pagkalimma datu ápit da kitu nunna
nga pittu dagun, se na nga nepippáy ka-
datu al-álang da kadatu il-ileli ka Egipto.
Datu ápit datu il-ileli, ay naurnung se
neálang kampela ngin nin kitun na íli.
49 Ay adu tutu wala datu ammay ya na-
paurnung tu Jose. Inupatán da bilángan
tu kaadu na, ta ummán ka kaadu ginat ki
bebay tu kaadu na.
50 Ay kitu akkan pikam inumbet tu ulát,
ay duwa ngin datu annánà tu Jose se tu
Asenat ta an-anà natu Potifera nga pádi
ka On.
51 Nepangágan tu Jose tu manákam ka
Manase. Ata nán na nga, "Pinakalig-
panán ne Dios kiyà datu rig-rígát kun,
se ya katalekág ku ke ama se kadatu
wawwágì," nán na.
52 Ay nán na pe nga, "Niddán nà e Dios
ka pútut ku kídi íli nga nagrig-rigátan
ku," nán na. Ay tútu nengágan na tu
udiyán na an-anà na ka Efraim.*
53 Ay kane pumanda ngin tu pittu dagun
na aggaápit da ka Egipto,
54 ay nanggayát pe yin tu pittu dagun
na ulát nga ummán kitu nepadtu natu
Jose. Molát ngámin datu duddúma nga
íli. Ngamay ka Egipto, ay adu tu kanan
datu tolay kitúni.
55 Ay nu áwan kanan datu iEgipto win,
ay magadang da kitu ári ka kanan da.
Ngamay, "Mawe kayu ke Jose. Nu nágan
naya kagiyan na kadakayu, ay ittu ya
kuwaan nu," nán na kaggída.
56 Díkod molát ngámin nin datu il-íli ka
Egipto, ay tútu nagpalawán tu Jose yin

* **41:52 41:52** Ya kabalikát naya Efraim ay kapáda na ya úni nga Hebreo nga ya sarut na ay nagánab.

kadatu álang, ay se na iláku kadatu tolay.
57 Ay ngámin tolay ki ngámin
kalawagán nin datu naglalbet ka Egipto
nga gumátang ka kanan da kitu Jose, áta
palotán tu ulát ki ngámin kalawagán.

42

Tu nipappan datu wawwági natu Jose ka Egipto

1 Ay kane magìna tu Jacob nga adu
ammay da ka Egipto, ay nán na kadatu
annánà na, "Ay nágan na kuwaan nu,
tura kayu wala di magkínin!" nán na.
2 "Nagìnà nga adu kanan da ka Egipto.
Mawe kayu magkálap kattoni, ta senu
akkan tada matay ki bisin," nán na.
3 Ay díkod datu sangapúlu kadatu
kasiyoma tu Jose, ay nawe da ka Egipto
nga gumátang ka baggát.
4 Ngamay akkan nepekíwid tu Jacob tu
Benjamin na wagi natu Jose. Ata iamà na,
ta get atán màwa nga nadakè kaggína.
5 Díkod nebulun datu magwawági ka-
datu duddúma nga mawe gumátang ka
kanan da ka Egipto, ta molát da pe ka
Canaan.
6 Ay gapu ta tu Jose tu gubernador
ka Egipto, ay aggína tu magláku ka am-
may kadatu ngámin tolay ki kalawagán.
Ay inumbet pe yin datu wawwági na.
Nagukkab da panda kitu lusà kitu àráng
na.
7 Ay kane masingan natu Jose datu
wawwági na, ay nalásin nada. Nga-
may nagpìduman na akkan nada am-
ammu. Ay nepar-par-áng na tu nagsalud-
sud kaggída nga nán na, "Ka wàna nag-
gayatán nu ta?" nán na. Ay nán da,
"Ka íli Canaan, ápu. Inumbet kami nga
gumátang ka kanan mi," nán da.
8 Am-ammu natu Jose nga wawwági na
datun, ngamay akkan da am-ammu nga
aggína tun.
9 Ay se la nadamdam tu Jose datu
tag-tagenap na mepanggap kaggída, nga
magukkab da kaggína. Ay tútu nán na
kaggída, "Ispiya kayu kammala ngin nin
a. Inumbet kayu kanedi, ta we nu sinnan
nu inna ya pagkapsútán naya íli mi, se da
kami la gubatan," nán na.
10 "Akkan, ápu," nán da. "Inumbet
kami ngala nga gumátang ka kanan mi.
11 Sissa ama mi ngámin. Namáru kami
nga tolay, ápu. Akkan kami wayya nga
ispiya," nán da.
12 Ngamay, "Akkan a! Inumbet nu
sinnan ya pagkapsútán naya íli mi, ay se
da kami la gubatan," nán na.
13 Ay nán da kaggína, "Sangapúlu
se duwa kami nga magwawági, ápu.
ICanaan kami, ay sissa ama mi ngámin.
Ay ya ud-udiyán kadakami, ay atán kam
ka balay nga kabulun ama, ay ya isa ay
natay yin," nán da.
14 Ngamay nán natu Jose kaggída,
"Kustu ya nán ku nga ispiya kayu.
15 Tu idi ya kuwaan ku ka paninnán ku
nu kurug akkan kayu ispiya. Isingán ku
kiya ngágan naya ári kanedi nga akkan
kayu makappan panda ki angilbet nu
kanedi kiya udiyán na wagi nu nga nán
nu.
16 Ipàrob nu ya isa kadakayu, ta we
na nga alà ya isa nga wagi nu. Ngamay
mabansi nga mabálud daya duddúma
kadakayu kanedi. Sinnan ku nu kurug
daya kag-kagiyan nu. Ngamay nu akkan,
ay isingán ku ki ngágan ári nga kurug
ispiya kayu," nán na.
17 Ay se nada nepebálud ngámin ki
unag tallu ngalgaw.
18 Ay kitu mekàlu ngalgaw, ay nán natu
Jose kaggída, "Managgansing ngà ke Dios
nga tolay. Díkod tu idi ya kuwaan nu, ta
senu akkan takayu papatay.
19 Nu kurug ga namáru kayu nga tolay,
ay bansiyan nu ya isa kadakayu nga
mebabálud. Ay daya duddúma kadakayu
ay mawe da ngin na ippan kadaya mabis-
bisinán na akkobung da ya ammay nga
ginátang nu.
20 Ay se nu wa ilbet kanedi ya udiyán na
wagi nu, ka pakammuwán ku nga kurug
daya kag-kagiyan nu, ay díkod akkan
takayu papatay," nán na. Ay ittu kurug
tu kinuwa da.
21 Ay se la nán natu isaisa kaggída,
"Magikáru tada ngin kitu nadakè a kin-
uwa tada kitu wagi tada. Ata nasingan
tada tu pannakit na kitu nakim-imallà
na kadàtada, ngamay akkan tada nga

ginì-gìna. Ay díkod tu idi pe yin ya
pagpannakitán tada," nán da.
22 Ay nán tu Ruben kaggída, "Nán
ku mà kammala ngin nin kadakayu nga
akkan nu an-anuwan, ngamay akkan dà
pà-pàgan. Ay ittu pe yin idi ya pan-
nakapánis tada gapu kitu nekatay na,"
nán na.
23 Ngamay akkan da am-ammu nga
naawátan tu Jose ngámin datu kinag-kagi
da. Ata kitu nakibàbànán na kaggída, ay
uwad nga tarupiti da.
24 Ay díkod pinanáwan tu Jose da, ta
nawe sumángit. Ay kane daddán, ay
inumbet manin kitu giyán da, se nada
inamomanán. Ay se na nga itùgud tu
Simeon, se na pinapíngil kitu pagmar-
marngán da ngámin.
25 Ay se la pinapnu tu Jose datu ngámin
na langgusti da ka ammay. Ay se
nepippáy na kammin pe datu pirapirà da
kitu langgusti da. Piniddán nada pe ka
bálun da nga magulli. Ay díkod kinuwa
datu bobonan na ngámin dayán.

Tu naggulli datu wawwági natu Jose ka Canaan

26 Ay díkod netakay datu wawwági tu
Jose ngámin nin datu ammay kadatu asnu
da, ay se da la nga nawe.
27 Ay kane magimáng da kitu pagda-
gusán da, ay iddán kuma natu isa kaggída
tu asnu na ka kanan na. Ngamay nas-
daáwan ta tu pirà a pinagbáyad na, ay
nepanin-otun kitu mayán natu langgusti
na.
28 Ay díkod nán na kadatu wawwági na,
"Sinnan nu kod! Atán kod mà kammin
tu pirà ku kídi langgusti ku!" nán na.
Ay tútu nalídug da, ay magtartartar da
ngin kitu ansing da. Ay nán tu isaisa
kaggída, "Nágan nedi nga kinuwa ne Dios
kadàtada?" nán da.
29 Ay kane dumatang da ka Canaan nga
giyán tu ama da nga Jacob, ay kinagi da
ngámin datu napas-pasámà kaggída. Ay
nán da,
30 "Pinar-par-áng nakami tu tolay ya
apu da kitu íli. Padalínán nakami pe ka
magis-ispiya kitu íli da ngi.
31 Ngamay nán mi kaggína nga,
'Namáru kami nga tolay. Akkan kami
wayya nga ispiya.
32 Sangapúlu se duwa kami nga mag-
wawági nga pabeg lalláki. Sissa ya ama
mi ngámin. Natay ya isa ngin, ay ya
udiyán mi, ay atán kannán Canaan nga
giyán mi. Kabulun ne ama,' nán mi.
33 Ay díkod nán natu apu da kitúni,
'Tu idi ya pakammuwán ku nu kurug
namáru kayu wa tolay,' nán na. 'Ban-
siyan nu pikam ya isa kadakayu. Ay
daya duddúma, ay mawe da ngin na
ippan ya ammay nga ginátang nu kadaya
akkobung nu wa mabis-bisinán.
34 Ay se nu ilbet kanedi ya udiyán
pànang nga wagi nu. Ay díkod am-
muwán ku nga kurug namáru kayu nga
tolay, nga akkan kayu wayya nga ispiya.
Ay iddè kammin ya wagi nu kadakayu, ay
se annung nu pe yin ya maggà-gátang se
maglà-láku kanedi íli mi,' nán na," nán
da.

35 Ay kane ùbuwán da ngin datu lang-
gusti da, ay atán kammin datu pir-pirà a
pinagbáyad da kadatu langgusti da. Ay
kane masingan da se tu ama da datu pir-
pirà da, ay nagansing da.
36 Ay nán tu Jacob nga ama da, "Um-
mawan daya pútut ku win gapu ki angwa
nu. Awan tu Jose yin, áwan Simeon nin,
ay kídi manin piyán nu manin na alà e
Benjamin. Tura dà pagpan-pannakitan
ta!" nán na.
37 Ay se la nán tu Ruben kitu ama na,
"Nu akkan ku nga milbet kammin ne
Benjamin, ay oray nu patayan mu datu
duwa nga annánà ku wa lalláki. Ipindu
mu la kiyà, ay iyà ya makammu nga
mangilbet kaggína kammin kikaw," nán
na.
38 Ngamay nán na, "Akkan mabalin na
ikíwid nu we Benjamin! Natay yin tu
wagi na, ay sissa ngin na nabansi nga
pútut ku kiya maniyumán kadakayu. Ay
nu tura la atán màwa kaggína nga nadakè
kiya dálen nu wa mawe, ay matay yà tutu
wala ngin. Làlakay yà pànang ngin, ay
ipatay ku ya pannakit ku win," nán na.

43

Tu naggulli datu wawwági natu Jose ka Egipto kabulun da nge Benjamin

1 Napalotán tutu wala tu ulát kitu íli Canaan.
2 Ay kane mammin da tu ammay nga ginátang da ka Egipto, ay nán tu ama da kaggída, “Mawe kayu manin gumátang ka bittì a kanan tada,” nán na.
3 Ngamay nán ne Juda kaggína, “Kinagi tutu wala natu tolay nga akkan kami magpas-passingan kaggína, nu akkan mi kabulun ya wagi mi.
4 Ay nu pekíwid mu ya wagi mi kadakami, ay mawe kami nga gumátang ka kanan tada.
5 Ngamay nu akkan mu pekíwid, ay maddi kami mawe, áta kinagi tutu wala natu apu nga akkan kami magpassingan kaggína, nu akkan mi kabulun ya wagi mi,” nán na.
6 Ay nán tu Israel nga ama da, “Tura nu pe kinagi kaggína nga atán pikam isa nga wagi nu ta! Tura dà niddán ka pagproblemaán ku!” nán na.
7 Ay summungbát da nga nán da, “Kinappiya nakami tutu wala nga sinalsaludsúdán tu tolay. Sinaludsud na ngámin ya panggap kadakami se kadaya induan mi. Sinaludsud na pe nu sibbiyág pikam ya ama mi. Sinaludsud na pe nu atán pikam sabáli wagi mi. Ay sinungbátan mi yala datu saludsud na kadakami. Wayya mi la nga ammu nga pilbet naya wagi mi!” nán da.
8 Ay nán natu Juda kitu ama da, “Pekíwid mu win kiyà ya ababbing, ta senu makarbuwát kami yin, ta senu akkan tada nga matay ngámin se daya annánà ki bisin.
9 Iyà ya makakaammu kaggína. Nu akkan ku meulli kammin na simbibiyág, ay iyà ya makin-básul ki áwan panda.
10 Ata nung kuma ta akkan tada nga tinàtàtà ya rubbuwát mi, ay oray namidduwa kami yin na nagpat-patoli,” nán na.
11 Ay tútu nán natu Israel kaggída, “Nu ittu ya masápul la kuwaan nu, ay ittu ya màwa. Ngamay tu idi pe ya kuwaan nu: mangitúgut kayu kadaya kapíyán na búnga káyu kanedi ta idde nu kiya apu ka panaruanggam nu kaggína. Mangalà kayu kadaya bang-bangug se pangrikádu, se digu álig, se piniones* se almendras†
12 Ay ya pirà a itúgut nu, ay mamidduwa pe ya kaadu na kitu nunna. Ipatulli nu pe tu pirà a nasmà nu kadatu langgusti nu, ta get nasábag da ngala.
13 Ay ikíwid nu pe ya wagi nu, se kayu mawe lugud manin kitu apu.
14 Ay e Dios nga mannakabalin nala ya magkallà kadakayu kiya akiamomán nu manin kitu tolay, ta senu pekíwid na kadakayu nge Simeon se e Benjamin nu magulli kayu. Ay nu masápul la umawan kiyà daya pútut ku, ay iturad ku wala,” nán na.
15 Ay díkod nangalà datu magwawági kadatu panaruanggam da, se da dinuble tu bíláng tu netúgut da nga pirà kitu nunna, ay se da pe nga nekíwid tu Benjamin, ay se da ngin na nagrubbuwát nga mawe ka Egipto.

Ay kane dumatang da, ay nawe da nga nagpassingan kitu Jose.
16 Ay kane masingan natu Jose nga kabulun da tu Benjamin, ay nán na kitu pakammuwan na kitu balay na, “Ippan mu daya tolay ka balay, ay se ka nga magparti ka mesida se ka mamotun pe yin ta mepangán dedi nga tolay kiyà nu agpapásu,” nán na.
17 Ay díkod kinuwa natu tolay tu nán tu Jose. Díkod nippan na datu magwawági kitu balay tu Jose.
18 Ay nagansing datu magwawági kane ippan dada kitu balay tu Jose. Ay nán da, “Ippan ditta ka balay na gapu kid kadatu pirà a nasuwà tada kammin kadatu langgusti tada. Waya na idi yin na mamabásul kadàtada, ta senu atán pambarán na nga mangasassu kadàta se mangalà kadaya asnu tada,” nán da.
19 Ay díkod nawe da kitu pakammuwan da kitu balay tu Jose se da inamomanán nala kitu gagyangán natu balay.

* **43:11 43:11** Ya piniones ay búnga káyu nga ummán ka mani ya ramán na. † **43:11 43:11** Ya almendras ay bukal la dalumpenág nga ummán ka ananggi.

20 Ay nán da, “Apu, kitu nunna nga
neà-angay mi kanedi nga gumátang ka
ammay,
21 ay tura nepatulli kammin kadakami
ngámin datu pirà a pinagbáyad mi. Nam-
muwán mi kane dumatang kami kitu
dagus mi. Kane lùtán mi datu langgusti
mi, ay tura la atán datu pirà mi nga áwan
nàsáy. Ay díkod nilbet mi da kammin.
22 Ay se nangitúgut kami ka sabáli nga
pirà ka igátang mi manin ka kanan mi.
Akkan mi ammu nu inna tu nangippáy
kammin kadatu pirà mi kadatu langgusti
mi,” nán da.
23 Ay summungbát tu tolay ya nán na,
“Akkan kayu wa malídug. Akkan kayu pe
nga magansing. Ta ya Dios nu nga Dios
kam naya ama nu ya nagpippáy ka pirà
kadatu langgusti nu ka para kadakayu.
Nálà ku mà datu pir-pirà nu,” nán na. Ay
se na nga nelawán tu Simeon.
24 Ay nippan natu tolay da ka balay tu
Jose. Ay kane dumatang da, ay niddán
nada ka pinagusesu da. Ay niddán na pe
datu asnu da ka kanan da.
25 Ay nesagána pe datu magwawági
datu panaruanggam da kitu Jose, ta idde
da kaggína nu umbet nu agpapásu. Ata
nakagi da kaggída nga mamásu da kitúni.
26 Ay kane umbet tu Jose yin kitu
balay na, ay nilbetán da pe yin datu
panaruanggam da kaggína, ay se da nga
nagukkab panda kitu lusà ka ammatag da
kaggína.
27 Ay se la sinaludsud tu Jose nu mapà-
paanna kam ya biy-biyág da. Ay nán na,
“Ay tu ama nu, tu làlakay nga nán nu
kitun, sibbiyág pikam? Nabílag kam?”
nán na.
28 Ay nán da, “Saay, ápu. Sibbiyág se
nabílag kam nge ama,” nán da. Ay se da
nga nagpalintud se nagukkab kitu àráng
na.
29 Ay se na nasingan tu Benjamin na
kurug wagi na kane iapág natu mata na.
Ay nán na, “Aggína tu nán nu kiyà kitun
na ud-udiyán na wagi nu? Kalakkán naka
ne Dios, ugu!” nán na.
30 May nagkirut nagtálaw tu Jose
ta ningbáwan pànang kitu wagi na,
ay magissasangit tin. Ay tútu nawe
summángit kitu isa nga kuwartu.
31 Ay se la nga nagidárup se la nga
lumawán. Ay se na la nga nán kadatu
bobonan na kane madurayán na ngin tu
uray na, “Ara ngin. Magdasár kayu win,”
nán na.
32 Ay díkod dinasarán da tu Jose nga
sissa. Ay dinasarán da pe datu wawwági
na kampela ngin nin. Ay nesibna kam-
pela datu iEgipto win kaggída, áta kan-
nawan datu iEgipto tu mepangán kadatu
Hebreo. Ata melalais kanu datu iEgipto
nu mepangán da kadatu Hebreo.
33 Ay díkod nagtugaw da ngámin kitu
àráng tu Jose. Ay nagsasarunu da mang-
gayát kitu manákam panda kitu udiyán.
Ay magsisinningan da ngala ta pagballà
da tu kà-kàwaán da.
34 Maggayát kitu tebol natu Jose datu
idasár da kaggída. Ay tu binglay tu
Benjamin, ay mamillimma tu kaadu na
kitu kuwa datu duddúma. Ay nepangán
se nepaginum da kitu Jose, ay nagga-
gánas da ngámin.

44

Tu nangngagi natu Jose kitu amansi na kitu Benjamin

1 Ay se la nga binílin tu Jose tu pakam-
muwan na kitu balay na nga nán na,
“Pannuwam datu langgusti da ka ammay
panda kitu mabaal da akkatan. Ay ippáy
mu kammin pe daya pir-pirà da kadaya
langgusti da ki otun ammay.
2 Ay se mu ippáy pe ya napatag akap ku
kitu langgusti natu udiyán kaggída kab-
ulun natu pirà na kiya otun na ammay,”
nán na.
Ay kinuwa kurug natu pakammuwan
da kitu balay tu kinagi tu Jose.
3 Ay kane nawà-wada ngin kitu pag-
makát, ay pinapan dada ngin. Nelúgán
da datu agtu da kadatu asnu da.
4 Ay kane makaadayyu da ka bittì kitu
íli, ay nán tu Jose kitu pakammuwan
na kitu balay na, “Ara, mawe mu da
aplan. Ay nu masìmát muda, ay nán mu
kaggída, ‘Tura pe nadakè ya pagsubálit
nu ki napiya ta! Tura nu sinákaw ya
napatag ga akap na apu ku?

5 Ittu mà yán ya agginumán na, se ittu
pe yán ya us-usaran na nga mamadtu.
Nakabásul kayu a kurug kaggína,' nán
mu kaggída," nán na.
6 Ay nawe kurug impal natu pakam-
muwan ne Jose da. Ay díkod kane
masìmát nada, ay kinagi na kurug datu
na pekagi tu Jose.
7 Ay nán da kaggína, "Taanna, ápu, tura
ummán kiyán ya aggun-únim! Wayya mi
la nád màwa ya ummán kiyán?
8 Ay datu pirà a nasuwà mi kadatu
langgusti mi kitun, ay nepatulli mi da mà.
Ay tura mi mán kammin na takáwan ya
pirà onu balitù naya apu mu!
9 Ay nu iinna ya pakasmàán mu kiyán
na akap, ay papatay mu, ay dakami nga
mabansi ay paasassu kami pe yin kikaw,"
nán da.
10 Ay tútu nán na, "Mayát tà kiya nán
nu, ngamay ya pakasmàán ku wala kiya
akap ya magbalin ka asassu ku. Ay
daya duddúma kadakayu ay akkan da nga
mapabásul," nán na.
11 Ay díkod dintagán da nga dágus
datu agtu da, ay se da nga bùliyán datu
langgusti da.
12 Ay ginayatán na kurug tu magsápul
kitu akap. Ginayatán na kitu manákam
panda kitu udiyán kaggída. Ay nasmà na
tu akap kitu langgusti tu Benjamin.
13 Ay kane mammuwán datun, ay pinìsi
da datu bádu da ta magpannakit da.
Netakay da kammin datu agtu da kadatu
asnu da, ay se da ngámin magulli kammin
kitu íli.
14 Ay kane dumatang de Juda nga mag-
wawági kitu balay tu Jose, ay atán kam
tu Jose kitúni. Ay díkod nagukkab da kitu
lusà kitu àráng na.
15 Ay nán tu Jose kaggída, "Taanna, tura
nu kinuwa yán! Akkan nu ammu nga iyà
ay annung ku ammuwan ya panda ngala
oray akkan ku nasingan?" nán na.
16 Ay nán natu Juda kaggína, "Akkan
mi ámmu ya kagiyan mi kikaw, ápu. Ay
áwan mi pe makagi. Akkan mi pe ammu
nu nágan naya kuwaan mi, ta senu ku-
rugan nakami nga áwan mi kinuwa nga
nadakè. Ammánis kid Dios idi kadakami.
Magasassu kami kikaw win, ápu, dakami
ngámin se iya wagi mi nga nakasmàán nu
kitu akap," nán na.
17 Ngamay nán tu Jose, "Akkan. Akkan
ummán kiyán ya kuwaan ku. Tittu
ya nakasmàán kitu akap ya magbalin
ka asassu ku. Ngamay nu dakayu,
mawe kayu win kiya ama nu. Awan
nu wa básul, ay díkod áwan pe màwa
kadakayu."

Nakim-imallà tu Juda gapu kitu Benjamin

18 Ay se la nga umadanni tu Juda kitu
giyán na, ay se na nán, "Apu, gìnám agpà
ya kagiyan ku. Akkan nà agpà a lùsawan,
ta atán kagiyan ku. Ammù a ummán ki
turáy na ári mismu ya turáy mu.
19 Sinaludsud mu mà kadakami, ápu,
nu atán pikam ama mi se nu atán wagi
mi.
20 Ay kinagi mi kikaw, ápu, nga atán
ama mi may làlakay yin, ay se atán pikam
pe isa nga wagi mi nga udiyán mi nga
pútut ne ama kiya kalàlakay na. Uwad
wagi na, ngamay natay yin. Díkod sissa
ngin na an-anà ne ama kitu isa nga atáwa
na. Ay pà-pàgan tutu wala ama yán na
udiyán mi.
21 Ay se pinilbet mu kadakami ta nán
mu wa piyán mu wa masingan.
22 Ay kinagi mi kikaw nga akkan ma-
panáwan na ababbing ya ama mi, áta
ipatay ne ama ya keadayyu naya abab-
bing.
23 May nán mu kadakami nga nu akkan
mi ikíwid ya udiyán mi, ay akkan kami
tagge magpassingan nin kikaw.
24 Ay kane magulli kami ke ama, ay ki-
nagi mi kaggína datu kinagim kadakami.
25 Ay kane pagulliyan nakami manin ne
ama kanedi nga gumátang ka kanan mi,
26 ay kinagi mi kaggína nga akkan kami
makapagulli, ta akkan kami makapag-
passingan kitu apu nu akkan mi kabulun
ya udiyán na wagi mi. 'Mawe kami la
nu pekíwid mu kadakami ya wagi mi nga
udiyán,' nán mi kaggína.
27 Ay tútu nán ne ama kadakami,
'Ammu nu nga dudduwa dayán na
annánà ku kitu naniyumán kadakayu.

28 Tu isa ay áwan nin. Nán ku kitun na
kinnán ulolag. Ay áwan ku nasingan nin
kaggína ka panda.
29 Ay nu itálaw nu manin idi ya isa, ay
se tura la atán màwa nga nadakè kaggína,
ay ipatay ku tutu wala ngin ya agpannakit
ku,' nán na.
30 Díkod ummán ka ya biyág ne ama,
ay atán kiya ababbing. Díkod nu magulli
kami ke ama nga áwan ya an-anà,
31 ay ipatay na ya pannakit na, nu
áwan na masingan na kabulun mi ya an-
anà. Ay dakami ya bátug gapu naya
pannakatay ne ama, nu tura la kurug ga
matay gapu ki pannakit na gapu kiya an-
anà.
32 Ta iyà, ápu, ya makakaammu kiya
ababbing. Kinagì ke ama nga, 'Nu akkan
ku mepatulli ya ababbing kikaw, ay iyà ya
mapabásul ka panda ki agbiyág ku.'
33 Díkod, pangaásim agpà ala, ápu,
ta iyà ala ngin ya magbansi nga maga-
sassu kikaw, akkan ya an-anà. Pekíwid
mu agpà ala ngin ya ababbing kadaya
wawwági ku nga magulli kammin ke
ama.
34 Ta akkan nà makapagulli ke ama nu
akkan ku kabulun ya an-anà. Lùsawan
ku sinnan ya nadakè a màwa ke ama nu
akkan na nga masingan ya an-anà," nán
tu Juda.

45

Tu nagpakammu natu Jose kadatu wawwági na

1 Ay akkan tutu wala madurayán tu
Jose yin tu aggissa-sangit na. Ay tútu
pinatálaw na ngámin datu bobonan na
nga atán kitu giyán na. Díkod tittu tu Jose
se datu wawwági na kane magpakammu
kaggída.
2 Ay se la nga nagogolán tu Jose. Ay
díkod nagìna datu iEgipto se datu bobo-
nan tu ári tu sangit na.
3 Ay nán tu Jose kadatu wawwági na,
"Iyà e Jose. Sibbiyág pikam kurug ama?"
nán na. Ngamay akkan makasungbát
datu wawwági na ta nagansing da.
4 Ay díkod nán tu Jose kadatu wawwági
na, "Umbet kayu kod kídi." Ay um-
madanni da kurug kaggína. Ay nán na
manin, "Iyà e Jose nga wagi nu, nga
neláku nu kitun kadatu maglà-láku, ay
neláku dà kídi Egipto.
5 Akkan kayu magpannakit, se akkan
nu pe lùsawan daya baggi nu kampela
ngin gapu ki nangiláku nu kiyà kanedi.
Ata ittu ya nangidalenán ne Dios kiya
nagpainunna na kiyà kanedi, ta senu iyà
ya mamiyág kadakayu.
6 Ata duwa dagun nin idi nga ulát,
ay limma dagun pikam ma áwan maka-
pagmúla, ay díkod áwan pe magáni.
7 Pinaginunna nà e Dios kanedi, ta senu
biyágan takayu se daya akkobung nu, ay
díkod gumánab kayu.
8 Díkod ya kurug na, ay akkan dakayu
ya nangipàrob kiyà kanedi, nu di e Dios.
Pinagbalin nà ka kangatuwán na upisiyál
naya ári. Iyà ya pakammuwan naya ári
ki ngámin na iturayán na, ay se iyà pe ya
mangitur-turáy ki ngámin Egipto.
9 Ara mawe kayu win, ta we nu kagiyan
ke ama nga pinagbalin nà nge Dios ka apu
daya ngámin iEgipto. Kagiyan nu kaggína
nga palbetan ku kanedi. Ay karuwan na
ya umbet.
10 Ta magyán kayu ngámin ka íli Gosen,
dakayu se ngámin da annánà nu, se daya
ngámin na animál nu, se daya ngámin na
kuw-kuwa nu.
11 Ay taràn an takayu kattoni. Iddán
takayu ka kanan nu, ta limma dagun
pikam idi nga ulát. Ta nu akkan,
ay mabis-bisinán kayu ngámin se daya
tarakan nu wa animál.
12 Ay nasingan dà in na mismu, ay oray
ye Benjamin na wagi ku, ay nasingan
na nga iyà mismu kurug idi nga mak-
ibàbànán kadakayu.
13 Ara, mawe kayun, ta ilbet nu we ama
kanedi. Ikagi nu kaggína nu mapaanna
ya angrispitár da tutu wala kiyà kanedi
Egipto. Ay kagiyan nu pe kaggína ngámin
daya nas-asingan nu."
14 Ay se na nga ginàbal tu Benjamin na
wagi na se sumángit. Ay sumángit pe tu
Benjamin.

15 Ay sumángit pe nga nangummà ka-
datu wawwági na. Ay se la pe yin na
nakiamomán datu wawwági na kaggína.
16 Ay kane madámag natu ári nga inum-
bet datu wawwági ne Jose, ay naganggam
se datu upisiyál na.
17 Ay nán tu ári kitu Jose, “Kagiyam
kadaya wawwágim nga tàyán da daya
asnu da ka ammay, se da la nga magulli
kammin ka Canaan.
18 Pálà mu kaggída nge ama nu se
daya akkobung na, se da umbet kammin
kanedi. Pekagim nga iddè kaggína ya
kapíyán na giyán kanedi Egipto. Ay adu
ya makkán kanedi Egipto nga pagbiyág
da.
19 Masápul la ikagim pe kaggída nga
maggalà da kadaya karisun kanedi Egipto
nu mawe da ngin, ta pangitàyán da ka-
daya annánà da se kadaya attáwa da.
Ay se da la nga umbet kammin kanedi
kabulun da nge ama nu.
20 Akkan da paglídug daya kuw-kuwa
da nga mabansi, áta iddè kaggída daya
kapíyán kanedi Egipto,” nán natu ári kitu
Jose.
21 Ay kinurug datu annánà tu Israel tu
kinagi natu ári. Ay niddán tu Jose da
ka karisun, se nada pe pinabalúnán nga
ummán kitu kinagi natu ári.
22 Niddán nada ka aggisa da nga páris
sa pagsukatán da nga bádu nga nappiya.
Ngamay niddán na tu Benjamin ka tallu
gatut ta pirà nga pinaláta se limma páris
nga nappiya nga bádu nga pagsukatán na.
23 Ay tu ama na, ay pinaw-ítán na ka
sangapúlu wa asnu nga napakagtuwán
kadatu nappiya nga pruduktu nga gayát
ka Egipto. Niddán na pe ka sangapúlu
nga babbay ya asnu nga napakagtuwán
ka ammay se sinápay, se duddúma pikam
ma akakkanan nga masápul na nu umbet
ka Egipto.
24 Ay se na ngin pinapan datu wawwági
na. Ay binílin nada kane magrubbuwát
da ngin. “Akkan kayu a nga magsasáwad
ki dálen,” nán na.
25 Díkod nagrubbuwát da ka Egipto. Ay
kane dumatang da ka Canaan, kitu balay
Jacob nga ama da, ay
26 nán da kaggína, “Sibbiyág kod mà e
Jose! Aggína ya ap-apu ki ngámin Egipto,”
nán da. Akkan nakoni tu Jacob. Akkan
nada nga kurugan.
27 Ngamay kane kagiyan da ngin
ngámin datu kinag-kagi tu Jose, ay se
kane masingan na datu karisun na
pinálà tu Jose kaggída nga pangitàyán da
kaggína, ay pummiya tu uray na.
28 Ay nán tu Jacob, “Nágan na pikam
mala ya masápul ku ammuwan? Sib-
biyág pikam gáyám me Jose nga an-
anà ku! Masápul mawe yà a sinnan ki
kasibbiyág ku pikam,” nán na.

46

Tu nipappan de Jacob nga tangabalay ka Egipto

1 Ay díkod inalà tu Jacob ngámin datu
kuw-kuwa na, ay se la nga nagrubbuwát
nga mawe ka giyán Jose. Ay kane dum-
matang ka Beerseba, ay nagdátun ke Dios,
nga Dios pe natu Isaac nga ama na.
2 Ay kitu gabi, ay inamomanán ne Dios
kitu ummán ki tagenap na. Ay nán na,
“Jacob, Jacob!” nán na. “Inna tun, Apu,”
nán na.
3 Ay se nán ne Dios, “Iyà e Dios, nga Dios
natu ama mu. Akkan ka nga magansing
nga mawe ka Egipto, ta kitúni, ay pagbali-
nan ku ka adu tutu wala daya gakagaka
mu, ay magbalin da ka abay nga nasiyon.
4 Bulunan taka nga mawe ka Egipto, ay
alà ku kammin daya gakagaka mu kanedi
nga íli. Nu matay ka ngin, ay e Jose ya
mamaluggagsát kikaw,” nán na.
5 Ay se la nagrubbuwát tu Jacob ka
Beerseba. Netakay datu pútut na ka
karisun nga nidde natu ári nga pan-
gitàyán da kaggína. Netakay da pe datu
pútupútut da, se datu attáwa da kadatu
karisun.
6 Netúgut da pe datu ngámin na báka
da, se ngámin na kuw-kuwa da nga nau-
rnung da kitu nag-agyán da ka Canaan.
Díkod nawe tu Jacob ka Egipto kabulun
na ngámin datu gakagaka na;
7 datu ngámingámin annánà, se datu
ngámingámin appúku na.

8 Tu dedi ya ngag-ngágan datu iIsrael
nga pútupútut kam tu Jacob nga nawe
ka Egipto: Tu Ruben nga manákam nga
pútut na
9 se datu ngámin pútupútut tu Ruben
nga lalláki nga ittu de Hanoc, tu Pallu, tu
Hezron, se tu Carmi.
10 Tu Simeon nga pútut Jacob se datu
pútupútut na nga lalláki nga ittu de
Jemuel, Jamin, Ohad, Jakin, Zohar, se tu
Saul nga pútut na kitu iCanaan na babay.
11 Tu Levi nga pútut tu Jacob se datu
pútupútut na nga lalláki nga ittu de
Gerson, tu Kohat, se tu Merari.
12 Tu Juda nga pútut tu Jacob se datu
pútupútut na nga lalláki nga ittu de Er,
Onan, Sela, Perez, se Zera (ngamay natay
tu Er se tu Onan ka Canaan). Kabulun
da pe datu pútupútut tu Perez nga tu
Hezron, se tu Hamul.
13 Tu Isacar nga pútut tu Jacob se datu
pútupútut na nga lalláki nga de Tola,
Puva, Yob, se tu Simron.
14 Tu Zebulun nga pútut tu Jacob se
datu pútupútut na nga lalláki nga ittu de
Sered, tu Elon, se tu Jaleel
15 (tu dayán datu annánà de Jacob se tu
Lea nga neanà ka Paddan-aram. Ay uwad
pe tu Dina nga pútut na nga babay. Tallu
púlu se tallu ngámin datu pútupútut tu
Jacob kitu Lea).
16 Datu pútupútut natu Gad nga lalláki,
ay tu Zifion, tu Aggi, tu Suni, tu Ezbon, tu
Eri, tu Arodi, se tu Areli.
17 Datu pútupútut tu Aser nga lalláki,
ay tu Imna, Isva, Isvi, Beria, se tu Sera
nga wagi da nga babay. Ay kabulun da
pe datu pútupútut tu Beria nga lalláki nga
ittu de Heber, se tu Malkiel
18 (tu dayán datu pútupútut tu Jacob
kitu Zilpa nga asassu da nga nidde tu
Laban kitu Lea nga pútut na. Sangapúlu
se annam da ngámin).
19 Ay datu pútupútut natu Jacob nga
lalláki kitu Raquel, ay tu Jose, se tu
Benjamin.
20 Ay datu pútupútut natu Jose nga
lalláki ay tu Manase se tu Efraim nga
annánà na kitu Asenat, nga an-anà tu
Potifera nga pádi ka On. Neanà da ka
Egipto.
21 Ay datu pútupútut tu Benjamin nga
lalláki, ay tu Bela, Beker, tu Asbel, tu Gera,
tu Naaman, tu Ehi, tu Ros, tu Muppim, tu
Huppim, se tu Ard.
22 (Tu dayán datu pútupútut natu Jacob
kitu Raquel. Sangapúlu se appát da
ngámin).
23 Nawe ka Egipto pe tu Dan se itu
Husim nga pútut na nga laláki.
24 Nawe pe tu Naftali se datu pútupútut
na nga lalláki nga ittu de Jazeel, tu Guni,
tu Jezer, se tu Sellim.
25 (Tu dayán datu pútupútut natu Jacob
kitu Bilha nga asassu da nga nidde natu
Laban kitu Raquel. Pittu da ngámin).
26 Ay ya dágup ngámin datu pútupútut
tu Jacob nga nawe ka Egipto, ay an-
nam púlu se annam da ngámin. Akkan
meráman datu attáwa datu pútupútut na
nga lalláki.
27 Ay datu pútupútut tu Jose nga
lalláki ay dudduwa da. Ya dágup datu
ngámingámin na akkobung natu Jacob
nga inumbet ka Egipto ay pittu púlu.

Nagyán de Jacob nga tangabalay ka Gosen

28 Pinaginunna natu Jacob tu Juda nga
mawe kitu giyán tu Jose nga mangagi
kaggína nga sabtan nada ka Gosen. Ay
díkod dumatang da ka Gosen.
29 Ay tu Jose, inalà na tu lúgán na, se
na nawe sinabat tu ama na nga Israel ka
Gosen. Ay kane makaadanni kaggína, ay
ginàbal na se la sumángit ka nabayág.
30 Ay nán natu Israel kitu Jose, “Ay oray
yà ala matay yin, ta nasingan taka ngin
na sibbiyág,” nán na.
31 Ay nán ne Jose kadatu wawwági na
se kadatu akkobung natu ama na, “Mawe
yà kagiyan ke ári nga atán kayu win nga
naggagayát ka Canaan, dakayu se de ama
nga inumbet mepagyán kiyà kanedi.
32 Kagiyan ku pe kaggína nga magtar-
tarakan kayu ka karneru se daya
duddúma nga an-animál. Kagiyan ku
kaggína nga nilbetán nu ngámin daya
tarakan nu se ngámin daya kuw-kuwa
nu.

33 Ay nu palbetan nakayu ya ári, ay se
na saludsúdan nu nágan naya ubra nu, ay
34 kagiyan nu wala kaggína nga
magtar-tarakan kayu ka karneru se daya
duddúma nga animál. Kagiyan nu wa
ittu yán ya ubra nu nanggayát kitu
kabibittì nu, ay se ittu yán pe ya ubra
datu apuapu nu. Ittu yán ya kagiyan
nu ta senu pagyanan nakayu ka Gosen.
Ata lùsawan daya iEgipto ya mepagyán
kadaya maragtarakan ka karneru," nán
tu Jose.

47

1 Ay díkod nawe tu Jose kinagi kitu ári
nga nán na, "Atán de ama ngin se datu
wawwágì nga gayát ka Canaan. Inalà
da ngámin datu karneru se kalding se
datu báka da, se ngámin na kuw-kuwa da.
Atán da ka Gosen nin," nán na.
2 Ay se na inayabán ya limma kadatu
wawwági na, ay se nada nga iam-ammu
kitu ári.
3 Ay nán natu ári kadatu wawwági tu
Jose, "Nágan naya ubra nu?" nán na.
Ay nán da nga summungbát kitu ári,
"Maragtarakan kami ka karneru, ápu,
nga ummán kadatu man-mannákam mi,"
nán da.
4 "Inumbet kami, ápu, nga makipastu
ka makaru wala kanedi giyán nu, ta
áwan mi mabalin pangipastorán kadaya
karneru mi kannán Canaan, ta napágus
tutu wala ya ulát kannán. Ay túya nu
mabal-balin kuma ngala, ápu, ay magyán
kami nga makaru ka íli Gosen," nán da
kitu ári.
5 Ay se la nán natu ári kitu Jose, "Atán
nin ne amám se daya wawwágim.
6 Ay ikaw ya makammu ki ngámin lusà
kídi Egipto. Pagyanan muda ka Gosen, ta
ittu ya kapíyán na lusà kanedi Egipto. Ay
nu atán ammum kaggída nga makammu
magpastor, aggída ya pakammuwan mu
kadaya bákà," nán na.
7 Ay se la nga nilbet tu Jose tu Jacob nga
ama na kitu giyán tu ári. Ay binindisiy-
onán tu Jacob tu ári.
8 Ay nán natu ári kitu Jacob, "Piga
dagun mu win?" nán na.
9 Ay nán tu Jacob kitu ári, "Magatut se
tallu púlu win, ápu ya dagun ku. Abibbà
ya biyág ku se narígát pànang nga akkan
ummán kadatu mannákam ku. Adaddu
tu inagbiyág da oray nagali-alit da pe,"
nán tu Jacob.
10 Ay binindisiyonán manin tu Jacob tu
ári, se la nga nawe yin.
11 Ay díkod pinagyán tu Jose tu ama na
se datu wawwági na ka Egipto. Niddán
nada ka lusà da kitu giyán nga adanni
ka íli Rameses, ta ittu tu kapíyán na lusà
kannán. Ittu yán tu kinagi natu ári nga
kuwaan na.
12 Ay niddán tu Jose tu ama na se
datu wawwági na se datu ngámin na
akkobung natu ama na ka kanan da.
Nepà-pànung na kampela ngin nin ki
kaadu naya tangabalay.

Tu naggulát na

13 Napágus tu ulát pikam ka Egipto se
ka Canaan, ay díkod áwan kanan datu
tolay. Ay tútu kumapsut da ngámin.
14 Ay tu Jose tu naurnúngán ngámin
datu pir-pirà datu tolay ka Egipto se
Canaan ta negatángan da ka ammay
kaggína. Ay se na nippannán datun kitu
ári.
15 Ay kane mammin tu pirà datu tolay
yin ka Egipto se Canaan, ay áwan da ngin
na igátang. Ay umbet datu tolay kitu
Jose nga magadang ka kanan da. "Iddán
dakami mán ka kanan mi. Akkan dakami
agpà pagdudoray yala nga matay. Awan
mi tutu wala nga pirà in," nán da.
16 Ngamay nán tu Jose kaggída, "Ay nu
áwan nu pirà in, ay oray daya animál la
ngin ya ikálap nu ki kanan nu," nán na.
17 Ay díkod nilbetán da pe yin datu báka
da kitu Jose. Niddán tu Jose da ka kanan
da. Kasukát datu kabalyu da, karneru da,
báka da, onu datu asnu da. Ay niddán
nada ka kanan da kitun na dagun ka
kasukát datu báka da.
18 Ay kane malpás tun na dagun, ay
inumbet manin datu tolay kitu Jose.
Ay nán da kaggína, "Akkan metuláyaw
kikaw, ápu nga áwan ya ngámingámin
nin kadakami. Awan mi pir-pirà in, ay
áwan mi tutu wala báka pe yin. Tittu win
ya lusà mi se ya baggi mi ya nabansi yin.

19 Akkan dakami agpà pagdudoray ta
lùsawan mi ya matay. Gatángan dakami
yala ngin se daya lusà mi. Iddán dakami
yala ka kanan mi. Magasassu kami yala
ngin kiya ári, ay se kuw-kuwa na pe daya
lusalusà mi. Iddán dakami ka ammay ya
pagbiyág mi se talìgì mi, ta senu atán
agpà imúla mi, ta senu akkan masáyang
ya lusà," nán da.
20 Ay díkod nagátang tu Jose ngámin
datu lusà ka Egipto para kitu ári. Ata
neláku ngámin datu iEgipto datu tal-tálun
da, ta napágus tutu wala tu ulát ka Egipto.
Díkod, ngámin datu tálun da, ay kuw-
kuwa natu ári da ngámin nin.
21 Ay pinagbalin tu Jose ngámin datu
tolay ka asassu natu ári. Nilbetán na
ngámin datu tolay kadatu il-íli ki ngámin
Egipto.
22 Tittu datu lusà datu pappádi tu akkan
ginátang tu Jose. Ata atán ya suwildu
datu pappádi nga gayát kitu ári. Ay ittu
tun tu pinagbiyág da. Ay díkod akkan da
tagge neláku datu lusà da.
23 Ay díkod nán natu Jose kadatu tolay,
"Kídi yin, ay ginátang takayu ngámin nin
se daya tal-tálun nu nga kuw-kuwa naya
ári tada. Iddán takayu ka aggì, ay mulán
nu daya tal-tálun nu.
24 Ay nu aggagáni, idde nu ya
pagkalimma naya maápit nu kiya ári.
Ay ya appát ta pagkalimma ay ittu ya
kuwa nu. May ráman nayán ya aggì nu
se kanan nu wa tangabalay," nán tu Jose.
25 Ay nán datu tolay, "Biniyág nakami.
Metul-túluy kuma ya kinamárum
kadakami, ápu. Magasassu kami yala
kiya ári," nán da.
26 Díkod gapu kitu Jose, ay ittu tun tu
lintag da panda kadedi nga al-algaw ka
ngámin Egipto, nga midde kiya ári ya
pagkalimma naya ápit da tolay. Tittu datu
lusà datu pappádi datu akkan nepakin-
kuwa kiya ári.

Tu nuddi nga bílin tu Jacob

27 Ay díkod datu gakagaka natu Jacob
nga ittu datu nepangágan ka Israelita, ay
nagyán da ka Egipto ka íli Gosen. Umadu
da tutu wala kitúni, ay se bumànáng da
pe kitúni.
28 Sangapúlu se pittu dagun na nagyán
tu Jacob ka Egipto. Dinatang na ya
magatut se appát púlu se pittu dagun se
la natay.
29 Ay kane tagay matay tu Jacob bin,
ay pinalbet na tu Jose, ay se na nán
kaggína, "Nu pàgan nà, ay atán mán ya
ipàwà kikaw. Ippáy mu ya ímam kiya
panìgad lappu ku, ay se mu isipata kiyà
nga ipatag nà, se kuwaan mu ya ipàwà
kikaw. Akkan dà itaman kanedi Egipto.
30 Nu matay yà ay itálaw dà kanedi
Egipto. Itaman dà kitu neketamnán datu
ama ku se kakay ku," nán na. Ay nán tu
Jose, "Ò, ama. Ittu yán ya kuwaan ku nu
ittu ya piyán mu," nán na.
31 Ay nán tu Jacob, "Isipatám kiyà nga
kurug ga kuwaan mu yán," nán na. Ay
nesipata natu Jose kurug. Ay se la nga
nagùmà tu Jacob kitu ùluwán natu káma
na ka aggiyáman na.

48

Tu namindisiyon tu Jacob kadatu annánà tu Jose

1 Akkan nabayág ka panda, ay uwad
nangidámag kitu Jose nga magtakit tu
ama na. Díkod, nawe da nga maggaáma
se tu Manase se tu Efraim.
2 Ay kane dumatang da, ay kinagi da
kitu Jacob, "Atán ne Jose nga pútut mu
nga maggagáyám kikaw," nán da. Ay
díkod, pinaturínán na la tu bumángun se
magtugaw kitu káma na.
3 Ay nán tu Jacob kitu Jose, "E Dios nga
mannakabalin, ay nagpassingan kiyà ka
íli Luz ka Canaan. Binindisiyonán nà, ay
se na
4 nán kiyà, 'Paganában taka se
paaduwan ku tutu wala daya gakagaka
mu, ta pagbalinan kuda ka adu wa
nagbal-baláki nga nas-nasiyon. Ipakin
kuwa ku pe idi Canaan kaggída ka kuw-
kuwa da ka áwan panda,' nán na.
5 Ay de Manase se Efraim nga
pútupútut mu wa lalláki nga neanà
kanedi Egipto kitu akkan ku pikam ma
nilalbet kanedi, ay bíláng annánà kuda
nga ummán kade Ruben se Simeon.

6 Ay daya pútupútut mu pikam nga lalláki, ay ittu dayán daya pútut mu.
Akkan ku ibíláng pútut ku dayán. Ay
ipatáwid mu kaggída daya ipatáwid mu
kuma kade Manase se Efraim.
7 Kuwaan ku idi gapu kitu ina mu wa
Raquel. Nipnakit ku tutu wala tu nekatay
na kitu naggayát mi ka Paddan. Uwad
kami yin ka Canaan kitu nekatay na. Tare
kami ad-adayyu pikam kitun ka Efrata
(Betlehem kam yán). Ay tútu netaman
na la ngin kitúni, kitu adanni kitu bíkat
kalsáda nga mameyag ka Efrata."

8 Ay kane masingan tu Israel datu
pútupútut tu Jose nga lalláki, ay nán na,
"Iin dedi?" nán na.
9 Ay nán tu Jose, "Pútupútut ku dayán
nga nidde ne Dios. Neanà dayán kanedi,"
nán na. Ay nán tu Israel, "Ilbet muda mán
kídi giyán ku, ta senu mabindisiyonán
kuda," nán na.
10 Ay gapu ta làlakay pànang tu Jacob
bin, ay ittu tu akkan makasingan nin. Ay
tútu nippan natu Jose datu annánà kitu
giyán na. Ay ginàbal nada se nada pe
umàán.
11 Ay nán natu Jacob kitu Jose, "Akkan
ku innanamán na masingan taka manin.
Ngamay, sinnam, nepalúbus ne Dios nga
masingan taka se daya pútupútut mu pe,"
nán na.
12 Ay se la nga inalà tu Jose datu
pútupútut na nga neaàrun kitu Jacob, ay
se nagukkab panda kitu lusà kitu àráng
na.
13 Ay se la nga nilbet manin natu Jose tu
Efraim se tu Manase kitu giyán tu Jacob.
Nepanin-kasígid tu Efraim kaggína, ay
nepanin-diwanán tu Manase.
14 Ngamay pinagbangkál na datu íma
na se na neparotun tu diwanán na kitu
Efraim, oray nu aggína tu udiyán, se itu
kasígid na ay neparotun na kitu Manase
nga ittu tu manákam.
15 Ay se na bindisiyonán da* nga nán
na,

"E Dios nga ittu ya sinur-súrut datu
mannákam ku nga Abraham se
Isaac,
ay aggína pe ya nagtag-tagasíngan kiyà
panda kadedi ya al-algaw.
16 Aggína pe ya nangibon ka anghel
na nga nangiadayyu kiyà kadaya
nadakè. Ay aggína ya magkallà
kadedi nga annánà. Ay gapu
kaggída, ay akkan mataatay ya
ngágan ku se daya ngágan datu
mannákam ku nga Abraham se
Isaac;
Ay umadu tutu wala kuma daya gakagaka
da," nán na.
17 Ay kane masingan tu Jose nga nepa-
parotun tu diwanán na kitu úlu ne
Efraim, ay tareyan na. Ay nekalit na tu
íma natu Jacob kitu úlu ne Manase.
18 Ay nán tu Jose kitu ama na, "Nasábag
ka, ama. Ta idi ya manákam kaggída.
Iparotun mu ya diwanán na ímam
kaggína," nán na.
19 Ngamay ipílit natu ama na tu piyán
na nga nán na, "Ammù yán, ugu. Umadu
pe daya gakagaka na, ay se magbalin pe
ka naturáy. Ngamay ya udiyán na, ay
magbalin ka natù-turáy may aggína. Ay
daya gakagaka na, ay umadu da tutu wala
pe, ay se magbalin da ka nagbal-baláki
nga nas-nasiyon," nán na.
20 Ay ittu lugud tun na algaw tu inang-
bindisiyon na kadatu annánà a nán na,

"Daya iIsrael ay mamindisiyon da pe
yin gapu kadaya ngag-ngágan nu. Ay nán
da,

'Pagbalinan nakayu we Dios ka ummán
kade Efraim se Manase,' nán da," nán na.

Ay díkod nepadúma tu Efraim kitu
Manase kitu inangwa na.

21 Ay se la nga nán tu Israel kitu Jose,
"Ammum nga tagay yà a matay yin. Ay
e Dios sala ya mamul-bulun kikaw. Ay
ipalúbus na kuma nga makapagulli ka
kammin kiya íli daya man-mannákam
mu.
22 Ay ya isa pe, ay tu lusà nga nálà
ku kadatu Amorreo kane abákan kuda
ki gubát, ay ikaw ya pangiddanán ku
nga akkan wayya daya wawwágim nga
lalláki," nán natu Jacob.

* **48:15 48:15** Ya namindisiyon na kaggída ay ummán ka e Jose kammin pe ya binindisiyonán na.

49

Tu nuddi nga kinag-kagi natu Jacob kadatu pútupútut na nga lalláki

1 Ay se la nga pinàrawán tu Jacob
ngámin datu pútupútut na nga lalláki.
Ay nán na kaggída, “Magguurnung kayu
ngámin kídi ta kagiyan ku kadakayu
daya mà-màwa kadakayu kadaya masan-
guwánan na al-algaw.
2 Magguurnung kayu se kayu
manggìna, dakayu wa pútupútut ne
Jacob. Gìnán nu ya kagiyan ne Israel nga
ama nu.
3 Ruben, ikaw ya manákam. Ikaw
ya nunna nga pútut ku kitu kabílag ku
pikam. Ikaw pe ya kadayáwan se ikaw
ya katurayán kadaya pútut ku.
4 Ngamay ummán ka ka balnag nga
akkan meturung. Díkod akkan ikaw win
ya katurayán.
Ata rinag-ragitán mu ya idda naya ama
mu, se rinag-ragitán mu ya dáyaw na,
ta inlay mu ya naniyumán kikaw.
5 Dakayu Simeon se Levi, dakayu nga magwagi
naranggás kayu kadaya ampiláng nu.
6 Akkan ku iannúgut ya uray ku kadaya lam-lammat nu.
Maddi yà pe makilangláng kiya bungguy nu.
Ta pummatay kayu gapu wala ta atán lùsawan nu,
ay se ur-uráyan nu wala nga piltángan daya báka.
7 Nadakè kuma ya kapàyanán daya gak-agaka nu, ta áwan nu agkallà nu malùsaw kayu.
Nadakè kuma ya kapàyanán nu, ta narawat kayu nu makarungat kayu.
Ay túya mawara-warà kayu kuma kanedi,
ay metar-tarerà kayu kanedi íli Israel.
8 Ikaw Juda, ay pàgan daka daya wawwágim ma lalláki.
Abákan mu daya kumalínga kikaw.
Ay ngámin daya wawwágim ma lalláki ay dayáwan daka.
9 Ikaw, ay árig mu ya bumarítu wa láyon.
Nu mabalin mu kanan ya nígay mu, mawe ka kammin kiya agsiruán mu.
Magidda ka nga magimáng nga ummán kiya kuwaan daya láyon.
Ay áwan naturad da manglukág kikaw.
10 Ikaw Juda, ay magturáy peyapeyang daya gakagaka mu,
Panda ki ilalbet naya magturáy nga ittu kurug ya katurayán.
Ay aggína ngin ya kur-kurugan da tolay se day-dayáwan da.
11 Kiya kapíyán na múla úbás ya pangi-galútán mu kiya urbun asnu mu,
ta adu tutu wala ya múla mu wa úbás.
Annung mu sùnaán ya bádum ki básí úbás,
ta daggáy tutu wala ya básí mu.
12 Dumgáng daya mata mu ki agginum mu ki básí úbás,
Ay magkappag ka pe ka gátas.
13 Ikaw Zebulun, daya gakagaka mu, ay mag-agyán da ki dappit bebay,
nga dudungán daya ngámin bir-biray.
Panda ka Sidon ya lusà mu, áta kurug ga abay.
14 Ikaw Isacar, daya gakagaka mu, ay árig da ya nakulnit ta asnu;
mag-agyán da kiya tulatúlad daya púkù daya karneru.
15 Kane masingan da nga napiya nga giyán tu nagimangán da,
se kitu lusà ay natalobu da mul-múla da,
ay akkan da pinagan-anu tu magrígát,
nagasassu da ngala ngin oray tu apu da ay narawat.
16 Ikaw Dan, daya gakagaka mu, ay aggída ya mangguwes kadaya tolay da,
ta isa da pe nga netangámalán ka Israel;
17 Meárig ka ki idaw nga atán ki dálen,
nadíta nga idaw ki bíkat dálen;
nga nu tugkawwan na daya síkil daya kabalyu nga manalen
ay daya magtatákay, ay mapalikud da nga mekálin.
18 Id-idaggán ku, O APU, ya algaw wa angngalà mu kadakami nga tolay mu.
19 Ikaw Gad, daya gakagaka mu, ay rautan daya tirung da.
Ngamay labánan dada, ay se dada aplan.
20 Ikaw Aser, daya gakagaka mu, ay namit peyang daya kan-kanan da,

ay daya akakkanan daya à-ári, ay aggída
ya paggayatán da.
21 Ikaw Naftali, daya gakagaka mu, ay
ummán da ka nakulasit nga ugta,
nga nakagan-gánas daya bibittì a urbun
da.
22 Ikaw Jose, daya gakagaka mu, ay
árig da ya nabúnga tutu wala nga
pasanga naya múla úbás
nga ki adanni ki awweg ya nagtubuwán
da;
ay kumaray-kay da ki darupírip abut daya
pas-pasanga da.
23 Bút-bútug daya marammútug;
gangngatan da, se pagan-anitán dada tutu
wala;
24 Ngamay akkan nala nga makínin datu
pas-pasanga da.
Nasikan datu im-íma da,
ta pinasikan ne Dios nga Mannakabalin
nga Dios ne Jacob,
e Dios nga árig Maragtarakan ka karneru,
se aggína ya mangigdù kadaya iIs-
rael;
25 e Dios ya sumeng kaggída, nga Dios
naya ama da,
e Dios nga Mannakabalin ki ngámin, ay
ittu ya magkallà kaggída,
kadaya pagkallà a maggayát ka lángit
ummán ki udán,
se daya pagkallà a maggayát ki taggad
lusà, ummán ki gabbuwà,
se ya pagkallà nga adu annánà.
26 Ya bindisiyon nga nidde kiyà nga ama
mu,
ay napatag da pà-pànang may daya atán
peyapeyang nga ban-bantay,
se daya midde daya akkan mippaippà a
babbalantay.
Ngámingámin dayán ay mepakin-kuwa
da ngámin kadaya gakagaka mu,
Jose,
nga nepadúma kadaya wawwágim.
27 Ikaw Benjamin, daya gakagaka mu,
ay árig da ya narungat ta átu wa
alsádu;
Inalgaw se ginnabi, atán peyang ya nígay
da nga kanan da, ta abákan da
daya kalínga da nga makigubát
kaggída" nán na.

28 Ay ittu dedi daya sangapúlu se duwa nga apuapu nga magtatangámalán ka Israel. Ay ittu dayán datu kinag-kagi natu ama da kaggída kitu inangbindisiyon na kaggída, sigun kitu mepà-pànung kitu isaisa kaggída.

Tu nekatay natu Jacob

29 Ay se na la nga binílin datu pútupútut na nga nán, "Kídi yin ay tagay yà matay yin. Piyán ku nu itaman dà kammin kitu liyáng ka Macpela, nga netamnán datu man-mannákam ku nga atán kitu tálun tu Efron nga Heteo.
30 Ya Macpela, ay atán ki dáya na Mamre ka Canaan. Ginátang tu Abraham kitu Efron nga Heteo tu lusà nga giyán natu liyáng ka agtamnán tada.
31 Kattoni ya netamnán natu apuapu tada nga Abraham se itu Sara nga atáwa na. Ay itunni pe ya netamnán natu kakay nu wa Isaac se tu ukò nu wa Rebecca. Ay itunni pe ya nangitamnán ku kitu atáwa ku nga Lea.
32 Nagátang tuni yin na lusà. Ay itaman dà kitu liyáng nga atán kitúni," nán natu Jacob.
33 Ay kane mabalin na nga binil-bílin datu pútupútut na, ay nagidda ngin, ay ittu pe yin tu nekatay na.

50

1 Ay se la nga naglàbán natu Jose tu ama na, ay se la nga magsángit se na pe inum-ummàán.
2 Ay se nepabalsamár tu Jose tu ama na kadatu tolay na nga iEgipto nga maragbal-samár. Ay díkod binalsamár da tu Jacob bin.
3 Ay appát púlu wa algaw tu namal-samár da kaggína, nga ummán kitu gan-gay ya panagbalsamár da. Ay pittu púlu walgaw tu nagmanakit datu iEgipto kaggína.
4 Ay kane mabalin tu nagmanakit da kaggína, ay nán natu Jose kadatu upisiyál natu ári, "Ipangaási nu agpà, ta ikagi nu mán ke ápu ári nga kitu tagay matay yin ne ama, ay
5 pinagsipata nà a itaman ku kammin kitu liyáng nga kinuwa na ka agtamnán

da ka Canaan. Ay díkod palubúsán nà din
nga mawe mangitaman kaggína. Ay se yà
a magulli kammin," nán na.
6 Ay nán natu ári kaggína, "Ara lugud,
mawe mu itaman ya ama mu, nga
ummán kitu sinipataán mu kaggína," nán
na.
7 Ay díkod nawe netaman tu Jose tu
ama na. Ay kumíwid pe ngámin datu
ù-upisiyál natu ári, se datu ngámin na
agtuturáy ka Egipto.
8 Ay kummíwid pe datu akkobung tu
Jose, datu wawwági na, se datu akkobung
natu ama na. Tittu datu bibittì a annánà
ya nabansi ka Gosen, se datu kak-kalding
se kak-karneru se datu bak-báka da.
9 Ay adu tutu wala datu kummíwid
kaggína. Datu suldádu, ay sittatakay da
kadatu takay suldádu kampela ngin nin,
ay atán pe datu nakakabalyu wala nga
suldádu.
10 Ay kane dumatang da kitu agaggián
ka Atad nga atán kitu dáya Jordan, ay
naggiinnatay da manin. Nagsasángit da
tutu wala manin. Ay pittu walgaw da
manin na naggiinnatay kitúni.
11 Ay kane masingan datu iCanaan tu
nagsasángit datu tolay kitu agaggián ka
Atad, ay nán da, "Napgus gáyám ya
aggiinnatay daya iEgipto," nán da. Ay
díkod nengágan datun na giyán na atán
kitu dammáng Jordan ka Abel-mizraim.
(Ya piyán na nga kagiyan yán ay tanáp
daya iEgipto.)
12 Ay tinungpál kurug datu pútupútut
natu Jacob tu nebílin natu ama da
kaggída,
13 áta nippan datu baggi na ka Canaan
se da netaman kitu liyáng kitu lusà ka
Macpela nga adanni ka Mamre. Ittu tun
tu lusà a ginátang tu Abraham kitu Efron
na Heteo ka agtamnán da.
14 Ay kane mabalin da magtal-ud, ay
nagulli tu Jose yin ka Egipto kabulun na
datu wawwági na se datu ngámin na
nepagtal-ud kaggída kitu ama da.

Tu namakawan tu Jose kadatu wawwági na

15 Ay kalpasán natu pannakatay natu
ama da, ay nalídug datu wawwági natu
Jose nga nán da kitu isaisa kaggída,
"Paanna nád nu lùsawan nitta pikam ne
Jose, se nitta baltan gapu kadatu nadakè
a kinuw-kuwa tada kaggína?" nán da.
16 Ay díkod nepekagi da ngala ngin kitu
Jose nga nán da, "Kitu kasibbiyág pikam
ne ama, ay nebílin na kadakami nga
17 ikagi mi kikaw nga pakawanan
nakami kadatu kinuw-kuwa mi nga
nadakè se datu bas-básul mi kikaw. Ay
lugud kiddi yin ay pakawanan nakami
din, ta ikur-kurug mi pe ye Dios, nga Dios
natu ama tada," nán da. Ay summángit
tu Jose kane magìna na tu nepekagi da
kaggína.
18 Ay kalpasán nayán ay inumbet pe
datu wawwági na. Nagukkab da kitu
àráng na se da nán kaggína, "Atán kami
kídi, ta alà nakami ka asassu mu win,"
nán da.
19 Ay nán natu Jose kaggída, "Akkan
kayu magansing ta akkan takayu panísan
ta akkan nà wayya nga Dios," nán na.
20 "Ta oray nadakè tu panggap nu kiyà
kitun, ay napiya mà tu panggap ne Dios,
ta senu adu tutu wala daya tolay nga
mabiyág, nga ummán ki nàwa kadedi nga
al-algaw.
21 Túya akkan kayu magansing, ta
iyà ya makammu kadakayu se kadaya
pútupútut nu," nán na. Gapu kadatun na
kinagi tu Jose se tu kinamáru na kaggída,
ay bumagkad se pummiya datu uray da.

Tu nekatay natu Jose

22 Nagyán tu Jose se datu ngámin
akkobung tu ama na ka Egipto. Magatut
se sangapúlu dagun tu Jose se la nga
natay.
23 Ngamay nasingan na pikam datu
apúku tu Efraim se datu apúku tu Manase
ke Makir nga an-anà na. Ay kinobung ne
Jose da pikam pe.
24 Ay nán tu Jose kadatu wawwági na,
"Tagay yà a matay yin. May e Dios
ya magtagasíngan kadakayu. Ay itálaw
nakayu kanedi se na kayu ippan kiya lusà
a nekari na kitu Abraham se kitu Isaac se
kitu ama tada nga Jacob nga ipakin-kuwa
na kaggída," nán na.
25 Ay se la nebílin tu Jose kadatu ka-
mungayán na nga Israelita nga nán na,

“Isipata nu kiyà nga nu ippan nakayu ne
Dios sin kiyán na lusà, ay alà nu pe daya
tuláng ku,” nán na.
26 Ay natay tu Jose ka Egipto kitu maga-
tut se sangapúlu tu dagun na. Binalsamár
da se da nelungun.

Exodus

1 Tu dedi daya ngag-ngágan datu
pútupútut natu Jacob nga lalláki nga
kummíwid kaggína ka Egipto. Kabulun
da datu attáwa da se datu annánà da:
2 De Ruben, Simeon, Levi, de Juda,
3 de Isacar, de Zebulun, de Benjamin,
4 de Dan, de Naftali, de Gad, se de Aser.
5 Ya dágup ngámingámin datu
pútupútut se apúku natu Jacob ba
kummíwid kaggína, ay pittu púlu, ta tu
Jose nga an-anà na pe, ay napadán nin ka
Egipto.
6 Ay kane din mabayág ga dagudagun
nin, ay natay de Jose nga magwawági yin,
se datu annánà da, se ngámin datu tolay
ya karusadán da.
7 Ngamay gumánab datu pútupútut da
nga ittu datu iIsrael. Nagánab da, ay
díkod ummadu da tutu wala pànang, se
nagbalin da ka nabílag tutu wala nga
umíli. Ay túta atán da pe yin kadatu
ngámin giy-giyán ka Egipto.

Tu namal-pallà datu iEgipto kadatu iIsrael

8 Ay kane din na mabà-bayág gin, ay
baru wa ári yin tu magturáy ka Egipto. Idi
nga ári, ay áwan na am-ammu mepang-
gap kitu Jose.
9 Ay isa ngalgaw nán natu ári kadatu
tolay na, “Sinnan nu kod daya iIsrael.
Adu da tutu wala pànang ngin. Ay túya
nabílag da pe yin may dàtada.
10 Masápul la siríbán tada da, ta senu
akkan da umadu win. Ata nu akkan
tada pakunán, ay se tura la nga atán
manggubát kadàtada, ay se dala nga
umamung nga pumane kadaya kalínga
tada, ay ittu pe yanin ya agbarráw da
ngin,” nán na.
11 Díkod, tu kinuwa da, ay nea-
puwán dada. Pinar-parígát dada kadatu
nadammat tutu wala nga nepà-paubra
da kaggída. Pinàwa da kaggída datu íli
Pitom se íli Rameses nga ittu datu il-íli
nga agdarnán da kadatu kuw-kuwa da se
akakkanan da.
12 Ngamay nu wà ummán natu am-
maturù da kitu ammarígát da kaggída,
ay naturù mán kammin pe tu ikà-adu da.
Atán da kadatu ngámin giy-giyán nin. Ay
díkod ummamà pànang datu iEgipto win
kadatu iIsrael.
13 Ay túta áwan agkallà datu iEgipto
win kadatu iIsrael kitu angngasassu da
kaggída.
14 Pinà-paultu dada kitu agsurbi da
kadatu iEgipto. Pinagpaggus dada kitu
angwa da kitu ladrilyu* se kadatu
nadammat tutu wala nga pà-paubra da
kaggída kadatu tal-tálun datu iEgipto.
Awan da agkallà kitu angipàwa da
kaggída kadatu ngámin na nepà-paubra
da kaggída.

15 Ay tu ári ka Egipto, ay binílin na datu
Hebreo nga mamalugganà nga de Sifra se
Pua.
16 Ay nán na kaggída, “Nu mamalug-
ganà kayu kadaya iIsrael, ay patayan
nu ngámin daya lalláki nga maladága,
ngamay daya babbay ay biyágan nuda,”
nán na.
17 Ngamay datu mamalugganà, ay ma-
gansing da ke Dios. Ay túta akkan da
kinurug tu bílin natu ári kaggída. Biniyág
da datu annánà a lalláki.
18 Díkod pinaayabán natu ári datu
mamalugganà, ay se na nán kaggída,
“Taanna, tura ummán kiyán ya kinuwa
nu. Tura nu biniyág daya annánà a
lalláki!” nán na.
19 Ngamay nán datu mamalugganà kitu
ári, “Apu, daya babbay ya Hebreo, ay
nabílag da. Ay túya nalà-lapat ya aggan-
anà da, túya napardád da. Akkan kami
pikam nakadatang, ay lumawán nin ya
an-anà da. Akkan da ummán kadaya
babbay ked Egipto wi.”
20-21 Gapu kitun na kinuwa datu ma-
malugganà, ay kinalakkán ne Dios da, ta
nagansing da kaggína. Pinagánab nada
pe. Ay umadu la nga umadu datu iIsrael.
Ay díkod bummílag da la nga bummílag
ga umíli.

* **1:14 1:14** Ya ladrilyu ay ummán ka halu blak may nàwa ki lusà se ninànà a dagámi se la naupuwan.

22 Ay díkod binílin natu ári datu tolay
na nga nán na, “Alà nu ngámin daya
maladága nga lalláki nga Hebreo se nuda
illudán ngámin ki wángag Nile. Ngamay
daya babbay, ay akkan nuda an-anuwan.”

2

Tu nekeanà tu Moses

1 Kadatun na al-algaw, ay uwad isa
nga laláki nga kaputútán tu Levi nga
nangatáwa ka isa nga babay ya kaputútán
tu Levi pe.
2 Nabùsit tu babay, ay se nagan-anà
ka laláki. Ay kane masingan na nga
dumúma tu piya natu an-anà, ay nesir-
sirù na ki unag tallu búlán.
3 Ay kane akkan na nga mesirù in, ay
pinangwa na tu an-anà na ka idda na
nga ummán ka làba nga sidaddu. Datu
tubutúbung tu kinuwa na. Pinintaán na
ka níkat tu úbat natu sinan làba, ay se
na ipidda tu an-anà, ay se na mawe isrà
kitu dappit natu wángag kitu giyán datu
tubutúbung.
4 Ay tu babay ya wagi natu an-anà, ay
nagsisíkád kitu ad-adayyu ta sin-sinnan
na nu nágan tu màwa kitu an-anà.
5 Ay tu babay ya an-anà natu ári,
ay nawe kitu wángag nga magdígut.
Ngamay datu asassu na nga babbay nga
kabulun na, ay nagdal-dalen da ngala kitu
dappit. Ay se na la nga nasingan tu sinan
làba kitu tubutúbung. Ay díkod pinálà na
kitu isa kadatu asassu na.
6 Ay kane lùtán na, ay nasingan na tu
an-anà a sumángit. Nakalakkán kaggína,
ay nán na, “Isa kadaya annánà daya
Hebreo idi ya an-anà,” nán na.
7 Ay se la nga nán natu wagi natu
an-anà a babay kitu an-anà natu ári,
“Nu piyán mu, ay pagsápul taka kadaya
babbay nga Hebreo ka managíbi kiya an-
anà para kikaw,” nán na.
8 Ay tútu, “Ara lugud,” nán tu an-anà
natu ári. Ay díkod nawe tu an-anà, se na
nga ayabán tu ina natu an-anà.
9 Ay nán natu an-anà natu ári kitu ina,
“Alà mu idi nga an-anà ta tagibiyam para
kiyà, ay tangdánan taka,” nán na. Ay
díkod inalà natu babay tu an-anà se na
tagibiyan.
10 Ay kane umabay tu an-anà, ay nilbet
natu babay kitu an-anà natu ári se na
tagábuwan. Ay nán na, “Ingágan ku idi
nga an-anà ka Moses, ta nasmà ku ki
danum,” nán na.

Tu nipappan tu Moses ka Midian kane magtálaw ka Egipto

11 Isa ngalgaw kane umabay tu Moses
sin, ay nawe na siningan datu ka-
mungayán na nga Hebreo. Ay nasingan
na nu wà ummán tu agrígát da kadatu
nadammat ta ubra da. Ay uwad pe
nasingan na nga iEgipto nga atán mag-
patay kitu isa nga Hebreo nga isa kadatu
kamungayán na.
12 Naglangalanga kitu lib-lebut na. Ay
kane áwan na masingan, ay pinatay na tu
iEgipto, ay se na itaman kitu karagintán.
13 Ay kane láwa natun, ay lumawán
manin. Ay tura na la nasingan ya duwa
nga Hebreo nga magpatay. Ay tútu nán
na kitu nakabásul, “Tura mu pe la nga
patayan ya kamungayán mu kam!” nán
na.
14 Ay nán natu tolay nga summungbát,
“Inna pe ya namagbalin kikaw ka apu
mi se marangguwes kadakami ta? Asip-
patayan nà kid pe gane, nga ummán
kitu nammatay mu kitu iEgipto,” nán na.
Ay díkod nagansing tu Moses nga nán
na, “Nammuwán da tolay yin 'kaw tu
kinuwà,” nán na kitu lammat na.
15 Ay kane mammuwán kurug natu ári,
ay papatay na tu Moses sin. Ngamay
nagbarráw tu Moses se la mawe ka íli
Midian. Ay kane dumatang kitúni, ay
nagtutúgaw wala ki bíkat tu isa nga
bubun kitúni.
16 Ay se la atán pe yin datu pittu wa
babbalásang nga annánà natu pádi ka
Midian. Inumbet da nga magsàdu ka
ippáy da kadatu lútung ka inuman datu
karneru natu ama da.
17 Ngamay uwad da pe inumbet nga
magpas-pastor nga lalláki, ay se dada nga
pàradan. Ay nigdù ne Moses da, ay
se nada pe yin sengán nga magpenum
kadatu ipas-pastor da.

18 Ay kane magulli da ngin kitu giyán
tu Jetro nga ama da, ay nán na kaggída,
“Tura kayu nakaru inumbet kídi nga
algaw?” nán na.
19 Tútu nán da, “Uwad isa nga laláki nga
iEgipto nga nangigdù kadakami kadatu
magpas-pastor nga lalláki, ay se nakami
pe pinagsàdu se na pinenumán datu
karneru.”
20 Ay tútu nán na kadatu pútupútut
na, “Ka wàna giyán na ngin? Tura nu
pinanáwan nala nga di inayabán kídi, ta
senu mangán pikam!” Ay díkod inayabán
da tu Moses.
21 Panda kitun, ay nakikobung tu Moses
sin kade Jetro. Ay nepaatáwa pe natu
Jetro kitu Moses tu Zipora nga an-anà na.
22 Nagan-anà ka isa nga laláki. Nán
tu Moses nga, “Agtangeli yà kanedi nga
giyán, túya ipangágan ku ka Gersom idi
nga pútut ku,” nán na.
23 Ay kane mabà-bayág gala ga dagudagun nin, ay natay tu ári ka Egipto. May
datu iIsrael, ay ittu na kam ma makatatúlág da kiya kapar-parigátan da gapu
kitu angngasassu datu iEgipto kaggída.
Ay tútu nakim-imallà da nga makiseng ke
Dios.
24 Nagìna ne Dios tu akat-atúlág da, ay
tútu nepalammat kaggína tu kari na kade
Abraham, de Isaac se de Jacob.
25 Nasingan ne Dios tu kapà-pàyanán
datu iIsrael, ay tútu nakalakkán kaggída.

3

Tu nagkarraw ne Apu kitu Moses

1 Ay díkod tu Moses sin tu magtartarakan kadatu karneru se kalding tu
Jetro, nga katugángan na nga pádi ka
Midian. Isa ngalgaw nippan na datu ipaspastor na nga karneru kitu dammáng
natu ir-ir-er. Ay dummatang kitu bantay
Horeb, nga bantay ya agpassingannán ne
Dios.
2 Ay kitúni, ay uwad anghel ne APU nga
nagpassingan kaggína. Tu inagpassingan
na, ay ummán ka apuy ya maggatagatang
ki isa nga kaykayu. Kane masingan tu
Moses tun, ay ummadanni. Ay gumatagatang tu kaykayu ngamay akkan mà
masìdug.
3 Ay nán tu Moses kitu lammat na, “Wè
mán sinnan yán na nakas-kasdáaw, ta
tura akkan masìdug ya kaykayu kiyán,”
nán na.
4 Ay kane masingan ne APU nga
umadanni tu Moses nga mawe maningan
kitu kaykayu, ay nagúni kitu kaykayu nga
nán na kaggína, “Moses! Moses!” nán na.
Ay nán tu Moses, “Inna tun, APU?” nán
na.
5 Ay tútu nán ne APU kaggína, “Mamanda ka ngala kiyán. Ay ippà mu daya
palluka mu, ta atán ka nga magsisíkád
kiya nasantuwán na lusà.
6 Iyà ya Dios natu ama mu, se Dios de
Abraham, se de Isaac se de Jacob,” nán
na. Ay tútu imput tu Moses tu múkát na
ta magansing maningan ke Dios.
7 Ay se la nán ne APU kaggína, “Nasingan ku ya agrig-rígát daya tolay ku nga
atán ka Egipto. Nagìna ku pe ya akimimallà da gapu ki rawat daya mangiturturáy kaggída. Sikkaammu wà kadaya
kapar-parigátan da.
8 Ay ittu ya gapu na nga inumbet tà nga
mangitálaw kaggída kiya biyáng daya
iEgipto, ay se kuda itálaw kiyán na íli,
se kuda ippan kiya abay se napiya nga
lusà nga giyán daya ngámin masápul da.
Ay ittu pe ya giyán pikam daya Cananeo,
daya Heteo, daya Amorreo, daya Perizeo,
daya Heveo, se daya Jebuseo.
9 Ay nagìnà kurug ya akim-imallà daya
iIsrael, ay se nasingan ku tutu wala pe ya
amal-pallà daya iEgipto kaggída.
10 Ay túya ibon taka kiya ári ka Egipto,
ta mawem alà daya iIsrael la tolay ku, se
muda itálaw ka Egipto,” nán na.
11 Ngamay nán natu Moses ke APU Dios,
“Inna ngà nád pe yala nga mawe kiya ári
ka Egipto nga mangalà kadaya iIsrael se
mangitálaw kaggída ka Egipto!” nán tu
Moses.
12 Ngamay nán ne APU DIOS, “Bulunan
taka mà. Ay tu idi ya pakelasínan nga
iyà ya nangibon kikaw: Nu metálaw mun
daya iIsrael ka Egipto, ay day-dayáwan dà
nga Dios nu kídi ya bantay,” nán na.

Tu nangipakammu ne APU Dios ki ngágan na

13 Ay se la nga nán tu Moses ke Dios,
"Ay nu dumatang ngà kannán giyán daya
iIsrael, ay se ku la nán kaggída nga,
'Nebon nà ya DIOS daya apuapu nu,' nu
nán ku, ay se dala nga saludsúdan kiyà
nu inna ya ngágan mu, ay nágan naya
kagiyan ku kaggída?" nán tu Moses.
14 Ay tútu nán ne Dios kitu Moses, "Iyà
ya Iyà," nán na. Ay se na nán manin,
"Tu idi ya kagiyan mu kadaya iIsrael la
tolay ku, 'Ya nagngágan ka Iyà ya Iyà, ay
nepàrob nà kadakayu,' nán mu," nán na.
15 Ay nán pe ne Dios kitu Moses, "Ay
nán mu kídi kadaya iIsrael, 'Nge APU
nga Dios datu apuapu nu wa Abraham,
se de Isaac, se de Jacob, ya nangipàrob
kiyà kadakayu,' nán mu. Ay ittu yán ya
ngágan ku ka áwan panda. Ittu pe yán
ya ipangágan kiyà daya ngámingámin na
tolay ka panda.
16 Mawe ka lugud din ta mawem
urnúngán ngámin daya pangmanàman
daya iIsrael, ay se mu kagiyan kaggída
nga, 'Nge APU nga Dios datu apuapu nu
wa Abraham, se Isaac, se Jacob, ay nag-
passingan kiyà,' nán mu kaggída. Ikagim
pe kaggída nga ginìna ku da ngin se
nasingan ku pe yin ya kapà-pàyanán da
ka Egipto.
17 Ay gapu kídi, ay pinalánù a itálaw
ku da ngin kadaya kapar-parigátan da
ka Egipto. Ay se kuda nga ippan kiya
napiya se nadam-ag tutu wala nga lusà a
pag-agyanán pikam daya Cananeo, daya
Heteo, daya Amorreo, daya Perizeo, daya
Heveo, se daya Jebuseo.
18 Ay ikurug daka. Ay se kayu wala nga
mawe se daya pangmanàman daya iIsrael
kiya giyán naya ári ka Egipto, ay se nu
wala nán kaggína, 'E APU nga Dios mi
nga Hebreo, ay nagpassingan kadakami.
Palubúsán nakami agpà nga mawe ka ir-
ir-er ka tallu ngalgaw ta magbasu kami
ka pagdáyaw mi ke APU wa Dios mi,' nán
nu.
19 Ammu ku win nga akkan nakayu
palubúsán ya ári ka Egipto nu akkan
mapalsu pikam kiya kababalin ku.
20 Ay túya ipassingan ku kaggída nga
iEgipto ya kababalin ku. Panísan kuda
kadaya nakas-kasdáaw nga kuwaan ku
kaggída. Díkod palubúsán nakayun na
mawe.
21 Ay nu magtálaw kayun, ay pag-
maruwan ku daya iEgipto kadakayu, ta
senu adu daya itug-túgut nu kadakayu
mawe ta iddán dakayu.
22 Ay magadang daya Hebreo nga bab-
bay kadaya babbay nga iEgipto ka balitù
a iggagaldid da se daya duddúma nga
nangína nga kuw-kuwa da, ay iddán
dada. Ay iddán dada pe kadaya bad-
bádu wa pagbádu da se daya annánà da.
Díkod málàán nu daya iEgipto kadaya
kuw-kuwa da," nán na.

4

Tu nangngidde ne APU kitu Moses ka kababalin na

1 Ay se la nga summungbát tu Moses
nga nán na, "Ay kas pangarígan ta akkan
dà kurugan se akkan da gìnán daya kag-
kagiyan ku, ta get nán da nga, 'Busid mu
mà yán a, nga nagpassingan kikaw we
APU,' get nu nán da," nán tu Moses.
2 Ay tútu nán ne APU kaggína, "Nágan
naya im-immán mu ta?" Ay "Tàdukud
mà," nán na.
3 Ay nán ne APU, "Ibbatám," nán na. Ay
tútu nibbatán na kurug. Ay pagkìlát na
ngala nga nagbalin ka idaw tu tàdukud.
Ay díkod inadayyuwán tu Moses.
4 May nán ne APU kaggína, "Tàmám ki
íput," nán na. Ay tútu tingkam na kurug,
ay nagbalin ka tàdukud manin.
5 "Tu yán ya kuwaam, ta senu mangu-
rug da nga kurug ga nagpassingan kikaw
we APU nga Dios datu apuapu da nga
Abraham se Isaac, se Jacob," nán ne APU.
6 Ay nán manin pe ne APU kaggína,
"Isùsù mu ya ímam ki unag bádum," nán
na. Ay tútu nesùsù na kurug tu íma na
kitu unag bádu na. Ay kane ilawán na
kammin, ay tura la pummusà tutu wala
nga nagsadúra.
7 Ay nán manin ne APU kaggína, "Isùsù
mu manin ya ímam ki unag bádum," nán
na. Díkod, nesùsù na kurug manin. Ay
kane din na ilawán na manin, ay um-
mawan tu sadúra na ngin. Napiya ngin
tu íma na nga ummán kadatu duddúma
nga parte baggi na.

8 “Ay nu akkan da pà-pàgan tu nunna
nga pakelasínán da kuma, ay mabalin na
kurugan da ngin ya mekàduwa.
9 Ay nu akkan da pikam kurugan dayán
na duwa nga nakas-kasdáaw nga pake-
lasínán da, ay se akkan da ka pe nga ikur-
kurug, ay mangirod ka ka danum kitu
wángag Nile, ay se mu la nga isiyà ki
namaga nga lusà. Ay magbalin ka dága
tu danum ma nesiyà mu,” nán na.
10 Ngamay nán tu Moses ke APU,
“APU, gángay kammala nga akkan nà mà
nalaing magúni, ay oray kídi. Akkan na
nalaing magúni, ay se akkan ku ammu ya
kagiyan ku nu duddúma,” nán na.
11 Ay tútu nán ne APU kaggína, “Inna
ya nangwa kadaya mutumútung nu nga
tolay ka nán mu ta? Inna ya maka-
balin mamagúmal, onu mamagbanggag
kadaya tolay ta? Onu inna ya makabalin
mamakúláp se mamakasingan kaggída
ta? Akkan agkà iyà nga APU nu ta?
12 Ay túya mawe ka lugud din. Ay bul-
bulunan taka, ay iyà ya mamagúni kikaw,
se iyà ya magikagi kikaw kadaya masápul
la ikagim,” nán na.
13 Ay nán manin tu Moses, “Apu, pan-
gaásim mán ta mangibon ka ngin ka
sabáli tolay,” nán na.
14 Ay tútu nakarungat te APU kitu
Moses, ay nán na lugud din, “Atán mà
nge Aaron nga wagim nga pútut pe tu
Levi. Ammù nga nalaing nga magúni. Ay
atán nin na umbet manabat kikaw. Ay nu
masingan naka, ay makaanggam pànang.
15 Ay masápul amomanám se mu
kagiyan kaggína daya masápul la kagiyan
na kadaya tolay. Iya ya mamagúni
kadakayu duwa, ay se ipakammù
kadakayu daya masápul la kuwaan nu.
16 Aggína ya panguniyan mu kadaya
tolay, ta aggína ya árig mútung mu.
Díkod ikaw ya árig Dios nga magpekagi
kaggína kadaya kagiyan na.
17 Ay masápul la ag-agtum peyang ya
tàdukud mu, ta ittu ya usaran mu wa
mangipassingan kadaya nakas-kasdáaw
wa pakelasínán da,” nán na.

Tu naggulli tu Moses ka Egipto

18-19 Ay nagulli tu Moses ka Midian kitu
giyán de Jetro nga katugángan na. Ay kitu
kowad na kitúni, ay nán ne APU kaggína,
“Magulli ka ngin ka Egipto, ta ngámin
datu magasippatay kikaw, ay nagkakátay
da ngin,” nán na. Ay tútu nakipalúbus
tu Moses kitu katugángan na nga nán na,
“Pangaásim mán ta palubúsán nà agpà
a magulli kammin ka Egipto kadatu pan-
pane ku. Ta 'wè sinnan nu sibbiyág da
pikam,” nán na. Ay tútu nán tu Jetro
kaggína, “Mawe ka lugud, ay simpipiya
kuma ya uray mu wa mawe,” nán na.
20 Ay díkod, inalà tu Moses datu pútut
na nga pabeg lalláki se tu atáwa na, ay
se nada netakay kitu asnu da, ay se dala
nga nagrubbuwát nga magulli ka Egipto.
Ay ag-agtu pe tu Moses tu tàdukud nga
pausár ne Dios kaggína.
21 Ay nán ne APU kitu Moses, “Ay nu
atán kayu win ka Egipto, masápul ipassin-
gan mu kiya ári datu nakas-kasdáaw wa
mà-màwa nga pàwà kikaw, ta niddán
taka ngin ka kababalin mu wa mangwa
kadatun. Ngamay pagsukíran ku ya uray
na. Ay díkod akkan na palubúsán na
mawe daya tolay.
22 Ay se mu la kagiyan kiya ári, 'Tu idi
ya nán ne APU. ‘Daya iIsrael, ay árig da
ya an-anà ku wa laláki nga manákam.
23 Díkod palubúsán muda nga mawe
magday-dáyaw kiyà. Ay nu akkan muda
palubúsán na mawe, ay tu idi ya kuwaan
ku: patayan ku ya manákam ma an-anà
mu wa laláki,’ nán mu,” nán ne APU.
24 Ay kitu isa nga balay ya nagdagusán
da kitu ammeyag da ka Egipto, ay nag-
passingan ne Apu kitu Moses. Ay patayan
na kuma.
25 Ngamay tu Zipora nga atáwa na,
ay nangalà ka natadam ma batu, ay se
na nga kugítan tu manákam ma an-anà
da nga laláki, ay se na ilìlet kadatu
síkil tu Moses tu lublub nga nippà na
kitu an-anà da. Ay nán na kaggína nga
mangilìlet, “Kurug ga ikaw ya atáwà nga
nagpadága,” nán na.
26 Ay tútu akkan netúluy ne Dios tu
palánu na. Ay ittu tu inangngagi ne
Zipora ka, “Atáwa taka gapu ki dága naya

panagkúgit,” nán na.
27 Ay nán ne APU kitu Aaron, “Mawem
sabtan ne Moses ka ir-ir-er,” nán na. Ay
díkod nawe na sinabat tu Moses kitu
bantay ya agpassingannán ne Dios, ay se
na umàán.*
28 Ay kinagi tu Moses kitu Aaron
ngámin datu kinag-kagi ne APU Dios nga
pekagi na kaggída se ngámin datu nakas-
kasdáaw wa pakelasínán da nga piyán ne
Dios pepàwa kaggída.
29 Ay díkod nawe de Moses se tu Aaron
kitu giyán datu iIsrael, se da urnúngan
datu pangmanàman da.
30 Ay díkod kinagi tu Aaron ngámin
datu kinagi ne APU kitu Moses, ay se
da nepassingan datu nakas-kasdáaw wa
pakelasínán nga kurug datu kinag-kagi
da.
31 Ay nangurug datu tolay nga e APU ku-
rug tu nangibon kaggída. Ay nagukkab da
nga nagday-dáyaw ke APU, kane magìna
da nga inumbet siningan ne APU da nga
iIsrael, ay díkod sikkaammu pe kadatu
ngámin na kapar-parigátan da.

5

Tu nipappan de Moses se Aaron kitu ári ka Egipto

1 Ay kane din mabalin tun, ay nawe de
Moses se Aaron kitu ári ka Egipto, ay se
da nán kaggína, “Tu idi ya nán ne APU
nga Dios daya iIsrael, ‘Palubúsán mu nga
mawe daya tolay ku, ta senu màwa da ya
piyasta nga para kiyà ka ir-ir-er,’ nán na,”
nán da.
2 Ngamay nán tu ári, “Inna yán na
APU ta, tura ku kurugan daya kag-kagiyan
na nga magpapan kiyà kadaya iIsrael?
Akkan ku am-ammu yán na APU, ay se
kannán ku papannan daya iIsrael!” nán
na.
3 Ay tútu nán de Moses se Aaron,
“Ya Dios daya Hebreo, ay nagpassingan
kadakami. Papannan nakami ka ir-ir-
er, nga tallu ngalgaw wa dalenan ya
kadayyu na, ta senu makapagbasu kami
ka pagday-dáyaw mi ke APU wa Dios mi.
Nu akkan mi kuwaan yán ay patayan
nakami ka sinakit onu ki gubát,” nán da.
4 Ngamay nán tu ári ka Egipto kaggída,
“Dakayu Moses se Aaron, taanna tura nu
piyán ilísi daya tolay kadaya ubra da ta?
Ara ngin, mawe kayun kadaya ub-ubra
nu!”
5 Ay se la nán pikam tu ári, “Sinnan nu
kod. Adu da tutu wala pànang ngin may
daya tolay kídi nga íli, ay piyán nu nu
magimáng da!” nán na.
6 Ay kitun mismu nga algaw, ay binílin
na datu mangiapu kadatu tolay se datu
kak-kapatás da nga nán na,
7 “Manggayát kídi yin, ay akkan nu
iddán daya tolay ka dagámi para kiya
kuwaan da nga ladrilyu.* Aggída kam-
pela ngin ya maggalà kadaya dagámi nga
masápul da.
8 Ngamay akkan nu pe assayán ya
nìdang nga bíláng naya ladrilyu nga
kuwaan da. Ittu kam ya kaadu naya
kuwaan da. Magsad-sadut da kam-
mala ngin nin, ay túya akipalúbus da
nga mawe ka ir-ir-er nga magbasu ka
pagdáyaw da kiya Dios da.
9 Ay kadamtan nu wala ya ubra daya
lalláki, ta senu mapasiya da pànang, ay
díkod akkan da at-atangyaan nin daya
busid da bàbànán,” nán na.
10 Ay díkod datu ù-upisiyál se datu kak-
kapatás da, ay nawe da kinagi kadatu
tolay datu kinagi tu ári kaggída. Ay nán
da, “Tu idi ya nán naya ári, ‘Akkan kayun
na middán ka dagámi.
11 Dakayu kampela ngin nin ya mawe
magsápul. Ngamay ya nìdang nga
kuwaan nu nga ladrilyu, ay akkan
màsayán,’ nán na,” nán da.
12 Ay díkod nasip-siparà datu tolay
kadatu ngámin giyán ka Egipto nga
magidagámi.
13 Ay datu ù-upisiyál se datu kak-
kapatás da, ay pardadán da kammala
datu tolay ya nán da, “Masápul a nga
balinan nu ya ubra nu. Ay páda na kitun
kitu middán kayu pikam ka dagámi,” nán
da.

* **4:27 4:27** Ya gangay da kitun ay umàán da ya tolay nga dàngan da nu alalbet da. * **5:7 5:7** Ya ladrilyu ay ummán ka halu blak nga áwan abbut, nga nàwa ki pinaglibug nga lusà se dagámi se la naupuwán.

14 Ay datu iIsrael la pinagkapatás datu
upisiyál nga iEgipto, ay bináubáut dada.
“Taanna tura kúráng kitu dáti ya kinuwa
nu kídi nga algaw?” nán da.

15 Ay díkod datu kak-kapatás sa iIsrael,
ay nawe da kitu giyán tu ári nga magríri.
Ay nán da, “Apu, taanna tura dakami pe
pakunán na asassu nu.
16 Awan midde kadakami nga dagámi,
ngamay páda na kam ya nìdang nga ubra
mi. Ay se dakami pe ya báu-báut daya
tolay mu. Ngamay daya tolay mu ya atán
básul,” nán da.
17 Ngamay nán tu ári, “Nasadut kayu
kammala ngin nin! Nasadut kayu
ngámin! Túya peyapeyang ya akipalúbus
nu wa mawe nga magbasu ka pagdáyaw
nu kiya APU nu.
18 Mawe kayun kadaya ubra nu. Ata
áwan kammala nga dagámi nga midde
kadakayu, ay se oray nu mapakuna ay
páda na kitu dáti ya mìdang nga ubraan
nu,” nán na.
19 Ay kane makagi kadatu kak-kapatás
nga iIsrael nga akkan màsayán tu nìdang
kaggída nga ubra da, ay nammuwán da
ngin na nadakè in tu kapà-pàyanán da.
20 Ay kane lumawán da nga gayát kitu
giyán tu ári, ay nesabat da de Moses se
Aaron na atán magid-iddag kaggída.
21 Ay nán da kade Moses se Aaron,
“E APU ya makammu wa mamánis
kadakayu, áta gapu kadakayu, ay
lùsawan nakami ya ári yin se daya ù-
upisiyál na. Ay atán pambarán da ngin
na mamatay kadakami,” nán da.

Tu nagríri natu Moses ke Apu

22 Ay tútu nakiamomán manin ne
Moses ke APU nga nán na, “Apu, taanna,
tura nadakè ya kinuwám kadaya tolay?
Taanna, tura nà ala nebon kaggída?
23 Ata nanggayát kitu nangipàrob mu
kiyà kiya giyán naya ári nga mangiúni
kikaw, ay nadakè in ya pamà-pàyanán
na kadaya tolay yin, ay áwan mu pikam
kinuwa ka angngilísim kaggída,” nán na.

6

Nekagi ne APU tu angitálaw na kadatu iIsrael

1 Ay se la nán ne APU kitu Moses, “Kídi
ay masingan mun ya kuwaan ku kiya
ári. Ata gapu kiya pannakabalin ku, ay
palubúsán nakayu. Akkan nakayu wala
nga palubúsán na mawe, nu di na kayu
pe pataláwan kiya íli na,” nán na.
2 Ay nán ne APU Dios kitu Moses, “Iyà
ya APU.
3 Nagpassingan nà kitu Abraham, kitu
Isaac se kitu Jacob. Nagpassingan nà a
Dios nga mannakabalin kaggída. Nga-
may akkan nà nagpakammu kaggída kiya
ngágan ku nga Yahweh.
4 Nekar-karì pe kaggída nga ipakin-
kuwà kaggída ya íli Canaan, ya íli nga
nag-agyanán da kitu agtangeli da kitúni.
5 Ay se ku pe nagìna daya aggul-
ulul daya iIsrael gapu ki amar-parígát
datu iEgipto nga ittu daya mangasassu
kaggída. Ay díkod nadamdam ku tu
nekarì kaggída.
6 Kagiyan mu lugud kadaya iIsrael nga
iyà ya APU. Ay itálaw takayu kiya angn-
gasassu daya iEgipto kadakayu, se ya
amar-parígát da kadakayu kadaya nasulit
ta ipaubra da kadakayu. Ipassingan ku
kaggída ya kababalin ku ki angngalà ku
kadakayu. Ay se kuda nga panísan tutu
wala.
7 Ay dakayu win daya tolay ku, ay iyà in
ya Dios nu. Ay mammuwán nu wa kurug
ga iyà ya APU nga Dios nga nangitálaw
kadakayu kiya angngasassu daya iEgipto.
8 Ay se takayu ippan kiya íli nga nekarì,
nga idde kadatu apuapu nu wa Abraham,
se Isaac, se Jacob. Iddè kadakayu ka kuw-
kuwa nu win. ‘Iyà ya APU nu,’ nán na,
nán mu kaggída.”
9 Ay ittu tu kinagi tu Moses kadatu
iIsrael. Ngamay akkan da pà-pàgan tu
Moses ta nippà tu agnamnáma da ngin
gapu kitu kinarungat pànang datu man-
gasassu kaggída.
10 Ay tútu nán ne APU kitu Moses,
11 “Mawe ka kiya giyán naya ári ka
Egipto, ay se mu kagiyan kaggína nga

pataláwan na daya iIsrael kiya íli na,”
nán na.
12 Ngamay nán tu Moses ke APU,
“Akkan dà pà-pàgan daya iIsrael, ay tu
nád agpà kiya ári nu pàgan nà. Tàwán
kam kiya akkan ku ammu magúni,” nán
na.
13 Ngamay inamomanán ne APU tu
Moses se tu Aaron. Binílin nada mepang-
gap kadaya iIsrael se kiya ári ka Egipto.
Binon nada nga mawe mangitálaw ka-
datu iIsrael ka íli Egipto.

Ya naggay-gayatán de Moses se Aaron

14 Ay tu dedi daya tul-tolay nga naggay-
gayatán tu Moses se tu Aaron. Ay
datu lalláki nga pútupútut tu Ruben
na manákam ma pútut tu Israel, ay tu
Hanoc, tu Pallu, Hezron, se tu Carmi. Tu
dayán datu pútupútut tu Ruben.
15 Datu pútupútut tu Simeon nga
lalláki, ay tu Jemuel, tu Jamin, tu Ohad,
tu Jacin, tu Zohar, se tu Saul nga pútut
na kitu babay ya iCanaan. Tu dayán datu
pútupútut tu Simeon.
16 Ay tu dedi daya ngag-ngágan datu
pútupútut tu Levi. Tu Gerson tu
manákam, ay se la tu Kohat, ay se la nga
itu Merari. Magatut se tallu púlu se pittu
tu dagun tu Levi se la natay.
17 Ay datu pútupútut tu Gerson na
lalláki, ay tu Libni, se tu Semei. Ay adu
pe datu pútupútut da.
18 Ay datu pútupútut natu Kohat nga
lalláki, ay tu dedi: tu Amram se tu Izar,
se tu Hebron, se tu Uzziel. Ay nagdagun
ka magatut se tallu púlu se tallu tu Kohat
se la nga natay.
19 Ay datu pútupútut natu Merari nga
lalláki, ay tu Mali se tu Musi. Ay ittu
dayán datu pútupútut tu Levi se datu
pútupútut da kampela ngin.
20 Tu Amram ay inatawán na tu Jocebed
nga wagi natu ama na. Ay tu Moses se
tu Aaron datu annánà da. Nagdagun ka
magatut se tallu púlu se pittu tu Amram,
ay se la nga natay.
21 Ay datu pútupútut tu Izar nga lalláki
ay tu Kora, se tu Nefeg, se tu Zicri.
22 Ay datu pútupútut tu Uzziel nga
lalláki ay tu Misael, tu Elsafan se tu Sitri.
23 Ay tu Aaron ay inatawán na tu
Eliseba nga pútut tu Amminadab se wagi
natu Naason. Ay appát datu annánà da
nga lalláki: tu Nadab, se tu Abihu, se tu
Eleazar, se itu Itamar.
24 Ay datu pútupútut natu Kora nga
lalláki ay tu Assir se tu Elkana se tu
Abiassaf. Tu dayán datu tangámalán datu
Korahiteo.
25 Tu Eleazar nga pútut Aaron nga
laláki ay inatawán natu isa kadatu pútut
tu Putiel nga babbay. Ay tu Finehas
tu an-anà da. Tu dayán datu apuapu
datu gakagaka se datu pampamilya datu
naggayát kitu Levita.
26 Ay tu Aaron se tu Moses nga nakagi
kadayán, ay ittu kam de Aaron se Moses
nga nagkunaán ne APU ka, “Itálaw nu
daya iIsrael kiya íli Egipto, ngámin da nga
tangámalán.”
27 Ay aggída kam pe tu Moses se tu
Aaron nga nawe kitu ári ka Egipto nga
nangikagi kaggína nga itálaw da datu
iIsrael ka Egipto.

Tu bílin ne Apu kitu Moses se tu Aaron

28 Kitu algaw nga nangamomán ne APU
kitu Moses kitu kowad na ka Egipto,
29 ay nán ne APU kaggína, “Iyà ya APU.
Ikagim kiya ári ka Egipto ngámin daya
kag-kagiyan ku kikaw,” nán na.
30 Ngamay nán tu Moses ke APU, “APU
akkan nà mà nalaing magúni. Paanna pe
ya anggìna naya ári kiyà?” nán na.

7

1 Ay nán ne APU kitu Moses, “Sinnam á,
ta pagbalinan taka ka ummán ke Dios ki
àráng naya ári. Ay e Aaron nga wagi mu
ya bátug panguniyam.
2 Ikagim mala ngámin ke Aaron datu
nebílin ku kikaw, ay aggína ngala
ya mangikagi kiya ári ka Egipto nga
pataláwan na daya iIsrael kiya íli na.
3 Ngamay pagsukíran ku ya uray naya
ári, ta senu oray nu kaduwan ku wala
daya nakas-kasdáaw wa ipassingan ku
kiya íli Egipto,
4 ay akkan naka pà-pàgan ya ári. Ay
se ku la nga idde kaggída nga iEgipto ya
nadammat tutu wala nga dúsa da, ay se

ku la nga itálaw daya ngámin tangámalán
na iIsrael nga tolay ku kiya íli Egipto.
5 Ay díkod mammuwán daya iEgipto
nga iyà ya APU nu panísan kuda se ku
itálaw kaggída daya iIsrael,” nán na.
6 Ay tu Moses se tu Aaron, ay kinuwa da
kurug datu ipàwa ne APU kaggída.
7 Ay kitun na nipappan da kitu giyán
tu ári ka Egipto, ay walu púlu dagun tu
Moses sin se walu púlu se tallu tu dagun
tu Aaron nin.

Tu nakas-kasdáaw nga tàdukud tu Aaron

8 Ay nán ne APU kitu Moses se tu Aaron,
9 “Ay nu masápul naya ári ya nakas-
kasdáaw wa pakelasínán na nga kurug
daya kag-kagiyan nu, ay pelubtág mu ke
Aaron ya tàdukud ki àráng naya ári ta
senu magbalin ka idaw,” nán na.
10 Ay díkod nawe de Moses se Aaron
kitu giyán tu ári. Ay kinuwa da kurug tu
nebílin ne APU kaggída. Nelubtág kurug
tu Aaron tu tàdukud kitu àráng tu ári se
datu ù-upisiyál na, ay nagbalin kurug ka
idaw.
11 Ay tútu kirrawán tu ári datu ma-
masírib ba tolay se datu durarákit na,
se datu maragsalamangka ka Egipto. Ay
gapu kitu sírib da, ay kinuwa da pe tu
ummán kitu kinuwa tu Aaron.
12 Nelubtagán da datu tàdukud da, ay
nagbalin da pe ka idaw. Ngamay tu
tàdukud tu Aaron, ay sillan na ngámin
datu tàdukud da.
13 Ngamay nagsúkir pikam mala tu uray
tu ári, ay akkan nada nga kur-kurugan
nga ummán kitu kinagi ne APU.

Tu nagbalin natu danum ka dága

14 Ay se la nga nán ne APU kitu Moses,
“Akkan papannan naya ári daya tolay, ta
summúkir ya uray na.
15 Mawe ka manin kaggína nu pag-
makát kaláwa. Idaggán nu kiya dappit
naya wángag ta mawe kiyán. Alà mu
tu tàdukud mu wa nagbalin ka idaw
kagedamen.
16 Ay se mu la nán kaggína, ‘Nge APU
nga Dios daya Hebreo,* ay nepàrob nà.
Nán na nga pataláwan mu kanu daya
tolay na, ta senu mawe da ki ir-ir-er nga
magday-dáyaw kaggína. Kinagi na yanin
kikaw, may panda kídi ay akkan mu ikur-
kurug.’
17 Ay túya nán ne APU kídi kikaw, ‘Tu
idi ya pakasinnám nga aggína kurug ya
APU. Sinnam ta ibadit ku idi ya tàdukud
ku kídi wángag Nile, ay magbalin ka
pabeg dága ya danum na.
18 Matay ngámin daya sissida na, ay se
nabuyù ya aláb na. Díkod akkan mainum
daya iEgipto ya danum na,’ nán na,” nán
tu Moses.
19 Ay nán ne APU kitu Moses, “Ay
kagiyan mu ke Aaron nga alà na ya
tàdukud se na la nga itatáyag ki bátug
daya dan-danum ki Egipto, ummán ka-
daya wángawángag, se aw-awweg, daya
pisu-pisung se daya bat-battung, ta senu
magbalin dayán ngámingámin ka dága.
Ay magbalin ka dága ngámin daya
danum ki Egipto, oray daya atán kadaya
ngámin baláki nga agdanumán da,” nán
ne APU.
20 Ay díkod kinuwa tu Moses se
tu Aaron tu nebílin ne APU kaggída.
Netáyag tu Aaron tu tàdukud na, se na
nebadit kitu danum kitu wángag Nile. Ay
nagbalin ka dága tu danum kitu wángag.
Kinuwa na idi kitu pagmar-marngán tu
ári se datu ù-upisiyál na.
21 Ay natay ngámin datu sissida kitu
wángag, ay se nabuyù tutu wala tu
danum. Díkod akkan makenum datu
iEgipto kitu danum nga maggayát kitu
wángag Nile. Dága ngámin datu giy-
giyán ki Egipto nga kowaddán danum.
22 Ay nàwa pe datu maragsalamangka
ka Egipto tu kinuwa tu Moses se tu Aaron
gapu kitu sírib da kampela ngin nin.
Díkod akkan na naulis tu kinasúkir tu ári.
Akkan nada nga kinur-kurug nga ummán
kitu kinagi ne APU.
23 Ay se nawe la ngin tu ári kitu palásiyu
na. Akkan na nga linam-lammat tin tu
nàwa.
24 Ay datu iEgipto, ay nambug da kitu
dappit tu wángag Nile ka pagsàduwán da,
ta akkan da nga mainum tu danum natu
wángag.

* **7:16 7:16** Daya Hebreo ay iIsrael da kam.

25 Ay pittu ngalgaw ya napalábas sin
nanggayát kitu namagbalin ne APU kitu
wángag Nile ka dága.

8

Datu napalotán na tukà

1 Ay nán manin ne Apu kitu Moses,
"Mawe ka manin kiya ári, ay nán mu
kaggína, 'Tu idi ya nán ne APU, Papan-
nam daya tolay ku ta senu mawe da
magday-dáyaw kiyà.
2 Ay nu akkan muda palubúsán, ay
pannuwan ku ka tukà ya ngámingámin
giyán ki íli mu.
3 Mapnu tutu wala ka tukà ya wángag
Nile. Ay se la nga gumàdáng dayán na
tukà, se da la umbet kiya palásiyum.
Madaran da kiya kuwartu mu se kiya
káma mu, se kadaya babbalay daya ù-
upisiyál mu se daya tolay mu. Magyán
da pe kadaya aglutuwán nu ka sinápay
se kadaya besin nga aglammugán nu ka
arína
4 Dayán na tukà, ay unekan daka, se
daya bobonan mu se daya ngámin tolay
mu,' nán mu," nán ne APU.
5 Ay nán manin ne APU kitu Moses,
"Kagiyan mu ke Aaron nga alà naya
tàdukud, se na la nga itáyag kiya bátug
daya wángawángag, se daya aw-awweg
se daya bat-battung ta senu lumawán
ngámin daya tukà, se da magkakápan
kadaya ngámin giy-giyán ka Egipto," nán
na.
6 Ay netáyag kurug tu Aaron tu tàdukud
na kitu bátug datu wángawángag se datu
aw-awweg se datu bat-battung ka Egipto.
Ay naglalbet kurug datu tukà, ay nalokop
tu ngámin Egipto kaggída.
7 Ngamay gapu kitu am-ammu kam-
pela ngin nin datu maragsalamangka nga
iEgipto, ay nàwa da pe ya ummán kitun.
8 Ay se la nga kirrawán tu ári tu
Moses se tu Aaron, ay se na nán kaggída,
"Makim-imallà kayu mán ke APU, ta
pataláwan na kuma ngámin daya tukà
kiya palásiyù, se kadaya babbalay daya
tolay ku, ay se ku la nga palubúsán na
mawe daya iIsrael nga magday-dáyaw ke
APU," nán na.
9 Ay nán tu Moses kitu ári, "Akkan ka
ngala min-induwán na mangikagi kiyà nu
nungay naya piyám ma angngikarárag ku
kikaw se kadaya ù-upisiyál mu se kadaya
tolay mu, ta senu umawan daya ngámin
tukà kiya palásiyum se kadaya babbalay.
Ay tittu ya wángag Nile ya giyán da ngin,"
nán na.
10 Ay nán tu ári, "Kaláwa," nán na. Ay
nán tu Moses, "Nu ittu ya nán mu, ay ittu
ya màwa, ta senu mammuwán mu nga
áwan tutu wala ya mepáda ke APU wa
Dios mi.
11 Umawan daya tukà ki palásiyum
se kadaya babbalay daya bobonam, se
kadaya babbalay daya tolay mu. Tittu ya
wángag Nile ya giyán da ngin," nán na.
12 Ay díkod pinanáwan de Moses se
Aaron tu ári. Ay se la nga nakim-imallà
tu Moses ke APU panggap kadatu tukà nga
ummán kitu nagamomanán da se itu ári.
13 Ay kinuwa kurug ne APU tu inadang
tu Moses. Natayán ngámin datu tukà
nga atán kadatu babbabalay, se kadatu
amuwág da, se kadatu tal-tálun da.
14 Ay inurnúngán datu iEgipto ngámin
datu natay nga tukà, se dada binun-
buntun. Ay nagalibàbà tutu wala ki buyù
tu ngámin Egipto.
15 Ay kane masingan tu ári nga napiya
tu kà-kàwaán da ngin, ay summúkir
manin tu uray na nga ummán kitu nán
ne APU. Maddi na pà-pàgan tu Moses se
tu Aaron.

Tu nagbalin natu tápù ka agukup

16 Díkod nán manin ne APU kitu Moses,
"Kagiyan mu ke Aaron nga alà na tu
tàdukud, ay se na la nga ibáut kiya lusà.
Ay magbalin ka agukup ya tápù ki ngámin
Egipto," nán na.
17 Díkod ittu kurug tu kinuwa da. Inalà
tu Aaron tu tàdukud, ay se na ibáut
kadatu tápù ki lusà. Ay nagbalin datu
tápù ki ngámin Egipto ka agukup, ay se
da tutu wala nga malokop kadatu tolay se
kadatu áyam da.
18 Ay datu maragsalamangka nga
iEgipto, ay pinadásan da ngámin pe datu
am-ammuwán da nga sírisírib da nga
mamowad kuma ka agukup, may áwan

da tutu wala nga nàwa. Nalokop datu
tolay se datu animál da kadatu agukup.
19 Ay tútu nán datu maragsalamangka
kitu ári, “E Dios kurug ya nangwa kídi,”
nán da. Ngamay summúkir manin tu
uray tu ári nga ummán kitu kinagi ne
APU. Akkan na pà-pàgan tu Moses se tu
Aaron.

Datu pangang-angpan na lángaw

20 Ay se la nán manin ne APU kitu
Moses, “Sumápa ka nga malukág kaláwa,
se mu la idaggán ya ári nga mawe kiya
wángag. Ay se mu la nán kaggína, ‘Tu
idi ya kagiyan ne APU kikaw, Papannam
daya tolay ku, ta senu mawe da nga
magday-dáyaw kiyà.
21 Ay nu akkan muda papannan, ay
palbetan ku daya pangang-angpan na
lángaw. Díkod malángalángaw ka, se
daya ù-upisiyál mu, se daya tolay mu.
Lángaw ngámin daya babbalay mu, se
daya babbalay daya ngámin iEgipto, ay
oray pe daya ngámin lusà a pagdam-án
da, ay pabeg lángaw pe.
22 Ta senu ammuwán mu nga iyà nga
APU, ay atán kídi nga giyán, ay ipadúmà
ya íli Gosen, nga ittu ya pag-agyanán daya
tolay ku. Awan mawe nga lángaw kitúni
ta
23 paglasínan ku daya tolay mu se daya
tolay ku. Kaláwa ya kàwa nedi nga nakas-
kasdáaw nga màwa, nán na,’ nán mu”
nán ne APU.
24 Ay ittu kurug tu kinuwa ne APU, ay
díkod pangang-angpan na lángaw datu
inumbet kitu palásiyu natu ári se kadatu
babbabalay datu ù-upisiyál na. Nadakè
ya nà-nàwaán tu ngámin íli Egipto gapu
kadatu lángaw.
25 Ay tútu pinaayabán natu ári tu Moses
se tu Aaron, ay se na nán, “Ara, mawe
kayu magbasu ka pagday-dáyaw nu kiya
Dios nu, ngamay kuwaan nu kídi unag
íli,” nán na.
26 Ngamay nán tu Moses kaggína,
“Nadakè ya ummán kiyán, áta
kalùsawan dakami daya iEgipto nu
masingan da daya animál nga pagbasu mi
ke APU nga Dios mi. Ay patayan dakami
tutu wala ki tùtò.
27 Masápul la tallu walgaw mi nga
magdal-dalen se kami la makadatang kitu
ir-ir-er nga pagbasuwán mi ka pagday-
dáyaw ke APU wa Dios mi, ta ittu yán tu
nebílin na kadakami,” nán tu Moses.
28 Ay tútu nán tu ári, “Palubúsán
takayu wa mawe kiya ir-ir-er nga mag-
basu se magday-dáyaw kiya APU wa Dios
nu, ngamay akkan kayu wa umadayyu
pànang. Ikarárag nà lugud din,” nán na.
29 Ay tútu nán tu Moses pe, “Panáwan
taka lugud din ta mawe yà makim-imallà
ke APU, ta senu magtatálaw da ngin
kaláwa daya lángaw nga atán ki giyán
mu, se kadaya bobonan mu, se daya tolay
mu. Ay akkan nakami a nga pagbus-
busidán manin. Get akkan mu manin
papannan daya tolay ya mawe magbasu
ke APU,” nán tu Moses.
30 Ay díkod pinanáwan tu Moses sin tu
ári, ay se la nawe nagkarárag ke APU.
31 Ay kinuwa kurug ne Apu tu
nekarárag natu Moses. Ay umawan datu
lángaw wa atán kitu giyán tu ári se kitu
giyán datu bobonan na se kitu giyán datu
tolay na. Awan nala nabansi oray isa nga
lángaw.
32 Ngamay pinasúkir manin tu ári tu
uray na, ay akkan na manin palubúsán
na mawe datu tolay.

9

Tu nagpisti datu an-animál datu iEgipto

1 Ay se la manin nán ne APU kitu Moses,
“Mawe ka manin kiya ári, ay se mu
kagiyan kaggína, ‘Tu idi ya nán ne APU
nga Dios daya Hebreo, Papannam daya
tolay ku, ta senu makapagday-dáyaw da
kiyà.
2 Ay nu akkan muda manin na papan-
nan,
3 ay panísan takayu manin. Pagpistiyan
ku daya ngámin na an-animál kadaya
pas-pastu nu; daya bak-báka nu se daya
kabalyu nu, se daya asnu nu, se daya
karneru se kalding nu, se daya kámel nu.
4 Ngamay pagduman ku daya animál
daya iEgipto se daya animál daya iIsrael.
Awan matay kadaya animál daya iIsrael,
nán na,’ nán mu,” nán ne APU.

5 Ay nìdang ne APU ya kàwa nedi, ta
nán na nga, “Kuwaan ku idi kaláwa kídi
Egipto.”
6 Ay kane láwa na, ay kinuwa ne APU
tu kinagi na. Ay ngámin datu an-animál
datu iEgipto, ay natayán da, ngamay
áwan nala oray isa ya natay kadatu an-
imál datu iIsrael.
7 Díkod nangibon tu ári ka mawe
maningan kitu nàwa. Ay kurug ga áwan
oray isa kadatu báka datu iIsrael tu natay.
Ngamay pinasúkir tu ári tu uray na. Ay
akkan na papannan datu tolay.

Tu naglalattag datu tolay se datu an-animál da

8 Ay nán manin ne APU kitu Moses se tu
Aaron, “Mangalà kayu ka abu kiya dapug.
Ay se la nga itábur ne Moses ki ngúdu ki
àráng naya ári.
9 Magwáras ya abu nga ummán ki
nemà tutu wala nga tápù ki ngámin
Egipto. Ay ittu yán ya mamaltuwád ka
lattag kadaya tolay se mamagrasa kaggída
se kadaya an-animál ki ngámin Egipto,”
nán na.
10 Díkod nangalà da ka abu ki dapug, ay
se da nawe kitu giyán tu ári. Ay kaggína
nga magsisíngan, ay netábur tu Moses ka
ngúdu tu abu. Ay naglalattag datu tolay
se datu an-animál. Ay nagbalin ka rasa
datu lattag da kane mabsiyán da.
11 Ay datu maragsalamangka nga
iEgipto, ay akkan da tutu wala maka-
pagsíkád da sumángu kitu Moses gapu
kadatu lattag da, áta naglattag da pe se
datu ngámin iEgipto.
12 Ngamay pinagsúkir ne APU tu uray tu
ári. Ay tútu akkan nada kinur-kurug nga
ummán kitu kinagi ne APU kitu Moses.

Tu naggudán na ka dadakkal tutu wala nga ullalágu

13 Ay se la nán manin ne APU kitu
Moses, “Sumápa ka nga gumniya kaláwa,
ta mawem amomanán ya ári. Ay nán mu
kaggína, ‘Tu idi ya kagiyan ne APU nga
Dios daya Hebreo kikaw, Papannam daya
tolay ku, ta senu makapagday-dáyaw da
kiyà.
14 Ay nu akkan mu da nga papan-
nan, ay nadammat daya iddè nga dúsa
kikaw mismu se daya bobonan mu, se
daya ngámin tolay mu ta senu ammuwán
mu nga áwan mepáda kiyà ki ngámin
kalawagán.
15 Annung taka kuma nga pinatay yin
se daya tolay mu ki sinakit, ta senu
áwaáwan kayun,
16 ngamay akkan ku kinuwa ta piyán
ku ipassingan kikaw ya pannakabalin
ku, ta senu mewaragáwag ki ngámin
kalawagán ya ngágan ku.
17 Ikaw ya makalípa-lípán kadaya tolay
ku. Akkan muda tutu wala nga papan-
nan.
18 Sinnam á ta kaláwa ki am-amung
nedi nga ur-oras, ay pagarnaban ku ka
ullalágu nga mangan-anansing ya daggat
na. Ittu pikam idi ya kàwa naya ummán
kídi nanggayát kitu inagbalin naya Egipto
ka íli.
19 Ay díkod mawem pelídum min daya
bak-bákam se daya duddúma nga animál
mu wa atán kadaya tal-tálun, ta ngámin
daya an-animál la akkan melidúmán se
daya tolay ya atán kadaya tal-tálun, ay
maarnabán da ngámin kiya ullalágu, ay
matay da ngámin, nán na,’ nán mu,” nán
ne APU.
20 Ay díkod datu ù-upisiyál tu ári nga
mansing ke Dios, ay nelidúmán da datu
as-asassu da datu bak-báka da ki nalídum
ma giyán.
21 Ngamay datu akkan mangur-kurug
kitu bàbànán ne APU, ay binay-án da
ngala datu asassu da se datu bak-báka da
kadatu pastu da.
22 Ay nán ne APU kitu Moses, “Itáyag
mu ya ímam se mu ituldu ya lángit, ta
senu magarnáb ka ullalágu ki ngámin na
Egipto, ay maarnabán daya tul-tolay se
daya an-animál se daya mul-múla ki oray
wàna nga giyán kídi Egipto,” nán na.
23 Ay díkod netáyag tu Moses tu
tàdukud na se na nga ituldu ka lángit.
Pinagaddug ne APU se pinagarnáb na ka
ullalágu se pinagsal-sal-it na ki ngámin
Egipto.
24 Pinagudán ne APU ka dadakkal tutu
wala nga ullalágu se na kan-kanáyun na
pinagsal-sal-it pe. Ay áwan pikam nàwa
nga ummán kídi kiddi Egipto, nanggayát

kitu inagbalin na ka íli.
25 Ay rinápun natu ullalágu datu
ngámin na atán kadatu tal-tálun ki
ngámin Egipto, tolay se daya an-animál.
Dinadál na pe ngámin datu mul-múla se
datu kay-káyu.
26 Tittu ka íli Gosen na giyán datu
iIsrael ya akkan neráman na naarnabán
ka ullalágu.
27 Ay tútu pinaayabán tu ári tu Moses
se tu Aaron. Ay nán na kaggída, "Nam-
muwán ku kídi nga iyà ya nagbásul.
Kustu we APU. Dakami se daya tolay ku
daya nasábag.
28 Makim-imallà ka mán ke APU ta na-
palotán nin dedi ya addug se ullalágu. Pa-
pannan takayu tutu wala ngin na akkan
kayu magulli yin," nán na.
29 Ay nán tu Moses kaggína, "Ay nu
makalawán nà ki íli yin, ay magkarárag
gà ke APU. Makusap kurug daya addug
se ya aggudán na ka ullalágu, ta senu
ammuwán mu nga oray idi ya kalawagán,
ay kuw-kuwa ne APU.
30 Ngamay ammù nga dakayu se daya
ù-upisiyál mu, ay áwan nu pikam ma
aggansing ke APU wa Dios."
31 (Ay datu lino se sebáda ay nadadál da
tutu wala, áta nakulnit pe yin tu sebáda,
ay madama magbísì datu lino da.
32 Ngamay datu trígo da, ay áwan
nadadál kaggída ta akkan da pikam
nakatúbu).
33 Ay díkod, pinanáwan tu Moses tu ári,
se mawe kitu lasi natu íli, ay se na itáyag
datu íma na nga makim-imallà ke APU. Ay
nakusap datu addug se tu aggarnáb na ka
ullalágu ay áwan pe tu udán nin.
34 Ngamay kane masingan natu ári nga
nakusap tu addug gin se tu ullalágu se tu
udán, ay pinasúkir na manin tu uray na.
Ay ummán pe datu bobonan na. Díkod
nakabásul da manin.
35 Díkod akkan pinapan tu ári datu iIs-
rael, ta summúkir manin tu uray na nga
ummán kitu kinagi ne APU kitu Moses.

10

Tu nelalbet datu adu tutu wala nga dúdun

1 Ay se la kinagi manin ne APU kitu
Moses, "Mawe ka manin kiya ári, ta
pinasúkir ku ya uray na, se ya uray
datu ù-upisiyál na, ta senu mepassingan
ku kaggída daya nakas-kasdáaw nga mà-
màwa ku.
2 Ay ta senu mekagi mu pe ka-
daya pútupútut mu se daya apúku mu
ya namàpaultu ku kadaya iEgipto kitu
inangwà kadatu nakas-kasdáaw kaggída.
Ay senu mammuwán nu ngámin na iyà
ya APU," nán na.
3 Ay díkod nawe manin tu Moses se
tu Aaron kitu giyán tu ári. Ay nán da
kaggína, "Tu idi ya nán ne APU nga Dios
daya Hebreo, 'Ka nungay na tutu wala pe
ya agpakumbabám kiyà? Papannan mu
win daya tolay ku, ta senu mawe da nga
magday-dáyaw kiyà.
4 Ay nu akkan muda manin papannan,
ay palbetan ku daya adu tutu wala nga
dúdun kiya íli mu nu kaláwa.
5 Malokop tutu wala ya ngámin lusà
gapu kaggída. Ay áwan nu masingan
ki lusà gapu ki katabbun da. Ay seda
kanan ngámin daya mul-múla nga akkan
nadadál kitu ullalágu, ay oray pe daya
ngámin kay-káyu.
6 Ay mapnu pe ya palásiyu mu kaggída,
ay se daya babbabalay daya ù-upisiyál
mu, se daya ngámin na babbabalay daya
iEgipto. Napalotán ya kaadu da, se na-
palotán ya angdadál da. Ay oray daya
kakay nu se daya apuapu nu, ay áwan
da pikam nasingan na ummán kídi panda
kitu nekeanà da,' nán na," nán da. Ay
kane makagi na datun, ay pinanáwan na
tu ári yin.
7 Ay nán datu bobonan tu ári, "Ka
nungay na nád ya kakusap nayán na tolay
ki angriribù na kadàtada? Papannan
mu win daya tolay, ta senu maday-dáyaw
da ya APU nga Dios da. Di mu pikam
nasingan ta, nga nadadál tutu wala ngin
ya Egipto wi!" nán da.
8 Díkod pinaayabán na manin tu Moses
se tu Aaron. Ay nán na kaggída, "Mawe
kayun na magday-dáyaw kiya APU wa
Dios nu. Ngamay iinda daya mawe?" nán
na.

9 Ay nán tu Moses nga summungbát,
“Mawe kami ngámingámin se daya
annánà mi se daya apuapu mi. Alà mi
pe daya ngámin bak-báka mi, se daya
karneru se kalding mi, ta masápul la
magpiyasta kami ka pagday-dáyaw mi ke
APU,” nán na.
10 Ay tútu nán tu ári kaggída, “Ay sápay
kuma ta kalakkán nakayu nge APU, ta
akkan ku kammala pekíwid daya annánà
nu kadakayu, ta masissingan nala nga
atán nadakè a asikkuwaan nu.
11 Maddi mabalin! Dakayu wala nga
nanákam ma lalláki ya mawe magday-
dáyaw ke APU, ta ittu yán ya daw-
dawásan nu,” nán na. Ay se la nga
pinatálaw tu ári da ngin.
12 Ay se la nga nán ne APU kitu Moses,
“Itáyag mu daya ímam ta ibúgit mu
ngámin ya Egipto, ta senu maglalbet daya
adu tutu wala nga dúdun, ay senu kanan
da daya ngámingámin na mul-múla nga
nabansi kitu naggarnáb na ka ullalágu,”
nán na.
13 Díkod netáyag tu Moses tu tàdukud
na, se na ibúgit tu ngámin Egipto. Ay
se la nga pinagbáli ne Dios ka tangalgaw
se tangagabíyán nga nepeyag na kitu íli.
Nagpagayát tu báli ka padne lattakán. Ay
kane pagmakát tin, ay nagilbet ka nagadu
tutu wala nga dúdun tu báli.
14 Ay nagwáras datu dúdun kitu
ngámin na giy-giyán ka Egipto. Ay ittu
pikam tun na dumúma katabbun na
dúdun nga naglaltuwád. Awan na nga
kapáda, ay ittu pe tun nin ka panda.
15 Nalokop tu ngámin lusà kadatu
dúdun, ay tútu nangísit tu lusà kaggída.
Ay kinnán da ngámin datu mul-múla se
ngámin datu búnga datu kay-káyu nga
nabansi kitu naggarnáb na ka ullalágu.
Díkod áwan tutu wala nabansi nga kay-
káyu se mul-múla ki oray ka wàna ka
Egipto.
16 Ay tútu dágus sala nga pinàrawán
tu ári tu Moses se tu Aaron. Ay nán na
kaggída, “Nagbásul là kurug ke APU wa
Dios nu se kadakayu pe.
17 Túya pakawanan dà agpà manin. Tú
la idi yin. Ay pangaási nu mán ta ikarárag
nu kiya APU wa Dios nu nga ippà na dedi
nga makappatay nga pamánis na kiyà.
Ittu kurug idi yin.”
18 Díkod pinanáwan tu Moses tu ári, ay
se la nga nakim-imallà ke APU.
19 Ay tútu binaliwág ne APU tu báli.
Nagpagayát ka padne sirbútán tu nag-
gat tutu wala nga báli. Ay ittu tun
tu nangìpur se nangippà kadatu dúdun
kitu bebay nga nengágan da ka Daggáng
Bebay. Awan oray isa nga dúdun ya
nabansi ka Egipto.
20 Ngamay akkan kammala papannan
tu ári datu tolay ta pinagsúkir ne APU tu
uray na.

Tu naggìbat na tutu wala

21 Ay se yala nga nán ne APU kitu Moses,
“Itáyag mu ya ímam se mu ituldu ya
lángit, ta senu maggìbat tutu wala ki
ngámin Egipto. Ay màmud tutu wala da
tolay yán na gìbat,” nán na.
22 Ay díkod netáyag tu Moses kurug tu
íma na nga nangituldu kitu lángit, ay tútu
naggìbat tutu wala ka tallu walgaw tu
ngámin Egipto.
23 Díkod akkan makapagsisingan datu
iEgipto. Tútu áwan nala nga lumawán
kaggída kadaya babbabalay da ki unag
tallu walgaw. Ngamay kitu giyán datu
iIsrael, ay nawada kampela ngin nin.
24 Ay tútu pinaayabán tu ári tu Moses
ay se na nán kaggína, “Mawe kayun na
magday-dáyaw ke APU. Alà nu pe yin
daya annánà nu. Ngamay ibansi nu daya
bak-báka nu se daya karneru se kalding
nu,” nán na.
25 Ngamay nán tu Moses kaggína, “Nga-
may masápul atán daya idátun mi se daya
masìdug ga pagbasu mi para ke APU nga
Dios mi.
26 Masápul la alà mi pe ngámin daya
bak-báka mi. Awan oray isa ya mabansi
kaggída ta masápul la piliyán mi kadaya
animál mi ya ibasu mi ka pagdáyaw mi
ke APU nga Dios mi. Ay akkan mi pikam
ammu nu iina kadayán ya usaran mi nga
pagbasu mi ka pagday-dáyaw mi ke APU
panda ki di mi akadatang kannán,” nán
na.

27 Ngamay gapu ta pinasúkir ne APU tu
uray tu ári, ay akkan na palubúsán na
mawe datu iIsrael.
28 Ay se la nán tu ári kaggína,
“Magtálaw ka! Akkan ka nga magpas-
passingan nin kiyà! Nu masingan taka
manin ay papatay taka ngin!” nán na.
29 Ay nán tu Moses, “Ò á, nu ittu ya
nán mu. Panda ku win na magpassingan
kikaw,” nán tu Moses.

11

Nepakammu ya katay ngámin datu manákam ma lalláki ka Egipto

1 Ay kitu akkan pikam nagtálaw tu
Moses kitu àráng tu ári, ay nán pikam
ne APU kaggína, “Isa pikam ma dúsa ya
iddè kiya ári se kadaya iEgipto. Kalpasán
nedi, ay papannan nakayu win. Ay pilítan
nakayu wa pataláwan tutu wala ngin.
2 Kagiyan mu win kadaya ngámin tolay
nga magadang da kadaya keliyán da nga
iEgipto kadaya balitù se daya nakangin-
ngína nga iggagaldid da,” nán na.
3 Pinagmáru tutu wala ne APU datu
iEgipto kadatu iIsrael. Ay se tu Moses, ay
aggína tu kapàgán na tolay ki ngámin íli
Egipto. Pà-pàgan datu bobonan tu ári se
datu tolay.
4 Ay se la nán tu Moses manin kitu ári,
“Tu idi ya nán ne APU, ‘Nu túlad gabi, ay
umbet tà magdàdàdà ki ngámin Egipto.
5 Ay ngámin daya manákam ma laláki
ki Egipto, ay matay da ngámin. Mang-
gayát kiya manákam ma an-anà naya ári
nga laláki, nga ittu ya sumarunu nga
magári, panda kiya manákam ma an-anà
a laláki naya asassu wa babay nga para
irid ki trígo. Ay oray pe daya nunna nga
urbun daya an-animál nga toru, ay matay
da pe.
6 Ay napágus tutu wala ya agsasángit
daya iEgipto. Ay áwan tutu wala pikam
ya nàwa nga agsángit nga ummán kiyán,
ay akkan pe yin na màwa ka panda.
7 Ngamay kadaya iIsrael, ay áwan na la
nga magìna oray agtol da átu wala, gapu
kadaya tolay onu gapu kadaya animál, ta
senu ammuwán nu nga pagdumáan ne
APU daya iEgipto se daya iIsrael.
8 Ay daya ù-upisiyál mu, ay um-
bet da kiyà a makim-imallà nga nán
da, Magtálaw kayun se daya tolay nga
maminya kumíwid kikaw, nán da kiyà,’
nán na. Ay magtálaw wà kurug kiyán
nin,” nán tu Moses. Ay sirrurungat
pànang nga namánaw kitu ári.
9 Ay se la nga nán ne APU kitu
Moses, “Akkan naka pikam kur-kurugan
ya ári. Màwa yán ta senu adu pikam
daya mepas-passingan ku kadaya ngámin
iEgipto kadaya nakas-kasdáaw wa ipas-
passingan ku,” nán na.
10 Nepassingan tu Moses se tu Aaron
ngámin dedi nga nakas-kasdáaw kitu ári.
Ngamay pinasúkir ne APU tu uray natu
ári. Díkod akkan na tutu wala palubúsán
na magtálaw kitu íli na datu iIsrael.

12

*Ya Paskuwa**

1 Ay nán manin ne APU kitu Moses se
kitu Aaron kitu kowad da ka Egipto,
2 “Manggayát kídi yin, idi nga búlán
ya panggayatán nu wa magbíláng kadaya
búlán naya dagun.
3 Kagiyam kadaya ngámin na iIs-
rael nga kiya mekasangapúlu wa algaw
nedi ya búlán, ngámin daya apu daya
magkukobung, ay mangalà da ka isa nga
urbun karneru ka para kiya kukobung da.
Isa urbun ki kada magkukobung.
4 Ay nu abay pànang ya urbun para
kiya isa nga balay ta bittì da, ay makipnu
da ngala ngin kiya karúba da, ay se dala
nga pagbibingáyan ya urbun sigun kiya
kaadu daya mangán.
5 Ya urbun, ay mabalin na karneru onu
kalding. Ngamay masápul la tangadagun
na ngin na toru, ay se áwan na tutu wala
nga sad-sadúra.
6 Ikísi nu panda kiya gabi naya
mekasangapúlu se appát ta algaw nedi ya
búlán, nga ittu yán ya agparti nu ngámin
na iIsrael kadaya urbun.

* **12: 12:0** Ya Paskuwa, ay ittu ya angsilibrár da kitu nanglàtaw ne Dios kaggída, kane patayan na ngámin datu manákam ma laláki nga annánà datu iEgipto.

7 Ay se da la nga mangalà kitu dága
se dala nga ipinta kiya gamba naya
gagyangán naya balay ya panganán da
kiya karni na.
8 Kiyán na gabi, ay isúnu da ya karni se
da nga kanan kiyán kam ma gabi. Isida
da ka sinápay ya áwan na pamalbád, se
tagilpa nga napet.
9 Akkan kayu magkilaw onu maglang-
gang kiya karni. Masápul isúnu nu oray
ya úlu, onu daya síkil se daya sinay.
10 Ay masápul la áwan nu wa ibunna
kiya pagmakát. Ay nu atán bunna nu, ay
masápul sìdúgan nu.
11 Ay ki angngán nu, ay ummán pe kídi
ya kuwaan nu: magbádu kayu win ki
para kiya agtálaw nu, ay se magsandál
kayun, ay se im-immán nu pe yin ya
tàdukud nu, ay se magburung kayu wa
mangán. Ittu idi ya agpiyasta nu gapu ki
ililliwán ku nga APU.
12 Ata kiyán na gabi, dàdáan ku ya
ngámin Egipto se ku la nga patayan
ngámin daya manákam ma laláki nga
annánà daya iEgipto se daya nunna nga
toru nga annánà daya an-animál da. Ay
dadàlan ku pe kiyán na oras daya ngámin
na sinan diy-diyos kiya Egipto. Ta iyà ya
APU.
13 Ay ya dága nga nepinta nu ka-
daya gagyangán daya babbalay nu ya
pangimaddán ku kadaya babbabalay nga
giyán nu. Ay nu masingan ku ya dága,
ay làtáwan takayu. Awan kadakayu
ya meráman kiya ammánis ku kadaya
iEgipto.

Tu angngán da ka sinápay nga áwan pamalbád

14 Idi nga algaw, ay masápul la dam-
damdamman nu se daya gakagaka nu
peyapeyang ngin ka áwan panda. Bílin
ku yán kadakayu. Magpiyasta kayu ka
angsilibrár nu kídi nga algaw para ke
APU.
15 Ki unag naya pittu wa walgaw, ay
sittu ya sinápay nga áwan pamalbád ya
kanan nu. Ki munna nga algaw nayán,
ay ippà nu ngámin daya pamalbád da
atán kiya balay nu. Ata ya mangán
kiya sinápay ya atán pamalbád kiya unag
nayán na pittu walgaw, ay akkan nin
mebíláng nga iIsrael.
16 Kiya munna se mekapittu nga al-
gaw, ay magguurnung kayu ngámin na
magday-dáyaw kiyà. Awan ya magubra
kadakayu, malaksid dala nu maglútu
kayu ka kanan nu kampela ngin nin.
17 Ay masápul la silibráran nu ya
Piyasta nga panagkakán nu ka sinápay
ya áwan pamalbád. Ata kiyán na algaw,
ay netálaw takayu ka Egipto. Túya sili-
bráran nu yán na algaw, dakayu se daya
ngámin na gakagaka nu, ta tu idi ya bílin
ku kadakayu peyapeyang ngin.
18 Ay kiya gabi naya mekasangapúlu se
appát ta algaw naya munna nga búlán,
ay mangán kayu ka sinápay ya áwan
pamalbád panda kiya pagmakát naya
mekàduwa púlu se isa kiyán na búlán.
19 Kiya unag pittu walgaw masápul la
áwan tutu wala ya pamalbád kiya unag
balay nu. Ay oray iinna ya mangán
ka sinápay ya napayán ka pamalbád,
ay akkan mebíláng yán nin nga iIsrael,
sangaíli mán onu gángay iIsrael.
20 Ay akkan kayu mangán ka oray
nágan na nga atán pamalbád. Oray ka
wàna nga pagyanán nu, ay masápul la
áwan pamalbád da sinápay ya kanan
nu," nán na.

Negayát da tu nunna nga Paskuwa

21 Ay se la nga kirrawán tu Moses datu
ngámin na pangmanàman datu iIsrael, ay
se na nán kaggída, "Mamíli ya isa isa
kadakayu ka urbun karneru onu urbun
kalding ka partiyan nu ka kanan na
pamilya nu ki Paskuwa.
22 Nu naparti yin ya urbun, ay mamsat
kayu ka isopo, ta ittu ya pagpinta nu
kadaya gagyangán nu kiya dága naya ur-
bun. Ay nu napintáan nin ya gagyangán
nu ka dága, ay áwan nin ya lumaw-lawán
kadakayu panda ki pagmakát.
23 Ata umbet magdàdàdà e APU nga
magpatay kadaya iEgipto. Ay nu masin-
gan naya gagyangán na napintáan ka
dága, ay làtáwan nayán na balay. Akkan
na palnàan ya magpatay kiya balay nu.

24 Manggayát kiddi yin ka panda, ay
kuwaan nu idi nga bílin ku kadakayu se
daya ngámin na gakagaka nu.
25 Ay nu dumatang kayu win kiya íli nga
nekari ne APU nga idde kadakayu, ay sil-
silibráran nu ya Paskuwa ki káda dagun.
26 Ay nu saludsúdan daya annánà nu,
nu nágan naya sarut nedi nga agsilibrár
nu,
27 ay kagiyan nu kaggída nga 'Ittu ya
agbasu tada ke APU ka angsilibrár tada
kiya nanglàtaw na kadaya balay tada
ngámin na iIsrael, kane patayan na daya
manákam ma laláki nga annánà daya
iEgipto. Liniwánan na daya babbabalay
tada,' nán nu" nán ne Moses. Ay dinay-
dáyaw datu tolay nge APU.
28 Ay se yala nga nawe datu iIsrael se
da kinuwa tu ummán kitu pàwa ne APU
kaggída nga nepekagi na kitu Moses se tu
Aaron.

Natayán ngámin datu manákam nga lalláki nga annánà datu iEgipto

29 Ay kitu túlad tu gabi, ay pinatayán
ne APU ngámin datu manákam ma lalláki
nga annánà datu iEgipto, neráman na
ngámin oray tu manákam ma laláki
nga an-anà tu ári nga ittu sumarunu
kaggína nga mangituráy ka Egipto, se
daya mannákam ma lalláki nga annánà
datu bálud nga atán ki agba-balúdán.
Pinatayán na pe datu ngámin nunna nga
toru daya animál da.
30 Ay ginumniya tu ári kitun na gabi
se datu ù-upisiyál na, ay se ngámin datu
iEgipto. Nagìna na tu aggul-ulul tutu
wala datu tolay, áta áwan balay nga áwan
minatay na.
31 Ay tútu pinaayabán natu ári tu
Moses se tu Aaron kitun na gabi, ay se
na nán kaggída, "Ara, magtálaw kayun
kanedi! Panáwan dakami se daya tolay
ku. Dakayu ngámin na iIsrael. Mawe
kayu ngámin nin na magday-dáyaw ke
APU nga ummán kitu piyán nu wa
kuwaan.
32 Alà nu ngámin daya bak-báka nu,
se daya karneru se kalding nu, se kayu
magtálaw win. Ay se ikarárag dà pe ta
kalakkán nà din," nán na.
33 Ay binur-burung datu iEgipto nga
pinatálaw datu iIsrael kitu íli da ta nán
da, "Matay kami ngámin nin," nán da.
34 Ay tútu nabur-burung pe yala nga
nagtálaw datu tolay. Inalà da pe yala
ngin datu limmug da nga arína nga akkan
pikam napayán ka pamalbád nga atán
kadatu aglammugán da nga lagíma. Ay
se da nga tinúput datun se da la nga
pintukelán.
35 Ay nagadang pe datu iIsrael ka balitù
se datu nakangin-ngína nga iggagaldid se
bádu kadatu keliyán da nga iEgipto nga
ummán kitu kinagi tu Moses kaggída.
36 Ay kinuwa ne APU nga pàgan datu
iEgipto datu iIsrael. Ay díkod niddánán
nala datu iEgipto datu ngámin na agngan
datu iIsrael. Díkod, adu tutu wala datu
inalàán datu iIsrael kadatu iEgipto.

Tu nagtálaw datu iIsrael ka Egipto

37 Ay díkod naggayát ka Rameses, ay
nagdal-dalen da la nga nawe datu iIsrael
ka Succot. Moli annam gatut ta ríbu datu
lalláki ngala nga nagdal-dalen, akkan
meráman datu babbay se datu annánà.
38 Ay adu pe datu nagbal-baláki nga
agtangeli nga kummíwid kaggída. Adu
tutu wala datu báka se karneru se kalding
nga netúgut da.
39 Ay linútu da la ka sinápay datu lim-
mug ga arína nga netúgut da. Akkan na-
payán ka pamalbád gapu kitu nekàtatán
da nga nagtálaw ka Egipto. Tútu áwan da
oras. Akkan da pe nakapagsagána kadatu
bálun da.
40 Ya dágup tu dagun na inag-agyán
datu iIsrael ka Egipto, ay appát gatut se
tallu púlu dagun.
41 Ay kitun mismu nga algaw wa ka-
balin natu mekappát gatut se tallu púlu
walgaw, ay ittu tu inagtálaw datu ngámin
na tolay ne APU ka Egipto.
42 Ittu tun na gabi tu inagtagasíngan ne
APU kadatu iIsrael, kitu nangitálaw na
kaggída ka Egipto. Ay idi pe nga gabi,
ay ittu ya dam-damdamman peyang pe
datu iIsrael se datu gakagaka da ka áwan
panda ka ammadáyaw da ke APU.

Datu lin-lintag mepanggap kitu Piyasta nga Paskuwa

43 Ay se la nán ne APU kitu Moses se
kitu Aaron, “Tu idi ya lintag ki Piyasta nga
Paskuwa: áwan agtangeli nga mangán
kiya kanan nu ki Paskuwa.
44 Ngamay daya ginátang nu wa asassu
nu wa nakúgit tin, ay annung da ya
mangán kadaya akakkanan ki Paskuwa.
45 Akkan mabalin mangán pe daya san-
gaíli nu se daya pillu nu wa magubra
kadakayu.
46 Kanan nu wala ki isa nga balay ya
pinarti nu nga urbun karneru onu urbun
kalding. Akkan kayu mangilawán kiya
balay kiya karni na. Ay se áwan nu wa
ritúan na tuláng na.
47 Masápul la silibráran ngámin daya
iIsrael idi nga Piyasta nga Paskuwa.
48 Ay nu atán agtangeli nga mepagyán
kadakayu, ay se piyán na ya mepangán
kiya Paskuwa, ay masápul pikam ma
kugítan nu daya ngámin na laláki kiya
pamilya na. Mebíláng pe yin na isa
kadakayu, ay díkod annung na ngin ya
mepangán kiya Paskuwa. Ngamay akkan
mabalin mepangán daya akkan nakúgit.
49 Sissa ya lintag para kadakayu se
para kadaya agtangeli nga mepagyán
kadakayu,” nán na.
50 Ay díkod kinurug ngámin datu tolay
tu nebílin ne APU kitu Moses se tu Aaron.
51 Ay kitun mismu nga algaw, ay ittu
tu inangngitálaw ne APU kadatu ngámin
iIsrael kitu íli Egipto.

13

Kuw-kuwa APU ngámin daya lalláki nga munna nga meanà

1 Ay nán ne APU kitu Moses,
2 “Ikísim para kiyà ngámin daya lalláki
nga munna nga meanà, tolay mán onu
animál. Kuwà ngámin daya manákam
ma meanà,” nán na.

Tu piyasta nga pinagkakán da ka sinápay nga áwan pamalbád

3 Ay nán tu Moses kadatu tolay, “Akkan
nu kal-kaligpanán idi nga algaw wa nek-
awayaán nu kiya inangngasassu daya
iEgipto kadakayu, se ya inagtálaw nu
ka Egipto. Ata gapu kiya pannakabalin
ne APU, ay netálaw nakayu kanedi nga
giyán. Kídi nga algaw, akkan kayu tutu
wala mangán ka sinápay ya napayán ka
pamalbád.
4 Idi nga munna nga algaw naya búlán
Abib (búlán na agmayán daya mait) ya
agtálaw nu ki Egipto.
5 Silibráran nu idi nga Piyasta ki káda
nga munna nga búlán ki dagun, nu mip-
pan nakayu ne APU win kiya napiya se
nadam-ag tutu wala nga lusà nga nekar-
kari na kadatu apuapu nu. Atán pikam da
Cananeo, se daya Heteo, se daya Amorreo,
se daya Heveo, se daya Jebuseo kiyán na
lusà.
6 Ki unag pittu walgaw, ay áwan
kadakayu ya mangán ka sinápay ya na-
payán ka pamalbád. Ay kiya mekapittu
wa algaw, ay magpiyasta kayu ka agday-
dáyaw nu ke APU.
7 Ki unag pittu walgaw, tittu daya
sinápay ya áwan pamalbád ya kanan nu.
Ay masápul la áwan masmà a pamalbád
onu sinápay ya atán pamalbád na ki oray
ka wàna kiya íli nu.
8 Ay ikagi nu kadaya annánà nu wa
lalláki, nga kuk-kuwaan nu idi gapu
kiya kinuwa ne APU para kadakayu kitu
nagtálaw nu ka Egipto.
9 Ay idi nga piyasta, ay árig na ya panda
ngala nga nippapáy kiya kurimang nu,
onu kiya kíday nu ka panamdammán nu
peyang kadaya bil-bílin ne APU. Ata gapu
kiya pannakabalin ne APU, ay netálaw
nakayu ka Egipto.
10 Díkod akkan nu kal-kaligpanán dedi
nga bil-bílin. Dam-damdamman nuda nu
umbet ya oras da kampela ngin ki kada
dagun.

Mekísi para ke APU ngámin daya manákam nga lalláki

11 Ay nu mippan nakayu ne APU win
kiya íli nga nekar-kari na nga idde
kadakayu se kadatu apuapu nu nga ittu
ya giyán pikam daya Cananeo, ay se
midde na pe yin kadakayu,
12 ay masápul la ikísi nu para ke APU
ngámin daya mun-unna nga laláki nga
annánà nu; se daya mun-unna nga toru

daya áyam nu, ay mepakin-kuwa da ke
APU.
13 Ngamay daya mun-unna nga toru nga
an-anà daya asnu nu, ay sukatán nu ke
APU ka urbun karneru. Ay nu akkan
nu masukatán, ay masápul ritúan nu ya
bùlaw na. Ay ngámin pe nga manákam
ma laláki nga an-anà nu, ay masápul la
sakaan nu ke APU.
14 Ay nu umbet ya oras sa agsaludsud
naya an-anà nu, nu nágan naya piyán
kagiyan naya ummán kiyán na kuwaan
nu, ay ittu idi ya ikagi nu kaggína, 'Gapu
kiya pannakabalin ne APU, ay netálaw
nakami ngámin ka Egipto kitu inangn-
gasassu datu iEgipto kadakami.
15 Ay kitu nagsúkir natu ári nga akkan
nakami papannan, ay pinatayán ne APU
ngámin datu manákam ma laláki nga
annánà datu iEgipto se datu ngámin
nunna toru nga annánà datu an-animál
da pe. Ay túya medátun ngámin daya
munna nga lalláki nga annánà daya an-
animál. Ngamay ngámin daya manákam
ma laláki nga annánà, ay masápul
masaka da,' nán nu kaggína.
16 Iyán na kuwaan nu, ay meárig
ka panda ngala nga megalut kiya ku-
rimang nu, onu mippáy kiya kíday nu
ka pakadamdammán nu nga gapu kiya
pannakabalin ne APU, ay netálaw nakayu
ka Egipto," nán na.

Tu ummán ka adígi nga angap se apuy

17 Ay kane pataláwan natu ári datu
tolay yin, ay nealekaw ne APU da kitu
íli datu Filisteo kane idalen nada, nga
ittu tun kuma tu adanni nga dalenan da,
áta nán ne APU Dios nga, "Get tala nu
makappoli daya tolay nu gubatan dada
daya kalínga da, ay magulli da ka Egipto,"
nán na.
18 Ay díkod nealekaw ne Dios da kitu
ir-ir-er ra mameyag kitu Daggáng nga
Bebay. Ay datu iIsrael, ay sissasagána da
nga makigubát kitun na nagtálaw da kitu
íli Egipto.
19 Kitun na nagtálaw da, ay netúgut
pe tu Moses datu tuláng tu Jose, áta
nepesipata na kadatu iIsrael nga kuwaan
da tu piyán na. Ay nán na kaggída kitun,
"Umbet ya oras nga angngalà ne Dios
kadakayu. Ay kiyán na oras, ay masápul
la alà nu daya tuláng ku," nán na.
20 Ay tútu nagrubbuwát da ka Succot,
ay se da la nga nangipasíkád ka kampu da
kane dummatang da ka Etam kitu panda
natu ir-ir-er.
21 Ay kitu agdal-dalen da, ay uwad
ummán ka abay tutu wala nga adígi
nga angap nga nagin-inunna kaggída nu
algaw. E APU tun nga mangitur-turung
kaggída. Ngamay nu gabi tu agdal-dalen
da, ay maginunna kaggída tu ummán ka
abay tutu wala nga adígi nga apuy, nga
ittu tu dílág da, ta senu annung da ya
magdal-dalen ki algaw se gabi.
22 Akkan tutu wala nga umawan kitu
àráng datu tolay tu angap nu algaw se tu
apuy nu gabi kitun na nagdal-dalen da.

14

Dummalákit datu iIsrael kitu Daggáng nga Bebay

1 Ay se la manin nán ne APU kitu Moses,
2 "Kagiyan mu kadaya tolay ya mag-
ulli da, ta magkampu dala ngin kitu
adanni ki bebay kitu àráng Pihahirot,
kitu nagbàtán Migdol se tu Daggáng nga
Bebay, kitu pane àráng kitu Baal-zefon.
3 Ay díkod nán naya ári ka Egipto nga
nagal-aliwagwag kayu, ay se napúkù kayu
kiya ir-ir-er.
4 Ay pagsukíran ku ya uray naya ári, ay
díkod aplan nakayu. Ay mapadayáwan
nà manin kiya angngábà ku kiya ári se
kadaya suldádu na. Gapu kiyán, ay mam-
muwán daya iEgipto nga iyà ya APU," nán
na. Ay ittu tu kinuwa da kurug.
5 Ay kane kagiyan da kitu ári nga
nagtálaw datu iIsrael lin, ay naulis manin
tu uray na se datu uray datu ù-upisiyál
na. Ay nán da, "Sinnan nu kod ya kinuwa
tada! Tura tada pinapan datu iIsrael lin,
ay aggída mà tu magsur-surbi kadàtada!"
nán da.
6 Díkod nepesagána na tu takay na, se
na inayabán datu suldádu na.
7 Annam gatut tu kapíyán na takay
suldádu tu inalà da, ay se inalà da pe

ngámin datu takay suldádu ka Egipto.
Atán ap-apu ngámin dayán.
8 Pinagsúkir ne APU tu uray natu ári ka
Egipto. Ay díkod nagrubbuwát da ngin
na mangpal kadatu iIsrael la sittuturad da
magtálaw win.
9 Impal datu suldádu nga iEgipto da
nga sittatakay kitu kabalyu da se kadatu
takay suldádu da. Uwad pe datu kabalyu
natu ári se ngámin datu suldádu na. Ay
sinìmát dada nga atán magkampu kitu
adanni kitu bebay nga adanni pe ka
Pihahirot kitu pane àráng Baal-zefon.

10 Ay kane umadanni tu ári kitu giyán
da, ay naamawán datu iIsrael da. Ay
nasingan da nga atán datu suldádu nga
iEgipto nga umad-adanni kaggída. Ay
díkod nagansing da tutu wala. Ay tútu
nagkarárag datu iIsrael ke APU.
11 Ay se da nán kitu Moses, “Taanna,
tura nakami yala nippan kanedi ir-ir-er ra
matay? Awan agkà kampusantu ka Egipto
wa annung da pangitamnán kadakami ta?
Sinnam kod ya kinuwám! Tura nakami
netálaw ka Egipto!
12 Ittu mà idi kammala tu nán mi kikaw
win ka Egipto! Tútu kinagi mi nga bay-
án nakami yala nga magsurbi kadaya
iEgipto. Ta napì-piya ya magsurbi kadaya
iEgipto, may ya matay kídi ir-ir-er,” nán
da.
13 Ngamay nán tu Moses kadatu tolay,
“Bag-bagkaddan nu wala daya ur-uray
nu, ay se akkan kayu wa magansing.
Sinnan nu wala ya angngilísi ne APU
kadakayu kídi. Ata daya iEgipto nga
sisinnán nu kídi, ay áwan nu wa masin-
gan nin kaggída nu kuwa.
14 E APU ya makigubát para kadakayu.
Maging-inggap kayu wala,” nán na.

15 Ay nán ne APU kitu Moses, “Taanna,
tura ka pikam mala makiseng kiyà.
Kagiyan mu kadaya tolay nga itul-túluy
da la ya agdal-dalen da.
16 Itáyag mu ya tàdukud mu, se mu
la ibúgit kiya bebay, ta senu magtuway
ya danum, ay senu magdal-dalen dala
kiya namaga nga lusà nga dumalákit kiya
bebay daya iIsrael.
17 Ay pagsukíran ku daya uray daya
iEgipto, ta senu aplan dakayu ki agbàláng
nu, ay senu madáyaw wà kiya angngábà
ku kiya ári se daya suldádu na se daya
magtatákay kadaya takay na se daya
suldádu na nga sittatakay kadaya takay
da.
18 Ay díkod mammuwán daya iEgipto
nga iyà ya APU, nu napadayáwan nà in
kiya angngábà ku kiya ári da, se daya
suldádu na nga sittatakay kadaya takay
na, se daya sittatakay kadaya takay da
kampela ngin nin,” nán na.

19 Ay se la nga nagpalodi tu anghel
ne Dios nga nagin-inunna kadatu iIsrael
kitu agdal-dalen da. Ay tu magin-inunna
kaggída nga ummán ka abay pànang nga
adígi nga angap, ay nagpalodi pe.
20 Atán nin kitu nagbàtán datu iIsrael se
datu suldádu nga iEgipto. Ay naggìbat tu
tapíngit ta padne kitu giyán datu iEgipto.
Ngamay nawada tu tapíngit ta padne
kitu giyán datu iIsrael. Díkod akkan
makaadanni datu iEgipto kaggída.

21 Ay se la nga netáyag tu Moses datu
íma na se nu ibúgit kitu bebay. Ay
nalawagán nga pinagbáli ne APU ka nag-
gat tutu wala nga nagpagayát ka pane lat-
takán, ay ittu tu namagtuway kitu danum.
Namaga nga lusà tu nagtuwayyán tu
danum.
22 Ay díkod nanalen nala nga dum-
malákit datu iIsrael kitu bebay. Nanalen
da kitu nagbàtán tu danum nga ummán
ka darupírip kitu magpíngit kaggída.
23 Ay impal datu suldádu wa iEgipto da,
se datu suldádu natu ári nga sittatakay
kadatu kabalyu na, se datu sittatakay kitu
takay suldádu. Dumalákit da kuma pe
kitu bebay.
24 Ay kane danni láwa ngin, e APU nga
atán kitu apuy se kitu angap, ay nasingan
na datu iEgipto. Ay tútu pinagriddù nada.
25 Netalatalán datu lígay datu takay
da, ay tútu nasulitán da tutu wala. Ay
tútu nán datu iEgipto, “Pagdita tada ngala
daya iIsrael lin, ta e APU ya mangigdù
kaggída kadàta nga iEgipto,” nán da.

26 Ay se la nga nán ne APU kitu Moses,
“Itáyag mu manin daya ímam se mu
ibúgit kiya bebay, ta senu magamung

manin daya danum, ay senu malnap daya
iEgipto nga sittatakay kadaya takay da
nga suldádu se kadaya kabalyu da,” nán
na.
27 Ay tútu netáyag kurug tu Moses datu
íma na, se na ibúgit kitu bebay. Ay tútu
nagulli kammin kitu napadan na gangay
na tu bebay kane pagmakát. Magtálaw
kuma datu iEgipto nga nán da, ngamay
linimat ne APU da ngala ngin kitu túlad
tu bebay.
28 Nagamung kammin tu danum, ay
díkod linnap na datu takay datu suldádu
se datu sittatakay kadatun, se ngámin
na suldádu natu ári nga inumpal kadatu
iIsrael kitu bebay. Awan nabiyág kaggída
oray isa.
29 Ngamay datu iIsrael, ay nagdal-
dalen da ngala kitu namaga nga dálen
kitu nagbàtán tu nagtuway ya danum
nga ummán ka darupírip kitu magpíngit
kaggída.
30 Ay díkod kitun na algaw, ay nigdù ne
APU datu iIsrael kadatu iEgipto. Nasingan
datu iIsrael kitu dappit tu bebay datu
baggi datu iEgipto nga nagkakátay.
31 Ay nasingan ngámin datu iIsrael tu
nakas-kasdáaw wa kinuwa ne APU ka-
datu iEgipto. Ay díkod nagansing da se
nangurug da ke APU se kitu Moses nga
bobonan na.

15

Tu kansiyon tu Moses ka pagdáyaw na ke APU

1 Ay se yala nga nagkansiyon de Moses
se datu iIsrael ka pagdáyaw da ke APU.
Ay nán na kídi tu kansiyon da, “Magkan-
siyon nà ke APU gapu kiya nadáyaw wa
nangábà na. Linimat na daya kabalyu se
datu magtatákay kaggída ki bebay.
2 E APU ya pabilgan ku. Ay aggína ya
nangigdù kiyà. Aggína ya Dios ku, ay se
day-dayáwan ku. Aggína pe ya Dios datu
apuapu ku, ay túya ipangátù.
3 E APU, ay nabílag ki gubát. Yahweh
ya ngágan na.
4 Nelimat na kiya bebay datu suldádu
naya ári se datu takay da. Nelimat na
datu karungtán na suldádu naya ári kiya
Daggáng nga Bebay.
5 Nalnap da. Inumlad da nga ummán
ka batu.
6 Naturáy se mannakabalin ya diwanán
na ímam, O, APU, ta netar-tarawesáng
ngala daya kalínga mu.
7 Ay gapu kiya kinaturáy mu tutu wala,
ay ur-úray la daya kumalínga kikaw.
Gapu kiya rungat mu, ay masìdug da
ngala nga ummán ki dànág.
8 Oray ya aggángat mu wala, ay nau-
rnung ya danum, ay se nagsíkád da
ummán ki darupírip, ay nagsibbukal lala
ya danum ki túlad bebay.
9 Ay nán daya kalínga, ‘Aplan kuda.
Sìmatan kuda. Abáan kuda, se ku alà
daya kuw-kuwa da. Alà ku ngámin
ya piyán ku kaggída. Patayan kuda ki
ampiláng ku. Ya ímà mismu ya mamatay
kaggída,’ nán da.
10 Ay kane pagbaliyam, ay nalnap da ki
bebay. Inumlad da ngala nga ummán ki
buli kitu magsag-saggiyár nga danum.
11 Awan mepáda kikaw APU, oray iinna
nga diy-diyos. Nakas-kasdáaw ya ki-
nadáyaw mu se kinamárum. Ay nakas-
kasdáaw pe ya diláng mu se daya kuk-
kuwaan mu.
12 Kane ùnatan mu wala ya diwanán na
ímam, ay sillan lusà da ngala.
13 Gapu kiya akkan maul-ulis nga
aminya mu, ay neturung mu daya tolay
mu wa inalà mu. Gapu kiya pannaka-
balin mu, ay netur-turung muda panda
kiya nasantuwán na lusà a giyán mu.
14 Kane magìna da tolay ya kinuwám,
ay nagansing da tutu wala. Daya umíli ka
Filistia, ay magansing da.
15 Ay nagansing tutu wala pànang daya
agtuturáy da ka Edom. Ay nagpil-pilpig
datu à-apu daya iMoab kitu ansing da
tutu wala. Ay daya umíli ka Canaan,
ay naawanán da ka namnáma gapu ki
ansing da.
16 Napalotán tu aggansing da gapu kiya
napágus tutu wala nga pannakabalin
mu. Ummán da tutu wala ki batu wa
áwan kíni-kínin panda kiya akalíwán
daya netálaw mu, O APU, nga tolay mu.
17 Alà muda tolay mu, ay se muda nga
paggunàan kiya bantay mu, nga ittu ya
pinagbalin mu, O APU, ka pagag-agyanán

se giyán mu, O APU nga ikaw kampela
ngin nin ya nangwa.
18 E APU ya magturáy peyapeyang ngin
ka áwan panda."

Tu kansiyon tu Miriam

19 Kane atán datu kabalyu natu ári
se datu takay suldádu se datu sittatakay
kadatun nga manalen da kuma pe kitu na-
maga nga lusà, ay pinagamung kammin
ne APU tu nagtuway nga danum. Ngamay
datu iIsrael, ay nagdal-dalen da ngala kitu
namaga nga lusà kitu bebay.
20 Ay tu Miriam nga isa nga profeta nga
wagi tu Aaron, ay nangalà ka kir-kirreng,
ay se nala nga negayát nga magsasála
datu kabbulun na nga babbay nga atán
kir-kirreng pe.
21 Ay se la nga nangansiyon tu Miriam.
Tu idi tu kansiyon na, "Magkansiyon kayu
ke APU, ta nadáyaw tutu wala ya nangábà
na. Linimat na ki bebay datu kabalyu se
datu magtatákay kaggída," nán na.

Tu napet nga danum nga nagbalin ka namit

22 Ay se la nga nirbuwát tu Moses datu
iIsrael kitu Daggáng nga Bebay, se da
mawe kitu ir-ir-er ka Sur. Tallu walgaw
da kitu ir-ir-er may áwan da masmà nga
danum.
23 Ay kane dummatang da ka Mara,* ay
akkan da mainum tu danum na ta napet.
Ittu lugud tu gapu na nengágan ka Mara,
ta napet tu danum kitúni.
24 Ay tútu nagríri datu tolay kitu Moses
nga nán da, "Ay nágan naya inuman mi
yin?" nán da.
25 Ay tútu nakiseng tu Moses ke APU.
Ay tútu uwad netùgud ne APU nga káyu.
Inalà ne Moses tu káyu, ay se na ipisù
kitu danum, ay tútu nagbalin ka namit tu
danum min. Ay kitúni, ay uwad kinagi
ne APU kaggída nga bílin na masápul
surútan da. Ay sinisímán nada kitúni.
26 Ay nán na, "Nu gìnán nu tutu wala
ya kagiyan ku nga APU nga Dios nu, ay
se nu kuwaan ya kustu ki agsisíngan
ku, ay se nu kurugan daya lin-lintag se
bil-bílin ku, ay akkan takayu pagtakitan.
Akkan màwa kadakayu tu kinuwà kadatu
iEgipto. Ata iyà nga APU ya mamabílag
kadakayu," nán na.
27 Ay se da la nga dumatang ka Elim
nga giyán datu sangapúlu se duwa nga
gabbuwà, se pittu púlu wa múla nga
ummán ki buwa. Ay nagkampu da kitu
adanni kadatu danum.

16

Tu nangngidde ne APU ka mána se ammà

1 Ay nagrubbuwát manin datu ngámin
na iIsrael ka Elim. Nawe da manin, ay
se dala nga dummatang kitu ir-ir-er ka
Sin, nga atán kitu nagbàtán Elim se Sinai.
Tu algaw wa nedaddatang da kitúni,
ay kitu mekasangapúlu se limma natu
mekàduwa búlán panda kitu inagtálaw
da ka Egipto.
2 Ay ngámin da nga iIsrael, ay nagríri
da kitu Moses se kitu Aaron kane atán da
kitu ir-ir-er.
3 Ay nán da kaggída nga duwa, "Napì-
piya kuma ngala nu pinatayán nakami ne
APU win kitu kowad mi pikam ka Egipto
nga magbattug kadatu karni se sinápay
kannán. Ngamay nilbet nakami kídi ya
ir-ir-er nga matay ngámin ki bisin," nán
da.
4 Ay se yala nga nán ne APU kitu
Moses, "Sinnam á ta pagudanan ku ka
makkán. Ay inalgaw wala ya aggalà nu
se daya tolay ka annung nu wala kanan
ki tangalgaw. Ummán kiyán ya kuwaan
ku ka paninnán ku nu ikurug da ya bílin
ku onu akkan.
5 Ay ya alà da kiya mekannam ma
algaw, ay mamidduwa ya kaadu na kitu
al-alà da ki inalgaw," nán na.
6 Ay tútu nán tu Moses se tu Aaron
kadatu iIsrael, "Nu gabi, ay mammuwán
nu wa e APU ya nangitálaw kadakayu ka
Egipto.
7 Ay nu pagmakát, ay masingan nu
ya kinadáyaw ne APU, áta nagìna na ya
agríri nu kaggína. Iin kami ka nán nu ta,
nga ririyan nu peyang?" nán da.
8 Ay nán tu Moses, "Nu gabi iddán
nakayu we apu ka karni, se iddán nakayu

* **15:23 15:23** Ka Hebreo nga aggúni, ya sarut naya "Mara" ay napet.

ka sinápay nu pagmakát, ta senu mabtug
kayu ki piyán nu, áta nagìna na ya nagríri
nu kaggína. Ata kiya agríri nu, ay akkan
dakami ya kurug ririyan nu, nu di ye APU,
ta iin kami ka nán nu ta?" nán tu Moses.
9 Ay nán tu Moses kitu Aaron, "Kagiyan
mu kadaya ngámin tolay nga umadanni
da ke APU, ta nagìna na daya ríri da," nán
na.
10 Ay kitu akun-oni pikam tu Aaron
kadatu tolay ay linam-aw datu tolay tu ir-
ir-er. Ay nasingan datu diláng ne APU kitu
angap.
11 Ay nakiamomán ne APU kitu Moses
nga nán na,
12 "Nagìna ku ya agríri daya tolay.
Kagiyan mu kaggída nga nu masirbut tin
ya mata, ay mangán da ngin ka karni. Ay
nu pagmakát, ay mabtug da pe a sinápay,
ta senu ammuwán da ngámin na iyà ya
APU nga Dios da," nán na.
13 Ay kane din na gid-gidám min, ay
adu tutu wala datu ammà a naglalbet
kitu giyán datu báwi da. Ay nalokop tu
kampu da kaggída. Ay kane pagmakát
adu lapáat kitu giyán datu báwi da.
14 Ay kane umawan datu lapáat, ay atán
kitu útun lusà ya pus-pusà a bibittì a
ummán ka ning-ingpit ta papel.
15 Ay kane masingan datu tolay tun,
ay nán da kitu isaisa kaggída, "Nágan
dedi?" nán da. Ata akkan da ammu nu
nágan datun. Ay nán tu Moses kaggída,
"Sinápay yán na nidde ne APU kadakayu
ka kanan nu.
16 Ay tu idi ya bílin ne APU kadakayu,
'Maggalà ya isaisa kadakayu sigun kiya
annung na kanan. Ipànung nu wala kiya
kaadu nu kiya isa nga báwi. Gudduwa
salup ki kada isa tolay,' nán na" nán tu
Moses.
17 Ay ittu kurug tu kinuwa datu tolay.
Uwad kaggída datu naggalà ka nasurù
kitu masápul da, ay uwad kaggída datu
kúráng tu inalà da.
18 Ngamay kane salupan da ngin, ay
áwan sur-surù onu kur-kúráng datu in-
alàán da. Nepà-pakustu wala kadatu
masápul da.
19 Ay nán tu Moses kaggída, "Akkan
kayu mangibunna kiyán," nán na.
20 Ngamay akkan da nga kinur-kurug tu
Moses. Díkod nangibunna datu duddúma
kaggída. Ay naagtán se nabuyù tu neb-
unna da. Ay tútu nalùsaw tu Moses
kaggída.
21 Kada pagmakát, ay maggalà da kitun
sigun la ngin kitu annung da nga kanan.
Ay nu natà-takit sínág gin, ay marúnát pe
yin.
22 Ay ya alà da kiya mekannam ma
algaw, ay mamidduwa ya kaadu na kitu
inalgaw wa alà da. Agtangasalup ya kada
isa tolay kaggída. Ay kane umbet datu
pangmanàman datu tolay kitu Moses ta
saludsúdan da kaggína nu taanna,
23 ay nán tu Moses kaggída, "Tu idi
ya nán ne APU, 'Kaláwa ay algaw wa
pinaggiimáng. Nasantuwán yán na algaw
para ke APU. Túya lutuwan nu ngámin
nin daya masápul nu. Ay daya bunna nu,
ay iarimán nu ka para kaláwa,' nán na,"
nán tu Moses.
24 Ay díkod nangibunna da nga ummán
kitu kinagi tu Moses kaggída. Ay akkan
naagtán se akkan nabuyù datu bunna da.
25 Ay nán tu Moses kaggída, "Kanan nu
kídi nga algaw datu bunna nu. Awan nu
masmà kiyán kiya lasi, áta kídi nga algaw
ay algaw panaggimáng ne APU.
26 Annam ma algaw ya aggalà nu kiyán,
ngamay kiya mekapittu wa algaw nga ittu
ya algaw wa pinaggiimáng, ay áwan nu
wa masmà," nán tu Moses.
27 Ay kitu mekapittu wa algaw uwad
kaggída datu nawe kammala nga maggalà
kuma kitun na akakkanan. Ngamay áwan
da nga nasmà.
28 Ay tútu nán ne APU kitu Moses,
"Nungay na ya angikurug nu tutu wala
kadaya bil-bílin ku se daya lin-lintag ku
kadakayu?
29 Sinnan nu kod! Nidde ne APU
kadakayu ya algaw wa pinaggiimáng.
Túya kiya mekannam ma algaw, ay nidde
na kadakayu ya kanan nu kiya duwa
algaw. Ay túya magyán kayu wala kiya
unag báwi nu kiya mekapittu wa algaw."
30 Ay tútu nagimáng datu tolay kitu
mekapittu wa algaw.
31 Ay nepangágan datu iIsrael tun na

akakkanan ka "mána." Ummán ka bì-
bitì a buk-bukal nga pus-pusà tu singan
na tun. Ay ya ramán na, ay ummán
ka ramán naya ning-ingpit ta sinápay ya
napayán ka digu.
32 Ay nán tu Moses kadatu tolay, "Tu
idi ya bílin ne APU. 'Mangisirù kayu
ka gudduwa salup kiyán na akakkanan,
ta senu masingan daya ngámin gaka-
gaka nu. Díkod masingan da nu wà
ummán naya akakkanan na nepakkán ku
kadakayu kiya ir-ir-er kitu nangitálaw ku
kadakayu ka Egipto,' nán na," nán tu
Moses.
33 Ay nán tu Moses kitu Aaron, "Man-
galà ka ka bánga ka pangippayán mu ka
gudduwa salup kiya mána, ay se mu la
ippáy ki àráng ne APU, ta isirù tada para
kadaya gakagaka tada," nán tu Moses.
34 Ay nippáy natu Aaron tu tangabánga
nga mána kitu àráng natu arko nga giyán
natu nekesurátán datu bil-bílin ne APU
Dios, ta iarimán da nga ummán kitu
nebílin ne APU kitu Moses.
35 Appát púlu dagun na nagkán datu
iIsrael kitu mána panda kitu nedaddatang
da kitu giyán nga annung da paggunàán,
kitu panda natu íli Canaan.
36 (Ya gudduwa salup, ay pagkapúlu
natu iggugukud da kitun).

17

Tu gabbuwà nga gayát ka batu

1 Nagtálaw datu iIsrael kitu ir-ir-er ka
Sin, ay se da nga mawe ka Refidim.
Namin-adu da nga nagsin-sínang, ta ittu
tu bílin ne APU. Ay kane dumatang da ka
Refidim, ay nagkampu da manin. May
áwan da pagsàduwán kitúni.
2 Ay tútu nagríri manin datu tolay kitu
Moses nga nán da, "Wàna giyán danum
ma inuman mi?" nán da. Ay tútu nán
tu Moses kaggída, "Tura dà pabasúlan
peyang ta? Tura nu peyang pe tistíngan
ne APU?" nán na.
3 Ngamay datu tolay, ay sikkinum da
tutu wala, ay tútu magríri da kitu Moses
nga nán da, "Tura nakami yala netálaw
ka Egipto ta? Ta senu patayan nakami se
daya annánà mi se daya an-animál mi ki
awwaw mi!" nán da.
4 Ay tútu nakiseng manin tu Moses
ke APU nga nán na, "Nágan naya
pamàyanán ku kadedi tolay yi? Tagay dà
tùtoán nin na patayan!" nán tu Moses.
5 Ngamay nán ne APU kitu Moses,
"Ayabán mu daya pangmanàman daya
tolay, ay se kayu maginunna kadaya tolay.
Ay alà mu pe tu tàdukud mu wa nebadit
mu kitu wángag Nile.
6 Mawe kayu ka Horeb. Idaggán
taka kitúni kitu giyán tu batu kitúni.
Baditán mu tu batu, ay gumbuwà ya
danum nga ittu ya inuman daya tolay,"
nán na. Ay ittu kurug tu kinuwa tu
Moses kitu pagmar-marngán datu pang-
manàman datu iIsrael.
7 Ay nepangágan tu Moses tun na giyán
ka Massa se Meriba,* áta ittu tu giyán da
kitu nammar-parut da se nagríri da ke
APU kitu inagkuna da ka, "Bul-bulunan
nitta ne APU onu akkan?" nán da.

Tu nakigubát datu iIsrael kadatu Amalekeo

8 Ay kitu kowad da ka Refidim, ay
inumbet datu Amalekeo, ay se da ginubát
datu iIsrael.
9 Ay nán tu Moses kitu Josua,
"Magpíli ka kadaya lalláki ta mawe kayu
makigubát kadaya Amalekeo. Kaláwa,
ay mawe yà a magsisíkád kitu otun tu
bantay, ay se ku itatáyag ya tàdukud da
pinálà APU kiyà," nán na.
10 Ay kinuwa kurug natu Josua tu kinagi
tu Moses kaggína, ay se nawe nakigubát
kadatu Amalekeo. Ay tu Moses se tu
Aaron se tu Hur, ay nawe da nanùdu kitu
bantay.
11 Ay nu itatáyag tu Moses datu íma
na, ay mangábà datu iIsrael. Ngamay
nu ianìgad nada, ay datu Amalekeo datu
mangábà.
12 Ngamay nakásay pe yin datu íma tu
Moses. Díkod tu kinuwa da, ay nangalà
da ka batu wa nagtugawán na, ay se
netatáyag tu Aaron se tu Hur datu íma
tu Moses. Nagsissaán da datu íma na.

* **17:7 17:7** Ya sarut naya Massa, ay giyán na namar-parután. Ay ya sarut naya Meriba, ay giyán na nagririyán.

Díkod netatáyag datu íma na panda kitu
masirbut tu mata ngin.
13 Ay tútu inábà de Josua datu
Amalekeo.
14 Ay se la nga nán APU kitu Moses,
"Isúrát mu idi ki libru ka panamdammán
nu, ay se ikagim ke Josua: Ippà ku
tutu wala daya Amalekeo kídi kalawagán,
senu áwan makadamdam kaggída ngin,"
nán na.
15 Ay tútu nangwa tu Moses ka
annìdúgán ka pagbasu. Ay nepangágan
na ka "E APU ya banderà."
16 Ata nán na nga, "Itáyag ku ya ban-
dera† naya nangábà ne APU. Gubatan ne
APU daya Amalekeo peyapeyang ngin,"
nán na.

18

Tu naggagáyám natu Jetro kitu Moses

1 Ay tu Jetro nga pádi ka Midian
nga katugángan tu Moses, ay nagìna na
ngámin datu kinuw-kuwa ne APU para
kitu Moses se kadatu iIsrael nga tolay na.
Nagìna na nu mapaanna tu nangngitálaw
ne APU kadatu iIsrael ka Egipto.
2-4 Ay kane papannan tu Moses tu Zi-
pora nga atáwa na se datu duwa nga
annánà da nga lalláki, ay inalà kammin
natu Jetro da. Ya ngágan natu isa nga an-
anà na, ay Gersom (áta nán tu Moses nga,
"Gapu ta agtangeli yà ka nakaru," nán
na.) Ay ya ngágan tu isa, ay Eliezer (áta
nán tu Moses nga, "Ya Dios datu apuapu
ku ya sinummeng kiyà. Nelísi nà kitu
aggasippatay natu ári kiyà," nán na).
5 Ay inumbet tu Jetro nga katugángan
tu Moses kitu giyán de Moses kitu ir-ir-er
nga ittu tu nagkampuwán da kitu adanni
kitu bantay ne APU. Kabulun na tu atáwa
Moses se datu duwa nga annánà na.
6 Nepekagi na kitu Moses nga nán na,
"Atán umbet nge Jetro nga katugángam.
Kabulun na ya atáwam se daya duwa nga
annánà nu," nán na.
7 Ay tútu nawe Moses sa nanabat
kitu katugángan na, se nagukkab ka an-
grispitár na kaggína, ay se na inumàán.
Nagkikinnumusta da, ay se dala nga nawe
kitu báwi natu Moses.
8 Ay se yala kinagi natu Moses kitu
katugángan na ngámin datu kinuw-kuwa
ne APU kitu ári datu iEgipto se kadatu
iEgipto gapu kadatu iIsrael. Kinagi na
pe datu ngámin na nagrig-rigátan da kitu
dadalenán, se datu ngámin na nesisseng
ne APU kaggída gapu kadatun.
9 Ay naganggam tu Jetro gapu ka-
datun na napiya nga kinuw-kuwa ne APU
para kadatu iIsrael, se itu nangitálaw na
kaggída kadatu iEgipto.
10 Ay nán tu Jetro, "Maday-dáyaw we
APU wa ittu ya nangilísi kadakayu kadatu
iEgipto se kitu ári da.
11 Kídi, ay ammu ku win na e APU, ay
nangátu may ngámin daya diy-diyos. Ata
nelísi na daya tolay na kadatu iEgipto nga
ittu datu mangirupat tutu wala kaggída,"
nán na.
12 Ay se la nga nagbasu tu Jetro nga
katugángan tu Moses ka sinìdug ga pag-
basu ka pagdáyaw na ke Dios. Ay inum-
bet tu Aaron nga kabulun na datu pang-
manàman datu iIsrael, ay se da nepangán
kitu katugángan tu Moses kitúni nga
nagdayáwan da ke Dios.

Tu nagpíli natu Moses kadatu guwes kadatu tolay

13 Ay kane láwa na, ay ginayatán tu
Moses tu nagar-ariglu kadatu ríririri datu
tolay kadatu isaisa kaggída. Ginayatán na
kitu pagmakát panda tutu wala kitu gabi
yin.
14 Ay kane masingan natu katugángan
na tun na kuk-kuwaan na para kadatu
tolay, ay nán na, "Nágan naya kuk-
kuwaan mu? Taanna, tura ka sissa la
nga mangwa kiyán para kadaya ngámin
tolay? Ay manangalgaw kayu tutu wala
se daya tolay!" nán na.
15 Ay nán tu Moses kitu katugángan
na, "Ata nu atán piyán dedi tolay ya
ammuwán nu nágan naya piyán Dios, ay
iyà ya kapannán da.
16 Ay nu atán ríri naya isa kiya isa,
ay iyà pe ya kapannán da se iyà ya
mangguwes kaggída, ay se ku ipakammu

† **17:16 17:16** Nán daya duddúma nga "íma" idi.

kaggída ya bílin ne Dios se daya lin-lintag
na," nán tu Moses.
17 Ay nán tu katugángan na kaggína,
"Akkan napiya ya angwa mu.
18 Unawán mu ya baggim kampela ngin
nin se daya tolay. Nadammat pànang yán
na ubra. Akkan mu mabalin pagasissaan
yán.
19 Gìnán nà ta law-lawagán taka. Ay
sengán naka pe ye Dios. Ikaw ya
mangiúni kadaya tolay ke Dios. Ay ikaw
pe ya mangiamomán ke Dios kadaya ríri
naya isa kiya isa kaggída.
20 Ay ikaw pe ya magtùgud kaggída ka-
daya bil-bílin se lin-lintag ne Dios. Itùgud
mu pe daya napiya nga sur-surútan da se
daya napiya nga kuwaan da.
21 Ngamay magsápul ka pe kada tolay
nga annung da ya mangiapu. Pilíyam
daya tolay ya managgansing ke Dios se
daya mapiyár se daya akkan mabalin
pasùsúán. Ay ittu dayán daya ippáy mu
wa mangiapu kadaya tolay. Atán pan-
giapuwan mu ka maríbu, atán mangiapu
magatut, se atán mangiapu ka limma púlu
se atán mangiapu ka sangapúlu.
22 Ittu dayán nin daya mangguwes
peyang ngin kadaya tolay. Daya
nadammat ta kásu, ay ittu dayán daya
ilbet da kikaw. Ay nu daya bibittì a
kásu, ay aggída kampela ngin nin ya
makammu. Sengán daka kiya ubra, ay
díkod malaptán ka.
23 Ay nu pakunán mu kídi, sigun kiya
piyán pe ne Dios nga kuwaan mu, ay
akkan ka masulitán, ay se makaru pe nga
maariglu daya tolay. Díkod makappan
daya tolay pe yin na makaru kadaya
babbabalay da nga napiya uray."

24 Ginìna tu Moses datu kinag-kagi natu
katugángan na. Ay kinuwa na kurug
ngámin datu kinag-kagi na.
25 Nagpíli kurug tu Moses ka lalláki
kadatu iIsrael nga makabaal kitu ubra,
ay se nada pangiapuwan kadatu tolay.
Atán da tu mangiapu ka maríbu tolay,
atán datu mangiapu ka magatut, atán
mangiapu ka limma púlu tolay, ay se atán
da mangiapu ka sangapúlu tolay.
26 Aggída datu bíláng guwes datu to-
lay. Aggída kampela ngin tu mangguwes
kadatu bittì ala nga kásu. Ay datu
nadammat ta kásu, ay ittu datu nilbet da
kitu Moses.
27 Akkan nabayág panda kitun, ay nawe
pe yin tu Jetro kitu íli na, ay pinarbuwát
natu Moses sin.

19

Dummatang datu iIsrael kitu Bantay Sinai

1-2 Nagtálaw datu iIsrael ka Refidim.
Ay kitu munna nga algaw kitu mekàlu
búlán panda kitu inagtálaw datu iIsrael
ka Egipto, ay dummatang da kitu ir-ir-er
kitu bantay Sinai. Ay nagkampu da kitu
adanni kitu bantay.
3 Ay nanùdu tu Moses sa mawe maki-
amomán ke Dios. Ay kinumraw we
APU kaggína kitu bantay nga nán na,
"Kagiyam idi kadaya iIsrael nga gakagaka
natu Jacob:
4 Nasingan nu datu kinuwaán ku ka-
datu iEgipto. Ay se sikkaammu kayu kiya
nangippan ku kadakayu kanedi. Arig ku
ya karabúngan na nangikáyab kadakayu
kanedi.
5 Ay díkod nu kurugan nu daya kag-
kagiyan ku se akkan nu paglikudán ya
nagkakariyán tada, ay dakayu daya tolay
ku. Kuw-kuwà ya ngámin kalawagán,
ngamay dakayu ya idum-dúmà tutu wala
kadaya ngámin tolay.
6 Dakayu daya tolay ya nekísì para kiyà
a pagbalinan ku ka pappádì a magsurbi
kiyà. Tu dedi daya ikagim kadaya iIs-
rael," nán na.
7 Ay tútu nanagut tu Moses, ay se
na inurnung ngámin datu pangmanàman
datu iIsrael, ay se na nga kagiyan ngámin
datu pekagi ne APU kaggína.
8 Ay nagsissa ngámin datu tolay nga
summungbát nga nán da, "Kuwaan mi
ngámin daya kinag-kagi ne APU," nán da.
Ay se la nga kinagi tu Moses ke APU tu
kinagi datu tolay.
9 Ay se la kinagi ne APU kitu Moses,
"Umbet tà kadakayu may maglingad da
ki nànag ga angap, ta senu magìna dà
daya tolay nu makiamomán nà kikaw, ay

senu kurugan daka peyapeyang ngin ka panda,” nán na.

Ay se la nga kinagi tu Moses ke APU tu kinagi datu tolay.

10 Ay tútu nán ne APU kitu Moses, “Mawe ka ngin kadatu tolay, ay se muda pagdalusan kídi se kaláwa. Pasùnàám kaggída daya bad-bádu da.

11 Ay magsagána da kiya mekàlu wa algaw nga ittu ya annagut ku nga APU da kídi bantay Sinai. Ay atán da nga magsisíngan kiyán na annagut ku.

12 Ay kiya lebut na bantay, ay mangippáy ka pamandanán daya tolay. Ay nán mu kaggída, ‘Sin-sinnan nu ta áwan kadakayu ya manùdu kiya bantay, onu manùbit kiya panda na. Ay nu atán ya manùbit kiya bantay, ay masápul la matay.

13 Masápul la matùtokán onu mabútug. Oray tolay onu animál, ay masápul la matay,’ nán mu. Ngamay nu magìna da ngin ya mabayág ga tannug na tarumpeta, ay ittu yán ya annùdu da kiya bantay,” nán na.

14 Ay díkod nanagut tu Moses kitu bantay se la nawe kadatu tolay. Pinagdalus na datu tolay. Ay sinùnaán datu tolay datu bad-bádu da.

15 Ay se na nán pikam kaggída, “Masápul nakasagána kayu win kiya mekàlu wa algaw. Dakayu wa lalláki, ay akkan kayu meallay kadaya attáwa nu,” nán na.

16 Ay kane pagmakát natu mekàlu wa algaw, ay uwad addug se kilát se uwad nagìbat ta angap kitu bantay. Ay uwad pe naggat tutu wala nga tannug tarumpeta. Kane magìna datu tolay ya atán kitu kampu da, ay nagtar-tartar da kitu ansing da gapu kitu daggat na.

17 Ay se la neapu tu Moses sa nelawán datu tolay kitu kampu da ta mawe da sinnan ne APU Dios. Nagsisíkád da ngala kitu adanni kitu bantay.

18 Ay tu bantay Sinai, ay ummán ka nakalumotán ka atù, áta naganìgad de APU kitúni yin kiya apuy. Ay tu atù na, ay umas-asbà nga ummán ki atù pugun. Ay nangyagyag pe ka naggat tutu wala kitu bantay.

19 Ay kane dumgat tala nga dumgat tu tannug natu tarumpeta, ay nagúni tu Moses. Ay sinungbátan ne Dios kitu addug.

20 Ay se la nga naganìgad de APU kitu otun tu bantay Sinai. Pinalbet ne APU tu Moses kitu otun tu bantay, ay tútu nanùdu tu Moses.

21 Ngamay nán ne APU kitu Moses, “Mawe ka pikam managut, ta kagiyánam datu tolay, ta get tala nu lumàsig da nga maningan kiyà nga APU, ay adu kaggída ya matay.

22 Ay kagiyam pe kadaya pappádi nga umadanni kiyà nga dalusán da daya baggibaggi da, áta nu akkan, ay panísan kuda,” nán na.

23 Ay nán tu Moses ke APU, “Akkan manùdu daya tolay kídi bantay Sinai, áta ikaw mismu ya namílin kadakami nga ibíláng mi ka nasantuwán idi nga bantay, ay se kami mangippáy ka pamandanán kiya lebut na,” nán na.

24 Ay nán ne APU kaggína, “Mawe ka managut ta mawem alà nge Aaron. Ngamay akkan mu ipalúbus nga lumàsig daya pappádi se daya tolay nga umbet kanedi giyán ku, áta panísan kuda tutu wala nu kuwaan da yán,” nán na.

25 Ay díkod nanagut tu Moses kadatu tolay, ay se na nga kagiyan kaggída datu pekagi ne APU.

20

Datu sangapúlu nga bil-bílin

1 Ay se la nagúni ye APU Dios, ay ittu dedi daya kinag-kagi na:

2 “Iyà ya APU nga Dios nu wa nangitálaw kadakayu ka Egipto kitu inangngasassu da kadakayu.

3 Awan nu sabáli ibíláng ka diyos nu di iyà ala.

4 Akkan kayu mangwa ka sinan tolayán na diyos nu, onu panda ngala nga sinan singan daya panda ngala nga atán ka lángit, onu atán ki kalawagán, onu atán ki bebay.

5 Akkan kayu magukkab onu daydayáwan dayán, áta iyà nga APU wa Dios nu, ay naabugu wà a Dios. Panísan ku

daya kumagúra kiyà, se daya annánà da, se daya gakagaka da panda kiya mekàlu se mekappát nga paganakán.

6 Ngamay kadaya maminya kiyà se mangikurug kadaya bil-bílin ku, ay ipassingan ku kaggída ya áwan kaul-ulissán na amminyà oray panda ki mekasangaríbu nga paganakán.

7 Akkan nu ur-uráyan usaran ya ngágan ne APU wa Dios nu. Ata panísan ku tutu wala daya mangur-úray magusár ki ngágan na.

8 Ngilínan nu ya Algaw wa Pinaggi-imáng se ibíláng nu ka nasantuwán.

9 Annam ngalgaw ya angwa nu kadaya ngámin ubra nu.

10 Ngamay ya mekapittu wa algaw, ay Algaw wa Pinaggiimáng para ke APU wa Dios nu. Awan magubra tutu wala kadakayu kiyán na algaw, oray daya annánà nu, se daya asassu nu, se daya agtangeli nga atán ki balay nu. Akkan nu pe iubra daya animál nu.

11 Ata ki unag annam algaw kinuwa ne APU ya lángit se iya kalawagán se iya be-bay se daya ngámin na atán kadayán. Ay kitu mekapittu wa algaw, ay nagimáng. Díkod binindisiyonán ne APU yán algaw, ay se na kinuwa ka napatag.

12 Ipatag nu daya ama nu se ina nu, ta senu adaddu ya agbiyág nu kiya lusà a idde ne APU wa Dios nu kadakayu.

13 Akkan kayu pumatay.

14 Akkan kayu manaládag onu maki-daládag.

15 Akkan kayu magtákaw.

16 Akkan kayu magbus-busid kiya ag-sistígu nu kiya kumuntra kiya kasittolay nu.

17 Akkan nu asílan ya balay naya kasit-tolay mu, onu ya atáwa na, onu ya asassu na, onu ya báka na nga para ubra, onu ya asnu na onu panda ngala nga kuw-kuwa naya kasittolay mu."

18 Ay kane màmud ngámin datu tolay tu aggaddug na se tu agsal-sal-it na se magìna da tu tarumpeta, ay se masingan da nga magat-atù tu bantay, ay nagansing da tutu wala. Tútu nagyán da ngala kitu ad-adayyu.

19 Ay se dala nga nán kitu Moses, "Ikaw ya mangamomán kadakami, ay gìnán mika. May kagiyam ke Dios nga akkan nakami amomanán ta matay kami," nán da.

20 Ay tútu nán tu Moses kadatu to-lay, "Akkan kayu magansing ta tistíngan nakayu, ay piyán na nu magansing kayu peyang ngin kaggína, ta senu akkan kayu magbásul," nán na.

21 Ay nag-agyán nala datu tolay kitu ad-adayyu. Ngamay tu Moses, ay umadanni kitu nagìbat ta angap nga ittu tu giyán ne APU Dios.

Datu bil-bílin mepanggap kitu annìdúgán ka pagbasu

22 Ay nán ne APU kitu Moses, "Tu idi ya kagiyan mu kadaya iIsrael, 'Nasingan nu mismu nga iyà nga APU nga atán kídi lángit ya nangamomán kadakayu.

23 Ay túya akkan kayu mangwa ka sinan diyos nu nga nàwa ka balitù onu nàwa ka silber se nu dayáwan na ummán ki agdáyaw nu kiyà.

24 Mangwa kayu ka agbasuwán nu para kiyà, ay lusà ala ya usaran nu. Mangwa kayu kiyán na agbasuwán kadaya giy-giyán na pagpakammuwán ku kadakayu. Ay umbet tà nga mamindisiyon kadakayu. Yán na agbasuwán ya panìdúgán nu ka-daya pagbasu nu wa karneru onu báka, se ittu yán pe ya pangidatúnán nu kadaya karneru se báka ka aggiyáman nu ke APU.

25 Ay nu batu ya usaran nu wa mangwa kiya agbasuwán nu kiyà, ay akkan nu usaran daya killután na batu, áta rag-ragitán nu ya batu ki angngusár nu ki aruminta.

26 Akkan nu payán ka pákad ya ù-ùneán nu kiyán na agbasuwán nu para kiyà, áta nu umunè kayu, ay get tala masingan ya kannawan nu ipassingan,' nán na," nán mu.

21

Daya lin-lintag mepanggap kadaya asassu

1 Ay nán manin ne Apu kitu Moses "Tu dedi daya lin-lintag ga ipasúrut mu kaggída.

2 Nu gumátang kayu ka laláki nga
asassu wa Hebreo, ay annam dagun ya
agsurbi na kadakayu, ay se la nga mawe
yin nu mekapittu dagun na, nga áwan na
bay-bayádan.
3 Ay nu áwan na atáwa kane gatángan
nu, ay papannan nu wa áwan atáwa.
Ngamay nu atán atáwa na ngin kadakayu
nga gumátang kaggína, ay kabulun na
nga mawe yin ya atáwa na.
4 Ay nu ya laláki nga asassu, ay pinan-
gatáwa naya apu na ka asassu wa babay,
ay se da nagan-anà, tu apu natu babay ya
makin-kuwa kaggína se datu annánà na.
Ay mawe nga sissa tu laláki.
5 Ngamay nu nán natu laláki nga asassu
nga, 'Piyán ku ya apu ku se ya atáwà se
daya annánà ku, ay maddi yà mawe,' nu
nán na,
6 masápul la ippan naya apu na kitu
pagday-dayáwan ke Dios, ay se na ipa-
dat tu talínga natu asassu kitu gitap
na gagyangán onu kitu gamba natu
gagyangán, ay se na rabngan ki dúut. Ay
se la magsurbi tu asassu kitu apu na kiya
kasibbiyág na.
7 Ay nu ya isa nga laláki, ay iláku na ya
an-anà na nga babay ka asassu, ay sabáli
ya kàwaán na kiya kàwaán naya asassu
wa laláki.
8 Ay nu tu apu na, ay pinalánu na nga
atawán, ay se akkan na piyán nin, ay
masápul la pasaka na kammin kadatu
maganà kaggína. Awan na rabbang
mangiláku kaggína ka sabáli tolay, áta
nadakè tu namàyanán na kaggína.
9 Ngamay nu ipaatáwa na kiya an-anà
na nga laláki, ay masápul ibíláng na ka
an-anà na pe yin.
10 Ay nu atawán natu apu, ay se la
nga mangàduwa, ay masápul la ya angwa
natu apu kaggína ay páda na kiya atáwa
na. Akkan màsayán ya kanan se ya bádu
na, se daya duddúma nga pagrabngán na.
11 Ay nu akkan kuwaan na apu dedi ya
tallu wa bánag, ay masápul la mawe yin
ya asassu wa babay nga áwan na bay-
bayádan.

Daya lin-lintag mepanggap kadaya makapatay

12 Ya tolay ya mangámang ki kasittolay
na, ay se na mapatay ay masápul la matay
pe.
13 Ngamay nu akkan na pinalánu
patayan may nepalúbus ne Dios, ay an-
nung na ya magsirù kiya isa nga giyán na
kagiyan ku kadakayu.
14 Ngamay nu ginúrát na isa tolay ya
pumatay se nelíbát na ya namatay, ay se
la nawe nagsirù kiya altár ku, ay masápul
alà nu kitúni se nu la patayan pe.
15 Daya manúlung kadaya mannákam
da, ay masápul matay da.
16 Daya magkidnap ay masápul matay
da, oray neláku da ngin ya tolay ya
kinidnap da, onu atán pikam kaggída.
17 Daya magged kadaya mannákam da,
ay masápul matay da pe.
18-19 Ay nu atán da magsáwad, ay se
masúlung na ya isa ya isa, onu bàbàan
na ka batu, ay se la natalíngu may akkan
natay, ay akkan mapánis tu nakasúlung,
nu tu nasúlung ay bumílag kammin onu
annung naya magtàdukud da magdal-
dalen. Ngamay masápul bayádan natu
nakasúlung tu nasáyang nga oras natu
sinúlung na, ay se aggína ya makammu
kitu sinúlung na panda kiya ibibbílag na
tutu wala.
20 Ay nu baútan na tolay ya asassu na
nga laláki onu babay, ay se matay nga
dágus kiyán na nagbáut na, ay masápul
la mapánis.
21 Ngamay nu magbiyág pikam ka isa
onu duwa ngalgaw ya asassu, ay akkan
na mapánis, áta kuw-kuwa na kampela
ngin nin ya asassu.
22 Ay nu atán da lalláki nga magpatay,
ay se matakitán da pe ya isa nga babay
ya nabùsit, ay se la nga mippà ya an-
anà na may áwan nin nadakè a nàwa
kaggína ka panda, ay masápul mag-
awát tu nakasúlung kaggína kiya banor
ra kagiyan naya atáwa na. Ay akkan
magsurù kiya kagiyan daya mangguwes
kaggína.
23 Ngamay nu atán pikam nadakè a
màwa kitu babay ittu pe ya màwa kitu
laláki. Nu natay, ay matay pe tu laláki.

24 Nu nakúláp ay makúláp pe tu laláki.
Ay nu nippà ya ngípan natu babay, ay
masápul mippà ya ngípan pe natu laláki.
Nu íma ay íma pe, ay nu síkil ay síkil pe
natu laláki.
25 Nu nasìdug ay masìdug pe ya laláki,
ay nu natalíngu ay matalíngu pe tu laláki.
Ay nu nàrusán ya baggi tu babay, ay
masápul màrusán pe tu laláki.
26 Ay nu ya isa nga laláki, ay nakúláp
na ya asassu na nga laláki onu babay, ay
masápul wayaan na ngin tu asassu na ka
pinakabáyad na kitu mata na.
27 Ay páda na pe nu ngípan ya mippà.
Masápul nga wayaan na ngin tu asassu na
ka pinakabáyad na kitu ngípan na.

Daya lin-lintag mepanggap kadaya kuw-kuwa

28 Ay nu ya isa nga toru wa báka, ay
sàgúdan na ya isa nga laláki onu babay,
ay se matay ya tolay, ay masápul la
matùtokán ya toru panda ki katay na. Ay
áwan mangán kiya karni naya toru. Ay
tu makin-kuwa kitu toru, ay akkan na
mapabásul.
29 Ngamay nu tu toru, ay nakasàgud ki-
tun nin, ay se nakagiyánan nin ya makin-
kuwa, ngamay akkan na nepupúkù, ay
se la makapatay ya toru, ay masápul la
matùtokán ya toru, ay se matay pe ya
makin-kuwa.
30 Ay nu makiawát daya natayán, ay
masápul la bayádan na ya awát nga
kagiyan da, ta senu akkan da patayan.
31 Ay nu ya masàgud, ay an-anà ay páda
na nga lintag ya surútan nu ki angwa nu
kiya makin-kuwa kiya toru.
32 Ay nu asassu ya sàgúdan naya toru,
magbáyad ya makin-kuwa kitu toru kitu
apu natu asassu ka pagkàlu kílu nga
silber, ay se matùtokán tu toru panda kitu
katay na.
33 Ay nu akkan nepatulli na tolay ya
takkab naya bubun onu nagkorob ka
bubun ta akkan na tinàbán, ay se la atán
toru onu asnu nga nepisù kitu bubun,
34 ay masápul magbáyad ka pirà tu
tolay kitu makin-kuwa kitu animál. Nga-
may kuwa na ngin tu natay ya animál.
35 Ay nu ya toru na isa tolay, ay napatay
na ya toru pe naya isa tolay, masápul
iláku datu sibbiyág ga toru, ay se da
paguwarán tu báyad na. Ay uwaran da
pe tu karni natu natay ya toru.
36 Ay nu gángay kammala nga sumàgud
tu toru, ay se akkan nepúkù natu makin-
kuwa, masápul bayádan natu natay ya
toru ka sibbiyág ga toru, ay kuwa na pe
yin tu natay ya toru.

22

Daya lin-lintag mepanggap kadaya awát

1 Nu nagtákaw ya isa tolay ka toru wa
báka onu karneru, ay se na pinatay yin
onu neláku na ngin, ay masápul bayádan
na ka limma nga toru ya isa nga toru, onu
appát ta karneru ya isa nga karneru. Ay
nu áwan na nga pagbáyad, ay masápul
la meláku yán na tolay ka asassu ta senu
atán pagbáyad na.
2 Ay nu atán pikam kaggína tu tinákaw
na nga toru wa báka onu karneru onu
asnu, ay se sibbiyág pikam, masápul la
mamidduwa ya pagbáyad na.
3 Ay nu atán nasukalán na manglannà
a magtákaw ki gabi, ay se mapatay, ay
áwan mapabásul kiya pannakatay na.
4 Ngamay nu algaw ya kàwa na, ay
mapabásul ya nakapatay kaggína.
5 Ay nu magamet ya animál naya
isa nga tolay kiya tálun onu kaubásan
naya kasittolay na, onu ipaamet na ya
tálun onu kaubásan na kasittolay na, ay
masápul la magbáyad. Ay ya kapíyán
kiya tálun onu kaubásan na ya pagbáyad
na.
6 Ay nu sumìdug ya tolay, ay se la
sarátan na apuy ya naalmung ngin na
ammay onu datu ammay nga akkan
pikam nagáni onu nasìdug ya tálun,
ay masápul la bayádan natu nanìdug
ngámin datu nadadál.
7 Ay nu nepiyár naya isa tolay kiya
kasittolay na ya pirà na, onu panda ngala
nga napatag ga sanikuwa na, ay se la
nga natákaw datun, masápul la sapúlan
da tu nagtákaw, ay se la magbáyad ka
mamidduwa ya kaadu na kitu tinákaw
na.

8 Ngamay nu akkan da masmà tu
nagtákaw, ay masápul la mippan tu nan-
giarimán kadatu pirà se sanikuwa kiya
pagday-dayáwan ke Dios, ay se na nga
sipataán nu inalà na onu akkan tu ne-
pearimán da kaggína.
9 Ay nu atán ríri mepanggap ki mag-
takkil ki báka onu asnu, onu karneru, onu
bádu onu panda ngala nga newágà na isa
tolay, tu idi ya kuwaan nu. Ilbet nu ya
kásu ke Dios. Ay ya pabasúlan ne Dios,
ay magbáyad ka mamidduwa kitu makin-
kuwa kitu talitakkilan na.
10 Ay nu nepatarakan na ya isa tolay
ya asnu na onu báka, onu karneru onu
panda ngala nga animál kiya isa nga
tolay, ay se natay onu natalíngu onu
nagtálaw tu nepatarakan kaggína, may
áwan makasistígu,
11 ay masápul la magsipata tu nag-
tarakan ke APU nu aggína ya nangwa kiya
nàwaán naya nepatarakan kaggína onu
akkan. Ay nu sipataán na nga akkan
aggína ya nangwa kiya nàwaán naya
nepatarakan kaggína ay masápul la ku-
rugan naya nangipatarakan ya sipata. Ay
akkan na magbáyad tu nangipatarànán.
12 Ngamay nu natákaw tu nepatarakan
kaggína, masápul magbáyad.
13 Ay nu pinatay ulolag, masápul ilbet
na ya baggi natu nepatarakan kaggína ka
pakasinnán na kurug tu nàwa. Ay díkod
akkan magbáyad kitu makin-kuwa.
14 Ay nu nagtakkaw ya isa tolay ka
panda ngala nga animál, ay se natalíngu
onu natay tu tingkaw na, ay se áwan tu
makin-kuwa kitu nekàwa na, ay masápul
bayádan natu nagtakkaw tu animál.
15 Ngamay nu atán tu makin-kuwa, ay
akkan magbáyad tu nagtakkaw. Ay nu
inarkilaan na tu animál, ay tittu tu arkila
ya idde na.

Daya duddúma pikam nga lin-lintag

16 Ay nu ayuyútan naya isa nga laláki
nga allayan ya isa nga babbalásang nga
áwan na pikam kal-allay, masápul la
manádug, ay se atawán na pe yin tu
babbalásang.
17 Ngamay nu maddi tutu wala tu
ama natu babbalásang, ay magawát ya
laláki ka gángay banor tádug naya bab-
balásang nga meatáwa nga áwan pikam
neallayán.
18 Masápul matay daya babbay ya du-
rarákit.
19 Masápul la matay ya laláki nga
mangwa ki animál.
20 Daya magbasu ka pagday-dáyaw da
kiya sabáli nga diyos, ay masápul la
matay. Tittu we APU ya rabbang na nga
pagbasuwán.
21 Akkan nu pà-paultuwan daya agtan-
geli ta agtangeli kayu pe kitun ka Egipto.
22 Akkan nu pà-paultuwan daya ulíla se
daya bubbúkud da babbay.
23 Ay nu pà-paultuwan nuda, ay se da
makim-imallà kiyà, ay kalakkán kuda,
24 ay se yà malùsaw tutu wala
kadakayu, ay se takayu patayan ki gubát.
Díkod mabúkud ya atáwa nu se maulíla
pe daya annánà nu.
25 Ay nu magpàkaw kayu ka pirà ka-
daya napubri nga tolay ku, akkan kayu
magadang ka ábang na pirà nu. Akkan
nu tal-taldan daya magpà-paábang ka
pirà.
26 Ay nu isalda naya keliyán nu
kadakayu ya bádu na, masápul la ipatulli
nu kaggína ki gídám.
27 Ata get tittu yán ya annung na nga
pagbádu. Awan na bádu wa matúdug.
Ay nu makiseng kiyà, ay kalakkán ku áta
maragkallà à.
28 Akkan nu irupat te Dios, ay se
akkan nu pe gedán daya mangitur-turáy
kadakayu.
29 Akkan nu wa tàtáan ya angngidátun
kadaya dátun nu kadaya munna nga gáni
nu se kadaya básí nu.

Idde nu kiyà daya manákam ma
annánà nu wa lalláki.
30 Ay páda na pe kadaya toru wa báka
nu, se daya toru wa karneru nu. Ipatagíbi
nuda kadaya ina da ki unag pittu wal-
gaw. Ay se nuda la nga idátun kiyà ki
mekawalu wa algaw.
31 Dakayu daya nekísì a tolay ku. Túya
akkan kayu mangán kadaya karni áyam
nu wa pinatay ulolag. Idde nu wala ngin
kadaya átu.

23

Daya nalintag se kustu para kadaya ngámin tolay

1 Akkan kayu mangiwar-waragáwag ka
busid da dámag. Ay akkan kayu pe
tumistígu ka busid nga pumane kiya
nadakè a tolay.
2 Akkan kayu mear-arát kadaya
kadúwán ki angwa da ki nadakè. Akkan
kayu pe tumistígu ka pumane kiya
kadúwán nga mamalintag ki akkan kustu.
3 Ay akkan nu pe paneyan ya isa tolay
gapu wala ta napubri.
4 Ay nu masingan nu ya toru wa báka
naya kagúra nu onu ya karneru na nga
magal-aliwagwag gin, ay alà nu se nu wa
ipatulli kammin kaggína.
5 Ay nu masingan nu ya asnu naya
kumagúra kadakayu nga nekakálin gapu
ki dammat na agtu na, ay sengán nu ya
kumagúra kadakayu nga mangipasíkád
kitu asnu na. Akkan nu bay-bay-án nala.
6 Akkan nu bal-balintaggan ya lintag
gapu wala ta napubri ya nedarum.
7 Akkan nu pà-pàgan daya busid da
darum. Akkan nu pabasúlan se nu la
patayan daya áwan básul, se daya kustu
kuk-kuwaan na tolay, áta panísan ku
daya nakabásul la tolay.
8 Akkan kayu wa papasùsúán, áta ya
pasùsù, ay ittu ya árig mangúláp ka-
daya agtuturáy. Ittu pe ya manadál
kiya pakalintaggán kuma daya áwan bas-
básul.
9 Akkan nu pà-paultuwan ya agtangeli.
Ammu nu nu wà ummán naya ur-uray
naya agtangeli, áta agtangeli kayu pe
kitun ka Egipto.

Ya mepanggap kiya mekapittu dagun se mekapittu nga algaw

10 Mulán nu ya lusà nu ki unag annam
dagun.
11 Ngamay kiya mekapittu wa dagun,
ay bay-án nu la. Akkan nu ganiyan
daya búnga daya nagitubuwán kiyán na
dagun, ta kuw-kuwa daya napubri nga
keliyán nu. Ay daya mebunna da, ay para
kadaya alsádu wa ulolag gin. Ay pakunán
nu pe kadaya kamulán nu ka úbás se
kadaya kamulán nu ka olíbo.
12 Magubra kayu kadaya ubra nu kiya
unag annam ngalgaw. Ay kiya mekapittu
walgaw, ay magimáng kayu. Ta senu
makemáng pe daya asassu nu wa neanà
ki balay nu, se daya agtangeli nga pil-
luwan nu, ay senu memangán pe daya
pagubra nu wa toru wa báka se daya asnu
nu.
13 Gìnán nu ngámin dedi nga kinag-
kagì kadakayu. Ay akkan kayu makiseng
kadaya sabáli nga diy-diyos. Kannawan
nu dayán, oray ya angngikagi nu wala ki
ngágan da.

Daya napatag nga masilibráran

14 Mamìlu kayu wa magpiyasta ka para
kiyà ki makadagun.
15 Silibráran nu ya piyasta nga
pinagkakán nu sinápay ya áwan pa-
malbád. Nebílin ku kadakayu nga kiya
nìdang nga al-algaw ki búlán na Abib,
ay pittu walgaw ya angngán nu ka
sinápay ya akkan napayán ka pamalbád.
Ata ki am-amung dayán na al-algaw tu
inagtálaw nu ka Egipto. Ngámingámin
kayu, ay masápul atán dátun nu kiyà.
16 Ay masápul silibráran nu pe ya
piyasta nga aggagáni nga ittu yán tu
angngidátun nu kiyà kadaya munna nga
gáni nu kadaya mul-múla nu. Ay nu tagay
malpás ya dagun nin, ay silibráran nu pe
ya piyasta nga pinagbubúrás nga ittu yán
ya agbúrás nu kadaya úbás nu se daya
búnga daya kay-káyu nu.
17 Ay ngámin daya lalláki kadakayu, ay
masápul la mamìlu da magpassingan ke
APU wa Dios ki makadagun.
18 Ay kiya angngidátun nu kiyà kiya
dága naya pagbasu nu, ay masápul
la áwan na kabulun na sinápay ya
nakibugán ka pamalbád. Ay masápul la
áwan mabunna panda kaláwa kiya taba
naya pinagbasu nu.
19 Ay daya kapíyán kiya munna nga
magáni nu kiya tálun nu, ay ilbet nuda
kiya balay ne APU wa Dios.
Akkan nu ilútu ya karni urbun karneru
onu kalding ki gattà naya ina na.

Daya kar-kari se bil-bílin ne APU Dios

20 Mangibon nà ka anghel nga mag-
inunna kadakayu nga ittu ya magta-
gasíngan kadakayu kiya dadalenán se
mangippan kadakayu kiya giyán nga ne-
sagánà para kadakayu.
21 Gìnán nu ya kagiyan na se ikurug
nu, áta iyà ya nangidde kaggína ka turáy.
Akkan nu kaguráan, áta akkan nakayu
tutu wala nga pakawanan.

22 Ngamay nu kapiyánan nu gìnán
daya kagiyan na, ay se nu kuwaan daya
ngámin na pekagì kaggína, ay sengán
takayu kadaya kalínga nu. Ay kalínga
kuda pe yin.

23 Ay ya anghel nga maginunna
kadakayu, ay ippan nakayu kiya giyán
daya Amorreo, daya Heteo, daya Perizeo,
daya Cananeo, daya Heveo se daya
Jebuseo. Ay rapúnan kuda.
24 Ay nu atán kayu win kannán, ay
akkan nu ipat-patag onu day-dayáwan
daya sinan diy-diyos da. Akkan kayu
mear-arát kadaya kuk-kuwaan daya
magday-dáyaw kaggída, nu di nu kuma
nga dadàlan dayán na sinan diy-diyos, se
daya dadakkal batu para kaggída.
25 Iyà nga APU wa Dios nu wala ya day-
dayáwan nu. Ay bindisiyonan ku daya
akakkanan nu, se ya danum ma inuman
nu, ta sen ittu daya mamabílag kadakayu,
ay se ku ippà daya sin-sinakit kadakayu.
26 Awan pe yin kadaya nabùsit ya
mippà ya bùsit da, ay se áwan pe
kadakayu win daya babbay ya di magan-
anà. Ay se adaddu pe ya agbiyág nu."

27 "Oray kiya akkan nu pikam
nedaddatang, ay pappanansingan ku
se riribuan ku daya tolay ya gubatan
nu. Pataláwan ku daya kalínga nu nu
masingan dakayu.
28 Mangipàrob bà ka adu balábal la
abubúyug. Ta senu ittu dedi daya
mamàpur rin kadaya Heveo, kadaya
Cananeo, se kadaya Heteo kiya ligge nu
wa magdal-dalen.
29 Ngamay akkan kuda pikam pàpurán
ki unag makadagun, ta senu akkan ma-
panáwan ya lusà, ay umadu daya alsádu
wa ulolag, ay masulitán kayu kaggída.
30 In-inútan kuda nga pàpuran panda
kiya ikà-adu nu win na mangalà kiya
lusà.
31 Ipandà ya lusà nu manggayát ka
Daggáng nga Bebay panda kitu Bebay nga
adanni kitu giyán datu Filisteo. Mang-
gayát kitu ir-ir-er panda kitu wángag
Eufrates. Pàpuran nu datu mag-agyán
kitúni áta paábà kuda kadakayu.
32 Akkan kayu makitur-turátu kaggída
onu kadaya sinan diy-diyos da.
33 Masápul magtálaw da kiya lusà nu,
ta get nu aggída ya panggayatán naya
agbásul nu kiyà. Ata nu umatangya kayu
kiya agdáyaw da kadaya sinan diy-diyos
da, ay ittu ya kàna nu win ki kàrung."

24

Tu nangrisut ne Dios kadatu nagkakariyán da se datu iIsrael

1 Ay se la nán ne APU kitu Moses,
"Manùdu kayu kídi giyán ku nga APU
nu. Dakayu se de Aaron, se de Nadab,
se de Abihu se daya pittu púlu wa pang-
manàman daya iIsrael. Umbet kayu nga
magdáyaw kiyà, may magyán kayu kiya
ad-adayyu.
2 Sissa ka ngala, Moses, nga umadanni
kiyà nga APU. Ay daya kabbulum, ay
akkan da umadanni kiyà. Ay akkan
mabalin mepanùdu daya tolay kikaw,"
nán na.
3 Ay se la inumbet tu Moses kitu
giyán datu tolay, ay se na kinagi kaggída
ngámin datu kinag-kagi ne APU se
ngámin datu bil-bílin na. Ay nagsissa datu
tolay ya summungbát kaggína nga nán
da, "Ngámin daya kinag-kagi ne APU, ay
kuwaan mi ngámin dayán," nán da.
4 Ay nesúrát tu Moses ngámin datu
kinagi ne APU. Ay kane pagmakát, ay
nasápa ginumniya, ay se la nangwa ka
annìdúgán ka pagbasu kitu pungut natu
bantay. Ay nangipasíkád pe ka sangapúlu
se duwa nga dadakkal nga batu, nga ittu
pe ya bíláng daya tangámalán ka Israel.
5 Ay se la nangipàrob kadatu babbágu
nga iIsrael nga ittu datu nagidátun kadatu
masìdug ga dátun da ke APU, ay se da pe

nangidátun kadatu báka nga toru para ki
akikappiya da ke APU.
6 Ay inalà tu Moses tu gudduwa natu
dága, ay se na nippáy kadatu besin,
ay tu gudduwa, ay nesiy-siyà na kitu
agbasuwán.
7 Ay se na nga inalà tu libru wa
nekesurátan datu bil-bílin ne Dios, ay se
na nebása kadatu tolay. Ay nán datu
tolay kane mabalin na nga ibása tu libru,
"Kuwaan mi ngámin daya kinagi ne APU,
ay se mi ikurug da ngámin," nán da.
8 Ay se na inalà tu dága nga nabansi,
ay se na iwar-warsì kadatu tolay, ay se
na nán, "Tu idi nga dága ya mamairut
kiya kari ne APU kadakayu, kane idde na
kadakayu dedi nga bil-bílin na," nán na.
9 Ay se la nga nanùdu tu Moses se tu
Aaron se tu Nadab se tu Abihu se datu
pittu púlu wa pangmanàman datu iIsrael.
10 Ay nasingan da nge Dios nga Dios
daya iIsrael. Magsisíkád kiya ummán ka
nasumintu ka napatag nga batu wa safiro
ya ngágan na. Nalitáw tutu wala nga
ummán ka singan lángit tu singan natu
batu.
11 Akkan inan-anu ne Dios datu pang-
manàman datu iIsrael. Nasingan da nge
Dios. Ay se da nagkakán se umminum
kitúni.

Tu nipappan tu Moses kitu otun tu bantay

12 Ay nán ne APU kitu Moses, "Manùdu
ka ki bantay, ay se nà idaggán kiyán. Atán
idde ku kikaw nga dalumpenág ga batu
wa nangisurátan ku kadaya bil-bílin ku
se lin-lintag nga ittu ya itùgud mu kadaya
tolay," nán na.
13 Ay tútu nagrubbuwát tu Moses, kabu-
lun na tu Josua nga kaseng na. Nanùdu tu
Moses kitu bantay nga nagpassingannán
ne Dios.
14 Ay nán tu Moses kadatu pang-
manàman datu iIsrael, "Idaggán dakami
yala kídi ta magulli kami kammin. Ma-
bansi de Aaron se Hur ka kabulun nu.
Ay nu atán daya atán ríri, ay aggída ya
kapannán nu," nán na.
15 Ay se la nga nanùdu tu Moses kitu
bantay. Ay nalngúpán ka angap tu ban-
tay.
16 Naganìgad ya diláng ne APU kitu
bantay Sinai. Ay nalngúpán tu bantay
kitu angap ki unag annam ngalgaw. Ay
kitu mekapittu walgaw, ay kinumraw kitu
Moses kitu angap.
17 Kitun, ya singan natu diláng ne APU
kitu otun tu bantay, ay ummán tutu
wala ki apuy ya maggang-gangláyab kitu
agsisíngan datu iIsrael.
18 Ay sirrà tu Moses tu angap, ay se
manùdu kitu bantay. Ay nakappát púlu
gabi se appát púlu ngalgaw tu Moses kitu
bantay.

25

Datu dátun para kitu Tabernákulu

1 Ay nán ne APU kitu Moses,
2 "Kagiyam kadaya iIsrael nga
mangilbet da ka dátun da kiyà. Alà mu ya
dátun daya ngámin tolay ya sikkaanggam
mangidde kadaya dátun da kiyà.
3 Tu dedi daya dátun nga alà mu: daya
balitù, daya silber, se daya bága.
4 Alà mu pe daya abal nga mannáw,
daya bayolet, daya dag-daggáng se daya
napiya nga dilána. Alà mu pe daya dùdut
kalding
5 se daya lálat toru wa karneru nga
nakulorán ka daggáng, se daya napiya
nga lálat báka. Ay alà mu pe daya
tarikáyu nga akasiya.
6 Alà mu pe daya idde da nga denu olíbo
wa para ki dílág, se daya talibangug nga
para kiya denu nga ikkiípu se para kiya
insensu.
7 Alà mu pe daya idde da nga batu wa
oniko, se daya napatag ga batu-batu nga
para kiya efod daya pappádi se para kiya
aruwátan da ki gútù da.
8 Magpàwa ka kaggída ka napatag nga
pagyanán ku nga tabernákulu, ta senu
mepagataatán nà kaggída.
9 Ki angwa da kiyán na tabernákulu,
ay masápul surútan da ya kàwa na nga
kagiyan ku kikaw. Ay daya ar-aruminta
kiya unag na, ay dayán nala kagiyan ku
kikaw pe ya masúrut.
10 Magpàwa ka kaggída ka arko nga
nàwa ka káyu nga akasiya. Ya kadaddu
na, ay isa mitru se sangapúlu sentimitru.

Ya kadakkal na, ay pittu púlu sentimitru,
ay ummán pe ya kadallam na.
11 Ay se mu la nga pakalupkopán ya
ngámin panin lasi na se ya amin unag na
ka pabeg balitù. Ay se mu pe pakalup-
kopán daya ngámin na lebi-lebig na.
12 Magpàwa ka pe ka appát nga galáng
nga pabeg pe nga balitù. Ay se mu la nga
ikabit kadatu síkil na kadatu appát síku
na.
13 Ay se ka la magpàwa pe ka duwa nga
takkan na káyu nga nàwa pe ka káyu wa
akasiya. Ay páda na pe, pakalupkopán
muda pe ka pabeg balitù.
14 Ay dedi nga takkan, ay meruwad da
kadatu galáng kadatu maganubáng nga
síkil naya arko. Ay ittu daya pagbúlig da
kiya arko.
15 Ay daya takkan, ay meruruwad da
peyapeyang kadatu galáng, nga akkam
da ip-ippà.
16 Ay iunag mu kitu arko ya
nekesurátan daya bil-bílin ku nga ittu
daya iddè pikam kikaw.
17 Ay se ka la magpàwa pe ka takkab
naya arko ka pabeg pe nga balitù. Ittu ya
akim-imallàán ke Dios. Ya kadaddu na,
ay isa mitru se sangapúlu sentimitru, se
ya kadakkal na, ay pittu púlu sentimitru.
18 Ay magpàwa ka pe ka duwa nga sinan
kerubin kiya magpungtu kiya takkab na
nga ittu ya akim-imallàán ke Dios. Ya
usaran mu, ay pinitpet nga balitù.
19 Díkod magpungtu daya duwa nga
sinan kerubin. Mekanáyun da kam kiya
akim-imallàán ke Dios.
20 Ay daya duwa nga kerubin, ay
magàráng da, ay se daya payà da,
ay mepangátu ya kaùnát da. Díkod,
layyungán da ya akim-imallàán ke Dios
nga ittu tu sisinnán da.
21 Ay yán na akim-imallàán ke Dios, ay
mìkab kiya arko. Ay iunag mu kiya arko
ya nekesurátan daya bil-bílin ku nga iddè
kikaw.
22 Ay kiyán na akim-imallàán ke Dios,
ay amomanán taka kiya nagtuldán daya
duwa nga sinan kerubin. Ikagiyán ku
kikaw ngámin daya bil-bílin ku kadaya
iIsrael.

Tu tebol natu sinápay nga para ke APU

23 Magpàwa ka pe ka tebol. Ya kadaddu
na, ay siyám púlu sentimitru, ay ya
kadakkal na, ay gudduwa mitru. Ya
kalingúdu na, ay pittu púlu sentimitru. Ya
káyu wa akasiya ya usaram pe.
24 Kalupkopán mu ka pabeg balitù, ay
pakalupkopán mu pe daya lebi-lebig na
ka pabeg pe nga balitù.
25 Ay palebután mu ya otun na ka
káyu wa tangagakam ya lampád na. Ay
kalupkopán mu pe ka pabeg balitù, se
mu pe pakalupkopán daya lebi-lebig na
ka pabeg balitù pe.
26 Ay pangwa mu pe ka appát nga
galáng nga ittu daya ikabit mu kadaya
appát síkil na.
27 Dayán na galáng nga keruwaddán
daya takkan na káyu nga pagbúlig kiyán
na tebol, ay ipanìgad mu la ka bittì kiya
lebig na.
28 Mangwa ka pe ka takkan na káyu,
nga ittu daya pamúlig nu kiya tebol.
Ya káyu wa akasiya ya usaram, ay se
kalupkopán muda pe ka balitù.
29 Magpàwa ka pe ka gupagupán se
pippinggán se daya pitser se daya bawl
nga ittu daya mausár para kadaya dátun
nga mainum. Màwa pe dayán ki pabeg
balitù.
30 Ay mangippáy ka peyapeyang ka
átang nga sinápay nga sisinnán ku
peyang.

Tu kandelero

31 Magpàwa ka pe ka kandelero nga
pabeg balitù. Ya pungut na se arutáng na,
ay se daya mal-malúkung na, ay màwa da
ka pinitpet nga balitù. Daya dekorasyon
na nga but-bútà se daya aken da, ay
mekanáyun da kiya arutáng na.
32 Ay yán na kandelero, ay atán annam
ma pas-pasanga na nga magtutúway kiya
arutáng na. Tallu kiya tapíngit, ay tallu
pe kiya tapíngit.
33 Ay ki kada pasanga, ay payán mu ka
tallu wa mal-malúkung nga sinan bútà
almendras nga atán tu bísì se aken da.
34 Ay kiya arutáng mismu naya kan-
delero, ay payán mu ka appát nga
nagsasarundù a sinan bútà almendras
nga atán tu aken da.

35 Payám ka isa nga sinan bútà ya panìgad daya munna nga duwa pasanga
nga nagtuway, ay se la manin isa kiya panìgad daya mekàduwa, ay se la isa
manin kiya mekàlu. Pakunán mu ngámin daya annam ma pas-pasanga naya kan-
delero.
36 Ngámin dayán na but-bútà, se datu pas-pasanga, ay mekanáyun da kiya
arutáng na. Ay ngámin da, ay màwa da ka tang-tangapánid nga pinitpet nga
pabeg balitù.
37 Ay magpàwa ka ka pittu wa pingki nga ittu daya meparotun kadaya pas-
pasanga na, ta senu mawadaán ya àrangan na.
38 Daya kartib pabílu daya pingki se daya aggippayán kadayán, ay màwa da
pe ka pabeg balitù.
39 Ay ya kandelero se ngámin daya ar-
aruminta na, ay màwa da ka 34 kílu nga
pabeg balitù.
40 Ay ki angwám kadayán, ay masápul
surútam tutu wala ya palánu nga
sisinnán mu kídi nga bantay."

26

Ya mepanggap kitu Tabernákulu

1 "Ay nu iya tabernákulu, ya angwa mu,
ay mangwa ka ka sangapúlu wa tulda
nga naabal ka napiya nga dilána nga
mannáw, se bayolet, se dag-daggáng. Ay
burdáan muda pe ka dekorasyon da nga
kerubin.
2 Sangapáda ya kadadakkal ngámin
dayán na tulda. Ya kadaddu da, ay
sangapúlu mitru se gudduwa. Ay ya kába
da, ay isa mitru se walu púlu sentimitru.
3 Pagtatakípan mu daya limma nga
tulda, ay se pagtatakípan mu manin pe
daya limma.
4 Ay se mu la lanángan ka galáng nga
nàwa ki binola nga mannáw ya bíkat
naya tapungtu nga tulda kitu limma nga
nagtatákip, ay se mu la pakunán pe
ya bíkat naya tapungtu nga tulda naya
mekàduwa nga nagtatákip pa limma nga
tulda.
5 Limma púlu nga galáng ya ippáy mu
ki isa nga tulda, ay ummán pe kitu isa.
Magbabátug ngámin daya gala-galáng da
nga duwa.
6 Ay se ka magpàwa pe ka limma púlu
wa sagpit nga pabeg balitù, nga ittu daya
pagsagpit mu nu pagsulpítan mu win
datu tulda. Díkod, matangtangapánid ya
tabernákulu.
7 Ay mangwa ka pe ka sangapúlu se isa
tulda nga naabal ka dùdut kalding, nga
ittu ya ìnáp mu kiya tabernákulu.
8 Ay kuwaan mu ka sangapáda ya
kadadakkal dayán na tulda. Ya kadaddu
da, ay sangapúlu se tallu mitru se gud-
duwa, ay se ya kába da ay isa mitru se
walu púlu se siyám sentimitru.
9 Pagtatakípan mu ya limma nga tulda,
se pagtatakípan mu pe daya annam. Ay
ya mekannam, ay màpil la mapagkad-
duwa, nga ittu ya mepanin àráng kiya
tabernákulu.
10 Ay se ka la mangwa ka limma púlu
wa galáng kiya bíkat naya tapungtu wa
tulda kadatu nagtatákip pa tulda, ay se
limma púlu galáng pe kiya bíkat naya
tapungtu nga tulda naya mekàduwa nga
nagtatákip pa tulda.
11 Ay se ka la mangwa ka limma púlu
nga sagpit nga nàwa ka bága. Ittu
dayán daya pagsagpit mu kadatu gala-
galáng datu tulda nu pagtakípan muda
ngin. Díkod tang-tangapánid ya pagbal-
inán naya tabernákulu.
12 Ay ya mekasangapúlu se isa nga
tulda, ay mekikeway yala ya gudduwa na
kiya likud naya tabernákulu.
13 Ay ya gudduwa mitru kitu tapíngit
bíkat na, ay mekikeway kampela ngin
nin kiya bíkat naya tabernákulu. Ay
ya gudduwa mitru kiya tapíngit bíkat
na, ay mekikeway kampela ngin nin kiya
tapíngit bíkat naya tabernákulu ta senu
matàbán.
14 Ay mangwa ka pe ka ìnáp mu manin
kiya tabernákulu. Ya usaram, ay lálat
toru wa karneru. Ay se ka la manin
mangwa ka panin lasi nga annáp nga
nàwa ka napiya nga lálat.
15 Ay se ka mangwa ka dab-dabbi nga
ittu daya anumalay naya tabernákulu. Ay
ya káyu wa akasiya ya usaram.

16 Ya kadaddu dayán na dab-dabbi, ay
appát mitru se gudduwa. Ay ya kalampád
da, ay pittu púlu sentimitru.
17 Ay kiya tapungtu naya kada dabbi,
mangwa ka ka duwa nga padíla nga mag-
dammáng. Ittu dayán daya pagtatakípán
dayán na dab-dabbi.
18 Mangwa ka ka duwa púlu dabbi para
ki panillod naya tabernákulu,
19 ay se ka mangwa ka appát púlu wa
pangipasikádan kadaya dab-dabbi. Ya
usaram ay silber. Duwa nga agpasikádan
ya pagsàraddán naya isa nga dabbi, nga
ittu ya kesulpongán datu duwa nga padíla
na. Ay se duwa manin kiya sumarunu
nga dabbi, nga ittu pe ya kesulpongán
daya duwa nga padíla na.
20 Ay kiya tapíngit bíkat naya
tabernákulu, kiya panidáya, ay mangwa
ka pe ka duwa púlu wa dabbi.
21 Mangwa ka pe ka appát púlu wa ag-
pasikádan kadaya dab-dabbi nga silber.
Duwa nga agpasikádan ya kada dabbi.
22 Ay kiya panin likud na ya
tabernákulu, kiya pane sirbútán, ay
mangwa ka ka annam dabbi.
23 Ay se ka pe mangwa ka duwa dabbi
para kadaya síku naya tabernákulu ki
likud.
24 Magrewing da ki panìgad panda ki
paningúdu kiya giyán naya munna nga
galáng. Páda na pe kiya isa nga atán ki
síku.
25 Díkod walu ngámin daya dabbi se
sangapúlu se annam ngámin daya ag-
pasikádan. Duwa ki kada dabbi.
26 Magpàwa ka ka takkan na nàwa ka
káyu wa akasiya. Limma ya para kiya
tangapíngit naya tabernákulu,
27 ay limma pe ya mippáy kiya tapíngit.
Ay limma pe nga takkan ya mippáy ka-
daya dabbi nga atán kiya padne sirbútán
nga ittu ya likud naya tabernákulu.
28 Ay ya takkan na mippáy kiya panin
ábà daya dabbi, ay tanganáyun.
29 Ay ngámin daya dabbi, ay kalup-
kopán muda ka balitù. Kuwaan mu pe
daya gala-galáng da ka balitù. Ittu dayán
ya pangiruwaddán mu kadaya tak-takkan
na káyu. Ay kalupkopán mu pe daya
ngámin na takkan ka balitù.
30 Ay se mu la ipasíkád ya tabernákulu,
nga ummán kitu palánu nga nepassingan
kikaw kitu bantay.
31 Magpàwa ka pe ka abay nga kurtína
nga naabal ka mannáw se bayolet se dag-
daggáng nga binola nga dilána. Ay se la
makappiya maburdáan pe ka kerubin.
32 Ikabit mu idi kiya appát adígi nga
káyu akasiya nga nakalupkopán ka bal-
itù. Ipasíkád muda ki appát nga ag-
pasikádan na nàwa ka silber. Payán mu
daya adígi ka sáwit nga nàwa ka balitù.
33 Irabit mu ya kurtína ka sagpit nga
nàwa ka balitù. Ay se mu la ilnà ya arko
nga giyán tu nekesurátan datu bil-bílin ku
kiya nakurtináan na giyán. Ay tu kurtína
ya pagbàtán daya duwa nga kuwartu. Ya
isa ay ittu ya kuwartu nga Napatag, ay ya
isa ay ittu kuwartu nga Kapà-pàgán.
34 Ìkab mu ya takkab nga akim-
imallàán ke Dios kitu arko, ay se mu la
ippáy kiya kuwartu nga Kapà-pàgán.
35 Ay tu tebol, ay ippáy mu kiya panin
lasi naya kurtína. Ay ya kandelero, ay
ippáy mu kiya panillod da unag naya
tabernákulu, nga magpanidmáng kiya
tebol. Ay ya tebol, ay ippáy mu kiya
panidáya kiya unag naya tabernákulu.
36 Ay payán mu pe ka kurtína ya
lalangkán naya tabernákulu. Ya kurtína
ay maabal ka mannáw, se bayolet, se dag-
daggáng nga binola dilána nga napiya.
Paburdáan mu ya kurtína.
37 Ikabit mu idi nga kurtína kiya limma
adígi nga akasiya nga nakalupkopán ka
balitù. Ipasíkád mu da ki limma nga
agpasikádan nga nàwa ka bága. Payán
muda pe ka sáwit nga nàwa ka balitù nga
ittu daya pangikabitán mu kiya kurtína.”

27

Tu annìdúgán ka pagbasu

1 “Ay se ka manin mangwa ka
annìdúgán ka pagbasu. Ya kadakkal na,
ay duwa mitru se tallu púlu sentimitru
nga nagbaal. Ay ya kadallam na, ay isa
mitru se tallu púlu sentimitru. Ya káyu
wa akasiya ya usaram.

2 Kiya útun daya appát síku na, ay
payán muda ka sinan sàgud. Ay
mekanáyun da kiya annìdúgán. Ay se mu
la nga kalupkopán ya annìdúgán ka bága.
3 Ay se ka la magpàwa ka timba nga ag-
gapuyán se kadaya agtallaán kiya abu, se
daya pal-pála. Magpàwa ka pe kada besin
se daya pagkáwit ka karni. Ay kuwaan
mu dayán ngámin na ar-aruminta ka
bága.
4 Ay mangwa ka pe ka bága nga sinan
balúláng nga issaságat na. Payán mu
ka galáng daya appát síku naya sinan
balúláng nga nàwa pe ka bága.
5 Ay se mu la ippáy kiya unag naya
annìdúgán. Ikabit mu kiya panìgad naya
lebig na, ta senu dumatang kiya ábà na.
6 Mangwa ka pe ka takkan na káyu
ka pagbúlig kiya annìdúgán. Káyu wa
akasiya ya kuwaam, ay se kalupkopán mu
pe ka bága.
7 Ay dayán na takkan, ay meruwad da
kadaya galáng nga atán kiya magpíngit
kiya bíkat naya annìdúgán nu bulígán
da.
8 Ay ya dingding naya annìdúgán, ay
tabla. Díkod ummán ka kahon ya kàwa
na. Kuwaan mu dayán ngámin ka
ummán kitu nepassingan ku kikaw kitu
bantay.

Ya amuwág natu Tabernákulu

9 Ay mangwa ka pe ka amuwág naya
tabernákulu. Ya amuwág na ki panillod,
ay abutan mu ka kurtína nga nàwa ka
napiya nga dilána nga appát púlu se
annam mitru ya kadaddu na.
10 Mangwa ka ka duwa púlu wa pa-
gadígi mu kiya amuwág. Mangwa ka
pe ka duwa púlu nga pangisiínán mu
kadayán. Pabeg bága ya usaram kadayán
ngámin. Ngamay daya sáwit da se daya
saríkáw da, ay silber ya usaram.
11 Ay páda na pe kiya panidáya.
Maabut pe ya amuwág ka kurtína nga
appát púlu se annam mitru ya kadaddu
na. Ay duwa púlu pe ya adígi na nga
mesíin pe. Ay màwa dayán ka bága.
Ngamay daya sáwit da se daya saríkáw
da, ay màwa da ka silber.
12 Ya súba naya amuwág kiya pane
sirbútán, ay duwa púlu se tallu mitru.
Sangapúlu wa adígi ya ippáy mu se isíin
muda pe. Ay maabut ka kurtína pe.
13 Ay ya súba naya amuwág ga panin
àráng ki padne lattakán, ay duwa púlu se
tallu mitru pe.
14 Ya kadaddu naya kurtína kiya
tapíngit naya lalangkán na, ay annam
mitru se siyám sentimitru. Ay ya an-
gadigiyán na, ay tallu se mesíin da pe.
15 Ay ya tapíngit na, ay maabut pe
ka kurtína. Ay annam mitru se siyám
sentimitru ya kadaddu na pe. Ay tallu pe
ya angadigiyán na se mesíin pe.
16 Ya ruwángan naya amuwág, ay ma-
payán pe ka annam mitru se siyám sen-
timitru wa kurtína nga nàwa ki mannáw,
bayolet se dag-daggáng nga naabal ki
napiya nga dilána. Ay maburdáan pe.
Mekabit yán ki appát ta adígi nga nesisíin
pe.
17 Ngámin daya adígi ki amuwág, ay
atán bagákat da nga silber, se daya sáwit
da ay silber da pe. Ay daya nesiínán da,
ay pabeg bága.
18 Ya pásit naya amuwág, ay appát púlu
se annam mitru, se ya súba na, ay duwa
púlu se tallu mitru. Ay maabut ka kurtína
nga nàwa ki napiya nga dilána nga ya
kadaddu na, ay duwa mitru se tallu púlu
sentimitru. Ay mesíin daya adígi na ka
bága.
19 Ngámin daya maus-usár ra ar-
aruminta kiya tabernákulu, ay se daya
pat-pátù na, se daya pat-pátù naya
amuwág na, ay màwa da ngámin ka
bága.

Ya panagtagasíngan kitu dílág

20 Ay ibílin mu pe kadaya iIsrael nga
mangilbet da ka denu olíbo wa napabeg
ka para kiya dílág, ta senu masibtán
peyang ya kandelero kiya oras nga ka-
sibtán na.
21 Ay kiya tabernákulu kiya panin lasi
naya kurtína nga giyán natu nekesurátán
datu bil-bílin, de Aaron na maggaáma
ya magtagasíngan kiya dílág, ta senu
siggagatang da peyang ki àráng ne APU.

Ay metul-túluy idi ya bílin pe yin kadaya
sumar-sarunu nga tolay nga iIsrael.”

28

Daya ibbabádu datu pappádi

1 “Ay se mu la alà e Aaron na wagi mu
se daya pútupútut na nga lalláki, nga de
Nadab, se Abihu, se e Eleazar, se Itamar.
Ikísi muda kadaya iIsrael ta aggída daya
pappádi nga magsurbi kiyà.
2 Pangwa mu nge Aaron nga wagi mu
ka napatag nga bádu pádi nga ittu ya
kapiyaán na pagbádu na.
3 Ay se mu la kagiyan kadaya ngámin
nalaing nga niddán ku ka paglaingán
da, nga pangwa da nge Aaron ka ib-
babádu na, nga ittu ya mangipakammu
nga aggína ya nekísi nga pádi ku.
4 Ay tu dedi daya ibbabádu na nga
kuwaan da: annáp gútù, ya efod, ya
kamason na, ya amin unag nga kamason
na nga nabúrì, ya pagabungut na, se ya
pagbagákat na.
5 Ya usaran da, ay binola nga balitù se
mannáw, bayolet, dag-daggáng se napiya
nga dilána.
6 Kuwaan da ya efod ka binola nga
balitù se binola nga mannáw se bayolet
se dag-daggáng se napiya nga dilána nga
napiya ya nekaabal na.
7 Atán duwa nga sadáng na nga ittu ya
pagtakípan naya panin àráng se panin
likud na.
8 Ay ya naburdáan na bagákat na, ay
páda na pe ya kàwa na. Daya mausár
ay balitù, se mannáw, bayolet, se dag-
daggáng nga binola se napiya nga dilána.
9 Mangalà ka ka duwa pilà a oniko* se
mu la nga imarka daya ngag-ngágan datu
lalláki nga pútupútut tu Israel,
10 annam ngágan kiya isa nga batu,
ay annam pe kiya isa nga batu.
Pagsasarunuwan muda nga imarka sigun
kitu nekeanà da.
11 Ya kesúrát dayán nga ngag-ngágan
daya pútupútut tu Israel, ay ummán
kiya angngimarka naya maragkuwa ka
sangkilat nga immamarka. Ay se muda
la nga ipigkat dayán na batu kiya ummán
ki nalága nga bibittì a bárus nga balitù.
12 Ay se muda la iparikkáp kadaya
abága natu sinadáng naya efod. Dayán
na batu ya panamdammán nu kadatu
pútupútut natu Israel. Bug-bugtung ne
Aaron daya ngag-ngágan da ki akiàráng
na ke APU ka panamdammán na kaggída.
13 Mangwa ka ka ummán ka nalága
nga bibittì bárus nga balitù nga ittu daya
pangipigkattán mu kadaya batu.
14 Ay magpàwa ka pe ka duwa kadena
nga pabeg balitù. Lubídan muda, se
muda ikabit kadatu nangipigkattán mu
kadatu batu.”

Tu annáp gútù

15 “Ay magpàwa ka pe kiya annáp gútù
na nga usaran na nu magsaludsud ke
APU. Masápul la napiya ya kàwa na nga
ummán kiya kàwa naya efod. Ya usaran
mu pe, ay balitù se binola nga mannáw,
bayolet, se dag-daggáng se napiya nga
dilána.
16 Nu màpil ay magbalin ka kuwadradu
ya kàwa na. Siyám inses ya kadaddu na,
ay siyám inses pe ya kalampád na.
17 Ay payán mu ka appát daládag
ga nagbal-baláki nga batu. Ya isa nga
daládag, ay daya batu wa karnelia, criso-
lite, se esmeralda.
18 Ya mekàduwa nga daládag ay
turkísa, safiro, se diyamante.
19 Ay ya mekàlu wa daládag, ay daya
batu wa jacinto, aget, se amatista ya ippáy
mu.
20 Ay ya mekappát daládag ay berilo,
oniko se haspe. Mepigkat da pe ka nalága
nga bibittì a bárus nga balitù.
21 Sangapúlu se duwa ngámin daya
batu nga kemarkaán daya ngag-ngágan
datu pútupútut tu Israel. Díkod ummán
da ka immamarka daya batu. Atán
ngágan datu batu. Ngágan datu san-
gapúlu se duwa nga tangámalán.
22 Mangwa ka ka kadena nga pabeg
balitù para kiya annáp gútù. Lubídan mu
dayán na kadena.

* **28:9 28:9** Ya oniko ay batu wa ummán ka búngut.

23 Mangwa ka pe ka duwa galáng nga
pabeg balitù. Ippáy muda kadaya duwa
nga síku naya annáp gútù.
24 Ay se mu la ikabit datu duwa nga
nalúbid da kadena nga balitù kadatu
duwa nga galáng nga atán kadatu síku
natu annáp gútù.
25 Ay datu tapungtu datu duwa nga
nalúbid nga kadena, ay ikabit muda ka-
datu duwa nga nepigkat ta batu kadatu
abága naya efod. Díkod mekabit datu
kadena kiya àráng se kitu abága naya
efod.
26 Ay se ka manin mangwa ka duwa
galáng nga balitù. Ikabit muda kadaya
panìgad nga síku naya annáp gútù ki
linung na nga otun tu efod.
27 Mangwa ka manin ka duwa nga
galáng nga balitù se mu ikabit kiya
panìgad kiya amin lasi daya duwa nga
sadáng naya efod kiya nagpandanán
na kiya paningúdu naya naburdáan na
sadáng naya efod.
28 Ay daya galáng naya annáp gútù, ay
mekabit da kadaya gala-galáng naya efod
ka mannáw nga lúbid. Díkod magpanin
otun ya annáp gútù kiya naburdáan na
parte naya efod. Ay akkan mesibna pe yin
kiya efod.
29 Ay díkod, e Aaron, ay ag-agtu na
ki adanni ki púsu na daya ngag-ngágan
datu lalláki nga pútupútut natu Israel nga
nesurátan kiya annáp gútù nu magunag
kiya Kapàgán na kuwartu nga magadang
ka sírib ke APU. Ay díkod mepadamdam
da peyang ngin ke APU.
30 Ay kiya annáp gútù nga magpasírib,
ay ippáy mu daya Urim se Tummim.
Masápul la adanni da ki púsu Aaron
nu mawe makiàráng ke APU. Díkod ag-
agtu na peyang nu makiàráng ke APU
ya magpasírib kaggína kiya agdisisyon na
para kadaya iIsrael."

Datu duddúma pikam ma ibbabádu datu pappádi

31 "Ya kamason nga magpanin linung
kiya efod, ay pabeg mannáw.
32 Ya bùlaw na ay mapayán ka
natùlapid da bibittì lúbid ka tapár na ta
senu akkan mapìsi.
33 Ay kiya gayádan na, ay maarumay-
mayán ka sinan bayábat nga nga nàwa
ka binola nga mannáw, bayolet se dag-
daggáng. Ay kiya nagbabàtán da, ay
maarumaymayán ka bibittì a kingkeng
nga nàwa ka balitù.
34 Díkod isa nga kingkeng ki kada isa
nga sinan bayábat. Ay díkod mapale-
bután ya gayádan naya bádu.
35 Ittu ya pagbádu ne Aaron nu
magubra ngin kiya kinapádi na. Ay
magìna ya agkingkeng na nu magunag
kitu napatag nga giyán nga umàráng ke
APU. Ay ummán pe nu lumawán nin. Ay
díkod akkan matay.

36 Ay mangwa ka pe ka sagápaw na nga
nàwa ki pabeg balitù nga nadikorasyonán
ka but-bútà. Ay se mu la imarka kiyán ya
'Napatag ke APU.'
37 Ikabit mu idi kiya panin àráng naya
abungut na. Ay mannáw wa lúbid ya
pangikabit mu.
38 Mippáy idi kiya kíday ne Aaron.
Ay e Aaron ya mangáku kadaya ngámin
kinadakè daya dátun daya iIsrael ki
angdalus da ngin kadayán nu idátun dada
ngin ke APU. Ay masápul la atán peyang
yán na sagápaw kiya kíday ne Aaron, ta
senu pàgan ne APU da.
39 Ay ya amin unag ga nabúrì a kama-
son, ay naabal ka napiya nga dilána. Ay
páda na pe ya abungut na. Màwa pe ka
napiya nga dilána. Ay ya bagákat na, ay
màwa ki naburdáan na abal.
40 Ay ya para kadaya lalláki nga
pútupútut ne Aaron, ay magpàwa ka ka
kam-kamason se bag-bagákat da se daya
abungut da, ta senu napiya se nadáyaw
tutu wala ya sing-singan da.
41 Ibádum† ke Aaron se kadaya
pútupútut na dayán na ikkaaruwát da, se
muda ipuwán ka denu se muda ikarárag
ka angngikísi mu kaggída ka maurdenán
nga pappádi nga magsurbi kiyà.
42 Ay pangwa muda pe ka kalsunsilyu

† **28:41 28:41** Ya angngibádu ne Moses kade Aaron na maggaáma kadatu ikkaaruwát da, ay parte naya angngikísi na kaggída.

da nga dilána, ta senu matàbán ya ki-
nasoba da. Ya kadaddu da, ay panda ki
panda lappu da kampela ngin.
43 Isúut de Aaron dayán se daya
pútupútut na nu magunag da kiya
tabernákulu, onu nu umbet da kiya
annìdúgán ka insensu nga magsurbi kiyà
kiya Napatag nga Kuwartu, ta senu akkan
da magbásul se akkan da matay. Tu idi
peyang ngin ya sur-surútan nu panggap
kaggína se daya ngámin na pútupútut
na."

29

Ya pannakakísi datu pappádi

1 Ay nán manin ne Apu "Ay tu idi ya
kuwaan mu kiya angngikísi mu kaggída,
ta senu magsurbi da ka pádi ku. Mangalà
ka ka isa nga nabagu pikam ma toru báka
se duwa nga toru wa karneru nga áwan
tutu wala nga sad-sadúra.
2 Mangwa ka pe ka sinápay ya akkan
nakibugán ka pamalbád, se sinápay ya
áwan pamalbád da nakibugán ka denu se
ning-ingpit nga sinápay nga napìgesán ka
denu. Ya kapíyán na arína ya usaran mu
ki angwa mu kadayán.
3 Ippáy muda ki sissa nga làba, ay se
mu la ilbet ya làba se ya toru wa báka se
daya duwa toru wa karneru.
4 Alà mu de Aaron se daya pútupútut
na kiya gagyangán naya tabernákulu, ay
se muda la nga digútan.
5 Ay se mu la nga alà datu ikkaaruwát
da. Ikamason mu ke Aaron ya amin
unag ga kamason na se la ya kamason
na kippayán naya efod. Isúut mu ya
efod kaggína se ya annáp gútù se mu
la bagakátan kiya naburdáan na bagákat
naya efod.
6 Ay iabungut mu pe ya abungut na
se ipasagápaw mu pe daya napatag nga
sagápaw kiya abungut na.
7 Ay se ka mangalà ka ikkiípu nga
denu, ay se mu la nga isiyà ki úlu na ka
angngipassingan mu nga aggína ya pílì.
8 Ay se mu la alà daya pútupútut na, ay
se muda suútán ka kamason
9 ay se muda pe bagakátan kiya ib-
babagákat da. Ay se muda pe nga
abungután. Ay metudin kaggída ngin ya
kinapádi gapu kiya akkan mippaippà a
bílin ku. Ittu lugud yán ya isa nga kuwaan
mu ka angngikísim ke Aaron se kadaya
pútupútut na.
10 Alà mu ya toru wa báka kiya
gagyangán naya tabernákulu. Ay de
Aaron se daya annánà na, ay iparotun da
daya íma da kiya úlu naya toru.
11 Ay se mu la nga patayan ya toru
kiya àráng ne APU kiya gagyangán naya
tabernákulu.
12 Ay se ka la mangalà ki dága naya
toru, ay se mu la nga ipìges kadaya
sinan sàgud, nga atán kadaya síku
naya annìdúgán. Ya intutuldum la ya
pangipìges mu. Ay ya bunna kiya dága,
ay isiyà mu kiya pungut naya annìdúgán.
13 Ay alà mu ngámin daya taba nga
nekalupkop kadaya inunag naya báka,
se ya kapíyán kiya agtay na, se daya
duwa nga analbát na se daya nekalupkop
nga taba. Ay se muda la sìdúgan kiya
annìdúgán.
14 Ngamay daya tabbit naya toru se
daya lálat na se daya kawel na, ay
sìdúgan muda kiya lasi naya íli. Tú dayán
daya pagbasu ki básul.
15 Ay se mu la nga alà ya isa kadatu
toru wa karneru, ay se dala iparotun de
Aaron na maggaáma kiya úlu naya toru
daya íma da,
16 ay se mu la pe nga patayan ya toru.
Alà mu ya dága na, ay se mu la nga
isà-sàyu kadaya ngámin dingding naya
annìdúgán.
17 Ay se mu la nga tup-tup-an ya toru.
Bagguwán mu daya inunag na se daya
síkil na. Ay se muda la iamung kadatu
tabbit nga natupà se itu úlu na.
18 Ay se mu la nga sìdúgan ya
ngámingámin kiya annìdúgán. Ittu yán
ya sinìdug nga dátun ke APU. Pàgan na
ya aláb.
19 Ay se mu alà manin tu isa nga toru, ay
se la nga iparotun de Aaron na maggaáma
ya íma da kitu úlu natu toru,
20 ay se mu la nga patayan ya toru.
Mangalà ka kitu dága na se mu la ipìges
kiya adon naya panin diwanán na talínga

de Aaron se daya pútupútut na. Ay
pìgesán mu pe daya indadakkal naya
diwanán íma da, ay se daya indadakkal
naya diwanán na sik-síkil da. Ay se mu
la isà-sàyu kiya ngámin dingding naya
annìdúgán ya bunna nga dága.
21 Ay se ka mangalà kitu dága nga atán
kiya annìdúgán, ay se ka pe mangalà
kitu denu wa ikkiípu, ay se mu la war-
warsián de Aaron na maggaáma se daya
bad-bádu da kadayán. Ay díkod de Aaron
na maggaáma se daya bad-bádu da, ay
kuw-kuwa kuda ngámin.
22 Ay alà mu pe datu taba natu toru wa
karneru; datu nataba nga íput se datu
taba nga nekalupkop kadatu inunag na.
Ay alà mu pe tu kapíyán natu agtay na, se
datu duwa nga analbát na meráman datu
taba nga nekalupkop kadayán. Alà mu pe
ya panin diwanán na apel na (ta tu idi ya
toru karneru nga para kiya angngikísi)
23 Mangalà ka pe tangabukal sinápay
kadatu linàba nga sin-sinápay nga
nedátun ke Apu. Mangalà ka pe ka
tangapánid nga sinápay nga nakibugán
ka denu, se isa nga ning-ingpit nga
sinápay.
24 Ay se mu la nga ippáy ngámin dayán
kiya im-íma de Aaron na maggaáma, ay
se mu petáyag kaggída dayán, nga ittu
dayán daya netatáyag ga dátun ke APU.
25 Ay se mu la alà kammin kaggída, se
mu la iparotun kitu masìdug ga dátun ke
APU kiya annìdúgán. Ay díkod metan-
gasìdug da pe yin, ay nabangug ke APU
ya aláb na. Ittu yán ya masìdug ga dátun
ke APU.
26 Ay se mu la alà tu gútù natu toru
wa karneru nga para ki pannakaurden ne
Aaron. Ay se mu la nga itáyag nga ittu
yán ya netatáyag nga dátun ke APU. Ay
ittu yán ya púpug mu.
27 Ay ikarárag mu ya gútù se itu apel
nga netáyag mu nga dátun nga gayát kitu
toru wa karneru nga para kitu nekaur-
denán de Aaron na maggaáma.
28 Ittu yán ya dátun daya iIsrael ke APU
gapu kiya akikappiya da kaggína. Ittu
dayán daya mepakin-kuwa kade Aaron
se kadaya pútupútut na. Ay ittu pe yán
nin ya sur-surútan da peyapeyang ngin
ka panda.
29 Ay daya napatag ga aruwátan
ne Aaron, ay mepatáwid da kadaya
pútupútut na, ta senu ittu dayán daya
pagaruwát da pe yin nu mekísi da se
maurdenán da.
30 Ya pútut na nga sumukát kaggína
kiya kinapádi na, ay isúut na dayán
ka pittu ngalgaw nu magunag kiya
tabernákulu nga magubra kiya Napatag
nga Kuwartu.
31 Ay ya karni natu toru wa karneru nga
nekaurdenán ne Aaron, ay ilanggang mu
kiya giyán na nepakin-kuwa kiyà in.
32 Ay de Aaron na maggaáma ya
mangán kiya karni. Ay isida da kiya
sinápay ya nippapáy ki làba nga atán ki
gagyangán naya tabernákulu.
33 Aggída ya mangán kadaya karni daya
animál nga nebasu ka pakapakawanán
daya bas-básul da kiya pannakakísi da
se pannakaurden da. Awan sabáli tolay
ya mepangán kiyán na karni ta nepakin-
kuwa ke APU.
34 Ay nu atán mabunna da kiya karni
onu kiya sinápay panda ki pagmakát, ay
masìdug da. Akkan da mabalin kanan ta
kuw-kuwa APU da.
35 Ay díkod kuwaan mu kade Aaron
na maggaáma daya nebil-bílin ku
kikaw. Pittu ngalgaw ya angngurden mu
kaggída.
36 Kiya unag nayán na pittu ngalgaw,
ay inalgaw ka nga magbasu ka isa toru
wa báka ka pakapakawanán daya bas-
básul. Ay magbasu ka pe ka angdalus mu
kiya annìdúgán, se mu siyaán ka denu ka
angngikísi mu se angngipakin-kuwa mu
ke APU.
37 Ay pittu ngalgaw ka pe nga makaba-
subasu para kiya pakapakawanán daya
bas-básul ki angngipakin-kuwa mu ke
APU kiya annìdúgán. Ay díkod, magbalin
ka napatag pànang ke APU yán. Ay
ngámin na melìlet kiyán, ay magbalin ka
napatag pe.

Datu inalgaw nga dátun

38 Ay tu idi ya idátun mu kiya
annìdúgán ki káda algaw. Duwa nga
urbun karneru nga tangadagun da ngin.

39 Ya isa, ay idátun mu ki pagmakát, ay
ya isa ay ki gídám.
40 Ay ibulun mu kiya munna nga urbun
na dátun ya duwa litru nga kapíyán na
arína nga nakibugán ka isa nga litru nga
denu nga napgat ki búnga olíbo, se isa
litru nga básí nga ittu ya mainum nga
dátun.
41 Ay tu isa nga urbun karneru nga
medátun ki gídám, ay pasingkunan mu
pe kiya dátun ki pagmakát. Masìdug pe
ta senu mepàsob ke APU ya aláb na, ay
paganggammán na.
42 Ay kiya kaatán mu, ay ummán
kiyán peyapeyang ngin ya dátun nu kiya
gagyangán naya tabernákulu nga ittu ya
pagtammuwán ta se ya angngamomanán
ku kikaw.
43 Ay kiyán pe ya pagtatammuwán mi se
daya iIsrael. Ay gapu kiya pannakabalin
naya diláng ku, ay magbalin yán ka kuw-
kuwà.
44 Ikísi ku ka kuw-kuwà ya tabernákulu
se ya annìdúgán. Ay ummán pe kade
Aaron na maggaáma, ikísi kuda pe ka
pappádi nga magsurbi kiyà.
45 Mepagataatán nà kadaya iIsrael, ay
Iyà ya Dios da.
46 Ay ammuwán da nga Iyà ya APU
nga Dios da nga nangitálaw kaggída ka
íli Egipto. Netálaw kuda ta senu mepa-
gataatán nà kaggída. Iyà ya APU nga Dios
da.”

30

Tu annìdúgán ka insensu

1 “Ay mangwa ka pe ka annìdúgán ka
insensu. Ya káyu wa akasiya ya kuwaan
mu.
2 Ya kadakkal na, ay gudduwa mitru nga
magbaal, ay ya kalingúdu na, ay siyám
púlu sentimitru. Ay payán mu pe ka sinan
sàgud daya síku na, ay ikanáyun mu kiya
baggi na.
3 Ay se mu la nga kalupkopán ya otun
na se daya dingding na ka pabeg balitù,
ay oray pe datu sinan sàgud na. Ay payán
mu ka napiya nga kalupkop nga pabeg
balitù daya ngámin na ráging na.
4 Ay payán mu pe ka agduduwa galáng
nga balitù ya magpíngit bíkat na kiya
linung naya lebig na nga adanni kadaya
síku na. Ittu dedi daya keruwaddán daya
takkan nga pagbúlig kiyán.
5 Ay daya takkan, ay màwa da pe ka
káyu wa akasiya, ay se muda la nga
kalupkopán pe ka balitù.
6 Ippáy mu yán na annìdúgán ka in-
sensu kiya panin àráng naya kurtína, nga
atán ki àráng naya arko, nga nekippayán
naya nekesurátan daya bil-bílin nga
nekeparotunán pe naya akim-imallàán ke
APU, nga ittu pe ya angngamomanán ku
kikaw.
7 Ya annìdúgán pe ya panìdúgán ne
Aaron ka angngidátun na ka nabangug
nga insensu. Tu yán ya kuwaan na ki
káda pagmakát nu kappiyánan na daya
dil-dílág.
8 Ay páda na pe ki gídám, nu kap-
piyánan na daya dil-dílág. Manìdug
peyang ngin ka insensu ka nabangug nga
dátun ke APU. Ittu pe yán ya kuwaan daya
sumar-sarunu nga gakagaka nu.
9 Akkan ka mangidátun ka ur-úray nga
insensu kídi nga annìdúgán. Akkan ka
pe manìdug ka dátun na animál kídi onu
daya dátun na trígo. Ay akkan ka pe
mangisiyà kiyán ka dátun na mainum.
10 Ki káda dagun, ay pìgesán ne Aaron
ka dága pinagbasu daya sinan sàgud na
ka angdalus na kiyán. Yán na kuwaan na,
ay ittu pe ya màwa ngin kadaya sumar-
sarunu nga gakagaka nu. Ittu yán ya
kapàgán ke APU.”

Ya dátun para kitu Tabernákulu

11 Ay nán manin ne APU ke Moses:
12 “Nu kuwaan mu ya sensus para
kadaya iIsrael ka angngirigistru mu
kaggída, ngámin da ay masápul la
mangidde da ke APU ka pagsaka da ki
biyág da, ta senu áwan umbet nga sinakit
kaggída gapu ki agrigistru da.
13 Ay tu idi ya báyad naya káda isa
nga magparigistru: gudduwa sikel* kiya
agkílu na tabernákulu. Idi nga gudduwa
sikel ay medátun ke APU.

* **30:13 30:13** Ya gudduwa sikel ay annam grámu nga silber.

14 Ngámin daya merigistru nga magdagun ka duwa púlu se daya magdagun ka nasurù duwapúlu, ay mangidde da ngámin kídi nga dátun ke APU.
15 Ay kiyán na midde nga dátun ka bátug pagsaka da kadaya biyág da, ay sangapáda ya idde da ngámin nga gudduwa sikel. Akkan maamúngán kadaya nabànáng, ay akkan màsayán kadaya napubri.
16 Alà mu ya pirà a báyad biyág daya iIsrael, ay ittu ya gastuwan nu kadaya masap-sápul kiya tabernákulu. Ay iyán na pirà a pinangsaka da kiya biyág da ya mangipadamdam ke APU kaggída."

Tu bága nga besin

17 Netul-túluy ne APU ya nangamomán kitu Moses: Ay nán na manin,
18 "Mangwa ka pe ka besin se ya síkil na nga pangiparotunán mu. Kuwaan mu dayán ka bága. Ippáy mu kiya nagbàtán daya Tabernákulu se iya annìdúgán ka pagbasu. Ay payán mu ya besin ka danum.
19 Ay ya danum na ya pagbagguwán se pagusesuwán de Aaron se daya pútupútut na
20 nu magunag da kiya Tabernákulu, onu nu mawe da kiya giyán naya annìdúgán na magubra kiya angngidátun da ke APU kiya masìdug ga dátun.
21 Masápul magbaggu da se magusesu da, ta senu akkan da matay. Ay akkan mippaippà idi yin na bílin kaggína se daya ngámin gakagaka na se daya gakagaka da."

Tu denu nga ikkiípu

22 Ay nán ne APU kitu Moses:
23 "Mangalà ka kadaya kapíyán na talibangug. Mangalà ka ka annam kílu nga mira, tallu kílu wa sinamon na nabangug, ay se tallu kílu pe nga nabangug nga kanela.
24 Mangalà ka pe ka annam kílu nga kasiya sigun kiya agrukud da kiya tabernákulu, ay se ka mangalà ka appát litru nga denu olíbo.
25 Ay pagkikibúgam dedi nga ummán kiya angwa daya maragkuwa ka talibangug. Mangwa ka nabangug nga denu nga ikkiípu para kadaya napatag ke Dios. Ay napatag ke APU idi nga denu.
26 Warsián mu ya tabernákulu, se ya arko nga giyán naya nekesurátán daya bil-bílin kiyán na denu ka amagbalin mu kadayán ka kuw-kuwa ne APU.
27 Siyaán mu pe ya tebol se daya ar-aruminta na, se ya kandelero se daya ar-aruminta na, ay se ya annìdúgán ka insensu,
28 se ya annìdúgán ka pagbasu nga áyam se daya ar-aruminta na, ay se ya abay besin se ya síkil na.
29 Ikísi muda, ta senu magbalin da ka kapàgán ke APU. Ay ngámin daya melìlet kadayán, ay magbalin da pe ka napatag.
30 Ipuwan mu pe ye Aaron se daya pútupútut na ka angngikísim kaggída, ta senu magsurbi da kiyà nga pappádi ku.
31 Ay kagiyám kadaya iIsrael nga nán mu kaggída, 'Tu idi nga denu ya isiyasiyà ku kadaya napatag ga mepakin-kuwa ke APU ki peyapeyang ngin ka panda.'
32 Kannaw usaran idi nga ikilapu ki baggi tul-tolay yala. Ay kannaw pe ya mangwa ki páda na. Napatag ke APU idi, ay ipatag nu pe.
33 Ay nu atán manlad mangwa kídi nga denu onu magusár ki panda ngala nga tolay, ay mebíláng yán ka agtangeli kadakayu."

Ya angwa da kitu insensu

34 Ay nán pikam ne APU kitu Moses, "Mangalà ka kadaya nabangug nga bangbangug nga istakte, onitsa, galbanum, se napabeg insensu. Sangapáda ya kaadu naya isa isa kadayán.
35 Paglilibúgán mu dayán ki angwa mu ka insensu, ummán kiya angwa naya maragkuwa ka talibangug. Asinán mu pe, ay áwan mu ikibu-kibug gin. Napatag idi ke APU.
36 Ay se ka mangalà kiyán ka pulbúsan mu, ay se mu la ippáy kiya nekeppayán naya nesúrát ta bil-bílin kiya tabernákulu nga angngamomanán ku kikaw. Ay ibíláng mu yán ka kapà-pàgán kikaw.

37 Akkan ka mangwa ka insensu nga
ummán kadayán daya kibukibug na ka
para usár nu. Ibíláng nu nga napatag
ga kuw-kuwa kampela ne APU yán na
insensu.
38 Ay nu atán manlad mangwa ka
ummán kiyán ka talibangug na, ay
mebíláng agtangeli kadakayu.”

31

Datu mangwa kitu Tabernákulu se datu aruminta na

1 Ay se la manin nán ne APU kitu Moses,
2 “Piníli ku nge Bezalel nga an-anà ne
Uri nga an-anà ne Hur nga netangámalán
ke Juda.
3 Inalubuwán ku ka Ispiritu nga gayát
kiyà. Niddán ku pe ka kababalin na, se
laing na, se ya sírib na nga mangammu
kadaya nagbal-baláki nga ubra,
4 ta senu aggína ya mangwa kadaya
nagánas nga kàwaán daya balitù, silber
se bága.
5 Ay aggína pe ya magkallut kadaya
napatag nga batu nga dekorasyon bádu,
se káyu, se daya duddúma pikam ma
nagánas nga pamàyanán kadayán.
6 Ay akkan nala yán ta piníli ku pe
ye Oholiab nga an-anà ne Ahisamak nga
netangámalán ke Dan ka kaseng na. Ay
niddán ku pikam pe ka kababalin daya
ngámin na nalaing nga tolay, ta senu
màwa da ngámin daya ipàwà kikaw nga
ummán kadaya
7 tabernákulu, ya arko nga kippayán
naya nekesurátán daya bil-bílin, se ya
takkab na, nga ittu ya akim-imallàán ke
APU, se daya ngámin na ar-aruminta naya
tabernákulu,
8 ay se iya tebol, se daya ar-aruminta
na, se iya kandelero nga pabeg balitù, se
daya ar-aruminta na, se iya annìdúgán ka
insensu,
9 se ya annìdúgán ka pagbasu nga
áyam, se daya ngámin na ar-aruminta na,
se iya abay besin se ya síkil na.
10 Aggída pe ya mangwa kadaya bur-
burda daya napatag nga ar-aruwátan
ne Aaron kiya kinapádi na se daya ar-
aruwátan daya pútupútut na kiya ag-
surbi da kiyà ka pappádi ku.
11 Aggída pe daya mangwa kiya denu
nga ikkiípu, se ya nabangug nga insensu
nga para kiya napatag nga kuwartu.
Kuwaan da ngámin dayán nga ummán
kadatu nebil-bílin ku kikaw.”

Ya algaw nga pinaggiimáng

12 Ay nán manin ne APU kitu Moses,
13 “Ikaw mismu ya mangikagi kadedi
kadaya iIsrael: ‘Ipatag nu ya algaw wa
panaggiimáng. Ata ittu idi ya pakam-
muwán tada se daya gakagaka nu ka
panda, nga iyà nga APU, ay piníli takayu
ka tolay ku.
14-15 Ipatag nu ya algaw wa aggiimáng
ta nepadúma yán na algaw kadakayu.
Kiya annam ngalgaw, ay magubra kayu.
Ngamay kiya mekapittu nga algaw, ay
napatag yán na algaw ke APU. Ay ittu
ya panaggiimáng nu tutu wala. Ay ya
tolay ya mangirupat kiyán na algaw se
magubra, ay akkan nin mebíláng nga
tolay ku, ay se masápul matay pe.
16 Díkod masápul ipatag ngámin daya
iIsrael ya algaw wa aggiimáng. Ngilínan
da yán na algaw se daya gakagaka da.
Masápul ikurug da yán ka panda.
17 Ittu yán ya pakammuwán da ka áwan
panda, nga iyà ya APU da se aggída
daya tolay ku, nga ki unag naya an-
nam ngalgaw, kinuwa ne APU ya lángit
se iya kalawagán. Ay se la nagimáng
kiya mekapittu nga algaw, ay díkod ne-
mangán.’ ”
18 Ay kane mabalin mangamomán ne
Apu Dios kitu Moses kitu bantay Sinai, ay
nidde na kaggína tu duwa pánid nga batu
nga nekesurátán datu bil-bílin na nga e
Dios mismu ya nagisúrát.

32

Tu balitù a sinan bak-báka

1 Ay kane nàtorán datu tolay kitu
Moses, ta nabayág gin, ay akkan pikam
nanagut kitu bantay, ay linìmut da
nge Aaron se da nán kaggína, “Ara,
pangwa nakami yin ka diyos mi nga
ittu ya mangiapu kadakami. Ata akkan

mi am-ammu nu nágan naya napà-
pàyanán naya Moses kiyán na nangitálaw
kadakami ka Egipto," nán da.
2 Ay tútu nán tu Aaron kaggída, "Alà
nu lugud daya balitù a tatalobang daya
at-attáwa nu se, se daya annánà nu, ta
ilbetán nuda kiyà," nán na.
3 Ay díkod nippàán datu tolay datu
balitù a tatalobang da se da nilbet ke
Aaron.
4 Inalà ne Aaron datun na balitù, ay se
la nangwa ka urma, ay se la nangwa ka
sinan bak-báka. Ay se nán datu tolay, "Tu
idi ya diyos nu nga iIsrael nga nangitálaw
kadakayu ka Egipto," nán da.
5 Ay kane masingan ne Aaron ya màwa,
ay nangwa ka annìdúgán ka pagbasu da.
Ay se na la kinagi kadatu tolay, "Kaláwa,
ay ittu ya panaggan-gánas tada para ke
APU," nán na.
6 Ay kane láwa na, ay nagabi da nga
ginumniya. Ay se dala nga nagbasu, ay
sinìdug da tu pinagbasu da. Ay nagbasu
da pe ka akikappiya da. Ay nagkakán
se naggiínum datu tolay, ay se da naggi-
inglaw.

7 Ay nán ne APU kitu Moses, "Ara ngin,
magkaru ka managut! Ta daya tolay mu
nga netálaw mu ka Egipto, ay nadakè ya
kuk-kuwaan da ngin.
8 Nagkaru da naglikud din kadatu nebil-
bílin ku kaggída. Nangwa da ka sinan
bak-báka nga ittu ya day-dayáwan da
ngin. Ay ittu pe yin ya pagbasuwán da. Ay
nán da kadaya tolay, 'Dakayu wa iIsrael,
tu idi yin ya diyos nu nga nangitálaw
kadakayu ka Egipto!' nán da," nán ne
APU.
9 Ay nán manin ne APU kitu Moses,
"Nammuwán ku win ya katutolay dedi ya
tolay. Inagsúkir da!
10 Ay díkod, bay-án nà la ngin, ta senu
mepassingan ku tutu wala kaggída ya
rungat ku, ta rapúnan kuda. Ay se taka la
pagbalinan ka pungut daya adu tutu wala
nga tolay."
11 Ngamay nakim-imallà e Moses ke
APU nga Dios na nga nán na, "APU,
taanna, tura mu pe lùsawan tutu wala
daya tolay mu nga netálaw mu ka Egipto?
Netálaw muda gapu ki áwan panda nga
kinaturáy mu se ya ammanakabalin mu.
12 Ay nágan pe naya kagiyan daya
iEgipto? Di da nán nga, 'Nadakè kammala
ya panggap na nga nangitálaw kaggída.
Talipatayán nada kammala ngin nin ka-
daya ban-bantay. Paawanan nada ngin
kídi ya kalawagán,' di da nán? Akkan
ka din nin na makarungat kaggída. Ay
appoliyan mu din nin ya lammat mu.
Akkan mu din na itúluy ya ammatay mu
kadaya tolay mu.
13 Damdamman mu la ngin agpà, APU,
ya nekar-karim kade Abraham, Isaac se
Israel nga bobonan mu. Nesip-sipata mu
tu nangngagim kaggída ka, 'Paaduwan ku
tutu wala daya gakagaka nu nga ummán
kiya kaadu daya bittuwan. Ay ya lusà
nga nekarì kadakayu, ay ittu ya tawídan
daya gakagaka nu ka áwan panda,' nán
mu mà," nán tu Moses.
14 Ay díkod impoli kurug ne APU tu
palánu na nga mamatay kadatu tolay na.
15 Ay tútu nanagut tu Moses sin kitu
bantay. Agtu na datu duwa pánid nga
batu nga nekesurátan datu bil-bílin. Na-
surátan da ki magpíngit.
16 E APU ya nangwa kadatu duwa pánid
nga batu, ay aggína mismu pe ya nagsúrát
kadatun nga nemarka na.
17 Ay kane magìna natu Josua tu págat
datu tolay ya makas-asáraw, ay nán na
kitu Moses, "Maggugubát da ki kampu, ta
tura napágat," nán na.
18 Ngamay nán natu Moses, "Akkan na
páuy daya nangábà yán, onu agmanakit
daya naábà. Págat daya magguudma ya
magìna ku," nán na.
19 Ay kane makaadanni kurug tu Moses
kitu kampu da, ay nasingan na tu sinan
bak-báka se itu agsasála da. Ay nakarun-
gat tutu wala. Ay tútu nebàbà na datu
duwa pánid da batu kitu pungut natu
bantay. Ay díkod narupà da.
20 Ay se na inalà tu sinan bak-báka
nga kinuwa da, ay se na sinìdug, se
na màmàan, ay se na nga nekibug kitu
danum, se na nepenum kadatu iIsrael.
21 Ay nán tu Moses kitu Aaron,
"Pinaannán da ka pe dedi tolay ta, ta tura

ka nangwa ka nakabasúlán da ka abay
tutu wala?” nán na.
22 Ay nán tu Aaron, “Akkan nà din
lùsawan tutu wala, ápu, ta ammum mà
nga nadakè kammala ya as-asikkuwaan
dedi nga tolay.
23 Nán da kiyà nga, ‘Pangwa nakami
ka diyos mi, nga ittu ya mangiapu
kadakami. Ay nu itu Moses nga nan-
gitálaw kadakami ka Egipto, ay akkan mi
ammu ya napà-pàyanán na ngin,’ nán da.
24 Díkod nán ku kaggída, ‘Ngámin kayu
nga atán tatalobang nga balitù, ay idde
nuda kiyà’ nán ku. Ay nilbetán da kurug
da kiyà. Ay linúnág ku pe yin, ay tu idi
nga sinan bak-báka ya nagbalinán na,”
nán na.
25 Ay kane masingan tu Moses nga
kuk-kuwaan datu tolay yin datu piyán
da kampela ngin nin (ta binaybay-án tu
Aaron da ngala ngin, ay tútu ag-agbán
datu kalínga da da),
26 ay nagsíkád kitu ruwángan natu
kampu da, ay se na nán kaggída, “Iinda
daya pumane ke APU? Umbet kayu
ngámin kídi!” nán na. Ay ngámin datu
pútupútut tu Levi nga lalláki, ay inumbet
da kitu giyán na.
27 Ay nán na kaggída, “Tu idi ya nán
ne APU nga Dios daya iIsrael, ‘Magta-
giampiláng kayu ngámin. Ay mawe kayu
kiya ngámin giyán kiya unag naya kampu
ta patayan nu daya tolay, oray wagi nu,
onu opun nu, onu karúba nu,’ nán na,”
nán tu Moses.
28 Ay kinuwa kurug datu pútupútut tu
Levi tu ipàwa tu Moses. Ay kitun na
algaw, ay moli tallu ríbu wa tolay tu
pinatay da.
29 Ay nán tu Moses kaggída, “Kídi nga
algaw, ay naintuúdan ya agsurbi nu ke
APU. Gapu ta akkan nu kinengán ya an-
anà nu, onu wagi nu, ay nagun-ud nu ya
ammatag ne APU kadakayu,” nán na.
30 Ay kane láwa na, ay nán tu Moses
kadatu tolay, “Nakabásul kayu kurug ka
abay pànang. Ngamay mawe yà manùdu
kammin kitu giyán APU, ta get mekáru ku
ya básul nu,” nán na.
31 Ay díkod nagulli kammin tu Moses
ke APU ay se na nán, “Nakabásul kurug
dedi nga tolay ka abay pànang nga básul.
Nangwa da ka sinan diy-diyos da nga
balitù.
32 Ngamay pakawanan muda kuma,
APU, kiya básul da. Ngamay nu akkan, ay
ippà nà pe yin kiya libru wa nangisurátan
mu kiya ngag-ngágan daya tolay mu.”
33 Ngamay nán ne APU kitu Moses,
“Ngámin daya nakabásul kiyà, ay ittu
dayán daya mippà kiya libru ku.
34 Ngamay mawe ka ngin. Iapu muda
nga mawe kitu giyán na kinagì kikaw.
Ipakammù kikaw nga maginunna ya
anghel ku. Ngamay nu umbet ya oras
nga ammánis ku kadaya nakabásul, ay
panísan kuda kiya nagbasúlán da,” nán
na.
35 Ay se la nga niddán ne Dios datu
tolay ka sinakit da, gapu kitu inangwa da
ka sinan bak-báka, nga kinuwa kam tu
Aaron.

33

Tu namagtálaw ne APU kadatu iIsrael ka Bantay Sinai

1 Ay nán ne APU kitu Moses, “Mawe ka
ngin. Magtálaw kayu win kídi nga giyán.
Alà mu daya tolay nga netálaw mu ka íli
Egipto, ay se kayu la nga mawe kitu lusà
a nesip-sipatà kitu Abraham se kitu Isaac
se kitu Jacob kane kagiyan ku kaggída ya,
‘Kadaya gakagaka mu ya pangiddanán ku
kiyán,’ nán ku.
2 Atán anghel la paginunnaan ku
kadakayu. Pataláwan ku daya Cananeo,
daya Amorreo, daya Heteo, daya Perizeo,
daya Heveo, se daya Jebuseo.
3 Mawe kayu kiya lusà a nadam-ag
tutu wala nga lusà. Ngamay akkan nà
a mebulun kadakayu, ta get ta la nu
rapúnan takayu kiya ammeyag nu. Ata
nasúkir kayu wa tolay,” nán na.
4 Ay kane magìna datu tolay datun na
natakit nga úni, nagpannakit da. Ay áwan
kaggída tu nagarítus gapu kitu pannakit
da.
5 Ata kinagi ne APU kitu Moses nga,
“Kagiyan mu kadaya iIsrael nga, ‘Nasúkir
kayu wa tolay. Ay oray nu makaru wala
ya kebulun ku kadakayu nga mawe, ay
rapúnan takayu. Ay díkod ippà nu daya

ar-arítus nu, ay se ku la sinnan nu nágan
naya pamàyanán ku kadakayu,' nán mu,"
nán na.
6 Ay díkod, nippaán ngámin datu iIsrael
datu ar-arítus da kitu nagrubbuwát da
kitu Bantay Horeb ka panda.

7 Ay tu Moses, ay alà na peyang pe tu
báwi, ay se na ipasíkád kiya lasi naya
kampu da. Ippáy na kiya ad-adayyu kiya
kampu da. Nepangágan na idi nga báwi
ka agtammuwán. Ay ngámin daya atán
saludsud ke APU, ay mawe da kitu báwi
nga agtammuwán nga atán kitu lasi natu
kampu da.
8 Ki peyang nga ipappan tu Moses kitu
báwi, ay magsíkád ngámin datu tolay
kitu gagyangán datu bawi-báwi da. Ay
sisinnán da tu Moses panda kitu aggunag
na ngin kitu báwi.
9 Ay nu atán tu Moses sin kitu unag, ay
tu sidaddu nga angap, ay maganìgad pe
yin, ay se la magyán kitu gagyangán natu
báwi. Ay se la makiamomán ne APU kitu
Moses.
10 Ay nu masingan datu tolay tu ummán
ka adígi nga angap kitu gagyangán
natu báwi, ay magùmà da ngámin nga
magdáyaw wala kitu gagyangán datu
báwi-báwi da.
11 Ay ya akiamomán ne APU kitu Moses,
ay magàráng da nga ummán kiya agg-
amomán daya magkopun. Ay se la nga
magulli ye Moses kitu kampu da. Ngamay
tu Josua nga kaseng tu Moses, nga nabagu
nga pútut tu Nun, ay magbansi kitu báwi.

Nekari ne APU nga mebul-bulun kadatu tolay na

12 Ay nán tu Moses ke APU, "Nán mu mà
kiyà nga 'Alà mu dedi nga tolay' ngamay
akkan mu pikam kinagi kiyà nu inna ya
ipàrob mu wa kabulun ku. Ay nán mu pe
kiyà nga, 'Ammu taka pànang, se pàgan
taka.'
13 Ay nu kurug ga napatag gà kikaw,
ay ipakammu mu mán lugud kiyà daya
palánu mu, ta senu mammuwán taka, ay
senu pà-pàgan nà. Ay lam-lamtam pe nga
dedi nga tolay, ay tolay muda," nán tu
Moses.
14 Ay nán ne APU, "Abul-bulunan taka,
ay se kapiyánan ku ya ur-uray mu pe,"
nán na.
15 Ay nán tu Moses, "Nu akkan ka nga
mebulun kiyà, ay akkan nakami agpà
itálaw kanedi.
16 Ata paanna pe ya akammu mi nga
pàgan nakami se daya tolay mu nu akkan
nakami bulunan? Nu bulunan nakami, ay
mepasabáli kami se daya tolay mu kadaya
duddúma nga tolay kídi nga kalawagán,"
nán tu Moses.
17 Ay nán ne APU kitu Moses, "Ay
ngámin daya agngan mu, ay màwa da, ta
pàgan taka, ay se nepadúma taka," nán
na.
18 Ay nán pikam tu Moses, "Ipassingan
mu mán agpà ya kinadáyaw mu," nán na.
19 Ay nán ne APU, "Ipassingan ku tutu
wala ya kinapiya ku, ay se kagiyan ku
ya ngágan nga 'Nge APU'. Induan ku
kampela ngin nin daya piyán ku induan,
ay kalakkán ku kampela ngin nin daya
piyán ku kalakkán.
20 Ngamay akkan mu masingan ya mu-
rang ku, áta áwan tolay ya magbiyág nu
masingan na ya murang ku," nán na.
21 Ay nán pikam ne APU, "Sinnam
kod ya pínát kiya giyán na adanni kiyà.
Magsíkád ka kiyán.
22 Ay kiya ililliwán naya diláng ku, ay
ipalidang taka kiya gangngár naya pínát,
ay se taka tàbán ki ímà panda ki akalíwán
ku win.
23 Ay se ku la nga ippà ya ímà, ay
masingan mu ya addag ku, ngamay akkan
mu masingan ya murang ku," nán na.

34

Nangwa manin ne Moses ka duwa pánid nga batu

1 Ay nán ne APU kitu Moses, "Magkallut
ka ka duwa pánid nga batu nga ummán
kadatu nunna, ay se ku manin isúrát datu
nesur-súrát ku kadatu nunna nga rinupà
mu.
2 Magsagána ka ngin kaláwa. Manùdu
ka ka bantay Sinai nu pagmakát, ay
se kala magpassingan kiyà kitu útun tu
bantay.

3 Awan mu kabulun na manùdu. Ay se
áwan umbet kiya oray ka wàna nga giyán
kiya bantay. Ay áwan pe nga karneru
onu báka nga magárab kiya adanni kiya
bantay," nán na.
4 Díkod nagkallut ka duwa pánid nga
batu nga ummán kadatu nunna, ay se la
nga sumápa nga ginumniya, se la nawe
nanùdu kitu Bantay Sinai nga ummán
kitu nebílin ne APU kaggína. Agtu na datu
duwa pánid nga batu.
5 Ay naganìgad nge APU ki angap, ay se
yala nepagsisíkád kaggína kitúni, ay se na
la kinagi ya, "Nge APU."
6 Lumíwán ne APU kitu àráng na
nga nán na, "Nge APU, nge APU, Dios
nga maragkallà se namáru, se nasulit
malùsaw, ay se maraminya tutu wala se
akkan mauli-ulis ya amminya na, ay se
mapiyár peyapeyang.
7 Akkan mauli-ulis, se áwan panda naya
aminya na kadaya tolay na. Pakawanan
na daya kinadakè se daya bas-básul se
ya kinasuwáy da tolay. Ngamay akkan
na piddudoray daya nakabásul. Nu
di na lugud da ipanùnut ya básul da
kadaya annánà da se kadaya annánà
daya annánà da panda kiya mekàlu se
mekappát ta paganakán."
8 Ay dágus sala nga nagukkab kitu lusà
tu Moses nga nagdáyaw.
9 Ay nán na, "Ay nu pàgan nà kam
APU, ay bulunan nakami mán, Apu.
Oray nasúkir daya tolay, ay pakawanan
nakami agpà kiya kinadakè mi se daya
bas-básul mi. Ay se alà nakami ka kuw-
kuwa mu nga tolay mu," nán tu Moses.

Kinagi manin ne APU tu turátu na kadatu iIsrael

10 Ay nán ne APU, "Makiturátu wà
lugud kadakayu. Mangipassingan nà
kadaya tolay mu kadaya nakas-kasdáaw
wa mas-asingan na áwan pikam nangi-
passingan oray ka wàna nga giyán kídi
ya kalawagán. Ay ngámin daya to-
lay kiya pag-agyanán nu, ay masingan
da ya mà-màwa ne APU. Ata nakas-
kasdáaw pànang ya kuwaan ku ki
pagmar-marngán nu."
11 "Kuwaan nu daya nebílin ku
kadakayu kídi. Sinnan nu ta pataláwan
ku daya Amorreo, daya Cananeo, daya
Heteo, daya Perizeo, daya Heveo, se daya
Jebuseo.
12 Taronan nu ta akkan kayu wa
makitur-turátu kadaya tolay kiya ka-
pannán nu wa íli, ta ittu yán ya magbalin
ka kàrung kadakayu.
13 Dadàlan nu daya annìdúgán da ka
pagbasu da, se daya day-dayáwan da nga
pin-pínát. Ìlangngán nu pe daya ad-adígi
natu diy-diyos da nga Aserim.
14 Akkan kayu magdáyaw kadaya sab-
sabáli nga diy-diyos, áta nge APU nga
nagngágan pe ka Abugu, ay naabugu nga
Dios.
15 Akkan kayu wa makitur-turátu ka-
daya tolay kiya kapannán nu nga íli, áta
nu magday-dáyaw da kadaya sinan diy-
diyos da se da magbasu pe kadayán, ay
atán nala nga atán ya magayáb kadakayu,
ay se kayu pe yin na mepangán kadaya
pinagbasu da.
16 Ay ya pagang-angayán na, ay iatáwa
nu win daya babbágu nu kadaya bab-
balásang da. Ay daya annánà da nga
magday-dáyaw kadaya sinan diy-diyos
da, ay pilítan da pe yin daya annánà nu
nga mepagday-dáyaw kadayán na sinan
diy-diyos da.
17 Akkan kayu nga mangurma kadaya
sinan diy-diyos.
18 Akkan nu kaligpanán ya piyasta nga
pinagkakán nu ka sinápay nga áwan
pamalbád ki algaw nga nìdang ku nga
búlán naya Abib. Ata kitu búlán Abib
tu netattálaw nu ka Egipto. Pittu algaw
ya angngán nu ka sinápay ya áwan pa-
malbád.
19 Ay ngámin daya manákam ma
annánà a lalláki, ay kuw-kuwa ku da. Ay
páda na pe kadaya áyam nu nga báka
se daya karneru. Kuw-kuwa ku pe daya
mun-unna nga toru da.
20 Ay ya munna nga toru daya asnu nu,
ay sukatán nu ka urbun karneru. Ay nu
akkan nu masukatán, ay ritúan nu ya
bùlaw na. Ngámin daya annánà nu nga
lalláki, ay masápul la sakaan nuda pe.

Awan magpassingan kiyà nga áwan id-
idde.
21 Annam ngalgaw ya aggubra nu. May
kiya mekapittu ngalgaw, ay masápul
magimáng kayu. Oray kiya tiyampu na
panaggarádu onu panaggáni, ay masápul
magimáng kayu.
22 Silibráran nu pe ya piyasta daya
lig-liggu, se ya piyasta naya munna nga
kabuyág daya trígo, se iya piyasta naya
muddi nga aggáni nu kiya panggibúsán
naya dagun.
23 Ay ngámin daya lalláki kadakayu, ay
mamìlu da ki káda dagun na magpassin-
gan ke APU wa Dios nga Dios daya iIsrael.
24 Pataláwan ku daya tul-tolay kiya
kapannán nu, ay se ku paabayyan ya
pamandanán naya lusà nu. Ay áwan pe
ya umsil kiya lusà nu nu mamìlu kayu
ki káda dagun na mawe magpassingan ke
APU nga Dios nu.
25 Akkan kayu mangidátun kiya dága
naya pinagbasu nu kiyà nu nakibugán ka
pamalbád. Ay áwan nu ibunna panda ki
pagmakát kiya pinagbasu nu ki piyasta
naya nanglàtaw ku kadakayu.
26 Ay ilbet nu pe kiya balay ne APU nga
Dios nu daya kapíyán na munna nga ápit
nu. Ay akkan kayu mangilútu ka karni
urbun kalding kiya gattà naya ina na,”
nán na.
27 Ay nán pikam ne APU kitu Moses,
“Isúrát mu dedi nga úni, áta nakiturátu
wà kikaw se kadaya iIsrael kadedi nga un-
úni,” nán na.
28 Nebul-bulun tu Moses kitúni ke APU
ka appát púlu ngalgaw se appát púlu nga
gabi. Ay akkan nangán onu umminum
kadatun na al-algaw. Ay nesúrát na ki
dalumpenág ga batu datu bil-bílin nga
ittu datu sangapúlu wa bil-bílin.

Dummiláng tu murang tu Moses

29 Ay se la nanagut tu Moses kitu
Bantay Sinai. Ay kaggína managut nga
sikkaagtu kadatu duwa pánid da batu nga
nekesurátán datu bil-bílin, ay akkan na
am-ammu nga dumiláng tu murang na,
áta nakibàbànán ke Dios.
30 Ay kane masingan tu Aaron se datu
iIsrael tu Moses, ay dumiláng tu murang
na. Ay magansing da nga umadanni
kaggína.
31 Ngamay kirrawán tu Moses da. Ay
túta inumbet tu Aaron se datu pan-
gapuwan datu tolay, ay se da nga
nakibàbànán kaggína.
32 Ay kane din kuwa, ay ngámin datu
iIsrael, ay umadanni da ngin kaggína.
Ay nebílin na ngin kaggída ngámin datu
nekagiyán ne APU kaggína kitu Bantay
Sinai.
33 Ay kane mabalin magúni, ay nagla-
dung.
34 Ngamay ki káda ipappan na nga
makibàbànán ke APU, ay ippà na tu
laddung na panda kiya ilallawán na. Ay
nu kagiyan na ngin kadatu iIsrael datu
nebílin ne APU kaggína,
35 ay masingan datu iIsrael tu mu-
rang tu Moses nga dumiláng. Ay
díkod magladdung manin panda kitu aki-
amomán na manin ke APU.

35

Daya bil-bílin mepanggap kiya Algaw nga Pinaggiimáng

1 Ay se la inurnung tu Moses ngámin
datu iIsrael, ay se na la nán kaggída, “Tu
dedi daya bil-bílin ne APU nga pasúrut na
kadakayu:
2 Annam ngalgaw ya angwa nu kadaya
ub-ubra nu. Ngamay kiya mekapittu nga
algaw, ay magimáng kayu tutu wala ta
napatag yán na algaw ke APU. Ay oray
nu iinna ya magubra kiyán na algaw, ay
masápul matay.
3 Awan ya magapuy kadaya pag-
agyanán nu kiya mekapittu nga algaw.”

Datu dátun nga masápul kitu Tabernákulu

4 Ay nán tu Moses kadatu ngámin na
iIsrael, “Tu idi ya nebílin ne APU:
5 Mangidde kayu ka dátun nu ke APU.
Dakayu wa naparon mangidde kayu ke
APU kadaya balitù, silber, se bága
6 se daya mannáw se báyolet, se daya
dag-daggáng nga binola, ay se daya
napiya nga dilána, se daya dùdut kalding,

7 se daya lálat toru wa karneru, se daya
napiya nga lálat báka, ay se ya tarikáyu
nga akasiya.
8 Mangidde kayu pe ka denu wa para ki
dílág, se daya talibangug para ki denu wa
ikkiípu se panalibangug ki insensu.
9 Mangidde kayu pe kadaya batu nga
oniko se daya napatag ga batu nga
mippáy ki efod se ki annáp gútù.
10 Ay daya atán paglaingán kadakayu,
ay umbet da ta aggída ya mangwa kadaya
ngámin na ipàwa ne APU, ummán kiya
tabernákulu
11 se iya báwi na, se ya taddung na.
Mangwa da pe ka sagpit se daya dabbi
na, daya takkan na káyu, se daya adígi,
se daya pagsiínán kadaya dab-dabbi na.
12 Kuwaan da pe ya arko se daya takkan
na, se ya akim-imallàán ke APU nga ittu
ya takkab na. Kuwaan da pe ya kurtína
nga panglipad.
13 Mangwa da pe ka tebol se daya
ibbubúlig na, se daya ar-aruminta na.
Mangwa da pe ka sinápay ya medátun ke
APU.
14 Kuwaan da pe ya kandelero nga para
kadaya dílág se daya ar-aruminta na, se
daya pingki na. Ay masápul pe ya denu
para ki dílág.
15 Mangwa da pe ka annìdúgán ka
insensu se daya pagbúlig nga takkan na
káyu. Mangwa da pe ka denu nga ikkiípu,
se daya nabangug nga insensu. Mangwa
da pe ka kurtína para kiya ruwángan
naya tabernákulu.
16 Kuwaan da pe ya annìdúgán ka
pagbasu nga áyam, se ya issaságat na nga
bága, se daya ibbubúlig na nga takkan na
káyu, se daya ar-aruminta na. Màwa pe
ya abay besin se ya síkil na.
17 Ay màwa pe daya kurtína nga
pinangkaabut naya amuwág se daya ad-
adígi na, se daya pagsiínán da, se daya
kurtína naya gagyangán na.
18 Màwa pe daya pat-pátù naya
tabernákulu se daya pat-pátù naya
amuwág na se daya lúbi-lúbid da.
19 Ay màwa pe daya napiya nga
ikkaaruwát ne Aaron na pádi kiya ag-
gubra na kiya napatag nga kuwartu, se
daya ikkaaruwát daya pútupútut na kiya
agsurbi da kiya kinapádi da.”

Tu nangilbet datu tolay kadatu dátun da

20 Ay kane magìna ngámin datu iIsrael
datun, ay pinanáwan da tu Moses.
21 Ay se la inumbet manin ngámin datu
maganggam mangidde se datu nalagpat
ta uray. Nilbetán da ngin datu dátun
da ke APU para kitu tabernákulu, se
ngámin datu ar-aruminta nga masápul
na, se ngámin na mausár kadatu napatag
ga ikkaaruwát datu pappádi.
22 Inumbet ngámin datu nalagpat, bab-
bay se lalláki. Nilbetán da datu nagbal-
baláki nga ikkaarmat ta balitù ummán ka-
daya meispili ki gútù, tatalobang, sangk-
ilat, pulseras, bísin, sipattal, se daya
duddúma pikam. Nangilbet tu isa isa
kaggída ka dátun na ke APU.
23 Ay ngámin datu atán binola nga
mannáw, onu bayolet, onu dag-daggáng
onu napiya nga dilána onu dùdut kalding
onu lálat toru wa karneru onu napiya
lálat báka, ay nilbetán datu noray atán
kaggída.
24 Ay datu ngámin atán midde nga sil-
ber se bága, ay nilbetán da nga nedátun
ke APU datu noray atán kaggída. Ay datu
atán akasiya nga tarikáyu nga mausár
kiya ubraan da, ay nilbetán dada pe.
25 Ay datu babbay ya nalaing mangwa
ka binola, ay nilbetán da datu kinuwa da
nga mannáw se bayolet se dag-daggáng
nga binola se datu napiya nga dilána.
26 Ngámin datu babbay nga nalaing
mangwa ka binola nga nalagpat, ay na-
ganggam da pe yala nga nangwa ka bi-
nola nga dùdut kalding.
27 Ay datu pangmanàman da, ay nag-
ilbet da kadatu batu wa oniko, se daya
napatag ga batu nga mippáy kitu efod se
kitu annáp gútù.
28 Nangilbet da pe kadatu talibangug
se denu para kadatu dílág se denu nga
ikkiípu, se datu talibangug ga para ki
insensu.
29 Ay ngámin datu iIsrael, babbay se
lalláki, nga maminya mangilbet kadatu
masap-sápul kadatu ubra nga nebílin

ne APU kitu Moses nga kuwaan na, ay sikkaanggam da nangilbet kadatu dátun da ke APU.

Datu mangwa kitu Tabernákulu

30 Ay se la nán tu Moses kadatu iIsrael, “Piníli ne APU nge Bezalel nga pútut ne Uri nga pútut tu Hur nga isa kadaya tangámalán tu Juda.
31 Ay se na nga alubuwán kiya Ispiritu nga gayát kaggína. Niddán na ka am-ammu na, se paglaingán na, se ya ki-nasírib na nga mangwa kadaya ngámin baláki naya nagánas nga ubra.
32 Aggína ya mamalabúga kadaya nagánas nga disayn, ay se aggína pe ya makammu mangiubra kadayán kadaya balitù se silber se bága.
33 Aggína pe ya magkallut kadatu meka-pat nga bat-batu, se magabur-búrì kadaya káyu, ay ammu na daya nagbal-baláki nga nagánas nga ub-ubra.
34 Ay niddán pe ne APU ka kabailán na nga magtùgud, aggída se Oholiab, nga pútut ne Ahisamak nga isa kadaya tangámalán tu Dan, ta senu tùgúdán da daya duddúma.
35 Niddán nada ka laing da nga mangwa kadaya ngámin baláki nga ubra naya magabur-búrì onu daya maragkuwa ka dikurasyon onu daya maragburda kadaya mannáw, bayolet se dag-daggáng nga binola se daya napiya nga dilána, onu daya maraggabal. Ammu da ya ngámin baláki naya magabur-búrì se angwa ki dikurasyon.”

36

1 “De Bezalel se Oholiab se daya ngámin atán paglaingán nga niddán ne APU ka ammu se pannakaáwat mepanggap ka-daya ngámin ubra ki angwa da kiya tabernákulu, ay aggída ya mangwa se manúrut kadaya ngámin na ubra nga nebílin ne APU.”
2 Ay se la kirrawán tu Moses de Bezalel se Oholiab se datu ngámin na niddán ne APU ka paglaingán da, se datu ngámin malagpat mepagubra.
3 Ay se la nga idde tu Moses kaggída ngámin datu dátun datu ngámin iIsrael nga nilbetán da nga mausár para kitu tabernákulu. Ay adu pikam ya ilbetán datu tolay kitu Moses nga dátun da ki káda pagmakát.
4 Ay díkod inumbet kitu Moses ngámin datu magub-ubra kadatu ngámin baláki ubra kitu tabernákulu,
5 ay se da nán kitu Moses, “Adu pikam ya ilbetán daya tolay. Ay nasurù pànang ngin kiya kasapúlán kadaya ipàwa ne APU kadàtada,” nán da.
6 Ay díkod, nepekagi tu Moses kitu kampu nga áwan tutu wala ya mangilbet tin ka dátun da para ki tabernákulu. Ay tútu nakusap pe yin datu tolay ya mangilbet ka dátun da.
7 Ata nasurù pànang ngin datu nilbetán da.

Tu nangwa da kitu tabernákulu

8 Ay datu nalaing kadatu magub-ubra, ay aggída tu nangwa kadatu sangapúlu wa tulda natu tabernákulu. Naabal da kadatu napiya nga dilána se datu binola nga mannáw se bayolet se dag-daggáng. Netangaabal da pe tu bubburda da nga kerubin.
9 Ya kadaddu natu isa tulda, ay san-gapúlu se duwa se gudduwa mitru. Ay ya kadakkal na, ay isa mitru se siyám púlu sentimitru. Ay sangapáda ya kadadakkal da ngámin.
10 Pinagtatákip da datu limma nga tulda, ay pinagtatákip da pe datu limma pikam.
11 Ay pinayán da ka galáng nga bi-nola nga mannáw tu nagkulpiyán natu tapungtu nga tulda kitu nunna nga nag-tatákip. Ay páda na pe tu kinuwa da kitu mekàduwa nga nagtatákip pa tulda.
12 Limma púlu galáng ya nippáy da kitu nunna nga nagtatákip, ay ummán pe kitu mekàduwa. Ay magsabat datun na gala-galáng.
13 Ay se da la nangwa ka limma púlu nga sagpit nga balitù nga ittu datu pinagsagpit da kane pagtakípan na datu tulda ngin. Díkod tang-tanganáyun tu tulda natu tabernákulu.
14 Nangwa da pe ka tulda nga nàwa ki dùdut kalding. Ittu tu magpanin otun

kitu nunna nga tulda. Nangwa da ka
sangapúlu se isa.
15 Ay ya kadaddu natu isa tulda, ay
sangapúlu se tallu se gudduwa mitru, ay
tu kalampád na, ay isa mitru se walu púlu
sentimitru. Sangapáda ya kadakkal da
ngámin.
16 Pinagtatákip da datu limma nga
tulda, ay se da pe pagtatakípan datu
annam.
17 Pinayán da ka limma púlu nga gala-
galáng nga binola tu nagkulpiyán natu
tapungtu nga tulda, se da pe payán
ka limma púlu nga gala-galáng pe tu
tapungtu natu isa.
18 Ay se da la pe nangwa ka limma
púlu nga sagpit nga bága, nga ittu datu
pinagsagpit da kadatu gala-galáng. Ay
díkod, tang-tanganáyun datu tulda.
19 Ay se da la manin nangwa ka takkab
natu tabernákulu nga nàwa ki lálat toru
wa karneru, ay se nangwa da pe ka panin
otun na takkab na nga nàwa ki lálat báka.
20 Ay se da la nangwa ka akasiya nga
dab-dabbi natu tabernákulu.
21 Ya kadaddu da, ay appát se gudduwa
mitru, ay ya kalampád da, ay pittu púlu
sentimitru.
22 Ya isa isa kadayán na dab-dabbi, ay
atán duwa nga padíla na nga ittu ya
pagtatakípán da.
23 Pinakunán da ngámin datu dab-
dabbi. Duwa púlu dabbi ya nippáy kitu
panillod nga pásit na.
24 Ay nangwa da pe ka appát púlu silber
nga pagsiínán datu duwa púlu nga dabbi.
Ya munna nga dabbi, ay mesàrád kiya
duwa nga pagsiínán ta meruwad datu
padíla na kitu abbut datu pagsiínán. Ay
se la manin duwa kitu sumarunu nga
dabbi ta meruwad pe datu duwa nga
padíla na.
25 Ay se da la nangwa pe ka duwa púlu
wa dab-dabbi nga mippáy kitu panidáya
nga pásit natu tabernákulu,
26 se datu appát púlu nga pagsiínán nga
silber. Duwa nga pagsiínán ya kippayán
natu munna nga dabbi, ay se la duwa pe
kitu sumarunu.
27 Ay se da la nangwa ka annam ma
dabbi para kitu pane sirbútán na súba
natu tabernákulu nga ittu tu likud na.
28 Nangwa da ka duwa nga dabbi para
kadatu síku na kitu panin likud.
29 Pinagrewing da da panda kitu ngúdu
kitu munna nga giyán galáng. Nangwa da
ka duwa nga ummán kadedi para kadatu
duwa nga síku.
30 Díkod walu ngámin datu dabbi kitun
na likud na. Ay sangapúlu se annam tu
pagsiínán nga nàwa ki silber, duwa ki
káda dabbi.
31 Ay se da la nangwa ka takkan na káyu
nga akasiya. Limma para kadatu dabbi
kitu isa pásit natu tabernákulu.
32 Ay limma pe nga takkan para kadatu
dabbi kitu tapíngit pásit na. Ay limma pe
ya para kadatu dabbi kitu likud na kitu
panilattakán.
33 Ay tu takkan na káyu nga meruwad
kitu ábà datu dabbi, ay kinuwa da nga
sinnáyun.
34 Ay se da kinalupkopán datu dab-
dabbi ka pinitpet ta balitù. Ay datu
galáng nga keruwaddán datu takkan na
káyu, ay nàwa da ka balitù. Ay datu
takkan, ay nakalupkopán da pe ka pinit-
pet nga balitù.
35 Ay inabal da tu kurtína kitu unag
ka binola nga mannáw, bayolet, se dag-
daggáng, se napiya nga dilána. Napiya
ya nekaburdaan na ka kerubin.
36 Ay se da la nangwa ka appát adígi
na nga akasiya, ay se da kinalupkopán
ka pinitpet nga balitù. Ay datu sáwit na,
ay nàwa da pe ka balitù. Ay se da la
nagurma pe ka appát nga pagsiínán nga
silber.
37 Nangwa da pe ka kurtína natu
lalangkán natu tabernákulu nga naabal
ka binola nga mannáw, bayolet, se dilána.
Ay naburdáan pe.
38 Ay nangwa da pe ka limma nga adígi
na nga atán sáwit na nga kerabitán natu
kurtína. Kinalupkopán da datu mag-
pungtu ka balitù, ngamay tu pagsiínán da,
ay naurma ka bága.

37

Tu nekàwa natu Arko

1 Ay kinuwa tu Bezalel tu arko ka kayu
wa akasiya. Ya kadakkal na, ay isa mitru
se sangapúlu sentimitru ya kadaddu na,
ay pittu púlu sentimitru ya kadakkal na,
ay se pittu púlu sentimitru pe ya kadallam
na.
2 Ay se na kinalupkopán ka pinitpet nga
balitù ya unag na se ya lasi na. Ay se na
pe pinayán ka nabúrì nga kalupkop nga
balitù datu ráging na.
3 Ay se yala nagurma pe ka appát nga
galáng nga balitù para kadatu appát síkil
na.
4 Ay nangwa pe ka duwa nga takkan na
káyu akasiya, ay se na pe kinalupkopán
ka balitù.
5 Neruwad na datun kadatu galáng
kadatu síkil natu arko. Ittu dedi ya
pagbulígán da kitu arko.
6 Ay tu takkab na, nga ittu tu akim-
imallàán ke APU, ay kinuwa na ka pabeg
balitù. Ya kadaddu na, ay isa mitru se
sangapúlu sentimitru, ay se ya kalampád
na, ay pittu púlu sentimitru.
7 Nangwa ka duwa nga sinan kerubin
nga mippáy kadatu tapungtu na. Kinuwa
nada ka pinitpet nga balitù.
8 Isa nga kerubin kitu tapungtu, ay isa
pe kitu tapungtu. Nekanáyun da kitu
takkab.
9 Magàráng datu kerubin na mag-
sisíngan kitu takkab. Datu payà da,
ay naùnát da nga nepanin-àráng nga
magpayyung kitu takkab.

Tu nekàwa natu Tebol

10 Kinuwa tu Bezalel pe tu tebol ka káyu
wa akasiya. Tu kadaddu na, ay siyám
púlu sentimitru, ay tu kadakkal na, ay
gudduwa mitru, ay tu kalingúdu na, ay
pittu púlu sentimitru.
11 Ay se na kinalupkopán ka balitù, ay
se na pe pinayán ka nabúrì nga kalupkop
nga balitù datu ráging na.
12 Ay pinalebután na pe ka tangagakam
ma ummán ka pángal nga nepalawlaw
kitu otun na. Ay se na pe pinayán
ka nabúrì nga kalupkop pa balitù datu
ráging na.
13 Ay pinangurma na pe ka appát
galáng nga balitù, se nada nekabit kadatu
síku na nga giyán datu síkil na.
14 Nippáy nada kitu adanni kitu lebig
na datun na galáng nga ittu datu
pangiruwaddán na kadatu takkan na
pagbúlig kitu tebol.
15 Datu takkan, ay kinuwa nada pe ka
akasiya, ay se nada pe nga kinalupkopán
ka balitù.
16 Ay datu ar-aruminta nga mippáy kitu
tebol, ay kinuwaán nada pe ka pabeg bal-
itù; datu paláter, se datu gupán na para
kadatu insensu. Ay ummán pe kadatu
malúkung se datu pitser nga ittu datu
pangialúbu kadatu mainum nga dátun.

Tu nekàwa natu kandelero

17 Kinuwa na tu kandelero ka pabeg
balitù. Tu arutáng na se pungut na, ay
nàwa da ka pinitpet nga balitù. Datu
mal-malúkung na se datu but-bútà a
dikurasyon na, se datu aken datun na but-
bútà, ay nekanáyun da kitu arutáng na.
18 Annam datu pas-pasanga nga nag-
tutúway kitu arutáng na. Tallu ya atán
ki tapíngit, ay tallu pe kiya tapíngit.
19 Ki kada pasanga, ay napayán ka
isa nga sinan mal-malúkung nga bútà
almendras ya singan da. Ay neráman
pe datu ak-aken datun na but-bútà. Ay
napakuna ngámin datu annam ma pas-
pasanga.
20 Ay kitu arutáng tu kandelero, ay
appát ta nagsasarundù datu sinan mal-
malúkung nga bútà almendras datu sin-
gan da. Atán pe datu ak-aken da.
21 Isa nga sinan bútà se itu aken na
ya atán kiya panìgad datu munna nga
nagtuway nga pasanga, ay isa pe nga
sinan bútà se itu aken na pe ya atán ki
panìgad datu sumarunu nga nagtuway ya
pasanga. Ay napakuna pe datu duddúma
nga pas-pasanga.
22 Ay datun na sinan but-bútà se datu
pas-pasanga natu kandelero, ay tang-
tanganáyun da. Nàwa ngámin dedi ki
tang-tangapánid da napitpet nga pabeg
balitù.
23 Datu pingki natu kandelero se datu
ippapatay kadatu apuy da se itu pip-
pinggán na angilubtagán da, ay nàwa da
ngámin pe ki pabeg balitù.
24 Tallu púlu se appát kílu nga pabeg
balitù ya nausár na kitu inangwa na kitu

kandelero se datu ngámin na ar-aruminta na.

Tu nekàwa natu annìdúgán ka insensu

25 Ay kinuwa pe tu Bezalel tu annìdúgán ka insensu ka káyu nga akasiya. Tu kadakkal na, ay gudduwa mitru nga nagbaal. Ay siyám púlu sentimitru tu kalingúdu na. Ay datu sinan sàgud kadatu síku na, ay nekanáyun da kitu baggi na.
26 Kinalupkopán na ka balitù datu bika-bíkat na se itu otun na, se datu sinan sàgud. Ay pinayán na pe ka nabúrì nga kalupkop nga balitù datu ráging na.
27 Ay pinangwa na pe ka agduduwa nga galáng nga balitù datu magpíngit bíkat na, nga ittu datu pangiruwaddán da kadatu takkan na pagbulígán da. Nippáy nada kitu panìgad natu lebig na.
28 Datu takkan na, ay kinuwa nada pe ka káyu wa akasiya, ay se nada pe kalupkopán ka balitù.

Tu nekàwa natu denu nga ikkiípu

29 Nangwa pe kitu napatag ga denu nga ikkiípu kadatu píli ne APU, se itu napabeg nga insensu nga nabangug. Tu inangwa na, ay ummán ki angwa datu maragkuwa ka bang-bangug.

38

Tu nekàwa natu anìdúgán ka pagbasu

1 Kinuwa tu Bezalel tu annìdúgán ka pagbasu ka káyu wa akasiya. Ya kadakkal na, ay duwa mitru se tallu púlu sentimitru nga nagbaal. Ay ya kalingúdu na, ay isa mitru se tallu púlu sentimitru.
2 Pinangwa na pe ka sinan sàgud datu appát síku na nga nekanáyun kitu baggi na. Ay se na nga kalupkopán ka bága.
3 Ay kinuwa na ngámin pe datu ar-aruminta nga mausár kitúni ka bága, ummán kadatu dadakkal kalderu, datu pála, datu besin, datu ikkakáwit ka karni se datu aggapuyán na.
4 Pinangwa na pe ka issaságat na nga nalága nga bárus nga bága, nga ittu tu nippáy na kitu danni kitu otun na nga namanda kitu ábà kitu unag na.
5 Pinangurma na pe ka appát galáng nga bága se nada nippáy kadatu bátug síku natu issaságat nga ittu datu pangiruwaddán da kadatu takkan na pagbúlig da.
6 Kinuwa na datu takkan ka akasiya, ay se nada kalupkopán ka bága.
7 Ay se nada nga neruwad kadatu galáng kadatu magpíngit bíkat natu annìdúgán. Ittu dedi daya pagbúlig da nu bulígán da. Ay tun na annìdúgán, ay kinuwa na ka tabla, ay ummán ka kahon tu singan na.

Tu nekàwa natu besin nga bága

8 Kinuwa na ka bága pe tu abay besin se itu síkil na. Tu inusár na, ay datu nàwa ka bága nga am-amínaw datu bab-bay ya magub-ubra kitu gagyangán natu tabernákulu.

Tu abut natu amuwág natu Tabernákulu

9 Ay se na pe yin na kuwaan tu amuwág ka panillod. Ay tu bátug abut na nga kurtína nga naabal ka napiya binola nga dilána, ay appát púlu se annam mitru tu kadaddu na.
10 Ay datu duwa púlu nga adígi na se datu pagsiínán da, ay kinuwa nada ka bága. Ngamay datu sáwit datu adígi se datu bagákat da, ay silber da.
11 Ay tu amuwág ka panidáya, ay appát púlu se annam mitru pe tu kadaddu natu kurtína na. Ay datu duwa púlu pe nga adígi na se datu pagsiínán da, ay nàwa da pe ka bága. Ngamay datu sáwit se datu bagákat da, ay silber da.
12 Ay tu amuwág ka padne sirbútán, ay duwa púlu se tallu mitru tu kadaddu na, ay atán pe kurtína na. Ay sangapúlu datu adígi na se datu pagsiínán da. Ay datu sáwit da se datu bagákat da, ay nàwa da ka silber.
13 Ay tu amuwág kitu àráng na nga pane lattakán, ay duwa púlu se tallu mitru pe tu súba na.
14 Ay tu kurtína natu tapíngit natu gagyangán, ay annam mitru se siyám púlu sentimitru ya kadaddu da. Ay tallu datu adígi na se datu pagsiínán da.

15 Ay tu tangapíngit natu gagyangán, ay
annam mitru se siyám púlu sentimitru pe
tu kadaddu natu kurtína na. Ay tallu pe
datu adígi na se datu pagsiínán da.
16 Ngámin datu kur-kurtína datu am-
amuwág na, ay pabeg napiya nga dilána.
17 Ay datu pagsiínán kadatu adígi na,
ay bága. Ngamay datu saw-sáwit datu
adígi se datu bagákat da, ay silber da. Ay
datu untù da ay nakalupkopán ka silber.
Ay datu pangibissinán kadatu kurtína, ay
nàwa ka pabeg silber.
18 Ay tu kurtína natu lalangkán natu
amuwág, ay naburdáan ka binola nga
mannáw se bayolet se dag-daggáng se
napiya nga binola nga dilána. Ay siyám
mitru tu kadaddu na, ay se duwa mitru
se tallu púlu sentimitru tu kalampád
na, nga ummán kadatu kur-kurtína natu
amuwág.
19 Ay datu appát ta adígi nga
nangikaptán da kitu kurtína se datu
pagsiínán da, ay nàwa da ka bága. Pabeg
silber datu sáwit na, ay datu untù da se
datu bagákat da, ay nakalupkopán da ka
silber.
20 Ay datu ngámin pátù natu
tabernákulu se datu pátù datu amuwág
na, ay nàwa da ngámin ka bága.

Tu lista datu ngámin na nausár kitu tabernákulu

21 Ay tu idi ya lista datu kinuw-kuwa
da se tu kaadu datu inus-usár da kitu
inangwa da kitu tabernákulu nga giyán
natu nekippayán datu nesur-súrát ta bil-
bílin. Nepesúrát tu Moses kadatu Levita
nga neapuwán natu Itamar nga pútut
natu pádi nga Aaron.
22 Tu Bezalel nga pútut natu Uri nga an-
anà natu Hur nga isa kadatu tangámalán
tu Juda ya nangwa kadatu ngámin na
nebílin ne APU kitu Moses.
23 Tu kabulun na, ay tu Oholiab
nga pútut tu Ahisamak nga isa ka-
datu tangámalán tu Dan. Aggína tu
nakammu nga magbur-búrì se aggína pe
tu nakammu nu wà ummán natu kàwaán
da. Aggína pe tu nagburda kadatu napiya
nga dilána ka mannáw se bayolet, se dag-
daggáng nga binola.
24 Ya dágup natu nausár ra bal-
itù kadatu ngámin na nà-nàwa kitu
tabernákulu, ay isa ríbu kílu kitu ikkikílu
kiya tabernákulu. Nilbetán tolay ngámin
dayán na balitù.
25 Ya dágup datu silber nga naurnung
da nga pinagbáyad datu tolay ya nebíláng
kitu sensus, ay tallu ríbu se appát gatut
kílu kitu ikkikílu da kiya tabernákulu.
26 Tu báyad isa tolay, ay annam grámu
nga silber (nu makílu kitu ikkikílu ka
tabernákulu). Ay adu tu dágup na, áta
tu bíláng datu tolay nga nabíláng da kitu
sensus nga magdagun ka duwa púlu se
datu nasurù ay 603,550 nga lalláki.
27 Tu tallu ríbu se appát gatut kílu nga
silber tu nausár kadatu pagsiínán kadatu
dabbi tu tabernákulu, se datu pagsiínán
kadatu adígi para kadatu kurtína. Ya
dammat natu isa pagsiínán, ay tallu púlu
se appát kílu, ay magatut nga pagsiínán
tu kinuwa da.
28 Ay duwa púlu kílu nga silber ya
nausár kadatu sáwit kadatu adígi se kitu
pinagkalupkop da kadatu untù datu adígi
se datu bagákat da.
29 Ay tu bága nga niddánán datu tolay,
ay duwa ríbu se appát gatut kílu.
30 Ittu tu inusár da kitu inangwa da ka-
datu pagsiínán datu adígi kitu lalangkán
natu tabernákulu, se kitu annìdúgán
ka pagbasu se itu issaságat na se datu
ngámin ar-aruminta na.
31 Ay ittu pe ya nangallakán da
kitu inusár da kadatu pagsiínán kadatu
adígi natu amuwág se datu pat-pátù
natu tabernákulu se datu pat-pátù natu
amuwág.

39

Tu angwa da kadatu aruwátan datu pappádi

1 Ay datu binola nga mannáw se bayolet
se dag-daggáng, ay ittu datu inabal da
ka napiya, se kinuwa da ka napatag nga
aruwátan datu pappádi kitu agsirbi da ke
APU kitu napatag nga kuwartu. Pinangwa
da tu Aaron kadatu aruwátan na nga
ummán kitu nebílin ne APU kitu Moses.

2 Kinuwa de Bezalel tu efod ka balitù,
se kadatu binola nga mannáw, se bayolet,
se dag-daggáng se ka napiya nga binola
nga dilána.
3 Pinitpet da tu balitù, ay se da kinuwa
ka binola nga ittu tu nebulun na kadatu
mannáw se datu bayolet se datu dag-
daggáng nga binola nga neabal da kitu
napiya nga dilána. Napiya tu nekadis-
aynán da.
4 Pinangwa da tu efod ka sadáng ki
abága na nga nekabit kadatu duwa nga
síku na.
5 Ay tu nausár se nekàwa natu bagákat
na, ay páda na pe kitu efod. Nàwa pe
ka binola nga balitù se mannáw se dag-
daggáng nga neabal ki napiya nga dilána
nga ummán kitu nebílin ne APU kitu
Moses.

6 Ay datu duwa nga batu na nga oniko,
ay nekapat dada kitu nalága nga bibittì a
bárus nga balitù. Nemarka da datu ngag-
ngágan datu pútupútut tu Israel.
7 Nekapat dada kitu sadáng natu efod
nga ummán kitu nebílin ne APU kitu
Moses. Ittu datun datu mangipadamdam
ke APU kadatu pútupútut tu Israel.

8 Ay tu annáp gútù, ay kinuwa da pe ka
napiya nga ummán kitu efod. Kinuwa da
pe ka binola nga balitù, mannáw, bayolet
se dag-daggáng nga neabal ki napiya nga
dilána.
9 Tu annáp gútù, ay duwa púlu se duwa
sentimitru nga nagbaal ya kadakkal na,
nga nàpil ka duble.
10 Pinayán da ka appát daládag ga
pinilà a batu-batu. Tu nunna daládag,
ay datu batu wa karnelia, krisolito, se
esmeralda.
11 Ay tu mekàduwa daládag, ay turkisa,
safiro, se diyamante.
12 Tu mekàlu daládag, ay datu batu wa
hasinto, búngut, se amatista.
13 Ay tu mekappát daládag, ay datu
batu wa berilo, oniko se haspe. Nekapat
da ngámin ka nalága nga bibittì nga
bárus nga balitù.
14 Sangapúlu se duwa datu batu nga
nekemarkaán datu ngag-ngágan datu
pútupútut natu Israel. Isa ngágan ki kada
batu. Ittu dayán daya sangapúlu se duwa
nga tangámalán tu Israel.
15 Pinayán da ka kadena nga nàwa ki
nalúbid da pabeg balitù tu annáp gútù.
16 Nangippáy da kitu síku natu annáp
gútù ka duwa pánid nga nalága nga
bibittì a bárus sa balitù nga pangikaptán
da ka duwa nga galáng nga balitù
17 nga ittu daya kigpattán datu nalúbid
da balitù.
18 Ay datu tapungtu datu nalúbid nga
balitù, ay nekabit dada kadatu duwa nga
nalága nga bibittì a bárus nga balitù nga
atán kitu panin àráng datu sadáng natu
efod.
19 Ay nangwa da pe ka duwa galáng
nga balitù, ay se dada ippáy kadatu síku
natu annáp gútù kitu tapíngit ta pane kitu
efod.
20 Nangwa da pe ka duwa galáng nga
balitù se dada nga ikapat kitu panìgad
datu duwa nga sadáng natu efod kitu
panda natu naburdáan na bagákat na.
21 Ay se da nigpat ka mannáw nga lúbid
datu galáng natu annáp gútù kadatu
galáng natu efod, ta senu magpaningúdu
kitu naburdáan na bagákat natu efod. Ay
senu akkan pe mapkit kitu efod. Ittu yán
tu nebílin ne APU kitu Moses.

22 Kinuwa tu Bezalel pe tu kamason na
magpanin unag kitu efod. Kinuwa da ka
naabal nga mannáw nga binola.
23 Ay tu bùlaw natu kamason, ay atán
kitu túlad, ay se la pe napayán ka tapár
na, ta senu akkan mapìsi.
24 Ay kitu gayádan natu kamason, ay
pinalebután da ka sinan bayábat nga
nàwa ka binola nga mannáw se bayolet
se dag-daggáng se neburda da ki napiya
nga dilána.
25 Nangwa da pe ka bibittì a kingkeng
nga pabeg balitù nga ittu datu nippáyán
da kadatu nagbabàtán datu sinan
bayábat kitu gayádan tu kamason.
26 Ya isa nga kingkeng, ay ma-
pasarunuwán ka isa nga sinan bayábat.
Napalebután tu gayádan tu kamason na
pagkamason tu Aaron nu magsirbi ke
APU. Ittu yán tu nàwa ta ittu yán tu
nebílin ne APU kitu Moses.

27 Nangwa da pe ka panin lasi nga
kamason para kitu Aaron se datu annánà
na. Nàwa da ki napiya nga dilána.
28 Ay tu abungut da, ay nàwa da pe ka
napiya nga dilána. Ay ummán pe datu
babbad úlu da, se datu kalsunsilyu da.
29 Ay tu bagákat da, ay nàwa da pe
ka napiya nga dilána nga naburdáan ka
binola nga mannáw se bayolet, se dag-
daggáng, nga ummán kitu nebílin ne APU
kitu Moses.
30 Ay se da la nga kinuwa tu napatag
ga sagápaw pádi nga namarkaán ka "Na-
patag ke APU". Pabeg balitù tu kinuwa
da.
31 Pinayán da ka mannáw nga lúbid
nga ittu tu pangigpat da kitu abungut nga
ummán kitu nebílin ne APU kitu Moses.

Tu nekabalin datu ub-ubra kitu Tabernákulu

32 Ay nabalin lugud ngámin datu ub-
ubra kitu tabernákulu. Kinuwa datu
iIsrael ngámin datun ka ummán kadatu
nebil-bílin ne APU kitu Moses.
33 Ay díkod nilbet da kitu Moses datu
ngámin ar-aruminta natu tabernákulu,
datu tulda, se datu ngámin na ar-
aruminta kitu unag na. Datu saw-sáwit
na se datu dab-dabbi na, datu tak-takkan
na nga káyu, se datu adígi na se datu
pagsiínán da.
34 Nilbetán da pe datu takkab nga nàwa
ki lálat toru wa karneru se napiya nga
lálat báka se itu kurtína natu lalangkán.
35 Atán pe yin tu arko nga kippayán
natu nekesur-surátan datu bil-bílin ne
Dios, se datu takkan na ibbubúlig, se itu
takkab na nga ittu tu akim-imallàán ke
APU.
36 Nilbet da pe yin tu tebol se datu ar-
aruminta na se itu Dátun nga Sinápay.
37 Nilbet da pe yin tu kandelero nga
nàwa ki pabeg balitù se datu pingki na,
se datu ar-aruminta na. Ay atán pe yin
na denu para kadatu pingki.
38 Nilbet da pe yin tu annìdúgán nga
balitù, datu ikkiípu nga denu se datu
nabangug nga insensu. Atán pe yin tu
kurtína natu lalangkán natu tabernákulu.
39 Atán pe yin tu annìdúgán nga bága,
se itu issaságat na nga bága pe, datu
takkan na se datu ar-aruminta na. Nilbet
da pe yin tu besin se itu síkil na.
40 Nilbet da pe yin datu kur-kurtína
natu amuwág, se datu ad-adígi na se
datu pagsiínán kadatun na adígi. Nilbet
da pe tu kurtína natu lalangkán natu
amuwág, se datu lúbid se datu pátu-
pátù. Nilbetán da pe yin ngámin datu ar-
aruminta nga masápul kadatu mà-màwa
kitu tabernákulu.
41 Nilbet da ngin datu napiya nga
ikkaaruwát datu pappádi nu magubra da
kitu napatag nga giyán. Atán pe yin datu
napatag ga ibbabádu tu Aaron nga pádi
nu magsirbi ke APU, ay se datu ngámin na
ibbabádu datu pútupútut na nu magubra
da kiya kinapádi da.
42 Kinuwa datu iIsrael ngámin datu ub-
ubra nga ummán kadatu nebil-bílin ne
APU kitu Moses.
43 Ay kane masingan tu Moses nga kin-
uwa da ngámin datu ub-ubra nga ummán
kadatu nebil-bílin ne APU, ay nekarárag
nada.

40

Tu nangipasíkád da kitu tabernákulu se tu nangngippáy da kadatu ar-aruminta na

1 Ay inamomanán ne APU tu Moses nga
nán na,
2 "Kiya munna nga algaw naya munna
nga búlán, ay ittu ya angngipasíkád mu
kiya tabernákulu nga agtammuwán.
3 Iunag mu kiyán ya arko nga kippayán
naya nekesurátán datu bil-bílin. Ay se
mu la nga kurtináan ya giyán na ka
angilingad mu kiyán.
4 Iunag mu pe yin ya tebol, ay se mu
kapiyánan ippáy datu ar-aruminta na.
Iunag mu pe yin ya kandelero, ay se mu
pe yin na ippáy daya pingki na.
5 Ippáy mu ya balitù a annìdúgán
ka insensu kiya lasi naya kurtína nga
panin sángu kiya arko nga giyán datu
nekesurátán daya bil-bílin ne APU, ay
se mu la kurtináan ya lalangkán naya
tabernákulu.
6 Ippáy mu ya annìdúgán ka pag-
basu kiya sángu naya lalangkán kiya
tabernákulu nga agtammuwán.

7 Ippáy mu tu abay besin kiya nagbàtán
daya agtammuwán se ya annìdúgán ka
pagbasu. Ay payán mu ka danum na.
8 Ay se mu la pe ipasíkád ya abut
naya amuwág nga nepalìmut kiya
tabernákulu, ay se mu la kurtináan pe
ya lalangkán na.
9 Ay se mu la alà ya denu wa ikkiípu
se mu la warsián ya tabernákulu se daya
ngámin na inunag na ka angngikísi mu
kadayán se daya ar-aruminta na, ta senu
magbalin da ka kuw-kuwa ne APU.
10 Ay warsián mu pe ya annìdúgán
ka pagbasu se daya ar-aruminta na ka
angngikísi mu pe kiya annìdúgán. Díkod
magbalin da ka kapàgán nga kuw-kuwa
ne APU.
11 Warsìán mu pe ya abay besin se iya
síkil na ka angngikísi mu pe kiyán.
12 Ay se mu la alà de Aaron na mag-
gaáma kiya lalangkán naya tabernákulu,
ay se mu dala nga bagguwán.
13 Ay se mu ibádu ke Aaron daya nap-
atag ga ibbabádu na, ay se mu ipuwan ka
denu ka angngikísi mu kaggína ka para
kiyà ta senu magsirbi ka pádi ku.
14 Alà mu pe daya pútupútut na, ay se
mu la ibádu kaggída datu kamason da,
15 ay se muda la nga ipuwán kitu denu,
nga ummán kitu kinuwám kiya ama da,
ta senu magsirbi da kiyà ka pappádi ku.
Ay ya angngípu mu kaggída ya mamag-
balin kaggída ka pappádi ku peyang ngin
ka panda, oray daya sumar-sarunu pikam
ma gakagaka da,” nán ne APU.
16 Ay díkod kinuwa tu Moses tu
ngámingámin nga ummán kitu nebil-
bílin ne APU kaggína.
17 Kitu munna nga algaw natu munna
nga búlán natu mekàduwa dagun, ay
nepasíkád tu Moses tu tabernákulu.
18 Nippáy da datu pagsiínán na se datu
dab-dabbi na, ay se da la neruwaddán
datu takkatakkan na nga káyu, ay se da
pe yin nepasíkád datu adígi na.
19 Ay se na pe yin na isalukop tu
tulda kitu tabernákulu, se na manin ilànù
tu takkab natu tulda kitu otun na, nga
ummán kitu nebílin ne APU kaggína.
20 Ay se na alà tu nekesurátán datu bil-
bílin, ay se na nga ippáy kitu arko, ay se
na pe yin na iruwad datu takkan na, ay
se na nga ippáy tu takkab na nga akim-
imallàán ke APU.
21 Ay nilnà na ngin tu arko kitu
tabernákulu, ay se na nga ippáy pe yin tu
kurtína nga lipad natu arko nga ummán
kitu bílin ne APU kaggína.
22 Neunag na pe yin tu tebol kitu
tabernákulu. Nippáy na kitu panidáya
kitu tabernákulu, kitu panin lasi natu
kurtína.
23 Ay se na nga ippáy tu sinápay kitu
kippayán na nga àráng ne APU nga
ummán kitu bílin na kitu Moses.
24 Neunag na pe tu kandelero kitu
tabernákulu. Nippáy na kitu bátug tu
tebol kitu panillod kitu unag tabernákulu.
25 Ay se na ippáy datu pingki na pe ki
àráng ne APU, ummán kitu nebílin ne
APU kitu Moses.
26 Neunag na pe tu balitù a annìdúgán
se na ippáy kitu sángu natu kurtína natu
arko.
27 Nanìdúgán na pe yin ka nabangug
nga insensu nga ummán kitu nebílin ne
APU.
28 Ay se na nippáy tu kurtína natu
lalangkán natu tabernákulu.
29 Nepatugaw na tu annìdúgán ka
pagbasu kitu sángu natu lalangkán
natu tabernákulu nga agtammuwán.
Ay nanìdug pe yin ka pagbasu, se
nangidátun pe yin kitu dátun* nga
ummán kitu nebílin ne APU kaggína.
30 Nippáy na tu besin kitu nagbàtán
datu báwi nga agtammuwán, se itu
annìdúgán ka pagbasu. Ay pinayán na pe
yin ka danum nga pagbaggu.
31 Ittu win tu nagbagguwán se nag-
gusesuwán tu Moses se de Aaron na
maggaáma.
32 Nu magunag da kitu báwi nga ag-
tammuwán se nu umbet da kitu giyán tu
annìdúgán, ay magbaggu da nga ummán
kitu nebílin ne APU kaggína.
33 Ay nepasíkád na pe yin tu abut natu
amuwág nga nepalebut kitu tabernákulu
se itu annìdúgán ka pagbasu, ay se na pe

* **40:29 40:29** Ya dátun kídi nga nán na ay tu bátug ammay da kitun.

yin ippáy datu kurtína kitu lalangkán na.
Ay díkod nabalin tu Moses datu ub-ubra
na.

Tu angap se itu diláng ne APU

34 Ay se yala naangpán tu báwi nga
agtammuwán kitu angap, ay nadilangán
ngámin tu unag tu tabernákulu kitu
diláng ne APU.
35 Ay akkan nakalnà tu Moses kitu
agtammuwán, áta nagdagát tu angap
kitúni, ay se nadilangán tu ngámin unag
tu tabernákulu kitu diláng ne APU.
36 Ay ki kada agtálaw natu angap kitu
tabernákulu, ay magsagána pe yin datu
iIsrael nga mawe manin na magdal-dalen.
37 Ngamay nu akkan magal-alit tu an-
gap, ay akkan da pe magal-alit panda kitu
aggalit na manin.
38 Ata sisinnan peyang datu iIsrael tu
angap ne APU kitu nagdal-dalen da. Atán
kitu ngúdu natu tabernákulu ki algaw. Ay
nu gabi, ay atán apuy kitu angap.

Ya Napiya nga Dámag mepanggap ke Jesu-Cristo nga nesúrát ne Mateo

Datu naggap-gapuwánan ne Jesu-Cristo
(Luc 3:23-38)

1 Tú idi ya gin-ginnápuwán se naggay-
gayatán ne Jesu-Cristo wa gaka natu
David. Ay tu David, ay gaka natu Abra-
ham.
2 Ay tu Abraham, ay ama natu Isaac.
Ay tu Isaac, ay ama natu Jacob. Ay tu
Jacob, ay ama de Juda nga magwawági
nga pabeg lalláki.
3 Ay tu Juda, ay ama de Fares se Zara, ay
Tamar tu ina da. Ay tu Fares, ay ama natu
Esrom. Ay tu Esrom, ay ama natu Aram.
4 Ay tu Aram, ay ama natu Aminadab.
Ay tu Aminadab, ay ama natu Naason. Ay
tu Naason, ay ama natu Salmon.
5 Ay tu Salmon, ay ama natu Booz. (Ay
tu Rahab ya ina tu Booz.) Ay tu Booz, ay
ama natu Obed. (Ay tu Ruth tu ina natu
Obed.) Ay tu Obed, ay ama natu Jesse.
6 Ay tu Jesse, ay ama natu Ari David.
Tu David, ay ama natu Solomon nga
pútut na kitu búkud natu Urias.
7 Ay tu Solomon, ay ama natu Roboam.
Ay tu Roboam, ay ama natu Abias. Ay tu
Abias, ay ama natu Asa.
8 Ay tu Asa, ay ama natu Josafat. Ay tu
Josafat, ay ama natu Joram. Ay tu Joram,
ay ama natu Ozias.
9 Ay tu Ozias, ay ama natu Jotam. Ay
tu Jotam tu ama natu Acaz. Ay tu Acaz tu
ama natu Ezekias.
10 Ay tu Ezekias, ay ama natu Manase.
Ay tu Manase, ay ama natu Amon. Ay tu
Amon, ay ama natu Josias.
11 Ay tu Josias, ay ama de Jeconias nga
magwawági nga pabeg lalláki. Ay kitu
kakowad da, ay ittu tun tu nangngalà
datu iBabilonia kiti íli da kadatu iIsrael
la pinalsu da.
12 Ay kane mippan datu iIsrael lin ka
Babilonia, ay nakapútut tu Jeconias. Ay
tu pútut na, ay tu Salatiel. Ay tu Salatiel,
ay ama natu Zerobabel.
13 Ay tu Zerobabel, ay ama natu Abiud.
Ay tu Abiud, ay ama natu Eliakim. Ay tu
Eliakim, ay ama natu Azor.
14 Ay tu Azor, ay ama natu Sadoc. Ay tu
Sadoc tu ama natu Akim. Ay tu Akim, ay
ama natu Eliud.
15 Ay tu Eliud, ay ama natu Eleazar. Ay
tu Eleazar, ay ama natu Matan. Ay tu
Matan, ay ama natu Jacob.
16 Ay tu Jacob, ay ama natu Jose, nga
atáwa ne Maria nga ina ne Jesus nga
nengagánan da ka Cristo.
17 Ay díkod nanggayát kitu Abraham
panda kitu David, ay sangapúlu se appát
ta paganakán ngámin. Ay nanggayát
kitu David panda kitu nangngippan datu
iBabilonia kadatu iIsrael ka Babilonia,
ay nagsangapúlu se appát pe nga pa-
ganakán. Ay sangapúlu se appát pa-
ganakán pe panda kitu nangngippan da
kadatu iIsrael ka Babilonia, panda kitu
nekeanà ne Cristo.

Tu nekeanà ne Jesu-Cristo
(Luc 2:1-7)

18 Ay ummán kídi ya istoriya natu
nekeanà ne Jesu-Cristo. E Maria nga ina
na, ay nekari yin na meatáwa ke Jose. Ay
kitu akkan da pikam ma inaggallay, ay
nammuwán ne Jose nga nabùsit te Maria.
Ngamay akkan na nga am-ammu wa na-
pabùsit te Maria gapu kiya pannakabalin
naya Ispiritu ne Dios.
19 Ay tútu linam-lammat na nga maddi
yin ke Maria. Ngamay ya piyán na, ay
akkan na nga ipak-pakammu ka sabáli
tolay ya aggadi na. Ata oray nu marag-
tungpál kadaya lin-lintag, ay lùsawan na
nga meap-appat te Maria.
20 Ngamay kitu atán ka uray na tunin,
ay uwad anghel ne Apu wa nagpatagenap
kaggína nga nán na, “Jose, akkan ka nga
min-induwán na mangatáwa ke Maria,
áta ya bùsit na, ay gapu kiya Ispiritu ne
Dios.
21 Magan-anà ka isa nga laláki, ay ya
ipangágan mu kaggína, ay Jesus (ay ya
sarut nayán ay Marammiyág). Ata aggína
ya mamiyág kadaya tolay na gapu kadaya

bas-básul da, nga pakatayán da ka áwan panda," nán natu anghel ke Jose nga gakagaka tu David.

22 Ay nàwa ngámin dedi ta senu makurug datu bàbànán ne Apu, nga nepekagi na kadatu pagbàbànánan na kitun nga nán na kídi:

23 "Mapabùsit ya isa nga babbalásang. Ay magan-anà ka isa nga laláki. Ay mengagánan ka Emmanuel," nán na. (Ya sarut naya Emmanuel, ay inumbet nge Dios kadàtada.)

24 Ay kane din malukág ge Jose, ay kinurug na tu bílin natu anghel ne Apu. Ay díkod inatawán na nge Maria.

25 Ngamay akkan na pikam ma neallay kaggína panda kitu naggan-anà na. Ay kane magan-anà e Maria, ay nepangágan ne Jose tu an-anà ka Jesus.

2

Tu nagdáyaw datu mamasírib ke Jesus

1 Ay neanà e Jesus ka íli Betlehem ka probinsiya Judea kitu inagturáy tu Ari Herodes. Ay kitun, ay uwad da nga mamasírib nga tolay mepanggap kadaya bittuwan. Naggayát da ka padne lattakán nga inumbet ka Jerusalem. Ay nagsaludsud da nga nán da,

2 "Kawà naya giyán naya neanà nga Ari daya Judyu? Nasingan mi tu bittuwan ka lattakán nga mangipakammu kiya nekeanà na. Ay túya inumbet kami nga magdáyaw kaggína," nán da.

3 Ay kane magìna tu Ari Herodes tun, ay nariribù. Ay ummán pe datu iJerusalem, nariribù da pe.

4 Ay díkod inayabán tu Herodes ngámin datu ap-apu datu pappádi se datu maragtùgud ki lintag. Ay se na sinaludsud kaggída nu kawà naya keanaán naya Cristo.

5 Ay tútu nán da kaggína, "Ka Betlehem ka Judea, áta ittu mà ya nesúrát natu pagbàbànánan ne Dios kitun nga nán na,

6 'Ay dakayu wa iBetlehem ka probinsiya Juda, akkan kayu wayya nga kababaán kadaya ngámin na tolay kadaya il-íli kídi Judea. Ata lumtuwád kadakayu ya mangituráy kadaya tolay ku wa iIsrael,'

nán na," nán da.

7 Ay tútu inayabán tu Herodes datu mamasírib ba tolay nga áwan makammu. Ay inammu na kaggída nu inna tutu wala nga oras tu inagpassingan natu bittuwan.

8 Ay se nada pinapan nin ka Betlehem nga nán na kaggída, "Mawe nu wa kappiyánan na saludsúdan ya mepanggap kiya an-anà. Ay nu masmà nu, ay magulli kayu ta idámag nu kiyà ta senu umang ngà pe nga magdáyaw kaggína," nán na.

9 Ay kane magìna da tu bílin tu Ari Herodes, ay nagrabbuwát da pe yin. Ay kitu kakowad da kitu dálen, ay nagpassingan manin tu bittuwan na nasingan da ka lattakán. Ay ittu tu naginunna kaggída. Ay kane bumátug kitu balay ya giyán natu an-anà, ay nagsínang ngin.

10 Ay tútu nagpatag da tutu wala.

11 Ay kane lumnà da kitu balay, ay nasingan da tu an-anà se Maria nga ina na. Ay se da nagpalintud da nagukkab nga magdáyaw kaggína. Ay se da ngala nga idde datu balitù, insensu se itu talibangug ga míra nga pannaruanggam da kaggína.

12 Ay nepakammu ne Dios kaggída ka tagenap, nga nu magulli da, ay akkan da nga magsíbál lin ka giyán tu Ari Herodes. Ay díkod nagalíli da kane mawe da ngin ka íli da.

Tu nangngibráw tu Jose kadatu magina ka Egipto

13 Ay kane likud datu mamasírib ba nawe, ay nagpatagenap tu anghel ne Apu ke Jose. Ay nán na, "Bumángun ka, ay ibráw mu daya magina ka Egipto. Ay magyán kayu kannán panda kiya agpaulli ku kadakayu. Ata lam-lamtan ne Herodes nga pasápul ya an-anà ta papatay na," nán natu anghel.

14 Ay tútu bummángun ne Jose se na nippan datu magina ka Egipto kitun na gabi.

15 Ay nagyán da kitúni panda kitu nekatay tu Herodes. Ay nàwa ngámin

dedi ta masápul la màwa tu kinagi ne Apu
nga nepekagi na kitu pagbàbànánan na
kitun nga nán na kídi: “Inayabán ku ya
an-anà ku nga atán ka Egipto,” nán na.

Tu nagpapatay tu Herodes kadatu annánà a lalláki

16 Ay kane mammuwán tu Herodes nga
nagbusidán datu mamasírib ba tolay, ay
nakarungat pà-pànang, ay tútu pinap-
atay na ngámin datu annánà a lalláki
ka Betlehem se kadatu lib-lebut na, nga
magdagun ka duwa se datu kúráng duwa
dagun da pikam. Ata moli kid duwa
dagun nin panda kitu inakasingan datu
mamasírib ba tolay kitu bittuwan.
17 Ay díkod nàwa kurug tu kinagi natu
Jeremias, nga pagbàbànánan ne Dios ki-
tun, nga nán na kídi:

18 “Ay uwad magìna nga págat ka Rama.
Agsángit naya magmanakit. Ul-
ulán ne Raquel daya annánà
na. Maddi mearingringa, áta natay
daya annánà na,”

nán na.

Tu naggulli de Jose nga gayát ka Egipto

19 Ay kane din na matay tu Herodes sin,
ay nagpatagenap manin tu anghel ne Apu
ke Jose nga atán ka Egipto. Ay nán na,
20 “Bumángun ka, ay iulli mu win daya
magina ka íli Israel. Ata natay yin tu
magasippatay kiya an-anà,” nán na.
21 Ay tútu bummángun ne Jose se na
iulli yin datu magina ka íli Israel.
22 Ngamay magansing manin ne Jose
nga mawe kitúni ta nadámag na nga
nge Arkelao wa an-anà tu Herodes ya
summukát kammin kaggína nga ári ka
Judea. Ngamay kinagiyánan manin ne
Dios ka tagenap na. Ay tútu nawe da ka
probinsiya Galilea.
23 Ay díkod naggunà da ka íli Nazaret.
Ay nàwa nga kurug tu kinagi datu
pagbàbànánan ne Dios kitun nga nán
na kídi, “Aggína, ay mengagánan ka
Nazareno,” nán na.

3

*Tu nagbàbànán natu Juan nga maram-
mawtisár*
(Mar 1:1-8; Luc 3:1-18; Jn 1:19-28)

1 Ay kitun na al-algaw kane nabayág
de Jesus sin ka Nazaret, ay nagpakammu
tu Juan na marammawtisár. Nagbàbànán
kadatu tolay ya nawe kitu giyán na ka ir-
ir-er ka Judea.
2 Ay nán na nga nagbàbànán, “Makap-
poli kayu kadaya bas-básul nu, ta tagay
pànang ngin ya angngituráy ne Dios,”
nán na.
3 Ata tu Juan tu kepapannán natu
nesúrát ta kinag-kagi natu Isaias nga
pagbàbànánan ne Dios kitun kitu in-
agkuna na kídi:

“Tú idi ya isar-sáraw naya isa nga tolay
ka ir-ir-er: Magsagána kayu kiya
ilalbet ne Apu. Kappiyánan nu ya
dalenan na, nán na.”

4 Tu bádu tu Juan, ay nàwa ki dùdut
kámel, ay se nagsinturon ka lálat. Ay
datu kininna-kinnán na, ay dúdun se digu
álig gala.
5 Ay kitun, ay adu wa tolay datu naglal-
bet kitu giyán na. Naggagayát da ka
Jerusalem, ka Judea se kadaya ngámin na
il-íli nga adanni kitu wángag Jordan.
6 Nepudnuwán da datu bas-básul, ay
tútu binawtisarán tu Juan da kitu wángag
Jordan.
7 Ngamay kane masingan tu Juan nga
adu datu Pariseo se datu Saduceo nga
naglalbet ta makibawtisár kaggína, ay
nán na kaggída, “Dakayu wa ummán ka
gámad idaw wa gangay! Ta daddán! Inna
nád ya nangagi kadakayu wa malìlían nu
ya ammabásul ne Dios kadakayu, ta tura
kayu inumbet!” nán na.
8 “Ipassingan nu kadaya kuk-kuwaan
nu nga kurug nakappoli kayu win kadaya
bas-básul nu,
9 nga akkan nu nán na, oray ta gak-
agaka nakami tu Abraham ma tolay ne
Dios kitun. Ata ikagì kadakayu wa an-
nung ne Dios nga pagbalinan dedi ya batu
ka tolay ya magbalin ka gakagaka natu
Abraham.

* **3:10 3:10** Ya piyán na kagiyan ay tagay pànang ngin ya angngukum ne Dios kadaya tolay.

10 Ay oray kídi yin, ay meaayang ngin
ya parakul la pangìlang kadaya káyu wa
akkan magbúnga ka napiya, ay se da nga
masìdug.”*
11 “Ay bawtisarán takayu ka mangi-
passingan nga nakappoli kayu win ka-
daya bas-básul nu. Ngamay atán ya
sumar-saridát kiyà nga naturáy pànang
may iyà. Ay oray ya mangagtu wala
kadaya sapátus na, ay akkan nà mekari.
Aggína ya árig mamawtisár kiya Ispiritu
ne Dios se aggína pe ya mangukum.
12 Meárig kiya isa tolay ya inum-
bet ta mangisáp kiya nàgì nga ammay.
Urnúngan na daya nabgát se na iarimán.
Ay daya lappit ay urnúngan na se na
sìdúgan kiya apuy ya siggagatang peyang
nga akkan mataatay,” nán ne Juan.

Tu nakibawtisár ne Jesus kitu Juan (Mar 1:9-11; Luc 3:21-22)

13 Akkan nabayág, ay inumbet te Jesus
ka Jordan. Gayát ka Galilea, nga mak-
ibawtisár kitu Juan.
14 Ngamay tu Juan, ay maddi kuma.
Nán na nga, “Iyà kuma ya rabbang na nga
bawtisarám, may tura la ikaw ya inumbet
makibawtisár kiyà,” nán na.
15 Ngamay nán ne Jesus sa summungbát
kitu Juan, “Kuwaam mala idi kídi, ta tú idi
ya masápul la kuwaan ta ka annungpál ta
kadaya ngámin na piyán ne Dios,” nán na.
Ay tútu nalagpat tu Juan.
16 Ay kane din na mabawtisarán nge
Jesus sin, ay gumàdáng, ay se pagkìlát na
ngala nga ummán ka nalùtán ya lángit.
Ay se na nasingan ya Ispiritu ne Dios
nga singan ladágan tu singan na nga
naganìgad se nagyán kaggína ngin.
17 Ay se yala uwad úni nga gayát ka
lángit ta nán na, “Tú idi ya pà-pàgan ku
wa an-anà ku se pagang-anggammán ku
pànang pe,” nán na.

4

Tu nammar-parò ne Sairu ke Jesus (Mar 1:12-13; Luc 4:1-13)

1 Ay se yala nga neturung na Ispiritu
ne Dios nge Jesus ka ir-ir-er ta senu par-
paroan ne Sairu.
2 Nagngílin nangán ka appát púlu ngal-
gaw se appát púlu gabi, ay se yala nabis-
inán.
3 Ay nawe dinatang ne Sairu, ay nán na
kaggína, “Nu kurug ga ikaw ya An-anà ne
Dios, ay pagbalinam mán lugud dedi nga
batu ka sinápay,” nán na.
4 Ay nán ne Jesus, “Nán naya nesúrát
ta bàbànán ne Dios nga, Akkan magbiyág
ya tolay gapu ki makkán nala, nu di gapu
pe kadaya ngámin na kagiyan ne Dios
kadaya tolay,” nán na.
5 Ay se yala nga neturung manin ne
Sairu we Jesus, nga mawe ka Jerusalem
ay se da ummunè kitu kalinguduwán
pànang natu templo.
6 Ay se na nán manin ke Jesus, “Nu
kurug ga ikaw ya An-anà ne Dios, ay
magsappáw ka mán lugud kídi. Oray ta
akkan ka maan-anu, áta nán mà naya
nesúrát ta bàbànán ne Dios nga,

‘Patagasinnán naka nge Dios kadaya
anghel na.’

Ay nán na pe nga,

‘Tagagán daka kiya íma da ta senu akkan
matalíngu daya síkil mu kadaya
batu,’

nán na,” nán ne Sairu.
7 Ay nán ne Jesus manin kaggína, “May
nán pe naya nesúrát ta bàbànán ne Dios
nga, akkan ta sisímán ne Apu wa Dios
tada, nán na,” nán ne Jesus.
8 Ay se yala manin nippan ne Sairu we
Jesus kitu alingúdu pànang nga bantay,
ay se na ipassingan kaggína ngámin ya il-
íli kídi kalawagán se ya kinapiya da,
9 ay se na nán ke Jesus, “Kuwà ngámin
dedi yin, ay idde ku ngámin dedi kikaw
nu magpalintud ka nga magdáyaw kiyà,”
nán na.
10 Ngamay nán ne Jesus kaggína,
“Magtálaw ka mà Sairu! Ta nán naya
nesúrát ta bàbànán ne Dios nga, ‘E Dios
nga Apu mu ya day-dayáwan mu. Ay se
aggína ngala ya ikur-kurug mu,’ ” nán ne
Jesus.
11 Ay tútu nagtálaw we Sairu. Ay se yala
uwad da inumbet ta anghel ne Dios sa
nangidde ki ngámin na masápul na.

Tu inanggayát ne Jesus nga magbàbànán
(Mar 1:14-15; Luc 4:14-15)

12 Ay kane madámag ne Jesus nga nabálud tu Juan, ay nagulli kammin ka Galilea.
13 Ay akkan na nagyán nin ka Nazaret. Nawe nagyán ka Capernaum. Idi ya íli, ay adanni ka pisung ka Teberias nga adanni pe ka sakúpán naya íli Zebulun se íli Naftali.
14 Ay kitu nagyán ne Jesus kitúni, ay nàwa nga kurug tu nebàbànán natu Isaias sa pagbàbànánan ne Dios kitun nga nán na kídi:
15 "Ya lusà naya Zebulun se Naftali,
ay atán kiya adanni ka dappit
tu pisung ka Galilea, panidmáng
naya wángag Jordan, ka sákup
Galilea nga pagag-agyanán daya
akkan Judyu.
16 Datu tolay kitúni nga árig atán ki kagìbattán, ay nakasingan da ka nawada pànang ngin. Ay nawadaán nin daya ngámin na mameyag kiya pakatayán da ka áwan panda,"
nán na.
17 Ay nanggayát kitun na nelalbet ne Jesus ka Capernaum, ay ginayatán na pe yin tu magbàbànán. Ay nán na nga nagbàbànán: "Makappoli kayu win kadaya bas-básul nu ta tagay pànang ngin ya angngituráy ne Dios," nán na.

Tu nagkarraw ne Jesus kadatu appát ta marangnígay
(Mar 1:16-20; Luc 5:1-11)

18 Ay kane isa ngalgaw wa magdaldalen ne Jesus kitu dappit natu pisung ka Galilea, ay nasingan na datu magwagi, de Simon na nepangágan da pe ka Pedro se Andres nga wagi na. Atán da nga manabúkul, áta marangnígay da lugud.
19 Ay nán ne Jesus kaggída, "Kumíwid kayu kiyà ta tùgúdán takayu wa manganannay kadaya tolay nga mangurug kiyà nga ittu dayanin daya bátug sissida nga nigáyan nu," nán na.
20 Ay nigsán da ngala ngin na dágus datu tabúkul da, ay se da nebulun nin kaggína.
21 Ay kane makawáyad da, ay nasingan manin ne Jesus datu duwa manin na magwagi, de Santiago se Juan, nga annánà ne Zebedeo. Atán da kitu barangay da nga magurip kitu inninígay da. Ay inayabán ne Jesus da.
22 Ay díkod, dágus da ngala nga pinanáwan tu barangay da, se tu ama da, ay se da nga kummíwid pe yin kaggína.

Tu nagbàbànán se nangngágas ne Jesus kadatu iGalilea
(Luc 6:17-19)

23 Ay ingngay ngámin ne Jesus tu ngámin na giyán ka Galilea. Nangisursúru kadatu kap-kapilya da. Nebàbànán na ya Napiya nga Dámag mepanggap ki angngituráy ne Dios. Ay pinabílag na ngámin pe datu tolay kitúni nga atán sin-sinakit se sad-sadúra.
24 Ay nammuwán ngámin datu iSiria ya pannakabalin na, ay tútu nippannán datu tolay ngámin datu atán nagbalbaláki ya sin-sinakit se sad-sadúra kitu giyán na. Atán da nga naar-aránan, datu magkangkang, ay se datu magdapepe, may inagásan nada ngámin.
25 Ay adu tutu wala nga tolay datu nagkikíwid kaggína. Naggayát da ka Galilea, ka Decapolis, ka Jerusalem, Judea, ay se ka dammáng Jordan.

5

Tu nebàbànán ne Jesus kadatu tolay na kitu bantay
(Luc 6:20-23)

1 Isa ngalgaw kane masingan ne Jesus datu adu wa tolay, ay nanùdu kitu bantay. Ay kane magtugaw, ay inumbet datu tolay na.
2 Ay tinùgúdán nada nga nán na,
3 "Maganggam daya makammu kiya akasápul da pànang ke Dios, áta aggída ya meráman kiya pangiturayán na.
4 Ay maganggam daya magpannakit gapu kadaya nadakè a mà-màwa, áta liwliwaan ne Dios da.
5 Ay maganggam daya natulù ke Dios, áta mepakin-kuwa kaggída ya baru wa kalawagán.

6 Ay maganggam daya magasikkuwa
kadaya pagmaruwán da ki àráng ne Dios,
áta sengán nada nga mangwa kadayán.
7 Ay maganggam daya nakallà, áta
kalakkán ne Dios da.
8 Ay maganggam daya mangipas-pasnà
kiya ur-uray da kiya mepanggap kiya
angngituráy ne Dios, áta masingan da nge
Dios.
9 Maganggam daya tolay ya ittu da la
pà-pàgan ya napiya nga panagbubúlun,
áta mengagánan da ka annánà ne Dios.
10 Maganggam daya mapal-pallà gapu
kiya angngikurug da kadaya piyán ne
Dios, áta meráman da kiya pangiturayán
na.
11 Maganggam kayu nu ug-ogan dakayu,
onu pal-palakkan dakayu onu pad-
padàsán dakayu oray akkan kammala
kurug gin gapu kiyà.
12 Maganggam se magpatag kayu wala,
áta napatag pà-pànang ya supápà a
midde kadakayu ka lángit. Ay oray
datu pagbàbànánan ne Dios kitun kam
ma nun-unna may dakayu, ay pinal-pallà
datu tolay da pe," nán na.

Daya árig asin se dílág kídi kalawagán (Mar 9:50; Luc 14:34-35)

13 "Dakayu, ay árig nu ya asin kadaya
tolay kídi kalawagán ni. Ngamay ya asin,
nu mippà ya apet na, ay akkan ta mabalin
na mapaapet kammin. Ay díkod áwan
na sur-surbi yin, nu di ta ngala ngin na
iburráw kiya dálen ta senu dam-dam-án
daya tolay.
14 Dakayu, ay árig nu pe ya dílág
kadaya tolay ked kalawagán. Ay ya íli nga
nàwa ki otun bantay ay akkan wayya nga
mesirù.*
15 Ay áwan tolay pe ya manibat ka
ingki, ay se na tàbán, nu di na nga ippáy
ka alingúdu ta senu mawàdáran ngámin
daya atán kiya unag balay.
16 Ay ummán din kiyán ya angngi-
passingan nu kadaya napiya nga kuk-
kuwaan nu kadaya tolay, ta senu masin-
gan da, ay dayáwan da ya Ama nu wa
atán ka lángit."

Datu netù-tùgud ne Jesus mepanggap kadatu lin-lintag

17 "Ay akkan nu wa nán na inumbet tà
nga mamagbalin ka áwan surbi datu lin-
lintag tu Moses se datu nesur-súru datu
pagbàbànánan ne Dios kitun. Akkan ittu
yán ya gákat ku, nu di ya mangipakammu
kadaya ngámin na kepapannán datun.
18 Ikagì kadakayu ya kurug, nga oray nu
pumanda ya lángit se ya kalawagán, ay
áwan oray bittì ala nga súrát kadatun na
lin-lintag ya mippà panda kiya katungpál
ngámin datun.
19 Ay díkod, oray iinna nga di mangiku-
rug kadaya ibíláng da nga akkan napatag
pànang kadatun na lin-lintag, ay se isúru
na pe kadaya duddúma, ay akkan na
rabbang yán na tolay ya meráman kiya
pangiturayán ne Dios. Ngamay ngámin
daya mangikurug kadatun na lin-lintag,
ay se isúru da pe, ay tú dayán daya
nadáyaw ke Dios kiya pangiturayán na.
20 Ay ikagì pe kadakayu nga akkan kayu
meráman kiya pangiturayán ne Dios nu
ya kinamáru nu, ay ummán nala kiya
kinamáru daya magtù-tùgud ki lintag se
daya Pariseo."

Ya nesur-súru ne Jesus mepanggap kiya akalùsaw daya tolay

21 "Nagì-gìna nu win na nebílin kadatu
in-inagkona tada ya, 'Akkan ka pumatay!
Ay daya pumatay, ay mapabásul da', nán
na.
22 Ngamay kídi yin, ikagì kadakayu wa
ngámin daya mangalùsaw kiya kasittolay
da nga áwan na gapu, ay mapabásul
da pe. Ay daya mangagi kiya kasitto-
lay da ka, 'Ang-ang ka,' ay mabustigár
da kiya kangatuwán na agbustigarán ka
Jerusalem. Ay se ngámin daya mangagi
kiya kasittolay da ka, 'Ug-og ka,' ay mip-
pan ka impiyernu.
23 Ay díkod, nu rán ka la nga mangidde
ka pamaanggam mu ke Dios, ay se mu
la madamdam nga atán nagbasúlám kiya
kasittolay mu ay,

* **5:14 5:14** Ya mabalin na sarut nedi, ay gángay mammuwán daya tolay da.

24 panáwam pikam ya iddem ke Dios
kiya agbasuwán se ka la mawe makikap-
piya kaggína. Ay se mu la idde ke Dios ya
pamaanggam mu.
25 Ay nu atán mangidarum kikaw, ay
karuwam ya makikappiya kiya mangi-
darum kikaw ki di pikam kàwa naya
darum. Ata nu akkam pakunán, ay
paayabán naka kadaya guwes, ay daya
guwes ay iáwat daka kadaya pulis sen
ibálud daka.
26 Ay ikagì kikaw nga akkan ka
nga makalawán kitúni yin panda kiya
agbáyad mu kiya ngámin na pagmultám
gapu ki básul mu."

Tu nesur-súru ne Jesus panggap ki manaládag

27 "Ay nagì-gìna nu pe yin nga nebílin
pe kadaya tolay ya, 'Akkan ka man-
aládag.'
28 Ngamay ikagì kadakayu nga ya tolay
nga nadakè ya lam-lamtan na kiya babay
ya masingan na, ay dinaládag na ngin
kiya ur-uray na.
29 Ay díkod, nu iya diwanán na matám
ya mamagbásul kikaw, ay tukilam ta ippà
mu. Ta napì-piya ngala ya atán kúráng
naya baggim, may iya áwan kurakúráng
may mippan ka ka impiyernu.
30 Ay páda na pe nu iya diwanán na
ímam ya gapuwánan naya pakabasúlám.
Ay pùdam ta ippà mu. Ata napì-piya
ngala ya pukul may iya áwan kurakúráng
naya baggim may mippan ka ka impiy-
ernu."

Tu nesur-súru ne Jesus panggap ki panaggadi
(Mat 19:9; Mar 10:11-12; Luc 16:18)

31 "Ay nagì-gìna nu pe yin na nebílin
kadatu tolay kitun nga nu iinna ya
mangigsán kiya atáwa na, ay masápul la
kuwaan na ya kasurátan naya panaggadi
na.
32 Ngamay ikagì kadakayu, nga nu igsán
naya laláki ya atáwa na, nga akkan wayya
nakidaládag, ay mapabásul ya laláki kiya
angngulis naya babay ya angngatáwa, áta
mebíláng makidaládag tu babay. Ay ya
laláki pe ya umatáwa kiya nagadiyán, ay
bíláng na pe ya manaládag."

Tu nesur-súru ne Jesus panggap kiya magsingán

33 "Ay nagì-gìna nu pe yin nga nebílin
kadatu in-inagkona ya, akkan kayu
magsingán na magkari nu akkan nu
tungpálan. Masápul la tungpálam daya
nagsingánam ma nekarim ke Apu.
34 Ngamay ya ikagì kadakayu kídi yin,
ay akkan kayu magsingán ki oray nágan
na. Akkan nu pagsingánan ya lángit, áta
ittu ya pangiturayán ne Dios.
35 Ay akkan nu pe pagsingánan ya
kalawagán ta ittu ya bátug ga pagdadam-
án na. Ay akkan nu pagsingánan ya
Jerusalem ta ittu ya bíláng íli ne Dios nga
katurayán na Ari.
36 Ay akkan nu pagsingánan ya baggi nu
kampela ngin nin, áta akkan nu mapag-
balin daya ngísit ta abù nu ka pusà onu
daya pusà ka ngísit.
37 Ya kuwaan nu wala ay, 'Ò' nán nu
wala nu ò, se 'Akkan' nán nu wala nu
akkan. Ay nu magsingán kayu pikam
mala, ay gayát yanin ke Sairu."

Tu nesur-súru ne Jesus panggap kiya bumálat
(Luc 6:29-30)

38 "Ay nagì-gìna nu pe yin na nebílin
pe kitun na, nu kulápan naya isa tolay ya
kasittolay na, ay masápul la kulápan da
pe ka angngibálat da. Ay ummán pe nu
ngípan ya mippà.
39 Ngamay ya nán ku kadakayu, ay
akkan nu baltan daya mangwa ka nadakè
kadakayu. Ay nu tappítan da ya diwanán
na pàngit nu, ay pàpit nu pe ya tapíngit.
40 Ay ummán pe nu atán na mangi-
darum kadakayu ka pangalakkán na kiya
bádu nu, ay bay-án nu nga alà na pikam
ya diyáket nu.
41 Ay nu atán ya mangargador
kadakayu ka isa nga kilumitru, ay itulbu
nu ka tangakilumitru pikam.
42 Ay nu atán magadang kadakayu, ay
iddán nu. Ay ummán pe nu atán ya
umútáng kadakayu ay pautángan nu."

Ya amminya tada kadaya kumagúra kadàtada
(Luc 6:27-28, 32-36)

43 “Nagì-gìna nu pe yin kitun ya, piyán
nu daya kabbulun nu, ay kaguráan nu
daya kumagúra kadakayu.
44 Ngamay ya ikagì kadakayu kídi, ay
piyán nu daya kumagúra kadakayu. Ikar-
karárag nu daya mamal-pallà kadakayu.
45 Ta senu mepassingan na dakayu daya
kurug ga annánà ne Dios Ama nga atán ka
lángit. Ata napádapáda nga pasinágan
ne Dios daya namáru se daya nadakè, ay
se paudanán na pe daya makammu kiya
napiya se daya akkan.
46 Ata nu tittu daya maminya kadakayu
daya piyán nu, ay áwan wayya nga
supápà nga idde ne Dios kadakayu. Ay
oray daya nadakè a magpab-pabáyad ka
buis, ay piyán da pe daya maminya
kaggída.
47 Ay páda na pe nu tittu wala daya
maminya kadakayu daya atangyaan nu,
ay akkan nu pakedayáwan yán, áta áwan
nu dúma kadaya duddúma. Oray daya
akkan makammu ke Dios, ay kuwaan da
mà pe ya ummán kiyán.
48 Ay díkod áwan nu din lugud da
pagkurángan,† áta áwan pagkurángan
naya Ama nu wa atán ka lángit,” nán ne
Jesus kadatu tolay na.

6

Tu nesur-súru ne Jesus mepanggap kiya angngidde ta ka pagkallà

1 “Ay kiya angwa nu kadaya napiya, ay
sin-sinnan nu wa akkan din ya agdáyaw
daya tolay kadakayu ya lam-lamtan nu.
Ata nu pakunán nu, ay akkan nakayu
tangdánan naya Ama nu wa atán ka
lángit.
2 Ay díkod, nu mangidde kayu ka
pagkallà, ay akkan nu ibanábag nga
ummán kiya kuk-kuwaan daya magpì-
pìmáru. Ata nu mangidde da ka pagkallà,
ay iban-banábag da kadaya sin-sinagoga
se kadaya kal-kalsáda nga giyán daya
tolay. Ata ya piyán dayán, ay dayáwan
daya tolay da. Ikagì kadakayu wa dayán,
ay nálà da ngin ya tangdán da kiya
kinuwa da, ta dináyaw daya tolay da ngin.
3 Ay nu mangipalimus kayu, ay akkan
nu ipak-pakammu ki oray iinna nga tolay,
4 ta senu nasirù tu nangngipalimus
nu. Ay ya Ama nu wa makasingan
kadaya nasirù, ay aggína ya mangsupápà
kadakayu.”

Ya nesur-súru ne Jesus panggap kiya panagkar-karárag
(Luc 11:2-4)

5 “Ay ummán pe nu magkarárag kayu,
ay akkan nu tal-taldan daya magpì-
pìmáru. Ata dayán, ay pà-pàgan da ya
magsisíkád da magkarárag kadaya sin-
sinagoga, ay se kadaya bíkat kalsáda, ta
senu masingan daya tolay da, ay pàgan
dada. Ay ikagì kadakayu nga nagun-ud da
ngin ya tangdán da ta pinatag daya tolay
da ngin.
6 Ngamay nu magkarárag kayu, ay
manggitap kayu kiya kuwartu nu se kayu
wala nga magkarárag ke Ama nu wa
akkan masingan. Ay ya Ama nu wa
makasingan kadaya nasirù, ay aggína ya
mangsupápà kadakayu.
7 Ay kiya agkarárag nu pe, ay akkan nu
iduràmát ya adu wa úni nga áwan sur-
surbi, nga ummán kiya angwa daya tolay
ya magdáyaw kadaya sinan diy-diyos. Ta
papáti da nu gìnán ne Dios da nu adu ya
kag-kagiyan da kiya karárag da.
8 Akkan nuda nga tal-taldan. Ata ammu
naya Ama nu daya masápul nu, oray kiya
akkan nu pikam ma aggadang kaggína.
9 Ay ummán kídi ya panagkarárag nu
lugud: ‘Ama nga atán ka lángit, mepatag
din ya kinaDios mu.
10 Ikaw din ya mangitur-turáy
kadakami. Ay daya piyám mala din daya
makurug kídi ya kalawagán nga ummán
pe ki kàwa da ka lángit.
11 Ay iddán nakami din ka kanan mi
kiya inalgaw.
12 Ay pakawanan nakami kadaya
bas-básul mi, nga ummán pe kiya
nammakawan mi kadaya nakabásul
kadakami.

† **5:48 5:48** Mabalin na mepapan idi kiya aminya da kadaya kasittolay da.

13 Iadayyu nakami pe kadaya keparparoán mi se kadaya nadakè a màmàwa,’ nán nu.
14 Ata nu pakawanan nu daya kasittolay
nu kadaya nagbasúlán da kadakayu, ay
pakawanan nakayu pe ya Ama nu wa
atán ka lángit.
15 Ngamay nu akkan nu pakawanan
daya kasittolay nu, ay akkan nakayu
pe pakawanan ya Ama nu wa atán ka
lángit.”

Tu nesur-súru ne Jesus panggap kiya magngílin mangán

16 “Ay nu magngílin kayu wa mangán
gapu kiya agkar-karárag nu ke Dios, ay
akkan nu ipassingan ki murang nu ya ag-
ngílin nu, nga ummán kiya kuk-kuwaan
daya magpì-pìmáru. Gurátan da nga
akkan kappiyánan ya singan da ta senu
masingan daya tolay ya agngílin da, ay
pàgan dada. Ikagì kadakayu wa nagun-
ud da ngin ya tangdán da.
17 Ngamay nu magngílin kayu wa
mangán (gapu ki agkar-karárag nu*), ay
mangípu se magid-idárup kayu.
18 Ay díkod áwan makammu wa mag-
ngílin kayu wa mangán. Tittu ya Ama
nu wa akkan masingan ya makammu.
Ay aggína pe ya mangsupápà kadakayu,
áta aggína ngala ya makasingan kadaya
nasirù a kuk-kuwaan nu.”

Ya pagbànángan ta ka lángit (Luc 12:33-34)

19 “Akkan nu ittu wa gamgam-gáman
daya pagbànángan nu kídi kalawagán.
Ata mabalin na dadàlan daya ul-ulullag
dayán kídi onu magkíráng da onu
takáwan daya mangraut kiya balay nu.
20 Ay ya urnúngan nu kuma, ay ya
pagbànángan nu ka lángit. Ay áwan ul-
ulullag nga mangdadál kitúni, ay akkan
pe ya magkíráng, ay se áwan pe ya
mangraut ta magtákaw.
21 Ata nu kawà naya giyán naya
pagbànángan nu, ay ittu peyang pe ya
giyán naya ur-uray nu.”

Ya bátug dílág naya baggi tada (Luc 11:34-36)

22 “Ya mata ta, ay ittu ya bátug dílág
naya baggi ta. Ay díkod nu nawada ya
isissingan ta, ay mawadaán ngámin pe ya
baggi ta.
23 Ngamay nu nadakè ya isissingan
ta, ay ummán ta ka atán peyang kiya
nagìbat. Ay lugud, nu rán nala nga ya nán
tada nga dílág naya uray tada ay gìbat
kammala ngin nin, ay nagìbat pà-pànang
yán.”

Ya mepanggap kiya ammatag tada ke Dios se kiya pagbànángan kídi kalawagán (Luc 16:13; 12:22-31)

24 “Ay áwan asassu wa mabalin maga-
sassu kiya duwa nga apu. Ata ya màwa,
ay kalùsawan na ya isa, ay pàgan na ya
isa onu ipatag na ya isa, ay irupat na ya
isa kaggída. Ay ummán pe kiyán, akkan
nu mapagpáda ya amminya nu ke Dios se
ya amminya nu ki pirà.
25 Ay túya, ya nán ku kadakayu, ay
akkan nu ittu wa paglídug daya pagbiyág
nu. Akkan nu paglídug daya kanan nu se
daya inuman nu onu daya pagkawas nu.
Ata napà-patag ya biyág nu ngam daya
ak-akakkanan. Ay ummán pe ya baggi nu,
napatag may daya kawakawas.
26 Sinnan nu kod daya an-anù. Akkan
da mà magmul-múla dayán, ay akkan da
pe maggáni, ay se akkan da pe wayya
nga magùnud kadaya kanan da. Ngamay
e Dios Ama nga atán ka lángit ya ma-
mangán kaggída. Ay akkan wayya nga
nabà-banor dayán ke Dios may dakayu.
27 Ay oray iinna kadakayu, ay akkan na
mà wayya masulpítán ya biyág na oray
nu maglídug.
28 Ay taanna, tura nu wa paglídug daya
pagkawas nu? Sinnan nu kod daya but-
bútà daya kaddat kiya kalawagán. Akkan
magkuwa mà dayán na kaddat, ay akkan
da pe ya magabal ka pagkawas da.
29 Ngamay kagiyan ku kadakayu, nga
oray tu Solomon na nabànáng tutu
wala kitun, oray napiya tutu wala
datu kawakawas na, ay áwan na nga
pinagkawas nga napì-piya may daya but-
bútà dayán na kaddat.

* **6:17 6:17** Ittu ya gapu na ya magngílin

30 Ay dayán na kaddat, ay makar-karu
ya biyág dayán. Mabalin na sisinnán tada
pikam dayán kídi, ay mabalin na matay
dayanin kaláwa, ay sìdúgan dada ngin.
Ay nu e Dios ya magpabútà kadayán na
kaddat nga ittu ya bátug pagkawas da, ay
tú nád agpà ya ammakawas na kadakayu!
Inagkabittì naya angngurug nu kaggína!
31 Ay díkod, akkan kayu lugud da
managlídug. Akkan nu nán na, 'Nágan
nád naya kanan mi?' onu, 'Nágan nád
ya inuman mi?' onu, 'Nágan nád ya
pagkawas mi?'
32 Ay akkan nu din tal-taldan daya
akkan mangurug ke Dios. Ata ittu dayán
daya gamgam-gáman da. Ay ammu mà ne
Dios Ama nga atán ka lángit nga masápul
nu ngámin dayán.
33 Ngamay nu dakayu, ya masápul
la kuwaan nu, ay lam-lamtan nu
peyapeyang ya angngituráy ne Dios se ya
ammagbalin na kadakayu ka namáru. Ay
se na nga idde ngámin dedi ya masápul
nu.
34 Ay akkan nu lugud paglídug daya
mepanggap kadaya mà-màwa kaláwa.
Kaláwa kampela ngin nin ya aglam-
lammat ta kadayán. Anayan ta ngin daya
parikut ta kiya isa ngalgaw."

7

Ya ammabásul ta kadaya kasittolay ta (Luc 6:37-38, 41-42)

1 "Akkan kayu tagapab-pabásul lala ka-
daya kasittolay nu ta senu akkan nakayu
pabasúlan ne Dios.
2 Ata nu wà ummán naya ammabásul
nu kadaya kasittolay nu, ay ummán pe
kiyán ya ammabásul ne Dios kadakayu.
Ay nu nágan naya pagbasarán nu wa
mamabásul kadaya kasittolay nu, ay
ittu pe ya pagbasarán ne Dios kiya
ammabásul na kadakayu.
3 Ay tura nu masingan ya bittì a púling
naya kasittolay nu, may akkan nu màmud
ya megugulad da púling nu kampela
ngin?
4 Ay mapaanna lugud ya angnguna nu
kiya kasittolay nu ka, 'Ippà ku mán ya
púling mu,' nán nu, ay atán mà ya
megugulad da púling nu?
5 Magpì-pìmáru kayu nu mapakuna.
Masápul la ippà nu pikam ya megugulad
da púling nu, ta senu nawada ya isissin-
gan nu kiya angngippà nu kiya bittì a
púling naya kasittolay nu.
6 Ay akkan ta nga idde kadaya átu ya
pinagbasu wa áyam, ta napatag ke Dios.
Ta get tala pe nu kagatan dakayu. Ay ya
búngut, ay akkan ta pe ya idde kadaya
ábuy, áta dam-dam-án da ngala. Ay
ummán pe akkan ta nga ipílit ibàbànán
ya mepanggap kiya Napiya nga Dámag
kadaya tolay ya mamáas."

Ya págus naya panagkar-karárag (Luc 11:9-13)

7 "Magadang kayu ke Dios, ay iddán
nakayu. Nu e Dios ya pagsapúlán nu
kadaya masápul nu, ay masmà nuda. Ay
nu makilukát kayu pe kaggína ay ilukát
nakayu.
8 Ata oray iinna nga magadang ke
Dios, ay middán. Ay makasmà pe daya
magsápul ke Dios se ilukát ne Dios
ngámin daya makilukát kaggína.
9 Iinna kadakayu wa ama ya mangidde
ka batu kiya an-anà na nu magadang ka
sinápay?
10 Onu magadang ka sissida, ta iddán nu
ka idaw?
11 Ay nu dakayu wa nadakè a tolay, ay
ammu nu kam pe daya napiya nga idde
nu kadaya annánà nu, ay tú nád agpà in
ya angngidde naya Ama nu wa atán ka
lángit kadaya napiya kadaya ngámin na
magadang kaggína.
12 Ay nu nágan daya piyán nu wa
kuwaan daya kasittolay nu kadakayu, ay
ittu pe dayán daya kuwaan nu kaggída.
Ata ittu idi ya kepapannán datu lin-
lintag natu Moses se datu nesur-súru datu
pagbàbànánan ne Dios kitun."

Ya mepanggap kiya bittì se ya abay ya gagyangán (Luc 13:24)

13 "Abay ya gagyangán, ay se nalà-lapat
ya dálen na mameyag kiya pakadadàlán
ka áwan panda, ay adu manalen kiyán.

Ngamay kuwaan nu ya kabailán nu wa
lumnà kiya bittì a gagyangán.
14 Ata kurug ga bittì ya gagyangán, ay
se nasulit ya dálen na mameyag kiya
pakabiyágan ka áwan panda. Ay túya
man-manu daya makasmà kiyán."

Ya pangárig panggap kiya káyu se ya búnga na
(Luc 6:43-44)

15 "Atán daya magkuna nga pagbàbànánan
ne Dios da, may busid da kammala
ngin nin. Taronan nu dayán, ta
umbet da kadakayu wa magpìduman na
namáru da, ngamay ya kinur-korugán, ay
mangdadál ya ung-unggan dayán.
16 Ngamay mammuwán nu dayán kiya
kuk-kuwaan da. Ata akkan ta mà wayya
mabúrás ya búnga úbás kadaya panda
ngala nga lásiw. Ay ummán pe kiya
búnga nga gígus, akkan ta pe wayya nga
mabúrás kadaya kad-kaddat tala.
17 Gángay nga daya napiya nga káyu,
ay magbúnga ka napiya pe. Ay ummán
pe kadaya nadakè a káyu, ay gángay nga
nadakè pe ya búnga dayán.
18 Ata ya napiya nga káyu, ay akkan
wayya nga magbúnga ka nadakè. Ay ya
nadakè a káyu, ay akkan pe wayya nga
magbúnga ka napiya.
19 Ay díkod, ngámin daya káyu wa
maddi magbúnga ka napiya, ay màpu da,
ay se da nga masìdug.
20 Ay díkod, mammuwán nu daya
magpìduman na pagbàbànánan ne Dios,
gapu kadaya kuk-kuwaan da."

Daya akkan bigbígan ne Jesus nga makiapu kaggína
(Luc 13:25-27)

21 "Ay akkan ngámin daya magkuna ka,
Apu, Apu kiyà, ay málà kiya pangiturayán
ne Dios. Ata tittu daya mangwa kadaya
piyán ne Dios Ama nga atán ka lángit
daya málà.
22 Ay nu iya muddi ya algaw, ay adu
daya akkan málà kiya pangiturayán ne
Dios nga magkuna kiyà nga, 'Apu! Apu,
nebàbànán mi mà ya Napiya nga Dámag
gapu kiya pannakabalin mu. Ay nag-
patálaw kami kadaya áran kadaya tolay
gapu ki kinaturáy mu. Ay se adu pe daya
nakas-kasdáaw wa kinuw-kuwa mi gapu
ki pannakabalin mu,' nán da.
23 Ay nán ku wala kaggída nga, 'Akkan
takayu am-ammu. Magtálaw kayu!
Dakayu wa nadakè a kuk-kuwaan na
tolay,' nán ku kaggída."

Ya pangárig panggap kadaya duwa nga tolay ya nagbalay
(Luc 6:47-49)

24 "Ay ngámin lugud daya manggìna
kadedi ya kag-kagiyan ku, se da nga
kuwaan pe, ay meárig da kiya nasírib ba
tolay ya nagbalay ki pidtà. Nekorob na
daya adígi ka adallam.
25 Nagudán ka naggat, ay díkod nalnap
tu balay, ay se nabaliyán ka naggat pe.
Ngamay akkan na nìlang tu balay, áta
naligda lugud ya nekàwa na.
26 Ngamay ngámin daya makagìna
kadedi ya kag-kagiyan ku, ay se akkan da
nga kuwaan, ay meárig da kiya ang-ang
nga nagbalay kiya karagintán.
27 Ay kane magudán ka naggat se mal-
nap, ay se mabaliyán pe tu balay na, ay
nìlang ngala. Ay natar-tarawesáng tutu
wala tu balay kane marba," nán ne Jesus.
28 Ay kane mabalin nge Jesus nga nan-
gagi kadatun nin, ay nasdaáwan pànang
datu adu wa tolay kitu inagtùgud na,
29 áta naturáy kitu angngisúru na
kaggída, nga akkan ummán kadatu
angngisúru datu maragtùgud ki lintag.

8

Tu nangngágas ne Jesus kitu tolay nga naglappang
(Mar 1:40-45; Luc 5:12-16)

1 Ay kane managut te Jesus, ay adu tutu
wala datu tolay ya gummunud kaggína.
2 Ay se yala nga uwad naglappang nga
inumbet, ay se nagpalintud da nakim-
imallà kaggína nga nán na, "Apu, nu
piyán nà ala nga agásan ay maagásan
nà," nán na.
3 Ay tútu inimmán ne Jesus, ay se na
nán kaggína, "Saay, pumiya ka lugud
din," nán na. Ay tútu dágus sala nga
pummiya ngin tu baggi natu naglappang.

4 Ay nán ne Jesus nga namílin
kaggína, “Akkam kag-kagiyan idi ki oray
iinna. Ngamay mangaw-át ka ngin na
magpassingan kitu pádi, ay se ka la
mangidátun ke Dios ka ummán kitu
nebílin natu Moses, ta senu mepassingan
kadaya tolay nga naagásan ka ngin,” nán
ne Jesus.

Tu nammabílag ne Jesus kitu asassu natu kapitán
(Luc 7:1-10)

5 Ay se yala nameyag ge Jesus ka Ca-
pernaum. Ay kane din na makadatang
kitúni, ay uwad iRoma nga kapitán daya
suldádu wa inumbet ta nakim-imallà
kaggína.
6 Ay nán na, “Apu, sengán nà mán, ta ya
asassu ku wa laláki, ay atán ka balay ya
mapar-parigátan pànang. Ay magdapepe
yin gapu kiya sinakit na,” nán na.
7 Ay nán ne Jesus, “Mawe yà lugud
agásan,” nán na.
8 Ngamay nán natu kapitán kaggína,
“Apu, akkan ka tagge mawe ka balay ta
áwan ku wa kekariyán na manangaíli
kikaw kiya balay ku. Annung na ngin ya
angngagim ma bumílag ya asassù.
9 Ata iyà ay atán mangituráy kiyà, ay
se atán pe daya suldádu wa itur-turayán
ku. Ay túya ammù ya mepanggap kiya
kinaturáy. Ata nu nán ku kiya isa suldádu
nga, ‘Mawe ka kannán,’ ay mawe kurug.
Ay nu nán ku pe kiya isa nga, ‘Umbet ka
kídi,’ ay umbet pe kurug. Ay páda na pe
kiya asassù. Nu, ‘Kuwaam idi,’ nán ku
kaggína, ay kuwaan na kurug,”* nán na.
10 Ay nasdaáwan ne Jesus kane magìna
na tun. Ay nán na kadatu gumun-gunud
kaggína, “Ikagì kadakayu, nga kurug ga
áwan ku pikam nammuwán na ummán
kídi ya angngurug oray kadaya iIsrael.
11 Ay ikagì pe kadakayu nga adu† daya
maggagayát kadaya ngámin giyán
kídi kalawagán nga mepaggan-gánas kiya
pangiturayán ne Dios kade Abraham se
Isaac se Jacob.
12 Ngamay daya Judyu wa aggída kuma
ya makin-kuwa kiya pangiturayán ne
Dios, ay aggída ya mippan kiya nagìbat
pànang nga giyán. Kitúni ay sumángit
da, ay se magngar-ngarasiyat da,” nán ne
Jesus.
13 Ay se na nán kitu kapitán datu
suldádu, “Mawe ka ngin. Ay ya kurugam
nga màwa, ay ittu kurug ya màwa,” nán
na. Ay tu asassu natu kapitán, ay bumílag
kurug kitun mà ala nga oras.

Tu nagpatálaw ne Jesus ka áran kadatu adu wa tolay
(Mar 1:29-34; Luc 4:38-41)

14 Ay kane mawe ye Jesus ka balay de
Pedro, ay dinatang na tu katugángan ne
Pedro nga magdagáng.
15 Ay inimmán na tu íma na, ay
tútu bummílag kammin. Ay díkod
bummángun, ay se aggína ngin tu na-
mangán kaggída.
16 Ay kane din gabi yin, ay nilbetán datu
tolay ke Jesus datu adu wa naar-aránan.
Ay kiya úni na ngala, ay pinataláwan
na datu áran kaggída, ay pinabílag na
ngámin pe datu magtatakit.
17 Ay gapu kadedi ya kinuw-kuwa na, ay
nàwa nga kurug tu kinagi natu Isaias sa
pagbàbànánan ne Dios kitun nga,
“Nippaán na daya sad-sadúra tada, ay se
inagásan na daya sin-sinakit tada,”
nán na.

Daya maminya nga magbalin ka tù-tùgúdán ne Jesus

18 Ay kane masingan ne Jesus datu adu
pànang nga tolay, ay pinagbatta na datu
tù-tùgúdán na.
19 Ay se yala uwad da magtù-tùgud ki
lintag ga inumbet, ay se na nán ke Jesus,
“Misturu, kumíwid dà kikaw oray kawà
na ya pam-pameyaggám,” nán na.
20 Ay nán ne Jesus kaggína, “Daya
buwat, ay atán abbut da, ay daya an-
anù, ay atán dápun da, ngamay nu iyà
a nengágan da kitun ka An-anà Tolay,
ay áwan ku wa makagi nga balay ku wa
aggimangán ku,”‡ nán na.

* **8:9 8:9** Ya piyán na nga kagiyan ay annung na ya angngagi ne Apu Jesus nga bumílag ya asassu na ta naturáy.
† **8:11 8:11** Daya akkan Judyu ya nán na kídi. ‡ **8:20 8:20** Ya mabalin na piyán kagiyan nedi, ay narígát ya kumíwid kaggína.

21 Ay nán pe natu isa kadatu tolay na,
“Apu palubúsán nà pikam ta mawe yà
itaman tu ama ku,” nán na.
22 Ngamay nán ne Jesus kaggína, “Daya
meárig ka natay daya pakammuwan mu
la ngin kiya minatay da kampela ngin.
Ngamay ikaw, ay kumíwid ka kiyà,” nán
na.

Tu nammakusap ne Jesus kitu báli
(Mar 4:35-41; Luc 8:22-25)

23 Ay kane magtakay ye Jesus kitu biray,
ay nagtakay pe yin datu tolay na.
24 Ay kane magbatta da ngin, ay
pagkìlát da ngala nga nagbáli ka naggat
pànang. Ay natalabtabbán da kadatu bal-
balnag. Ngamay e Jesus, ay natalà ala.
25 Ay nawe da linukág ga nán da
kaggína, “Apu sengán nakami ta malimat
tada ngin,” nán da.
26 Ay nán na kaggída, “Taanna, tura
kayu magansing ta! Inagkabittì naya
angngurug nu ta!” nán na. Ay se
yala bummángun se na nga pinakusap
tu báli, ay se na pinalanay datu bal-
balnag. Ay díkod napiya tutu wala ngin
tu kalawagán.
27 Ay tútu nasdaáwan da ngámin nga
nán da, “Nágan nád naya kinatutolay
nedi ta! Ta oray báli se danum, ay ikurug
da,” nán da.

Tu nammatálaw ne Jesus ka áran ka-
datu duwa nga naar-arán an
(Mar 5:1-20; Luc 8:26-39)

28 Ay kane din na makadatang da ka
dammáng, ka Gadara, ay uwad duwa
nga naar-arán an na summabat kaggína.
Naggayát da kitu kalubúán. Nakapap-
panansing da ta narungat da pànang, ay
tútu áwan maketurad da manalen kitúni
nga dálen.
29 Ay nán da nga nesar-sáraw, “Ikaw
wa An-anà ne Dios, nágan naya kuwaam
kadakami? Inumbet ka nga mamarígát
kadakami ta, oray akkan pikam ma itu
oras mi?” nán da.
30 Ay kitu akkan adayyu pànang kitúni,
ay uwad da adu wa ábuy ya magsabbù.
31 Ay nakim-imallà datu áran ke Jesus
nga nán da, “Nu pataláwan nakami, ay
papannan nakami agpà ala ngin kadatu
ábuy yi,” nán da.
32 Ay nán ne Jesus kaggída, “Mawe kayu
lugud,” nán na. Ay tútu nagtálaw da
kadatu tolay, ay se da magunag kammin
kadatu ábuy. Ay nagtatagtág datu ábuy
ya nameyag kitu tappáng. Ay nepaspáw
da, ay se da nga nepisù kitu pisung. Ay
tútu nalimat da ngámin.
33 Ay datu tolay ya magtar-tarakan ka-
datu ábuy, ay nagkakápan da kitu íli. Ay
nedámag da tu nàwa, ay oray pe tu nàwa
kadatu naar-arán an.
34 Ay díkod adu datu nawe naningan ke
Jesus. Ay kane masingan da nge Jesus, ay
nakim-imallà da kaggína nga magtálaw
kuma kitu íli da.

9

Tu nammabílag ne Jesus kitu mag-
dapepe
(Mar 2:1-12; Luc 5:17-26)

1 Ay tútu nagtakay ye Jesus kitu biray,
ay se da nga nagbatta nga mawe ka íli na
kampela ngin nin.*
2 Ay se yala uwad da nga tolay nga
nangilbet ka magdapepe nga nepipidda.
Ay kane mammuwán ne Jesus nu wà
ummán natu angngurug da, ay nán na
kitu magdapepe, “Akkan ka malídug,
ugu! Ta napakawan ka ngin kadaya bas-
básul mu,” nán na.
3 Ay díkod, datu duddúma nga
maragtùgud ki lintag, ay nán da kitu
isaisa kaggída, “Tura ipáda nedi ya tolay
ya baggi na ke Dios!”† nán da.
4 Ngamay gapu ta nammuwán ne Jesus
tu lammat da, ay nán na kaggída, “Tura
nadakè ya uray nu ta!
5 Mabalin na nán nu wa nalapat
tala nga kagiyan kiya tolay ya, ‘Na-
pakawan ka ngin kadaya bas-básul mu,’
ta akkan masápul ya pakasinnán, may
iya, ‘Bumángun ka, ay se ka la manalen!’
6 Ngamay pabilgan ku ya magdapepe
ta senu mammuwán nu wa iyà nga

* **9:1 9:1** Capernaum ya íli na kampela ngin nin nga nán na. † **9:3 9:3** Nán da idi ta mamakawan ne Jesus kadaya bas-básul.

nengágan da kitun ka An-anà Tolay, ay atán turáy ku kídi ya kalawagán nga mamakawan kadaya bas-básul," nán na. Ay díkod, tútu nán na kitu magdapepe, "Bumángun ka! Alà mu ya idda mu, ay se ka la nga mawe ka balay nu," nán na.

7 Ay bummángun kurug tu tolay se la nga nawe ka balay da.

8 Ay kane masingan datu adu wa tolay tu nàwa, ay nasdaáwan da pà-pànang. Dinay-dáyaw da nge Dios gapu kitu inangngidde na kitu ummán kitun na pannakabalin kiya isa nga tolay.

Tu naggayáb ne Jesus ke Mateo (Mar 2:13-17; Luc 5:27-32)

9 Ay nagtálaw we Jesus kitúni. Ay kitu agdal-dalen na, ay nasingan na nge Mateo. Atán na magtutúgaw kitu aggubraán na nga pagbay-bayádán da ka buis. Ay nán na kaggína, "Kumíwid ka kiyà," nán na. Ay kummíwid kurug gin kaggína.

10 Ay kane atán ne Jesus sa magtutúgaw kitu giyán tebol la mangán, ay inumbet datu adu wa magpab-pabáyad ka buis se datu maragbas-básul. Ay nepangán da kade Jesus se datu tù-tùgúdán na.

11 Ay kane masingan datu Pariseo da, ay nán da kadatu tù-tùgúdán ne Jesus, "Taanna, tura meduwa ya misturu nu wa mangán kadaya magpab-pabáyad ka buis sa nadakè se kadaya maragbas-básul?" nán da.

12 Ay nagìna ne Jesus tun, ay tútu aggína ya summungbát ta nán na, "Akkan ittu daya magkuna nga nabílag da daya makasápul kiya duktor, nu di daya makammu wa magtakit da," nán na.

13 "Ay anágan nu kod ya kepapannán naya nesúrát ta bàbànán ne Dios nga nán na kídi, 'Ya agkallà nu kadaya kasittolay nu ya napatag kiyà, akkan daya dátun nu kiyà,' nán na. Ata iyà, ay akkan nà gummákat ta magayáb kadaya manguna nga namáru da, nu di daya mamigbig ga maragbásul da," nán ne Jesus kadatu Pariseo.

Pinamutuán da nge Jesus mepanggap kiya agngílin na mangán (Mar 2:18-22; Luc 5:33-39)

14 Ay inumbet pe ke Jesus datu tù-tùgúdán ne Juan na marammawtisár nga nagsaludsud nga nán da, "Taanna, tura kami ya nakírad da magngílin mangán se daya Pariseo gapu ki agkar-karárag mi ke Dios, ngamay akkan kid kadaya tù-tùgúdán mu?" nán da.

15 Ay nán ne Jesus kaggída, "Magngílin mangán kadi daya sangaíli kiya aggaat-tawán nu kabul-bulun da ya mangatáwa? Ngamay umbet ya algaw wa ummawan kaggída ya mangatáwa, ay ittu yanin ya agngílin da nga mangán,"‡ nán na.

16 "Ay áwan ya mangìpit ka bar-baru wa lúpus kiya rugrugà. Ata nu ma-pakuna, ay se kumsan tu bar-baru wa pinagappit, ay umabay ya pìsi na.

17 Ay áwan pe ya mangippáy ka apammási ya básí kiya nausár rin na lálat ta aggippayán ka básí, ay se na nga laptan. Ata nu pakunán na, ay mabtà ya aggippayán ka básí. Ay madadál tu aggip-payán ay madadál pe tu básí. Masápul la ya bar-baru wa lálat ta aggippayán ka básí ya kippayán naya apammási kam-pela ngin nin ta senu napiya ya kàwaán da," nán ne Jesus.

Tu nammaltu ne Jesus kitu an-anà natu ap-apu (Mar 5:21-43; Luc 8:40-56)

18 Ay kitu angngag-kagi pikam ne Je-sus kadedi kaggída, ay uwad ap-apu ki sinagoga nga inumbet. Ay nagpalintud da nakim-imallà kaggína nga nán na, "Atattay tu babbalásang ku, ay mawe ta agpà ka balay ta immanam ta senu lumtu," nán na.

19 Ay tútu ginumnikát te Jesus se la nga mawe yin. Ay kumíwid pe datu tù-tùgúdán na.

20 Ay uwad kitúni pe ya babay ya sangapúlu se duwa dagun na ngin na magdága. Nawe kitu likud ne Jesus se na 'we tùbítan tu arumaymáy natu bádu na.

‡ **9:15 9:15** Ya mabalin na piyán kagiyan nedi, ay ya gapu naya agngílin da nga mangán, ay ya anggabi da.

21 Ata nán na kitu lammat na nga,
“Maagásan nà a nán ku nu matùbit ku
wala ya bádu na,” nán na kampela ngin
nin.
22 Ay nasingan ne Jesus kane maglin-
gay, ay tútu nán na kaggína, “Akkan ka
malídug gin, ta naagásan ka ngin gapu ki
angngurug mu,” nán na. Ay dágus sala
nga naagásan tu babay yin.
23 Ay kane dummatang nge Jesus
kitu balay natu ap-apu, ay dinatang na
datu adu wa tolay ya magmanakit se
datu marammalíing§ nga mamulun nu
magtal-ud da.
24 Ay nán ne Jesus kaggída, “Magtálaw
kayu pikam, ta akkan wayya natay ya
an-anà. Matúdug gala yán,” nán na.
Ngamay pináas da.
25 Ay kane mapalawán na datu adu wa
tolay yin, ay linumnà ay se na immán
tu íma natu an-anà. Ay dágus sala nga
linumtu.
26 Ay idi ya nàwa ay newar-waragáwag
kadatu ngámin giyán kitúni.

Tu nammakasingan ne Jesus kadatu duwa nga kúláp

27 Ay kane din na magtálaw we Jesus
kitúni nga íli, ay uwad duwa nga lalláki
nga kúláp pa umun-unud kaggína. Ay
nán da nga nekar-karraw, “Gaka natu
David, kalakkán nakami agpà!” nán da.
28 Ay kane linumnà kitu balay, ay di-
natang datu duwa nga kúláp. Ay tútu nán
ne Jesus kaggída, “Mangurug kayu nga
màwà dayán?” nán na. Ay “Ò, Apu,” nán
da nga nesungbát.
29 Ay díkod, tútu inimmán na datu mata
da se na nán, “Ay màwa ngin kadakayu
ya piyán nu gapu ki angngurug nu,” nán
na.
30 Ay tútu makasingan da ngin. Ay binil-
bílin nada nga kinappiya nga nán na,
“Akkan nu wa ikag-kagi idi ki oray iinna,”
nán na.
31 Ngamay kane magtálaw da kitu
balay, ay newar-waragáwag da mán
kammin ya mepanggap ke Jesus kadatu
ngámin tolay kitúni nga giyán.

Tu nammagúni ne Jesus kitu úmal

32 Ay kitu likud da ngin, ay uwad nilbet
da ke Jesus nga pinagúmal áran.
33 Ay kane pataláwan ne Jesus tu áran
kitu tolay, ay nakapagúni yin. Ay díkod
nasdaáwan datu adu wa tolay. Ay nán
da, “Awan tada pikam ma nasingan na
ummán kídi ya mà-màwa kanedi Israel!”
nán da.
34 Ngamay nán datu Pariseo, “Map-
atálaw na daya áran, áta ya apu daya
áran ya nangidde kaggína ka turáy na nga
mamatálaw kadayán,” nán da.

Nasingan ne Jesus tu kapà-pàyanán datu tolay

35 Ay nagdàdàdà e Jesus kadatu ngámin
il-ileli se babbabalay kitúni nga nagtù-
tùgud kadatu sinagoga da. Ay nebàbànán
na pe ya Napiya nga Dámag mepanggap
kiya angngituráy ne Dios, ay se inag-
agásan na pe datu ngámin na sin-sinakit
se sad-sadúra datu tolay.
36 Ay kane masingan na datu adu wa
tolay kitu nagdàdàdà na, ay nakalakkán
kaggída, áta mapà-paultu da se kù-kùlelà
da. Ay ummán da ka karneru wa áwan na
magtar-tarakan.
37 Ay se na nga nán kadatu tù-tùgúdán
na, “Adu daya magáni ngamay bittì daya
maggáni.*
38 Ikarárag nu lugud ke Dios sa makin-
kuwa kadayán na tolay nga mangiparob
din nin ka maganannay kaggída,” nán ne
Jesus.

10

Tu nangngibon ne Jesus kadatu tù-tùgúdán na nga magbàbànán
(Mar 6:7-13; Luc 9:1-6)

1 Ay inayabán ne Jesus datu sangapúlu
se duwa nga tù-tùgúdán na, ay se nada
iddán ka turáy da nga mamatálaw kadaya
ar-áran se niddán nada pe ka pannaka-
balin da nga mangágas kadaya ngámin
na sin-sinakit se sad-sadúra.
2 Ay tú dedi datu ngag-ngágan datun
na sangapúlu se duwa nga tù-tùgúdán
na. Munna nge Simon na nengágan da

§ **9:23 9:23** Ittu idi tu gangay da kattoni kitun.

* **9:37 9:37** Daya magáni nga nán na kídi, ay daya tolay ya masápul maanannay nga mangurug ke Dios.

pe ka Pedro, nge Andres nga wagi na, de
Santiago se Juan na magwagi nga annánà
ne Zebedeo.
3 Nge Felipe, nge Bartolome, nge Tomas,
ay se nge Mateo nga magpab-pabáyad ka
buis. Nge Santiago nga an-anà ne Alfeo,
nge Tadeo,
4 nge Simon na nepangágan da pe ka
Cananeo, se tu Judas Iscariote nga ittu tu
namatiliw ke Jesus.
5 Ay binílin ne Jesus dedi ya sangapúlu
se duwa. Nebon nada nga magbàbànán.
Ay tú idi tu bílin na kaggída, "Akkan kayu
wa maw-awe kiya íli daya akkan Judyu, se
kadaya iSamaria.
6 Ngamay mawe kayu wala kadaya iIs-
rael la árig karneru wa nagaw-awagwag.
7 Ay mawe nu ibàbànán kaggída ya
napiya nga dámag. 'Tagay yin ya angn-
gituráy ne Dios,' nán nu.
8 Pabilgan nu daya magtatakit se ma-
maltu kayu pe kadaya natay, ay se
mangágas kayu pe kadaya maglappang.
Ay magpatálaw kayu pe kadaya áran
kadaya naar-aránan. Awan nu wa bi-
nayádan kiya kabailán nu wa mangwa
kadayán, ay túya akkan kayu pe ya mak-
itangdán kadaya kuwaan nu," nán na.
9 "Akkan kayu wa magtag-tagipirà oray
isa nga sintábu.
10 Ay akkan kayu pe ya magtagian-
nupútán se magtagiaglilíyán. Ay akkan
kayu wa magtagisapátus onu magtag-
itàdukud. Ata daya pagubraán nu daya
makammu kadaya masápul nu.
11 Ay nu dumatang kayu kadaya il-
íli se daya babbabalay, ay sumápul
kayu ka mayát ta manangaíli kadakayu.
Ay mepagyán kayu kaggída panda kiya
agtálaw nu kiyán na íli.
12 Ay nu lumnà kayu kiya balay da, ay
nán nu, 'Napiya din ya ur-uray nu wa
tangabalay,' nán nu.
13 Ay nu sangailiyan dakayu daya bu-
malay, ay napiya kaggída, ngamay nu
akkan, ay dakayu kampela ngin nin ya
magkapiya kiya kagiyan nu.
14 Ay nu rán nala nga atán balay onu
íli ya mangagáwa kadakayu onu akkan
manggìna kadakayu, ay sap-sapuwán nu
daya tápù kadaya bingil nu* se kayu wala
magtálaw kiyán na balay onu íli.
15 Ay ikagì kadakayu wa kurug ga an-
annung na kam ya ammánis ne Dios
kadaya iSodom se iGomorra ngam ya
ammánis na kadaya tolay kiyán na íli," nán ne Jesus.

Daya umbet ta kapal-palakkán (Mar 13:9-13; Luc 12:12-17)

16 "Dam-damdamman nu wa árig nu
daya karneru wa ipàrob ku kadaya
alsádu nga ul-ulolag ga magasikkán
kaggída. Ay túya magsírib kayu nga
ummán kadaya idaw, ay se magdínang
kayu nga ummán kadaya kalapáti.
17 Ay taronan nu dayán na nadakè
a tolay áta tú dayán daya mangippan
kadakayu kadaya pagbustigarán da ka-
daya sinagoga da, ay se dakayu pe ya sap-
saplit.
18 Ay ippan dakayu pe kadaya guber-
nador se kadaya à-ári nga pabustigár
gapu kiyà. Ay ikagi nu daya kurug
mepanggap kiyà kaggída, ay se kadaya
akkan Judyu.
19 Ay kiya angngipabustigár da
kadakayu, ay akkan nu wa paglídug nu
nágan daya kagiyan nu onu mapaanna
ya angngagi nu. Ata daya masápul la
kagiyan nu, ay mepakammu da ngala
ngin nu itu oras na.
20 Ay akkan nu wayya nga uray kampela
ngin nin ya ikagi nu, áta ya Ispiritu ne
Dios nga Ama nu ya makin-úni kadaya
iúni nu.
21 Ay papatay pe daya tolay daya
wawwági da kampela ngin nin. Ay ittu pe
ya kuwaan daya ama kadaya an-annánà
da. Ay kalùsawan daya annánà daya
mannákam da se dada papatay.
22 Ay kalùsawan dakayu daya tolay
gapu kiya angngurug nu kiyà. Ngamay
ngámin daya maketurad kiyán panda
kiya panda na, ay tú dayán daya
meráman kiya pangiturayán ne Dios.
23 Ay nu pal-palakkan dakayu kiya
isa nga íli, ay magalit kayu kiya isa.

* **10:14 10:14** Tu idi ya angngipassingan da nga akkan pagan-anu ne Dios.

Ata kagiyan ku tutu wala kadakayu nga akkan nu pikam ma nangngayán daya ngámin na il-íli kídi Israel, ay atán nà kammin nin nga nengágan da kitun ka An-anà Tolay.”

Ya rabbang na nga ikansing ta
(Luc 12:2-7)

24 “Ya magsur-súru, ay akkan wayya nga nangátu may iya mangisúru kaggína. Ay ummán pe ya asassu, akkan wayya nga nangátu may iya apu na.
25 Annung na nga mepáda ya magsur-súru kiya mangisúru kaggína, ay ummán pe kiyán kiya asassu se ya apu na. Ay díkod nu Beelzebub ya agpangágan daya tolay kiyà nga Apu nu, ay innanamán nu wa natù-turù ya pamàyanán da kadakayu ta pasúrut takayu wala.
26 Ay túya akkan kayu wa magansing kaggída, áta áwan wayya nesir-sirù a di mepassingan, ay áwan pe ya akkan da ipak-pakammu wa di mepakammu.
27 Ay ngámin daya isur-súrù kadakayu kampela ngin nin se daya iar-aratát ku, ay ibàbànán nu kadaya ngámin tolay.
28 Ay akkan kayu wa makan-ansing ka-daya magasippatay kadakayu, áta tittu ya baggi ya mabaal da nga patayan. Akkan da nga mapatay ya kaduduwa nu. Ay ya rabbang na nga ikansing nu, ay ya atán pannakabalin na nga mamatay se mangiimpiyernu.
29 Daya ballit, ay akkan da nga nabanor, áta makagátang ta ka duwa kaggída ka busait tala. Ngamay áwan mà kaggída ya matay nu akkan na uray ne Dios nga Ama nu.
30 Ay oray ya abù nu, ay ammu na ya bíláng na, áta am-ammu nakayu pànang.
31 Ay túya akkan kayu wa magansing ta napà-patag kayu kaggína may oray adu kadayán na an-anù. Awan màwa kadakayu wa akkan na uray ne Ama,” nán na.

Daya mangituláyaw kiya akiapu da ke Jesus
(Luc 12:8-9)

32 “Ay ngámin daya mangipakammu kadaya tolay nga iyà ya Apu da, ay tú dayán daya ikagì nga tolay ku ke Ama nga atán ka lángit.
33 Ngamay nu iinna ya mangituláyaw kiyà kadaya tolay, ay rabbang na nga ituláyaw kuda pe kiya Amà nga atán ka lángit.”

Ya agsisibna daya tolay ka uray
(Luc 12:51-53; 14:26-27)

34 “Akkan nu nán nga ya gapu naya nelalbet ku, ay mangidde ka napiya nga panagbubúlun daya ngámin tolay. Ata ya nelalbet ku, ay ittu ya panggayatán daya tolay nga magsisibna ka uray.
35 Ata gapu kiya nelalbet ku, ay màwa nga:
Ya an-anà a laláki ay kaguráan na ya ama na, ay se ya an-anà nga babay ay kaguráan na pe ya ina na, ay se magkagúra pe daya magkatugángan na babbay.
36 Ay màwa pe, nga ya kagúra naya isa nga tolay, ay daya akkobung na kampela ngin nin.
37 Ay akkan rumbang nga makiapu kiyà daya tolay ya tú dala pà-pàgan daya ama da se ina da may iyà. Ay ummán pe kadaya tolay ya pà-pàgan da daya annánà da may iyà.
38 Ay akkan pe rumbang nga makiapu ya isa nga tolay kiyà nu akkan na nga iturad daya kapal-palakkán na gapu kiyà se nu akkan na mebulun peyang kiyà.
39 Ay daya magkikenga kiya biyág da kídi ya kalawagán, ay killotán da ya biyág ga áwan panda. Ay daya makiránud gapu kiyà, ay tú dayán daya middán ka biyág ga áwan panda.”

Ya tangdán daya manangaíli kadaya nebon ne Jesus
(Mar 9:41)

40 “Ay nu iinna ya manangaíli kadakayu, ay bíláng iyà ya sinangaíli da, ay daya manangaíli kiyà, ay bíláng nga sinangaíli da ya nangibon kiyà.
41 Ay daya manangaíli kiya pagbàbànánan ne Dios gapu ta ammu da nga pagbàbànánan ne Dios da, ay mepáda ya tangdán da kitu tangdán tu pagbàbànánan ne Dios. Ay ummán pe kadaya manangaíli kadaya namáru wa

tolay gapu ta ammu da nga namáru da,
ay mepáda ya tangdán da kiya tangdán
tu namáru wa tolay nga sinangaíli da.
42 Ay oray iinna ya sumeng kadaya
áwan sáasáad da tolay ku, oray ya
mangidde ka danum mala kaggída, ay
akkan wayya nga di magun-gunaán,” nán
na.

11

*Tu nangngiparob ne Juan na maram-
mawtisár kadatu tù-tùgúdán na ke Jesus
(Luc 7:18-23)*

1 Ay kane mabalin ne Jesus sa mamílin
kadatu sangapúlu se duwa nga tù-
tùgúdán na, ay nawe nagtùgud se
nagbàbànán kadatu il-íli nga adanni
kitúni.
2 Ay kane magìna natu Juan na maram-
mawtisár nga atán kitu agbalúdán datu
kuk-kuwaan naya Cristo,* ay nangipàrob
kadatu tù-tùgúdán na ke Jesus.
3 Ay nán da ke Jesus, “Ikaw win kanu tu
nekar-kari kadakami nga umbet onu atán
pikam sabáli nga idaggán mi,” nán da.
4 Ay, “Magulli kayun ta ikagi nu ke Juan
ngámin daya nag-agìna nu se nas-asingan
nu,” nán ne Jesus kaggída.
5 “Daya kúláp ay makasingan da ngin,
ay makadalen pe yin daya pílay, ay se
naagásan pe yin daya maglappang. Mak-
agìna pe yin daya bangngag, ay napaltu
pe yin daya natay, ay se nebàbànán pe
yin ya Napiya nga Dámag panggap ki
angngituráy ne Dios kadaya nakal-allà.
6 Ay kagiyan nu pe kaggína nga, maga-
nggam daya tolay ya akkan maduw-duwa
kiyà,” nán na kadatu tù-tùgúdán ne Juan.

*Tu nebàbànán ne Jesus panggap kitu
Juan
(Luc 7:24-35)*

7 Ay kane likud da ngin, ay nagbàbànán
ne Jesus kadatu adu wa tolay ka mepang-
gap ke Juan nga nán na, “Kitu inan-
natang nu ke Juan ka ir-ir-er, nágan natu
nawe nu siningan? Datu pattáw wa sal-
saluysoyán naya bal-báli?
8 Ay nágan na lugud ya we nu siningan
kitúni? Tolay ya nakabádu ka napiya?
Daya tolay ya napiya ya bad-bádu da, ay
balay ári ya pag-agyanán da.
9 Ay tura kayu lugud da nawe? Nágan
lugud tu nawe nu siningan kitu ir-ir-er?
Isa nga pagbàbànánan ne Dios tu we nu
siningan? Kurug yán, ta nán ku kadakayu
wa nadà-dáyaw may daya kadúwán na
pagbàbànánan ne Dios nge Juan.
10 Ata e Juan ya kepapannán datu
nesúrát ta kinag-kagi natu pagbàbànánan
ne Dios kitun, nga nán na,
‘Gìnám ya kagiyan ku. Mangibon nà ka
pagbàbànánan ku nga maginunna
kikaw, nga mamagsagána kadaya
tolay kiya ilalbet mu,’
nán na.”
11 “Ay kagiyan ku kurug kadakayu nga
kadaya ngámin tolay, ay áwan pikam
neanà a mebíláng nga nangátu may e
Juan na marammawtisár. Ngamay oray
daya áwan sáasáad da meráman kadaya
iturayán ne Dios, ay bíláng nga nangà-
ngátu da may e Juan.†
12 Ay nanggayát kitu inagbàbànán ne
Juan, ay makiranut daya adu wa tolay ya
maminya tutu wala nga meráman kiya
pangiturayán ne Dios, ay oray pe daya
nadakè.
13 Ata datu nesur-súrát tu Moses se datu
duddúma nga pagbàbànánan ne Dios
ya nangipakammu kiya mepanggap kiya
angngituráy ne Dios panda kitu nelal-
tuwád ne Juan.
14 Ay nu piyán nu wa awátan ya piyán
ku wa kagiyan, tu bátug Elias nga nán
datu pagbàbànánan ne Dios kitun nga
umbet, ay e Juan kam.
15 Ay dakayu wa makagìna kadedi, ay
lam-lamtan nu pànang daya magìna nu,”
nán ne Jesus.
16 Ay nán na manin, “Nágan nád
naya pangiarígán ku kadakayu wa tolay
kídi ya al-algaw? Iárig takayu kadaya
annánà kiya amuwág ga mepagkagkagu
kadaya duddúma nga annánà. Ay nán da
kadakayu daya kakagkagu nu.

* **11:2 11:2** Misáya kam ya Cristo. † **11:11 11:11** Ya mabalin na gapu na nga bíláng nangà-ngátu daya áwan sáasáad nga meráman kadaya iturayán ne Dios, ay ad-adu daya mammuwán da mepanggap ke Jesus may e Juan.

17 ‘Magtukár kami ta magsála kayu,’
nán da may maddi kayu mà magsála. Ay,
‘Magkansiyon kami ka nakùkùlelà,’ nán
da, may maddi kayu pe ya sumángit.
18 Tú dayán ya árig nu ta akkan ta
ammu ya piyán nu. Ata inumbet te Juan
na maddi mepangán se maddi mepag-
inum, ay nán nu wa naar-aránan.
19 Ay kane inumbet tà a nengágan da ki-
tun ka An-anà Tolay, ay se yà a mepangán
se maginum, ay nán nu manin nga, ‘Sin-
nan nu kod ya tolay kiyán! Maglin-linát
se maging-inglaw!’ nán nu. ‘Bungguy
na daya magpab-pabáyad ka buis nga
nadakè se daya maragbas-básul,’ nán nu.
Ngamay oray nu ummán, ay mepassin-
gan na kurug ya kinasírib ne Dios gapu
kadaya napiya nga mà-màwa,” nán ne
Jesus.

Datu tolay kadatu il-íli nga akkan mangur-kurug
(Luc 10:13-15)

20 Ay se yala inal-alngán ne Jesus datu
tolay kadatu il-íli nga nangipassingannán
na kadatu adu wa nakas-kasdáaw wa
kinuw-kuwa na. Ata akkan da nga nakap-
poli kadatu bas-básul da.
21 Ay nán na, “Kakal-kalakkán kayu
wa iCorazin! Ay nakal-allà kayu pe
nga iBetsaida, áta akkan kayu pikam ma
nakappoli kadaya bas-básul nu. Ay nu
ka íli Tiro se Sidon ya nangwaán ku
kadatu nakas-kasdáaw wa nepassingan
ku kadakayu, oray akkan da mangurug
ke Dios, ay nabayág da kuma ngin na
nepassingan nga nakappoli da kadaya
bas-básul da kiya agbádu da ka langgusti
se agsap-sapu da kadatu úlu da ka abu.
22 Ay ikagì kadakayu nga nu iya algaw
wa angngukum ne Dios, ay tare kam ya
kàwaán daya iTiro se iSidon may dakayu.
23 Ay dakayu pe nga iCapernaum, nu
nán nu wa mepangátu kayu panda ka
lángit, ay akkan! Ta merungsap kayu
ka impiyernu! Ata nung kuma nu ka íli
Sodom ya nangipassingannán ku kadatu
nakas-kasdáaw wa nepas-passingan ku
kadakayu, ay atán kuma kam tu íli Sodom
ka panda kídi.
24 Ay ikagì kadakayu nga nu iya algaw
wa angngukum ne Dios, ay tare kam ya
kàwaán daya iSodom may dakayu,” nán
ne Jesus.

Pagimangan ne Jesus daya umbet kaggína
(Luc 10:21-22)

25 Ay kitun pe nga oras, ay nán ne Jesus,
“Magiyáman nà kikaw Ama nga Apu ka
lángit se kídi kalawagán, ta nelingalingad
mu ya kepapannán dedi ya kuk-kuwaam
kadaya magkuna nga nasírib da se ka-
daya atán ádal. Ngamay nepakammum
kadaya tolay ya ummán ka uray an-anà
ya uray da.
26 Magiyáman nà kurug kikaw Ama, áta
ittu mà ya paganggammám.”
27 Ay nán manin ne Jesus, “Iyà
ya nangipiyáran ne Ama kadaya
ngámingámin. Ay áwan ya kurug ga
makammu kiya An-anà nu di tittu we
Ama, ay áwan pe ya kurug ga makammu
kiya Ama, nu di iyà ala nga An-anà na
se daya piyán ku wa pangipakammuwán
kaggína.
28 Umbet kayu kiyà, dakayu wa mun-
onawán se madam-damtán,‡ ta pagiman-
gan takayu.
29 Surútan nu daya ipasúrut ku, ay se
magsur-súru kayu pe kiyà. Ata napakum-
baba ngà se natulù à. Ay túyán ya akasmà
nu win kiya pagimangán daya ur-uray nu
ka áwan panda.
30 Ata daya ipasúrut ku ay nalapat
da, ay se nalangpaw wala daya bátug
ipakagtù kadakayu.”

12

Ya mepanggap kadaya kannaw kiya algaw wa aggiimáng
(Mar 2:23-28; Luc 6:1-5)

1 Ay akkan nabayág ka panda, ay
nanalen de Jesus se datu tù-tùgúdán na
ki kammayán, ay Sabado kitun. Ay
gapu ta nabisinán datu tù-tùgúdán na, ay

‡ **11:28 11:28** Ya mabalin na nán kídi ya daya adu wa lin-lintag ga sur-surútan da.

nangdut da kadatu dáwa ay se da bùsílán
nga kanan.
2 Ngamay kane masingan datu Pariseo
tu agbùsil da, ay nán da ke Jesus, “Ye
sinnam kod daya tù-tùgúdám! Tura da
kuwaan ya ipànaw naya lintag tada ki
algaw wa aggiimáng!”* nán da.
3 Ay nán na kaggída, “Akkan nu pikam
nabása ta, tu kinuwa natu Ari David se
datu tolay na kane mabisinán da?” nán
na.
4 “Ay nawe da mà kitu nengágan ka
balay ne Dios, ay se da kanan tu sinápay
ya nedátun ke Dios.† Ay kannaw mà
pe kaggída ya mangán kitun nu di daya
pappádi yala.
5 Ay akkan nu nád pe nabása ta kitu
nesur-súrát natu Moses, nga kiya algaw
wa panaggiimáng, ay akkan magimáng
daya pappádi gapu ki ubra da. Ay akkan
da mà wayya nga mapabásul datun!
6 Ngamay ikagì kadakayu wa atán kídi
ya natù-turáy may daya lin-lintag ki tem-
plo.
7 Ay akkan nu kuma pabasúlan daya
áwan bas-básul, nu ammu nu kuma
ngala ya sarut nedi ya nesúrát kitun:
‘Ya agkallà nu kadaya kasittolay nu ya
napatag kiyà nga akkan daya dátun nu
kiyà,’ nán na.
8 Ata iyà nga nengágan da kitun ka
An-anà Tolay ya makammu kiya ku-
rug mepanggap kiya algaw wa panaggi-
imáng,” nán na.

Tu nangngágas ne Jesus kitu laláki nga nangasa ya íma na
(Mar 3:1-6; Luc 6:6-11)

9 Ay se yala nangaw-át te Jesus kitu
sinagoga da.
10 Uwad laláki kitúni nga nangasa tu isa
nga íma na. Ay nagsaludsud da ke Jesus
nga nán da, “Meallang nád ya mangágas
ki algaw wa aggiimáng?” nán da, áta
pagsapúlán da ka ipabásul da kaggína.
11 Ay tútu nán ne Jesus kaggída “Kas
pangarígan, ya isa kadakayu, ay atán
karneru na nga nepisù kiya abbut ki
algaw wa aggiimáng, akkan nu nád 'we
alà?” nán na.
12 “Ay nabà-banor mà ya tolay may
iya karneru! Ay túya umannúgut kiya
lintag ya mangwa ka napiya ki algaw wa
panaggiimáng,” nán na.
13 Ay se na nán kitu tolay, “Ùnatam
ya ímam,” nán na, ay inùnát kurug natu
laláki tu íma na, ay pummiya nga ummán
kitu isa nga íma na pe yin.
14 Ay datu Pariseo, ay nagkirut da nga
nawe se da nagguumomán nu mapaanna
ya ammatay da kaggína.

Ya piníli ne Dios nga nebon na

15 Ay kane nammuwán ne Jesus idi, ay
nagtálaw kitúni. Ay adu datu gummunud
kaggína. Ay pinabílag na ngámin datu
atán sin-sinakit.
16 Ay binílin nada nga akkan da din na
iwar-waragáwag ya mepanggap kaggína.
17 Ay nàwa idi ta senu mammuwán
nga kurug tu kinagi natu Isaias sa
pagbàbànánan ne Dios kitun nga nán na
kídi:
18 “Tú idi ya piníli a bobonan ku.
Aggína ya pà-pàgan ku se aggína
ya paganggammán ku pànang pe.
Ialúbù ya Ispiritù kaggína, ay
aggína ya mangipakammu kadaya
akkan Judyu nu mapaanna ya
akkan ammabásul ne Dios kaggída.
19 Akkan na makisaw-sáwad se akkan
naggat ya aggúni na pe. Ay akkan mang-
gat ta magbàbànán nga magìna kadaya
kal-kalsáda.
20 Ay politán na daya naparpár ra bassáw,
ay se pagàngan na pe daya magim-
immamátay ya ingki, ka panda kiya di na
mapangábà tutu wala ya kinapiya.
21 Ay aggína ya namnamáan daya akkan
Judyu,”
nán na.

Ya pannakabalin ne Jesus nga ma-matálaw kadaya áran
(Mar 3:20-30; Luc 11:14-23)

22 Ay se yala uwad da nga nangilbet ka
laláki ya pinagúmal se kinúláp daya áran
na nagunag kaggína. Ay inagásan ne

* **12:2 12:2** Ibíláng da ka magubra tu kuwaan da nga magbùsil. † **12:4 12:4** Nidde natu pádi tu sinápay kaggída.

Jesus, ay díkod nakapagúni se nakasingan
tu laláki yin.
23 Ay pinagballà datu adu wa tolay. Ay
nán da, “Akkan nád tú idi ya gaka tu Ari
David nga ittu ya Nebon ne Dios?” nán
da.
24 Ngamay kane magìna datu Pariseo
tun, ay nán da nga summungbát, “Map-
atálaw na daya áran a, ta e Beelzebub nga
apu daya áran ya mangidde ka pannaka-
balin na,” nán da nga pamáas ke Jesus.
25 Ngamay ammu ne Jesus nu nágan
tu lam-lamtan da. Ay tútu nán na
kaggída, “Nu magpapátay kampela ngin
nin daya tolay kiya isa nga pangiturayán,
ay akkan nanáyun yán na pangiturayán.
Ay ummán pe, nu magpapátay kampela
ngin nin daya tangeliyán onu daya tanga-
balay, ay akkan da pe ya nanáyun.
26 Ay ummán pe nu e Sairu kampela
ngin nin ya mamatálaw kadaya pumane
kaggína, ay mapaanna lugud ya angngi-
turáy na.
27 Ay nu nán nu wa magpatálaw wà
kadaya áran gapu kiya pannakabalin ne
Beelzebub, ay iinna lugud ya mangidde
kadaya pasúrut nu ka pannakabalin da
nga mamatálaw kadaya áran, nu akkan
e Dios? Ay díkod, daya pasúrut nu kam
ya makekagi nga nasábag kayu!
28 Ngamay nu gapu ki Ispiritu ne Dios ya
ammatálaw ku kadaya ar-áran, ay atán
kadakayu win ya angngituráy ne Dios.
29 Ata akkan mà wayya malnà naya isa
tolay ya balay naya nakulnit nga tolay nu
di na pikam punnán na pingílan. Ay nu
mapíngil na ngin, ay ittu yanin ya akálà
na kadaya kuw-kuwa na.‡
30 Ay daya akkan na umannúgut kiyà,
ay tú dayán daya kumagúra kiyà. Ay
ummán pe daya akkan mepagurnung
kiyà, ay tú dayán daya magaw-awagwag.
31 Ay tú idi ya kagiyan ku kadakayu. Ya
mangug-og ke Dios se daya duddúma nga
básul, ay mabalin mapakawan dayán.
Ngamay ya mangagi ka nadakè pang-
gap kiya Ispiritu ne Dios, ay akkan ma-
pakawan yán.
32 Ay mapakawan daya mangagi ka
nadakè kiyà a nengágan da kitun ka An-
anà Tolay. Ngamay daya mangagi ka
nadakè kiya Ispiritu ne Dios, ay akkan
tutu wala mapakawan yán oray ka áwan
panda.”

Ya pakelasínán tada kadaya nadakè se daya namáru wa tolay
(Luc 6:43-45)

33 “Napiya nán nu kiya káyu nu napiya
ya búnga na, ay nadakè nán nu nu
nadakè ya búnga na, áta mammuwán ya
káyu kiya búnga na kampela ngin nin,”
nán na.
34 Ay nán na kadatu Pariseo, “Dakayu
wa ummán ka gaka idaw! Atán nád ya
makagi nu wa napiya, ay nadakè kayu?
Ata nu nágan naya atán ki lam-lammat
nu, ay ittu ya makagi nu.
35 Ay ya meúni yala naya namáru wa
tolay, ay daya napiya nga lam-lamtan na.
Ay ummán pe daya nadakè a tolay, meúni
da ngala daya nadakè a lam-lamtan da.
36 Ay ikagì kadakayu nga nu iya algaw
wa angngukum ne Dios, ay ngámin na
barabárang nga nakagi daya tolay, ay
sungbátan da ke Dios.
37 Ata gapu kadaya makag-kagi nu, ay
mapabásul kayu onu akkan,” nán ne
Jesus.

Pagsapúlán datu Pariseo we Jesus ka pagilasínán da nu aggína ya Nebon ne Dios
(Mar 8:11-12; Luc 11:29-32)

38 Ay se yala nán datu duddúma nga
magtù-tùgud ki lintag se datu Pariseo,
“Misturu,” nán da. “Passingannán
nakami mán ka nakas-kasdáaw wa mà-
màwa ka pangilasínán mi nga e Dios ya
naggayatán naya pannakabalin mu,” nán
da.
39 Ngamay nán ne Jesus nga sum-
mungbát, “Inagdakè nu wa tolay kídi
yin na al-algaw. Ay akkan pe kurug
ya amminya nu ke Dios. Sap-sapúlan
nu ya pagilasínán nu ngamay áwan ya
mepassingan kadakayu, nu di tittu ya
ummán kitu nagilasínán da kitu Jonas nga
pagbàbànánan ne Dios kitun.

‡ **12:29 12:29** Ya piyán kagiyan nedi, ay mapatálaw ne Apu Jesus daya ar-áran ta pinalsu nga ngin ne Sairu.

40 Ata tu Jonas, ay tallu walgaw se tallu
gabi na kitu sinay natu abay pànang nga
sissida. Ay ummán pe kiyán ya kabayág
naya ag-agyán ku kiya lúbù, iyà nga
nengágan da kitun ka An-anà Tolay.
41 Ay nu iya algaw wa angngukum ne
Dios, ay pabasúlan daya iNineve daya
tolay kídi ya al-algaw, áta nakappoli
mà datu iNineve kane magìna da tu
inagbàbànán tu Jonas ka Nineve. Ay atán
nà kiddi yin na natù-turáy may tu Jonas!
42 Ay kiyán na algaw pe, ay pabasúlan
pe naya katurayán na babay nga mag-
gayát ka adayyu pànang nga kalawagán,
daya tolay kadedi ya al-algaw. Ata aggína,
oray adayyu pà-pànang tu paggayatán na,
ay inumbet ta nanggìna kitu napiya nga
isur-súru natu Solomon kitun. Ay atán
kídi yin ya natù-turáy may tu Solomon!"

Ya aggulli kammin naya áran kiya nagtaláwan na nga tolay
(Luc 11:24-26)

43 "Nu magtálaw ya áran kiya tolay,
ay mawe magdàdàdà kiya ir-ir-er nga
magsápul ka paginggappán na. Ay nu
áwan na nga masmà
44 ay nán na kiya uray na, 'Magulli yà
kammin kitu balay ku wa pinanáwan ku,'
nán na. Ay nu magulli, ay se na áwan
madatang nga magyán kitu balay na, ay
se napiya se nadalus pe,
45 ay mawe mangalà kadaya pittu
pikam ma kabbulun na nga nadà-dakè
may aggína, ay se da magunag ngámin
kitu tolay. Ay díkod dumà-dakè ya
kapàyanán na. Ay ummán pe kídi ya
kàwaán daya tolay kadedi ya al-algaw ta
dumà-dakè da pe," nán na.

Daya bíláng wawwági se ina ne Jesus
(Mar 3:31-35; Luc 8:19-21)

46 Ay kitu madama nga magbàbànán
ne Jesus kadatu tolay, ay inumbet tu ina
na se datu wawwági na nga lalláki. Ay
nagyán da ngala kitu lasi, ay piyán da nga
amomanán.
47 Ay uwad nanguna kaggína nga, "Atán
ka lasi nge inám se da wawwágim, ay
piyán daka nga amomanán," nán na.
48 Ngamay nán ne Jesus sa sumungbát
kaggína, "Inna ya inà se iinna daya
wawwágì?" nán na.
49 Ay se na ituldu datu tù-tùgúdán na
nga nán na, "Tú mà dedi daya mebíláng
inà se daya wawwágì," nán na.
50 "Ata oray iinna nga mangwa kadaya
piyán ne Ama ka lángit, ay tú dayán daya
bíláng wawwágì se inà," nán ne Jesus.

13

Ya pangárig mepanggap kiya tolay ya nawe nagwárit ka aggì
(Mar 4:1-9; Luc 8:4-8)

1 Ay kitun kam ma algaw, ay lum-
mawán ne Jesus kitu balay, ay se yala
nawe nagtutúgaw kitu kapanágan tu
pisung.
2 Ay adu pànang datu tolay ya
gummánat kaggína. Ay díkod, nawe
nagtugaw kitu biray se la umàráng
kadatu tolay nga nagtutúgaw wala kitu
kapanágan.
3 Ay adu datu netù-tùgud na ngamay
nepangárig nada. Ay nán na nga nag-
pangárig, "Uwad tolay ya nawe nagwárit
ka aggì ka tálun na.
4 Kaggína nga magwárit tin, ay nag-
dattág datu duddúma kitu dálen. Ay
inumbet datu an-anù se da immin sin-
imtúán.
5 Ay nagdattág datu duddúma nga aggì
kitu nalus-án na pínát, ay nakaru da nga
tumúbu ta akkan da lugud nadarúnán
pànang.
6 Ay kane sumínág, ay nalaylay da
ngala se nakarsiyán da ta áwan da
pànang nga gamut.
7 Ay nagdattág datu duddúma nga aggì
kitu agkadtán. Ay tummúbu da may
tummúbu pe datu kaddat nga ittu datu
naníput kadatu tumúbu wa aggì.
8 Ay datu duddúma nga aggì, ay nag-
dattág da kitu kadam-aggán natu lusà. Ay
nagbúnga da. Nagbúnga datu duddúma
ka adu tutu wala, ay ad-adu kam ya
búnga datu duddúma, ay annung na pe
ya búnga datu duddúma.

9 Ay dakayu wa maggigìna kídi, ay lam-
lamtan nu pànang ya nagìna nu," nán ne
Jesus.

Ya panggap naya agpangárig ne Jesus
(Mar 4:10-12; Luc 8:9-10)

10 Ay inumbet datu tù-tùgúdán ne Jesus
kaggína, ay se da nán, "Taanna, turám
ipangárig ya magtùgud kadaya tolay?"
nán da.
11 Ay tútu sumungbát te Jesus kaggída
nga nán na, "Mepakammu kadakayu
daya akkan pikam ma nepakammu kitun
mepanggap kiya angngituráy ne Dios,
ngamay kaggída ay akkan.
12 Ata dakayu wa atán angngurug, ay
maamúngán daya ammu nu, ta senu
umadu pànang. Ngamay daya áwan
na angngurug, ay mippà oray ya bittì a
ammu da.
13 Ay túya gapu na nga pabeg pangárig
ya angngikagì kaggída, áta maddi da
mà ilasínán ya angngituráy ne Dios oray
sisinnán da, ay se maddi da pe ya awátan
oray gigìnán da.
14 Ay díkod mapagintutuwán kaggída tu
nán natu Isaias nga,

'Oray maggigìna kayu wala nga mag-
gigìna ay akkan kayu makaáwat.
Ay oray singan kayu wala nga sin-
gan, ay akkan kayu wa makalásin.

15 Ata nagkulnit tin ya uray daya tul-tolay.
Ay pinagbangngag da daya talínga da
ngin, ay se pinagkúláp da daya mata da.
Ata galù da nga makagìna da se makasin-
gan da, ay maawátan da se masingan da
ya kà-kàwaán da. Ay magulli da kiyà,'
nán ne Dios, 'ay pakawanan kuda kadaya
bas-básul da,'
nán na.
16 Ngamay maganggam kayu ta malásin
nu daya masingan nu se maawátan nu
daya magìna nu.
17 Ay kurug ya nán ku kadakayu nga
adu kadatu pagbàbànánan ne Dios kitun
se datu namáru wa tolay ya maminya
tutu wala nga makasingan kadaya nas-
asingan nu se makagìna kadaya nag-
agìna nu ngamay akkan da nga nasingan
se nagìna."

Tu nangngilaw-lawág ne Jesus kitu pangárig panggap kitu tolay ya nagwárit ka aggì
(Mar 4:13-20; Luc 8:11-15)

18 "Ay gìnán nu lugud ya kepapannán
natu pangárig mepanggap kitu tolay ya
nawe nagwárit ka aggì.
19 Nu atán makagìna kiya bàbànán na
mepanggap ki angngituráy ne Dios, ay
se akkan na nga maawátan, ay umbet
te Sairu wa mangippà kitu nagìna na.
Túyán ya árig datu aggì a nagdattág ki
dálen.
20 Ay tu nalus-án na pínát ta nag-
dattagán datu aggì, ay meárig da ka-
daya nakagìna kiya bàbànán ne Dios, ay
sikkaanggam da nga nangurug.
21 Ngamay akkan na nepalam-lammat
kaggída tu nagìna da. Ay túya akkan nag-
bayág, ay naglikud da ngin kane umbet
ya kapar-parigátan se kapal-palakkán da
gapu kitu bàbànán na nagìna da.
22 Ay tu agkadtán nga nagdattagán datu
aggì, ay meárig kadaya makagìna kiya
bàbànán ne Dios, ay se da nga nangu-
rug. Ngamay gapu ki lid-lídug da kídi
ya kalawagán se ya amminya da kiya
kinabànáng, ay napsílán tu nammuwán
da. Ay díkod áwan nagbal-balínán natu
nagìna da.
23 Ay tu nadam-ag ga lusà a nagdattagán
datu aggì, ay árig kadaya nakagìna kiya
bàbànán ne Dios, ay naawátan da pe. Ay
nagbúnga da. Adu búnga datu duddúma,
ad-adu pe ya búnga datu duddúma, ay
datu duddúma ay adu pànang ya búnga
da," nán ne Jesus.

Tu pangárig ne Jesus panggap kadaya kaddat kiya kammayán

24 Ay nagpangárig manin ne Jesus
kaggída. Ay nán na, "Ummán pe kídi
ya kearígán naya pangiturayán ne Dios.
Nawe ya isa nga tolay ya magwárit ka
aggì. Ay tu aggì a newárit na, ay áwan
na kibukibug.
25 Ngamay kane matúdug ngámin datu
tolay yin, ay nawe tu kalínga na nga
nagwárit pe ka bukal kaddat, ay se la
nawe yin.

26 Ay díkod, kane magdadakkal datu
ammay, ay se da nagbúnga, ay malásin
pe yin datu kad-kaddat.
27 Ay díkod datu asassu natu makin-
kuwa kitu tálun, ay inumbet da, ay nán
da kaggína, 'Apu, di mà áwan kibukibug
ga aggì tu newárit mu kiya tálun? Ay ka
wàna lugud ya naggayatán daya kaddat?'
nán da.
28 'Ya kumalínga kiyà ya nangippáy
kadayán!' nán na kaggída. 'Ay piyán mu
lugud nu mawe mida nga bàdútán?' nán
da.
29 Ngamay, 'Akkan,' nán na. 'Ata get
nu metangabàdut nu daya ammay nu
bàdútán nu daya kaddat.
30 Ditán da ngala. Bay-án nuda nga
metangaabay kadaya ammay. Ta nu
aggagáni, ay kagiyan ku wala kadaya
maggáni nga bàdútán da nga munna daya
kaddat se da nga pastan da se dada nga
sìdúgan. Ay se da ngala ganiyan ya
ammay, ay se dada ipintà kiya álang ku,'
nán na," nán ne Jesus nga nagpangárig.

Ya pangárig mepanggap kiya bì-bitì a bukal
(Mar 4:30-32; Luc 13:18-19)

31 Ay uwad manin na isa nga pangárig
ga nebàbànán ne Jesus kadatu tolay.
Ay nán na, "Ya pangiturayán ne Dios,
ay meárig pe kiya bukal kaykayu nga
mustása nga nemúla naya isa nga tolay.
32 Bì-bitì a bukal ngamay nu umabay,
ay ittu win ya kabayyán nin kadaya
ngámin kaykayu. Ay nagbalin ka káyu
wa mabalin na pagsùbútán daya an-anù,"
nán ne Jesus.

Ya pangárig ne Jesus mepanggap kiya pamalbád
(Luc 13:20-21)

33 Ay uwad manin na pangárig ne Jesus
nga nán na, "Ya angngituráy ne Dios, ay
meárig ka bittì a pamalbád nga nekibug
naya isa nga babay kiya limmug na nga
arína. Ay ummarà tu pamalbád, ay díkod
linumbád ngámin tu tallu wa là-lata nga
arína," nán ne Jesus.
34 Nepangárig ne Jesus ya inangngagi
na kadedi kadatu tolay. Awan na nga
nebàbànán kaggída nga akkan na nga
nepangárig.
35 Kinuwa na datun ta senu màwa
nga kurug tu kinagi natu pagbàbànánan
ne Dios kitun nga nán na, "Idalen ku
ka pangárig ya makibàbànán kaggída.
Ay ipakammù kaggída ngámin daya
akkan pikam ma nepakammu panda kitu
nekàwa nedi ya kalawagán," nán na.

Nesarután ne Jesus tu pangárig pang-gap kadatu kaddat

36 Ay se la pinanáwan ne Jesus datu adu
wa tolay, ay se linumnà kitu balay. Ay
inunud pe datu tù-tùgúdán na. Ay nán da
kaggína, "Ilaw-lawág mu mán kadakami
ya sarut natu pangárig mepanggap ka-
datu kaddat kitu tálun."
37 Ay summungbát ta nán na, "Tu
nagwárit kitu napiya nga aggì, ay ya
nengágan da kitun ka An-anà Tolay.
38 Ay tu tálun, ay ya kalawagán ni. Datu
napiya nga aggì, ay ittu dayán daya itur-
turayán ne Dios. Ay datu kaddat, ay ittu
dayán daya itur-turayán ne Sairu.
39 Ay tu kumalínga kiyà nga ittu ya
nangiwárit kaggída, ay e Sairu. Tu kagáni
da, ay ittu ya ipappanda naya kalawagán.
Ay datu maggáni ay daya anghel.
40 Ay nu wà ummán naya kaurnung
se kasìdug datu kaddat, ay ummán pe
kiyán ya màwa kadaya nadakè a tolay
kiya ipappanda naya kalawagán.
41 Ay iyà nga nengágan da kitun ka
An-anà Tolay, ay ibon ku daya anghel la
umang nga mangurnung kadaya ngámin
tolay ya paggayatán naya panagbas-básul
se daya ngámin tolay ya nadakè kuk-
kuwaan, ay se dada nga isibna kadaya
itur-turyán ne Dios.
42 Ay se dada nga isungap kiya mag-
gatagatang nga apuy. Ay sumángit da se
magngar-ngarasiyat da.
43 Ay daya annánà ne Dios, ay atán da
ngin kiya pangiturayán naya Ama da nga
dumiladiláng da nga ummán kiya mata.
Ay dakayu wa malagpat ta manggìna, ay
lam-lamtan nu pànang daya magìna nu,"
nán na.

Ya pangárig mepanggap kiya napatag nga kuw-kuwa nga nekubkob

44 “Ya pangiturayán ne Dios, ay meárig
kiya napatag pànang nga kuw-kuwa nga
nekubkob kiya unag tálun nga nasmà
naya isa nga tolay ya maglà-láku. Ay kane
masmà na, ay tinàbúnán na pikam, áta
ningbáwan. Ay se yala nagulli ka balay
da, ay se na iláku ngámin datu kuw-kuwa
na, ay se na mawe gatángan tun na lusà,”
nán na.

Ya pangárig mepanggap kiya napatag ga perlas

45 Ya angngituráy ne Dios, ay meárig
pe kídi: Uwad isa nga tolay ya maglà-
láku nga magsap-sápul kadaya napatag
ga perlas.*
46 Ay kane makasuwà ka isa nga nap-
atag pà-pànang nga perlas, ay nawe na
neláku ngámin datu kuw-kuwa na, ay se
na nga gatángan tun.

Ya pangárig panggap ka dàlis

47 “Ya pangiturayán ne Dios, ay ummán
pe ka dàlis nga medàlis kiya bebay, ay se
makálà ka ngámin na baláki daya sissida.
48 Ay kane adu tutu wala ngin tu màna
da, ay rinùrut da tu dàlis ka gàdáng, ay
se da nga piliyán. Datu napiya, ay ittu
datun datu nippáy da ki kiláwag da, ay
datu nadakè, ay nippà dada.
49 Ay ummán pe kídi ya màwa kiya
ipappanda naya kalawagán. Umbet daya
anghel la mangisibna kadaya nadakè a
tolay kadaya namáru.
50 Ay daya nadakè ay mesungap da kiya
maggatagatang nga apuy. Ay sumángit da
se magngar-ngarasiyat da.”

Ya pangárig panggap kadaya baru se dadán na kuw-kuwa

51 Ay se yala saludsúdán ne Jesus datu
tù-tùgúdán na nga nán na, “Maawátan
nu ngámin dedi?” nán na. “Ò,” nán da
nga summungbát.
52 Ay se na nán kaggída, “Ay lugud,
nu atán na magtù-tùgud ki lintag ga
mangammu kiya mepanggap kiya angngi-
turáy ne Dios, ay meárig kiya nabànáng
nga tolay nga mangilawán kadaya bar-
baru se dadán na kuw-kuwa na kiya
aggisiruán na,”† nán na.

Tu nammáas datu iNazaret ke Jesus (Mar 6:1-6; Luc 4:16-30)

53 Ay kane mabalin ne Jesus sin na
magkakagi kadatun na pangárig, ay
nagtálaw kitúni.
54 Ay se la mawe kitu íli na kampela
ngin. Ay nangisur-súru kitu sinagoga da.
Ay nasdaáwan datu naggigìna kaggína.
Ay nán da, “Kawà nád ya naggayatán
naya sírib nedi ya tolay se ya pannaka-
balin na nga mangwa kadaya nakas-
kasdáaw wa mà-màwa?
55 Di mà an-anà natu karpinteru yán?
Di mà e Maria ya ina na? Ay de Santiago
se Jose, se Simon, se Judas daya wawwági
na?” nán da.
56 “Ay magag-agyán pe kídi daya
wawwági na nga babbay! Ay kawà na
nád lugud ya nangalakkán na kiya sírib
na se kababalin na?” nán da.
57 Ay tútu akkan da pinatag ge Jesus.

Ngamay nán ne Jesus kaggída, “Maday-
dáyaw ya pagbàbànánan ne Dios kadaya
oray wà na nga íli, malaksid dala kiya íli
na kampela ngin nin se kadaya akkobung
na,” nán na.
58 Ay akkan nangipassingan ka adu wa
nakas-kasdáaw kitúni, gapu kitu akkan
da angngurug kaggína.

14

Tu nammatay da kitu Juan na marammawtisár (Mar 6:14-29; Luc 9:7-9)

1 Kitun na tiyampu, ay nadámag natu
Ari Herodes ya mepanggap ke Jesus.
2 Ay díkod, nán na kadatu bobonan na,
“Aggína tu Juan na marammawtisár nga
linumtu kammin, ay túya atán pannaka-
balin na nga mangwa kadayán na nakas-
kasdáaw,” nán na.
3 Ata tu Herodes tu nangipatiliw kitu
Juan. Ay pinapíngil na ay se na
nepebálud pe. Kinuwa na tun gapu kitu

* **13:45 13:45** Ya perlas ay ummán ka búngut may libbutu, nga maggayát ki kabíbi ka bebay. † **13:52 13:52** Ya mabalin na sarut nedi ay mabalin na nga itùgud daya napadán na ammu na se daya apakammu na.

Herodias nga ípág na nga atáwa natu
Felipe nga wagi na.
4 Ay kagiyan peyang tu Juan kitu
Herodes nga, “Nadakè nga atawán mu ya
ípág mu,” nán na.
5 Ay gapu kídi, ay patayan kuma natu
Herodes tu Juan, ngamay umamà ka-
datu Judyu, áta kurugan da nga isa nga
pagbàbànánan ne Dios tu Juan.
6 Ay kane umbet tu algaw wa nekeanà
tu Herodes, ay nagsay-am da. Ay nagsála
tu babbalásang nga an-anà tu Herodias
kitu àráng ngámin datu adu wa sangaíli
na. Ay gapu ta naanggammán tutu wala
pànang tu Herodes,
7 ay tútu nekar-kari na tutu wala kitu
babbalásang nga idde na oray nágan na
nga agngan na.
8 Ay gapu ta binílin natu ina na, ay nán
na, “Iddem kiyà kídi yin ya úlu ne Juan
na marammawtisár, ay ippáy mu kiya
paláter,” nán na, áta ittu tu pekagi natu
ina na.
9 Ay nagpannakit pànang tu ári, nga-
may gapu ta nekar-kari na, ay se àráng pe
datu sangaíli na ya nagkariyán na, ay tútu
pinidde na ngala ngin kitu babbalásang
tu agngan na.
10 Ay díkod, pinapútul na tu Juan nga
atán kitu agba-balúdán.
11 Ay nippáy da tu úlu na ki paláter, ay
se da ilbet kitu babbalásang nga ittu tu
nawe na nga nidde kitu ina na.
12 Ay díkod nawe inalà datu tù-tùgúdán
natu Juan tu baggi na se da netaman. Ay
se da nawe pe ya nekagi ke Jesus tu nàwa.

Tu nammangán ne Jesus kadatu limma ríbu wa tolay (Mar 6:30-44; Luc 9:10-17; Jn 6:1-14)

13 Ay kane magìna ne Jesus tu dámag,
ay nagtálaw kitúni. Nagtakay kitu biray
se la nawe nga magasissa kitu ir-ir-er.
Ngamay kane mammuwán datu adu wa
tolay, ay nagtálaw da kadatu il-íli da, ay
seda ummunud ke Jesus. Ay nagsasal-ay
da ngala.
14 Ay kane maglagsi ye Jesus kitu biray,
ay nasingan na datu adu tutu wala nga
tolay. Ay nakalakkán pànang kaggída,
ay inagásan na datu atán sin-sinakit
kaggída.
15 Ay kane din na gumídagídám min,
ay inumbet datu tù-tùgúdán na. Ay nán
da kaggína, “Gídám min, ay áwan ta
pe ammu wa babalay kídi ir-ir-er. Ay
túya papannan mu wala ngin daya tolay
kadaya íli nga magsápul ka gatángan da
nga kanan da,” nán da.
16 Ay nán ne Jesus, “Akkan da masápul
ya mawe. Iddán nuda ka kanan da,” nán
na.
17 Ay tútu nán da kaggína, “Lim-limma
bukal sinápay se dudduwa ngabgi nga
sissida mà ala ya atán,” nán da.
18 Ay tútu, “Ilbet nuda kídi,” nán na
kaggída.
19 Ay pinagtugaw na datu tolay kitu
kakadtán. Inalà na datu sinápay se
sissida, ay se la naglángad da magiyáman
gapu kadatun. Ay se na nga sinappitappig
se na nga idde kadatu tù-tùgúdán na, nga
ittu datu nidde da kadatu tolay.
20 Ay nangán da ngámin, ay nabtug da
ngámin pe. Ay nakùnud pikam datu tù-
tùgúdán na ka sangapúlu se duwa baki
nga bunna da.
21 Ay moli limma ríbu tu bíláng datu
lalláki nga nangán. Ay akkan ne-
tangabíláng datu babbay se annánà.

Tu nannalen ne Jesus kitu otun danum (Mar 6:45-52; Jn 6:15-21)

22 Ay se yala nga pinagtakay ne Jesus
datu tù-tùgúdán na kitu biray, ay se nada
pinaginunna nga magbatta. Ay se na pe
yin papannan datu adu wa tolay.
23 Ay kane mabuwà na datu adu wa
tolay, ay nanùdu wa nagas-asissa kitu
bantay ta magkarárag. Ay sissa ngala
kitúni panda kitu gabi.
24 Ngamay kitun na oras, ay naváyad
din tu biray kitu naday-ág ga pisung. Ay
mepalupalun tu biray da, áta mepasabat
tu báli kaggída.
25 Ay kane din na danni láwa ngin, ay
dinatang ne Jesus da kitu giyán da. Ay
nagdal-dalen kitu otun tu danum.
26 Ay kane din na masingan datu
tù-tùgúdán na nga magdal-dalen kitu
danum, ay nagansing da tutu wala nga

nán da nga nakasáraw, “Balangobáng!”
nán da.
27 Ngamay dágus sala nga nagúni nge
Jesus nga nán na, “Akkan kayu wa
magan-anansing ta iyà kam ide. Akkan
kayu wa malídug,” nán na.
28 Ay tútu, “Apu,” nán ne Pedro. “Nu
kurug ga ikaw yán, ay palbetan nà mán
na manalen ki otun danum,” nán na.
29 Ay tútu, “Umbet ka a,” nán ne Jesus.
Ay díkod naglagsi ye Pedro kitu biray se la
manalen kitu otun danum ma mameyag
kitu giyán ne Jesus.
30 Ngamay kane màmud na tu báli, ay
nagansing. Ay ittu win tu inanggayát na
nga umlad din. Ay tútu nakasáraw nga
nán na, “Apu alà nà!” nán na.
31 Ay tútu kinaru ne Jesus nga din-
ugkam tu íma ne Pedro, ay se na nga
gamnídan nga nán na, “Inagkabittì naya
angngurug mu ta! Taanna, tura ka
naggad-gadduwa ta!” nán na.
32 Ay tútu nagtakay da nga duwa ngin
kitu biray da, ay nakusap pe yin tu báli.
33 Ay datu atán kitu biray, ay dinay-
dáyaw da nge Jesus nga nán da, “Kurug
ga ikaw ya An-anà ne Dios!” nán da.

Tu nammabílag ne Jesus kadatu iGenesaret ta magtatakit
(Mar 6:53-56)

34 Ay kane din na dummung de Jesus
sin ka dammáng, ay gummàdáng da ka
Genesaret.
35 Ay kane malásin datu tolay kitúni
ye Jesus, ay nedámag da kadatu ngámin
tolay kitúni ya íli. Ay díkod nilbetán
da ngámin datu magtatakit, ta paagásan
dada kaggína.
36 Ay nakim-imallà da kaggína ta
tùbítan da kuma oray tu arumayváy
natu bádu na ngala. Ay ngámin datu
nakatùbit, ay bummílag da ngámin.

15

Ya gagángay mepanggap kiya panagbaggu
(Mar 7:1-13)

1 Ay se yala uwad da nga Pariseo se datu
magtù-tùgud kadatu lin-lintag ga gayát
ka Jerusalem nga inumbet ta magsalud-
sud ke Jesus nga nán da,
2 “Taanna, tura akkan kurugan daya
tù-tùgúdán mu ya nesur-súru wa gangay
datu mannákam tada mepanggap kiya
panagbaggu? Mangán da ngala nga
akkan na magbaggu,” nán da.
3 Ay summungbát te Jesus nga nán na,
“Ay dakayu, taanna, tura nu akkan kuru-
gan ya bílin ne Dios gapu wala kadaya
gagángay nu wa sur-surútan nu?
4 Ata nán naya bílin ne Dios nga, ‘Ipatag
mu ya amám se inám,’ ay nán na pe nga,
‘Ngámin daya makakagi ka nadakè kiya
ama na se ina na, ay masápul la matay,’
nán na.
5 Ngamay isúru nu mà nga nu atán ya
tolay nga atán ya iseng na kuma kiya
ama na onu ina na, ay annung na nga
nán kaggída, ‘Iddè kuma idi ka iseng ku
kadakayu may akkan ku wa midde yin ta
iddè ke Dios,’ nán na.
6 Ay díkod idi nga tolay, ay akkan na
nga masápul la ipatag ya ama na. Ay
nu ummán kiyán, ay akkan nu win na
pinagan-anu ya bílin ne Dios gapu wala
kiya angngikurug nu kadaya gagángay
nu.
7 Dakayu wa magpì-pìmáru! Kurug tu
nán tu Isaias kitun mepanggap kadakayu,
kitu inagkuna na nga,

8 ‘Dayáwan dà dedi ya tolay ngamay kiya
úni da ngala. Ata ya kurug na, ay
adayyu daya ur-uray da kiyà.
9 Ay túya áwan sur-surbi naya panagday-
dáyaw da kiyà, áta daya gagángay tolay
yala daya isur-súru da, nga nán da nga
bílin pe ne Dios sin,’
nán na,” nán ne Jesus.

Daya mamaragit kiya tolay
(Mar 7:14-23)

10 Ay pinaderun ne Jesus datu adu wa
tolay, ay se na nán kaggída, “Gìnán nu ya
ikagiyán ku, ay se awátan nu pe.
11 Ya mamar-paragit kiya isa nga tolay,
ay akkan wayya nga ya kanan na nu di
daya iúni na.”

12 Ay se yala inumbet datu tù-tùgúdán
na nga nán da kaggína, “Ammum nga na-
pasagídán datu Pariseo gapu kitu nagìna
da nga kinagim?” nán da.
13 Ay nán ne Jesus sa summungbát,
“Ngámin daya múla nga akkan nemúla
naya Amà ka lángit, ay masápul la
mabàdut da.
14 Pagdudoray nuda ngala. Ata árig da
ya kúláp pa magbaybay. Ay nu baybáyan
naya kúláp ya páda na nga kúláp, ay
mepisù da nga duwa ki abbut,” nán na.
15 Ay tútu nán ne Pedro kaggína,
“Ikagim mán kadakami ya sarut natu
pangárig mu,” nán na.
16 Ay tútu nán ne Jesus, “Akkan nu
pikam pe maawátan ta!
17 Akkan nu wa ammu wa ngámin daya
itàmul naya tolay nga kanan na, ay mawe
kiya sinay na, ay se lumawán kammin.
18 Ngamay daya iúni na nga maggayát
kiya uray na, ay ittu yán ya mamaragit
kaggína.
19 Ata ya uray ya paggayatán daya
nadakè a pan-panúnut naya isa nga to-
lay, nga ummán kadaya pumatay, man-
aládag, se daya nadakè a kuk-kuwaan
daya babbay se lalláki, magtákaw, mag-
busid se mamad-padakè.
20 Ay ittu dayán daya mamaragit kiya
tolay, nga akkan wayya nga ya akkan na
nga agbaggu nu mangán,” nán na.

Tu angngurug natu babay nga iCanaan (Mar 7:24-30)

21 Ay nagtálaw we Jesus kitúni, ay se
yala nawe kitu giyán nga adanni ka Tiro
se Sidon.
22 Ay uwad inumbet ki giyán na nga
iCanaan na babay nga mag-agyán kitúni.
Ay idi ya babay, ay akkan Judyu. Ay
nán na nga kinggat ke Jesus, “Apu nga
gakagaka tu David! Kalakkán nà agpà
ta naar-arán an ya an-anà ku wa babay!”
nán na.
23 Ngamay akkan sinung-sungbátan ne
Jesus. Ay díkod inumbet datu tù-tùgúdán
na nga nán da kaggína, “Pataláwam,
Apu! Makasar-sáraw wala nga um-umpal
kadàtada,” nán da.
24 Ay tútu nán ne Jesus, “Nebon nà ala
kadaya Judyu wa árig ga nawagwag ga
karneru ka Israel,” nán na.
25 Ngamay inumbet tu babay ya nag-
palintud ki àráng ne Jesus nga nán na,
“Sengán nà agpà!” nán na.
26 Ay nán ne Jesus nga summungbát,
“Akkan rumbang nga alà ta ya kanan
daya annánà se tala ipakkán kadaya átu,”
nán ne Jesus.
27 Ay nán natu babay ya summungbát,
“Kurug yán Apu, may daya átu, ay kanan
da mà pe ya bugta daya apu da kiya
tebol,” nán na.
28 Ay tútu nán ne Jesus kitu babay,
“Abay pànang kurug ya angngurug mu.
Ay màwa kurug ya piyám ma màwa,” nán
na. Ay kitun kam ma oras, ay bumílag tu
an-anà na ngin.

Tu nammabílag ne Jesus kadatu tolay ya nagbal-baláki ya sadúra

29 Ay kane magtálaw manin ne Jesus
kitúni, ay nanalen kitu dappit tu pisung
ka Galilea. Ay se nanùdu kitu bantay, ay
se yala nga nagtutúgaw.
30 Ay adu tutu wala datu tolay ya inum-
bet. Ay nilbetán da datu akkobung da nga
pílay, datu magdapepe, datu kúláp, datu
úmal se duddúma pikam ma magtatakit.
Ay nippannán dada kitu àráng ne Jesus,
ay pinabílag nada ngámin.
31 Ay nasdaáwan datu tolay kane masin-
gan da datu úmal la makapagúni yin,
se datu bummílag nga magdapepe, ay
se datu pílay ya makadalen nin, se datu
kúláp pa makasingan nin. Ay dinay-
dáyaw da nge Dios nga Dios daya iIsrael.

Tu nammangán ne Jesus kadatu appát ríbu wa tolay (Mar 8:1-10)

32 Ay kirrawán ne Jesus datu tù-
tùgúdán na, ay se na nán kaggída,
“Makalakkán nà kadedi ya tolay, áta
tallu nga algaw da ngin na nebul-bulun
kadàtada kídi ya giyán. Ay áwan da nga
kanan nin. Ay akkan kuda piyán papan-
nan na sibbibisin ta get nu mullaullap da
kiya dálen,” nán na.

33 Ay nán datu tù-tùgúdán na kaggína,
“Ay kawà na nád ya pangalakkán tada
kídi ir-ir-er ka maanáy nga ipakkán tada
kadedi ya adu pànang nga tolay?” nán
da.
34 Ay nán ne Jesus kaggída, “Piga pikam
tu sinápay nu ta?” nán na. “Ay atán
pikam pittu, ay se atán pe ya bittè a bibittì
a sissida,” nán datu tù-tùgúdán na.
35 Ay tútu pinagtugaw ne Jesus datu
tolay kitu lusà.
36 Ay se na inalà datu pittu wa sinápay
se datu sissida, ay se la magiyáman ke
Dios. Ay kane mabalin, ay sinappitappig
na, ay se na nekípát kadatu tù-tùgúdán
na ta senu ikípát da kadatu tolay.
37 Nangán da ngámin, ay se nabtug
da ngámin pe. Ay pittu pikam ma baki
ngámin tu naùnud datu tù-tùgúdán na
nga bunna da.
38 Ay datu nangán, ay appát ríbu wa
lalláki, akkan meráman datu babbay se
datu annánà.
39 Ay pinapan ne Jesus datu tolay yin,
ay se da la nga nagtakay kitu biray, ay se
da nawe kitu giyán na sakúpan naya íli
Magadan.

16

Tu agpàwa da ke Jesus ka nakas-kasdáaw wa pagilasínán da
(Mar 8:11-13; Luc 12:54-56)

1 Isa ngalgaw, ay uwad da nga Pariseo
se Saduceo wa inumbet ki giyán ne Jesus.
Piyán da nga sisímán ne Jesus, ay tútu
pangipassingannan da ka nakas-kasdáaw
wa maggayát ka lángit.
2 Ngamay nán ne Jesus nga sum-
mungbát kaggída, “Nu masir-sirbut ya
mata, ay se nu wa masingan na man-
garindadága ya lángit, ay nán nu wa
napiya ya kalawagán kaláwa.
3 Ay nu masingan nu wa man-
garindadága se nagìbat ya lángit ki
pagmakát, ay nán nu wa magudán.
Ammu nu wa isarután daya sing-singan
naya lángit, ngamay tura nu akkan na
ammu isarután daya mà-màwa kadedi
yin na al-algaw!
4 Dakayu wa tolay kadedi yin na al-
algaw wa nadakè se akkan kurug mangu-
rug ke Dios! Magsap-sápul kayu ka pag-
ilasínán nu, ngamay áwan mepassingan
kadakayu nu di tittu tu pagilasínán na
nàwa kitu Jonas,” nán na. Ay se nada
ngala nga pinanáwan.

Ya agtaron da kadaya isur-súru daya Pariseo se daya Saduceo
(Mar 8:14-21)

5 Ay kane din na atán datu tù-tùgúdán
na ngin kitu panidmáng natu pisung,
ay nadamdam da nga naligpanán da ya
nagbálun ka sinápay.
6 Ay gapu ta piyán ne Jesus nga pagtaro-
nan datu tù-tùgúdán na kadatu isur-súru
datu Pariseo se datu Saduceo, ay tútu nán
na kaggída, “Sin-sinnan nu se taronan nu
ya ammal-palabbád daya Pariseo se daya
Saduceo,” nán na.
7 Ay tútu binàbànán da tu kinagi na nga
nán da, “Kinagi na tun, áta akkan tada
nga nagtagisinápay,” nán da.
8 Ngamay ammu ne Jesus tu
pagbàbànánan da, ay tútu nán na
kaggída, “Tura nu agpà a pagbàbànánan
ya áwan nakapangitúgut ka sinápay
kadakayu! Inagkabittì naya angngurug
nu ta!” nán na kaggída.
9 “Akkan kayu agpà makaaw-áwat
pikam ta! Naligpanán nu win ta, tu limma
bukal sinápay ya tim-timpig ku nga ittu
tu niddè kadatu limma ríbu wa tolay? Ay
piga nga baki tu napnu kitu bunna da ta!
10 Ay akkan nu pe madamdam tu pittu
bukal sinápay ya kinnán datu appát ríbu
wa tolay? Piga baki nga bunna tu naur-
nung nu kitun ta?
11 Ay tura nu akkan pikam mala nga
maawátan nga akkan wayya nga panggap
ka sinápay tu nán ku kadakayu! Taronan
nu ya ammal-palabbád daya Pariseo se
daya Saduceo,” nán na.
12 Ay díkod tútu naawátan datu tù-
tùgúdán na ngin nga akkan wayya nga
tu pamalbád ka sinápay tu nán ne Jesus
nga taronan da, nu di itu isur-súru datu
Pariseo se datu Saduceo.

Tu inangngagi ne Pedro nu iinna kurug ge Jesus
(Mar 8:27-30; Luc 9:18-21)

13 Ay kane atán de Jesus se datu tù-tùgúdán na kitu giyán na sakúpan naya íli Cesarea ka Filipos, ay sinaludsúdán ne Jesus datu tù-tùgúdán na nga nán na, "Inna ngà kanu wa nán daya tolay, iyà nga nengágan da kitun ka An-anà Tolay?"
14 Ay nán da nga summungbát, "Nán daya duddúma nga ikaw kanu tu Juan na marammawtisár. Ay e Elias ka kanu wa nán daya duddúma. Ay nán daya duddúma nga ikaw kanu tu Jeremias onu isa kadatu pagbàbànánan ne Dios kitun," nán da.
15 "Ay dakayu, inna ngà ka nán nu?" nán na.
16 Ay nge Simon Pedro tu summungbát ta nán na, "Ikaw ya Cristo nga An-anà naya sibbibiyág ga Dios!" nán na.*
17 Ay tútu nán ne Jesus nga summungbát kaggína, "Maganggam ka Simon na an-anà ne Jonas! Ata akkan tolay ya nangipakammu kikaw kiyán na kinagim, nu di ya Amà nga atán ka lángit.
18 Ay ya ikagì pe kikaw, ay ikaw we Pedro. Ay batu ya sarut naya ngágan mu. Ay yán na árig pínát, ay ittu ya pangipasikádan ku kiya simbáan ku.† Ay áwan makaábà kídi ya simbáan ku oray ya kinaturáy naya pannakatay.
19 Ay ikaw ya pakammuwan ku kiya pannakeráman daya tolay kiya pangiturayán ne Dios. Ay oray nágan na nga iallang mu kídi kalawagán, ay meallang pe ka lángit. Ay daya ipalúbus mu kídi kalawagán ay mepalúbus pe ka lángit," nán ne Jesus.
20 Ay se na nga kinappiya nga binílin datu tù-tùgúdán na nga áwan da nga pangikag-kagiyán nga aggína ya Cristo.

Tu nunna nga nangngipakammu ne Jesus kitu katay na
(Mar 8:31–9:1; Luc 9:22-27)

21 Nanggayát kitun na oras, ay ginayatán ne Jesus ya mangipakammu kadatu tù-tùgúdán na nga masápul la mawe ka Jerusalem. Ay kitúni, ay adu ya mà-màwa kaggína nga pamarígát datu pangmanàman datu Judyu se datu maragtùgud ki lintag se datu ap-apu datu pappádi kaggína. Patayan da ngamay lumtu kammin nu mekàlu nga algaw.
22 Ay tútu inaptán ne Pedro we Jesus kitu ad-adayyu, ay se na lùsawan nga nán na kaggína, "Akkam kagiyan yán Apu! Akkan ipalúbus ne Dios nga màwa kikaw ya kinagi mu," nán na.
23 Ngamay ummàráng nge Jesus ke Pedro, ay se na nga nán, "Umadayyu ka kiyà, Sairu! Ikaw ya mamar-parò kiyà. Ata akkan na panaglam-lammat nga gayát ke Dios ya panaglam-lammat mu nu di gayát ki tolay yala," nán na.
24 Ay se yala nán ne Jesus kadatu tù-tùgúdán na, "Nu iinna ya maminya nga magbalin ka tolay ku, ay masápul la kaligpanán na ya mepanggap ki baggibaggi na kampela ngin nin. Ay se na la bugtúngan ya krus‡ na. Ay se yala nga sumúrut kiyà.
25 Ata ngámin daya magkikenga kiya biyág da mepanggap kiyà, ay tú dayán daya mangiwágà kiya pakabiyágan da kuma ka áwan panda. Ngamay daya mewágà ya biyág da gapu kiyà, ay tú dayán daya makasuwà kiya pakabiyágan da ka áwan panda.
26 Ata áwan wayya magun-ud naya isa nga tolay oray nu kuw-kuwa na ngámin ya atán kídi ya kalawagán, nu killotán na ya pakabiyágan na kuma ka áwan panda! Ay áwan pe wayya nga mabalin na idde naya isa nga tolay ta senu málà na ya pakabiyágan na ka áwan panda.
27 Ata umbet tà kammin na nengágan da kitun ka An-anà Tolay nga sittuturáy kiya turáy ne Dios, kabulun ku daya anghel ku kiyán na ilalbet ku. Ay se ku la idde kadaya ngámin tolay ya pagrabngán daya kinuw-kuwa da.
28 Kurug idi ya kagiyan ku kadakayu, nga atán da kadakayu kídi ya akkan matay panda kiya akasingan da kiyà a

* **16:16 16:16** Ya sarut naya Cristo, ay piníli ne Dios nga Ibon na. † **16:18 16:18** Nán da nga ya simbáan nga nán na kídi ay daya ngámin tolay nga mangurug kaggína. ‡ **16:24 16:24** Ya krus nga nán na kídi ay mabalin na daya kapar-parigátan na màlamán ta gapu ki angngurug ta kaggína.

nengágan da kitun ka An-anà Tolay nga mangitur-turáy," nán na.

17

Tu nekaulis tu singan ne Jesus
(Mar 9:2-13; Luc 9:28-36)

1 Ay kane din annam ngalgaw ka panda, ay nekíwid ne Jesus de Pedro se de Santiago se Juan na magwagi. Nawe da nagatittu kitu alingúdu wa bantay.
2 Ay kitu kaatán da kitúni, ay naussi tu singan ne Jesus kitu pagmar-marngán da. Pummaláng nga ummán ki mata tu murang na. Ay tu bádu na ay nagpusà tutu wala nga dummiláng pe.
3 Se dala pagkìlát tu Moses se tu Elias nga makibàbànán ke Jesus.
4 Ay tútu nán tu Pedro ke Jesus, "Apu, napiya nu magyán tada kídi. Nu piyán mu ay mangwa ngà ka tallu wa baw-bawi kídi. Kuwám ya isa, kuwa Moses ya isa, ay ya isa, ay kuwa ne Elias," nán na.
5 Ay kitu akun-oni ne Pedro, ay naangpán da kitu dumiláng nga angap. Ay uwad úni nga naggayát kitu angap nga nán na kade Pedro, "Tú idi ya An-anà ku wa pà-pàgan ku, nga anggamman ku pànang pe. Manggìna kayu kaggína," nán na.
6 Ay kane magìna datu tù-tùgúdán na tu úni, ay nagpalintud da se da nagukkab kitu lusà. Nagansing da pànang.
7 Ngamay nawe tinùbítán ne Jesus da nga nán na kaggída, "Gumnikát kayu, ay akkan kayu mansing!" nán na.
8 Ay kane maglanga da, ay e Jesus sala tu nasingan da.
9 Ay kitu annagut da kitun na bantay, ay binil-bílin ne Jesus da nga nán na, "Akkan nu kag-kagiyan ki oray iinna tu nasingan nu panda kiya ilaltù a nengágan da kitun ka An-anà Tolay," nán na.
10 Ay nagsaludsud datu tù-tùgúdán na kaggína nga nán da, "Taanna, tura lugud nán daya maragtùgud ki lintag nga munna pikam ma umbet tu Elias sa pagbàbànánan ne Dios," nán da.
11 Ay nán ne Jesus nga summungbát, "Kurug ga munna nga umbet tu Elias nga mangappiya kiya ngámingámin.
12 Ngamay kagiyan ku kadakayu nga inumbet tin tu Elias may akkan nalaslásin daya tolay. Ay kinuwa da kaggína tu piyán da kampela ngin. Ay ummán pe kiyán ya kuwaan da kiyà a nengágan da kitun ka An-anà Tolay. Par-parigátan dà pe," nán na.
13 Ay tútu naawátan datu tù-tùgúdán na ngin nga tu Juan na marammawtisár tu kag-kagiyan na kaggída.

Tu nammabílag ne Jesus kitu an-anà a magkangkang
(Mar 9:14-29; Luc 9:37-43a)

14 Ay kane makadatang da kitu giyán datu adu wa tolay, ay uwad isa nga laláki nga inumbet nga nagpalintud ki àráng ne Jesus nga nán na,
15 "Apu! kalakkám mán agpà ya an-anà ku wa laláki, ta magkangkang. Ay maparparigátan pànang. Nakírad da mìtol kiya apuy, ay oray pe kiya danum.
16 Nilbet ku kadaya tù-tùgúdán mu, ngamay akkan da mà maagásan," nán na.
17 Ay nán ne Jesus nga summungbát, "Dakayu wa tolay kadedi yin na al-algaw, tura nu áwan pikam ma angngurug ta! Akkan nu ammu win ya napiya. Tagay yà in na molaw ngamay anúsán ku wala ya sumeng kadakayu. Ilbet nu kídi ya an-anà!" nán na.
18 Ay se yala linùsaw ne Jesus tu áran kitu an-anà ta palawanan na, ay tútu lummawán. Ay díkod dágus sala nga naagásan tu an-anà.
19 Ay se yala nga inumbet datu tù-tùgúdán ne Jesus kane sissa. Ay nán da kaggína nga nagsaludsud, "Taanna tura mi akkan na mapatálaw tu áran?" nán da.
20 "Ò á, ta bittì pànang ya angngurug nu," nán ne Jesus. "Ata ikagì kadakayu nga, nu ya angngurug nu ay ummán kuma ngala kiya kadakkal naya bukal mustása, ay mabalin nu wa nán kídi ya bantay, 'Magalit ka kitúni,' nán nu, ay magalit kurug. Ay áwan nu wa di màwa.
21 Ngamay itun nga áran, ay akkan nu wala nga mapatálaw nu akkan kayu magngílin mangán kiya agkar-karárag nu," nán ne Jesus.

Nepakammu manin ne Jesus ya katay na
(Mar 9:30-32; Luc 9:43-45)

22 Ay kane magguurnung manin de
Jesus se datu tù-tùgúdán na ka Galilea, ay
nán ne Jesus kaggída, "Iyà nga nengágan
da kitun ka An-anà Tolay, ay ipatiliw dà.
23 Ay se dà a patayan, ngamay lumtu wà
kiya mekàlu wa algaw," nán na. Ay díkod
nagpannakit pànang datu tù-tùgúdán na.

Tu nagbáyad ne Jesus kitu buis na kitu Templo

24 Ay kane atán de Jesus sin se datu tù-
tùgúdán na ka Capernaum, ay nagsalud-
sud ke Pedro tu magpab-pabáyad ka buis
kitu Templo nga nán na, "Magbay-báyad
ya misturu nu ka buis na para kiya
Templo?" nán na.
25 "Magbay-báyad á," nán ne Pedro wa
summungbát.
Ay kane dummatang da kitu balay, ay
aggína tu nunna nga inamomanán ne
Jesus nga nán na, "Nágan naya nán mu
kídi Simon? Inda ya pagbayádan naya ári
ka sedula se buis, daya akkobung na onu
daya akkan na nga akkobung?" nán na.
26 Ay nán ne Pedro, "Daya akkan na nga
akkobung á," nán na. Ay tútu nán ne
Jesus, "Ay nu mapakuna, ay akkan lugud
magbáyad daya annánà na.
27 Ngamay ta senu akkan ditta lùsawan
daya magpab-pabáyad ka buis ka Tem-
plo, ay magbáyad ta. Mawe ka lugud
da maneding ka bebay. Ay ungátam
ya bugung naya sissida nga munna nga
mànám, ay atán pirà a masingan mu. Ay
alà mu ta ittu ya iddem nga pagbuis ta nga
duwa kiya Templo," nán ne Jesus.

18

Ya kangatuwán kiya pangiturayán ne Dios
(Mar 9:33-37; Luc 9:46-48)

1 Ay kitun na oras, ay ummadanni
datu tù-tùgúdán ne Jesus kaggína nga
nán da, "Inna nád ya kangatuwán kiya
pangiturayán ne Dios?" nán da.
2 Ay tútu kirrawán ne Jesus tu isa nga
an-anà, ay se na nga pinagsíkád kitu
àráng da.
3 Ay se na nán kaggída, "Dam-
damdamman nu idi ya nán ku, nga akkan
kayu wa makalnà kiya pangiturayán ne
Dios nu akkan kayu wa manguliulis se
magbalin ka ummán kadaya annánà.
4 Ata oray iinna nga magpakumbaba
se magbalin ka ummán kídi ya an-anà,
ay ittu yán ya kangatuwán kiya pangitu-
rayán ne Dios.
5 Ay nu iinna ya mamatag kiya an-anà
a ummán kídi gapu kiya angngurug na
kiyà, ay bíláng nga iyà ya pinatag na."

Ya kuwaan ta kadaya gapu naya pakabasúlán
(Mar 9:42-48; Luc 17:1-2)

6 "Ngamay nu iinna nga tolay ya gapu
naya pakabasúlán dedi ya annánà a man-
gurug kiyà, ay napì-piya ngala kiyán na
tolay nu mabissinán ka abay batu ya
bùlaw na se yala mepisù kiya kadalmán
naya bebay.
7 Nasulit pànang ya kapà-pàyanán daya
tolay kídi ya kalawagán gapu kadaya
kapar-paroán da! Ata atán peyang daya
kapar-paroán da, ngamay kakal-kalakkán
ya tolay ya kegay-gayatán da!
8 Ay nu iya ímam onu síkil mu ya gapu
naya akabásul mu, ay pùdam se mu la
ippà. Ata napì-piya ya sissa íma se síkil
la mawe ka lángit may iya duwa síkil se
duwa íma nga mippan ka impiyernu.
9 Ay ummán pe, nu ya isa mata mu ya
gapu naya akabásul mu, ay tukilam se mu
la nga ippà. Ata napì-piya ya sissa mata
nga mawe ka lángit may iya duwa mata
nga mippan ka impiyernu."

Ya pangárig panggap kitu nawagwag ga karneru
(Luc 15:3-7)

10 "Sinnan nu ta áwan nu wa iru-
pat kadedi ya annánà," nán na kadatu
tù-tùgúdán na. "Ta kurug ya ikagì
kadakayu nga daya anghel la magta-
gasíngan kaggída, ay atán da peyang kiya
àráng naya Amà nga atán ka lángit.
11 Ata iyà nga nengágan da kitun ka
An-anà Tolay, ay inumbet tà a mangalà
kadaya nawagwag," nán na.
12 "Kiya kapanunútán nu, nágan naya
kuwaan naya isa tolay nu ra la nga

nawagwag ya isa kadaya magatut ta
karneru na nga ipas-pastor na? Ay
gángay á nga panáwan na datu siyám
púlu se siyám kitu pagpastuwán na, ay se
na nga we sapúlan tu nawagwag.
13 Ay nu masmà na, ay ab-abay ya
agganggam na kídi ya isa may iya ag-
ganggam na kadatu siyám púlu se siyám
ma akkan na nawagwag.
14 Ay ummán pe kiyán ke Ama nu wa
atán ka lángit. Akkan na nga piyán
nu atán ya mawagwag ka áwan panda
kadedi ya annánà."

Ya kuwaan ta nu makabásul ya wagi ta

15 "Ay nu makabásul kikaw ya wagi mu,
ay mawem ipakammu kaggína ya básul
na. Ngamay masápul la dudduwa kayu
kampela ngin. Ay nu gìnán naka, ay
napatolim ya agwagi nu.
16 Ngamay nu akkan naka pàgan, ay
magayáb ka ka duwa onu tallu wa mag-
sistígu kadaya paggaamomanán nu.
17 Ay nu maddi manggìna kaggída pe,
ay ipakammu mu win kadaya kabbulun
nu wa tolay ne Dios. Ay nu akkan
pikam manggìna kaggída, ay ibíláng nu
win na áwan na nga angngurug ke Dios
onu ummán kadaya nadakè a magpab-
pabáyad ka buis."

Ya aggannúgut da ka uray daya duwa nga tolay ya magkarárag

18 "Ikagì kadakayu nga, oray nágan na
nga iallang nu kídi ya kalawagán, ay
meallang pe ka lángit. Ay oray nu nágan
pe nga ipalúbus nu kídi ya kalawagán, ay
mepalúbus pe ka lángit.
19 Ay ikagì manin kadakayu nga nu
atán duwa kadakayu kídi ya kalawagán
ya magannúgut ka uray nga magadang
kiya piyán da nga agngan, ay idde ne Ama
nga atán ka lángit ya agngan nu.
20 Ata oray wà naya giyán daya duwa
onu tallu wa nagguurnung gapu kiyà, ay
mepagataatán nà pe kaggída," nán na.

Ya pangárig panggap kiya asassu wa maddi mamakawan

21 Kitun, ay ummadanni ye Pedro ke Je-
sus, ay se na nán kaggína, "Apu, mamin-
piga nga makabásul kiyà ya wagi ku
nga annung ku pakawanan? Mamin-pittu
nád?" nán na.
22 "Akkan nala nga mamin-pittu," nán
ne Jesus, "nu di mamin-pittu púlu wa
pittu," nán na ke Pedro.
23 Ay se yala nga nán manin ne Je-
sus, "Ya angngituráy ne Dios, ay meárig
kiya kinuwa naya isa nga ári nga nawe
magsingir kadatu asassu na.
24 Ay idi nga ári, kane manggayát
magsingir, ay nilbet da tu isa nga
nakaútáng kaggína ka sangapúlu ríbu wa
pinaláta nga silber.
25 Ay gapu ta áwan umanáy ya
pagbáyad natu nakaútáng, ay masápul
la meláku da kuma nga maggaáma se
maggiína se ngámin na kuw-kuwa na ka
pagbáyad na kitu útáng na.
26 Ay tútu nagpalintud nga nakim-
imallà tu asassu kitu apu na nga nán na,
'Anúsán nà agpà pikam ápu, ta bayádan
ku ngámin daya útáng ku kikaw nu
kuwa!' nán na.
27 Ay díkod nakalakkán tu ári kitu
asassu. Ay tútu binay-án na ngala ngin
ngámin tu útáng natu asassu, ay se na nga
pinapan nin.
28 Ngamay kane mawe tu asassu win,
ay nesalabatán na tu páda na nga asassu
nga nakaútáng kaggína ka limma gatut
pinaláta nga silber. Ay dinugkam na,
ay se na nga pàlan nga nán na kaggína,
'Bayádam tu útáng mu!' nán na.
29 Ay díkod, tu páda na nga asassu,
ay nagpalintud nga nakim-imallà kaggína
nga nán na, 'Anúsán nà pikam agpà ta
bayádan ku ya útáng ku kikaw nu kuwa,'
nán na.
30 Ngamay akkan na nga kinalakkán
nu di na lugud nepebálud panda kitu
agbáyad na kitu útáng na.
31 Ay kane masingan datu páda da nga
asassu tu kinuwa na, ay nagpannakit da
pànang gapu kitu isa. Ay nawe da nga
nepipílit kitu apu da tu ngámin na nà-
nàwa.
32 Ay díkod pinaayabán natu apu da
tu asassu na. Ay nán na kitu asassu,
'Nagdakè mu wa asassu! Pinakawan taka
kitu ngámin na útáng mu kane makim-
imallà ka kiya!

33 Kinalakkán taka, may taanna, tura
mu di kinalakkán ya pádam ma asassu
nga ummán kitu inagkallà ku kikaw!’ nán
natu apu.
34 Ay díkod nakarungat pànang tu apu
na. Ay tútu nepebálud na tu asassu panda
kitu akabáyad na kitu ngámin útáng na.
35 Ay ummán pe kiyán ya kuwaan naya
Amà ka lángit kadakayu nu akkan nu
pakawanan tutu wala ya wagi nu,” nán
ne Jesus kadatu tù-tùgúdán na.

19

Tu nesur-súru ne Jesus mepanggap ki magadi
(Mar 10:1-12)

1 Ay kane mabalin ne Jesus nga kagiyan
datun, ay nagtálaw win kitúni Galilea, ay
se yala nawe kitu giyán na sakúpan naya
Judea nga panidmáng wángag Jordan.
2 Ay adu tutu wala datu tolay ya gum-
munud kaggína. Ay pinabílag na datu
atán sin-sinakit kaggída.
3 Ay uwad da nga Pariseo wa inumbet
ta magsisim ke Jesus. Ay nán da kaggína,
“Meallang nád kiya lintag, nga magadi ya
isa nga tolay kiya atáwa na ka panggap
ka oray nágan na?” nán da.
4 Ay summungbát ta nán na, “Akkan
nu nád pikam nabása kiya nesúrát ta
bàbànán ne Dios, nga kitu inanggayát na,
ay kinuwa ne Dios ya tolay ka laláki se
babay?
5 Ay nán na pe nga, ‘Gapu kídi,
ay panáwan naya laláki daya maganà
kaggína ta mawe na nga kobungan ya
atáwa na, ay magbalin da nga duwa ka
sissa,’ nán na.
6 Ay túya akkan da nga duwa ngin nu
di da nga sissa ngin. Ay díkod akkan
mabalin na pagsibnaan naya tolay ya
pinagamung ne Dios,” nán na.
7 Ay tútu nagsaludsud manin datu
Pariseo nga nán da, “Ay taanna lugud,
tura nepalúbus tu Moses kitu lintag na
nga mangidde ya laláki ka kasurátan kiya
atáwa na, ay se yala nga magadi,” nán da.
8 Ay nán ne Jesus kaggída manin,
“Nepalúbus tu Moses nga magadi kayu
kadaya attáwa nu gapu kiya kinasúkir
nu. Ngamay akkan ummán kiyán kitu
inanggayát na.
9 Ay ya kagiyan ku kadakayu, ay nu
iinna nga laláki ya mangigsán kiya atáwa
na, ay se mangatáwa ka sabáli, ay bíláng
nga manaládag yán, malaksid nu maki-
daládag tu atáwa na.”
10 Ay tútu nán datu tù-tùgúdán na
kaggína, “Ay nu ummán lugud kiyán
ya kàwaán daya maggaattáwa ay napì-
piya ngala ngin lugud nu akkan ta tagge
mangatáwa,” nán da.
11 Ngamay nán na kaggída, “Akkan
ngámin tolay ya makabaal kadedi ya sur-
súru nu di yala daya pangitudinán ne
Dios.
12 Ata adu ya gapu na nga maddi
makapangatáwa daya duddúma. Atán
da nga maddi makapangatáwa áta neanà
da nga atán sadúra kiya kinalaláki da.
Ay atán da pe ya maddi makapangatáwa
áta linsitán da tolay da. Ay atán pe
daya duddúma nga maddi da kammala
ngin gapu kiya amminya da nga magsirbi
ke Dios mepanggap kiya angngituráy na.
Ay daya makabaal la mangwa kídi ay
kuwaan da ngala.”

Tu nangngikarárag ne Jesus kadatu annánà
(Mar 10:13-16; Luc 18:15-17)

13 Ay uwad da pe ya nangilbet kadatu
annánà da ke Jesus, ta senu immán nada
nga ikarárag. Ngamay kinalùsaw datu
tù-tùgúdán na da.
14 Ngamay nán ne Jesus, “Palubúsán
nu wala daya annánà nga umbet kiyà.
Akkan nuda paddiyan, áta ummán
kadedi ya annánà daya itur-turayán ne
Dios kiya pangiturayán na,” nán na.
15 Ay tútu inimmán na tu úlu ngámin
datu annánà ay se yala nga nawe.

Tu nabànáng nga bag-bagu
(Mar 10:17-31; Luc 18:18-30)

16 Ay uwad isa nga laláki ya inumbet ta
nagsaludsud ke Jesus. Ay nán na, “Mis-
turu, nágan naya napiya nga kuwaan ku
ta senu middán nà ka biyág ga áwan
panda?” nán na.
17 Ay nán ne Jesus kaggína, “Tura nà a
saludsúdán nu nágan naya napiya? Ay

sissa ngala ya makàwa ka napiya. Ay nu
piyán mu ya mabiyág ka áwan panda, ay
kurugam daya bil-bílin ne Dios," nán na.
18 "Nágan na nga bílin?" nán tu
laláki. Ay tútu nán ne Jesus, "Datu lin-
lintag ummán kadaya akkan ka pumatay,
akkan ka nga manaládag, akkan ka nga
magtákaw, akkan ka nga magbusid.
19 Ipatag mu daya amám se inám, ay
piyám ya kasittolay mu nga ummán kiya
amminyám kiya baggim, nán na," nán ne
Jesus.
20 "Kur-kurugan ku mà ngámin dayanin
na bil-bílin," nán natu laláki nga sum-
mungbát. "Ay nágan pikam daya
masápul la kuwaan ku?" nán na.
21 Ay tútu nán ne Jesus kaggína, "Ay nu
piyán mu ya áwan pagkur-kurángan, ay
mawe mu iláku ngámin datu kuw-kuwám
ta iddem ya paglakúwám kadaya napubri.
Ay díkod atán ya bànáng mu ka lángit tin.
Ay se ka la nga kumíwid kiyà," nán na.
22 Ay kane magìna natu bag-bagu
tun, ay nagtálaw nga sippapannakit, áta
nabànáng pànang.
23 Ay se la nán ne Jesus kadatu tù-
tùgúdán na, "Kagiyan ku kadakayu nga
nasulit kadaya nabànáng ya meráman
kiya pangiturayán ne Dios.
24 Ata ikagì kadakayu nga nalà-lapat
tala nga lumbut kiya abbut dágum ya
kámel may iya keráman daya nabànáng
kiya pangiturayán ne Dios."
25 Ay kane magìna datu tù-tùgúdán
na tun na kinagi na, ay nasdaáwan da
pànang nga nán da, "Ay iinda lugud daya
málà kiya pangiturayán ne Dios?" nán da.
26 Ay binubutgán ne Jesus da nga nán
na, "Akkan màwa naya tolay yala idi, may
áwan na di màwa ne Dios," nán na.
27 Ay tútu nán ne Pedro wa sum-
mungbát, "Ay mapaanna kami lugud?
Nigsán mi ya ngámingámin gapu kiya
ikikkíwid mi kikaw. Ay nágan naya
magun-ud mi?" nán na.
28 Ay nán ne Jesus kaggída,
"Damdamman nu idi nga kagiyan ku
kadakayu. Nga iyà nga nengágan
da kitun ka An-anà Tolay, nu kiya
agtugaw ku wa mangituráy kiya baru wa
kalawagán, ay dakayu wa kumiw-kíwid
kiyà, ay mepagtugaw kayu pe kiyà nga
mangituráy kadaya sangapúlu se duwa
nga tangámalán ka Israel. Ay kiyán na
al-algaw, ay nadáyaw ya angngituráy ku.
29 Ay se ngámin daya namánaw kadaya
balay da, wawwági da, onu daya maga-
nnánà kaggída, onu daya annánà da, onu
ya lusà da gapu kiya ikikkíwid da kiyà,
ay mapataliyán da ka ad-adu may dayán
na nigsán da. Ay mabiyág da pe ka áwan
panda.
30 Ngamay adu daya magkuna nga
mepangátu da, ngamay ummán da ka
mebaba. Ay adu pe daya magkuna
nga nababa da, ngamay ummán da ka
mepangátu áta nagpapáda ya màwa ka-
daya napuddi onu napunna nga sumúrut
kiyà."*

20

Tu pangárig mepanggap kadatu magub-ubra kitu kaubásan

1 "Ata ya pangiturayán* ne Dios, ay
meárig kiya kinuwa naya tolay ya atán
kaubásan. Gumab-gabi ya lumawán nga
magsápul ka pilluwan na nga magubra
kiya kaubásan na.
2 Ay kane mapaggaamomanán da se
datu tolay nga tangdánan nada kitu
gángay ya panangdán kiya tangalgaw, ay
pinapan nada kitu kaubásan na.
3 Ay kane sir-sirnà in, ay lummawán
manin. Ay nasingan na datu tolay ya
magsisíkád dala kitu sininda nga áwan
kuk-kuwaan.
4 Ay tútu nán na kaggída, 'Mawe
kayu pe ya magubra kitu kaubásan ku.
Ay annung na kam ya panangdán ku
kadakayu,' nán na. Ay tútu nawe manin
datu tolay.
5 Ay kane din na mangalintutúgu, ay se
kitu amreg na, ay ittu manin tu kinuwa
na. Ay nakasmà manin ka pilluwan na.
6 Ay kane gumídagídám min, ay lum-
mawán manin, ay nasmà na manin

* **19:30 19:30** Onu "Adu daya munna nga mapuddi, se muddi nga mapunna."

* **20:1 20:1** Onu, ya angwa ne Dios kadaya tolay nga iturayán na.

datu duddúma nga tolay ya magis-
istambay yala. Ay nán na kaggída, 'Tura
kayu nanangalgaw wala nga nagistambay
kídi?' nán na.
7 Ay nán da kaggína, 'Awan mà mayát
mamillu kadakami,' nán da. Ay tútu nán
na kaggída, 'Mawe kayu lugud pe nga
magubra kitu kaubásan ku,' nán na.
8 Ay kane gì-gìbat tin, ay nán tu tolay
yin kitu piyáran na, 'Mawem buwàan
datu magubra ta tangdánan muda ngin.
Gayatam kadatu nuddi ya inumbet se yala
kadatu nunna,' nán na.
9 Ay kane inumbet datu tolay ya
nagídám ma summikáp pa nagubra,
ay natangdánan da pe kitu gángay ya
tangdán kiya tangalgaw.
10 Ay kane din na dumatang kadatu
nagabi nga sumikáp pa nagubra, ay dálin
da nu ad-adu tu tangdán da. Nga-
may akkan, ta sangapáda da ngámin ka
tangdán.
11 Ay díkod kane málà da datu tangdán
da, ay nagríri da kitu makin-kuwa kitu
kaubásan,
12 nga nán da, 'Tang-tanga oras ya
naggubra dedi ya napuddi, ay nepádam
kadakami ya pinanangdán mu kaggída!
Ay dakami ay tangalgaw kami nga na-
pasiya se nagánus kiya takit naya sínág,'
nán da.
13 Ngamay nán tu tolay kitu isa kaggída,
'Akkan taka mà kinultit a, opun! Di mà
a tu gángay tangdán kiya tangalgaw tu
nagturatuwán ta?
14 Alà mu ya tangdán mu ta mawe
ka ngin. Piyán ku kampela ngin nin
nga ipáda ya panangdán ku kadedi ya
napuddi kiya pinanangdán ku kikaw.
15 Rabbang ku mà a kuwaan ya piyán
ku kampela ngin nin na kuwaan kiya pirà
ku. Umsil ka kid gapu ta naparon nà!'
nán na.
16 Ay díkod daya magkuna nga
mepangátu da ay mebaba da. Ay daya
magkuna nga nababa da, ay mepangátu
da," nán ne Jesus kaggída.

Tu mekàlu wa nangngagi ne Jesus kitu katay na
(Mar 10:32-34; Luc 18:31-34)

17 Ay kane manùdu da ngin na
mameyag ka Jerusalem, ay nagatittu de
Jesus se datu sangapúlu se duwa nga tù-
tùgúdán na. Ay se na nán kaggída kane
magdal-dalen da,
18 "Jerusalem ya pameyaggán tada kídi.
Ay iyà nga nengágan da kitun ka An-
anà Tolay, ay ipatiliw dà kitúni, ay se
dà ippan kadaya nangátu wa pappádi se
kadaya maragtùgud ki lintag. Ay se dà a
sentinsiyaán ka pannakatay.
19 Ay se dà iáwat kadaya akkan Judyu ta
senu ug-ogan dà se dà pe ya sap-saplit. Ay
se dà a ilansa ki krus ka ammatay da kiyà,
ngamay kiya mekàlu ngalgaw ay lumtu
wà kammin," nán na kadatu tù-tùgúdán
na.

Tu agngan natu ina de Santiago se Juan ke Jesus
(Mar 10:35-45)

20 Ay se yala nga inumbet ke Jesus
tu atáwa ne Zebedeo se datu duwa nga
annánà na. Nagpalintud ki àráng ne Jesus
ta atán piyán na agngan.
21 Ay se yala nán ne Jesus kaggína,
"Nágan naya masápul mu?" nán na. Ay
summungbát ta nán na, "Pepagtugawan
mu mán kikaw daya duwa nga annánà
ku nu umbet ka nga mangituráy. Isa kiya
padne diwanán mu, ay isa kiya padne
kasígid mu," nán na.
22 Ngamay summungbát te Jesus nga
nán na "Akkan mu wa maaw-awátan ya
agngam. Meturad nu nád daya meturdán
ku?" nán na. Ay, "Annung mi," nán da.
23 Ay nán na kaggída, "Annung nu wa
meturdán daya meturdán ku, ngamay
áwan ku pagrabngán na mangpíli nu
iinna ya mepagtugaw kiyà kiya padne
diwanán ku se padne kasígid ku. Ata dedi
ya pagtugawán, ay kuwa daya nangis-
aganáan naya Amà," nán ne Jesus.
24 Ay kane magìna datu sangapúlu wa
tù-tùgúdán ne Jesus tun, ay kinalùsaw da
datu magwagi.
25 Ay tútu kirrawán nada ngámin se
na nán kaggída, "Ammu nu wa daya

agtuturáy daya akkan Judyu, ay iturturayán da daya tolay da. Ay se daya apapu kaggída, ay ipassingan da ya kinaapu da kadaya tolay.
26 Ngamay akkan ummán kiyán ya màwa kadakayu. Ata ya maminya nga mepangátu, ay masápul la aggína ya magsirbi kadaya kabbulun na.
27 Ay nu iinna kadakayu ya maminya nga mangiapu, ay aggína kuma ya bátug asassu nu,
28 nga ummán kiyà a nengágan da kitun ka An-anà Tolay. Akkan nà inumbet ta pasirbiyán kadaya tolay, nu di iyà ya magsirbi kaggída. Ay inumbet tà pe nga mebasu ta senu mekáru daya bas-básul daya adu wa tolay."

Tu nammakasingan ne Jesus kadatu duwa nga kúláp
(Mar 10:46-52; Luc 18:35-43)

29 Ay kane din na magtálaw da ka Jerico, ay adu datu tolay ya gumun-gunud ke Jesus.
30 Ay uwad da nga duwa nga lalláki nga kúláp nga magtutúgaw kitu bíkat kalsáda. Ay kane mammuwán da nga lumíwán ne Jesus, ay nán da nga nesar-sáraw, "Gaka natu David! Kalakkán nakami agpà," nán da.
31 Ay kinalùsaw datu tolay da, ay se dada anawáan, ngamay kinggat da mán kammin tu nagkuna da ka, "Gaka tu David! Kalakkán nakami agpà, Apu!" nán da.
32 Ay tútu nagsínang nge Jesus, ay se nada nga pinalbet. Ay nán na kaggída, "Nágan naya piyán nu wa kuwaan ku kadakayu?" nán na.
33 Ay nán da kaggína, "Apu, pakasinnan nakami mán," nán da.
34 Ay nakalakkán ne Jesus kaggída, ay tútu inimmán na datu mata da, ay dágus sala nga nakasingan da. Ay se da nga kummíwid kaggína ngin.

21

Tu nagánas nga nelalnà ne Jesus ka Jerusalem
(Mar 11:1-11; Luc 19:28-40; Jn 12:12-19)

1 Ay kane din na magiddadatang da ngin ka Jerusalem, ta atán da ngin ka Betpage kitu bantay Olivo, ay nepàrob ne Jesus datu duwa nga tù-tùgúdán na nga nán na kaggída,
2 "Mawe kayu kiya amin-dupálan na íli, ay masingan nu wala nga dágus ya negagálut ta asnu* wa atán urbun na. Ubbadán nu, ay se nuda nga ilbet kídi.
3 Ay nu atán mangsitár kadakayu, ay kagiyan nu wala nga, 'Masápul ne Apu da,' nán nu, ay pálà nada ngin kadakayu," nán na.
4 Ay nàwa idi ta senu màwa kurug tu kinagi natu pagbàbànánan ne Dios kitun nga nán na:
5 "Kagiyam kadaya iJerusalem. Sinnan nu! Umbet tin kadakayu ya ári nu. Napakumbaba, ay urbun asnu wala ya nagtàyán na,"
nán na.
6 Ay díkod nawe datu tù-tùgúdán na, ay kinurug da tu nán ne Jesus kaggída.
7 Nilbet da datu asnu se itu urbun na, ay se da nga nesàláp datu bádu da kitu addag datu asnu, ay se yala nagtakay ye Jesus kitu urbun.
8 Ay kaaduwán kadatu tolay, ay nesàlapán da datu bádu da kitu kalsáda. Ay datu duddúma ay nagtappád da kadatu pas-pasanga datu káyu, ay se da iap-apán kitu kalsáda.
9 Ay datu adu wa tolay ya magin-inona kaggína se datu gumun-gunud, ay nán da nga nesar-sáraw, "Maday-dáyaw ya gaka tu Ari David. Tag-tagasinnán ne Apu Dios ya nebon na! Maday-dáyaw we Dios nga kangatuwán!" nán da.
10 Ay kane makalnà nge Jesus ka Jerusalem, ay naburbur datu tolay. Ay nán da, "Inna nád tuni?" nán da.
11 Ay tútu nán datu tolay, "Tú yán ne Jesus nga iNazaret ka Galilea nga isa nga pagbàbànánan ne Dios," nán da.

Tu nammatálaw ne Jesus kadatu maglà-láku kitu unag Templo
(Mar 11:15-19; Luc 19:45-48; Jn 2:13-22)

12 Linumnà e Jesus kitu Templo, ay se na pataláwan ngámin datu maglà-láku se

* **21:2 21:2** Ya asnu ay ummán ki kabalyu, may bittì.

datu gumà-gátang kitu unag natu templo.
Nìtolán na datu tebol datu maragsupli ka
pirà se datu tugaw datu maglà-láku ka
ladágan.
13 Ay nán na kaggída, “Nán naya
nesúrát ta bàbànán ne Dios nga, ‘Ya
balay ku ay mengagánan ka balay ya
agkararágan,’ nán na. Ngamay tura nu
mán kammin pinagbalin ka balay daya
maragtákaw,” nán ne Jesus.
14 Ay uwad da nga kúláp se pílay nga
inumbet kitu giyán ne Jesus kitu Templo,
ay inagásan nada.
15 Ay nalùsaw datu ap-apu datu
pappádi se datu maragtùgud ki lintag
kane masingan da datu nakas-kasdáaw
wa kinuw-kuwa ne Jesus, se kane magìna
da datu annánà a atán kitu unag Templo
nga isar-sáraw da ya, “Maday-dáyaw ya
gaka natu David!” nán da.
16 Ay tútu nán da kaggína, “Magìna
mu ya isar-sáraw da?” nán da. Ata
nalùsaw da ta pagdudoray ne Jesus datu
annánà kitu isar-sáraw da. Ay nán ne
Jesus kaggída, “May ò,” nán na. “Akkan
nu pikam nabása ta, tu nesúrát kiya
bàbànán ne Dios kitun nga nán na,

‘Nasuruwán daya ababbing se daya
annánà nga mangagi kiya kurug ga
panagday-dáyaw kikaw,’

nán na!” nán ne Jesus.
17 Ay pinanáwan ne Jesus da, ay se yala
nagtálaw kitu íli se yala nawe ka Betania.
Ay nagidda kitúni.

Tu nangged ne Jesus kitu káyu wa gígus
(Mar 11:12-14, 20-24)

18 Ay kane magulli kammin ka
Jerusalem kane pagmakát, ay nabisinán.
19 Ay tútu, kane masingan na tu káyu
wa gígus kitu bíkat dálen, ay nawe
nagsápul ka búnga na, may áwan na
nga nasuwà nu di adon nala. Ay tútu
nán na kitu káyu, “Ay akkan ka din
makapagbúnga ngin ka panda,” nán na.
Ay pìlát tala nga nalaylay tu káyu.
20 Ay díkod nasdaáwan datu tù-
tùgúdán na kane masingan da tun. Ay
nán da, “Mapaanna ya nàwa? Tura
dágus sala nga nalaylay ya káyu kídi?”
nán da.
21 Ay nán ne Jesus nga summungbát
kaggída, “Damdamman nu idi nga, nu
mangurug kayu wa áwan nu wa aggad-
gadduwa, ay mabalin nu pe nga kuwaan
ya kinuwà kídi ya káyu. Ay akkan nala
tittu yán ta oray nán nu kídi nga bantay
ya, ‘Magalit ka kiyán se ka la magpisù
kiya bebay,’ nán nu, ay màwa nga kurug.
22 Ay oray nágan naya agngan nu kiya
karárag nu nu atán ya angngurug nu, ay
midde kadakayu.”

Ya saludsud panggap kiya naggayatán naya turáy ne Jesus
(Mar 11:27-33; Luc 20:1-8)

23 Ay nagulli kammin ne Jesus kitu Tem-
plo nga magtùgud. Ay kane magtù-tùgud
din, ay inumbet nga nagsaludsud datu ap-
apu datu pappádi se datu pangmanàman
datu Judyu nga nán da, “Wà naggayatán
naya turáy mu wa mangwa kadedi nga
kuk-kuwaan mu, ay se iinna ya nangidde
kikaw kiyán na turáy mu?” nán da.
24 May nán ne Jesus nga summungbát,
“Magsaludsud dà pikam kadakayu. Ay nu
masungbátan dà, ay ikagì pe kadakayu
nu wà naya naggayatán naya turáy ku wa
mangwa kadedi,” nán na.
25 “Wà na lugud ya naggayatán natu
turáy natu Juan nga mamawtisár? Nag-
gayát ke Dios onu kadaya tolay?” nán na.
Ay tútu nán da nga nagsisinnaludsud.
“Nágan naya pagsungbát tada? Nu nán
tada nga, ‘Naggayát ke Dios,’ ay, ‘Tura nu
lugud da akkan kinurug tu Juan?’ nán na.
26 Ngamay nu nán tada nga, ‘Gayát
kadaya tolay,’ ay dedi manin na tolay ya
ikansing tada, ta kurugan da nga isa nga
pagbàbànánan ne Dios tu Juan,” nán da.
27 Ay díkod nán da ngala ngin na sum-
mungbát ke Jesus, “Akkan mi ammu,”
nán da.
Ay tútu nán ne Jesus pe kaggída, “Ay
akkan ku lugud pe ikagi kadakayu nu wà
naggayatán naya turáy ku wa mangwa
kadedi,” nán na.

Ya pangárig mepanggap kadaya mag-wagi

28 Ay nán ne Jesus kaggída, “Nágan
naya makagi nu kídi? Atán tolay ya atán
duwa annánà na nga lalláki. Ay nán natu
ama kitu manákam, ‘Mawe ka mán na
magubra kiya kaubásan, ugu,’ nán na.
29 Ay, ‘Maddi yà,’ nán tu an-anà. Nga-
may naulis kammin tu uray na kane
daddán, ay tútu nawe kitu kaubásan da.
30 Ay nán manin tu tolay kitu udiyán,
‘Mawe ka mán na magubra kiya
kaubásan, ugu,’ nán na. Ay, ‘Ò ama,’
nán na, ngamay akkan nawe.
31 Ay iinna lugud kaggída nga duwa
tu nangikurug kitu piyán natu ama da?”
nán ne Jesus. “Tu manákam á,” nán da.

Ay nán ne Jesus kaggída, “Tú idi ya
kagiyan ku kadakayu. Munna daya
magpab-pabáyad ka buis nga nadakè se
daya put-púta nga makalnà kiya pangitu-
rayán ne Dios may dakayu.
32 Ata inumbet tu Juan na mangi-
pakammu kiya panagmar-máru nu, nga-
may akkan nu wa kinurug. Ay datu
magpab-pabáyad ka buis se datu púta ay
kinurug da. Ay oray kitu inakasingan
nu kitu inangngurug da kitu Juan, ay
akkan kayu wa nakappoli se nangurug
kaggína,” nán na.

Ya pangárig mepanggap kadatu magtag-tagasíngan kitu kaubásan (Mar 12:1-12; Luc 20:9-19)

33 “Ay gìnán nu pikam idi ya isa nga
pangárig,” nán ne Jesus. “Uwad tolay
ya nagmúla ka adu wa úbás. Ay se
nada abutan. Ay se nagabbut ka abay
kitu pínát ka pamgattán da kitu búnga
úbás[†]. Ay nangwa pe ka alingúdu wa
bal-balay[‡]. Ay se na nga pinatagasinnán
tu kaubásan kadatu magtal-tálun, ay se
mawe ka sabáli íli.
34 Ay kane din na pinagbubúrás sin, ay
nangibon tu makin-kuwa kadatu asassu
na nga mawe mangalà kitu kípát na
kadatu magtag-tagasíngan kitu kaubásan
na.
35 Ngamay inámang mán kammin datu
magtag-tagasíngan kitu kaubásan datu
asassu natu tolay. Binaubáut da tu isa, ay
pinatay da tu isa, ay tinùtoán da tu isa.
36 Ay díkod, nangibon ka ad-adu wa
asassu may datu nunna. Ngamay páda na
kam tu kinuwa da kadatu nebon na.
37 Ay tu nuddi ya nebon na, ay tu an-anà
na, áta nán na nga, ‘Ipatag da kam agkà
ala ya an-anà ku!’ nán na.
38 Ngamay kane masingan datu magtag-
tagasíngan kitu kaubásan tu an-anà tu
tolay, ay nán da kitu isaisa kaggída, ‘Ye,
tú yán ya mangtáwid kídi ya kaubásan.
Patayan tada ta senu kuw-kuwa tada
ngámin dedi ya tawídan na,’ nán da.
39 Ay tútu dinugkam da tu an-anà se da
nga ippan kitu lasi natu kaubásan, ay se
da pinatay,” nán ne Jesus.

40 “Lugud,” nán ne Jesus kaggída, “nu
umbet ya makin-kuwa kitu kaubásan,
nágan naya nán nu wa kuwaan na kadatu
magtag-tagasíngan kitu kaubásan na?”
nán na.
41 Ay nán da nga summungbát, “Kurug
gala á, nga patayan na datu nadakè a
magtag-tagasíngan, ay se na pe yin na
ipatagasíngan ka sabáli nga magtal-tálun
na makidde kaggína kiya kípát na nu
pinagbubúrás,” nán da.

42 Ay nán ne Jesus kaggída, “Akkan nu
nád pikam ma nabása kiya nesúrát ta
bàbànán ne Dios ya,

‘Tu batu wa lùsawan daya maragbalay,
ay ittu tu nesulalit ta nagbalin ka
kaligdaán na paniínán kiya súli
naya balay. Kinuwa ne Apu Dios
nga ummán kiyán ta ittu ya piyán
na. Ay nakas-kasdáaw kadàtada
yán na kinuwa na,’

nán na,” nán ne Jesus.
43 Ay tútu nán ne Jesus manin, “Ay
túya ikagì kadakayu nga ya pangiturayán
ne Dios, ay akkan na mepakin-kuwa
kadakayu wa Judyu ta midde yin kadaya
tolay ya maminya nga mangwa kadaya
piyán na.
44 Ay nu iinna ya medùláp kiyán na batu,
ay matumatumà. Ay ya ketànagán na nu

† **21:33 21:33** Digu úbás tu kuk-kuwaan da nga básis da kattoni.
‡ **21:33 21:33** Ya alingúdu nga balay ay ittu ya agbantayán da kadaya kaubásan da.

ittu ya metànág, ay mamàmà tutu wala,”
nán na.
45 Ay kane magìna datu ap-apu datu
pappádi se datu Pariseo tu kinag-kagi ne
Jesus nga pangárig, ay naawátan da nga
aggída tu kepapannán datun.
46 Ay tútu piyán da nga tiliwan, may
umamà da kadatu adu tutu wala nga tolay
ta ibíláng da nga pagbàbànánan ne Dios.

22

Ya pangárig mepanggap ki say-am ki aggaattáwa
(Luc 14:15-24)

1 Ay nepangárig manin ne Jesus tu
inangngagi na kadatu kinag-kagi na ka-
datu tolay. Ay nán na,
2 “Ya angngituráy ne Dios, ay meárig
kiya kinuwa naya ári nga nangisay-am
kiya panaggaattáwa kiya an-anà na nga
laláki.
3 Nebon natu ári datu asassu na nga
mawe ya magayáb kadatu napadán naim-
bitarán, ngamay naddi da.
4 Ay tútu nangibon manin ka sabáli
pikam ma asassu na. Ay nán na nga
namílin kaggína, ‘Nán mu kadatu naim-
bitarán nga nesagána ngin ya panag-
pangán kiya say-am ku. Pinaparti ku
win datu toru wa báka, ay oray pe datu
pinalùmag ku wa urbun. Nán mu wa
nakasagána ngámin nin. Túya umbet da
ngámin kídi nga makisay-am.’
5 Ngamay akkan nangur-kurug datu
naimbitarán. Nawe datu duddúma ka-
datu tal-tálun da, ay datu duddúma, ay
nawe da kadatu aglakúwán da.
6 Ay datu duddúma, ay dinugkam da
mán kammin datu asassu se dada nga
pinal-pallà, ay se dada nga pinatay.
7 Ay nalùsaw tu ári, ay tútu nebon
na datu suldádu na nga mawe magpatay
kadatu nagpatay kadatu asassu na, ay se
na pasìdug ngámin babalay kitu íli da pe.
8 Ay díkod nán natu ári kadatu
duddúma nga asassu na, ‘Nesagána
ngámin nin ya say-am ku ngamay naddi
mán kammin datu tolay ya pinaayabán
ku,’ nán na.
9 ‘Ay túya mawe kayu lugud kiya kal-
kalsáda, ay se nuda ayabán kídi ya say-
am daya ngámin tolay ya masingan nu,’
nán na.
10 Ay díkod, nawe datu asassu na
kadatu kal-kalsáda nga nagayáb kadatu
ngámin tolay ya masingan da, oray datu
nadakè se datu namáru. Ay díkod napnu
tutu wala ka tolay tu pagsasay-ammán.
11 Ay kane umbet tu ári nga maningan
kadatu tolay, ay uwad isa nga tolay ya
nasingan na nga akkan na nakabádu ka
bádu nga para ki say-am.
12 Ay tútu sinaludsud na nga nán na,
‘Opun, atán ka kídi may taanna, tura ka
akkan nakabádu ka bádu wa para say-
am?’ nán na. Ay akkan nagun-úni tu
laláki.
13 Ay tútu nán natu ári kadatu asassu
na nga magdasár, ‘Pingílan nu ay se nu
wala nga ippan kiya kagìbattán kiya lasi.
Ay kitúni, ay sumángit daya tolay ay se
magngar-ngarasiyat da,’ nán na.
14 Ata kurug ga adu daya maayabán
may bittì daya mapíli,” nán ne Jesus.

Ya saludsud mepanggap kiya panagbáyad ka buis
(Mar 12:13-17; Luc 20:20-26)

15 Ay nagkakáwe datu Pariseo win
ta mawe da nga paggaamomanán ya
pamàyanán da, senu atán ya pambarán
da nga maniliw ke Jesus kadaya kagiyan
na.
16 Ay tútu nepàrob da datu tolay da se
datu duddúma nga bungguy ne Herodes
ka giyán ne Jesus. Ay nán datu nebon,
“Misturu, ammu mi nga akkan ka nga
magbutabutal. Ay se isúrum pe ya kurug
mepanggap kiya piyán ne Dios kadàtada
nga tolay. Ay akkan mu pe ya pag-
dudúmán daya tolay oray nágan naya
sáad da.
17 Ay ikagim mán lugud kadakami nu
nágan naya kapanunútám. Umannúgut
nád kiya lintag tada nga Judyu nu
magbáyad kami ka buis mi ke Ari Cesar
ka Roma, onu akkan?” nán da.
18 Ngamay nammuwán ne Jesus nga
nadakè tu panggap da. Ay tútu nán
na kaggída, “Dakayu wa magpì-pìmáru!
Tura dà sisímán ta!

19 Passingannán dà mán kiya pirà a
pagbuis nu," nán na. Ay tutu nidde da
kaggína tu pinaláta nga pirà.
20 Ay se na sinaludsud kaggída, "Inna
ya makin-murang se makin-ngágan kiya
atán kídi ta?" nán na.
21 "May e Cesar nga ári ka Roma," nán
da.
Ay tútu nán ne Jesus kaggída, "Idde nu
lugud ke Ari Cesar ya pagrabngán na, ay
idde nu ke Dios pe daya pagrabngán na
kampela ngin nin," nán na.
22 Ay tútu nasdaáwan da kane magìna
da tu kinagi na, ay tútu pinanáwan da
ngala nge Jesus sin.

Ya saludsud mepanggap kiya ilaltu kammin daya natay
(Mar 12:18-27; Luc 20:27-40)

23 Ay kitun kam ma algaw, ay uwad
da nga Saduceo wa inumbet kitu giyán
ne Jesus. Daya Saduceo, ay tú dedi daya
akkan mangurug nga lumtu daya natay.
Ay nagsaludsud da ke Jesus
24 nga nán da, "Misturu," nán da, "Nán
tu Moses kitun kitu bílin na kadàtada nga
Judyu, nga nu matay ya isa nga laláki,
ay se áwan na nga pútut, ay masápul la
umatáwa manin ya wagi na kitu atáwa na
ta senu daya annánà da, ay mebíláng da
nga annánà natu natay," nán da.
25 "Ay uwad kadakami ya pittu wa mag-
wawági nga pabeg lalláki. Nangatáwa
tu manákam, may natay nga áwan na
nga pútut. Ay díkod inatawán natu
mekàduwa nga wagi na tu nabúkud ta
senu magan-anà ka para kitu natay.
26 May páda na kam tu nàwa. Ay se yala
manin tu mekàlu. Ay se yala manin datu
duddúma ka panda kitu udiyán.
27 Akkan nabayág panda kitu nekatay
da ngámin, ay natay pe yin tu babay.
28 Ay díkod nu kiya ilaltu ngámin
daya natay, ay iinna lugud kadatu pittu
wa magwawági ya makin-atáwa kammin
kitu babay? Ay umatáwa da mà ngámin
kaggína," nán da.
29 Ngamay nán ne Jesus nga sum-
mungbát kaggída, "Masábag kayu kiya
aglam-lammat nu kiyán. Ata akkan nu
maaw-awátan ya nesúrát ta bàbànán ne
Dios, ay se akkan nu pe ammu ya kaba-
balin ne Dios.
30 Ata kiya ilaltu datu natay, ay áwan
nin ya maggaattáwa. Ka lángit, ay
ummán da ngin kadaya anghel ne Dios.
31 Ay nu mepanggap kiya ilaltu daya
natay yin, ay kurug ga lumtu da. Akkan
nu pikam nabása ta, kiya nesúrát nga
bàbànán ne Dios ya nán na kadakayu!
32 Nán na nga, 'Iyà ya Dios ne Abraham
se Dios nà pe ye Isaac, ay se Jacob,' nán
na. E Dios ay akkan mà wayya Dios daya
natay nu di Dios daya sibbiyág."
33 Ay kane magìna datu tolay tu sungbát
na ay nasdaáwan da. Nasdaáwan da pe
kadatu itù-tùgud na.

Ya kapàgán na bílin
(Mar 12:28-34; Luc 10:25-28)

34 Ngamay kane madámag datu Pariseo
wa akkan nakun-oni yala datu Saduceo
kitu inagsung-sungbát ne Jesus, ay nagguu-
urnung da ta mawe da pe ka giyán na.
35 Ay isa nga nasírib ki lintag daya
Judyu nga kabulun da tu magsisim ke
Jesus. Ay nagsaludsud nga nán na,
36 "Misturu," nán na, "inna ya kapàgán
pànang kadaya bil-bílin kiya lintag tu
Moses?" nán na.
37 Ay nán ne Jesus kaggína, "Ipas-pasnà
mu tutu wala ya amminyám ke Apu wa
Dios mu. Aggína ya pàgan mu ki ngámin
na ur-uray mu se ki ngámin na lam-
lammat mu, ay se ki ngámin na biyág mu.
38 Ittu yán ya mun-unna se kapàgán na
bílin.
39 Ay ya mekàduwa nga kapàgán na
bílin, ay páda na kam tu munna. Nán na
nga, 'Piyám ya kasittolay mu nga ummán
kiya amminyám kiya baggim,' nán na.
40 Kadedi duwa nga bílin ya kebatayán
ngámin datu bil-bílin natu Moses se datu
isur-súru datu pagbàbànánan ne Dios
kitun," nán ne Jesus.

Ya saludsud mepanggap kiya Cristo
(Mar 12:35-37; Luc 20:41-44)

41 Ay kitu atán pikam datu Pariseo wa
nagguurnung, ay sinaludsúdán ne Jesus
da nga

42 nán na, “Nágan naya makagi nu
mepanggap kiya Cristo? Iinna ya makin-
gaka kaggína?” nán na. Ay, “Gaka natu
David,” nán da nga summungbát.
43 Ay tútu nán ne Jesus manin, “Ay
taanna lugud, tura nengagánan tu David
ka Apu ya Cristo kane itur-turayán naya
Ispiritu ne Dios? Ata nán mà tu David
nga,
44 ‘Ay nán ne Apu kiya Apu ku, Mag-
tugaw ka kiya pane diwanán ku
win panda kiya ammasúkù kadaya
kumagúra kikaw,’
nán na.
45 Ay nu ‘Apu’ nán tu David kiya Cristo, ay
mapaanna lugud ya inagbalin naya Cristo
ka gaka natu David?” nán na.
46 Ay áwan oray isa kaggída ya naka-
sungbát. Ay nanggayát kitun, ay
áwan tutu wala ngin ya maketurad da
magsaludsud kaggína.

23

Kinag-kagiyánan ne Jesus datu tù-tùgúdán na mepanggap kadatu Pariseo
(Mar 12:38-39; Luc 11:43, 46; 20:45-46)

1 Ay se yala nán manin ne Jesus kadatu
adu wa tolay se kadatu tù-tùgúdán na.
2 “Daya maragtùgud ki lintag se daya
Pariseo, ay tú dayán daya mangisur-súru
kiya lintag ga nesúrát tu Moses.
3 Ay díkod, kurugan nu se kuwaan nu
pe daya isur-súru da kadakayu. Ngamay
akkan nu kuwaan daya kuk-kuwaan da,
áta akkan da mà a kuwaan daya isur-súru
da.
4 Nasulit pànang nga kuwaan daya
nepar-paruntù da kadatu lin-lintag nga
ipasúrut da kadaya tolay, ngamay aggída
mismu, ay akkan da tutu wala nga sengán
daya tolay kiya angngikurug da kadayán
na ipasúrut da.
5 Ngámin daya kuk-kuwaan da, ay
pagpasindáyaw da ngala kadaya tolay.
Ay túya kuwaan da ka dadakkal datu
nekesurátan datu duddúma nga bílin ne
Dios nga igpat da kiya íma da. Ay
kadadduwan da pe ya arumaymáy naya
bádu da, ta senu dágus sala nga malásin
da tolay da.
6 Ay pà-pàgan da pe ya magtugaw kiya
agtugawán daya nangátu wa tolay kadaya
pagsasay-ammán se kadaya sinagoga.*
7 Ay pà-pàgan da pe ya rispitaran daya
tolay da kiya pagad-aduwán se pà-pàgan
da pe ya ingágan da tolay da ka misturu.
8 Ngamay nu dakayu, akkan nu pa-
ganggammán nu ingagánan dakayu ka
misturu, áta sissa ngà ala nga Misturu nu,
ay magwawági kayu ngámin.
9 Ay áwan nu wa ingágan ka Ama kídi
ya kalawagán, áta sissa ngala ya Ama nu
nga ittu ya atán ka lángit.
10 Ay akkan kayu pe pepangágan ka
Apu, áta e Cristo wala ya Apu nu.
11 Ya kangatuwán kadakayu, ay ittu
kuma ya bíláng asassu nu.
12 Ata daya mangipangátu kiya baggi
da kampela ngin, ay mebaba da, ay daya
mangibaba kiya baggi da, ay mepangátu
da.”

Inal-alngán ne Jesus datu Pariseo se datu maragtù-tùgud ka lintag
(Mar 12:40; Luc 11:39-42, 44, 52; 20:47)

13 “Ay kakal-kalakkán kayu wala nga
maragtùgud ki lintag se dakayu wa
Pariseo! Dakayu wa magpì-pìmáru! Ata
dakayu ya gapu naya akkan kálà daya to-
lay kiya pangiturayán ne Dios. Lùsawan
nu ya málà kiya pangiturayán ne Dios, ay
iallang nu pe kadaya mayát.
14 Kakal-kalakkán kayu wa maragtùgud
ki lintag se dakayu wa Pariseo! Ata
magpì-pìmáru kayu! Tap-taplan nu daya
kuw-kuwa daya bubbúkud da babbay.
Magpìkarárag kayu ka adaddu ka pan-
glingad nu kadaya nadakè a kuk-kuwaan
nu. Ay túya gapu na nga nadà-dammat
ya kapánis nu.
15 Kakal-kalakkán kayu wa maragtùgud
ki lintag se dakayu wa Pariseo! Dakayu
wa magpì-pìmáru! Ata oray battaan
nu ya bebay, ay se oray adayyu ya
madàdàdà nu basta atán nala oray isa nga
akkan Judyu wa maáwis nu wa mangu-
rug kiya kur-kurugan daya Judyu. Ay nu

* **23:6 23:6** Ya sinagoga ay ittu ya pagguurnúngán da nu magádal da kiya Bàbànán ne Dios.

maáwis nu pe yin, ay magbalin ka ab-
abay ya kekariyán na nga maimpiyernu
may dakayu gapu kadaya isur-súru nu.
16 Kakal-kalakkán kayu kurug ta
ummán kayu kiya kúláp nga magbaybay.
Ta nán nu nga, nu atán tolay nga
pagsingánan naya Templo, ay áwan na
nga patag yán. Ngamay nu ya balitù ki
Templo ya pagsingánan na, ay masápul
la tungpálan na ya kari na.
17 Dakayu wa árig kúláp! Nganna
agpà ya kinaug-og nu ta! Wayya la nga
napà-patag ya balitù may ya Templo nga
namagbalin kiya balitù ka napatag ke
Dios?
18 Ay nán nu pe nga, nu pagsingánan
naya isa tolay ya agbasuwán ay áwan na
nga surbi. Annung na nga di tungpálan tu
kari na. Ngamay nu pagsingánan na datu
pagbasu kiya agbasuwán, ay masápul la
tungpálan na ya kari na.
19 Ay árig nakúláp kayu wa kurug gin!
Wayya la nga napà-patag ya pagbasu may
ya agbasuwán nga ittu ya namagbalin
kiya pagbasu ka napatag ke Dios?
20 Ay díkod, nu pagsingánan naya isa
tolay ya agbasuwán, ay pagsingánan na
ya pagbasu se ngámin na atán kitúni.
21 Ay nu Templo ya pagsingánan naya
isa nga tolay, ay bíláng nga pagsingánan
na pe ye Dios nga ittu ya magag-agyán
kitúni.
22 Ay nu lángit ya pagsingánan naya
isa tolay, ay akkan tittu ya lángit ya
pagsingánan na nu di pe ye Dios, áta ittu
ya mangitur-turáy kitúni.
23 Kakal-kalakkán kayu wala nga
maragtùgud ki lintag se dakayu wa
Pariseo. Dakayu wa magpì-pìmáru!
Napiya mà kurug ta id-idde nu ke Dios ya
pagkapúlu daya pangrikádu nu, ngamay
akkan nu kuma nga idil-dilig kiyán daya
napà-patag kadaya bil-bílin ne Dios, nga
ummán kadaya angwa nu ka napiya
kadaya kasittolay nu, ya agkallà nu
kadaya kasittolay nu se ya angngikurug
nu ke Dios. Tú kuma dedi pe daya kinuw-
kuwa nu win.
24 Dakayu wa árig kúláp pa marag-
baybay. Ay tura nu sagátan ya inuman
nu, ka angngippà nu ka púrà, ngamay
tura nu mán kammin na itangainum daya
dadakkal la ul-ulullag.
25 Kakal-kalakkán kayu wala nga
maragtùgud ki lintag se dakayu wa
Pariseo. Dakayu wa magpì-pìmáru!
Ugatán nu ya lasi daya akap nu se pinggán
nu, ngamay napnu da kadaya nakultit nu
kadaya tolay se daya inágum nu.
26 Dakayu wa Pariseo wa árig kúláp!
Pagbalinan nu pikam ka nadalus daya
inunag daya akap nu se pinggán nu, ay
senu magbalin ka nadalus pe yin ya lasi
da.
27 Kakal-kalakkán kayu wala nga
maragtùgud ki lintag se dakayu wa
Pariseo! Dakayu wa magpì-pìmáru! Ata
ummán kayu kadaya lúbù a napintáan ka
pusà. Napiya ya singan naya lasi da, may
ya inunag da, ay pabeg ga tuláng se datu
naragit.
28 Dakayu, ay ummán kayu kadayán.
Ata namáru kayu kiya agsisíngan daya
tolay, ngamay ya ung-unggan nu, ay
panagpì-pìmáru se iya kinadakè.”

Tu nangngagi ne Jesus kitu kapanísán da
(Luc 11:47-51)

29 “Kakal-kalakkán kayu wala nga
maragtùgud ki lintag se dakayu wa
Pariseo! Dakayu wa magpì-pìmáru! Ta
pinangwa nu datu pagbàbànánan ne Dios
kitun se datu namáru wa tolay kitun ka
lúbù da. Ay payán nuda pe ka pangpa-
piya,
30 ay se nu la nán na, ‘Nu uwad
kami kuma ngala ngin kitu kakowad
datu mannákam mi nga nagpatay kadaya
pagbàbànánan ne Dios, ay akkan mi
kuma nga nepalúbus sa patayán dada,’
nán nu.
31 Ay díkod dakayu kampela ngin nin ya
nangagi nga pútut dakayu datu nagpatay
kadatu pagbàbànánan ne Dios kitun.
32 Ara nu lugud! Balinan nu lugud dala
ngin tu negayát datu apuapu nu.
33 Dakayu wa ummán ka gámad idaw
wa gangay! Inagdakè nu! Ay makalísi
kayu kod pikam mala kiya pannakapánis
nu ka impiyernu!

34 Ta senu metungpal nu tu ginayatán
datu apuapu nu, ay túya mangibon nà
kadaya pagbàbànánan ku se daya nasírib
ba tolay ku se daya pagtù-tùgúdan ku
kadakayu. Ay patayan nu daya duddúma,
ay se ilansa nu ka krus daya duddúma, ay
sap-saplit nu daya duddúma kadaya sin-
agoga nu, ay se nuda pataláwan kadaya
il-ileli.
35 Ay díkod dakayu pe ya kidsuwán
naya pannakapánis datu apuapu nu gapu
kitu inagpatay da kadatu namáru wa
tolay. Manggayát kitu Abel la áwan bas-
básul la pinatay da, panda kitu Zacarias
nga an-anà tu Barakias nga ittu pe tu
pinatay nu wa Judyu kitu nagbàtán naya
Templo se ya agbasuwán.
36 Kagiyan ku kadakayu ya kurug,
nga ya pannakapánis gapu kadatun na
kinuw-kuwa datu apuapu nu, ay midsu
kadakayu wa tolay kadedi ya al-algaw."

Sinangítán ne Jesus datu iJerusalem
(Luc 13:34-35)

37 "Dakayu wa iJerusalem! Dakayu
wa nagpatay kadatu pagbàbànánan ne
Dios kitun se nagtùtò kadatu nebon ne
Dios kadakayu! Namin-adu wà in na
tagge ngala nga mangalmung kadakayu
nga ummán kiya angngalukup naya úpa
kadaya pippíyà na. May maddi kayu mán
kammin," nán na.
38 "Ngamay kídi yin ay piddudoray yala
ne Dios sin ya Templo nu. Ay mabaaw
win.
39 Ay ya ikagì kadakayu, ay akkan dà
in na masingan panda kiya akasingan nu
kammin kiyà, nga ittu yanin ya agkuna
nu wa, 'Maday-dáyaw ya umbet ta nebon
ne Apu kídi,' nán nu," nán ne Jesus.

24

Tu nangngagi ne Jesus kitu karba natu Templo
(Mar 13:1-2; Luc 21:5-6)

1 Ay kitu ipappan ne Jesus sin kane
lumawán kitu templo, ay umadanni datu
tù-tùgúdán na kaggína. Ay netuldu da
nga ipassingan ke Jesus tu simbáan se
datu báwi kitu amuwág na.
2 Ngamay nán na kaggída nga sum-
mungbát, "Kurug ga masingan nu
pikam ngámin dedi kídi. Ngamay ikagì
kadakayu ya kurug, nga áwan nala ya
mabansi nga maglànù kadedi nga batu
nga di mepúkay," nán na.

Daya umbet ta kapar-parigátan
(Mar 13:3-13; Luc 21:7-19)

3 Ay kitu kowad ne Jesus nga mag-
tutúgaw kitu bantay Olivo, ay inumbet
datu tù-tùgúdán na nga áwan makam-
ammu. Ay nán da kaggína, "Ikagim mán
kadakami nu nungay na ya kàwa ngámin
datun. Ay se nu nágan daya mà-màwa
nga pagilasínán mi kiya ilalbet mu kam-
min se daya mà-màwa nga pakelasínán
mi kiya ipappanda naya ngámingámin,"
nán da.
4 Ay nán ne Jesus nga summungbát
kaggída, "Magtaron kayu! Akkan kayu
wa paal-alílaw ki oray iinna.
5 Ta adu daya tolay ya umbet ta
magkuna nga, 'Iyà ya Cristo,' nán da. Ay
adu daya tolay ya al-aliláwan da.
6 Ay magìna nu daya maggugubát,
ay se madámag nu pe daya mag-
gugubát kadaya sabáli nga il-ileli. Nga-
may akkan kayu wa magansing. Ata
masápul la màwa pikam dayán. Ngamay
akkan pikam ittu ya ipappanda naya
ngámingámin.
7 Ata maggugubát daya il-íli, ay se mag-
gugubát pe daya il-íli nga iturayán daya
à-ári. Ay umbet pe ya pinagguulát, ay se
mangyagyag pe kadaya nagbal-baláki ya
giyán.
8 Ngamay ngámin dedi, ay anggayát tala
naya kapar-parigátan nu.
9 Kalùsawan dakayu daya tolay gapu
kiya angngurug nu kiyà. Ipatiliw dakayu
kadaya agtuturáy, ay se dakayu wa par-
parigátan. Ay patayan da daya duddúma
kadakayu.
10 Ay túya adu daya mangigsán kiya
angngurug da kiyà in. Ay ipatiliw
da pe daya kabbulun da ngin, ay se
maglilinnùsaw da pe.
11 Ay adu daya umbet ta busid nga
pagbàbànánan ne Dios. Ay adu daya al-
aliláwan da nga tolay.

12 Ay gapu ta umadu ya kinadakè, ay
mapsílán ya amminya daya tolay kiya
isaisa kaggída.
13 Ngamay nu iinna ya maketurad ka-
dayán panda kiya panda na, ay ittu yán
ya alà ne Dios.
14 Ay idi ya Napiya nga Dámag
mepanggap kiya angngituráy ne Dios,
ay mebàbànán pikam kiya ngámin na
kalawagán ta senu mammuwán pikam
daya ngámin tolay, ay se yala umbet tin
ya ipappanda naya ngámingámin."

Ya kadamtán na kapar-parigátan
(Mar 13:14-23; Luc 21:20-24)

15 "Ay masingan nu kiya balay ne Dios
tu kadàsán na masingan nga ummán
kitu nepekagi ne Dios kitu Daniel la
pagbàbànánan na kitun. (Awátan
pànang din naya magbása.)
16 Ay nu masingan nu yanin, ay
masápul la magkakáwe daya atán ka
Judea kadaya ban-bantay.
17 Ay daya tolay ya mepas-pasmu wa
atán ka atap balay da, ay akkan da tagge
nga umúlug ga maggalà kadaya kuw-
kuwa da nga atán kiya unag balay da.
18 Ay daya atán kiya komán da, ay
akkan da masápul ya mawe ka balay da
nga mangalà kiya bádu da.
19 Ay kiyán na oras ay kakal-kalakkán
daya nabùsit se daya atán tagíbi.
20 Ikar-karárag nu wa akkan din kiya
aggamiyán na se akkan kiya algaw wa
panaggiimáng ya kàwa nayán.
21 Ata kiyán na algaw, ay napanat
pà-pànang ya kapar-parigátan daya to-
lay. Ay áwan pikam ma ummán kiyán
na nakapar-parigátan daya tolay nang-
gayát kitu nammarsuwa ne Dios kídi ya
kalawagán panda kídi, ay se áwan nin ya
màwa nga ummán kiyán.
22 Ay nu akkan nala nga kinabib-án ne
Dios ya algaw nayán, ay áwan tolay ya
mabiyág. Ngamay gapu kadaya píli ne
Dios, ay kinabib-án na ya algaw nayán.
23 Ay nu atán magkuna kadakayu nga,
'Atán kídi ya Cristo!' onu, 'Atán kannán!'
nán na, ay akkan nu kur-kurugan.
24 Ata atán da umbet ta magpa-
maráng nga Cristo, se atán da pe
magpamaráng nga pagbàbànánan ne
Dios. Magipas-passingan da kadaya
nakas-kasdáaw pànang nga mà-màwa ka
pangalílaw da kadaya tolay. Ay nu mabal-
balin kuma ngala, ay ialílaw da pe daya
piníli ne Dios.
25 May kinagì kadakayu mà in ki di na
pikam kàwa.
26 Ay díkod oray nu nán da kadakayu
wa, 'Atán kitúni ir-ir-er,' nán da, ay akkan
kayu wa maw-awe. Ay nu nán da nga,
'Atán kiyán unag kuwartu,' nán da, ay
akkan nuda pà-pàgan.
27 Ata ya ilalbet ku kammin na
nengágan da kitun ka An-anà Tolay,
ay masingan dà ngámin daya tolay!
Ummán kiya kilát ta palangán na ya
magpíngipíngit oray nu kiya lattakán
nala ya paggayatán na," nán na.
28 "Ay oray kawà naya giyán naya innát,
ay atán pe daya karabúngan."

Ya ilalbet naya nengágan da kitun ka An-anà Tolay
(Mar 13:24-27; Luc 21:25-28)

29 "Ay nu mabalin nin ngámin dayán na
rig-rígát kiyán na al-algaw, ay matay pe
yin ya mata, ay se akkan na pumaláng pe
yin ya búlán. Ay daya bittuwan ka lángit
ay metànagán da. Ay makínin pe daya
duddúma pikam nga atán ka lángit.
30 Ay se yala nga masingan ka lángit
ya pagilasínán kiya ilalbet ku, iyà nga
nengágan da kitun ka An-anà Tolay. Ay
ngámin daya tolay kídi ya kalawagán, ay
magpannakit da, ay se dà ala masingan na
nengágan da kitun ka An-anà Tolay nga
umbet tin na mebulun ki angap. Ay kiyán
na oras ay mepassingan ya kinaturáy ku
se ya kinadáyaw ku.
31 Ay se yala atán magìna da nga naggat
pànang nga ummán ka metanggoyob nga
ittu pe yanin ya angngibon ku kadaya
anghel ne Dios nga mangurnung kadaya
ngámin na píli ne Dios nga tolay na nga
maggayát kadaya ngámin na giy-giyán
kídi kalawagán."

Ya pakelasínán kiya ilalbet kammin ne Jesus
(Mar 13:28-31; Luc 21:29-33)

32 “Dam-damdamman nu ya mà-màwa
kadaya káyu wa gígus. Nu maglannuway
da ngin, ay ammu nu win na tagay yin ya
agdagun na.
33 Ay ummán pe, nu masingan nu
win datun na kinag-kagì a mà-màwa, ay
ammu nu pe yin na tagay pànang ngin ya
ilalbet ku.
34 Ikagì kadakayu wa màwa ngámin
dedi kiya akkan pikam katay daya tolay
ya sibbiyág kadedi ya al-algaw.
35 Madadál lala ya lángit se ya
kalawagán ngamay daya bàbànán ku, ay
akkan da wayya nga di màwa.”

Awan tolay ya makammu kiya ilalbet kammin ne Jesus
(Mar 13:32-37; Luc 17:26-30, 34-36)

36 “Ay nu iya algaw se oras nga kàwa
ngámin dayán, ay áwan ya makammu
oray daya anghel ne Dios, ay oray iyà a
An-anà na, nu di tittu ya Ama.
37 Ya ilalbet ku kammin na nengágan
da kitun ka An-anà Tolay, ay ummán kitu
nelalbet natu dallis kitu kakowad tu Noa.
38 Ata kadatu al-algaw wa áwan pikam
tu dallis, ay mangán se uminum, se mag-
gaattáwa ngala datu tolay panda kitu al-
gaw wa nelalnà tu Noa kitu abay pànang
nga biray na.
39 Akkan da tutu wala am-ammu tu
màwa panda kitu nelalbet tu dallis nga
ittu tu nangrápun kaggída ngámin. Ay
ummán pe kiyán kiya ilalbet ku wa
nengágan da kitun ka An-anà Tolay.
40 Ay kiyán na oras, ay atán duwa nga
lalláki ya magkuwa kiya komán da. Málà
ya isa, ay mabansi ya isa.
41 Atán duwa nga babbay ya magirid.
Ay málà ya isa, ay mabansi pe ya isa.
42 Ay túya sissasagána kayu din peyang
ta akkan nu wa ammu ya algaw wa ilalbet
naya Apu nu.
43 Damdamman nu nga, nu ammu
kuma naya ama naya bumalay nu nungay
na ki gabi ya ilalbet naya maragtákaw,
ay magbantáy kuma ngala ngin ta senu
akkan malnà naya maragtákaw ya balay
na.
44 Ay lugud, masápul la sissasagána
kayu peyang, ta umbet tà a nengágan da
kitun ka An-anà Tolay kiya oras sa akkan
nu wa aggin-indag kiyà.”

Ya mapiyár ra asassu se iya akkan
(Luc 12:41-48)

45 “Ya mapiyár se nasírib ba asassu,
ay aggína ya pakammuwan naya apu na
kadaya páda na nga asassu. Aggína ya
magpangán kadaya duddúma nga asassu
kiya oras sa pinagkakán da.
46 Maganggam yán na asassu wa
dàngan naya apu na nga ummán kiyán
ya kuk-kuwaan na.
47 Ay kurug ya ikagì kadakayu nga
aggína ya pakammuwan natu apu na
kadaya ngámin na kuw-kuwa na.
48 Ngamay nu ya nadakè a asassu, ay
nán na kiya uray na, ‘Mabayág pikam, ay
se yala umbet tu apù,’ nán na.
49 Ay se na ngala nga gayatán pagraw-
rawtán daya páda na nga asassu, ay se
yala pe yin na mawe mepangapangán se
mepaggiínum kadaya maging-inglaw.
50 Ay se yala nga umbet tu apu na kiya
algaw wa akkan na nga panaggin-indag,
ay se kiya oras sa akkan na nga am-
ammu.
51 Ay panísan tutu wala natu apu na,
ay se na ngin na ibíláng kadaya managpì-
pìmáru. Ay ippan na pe yin kitu giyán da.
Ay kiyán na giyán, ay magngar-ngarasiyat
se sumángit da,” nán ne Jesus.

25

Ya pangárig panggap kadaya san-gapúlu wa babbalásang

1 “Ya kálà nu kiya pangiturayán ne Dios,
ay meárig kiya annabat daya sangapúlu
wa babbalásang kiya mangatáwa. Ay
dedi ya babbalásang, ay siddidílág da
ngámin.
2 Ngamay ya limma kaggída, ay umang-
ang-ang da. Ay datu limma ay nasírib da.
3 Ay datu umang-ang-ang, ay nag-
tagidílág da pe, ngamay akkan da nga
nangalà ka sagáma da nu mamminán da
ka agás.
4 Ngamay datu nasírib, ay nangalà da
pikam ka agtangabutilya da nga agás nga
sagáma da.

5 Ay nabayág se yala inumbet tu mangatáwa, ay tútu nadà-dappán datu babbalásang, ay díkod nagkakatúdug da ngámin.

6 Ngamay kitu túlad tu gabi yin, ay uwad kinumraw wa nán na, ‘Atán nin tu mangatáwa! Sabtan nu win!’ nán na.

7 Ay nalukág datu sangapúlu wa babbalásang, ay se da nga kappiyánan datu dílág da.

8 Ay nán datu umang-ang-ang kadatu nasírib ba babbalásang, ‘Iddán dakami mán ka agás ta natayán kami yin,’ nán da.

9 Ngamay nán datu nasírib ba summungbát, ‘Akkan kid da umanáy kadàtada ngámin ya nesagána mi nga agás! Mawe kayu wala ngin na gumátang ka agás nu kadaya sininda,’ nán da.

10 Ngamay kitu likud da nga gumátang, ay inumbet pe yin tu mangatáwa, ay díkod datu nasírib ba babbalásang, ay netangalnà da pe yin kaggína kitu pagsasay-ammán, ay se da pe yin na gìpán tu gagyangán.

11 Ay kane daddán, ay inumbet pe yin datu umang-ang-ang. Ay nán da, ‘Apu, lùtán dakami mán,’ nán da.

12 Ngamay nán natu mangatáwa, ‘Akkan takayu mà kurug am-ammu!’ nán na.”

13 Ay se yala nán ne Jesus, “Magsagána kayu lugud, áta akkan nu wa ammu ya algaw se oras sa ilalbet ku nga nengágan da ka An-anà Tolay,” nán na.

Ya pangárig mepanggap kadaya asassu wa napiyáran ka pirà (Luc 19:11-27)

14 “Ata ya kàwaán na kiya pangiturayán ne Dios, ay meárig kiya kinuwa naya isa nga tolay ya nawe kiya adayyu wa íli. Kitu ipappan na ngin, ay inayabán na datu asassu na, se na nga ikípát ta ipiyár kaggída tu pirà na.

15 Ay niddán na ka limma ríbu tu isa, ay duwa ríbu kitu mekàduwa, ay se maríbu kitu mekàlu. Ata sigun kitu kabailán da kampela ngin nin. Ay se la nawe yin.

16 Ay tu niddán ka limma ríbu, ay dágus na ngala nga nenigúsiyu tu pirà na. Ay nakaganansiya ka limma ríbu pe.

17 Ay ummán pe tu mekàduwa, nakaganansiya ka duwa ríbu pe.

18 Ngamay itu asassu wa niddán ka maríbu, ay nawe na nga nekubkob kitu lusà tu pirà natu apu na.

19 Ay kane mabà-bayág ka panda, ay inumbet tin tu apu da nga maningan kadatu pirà na nga nepiyár na kadatu asassu na.

20 Ay ya inumbet ta nunna, ay tu niddán na ka limma ríbu písus, ay se na nga idde tu pirà kitu apu na. Ay nán na, ‘Apu, nakaganansiya tu limma ríbu wa niddem kiyà ka limma ríbu pe,’ nán natu asassu.

21 Ay, ‘Pàgan ku ya kinuwám,’ nán natu apu na. ‘Namáru ka se mapiyár ka nga asassu,’ nán na. ‘Ay gapu ta mapiyár ka kiya bittì ala nga bánag, ay ikaw ya pakammuwan ku kadaya dadakkal la bánag. Umbet ka ta mepaganggam ka kiyà nga apu mu,’ nán na.

22 Ay se yala umbet pe yin tu niddán ka duwa ríbu. Ay nán na, ‘Apu, niddán nà kitun ka duwa ríbu, ay tú idi ya ganansiyà, duwa ríbu písus pe,’ nán na.

23 Ay nán tu apu, ‘Pàgan ku ya kinuwám! Namáru ka se mapiyár ka nga asassu. Ay gapu ta mapiyár ka kiya bittì ala nga bánag, ay ipindu ku pe kikaw daya dadakkal la bánag. Ay umbet ka ta mepaganggam ka kiyà, nga apu mu,’ nán na.

24 Ay inumbet pe yin tu niddán ka maríbu wa písus. Ay nán na kitu apu na, ‘Apu, ammù a narungat ka. Ganiyan mu ya akkan mu wayya netugnu, ay se burásan mu ya búnga naya akkam nemúla.

25 Ay gapu ta mansing ngà kikaw, ay túya nekubkob ku tu pirà mu. Ye kam idi tu pirà mu,’ nán na.

26 Ay nán natu apu na kaggína, ‘Nadakè ka se nasadut ka nga asassu! Ammum lugud din na ganiyan ku ya oray akkan ku wa netugnu, ay se burásan ku ya akkan ku wa nemúla,

27 ay turám lugud da di nebangku ya
pirà ku ta senu atán kuma ngin ya an-anà
na kídi ya naggulli ku!' nán na.
28 Ay tútu nán na kadatu duddúma nga
asassu na, 'Alà nu ya pirà kaggína, ay se
nu idde kiya asassu wa atán sangapúlu
ríbu na,' nán na," nán ne Jesus.
29 "Ata daya makammu kiya nepiyár
kaggída, ay maamúngán pikam, ay
umadu pànang ya atán kaggída. Nga-
may daya akkan makammu kiya nepiyár
kaggída, ay màpoli kammin tu nepiyár
kaggída.
30 Ay nán tu apu manin, 'Ay kídi
yin, ippan nu ya áwan sur-surbi nga
asassu kiyán kiya kagìbattán kiya lasi.
Ay sumángit daya tolay kiyán, ay se
magngar-ngarasiyat da.' "

Ya amagsisibna ne Jesus kadaya ngámin tolay

31 "Ay nu umbet tà a nengágan da kitun
ka An-anà Tolay, ay kabbulun ku daya
anghel ne Dios. Ay kiyán na ilalbet ku,
ay mepassingan ya kinaDios ku, ay se ittu
pe yanin ya nadáyaw wa angngituráy ku.
32 Ay ngámin daya tolay kídi
kalawagán, ay maur-urnung da kiya
àráng ku. Ay pagsisibnaan kuda nga
ummán kiya ammagsisibna naya magpas-
pastor kadaya karneru se kalding.
33 Ay daya árig karneru, ay pabegan
kuda kiya padne diwanán ku. Ay daya
árig kalding, ay pabegan kuda kampela
ngin nin pe kiya padne kasígid ku.
34 Ay iyà nga Ari da kiyanin, ay nán
ku kadaya atán ki padne diwanán ku,
'Dakayu wa inanggam naya Amà, ay
umbet kayu! Ta magyán kayu win
kiya pangiturayán na nga nesag-sagána
kadakayu oray kitu akkan pikam nàwa idi
ya kalawagán.
35 Ata kitu nabisin nà, ay pinangán dà.
Ay kitu aggasikkinum ku ay pinenum dà.
Ay oray agtangeli yà kadakayu, ay pinalnà
dà.
36 Ay kitu áwan ku bádu, ay binaduwán
dà. Ay kitu inagtakit ku, ay tinali-
maduwán dà. Ay kitu nekebálud ku, ay
sinù-sùbangán dà,' nán ku kaggída.
37 Ay se da la nán kiyà pe dayán
na namáru, 'Kannungay na pe Apu ya
inakasingan mi nga nabisin ka, ay se
mika pinangán? Ay kannungay na pe ya
inaggasikkinum mu wa pinenum mika?
38 Ay kannungay naya inakasingan mi
kikaw wa agtangeli ka, may pinalnà
mika? Ay kannungay na pe ya
nekalàbuwán mu wa binaduwán mika?
39 Ay se kannungay na pe ya nekabálud
mu wa sinù-sùbangán mika, se ya in-
akasingan mi kikaw nga nagtakit nga
tinalimaduwán mi?' nán da.
40 Ay iyà nga Ari da, ay nán ku pe
ya sumungbát kaggída, 'Ikagì kadakayu
nga gapu ta kinuwa nu dayán kadedi ya
nababa nga wawwágì ay bíláng kinuwa
nu pe kiyà,' nán ku kaggída.

41 Ay se ku la nga kagiyan kadaya atán
ki padne kasígid ku, 'Magtálaw kayu
kiyà, dakayu wa kalùsawan ne Dios.
Mawe kayu kiya apuy ya akkan mataatay
nga nesag-sagána ke Sairu se kadaya itur-
turayán na.
42 Ta kitu nabisin nà, ay akkan dà a
pinangán, ay se kitu sikkinum mà, ay
akkan dà pinenumán.
43 Agtangeli yà kadakayu, ngamay
akkan dà a pinalnà. Nalàbuwán nà may
di dà binaduwán. Nagtakit tà may akkan
dà tinalimaduwán. Ay akkan dà pe ya
sinù-sùbangán kitu nekabálud ku,' nán
ku kaggída.

44 Ay nán da pe nga sumungbát, 'Apu,
kannungay naya nakasingan mi kikaw wa
nabisin, onu nagasikkinum, onu agtangeli
ka onu magtakit ka onu nabálud ka,
ngamay akkan mika nga sinengán?' nán
da.
45 Ay nán ku pe sumungbát kaggída,
'Kagiyan ku kadakayu nga, gapu ta akkan
nu wa kinuwa dayán kadedi ya kababaán
na wawwágì, ay bíláng akkan nu wa
kinuwa pe kiyà.'

46 Ay se da la nga mippan kiya paka-
panísán da ka áwan panda. Ngamay
nu daya namáru, ay mawe da kiya pak-
abiyágan da ka áwan panda," nán ne
Jesus.

26

Ya aggutad da nga mamatay ke Jesus
(Mar 14:1-2; Luc 22:1-2; Jn 11:45-53)

1 Ay kane din na mabalin ne Jesus nga
magkakagi kadatun na nesur-súru na, ay
nán na kadatu tù-tùgúdán na,
2 "Ammu nu wa duwa ngalgaw wala
ngin, ay se yala màwa ya piyasta*. Iyà
nga nengágan da kitun ka An-anà Tolay,
ay ipatiliw dà, ay se dà a ilansa ki krus,"
nán na.
3 Kitun na oras, ay nagguurnung datu
ap-apu datu pappádi se datu pang-
manàman datu Judyu kitu balay ne Caifas
nga nangátu wa pádi.
4 Ay se da nga naggaamomanán nu ma-
paanna ya kuwaan da ta senu nalingad
ya anniliw da ke Jesus se ya ammatay da
kaggína.
5 Ay nán da nga, "Akkan tada nga ipàmu
kiya piyasta ta magariguddò daya tolay,"
nán da.

Tu nangngípu natu babay ke Jesus ka talibangug
(Mar 14:3-9; Jn 12:1-8)

6 Ay kane atán de Jesus ka Betania kitu
balay de Simon, tu naglappang kitun,
7 ay uwad babay ya nangitúgut ka
tangabutilya nga nangína pànang nga
talibangug. Ay kane atán ne Jesus nga
magtutúgaw wa mangán, ay inumbet tu
babay, ay se na nga isiyasiyà tu talibangug kitu úlu ne Jesus.
8 Ngamay kane masingan datu tù-
tùgúdán na tu kuwaan natu babay, ay
nalùsaw da nga nán da, "Taanna, tura na
nga dadàlan ya talibangug kiyán?
9 Adu kuma ya paglakúwán na kiyán nu
iláku na, ay se na nga idde kuma ya pirà
kadaya napubri," nán da.
10 Ay ammu ne Jesus tu kag-kagiyan da,
ay tútu nán na kaggída, "Taanna, tura nu
wa lùsawan ya babay ta, ay napiya mà ya
kinuwa na kiyà!
11 Daya napubri, ay kabul-bulun nuda
peyang, ngamay nu iyà, ay akkan.
12 Kídi ya inangngípu na kiyà kídi ya
talibangug ay ittu ya angngisagána na
kiyà kiya pannaketaman ku.
13 Ay ikagì kadakayu nga oray kawà
na kídi kalawagán ya kebàbànánan naya
Napiya nga Dámag, ay mebàbànán pe ya
kinuwa nedi ya babay ka panamdammán
da kaggína," nán ne Jesus.

Tu angngipatiliw ne Judas ke Jesus
(Mar 14:10-11; Luc 22:3-6)

14 Ay se yala nga nawe kadatu ap-apu
datu pappádi tu isa kadatu sangapúlu se
duwa, tu nagngágan ka Judas Iscariote.
15 Ay nán na kaggída, "Nágan naya idde
nu kiyà nu mepatiliw ku kadakayu we
Jesus?" nán na. Ay tútu tinangdánan da
ka tallu púlu wa pinaláta nga silber.
16 Ay díkod, nanggayát kitun, ay isin-
gasingan na ngin ya angngipatiliw na ke
Jesus.

Tu nepanggídám ne Jesus kadatu tù-tùgúdán na kitu piyasta
(Mar 14:12; Luc 22:7-14, 21-23; Jn 13:21-30)

17 Ay kitu nunna nga algaw natu piyasta
nga angngán da ka sinápay ya áwan
pamalbád, ay inumbet datu tù-tùgúdán
ne Jesus. Ay nán da kaggína, "Kawà na
nga balay ya piyám ma pangisaganáan
mi ka panggídám tada kídi nga piyasta?"
nán da.
18 Ay nán na kaggída, "Mawe kayu kiya
íli, ay se nu wala nga sapúlan nge kuwa.
Ay ikagi nu kaggína nga nán nu, 'Nán ne
Misturu nga inumbet tin tu oras na. Ay idi
balay mu kanu ya panggidáman mi kídi
nga piyasta,' nán nu," nán ne Jesus.
19 Ay kinurug datu tù-tùgúdán na tu
nebílin na kaggída. Ay tútu nawe da nga
nesagána tu panggidáman da kitun na
piyasta.
20 Ay kane gabi yin, ay nagdudúwa de
Jesus se datu sangapúlu se duwa nga tù-
tùgúdán na nga mangán.
21 Ay kitu kowad da ngin na magkakán,
ay nán ne Jesus kaggída, "Ipà-painunnà

* **26:2 26:2** Ya piyasta nga nán na kídi ay ittu ya angsilibrár da kitu nanglàtaw ne Apu kadatu Hebreo kane patayan na ngámin datu manákam nga annánà a lalláki ka Egipto kitu kakowad tu Moses.

a ikagi kadakayu, nga atán kadakayu ya
mangipatiliw kiyà," nán na.
22 Ay tútu nagpannakit da pànang
ngámin. Ay nán tu isaisa kaggída, "Akkan
iyà yán, Apu" nán da.
23 Ay summungbát te Jesus nga nán na,
"Tu negindán kiyà nga nangidnat kitu
sinápay na kitu malúkung, ay aggína ya
mangipatiliw kiyà.
24 Ngamay màwa mà kammala ngin
nin kiyà nga nengágan da kitun ka An-
anà Tolay ya ummán kitu nán naya
nesúrát ta bàbànán ne Dios mepanggap
kiyà. Ngamay kakal-kalakkán ya tolay ya
mangipatiliw kiyà. Napì-piya kuma ngala
kaggína nu akkan tagge neanà," nán na.
25 Ay tu Judas nga ittu tu mangipatiliw
kaggína, ay nán na, "Apu, iyà nád ya nán
mu?" nán na. Ay nán ne Jesus kaggína,
"Nakagi mu win!" nán na.

Tu nuddi ya nanggídám ne Apu
(Mar 14:22-26; Luc 22:15-20; 1 Cor 11:23-25)

26 Ay kitu agkakán da, ay nangalà e
Jesus ka sinápay, ay se yala nagiyáman ke
Dios, ay se na sinappitappig se na nekípát
kadatu tù-tùgúdán na nga nán na, "Alà
nu ta kanan nu. Tú idi ya baggì," nán na.
27 Ay se na la pe ya inalà tu binásu wa
inuman da, ay se yala nagiyáman. Ay se
na nidde kaggída nga nán na, "Uminum
kayu ngámin kídi," nán na.
28 "Ta tú idi ya dágà a katungpálan
naya baru nga kari ne Dios kadaya tolay.
Mearúyut ya dágà ta senu mapakawan
daya bas-básul daya adu wa tolay.
29 Ay ikagì kadakayu nga akkan nà in
na uminum kídi ya mainum nga nàwa ki
digu búnga úbas, panda kiya angnginum
ku manin kídi nga kabulun takayu win
kiya pangiturayán naya Amà."
30 Ay kane mabalin da nga mangan-
siyon ka isa nga kansiyon, ay lummawán
da, ay se da mawe kitu bantay Olivo.

Nepainunna ne Jesus nga kinagi ya angngituláyaw ne Pedro kaggína
(Mar 14:27-31; Luc 22:31-34; Jn 13:36-38)

31 Ay nán ne Jesus kaggída, "Kídi nga
gabi, ay pagtataláwan dà ngámin gapu
kiya màwa kiyà. Ata atán na nesúrát kiya
bàbànán ne Dios nga nán na,

'Patayan ku ya magtag-tagasíngan ka-
daya karneru, ay masip-siparà
daya karneru,'

nán na," nán ne Jesus.
32 "Ngamay nu lumtu wà in, ay inunnaán
takayu ka Galilea," nán na.
33 Ay nán ne Pedro kaggína, "Ay oray
nu pagtataláwan daka ngámin gapu kiya
màwa kikaw, ay akkan taka paglikudán,"
nán na.
34 Ngamay nán ne Jesus kaggína,
"Kagiyan ku kikaw ya kurug nga, kídi ya
gabi, ki di pikam aggiittaráut daya anù
kiya danni láwa ay namìluwán nà in na
netuláyaw," nán na.
35 Ay nán manin ne Pedro, "Oray nu
metangatay yà kikaw, ay kurug ga akkan
taka nga ituláyaw," nán na. Ay ittu pe yán
tu kinagi ngámin datu tù-tùgúdán na.

Tu nagkar-karárag ne Jesus ka Getsemani
(Mar 14:42; Luc 22:39-46)

36 Ay se yala manin na nawe de Je-
sus kitu giyán na Getsemani. Ay nán
na kadatu tù-tùgúdán na, "Magtutúgaw
kayu wala kídi ta mawe yà a magkarárag
kitúni," nán na.
37 Ay nebulun na de Pedro se datu duwa
nga annánà tu Zebedeo. Ay nanggayát ta
mariribù, ay magpannakit pànang pe.
38 Ay nán na kaggída, "Magpannakit tà
pànang, ay ummán nà ka matay gapu
kídi ya pannakit ku. Magbansi kayu kídi
ngamay mepagpúyát kayu kiyà," nán na.
39 Ay nawe kitu ad-adayyu, ay se
la nagukkab kitu lusà, ay se yala
magkarárag, nga nán na, "Ama, nu ma-
balin kuma ngala, ay ilísi nà kídi ya pan-
nakatay ku, ngamay akkan ya piyán ku
ya masúrut, nu di ya piyán mu kampela
ngin," nán na.
40 Ay kane magulli kitu giyán datu
tallu wa tù-tùgúdán na, ay dinatang nada
nga magkakatúdug. Ay nán na ke Pe-
dro, "Pedro akkan nu mabaal gane, ya

mepagpúyát kiyà ka oray isa ngala nga
oras?
41 Magpúyát kayu, ay se magkarárag
kayu ta senu malisiyán nu din daya
kepar-paroán nu. Kurug ga piyán nu
kiya uray nu ya akkan meparò ngamay
nakapsut ya baggi nu," nán na.
42 Ay pinidduwa na manin tu nawe
nagkar-karárag kitu ad-adayyu. Ay nán
na nga nagkarárag, "Ama, nu akkan
mabalin na di màwa idi kiyà, ay ya piyám
mala ya màwa," nán na.
43 Ay inumbet manin kitu giyán datu tù-
tùgúdán na, ay dinatang nada manin na
magkakatúdug ta akkan da nga marngát
datu mata da.
44 Ay díkod, pinanáwan nada, ay se yala
nawe nagkarárag. Ay ittu kam tu nekagi
na kitu karárag na kídi ya kapamìlu na.
45 Ay se yala inumbet kadatu tù-
tùgúdán na, ay nán na kaggída,
"Matúdug kayu pikam ma magimáng?
Inumbet tin tu oras sa angngipatiliw da
kiyà a nengágan da kitun ka An-anà Tolay
kadaya maragbásul.
46 Bumángun kayu ta mawe tada ngin.
Sinnan nu kod. Atán nin tu mangipatiliw
kiyà," nán na.

Tu nanniliw da ke Jesus
(Mar 14:43-50; Luc 22:47-53; Jn 18:3-12)

47 Ay kitu akun-oni pikam ne Jesus, ay
inumbet tu Judas nga isa kadatu san-
gapúlu se duwa nga tù-tùgúdán na. Ay
kabbulun na datu adu wa tolay ya nagta-
giampiláng se nagtagipapangkur nga ittu
datu nebon datu ap-apu datu pappádi se
datu pangmanàman datu Judyu.
48 Ay tu Judas nga ittu tu mangipatiliw
kaggína, ay nekagi na ngin ya pakam-
muwán datu tolay ke Jesus. Ata nán na
kaggída, "Ya tolay ya umàán ku, ay aggína
ngin. Dugkamman nu!" nán na.
49 Ay díkod kane umbet, ay nagkaw-
át ke Jesus se na nán, "Mapaanna ngin,
Misturu?" nán na, ay se na nga ummàán.
50 Ay nán ne Jesus kaggína, "Opun,
kuwaan mu win ya gákat mu kídi," nán
na.
Ay se yala nga dummarup datu tolay, ay
se da tiniliw nge Jesus.
51 Ay inásut natu isa kadatu kabbulun
ne Jesus tu ampiláng na, ay se na nga
kintab tu asassu natu nangátu wa pádi.
Ay nataptáp pala tu talínga na.
52 Ngamay nán ne Jesus kaggína, "Ippáy
mu kammin ya ampiláng mu kiya balay
na, áta daya magtag-tagiampiláng ka ip-
papatay da, ay ampiláng pe ya katayán
da," nán na.
53 "Dálin nu kid nga akkan ku annung
ya makigdù kiya Amà, ay se dágus sala
nga mangibon ka rinibu-ríbu wa anghel
na?" nán na.
54 "Ngamay nu ittu yán ya kuwaan ku,
ay mapaanna lugud ya kàwa kurug daya
bàbànán ne Dios nga nesúrát? Ay nán na
mà nga màwa dedi!" nán na.
55 Ay se yala nán ne Jesus kadatu
adu wa tolay, "Tirung ngà ka nán nu
ta! Ta tura kayu wa nagtagiampiláng se
nagtagipapangkur ra inumbet ta maniliw
kiyà! Atán nà mà peyang kiya algaw wa
magtùgud kiya Templo, ay tura dà akkan
na tiniliw kitun kam?" nán na.
56 "Ngamay nàwa dedi ta senu màwa
datu nesur-súrát datu pagbàbànánan ne
Dios kitun," nán ne Jesus.

Ay se nagtataláwan datu tù-tùgúdán
na. Ay piniddudoray da ngala ngin.

Tu nangbustigár da ke Jesus kitu balay natu nangátu wa pádi
(Mar 14:53-65; Luc 22:54-55, 63-71; Jn 18:13-14, 19-24)

57 Ay se da la nippan ne Jesus kitu balay
ne Caifas nga nangátu wa pádi, áta ittu
tu nagguurnúngán datu maragtùgud ka
lintag se datu pangmanàman da.
58 Ay gummunud pe ye Pedro may
nagpal-palodi yala panda kitu amuwág tu
balay natu nangátu wa pádi. Ay kane
atán kitu amuwág gin, ay nepagtutúgaw
kadatu guwardiya ta sinnan na nu nágan
tu màwa.
59 Ay ngámin datu ap-apu datu pappádi
se datu pangmanàman da se datu
maragtùgud ki lintag ga nagguurnung
kitúni, ay magsap-sápul da ka oray busid
dala ngin na ipabásul da ke Jesus ta senu
mabalin da nga papatay.

60 Ngamay áwan da nga masmà oray nu
adu win datu nagsistígu ka busid. Ay se
yala uwad duwa tolay ya nagsíkád.
61 Ay nán da, “Nán nedi ya tolay nga
mabalin na kanu wa gabbán ya Templo,
ay se na ipasíkád kanu kammin kiya unag
tallu walgaw,” nán da.
62 Ay nagsíkád tu nangátu wa pádi se
na nán ke Jesus, “Inna ya mesungbát mu
kiyán na ipabásul da kikaw?” nán na.
63 Ngamay akkan nagun-úni ye Jesus.
Ay nán manin tu nangátu wa pádi
kaggína, “E Dios ay maggigìna kídi. Ik-
agim lugud tutu wala kadakami nu kurug
ga ikaw ya An-anà ne Dios nga ittu ya
Cristo?” nán na.
64 Ay tútu nán ne Jesus kaggína, “Ay
kinagi mu mà in,” nán na. “Ngamay
ikagì pe kadakayu nga, manggayát kídi
yin ka panda, ay mammuwán nu nga iyà
nga nengágan da kitun ka An-anà Tolay,
ay magtugaw wà kiya padne diwanán ne
Dios. Ay masingan nu pe nga umbet tà
a mebulun ki angap nga maggayát ka
lángit,” nán na.
65 Ay kane magìna natu nangátu wa
pádi tu kinagi ne Jesus, ay pinìsi na tu
bádu na kampela ngin nin.† Ay se na nán,
“Pangirupat na ke Dios datu kinag-kagi na
á! Akkan tada masápul lin daya sistígu,
áta nagìna nu mà in ya angngirupat na
ke Dios.
66 Ay nágan naya nán nu?” nán na ka-
datu kabbulun na. Ay, “Masápul la matay
a, ta ittu mà yán ya rabbang na gapu kiya
básul na,” nán da nga summungbát.
67 Ay se da nga linutában tu murang na,
ay se da pe ya sulusúlung. Ay timpit pe
datu duddúma.
68 Ay nán da ke Jesus nga sikkaamítang,
“Gattuam mán lugud Cristo nu iinna ya
nampit kikaw!” nán da.

Tu nangngituláyaw ne Pedro ke Jesus (Mar 14:66-72; Luc 22:56-62; Jn 18:15-18, 25-27)

69 Ay e Pedro, ay uwad da magtutúgaw
kitu lasi, kitu amuwág natu agbustigarán
da. Ay ummadanni kaggína tu isa nga
babay ya asassu. Ay nán na, “Ikaw pe tu
kabul-bulun ne Jesus nga iGalilea á!” nán
na.
70 “Akkan ku am-ammu ya kag-
kagiyam,” nán ne Pedro nga nagtuláyaw
kaggída ngámin.
71 Ay nawe manin kitu balkon, ay uwad
manin na nakasingan kaggína nga asassu
wa babay. Ay nán natu babay kadatu atán
kitúni, “Kabulun ne Jesus nga iNazaret
ide ya tolay,” nán na.
72 Ay nagtuláyaw manin ne Pedro.
“Am-ammù kadi yán na tolay,” nán na
nga nesipata.
73 Ay kane daddán manin, ay umadanni
datu tolay ya atán kitúni ke Pedro. Ay nán
da, “Kurug mà nga isa ka kaggída, áta
melásin nala kiya áyug naya panaggun-
únim,” nán da.
74 Ay tútu pinagsingánan na ngin tu
baggi na nga nagsipata. “Akkan ku am-
ammu yán na tolay,” nán na.
Ay ittu pe tun tu inaggittaráut datu anù.
75 Ay se ittu pe yin tu inakadamdam ne
Pedro kitu kinagi ne Jesus kaggína nga,
“Kiya di pikam ma nakapagittaráut daya
anù, ay namìluwán nà in na netuláyaw,”
nán na. Ay tútu lummawán ne Pedro, ay
se tutu wala nga summángit.

27

Tu nangngippan da ke Jesus ke Pilato (Mar 15:1; Luc 23:1-2; Jn 18:28-32)

1 Ay kane pagbarngát, ay nagguu-
momán datu ap-apu datu pappádi
se datu pangmanàman datu tolay nu
paannán da tu mangipapatay ke Jesus.
2 Ay tútu piníngil da tu íma na se da
ippan ke Gubernador Pilato.

Tu nagpattal ne Judas (Apos 1:18-19)

3 Ay kane mammuwán tu Judas, tu
nangipatiliw ke Jesus, nga patayan da
nge Jesus, ay nakappoli. Ay tútu nawe
na ipatulli tu tallu púlu wa pinaláta nga
silber kadatu ap-apu datu pappádi se datu
pangmanàman da.
4 Ay nán na, “Nagbásul là ta turà a
nepatiliw kadakayu ya áwan bas-básul la

† **26:65 26:65** Ittu idi ya angngipassingan da kitun kiya akarungat da pànang.

tolay!” nán na. Ngamay nán da, “Ay nágan naya biy-biyáng mi kiyán. Ikaw ya makammu kampela kiyanin,” nán da.

5 Ay nebàbà tu Judas datu piniláta nga silber kitu giyán templo, ay se yala nawe ya nagbísin na nagpattal.

6 Ay díkod inurnúngán datu pappádi datu piniláta nga silber. Ay nán da, “Meallang kiya lintag tada ya mangippáy kiya pirà kiya kága Templo, áta báyad naya biyág naya isa nga tolay,” nán da.

7 Ay tútu naggaamomanán da nu paannán da tu silber. Ay negátang da kitu lusà natu magkuwa ka bánga nga ittu tu kinuwa da nga kampusantu datu agtangeli.

8 Ay ittu tu gapu na nga Lusà Dága ya nepangágan kitun na lusà ka panda kadedi ya al-algaw.

9 Ay díkod nàwa kurug tu kinagi natu Jeremias nga pagbàbànánan ne Dios kitun nga nán na kídi, “Inalà da tu tallu púlu wa pinaláta nga silber nga báyad naya biyág naya isa nga tolay, nga daya duddúma nga iIsrael kam ya nangbanor kaggína.

10 Ay se da nga negátang ka lusà natu maragkuwa ka bánga nga ummán kitu nán ne Dios nga kuwaan ku,” nán na.

Tu nangbustigár ne Pilato ke Jesus (Mar 15:2-5; Luc 23:3-5; Jn 18:33-38)

11 Ay atán ne Jesus sin kitu àráng natu gubernador. Ay nán natu gubernador ra namustigár kaggína, “Ikaw ya ári daya Judyu?” nán na. Ay nán ne Jesus nga summungbát, “Kinagi mu mà ya kurug,” nán na.

12 Ngamay nu datu ap-apu datu pappádi se datu pangmanàman da tu mamustigár kaggína, ay áwan na nga isung-sungbát kaggída.

13 Ay tútu nán ne Pilato kaggína, “Akkan mu agpà magìna daya ipabpabásul da kikaw!” nán na.

14 Ngamay áwan tútu wala nga nesungsungbát ne Jesus kadatu ipabásul da kaggína. Ay tútu pagballà pànang tu gubernador.

Tu angngipapatay da ke Jesus (Mar 15:6-15; Luc 23:13-25; Jn 18:39–19:16)

15 Ay ki peyang nga piyasta, ay nepagangay kitu gubernador ya mangipalawán ka isa nga bálud nga pepalawán da tolay kaggína.

16 Ay kitun ay uwad bálud da nga nagdin-dinnámag ya kinadakè na. Ya ngágan na ay Barrabas.

17 Ay kane maur-urnung ngin datu tolay, ay saludsúdán ne Pilato da ngin nga nán na kaggída, “Inna ya piyán nu wa ipalawán ku?” nán na. “E Barrabas onu e Jesus nga nengágan ka Cristo?” nán na.

18 Ata ammu na nga nedarum mala datu tolay ye Jesus kaggína gapu wala kiya ásil da.

19 Ay ya isa pe, kitu kakowad ne Pilato wa magtutúgaw kitu tugaw na nga magbustigár, ay nepekagi natu atáwa na kaggína nga nán na, “Akkan ka nga mepagbiy-biyáng kiyán na tolay ya áwan bas-básul. Ata nagpannakit tà gapu ki tagenap ku mepanggap kaggína.”

20 Ay datu ap-apu datu pappádi se datu pangmanàman da, ay nesug-sugsug da datu tolay ta senu e Barrabas tu pepalawán da, ay e Jesus, ay papatay da.

21 Ay nán ne gubernador ra nagsaludsud kaggída, “Inna kadedi ya duwa ya piyán nu ipalawán ku?” nán na. Ngamay, “E Barrabas!” nán da nga summungbát.

22 Ay nán ne Pilato kaggída, “Ay nágan lugud ya kuwaan ku ke Jesus nga nengágan ka Cristo?” nán na. Ngamay nán da ngámin, “Pelansám ki krus,” nán da.

23 “Taanna ta?” nán na. “Nágan naya básul na ta?” nán na. Ngamay kinggat da mán kammin na nesar-sáraw ya, “Pelansám ki krus!” nán da.

24 Ay tútu, kane mammuwán ne Pilato nga áwan na kammala nga màwa ngin, ay nagpálà ka danum, ay se yala nga nagbaggu kitu àráng datu tolay nga nán na, “Awan ku win na biy-biyáng kiya pannakatay nedi ya tolay ya áwan básul. Dakayu kampela ngin nin ya makammu,”

nán na. Ata nasingan na pe yin na
magariguddò datu tolay yin.
25 Ay nán ngámin datu tolay ya
nesungbát kaggína, “Dakami se daya
annánà mi yala ya magsungbát kiya pan-
nakatay na!” nán da.
26 Ay díkod, nepepalawán na nge
Barrabas. Ay e Jesus, kane mabalin na
nga pasaplit, ay neáwat na kaggída ta
senu ilansa da ki krus.

Tu nammà-paultu datu suldádu ke Jesus
(Mar 15:16-20; Jn 19:2-30)

27 Ay díkod inalà datu suldádu ne
gubernador nge Jesus kitu balay tu gu-
bernador, ay se da nga inaribungbong,
aggída nga tangabatalyon.
28 Linàbuwán da, ay se da nga bi-
naduwán ka dag-daggáng nga bádu.
29 Ay se da pe ya nangilung kadatu
pas-pasanga nga sirrarasi, ay se da nga
ipasagápaw kaggína. Ay se da pe ya
nepikkam kitu diwanán na íma na tu
tàdukud.* Ay se da nagpalintud kitu
àráng na nga nán da, “Madáyaw ya ári
daya Judyu!” nán da nga pangug-og
kaggína.
30 Ay se da manin na linut-lutában.
Inalà da pe tu tàdukud, ay se da ipangkur
kitu úlu na.
31 Ay kane mabalin da tu mamà-
paultu kaggína, ay linàbu da kammin tu
nepabádu da kaggína, ay se da ipabádu
kammin tu bádu na. Ay se da nga
nelawán ta mawe da ngin na ilansa ki
krus.

Tu nangngilansa da ke Jesus ki krus
(Mar 15:21-32; Luc 23:26-43; Jn 19:17-27)

32 Ay kane makaadayyu da kitu íli, ay
nesabat da ya isa nga tolay nga nag-
ngágan ka Simon nga iCerene. Ay nepak-
agtu da kaggína tu krus ne Jesus.
33 Ay kane dumatang da kitu giyán na
nengágan ka Golgota (ya sarut na yán, ay
giyán Tuláng Ulu),
34 ay niddán da nge Jesus ka básí ya
nakibugán ka apdu. Ngamay kane mara-
manán na, ay akkan na ininum.
35 Ay kane melansa da kitu krus, ay
nagguuwarán da datu bádu na, sigun kitu
nabúnut da.
36 Ay se da ngala nga nagtutúgaw kitúni
ya magbantáy kaggína.
37 Ay kitu paningúdu kitu úlu na,
ay nesúrát ka karátula tu ipabásul da
kaggína nga nán na, “E Jesus nga Ari daya
Judyu,” nán na.
38 Ay uwad da pe nga duwa nga
tirung nga negindán da nga nelansa
kaggína. Nepanin-túlad de Jesus kaggída
nga duwa.
39 Ay datu tul-tolay ya maglilíwán, ay
magwing-wingíwing da se da igal-galà.
40 Ay nán da kaggína, “Di mu mà nán
na gabbán mu ya Templo, ay se mu la
manin ipasíkád ki unag tallu walgaw! Ay
turám di igdù ya baggim kampela ngin
nin! Ay nu kurug ga ikaw ya An-anà ne
Dios, ay umúlug ka mán lugud kiya krus
mu!” nán da.
41 Ay ummán ngámin pe datu ap-apu
datu pappádi se datu maragtùgud ki
lintag se datu pangmanàman da. Ay ag-
agbán da nge Jesus nga nán da,
42 “Biniyág na daya duddúma nga tolay,
ay tura na akkan na mabiyág ya baggi na
kampela ngin. Ay nán na pe nga aggína
ya ári daya iIsrael. Ay nu umúlug kiya
krus na, ay mangurug kami kaggína,”
nán da.
43 “Magpiyár ke Dios, ay se nán na pe
nga An-anà ne Dios. Ay nu kurug ga
pàgan ne Dios, ay sinnan tada mán lugud
kídi nu alà ne Dios,” nán da.
44 Ay datu tirung nga negindán da
kaggína nga nelansa kitu krus, ay ummán
pe kiyán tu inammáas da kaggína.

Tu nekatay ne Jesus
(Mar 15:33-41; Luc 23:44-49; Jn 19:28-30)

45 Ay kane mangalintutúgu, ay
naggìbat tutu wala tu kalawagán panda
kitu namreg na.

* **27:29 27:29** Ya daggáng nga bádu se sagápaw se tàdukud, ay ittu daya aruwátan daya à-ári.

46 Ay kane mamreg gin, ay nán ne Jesus
nga nepáuy, “Eli, Eli, lema sabactani!” Ya
sarut nayán ay, “Dios ku, Dios ku, tura nà
pinagdudoray!” nán na.
47 Ay kane magìna datu duddúma nga
atán kitúni tu kinagi ne Jesus, ay nán da.
“Karrawán na nge Elias,”†
48 Ay nanagtág tu isa kaggída nga nawe
ya nangalà kitu ummán ka lúmut ta sib-
sibbukal. Ay se na nga nidsam ka lassam,
ay se na nga isarípit kitu adaddu wa bìlà
se na kuma nga ipasapsap ke Jesus.
49 Ngamay nán datu duddúma, “Dita
nala kiyán, ta sinnan tada nu umbet
kurug ge Elias nga mangalà kaggína,” nán
da.
50 Ay se yala nga nakapáuy manin ne
Jesus nga ittu pe yin tu nepappan tu biyág
na.
51 Ay ittu pe idi tu sinindán natu abay
pànang nga kurtína kitu unag Templo na
nasìlát ta napagkaduwa nga nepagayát
kitu pane ngúdu. Ay se yala nangyagyag
ka naggat, ay nabkiyán datu pin-pínát.
52 Ay nalùtán pe datu lúbù a imbután
na pínát, ay adu datu natay ya tolay ne
Dios tu linumtu kitun na oras.
53 Lummawán da kitu lúbù da. Ay kane
lumtu we Jesus sin, ay nawe da ngámin ka
Jerusalem. Ay adu wa tolay tu nakasingan
kaggída.
54 Ay atán tu kapitán se datu suldádu na
nga magbantáy ke Jesus. Ay kane magìna
da tu yagyag, se da masingan pe datu nà-
nàwa, ay nagansing da tutu wala. Ay nán
da, “Kurug nga An-anà ne Dios idi nga
tolay!” nán da.
55 Ay adu pe datu babbay ya nag-
sisíkád da magsisíngan kitu ad-adayyu.
Ay tú dedi datu gumun-gunud kaggína
nga naggayát ka Galilea, áta aggída tu
sinummeng kaggína.
56 Ay kabbulun da de Maria Magdalena,
se Maria nga ina de Santiago se Jose se itu
ina datu annánà tu Zebedeo.

Tu nangngilnà da kitu baggi ne Jesus kitu lúbù
(Mar 15:42-47; Luc 23:50-56; Jn 19:38-42)

57 Ay kane gídám min, ay uwad inumbet
ta isa nga nabànáng nga iArimatea. Jose
tu ngágan na. Isa nga pasúrut ne Jesus.
58 Ay nawe na nga kinagi ke Pilato nga
alà na tu baggi ne Jesus. Ay tútu nepidde
ne Pilato win kaggína.
59 Ay díkod inalà tu Jose tu baggi ne
Jesus, ay se na nga kinalatkattán ka bar-
baru wa binára nga dilána.
60 Ay se na nga nilnà a netádag kitu
ababbalin na nga pinàbután na pínát ta
lúbù. Ay se na nesùlin na negitap tu abay
ya dalumpenág ga batu kitu gagyangán
natu lúbù, ay se yala nawe yin.
61 Ay nge Maria Magdalena se itu isa
nga Maria, ay uwad da nga magtutúgaw
kitu àráng natu lúbù.

Pinabantayán da tu lúbù ne Jesus

62 Ay kitu láwa natu algaw wa
panagsagána da kitu panaggiimáng da, ay
nawe datu ap-apu datu pappádi se datu
Pariseo kitu giyán tu Pilato.
63 Ay nán da, “Gubernador, madamdam
mi nga kitu kasibbiyág pikam natun na
mangal-alílaw, ay nán na nga lumtu kanu
kammin kiya mekàlu walgaw.
64 Ay túya pabantayán mu tu lúbù
panda ki mekàlu wa algaw ta get mawe
takáwan datu tù-tùgúdán na tu baggi na,
ay se da nán kadaya tolay ya linumtu
kammin. Ata nu ummán kiyán ya màwa,
ay nakar-káru yán na angngal-alílaw na
may itu nunna,” nán da.
65 Ay tútu nán tu Pilato kaggída, “Man-
galà kayu lugud kadaya suldádu nga mag-
bantáy. Ay pabantayán nu pànang,” nán
na.
66 Ay díkod, tútu nawe da. Kabulun
da datu guwardiya, ay seda kinappiya
tutu wala negitap tu gitap natu lúbù.
Pinasuwalán da tu batu nga gitap na.

28

Tu nelaltu kammin ne Jesus
(Mar 16:1-10; Luc 24:1-12; Jn 20:1-10)

1 Ay kane láwa natu algaw wa panag-
giimáng, kitu pagmakát pànang tu Dom-
inggo win, ay nge Maria Magdalena se itu

† **27:47 27:47** Idi nga Elias ay isa nga profeta ne Dios kitun.

isa nga Maria tu nawe naningan kitu lúbù
ne Jesus.
2 Ay turán nala nga nangyagyag ka
naggat. Inumbet gayát ka lángit ya isa
nga anghel ne Apu nga ittu tu nangisùlin
kitu batu wa gitap natu lúbù, ay se na la
nga nagtutúgawán.
3 Dumiláng tu singan na nga ummán ki
kilát. Ay tu bádu na ay napusà tutu wala
pe.
4 Ay datu magbantáy, ay nagansing da
pànang kitu anghel, ay tútu nagtar-tartar
da. Ay nagbalin da ka ummán ka natay.
5 Ngamay nán tu anghel kadatu babbay,
"Akkan kayu wa mansing! Ammù nga
sap-sapúlan nu we Jesus nga nelansa kitu
krus.
6 Ay áwan kídi yin, áta linumtu win,
nga ummán kitu kinagi na kadakayu
kitun. Umbet kayu ta mawe nu sinnan
tu netadágan na.
7 Ay se nu wala nga karuwan na mawe
ikagi kadatu tù-tùgúdán na nga linumtu
win. Mawe maginunna ngin ka Galilea.
Ay masingan nu kannán. Ittu la yán ya
kagiyan ku kadakayu," nán tu anghel.
8 Ay díkod nabur-burung datu babbay
ya nagtálaw kitu lúbù. Nagansing da
kitu anghel ngamay sikkaanggam da pe.
Nanagtág da nga nawe nangidámag ka-
datu tù-tùgúdán ne Jesus.
9 Ay kitu dálen, ay pagkìlát da ngala nge
Jesus nga summabat kaggída. Ay nán na,
"Kumusta kayu!" nán na. Ay umadanni
da kaggína, ay se da immán tu bingil na
se da dinay-dáyaw.
10 Ay nán ne Jesus kaggída, "Akkan
kayu wa magansing. Mawe nu wa ikagi
kadatu ngámin wawwági nga mawe da
ka Galilea ta kattoni ya pakasinnán da
kiyà," nán na.

Tu nagpasùsù datu ap-apu datu pappádi kadatu nagguwardiya

11 Ay kitu kakowad datu babbay kitu
dálen, ay uwad pe yin datu duddúma
kadatu suldádu wa nagbantáy nga
mameyag kitu íli da nga mangagi kadatu
ap-apu datu pappádi kadatu ngámin na
nà-nàwa.
12 Ay tútu nagguurnung datu ap-apu
datu pappádi se datu pangmanàman datu
Judyu. Nagguumomán da nga pasùsúán
da datu nagbantáy ka adu wa pirà.
13 Ay nán da kaggída, "Ya ikagi nu
kadaya tolay, ay nán nu kídi, 'Kitu gabi
ya kakowad mi ya matúdug, ay inumbet
datu tù-tùgúdán na nga nangálà kitu
baggi na,' nán nu," nán datu ap-apu datu
pappádi.
14 "Ay nu mammuwán ne gubernador
idi, ay dakami yala ya mangamomán
kaggína ta senu áwan nu wa problema
ngin," nán da.
15 Ay tútu inalà in datu nagbantáy tu
pirà, ay se da kuwaan nin tu nebílin da
kaggída. Ay díkod, ittu tunin tu dámag
ga newar-waragáwag kadatu ngámin na
Judyu. Ay kadedi nga al-algaw, ay ittu idi
kam ya nán daya duddúma nga Judyu.

Tu nangngiparob ne Jesus kadatu tù-tùgúdán na nga mawe magtùgud
(Mar 16:14-18; Luc 24:36-49; Jn 20:19-23; Apos 1:6-8)

16 Ay díkod datu sangapúlu se isa nga
tù-tùgúdán na, ay nawe da ka Galilea,
kitu bantay nga nebílin ne Jesus nga
kapannán da.
17 Ay kane din na masingan da nge
Jesus, ay dinay-dáyaw da, oray atán da
magduw-duwa kaggída.
18 Ay umadanni ye Jesus kaggída se na
nán, "Ngámin na kinaturáy ka lángit se
kídi ya kalawagán, ay nidde ngámin nin
kiyà," nán na.
19 "Ay túya mawe kayu lugud da magtù-
tùgud kadaya ngámin na tolay ta senu
umapu da kiyà. Bawtisarán nuda ka
pakammuwán da nga ya Ama se ya An-
anà se ya Ispiritu ne Dios ya mangitur-
turáy kaggída ngin.
20 Ay suruwán nuda nga mangikurug
kadatu ngámin na nebílin ku kadakayu.
Dam-damdamman nu wa atán nà
peyapeyang kadakayu panda kiya panda
naya kalawagán," nán ne Jesus.

Ya Napiya nga Dámag mepanggap ke Jesu-Cristo nga nesúrát ne Marcos

Tu nagbàbànán tu Juan nga marammawtisár
(Mat 3:1-12; Luc 3:1-18; Jn 1:19-28)

1 Ya nanggayatán naya Napiya nga
Dámag nga mepanggap ke Jesu-Cristo wa
An-anà ne Dios,
2 ay tu nekàwa kurug natu ummán
kitu nesúrát ta kinag-kagi natu Isaias nga
pagbàbànánan ne Dios kitun nga nán na,
"Kagiyan ku kikaw nga mangibon nà ka
pagbàbànánan ku nga maginunna
kikaw nga mangisagána kiya ilal-
bet mu.
3 Ay tú idi ya isarasáraw na ka ir-ir-
er: 'Magsagána kayu kiya ilalbet ne Apu.
Kappiyánan nu ya dalenan na!' nán na
nga magbàbànán."
4 Ay nawe kurug tu Juan na maram-
mawtisár kitu ir-ir-er. Ay nebàbànán na
kadatu tolay nga masápul makappoli da
kadatu bas-básul da se da makibawtisár
ta senu pakawanan ne Dios da.
5 Ay adu tolay ya naglalbet kitun na
naggigìna ke Juan, nga naggagayát kitu
ngámin na il-íli ka Judea se Jerusalem. Ay
binawtisarán na datu nangipudnu ke Dios
kadatu bas-básul da kitu wángag Jordan.
6 Nagbádu ngala tu Juan ka bádu wa
nàwa ka dùdut kámel se nagsinturon ka
lálat. Ay dúdun se digu álig gala pe datu
kininna-kinnán na.
7 Ay nán na pe nga nebàbànán kadatu
tolay, "Atán umbet ta sumar-sarunu kiyà
nga naturáy pànang may iyà. Ta oray ya
magubbád dala kiya gálut sapátus na, ay
akkan nà mekari.
8 Kídi ay bawtisarán takayu wala
pikam, ngamay aggína ya árig ma-
mawtisár kadakayu kiya Ispiritu ne Dios,"
nán ne Juan kadatu tolay.

Tu nakibawtisár ne Jesus se itu nammar-parò ne Sairu kaggína
(Mat 3:13–4:11; Luc 3:21-22; 4:1-13)

9 Ay akkan nin na nabayág panda kitun,
ay inumbet te Jesus sin na naggayát ka
Nazaret ka probinsiya Galilea nga mak-
ibawtisár ke Juan kitu wángag Jordan.
10 Ay kane gumàdáng nge Jesus, ay
nasingan na nga ummán ka nalùtán tu
lángit. Ay se la nga naganìgad nga
nagyán kaggína ya Ispiritu ne Dios nga
singan ladágan tu singan na.
11 Ay se la uwad pe ya úni nga gayát ka
lángit nga nán na, "Ikaw ya An-anà ku
wa pà-pàgan ku, ay pagang-anggammán
taka pànang pe," nán na.
12 Ay kane mabalin makibawtisár nge
Jesus, ay dágus sala nga neturung naya
Ispiritu ne Dios ka ir-ir-er.
13 Ay appát púlu walgaw na nga nagag-
agyán kitúni. Ay pinar-parò ne Sairu
kitúni. Ay adu pe datu alsádu wa ul-
ulolag kitúni. Ay kane mabalin na mapar-
parò, ay uwad datu anghel ne Dios nga
nangidde kadatu ngámin na masápul na.

Tu inangngayáb ne Jesus kadatu appát ta marangnígay
(Mat 4:12-22; Luc 4:14-15; 5:1-11)

14 Ay kane ibálud da tu Juan nin, ay
nawe pe ye Jesus sin nga nagbàbànán
ka Galilea. Nebàbànán na ya Napiya
nga Dámag mepanggap ki angngituráy ne
Dios.
15 Ay nán na nga nagbàbànán, "Inum-
bet tin ya oras, ay tagay pànang ngin ya
angngituráy ne Dios. Ay túya makappoli
kayu kadaya bas-básul nu win, ay se nu
kurugan idi ya Napiya nga Dámag," nán
na.
16 Ay kane isa ngalgaw nga magdal-
dalen ne Jesus kitu dappit tu pisung
ka Galilea, ay nasingan na datu duwa
nga magwagi, de Simon se Andres nga
magtabúkul, ta marangnígay da.
17 Ay nán ne Jesus kaggída, "Kumíwid
kayu kiyà ta tùgúdán takayu wa man-
ganannay kadaya tolay nga mangurug
kiyà nga ittu daya bátug nigáyan nu win,"
nán na.
18 Ay tútu dágus da la nga nigsán datu
inninígay da, se da ngala nga nebulun nin
kaggína.

19 Ay kane makawáyad da kitu agdal-
dalen da, ay nasingan manin ne Jesus de
Santiago se Juan na magwagi nga annánà
ne Zebedeo. Atán da kitu biray da, nga
magur-urip kitu inninígay da.
20 Ay kirrawán nada manin. Ay dágus
da pe yala nga kummíwid. Pinanáwan da
ngala ngin tu ama da, se datu kaseng na
nga atán kitu biray.

Tu tolay ya naar-arán an tu an-anà na (Luc 4:31-37)

21 Ay nawe de Jesus ka Capernaum. Ay
kitu algaw wa aggiimáng da ay nagtùgud
kitúni.
22 Ay nasdaáwan da kitu agtùgud na,
áta naturáy nga akkan ummán kitu
agtùgud datu maragtùgud ki lintag.
23 Ay kitun na oras, kitu sinagoga*, ay
uwad tolay ya naar-arán an.
24 Ay nakasáraw nga nán na, “Nágan
naya pamàyanám kadakami, Jesus nga
iNazaret? Inumbet ka nga mamánis
kadakami ta! Ammù mà nu iin ka! Ikaw
ya An-anà ne Dios nga nebon na!” nán
na.
25 Ngamay inal-alngán ne Jesus nga nán
na, “Náwa ka! Ay magtálaw ka kiya
tolay!” nán na.
26 Ay tútu pinagkangkang natu áran
tu tolay, ay se nakapáuy, se yala nga
nagtálaw kaggína.
27 Ay pinagballà ngámin datu tolay,
nga nán da kitu isaisa kaggída, “Nágan
nedi! Baru nga sur-súru idi a! Naturáy
pe. Mandáran na oray daya áran na
palawanan, ay ikurug da mà nga kurug!”
28 Ay dágus pe yala nga nepadámag
kadatu ngámin na il-íli nga adanni ka
probinsiya Galilea ya mepanggap ke Je-
sus.

Pinabílag ne Jesus datu adu wa tolay (Mat 8:14-17; Luc 4:38-41)

29 Ay kane lumawán da kitu sinagoga,
ay nawe da kitu balay de Simon se An-
dres.
30 Ay tu katugángan ne Simon nga
babay ay madagáng. Ay díkod kinagi da
nga dágus ke Jesus.
31 Ay díkod ummadanni ye Jesus kitu
madagáng se na immán tu íma na se na
bangúnan, ay tútu áwan tu dagáng na
ngin. Ay tútu aggína ngin tu namangán
kaggída.
32 Ay kane din na masirbut tin tu
mata, ay nilbetán ngámin datu tolay datu
magtatakit se datu naar-arán an kaggína.
33 Ay nagdadar-dáran ngámin datu
umíli kitu balkon natu balay nga giyán na.
34 Ay adu datu pinabílag na nga nagbal-
baláki datu sinakit da. Ay adu áran pe
nga pinataláwan na, may áwan na nga
pinagúni kaggída ta am-ammu da mà
aggína.

Tu nagbàbànán ne Jesus ka Galilea (Luc 4:42-44)

35 Ay kane dan-danni láwa kane
kaláwa, ay gummabi ye Jesus nga
bumángun, ay se la nawe nagkar-
karárag kitu áwan tolay nga giyán.
36 May sinap-sápul de Simon se datu
kabbulun na.
37 Ay kane masmà da, ay nán da
kaggína, “Sap-sapúlan daka ngámin daya
tolay,” nán da.
38 May nán ne Jesus kaggída, “Mawe
tada kadaya sumarunu nga íli ta senu
mebàbànán ku pe kaggída ya Napiya nga
Dámag, áta ittu mà ya gákat ku wa
inumbet kiddi,” nán na.
39 Ay tútu nawe ka ngámin ka Galilea.
Nebàbànán na ya Napiya nga Dámag
kadatu sin-sinagoga, ay nagpatálaw pe
kadatu áran kadatu naar-arán an.

Tu inangngágas ne Jesus kitu tolay ya naglappang (Mat 8:1-4; Luc 5:12-16)

40 Ay kitu kaatán ne Jesus kitu isa nga
íli, ay uwad tolay ya naglappang nga
inumbet kitu giyán na. Ay nagpalintud da
nakim-imallà kaggína nga nán na, “Apu,
nu piyán nà ala nga agásan, ay maagásan
nà,” nán na.
41 Nakalakkán ne Jesus kaggína, ay tútu
inimmán na se na nán, “Saay, pumiya ka
lugud din,” nán na.

* **1:23 1:23** Ya sinagoga ay ittu ya pagguurnúngán da nga magádal ki bàbànán ne Dios.

42 Ay tútu dágus sala nga umawan tu
lappang na, ay pummiya pe yin tu baggi.
43-44 Ay nán ne Jesus nga namílin tutu
wala kaggína kane papannan na ngin,
"Akkam kag-kagiyan idi ki oray iinna,"
nán na. "Ngamay mangaw-át ka ngala
ngin na magpassingan kitu pádi, ay
se ka la nga mangidátun ke Dios ka
ummán kitu nebílin natu Moses, gapu
kiya nekaagásan mu, ta senu mepassin-
gan kadaya tolay nga naagásan ka ngin,"
nán ne Jesus.
45 Ngamay nawe yin tu tolay se na mán
kammin iwaragáwag tu nàwa kaggína.
Ay tútu akkan nin na makapagpassingan
ne Jesus kadatu il-íli. Ay díkod nagyán
nala kitu lasi natu íli nga áwan tolay.
Ngamay ngámin datu tolay ya maggayát
kadatu il-ileli, ay nawe da ngámin kitu
giyán na.

2

Tu nammabílag ne Jesus kitu mag-dapepe
(Mat 9:1-8; Luc 5:17-26)

1 Ay kane isa ngalgaw, ay nagulli kam-
min ne Jesus ka Capernaum. Nedam-
dámag nga atán ka balay da ngin.
2 Ay tútu adu tutu wala datu tolay ya
naglalbet kitu giyán na. Ay díkod áwan
da pagyanán nin oray kitu gagyangán.
Ay nebàbànán na tu Napiya nga Dámag
kaggída.
3 Ay kitu kaatán na nga magbàbànán,
ay uwad da appát tolay ya nangilbet ka
magdapepe.
4 Ay kane akkan da meadanni tu tolay
kitu giyán ne Jesus gapu kadatu tolay, ay
neunè da kitu atap natu balay. Ay se da
binutbotán tu bátug ne Jesus, ay se da
nepudsar tu magdapepe nga inabáyun da
nga nepipidda kitu abà na.
5 Ay kane masingan ne Jesus nu wà
ummán natu angngurug da, ay nán na
kitu magdapepe, "Mapakawan ka ngin
kadaya bas-básul mu, ugu."
6 Ay uwad pe datu maragtùgud ki lintag
ga magtutúgaw kitúni. Ay nán da nga
nagsaludsud kitu ur-uray da,
7 "Tura ummán kiyán ya aggun-úni
nayán na tolay! Ay bíláng nga ug-ogan
na nge Dios kiyán a! E Dios mà ala
ya makapakawan kadaya bas-básul," nán
da.
8 Ngamay dágus sala nga nammuwán
ne Jesus tu agbàbànán da kampela ngin
nin panggap kadatun na sal-saludsud da.
Ay tútu nán na kaggída, "Tura magsabbat
daya uray nu ta!" nán na.
9 "Mabalin na nán nu wa nalapat tala
nga kagiyan kiya tolay ya, 'Napakawan
ka ngin kadaya bas-básul mu,' may iya,
'Bumángun ka, alà mu ya idda mu, ay se
ka la nga manalen.'*
10 Ngamay ta senu mammuwán nu nga
iyà nga nengágan da kitun ka An-anà
Tolay, ay atán turáy ku ked kalawagán
na mamakawan kadaya bas-básul…" ay
se nán kitu magdapepe,
11 "Bumángun ka! Alà mu ya iddám se
ka la mawe ka balay nu!" nán na.
12 Ay bumángun kurug tu tolay se na
nga alà tu idda na, ay se yala nga mawe
yin. Ay sisinnán ngámin datu tolay, ay
pinagballà da ngámin. Ay dinay-dáyaw
da nge Dios nga nán da, "Awan mi pikam
ma nasingan na ummán kiyán," nán da.

Tu inagkarraw ne Jesus kitu Levi
(Mat 9:9-13; Luc 5:27-32)

13 Ay kane isa ngalgaw, ay nawe manin
ne Jesus kitu kapanágan natu pisung ka
Galilea. Ay naglalbet ngámin pe datu
tolay kitu giyán na, ay díkod tinùgúdán
nada.
14 Ay nagtálaw manin kitúni. Ay
kaggína nga magdal-dalen, ay nasingan
na nge Levi nga an-anà ne Alfeo nga
magtutúgaw kitu pagbay-bayádán da ka
buis. Ay nán ne Jesus kaggína, "Kumíwid
ka kiyà," nán na kaggína, ay kummíwid
kurug kaggína ngin. Ay inayabán pe yin
ne Levi kitu balay da.
15 Ay kane atán de Jesus nga mag-
tutúgaw nga mangán ka balay de Levi, ay

* **2:9 2:9** Nalapat tala nga kagiyan ya "Napakawan daya bas-básul mu" ta akkan masápul ya pakasinnán nu kurug napakawan da ngin.

adu kadatu magpab-pabáyad ka buis se
kadatu maragbas-básul tu nepagtutúgaw
kaggída ta adu datu kummíwid kaggída.
16 Ay kane masingan datu maragtùgud
ki lintag se datu Pariseo da, ay nán da
kadatu tù-tùgúdán ne Jesus, "Taanna,
tura meduwa nga mangán ya misturu
nu kadaya magpab-pabáyad ka buis† se
kadaya maragbas-básul?" nán da.
17 Ay kane magìna ne Jesus tu kinagi
da, ay nán na kaggída, "Akkan ittu daya
magkuna nga nabílag da daya makasápul
kiya duktor, nu di daya makammu wa
magtakit da!" nán na. "Akkan nà
inumbet nga magayáb kadaya magkuna
nga namáru da nu di kadaya mamigbig
ga maragbásul da," nán na.

Tu inagsaludsud da ke Jesus ka mepanggap kiya magngílin mangán
(Mat 9:14-17; Luc 5:33-39)

18 Ay kane din na isa ngalgaw, ay nag-
ngílin nangán datu tù-tùgúdán tu Juan
na marammawtisár se datu Pariseo gapu
kitu panagkar-karárag da. Ay díkod
nawe datu tolay nga nepamutù ke Jesus
nga nán da, "Taanna, tura magngílin na
mangán daya tù-tùgúdán ne Juan se daya
tù-tùgúdán daya Pariseo, ay akkan kid
kadaya tù-tùgúdán mu?" nán da.
19 Ay nán na kaggída, "Magngílin
mangán kadi daya sangaíli naya man-
gatáwa nu kabul-bulun da ya man-
gatáwa! Akkan á! Basta kabulun da
ya mangatáwa, ay áwan da nga agngílin
mangán.
20 Ngamay umbet ya algaw wa umawan
kaggída ya mangatáwa, ay ittu yanin ya
agngílin da nga mangán," nán na.
21 Ay nagpangárig manin ne Jesus nga
nán na, "Awan ya mangìpit ka bar-baru
wa lúpus kiya rugrugà. Ata nu pakunán
na, ay se kumsan tu bar-baru wa pinagap-
pit na, ay umabay ya pìsi na," nán na.
22 "Ay áwan pe ya mangippáy ka
apammási kiya nausár rin na lálat ta ag-
gippayán ka básì, ay se na nga laptan. Ata
nu pakunán na, ay mabtà tu aggippayán
ka básì, ay madadál pe tu básì. Díkod,
mippáy ya apammási kiya baru wa lálat
nga aggippayán kampela ngin nin," nán
na.

Ya mepanggap kiya kannaw kiya algaw wa aggiimáng
(Mat 12:1-8; Luc 6:1-5)

23 Ay kane isa nga algaw wa aggiimáng,
ay nanalen de Jesus se datu tù-tùgúdán
na kitu kammayán. Ay kaggída nga man-
alen kitúni, ay naggalà datu tù-tùgúdán
na ka ammay se da nga bùsílán.
24 Ngamay kane masingan datu Pariseo
tu kinuwa da, ay nán da ke Jesus, "Ye
sinnam kod daya tù-tùgúdán mu! Tura
da kuwaan ya ipànaw naya lintag tada
kiya algaw wa aggiimáng‡!" nán da.
25 May nán ne Jesus kaggída, "Akkan nu
nabása ta, tu kinuwa natu Ari David se
datu tolay na kane mabisinán da?" nán
na.
26 "Linumnà da kitu balay ne Dios se
da kanan tu sinápay ya medátun ke Dios
oray nu ammu na nga kannaw ki oray
inna nu akkan pádi. Ay nàwa idi kitu
inagpádi natu Abiatar nga kangatuwán
na pádi," nán na.
27 "Ya tolay ya pinangwa ne Dios ka
algaw wa aggiimáng, nga akkan wayya ya
algaw nga aggiimáng ya pinangwa na ka
tolay," nán na.
28 "Díkod iyà nga nengágan da kitun ka
An-anà Tolay ya apu pe naya algaw wa
aggiimáng," nán ne Jesus.

3

Tu nammabílag ne Jesus kitu tolay ya nagngasa tu íma na
(Mat 12:9-14; Luc 6:6-11)

1 Ay kane isa ngalgaw wa aggiimáng
manin, ay nawe ye Jesus kitu sinagoga
nga magtùgud. Ay uwad laláki kitúni nga
nagngasa tu isa nga íma na.
2 Ay díkod sisímán da nge Jesus ta get
nu pabilgan na tu tolay kitun na algaw

† **2:16 2:16** Ya pammay datu tolay kadatu magpab-pabáyad ka buis, ay maragbásul da. ‡ **2:24 2:24** Kannaw kaggída tu kinuwa datu tù-tùgúdán ne Jesus, ta ibíláng da ka magubra ya magbùsil ka ammay se da kanan.
* **3:2 3:2** Básul tu mangágas ki algaw wa aggiimáng ta bíláng magubra yán kanu.

wa aggiimáng. Ay atán ya ipabásul da kaggína*.
3 Ay tútu nán ne Jesus kitu tolay ya nagngasa tu íma na, “Umbet ka kidde!” nán na.
4 Ay se yala nán ne Jesus kaggída, “Inna ya umannúgut kiya lintag tada, ya mangwa ka napiya onu ya mangwa ka nadakè ki algaw wa aggiimáng? Ya mamiyág onu ya pumatay?” nán na. Ngamay áwan nagúni kaggída.
5 Ay tútu binubutgán nada nga sirrurungat. Ay sippapannakit pe gapu kitu akkan da nga angngur-kurug. Ay se na nán kitu tolay, “Ùnatam ya ímam!” nán na. Ay tútu inùnát na kurug, ay pummiya kurug gin tu íma na.
6 Ay nagkirut datu Pariseo nga nawe yin, ay se da nagkaw-át kitu giyán datu pumane kitu Ari Herodes ta paggaamomanán da nu paannán da tu mamatay ke Jesus.

Datu adu wa tolay kitu dappit natu pisung

7 Ay nagtálaw de Jesus se datu tù-tùgúdán na kitúni se da nawe kitu dappit natu pisung ka Galilea. Ay adu tutu wala datu tolay ya kummíwid kaggína. Naggagayát da ka Galilea se Judea se
8 Jerusalem se Idumea se kitu panidmáng natu wángag Jordan, ay se kadatu il-íli nga adanni ka Tiro se Sidon. Gummánat da ngámin kaggína, áta nagìna da ngin datu kinuw-kuwa na.
9 Ay kinagi ne Jesus kadatu tù-tùgúdán na nga pad-padánan da tu barangay nga pagtàyán na, ta senu akkan na masidsidtán ta adu tutu wala datu tolay.
10 Ata adu pinabílag na kitun, ay díkod piyán tutu wala datu magtatakit ya umadanni kaggína ta senu matùbit da.
11 Ay nu masingan datu naar-arán nge Jesus, ay magukkab da kitu àráng na, ay se makasáraw datu áran kaggída nga nán da, “Ikaw ya An-anà ne Dios!” nán da.
12 Ngamay binílin tutu wala ne Jesus datu áran nga akkan da ipak-pakammu nu nágan ya katutolay na.

Tu inammíli ne Jesus kadatu sangapúlu se duwa nga apostoles
(Mat 10:1-4; Luc 6:12-16)

13 Ay nanùdu manin ne Jesus kitu bantay, ay se na inayabán datu piníli na nga tolay na. Ay tútu kummíwid da kaggína,
14 Namíli ka sangapúlu se duwa kaggída, nga ittu datu kabul-bulun na, ay se aggída pe ya papannan na nga magbàbànán. Aggída pe tu nengagánan na ka apostoles.
15 Ay niddán nada pe ka turáy da nga mamatálaw kadaya áran.
16 Ay tú dedi datu sangapúlu se duwa nga piníli na. Nge Simon na nengágan na ka Pedro,
17 de Santiago se Juan nga magwagi nga annánà ne Zebedeo nga ittu datu nengágan na ka Boanerges nga “Annánà Addug” ya sarut na.
18 Ay se nge Andres se Felipe se Bartolome, Mateo se Tomas, Santiago nga an-anà ne Alfeo se Tadeo se Simon na nepangágan da ka Cananeo.
19 Ay se tu Judas Iscariote nga ittu tu namatiliw kammin ke Apu Jesus.

Ya básul mepanggap kiya angngirupat kiya Ispiritu ne Dios
(Mat 12:22-32; Luc 11:14-23; 12:10)

20 Ay nawe de Jesus sin ka balay da. Ngamay akkan da tutu wala nga makapangán se datu tù-tùgúdán na ta adu manin datu tolay ya naglalbet.
21 Ay kane ammuwán datu akkobung na tun, ay nawe da nga alà, ta nán da tolay nga magallut.
22 Ay nán pe datu maragtùgud ki lintag ga naggayát ka Jerusalem nga, “Napatàyán ke Beelzebub nga ap-apu daya áran nga ittu ya mangidde ka turáy na, ay túya mapatálaw na daya ar-áran,” nán da.
23 Ay tútu kirrawán ne Jesus datu tolay, ay se la nga nagpangárig kaggída nga nán na, “Mabalin nád da pataláwan ne Sairu nge Sairu?” nán na.
24 “Oray nágan na nga umíli, ay akkan na nanáyun nu magpapátay da.

25 Ay ummán pe nu magpapátay kampela daya tangabalay yin, ay akkan pe ya
nanáyun dayán.
26 Ay ummán pe nu e Sairu kampela
ngin nin ya kumagúra kadaya pumane
kaggína, ay akkan pe nanáyun nu di
pumanda pe yin.
27 Ngamay ya kurug ga kàwaán na, ay
akkan wayya nga malnà naya isa nga
tolay ya balay naya nakulnit ta tolay nu
di na pikam punnán na pingílan. Ay nu
mapíngil na ngin, ay ittu yanin ya akálà
na kadaya kuw-kuwa naya nakulnit ta
tolay kiya balay na," nán ne Jesus kadatu
tolay.
28 Ay, "Kurug ya nán ku kadakayu nga
mapakawan ngámin na básul daya tolay
oray daya nadakè a kag-kagiyan da ke
Dios.
29 Ngamay ya mangirupat kiya Ispir-
itu ne Dios, ay akkan tutu wala nga
mapakawan yán na básul. Ay díkod
sibbabásul da peyapeyang," nán ne Jesus,
30 áta nán datu tolay nga naar-arán-an
ne Jesus.

Daya bíláng wawwági se ina ne Jesus
(Mat 12:46-50; Luc 8:19-21)

31 Ay inumbet tu ina na se datu
wawwági na, may nagsisíkád da ngala
kitu lasi natu balay se da nga pinàrawán
ne Jesus.
32 Ay adu datu tolay ya nagtutúgaw kitu
lebut. Ay nán da kaggína, "Atán kiya lasi
tu inám se datu wawwágim. Ay awágan
daka," nán da.
33 Ay nán ne Jesus nga summungbát
kadatu tolay, "Iinda ya bíláng nga inà se
wawwágì ta?" nán na.
34 Ay se na la iapaapág tu mata na
kadatu magtutúgaw se na nán, "Tú mà
dedi daya bíláng inà se wawwágì," nán
na.
35 "Ata ngámin daya mangwa kadaya
piyán ne Dios, ay tú dayán daya bíláng inà
se wawwágì," nán ne Jesus kadatu tolay.

4

Ya pangárig mepanggap ki tolay ya nawe nagwárit ka aggì
(Mat 13:1-9; Luc 8:4-8)

1 Ay kitu isa nga algaw manin, ay nawe
nagtùgud nge Jesus kitu kapanágan. Ay
adu pànang datu tolay ya gummánat
kaggína. Ay tútu nawe nagtugaw kitu
biray se la umàráng kadatu tolay nga
nagtutúgaw wala kitu kapanágan.
2 Ay adu datu netù-tùgud na may
nepangárig nada.
Ay nán na kaggída,
3 "Gìnán nu idi nga ibàbànán ku. Uwad
isa nga tolay ya nawe nagwárit ka aggì ki
tálun na.
4 Kaggína nga magwárit, ay nagdattág
datu duddúma kitu dálen, ay inumbet
datu an-anù se da inimmin sinimtúán.
5 Ay nagdattág datu duddúma kitu
nalus-án na pínát, ay nakaru da nga
tumúbu ta akkan da lugud da nadarúnán
pànang.
6 Ngamay kane sumínág, ay nalaylay da
ngala se nakarsiyán da ta áwan da nga
gamut.
7 Ay nagdattág datu duddúma nga
aggì kitu agkadtán. Ay tumúbu da
may tumúbu pe datu kaddat, ay tútu
nasíput da, ay díkod akkan da nga naka-
pagbúnga.
8 Ay nagdattág datu duddúma nga aggì
kitu kadam-aggán natu lusà, ay díkod
natalobu da. Ay an-annung na kam pe
tu búnga datu duddúma, ay ad-adu kam
búnga datu duddúma, ay adu tutu wala
tu búnga datu duddúma.
9 Ay dakayu wa maggigìna kídi, ay lam-
lamtan nu daya nagì-gìna nu," nán ne
Jesus.

Ya sarut natu pangárig
(Mat 13:10-17; Luc 8:9-10)

10 Ay kane sissa nge Jesus sin, ay
inumbet datu sangapúlu se duwa nga tù-
tùgúdán na se datu duddúma kadatu nag-
gigìna kaggína, se da saludsúdan kaggína
tu sarut natu pangárig na.
11 Ay tútu nán ne Jesus kaggída,
"Mepakammu kadakayu daya akkan
pikam ma nepakammu kitun mepanggap
kiya angngituráy ne Dios," nán na. "Nga-
may kadaya duddúma, ay mepangárig
gala kaggída.
12 Ta,

Akkan da melasínán oray sisinnán da, ay
se akkan da piyán ammuwán oray
gì-gìnán da, ta get magulli da ke
Dios, ay pakawanan nada kadaya
bas-básul da,”
nán na.
13 “Akkan nu kurug ga maawátan tu
pangárig ku, gane!” nán na. “Ay
paannán nu lugud ya mangammu kadaya
duddúma pikam?” nán na.
14 “Ay tú idi ya sarut natu pangárig. Tu
aggì a newárit natu tolay ay árig na ya
bàbànán ne Dios.
15 Ay datu nagdattág kitu dálen, ay árig
daya bàbànán ne Dios nga nagìna daya
tolay, ay inumbet pe ye Sairu nga nagippà
kitu nagìna da.
16 Ay datu nagdattág nga aggì kitu
nalus-án na pínát, ay árig daya bàbànán
ne Dios nga nagìna da, ay sikkaanggam
da nga nangurug kadatu nagìna da.
17 May árig akkan naggamut tu nagìna
da. Ay túya akkan da nga nakapagbayág,
ay naglikud da ngala ngin kane umbet
ya kapar-parigátan se kapal-palakkán da
gapu kitu bàbànán na nagìna da.
18 Ay tu kearígán datu nagdattág kitu
agkadtán, ay tu bàbànán ne Dios nga
nagìna da, ay se da nga kinurug.
19 Ngamay gapu kiya lid-lídug da kídi
ya kalawagán se ya amminya da kiya
kinabànáng, se kadaya duddúma pikam,
ay napsílán tu nammuwán da. Ay díkod
áwan nagbal-balínán natu nagìna da.
20 Ay nu itu nadam-ag ga lusà a
nagdattagán datu aggì, ay árig kadaya
nakagìna kiya bàbànán mepanggap kiya
angngituráy ne Dios, ay kinurug da pe.
Ay nagbúnga da. An-annung na kam
ya búnga datu duddúma, ay ad-adu ya
búnga datu duddúma, ay adu tutu wala
ya búnga datu duddúma,” nán ne Jesus.

Ya pangárig ne Jesus mepanggap kiya pingki nga masibtán
(Luc 8:16-18)

21 Ay nán manin ne Jesus kaggída, “Nu
masibtán ya pingki, ay akkan ta wayya
nga tàbán wànu isirù, nu di ta nga
iparotun.
22 Ay umbet tala ya oras sa kepassingan
ngámin daya nasirù. Ay ngámin daya
akkan pikam am-ammu daya tolay, ay
mepakammu da nu kuwa áta mawadaán
da ngin.
23 Ay kappiyánan nu wa lam-lamtan
daya nagìna nu,” nán na.
24 Ay se na manin nán kaggída, “Lam-
lamtan nu daya nagìna nu. Ay ya
panggukud nu para kadaya duddúma, ay
ittu kammin ya panggukud ne Dios para
kadakayu, ay ad-adu pikam ya midde
kadakayu.
25 Ata daya mangikurug kadaya kagiyan
ku, ay maamúngán ya ammu da. Ngamay
kadaya akkan mangikurug kadaya kag-
kagiyan ku, ay oray daya nán da nga
ammu da ngin, ay mippà pikam,” nán ne
Jesus kaggída.

Ya pangárig panggap kiya aggì a tumúbu

26 Ay nán manin ne Jesus nga nag-
pangárig, “Ya kàwaán naya angngituráy
ne Dios, ay meárig pe kiya nàwa kane
mawe ya isa nga tolay ya magtugnu kiya
komán na.
27 Ay se na ngala nga binay-án.
Matúdug gala se gumniya ki pagmakát tu
kuk-kuwaan na may tumúbu wala tu aggì
a netugnu na. Natalobu oray nu áwan na
nga inam-ammu.
28 Ata tumúbu kampela ngin kiya lusà,
ay ittu kampela ngin nin ya mamaabay se
mamagbúnga. Ay munna ya kabuyág na
se la nga magbaggát.
29 Ay nu malútu win, ay túya aggáni na
ngin kitu netugnu na, ta aggagáni pe yin,”
nán ne Jesus.

Ya pangárig panggap kiya bittì a bukal (Mat 13:31-32; Luc 13:18-19)

30 Ay nán manin ne Jesus nga nag-
pangárig, “Nágan nád ya pangiarígán ku
kiya pangiturayán ne Dios?
31 May iárig ku wala kiya màwa kiya
bì-bittì a bukal kaykayu nga mustása nga
nemúla.
32 May nu tumúbu se umabay, ay mag-
balin na ittu ya kabayyán nin kadaya
ngámin na kaykayu, ay magbalin na káyu

wa nasagúngut nga pagdap-dapúnán se pagsùbútán daya an-anù,” nán na.

33-34 Nepangárig na ngámin datu netù-tùgud na kaggída, ngamay nu tittu da se datu tù-tùgúdán na ay ilaw-lawág naya ngámingámin kaggída.

Tu nammakusap ne Jesus kitu báli
(Mat 8:23-27; Luc 8:22-25)

35 Ay kane din gídám min, ay nán ne Jesus kadatu tù-tùgúdán na, “Dádun ka dammáng,” nán na.
36 Ay díkod pinanáwan da ngala datu adu wa tolay kitu dappit. Nagtakay datu tù-tùgúdán na kitu biray nga nag-tutúgawán na, ay se da la nagbatta. Ay uwad da pikam ma biray ya nebulun kaggída.
37 Kaggída nga magbatta, ay pagkìlát tala nga nagbáli ka naggat, ay nepalu-palun tu biray da se natal-talabtabbán da pe.
38 Ay e Jesus, ay uwad kitu panin íput ta matúdug ga sippupungán. Ay tútu nawe linukág datu tù-tùgúdán na nga nán da kaggína, “Misturu, turám bay-bay-án ya kàwaán tada ngi? Matay tada ngin!” nán da.
39 Ay tútu bummángun ne Jesus se na pinakusap tu báli, ay se na pinalanay datu bal-balnag, ay díkod nakusap tu báli se lummanay datu bal-balnag. Ay tútu napiya tutu wala tu kalawagán nin.
40 Ay se na nán, “Taanna, tura kayu malídug ta! Awan nu agpà pikam ma angngurug ta!”
41 Ay tútu nasdaáwan pànang ngámin datu kabbulun na nga nán da, “Nágan nád naya katutolay nedi ya tolay? Tura oray báli se danum, ay ikurug da,” nán da.

5

Tu nammatálaw ne Jesus ka áran kitu isa nga laláki
(Mat 8:28-34; Luc 8:26-39)

1 Ay kane dumatang da ngin ka Geraseno nga panidmáng ngin kitu pisung,
2 ay naglagsi ye Jesus sin. Ay dágus sala nga summabat kaggína tu isa nga tolay ya naar-aránan na naggayát kitu kalubúán
3 nga ittu tu pag-agyanán na. Ay áwan ya makagáput kaggína ngin oray nu káwar tu pamíngil da kaggína.
4 Nakírad da nga pingílan may rag-ragsud na ngala. Ay ummán pe tu bingil na, pingílan da pe. May pitapitáng nada ngala datu káwar nga pinamíngil da! Awan tutu wala ngin ya makagáput kaggína.
5 Ay peyang gabi se algaw, ay atán kitu kalubúán se kadatu ban-bantay ya makapà-páuy nga tal-talinguwan na tu baggi na kampela ngin nin ka batu.
6 Ay kane masingan na nge Jesus, oray kitu adayyu pikam, ay nanagtág se la nga nagpalintud nga nagdáyaw kaggína nga nán na nga nesáraw,
7 “Jesus nga An-anà ne Dios nga kan-gatuwán! Nágan na ngin ya kuwaan mu kiyà? Makim-imallà à kikaw ki àráng ne Dios. Akkan nà agpà a parigátan!” nán natu áran.
8 Nán na yán áta nán ne Jesus nga, “Lumawán ka ngin kiya tolay ikaw wa áran,” nán na.
9 Ay se manin nán ne Jesus kaggína, “Inna ya ngágan mu ta?” nán na. Ay tútu, “Riníbu ya ngágan ku ta adu kami,” nán tu áran.
10 Ay se yala nga nakim-imallà nga akkan na din na ipàruwà ka sabáli nga íli.
11 Ay kitúni nga bantay, ay uwad da nga adu wa ábuy ya magsasabbù kitúni.
12 Ay nán datu áran ke Jesus nga nakim-imallà, “Papannan nakami agpà ala ngin na magunag kadatu ábuy yi,” nán da.
13 Ay tútu pinapan ne Jesus da. Ay tútu nagtálaw datu áran kitu laláki, ay nagkakápan da kadatu moli duwa ríbu wa ábuy. Ay tútu nabukubúkus datu ábuy se da naggugúru wa nagtatagtág ga nameyag kitu tappáng. Ay tútu nepaspáw da ngámin kitu bebay, ay nali-mat da ngámin.
14 Ay díkod datu magtar-tarakan kadatu ábuy, ay nagkakápan da kadatu íl-ileli se kadatu babbabalay nga nedámag tu

nàwa. Ay díkod nagkakáwe datu tolay
nga siningan tu nàwa.
15 Inumbet da kitu giyán ne Jesus, ay
nasingan da tu tolay ya nagunggán datu
riníbu nga áran, nga nakabádu win se
napiya pe tu uray na ngin nga magan-
antutúgaw. Ay nagansing ngámin datu
tolay.
16 Ay ngámin datu nakasingan kitu
nàwa, ay kinagi da kadatu tolay tu nàwa
kitu tolay se kadatu ábuy.
17 Ay díkod nakim-imallà da ke Jesus
nga panáwan na kuma ngin tu íli da.
18 Ay kane magtakay kitu biray, ay
inumpal tu naar-aránan na tolay ya
makim-imallà a kumíwid kuma kaggína.
19 Ngamay pinaddi ne Jesus nga nán na
kaggína, "Mawe ka ngin ka babalay nu.
Ay ikagim kadaya ù-opun mu ya inagkallà
se ya kinuwa ne Apu kikaw," nán na.
20 Ay díkod nawe lugud tu tolay yin,
ay se nawe kadatu sangapúlu wa il-íli ka
Decapolis se na ibàbànán tu kinuwa ne
Jesus kaggína. Ay ngámin datu nakagìna,
ay pinagballà da pànang.

Tu nammaltu ne Jesus kitu an-anà natu ap-apu
(Mat 9:18-26; Luc 8:40-56)

21 Ay kane magulli manin de Jesus ka
panidmáng natu pisung, ay adu manin
tolay ya naglalbet kaggína kitu dappit.
22 Ay uwad isa nga ap-apu ka sinagoga
nga Jairo tu ngágan na. Ay kane masin-
gan na nge Jesus, ay nagpalintud kitu
àráng na
23 nga nakim-imallà nga nán na, "Mag-
immamátay ya an-anà ku wa babay," nán
na. Ay, "Mawe ta agpà ka balay ta immam
ta senu bumílag kammin," nán na.
24 Ay tútu kummíwid de Jesus.

Ay adu manin pe tolay ya kummíwid.
Ay pangar-aribungbong datu tolay
kaggína.
25 Ay uwad kadatun pe ya isa nga babay
nga sangapúlu se duwa dagun na ngin na
magdága.
26 Ay napal-pallà kitu namàyanán datu
du-duktor ta ginastu na ngámin nin datu
kuw-kuwa na, ay áwan na ngala nga
kaagásan, nu di naturun lugud agpà mán
kammin.
27 Ay nagìna na ngin ya mepanggap ke
Jesus, ay tútu pinumsil pe kadatu tolay
nga inumpal ke Jesus, se na tùbítan tu
bádu ne Jesus.
28 Ata nán na nga, "Maagásan nà ala
nga nán ku basta matùbit ku wala ya
bádu na," nán na.
29 Ay tútu nàmud na nga naagásan
nin kitu sinakit na, áta dágus sala nga
nakusap tu agdága na.

30 Ay gapu ta nàmud ne Jesus nga
atán pannakabalin na nga lummawán
kaggína, ay nagbaliwág nga umàráng ka-
datu tolay nga nán na, "Inna ya nanùbit
ki bádù?" nán na.
31 Ay tútu nán datu tù-tùgúdán na
kaggína, "Tura mu saludsúdan nu inna
ya nanùbit kikaw, ay ammum nga adu
tolay ya dumlig kikaw!" nán da.

32 Ay tútu sap-sapúlán ne Jesus nu iinna
tu nanlig kaggína.
33 Ay gapu ta ammu natu babay tu nàwa
kaggína, ay tútu nagtar-tartar kitu ansing
na. Ay nawe nagpalintud kitu àráng ne
Jesus se na ikagi tu kinur-korugan kitu
nàwa.
34 Ay tútu nán ne Jesus kaggína,
"Naagásan ka ngin gapu ki angngurug
mu. Mawe ka ngin, ay áwan mu riribù
in. Ay maagásan ka ngin ki sinakit mu,"
nán na.
35 Ay kitu akun-oni pikam ne Jesus, ay
uwad pe yin datu magdámag nga gayát
kitu balay ne Jairo nga nán da kaggína,
"Natay yin tu an-anà mu," nán da. Ay,
"Akkan mu tagge rikurikud de Misturu
win," nán da.
36 Ngamay nagìna pe ne Jesus tu
nepadámag da, ay tútu nán na ke Jairo,
"Akkan ka nga malídug! Mangurug ka
ngala kiyà," nán na.

37 Ay kane mawe da, ay tittu de Pedro
se Santiago se Juan na magwagi datu
kabulun na.
38 Ay kane dumatang da kitu balay
natu ap-apu, ay tu da la nga linapútán
datu gigìnán da nga magariguddò a
magsasángit nga pangngadùdukit.

39 Ay nán ne Jesus kane makalnà, “Tura
kayu agpà a magariguddò se makas-
asangit, ay akkan wayya nga natay ya an-
anà! Matúdug gala,” nán na.
40 Ay tútu pináas da, áta ammu da
nga kurug ga natay yin. Ay pinalawán
nada. Awan na nga pinalnà a sabáli kitu
netadágan natu an-anà, nu di tittu datu
maganà kitu an-anà ala se datu kabbulun
na.
41 Ay inimmán ne Jesus tu íma natu an-
anà se na nán, “Talíta kumi,” nán na. Ya
sarut nayán, ay “Bumángun ka isang,”
nán na.
42 Ay tútu dágus sala nga bummángun
kurug tu an-anà se nanalen, ta sangapúlu
se duwa dagun na ngin. Ay pinagballà da
pànang tun.
43 Ay akkan tutu wala nepekag-kagi ne
Jesus ki oray iinna nga tolay. Ay se na
piniddán tu an-anà ka kanan na.

6

Tu nammáas da ke Jesus
(Mat 13:53-58; Luc 4:16-30)

1 Ay nagtálaw kitúni ye Jesus se la mawe
kitu íli na kampela ngin nin. Ay kumíwid
pe datu tù-tùgúdán na.
2 Ay kane algaw wa aggiimáng, ay
nagtùgud kitu sinagoga da. Ay nas-
daáwan datu adu wa naggigìna kaggína
nga nán da, “Kawà nád ya nakammuwán
nedi ya tolay kadayán? Se kawà naya
naggayatán naya sírib na se ya pan-
nakabalin na nga mangwa kadaya nakas-
kasdáaw wa mà-màwa?
3 Di mà ittu yán tu karpinteru wa an-
anà ne Maria? Ay de Santiago se Jose
se Simon se Judas daya wawwági na?
Ay di mà a mag-agyán pe kanedi daya
wawwági na nga babbay?” nán da. Ay
ittu win tu akkan da nga angngurug gin
kaggína.
4 Ay tútu nán ne Jesus kaggída, “Maday-
dáyaw ya pagbàbànánan ne Dios kadaya
oray wà na nga íli, malaksid dala kiya íli
na kampela ngin nin se kadaya pan-pane
na se kadaya akkobung na,” nán na.
5 Ay díkod akkan nada mapassin-
gannán ka nakas-kasdáaw, áta akkan
da nga kurugan. Tittu wala datu ag-
aggisa nga magtatakit ta inimmán na nga
bummílag.
6 Ay pagballà nada tura da maddi man-
gurug kaggína.

Tu inangngibon ne Jesus kadatu san-
gapúlu se duwa nga tù-tùgúdán na
(Mat 10:5-15; Luc 9:1-6)

Ay nawe manin ne Jesus kadatu babba-
balay ya magtù-tùgud.
7 Ay kirrawán na datu sangapúlu se
duwa, ay se nada ibon nga matagduduwa
nga mawe magbàbànán. Ay niddán nada
pe ka turáy da nga mamatálaw kadaya
áran.
8 Ay binílin nada nga nán na, “Akkan
kayu tagge ya magbalubálun onu
magtuputúput onu magtagipirà. May
magtàdukud kayu wala,” nán na.
9 Ay pinagsapátus nada may akkan
nada tagge nga pinagbádu ka naglànù.
10 “Ay nu nágan na nga balay ya
linnà nu nga pagdagusán, ay akkan kayu
magal-alit kiyán panda ki agtálaw nu,”
nán na.
11 “Ay nu atán íli nga mangagáwa se
akkan manggìna kadakayu, ay panáwan
nuda ngala, ngamay sap-sapuwán nu
daya tápù kadaya bingil nu kiya aglikud
nu ngin nga mawe ka angngipakammu
nu wa nadakè ya kinuwa da kadakayu,”
nán ne Jesus kaggída.
12 Ay díkod ittu win tu nagkakápan datu
tù-tùgúdán na ngin, ay se da nebàbànán
nga masápul la makappoli daya tolay
kadaya bas-básul da.
13 Ay adu datu pinat-patálaw da nga ar-
áran kadatu tolay, se adu datu magtatakit
ta linùlosán da ka denu, ay bummílag da.

Tu nekatay tu Juan na marammawtisár
(Mat 14:1-12; Luc 9:7-9)

14 Ay nadámag pe natu Ari Herodes ya
mepanggap ke Jesus, áta nagdinnámag ya
ngágan na. Ay díkod nán datu duddúma
nga, “Aggína kam tu Juan na maram-
mawtisár ra linumtu kammin,” nán da.
“Ay túya atán ya pannakabalin na nga
mangwa kadaya nakas-kasdáaw,” nán da.
15 Ay nán datu duddúma nga mag-
baabáag, “E Elias yán,” nán da. Ay nán

datu duddúma nga, “Pagbàbànánan ne
Dios yán na ummán kadatu nunna nga
pagbàbànánan na kitun,” nán da.
16 Ay nán pe natu Herodes sa, “E
Juan kam yán na pinapútul ku kitun na
linumtu kammin,” nán na.
17 Ata tu Herodes kam tu namatiliw kitu
Juan se itu nagpebálud kaggína gapu kitu
Herodias sa ípág na nga atáwa tu Felipe,
áta inatawán na.
18 Ata kag-kagiyan peyang tu Juan kitu
Herodes ya, “Nadakè a atawán mu ya
ípág mu,” nán na kaggína.
19 Ay díkod túta inangngalùsaw natu
Herodias kitu Juan. Ay piyán na tutu wala
nga patayan ngamay áwan na nga màwa,
20 ta mansing tu Herodes kitu Juan, áta
ammu na nga namáru wa tolay, ay se
kur-kurugan na nge Dios. Nu magìna
na nge Juan, ay mariribù pànang, nga-
may pàgan na mà nga gigìnán datu kag-
kagiyan tu Juan.
21 May kane din umbet tin tu algaw wa
nekeanà tu Herodes, ay nagsay-am, se na
inayabán ngámin datu ap-apu ka Galilea
se datu kak-kapitán datu suldádu da se
datu ngámin na nangátu wa tolay kitúni.
22 Ay kane umbet tu an-anà tu Herodias
sa babbalásang se magsála kitu àráng de
Herodes se ngámin datu sangaíli na, ay
naganggam tutu wala pànang tu Herodes
se datu sangaíli na. Ay tútu nán na kitu
babbalásang, “Magadang ka oray iinna,
ay idde ku kikaw,” nán na.
23 “Ikari ku tutu wala nga idde ku oray
nágan naya piyám, oray gudduwa naya
pangiturayán ku,” nán na.
24 Ay tútu nawe tu babbalásang nga
nepamutù kitu ina na nu nágan natu ag-
ngan na kitu ári. Ay nán na, “Nágan naya
agngan ku?” nán na. Ay nán natu ina na,
“Ya úlu ne Juan na marammawtisár, nán
mu,” nán tu ina na.
25 Ay tútu nagulli tu babbalásang kitu
giyán natu ári se na nán, “Ya úlu ne Juan
na mamawtisár ya piyán ku wa iddem
kiyà kídi yin na nippapáy ka paláter,”
nán na.
26 Ay nagpannakit pànang tu ári, nga-
may gapu ta nekar-kari na kitu àráng
datu sangaíli na, ay akkan na makagi ya
akkan kaggína.
27 Ay díkod nepilbet na tu úlu tu Juan
kitu isa nga guwardiya. Ay tútu nawe tu
guwardiya nga pinútul tu Juan nga atán
kitu agba-balúdán.
28 Ay nilbet na tu úlu nga nippapáy
ka paláter, ay se na nga idde pe yin
kitu babbalásang. Ay díkod nidde natu
babbalásang pe yin kitu ina na.
29 Ay kane magìna datu tù-tùgúdán tu
Juan tu nàwa kaggína, ay nawe da nga
inalà tu baggi na ay se da netaman.

Tu nammangán ne Jesus kadatu limma ríbu wa tolay
(Mat 14:13-21; Luc 9:10-17; Jn 6:1-14)

30 Ay inumbet pe yin datu sangapúlu se
duwa nga nebon ne Jesus. Ay kinagi da
kaggína ngámin datu kinuw-kuwa da se
datu netù-tùgud da.
31 Ay adu pe datu tolay ya naglal-
bet kitu giyán da. Ay díkod oray tu
mangán, ay akkan matagammu de Jesus
se datu tù-tùgúdán na. Ay tútu nán na
kaggída, “Mawe tada nga magatittu ta
senu makemáng kayu ka bittì,” nán na.
32 Ay tútu nagbiray da ngin na nawe
magat-atittu kitu giyán nga áwan tolay.
33 Ngamay adu datu tolay ya nakasin-
gan kaggída kitu neduddúlay da, ay
nalásin dada. Ay díkod ngámin datu
naggayát kadatu il-íli da, ay nagsasal-ay
da ngala ta kumiguru da nga dumatang
kitu dúngan de Jesus. Ay nunna da nga
nakadatang.
34 Ay kane din maglagsi ye Jesus kitu
biray, ay nasingan na datu adu tutu wala
nga tolay, ay nakalakkán pànang kaggída
kane pak-pakilamtan na nga ummán da
ka karneru wa áwan ya magtar-tarakan
kaggída. Ay díkod túta ginayatán na
manin tu magtùgud kaggída. Ay adu tu
netù-tùgud na kaggída.
35 Ay kane din na gumídagídám mala
ngin, ay inumbet datu tù-tùgúdán na ngin
nga nán da, “Gídám min, ay áwan mà
babalay kídi ir-ir-er,” nán da.
36 “Ay túya napiya nu papannam mala
ngin daya tolay ta senu makammu da
kampela ngin nin na mawe magsápul ka

gatángan da nga kanan da kadaya íli se
kadaya babalay kiya lebulebut tada," nán
da.
37 Ngamay nán ne Jesus nga sum-
mungbát kaggída, "Iddán nuda ka kanan
da," nán na. Ay tútu summungbát da
kaggína nga nán da, "Kawà na pe ya pan-
galakkán mi ka igátang mi ka kanan da
nga magbanor ka duwa gatut ta denari,*"
nán da ke Jesus.
38 Ay tútu nán na, "Piga pikam tu
sinápay nu ta? Sinnan nu mán," nán
na. Ay tútu nawe da siningan, ay, "Atán
limma bukal se atán duwa nga sissida,"
nán da.
39 Ay díkod pinagtugaw na nga pinag-
babagtu datu tolay kitu kakadtán.
40 Ay díkod nagbagbagtu datu tolay.
Agmamagatut ta tolay tu duddúma nga
bagtu, ay aglilimma púlu tu duddúma.
41 Ay se la inalà ne Jesus sin datu limma
nga bukal sinápay se datu duwa ngabgi
nga sissida, se naglángad ka lángit nga
nagiyáman ke Dios gapu kadatun. Ay se
na sinappitappig tu sinápay se na pekípát
kadatu tù-tùgúdán na kadatu tolay. Ay
nepekípát na pe datu duwa nga sissida
kaggída ngámin.
42 Ay tútu nagkakán da, ay nabtug da
ngámin.
43 Ay nakùnud da pikam ka sangapúlu
se duwa nga baki nga bunna.
44 Ay limma ríbu tu bíláng datu lalláki
yala nga nangán.

Tu inannalen ne Jesus kitu otun danum
(Mat 14:22-33; Jn 6:15-21)

45 Ay kitu ligge ne Jesus nga mamuwà
kadatu tolay, ay pinaginunna na ngala
ngin datu tù-tùgúdán na nga pinagbatta
ta mawe da ka Betsaida nga panidmáng
natu pisung.
46 Ay kane maparbuwát na ngámin nin
datu tolay, ay nanùdu pe yin kitu bantay
ta mawe ya magkar-karárag.
47 Ay kane din gid-gidám min, ay uwad
din tu biray kitu túlad natu pisung. Ay
uwad kam me Jesus kitu bantay nga sissa.
48 Ay sisinnán na nga masulitán datu
tù-tùgúdán na ngin na makauweuwela ta
mepasabat tu báli kaggída. Ay kane din
danni láwa ngala ngin, ay dinatang nada
kitu giyán da. Ay nagdal-dalen kitu otun
tu danum. Ay làlápan nada kuma,
49 ngamay kane masingan da nga
magdal-dalen kitu otun tu danum, ay
dálin da nu balangobáng, ay tútu
nakasáraw da.
50 Ata nagansing da tutu wala kane
masingan da.
Ay tútu dágus sala nga nagúni ye Jesus
nga nán na kaggída nga, "Akkan kayu wa
magansing ta iyà kam ide," nán na.
51 Ay tútu nepagtakay kaggída ngin, ay
nakusap pe yin tu báli. Ay tútu pinagballà
da pànang ngin.
52 Ata oray tu kinuwa ne Jesus kadatu
sinápay, ay akkan da pe ya naaw-awátan,
áta akkan da mapal-pallíiw datu ur-uray
da panggap kitu sinápay.

Tu nammabílag ne Jesus kitu iGene-
saret ta magtakit
(Mat 14:34-36)

53 Ay kane dummung da ngin ka
dammáng nga ittu tu nangibansiyán da
kitu biray da, ay gumàdáng da ka Gene-
saret.
54 Ay kane maglagsi da, ay nalásin datu
tolay ye Jesus,
55 ay nedámag da kadatu ngámin na
tolay kitúni ya íli. Ay díkod nilbetán
da ngámin datu magtatakit kitu pag-
pagiyanán da ke Jesus ta paagásan dada
kaggína.
56 Ay oray ka wàna tu angngayán ne
Jesus nga babbabalay se il-íli se kadatu
agtatáwan, ìmuwán pe datu tolay datu
magtatakit kaggína ay se da makim-
imallà kaggína nga tùbítan da kuma oray
tu arumaymáy yala natu bádu na. Ay
ngámin datu nakatùbit, ay bummílag da.

7

Ya gagángay nga mepanggap ki panag-
baggu
(Mat 15:1-9)

* **6:37 6:37** Ya isa nga dinari ay ittu ya suwildu naya magub-ubra ki tangalgaw.

1 Ay isa ngalgaw uwad da nga Pariseo
se datu maragtùgud ki lintag nga gayát ka
Jerusalem nga inumbet ka giyán ne Jesus.
2 Ay kane magkakán da, ay nasingan da
nga mangán nala datu duddúma nga tù-
tùgúdán ne Jesus nga naragit datu íma
da. Akkan da nagbaggu.
3 (Ata kadatu Pariseo se kadatu
duddúma nga Judyu, ay kurugan da
pànang tu gagángay datu mannákam da
nga akkan da mangán nu akkan da pikam
kapiyánan tu magbaggu.
4 Ay se páda na pe kadaya gatángan da
kadaya sininda, ay akkan da makkán nu
akkan munna nga mabguwán. Ay adu
pikam daya gagángay datu mannákam
da nga pà-pàgan da, ummán kiya aggalin-
saw kadaya akap, se aggúgát da kadaya
aglutuwán da se datu aruminta da nga
bága.)
5 Ay tútu nagsaludsud datu Pariseo se
datu maragtùgud ki lintag ke Jesus nga
nán da, "Tura akkan surútan daya tù-
tùgúdán mu daya nasur-súru tada nga
gagángay datu mannákam tada mepang-
gap kiya panagbaggu? Mangán da ngala
nga akkan na nagbaggu," nán da.
6 Ay tútu nán ne Jesus kaggída, "Kurug
mà tu kinagi natu Isaias ka mepanggap
kadakayu wa tolay ya magpì-pìmáru nga
nán na kídi,
'Dayáwan dà dedi ya tolay ngamay kiya
úni da ngala. Ata ya kurug na, ay
adayyu ya ur-uray da kiyà.
7 Ay díkod áwan sur-surbi naya
panagday-dáyaw da kiyà, áta daya
gagángay tolay yala daya isur-súru da,
nga nán da nga bílin pe ne Dios sin,'
nán natu nesúrát ta kinagi tu Isaias."
8 "Akkan nu pagan-anu datu bil-bílin ne
Dios, ta pà-pàgan nu wa kur-kurugan nin
daya sur-súru daya tolay yala," nán na
kaggída.
9 Ay nán na pe kaggída, "Dakayu ay
nasírib kayu wa mangalílaw kiya bílin ne
Dios ta senu mekurug nu daya gagángay
nu wa tolay kampela ngin nin," nán na
kaggída.
10 "Ata nán natu Moses nga, 'Ipatag mu
ya amám se ya inám. Ay ngámin daya
makakagi ka nadakè kiya ama na se ina
na, ay masápul la matay,' nán na.
11 Ngamay isúru nu mà nga nu atán
tolay nga atán ya iseng na kuma kiya
ama na se ina na, ay ipalúbus nu mà
nga nán kaggída, 'Iddè kuma kadakayu
idi ka iseng ku kadakayu may akkan ku
wa midde yin ta iddè ke Dios,' nán na.
12 Ay díkod ipalúbus nu idi ya tolay, nga
áwan na ngala ngin na iseng kiya ama na
se ina na.
13 Ay nu ummán kiyán, ay akkan nu
win na pinagan-anu ya bílin ne Dios
gapu wala kiya angngikurug nu kadaya
gagángay ya isur-súru nu kadaya tolay.
Ay adu pikam daya duddúma nga ummán
kadedi ya kuk-kuwaan nu," nán ne Jesus.

Daya mamaragit kadaya tolay (Mat 15:10-20)

14 Ay kirrawán ne Jesus datu tolay, ay se
na nán kaggída, "Gìnán nu idi ya kagiyan
ku kadakayu ta senu maawátan nu pe,"
nán na kaggída.
15 "Akkan wayya nga ittu mamar-
paragit kiya isa nga tolay daya makkán
na, nu di daya meúni na daya mamaragit
kaggína.
16 Ay dakayu wa maggigìna ay awátan
nu lugud ya magìna nu," nán na.
17 Ay tútu pinanáwan ne Jesus sin datu
tolay, ay se la nawe kitu balay da. Ay
tútu nagsaludsud datu tù-tùgúdán na
mepanggap kitu pangárig na.
18 Ay tútu nán na kaggída, "Oray
dakayu gane, ay akkan nu wa
maawátan?" nán na. "Akkan nu kadi
pikam ammu nga oray nágan naya kanan
naya isa nga tolay, ay akkan wayya ittu
ya mamadakè kaggína.
19 Ata akkan na mawe kiya uray na,
nu di mamanda ngala kiya sinay na, ay
lumawán kammin." (Díkod, nepakammu
na nga nadalus daya ngámin akakkanan.)
20 "Ngamay daya maggayát kiya uray
naya tolay, ay ittu dayán daya mamadakè
kaggína.
21 Ata ya uray ya paggayatán daya
nadakè a pan-panúnut naya isa nga tolay,
ummán kiya nadakè a mepanggap kiya

laláki se babay se ya magtákaw se ya pumatay
22 se manaládag, se magágum se mangultit se duddúma pikam ma ki-
nadakè. Ya umsil se ya mamad-padakè se ya magpang-pangátu se ya magpang-
pangrát. Maggayát ngámin dayán ki uray naya tolay.
23 Ay tú ngámin dedi nga nadakè daya mepalawán na maggayát kiya ur-uray daya tolay nga mamaragit kaggída," nán ne Jesus.

Tu angngurug tu babay nga iSiria (Mat 15:21-28)

24 Ay se yala nawe manin ne Jesus kadatu il-íli nga adanni ka Tiro se Sidon. Ay linumnà kitu isa nga balay kitúni, ay piyán na kuma nu áwan ya makammu. Ngamay akkan makaturáy ta nammuwán kammala datu tolay.
25 Ay uwad isa nga babay nga atán an-anà na nga babay nga naar-aránan. Nagìna na pe yin ya mepanggap ke Jesus. Ay inumbet ta nagukkab kitu àráng ne Jesus nga
26 nakim-imallà, ta papatálaw na kuma tu áran na nagunag kitu an-anà na. Ay akkan Judyu tun na babay ta neanà ka Fenisia nga isa nga íli ka Siria.
27 Ay tútu nán ne Jesus kaggína, "Akkan rumbang nga alà ta ya akakkanan daya annánà ka ipakkán ta kadaya átu. Masápul la panganan ta pikam daya annánà," nán ne Jesus.
28 Ay nán tu babay ya summungbát, "Kurug yán Apu, may daya átu, ay kanan da mà pe daya bugta daya annánà kiya sídung tebol da," nán na.
29 Ay tútu nán ne Jesus kitu babay, "Ay gapu kiyán na kinagim, ay mawe ka lugud din, ta nagtálaw win tu áran kitu an-anà mu," nán na.
30 Ay nawe kurug gin tu babay, ay dinatang na ngin tu an-anà na nga magid-idda. Ay nagtálaw kurug gin tu áran kaggína.

Tu inangngágas ne Jesus kitu tolay ya bangngag

31 Ay nagtálaw manin ne Jesus ka íli ka Tiro se manalen ka Sidon se kitu sakúpan na Decapolis, se magulli kammin kitu dappit pisung ka Galilea.
32 Ay uwad nangilbet ka tolay ya bangn-gag se tápap pe. Ay se da makim-imallà ke Jesus nga immán na din.
33 Ay díkod, nead-adayyu ne Jesus tu tolay kadatu adu wa tolay ta senu mag-adudduwa da kampela ngin nin. Ay se na nedùdù tu intutuldu na kitu talínga natu tolay, ay se na linuluwán se na iikkam kitu díla na.
34 Ay se naglángad ka lángit se naka-pangtád, se na nán, "Ippata," nán na. Ay "malùtán" ya sarut na.
35 Ay dágus sala nga makagìna tu tolay pe yin. Ay se nawangdát pe yin tu aggúni na.
36 Ay binílin ne Jesus datu tolay nga áwan da kuma nga pangikag-kagiyán nga tolay, ngamay gummagat da mán kam-min na nangibàbànán kitu nàwa.
37 Ay ngámin datu nakagìna kitu dámag, ay pinagballà da nga nán da, "Napiya ngámin daya kuk-kuwaan na," nán da. "Ta oray bangngag se tápap, ay pakagìnaan na se paguniyan na ka napiya," nán da.

8

Tu nammangán ne Jesus kadatu appát ríbu wa tolay (Mat 15:32-39)

1 Ay akkan pikam ma nabayág ka panda, ay nagguurnung manin datu tolay kitu giyán ne Jesus. Ay áwan da nga kanan nin. Ay tútu kirrawán ne Jesus datu tù-tùgúdán na, ay se na nán kaggída,
2 "Makalakkán nà kadedi ya tolay ta tallu nga algaw da ngin na nebul-bulun kadàtada, ay áwan da nga kanan.
3 Ay nu papannan kuda nga sibbibisin, ay get mullaullap da kiya dálen. Adayyu pe din ya naggayatán daya duddúma," nán na.
4 Ay tútu nán datu tù-tùgúdán na kaggína, "Ay mapaanna ya amangán tada kídi ya ir-ir-er kiya ummán kídi kaadu nga tolay?" nán da.
5 Ay tútu nán ne Jesus kaggída, "Piga bukal sinápay ya atán kadakayu ta?" nán na. Ay nán da, "Atán pittu," nán da.

6 Ay díkod pinagtugaw ne Jesus sin datu
tolay kitu lusà. Ay se na inalà datu pittu
wa sinápay se na la nga nagiyáman ke
Dios, ay se nada sinappitappig, ay se na
nepekípát kadatu tù-tùgúdán na kadatu
tolay.
7 Ay uwad da pe ya bittè a bibittì a
sissida da. Ay inalà pe ne Jesus se na
la pe ya nagiyáman ke Dios, ay se na
pe nepekipakípát kadatu tù-tùgúdán na
kadatu tolay.
8 Ay nangán da ngámin, ay nabtug da
ngámin pe. Ay nakùnud da pikam ka
pittu baki nga bunna da.
9 Ay moli appát ríbu datu tolay ya
nagkakán. Ay se la pinapan ne Jesus datu
tolay.
10 Ay nagtakay da pe se datu tù-tùgúdán
na kitu biray, se da makìtuway kadatu
tolay. Ay nawe da ka Dalmanuta.

Tu agpepassingan datu Pariseo ka nakas-kasdáaw ke Jesus (Mat 16:1-4)

11 Ay kane din na isa ngalgaw, ay inum-
bet manin datu Pariseo wa makisuw-
suway kaggína ta piyán da nga sisímán.
Ay ittu tu agpàwa da kaggína ka nakas-
kasdáaw wa maggayát ka lángit.*
12 Ay tútu nakapangtád de Jesus nga
nán na, "Taanna, tura piyán pikam
mala dedi ya tolay nu atán mepassingan
kaggída nga nakas-kasdáaw. Ngamay
kurug idi ya nán ku kadakayu nga áwan
nin ya mepassingan na pagilasínán nu wa
tolay," nán na.
13 Ay tútu nagtakay da kammin kitu
biray se da panáwan da, ay seda mawe
ka dammáng natu pisung.

Ya Pamalbád daya Pariseo (Mat 16:5-12)

14 Ay kane din na atán da ngin kitu
dammáng, ay nadamdam da nga nalig-
panán da ya nagbálun ka sinápay, ay
tang-tangabukal tu atán kaggída kitu bi-
ray da.
15 Ay nán ne Jesus kaggída, "Sin-sinnan
nu se taronan nu ya pamal-palabbád daya
Pariseo se Ari Herodes," nán na.
16 Ay tútu binàbànán da tu kinagi ne
Jesus nga nán da, "Kinagi na tun ta ammu
na nga áwan tada bálun nga sinápay,"
nán da.
17 Ngamay nammuwán ne Jesus tu ki-
nagi da. Ay tútu nán na kaggída, "Tura nu
pagbàbànánan ya áwan nakapangitúgut
kadakayu ka sinápay? Akkan kayu agpà
makaaw-áwat pikam ta! Kumulnit pe yin
daya ur-uray nu ta?" nán na.
18 "Simmamata kayu, ay tura nu di
masingan! Se sittatalínga kayu pe, ay tura
kayu di makagìna! Naligpanán nu win ta,
19 tu inannappitappig ku ka limma
bukal sinápay nga para kadatu limma
ríbu wa tolay! Ay piga baki datu napnu
kitu bunna da nga inùnudán nu ta?" nán
na. "Sangapúlu se duwa," nán da nga
summungbát.
20 "Ay ummán pe kitu pittu wa bukal la
sinápay ya sinappitappig ku para kadatu
appát ríbu wa tolay. Piga baki tu bunna
nga naurnung nu?" nán na. Ay, "Pittu
baki," nán da nga summungbát.
21 Ay se na la nán kaggída, "Ay akkan
nu nád pikam mala maawátan tu nán
ku?" nán na.

Tu inammakasingan ne Jesus kitu iBetsaida

22 Ay kane atán da ngin ka Betsaida,
ay uwad da tolay ya nangilbet ka kúláp
ke Jesus, ay nakim-imallà da kaggína nga
immán na din.
23 Ay díkod binaybay ne Jesus tu kúláp,
se na ilawán kitu babalay. Ay se na
luluwán tu mata na se na iparotun tu
íma na kaggína, ay se na saludsúdan,
"Makasingan ka ngin?" nán na.
24 Ay tútu, "Ò. Masingan ku daya
tolay may ummán da ka magdal-dalen na
káyu," nán na.
25 Ay tútu inimmán manin ne Jesus tu
mata natu tolay, ay se kappiyánan tu tolay
tu isissingan na. Ay tútu nagwada kam-
min nin tu isissingan na kadatu ngámin
nin.
26 Ay se la pinapan ne Jesus sin tu tolay
kitu balay da, ay binil-bílin na nga nán na,

* **8:11 8:11** Daya nakas-kasdáaw ay ittu ya pangammuwán da nga e Dios ya nangibon kaggína.

"Akkan ka tagge maw-awe kiya íli," nán na kitu tolay.

Tu inangngagi ne Pedro nu iinna kurug ge Jesus
(Mat 16:13-20; Luc 9:18-21)

27 Ay netul-túluy de Jesus se datu tù-tùgúdán na tu nagdal-dalen ta mawe da ka íli Cesarea nga sakúpan na Filipos. Ay kaggída nga magdal-dalen, ay sinaludsúdán ne Jesus da nga nán na, "Iinna ngà kanu wa nán daya tolay?" nán na.
28 Ay tútu nán da nga summungbát, "Nán daya duddúma nga ikaw kanu tu Juan na marammawtisár. Ay e Elias ka kanu wa nán daya duddúma. Ay nán pe daya duddúma nga isa ka nga pagbàbànánan ne Dios kitun nga linumtu," nán da.
29 Ay, "Dakayu, iinna ngà ka nán nu?" nán na kaggída na. Ay e Pedro tu summungbát nga nán na, "Ikaw ya Cristo," nán na.
30 Ay binílin ne Jesus da tutu wala nga akkan da kag-kagiyan tun na mepanggap kaggína ki oray iinna nga tolay.

Tu nunna nga angngagi ne Jesus kiya katay na
(Mat 16:21-28; Luc 9:22-27)

31 Ay nanggayát kitun na oras, ay ginayatán ne Jesus sin tu mangipakammu kadatu tù-tùgúdán na, nga masápul la adu ya kapal-palakkán naya nengágan da kitun ka An-anà Tolay. Ta lùsawan daya pangmanàman da nga Judyu se daya apapu daya pappádi se daya maragtùgud ki lintag. Patayan da ngamay lumtu kammin kiya mekàlu wa algaw.
32 Ay kinagi na tutu wala yán nga akkan na nepà-pàlíli. Ay tútu inaptán ne Pedro we Jesus nga neadudduwa kitu ad-adayyu se na lùsawan.
33 Ay nagbaliwág ge Jesus se umàráng kadatu tù-tùgúdán na se na nga kinalùsaw we Pedro nga nán na, "Umadayyu ka kiyà, Sairu!" nán na. "Ta akkan na panaglam-lammat nga gayát ke Dios ya panaglam-lammat mu, nu di gayát ki tolay yala," nán na.
34 Ay pinaadanni ne Jesus datu tù-tùgúdán na se datu adu wa tolay kaggína, se na nán kaggída, "Ay nu iinna ya maminya nga magbalin ka tolay ku, ay masápul la kaligpanán na ya mepanggap ki baggibaggi na kampela ngin nin. Ay se na bugtúngan ya krus na, ay se la kumíwid kiyà.
35 Ata ngámin daya magkikenga kiya biyág da ka mepanggap kiyà, ay tú dayán daya mangiwágà kiya pakabiyágan da kuma ka áwan panda. Ngamay daya akkan magkikenga kiya biyág da gapu kiyà se kiya Napiya nga Dámag, ay tú dayán daya makasmà kiya pakabiyágan da ka áwan panda.
36 Ata áwan wayya nga magun-gun-ud naya isa nga tolay oray nu kuw-kuwa na ya ngámin na atán kídi ya kalawagán, nu killotán na ya pakabiyágan na ka áwan panda.
37 Ay áwan pe wayya nga mabalin na idde naya isa tolay ta senu málà na ya pakabiyágan na ka áwan panda.
38 Ay nu kìpattán nà ya isa nga tolay se iya bàbànán ku kiya pagad-aduwán daya maragbásul se áwan angngurug ga tolay, ay kìpattán ku pe, iyà nga nengágan da kitun ka An-anà Tolay, nu umbet tà a sittuturáy kiya turáy ne Dios nga Ama ku. Ay kiyán na ilalbet ku ay kabul-bulun ku daya anghel ku," nán na.

9

1 Ay se na la nán kaggída, "Ay kurug idi nga kagiyan ku kadakayu, nga atán da kadakayu kídi ya akkan matay panda kiya akasingan da kiya naturáy nga angngituráy ne Dios," nán na.

Tu nekaussi natu singan ne Jesus
(Mat 17:1-13; Luc 9:28-36)

2 Ay kane din annam ngalgaw ka panda, ay nekíwid ne Jesus nge Pedro se de Santiago se Juan nga magwagi. Ay nawe da nga nagatittu kitu alingúdu wa bantay. Ay kitu kaatán da kitúni, ay naussi tu singan ne Jesus kaggída nga magsisíngan.
3 Ay tu bádu na, ay pummusà tutu wala pànang nga áwan makadna kitu pusà na kídi ya kalawagán.

4 Ay pinagkìlát da ngala tu Moses se tu
Elias nga makibàbànán ke Jesus.
5 Ay tútu nán ne Pedro ke Jesus, “Mis-
turu, napiya ngala ta atán kami pe kídi,
ta mangwa kami ka tallu wa baw-bawi.
Kuwa mu ya isa, ay kuwa Moses ya isa,
ay kuwa ne Elias ya isa,” nán na.
6 Ngamay akkan na urauray tu kinagi
na, áta nagansing da tutu wala.
7 Ay se da la naangpán, ay uwad úni ya
nagìna da nga naggayát kitu angap, nga
nán na, “Tú idi ya An-anà ku wa pà-pàgan
ku. Manggìna kayu kaggína,” nán na.
8 Ay kane sinnan da tu lib-lebut da, ay
áwan da masingan na kabulun da ngin,
nu di e Jesus sala.
9 Ay kitu annagut da ngin kitun na
bantay, ay binil-bílin ne Jesus da nga
akkan da ikag-kagi ki oray iinna tu nasin-
gan da panda kitu ilaltu na kammin na
nengágan da kitun ka An-anà Tolay.
10 Ay díkod kinurug da tu kinagi na,
ngamay nagsisinnaludsúdán da kampela
ngin nin tu sarut natu mepanggap kitu
ilaltu na kammin.
11 Ay se da la nagsaludsud kaggína
nga nán da, “Taanna tura nán daya
maragtùgud ki lintag nga munna pikam
ma umbet tu Elias nga pagbàbànánan ne
Dios,” nán da.
12 Ay summungbát te Jesus nga nán na,
“Kurug ga munna nga umbet te Elias nga
mangappiya kiya ngámingámin. Ngamay
di mà a nesúrát kadatu bàbànán ne Dios
nga masápul la pal-palakkan daya tolay
ka napanat ya nengágan da kitun ka An-
anà Tolay, se irupat da pe?” nán na.
13 “Ngamay kagiyan ku kadakayu wa
inumbet tin tu Elias, ay kinuwa da ngala
kaggína tu piyán da nga ummán kitu nán
natu nesur-súrát panggap kaggína,” nán
na.

Tu nammabílag ne Jesus kitu an-anà a magkangkang
(Mat 17:14-21; Luc 9:37-43a)

14 Ay kane makadatang da kitu giyán
datu duddúma nga tù-tùgúdán na, ay
adu datu tolay ya nasingan da kitúni, ay
uwad da pe ya maragtùgud ki lintag nga
makisuw-suwáy kadatu tù-tùgúdán na.
15 Ay kane masingan datu tolay ye
Jesus, ay naganggam da pànang, ay tútu
nagtatagtág da nga summabat kaggína.
16 Ay tútu nán ne Jesus kaggída, “Nágan
naya pakisuw-suwayán nu kaggída?”
nán na.
17 Ay uwad isa kadatu tolay ya nagkuna
nga, “Misturu, nilbet ku kikaw ya an-anà
ku wa laláki ta nagunggán áran, nga ittu
ya namagúmal kaggína.
18 Ay káda sumru ya sinakit na, ay
mìtol lala. Ay magbúgabúgà ya bugung
na, ay magngar-ngarasiyat se kumítur pe.
Papatálaw ku kadaya tù-tùgúdán mu ya
áran, may akkan da mabaal,” nán na.
19 Ay tútu nán ne Jesus nga sum-
mungbát, “Dakayu wa tolay kadedi nga
al-algaw nga áwan angngurug. Tagay yà
in na molaw ngamay anúsán ku wala ya
sumeng kadakayu. Ilbet nu kídi ya an-
anà,” nán na.
20 Ay tútu nilbet da tu an-anà ke Jesus.

Ay kane masingan natu áran ne Jesus,
ay pinagkangkang na tu an-anà. Ay
nekálin tu an-anà se magkur-kurisagsag
se magbúgabúgà tu bugung na.
21 Ay nagsaludsud de Jesus kitu ama
natu an-anà nga nán na, “Kannungay
naya inanggayát nayán mapak-pakuna
kiyán ta?” nán na. “Nekab-kabittì na
kammala ngin nin,” nán na.
22 “Ay nakírad tutu wala nga isungap
naya áran kiya apuy se ipisù na kiya
danum nu duddúma ta asippatayan na.
Ay túya kalakkán nakami agpà ta sengán
nakami nu mabaal mu,” nán na.
23 Ay tútu nán ne Jesus, “Taanna, tura
mu nán nu mabaal mu,” nán na. Ay,
“Màwa mà ya ngámin kiya tolay ya man-
gurug ke Dios,” nán na.
24 Ay tútu nán tu ama natu an-anà a
nesáraw, “Mangurug gà,” nán na. “May
sengán nà ta nakapsut ya angngurug ku,”
nán na.
25 Ay kane masingan ne Jesus datu adu
wa tolay nga maglalbet kaggína, ay tútu
linùsaw na tu áran nga nán na, “Ikaw wa
áran na namagúmal se namagbangngag
kídi ya an-anà, lumawán ka, ay maddi-
addi ka ngin kaggína,” nán na.

26 Ay tútu nakapáuy tu áran se na
pinagkangkang tu an-anà se la nga
nagtálaw, ay ummán tutu wala ka innát
tu an-anà. Ay tútu nán datu duddúma
nga, “Natay!” nán da.
27 Ngamay kane immán ne Jesus tu íma
natu an-anà se na bangúnan, ay nagsíkád
dala nga dágus.
28 Ay kane uwad de Jesus kitu balay
yin, ay tittu da ngin se datu tù-tùgúdán
na. Ay nagsaludsud da kaggína nga nán
da, “Taanna, tura mi akkan mapatálaw tu
áran?” nán da.
29 Ay tútu nán ne Jesus kaggída, “Ma-
patálaw wala daya ummán kadatun na
áran gapu ki kar-karárag,” nán ne Jesus
kadatu tù-tùgúdán na.

*Ipakammu manin ne Jesus ya pan-
nakatay na*
(Mat 17:22-23; Luc 9:43-45)

30 Ay nagtálaw da kitúni nga giyán, ay
nanalen da ka Galilea. Ay akkan piyán ne
Jesus nga atán makammu kitu giy-giyán
na,
31 áta piyán na nga suruwán datu tù-
tùgúdán na. Ay nán na kaggída, “Ipatiliw
dà a nengágan da kitun ka An-anà Tolay.
Patayan dà, ngamay kiya mekàlu wa
algaw ay lumtu wà kammin,” nán na.
32 Ngamay akkan naaw-awátan datu tù-
tùgúdán na tu kinagi na, may magansing
da la nga manaludsud kaggína.

*Ya kangatuwán kiya pangiturayán ne
Dios*
(Mat 18:1-5; Luc 9:46-48)

33 Ay se da la dumatang ka Capernaum.
Ay kane atán da kitu isa balay kitúni,
ay nagsaludsud de Jesus kaggída nga nán
na, “Nágan natu pagsuw-suwayán nu kitu
dálen?” nán na.
34 May áwan makoni a, ta nagsuw-
suwayán da nu iinna tu kangatuwán
kaggída.
35 Ay díkod nagtugaw we Jesus se na
pinaderun datu sangapúlu se duwa se na
nán kaggída, “Ya maminya nga magbalin
ka kangatuwán, ay masápul la ittu kuma
ya kababaán kadakayu ngámin se aggína
pe ya bátug asassu nu,” nán na.
36 Ay se la nangalà ka isa nga an-anà
se na ipasíkád kitu àráng da. Ay se na
tàboyatan nga nán na,
37 “Nu iinna ya mamatag kídi ya an-anà
gapu kiya angngurug na kiyà, ay bíláng
iyà ya pinatag na. Ay daya mamatag kiyà,
ay akkan nala nga iyà ya pinatag da, nu
di pe iya nangibon kiyà.”

*Pumane kadàtada ya akkan na ku-
magúra kadàtada*
(Luc 9:49-50)

38 Ay nán tu Juan ke Jesus, “Apu,
nakasingan kami ka tolay nga magusár
ki ngágan mu nga magpatálaw ka áran
kadaya naar-aránan na tolay, ngamay
pinongát mi ta akkan tada mà kabulun,”
nán na.
39 Ngamay nán ne Jesus kaggína,
“Akkan nu pongatan, ta áwan ya makàwa
ka nakas-kasdáaw nga mangusár kiya
ngágan ku se nà ala nga pad-padàsán nin
nu kuwa.
40 Ta nu iinna ya akkan kumagúra
kadàtada, ay kabulun tada,” nán na.
41 “Ay dam-damdamman nu idi,” nán
ne Jesus nga, “nu iinna ya makidde
kadakayu ka danum gapu ta tolay nakayu
win ne Cristo, ay akkan wayya nga di
magun-gunaán,” nán na.

*Ya kuwaan ta kiya gapu naya pak-
abasúlán ta*
(Mat 18:6-9; Luc 17:1-2)

42 “Ngamay nu iinna nga tolay ya gapu
naya pakabasúlán dedi ya annánà nga
mangurug kiyà, ay napiya ngala kiyán
na tolay nu mabissinán ka abay ya batu
ya bùlaw na se la mepisù kiya kadalmán
naya bebay.
43 Ay díkod nu ímam ya gapu naya
pakabasúlám, ay pùdam, ta napì-piya
nga pukul ka nga mawe ka lángit may
iya duwa íma nga mawe ka impiyernu
nga ittu ya giyán naya apuy ya akkan
mataatay.
44 Ay kiyán na giyán ay ittu ya giyán
daya aggat ta akkan mataatay se apuy ya
akkan mataatay.
45 Ay páda na pe nu ya síkil mu ya gapu
naya pakabasúlám, ay pùdam pe yala, ta
napì-piya ngala ya áwan síkil la mawe

ka lángit may iya duwa síkil la mawe ka
impiyernu.
46 Ay kiyán na giyán ay ittu ya giyán
daya aggat ta akkan mataatay se apuy ya
akkan mataatay.
47 Ay ummán pe nu ya isa matám ya
gapu naya akabásul mu, ay tukilan mu
wala ngin. Ata napì-piya ya sissa ya
matám ma mawe ka pangiturayán ne
Dios, may iya duwa mata nga mippan ka
impiyernu.
48 Ay ittu yán ya giyán daya akkan
mataatay ya aggat se akkan mataatay ya
apuy.
49 Ata ngámin tolay ay madalusán ka
apuy, ta senu áwan nin ya makadadál
kaggída nga ummán kiya akakkanan na
maasinán ta akkan pe yin na madadál.
50 Nasurbi ya asin, may nu mippà
ya apet na, ay akkan ta mabalin na
mapaapet tin. Ay màwa nu din ya
màwa naya asin ta senu napiya ya panag-
bubúlun nu," nán ne Jesus.

10

Tu nesur-súru ne Jesus mepanggap kiya magadi
(Mat 19:1-12; Luc 16:18)

1 Ay se yala nagtálaw manin ne Jesus
kitúni, se la nawe ka probinsiya Judea
se kitu panidmáng tu wángag Jordan.
Ay adu manin datu tolay ya gummánat
kaggína, ay nesúru nada ta ittu tu gangay
na.
2 Ay uwad da pe ya Pariseo wa inumbet
ta magsisim kaggína. Ay nán da kaggína,
"Meallang nád kiya lintag, nga magadi ya
isa nga laláki kiya atáwa na?" nán da ke
Jesus.
3 Ay tútu sinungbátan ne Jesus da ka
saludsud nga nán na, "Nágan natu bílin
ne Moses kadakayu ta?" nán na.
4 Ay summungbát da nga nán da,
"Nepalúbus natu Moses kiya lintag na
nga mangwa ya laláki ka kasurátan kiya
atáwa na, ay se yala nga magadi," nán da.
5 May nán ne Jesus kaggída,
"Nepalúbus tu Moses nga magadi kayu
kadaya atáwa nu gapu kiya kinasúkir
nu," nán na.
6 "Ngamay akkan ummán kiyán kuma
ya kàwaán na, ta kitu inanggayát natu
nekàwa naya kalawagán, ay kinuwa ne
Dios ya tolay ka laláki se babay.
7 Ay gapu kídi, ay panáwan naya laláki
daya maganà kaggína ta mawe na kobun-
gan ya atáwa na.
8 Ay magbalin da nga duwa ka sissa,"
nán na. "Ay díkod akkan da nga duwa
ngin, nu di da nga sissa ngin.
9 Díkod, akkan mabalin na pagsibnaan
naya tolay ya pinagamung ne Dios," nán
na.
10 Ay kane lumnà da kammin kitu balay,
ay sinaludsud manin datu tù-tùgúdán na
tu kinagi na.
11 Ay nán na kaggída, "Ya laláki nga
mangigsán kiya atáwa na, ay se man-
gatáwa ka sabáli, ay bíláng nga man-
aládag yán.
12 Ay páda na pe kiya babay, nu magadi
pe kiya atáwa na se umatáwa pe ka sabáli
ay makidaládag pe yán," nán na.

Tu angngikarárag ne Jesus kadatu annánà
(Mat 19:13-15; Luc 18:15-17)

13 Ay uwad da nga nangilbet kadatu
annánà da ke Jesus, ta senu immán nada.
May kinalùsaw datu tù-tùgúdán na da.
14 Ngamay kane masingan ne Jesus tu
kinuwa da, ay nalùsaw. Ay tútu nán
na, "Palubúsán nu wala daya annánà nga
umbet kiyà. Akkan nuda nga paddiyan,
áta ummán kadedi ya annánà daya itur-
turayán ne Dios kiya pangiturayán na,"
nán na.
15 "Ay lam-lamtan nu idi nga kagiyan
ku, nga akkan kurug ga málà kiya pan-
giturayán ne Dios oray iinna, nu akkan
na peturayán ke Dios nga ummán kiya
agpeturáy dedi annánà."
16 Ay tútu inàrun na datu annánà se na
iparotun tu íma na kaggída se nada nga
nekar-karárag.*

Tu nabànáng nga bag-bagu
(Mat 19:16-30; Luc 18:18-30)

* **10:16 10:16** Onu "binindisiyonán."

17 Ay kane din na magrabbuwát te Jesus
sin, ay uwad laláki nga inumpal kaggína,
ay se magpalintud kitu àráng na nga nán
na, “Namáru nga Misturu!” nán na ke
Jesus. “Kagiyan mu mán kiyà nu nágan
naya kuwaan ku ta senu mabiyág gà ka
áwan panda,” nán na.
18 Ay nán ne Jesus kaggína, “Tura nà
ingágan ka namáru,” nán na, “ay áwan
mà ya namáru nu di e Dios sala!” nán na.
19 “Ay nu mepanggap kitu saludsud
mu, ay ammum mà datu bil-bílin ne
Dios nga, ‘Akkan ka pumatay, akkan ka
manaládag, akkan ka magtákaw. Akkan
ka magbusid, akkan ka mangultit. Ipatag
mu ya amám se inám,’ nán na,” nán ne
Jesus.
20 Ay tútu, “Misturu, nanggayát kitu
kabittì ku, ay sur-surútan ku ngámin
dayán na bil-bílin,” nán natu bag-bagu.
21 Ay binubutgán ne Jesus ta pinatag
na. Ay se na nán, “Atán pikam isa
nga masápul la kuwaam. Mawem iláku
ngámin daya kuw-kuwám, ay se mu
idde kadaya napubri ya paglakúwám, ay
díkod ya bànáng mu, ay atán ka lángit
tin. Ay se ka la nga kumíwid kiyà,” nán
na.
22 Ay kane magìna natu bag-bagu tun,
ay naglamma ngala, ay sippapannakit
ta namánaw ke Jesus, áta nabànáng
pànang.
23 Ay se la ummàráng nge Jesus ka-
datu tù-tùgúdán na se na nán kaggída,
“Nganna ya inagsulit daya babànáng nga
meráman kiya pangiturayán ne Dios,”
nán na.
24 Ay akkan ammu datu tù-tùgúdán
tu pamàyanán da kitun na kinagi na.
Ngamay netul-túluy ne Jesus tu kagiyan
na nga nán na, “Annánà ku, nasulit
kurug meráman kiya pangiturayán ne
Dios daya tolay ya ittu dala pagtalgad ya
kinabànáng da.
25 Ikagì kadakayu nga nalà-lapat tala
nga lumbut kiya abbut dágum ya kámel
may iya keráman daya nabànáng kiya
pangiturayán ne Dios,” nán na.
26 Ay díkod nasdaáwan pànang datu
tù-tùgúdán na nga nán da, “Iinda lugud
daya málà kiya pangiturayán ne Dios?”
nán da.
27 Ay binubutgán ne Jesus da nga nán
na, “Akkan màwa daya tolay yala idi, may
áwan ya di màwa ne Dios,” nán na.
28 Ay tútu nán ne Pedro wa sum-
mungbát, “Ay paanna kami, ay nigsán mi
ya ngámingámin gapu kiya ikikkíwid mi
kikaw?” nán na.
29 May nán ne Jesus kaggída, “Ik-
agì ya kurug kadakayu, nga nu iinna
ya namánaw kiya balay na se kadaya
wawwági na onu daya ina na se ama na,
onu kadaya annánà na onu ya lusà na
gapu kiyà se kiya Napiya nga Dámag,
30 ay ad-adu may tu nigsán na ya
mepatáli nga midde kaggína kídi ya
kalawagán. Ta ad-adu wa babalay se
wawwági, se ina, se annánà se lusà ya
mepakin-kuwa kaggína, ay se mabiyág pe
ka áwan panda nu umbet ya algaw na.
Ngamay masápul la mapal-pallà pikam.
31 May adu kadaya magkuna nga
nangátu da, may aggída ya mebaba. Ay
adu pe daya magkuna nga nababa da,
may mepangátu da,+10:31” nán ne Jesus.

Tu mekàlu wa nangngagi ne Jesus kitu katay na
(Mat 20:17-19; Luc 18:31-34)

32 Ay kane manùdu da ngin na
mameyag ka Jerusalem, ay magin-inunna
nge Jesus kadatu malídug nga tù-tùgúdán
na. Ay datu gummunud kaggída ay
magansing da. Ay pinagatittu ne Jesus
datu sangapúlu se duwa nga tù-tùgúdán
na se na ikagi kaggída ya màwa kaggína
nga nán na,
33 “Ka Jerusalem ya pameyaggán tada
kídi, ay kattoni ay ipatiliw dà a nengágan
da kitun ka An-anà Tolay. Ay ippan dà
kadaya nangátu wa pappádi se kadaya
maragtùgud ki lintag, ay se dà a papatay
gapu kiya ipabásul da kiyà, ay se dà iáwat
kadaya akkan Judyu.
34 Ay ug-ogan dà se lut-lutában dà se
sap-saplit dà. Ay se dà ala nga patayan.

+10:31 **10:31** Ki aggúni nga Griego, nán na nga, May adu daya munna nga mapuddi, ay daya muddi ay mapunna da.

Ngamay lumtu wà kammin kiya mekàlu wa algaw," nán na.

Tu piyán de Santiago se Juan nga agngan ke Jesus
(Mat 20:20-28)

35 Ay se la umadanni de Santiago se Juan na annánà ne Zebedeo ke Jesus. Ay nán da kaggína, "Misturu," nán da. "Piyán mi nga kuwaan mu ya ikagi mi kikaw," nán da.
36 Ay tútu nán ne Jesus kaggída, "Nágan naya piyán nu nga kuwaan ku para kadakayu ta?" nán ne Jesus.
37 Ay tútu nán da, "Pagtugawan nakami mán na duwa kiya giyán mu nu mangituráy ka. Isa kiya pane diwanán mu, ay isa kiya pane kasígid mu," nán da.
38 Ngamay nán ne Jesus kaggída, "Akkan nu wa maaw-awátan ya agngan nu," nán ne Jesus. "Mabalin nu nád iturdán ya ummán kiya kapar-parigátan ku?" nán na. "Meturad nu nád pe daya meturdán ku?" nán na.
39 "Annung mi," nán da. Ay tútu nán ne Jesus kaggída, "Mabalin na annung nu wa meturdán daya meturdán ku
40 ngamay áwan ku pagrabngán na magpíli nu iinna ya magtugaw kiya pane diwanán ku se kiya pane kasígid ku. Ata dedi ay para kadaya nangisaganáan ne Dios kampela ngin nin," nán ne Jesus.
41 Ay kane magìna datu sangapúlu nga tù-tùgúdán na tun, ay kinalùsaw da de Santiago se Juan.
42 Ay tútu kirrawán ne Jesus da ngámin se na nán kaggída, "Ammu nu nga daya agtuturáy daya akkan Judyu, ay iturturayán da daya tolay. Ay se daya ap-apu kaggída, ay ipassingan da ya kinaapu da kadaya tolay.
43 Ngamay akkan ummán kiyán ya màwa kadakayu. Ata ya maminya nga mepangátu, ay masápul la aggína ya magsirbi kadaya kabbulun na.
44 Ay nu iinna kadakayu ya maminya nga mangiapu, ay aggína kuma ya bátug ga asassu nu ngámin.
45 Ata oray iyà a nengágan da kitun ka An-anà Tolay, ay akkan nà a inumbet ta pasirbiyán kadaya tolay, nu di iyà ya magsirbi kaggída. Ay inumbet tà pe nga mebasu ta senu mekáru daya bas-básul daya tolay," nán na.

Tu nammakasingan ne Jesus ke Bartimeo
(Mat 20:29-34; Luc 18:35-43)

46 Ay dummatang de Jesus sin ka Jerico. Ay kane magtálaw da kitúni yin se datu tù-tùgúdán na se datu adu wa tolay ya ummunud kaggída, ay uwad pe ye Bartimeo, nga isa nga kúláp nga an-anà ne Timeo. Uwad da magtutúgaw kitu bíkat kalsáda.
47 Ay kane mammuwán na nga lumíwán ne Jesus nga iNazaret, ay nán na nga nesáraw, "Jesus nga gakagaka natu David! Kalakkán nà agpà!" nán na.
48 Ay adu tolay tu nangalùsaw kaggína nga anawáan da may kinggat na mán kammin tu nagkuna nga, "Gakagaka natu David! Kalakkán nà agpà," nán na.
49 Ay tútu nagsínang nge Jesus se na pilbet. Ay tútu kirrawán da nga nán da, "Maganggam ka ngin. Ay gumnikát ka ta karrawán naka," nán da.
50 Ay díkod nippà na tu kebál na se nakalagtu nga nawe kitu giyán ne Jesus.
51 Ay nán ne Jesus, "Nágan naya piyám ma kuwaan ku kikaw?" nán na. Ay, "Pakasinnan nà kammin, Misturu," nán natu kúláp.
52 Ay tútu nán ne Jesus, "Mawe ka ngin. Ay makasingan ka kurug gin gapu kiya angngurug mu kiyà," nán na. Ay dágus sala nga nakasingan nin, ay kummíwid pe yala ngin kade Jesus.

11

Tu kaganásan na nelalnà ne Jesus ka Jerusalem
(Mat 21:1-11; Luc 19:28-40; Jn 12:12-19)

1 Ay kane magiddadatang da ngin ka Jerusalem, ta atán da ngin kitu bantay Olivo wa nagbàtán daya íli Betpage se Betania, ay nangipàrob nge Jesus ka duwa kadatu tù-tùgúdán na
2 nga nán na, "Mawe kayu kiya amindupálan na íli. Ay nu lumnà kayu win, ay masingan nu ya urbun asnu wa nesisílu

wa áwan pikam ya nagtakay kaggína. Ay
ubbadán nu ta ilbet nu," nán na.
3 "Ay nu atán ya magkuna kadakayu ka,
'Kannán nu wa ubbadán yán?' nán na, ay
nán nu kaggína nga, 'Masápul ne Apu, ay
ipatulli na kammin pe,' nán nu," nán na.
4 Ay díkod túta nawe da kurug gin, ay
nedúpág gala tu mata da kitu urbun asnu
kitu kalsáda nga nesisílu kitu lalàsígán
naya isa nga balay. Ay kane ubbadán da
ngin,
5 ay uwad da kadatu magsisíkád kitúni
ya nagkuna kaggída nga nán da, "Tura nu
ubbadán ya urbun?" nán da.
6 Ay túta kinagi da tu pekagi ne Jesus,
ay díkod pinálà da kaggída.
7 Ay túta nilbet da tu urbun kitu giyán
ne Jesus, ay se da la nga nesàlapán datu
bádu da kitu addag natu urbun, ay se yala
nagtakay ye Jesus.
8 Ay adu kadatu tolay tu nangisàláp
kadatu bad-bádu da kitu kalsáda.* Ay
datu duddúma, ay nagtappád da kadatu
pas-pasanga datu kay-káyu se da iap-apán
kitu kalsáda.
9 Ay ngámin datu tolay ya nagin-inunna
se datu gumun-gunud kaggína, ay nesar-
sáraw da ya, "Madáyaw we Dios!" nán
da. "Madáyaw ya inumbet nga nebon ne
Apu.
10 Maday-dáyaw ya umbet ta pangitu-
rayán nga ummán kitu pangiturayán tu
apuapu tada nga David. Madáyaw we
Dios nga kangatuwán," nán da.
11 Ay túta linumnà e Jesus ka Jerusalem,
ay se la nawe kitu templo. Ay kane masin-
gan na ngámin nin datu atán kitúni, ay
nawe da se datu sangapúlu se duwa nga
tù-tùgúdán na ka Betania, áta gídám pe
yin.

Tu nangngiamámug ne Jesus kitu káyu wa gígus
(Mat 21:18-19)

12 Ay kane kaláwa kane inumbet da nga
gayát ka Betania, ay nabisinán ne Jesus.
13 Ay nasingan na tu káyu wa gígus kitu
ad-adayyu kitu dálen nga nasagúngut. Ay
túta nawe na siningan nu atán búnga na.
May áwan na nga nasuwà a búnga na,
nu di tittu tu adon na ngala, ta akkan
agbubúnga daya gígus lugud.
14 Ay túta nán na kitu káyu, "Awan
nin ya makaramán ka búnga mu win ka
panda," nán na.
Ay nagìna datu tù-tùgúdán na tu kinagi
na.

Tu nammatálaw ne Jesus kadatu maglà-láku kitu unag natu Templo
(Mat 21:12-17; Luc 19:45-48; Jn 2:13-22)

15 Ay kane makadatang da ngin ka
Jerusalem, ay linumnà e Jesus kitu Tem-
plo se na pataláwan ngámin datu maglà-
láku se maggà-gátang kitu unag na. Ay
nìtolán na datu tebol datu maragsupli ka
pirà se datu tugaw datu maglà-láku ka
ladágan.
16 Ay se na iallang ya atán agtu wa
lumíwán kitu amuwág natu Templo.
17 Ay se yala nga mangisúru kadatu
tolay nga nán na, "Nán naya nesúrát ta
bàbànán ne Dios nga,
'Ya balay ku, ay mengagánan ka balay
ya agkararágan ngámin tolay ked
kalawagán,'
ngamay tura nu mán kammin na pinag-
balin ka balay daya maragtákaw," nán ne
Jesus.
18 Ay kane magìna datu ap-apu datu
pappádi se datu maragtùgud ki lintag
tun na kinagi na, ay lam-lamtan da ngin
na patayan may umamà da ta pagballà
ngámin datu tolay tu angngisúru na.
19 Ay kane gídám min, ay nagtálaw da
ngin kitu íli.

Tu káyu wa gígus nga nalpug gin
(Mat 21:20-22)

20 Ay kane pagmakát tin kane lumíwán
da manin kitu gígus, ay nasingan da ngin
na nalaylay ngámin nin oray tu arutáng
na.
21 Ay gapu ta nadamdam ne Pedro tu
nàwa kitu gídám, ay túta nán na ke Jesus,
"Misturu," nán na, "sinnam kod tu gígus
nga ginedán mu may nalaylay yin," nán
na.
22 Ay túta nán ne Jesus kaggída, "Man-
gurug kayu wala ke Dios.

* **11:8 11:8** Tu nangisàláp da kadatu bad-bádu da kitu kalsáda tu angngipassingan da ki ammatag da kaggína.

23 Ay kagiyan ku kadakayu nga ma-
balin nu pe nga nán kídi ya bantay,
‘Magkalit ka kiyán se ka la magpisù kiya
bebay,’ nán nu, nga akkan nu wa paggad-
gadduwán nga kurugan na màwa ya
piyán nu, ay màwa kurug.
24 Ay túya kagiyan ku pe kadakayu nga,
oray nágan naya piyán nu wa agngan
kiya karárag nu, ay kurugan nu nga málà
nu kurug, ay midde kurug kadakayu.
25 Ay ki peyang nga agkar-karárag nu,
ay masápul la pakawanan nu daya ammu
nu wa nakabásul kadakayu, ta senu ya
Ama nu wa atán ka lángit, ay pakawanan
nakayu pe kadaya bas-básul nu,” nán na.
26 “Ngamay nu akkan nu pakawanan
daya duddúma, ay akkan nakayu pe
pakawanan ya Ama nu wa atán ka
lángit,” nán na.

*Ya saludsud mepanggap kiya naggay-
atán naya turáy ne Jesus
(Mat 21:23-27; Luc 20:1-8)*

27 Ay nagulli kammin de Jesus ka
Jerusalem. Ay kitu kowad ne Jesus
nga magdal-dalen kitu unag templo, ay
inumbet datu ap-apu datu pappádi se
datu maragtùgud ki lintag se datu pang-
manàman datu Judyu,
28 nga nán da, “Kawà naggayatán
naya turáy mu wa mangwa kadaya kuk-
kuwaam, ay se iinna ya nangidde kikaw
kiyán na turáy?” nán da.
29 May nán ne Jesus nga summungbát,
“Magsaludsud dà pikam kadakayu, ay nu
masungbátan dà, ay túya ikagì pe nu wà
naggayatán naya turáy ku wa mangwa
kadaya kuk-kuwaan ku,” nán na.
30 Ay nán na, “Wà naggayatán natu
turáy tu Juan na marammawtisár? Nag-
gayát ke Dios onu kadaya tolay?” nán na.
31 Ay túta nagsisinnaludsud da nga nán
da, “Nu nán tada nga naggayát ke Dios,
ay, ‘Tura nu lugud da akkan kinurug tu
Juan,’ nán na.
32 Ngamay akkan tada makagi nga,
‘Gayát kadaya tolay,’ ” nán da. Ata mag-
ansing da kadatu tolay, áta kurugan datu
tolay nga kurug isa nga pagbàbànánan ne
Dios tu Juan.
33 Ay díkod nán da ngala ngin na sum-
mungbát ke Jesus, “Akkan mi ammu,”
nán da.
Ay túta nán pe ne Jesus kaggída,
“Akkan ku lugud pe ikagi nu wà naya
naggayatán naya turáy ku wa mangwa
kadaya kuk-kuwaan ku,” nán na.

12

*Ya pangárig mepanggap kadatu
magtag-tagasíngan kitu kaubásan
(Mat 21:33-46; Luc 20:9-19)*

1 Ay se manin nán ne Jesus nga nag-
pangárig, “Atán isa nga tolay ya nagmúla
ka adu wa úbas, ay se na abutan. Ay
nagabbut pe ka abay kitu pínát ta pagag-
gián da kitu búnga tu úbas ka angngalà
da kitu digu na. Ay nangwa pe ka
alingúdu wa bal-balay ka pagbantáyan
da. Ay se na nga pinatagasinnán ka sabáli
tolay, ay se la nawe ka sabáli ya íli.
2 Ay kane pinagbubúrás sin, ay nan-
gibon tu makin-kuwa kadatu asassu na
nga mawe mangalà kitu kípát na kadatu
magtag-tagasíngan kitu kaubásan na.
3 Ngamay dinugkam mán kammin datu
magtag-tagasíngan tu nebon na, se da
nga sap-saplit se da pinatálaw wa áwan
niddeidde kaggína.
4 Ay díkod nangibon manin ka sabáli
nga asassu, may tinal-talíngu da ka
pangkur se da neap-appat.
5 Ay nangibon manin ka sabáli ya
asassu, ay pinatay da mán kammin. Ay
ummán nala nga ummán tu kinuw-kuwa
da kadatu duddúma pikam ma nebon na.
Binaubáut da datu duddúma, ay pinatay
da datu duddúma.
6 May atán pikam isa nga annung na
nga ibon. Tu pà-pàgan na nga an-anà na
nga laláki. Ay túta nebon na tu an-anà na,
áta nán na kitu lammat na nga, ‘Ipatag da
kam agpà ala ya an-anà ku wi,’ nán na.
7 Ngamay kane masingan datu magtag-
tagasíngan kitu kaubásan tu an-anà natu
tolay, ay nán da kitu isaisa kaggída,
‘Tú idi ya magtáwid kídi ya kaubásan.
Patayan tada ta senu kuw-kuwa tada
ngámin dedi ya tawídan na,’ nán da.

8 Ay tútu dinugkam da se da nga nippan
kitu adayyu kitu kaubásan, ay se da
pinatay," nán na.
9 Ay se la nán ne Jesus, "Nu umbet
tu makin-kuwa kitu kaubásan, ay nágan
lugud ya kuwaan na kadatu magtag-
tagasíngan kitu kaubásan na, nu di nada
nga patayan, ay se na ipatagasíngan ka
sabáli yin tu kaubásan na," nán ne Jesus.
10 Ay se na nán kaggída manin, "Akkan
nu nád pikam ma nabása kiya nesúrát ta
bàbànán ne Dios ya nán na nga,
'Tu batu wa lùsawan daya maragbalay,
ay ittu tu nesulalit nga nagbalin
ka kaligdaán na paniínán kiya súli
naya balay.
11 Kinuwa ne Dios nga ummán kiyán
ta ittu ya piyán na. Ay nakas-kasdáaw
kadàtada yán na kinuwa na,' "
nán na.
12 Ay kane maawátan da nga aggída tu
kepapannán natu kinag-kagi ne Jesus nga
pangárig na, ay tútu piyán da nga tiliwan,
ngamay umamà da kadatu adu wa tolay.
Ay tútu nagtatálaw da ngala ngin.

Tu saludsud mepanggap kiya panagbáyad ka buis
(Mat 22:15-22; Luc 20:20-26)

13 Ay díkod kane magkakápan nin
datu Pariseo, ay nagibon da kadatu
duddúma nga Pariseo se kadatu bungguy
ne Herodes nga mawe ka giyán ne Jesus
nga magsisim kaggína kadaya kagiyan na,
ta senu atán ya pambár da nga maniliw
kaggína nga nán da.
14 Ay tútu inumbet da kitu giyán na, ay
nán da, "Misturu, ammu mi nga akkan ka
nga magbutabutal. Ay se kurug pe nga
isúrum ya mepanggap kiya piyán ne Dios
kadàtada nga tolay. Ay akkan mu pe ya
pagdudúmán daya tolay oray nágan naya
sáad da. Ay nágan naya nán mu kídi
lugud, magbásul kami nád kiya lintag ne
Dios nu magbáyad kami ka buis ke Ari
Cesar ka Roma, onu akkan?" nán da.
15 "Magbáyad kami nád, onu akkan?"
nán da.
May nammuwán ne Jesus tu agpì-
pìduman da. Ay tútu nán na kaggída,
"Tura dà sisímán ta? Iddán dà mán ka
pinaláta nga pirà ta sinnan ku," nán na
kaggída.
16 Ay niddán da ka isa, ay nán na
kaggída, "Iinna ya makin-murang se
makin-ngágan kiya atán kídi ta?" nán na.
"May e ári Cesar," nán da.
17 Ay tútu nán na, "Idde nu lugud ke Ari
Cesar ya pagrabngán na, may idde nu pe
ke Dios ya pagrabngán na kampela ngin,"
nán na kaggída. Ay nasdaáwan da tutu
wala kitu kinagi na.

Ya saludsud mepanggap kiya ilaltu kammin daya natay
(Mat 22:23-33; Luc 20:27-40)

18 Ay uwad da pe nga Saduceo wa inum-
bet kitu giyán ne Jesus. Daya Saduceo, ay
tú dedi daya akkan mangurug kiya ilaltu
daya natay. Ay nagsaludsud da ke Jesus
nga nán da,
19 "Misturu," nán da. "Kinagi natu
Moses kitun kitu bílin na kadàtada nga
Judyu, nga nu matay ya isa nga laláki
ay se áwan na nga pútut, ay masápul la
atawán naya wagi natu natay tu búkud,
ta senu daya pútut da ay mebíláng da ka
pútut natu wagi na nga natay.
20 Ay uwad pittu wa magwawági nga
pabeg lalláki. Nangatáwa tu manákam,
may natay yala nga áwan na nga pútut.
21 Ay díkod inatawán natu mekàduwa
nga wagi na tu ípág na. May páda na kam
tu nàwa. Natay pe tu laláki nga áwan da
pe an-anà. Ay páda na kam pe tu nàwa
kitu mekàlu.
22 Ay áwan ya nakapútut kadatu pittu.
Ay se yala natay pe yin tu babay.
23 Ay díkod nu iya ilaltu daya natay,
iinna ya makin-atáwa kitu babay, ay um-
matáwa da mà ngámin na pittu kaggína?"
nán da ke Jesus.
24 Ay tútu sinungbátan ne Jesus da
nga nán na, "Masábag kayu kiya aglam-
lammat nu kiyán a, ta akkan nu maaw-
awátan ya nesúrát ta bàbànán ne Dios,
ay se akkan nu pe ammu ya kababalin ne
Dios," nán na.
25 "Ata kiya ilaltu kammin datu natay,
ay áwan nin ya maggaattáwa kadaya
lalláki se babbay. Ata ummán da ngin
kadaya anghel ne Dios," nán na.

26 “Ay nu mepanggap kiya ilaltu daya
natay yin, ay kurug ga lumtu da. Akkan
nu pikam nabása kitu nesúrát tu Moses
ta, kitu inagkuna ne Dios kitu inagpassin-
gan na kitu maggatagatang nga kaykayu
nga nán na, ‘Iyà ya Dios ne Abraham, se
Dios pe ne Isaac se Dios pe ne Jacob,’ nán
na.
27 Ata e Dios, ay akkan Dios daya natay,
nu di aggína ya Dios daya magbiyág,” nán
na. “Kurug tutu wala nga nasábag kayu,”
nán ne Jesus kadatu Saduceo.

Ya kapàgán na bílin
(Mat 22:34-40; Luc 10:25-28)

28 Ay kane magìna natu isa nga
maragtùgud ki lintag tu nagsuw-suway
da se itu napiya nga sungbát ne Jesus, ay
inumbet pe, se nagsaludsud pe ke Jesus
nga nán na, “Misturu, iinna ya kapàgán
pànang kadaya ngámin na bil-bílin kiya
lintag natu Moses?” nán na.
29 Ay tútu nán ne Jesus, “Tú idi ya
kapàgán pànang, ‘Gìnán nu wa iIsrael. E
Apu wa Dios tada, ay sissa nga Apu.
30 Ipas-pasnà mu tutu wala ya amminya
mu ke Apu wa Dios mu. Aggína ya pàgam
ki ngámin na ur-uray mu se ki ngámin na
biyág mu se ki ngámin na bílag mu,’ nán
na.
31 Ay ya mekàduwa ay, ‘Piyán mu ya ka-
sittolay mu nga ummán kiya amminyám
kiya baggim,’ ” nán ne Jesus. “Ay áwan
lintag ga napà-patag may dedi,” nán na.
32 “Ay kurug ya nán mu Misturu,” nán
natu maragtùgud ki lintag. “Kurug ya
nán mu wa sissa ya Dios, áwan sabáli yin.
33 Ay se masápul la sissa ya uray naya
tolay nga maminya ke Dios se piyán ta
ki ngámin na biyág ta, se ki ngámin na
bílag ta, se piyán ta pe ya kasittolay ta,
nga ummán kiya amminya ta kiya baggi
ta. Ay kurug ga napà-patag pànang dedi
ngam ngámin daya sinìdug ga pagbasu se
dátun,” nán natu maragtùgud ki lintag.
34 Ay kane nammuwán ne Jesus nga
nasírib kitu inagsungbát na, ay tútu nán
na, “Adanni ka kiya pangiturayán ne Dios
sin,” nán na. Kalpasán natun, ay áwan
tutu wala ya maketurad da magsaludsud
din kaggína.

Ya saludsud nga mepanggap kiya Cristo
(Mat 22:41-46; Luc 20:41-44)

35 Ay kitu agbàbànán pikam ne Jesus
kitu Templo, ay nán na, “Taanna, tura
kagiyan daya maragtùgud ki lintag nga e
Cristo, ay pútupútut tu Ari David?
36 Ay uwad mà nepekagi naya Ispiritu
ne Dios kitu David nga,
‘Nán ne Apu kiya Apu ku, Magtugaw
ka kiya pane diwanán ku panda
kiya ammasúkù kadaya kumalínga
kikaw,’
nán na.
37 Ay nu ‘Apu’ nán natu David kiya
Cristo, ay mapaanna lugud ya agbalin
naya Cristo ka gaka natu David?” nán
na. Ay naganggam pànang datu tolay ya
naggigìna kaggína.
38 Ay nagtùgud pikam me Jesus nga
nán na, “Taronan nu daya maragtùgud
ki lintag. Pàgan da ya magdàdàdà a
sibbabádu ka adaddu se pà-pàgan da
pe ya rispitaran tolay da kiya pagad-
aduwán.
39 Ay pà-pàgan da pe ya magtugaw ka-
daya agtutúgawán daya nangátu wa tolay
kadaya sin-sinagoga se kadaya pagsasay-
ammán.
40 Ngamay tap-taplan da daya kuw-
kuwa daya bubbúkud da babbay, ay se
da kadadduwan ya magpì-pìkarárag ka
panarukkab da kadaya kuk-kuwaan da
nga nadakè. Ngamay nadammat tutu
wala ya kapanísán daya ummán kadayán
na tolay,” nán na.

Tu nammatag ne Jesus kitu uperta natu búkud da babay
(Luc 21:1-4)

41 Ay kane uwad de Jesus kitu templo,
ay nagtutúgaw kitu bátug tu aggippayán
da ka uperta nga pirà. Ay sin-sinnan na
datu tolay ya magippáy kadatu uperta da.
Ay adu datu nippáyán datu babànáng.
42 Ay uwad pe isa nga napubri nga
búkud da babay ya nangipisù ka dud-
duwa nga sintábu.
43 Ay tútu pinaderun ne Jesus kaggína
datu tù-tùgúdán na se na nán kaggída,
“Kurug idi nga ikagì kadakayu nga bíláng
ad-adu tu nidde natu napubri ya búkud

da babay ngam ngámin na nidde datu
duddúma," nán na.
44 "Ata datu duddúma, ay nagidde da
ngala kadatu surù ala datu bànáng da.
Ngamay aggína, ay oray nganna ya kina-
pubri na, ay nidde na ngámin tu tittu wa
pagbiyág na," nán na kadatu tolay na.

13

Tu nangngagi ne Jesus kitu karba natu Templo
(Mat 24:1-2; Luc 21:5-6)

1 Ay kane lumawán ne Jesus kitu Tem-
plo, ay nán natu isa kadatu tù-tùgúdán na
kaggína, "Misturu, sinnam kod, nganna
ya inagkadadakkal daya batu-batu na se
inagkadadakkal daya bal-balay kiya lebut
na," nán na.
2 Ngamay nán ne Jesus nga nesungbát,
"Sisinnán mu pikam ngámin dedi ya
napiya nga bal-balay kídi, may ikagì
kadakayu nga umbet ya algaw nga áwan
nala ya mabansi nga maglànù a batu nga
di mepúkay," nán na.

Daya umbet ta kapar-parigátan
(Mat 24:3-14; Luc 21:7-19)

3 Ay kitu kowad ne Jesus nga mag-
tutúgaw kitu bantay Olivo wa umàráng
kitu templo, ay inumbet de Pedro se
Santiago se Juan se Andres kitu giyán na.
Ay tittu da kitúni, ay nán da kaggína,
4 "Ikagim mán kadakami nu nungay
naya kàwa ngámin datun. Ay se nu
nágan daya pagilasínán mi kiya kàwa
ngámin datun," nán da.
5 Ay tútu nán ne Jesus, "Magtaron kayu!
Akkan kayu wa paal-alílaw ki oray inna!
6 Ata adu daya tolay ya umbet nga
magpamaráng nga magkuna nga, 'Iyà ya
Cristo!' nán da. Ay adu daya sabágan da.
7 Ay akkan kayu wa malídug oray
madámag nu daya gubagubát se oray
magìna nu mismu dayán. Ta masápul
la màwa ngámin dayán na munna.
May akkan pikam ittu ya panda naya
kalawagán," nán na.
8 "Ata maggugubát pikam daya il-íli ay
se maggugubát pe daya il-íli nga iturayán
daya à-ári. Ay mangyagyag pe kadaya
nagbal-baláki nga giyán, ay se umbet pe
ya pinagguulát. May anggayát tala naya
kapar-parigátan nu yán.
9 Ay nu dakayu, ay magtar-taron kayu
wala, ta ipatiliw dakayu daya tolay
gapu kiya angngurug nu kiyà. Sap-
saplit dakayu kadaya sinagoga. Ay ip-
pan dakayu kadaya àráng daya agtu-
turáy se daya à-ári gapu kiyà, ay tú
yanin ya angngipakammu nu kaggída
kiya mepanggap kiyà.
10 Ay se masápul pikam pe ya
kebàbànán naya Napiya nga Dámag
kadaya ngámin il-íli," nán na.
11 Ay se na pe nán, "Ay nu idarum
dakayu se dakayu pabasúlan, ay akkan
nu punnán na paglídug nu nágan daya
isung-sungbát nu. Ata kiya oras na, ay
tittu daya mepakammu kadakayu daya
isung-sungbát nu. Ata akkan dakayu
kampela ngin nin ya magun-úni nu di ya
Ispiritu ne Dios.
12 Ay daya tolay ay papatay da daya
wawwági da kampela ngin nin. Ay
ummán pe kiyán ya kàwaán daya mag-
gaáma.
13 Ay kalùsawan dakayu pe daya
ngámin tolay gapu kiya angngurug nu
kiyà. Ngamay nu iinna ya maketurad
panda kiya panda na, ay ittu ya alà ne
Dios," nán na.

Ya kadamtán na kapar-parigátan
(Mat 24:15-28; Luc 21:20-24)

14 "Ay nu masingan nu win tu kadàsán
na masingan nga atán kiya akkan na
kuma kippayán, (Ay maawátan kuma
din pànang naya magbása) ay daya atán
ka Judea, ay masápul la magkakáwe da
ngámin kadaya ban-bantay.
15 Ay daya mepas-pasmu wa atán kiya
atap daya babalay da, ay akkan da tagge
umúlug ga maggalà kadatu kuw-kuwa da
nga atán kitu unag tu balay da.
16 Ay daya atán kiya komán da, ay
akkan da pe tagge masápul ya umang
pikam kadaya babalay da nga mangalà ka
bádu da.
17 Ay kiyán na oras, ay kakal-kalakkán
daya nabùsit se daya atán na tagíbi.
18 Ay ikarárag nu ke Dios nga akkan din
na màwa kiya aggamiyán na.

19 Ata kiyán na algaw, ay napanat pànang ya kapar-parigátan daya tolay. Ta áwan pikam ma ummán kiyán na nakapar-parigátan daya tolay nanggayát kitu nammarsuwa ne Dios kídi ya kalawagán panda kiyán. Ay áwan nin pe ya màwa nga ummán kiyán.
20 Ay nu akkan nala nga kinabib-án ne Dios ya algaw nayán na kà-kàwaán, ay áwan tolay ya magbiyág. Ngamay gapu kadaya píli ne Dios, ay túya kinabib-án na ya algaw nayán na panagrig-rígát.
21 Ay nu kiyán na oras, ay atán da magkuna kadakayu nga, 'Atán kídi ya Cristo,' onu, 'Atán kannán,' nán da, ay akkan nuda kur-kurugan.
22 Ata daya magpamaráng nga Cristo se daya magpamaráng nga pagbàbànánan ne Dios, ay maglaltuwád da ngin kiyán na al-algaw. Mangipas-passingan da kadaya nakas-kasdáaw pànang nga mà-màwa ka pangalílaw da kadaya tolay. Ay nu mabalbalin kuma ngala ay ialílaw da pe daya píli ne Dios ka tolay na.
23 Ngamay magtar-taron kayu. Oray ta nekagì ya ngámingámin nin kadakayu," nán na.

Ya ilalbet naya nengágan da kitun ka An-anà Tolay
(Mat 24:29-31; Luc 21:25-28)

24 "Ay nu mabalin ngámin dayanin na rig-rígát, ay maggìbat pe yin ya mata, ay akkan pe yin na pumaláng ya búlán.
25 Ay metànagán pe daya bittuwan ka lángit se makínin pe daya duddúma pikam nga atán ka lángit.
26 Ay tú yanin ya akasingan da ngin kiyà a nengágan da kitun ka An-anà Tolay ya umbet tin na mebulun ki angap. Ay masingan da pe ya kinaturáy ku pànang se iya kinadáyaw ku.
27 Ay se ku wala ibon daya anghel ne Dios nga magurnung kadaya ngámin na píli ne Dios nga tolay na nga maggagayát kadaya ngámingámin na giy-giyán ked kalawagán," nán ne Jesus.

Ya pakelasínán kiya ilalbet kammin ne Jesus
(Mat 24:32-35; Luc 21:29-33)

28 "Ay damdamman nu ya mà-màwa kadaya káyu wa gígus. Ata nu maglannuway da ngin, ay ammu nu win na tagay yin ya agdagun na.
29 Ay ummán pe kiyán nga nu masingan nu win datun na kinag-kagì a mà-màwa, ay ammu nu pe yin na tagay tutu wala pe yin ya ilalbet ku.
30 Ay ikagì tutu wala kadakayu nga màwa ngámin dedi ki di pikam katay ngámin daya tolay kadedi ya al-algaw.
31 Madadál lala ya lángit se ya kalawagán, may ya bàbànán ku ay, akkan da wayya nga di màwa," nán na.

Awan makammu kiya ilalbet kammin ne Jesus
(Mat 24:36-44)

32 "Ay nu iya algaw se oras nga kàwa dayán, ay áwan ya makammu. Oray daya anghel ne Dios, ay oray iyà a nengágan da kitun ka An-anà Tolay. Tittu ya Ama nga atán ka lángit ya makammu.
33 Magtaron kayu lugud se sissasagána kayu kuma peyang ta akkan nu lugud ammu nu nungay na ya kàwa nayán.
34 Ata ya kàwaán na ay meárig kiya kuwaan naya isa nga tolay nga mawe ka adayyu wa íli. Nga nu panáwan na ya balay na, ay patagasinnán na kadaya asassu na, ay ibílin na pe ya kuwaan naya isaisa kaggída. Ay ummán pe ya guwardiya, bilínan na nga magguwardiya kiya gagyangán na.
35 Ay díkod magsagána kayu peyang ta akkan nu ammu nu nungay naya ilalbet naya makin-balay, bárang kiya gid-gidám onu kiya túlad gabi onu kiya danni láwa, onu kiya pagmakát.
36 Ay get tala nga malàdadán kayu, ay dàngan nakayu wa matúdug.
37 Ay daya kinag-kagì kadakayu, ay ittu pe ya kagiyan ku kadaya ngámin tolay," nán na.

14

Tu aggutad da nga mamatay ke Jesus
(Mat 26:1-5; Luc 22:1-2; Jn 11:45-53)

1 Ay duwa ngalgaw wala ngin se yala nga itu algaw wa piyasta nga panagbabasu se itu angngán da ka sinápay ya

áwan pamalbád. Ay datu ap-apu datu pappádi se datu maragtùgud ki lintag, ay magsap-sápul da ka pamàyanán da ta senu nalingad ya anniliw se ammatay da ke Jesus.

2 Ata nán da nga, “Akkan tada nga ipàmu ki piyasta ta get tala nu mag-gariguddò daya tolay,” nán da.

Tu inangngípu natu babay ke Jesus ka talibangug
(Mat 26:6-13; Jn 12:1-8)

3 Ay kane atán nin de Jesus ka Betania kitu balay ne Simon, tu naglappang kitun, ay uwad isa nga babay ya inumbet kitu giyán ne Jesus, kitu kowad da nga mangán. Ay uwad netúgut na nga tangabutilya nga talibangug nga nangína pànang, ta nàwa ka nardo nga áwan na nga kibukibug. Ay linùtán na tu butilya, ay se na nga isiyasiyà tu talibangug kitu úlu ne Jesus.

4 Ngamay kane masingan datu duddúma nga tolay kitúni, ay nagsabbat tu uray da nga nán da kitu isaisa kaggída, “Tura na dadàlan ya talibangug na,” nán da.

5 “Neláku na kuma ka tallu gatut ta denari* yán se na idde kuma ya paglakúwán na kadaya napubri,” nán da, ay se da linùsaw tu babay.

6 Ngamay nán ne Jesus kaggída, “Bayán nu wala a. Tura nu pe ya lùsawan, ay napiya mà ya kinuwa na kiyà,” nán na.

7 “Ta daya napubri, ay kabul-bulun nuda peyang, ay oray nágan na nga oras, ay annung nu ya sumeng kaggída, ngamay nu iyà ay akkan nà atán peyang kadakayu.

8 Ay kinuwa na ya kabailán na. Idi ya nangngípu na kiyà kídi ya talibangug ay angngisagána na kiyà kiya pannaketaman ku.

9 Ay ikagì kadakayu nga oray kawà na ked kalawagán ni ya kebàbànánan naya Napiya nga Dámag, ay mebàbànán pe ya kinuwa nedi ya babay ka panamdammán daya tolay kaggína,” nán ne Jesus.

Tu angngipatiliw ne Judas ke Jesus
(Mat 26:14-16; Luc 22:3-6)

10 Ay se yala nga nawe pe yin tu Judas Iscariote nga isa kadatu sangapúlu se duwa nga tù-tùgúdán na kitu giyán datu ap-apu datu pappádi, ta mawe na iamomán kaggída ya anniliw da ke Jesus.

11 Ay kane mammuwán datu ap-apu datu pappádi, ay nagpatag da. Ay tútu kinariyán da ngin ka pirà. Ay tútu isingasingan na pe yin tu oras nga napiya nga angngipatiliw na ke Jesus.

Tu nuddi nga nepanggídám ne Jesus kadatu tù-tùgúdán na
(Mat 26:17-25; Luc 22:7-14, 21-23; Jn 13:21-30)

12 Ay kitu munna nga algaw natu piyasta nga angngán da ka sinápay ya áwan pamalbád, (nga ittu pe tu algaw natu agbasu da ka karneru) ay nán datu tù-tùgúdán ne Jesus kaggína, “Kawà na ya piyám ma pangisaganáan mi ka panggídám tada kídi ya piyasta?” nán da.

13 Ay tútu nebon na datu duwa kaggída nga nán na, “Mawe kayu kiya íli, ay sabtan nakayu ya isa nga laláki nga sikkaagtu ka tangaamutu nga danum, ay kumíwid kayu win kaggína.

14 Ay lumnà kayu pe kiya balay nga langkan na, ay se nu wala nán kiya bumalay nga, ‘Pasaludsud ne Misturu nu ka wàna nga kuwartu kanu ya panggidáman na se daya tù-tùgúdán na kídi ya piyasta nga panagbabasu,’ nán nu,” nán na.

15 “Ay itùgud na kadakayu ya amingúdu wa kuwartu wa abay, ay se atán ngámin pe yin daya masap-sápul kitúni. Ay kitúni ya pangisaganáan nu kiya panggídám tada,” nán ne Jesus kadatu duwa.

16 Ay díkod, nawe yin datu duwa kitu íli, ay nasmà da kurug ngámin tu kinagi ne Jesus kaggída. Ay tútu nesagána da ngámin nin tu panggídám da kitun na piyasta.

17 Ay kane gídám min, ay inumbet nge Jesus kitúni yin se datu sangapúlu se duwa.

* **14:5 14:5** Ya tallu gatut ta denari ay ittu ya suwildu naya isa nga tolay ki makadagun.

18 Ay kitu kowad da ngin na magkakán,
ay nán ne Jesus kaggída, “Ikagì tutu wala
kadakayu nga atán kadakayu nga kaduwà
a mangán ya mangipatiliw kiyà,” nán na.
19 Ay nagpannakit datu tù-tùgúdán na,
ay tútu nagsaludsud tu isaisa kaggída ke
Jesus nga nán da, “Iyà ya nán mu?” nán
da.
20 Ay tútu nán na kaggída, “Ya isa
kadakayu wa sangapúlu se duwa nga
mepúnu kiyà ka pangidnattán ka sinápay,
ay aggína,” nán na.
21 “Ngamay màwa mà kammala ngin
nin kiyà a nengágan da kitun ka An-anà
Tolay ya ummán kitu nesúrát ta bàbànán
ne Dios mepanggap kiyà. Ngamay kakal-
kalakkán ya tolay ya mangipatiliw kiyà.
Napì-piya kuma ngala kaggína nu akkan
na neanà,” nán na.

Tu nuddi ya nanggídám ne Jesus
(Mat 26:26-30; Luc 22:15-20; 1 Cor 11:23-25)

22 Ay kitu agkakán da, ay nangalà e Je-
sus ka sinápay, ay se yala nga nagiyáman
se na la sinappitappig, ay se na la nidde
kaggída, ay se na la nga nán, “Alà nu idi
ta kanan nu. Tú idi ya baggì,” nán na.
23 Ay se na la pe inalà tu binásu wa inu-
man da. Ay kane mabalin magiyáman, ay
nidde na pe kaggída ta senu umminum da
ngámin kitúni.
24 Ay nán na kaggída, “Tú idi ya dágà a
katungpálan naya baru nga kari ne Dios
kadaya tolay. Mearúyut ya dágà ta senu
mapakawan daya bas-básul daya adu wa
tolay.
25 Ay ikagì kadakayu nga akkan nà in
na uminum kídi ya mainum nga nàwa ki
digu búnga úbas, panda kiya algaw wa
angnginum ku manin nu atán nà in kiya
pangiturayán ne Dios.”
26 Ay kane mabalin da nga mangan-
siyon ka isa nga kansiyon, ay lummawán
da ngin, se da nawe kitu bantay Olivo.

Nepainunna ne Jesus nga kinagi ya angngituláyaw ne Pedro kaggína
(Mat 26:31-35; Luc 22:31-34; Jn 13:36-38)

27 Ay nán ne Jesus kaggída ngámin,
“Kídi yin na gabi, ay pagtataláwan dà
ngámin nin gapu kiya màwa kiyà. Ata
atán ya nesúrát kiya bàbànán ne Dios nga
nán na,
‘Patayan ku ya magtag-tagasíngan ka-
daya karneru, ay masip-siparà
daya karneru,’
nán na,” nán ne Jesus.
28 “Ngamay nu lumtu wà kammin, ay
inunnaán takayu ka Galilea,” nán na.
29 Ay tutu nán ne Pedro kaggína, “Oray
nu pagtataláwan daka ngámin, ay akkan
taka paglikudán,” nán na.
30 Ngamay nán ne Jesus kaggína,
“Kagiyan ku tutu wala kikaw nga kídi yin
na gabi, ki di pikam ma kapamidduwa
daya anù a magittaráut, ay namìluwán nà
in na netuláyaw,” nán na.
31 Ay tútu nag-aggat lugud din tu nangn-
guna ne Pedro ka, “Oray nu metangatay
yà kikaw, ay akkan taka ituláyaw,” nán
na. Ay ittu pe yán tu kinagi ngámin datu
tù-tùgúdán na.

Tu nagkar-karárag ne Jesus ka Getsemani
(Mat 26:36-46; Luc 22:39-46)

32 Ay tútu nawe da ngin kitu giyán na
Getsemani. Ay kane dumatang da, ay nán
na kadatu tù-tùgúdán na, “Magtutúgaw
kayu wala kídi ta mawe yà a magkar-
karárag,” nán na.
33 Ay nebulun na de Pedro se datu duwa
nga magwagi, de Santiago se Juan. Ay se
yala nagpannakit se nariribù pànang.
34 Ay se na nán kaggída, “Magpannakit
tà pànang, ay ummán nà ka matay gapu
kídi ya pannakit ku. Magbansi kayu kídi
ngamay mepagpúyát kayu wala kiyà,”
nán na.
35 Ay tútu nawe kitu ad-adayyu, ay se
la nagukkab kitu lusà se magkarárag,
nga nu mabalin kuma ay melísi kitun na
màwa kaggína.
36 Ay nán na “Ama, mabalin mu
kuwaan ya ngámingámin,” nán na. “Nu
mabalin kuma ngala, ay ilísi nà kídi ya
pannakatay ku, ngamay akkan ya piyán
ku ya masúrut, nu di ya piyán mu kam-
pela ngin nin,” nán na.
37 Ay kane umbet kitu giyán datu tallu,
ay dinatang nada nga magkakatúdug.

Ay tútu nán na ke Pedro. “Simon, matúdug ka ta? Akkam mabaal, gane, ya mepagpúyát kiyà ka oray isa ngala nga oras!
38 Magpúyát kayu se magkarárag kayu ta senu malisiyán nu din daya kaparparoán nu. Ata kurug ga piyán nu kiya uray nu ya akkan meparò, ngamay nakapsut ya baggi nu,” nán na.
39 Ay se la nawe manin na nagkarárag, ay ittu na kam tu nekarárag na.
40 Ay se la inumbet manin kitu giyán da, ay dinatang nada manin na magkakatúdug, áta akkan da tutu wala nga marngát datu mata da. Ay akkan da ammu nu nágan tu kagiyan da kaggína.
41 Ay kitu kapamìlu na ngin na manatang kaggída, ay nán na kaggída, “Matúdug kayu pikam ma magimáng? Annung na yanin. Ay inumbet tin tu oras nga angngipatiliw da kiyà a nengágan da kitun ka An-anà Tolay kadaya tolay ya maragbásul.
42 Ay bumángun kayu ta mawe tada ngin. Sinnan nu kod. Atán nin tu nangipatiliw kiyà,” nán na.

Tu nanniliw da ke Jesus
(Mat 26:47-56; Luc 22:47-53; Jn 18:3-12)

43 Ay kitu akun-oni pikam ne Jesus, ay inumbet tu Judas nga isa kadatu sangapúlu se duwa nga tù-tùgúdán na. Kabulun na datu adu pànang nga tolay ya nagtagiampiláng se nagtagipapangkur nga nebon datu ap-apu datu pappádi, se datu maragtùgud ki lintag, se datu pangmanàman datu Judyu.
44 Ay nekagi na ngin kadatu tolay tu pangilasínán da ke Jesus nga nán na, “Ya tolay ya ummàán ku, ay aggína. Ay tiliwan nu se nu wa guwardiyaán na ippan nin,” nán na.
45 Ay díkod, kane umbet, ay nagkaw-át ke Jesus se na nán, “Misturu,” nán na, se na inummàán.
46 Ay tútu dinugkam da nge Jesus.
47 Ay inásut natu isa kadatu kabbulun ne Jesus tu ampiláng na, ay se na nesapgut kitu asassu natu nangátu wa pádi. Ay natapták pala tu talínga na.
48 Ay se yala nga nán ne Jesus kadatu tolay, “Tirung ngà ka nán nu ta! Tura kayu nagtagiampiláng se nagtagipapangkur ra inumbet ta maniliw kiyà!
49 Inalgaw wà mà a magtùgud kiya templo, ay tura dà akkan tiniliw kitun kam!” nán na. “Ngamay nàwa idi ka pakatungpálan datu nesur-súrát datu pagbàbànánan ne Dios kitun.”
50 Ay tútu nagtataláwan datu tù-tùgúdán na. Ay piniddudoray da ngala ngin.
51 Ay uwad kam isa nga bag-bagu wa nangunud ke Jesus nga sikkikebál lala. Ay dinugkam da.
52 Ngamay tittu tu kebál na ngala tu nálà da. Ay díkod nagtálaw wala nga sissusoba.

Tu inagbustigár da ke Jesus kitu balay natu nangátu wa pádi
(Mat 26:57-68; Luc 22:54-55, 63-71; Jn 18:13-14, 19-24)

53 Ay se da la nga nippan ne Jesus kitu balay natu nangátu wa pádi. Ay nagguurnung ngámin nin datu maragtùgud ki lintag se datu pangmanàman da.
54 Ay ummunud pe ye Pedro, may nagpal-palodi yala. Namanda kitu amuwág tu balay natu nangátu wa pádi. Ay nepagtutúgaw kadatu guwardiya kitúni nga mepagginúdu.
55 Ay datu ap-apu datu pappádi nga nagguurnung kitúni se datu duddúma nga ap-apu, ay magsap-sápul da ngin ka ipabásul da ke Jesus, ta senu mabalin da nga papatay. Ngamay áwan da masmà a básul na.
56 Ay adu pe datu magsistígu ka busid kammala ngin nin, may akkan maggaannúgut datu kagiyan da.
57 Ay uwad da pe kaggída datu nagsíkád nga magsistígu ka busid nga nán da,
58 “Nagìna mi tu kagiyan na nga nán na, ‘Gabbán ku idi ya templo nga kinuwa tolay, may ki unag tallu ngalgaw, ay mangipasíkád dà kammin ka sabáli nga akkan tolay yin ya mangwa,’ nán na.”
59 Ngamay akkan na maggaannúgut datu kag-kagiyan da nga ipabásul da kaggína.

60 Ay tútu nagsíkád tu nangátu wa pádi
se na nán ke Jesus, “Inna ya mesungbát
mu kiyán na ipabásul da kikaw?” nán na.
61 Ngamay akkan nagun-úni ye Jesus.
Awan na tagge nìbág. Ay díkod nagsalud-
sud manin tu nangátu wa pádi kaggína
nga nán na, “Ikaw ya Cristo nga An-anà
ne Dios nga kangatuwán?” nán na.
62 “Iyà mà lugud,” nán na. “Ay
masingan nu win nu kuwa nga iyà nga
nengágan da kitun ka An-anà Tolay ay
magtutúgaw wà kiya padne diwanán ne
Dios nga katurayán. Ay masingan dà
pe nga umbet ta mebulun ki angap nga
maggayát ka lángit,” nán na.
63 Ay tútu pinìsi natu nangátu wa pádi
tu bádu na kampela ngin nin ta nakarun-
gat. Ay nán na, “Akkan tada masápul lin
daya sistígu,” nán na.
64 “Ata nagìna nu win ya kinagi na nga
pangirupat na ke Dios. Nágan lugud ya
kapanunútán nu?” nán na kadatu tolay.
Ay ngámin da ngin ya mamabásul
kaggína, ay se da nán na, “Masápul la
matay!” nán da.
65 Ay se linutában datu duddúma tu
murang na. Ay se da pe ya ami-
tangngán se da nga sulúngan. Ay se
da nán kaggína, “Gattuam mán lugud ya
nanúlung kikaw,” nán da. Ay se la simpit
datu guwardiya pe kane itálaw da ngin.

Tu nangngituláyaw ne Pedro ke Jesus
(Mat 26:69-75; Luc 22:56-62; Jn 18:15-18, 25-27)

66 Ay kitu kowad ne Pedro wa mag-
tutúgaw kitu amuwág, ay inumbet tu
isa kadatu babbay ya asassu natu kan-
gatuwán na pádi.
67 Ay kane masingan na nge Pedro
wa magginúdu, ay kinappiya na nga
pinalingig nga nán na, “Kabulun naka mà
pe ne Jesus nga iNazaret a!” nán na.
68 Ngamay netuláyaw ne Pedro nga nán
na, “Akkan ku am-ammu ya nán mu,”
nán na. “Ay akkan ku pe ya maawátan
ya kag-kagiyam,” nán na.
Ay se yala nawe kitu lalàsígán.
69 Ay uwad manin na asassu wa babay
ya nakasingan kaggína kitúni, ay nán na
kadatu atán kitúni, “Kabulun ne Jesus pe
idi ya tolay,” nán na.
70 Ngamay netuláyaw manin ne Pedro.
Ay kane daddán manin, ay umadanni
datu atán kitúni ke Pedro, ay nán da,
“Kurug mà! Ikaw ya isa kaggída ta
iGalilea ka mà,” nán da.
71 Ay tútu pinagsingánan na tu baggi na
nga nagsipata nga nán na, “Akkan ku am-
ammu yán na tolay nga kag-kagiyan nu,”
nán na.
72 Ay ittu pe yin tu kapamidduwa datu
anù a magittaráut. Ay ittu pe yin tu
inakadamdam ne Pedro kitu kinagi ne
Jesus kaggína nga, “Kiya di pikam ka-
pamidduwa daya anù a magittaráut ay
namìluwán nà in na netuláyaw,” nán na.
Ay tútu summángit tutu wala.

15

Tu nangngippan da ke Jesus ke Pilato
(Mat 27:1-2, 11-14; Luc 23:1-5; Jn 18:28-38)

1 Ay kane din na pagbarngát tin, ay
nagguurnung datu ap-apu datu pappádi
se datu pangmanàman daya Judyu se
datu maragtùgud ki lintag se ngámin datu
ap-apu da, ta paggaamomanán da nu
nágan tu pamàyanán da ke Jesus. Ay
inalà da nge Jesus se da pingílan datu íma
na, ay se da ippan ke Pilato.
2 Ay tútu nagsaludsud de Pilato wa nán
na, “Ikaw ya ári daya Judyu?” nán na. Ay
tútu, “Ò, mà, kurug ya kinagim,” nán ne
Jesus.
3 Ay gapu ta adu datu ipab-pabásul datu
ap-apu datu pappádi kaggína,
4 ay tútu nán tu Pilato, “Awan mu agpà
tutu wala nga mesungbát ta!” nán na.
“Sinnam kod, adu daya ipab-pabásul da
kikaw,” nán na.
5 Ay akkan tagge sinung-sungbátan ne
Jesus. Ay tútu pagballà ne Pilato.

Tu angngipapatay da ke Jesus
(Mat 27:15-26; Luc 23:13-25; Jn 18:39–19:16)

6 Ay ki peyang nga piyasta, ay nepagan-
gay kaggína ya mangipalawán ka isa nga
bálud da pepalawán daya tolay.

7 Ay kitun na oras, ay atán tolay ya
nagngágan ka Barrabas nga atán ka agba-
balúdán. Ay uwad da pe ya kabbulun na
nga nabálud gapu kitu angngagúra da ki
gubirnu se pummatay da pe.
8 Ay tútu nawe datu adu wa tolay ke
Pilato nga magpepalawán kaggína nga
ummán kitu gangay na.
9 Ay díkod tútu nán ne Pilato kaggída,
"Piyán nu lugud nu pepalawán ku
kadakayu ya ári nu wa Judyu?" nán na.
10 Ata nammuwán na nga gapu kitu ásil
datu ap-apu datu pappádi tu nangidarum
da ke Jesus kaggína.
11 Ay díkod nesug-sugsug datu ap-apu
datu pappádi datu tolay nga tu Barrabas
tu pepalawán da ke Pilato.
12 Ay tútu nán manin ne Pilato kadatu
tolay, "Nágan lugud naya piyán nu wa
kuwaan ku kiya nán nu wa ári nu wa
Judyu?" nán na.
13 Ngamay nán da ngámin na nesar-
sáraw, "Pelansám ki krus," nán da.
14 "Taanna ta!" nán na. "Nágan naya
básul na ta!" nán na. Ngamay kinggat
da mán kammin tu inangngisáraw da ka,
"Pelansám ki krus," nán da.
15 Ay díkod gapu ta piyán ne Pilato
wa paanggamman datu tolay, ay tútu
nepepalawán na tu Barrabas. Ay e Jesus,
kane mabalin na nga pasaplit, ay neáwat
na kadatu suldádu senu ilansa da ka krus.

Tu nammà-paultu datu suldádu ke Jesus
(Mat 27:27-31; Jn 19:2-3)

16 Ay díkod datu suldádu, ay nilnà da
nge Jesus sin kitu unag natu balay natu
gubernador. Ay se da ayabán ngámin
nin datu kabbulun da, aggída nga tanga-
batalyon.
17 Ay se da linàbu tu bádu ne Jesus
se da kammin baduwán ka daggáng, ay
se da nga nangilung ka pas-pasanga nga
sirrarasi, ay se da nepasagápaw kaggína.
18 Ay se da sal-saluduwán nga nán da
kanu mà, "Madáyaw ya ári daya Judyu!"
nán da.
19 Ay se da ipangkur tu tàdukud ári
kanu mà kitu úlu na se da linut-lutában,
ay se da magpalintud kitu àráng na nga
magpì-pìdáyaw kaggína.
20 Ay kane mabalin da nga mangug-
og kaggína, ay linàbu da kammin tu
daggáng nga bádu se da ipabádu kammin
tu kurug bádu na. Ay se da ilawán na
ippan nin nga ilansa ki krus.

Tu nangngilansa da ke Jesus kitu krus
(Mat 27:32-44; Luc 23:26-43; Jn 19:17-27)

21 Ay kane makawáyad da ngin, ay
uwad nesabat da nga tolay ya Simon
tu ngágan na nga iCirene nga naggayát
kitu íli da. Ay pinílit datu suldádu wa
nepakagtu kaggína tu krus ne Jesus. Idi
ya Simon, ay ama de Alejandro se Rofu.
22 Ay nippan da nge Jesus kitu giyán nga
nengágan da ka Golgota. (Ya sarut na, ay
giyán naya Tuláng Ulu.)
23 Ay se da penuman ka básí nga
nakibugán ka digu kaykayu wa míra, may
naddi na ininum.
24 Ay nelansa da nge Jesus sin kitúni
kitu krus. Ay se nagguuwarán datu
suldádu tu bádu na sigun kitu nabúnut
da kitu nagbibinnúnut da.
25 Ay sir-sirnà in kitu nangngilansa da
kaggína kitu krus.
26 Ay uwad karátula kitu paningúdu tu
úlu na nga nesurátan natu ipabásul da
kaggína nga nán na, "Ya ári daya Judyu,"
nán na.
27 Ay uwad da pe nga duwa nga tirung
nga negindán da kaggína nga nelansa
kadatu krus da. Nepanin-túlad da nge
Jesus kaggída nga duwa.
28 Ay díkod nàwa kurug tu nesúrát kiya
bàbànán ne Dios nga nán na, "Nebulun
da kadaya maragbas-básul," nán na.
29 Ay datu maglilíwán na tolay, ay
pináapáas da nga nán da nga magwing-
wingíwing, "Di mu mà nán nga gabbán
mu ya templo se mu la nga ipasíkád
kammin ki unag tallu nga algaw?" nán
da.
30 "Umúlug ka mán lugud kiya krus mu
ta senu mabiyág ka," nán da.
31 Ay ummán pe kiyán tu nangug-
og datu ap-apu datu pappádi se datu
maragtùgud ki lintag. Ay nán da,
"Biyágan na daya duddúma nga tolay,

ay rán na akkan mabiyág ya baggi na kampela ngin nin,” nán da.
32 “Ay sinnan tada mán ya Cristo nga ári daya iIsrael la nán na, nu makolug kiya krus na, ay túya kurugan tada,” nán da. Ay nepagarát pe datu duwa nga negindán kaggína nga nelansa nga nepamáas kaggína.

Tu nekatay ne Jesus
(Mat 27:45-56; Luc 23:44-47; Jn 19:28-30)

33 Ay kane mangalintutúgu win, ay naggìbat tutu wala tu kalawagán panda kitu namreg na.
34 Ay kitu inamreg na ngin, ay nán ne Jesus nga nepáuy, “Eloi, Eloi, lema sabactani!” nán na. Ya sarut nayán ay, “Dios ku, Dios ku tura nà pinagdudoray!” nán na.
35 Ay kane magìna datu duddúma nga atán kitúni tu kinagi ne Jesus, ay nán da, “Gìnán nu kod. Karrawán na nge Elias,” nán da.
36 Ay nanagtág tu isa kaggída nga nawe nangalà kitu ummán ka lúmut, se na idsam kitu lassam. Ay se na isarípit ka adaddu wa bìlà se na idawát kitu bugung ne Jesus se na nán, “Sinnan tada mán nu umbet kurug ge Elias nga manàtág kaggína kiya krus,” nán na.
37 Ay se la nakapáuy manin ne Jesus, ay ittu win tu nepappan natu biyág na.
38 Ay ittu pe idi tu sinindán natu abay pànang nga kurtína kitu unag natu templo ga napagkaduwa nanggayát kitu paningúdu panda kitu panìgad.
39 Ay kane masingan natu kapitán datu suldádu wa magsisíkád kitu àráng ne Jesus tu inanggassát na, ay nán na, “Kurug ga An-anà ne Dios ide ya tolay,” nán na.
40 Ay adu pe datu babbay ya magsisíkád kitu ad-adayyu wa magsisíngan. Datu duddúma kaggída, ay de Maria Magdalena se Salome se Maria nga ina de Santiago se Jose.
41 Aggída kam tu sumeseseng ke Jesus se kumiw-kíwid kaggína kitu kakowad na ka Galilea. Ay atán pe datu duddúma nga babbay ya kumiw-kíwid kaggína panda ka Jerusalem.

Tu nangngitaman da ke Jesus
(Mat 27:57-61; Luc 23:50-56; Jn 19:38-42)

42-43 Ay kane gídám min, ay inumbet te Jose nga iArimatea. Ata algaw pe yin natu panagsasagána, ay se yala algaw wa panaggiimáng! Ay e Jose, ay isa nga pàgan da nga ap-apu nga makin-indag pe kiya angngituráy ne Dios. Ay neturad na ngala tu nawe nangagi ke Pilato nga alà na tu baggi ne Jesus.
44 Ngamay masdaáwan tu Pilato ta nagìna na nga natay nge Jesus sin. Ay díkod inayabán na tu kapitán datu suldádu ka pamasnakkán na nu nabayág gin na natay ye Jesus.
45 Ay kane mapasnà na kitu kapitán na natay kurug gin ne Jesus, ay tútu pinálà na ngin tu baggi ne Jesus ke Jose.
46 Ay tútu nawe ye Jose nga gumátang ka pusà a dilána nga lúpus, ay se na mawe dattagan tu baggi ne Jesus. Ay se na kinalatkattán kitu lúpus sa ginátang na, se na nippan nilnà kitu imbután na pínát. Ay se na nesùlin tu abay ya dalumpenág ga batu kitu lalangkán na ka pinanggitap na.
47 Ay nasingan de Maria Magdalena se Maria nga ina de Jose tu netadágan ne Jesus.

16

Tu nelaltu kammin ne Jesus
(Mat 28:1-8; Luc 24:1-12; Jn 20:1-10)

1 Ay kane mabalin tu algaw wa aggiimáng ngin, ay nawe de Maria Magdalena se Salome se Maria nga ina de Santiago nga gumátang ka bang-bangug ta mawe da nga ikilapu kitu baggi ne Jesus.
2 Tútu kane pagmakát natu Dominggo win, kane mewárit tu sínág gin, ay nawe da kitu lúbù.
3 Ay kitu dálen, ay nán natu isaisa kaggída, “In nád naya pangippaan tada kitu batu wa gitap natu lúbù?” nán da.
4 Ngamay kane dumatang da, ay se da din palingigan, ay nasingan da nga nesùlin nin tu abay pànang nga batu.

5 Ay kane lumnà da, ay nagansing da
kitu bag-bagu nga uwad magtutúgaw kitu
padne diwanán nga nakabádu ka pusà.
6 Ay nán na kaggída, “Akkan kayu
mansing ta ammù a sapúlan nu we Jesus
nga iNazaret nga nelansa da ki krus,”
nán na. “May áwan kídi, áta linumtu
win. Sinnan nu kod tu nangitadágan da
kaggína,” nán na.
7 “Ngamay mawe kayun, ta mawe nu
idámag kadatu tù-tùgúdán na se ke Pedro
pe, nga unaán nakayu nga mawe ka
Galilea. Ay masingan nu kannán nga
ummán kitu kinag-kagi na kadakayu,”
nán na.
8 Ay díkod tútu nagtatagtág da nga
nagtatálaw kitu lúbù. Ata nagansing
da nga nasdaáwan. Ay áwan da nga
nangikag-kagiyán, áta nagansing da.

Tu inagpassingan ne Jesus ke Maria nga Magdalena
(Mat 28:9-10; Jn 20:11-18)

9 Ay kitu pag-pagmakát natu Dominggo
kane lumtu we Jesus sin, ay nunna nga
nagpassingannán na nge Maria nga Mag-
dalena nga ittu tu namataláwan na ka
pittu wa áran.
10 Ay tútu nawe na pe nedámag kadatu
nebul-bulun ke Jesus nga atán magpan-
nakit se magsasángit.
11 Ngamay oray nagìna da nga linumtu
se nasingan pe ne Maria ngin, ay akkan
da kammala nga kurugan.

Tu inagpassingan ne Jesus kadatu duwa nga tù-tùgúdán na
(Luc 24:13-35)

12 Ay nagpassingan manin ne Jesus
kadatu duwa nga kabbulun na nga gayát
ka Jerusalem nga mameyag kitu íli da.
13 Ay díkod nagulli da ngala se da nawe
kammin na nedámag kadatu duddúma,
may akkan da pe ya kurugan tu kagiyan
da.

Tu inagpassingan ne Jesus kadatu sangapúlu se isa
(Mat 28:16-20; Luc 24:36-49; Jn 20:19-23; Apos 1:6-8)

14 Ay akkan nabayág ka panda, ay
nagpassingan kadatu sangapúlu se isa
nga tù-tùgúdán na kaggída nga mangán.
Ay tútu inal-alngán nada ta áwan da nga
angngurug se kitu kinakulnit datu uray
da. Ta akkan da nga kurugan datu kag-
kagiyan datu nakasingan kaggína kane
linumtu win.
15 Ay se na nán kaggída, “Mawe kayu
kiya ngámin giyán ked kalawagán,” nán
na kaggída, “ta mawe nu wa ibàbànán ya
Napiya nga Dámag kadaya ngámin tolay,”
nán na.
16 “Ay ngámin daya mangurug se
mabawtisarán, ay mabiyág da ka áwan
panda. Ngamay daya akkan na mangu-
rug, ay tú dayán daya mapánis.
17 Ay ngámin daya mangurug, ay tú idi
ya pakelasínán ta kaggída: Gapu kiya
ngágan ku, ay makapatálaw da kadaya
áran. Makapagúni da pe ka sabáli ya
aggúni nga akkan da sinur-súru.
18 Ay oray nu immanan da daya idaw se
makenum da kadaya sabídung, ay áwan
da kaan-anuwán. Ay nu immán da daya
magtatakit, ay bumílag da,” nán na.

Tu nepappan ne Jesus ka lángit
(Luc 24:50-53; Apos 1:9-11)

19 Ay kane mabalin ne Apu Jesus
nga makibàbànán kaggída ngin, ay nálà
in ka lángit, ay nagtugaw win kiya
pane diwanán ne Dios nga mepangituráy
kaggína.
20 Ay di da kod da nawe pe yin na
nagbàbànán kiya ngámin na giy-giyán.
Ay e Apu ya sumeseseng kaggída peyang.
Ay aggína ya nangipakammu nga kurug
datu ibàbànán da gapu kadatu nakas-
kasdáaw wa pangilasínán da nga pepàwa
ne Dios gapu kiya pannakabalin na.

Ya Napiya nga Dámag mepanggap ke Jesu-Cristo nga nesúrát ne Lucas

1 Tú idi ya súrát ku kikaw Teofilo:
Adu win daya nangisúrát ta nangap-
piya nagikagi kadatu nà-nàwa kadàtada
2 nga ummán kadatu nekagiyán datu
nunna nga nakasingan kadatun na nà-
nàwa. Ay aggída pe datu nebon ne
Apu nga mangibàbànán kiya Napiya nga
Dámag.
3 Ngamay gapu ta nakappiya ku pe nga
inammuwán pànang dedi pe yin, ay túya
kinappiya ku wa nesúrát pe,
4 ta senu mammuwán mu ya kinur-
korugán mepanggap kadatu nesur-súru
kikaw kitun.

Nepakammu natu anghel ya keanà tu Juan

5 Kitu inagturáy natu Ari Herodes ka
Judea, ay uwad pádi nga nagngágan
ka Zacarias. Ay tu Zacarias, ay isa
kadatu tangabubúlun na pappádi nga
nepangágan da ka Abias. Ay tu atáwa na
nga nagngágan ka Elisabet, ay isa kadatu
gakagaka natu Aaron.
6 Nagpáda da nga pàgan ne Dios áta
kurugan da ngámingámin daya bil-bílin
na se daya lin-lintag na.
7 Ay làlakay se bàbakat da ngin ngamay
áwan da pikam ma an-anà, áta akkan
mabùsit te Elisabet.
8 Isa ngalgaw, de Zacarias nga
tangabubúlun na pappádi tu makammu
kitu panagday-dáyaw da. Ay díkod
magubra tu Zacarias pe yin.
9 Nepagangay kadatu pappádi tu mag-
bibinnúnut nu inna ya magunag kitu
Templo* nga manìdug ka insensu. Ay tu
Zacarias tu nabúnut.
10 Kiya oras naya annìdug da ka in-
sensu, ay magyán datu adu wa tolay kitu
lasi nga magkar-karárag.
11 Ay kane manìdug tu Zacarias sin
ka insensu, ay uwad nagpassingan na
anghel ne Dios nga magsisíkád kitu pane
diwanán natu anìdúgán.
12 Ay kane masingan natu Zacarias tu
anghel, ay nagansing tutu wala, akkan na
ammu tu kuwaan na ngin.
13 Ngamay nán natu anghel kaggína,
“Akkan ka magansing Zacarias! Ta
nagìna ne Dios ya karárag mu. Magan-
anà e Elisabet nga atáwam ka laláki. Ay
ya ipangágan mu kaggína ay Juan.
14 Maganggam ka pànang se adu pe
daya magpatag nu meanà,
15 áta pàgan pànang ne Dios. Akkan
maginum ka oray nágan na nga
makàinglaw. Magyán ya Ispiritu ne Dios
kaggína oray ki akkan na pikam keanà.
16 Ay gapu kaggína, ay adu kadaya
iIsrael ya magulli nga mangurug ke Dios.
17 Ay aggína pe ya maginunna ke Apu,
ay se ya kababalin na nga gapu kiya Ispir-
itu ne Dios, ay páda natu kababalin natu
Elias.† Pagmaruwan na pe daya akkan
mangur-kurug ta aggína ya mangisagána
kadaya tolay ya peturayán ke Apu,” nán
natu anghel.
18 Ngamay summungbát te Zacarias
kitu anghel nga nán na, “Nágan naya
pakammuwán ku nga kurug dayán. Ay
làlakay yà mà in, ay se ya atáwà ay
bàbakat pe yin!” nán na.
19 Ay tútu summungbát tu anghel la nán
na, “Iyà e Gabriel la panguniyan ne Dios.
Aggína ya nangibon kiyà a mangamomán
kikaw se mangikagi kídi nga napiya nga
dámag.
20 Ngamay gapu ta akkan ka mangurug
kadaya nekagì kikaw, ay magúmal ka.
Akkan ka makoni panda kiya kàwa dedi
nga nekagiyán ku kikaw. Ay kurug ga
màwa ngámin dedi kiya oras nga kàwa
da kampela ngin,” nán natu anghel.
21 Ay ngámin datu tolay ya atán kitu
lasi, ay id-idaggán da tu Zacarias. Pag-
ballà da ta tura nabayág pànang ngin kitu
unag natu Templo.

* **1:9 1:9** Ya Templo ay ittu tu nengágan da ka balay ne Apu Dios. Ittu ya bátug simbáan da kitun. † **1:17 1:17** E Elias ay isa kadatu pagbàbànán ne Apu Dios kitun.

22 Ay kane lumawán nin, ay akkan
makoni nga makiamomán kadatu tolay.
Makasin-sinyás sala kaggída nga áwan
na nga mabalikát. Ay tútu nammuwán
da nga uwad nagpassingan kaggína kitu
unag Templo.
23 Ay kane mabalin tu algaw wa ag-
gubra na, ay nawe ka balay da ngin.
24 Ay akkan nabayág, ay nabùsit tu
Elisabet nga atáwa na. Ay akkan lumaw-
lawán kiya unag naya limma búlán. Ay
nán na,
25 "Nindù kiyà e Apu! Inumbet tin
tu oras nga angngippà na kiya appat ku
kadaya tolay," nán ne Elisabet.

Nepakammu natu anghel ya keanà ne Jesus

26 Kitu mekannam búlán nin ka panda,‡
ay nebon ne Dios nge anghel Gabriel ka
Nazaret nga íli naya Galilea.
27 Nebon na kiya isa nga babbalásang
nga nagngágan ka Maria nga tagay
atawán naya isa nga laláki nga nag-
ngágan ka Jose nga gaka natu David.
28 Ay tútu inumbet tu anghel kitu
giyán na nga nán na, "Kumusta pe ya
nepadúma nga babay! E Apu ya atán
kikaw!" nán na.
29 Ngamay akkan ammu tu Maria ya
pangisarután na kitu kinagi natu anghel.
Ay linam-lammat na tutu wala nu nágan
na ya ummán kitun na agpakammu.
30 Ngamay nán natu anghel kaggína,
"Akkan ka nga magansing Maria ta pà-
pàgan naka nge Dios.
31 Mabùsit ka, se ka magan-anà ka isa
nga laláki. Ay ya ipangágan mu kaggína
ay Jesus.
32 Magbalin ka naturáy pànang, ay
se mengagánan ka An-anà naya Kan-
gatuwán, se idde ne Apu Dios kaggína ya
turáy nga ummán kitu turáy natu apuapu
na nga David.
33 Ay aggína pe ya mangituráy kadaya
iIsrael nga pútupútut tu Jacob ka áwan
panda. Ay áwan panda naya angngituráy
na."
34 Ay nán ne Maria kitu anghel, "Paanna
ya kàwa dayán, ay áwan mà pikam laláki
nga neallay kiyà!" nán na.
35 Ngamay nán natu anghel kaggína,
"Màwa yán gapu kiya Ispiritu ne Dios nga
mangituráy kikaw, se ya pannakabalin ne
Dios, ay magyán kikaw. Ay túya ya an-
anà nga ianà mu, ay áwan na nga bas-
básul. Ay mengagánan ka An-anà ne
Dios," nán natu anghel.
36 "Ay kagiyan ku pe kikaw nga e
Elisabet ta kapinsán mu, ay annam búlán
nin ya bùsit na oray nu bàbakat tin se
akkan magan-anà.
37 Ata áwan na di màwa ne Dios," nán
na.
38 Ay summungbát te Maria nga nán
na, "Asassu nà ala nge Dios. Màwa din
nala daya kinagim kiyà," nán na. Ay tútu
pinanáwan natu anghel.

Tu nepappan ne Maria nga mag-gagáyám kade Elisabet

39 Akkan nabayág ka panda kitun, ay
nabur-burung nge Maria nga nagrab-
buwát se nawe kitu ban-bantay ya íli naya
Juda,
40 áta ittu tu giyán natu balay de Elis-
abet se Zacarias. Ay nagpakammu se la
linumnà.
41 Ay kane magìna ne Elisabet tu nag-
pakammu ne Maria, ay nàmud na nga
nagkínin tu bùsit na. Ay ittu pe tu
sinindán na nga naalubuwán ne Elisabet
ki Ispiritu ne Dios.
42 Ay se yala nakasáraw nga nán na ke
Maria, "Ikaw ya piníli ne Dios nga idúma
na kadaya ngámin na babbay. Ay ya an-
anà mu pe ay pà-pàgan na pànang.
43 Mapadayáwan nà pànang ta ya ina
naya Apu ku, ay inumbet maggagáyám
kiyà.
44 Ata kane magìnà ya nagpakammum,
ay nagkínin ya an-anà ki unag ku áta
magpatag.
45 Ay gapu ta mangurug ka, ay maga-
nggam ka áta màwa ngámin datu nepek-
agi ne Apu kikaw," nán ne Elisabet.
46 Ay nán pe ne Maria: "Day-dayáwan
ku we Apu.

‡ **1:26 1:26** Nán da duddúma nga mekannam búlán tu bùsit tu Elisabet tin.

47 Maganggam mà pànang ke Dios nga
mamiyág kiyà
48 áta pinatag nà, iyà nga asassu na
ngala. Ay panda kídi, ay nán ngámin daya
tolay nga nagásat tà.
49 Ata adu daya napatag ga kinuw-kuwa
ne Dios nga mannakabalin kiyà. Aggína
ya maday-dáyaw!
50 Ay ngámin daya managganssing
kaggína, ay kalakkán nada peyang.
51 Ipas-passingan na ya kinaturáy na ka-
daya ngámin na kuk-kuwaan na. Abáan
na daya magpang-pangátu nga tolay nga
pamaddug da daya màwa da kampela
ngin.
52 Ay ibaba na pe daya nangátu wa
agturáy se na ipangátu daya napubri.
53 Iddán na daya mabisin kadaya
ngámin na masápul da, ngamay daya
nabànáng, ay piddudoray nada ngala.
54 Sinengán na daya iIsrael la tolay na,
áta siddadamdam kitu agkallà na nga
55 nekari na kitu Abraham se kadatu
ngámin na gakagaka na," nán na.
56 Nepagyán ne Maria kade Elisabet ka
tallu búlán, se yala nga nagulli.

Tu nekeanà tu Juan na marammawtisár

57 Ay kane din na inumbet tu oras nga
aggan-anà tu Elisabet, ay nagan-anà ka isa
nga laláki.
58 Ay nepaganggam datu keliyán da se
datu pan-pane da kaggída kane mam-
muwán da idi ya pinagkallà ne Dios
kaggída.
59 Ay kane walu ngalgaw natu an-anà
in, ay kugítan da ngin. Ay ikabíit da kuma
ke ama na nga Zacarias
60 ngamay, "Akkan!" nán natu ina na.
"Juan ya ngágan na!" nán na.
61 "Ay áwan mà kadaya pan-pane nu ya
nagngágan ka ummán kiyán!" nán da.
62 Ay tútu nesinyas da kitu ama na nu
nágan natu piyán na nga ipangágan kitu
an-anà.
63 Ay tútu nagadang tu Zacarias ka
pagsurátan se na nesúrát ya ummán kídi:
"Ya ngágan na ay Juan," nán natu súrát
na. Ay tútu nasdaáwan da ngámin!
64 Ay kitun na oras ay nakoni kammin
pe tu Zacarias, ay se na dinay-dáyaw we
Dios.
65 Ay pinagballà pànang datu keliyán da
datu nà-nàwa. Tú idi pe tu bàbànánan
datu ngámin tolay kadatu íli kadatu ban-
bantay ka Judea, áta nepadámag ngámin
dedi kitúni.
66 Ay linam-lammat ngámin datu
nakadámag kitu nàwa nga nán da,
"Nágan nád ya pagbalinán nedi nga an-
anà," nán da kiya uray da. Ata memad
dala ya kaatán naya pannakabalin ne Apu
kaggína.
67 Ay nagúni ye Zacarias nga ama na
nga itur-turayán naya Ispiritu ne Dios nga
nán na,
68 "Dayáwan tada nge Apu wa Dios
tada nga iIsrael, áta inumbet kadàtada
nga tolay na, nga sumeng se mangalà
kadàtada.
69 Ay ibon na kadàtada ya isa nga pútut
natu Ari David da tolay na, nga ittu ya
mamiyág kadàtada.
70 Ata tú idi tu nekari na nga nepekagi
na kadatu pagbàbànánan na kitun
71 nga igdù nitta kadaya kalínga tada se
kadaya mangalùsaw kadàtada.
72 Kinuwa na idi ka angngipassingan
na kiya agkallà na kadatu apuapu tada,
áta ittu ya annungpál na kitu nekari na
kaggída.
73 Tú idi tu nekari na kitu Abraham nga
apuapu tada
74 nga igdù nitta kadaya kalínga tada,
áta piyán na nga magdáyaw tada kaggína
nga áwan tada nga ikansing,
75 panda kiya agbiyág tada. Túya
akkan tada din mangwa ka oray nágan
na nga lùsawan na ta senu áwan tada
pakabasúlán kaggína.
76 Ay ikaw wa an-anà ku, mengagánan
ka ka pagbàbànánan ne Dios nga kan-
gatuwán! Ata ikaw ya maginunna ke Apu
nga mangisagána kiya dalenan na kiya
ilalbet na,
77 se mangikagi kadaya tolay nga
biyágan ne Dios da gapu kiya kapakawan
da kadaya bas-básul da nu makappoli da.
78 Ata gapu kiya agkallà pànang ne Dios
kadàtada, ay árig madilangán tada ngin

kiya wada nga maggayát kaggína
79 nga ittu pe ya mangwada kadaya
atán ki kagìbattán nga mameyag kiya
pakatayán da. Ta senu masingan da ya
dálen na mameyag kiya pagkapiyaán da,”
nán na.
80 Ay ummabay se nagnákam tu uray
tu Juan. Ay nawe nag-agyán kada
ir-ir-er panda kitu nelaltuwád na nga
nagbàbànán ka Israel.

2

Tu nekeanà ne Jesus (Mat 1:18-25)

1 Kitu nekeanà tu Juan, ay uwad lintag
ga neparuwár natu Cesar Agusto nga
ngámin datu tolay kitu iturayán na ay
magparigistru da.
2-3 Ay díkod nawe ngámin datu tolay
ya magparigisturu kadatu íli da kampela
ngin. Tú idi ya nun-unna nga agparigistru
da. Ay nàwa kitu kagubernador natu
Kirenio ka Siria.
4 Ay tútu de Jose nga atán ka Nazaret
ka Galilea, ay nawe da ka íli Betlehem
ka Judea nga neanaán natu Ari David ta
magparigistru, áta isa kadatu gakagaka
natu David.
5 Nagbulun da se Maria nga ittu tu
atawán na nga tagay yin na magan-anà.
6 Ay kane atán da ngin ka Betlehem, ay
inumbet tu oras nga aggan-anà na.
7 Ay nagan-anà ka laláki nga ittu tu
manákam. Dimpinán da se da la nepidda
ki lútung báka, áta áwan da ngin na
pagyanán na balay.
8 Ay kitu agpastuwán na adanni ka
íli Betlehem, ay atán datu maragtarakan
ka karneru wa naggiidda nga magta-
gasíngan kadatu karneru da.
9 Ay uwad anghel ne Dios nga nag-
passingan kaggída. Ay nadilangán tu
giyán da kitu diláng ne Apu Dios. Ay tútu
nagansing da.
10 Ngamay nán natu anghel kaggída,
“Akkan kayu wa magansing, ta atán
napiya nga idámag ku kadakayu nga ma-
maanggam pànang kadaya ngámin tolay.
11 Kídi nga gabi kiya íli natu David, ay
neanà ya Cristo wa Apu, nga aggína ya
mamiyág kadakayu.
12 Tú idi ya pakelasínán nu: Atán
masingan nu wa an-anà nga nalampínán
nga nepipidda ki lútung báka,” nán natu
anghel.
13 Ay se yala nga uwad adu tutu wala
nga anghel la naglaltuwád nga umma-
mung kitu nunna nga anghel, ay se da
nagkan-kansiyon ka pagdáyaw da ke Dios
nga nán da,
14 “Maday-dáyaw we Dios nga atán ka
lángit, áta daya tolay kídi kalawagán nga
napatag kaggína, ay papiyaan na daya ur-
uray da,” nán da.
15 Ay kane panáwan datu anghel da
ngin nga mawe yin ka lángit, ay nán
datu maragtarakan ka karneru kitu isaisa
kaggída, “Dadun ka Betlehem, ta mawe
tada sinnan ya nàwa nga nedámag ne
Apu kadàtada,” nán da.
16 Ay tútu nagkirut da nga nawe, ay se
da nasmà de Maria se Jose se itu an-anà
pe nga nepipidda kitu lútung báka.
17 Ay kane masingan da tu an-anà, ay
nebàbànán da datu nekagi natu anghel
kaggída panggap kitu an-anà.
18 Ay díkod nasdaáwan ngámin datu
nakagìna kitu bàbànán datu marag-
tarakan ka karneru.
19 Ay akkan naligpanán ne Maria
ngámin dedi, áta linam-lammat nada
peyang.
20 Ay nawe yin datu maragtarakan ka
karneru, ay dinay-dáyaw da pànang nge
Dios gapu kadatu kinag-kagi natu anghel
kaggída, se nasingan datu an-anà nga
ummán kitu kinagi natu anghel kaggída.

Tu nangngippan da ke Jesus kitu Templo

21 Ay kane malpás tu walu ngalgaw, ay
pinakúgit da tu an-anà. Ay nepangágan
da ka Jesus, ta ittu yán tu ngágan nga
nekagi natu anghel kitu akkan pikam
nanggap-gapu ne Maria kaggína.
22 Ay kane mabalin de Jose se Maria
nga kuwaan tu kagiyan natu lintag ne
Dios nga nesúrát natu Moses panggap
kiya agdalus naya babay ya magan-anà,

ay nippan da tu an-anà kitu Templo nga
idátun ke Apu.
23 Ata ya nesúrát ki lintag ne Apu
kadatu Judyu ay, “Ngámin na manákam
ma an-anà a laláki, ay medátun da ka
kuw-kuwa ne Apu,” nán na.
24 Ay nagbasu da pe ka ummán kitu nán
natu lintag ne Apu. Masápul magbasu da
ka duwa ubbun kalapáti onu duwa nga
ladágan.
25 Ay uwad iJerusalem ma nagngágan
ka Simeon. Namáru pànang se napikki-
lan na mangurug ke Dios, ay se ya Ispir-
itu ne Dios ya mangabul-bulun peyang
kaggína. Id-idaggán na ya annungpál ne
Dios kitu kari na nga alà na daya iIsrael.
26 Ay nekagi naya Ispiritu ne Dios
kaggína nga akkan matay panda ki
akasingan na kiya Ibon ne Apu nga ittu
ya Cristo.
27 Ay díkod pinapan naya Ispiritu ne
Dios tu Simeon kitu templo kitu algaw
wa angngippan de Jose se Maria kitu
an-anà kitu templo nga manungpál kitu
kagiyan natu lintag ne Dios panggap ka-
daya annánà. Ay kane mippan da kitu
unag templo tu an-anà,
28 ay sinàruy ne Simeon tu an-anà se na
dinay-dáyaw we Dios nga nán na,
29 “Apu Dios, nàwa ngin tu karim kiyà
nga bobonam. Oray ipalúbus mu win na
matay yà,
30 áta nasingan ku win ya Nebon mu wa
marammiyág
31 nga ittu ya ipakammum kadaya
ngámin tolay.
32 Aggína ya árig dílág ga pakam-
muwán da kikaw daya akkan Judyu. Ay
gapu kaggína, ay maday-dáyaw daya iIs-
rael la tolay mu,” nán tu Simeon.
33 Nasdaáwan tu ama natu an-anà se
tu ina na kadatu kinagi natu Simeon
panggap kaggína.
34-35 Ay se la nekarárag tu Simeon nga
tagasinnán ne Dios da, ay se na nán ke
Maria, “Tú idi nga an-anà ya gapu na
nga mepakammu daya atán kiya ur-uray
daya tolay, áta adu kadaya iIsrael ya
mangagúra kaggína. Ay gapu kídi, ay
magpannakit ka pànang. Ngamay adu
pe daya mangurug kaggína,” nán natu
Simeon.
36 Ay uwad nga pagbàbànánan ne Dios
nga bàbakat tin nga nagngágan ka Ana,
nga an-anà natu Fanuel la pútut natu
Aser. Pittu dagun na nga uwad atáwa, ay
se yala nga nabúkud.
37 Ay walu púlu se appát dagun na ngin.
Atán peyang kitu templo nga magday-
dáyaw ke Dios ki peyang algaw se gabi.
Akkan mangán nu duddúma gapu kitu
panagkar-karárag na.
38 Kitun kam ma oras ay inumbet pe, ay
se na dinay-dáyaw nge Dios, ay se yala
nagbàbànán ka mepanggap kitu an-anà
kadatu iJerusalem ma magid-iddag kiya
angngalà ne Dios kaggída.
39 Ay kane mabalin da nga màwa
ngámin datu nán natu lintag ne Apu, ay
nagulli da ngin ka Nazaret ka Galilea nga
íli da.
40 Ummabay se bummílag tu an-anà
se summírib pànang pe, áta e Dios ya
mangabul-bulun peyang kaggína.

Nakibàbànán ne Jesus kadatu maragtùgud ki lintag

41 Ki káda dagun na kàwa naya piyasta
daya Judyu,* ay mawe peyang datu mag-
anà ke Jesus ka Jerusalem
42 áta nepagangay kaggída. Ay kane
sangapúlu se duwa dagun ne Jesus sin, ay
nawe da ngámin nakipiyasta.
43 Ay kane mabalin tu piyasta, ay na-
grabbuwát da nga magulli kammin, nga-
may nagbansi ye Jesus ka Jerusalem nga
akkan am-ammu datu maganà kaggína.
44 Papáti da nu nebulun nin kadatu
kabbulun da. Ay kane makatangalgaw da
ngin na magdal-dalen, ay ittu tun nala tu
nagsápul da kaggína kadatu pan-pane da
se kadatu kabbulun da.
45 Ay kane áwan da nga masmà
kaggína, ay nagulli da kammin ka
Jerusalem nga magsápul kaggína.
46 Ay kitu mekàlu ngalgaw, ay ittu tu
nakasmà da kaggína. Atán kitu Templo

* **2:41 2:41** Ittu idi tu annamdam da kitu inanglàtaw ne Apu Dios kadatu annánà datu iIsrael, kane patayan na ngámin datu manákam ma lalláki ka Egipto.

nga nepagtutúgaw kadatu maragtùgud ki lintag nga magtal-talagìna se magsal-saludsud kaggída.
47 Ay nasdaáwan ngámin datu tolay ya nakagìna kaggína gapu kitu sírib na, áta nasírib ba magsungbát.
48 Ay kane masingan datu maganà kaggína, ay nasdaáwan da. Ay se la nán natu ina na kaggína, "Tura ka nga nag-bansi nga akkan nagpakammu kadakami, ugu! Nalídug kami se ama mu wa magsap-sápul kikaw!" nán na.
49 Ngamay nán ne Jesus kaggína, "Tura dà sap-sapúlan ta! Akkan nu wa ammu nga masápul la atán nà ki balay naya Ama ku?" nán na.
50 Ngamay akkan da naawátan tu piyán na nga kagiyan kaggída.
51 May nepagulli yala kaggída ka Nazaret ta ikurug nada mà peyang. Ngámin dedi ya nà-nàwa, ay linam-lammat natu ina na.
52 Ummabay se summírib pànang nge Jesus. Ay ummabay ya amminya ne Dios kaggína se ummabay pe ya amminya daya tolay kaggína.

3

Tu nagbàbànán tu Juan nga maram-mawtisár
(Mat 3:1-12; Mar 1:1-8; Jn 1:19-28)

1-2 Kitu mekasangapúlu se limma dagun kitu inagturáy ne Tiberius Cesar, ay uwad nebàbànán ne Dios ke Juan na an-anà ne Zacarias kitu kowad na kitu ir-ir-er. Kitu nekàwa nedi, ay gubernador ka Judea tu Poncio Pilato. Tu Herodes, ay aggína tu agturáy ka Galilea. Ay tu Felipe nga wagi na, ay aggína tu agturáy ka sákup Iturea se Traconite. Tu Lisanias tu agturáy ka Abilene. Ay datu nangátu wa pappádi, ay de Anas se Caifas.
3 Ay nawe tu Juan kadatu ngámin na il-íli nga adanni ka wángag Jordan se na nebàbànán kadatu ngámin tolay nga masápul la makappoli da kadaya bas-básul da, se da magpabawtisár ta senu pakawanan ne Dios da.
4 Ay nàwa kurug tu nesúrát ta kinag-kagi natu Isaias nga pagbàbànánan ne Dios kitun nga nán na kídi,

"Tú idi ya isar-sáraw naya isa nga tolay
ka ir-ir-er: 'Magsagána kayu kiya
ilalbet ne Apu. Kappiyánan nu ya
dalenan na.

5 Ngámin daya anìgad da giyán se daya ban-bantay ay magtanáp da. Ay daya nakiwakíwal la dálen ay matúnung da se daya nasulit ta dálen ay kappiyánan nu.
6 Se yala nga masingan ngámin tolay ya Ibon ne Dios nga mamiyág kadàtada,' " nán na.
7 Nán ne Juan kadatu tolay ya inum-bet makibawtisár kaggína, "Dakayu wa ummán ka gámad idaw wa gangay! Inna nád ya nangagi kadakayu nga malìlían nu ya ammánis ne Dios kadakayu, ta tura kayu wa inumbet!" nán na.
8 "Ipassingan nu kadaya kuk-kuwaan nu nga kurug nakappoli kayu win kadaya bas-básul nu, nga akkan nu nán na, 'Oray ta gakagaka nakami tu Abraham ma tolay ne Dios kitun,' akkan nu nán. Ata ikagì kadakayu wa annung ne Dios nga pagbalinan dedi ya batu ka gakagaka natu Abraham.
9 Ay oray kídi yin, ay meaayang ya parakul la pangìlang kadaya káyu wa maddi magbúnga ka napiya, ay se da nga masìdug."*
10 Ay tútu nán datu adu wa tolay nga nagsaludsud kaggína, "Nágan na lugud ya masápul la kuwaan mi," nán da.
11 Ay tútu nán na kaggída, "Dakayu wa duwa bádu, ay idde nu ya isa kiya áwan bádu, se dakayu wa adu kanan ay iddán nu daya áwan kanan," nán na.
12 Uwad pe datu magpab-pabáyad ka buis nga inumbet makibawtisár. Nepa-mutù da pe ke Juan na nán da, "Misturu, nágan naya masápul la kuwaan mi," nán da.
13 "Akkan kayu magsingir ka nasurù," nán ne Juan.
14 Ay uwad da pe suldádu wa nangipa-mutù kaggína nga nán da, "Ay dakami, nágan naya masápul la kuwaan mi,"

* **3:9 3:9** Ya mabalin nedi nga kagiyan, ay tagay pànang ngin ya angngukum ne Dios kadaya tolay.

nán da. “Akkan nu palsuwan wànu pabasúlan ka busid ya isa nga tolay ta senu pasùsúán nakayu. Iyamánan nu wala ya suwildu nu,” nán ne Juan.

15 Ay kane magìna datu tolay datu nekagiyán natu Juan ay nán da, “Tú idi nád ya nekari ne Dios nga Cristo?” nán da.

16 Ay tútu nán ne Juan kaggída ngámin, “Bawtisarán takayu, ngamay atán umbet ta naturáy may iyà. Ay akkan nà a mekari oray ya magubbád dala kiya gálut naya sapátus na. Bawtisarán nakayu kiya Ispiritu ne Dios, se aggína pe ya mangguwes kadakayu.

17 Meárig kiya isa nga tolay ya umbet mangisáp kiya nàgì a ammay. Urnúngan na daya nabgát se na iarimán. Ay daya lappit ay urnúngan na, se na sìdúgan kiya apuy ya siggagatang peyang nga akkan mataatay,” nán na.

18 Ummán kídi tu inagbàbànán natu Juan, se adu pikam datu nekagi na kadatu tolay mepanggap kiya Napiya nga Dámag ne Dios.

19 Ay nekagiyán pe natu Juan kitu Herodes ngámin datu nadakè a kukkuwaan na, se itu inangngatáwa na kitu Herodias sa atáwa natu wagi na.

20 Ay tútu nebálud natu Herodes tu Juan. Ay díkod nàwa na tu kadàsán na neamung kadatu bas-básul na.

21 Ay kane mabalin mabawtisarán natu Juan datu adu wa tolay, ay binawtisarán na pe ye Jesus. Ay kane magkarárag ge Jesus sin, ay ummán ka nalùtán ya lángit.

22 Ay se la nga ya Ispiritu ne Dios nga singan ladágan tu singan na, ay naganìgad se nagyán kaggína. Ay se yala uwad úni nga gayát ka lángit ta nán na, “Ikaw ya An-anà ku wa pà-pàgan ku, ay pagang-anggammán taka pànang pe,” nán na.

Datu naggap-gapuwánan ne Jesu-Cristo
(Mat 1:1-17)

23 Ay kane manggayát magtùgud de Jesus, ay moli kid tallu púlu dagun na ngin. E Jesus ay an-anà tu Jose nga an-anà natu Eli.

24 Tu Eli, ay an-anà natu Matat. Ay tu Matat, ay an-anà natu Levi. Tu Levi, ay an-anà natu Melki. Ay tu Melki, ay an-anà natu Jane. Ay tu Jane, ay an-anà natu Jose.

25 Ay tu Jose, ay an-anà natu Matatias. Tu Matatias, ay an-anà natu Amos. Ay tu Amos, ay an-anà natu Nahum. Tu Nahum, ay an-anà natu Esli. Ay tu Esli, ay an-anà natu Nage.

26 Ay tu Nage, ay an-anà natu Maat. Tu Maat, ay an-anà natu Matatias. Tu Matatias, ay an-anà natu Semei. Tu Semei, ay an-anà natu Jose. Ay tu Jose, ay an-anà natu Juda.

27 Ay tu Juda, ay an-anà natu Joana. Tu Joana, ay an-anà natu Resa. Tu Resa, ay an-anà natu Zerobabel. Ay tu Zerobabel, ay an-anà natu Sealtiel. Tu Sealtiel, ay an-anà natu Neri.

28 Ay tu Neri, ay an-anà natu Melki. Tu Melki, ay an-anà natu Adi. Tu Adi, ay an-anà natu Cosam. Tu Cosam, ay an-anà natu Elmodam. Ay tu Elmodam, ay an-anà natu Er.

29 Tu Er, ay an-anà natu Josua. Ay tu Josua, ay an-anà natu Eliezer. Tu Eliezer, ay an-anà natu Jorim. Tu Jorim, ay an-anà natu Matat. Tu Matat, ay an-anà natu Levi.

30 Ay tu Levi, ay an-anà natu Simeon. Ay tu Simeon, ay an-anà natu Judas. Tu Judas, ay an-anà natu Jose. Ay tu Jose, ay an-anà natu Jonan. Tu Jonan, ay an-anà natu Eliakim.

31 Tu Eliakim, ay an-anà natu Melea. Tu Melea, ay an-anà natu Mena. Tu Mena, ay an-anà natu Matata. Tu Matata, ay an-anà natu Natan. Tu Natan, ay an-anà natu David.

32 Tu David, ay an-anà natu Jesse. Tu Jesse ay an-anà natu Obed. Tu Obed, ay an-anà natu Booz. Ay tu Booz, ay an-anà natu Salmon. Tu Salmon, ay an-anà natu Naason.

33 Tu Naason, ay an-anà natu Aminadab. Tu Aminadab ay an-anà natu Aram. Tu Aram, ay an-anà natu Arni. Tu Arni, ay an-anà natu Esron. Tu Esron, ay an-anà natu Fares. Tu Fares, ay an-anà natu Juda.

34 Ay tu Juda, ay an-anà natu Jacob. Tu
Jacob, ay an-anà natu Isaac. Tu Isaac, ay
an-anà natu Abraham. Tu Abraham, ay
an-anà natu Tare. Ay tu Tare, ay an-anà
natu Nahor.
35 Tu Nahor ay an-anà natu Serug. Ay tu
Serug, ay an-anà natu Ragau. Tu Ragau,
ay an-anà natu Peleg. Tu Peleg, ay an-anà
natu Heber. Ay tu Heber, ay an-anà natu
Sela.
36 Ay tu Sela, ay an-anà natu Cainan.
Tu Cainan, ay an-anà natu Arfaxad. Tu
Arfaxad, ay an-anà natu Sem. Ay tu Sem,
ay an-anà natu Noa. Tu Noa, ay an-anà
natu Lamec.
37 Tu Lamec, ay an-anà natu Metusela.
Tu Metusela ay an-anà natu Enoc. Tu
Enoc, ay an-anà natu Jared. Tu Jared, ay
an-anà natu Mahalaleel. Tu Mahalaleel,
ay an-anà natu Cainan.
38 Ay tu Cainan ay an-anà natu Enos. Tu
Enos, ay an-anà natu Set. Tu Set, ay an-
anà natu Adan. Tu Adan, ay an-anà ne
Dios.

4

Tu nammar-parò ne Sairu ke Jesus (Mat 4:1-17; Mar 1:12-15)

1 E Jesus, ay nagtálaw ka wángag
Jordan nga itur-turayán naya Ispiritu ne
Dios. Neturung naya Ispiritu ka ir-ir-er.
2 Ay kitúni ay pinar-parò ne Sairu ki
unag appát púlu ngalgaw. Awan kinnán
ne Jesus kadatun nga al-algaw, ay tútu
nabisinán tutu wala.
3 Ay nán ne Sairu ke Jesus, “Nu kurug
ga ikaw ya an-anà ne Dios, ay pagbalinan
mu mán idi nga batu ka sinápay,” nán na.
4 Ay tútu summungbát te Jesus nga nán
na, “Nán naya nesúrát kiya libru ne Dios
nga, ‘Akkan mabiyág ya tolay ki sinápay
yala,’ nán na,” nán ne Jesus.
5 Ay se yala nga nippan ne Sairu we
Jesus kitu alingúdu wa giyán, ay se na
nepassingan na nakar-karu daya ngámin
na íli* kídi kalawagán, ay
6 se na nán ke Jesus, “Ikaw ya pangid-
danán ku se pangiturayan ku kadedi
ngámin, áta kuwà ngámin dedi yin. Ay
middè ki oray inna nga piyán ku wa
pangiddanán.
7 Ay kuwám ngámin dedi nu magpalin-
tud ka ki àráng ku wa magdáyaw kiyà,”
nán ne Sairu.
8 Ay tútu summungbát te Jesus manin
kaggína nga nán na, “Ya nesúrát ta
bàbànán ne Dios ay nán na kídi, ‘E Dios
nga Apu mu ya day-dayáwan mu. Ay se
aggína ngala ya sirbiyán mu,’ nán na,”
nán ne Jesus.
9 Ay neturung ne Sairu manin ne Jesus
ka Jerusalem, kitu kalinguduwán natu
Templo se na manin nán kaggína, “Nu
kurug ga ikaw ya An-anà ne Dios, ay
magsappáw ka mán lugud kídi,
10 áta nán mà naya nesúrát ta bàbànán
ne Dios nga, ‘Patagasinnán naka nge Dios
kadaya anghel na.
11 Tagagán daka kiya íma da ta senu
akkan matalíngu daya síkil mu kadaya
batu,’ nán na,” nán ne Sairu.
12 Ngamay sinungbátan ne Jesus nga
nán na, “May nán pe naya nesúrát ta
bàbànán ne Dios nga, akkan ta sisímán ne
Apu wa Dios tada, nán na,” nán ne Jesus.
13 Ay kane màwa ne Sairu ngámin ya
mabaal na nga kuwaan kiya ammar-parò
na ke Jesus, ay pinanáwan na pikam.
14 Ay tútu nagulli ye Jesus ka Galilea
nga itur-turayán naya Ispiritu ne Dios.
Ay nedámag ki ngámin il-íli nga adanni
kitúni ya mepanggap kaggína.
15 Ay nagtùgud din kadatu sinagoga,† ay
adu datu namatag kaggína.

Tu nammáas da ke Jesus ka Nazaret (Mat 13:53-58; Mar 6:1-6)

16 Ay se yala nga nawe ye Jesus ka
Nazaret, tu íli nga naabayyán na. Ay
kane algaw wa aggiimáng, ay nawe kitu
sinagoga, áta ittu tu gangay na. Ay aggína
tu nangibása kitu adálan da.
17 Ay tútu nidde da kaggína tu libru wa
nesúrát natu Isaias nga pagbàbànánan ne
Dios kitun, se na binìlád kitu nekesurátan
niddi:

* **4:5 4:5** Onu “pagariyán” † **4:15 4:15** Ya sinagoga ay ittu ya pagguurnúngán da nga magádal ki Bàbànán ne Apu Dios.

18 “Atán kiyà ya Ispiritu ne Dios, áta
iyà ya piníli na nga mawe man-
gibàbànán kiya Napiya nga Dámag
kadaya napubri. Iyà ya nebon na
nga mangwayawaya kadaya árig
sibbabálud, ay se mamakasingan
kadaya kúláp. Iyà ya nebon na nga
mangwaya kadaya mapal-pallà.
19 Iyà pe ya nebon na nga mangikagi kiya
oras nga angngipassingan ne Dios kiya
amminya na.”

20 Ay kane mabalin na nga ibása idi,
ay nepatulli na kammin tu libru kitu
bobonan da kitu sinagoga se yala nga
nagtugaw. Ay aggína tu sisinnán ngámin
datu tolay nga uwad kitúni.

21 Ay nán na kaggída, “Kídi yin na
aggigìna nu, ay nàwa ngin kurug idi nga
bàbànán ne Dios kitun,” nán na.

22 Ay ngámin datu maggigìna, ay
pinatag da nge Jesus gapu kitu kinagi na.
Ay masdaáwan da pe kitu napiya nga
bàbànán na panggap kitu binása na. Ay
tútu nán da, “Di mà ittu idi tu an-anà ne
Jose ta!” nán da.

23 Ngamay summungbát te Jesus
kaggída nga nán na, “Ammù a kagiyan
nu kiyà ya ummán kídi nga makag-
kagi: ‘Taníbán mu pikam ya baggim,
marannánib,’ nán nu. Ay get nu nán nu
pe kiyà nga, ‘Ngámin datu kinuw-kuwám
ka Capernaum, ay kuwaan mu pe kídi íli
mu kampela ngin!’ nán nu kiyà,” nán ne
Jesus.

24 Ay se na manin nán kaggída, “Tú
idi ya kagiyan ku kadakayu. Ya isa
nga pagbàbànánan ne Dios, ay akkan da
pàgan kiya íli na kampela ngin.

25 Ummán kitu kowad natu Elias nga
pagbàbànánan ne Dios kitun, kitu na-
palotán tu ulát ki ngámin Israel kane
akkan magudán ka tallu dagun se annam
búlán. Ay adu datu iIsrael la bubbúkud
da babbay ya masengán kuma

26 ngamay akkan nebon ne Dios tu Elias
nga sumeng ki oray iinna kaggída, nu di
kitu isa nga búkud da babay ya iSerepta
nga íli ka Sidon.

27 Ay páda na pe kitu kowad natu Eliseo
wa pagbàbànánan pe ne Dios kitun. Adu
naglappang nga iIsrael ngamay áwan
inagásan natu Eliseo oray isa kaggída,
nu di tittu tu iSiria nga nagngágan ka
Naaman,” nán ne Jesus.

28 Ay kane magìna ngámin datu tolay
nga uwad kitúni dedi ya nekagiyán na, ay
linùsaw da pànang.

29 Ay tútu ginumnikát da se da nga
nelawán. Nippan da kitu otun natu
bantay nga giyán natu íli da, ta ibinà da
kuma kitu bagi.

30 Ngamay ummasà ala kadatu adu wa
tolay se la nga nagtálaw.

Tu laláki nga naar-aránan (Mar 1:21-28)

31 Nawe ye Jesus ka Capernaum nga íli
ka Galilea. Tinùgúdán na datu tolay kitu
algaw wa aggiimáng.

32 Ay masdaáwan da kitu agtùgud na,
áta naturáy kitu aggun-úni na.

33 Kitu sinagoga, ay uwad tolay ya naar-
aránan. Ay nakasáraw ka naggat ta nán
na,

34 “Bay-án nakami agpà ala! Nágan
naya kuwaam kadakami Jesus nga iN-
azaret! Inumbet ka nga mamánis
kadakami ta! Ammu mi nu iin ka. Ikaw
ya An-anà ne Dios nga Nebon na,” nán na.

35 Ngamay linùsaw ne Jesus nga nán na,
“Náwa ka! Ay magtálaw ka kiya tolay!”
nán na. Ay tútu nìtol natu áran tu tolay
kitu àráng datu tolay, ay se la nagtálaw
kaggína. Ay áwan na kinuwa ngin nga
nadakè kitu tolay.

36 Nasdaáwan ngámin datu tolay nga
nakasingan kitúni. Ay nán da kitu isaisa
kaggída, “Nágan nád nga aggun-úni ya
ummán kiyán! Naturáy se mannaka-
balin! Nu palawanan na daya áran, ay
lumawán da kurug!” nán da.

37 Tú idi nga kinuwa ne Jesus, ay
nepadámag kadatu ngámin na il-íli nga
adanni kitúni.

Datu adu wa pinabílag ne Jesus

38 Ay nagtálaw we Jesus kitu sinagoga
se la nawe ka balay de Simon. Ay
tu katugángan ne Simon na babay, ay
nasamnga tu dagáng na. Ay kinagi da
kaggína. Ay tútu pinapabílag da ke Jesus.

39 Ay díkod umadanni ye Jesus kitu
magtakit se na pinakusap tu dagáng na,
ay bummílag kammin kurug. Ay tútu
bummángun, ay se aggína ngin tu na-
mangán kaggída.
40 Ay kane masirbut tu mata ngin, ay
nilbet ngámin datu tolay ke Jesus datu
ngámin pan-pane da nga magtatakit ka
nagbal-baláki nga sinakit. Inimmán ne
Jesus da, ay bummílag da ngámin.
41 Ay nagtatálaw pe datu áran kadatu
naar-aránan. Nakasáraw da nga lum-
mawán kadatu tolay nga nán da, "Ikaw ya
An-anà ne Dios!" nán da. Ngamay akkan
paguniyan ne Jesus da, áta ammu da nga
aggína ya Cristo wa Nebon ne Dios.
42 Ay kane kaláwa, ay gummabi ye Jesus
nga nawe kitu áwan tolatolay nga giyán.
Ay sinap-sápul datu adu wa tolay. Ay
kane masmà da, ay gapútan da pikam,
43 ngamay nán na kaggída, "Masápul
la ibàbànán ku pe kadaya duddúma nga
íli ya Napiya nga Dámag mepanggap
kiya angngituráy ne Dios, áta tú idi ya
nangibonán ne Dios kiyà," nán na.
44 Ay tútu nawe ka Judea nga
nagbàbànán kadatu sinagoga kitúni.

5

Datu nunna nga tù-tùgúdán ne Jesus
(Mat 4:18-22; Mar 1:16-20)

1 Isa nga algaw kane atán ne Jesus nga
magsisíkád kitu dappit natu nalawág ga
pisung nga Genesaret,* ay inumbet datu
adu wa tolay. Inaribungbong da, áta
piyán da nga gìnán daya kagiyan na nga
bàbànán ne Dios.
2 Ay uwad nasingan na nga duwa
nga biray kitu dappit, ngamay datu
maragdàlis ay naglalagsi da, ta atán da
nga mamgu kadatu dàlis da.
3 Ay nagtakay kitu isa, se na nepesùlin
ke Simon na makin-kuwa kitun na biray.
Ay se la nagtutúgaw kitu biray se na
tinùgúdán datu adu wa tolay.
4 Ay kane mabalin magtùgud, ay nán
na ke Simon, "Ippam ya biray mu kiya
adallam se nu wala iwáyas ya dàlis mu
ta senu adu màna na," nán na.
5 Ngamay summungbát tu Simon nga
nán na, "Misturu, nalawagán kami kitu
gabi nga nakadà-dàlis may áwan mi tutu
wala inalà! Ngamay nu ittu ya nán mu,
ay iwáyas mi ya dàlis," nán ne Simon.
6 Ay tútu newáyas da tu dàlis, ay adu
pànang kurug tu nàna da. Ay magibba-
barnut tin tu dàlis da.
7 Ay tútu pinaypáyan da datu duddúma
nga kabbulun da nga atán kitu isa nga
biray, ta makiseng da. Pinnu da ka
sissida datu duwa nga biray da, ay
magikkakágam da.
8 Ay kane masingan ne Simon Pedro tu
nàwa, ay nagpalintud kitu àráng ne Jesus
nga nán na, "Apu panáwan nà, ta tolay yà
a adu básul!" nán na.
9 Ata nasdaáwan pànang se ngámin pe
datu kabbulun na kitu adu pànang nga
nàna da nga sissida.
10 Nasdaáwan pe de Santiago se Juan na
magwagi nga annánà ne Zebedeo.
Ngamay nán ne Jesus ke Simon, "Akkan
ka malídug, áta manggayát kídi, ay ma-
ganannay ka kadaya tolay nga mangurug
kiyà. Aggída ngin ya nigáyám ma bátug
sissida."
11 Ay kane medung da datu biray da,
ay pinanáwan da datu ngámin kuw-kuwa
da, ay se da kummíwid ke Jesus.

Tu nangngágas ne Jesus kitu maglap-
pang
(Mat 8:1-4; Mar 1:40-45)

12 Ay kane din isa ngalgaw, ay atán ne
Jesus kitu isa nga íli. Ay uwad tolay kitúni
nga naglappang ngámin ya baggi na. Ay
kane masingan na nge Jesus, ay nagukkab
kitu lusà kitu àráng na nga nakim-imallà
nga nán na, "Apu nu piyán nà ala nga
agásan, ay maagásan nà," nán na.
13 Ay tútu inimmán ne Jesus se na nán,
"Saay! Piyán taka nga agásan!" nán
na. Tútu dágus sala nga ummawan tu
lappang na.
14 Ay nán ne Jesus nga namílin kaggína,
"Akkam kag-kagiyan ki oray iinna ya
nàwa kikaw. May mawe ka kiya pádi se
mu la ipassingan ya baggim ma pummiya
ngin, ay se ka ngala nga mangidátun

* **5:1** **5:1** Bebay Galilea kam idi.

ke Dios para kiya nekaagásan mu nga
ummán kitu ipàwa natu Moses. Ay ittu
yán ya pakammuwán daya tolay nga
naagásan ka ngin," nán na.
15 Ngamay ummadu datu tolay ya
nakammu ki mepanggap ke Jesus. Ay
díkod adu datu tolay ya um-umbet nga
manggìna ki bàbànán na, se magpaágas
da pe kadatu sin-sinakit da.
16 Ngamay maglíbát nu duddúma, áta
mawe kadaya giyán na áwan tolatolay ta
magkarárag.

Tu nangngágas ne Jesus kitu magdapepe
(Mat 9:1-8; Mar 2:1-12)

17 Ay kitu isa ngalgaw manin kane
magtù-tùgud de Jesus, ay uwad pe
datu Pariseo se datu maragtùgud ki lin-
tag. Gayát da kadaya íli da ka Galilea.
IJudea datu duddúma se uwad pe datu
iJerusalem. Ay atán kaggína ya pannaka-
balin ne Apu nga mangágas.
18 Ay uwad da pe tolay kitúni ya
nangilbet ka magdapepe. Ippan da kuma
kitu àráng ne Jesus,
19 ngamay gapu ta adu pànang datu
tolay, ay akkan da makalíwán. Ay tútu
neunè da kitu atap natu balay, ay se da
binutbotán tu bátug ne Jesus se da nga
pinal-palallán na nepudsar ki àráng na tu
nepipidda nga magdapepe.
20 Ay kane masingan ne Jesus nu wà
ummán natu angngurug da kaggína, ay
nán na kitu magdapepe, "Opun, ma-
pakawan ka ngin kadaya bas-básul mu,"
nán na.
21 Ay pinagballà datu Pariseo se datu
maragtùgud ki lintag tu nekagi ne Jesus.
Ay tútu nán da kitu uray da, "Inna idi nga
tolay ta! Tura na nga ipáda ya turáy na
ki turáy ne Dios! Ug-ogan na nge Dios
ki ummán kiyán a! E Dios mà ala ya
makapakawan kadaya bas-básul!" nán
da.
22 Ay kane mammuwán ne Jesus tu
atán kitu uray da, ay nán na, "Tura nga
magsabbat daya uray nu ta!
23 Mabalin na nán nu nga nalapat
tala nga kagiyan kiya tolay ya, 'Na-
pakawan ka ngin kadaya bas-básul mu,'
ta akkan masápul ya pakasinnán, may
iya, 'Bumángun ka, ay se ka la nga
manalen.'
24 Ngamay ta senu mammuwán nu nga
iyà nga nepangágan da kitun ka An-anà
Tolay, ay atán turáy ku kídi ya kalawagán
na mamakawan kadaya bas-básul," ay se
na nán kitu magdapepe, "Bumángun ka!
Alà mu ya iddám se ka la mawe ka balay
nu!" nán na.
25 Ay dágus sala nga bummángun tu
tolay yin se na inalà tu idda na, ay se yala
nawe ka balay da nga day-dayáwan na
nge Dios.
Ay adu datu tolay nga magsisíngan
kaggína.
26 Ay nasdaáwan da tutu wala nga
nán da, "Akkan nakak-akkurug idi nga
nàwa!" nán da. Nasdaáwan da pànang
kitu nasingan da. Ay dinay-dáyaw da nge
Dios.

Tu naggayáb ne Jesus ke Levi
(Mat 9:9-13; Mar 2:13-17)

27 Ay kane mabalin dayán, ay nawe ye
Jesus sin. Ay nasingan na nge Levi nga
magtutúgaw kitu pagbay-bayádán da ka
buis, ta magpab-pabáyad ka buis. Ay nán
ne Jesus kaggína, "Kumíwid ka kiyà," nán
na.
28 Ay tútu ginumnikát nge Levi se na
pinanáwan ngámin datu kuk-kuwaan na,
ay se yala kummíwid kaggína.
29 Ay nesay-am ne Levi ye Jesus ka balay
da. Ay adu tolay, ay se adu pe datu
páda na nga magpab-pabáyad ka buis tu
nakisay-am. Nepagtutúgaw da ke Jesus se
datu tù-tùgúdán na.
30 Ay datu uwad kitúni nga Pariseo se
datu maragtùgud ki lintag, ay nán da
kadatu tù-tùgúdán ne Jesus, "Tura kayu
meduwa nga mangán kadaya magpab-
pabáyad ka buis se kadaya maragbásul?"
nán da.
31 May e Jesus tu summungbát ta
nán na kaggída, "Akkan masápul daya
nabílag ya duktor nu di daya magtakit ya
makasápul.
32 Ay ummán pe kiyà. Akkan nà a inum-
bet ta mamakappoli kadaya magkuna nga
namáru da nu di kadaya maragbásul,"
nán na.

Ya mepanggap kiya magngílin mangán
(Mat 9:14-17; Mar 2:18-22)

33 Ay nán manin datu Pariseo kaggína,
“Daya tù-tùgúdán ne Juan se daya tù-
tùgúdán mi nga Pariseo, ay nakírad
da nga magngílin mangán se magkar-
karárag. Ngamay daya tù-tùgúdán mu,
ay akkan da magngílin mangán”
34 Ngamay nán ne Jesus kaggída, “Mag-
ngílin mangán kadi daya sangaíli naya
mangatáwa nu kabul-bulun da!
35 Ngamay umbet ya algaw nga
umawan kaggída ya mangatáwa, ay tú
yán ya agngílin da nga mangán,” nán na.
36 Ay nagpangárig pe ye Jesus kaggída
nga nán na, “Awan mangalà ka pagappit
na ka rugrugà kiya bar-baru wa lúpus.
Ata nu ummán kiyán ya kuwaan na, ay
pìsiyan na ngala ngin tu baru, ay akkan
pe magtabbà ya singan da.
37 Ay áwan pe ya mangippáy ka
apammási kiya nausár rin na lálat ta ag-
gippayán ka básІ, áta nu pakunán na, ay
bumtà. Ay madadál ya básІ se madadál
pe tu lálat ta aggippayán.
38 Ya apammási, ay mippáy kiya bar-
baru wa lálat ta aggippayán kampela
ngin.
39 Ay akkan pe sapúlan daya
nakaramán nin ka taang ya apammási.
Ata ammu da nga namit ya taang,” nán
ne Jesus kaggída.

6

Ya mepanggap kiya algaw wa aggi-
imáng
(Mat 12:1-8; Mar 2:23-28)

1 Ay kane din isa ngalgaw wa aggi-
imáng, kane manalen de Jesus se datu tù-
tùgúdán na kitu kammayán, ay nangdut
datu tù-tùgúdán na kadatu ammay se da
nga bùsílán.
2 Ay kane masingan datu Pariseo da,
ay nán da kaggída, “Tura nu kuwaan
ya ipànaw naya lintag tada ki algaw wa
aggiimáng!” nán da.
3 Ngamay sinungbátan ne Jesus da nga
nán na, “Akkan nu pikam nabása ta, tu
kinuwa natu Ari David se datu tolay na
kane mabisinán da?
4 Linumnà tu David kitu balay ne Dios,
se na inalà tu dátun ke Dios nga sinápay.
Ay ittu tu kinnán na se datu tolay na. Ay
ipànaw naya lintag tada mà ya mangán
kitun na sinápay ki oray iinna. Tittu daya
pappádi ya mabalin mangán kadatun,”
nán na.
5 Ay se na nán kaggída, “Iyà a nengágan
da kitun ka An-anà Tolay ya apu naya
algaw wa aggiimáng,” nán na.

Tu nammabílag ne Jesus kitu tolay ya
nangasa tu íma na
(Mat 12:9-14; Mar 3:1-6)

6 Ay kane isa nga algaw wa aggiimáng
manin, ay nawe ye Jesus kitu sinagoga
nga magtùgud. Ay uwad isa nga laláki
kitúni nga nangasa tu isa nga íma na.
7 Ay díkod datu maragtùgud ki lintag se
datu Pariseo wa atán kitúni, ay sisinnán
da nge Jesus nu pabilgan na tu tolay ki
algaw wa aggiimáng. Ay díkod atán ya
ipabásul da kaggína nu pabilgan na.
8 Ay oray nu ammu ne Jesus tu atán kitu
uray da ay nán na kammala kitu tolay
ya nangasa tu isa nga íma na, “Umbet ka
kidde,” nán na. Ay tútu inumbet tu tolay
kitu giyán na.
9 Ay se yala nán ne Jesus kadatu tolay,
“Atán ya saludsud ku kadakayu. Inna ya
umannúgut ki lintag tada, ya mangwa ka
napiya ki algaw wa aggiimáng, onu ya
mangwa ka nadakè, ya mamiyág onu ya
pumatay,” nán na.
10 Binutgán na ngámin datu tolay se na
nán kitu tolay, “Ùnatam ya ímam,” nán
na. Ay tútu inùnát natu tolay tu íma na,
ay pummiya kammin.
11 Ay tútu nakarungat tutu wala datu
Pariseo se datu maragtùgud ki lintag.
Díkod naggaamomanán da nu nágan
naya pamàyanán da ke Jesus.

Tu nammíli ne Jesus kadatu sangapúlu
se duwa nga apostoles na
(Mat 10:1-4; Mar 3:13-19)

12 Ay kane isa ngalgaw, ay nanùdu we
Jesus kitu bantay nga magkar-karárag.
Ay nalawagán na nagkar-karárag ke Dios
kitúni.
13 Ay kane marángat tu algaw win, ay
kirrawán na ngámin datu tolay na se

yala nga pummíli ka sangapúlu se duwa
kaggída nga ittu datu nepangágan na ka
apostoles.
14 Tú dedi datu napíli na: Nge Simon
na nengágan na pe ka Pedro, nge Andres
nga wagi kam ne Pedro, nge Santiago, nge
Juan, nge Felipe, nge Bartolome,
15 nge Mateo, nge Tomas, nge Santi-
ago nga an-anà ne Alfeo, nge Simon na
nepangágan da ka Zelotes kiya aggúni da,
16 nge Judas nga an-anà ne Santiago,
se tu Judas nga Iscariote, tu namatiliw
kaggína.

Tu nesur-súru ne Jesus
(Mat 4:23-25)

17 Ay se yala nepanagut te Jesus
kaggída, ay se da nagsínang kitu tanáp
pa giyán datu duddúma nga tolay na se
datu adu tutu wala nga tolay ya naggayát
kadatu íli da kampela ngin. Atán da
nga iJudea, ay iJerusalem datu duddúma.
Uwad pe datu gayát ka Tiro se Sidon, datu
íli nga adanni ka dappit bebay.
18 Naglalbet da ngámin na manggìna
kaggína se makiágas kadatu sinakit da.
Ay ngámin datu naar-arán an ay pummiya
kammin tu uray da.
19 Asittùbítan ngámin datu tolay ye
Jesus, áta ya pannakabalin na nga
mangágas ay napágus tutu wala. Ay
naagásan da ngámin.
20 Ay se yala umàráng kadatu tolay ya
mangurug kaggína se na nán kaggída:
"Dakayu wa napubri, ay maganggam
kayu ta dakayu ya iturayán ne Dios.
21 Ay dakayu wa mabis-bisinán kídi, ay
maganggam kayu pe ta mabtug kayu nu
kuwa.
Ay dakayu wa magpannakit kídi, ay
maganggam kayu ta mapaanggam kayu
nu kuwa.
22 Maganggam kayu nu lù-lùsaw
dakayu da tolay wànu ag-agbán dakayu
se akkan da mebulun kadakayu, wànu
pad-padàsán dakayu gapu ki angngurug
nu kiyà nga nengágan da kitun ka An-anà
Tolay.
23 Magpatag kayu pànang nu màwa
dayán kadakayu. Ata kurug nga napatag
pànang ya subálit ta atán ka lángit nga
midde kadakayu. Ay pinakunán pe datu
apuapu da datu pagbàbànánan ne Dios
kitun.
24 Ay dakayu nga nabànáng kídi, ay
magpannakit kayu nu kuwa áta na-
ganggam kayu win kídi.
25 Ay daya nabtug kídi, ay mabis-
bisinán da nu kuwa.
Daya maganggam kídi, ay magpannakit
da nu kuwa.
26 Ay daya pà-pàgan da tolay, ay mag-
pannakit da. Ata ummán pe kiyán tu
nammatag datu mannákam da kadatu
nagpìduman na pagbàbànánan ne Dios
kitun."

Tu nesur-súru ne Jesus panggap kiya bumálat
(Mat 5:38-48; 7:12a)

27 "Ay dakayu wa maggigìna kiyà, ay
tú idi ya kagiyan ku kadakayu. Piyán nu
wala daya kumagúra kadakayu. Napiya
din peyang ya ipassingan nu kadaya man-
galùsaw kadakayu.
28 Ikarárag nu wa napiya din ya màwa
kadaya ngámin na maminya nga nadakè
din ya màwa kadakayu. Ikarárag nu
wa sengán ne Dios daya mamal-pallà
kadakayu.
29 Ay nu tappítan naya isa nga tolay
ya tapíngit pàngit nu, ay pàpit nu pe ya
tapíngit. Ay nu atán mamúlat ki diyáket
nu, ay idde nu pe ya bádu nu nu alà na
pe.
30 Idde nu ya agngan naya isa nga tolay
kadakayu, ay se akkan nu tagge appoliyan
daya kuw-kuwa nu wa inalà naya isa nga
tolay.
31 Ay kuwaan nu wala kadaya kasittolay
nu ya piyán nu wa kuwaan da kadakayu
kampela ngin.
32 Nu tittu daya maminya kadakayu
daya piyán nu, ay akkan nu nga kepàgán
yán. Ata oray daya maragbásul ay piyán
da pe daya maminya kaggída.
33 Ay páda na pe nu tittu daya mangwa
ka napiya kadakayu daya pangwaán nu
ka napiya, ay akkan nu pe kepàgán yán.
Ata oray daya maragbásul, ay màwa da
pe ya ummán kiyán.
34 Nu tittu daya innanamán nu wa mak-
abáyad kadakayu daya pautángan nu, ay

akkan nu nga kepàgán yán. Ata oray daya maragbásul, ay magpin-pinnàkaw da pe.
35 Ngamay piyán nu wala daya kumalínga kadakayu. Sengán nuda. Pàkawán nuda oray áwan nu innanamán na pagbáyad da. Ay nu ummán kiyán ya kuwaan nu ay mepassingan nu wa kurug annánà nakayu nge Dios nga kangatuwán. Ata kalakkán na pe daya akkan makammu magsubálit se daya nadakè a tolay. Ay napatag pànang ya idde ne Dios nga subálit na kadakayu.
36 Kalakkán nu daya kasittolay nu, áta e Dios nga Ama nu ay maragkallà."

Ya mepanggap kiya akkan ta nga ag-sisim kiya kasittolay ta
(Mat 7:1-5)

37 "Ay akkan nu ittu sisímán ya sábag naya kasittolay nu se nu la nán na masápul la mapánis, ta senu akkan nakayu panísan ne Dios. Pakawanan nu daya kasittolay nu senu pakawanan nakayu we Dios. Akkan kayu mang-guwes, ta senu akkan nakayu guwesan ne Dios. Akkan kayu nga magpabásul ta senu akkan nakayu pabasúlan ne Dios. Mamakawan kayu ta senu mapakawan kayu.
38 Nu nágan ya idde nu ay ittu pe ya midde kadakayu. Ay ya midde kadakayu ay matadtad se mapinpin. Ay mama-linsúsù pe ya midde kadakayu. Ata nu mapaanna ya anggukud nu kiya idde nu, ay ummán pe kiyán ya anggukud naya midde kadakayu."
39 Ay nagpangárig pe ye Jesus kaggída nga nán na, "Ya isa nga kúláp ay akkan rumbang nga magbaybay kiya páda na nga kúláp, áta mepisù da nga duwa kiya abbut.
40 Ay ya magádal pe ay akkan nangátu may iya mangisúru kaggína. Ngamay nu masuruwán pànang, ay mabalin na mepáda ngin kiya nangisúru kaggína," nán ne Jesus.
41 Ay nán na manin, "Tura nu masingan ya bì-bitì a púling naya kasittolay nu, ay akkan nu masingan ya megugulad da púling nu!" nán na.
42 "Mapaanna ya angngikagi nu kiya wagi nu ya, 'Wagi, ippà ku mán ya púling mu,' nán nu ngamay atán megugulad da púling nu. Ata nu pakunán nu kiyán, ay magpì-pìmáru kayu. Ippà nu pikam ya megugulad da púling nu, ta senu masin-gan nu pànang ya púling naya kasittolay nu," nán na.

Ya mepanggap kiya búnga daya káyu
(Mat 7:16-20; 12:33-35)

43 Ay nán na manin kídi, "Awan napiya nga káyu wa magbúnga ka nadakè. Ay áwan pe ya káyu wa nadakè a magbúnga ka napiya.
44 Ata mammuwán ya káyu kiya búnga na kampela ngin. Ya búnga gígus ay akkan mabúrás kadaya kad-kaddat. Ummán pe ya búnga úbas, akkan mabúrás kiya pan-panda ngala nga múla.
45 Ay ummán pe kiyán, ya namáru wa tolay, ay napiya daya kuk-kuwaan na áta napiya lugud ya lam-lammat na peyang. Ay ya nadakè a tolay, ay nadakè pe daya kuk-kuwaan na kampela ngin, áta nadakè lugud daya lam-lamtan na. Ata nu nágan naya atán ki lammat naya isa tolay, ay tú yán ya mekagi na," nán na.

Ya mepanggap kadaya duwa nga nag-balay
(Mat 7:24-27)

46 "Tura kayu maki 'Apu, Apu,' kiyà ay akkan nu mà ikur-kurug daya bil-bílin ku!
47 Ay ngámin daya umbet kiyà a manggìna kadaya kagiyan ku se kuwaan da pe daya magìna da, ay
48 meárig da kiya isa nga tolay ya nagbalay. Nekorob na daya adígi ka adallam se na nepatagsut kadaya pínát ki taggad. Ay díkod kane malayus, ay akkan nala nga naguyyu tu balay na, áta naligda pànang tu nekàwa na.
49 Ngamay daya manggìna kiyà ngamay akkan da kuwaan tu magìna da, ay árig da pe ya isa nga tolay ya nagbalay. Nesíin na ngala kiya otun lusà. Ay díkod kane malayus, ay nillud tu balay na. Ay narba se natar-tarawesáng tutu wala datu aruminta natu balay," nán ne Jesus.

7

Tu nammabílag ne Jesus kitu asassu natu kapitán
(Mat 8:5-13)

1 Ay kane mabalin nin ne Jesus nga
magbàbànán kadatu tolay, ay nawe ka
Capernaum.
2 Ay uwad kitúni ya iRoma nga kapitán
nga magimmamátay tu idum-dúma na
pànang nga asassu na.
3 Ay kane magìna na ya mepanggap
ke Jesus, ay nagipàrob kadatu pang-
manàman datu Judyu wa mangayáb ke
Jesus ta paagásan na tu asassu na.
4 Ay díkod kane dumatang da kitu giyán
ne Jesus, ay nakim-imallà da kaggína nga
nán da, "Karbangán na nga sengán mu
5 áta pàgan na daya páda tada nga
Judyu, ay se aggína ya nagpàwa kiya
sinagoga tada," nán da.
6 Ay tútu kummíwid de Jesus kaggída.

Ngamay kane umad-adanni ye Jesus
kitu balay na, ay nepàrob natu kapitán
datu ù-opun na nga manabat ke Jesus. Ay
nán da, "Apu, akkan ka kanu tagge umbet
kiya balay na, áta akkan kanu wa mekari
kiya dáyaw mu.
7 Túya gapu na nga akkan aggína ya
nagayáb kikaw ta maliyaw. Annung na
kanu wala ya angngikagi mu nga bumílag
ya asassu na.
8 Ammu na kanu nga oray úni yala naya
naturáy ya tolay ay annung na. Ata atán
daya ap-apu na, ay ikurug na kanu ya úni
da ngala. Ay atán da pe ya suldádu na
kampela ngin. Ay nu nán na kiya isa nga,
'Mawe ka kannán,' nán na ay kurugan
da. Ay nu palbetan naya isa, ay umbet
kurug. Ay ummán pe kiya asassu na.
Nu, 'Kuwaam idi,' nán na, ay kuwaan na
kanu," nán datu nanabat ke Jesus.

9 Ay kane magìna ne Jesus nu wà
ummán natu angngurug natu kapitán, ay
nasdaáwan kaggína. Ay tútu nagbaliwág
ga umàráng kadatu adu wa tolay nga
kummíwid kaggína se na nán, "Awan ku
pikam nammuwán na ummán kídi ya
angngurug. Oray kídi Israel," nán na.
10 Ay díkod nagulli yin datu nebon natu
kapitán kitu balay na, ay dinatang da tu
asassu wa nabílag gin.

Tu nammaltu ne Jesus kitu an-anà natu búkud da babay

11 Ay akkan nabayág ka panda kitun, ay
nawe de Jesus se datu tù-tùgúdán na ka
íli Nain. Ay adu datu tolay nga kummíwid
kaggída.
12 Ay kane din na magiddadatang da
ngin kitu dadnuwángan natu íli, ay uwad
natay ya laláki nga mawe da ital-ud. Sissa
nga an-anà natu búkud da babay. Ay adu
pe datu tolay ya nawe mepagtal-ud.
13 Ay kane masingan ne Apu Jesus tu
búkud, ay nakalakkán pànang. Ay tútu
nán na kaggína, "Akkan ka sumángit,"
nán na.
14 Ay se yala umadanni kadatu
magbúlig kitu natay se na inimmán tu
lungun, ay tútu nagsínang datu tolay. Ay
se na nán kitu innát, "Bagu, bumángun
ka," nán na.
15 Ay linumtu se bumángun tu laláki
nga nagtugaw se la nagúni. Ay díkod
nippan ne Jesus kitu giyán natu ina na.
16 Ay tútu nasdaáwan pànang ngámin
datu tolay, ay se da dinay-dáyaw we
Dios gapu kitu nàwa. Ay nán da,
"Linumtuwád kadàtada ya nangátu wa
pagbàbànánan ne Dios. Akkan nitta kam
naligpanán na tolay na," nán datu tolay.
17 Idi nga kinuwa ne Jesus, ay
newaragáwag ki ngámin na il-íli naya
Judea se ngámin na il-ileli nga adanni
kitúni.

Tu nangngibon tu Juan kadatu tù-tùgúdán na nga magsaludsud ke Jesus
(Mat 11:2-19)

18 Ay datu tù-tùgúdán ne Juan, ay nawe
da nebàbànán ngámin dedi ke Juan nga
atán ki agba-balúdán. Ay tútu namalbet
tu Juan ka duwa kadatu tù-tùgúdán na
19 se nada pinapan nga magsaludsud
ke Apu Jesus nu aggína ngin tu nekari
ne Dios nga Ibon na kam kitun nga ittu
ya Cristo, wànu atán pikam sabáli nga
idaggán da.
20 Ay kane dumatang datu nebon tu
Juan kitu giyán ne Jesus, ay nán da,

“Nepàrob nakami ne Juan na marammawtisár nga mangipamutù nu ikaw win tu nekari ne Dios nga Ibon na kitun nga ittu ya Cristo, wànu atán pikam idaggán mi ya sabáli,” nán da.

21 Ay kitun kam ma oras, ay adu datu tolay nga magtatakit nga inagásan ne Jesus. Pinakasingan na datu kúláp. Ay datu tolay ya naar-aránan, ay pummiya tu uray da ngin.

22 Ay díkod nán ne Jesus kadatu tolay ya nebon natu Juan, “Magulli kayun. Ay ikagi nu ke Juan daya nas-asingan nu se daya nag-agìna nu kídi. Nán nu wa daya kúláp, ay pinakasingan kuda ngin. Ay pinakadalen ku pe yin daya pílay, ay se inagásan ku win daya maglappang. Pinakagìnà pe yin daya bangngag, ay se datu natay ay pinaltu kuda kammin. Ay nebàbànán ku pe yin kadaya napubri ya Napiya nga Dámag,” nán na.

23 Ay se na manin nán, “Maganggam ya tolay nga áwan duw-duwa panggap kiyà,” nán na.

24 Ay kane nawe yin datu nebon natu Juan, ay nagbàbànán ne Jesus ka mepanggap kitu Juan kadatu tolay. Ay nán na, “Kitu nawe kayu ka ir-ir-er, nágan natu nawe nu siningan? Ammù nga akkan datu sal-saluysoyán na bal-báli nga kaddat kitúni tu gákat nu wa sinnan.

25 Ay akkan pe nga tolay ya nakabádu ka napiya ya gákat nu wa sinnan kitúni. Ata daya tolay ya napiya daya badubádu da, ay akkan da nga mag-agyán kitúni. Atán da kadaya dadakkal la babalay kadaya íli, ay se atán ngámin pe daya masap-sápul da.

26 Ay nágan na lugud tu nawe nu siningan? Isa nga pagbàbànánan ne Dios? Kurug yán! Ay kagiyan ku kadakayu nga ya nasingan nu, ay nangátu may iya pagbàbànánan ne Dios sala.

27 Ta e Juan tu kepapannán natu nesúrát ta kinag-kagi natu pagbàbànánan ne Dios kitun nga nán na,

‘Sinnam á. Mangibon nà ka pagbàbànánan ku nga maginunna kikaw nga mamagsagána kadaya tolay kiya ilalbet mu,’

nán na.

28 Ay kagiyan ku kadakayu wa áwan na nangà-ngátu may e Juan oray iinna nga tolay, ngamay manggayát kídi yin, oray iinna nga tolay ya meráman kiya pangiturayán ne Dios, ay bíláng nangátu may e Juan,”* nán na.

29 Ay nán pe ne Jesus nga, “Datu magpab-pabáyad ka buis se datu duddúma nga tolay ya nakagìna kadatu nebàbànán ne Juan, ay nepeturayán da ke Dios. Ay díkod binawtisarán ne Juan da.

30 Ngamay datu Pariseo se datu maragtùgud ki lintag ne Dios nga nepesúrát na ke Moses, ay akkan da nga pinagan-anu tu piyán ne Dios nga kuwaan da. Ta akkan da piyán tu makibawtisár ke Juan,” nán ne Jesus.

31 Ay nán manin ne Jesus, “Nágan lugud naya pangiarígán ku kadakayu wa tolay kadedi yin na al-algaw?

32 Ummán kayu kadaya an-annánà a magangrád kiya giyán sininda. ‘Magtukár kami ta magsála kayu,’ nán daya kaangrád nu may maddi kayu! ‘Sumángit kayu ta magpì-pìginnatay kami,’ nán da kadakayu may maddi kayu pe!

33 Tú yán ya árig nu. Ata inumbet nge Juan na marammawtisár ra magtùgud kadakayu ay, ‘Naar-aránan!’ nán nu kaggína gapu ta nakírad da magngílin mangán se maddi maginum.

34 Ay kídi yin na iyà ya inumbet ay, ‘Sinnan nu kod yán na tolay! Maglin-linát se maging-inglaw! Mebul-bulun pe kadaya magpab-pabáyad ka buis se kadaya maragbásul,’ nán nu gapu ta mangán nà se maginum mà.

35 Ngamay ya kinasírib ne Dios, ay mepakammu wa kurug gapu kadaya mangurug kaggína,” nán ne Jesus.

Tu nammakawan ne Jesus kitu maragbásul la babay

36 Ay inaptán natu isa nga Pariseo nge Jesus ka balay da nga mepangán. Ay tútu

* **7:28 7:28** Ya mabalin na bíláng nangà-ngátu may tu Juan ay daya muddi nga mangurug ke Jesus ta mammuwán da ngámin ya mepanggap ke Apu Jesus.

nawe ye Jesus. Kaggína nga atán kitu giyán tebol,
37 ay uwad púta kitúni ya íli ya nakadámag nga atán ne Jesus kitu balay natu Pariseo nga mepangán. Ay tútu nawe se nangitúgut ka tangabutilya nga talibangug.
38 Ay nawe nagpalintud kitu likud ne Jesus nga makas-asangit ta magummà kadatu bingil na. Ay díkod nadsam datu bingil ne Jesus kitu luwa na. Ay linìgesán na kitu abù na nga um-umàán na manin se na la lùlosán kitu talibangug.

39 Ay kane masingan natu Pariseo wa nagapat ke Jesus idi, ay nán na kitu lammat na, "Nu kurug ga pagbàbànánan ne Dios idi nga tolay, ay ammu na kuma nu iinna idi ya babay nga mangikkam kaggína. Ay ammu na kuma nga maragbásul idi ya babay!" nán na nga naglam-lammat.

40 Ay tútu nán ne Jesus kaggína, "Simon, atán ya asikkagiyan ku kikaw," nán na. Ay nán natu Pariseo, "Inna ya kagiyam Apu," nán na.
41 Ay díkod nagpangárig ge Jesus nga nán na, "Uwad duwa nga tolay ya nakaútáng kiya isa nga maragpaútáng. Tu isa, ay limma ríbu písus tu útáng na. Ay tu isa ay limma gatut písus tu útáng na.
42 Ay kane nagpáda da nga akkan makabáyad, ay akkan tagge pinabayádan natu maragpaútáng datu útáng da. Inna kaggída nga duwa ya ab-abay ya amminya na kitu maragpaútáng nga laláki?" nán na.
43 Ay nán natu Pariseo wa summungbát, "Kiyà kampela ngin, ya nán ku ay tu napakawan ka ad-adu wa útáng," nán na. Ay tútu nán ne Jesus kaggína, "Kurug ya sungbát mu," nán na.

44 Ay se yala nga siningan ne Jesus tu babay se na nán ke Simon, "Sinnam kod idi ya babay. Bingguwán na daya bingil ku kiya luwa na se na linìgesán kiya abù na. Ngamay ikaw, linumnà à kídi balay mun, may akkan nà niddán ka danum ma pamgù kiya bingil ku.
45 Akkan nà inumàán. Ngamay aggína, ay um-ummàán na daya bingil ku nanggayát kitu nelalbet na ka panda kídi.
46 Akkan nà a inípu ka denu, ngamay aggína, ay siy-siyaán na daya bingil ku ka talibangug.
47 Daya adu nga bas-básul na, ay napakawan da ngin. Ay díkod ummán kídi ya kinuwa na ka angngipassingan na kiya abay ya amminya na kiyà. Ngamay ya tolay ya bittì ya napakawan kaggína, ay bittì pe ya amminya na," nán na.
48 Ay nán ne Jesus kitu babay, "Napakawan ka ngin kadaya bas-básul mu," nán na.
49 Ay kane magìna datu nepagtutúgaw kaggína kitu giyán tebol, ay nán da kitu isaisa kaggída, "Inna nád ya ummán kídi ya aggun-úni nga tolay ta, nga mamakawan kadaya bas-básul," nán da.
50 Ay se la nán ne Jesus kitu babay, "Napakawan daya bas-básul mu win gapu kiya angngurug mu kiyà. Mawe ka ngin, ay pumiya din ya uray mu win," nán na.

8

Tu nekikkíwid datu babbay ya pinabílag ne Jesus

1 Akkan nabayág, ay nawe ye Jesus kadatu il-íli se babbalay nga mangibàbànán kiya Napiya nga Dámag panggap kiya angngituráy ne Dios. Ay kabulun na datu sangapúlu se duwa nga tù-tùgúdán na.
2 Uwad pe datu babbay ya pinabílag na kadatu sinakit da, se datu naar-aránan na napiya datu uray da ngin. Uwad nge Maria nga nepangágan da ka Magdalena, tu babay ya namataláwan ne Jesus ka pittu wa áran.
3 Uwad pe nge Susana se Juana nga atáwa natu Chuza nga pakammuwan natu Herodes. Ay atán da pe duddúma nga babbay ya nebul-bulun kaggída nga ittu datu makammu kadatu masap-sápul de Jesus se datu tù-tùgúdán na.

Ya pangárig ne Jesus mepanggap kitu tolay ya nawe nagwárit ka aggì
(Mat 13:1-17; Mar 4:1-12)

4 Ay adu datu tolay ya naggayát kadatu il-íli nga naglalbet kitu giyán ne Jesus. Ay

kane adu da ngin na nagguurnung, ay
nán ne Jesus kaggída nga nagpangárig,
5 "Uwad isa nga tolay ya nawe nagwárit
ka aggì na. Kaggína nga magwárit, ay
nagdattág datu duddúma nga aggì ki
dálen. Ay díkod nadam-dam-án da panda
kitu nelalbet datu an-anù a nagsimtù.
6 Ay nagdattág datu duddúma nga aggì
kadatu nalus-án na pínát. Tútu kane
tumúbu da, ay natay da kammin áta
áwan na danum.
7 Nagdattág datu duddúma nga aggì
kitu agkadtán. Ay tumúbu da, may
tumúbu pe datu kaddat, ay tútu nasíput
da se da natay.
8 Ay datu duddúma nga aggì, ay nag-
dattág da kitu kadam-aggán natu lusà. Ay
kane tumúbu da ay nagbúnga da ka adu
tutu wala," nán na. Ay kane mabalin na
nga kagiyan dedi ay nán na, "Dakayu wa
maggigìna kídi, ay lam-lamtan nu daya
nagìna nu," nán na.
9 Ay nepamutù datu tù-tùgúdán na
kaggína nu nágan naya kesarután natun
na pangárig.
10 Ay tútu nán ne Jesus kaggída,
"Mepakammu kadakayu daya akkan
pikam ma nepakammu kitun mepanggap
kiya angngituráy ne Dios. Ngamay
kadaya duddúma, ay mepangárig gala
ta senu oray sisinnán da, ay akkan da
malásin, ay se gigìnán da may akkan da
maawátan tu magìna da," nán na.

Tu nangilaw-lawág ne Jesus kitu pangárig panggap kitu tolay ya nagwárit ka aggì
(Mat 13:18-23; Mar 4:13-20)

11 "Tú idi ya sarut natu pangárig; Ya
aggì, ay árig kiya bàbànán ne Dios.
12 Tu dálen na nagdattagán datu
duddúma nga aggì, ay árig na daya tolay
ya nakagìna kiya bàbànán ne Dios. Datu
an-anù, ay árig ne Sairu da nga inumbet
ta mangippà kitu nagìna da ta senu akkan
da mangurug, ay akkan biyágan ne Dios
da.
13 Ay tu nalus-án na pínát ta nag-
dattagán datu duddúma nga aggì, ay árig
na daya tolay ya nakagìna kiya bàbànán
ne Dios. Ay dedi nga tolay ay naganggam
da nga nangurug, ngamay nakaru da nga
naglikud kane umbet ya riribù da gapu
kitu angngurug da. Ata ummán ka aggì
a tumúbu wa akkan na nakapaggamut tu
nagìna da.
14 Tu agkadtán na nagdattagán datu
duddúma nga aggì, ay árig na daya
tolay ya nakagìna kiya bàbànán ne Dios.
Nangurug da ngamay adu ya lid-lídug
panggap kiya panagbiyág da. Ya lam-
lamtan da peyang, ay ya pagbànángan
da se daya gan-gánas kiya biyág kídi ya
kalawagán. Ay túya áwan pakasinnán
kiya angngurug da.
15 Ay tu nadam-ag ga lusà a nagdattagán
datu duddúma nga aggì, ay árig na daya
tolay ya napiya nga aglam-lammat nga
nakagìna kiya bàbànán ne Dios, ay se da
kinurug ga dam-damdamman da peyang.
Oray adu ya riribù, ay iturad da ngala. Ay
túya napiya daya kuk-kuwaan da," nán
ne Jesus.

Ya pangárig ne Jesus mepanggap kiya ingki nga masibtán
(Mar 4:21-25)

16 Ay nán ne Jesus manin na nag-
pangárig, "Nu masibtán ya ingki, ay
akkan ta nga tàbán wànu isirù, nu di ta
iparotun ta senu madilágan ngámin daya
lumnà kiya balay.
17 Ay umbet tala ya oras sa kepassin-
gan ngámin daya nasirù.* Ay ngámin
daya akkan pikam am-ammu da tolay, ay
mepakammu da, áta árig mawadaán da.
18 Ay díkod kappiyánan nu lugud ya
manggìna. Ata daya mangikurug kadaya
magìna da, ay maamúngán ya ammu da.
Ngamay daya akkan mangikurug kadaya
magìna da, ay oray daya nán da nga
ammu da ngin ay mippà pikam," nán na.

Daya bíláng wawwági se ina ne Jesus
(Mat 12:46-50; Mar 3:31-35)

19 Ay se yala inumbet tu ina na se datu
wawwági na nga lalláki, ngamay akkan
da makaadanni kaggína, áta adu tutu
wala datu tolay.

* **8:17 8:17** Ya mabalin na kepapannán nedi, ay daya mepanggap kiya angngituráy ne Dios.

20 Ay uwad dala ya nangikagi kaggína
nga nán na, “Atán tu inám se datu
wawwágim ka lasi, ay piyán daka kanu
nga amomanán,” nán na.
21 Ngamay nán ne Jesus kaggída, “Daya
inà se daya wawwágì, ay daya manggìna
kadaya bàbànán ne Dios, se da kuwaan
daya magìna da,” nán na.

Tu nammakusap ne Jesus kitu naggat ta báli
(Mat 8:23-27; Mar 4:35-41)

22 Kane din isa ngalgaw, ay nán ne
Jesus kadatu tolay na, “Mawe tada ka
dammáng,” nán na. Ay tútu nagtakay da
kitu biray, se da dummúlay.
23 Ay kane magbatta da ngin, ay nìlà e
Jesus. Ay uwad inumbet ta naggat ta báli,
ay natalabtabbán tu biray da. Ay díkod
tagay da umlad din.
24 Ay tútu nawe da linukág ga nán da,
“Misturu! Misturu! Matay tada ngin!”
nán da.
Ay tútu bummángun ne Jesus se na
pinakusap tu báli, ay se na pinalanay datu
bal-balnag. Díkod nakusap tu báli, ay
se lummanay pe yin datu bal-balnag, ay
pummiya ngin tu kalawagán.
25 Ay se na nán kadatu tolay na, “Tura
nu áwan angngurug kiyà ta!” nán na.
Tútu nagansing da, ay nasdaáwan da pe
kitu nàwa. Ay nán da kitu isaisa kaggída,
“Nágan nád ya katutolay nedi ya tolay ta!
Mandáran na oray daya báli se ya danum,
ay ikurug da ya kagiyan na!” nán da.

Tu nammatálaw ne Jesus kitu áran kitu isa nga laláki
(Mat 8:28-34; Mar 5:1-20)

26 Ay se da dummung ka Geraseno,† nga
panidmáng Galilea.
27 Ay kane maglagsi ye Jesus, ay sinabat
naya isa nga laláki ya naar-arán an. Idi
ya naar-arán an, ay mag-agyán kitun ka
íli, may kane maar-arán an, ay akkan
magyán ka balay da ngin. Kalubúán tu
pag-agyanán na, ay nabayág ga áwan na
nga bad-bádu.
28 Ay kane masingan na nge Jesus, ay
nakas-asáraw. Ay se nagpalintud kitu
àráng na se na nesáraw ka naggat ya,
“Jesus nga An-anà ne Dios nga kan-
gatuwán! Nágan na kuwaan mu kiyà!
Makim-imallà à kikaw! Akkan nà agpà
parigátan!” nán na.
29 Nán na kiyán áta palawanan ne
Jesus tu áran kaggína. Nakírad tu áran
na manguray kaggína. Idi ya tolay, ay
bantayán da. Pingílan se kadenaán da
daya íma na se daya síkil na ka káwar
ngamay pitangan nada se yala ipeyag
natu áran kadatu ir-ir-er.
30 Sinaludsud ne Jesus kaggína nu
nágan tu ngágan na. Ngamay, “Riníbu,”
nán na, áta adu datu áran na nagunag
kaggína.
31 Ay nakim-imallà da kaggína nga
akkan nada din pilítan na papannan ka
impiyernu.
32 Ay atán da nga adu wa ábuy nga
magsabbù kitu ambaw. Tútu nán datu
áran na nakim-imallà ke Jesus, “Papan-
nan nakami agpà ala ngin kadatu ábuy
yi,” nán da. Ay díkod pinalubúsán ne
Jesus da.
33 Tútu nagtálaw datu áran kitu tolay
se da la nawe nagunag kadatu ábuy. Ay
nagtatagtág datu ábuy ya nameyag kitu
bagi, ay tútu nagsaspáw da kitu naday-ág
ga pisung. Ay tútu nalimat da.
34 Ay kane masingan datu magtar-
tarakan kadatu ábuy tu nàwa, ay nawe
da kadatu il-ileli se babbabalay se da
nedámag tu nàwa.
35 Ay tútu nawe siningan datu tolay
tu nàwa. Ay kane umbet da kitu giyán
ne Jesus, ay nasingan da tu tolay ya
nagtaláwan datu áran na metag-taging ke
Jesus. Sibbabádu win, se napiya tu uray
na ngin. Nagansing datu tolay,
36 ngamay datu nakasingan kitu nàwa,
ay nekagi da kaggída tu nepippiya natu
naar-arán an.
37 Ay díkod ngámin datu tolay ka
Geraseno, ay kinagi da ke Jesus, nga nu
mabalin kuma ngala, ay panáwan na tu
giyán da, áta magansing da pànang. Ay
díkod nagtakay ye Jesus kitu biray se da
nagulli yin.

† **8:26 8:26** Daya duddúma, ay Gadarene, ya agpangágan da kídi nga íli, ay daya duddúma pikam pe ay Gergesene.

38 Ay tu laláki ya nagtaláwan datu áran,
ay nakim-imallà ke Jesus, nga kumíwid
kuma kaggína. Ngamay pinapan ne Jesus
ka balay da nga nán na,
39 "Mawe ka ngin ka balay nu se mu
wala nga kagiyan kadaya tolay kitúni
daya nakas-kasdáaw wa kinuw-kuwa ne
Dios kikaw," nán na. Ay tútu nawe
tu laláki yin se na newar-waragáwag
ngámin datu kinuwa ne Jesus kaggína
kadatu tolay kitu íli.

Tu nekaagásan natu babay ya magdága se itu nammaltu ne Jesus kitu an-anà natu ap-apu
(Mat 9:18-26; Mar 5:21-43)

40 Ay kane dumatang de Jesus kitu
dammáng, ay inanggam datu tolay da,
áta aggína tu id-idaggán da ngámin.
41 Ay uwad inumbet ta laláki nga nag-
ngágan ka Jairo, isa nga ap-apu ki sina-
goga da. Ay summabat ta nagpalintud ki
àráng ne Jesus se yala nakim-imallà nga
magapat kaggína ka balay da,
42 áta ya sissa nga an-anà na nga babay
nga sangapúlu se duwa dagun na ngin, ay
magimmamátay.
Ay kaggína nga mawe, ay napidípid pe
datu tolay.
43 Ay uwad kadatun na tolay ya isa nga
babay ya sangapúlu se duwa dagun na
ngin na magdága. Ay ginastu na ngámin
kuw-kuwa na kadaya duktor may áwan
nala nga makaágas kaggína.
44 Ay tútu nawe kitu likud ne Jesus
se na la nga tinùbit tu arumaymáy natu
bádu na. Ay nàtatán nala nga nakusap tu
agdága na.
45 Ay tútu nán ne Jesus, "Inna ya
nanùbit kiyà ta?" nán na. Ngamay áwan
mangipudnu kadatu tolay. Ay tútu nán ne
Pedro kaggína, "Apu, am-ammu ta kod!
Ta adu pànang daya tolay kiya lebut mu,
ay dumarup da," nán na.
46 Ngamay nán ne Jesus manin, "Atán
nanùbit kiyà ta nàmud ku nga uwad
lummawán na pannakabalin ku," nán na.
47 Ay kane mammuwán natu babay
nga nammuwán nin tu kinuwa na, ay
tútu nagtar-tartar ra inumbet ki giyán
ne Jesus. Ay se yala nagpalintud kitu
àráng ne Jesus, se na nepudnu kiya àráng
ngámin datu tolay tu gapu natu nannùbit
na kaggína. Ay nekagi na pe nga dágus
sala nga nippà tu sinakit na.
48 Ay tútu nán ne Jesus kaggína,
"Naagásan ka ngin á gapu kiya angngu-
rug. Ay mawe ka nga simpipiya uray yin,"
nán na.
49 Ay kitu akun-oni pikam ne Jesus, ay
inumbet tu mangidámag ga gayát kitu
balay ne Jairo wa ap-apu ki sinagoga nga
nán na, "Natay yin tu an-anà mu. Akkam
tagge rikurikud de Misturu win," nán na.
50 Ay kane magìna ne Jesus tu
nepadámag, ay nán na ke Jairo, "Akkan
ka nga malídug. Mangurug ka ngala kiyà.
Ay lumtu kammin ya an-anà mu," nán na.
51-53 Ay kane dumatang da kitu balay,
ay pangngadùdukit ngámin datu tolay
nga magsasángit. Ngamay nán ne Jesus
kaggída, "Akkan kayu wa sumángit, ta
akkan na natay ya an-anà! Matúdug gala
yán," nán na. Tútu paásan da nge Jesus,
áta ammu da nga kurug ga natay tu an-
anà. Ay akkan na nagpalnà e Jesus kitu
giyán natu an-anà ka sabáli tolay. Tittu de
Pedro se Santiago se Juan se datu maganà.
54 Ay se la inimmán ne Jesus tu íma natu
an-anà se na nán, "Bumángun ka isang!"
nán na.
55 Ay tútu linumtu kammin tu an-anà,
se yala nga bumángun. Ay se la piniddán
ne Jesus ka kanan na.
56 Nasdaáwan tutu wala datu maganà
kitu nàwa, ngamay akkan tutu wala pek-
agi ne Jesus ki oray iinna nga tolay tu
nàwa.

9

Tu nangipàrob ne Jesus kadatu sangapúlu se duwa nga tù-tùgúdán na
(Mat 10:5-15; Mar 6:7-13)

1 Ay kane isa ngalgaw manin, ay inur-
nung ne Jesus datu sangapúlu se duwa
nga tù-tùgúdán na se nada iddán ka turáy
da nga mamatálaw kada ngámin ar-áran
kadatu naar-aránan. Niddán nada pe ka
pannakabalin da nga mangágas kadaya
ngámin na sin-sinakit.

2 Ay se nada ngala nga ibon na mangibàbànán kiya mepanggap kiya angngituráy ne Dios se mamabílag kadaya magtatakit.
3 Ay nán na nga namílin kaggída, “Awan nu wa itug-túgut. Akkan kayu wa magtagitàdukud wànu magtagibág. Akkan kayu magbálun wànu magtagipirà se oray magtagiaglilíyán.
4 Akkan kayu magalialit kiya balay daya mayát manangaíli kadakayu, panda kiya agtálaw nu kiyán na íli.
5 Magtálaw kayu wala kadaya il-íli nga mangagáwa kadakayu, ngamay sapuwán nu ya tápù kadaya bingibingil nu, nu maglikud kayu wa mawe yin ka angngipakammu nu kiya angngalùsaw ne Dios kaggída,” nán na.
6 Ay tútu nawe yin datu tù-tùgúdán na kadatu ngámin na il-íli nga mangibàbànán kiya Napiya nga Dámag se mamabílag kadatu magtatakit.

Akkan ammu tu Herodes nu inna nge Jesus
(Mat 14:1-12; Mar 6:14-29)

7 Ay kane din na magìna natu Herodes nga gubernador ka Galilea datu ngámin na kuk-kuwaan ne Jesus, ay nariribù tu uray na. Ata nán datu tolay nga linumtu kammin tu Juan na marammawtisár.
8 Ay nán datu duddúma nga tu Elias nga nagpassingan. Ay tu nán datu duddúma ay pagbàbànánan ne Dios kitun na linumtu.
9 Ay nán tu Herodes, “Pinapútul ku mà tu Juan! Inna nád idi nga tolay ya adu ya magìnà panggap kaggína?” nán na. Tútu piyán na tutu wala nga masingan ne Jesus.

Tu nammangán ne Jesus kadatu limma ríbu wa tolay
(Mat 14:13-21; Mar 6:30-44; Jn 6:1-14)

10 Ay kane magulli yin datu tù-tùgúdán ne Jesus, ay kinagi da kaggína ngámin datu kinuw-kuwa da, ay se nada nekíwid da magatittu ka íli Betsaida.
11 Ngamay kane mammuwán datu adu wa tolay, ay gummunud da kaggída. Ay tútu inanggam ne Jesus da se na nebàbànán kaggída ya mepanggap ki angngituráy ne Dios se na pinabílag datu magtatakit.
12 Ay kitu masirbut tin tu mata, ay inumbet datu apostoles na kitu giyán na se da nán kaggína, “Papannam daya tolay kadaya il-íli se agtatáwan ki lib-lebut nga magsápul ka kanan da se patudúgán da, ta atán tada mà kídi giyán na áwan balabalay,” nán da.
13 Ngamay nán ne Jesus kaggída, “Iddán nuda ka kanan da,” nán na. Ay tútu nán da, “Lim-limma bukal sinápay se dudduwa ngabgi nga sissida mà ala ya atán kadakami! Wayya la nga maanáy dedi nu di kami gumátang ka kanan ngámin dedi nga tolay?” nán da,
14 áta moli limma ríbu datu lalláki. Ay nán ne Jesus kadatu apostoles, “Pagtugawan nu daya tolay nga magdadaripunù ka aglilimma púlu ki káda bagtu,” nán na.
15 Ay tútu pinagtugaw datu apostoles ngámin datu tolay.
16 Ay se na inalà datu limma bukal la sinápay se tu duwa ngabgi ya sissida se yala nga naglángad ka lángit nga magiyáman ke Dios kadatun na makkán. Ay se na sinappitappig datu sinápay se datu sissida se na nepekípát kadatu tù-tùgúdán na kadatu tolay.
17 Ay díkod nangán da, ay nabtug da ngámin pe. Ay nakùnud da pikam ka sangapúlu se duwa nga baki nga bunna datu tolay.

Tu nangngikagi ne Pedro nu iinna kurug ge Jesus
(Mat 16:13-28; Mar 8:27–9:1)

18 Ay kane din isa ngalgaw kane magasasissa nge Jesus nga magkar-karárag, ay atán pe datu tù-tùgúdán na kitu adanni kitu giyán na. Ay kane mabalin na magkarárag, ay inumbet kitu giyán da se na nepamutù kaggída, “Iinna ngà kanu wa nán daya tolay,” nán na.
19 Ay nán da nga summungbát, “Tu Juan marammawtisár ka kanu wa linumtu kammin nga nán daya duddúma. May nán daya duddúma nga tu Elias ka. Ay ya nán daya duddúma pe, ay isa ka nga pagbàbànánan ne Dios kitun na linumtu kammin,” nán da kaggína.

20 Ay se na nán kaggída, “Ay dakayu,
iinna ngà ka nán nu,” nán na. Ay e Pedro
tu summungbát nga nán na, “Ikaw ya
Cristo wa Nebon ne Dios!” nán na.
21 Ay tútu binílin tutu wala ne Jesus da
nga nán na, “Akkan nu ikag-kagi ki oray
iinna nga tolay,” nán na.
22 Ay se na nán pikam, “Iyà nga
nengágan da kitun ka An-anà Tolay, ay
parigátan dà pànang se akkan dà pa-
ganu daya pangmanàman daya Judyu se
daya ap-apu daya pappádi, oray pe daya
maragtùgud ki lintag. Patayan dà may
lumtu wà kammin ki mekàlu ngalgaw,”
nán na.
23 Ay se na manin nán kaggída ngámin,
“Nu iinna ya maminya nga magbalin ka
tolay ku, ay masápul la kaligpanán na ya
mepanggap kiya baggibaggi na kampela
ngin nin. Ay peyang algaw ay bug-
bugtung na ya krus* na, ay se la kumíwid
kiyà.
24 Ata ngámin daya magkikenga kiya
biyág da, ay tú dayán daya mangiwágà
kiya pakabiyágan da kuma ka áwan
panda. Ay ngámin daya meránud gapu
kiyà, ay tú dayán daya mabiyág ka áwan
panda.
25 Ta áwan wayya gun-guna naya isa
nga tolay oray nu kuwa na ngámin ya
atán kídi kalawagán nu killotán na ya
biyág na.†
26 Ay ngámin daya mìpat ta mangikagi
kadaya tolay nga tolay kuda se mìpat ta
mangikagi kiya bàbànán ku, ay kìpattán
kuda pe nu umbet tà a sittuturáy kiya
turáy ne Dios nga kabul-bulun ku daya
anghel na, iyà nga nengágan da kitun ka
An-anà Tolay.
27 Ngamay kagiyan ku ya kurug, nga
atán da kadakayu kídi ya akkan na matay
panda kiya akasingan da kiya angngi-
turáy ne Dios,” nán na.

Tu nekaulis natu singan ne Jesus
(Mat 17:1-8; Mar 9:2-8)

28 Moli kid walu ngalgaw nanggayát
kitu inangngagi ne Jesus kadatu kinag-
kagi na se na ngala nga nekíwid de Pedro
se Juan se Santiago, nga nanùdu kitu
bantay nga mawe ya magkar-karárag.
29 Ay kane magkarárag gin, ay naulis
tu singan natu murang na. Pummusà pe
datu bádu na nga dummiláng.
30 Ay se dala pagkìlát datu duwa nga
lalláki nga makiamomán kaggína. De
Moses se Elias datun.
31 Ay dumiláng tu singan da pe. Ya
nagbàbànánan da se de Jesus, ay ya
mepanggap kiya tagay màwa nga pan-
nakatay ne Jesus ka Jerusalem.‡
32 Natalà de Pedro se datu kabbulun
na nga natúdug, ta sittúdug da pànang.
Ngamay kane malukág da, ay nasingan da
tu diláng ne Jesus se datu duwa nga tolay
nga kabbulun na.
33 Ay kane din na madama panáwan
datu duwa nga tolay nge Jesus, ay nán ne
Pedro kaggína, “Apu, napiya ta atán kami
kídi. Mangwa kami ka tallu wa báwi. Isa
ya kuwám, isa ya kuwa ne Moses, ay ya
isa, ay kuwa ne Elias,” nán na. May rabát
na ngala tun.
34 Ay kitu akun-oni na pikam, ay uwad
naganìgad da angap kaggída, ay tútu
naangpán da. Ay nagansing da kane
maangpán da.
35 Ay se yala nga uwad úni nga gayát
kitu angap nga nán na, “Tu idi ya An-anà
ku nga pinílì. Manggìna kayu kaggína!”
nán na.
36 Ay kane makusap tu úni, ay nasingan
da nge Jesus nga sissa ngin. Ay akkan
nagun-úni datu tù-tùgúdán na, se akkan
da nekag-kagi ka sabáli tolay kitun na al-
algaw datu nas-asingan da.

Tu nammabílag ne Jesus kitu an-anà a naar-arán an
(Mat 17:14-18; Mar 9:14-27)

37 Kane láwa na, kane nanagut da ngin
kitu bantay, ay summabat datu adu wa
tolay ke Jesus.

* **9:23 9:23** Ya mabalin na piyán kagiyan nedi, ay ittu ya angngiturad daya kumíwid ke Jesus kadaya kapar-parigátan na màlamán da gapu ki angngurug da kaggína. † **9:25 9:25** Onu “pakabiyágan na ka áwan panda.” ‡ **9:31 9:31** Kiya aggúni nga Griego, Ya nagbàbànánan da ay “mepanggap ki ipappan na,” nán na. Mabalin na meráman ya ilaltu na se ya ipappan na kammin ka lángit.

38 Ay se yala uwad nakasáraw wa laláki
kitu kadúwán datu tolay. Ay nán na,
“Misturu! Kalakkán nà agpà! Sinnam
mán ya sissa nga an-anà ku wa laláki
39 ta naar-aránan. Pagkìlát tala
nga makas-asáraw ki angwa naya
áran kaggína, ay se na ìtol ya an-
anà a pagkangkangngan. Ay túya
magbúgabúgà ya bugung na. Ay bal-
baluggaan na se man-manu ya ammánaw
na kaggína.
40 Papatálaw ku kadaya tù-tùgúdán mu
ya áran, ngamay akkan da nga nap-
atálaw,” nán na.
41 Ay nán ne Jesus, “Nagsulit nu wa
matùgúdán ta! Dakayu wa inagkodi, tura
nu áwan pikam ma angngurug kiyà ta!
Tagay yà in na molaw ngamay anúsán ku
wala ya sumeng kadakayu.” Ay se na nán
kitu tolay, “Ilbet mu ya an-anà kídi,” nán
na.
42 Ay kane umbet tin tu an-anà kitu
giyán ne Jesus, ay nìtol natu áran manin
na pinagkangkang. Ngamay pinatálaw
ne Jesus tu áran. Ay díkod pummiya
kammin tu ur-uray natu an-anà, ay se na
nepatoli kitu ama na.
43 Nasdaáwan datu tolay ya nakasingan
kitu turáy naya pannakabalin ne Dios.

Nepakammu manin ne Jesus ya pannakatay na
(Mat 17:22-23; Mar 9:30-32)

Kitu magbàbànán pikam datu tolay
panggap kadatu nakas-kasdáaw wa
kinuw-kuwa ne Jesus, ay nán ne Jesus
kadatu tolay na,
44 “Akkan nu kal-kaligpanán idi nga
kagiyan ku kadakayu. Iyà nga nengágan
da kitun ka An-anà Tolay ay meáwat tà
kadaya mangalùsaw kiyà,” nán na.
45 Ngamay akkan da naawátan tu ki-
nagi na, áta nalingad pikam kaggída.
Túya akkan da maawátan. May magans-
ing da nga magsaludsud mepanggap kitu
kinagi na.

Ya kangatuwán kiya pangiturayán ne Dios
(Mat 18:1-5; Mar 9:33-40)

46 Ay nagpapalagmán datu apostoles na
nu inna tu kangatuwán kaggída.
47 Sikkaammu nge Jesus kadatu lam-
lamtan da, ay tútu nangalà ka isa nga an-
anà se na ipataging kaggína.
48 Ay se na nán kaggída, “Ya tolay nga
mamatag kídi nga an-anà gapu kiyà, ay
bíláng nga iyà ya pinatag na. Ay nu
iyà ya pinatag na, ay bíláng nga pinatag
na nge Ama nga nangibon kiyà. Ata ya
napakumbaba nga bátug asassu nu, ay tú
yán ya kangatuwán kadakayu ngámin,”
nán na.
49 Ay nán ne Juan ke Jesus, “Apu,
nakasingan kami ka tolay ya magusár
ki ngágam nga magpatálaw ka áran,
ngamay pinongát mi, áta akkan tada mà
a kabulun!” nán na.
50 Ngamay nán ne Jesus kaggína,
“Akkan nu pongatan, ta nu iinna ya
akkan mangagúra kadàtada ay kabulun
tada,” nán na.

Tu nangngagáwa datu iSamaria ke Jesus

51 Ay kane din tagay yin tu oras ne Jesus
nga málà ka lángit, ay linam-lammat na
tu mawe ka Jerusalem.
52 Ay tútu nangibon ka maginunna
kaggína nga mawe kitu íli Samaria nga
pagsibálan da ta mangisagána da kadatu
ngámin na masápul da.
53 Ngamay datu tolay kitúni, ay naddi
da sangailiyan ta ammu da nga Judyu da
nga mawe ka Jerusalem.
54 Ay kane mammuwán de Santiago
se Juan na tù-tùgúdán na, ay nán da
kaggína, “Apu, piyám ma pagudanan mi
ka apuy ta senu masìdug da?” nán da.
55 Ngamay nagbaliwág ge Jesus se nada
al-alngán.
56 Ay se da nawe ka sabáli nga íli.

Tu kinag-kagi ne Jesus kadatu tolay ya ikíwid na kuma
(Mat 8:19-22)

57 Ay kitu isa ngalgaw wa madama da
nga magdal-dalen, ay uwad isa laláki nga
nanguna ke Jesus, “Kumíwid dà kikaw
oray wàna kapannám,” nán na.
58 Ngamay nán ne Jesus kaggína, “Daya
buwat ay atán abbut da, ay se daya an-
anù ay atán sùbut da. Ngamay nu iyà
nga nengágan da kitun ka An-anà Tolay,

ay áwan ku balay nga pag-agyanán se
pagimangán ku,” nán na.
59 Ay nán ne Jesus kitu isa nga laláki,
“Kumíwid ka kiyà,” nán na. May nán
natu laláki, “Apu mawe yà pikam ka
balay ta sinnan ku ya ketaman naya ama
ku,” nán na.
60 May summungbát te Jesus nga nán
na, “Petaman mu kadaya natay ya mi-
natay da kampela ngin.§ May ikaw,
ay we mu ibàbànán ya mepanggap ki
angngituráy ne Dios,” nán na.
61 Ay nán manin naya isa nga laláki,
“Apu kumíwid dà kikaw ngamay mawe
yà pikam ka balay nga makiparbuwát
kadatu akkobung ku,” nán na.
62 Ngamay nán ne Jesus kaggína, “Ya
tolay ya magling-lingay nu magarádu,
ay akkan na rabbang ya magsirbi kiya
pangiturayán ne Dios.”

10

Tu nangngipàrob ne Jesus kadatu pittu púlu se duwa nga tolay na

1 Ay se yala pummíli ye Apu Jesus ka
pittu púlu se duwa* nga lalláki nga tinag-
duduwa na nga pinagin-inona kadatu il-
ileli se kadatu babbabalay ya sikkangn-
gayan na pe.
2 Ay nán na kaggída, “Adu kurug
daya magáni ngamay bittì daya maggáni.†
Ay túya magkarárag kayu ke Dios nga
makin-kuwa kadayán na magáni ta senu
karuwan na ya mangibon ka ad-adu wa
maggáni.
3 Mawe kayu, may dam-damdamman
nu wa ibon takayu kiya giyán daya
narungat ta tolay. Ummán kayu kadaya
karneru wa melibulibug kadaya maga-
sikkán kaggída,” nán na.
4 “Akkan kayu tagge magtagipirà
se magtagibág wànu magtagisapátus.
Akkan nu pe amomanán daya mesabat
nu kiya dálen,” nán na.
5 “Oray nágan na nga balay ya langkan
nu, ay ya munna nga kagiyan nu ay, ‘E
Dios ya magkallà kadakayu,’ nán nu,” nán
na.
6 “Ay nu atán tolay ya nadiosán kiyán
na balay, ay kalakkán ne Dios kurug.
Ngamay nu áwan na nadiosán kaggída,
ay dakayu kammin ya kalakkán ne Dios.
7 Ngamay magyán kayu wala kiyán na
balay. Akkan kayu wa magalialit. Ay
ngámin na iduy-ág da, ay kanan nu se
inuman nu daya ipenum da kadakayu.
Ata masápul nu dayán, ummán kiya
akasápul naya manglu kiya tangdán na.
8 Ay nu lumnà kayu ki isa nga íli
ta sangailiyan dakayu, kanan nu daya
meduy-ág kadakayu.
9 Ay mangágas kayu kadaya magtatakit
kiyán na íli, ay se nu ibàbànán kadaya
tolay kiyán ya, ‘Tagay yin ya angngituráy
ne Dios kadakayu,’ nán nu,” nán na.

10 “Ay nu atán íli nga mangagáwa
kadakayu, ay mawe kayu wala kiya
kalsáda se nu wala nán ya,
11 ‘Oray daya tápù kídi ya íli nu wa
dinumkat kadaya bingil mi, ay lìgesán
mi ka pakasinnán nu nga akkan mikayu
pe ya pagan-anu win. May dam-
damdamman nu wa tagay yin ya angngi-
turáy ne Dios,’ nán nu,” nán na.
12 “Ay ikagì kadakayu nga nu iya algaw
wa pannakaukum, ay an-annung na kam
ya ammánis ne Dios kadatu iSodom ngam
ya ammánis na kadaya tolay kiyán na íli
nga nangagáwa kadakayu,” nán na.

Datu tolay kadatu il-íli nga akkan mangur-kurug
(Mat 11:20-24)

13 Ay se la nagúni manin ne Jesus
nga nán na, “Mangallakallà kayu wala
nga iCorazin se dakayu wa iBetsaida!
Ta nung kuma nu daya iTiro se daya
iSidon ya nangipassingannán ku kadaya
nakas-kasdáaw nga nepas-passingan ku
kadakayu, ay nabayág da nga nepassin-
gan kuma ngin na nakappoli da kadaya
bas-básul da.

§ **9:60 9:60** Onu “Petaman mu kadaya akkan mangurug ke Dios nga árig natay ya minatay da kampela ngin nin.”
* **10:1 10:1** Nán daya duddúma nga pittu púlu da. † **10:2 10:2** Ya nán na nga magáni kídi ay datu tolay nga masápul maanannay nga mangurug ke Dios.

14 Ay díkod nu iya algaw wa pan-
nakaukum, ay idil-dilig nakayu we Dios
nga tolay kídi kadaya iTiro se iSidon.
15 Ay dakayu pe nga iCapernaum, nu
nán nu wa mepangátu kayu ka panda ka
lángit, ay akkan. Ata dakayu, ay áwan
nu wa tungpál la di ya impiyernu," nán
ne Jesus.
16 Ay nán manin ne Jesus, "Nu iinna ya
manggìna kadaya kag-kagiyan nu, ay iyà
ya ginìna na, ay daya mamáas kadakayu
ay iyà ya pináas na, ay daya mamáas kiyà
ay paásan da pe ya Amà nga nangibon
kiyà," nán na.

Tu naggulli datu pittu púlu se duwa nga nebon ne Jesus
(Mat 11:25-27; 13:16-17)

17 Ay nagulli pe yin datu pittu púlu se
duwa nga nebon na nga sippapatag. Ay
nán da, "Apu ikurug dakami daya áran
oray kagiyan mi yala ya ngágan mu!"
nán da.
18 Ay tútu summungbát te Jesus nga nán
na, "Nasingan ku wa nàtatán nala nga
ummán kiya kilát ka lángit ya nekippà
naya kinaturáy ne Sairu.
19 Kurug ga niddán takayu ka pan-
nakabalin. Ta oray kadaya nakapap-
panansing nga giyán ay áwan nu naan-
anuwán. Ay mabalin nu nga abáan ne
Sairu wa kumal-kalínga kadakayu wa
áwan nu wa kapà-pàyanán.
20 Ngamay akkan kayu wa makang-
anggam gapu ta ikurug dakayu daya ar-
áran, may maganggam kayu gapu ta
nesúrát tin daya ngag-ngágan nu ka
lángit," nán ne Jesus.
21 Ay díkod kitun na oras, ay pinag-
patag naya Ispiritu ne Dios nge Jesus, ay
tútu nán na ke Dios, "Ama nga Apu ka
lángit se kalawagán. Maganggam mà
pànang ta nepakammum ya mepanggap
kiya angngituráy mu kadaya annánà.‡ Ay
iling-lingad mu kadaya magmas-masírib
se kadaya magkuna nga makammu ka-
daya kag-kagiyam. Ay kurug Ama, nga
maganggam mà áta ittu mà ya pininyám
nga màwa," nán na.
22 Ay se na manin nán kadatu tolay,
"Iyà ya nangiddanán ne Ama kiya pan-
nakabalin kiya ngámingámin. Awan ya
makammu kiyà nga An-anà nu di ya Ama
ngala, ay áwan pe ya makammu ke Ama
nu akkan nala nga iyà se daya piyán ku
nga pangipakammuwán," nán na.
23 Ay se yala nagbaliwág kadatu tù-
tùgúdán na, ay se nán nga pinal-palallán,
"Nagásat daya makasingan kadaya nas-
asingan nu," nán na.
24 "Ata kagiyan ku kadakayu nga kurug
ga adu datu pagbàbànánan ne Dios kitun
se datu à-ári kitun datu maminya nga
makasingan kadaya nas-asingan nu, se
makagìna kadaya nag-agìna nu, ngamay
akkan da nasingan se nagìna."

Tu pangárig ne Jesus mepanggap kitu namáru wa iSamaria

25 Ay uwad isa nga maragtùgud ki lintag
daya Judyu tu magsisim ke Jesus. Ay
nán na kaggína, "Misturu, nágan naya
masápul la kuwaan ku ta senu middán nà
pe kiya biyág ga áwan panda," nán na.
26 Ay nán ne Jesus kaggína, "Nágan
datu nán datu nesur-súrát kiya lintag ne
Dios ta! Ay se mapaanna ya pangis-
arutám," nán na.
27 Ay summungbát ta nán na, " 'Piyán
mu we Apu wa Dios mu kiya ngámin na
uray mu, ngámin na biyág mu, ngámin na
kinabílag mu se ngámin na lam-lammat
mu.' Ay se, 'Piyám pe daya keliyám
mu, nga ummán kiya amminyám kiya
baggim,' nán na," nán natu maragtùgud
ka lintag.
28 Ay tútu nán ne Jesus kaggína, "Ku-
rug ngámin dayán na nesungbát mu, ay
kuwaam lugud dayán senu mabiyág ka pe
ka áwan panda," nán na.
29 Ay gapu ta piyán na nga irasonán
tu baggi na, ay nán na manin kaggína,
"Iinna ya keliyán ku ta!" nán na.
30 Ay tútu nán ne Jesus nga sum-
mungbát, "Uwad isa nga tolay kitun na
naggayát ka Jerusalem nga mameyag ka
Jerico. Ay nigbuwát datu tirung kitu
dálen, ay inalà da tu pirà na se oray

‡ **10:21 10:21** Mabalin na daya annánà a nán na kídi ay daya áwan ádaádal.

pe itu bádu na. Ay inámang da pe se
da pinanáwan na magimmamátay kitu
kalsáda.
31 Ay kane din daddán, ay nepàmu wa
uwad pe pádi nga manalen kitúni ya
kalsáda. May kane masingan na tu tolay,
ay inalíli na.
32 Ay kane daddán manin, ay uwad
Levita,§ nga manalen pe, ngamay nagalíli
pe yala kitu tolay kane masingan na.
33 Ay se yala uwad laláki ya iSamaria*
nga manalen kitúni. Ay kane dumatang
kitu giyán natu tolay, ay nasingan na, ay
nakalakkán pànang kaggína.
34 Ay tútu siniyaán na datu big-bígád
na ka denu se básí ka pangágas na se
na binabbad. Ay se na netakay kitu asnu
na se na nippan kitu hotel, ay se na
tinagasinnán kitúni.
35 Ay kane din láwa na, ay nan-
gibansi tu iSamaria ka duwa dinari† kitu
manguray kitu hotel. Ay se na nán
kaggína, 'Tarànam idi ya tolay,' nán na.
'Ay ngámin na gastuwam pikam gapu
kaggína, ay bayádan ku wala nu magulli
yà,' nán na," nán ne Jesus.
36 Ay se la nán ne Jesus kitu misturu ka
lintag, "Iinna ka nán mu kadid tallu wi ya
keliyán natu nigbuwát datu tirung," nán
na.
37 Ay tútu summungbát tu misturu ka
lintag nga nán na, "May tu nagkallà
kaggína," nán na. Ay tútu nán ne Jesus
kaggína nga, "Mawe ka ngin, ay kuwaam
pe ya ummán kiyán," nán na.

Tu nagsíbál ne Jesus nga naggagáyám kade Marta se Maria nga magwagi

38 Ay netul-túluy de Jesus se datu tù-
tùgúdán na tu nanalen. Ay dummatang
da kitu babalay ya pag-agyanán de Marta.
Ay díkod pinalnà de Marta da kitu balay
da.
39 Ay nge Marta, ay atán wagi na nga
babay nga Maria tu ngágan na. Nge
Maria, ay nagtugaw ka pane ki àráng ne
Jesus nga maggigìna kitu bàbànán na.
40 Ngamay nge Marta, ay maringgúrán
kadatu adu wa kuk-kuwaan na. Ay tútu
nawe kitu giyán ne Jesus se na nán, "Apu
áwan tare na kikaw ya agkun-kuna naya
wagì kiyán, nga turán nà a pagas-asissaan
na mangwa kadaya ub-ubra kídi? Ikagim
mán kaggína ta sengán nà agpà," nán na.
41 Ngamay nán ne Apu Jesus ke
Marta, "Taanna, tura ka nga malídug
se mariribù gapu kadaya adu wa ban-
bánag," nán na.
42 "Ay sissa ngala nga bánag ya
masápul. Ay ammu ne Maria, ay ittu ya
piníli na. Ay akkan ta pe mabalin na
iallang kaggína," nán ne Jesus ke Marta.

11

Tu nakitùgud datu tù-tùgúdán ne Jesus nga magkarárag
(Mat 6:9-13; 7:7-11)

1 Ay kane isa ngalgaw manin, kitu isa
nga giyán, kane mabalin na magkar-
karárag ge Jesus, ay uwad isa kadatu
tù-tùgúdán na tu nagkuna kaggína nga
nán na, "Apu, tùgúdán nakami mán na
magkarárag nga ummán kitu inagtùgud
natu Juan kadatu tù-tùgúdán na," nán na.
2 Ay tútu nán ne Jesus kaggída, "Nu
magkarárag kayu ay nán nu kídi, 'Ama
mi nga atán ka lángit, maday-dáyaw ya
ngágan mu, ay umbet din ya pangitu-
rayám.
3 Iddán nakami ka kanan mi ki inalgaw.
4 Ay pakawanan nakami kadaya nag-
basúlán mi kikaw, ta pakawanan mi daya
nakabásul kadakami. Ay iadayyu nakami
kadaya keparoán mi,' " nán na.
5-6 Ay se na nán kaggída nga, "Kas
pangarígan nu atán inumbet ta opun
nu ki túlad gabi se nu áwan ipakkán
kaggína, ay nágan lugud naya kuwaan
nu nu di kayu mawe umútáng kiya isa
nga opun nu. Ay nán nu kaggína,
'Opun, pautángan nà mán ka ipakkán ku
kiya alalbet ta opun ku ta áwan ku wa
mepakkán kaggína,' nán nu.
7 Ay nán natu opun nu kitu unag
natu balay da nga summungbát, 'Akkan
nà riribuan nin, ta matúdug kami

§ **10:32 10:32** Daya Levita ay ittu daya kaseng daya pappádi ka templo. * **10:33 10:33** Daya iSamaria ay irupat daya Judyu da. † **10:35 10:35** Ya banor naya isa nga dinari ay suwildu ki isa ngalgaw.

yin na maggaáma, ay nagìpán pe yin
ya gagyangán, ay túya maddi yà a
bumángun na mangidde kadaya masápul
mu,' nán na.
8 Ngamay kagiyan ku kadakayu nga
oray maddi bumángun na mangidde ka-
daya masápul nu áta kaligpanán na ngin
na magkopun kayu, ay paturínán na
ngala ya bumángun na mangidde kadaya
ngámin na masápul nu nu makirangas
kayu wa magadang.
9 Ay ummán pe kiyán, magkarárag
kayu peyang ke Dios. Ata nu magadang
kayu kaggína, ay iddán nakayu, ay nu
magsápul kayu, ay makasuwà kayu, ay
nu makilukát kayu kaggína, ay ilukát
nakayu.
10 Ata ngámin daya magadang ke Dios,
ay málà da ya agngan da. Ay daya
magsápul, ay masmà da ya sapúlan da.
Ay se daya makilukát kaggína, ay ilukát
nada pe," nán ne Jesus.
11 "Iinna kadakayu wa ama ya
mangidde ka idaw kiya an-anà nu nu
magáwag ka sissida.
12 Onu magáwag ka ìlug ta iddán nu ka
sip-sípit.
13 Ay nu dakayu, oray nadakè kayu wa
tolay, ay ammu nu kam ya napiya nga
midde kadaya annánà nu, ay tú nád agpà
in ya angngidde ne Ama nga atán ka
lángit kiya Ispiritu na kadaya magadang
kaggína!" nán ne Jesus.

*Ya pannakabalin ne Jesus nga ma-
matálaw kadaya áran*
(Mat 12:22-30, 43-45; Mar 3:20-27)

14 Ay uwad isa nga tolay ya pinagúmal
naya áran na nagunag kaggína. Ay kane
mapatálaw ne Jesus tu áran, ay nakoni
kammin tu tolay. Ay tútu nasdaáwan
datu adu wa tolay.
15 Ngamay nán datu duddúma nga
pamáas da kaggína, "E Beelzebub nga
apu daya áran ya nangidde kaggína ka
pannakabalin na nga mamatálaw kadaya
áran," nán da.
16 Ay piyán datu duddúma nga iparò
e Jesus, ay tútu tagge da ngala mag-
pepassingan kaggína ka pagilasínán da
nga gayát ka lángit.
17 Ngamay nammuwán ne Jesus datu
lam-lamtan da, ay tútu nán na kaggída,
"Oray nágan na nga umíli, ay akkan na
nanáyun nu magpapátay da. Ay páda na
pe kadaya maggaakobung.
18 Ay díkod nu Sairu kampela ngin nin
ya mamatálaw kadaya pumane kaggína,
ay mapaanna lugud ya angngituráy na!
Ta nán nu wa mamatálaw wà kadaya
áran gapu ta niddán nà e Beelzebub ka
pannakabalin ku wa mangwa kadayán.
19 Ay nu nán nu wa e Beelzebub ya
nangidde ki turáy ku wa mamatálaw
kadaya áran, ay iinna lugud ya nangidde
kadaya pasúrut nu ka turáy da nga ma-
matálaw kadaya áran? Aggída ya makek-
agi nu iinna ya makidde ka turáy ya
mamatálaw kadaya áran," nán ne Jesus.
20 "Ngamay nu iyà, ay mamatálaw wà
kadaya áran gapu kiya pannakabalin ne
Dios. Ay ittu pe ya mangipassingan na
inumbet tin ya angngituráy ne Dios," nán
na.
21 Ay se na manin nán nga nagpangárig,
"Nu sikkiikkam ka ippapatay na ya nakul-
nit nga tolay nga magbantáy kiya balay
da, ay áwan málà kadaya kuw-kuwa da.
22 Ngamay nu umbet ya mangraut nga
nakù-kulnit may aggína se na palsuwan,
ay pultán na ngámin daya pamaddug na
nga ippapatay na, ay se na kipakipátan
natu nangraut kadaya ù-opun na ngámin
datu inalàán na nga ippapatay," nán na.
23 "Daya akkan mebulun kiyà, ay
kagúra dà. Ay ngámin daya akkan na
sumeng kiyà a mangurnung kadaya tolay,
ay tú dayán daya magaw-awagwag," nán
na.
24 Ay se na manin nán, "Nu mapalawán
kiya isa nga tolay ya isa nga áran, ay
mawe magdàdàdà ka ir-ir-er ra magsápul
ka pagimangán na. Ay nu áwan na ngala
nga masmà ay, 'Magulli yà kammin kitu
tolay ya naggayatán ku,' nán na.
25 Ay nu magulli yin se na masingan na
napiya ngin tu tolay ta nauliulis sin,
26 ay mawe magapat ka pittu pikam
kadatu kabbulun na nga nadà-dakè may
aggína, ay magunag da ngámin kitu tolay.
Ay díkod tu gángay màwa kaggína, ay
natù-turù may tu nunna," nán ne Jesus.

27 Ay kitu agkakagi ne Jesus kadatun, ay
uwad isa nga babay kadatu adu wa tolay
ya nangisáraw ka naggat ka, “Nagásat ya
ina mu nga nangianà se nagtagíbi kikaw!”
nán na.
28 Ngamay nán ne Jesus nga sum-
mungbát, “Ngamay nagà-gásat daya
manggìna se mangikurug kiya bàbànán
ne Dios,” nán na.

Tu agsap-sápul datu tolay ka nakas-kasdáaw wa mepassingan ne Jesus (Mat 12:38-42)

29 Ay akkan umungát umaduadu datu
tolay, ay nán ne Jesus kaggída, “Nadakè
in ya kuk-kuwaan dedi ya tolay kídi
yin na al-algaw. Piyán da nga sapúlan
ya mepassingan ku wa nakas-kasdáaw
wa pakammuwán da nga e Dios ku-
rug ya nangibon kiyà, ngamay áwan na
mepassingan kaggída. Ya mepassingan
nala nga nakas-kasdáaw, ay ummán kitu
nakas-kasdáaw wa nàwa kitu Jonas,” nán
na.
30 “Ta tu Jonas kane makalbet ka Nin-
eve, ay ittu tun nala tu nakammu datu
tolay kitúni, nga e Dios kurug tu nangibon
kaggína. Ay díkod páda na pe kiyà a
nengágan da kitun ka An-anà Tolay. Atán
pe ya pakammuwán da nga iyà ya nebon
ne Dios kídi kalawagán ni,” nán na.
31 “Ay nu iya algaw wa angngukum
ne Dios, ay lumtuwád ya katurayán
na babay ya magpagayát ka allod nga
gayát ka adayyu pànang nga giyán kídi
kalawagán. Ay aggína ya mamabásul
kadaya tolay kídi yin na al-algaw. Ata
kitun, oray adayyu tu paggayatán na,
ay umbet tala nga magtal-talagìna kitu
napiya nga itù-tùgud natu Solomon na
nasírib pànang. Ngamay dakayu, oray
atán kídi yin ya naturáy may itu Solomon,
ay tura nu akkan kur-kurugan!
32 Ay oray pe datu tolay ka Nineve, ay
magsíkád da nga mamabásul pe kadaya
tolay kídi ya al-algaw, áta nakappoli da
kadatu bas-básul da kane magìna da tu
bàbànán natu Jonas. Ngamay dakayu,
oray atán kídi ya naturáy may itu Jonas,
ay tura nu akkan kurugan!” nán na.

Ya bátug dílág naya baggi tada (Mat 5:15; 6:22-23)

33 Ay nán ne Jesus manin, “Awan ya
manibat ka pingki se na la nga isirù
wànu tàbán na, nu di na iparotun ta senu
masingan ngámin daya lumnà kiya balay
ya dílág.
34 Ya mata ta ya bátug dílág naya baggi
ta. Ay díkod, nu nawada ya isissingan ta,
ay mawadaán ngámin pe ya baggi ta. Ay
nu nadakè ya isissingan ta, ay ummán ka
atán ka kagìbattán ya baggi ta oray atán
ta kiya nawada,” nán na.
35 “Magtaron kayu lugud ta senu ya
napiya nga lam-lammat nu, ay akkan
abáan naya nadakè a panaglam-lammat.
36 Ay nu napiya ngámin daya lam-
lammat nu, ay áwan na nadakè ka-
daya asikkuwaan nu, ay napiya ngámin
ya atán kadakayu wa ummán kayu ka
mawà-wàdáran peyang ka dílág,” nán
na.

Tu inangngag-kagi ne Jesus kadatu gagángay datu Pariseo se datu maragtùgud ki lintag (Mat 23:1-36; Mar 12:38-40)

37 Ay kane mabalin ne Jesus magúni, ay
inaptán natu isa nga Pariseo nga mawe
mepangán kaggída ka balay da. Ay díkod
nawe ye Jesus.
38 Ay gapu ta akkan tagge nagbaggu
pikam me Jesus, ay pinagballà natu
Pariseo kane masingan na.
39 Ay tútu nán ne Apu Jesus kitu Pariseo,
“Dakayu wa Pariseo, ay alinsawán nu ya
lasi daya ak-akap se daya gupagupán. *
Ngamay daya lam-lammat nu, ay pabeg
ga kinaágum se kinadakè!
40 Umang-ang-ang kayu wa kurug!
Wayya la nga akkan na e Dios ya nangwa
kiya pane lasi nga masingan se iya amin-
unag ga akkan masingan?” nán na.
41 “Ay díkod ipassingan nu wa kurug
ga napiya ya gagángay nu. Ay sengán
nu daya kasittolay nu. Díkod nadalus ya
ngámin nin kadakayu.”
42 “Ngamay kal-allà kayu wa Pariseo!
Ta oray kurug ga idde nu ke Dios ya
pagkapúlu naya ápit nu se oray pe

* **11:39 11:39** Kuwaan da idi ka angngipassingan da nga nadalus da.

daya tag-tagilpa nu, se pangrikádu nu
se ngámin na mas-asuwà nu, ay nadakè
daya kuk-kuwaan nu kadaya kasittolay
nu. Ay akkan nu kurug ga pà-pàgan ne
Dios. Ittu dayán daya masápul la kuwaan
nu, ngamay akkan nu wa ilingling daya
duddúma," nán na.

43 "Kurug ga kal-allà kayu wa Pariseo!
Ta pà-pàgan nu wa pagtugawán daya
tugaw daya nangátu wa tolay kadaya
sinagoga. Ay pà-pàgan nu ya rispitaran
da tolay kadaya pagad-aduwán na kap-
kapannán nu," nán ne Jesus.

44 "Kurug ga kal-allà kayu wa Pariseo!
Ta meárig kayu kadaya lúbù nga áwan
tag-tagematun. Dam-dam-án da tolay da
ta akkan da lugud melas-lásin,"† nán ne
Jesus.

45 Ay díkod uwad isa kadatu
maragtùgud ki lintag daya Judyu tu
summungbát nga nán na, "Misturu,
ininsultu nakami pe kiya inagkunám
kiyán!" nán na.

46 Ay tútu nán ne Jesus nga sum-
mungbát, "Kal-allà kayu pe, dakayu wa
maragtùgud ki lintag. Palotán ya am-
marígát nu kadaya tolay, ta tura nu ipàwa
kaggída daya adu wa lin-lintag ga nasulit
da nga kuwaan. Ay dakayu mismu, ay
áwan nu wala kuk-kuwaan na sumeng
kaggída.

47 Kal-allà kayu pe, ta dakayu ya
nangwa kadaya lúbù datu pagbàbànánan
ne Dios kitun na pinatayán datu apuapu
nu.

48 Ay díkod maawátan na umannúgut
kayu kitu inagpatay datu apuapu nu ka-
datun na pagbàbànánan ne Dios. Ata
aggída tu nagpatay, ay dakayu ya nangwa
kadatu lúbù da.

49 Tú idi ya nekagi ne Dios panggap
kiyán, 'Mangibon nà ka pagbàbànánan
ku se panguniyan ku kaggída. Patayan da
daya duddúma, ay pal-palakkan da daya
duddúma.'

50 Ay díkod mepan-panùnut kadakayu
win na tolay kídi ya al-algaw datu bas-
básul la kinuw-kuwa datu apuapu nu
nga nagpatay kadatu nebon ne Dios ki-
tun, nanggayát kitu nekàwa nedi ya
kalawagán panda kídi.

51 Manggayát kitu inammatay da kitu
Abel panda kitu inammatay da kitu
Zacarias nga ittu tu pinatay da kitu baat
natu templo se itu anìdúgán da kadatu
pagbasu da nga áyam. Ay kurug ya
nán ku kadakayu wa tolay kídi yin nga
mepabásul kadakayu datu kinuw-kuwa
datu apuapu nu," nán na.

52 "Kal-allà kayu wa maragtùgud ki
lintag. Ta dakayu ya gapu naya akkan
inakammu daya tolay kiya bàbànán ne
Dios, ta ial-alílaw se iallang nu kadaya
mayát ta mangurug ke Dios. Ay dakayu
mismu, ay akkan nu kurug ga ammu we
Dios," nán ne Jesus.

53 Ay kane din lumawán ne Jesus sin
kitu balay, datu maragtùgud ki lintag
daya Judyu se datu Pariseo, ay lùsawan
da tutu wala. Ay tútu sinal-saludsúdán da
ka pamilítán da kaggína nga sumungbát
54 ka pambarán da nga paniliwan
kaggína.

12

Tu inangngagi ne Jesus nga e Dios ya rabbang na nga ikansing ta
(Mat 10:26-31)

1 Ay kitun na oras, ay riníbu datu tolay
ya nagguurnung. Ay díkod madamdam-
án nala natu isa tu isa kaggída. Ay
nepainunna ne Jesus kadatu tù-tùgúdán
na nga nán na, "Taronan nu ya agpì-
pìmáru daya Pariseo ta get nu mear-arát
kayu," nán na kaggída.

2 "Ta ya papáti da, ay akkan na
mepakammu daya kurug ga gagángay da,
may mepakammu mà ala nu kuwa. Ta
ngámin na nadakè a kuk-kuwaan daya to-
lay ya iling-lingad da, ay mepakammu pe
nu kuwa. Ta áwan na la nga ilingalingad
da tolay ya akkan mepalawán, se áwan
sikretu nga akkan mepakammu nu kuwa.

3 Díkod ngámin daya melingalingad
da bàbànán, ay mepakammu da, ay se
ngámin na iar-aratát nu kiya unag naya

† **11:44 11:44** Ay díkod maragitán da nga akkan da am-ammu.

kuwartu wa siggigitap, ay mepagìna ka-
daya ngámin na tolay nu kuwa," nán na.

4 Ay se na nán kaggída, "Ikagì kadakayu
wa opun ku, nga akkan kayu wa mansing
kadaya magasippatay kadakayu nga tittu
ya baggi ya mabaal da nga patayan.
5 Ngamay kagiyan ku kadakayu nga e
Dios ya rabbang na nga ikansing nu, ta
aggína ya atán pannakabalin na pumatay
se mangiimpiyernu pe. Ay kurug ya nán
ku wa aggína ya ikansing nu," nán ne
Jesus.

6 Ay se na nán manin, "Sinnan nu
kod daya ballit. Awan da ban-banor.
Ya limma kaggída, ay annung na nga
bayádan naya gumátang ka busait tala.
Ay oray nu ummán kiyán, ay áwan
makaligpanán ne Dios kaggída.
7 Ay díkod akkan kayu wa magansing
ta napà-patag kayu kaggína may ngámin
daya an-anù. Ay oray ya bíláng daya abù
nu, ay ammu na," nán na.

Daya mangituláyaw kiya akiapu da ke Jesus
(Mat 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

8 Ay nán ne Jesus manin, "Ikagì
kadakayu nga nu iinna ya tolay ya
mamigbig kadaya tolay nga iyà ya Apu
na, iyà nga nengágan da kitun ka An-anà
Tolay, ay bidbídan kuda pe nga pasúrut
kuda kiya àráng daya anghel ne Dios,"
nán na.
9 "Ngamay daya mangituláyaw kiyà ka-
daya tolay, ay ituláyaw kuda pe kadaya
anghel ne Dios," nán na.

10 "Ay daya mamáas kiyà a nengágan
da kitun ka An-anà Tolay, ay mabalin
mapakawan yán. Ngamay daya mangagi
ka nadakè ka mepanggap kiya Ispiritu
ne Dios, ay akkan mabalin mapakawan
yán," nán na.

11 "Ay nu tiliwan dakayu, ay se dakayu
ippan kiya agbubustigarán kiya sinagoga
onu kiya àráng daya ap-apu da onu àráng
daya agturáy da, ay akkan nu ilídug nu
nágan daya pagsung-sungbát nu se daya
kag-kagiyan nu.
12 Ata nu umbet yán na oras, ay
ya Ispiritu ne Dios sala ya magpapek-
agi kadakayu kadaya pagsungbát nu
kaggída," nán ne Jesus.

Tu inangngagi ne Jesus nga akkan daya kuw-kuwa ya gapu naya biyág

13 Ay kitu nagad-aduwán datu tolay, ay
uwad isa nga laláki nga nagkuna ke Jesus
nga, "Misturu, kagiyam mán kitu wagì
a laláki ta masápul la iuwár nà kadatu
tawídan mi kitu ama mi," nán na.
14 Ngamay nán ne Jesus kaggína,
"Akkan na iyà ya rabbang na nga mang-
disidir se manguwár kadaya kuw-kuwa
nu," nán na.

15 Ay tútu nán ne Jesus manin kaggída
ngámin, "Magan-annád kayu. Taronan
nu ya ngámin na kinaágum. Ata akkan
daya kuw-kuwa ya gapu naya biyág naya
isa nga tolay oray wà ummán naya kin-
abànáng na," nán na.

16 Ay se na nán kaggída nga nag-
pangárig, "Uwad isa nga nabànáng nga
laláki nga nagammay.
17 Ay tútu nán na kitu uray na, 'Awan
ku wa pangipintàán kiya ammay ku wa
adu. Ay nágan nád ya kuwaan ku,' nán
na.
18 Ay napanúnut na nga nán na, 'A,
gabbán ku ya álang ku ta mangipasíkád
dà ka ab-abay nga pangipintàán ku kiya
ammay ku se pangippayán ku pe kadaya
kuw-kuwà,' nán na.
19 Ay se na nán kampela ngin, 'Atán
ngámin nin ya masápul ku ka mabayág
ga dagudagun. Lap-laptan ku wala ya
magbiyág. Mangán se maginum se
maggan-gánas sala ya kuwaan kun!' nán
na.
20 Ngamay nán ne Dios kaggína, 'Ug-og
ga laláki! Kídi ya gabi, ay ittu ya panda
naya agbiyág mun! Ay áwan mun mausár
kadaya kuw-kuwám ma inur-urnúngám!'
nán ne Dios," nán ne Jesus kitu pangárig
na.

21 "Ummán pe kiyán ya kàwaán daya
magtalikágum kadaya kuw-kuwa, nga-
may napubri da kadaya napatag ke Dios,"
nán ne Jesus.

Tu inangngagi ne Jesus nga e Dios ya makidde kadaya masápul
(Mat 6:25-34)

22 Ay tútu nán ne Jesus kadatu tù-
tùgúdán na, “Lugud, tú idi ya kagiyan
ku kadakayu. Akkan nu wa ilídug nu
wà paggalakkán nu kadaya kanan nu onu
daya pagkawas nu.
23 Ta napatag pànang ya biyág ngam
daya ak-akakkanan, ay ummán pe ya
baggi, napatag pànang pe ngam daya
kawakawas,” nán na.
24 “Sinnan nu kod daya gayáng. Akkan
da nga magmul-múla se akkan da nga
maggáni. Ay áwan da pe ya aggurnúngán
ka kuw-kuwa da se álang, ngamay mag-
biyág da ngala, áta e Dios ya mamangán
kaggída. Ay tú agpà in kadakayu, ay
napà-patag kayu ngam daya an-anù!”
nán ne Jesus.
25 “Masulpítán nu kadi ya biyág nu nu
pabegan nu ya malídug.
26 Ay nu akkan nu màwa ya bittì ala nga
ur-úray ummán kiyán, ay tura nu lugud
ilídug daya ngámingámin,” nán na.

27 “Sinnan nu kod daya kaddat ta
magbútà. Akkan da nga magkuwa may
mabiyág da. Ay akkan da pe magabal,
ngamay kagiyan ku kadakayu nga oray
tu Solomon kitu kinadáyaw na kitun, ay
áwan na nga pinagkawas nga napì-piya
may daya but-bútà dayán na kaddat,” nán
na.
28 “Ay nu e Dios ya magpabútà ka
napiya nga ittu ya bátug kawas dayán na
kaddat, ay tú nád agpà in ya ammakawas
na kadakayu! Ay dayán na kaddat, ay
makar-karu ya biyág da. Masingan da
kiya sir-sirát kid daddán ni, ay mabalin
na masìdug da ngin kaláwa. Inagkabittì
naya angngurug nu!” nán na.
29 “Ay akkan nu paglídug se paki-
ranúdán daya kanan nu,
30 áta ittu dayán daya gamgam-gáman
daya ngámin na áwan angngurug ke Dios,
ta ittu ya napatag kaggída. Ngamay ya
Ama nu, ay ammu na nga masápul nu
dayán.
31 Akkan nu ilídug dayán na masápul
nu, nu di iya angngituráy ne Dios kuma
ya sap-sapúlan nu. Ay se na idde ngámin
dedi pe yin kadakayu,” nán na.

Ya pagbànángan ta ka lángit
(Mat 6:19-21)

32 Ay se na manin nán, “Akkan kayu wa
magansing, dakayu wa tolay ku, oray nu
bittì kayu, áta paganggammán naya Ama
nu nga atán ka lángit, nga pangiturayan
nakayu pe kiya pangiturayán na.
33 Iláku nu daya kuw-kuwa nu ta
pagkallà nu kadaya makasápul ya
paglakúwán nu. Ittu yán ya masápul la
kuwaan nu wa magtalikágum ka kuw-
kuwa nu ka lángit, nga áwan nin ya
makadadál. Ay áwan na pe ya kàsayán.
Ay áwan pe magtákaw. Ay áwan pe daya
ul-ulullag ga manadál.
34 Ata nu kawà naya giyán daya napatag
ga kuw-kuwa nu, ay tú yán ya giyán naya
lam-lammat nu peyang,” nán na.

Ya ammagsagána ne Jesus kadaya mangurug kaggína

35-36 Ay nán ne Jesus manin,
“Magsagána kayu peyang, ummán kiya
aggiddag daya asassu kiya apu da nga
gayát nepaggaattáwa. Siddidílág da nga
magiddag panda kiya ilalbet na, ta senu
nu umbet se magpakammu, ay karuwan
da nga ilukát.
37 Ay nagásat daya asassu wa ummán
kiyán na dànganán naya apu da nga sib-
sibbiyág ga magin-indag kiya ilalbet na.
Ay nán ku kadakayu nga nu umbet ya apu
da, ay aggína ngin ya magduy-ág kaggída.
38 Nagásat daya asassu nga dànganán
naya apu dada nga sib-sibbiyág nga sikki-
iddag kaggína oray nu túlad gabi yin onu
danni láwa,” nán na.
39 Ay nán ne Jesus manin kaggída, “Ay
tú idi ya dam-damdamman nu. Nu ammu
kuma naya bumalay ya oras sa ilalbet
naya maragtákaw, ay akkan kuma tagge
matúdug nga magbantáy ki balay da.
Akkan kuma tagge magal-alit tin, ta senu
akkan da nga langkan ya balay da.
40 Ay ummán kayu din pe nga saganáan
nu peyang ya ilalbet naya nengágan
da kitun ka An-anà Tolay, áta umbet

kiya oras sa akkan nu wa aggin-indag kaggína,” nán ne Jesus.

Ya mapiyár ra asassu se iya akkan (Mat 24:45-51)

41 Ay tútu nán ne Pedro, “Apu, nakagim tun na pangárig nga mepapan kadakami yala onu mepapan kadaya ngámin tolay?” nán na.
42 Ngamay nán ne Apu Jesus, “Ya asassu wa mapiyár nga makammu kiya kuk-kuwaan na, ay ittu ya pangipataránán naya apu kadaya kuw-kuwa na. Ay se aggína ya pakammuwan naya apu da ka-daya páda na nga asassu nga mamangán kaggída kiya oras nga angngán da.
43 Nagásat ya asassu wa ummán kiyán ya kuk-kuwaan na nga dànganán naya apu na nu umbet kitu balay na.
44 Ay kurug ya nán ku kadakayu nga, ya ummán kiyán na asassu, ay ittu ya pagtaránan na kadatu ngámin na kuw-kuwa na.
45 Ngamay nu nán natu asassu kiya ur-uray na nga, ‘Mabayág pikam tu apù a magulli,’ nán na, ay se na pagrawtán ngámin datu páda na nga asassu nga lalláki se babbay, ay se yala nga gu-mangáb ba makakkaakkán se yala nga maginglaw.
46 Ay nu malàdadán kitu apu na nga umbet kiya oras nga akkan na nga am-ammu, ay kurug gala á nga pasilgan natu apu na. Ay se na nga ibulun nin kadatu akkan nasunud da tolay.
47 Ay ya asassu wa makammu kiya ipàwa naya apu na, ngamay akkan na ikab-kabon, ay abay ya kapanísán na.
48 Ngamay ya asassu wa akkan makammu kiya ipàwa naya apu na, ay se makàwa ka pan-panda ngala nga ittu ya pakasaplítán na, ay tare ya kapánis na. Ata ad-adu ya namnamáan daya tolay ya idde naya nangipiyáran da ka adu. Ata masápul la ad-adu ya idde naya niddán ka adu ta adu lugud ya nepiyár kaggína,” nán ne Jesus.

Ya agsisibna daya tolay ka uray (Mat 10:34-36)

49 Ay se na nán manin, “Iyà ay inum-bet tà a mamagsisibna kadaya tolay kídi kalawagán ni. Ay piyán ku nu màwa kuma ngin!
50 Ay màwa nga mapar-parigátan nà pikam, ay magpannakit tà pànang panda kiya kabalin na.
51 Ay dalínán nu kid gane nu iyà ya makidde kiya napiya nga agbubúlun daya tolay kídi kalawagán ni! May akkan! Ta inumbet tà a mamagsisibna kada tolay.
52 Ta manggayát kídi yin, daya limma nga bumalay ay magkakagúra da. Mag-gaddù daya tallu wa mangagúra kadaya duwa onu maggaddù daya duwa nga mangagúra kadaya tallu.
53 Magkagúra ya magama. Ay ummán pe daya magina se daya magkatugángan na babbay,” nán ne Jesus kadatu tù-tùgúdán na.

Tu bàbànán ne Jesus kadatu tolay ya akkan makelásin kaggína (Mat 16:2-3; 5:25-26)

54 Ay se na manin nán kadatu adu wa tolay, “Nu masingan nu ya alúyut ta magpeyag ka padne sirbútán, ay nán nu win na magudán. Ay ittu kurug ya màwa.
55 Ay nu magpatúlung ya bal-báli, ay nán nu pe yin na magigáw, ay ittu pe ya kurug màwa,” nán na.
56 “Dakayu wa magpì-pìsírib! Ammu nu wa itarusán daya mas-asingan nu ka lángit se oray daya mas-masingan nu kídi kalawagán ni, ngamay taanna, tura nu akkan maawátan daya madama nga mà-màwa ngin na mepanggap kiyà!
57 Ay taanna, tura nu akkan kappiyánan na panunútan ya pagpíyán nu!
58 Ay kas pangarígan kiya akibulun nu kiya mangidarum kadakayu wa mameyag kiya kabustigarán nu. Makikappiya kayu kiya kowad nu pikam kiya dálen ta senu akkan nakayu wa idarum min kiya guwes. Ata daya guwes, ay ippan dakayu kadaya agtuturáy, ay daya agtuturáy, ay ibálud dakayun.
59 Ay kagiyan ku kadakayu nga akkan kayu makalawán nin panda kiya angngidde nu kiya ngámin na pagmulta nu!” nán ne Jesus.

13

Tu amagpakappoli ne Jesus kadatu bas-básul da

1 Ay kitun na oras ay uwad da nga tolay
kitúni ya nagpipílit ke Jesus mepanggap
kadatu iGalilea nga magbasu wa pinap-
atay ne Pilato, nga nekibug na tu dága da
kitu dága datu pagbasu da ke Dios nga
áyam.
2 Ay nán ne Jesus kaggída, "Ay ya
piyán nu wa kagiyan, ay ab-abay ya básul
datun na iGalilea ngam daya duddúma
nga iGalilea gapu ta ummán kitun tu
netattay da?
3 May akkan! Ta kagiyan ku kadakayu,
nga nu akkan kayu wa makappoli kadaya
bas-básul nu, ay matay kayu ngámin pe
ya ummán kaggída.
4 Ay nán nu kid pe á nga ad-adu ya
básul datu sangapúlu se walu nga natay
kane marbaán da kitu alingúdu pànang
nga balay ka Siloam may ngámin daya
duddúma nga iJerusalem.
5 May akkan! Ta kagiyan ku kadakayu,
nga nu akkan kayu wa makappoli kadaya
bas-básul nu, ay matay kayu ngámin pe
nga ummán kaggída."
6 Ay se na la nga kinagi idi nga pangárig
nga nán na, "Kiya kamulán naya isa nga
tolay, ay atán pe ya káyu wa gígus nga
nemúla kitúni. Ay mawe na peyang nga
sùbangán nu atán da nga búnga na, may
áwan nala oray isa.
7 Ay tútu nán na kitu tolay ya pag-
tarànan na kitu kamulán na, 'Ay ma-
paanna yán, ay mekàlu dagun ku win na
makasù-sùbáng ka búnga nedi ya káyu,
ay áwan ku pikam nasingan na búnga na
oray isa ngala,' nán na. 'Napiya ngala
ngin nu tappuwan mu win, ta kenga ngala
ya lusà,' nán na.
8 Ngamay nán natu magtarakan kitu
lusà na, 'Apu, ditaan ta la pikam
ka matangadagun ta ramanán ku wa
kurobán ya lebut na se ku la payán ka
pamadam-ag.
9 Ay nu magbúnga nu isa dagun, ay
akkan ta pikam ma ìlang, ngamay nu
páda na ngala nga áwan, ay ìlang ta ngala
ngin,' nán na," nán ne Jesus.

Tu inangngágas ne Jesus kitu babay ki algaw wa aggiimáng

10 Ay kitu isa ngalgaw wa aggiimáng,
ay magtùgud manin ne Jesus kitu isa nga
sinagoga.
11 Ay uwad pe isa nga babay kitúni nga
pinagtakit áran ka sangapúlu se walu da-
gun nin. Ay magkakattu gapu kitu sinakit
na. Ay akkan tutu wala makapagtúnung
nga magsíkád.
12 Ay kane masingan ne Jesus, ay
pinalbet na se na nán kaggína, "Babay,
maagásan ka ngin kiya sinakit mu!" nán
na.
13 Ay se na la nga inimmán tu babay,
ay pagkìlát tala nga natúnung pe yin tu
agsíkád na. Ay tútu dinay-dáyaw na nge
Dios.
14 Ngamay nalùsaw tu apu kitu sin-
agoga gapu kitu inangngágas ne Jesus
kitu algaw wa aggiimáng. Ay tútu nán
na kadatu tolay, "Annam ngalgaw ya
aggubra nu, ay ittu yán ya mabalin nu ya
umbet ta magpaágas nga akkan nu wa
ipàmu kiya algaw wa aggiimáng!" nán
na.
15 Ngamay summungbát te Apu Jesus
nga nán na, "Dakayu wa magpì-pìmáru!
Akkan nu nád da ipalawán kiya kurál se
nu umang nga ipenum daya asnu nu kiya
algaw wa aggiimáng?
16 Ay idi nga babay nga gakagaka natu
Abraham, ay sangapúlu se walu dagun na
ngin na pinagtakit ne Sairu. Akkan ku
nád masápul la agásan oray kid algaw wa
aggiimáng?" nán na.
17 Ay gapu kitu inagsungbát ne Je-
sus, ay nabàla ngámin datu mangalùsaw
kaggína. Ngamay ngámin datu tolay, ay
magpatag da gapu kadatu nakas-kasdáaw
nga kuk-kuwaan na.

Ya pangárig ne Jesus panggap kiya pangiturayán ne Dios
(Mat 13:31-33; Mar 4:30-32)

18 Ay nán manin ne Jesus, "Nágan naya
kearígán naya pangiturayán ne Dios?
Nágan nád naya mabalin na pangiarígán
ku?
19 May iárig ku ka bì-bitì a bukal
kaykayu nga mustása nga nemúla naya
isa nga tolay kiya kamulán na. Ay

nagbalin ka abay káyu kane umabay, ay
agsùbútán daya an-anù datu pas-pasanga
na," nán ne Jesus.
20 Ay se na manin nán kaggída, "Nágan
nád pikam ya pangiarígán ku kiya pangi-
turayán ne Dios?
21 Ummán pe kiya pamalbád nga oray
nu bittì ala ya inalà naya babay nga
ikibug na kiya arína, ay pinalbád na
ngámin oray adu tu arína nga nekibugán
na," nán na.

Ya mepanggap kiya bittì se ya abay ya gagyangán
(Mat 7:13-14, 21-23)

22 Ay nagsib-síbál le Jesus kadatu il-ileli
se kadatu babbabalay nga nagtù-tùgud
kitu inammeyag na ka Jerusalem.
23 Ay uwad nagsaludsud kaggína nga
nán na, "Apu, bittì ya málà kiya pangi-
turayán ne Dios?" nán na.
Ay tútu nán ne Jesus kaggída,
24 "Ipílit nu ya kabailán nu wa lumnà
kiya bittì a gagyangán. Ta kurug ga adu
daya tolay ya maminya nga lumnà kiyán
ngamay akkan da nga makalnà.
25 Ata nu gìpán naya bumalay ya
gagyangán na ngin, ay oray nu mamù-
muorán kayu kiya lasi nga makilukát nga
nán nu, 'Apu, ilukát nakami mán,' nán
nu, ay nán na pe kadakayu nga, 'Akkan
takayu wa am-ammu ay se kawà naya
naggayatán nu ta!' nán na.
26 Ay nán nu manin pe kaggína,
'Nepangán kami se nepagin-inum kami
mà kikaw! Ay nakatù-tùgud ka pe kadaya
il-íli mi!' nán nu.
27 Ay nán na manin na sumungbát
kadakayu, 'Akkan ku ammu ya naggay-
atán nu! Magtálaw kayu, dakayu wa tolay
ya nadakè kuk-kuwaan!' nán na."
28 "Ay dakayu win nu iya angngituráy
ne Dios sin nu kuwa, ay nu malágib nu
de Isaac se Jacob se Abraham se datu
pagbàbànánan ne Dios kitun nga atán nin
kiya pangiturayán ne Dios, ay magngar-
ngarasiyat kayu wa makas-asangit, ta
nelasi kayu!" nán na.
29 "Ay adu wa tolay ya magsasábat
ta maggayát kiya ngámin giyán kídi
kalawagán. Ay se da ngámin maggan-
gánas sin kiya pangiturayán ne Dios.
30 Ay atán daya tolay ya magkuna
nga aggída ya munna nga makalnà kiya
pangiturayán ne Dios ngamay mapuddi
da. Ay atán daya mapuddi nga ittu daya
mapunna nga makalnà."

Sinangítán ne Jesus datu iJerusalem
(Mat 23:37-39)

31 Ay kitun kam ma oras, ay uwad datu
Pariseo wa inumbet. Ay nán da ke Jesus,
"Magkaru ka nga mawe ta asippatayan
naka nge Herodes!" nán da.
32 Ngamay nán na, "Mawe nu ikagi
kiyán na nadakè a tolay, nga akkan nà
pikam ma magal-alit, ta magpatálaw wà
pikam kadaya ar-áran. Ay mangágas sà
pe kadaya magtatakit nán nu, ay túya
makàlu wà pikam se yala mabalin daya
ubraan ku," nán na.
33 "Ngamay masápul la itúluy ku ya
ammeyag ku ka Jerusalem kídi se kaláwa,
ay oray pe nu tangalawán. Ta akkan
na rumbang nga di Jerusalem ya katayán
ngámin daya nebon ne Dios," nán ne
Jesus.
34 "Dakayu wa iJerusalem, dakayu wa
nagpatay kadatu pagbàbànánan ne Dios
se nagtùtò kadatu nebon na kadakayu,
namin-adu wà in nga tagge yala nga
mangalmung kadakayu nga ummán kiya
angngalukup naya isa nga úpa kadaya
pippíyà na. May maddi kayu," nán na.
35 "May kídi yin, ay akkan pagan-anu
ne Dios sin ya Templo nu. May ya makagì
ala kadakayu, ay akkan dà in masingan
panda kiya akasingan nu manin kiyà
nga ittu yanin ya agkuna nu win ka,
'Madáyaw ya inumbet ta Nebon ne Apu
kanedi!' nán nu," nán ne Jesus kadatu
iJerusalem.

14

Tu nepangán ne Jesus kitu balay naya isa nga Pariseo

1 Ay kane isa ngalgaw wa aggiimáng,
ay inaptán da nge Jesus nga mawe
mepangán kitu balay naya isa nga ag-
turáy daya Pariseo. Ay datu tolay ya
mangalùsaw ke Jesus, ay sì-siiman da.

2 Ay uwad pe kitúni ya laláki ya lum-
manát ngámin ya baggibaggi na nga atán
ki àráng ne Jesus.
3 Ay tútu nagsaludsud de Jesus kadatu
maragtùgud ki lintag se datu Pariseo
nga nán na, “Umannúgut nád ki lintag
tada ya mamabílag ka tolay ki algaw wa
aggiimáng wànu akkan?” nán na.
4 Ngamay akkan da nagun-úni. Ay tútu
inimmán ne Jesus tu laláki se na inagásan
se na la nga pinapan nin.
5 Ay nán ne Jesus kaggída, “Ay nu rán
nala nga mepisù ki abbut ya asnu onu
báka naya isa kadakayu kiya algaw wa
aggiimáng, ay akkan nu nád da karuwan
na mawe ilawán?” nán na.
6 Ngamay áwan da ngala nga nesungbát
kaggína ka mepanggap kadedi.
7 Ay kane masingan ne Jesus nga
magpásipásil datu naaptán kadatu agtu-
gawán datu nangátu wa tolay, ay nán na
nga nagpangárig kaggída ngámin,
8 “Nu atán magapat kadakayu kadaya
paggaattawán, ay akkan nu ittu pil-
pilíyan ya agtugawán daya nangátu wa
tolay, ta get nu atán na nangà-ngátu may
dakayu wa inayabán da.
9 Ay nu umbet tu bumalay ya nagapat
kadakayu wa duwa ay se na la nán nga,
‘Aggína ya pagtugawan ku kídi nga tu-
gaw,’ nán na, ay mabàla kayu, ay se kayu
magtugaw kiya tugaw daya kababaán na
tolay.
10 Ngamay nu maaptán kayu, ay magtu-
gaw kayu kiya agtugawán daya kababaán
na tolay. Ay díkod nu umbet ya bumalay
nga nagapat kadakayu ay get nán na,
‘Opun, magtugaw ka kod kídi nga napì-
piya nga tugaw,’ nán na, ay mepangátu
kayu ki àráng daya páda nu nga sangaíli.
11 Ata ngámin daya mangingátu kiya
katutolay da, ay mebaba da, ay ngámin
daya mangibaba kiya katutolay da, ay
mepangátu da,” nán ne Jesus.
12 Ay nán pe ne Jesus kitu nanan-
gaíli kaggína, “Nu magpakán ka wànu
magsay-am ka, ay akkam aptán daya
opun mu onu daya wawwágim, wànu
daya pan-panem, wànu daya babànáng
nga keliyám. Ata aptán daka pe. Ay
nu mapakuna, ay mabayádan ka kitu
kinuwám kaggída.
13 Nu magsay-am ka, ay aptám daya
napubri se daya sirbádu, ay se daya
magdapepe se daya kúláp.
14 Ay díkod nagásat ka ta akkan da
makasubálit kikaw. Ay masubalítán ka
nu lumtu ngámin daya natay nga namáru
wa tolay,” nán ne Jesus.

Tu pangárig ne Jesus panggap kitu tolay ya mamadumag ga magsay-am (Mat 22:1-10)

15 Ay kane magìna natu isa nga to-
lay ya nepagtutúgaw kitu giyán tebol
yán nga kinagi ne Jesus, ay nán na
kaggína, “Nganna agpà ya inaggásat daya
meráman na mepaggan-gánas kiya pan-
giturayán ne Dios!” nán na.
16 Ngamay nán ne Jesus kaggína, “Uwad
laláki nga mamadumag ga magsay-am.
Ay tútu nagapat ka adu wa tolay.
17 Ay kane din tu algaw wa agsay-am
da ngin, ay nepàrob na tu asassu na nga
mawe magayáb kadatu naaptán nga nán
na, ‘Umbet kayun ta nakasagána ngámin
nin!’ nán na.
18 Ngamay nagpambár da ngámin. Ay
nán natu nunna, ‘Nakagátang ngà ka
lusà, ay masápul la umang ngà a sinnan.
Ay túya dispinsáran nà ala ta akkan nà
makangngay,’ nán na.
19 Ay nán pe natu isa, ‘Gummátang
ngà ka sangapúlu wa toru wa báka, ay
masápul la umang ngà ipádas da nga
pagubra. Ay túya pakawanan nà agpà ala
gane,’ nán na.
20 Nán pe manin tu isa, ‘Apangngatáwa
ngà, ay túya akkan nà makalbet,’ nán na.
21 Ay díkod nagulli kammin tu asassu se
na nekagi kitu apu na ngámin tu kinagi
datu tolay. Ay tútu nadakè tu uray natu
apu, se na nán kitu asassu na, ‘Magkaru
ka nga mawe kadaya kalsáda se dálen
kiya íli, ta alà mu daya napubri, daya
magdapepe, daya kúláp, ay se daya pílay,’
nán na.
22 Ay kane magulli tu asassu, ay nán
na kitu apu na, ‘Apu, kinuwa ku win
tu nebon mu ngamay nalawág kammala
pikam ya áwan tolay kiya balay!’ nán na.

23 Ay tútu nán manin tu apu kitu
asassu, ‘Mawe ka lugud kadaya dadakkal
la kalsáda se dal-dálen se muda pilítan na
aptán daya tolay, ta senu mamasatsat da
kiya balay ku.
24 Ay nán ku kadakayu nga áwan ka-
datu nunna nga apat ku ya makaramán
kiya nesagánà ki say-am,’ nán na,” nán
ne Jesus nga nagpangárig.

Ya masápul la kuwaan naya maminya nga kumíwid ke Jesus
(Mat 10:37-38; 5:13; Mar 9:50)

25 Ay kane mawe ye Jesus sin, ay adu
tutu wala datu tolay ya gumun-gunud
kaggína. Ay nagbaliwág nga umàráng
kaggída se na nga nán,
26 “Ya tolay ya maminya nga kumíwid
kiyà ngamay pà-pàgan na daya ama na
se ina na, se ya atáwa na se daya annánà
na, se ngámin wawwági na se ya baggi
na may iyà, ay akkan na rabbang ya
magbalin ka pasúrut ku.
27 Ata akkan kurug ga makapagbalin
ka pasúrut ku ya tolay nga akkan na
bugtúngan ya krus na* Ay masápul pe
nga mebulun peyang kiyà.
28 Ata ya maminya nga kumíwid kiyà,
ay masápul la lam-lamtan na pikam ya
kapàyanán na, nga ummán kiya aglam-
lammat naya tolay nga magpalánu mangi-
pasíkád ka balay na. Masápul bil-
bilángan na pikam ya pirà a gastuwan
na ta senu ammu na nu maanáy ya pirà
na wànu akkan panda kiya kabalin naya
balay na.
29 Ata nu tagapà-pàdà ala nga akkan na
nga kappiyánan na lam-lamtan, ay se na
nga akkan mabalin, ay paásan ngámin
daya makasingan kaggína
30 nga nán da, ‘Tagapà-pàdà ala ya tolay
kiyán, ay akkan na nga mabalin!’ nán da
kaggína,” nán ne Jesus.
31 “Ay ummán pe kiya isa nga ári nga
nakasuldádu ka sangapúlu ríbu. Ay nu
atán duwa púlu ríbu wa suldádu naya
isa nga ári nga kalínga na, ay dam-
damdamman na pikam nu annung na ya
makigubát kiya kalínga na nga ári.
32 Ay nu mammuwán na nga akkan na
nga maábà, ay mangibon kadatu tolay na
ka umang nga makikappiya kitu isa nga
ári.
33 Ay díkod masápul la ummán pe kiyán
ya aglam-lammat naya isa nga tolay ya
maminya nga kumíwid kiyà. Ata nu atán
pikam ma sabáli nga pà-pàgan na may
iyà, ay akkan makapagbalin ka tolay ku,”
nán na.
34 “Ya asin ay adu surbi na, ngamay nu
mippà ya apet na ay áwan na surbi yin,
áta akkan ta pe mepatoli yin ya apet na.
35 Ay áwan na pe surbi kiya lusà ta
maddi pe nga pamadam-ag, nu di lugud
da mippà ala ngin. Ay awátan din daya
makagìna daya magìna da,” nán na.

15

Ya pangárig ne Jesus mepanggap ka-daya maragbásul
(Mat 18:12-14)

1 Ay kitu isa nga algaw, ay nawe datu
maragbásul se datu magpab-pabáyad ka
buis nga maggigìna kadatu kag-kagiyan
ne Jesus.
2 Ay datu Pariseo se datu maragtùgud
ki lintag daya Judyu, ay nagur-urímam
da nga mangassap kaggína nga nán da,
“Sinnan nu kod ya tolay kiyán! Tura na
atangyaan daya maragbásul se meduwa
pe ya mangán kaggída!” nán da.
3 Ay tútu nán ne Jesus kaggída nga
nagpangárig,
4 “Ay kas pangarígan, ya isa kadakayu
ay atán na magatut ta karneru na, ay
se nawagwag ya isa. Nágan nád naya
kuwaan na, nu di na panáwan datu siyám
púlu se siyám kitu pagpastorán na se
la mawe ya magsápul kitu isa nga um-
mawan panda kiya akasuwà na kaggína!”
nán na.
5 “Ay nu masmà na, ay bugtúngan na ta
maganggam pànang.
6 Ay nu dumatang kitu balay da, ay
ayabán na ngámin datu ù-opun na se
datu keliyán na, ay se na nán kaggída,

* **14:27 14:27** Ya krus nga nán na kídi ay mabalin na daya kapal-palakkán na gapu ke Jesus. Arig bugtúngan ta ya krus ta nu iturdán tada dayán.

‘Maggan-gánas tada ta nasuwà ku kammin tu karnerù a nawagwag,’ nán na.
7 Ay ikagì kadakayu nga ummán pe
kídi ya màwa ka lángit. Nagà-gánas
ya agpatag daya ilángit nu makappoli ya
isa nga maragbásul kadaya bas-básul na
ngam ya agpatag da kadaya siyám púlu se
siyám nga áwan da pakappoliyán,” nán
na.
8 “Ay ummán pe kiya isa nga babay
ya atán sangapúlu wa drakma* na nga
pinaláta, ay se turán na ngala nga ne-
talàtà ya isa ka balay da. Ay díkod ya
kuwaan na, ay manibat ka pingki se na
kappiyánan na sapúlan. Ay kagedán na
nga kappiyánan tu balay da panda kiya
akasuwà na.
9 Ay nu masmà na ngin, ay idámag na
kadaya ù-opun na se keliyán na se na
nán kaggída, ‘Mepaganggam kayu kiyà ta
nasuwà ku win tu pinalátà a netalàtà ku.’
10 Ay ikagì kadakayu wa ummán pe
kiyán ya agganggam daya anghel ne Dios
nu makappoli ya isa nga maragbásul
kadaya bas-básul na,” nán na.

Tu pangárig ne Jesus mepanggap kitu nanglemang nga an-anà

11 Ay nán manin ne Jesus kaggída,
“Atán tolay ya dudduwa daya annánà na.
Ay laláki da nga duwa.
12 Ay nán natu udiyán kitu ama da,
‘Ama, iddem kiyà in daya ingánim kiyà
kadaya kuw-kuwám,’ nán na. Ay díkod
kinípát natu ama da datu kuw-kuwa na
kaggída nga duwa.
13 Akkan nabayág, ay neláku natu
udiyán ngámin datu kípát na nga kuw-
kuwa. Ay se yala nga nawe nanglemang
ka adayyu wa íli. Ay nebárabárang na
ngámin tu naglakúwán na kadatu ngáni
na.
14 Ay kane mammin na tutu wala
ngámin nin, ay ittu pe tu naggulát tu
íli nga napannán na. Ay díkod ittu tu
akasápul na ngin kadatu masápul na.
15 Ay tútu nagasassu kitu isa nga tolay
kitúni nga íli. Ay díkod inalà na ka para
pakkán ka ábuy.
16 Ay nu mabalin kuma ngala ay
mangán kitu angag ga mepakkán kadatu
ábuy, áta akkan da iddán ka kanan na.
17 Ay díkod napagmut na tu uray na, ay
nán na, ‘Napì-piya kadatu pillu ne Ama,
ta mangán da ka kustu, ay nasurù pikam
ya mepakkán kaggída. May iyà ay atán
nà ala kídi nga magbisibisin,’ nán na.
18 Ay tútu nán na, ‘Magulli yà kam-
min ke Ama ta nán ku wala nga, Ama,
nakabásul là ke Dios se kiya biyáng mu.
19 Ay akkan nà in mebíláng ka an-
anà mu, may alà nà ala ngin ka isa nga
pilluwam,’ nán na nga naglam-lammat.
20 Ay tútu nagrabbuwát tin na magulli
kammin kitu ama na.

Ay kitu adayyu pikam kitu balay da, ay
nasingan tu ama na ngin. Ay nakalakkán
pànang kaggína. Ay díkod nanagtág tu
ama na nga summabat kaggína, ay se na
ginàbal la inumàán tu an-anà na.
21 ‘Ay Ama!’ nán na. ‘Nakabásul là ke
Dios se kiya biyáng mu! Ay akkan nà
mekari yin nga an-anà mu! Ibíláng nà
ala ngin ka isa kadaya pilluwan mu,’ nán
natu an-anà.
22 Ngamay tu ama na ay kirrawán na
datu asassu na nga nán na, ‘Magkaru
kayu nga mangilbet kadatu kapiyaán na
bádu, ta ibádu nu kaggína. Ay sangki-
lattán nu pe se sapatúsán nu pe,’ nán na
kadatu asassu na.
23 ‘Ay mawe nu tàman tu pinalùmag ga
urbun báka ta partiyan tada ta magsay-
am tada. Maggan-gánas tada
24 ta ya an-anà ku wi, ay nebíláng ku
wa natay yin may linumtu kammin, ay
nawagwag may nasapúlán kammin,’ nán
na. Ay tútu negayát tin tu aggan-gánas
da.
25 Ay tu manákam ma an-anà, ay uwad
kitu tálun da. Ay kane mabuwà in, ay
nagìna na datu magtutukár kane umad-
adanni kitu balay da. Ay díkod nam-
muwán na nga magsasála da.
26 Ay tútu kirrawán na tu isa kadatu
asassu da se na sinaludsud kaggína nu
nágan natu màwa.

* **15:8 15:8** Ya drakma ay ittu ya pirà da kitun. Ya sangapúlu nga drakma, ay ittu ya suwildu da kitun ki isa ngalgaw.

27 Ay nán natu asassu, ‘Nagulli kammin
tu wagim!’ nán na. ‘Ay ya ama mu, ay
pinaparti na tu pinalùmag ga urbun báka
ta napalbet na kammin ya an-anà na nga
sibbibiyág ga áwan na nga nà-nàwaán,’
nán natu asassu.
28 Ay díkod nalùsaw tu manákam ma
an-anà, ay maddi yin na lumnà kitu balay
da. Ay tútu ummúlug tu ama na nga
mawe ya manganannay kaggína.
29 Ngamay nán na kitu ama na, ‘Ama,
nabayág gà in na magikuwa kikaw wa
ummán ka asassum, ay áwan ku wa di
nekurug kadaya ngámin na nebobobon
mu kiyà. Ay áwan mu pikam ma nidde
kiyà oray isa ngala kadaya urbun kalding
ka pagayabán ku kadaya ù-opun ku nga
maggan-gánas.
30 Ay kane lumtuwád ya an-anà mu wa
nagragrag kiya ngámin na kuw-kuwám
gapu kadaya put-púta, ay pinaparti mu tu
pinalùmag ga urbun báka!’ nán na.
31 Ay tútu summungbát tu ama na nga
nán na, ‘Ugu, ikaw ay akkan ka nga
magalialit ki giyán ku wi. Ay ngámin daya
kuw-kuwà, ay kuw-kuwa muda pe yin.
32 Ay ya wagim ma nebíláng ku ka
natay yin, ay linumtu kammin, nawag-
wag may nakaltuwád kammin. Ay túya
rabbang na nga maggan-gánas tada!’ nán
natu ama da,” nán ne Jesus.

16

1 Ay uwad manin pe ya kinagi ne
Jesus kadatu tù-tùgúdán na nga nán na,
“Uwad nabànáng nga laláki ya nangalà
ka pangammuwan na kadatu kuw-kuwa
na. Ngamay atán pipílit nga pagdaggayán
natu tolay datu kuw-kuwa na.
2 Ay díkod pinaayabán na se na nán
kaggína, ‘Atán nagìnà nga mepanggap
kikaw. Ipatullim ngámin na lista datu
nepakargù kikaw ta akkan ka ngin napiya
nga pangipiyáran kadaya kuw-kuwa ku!’
nán natu apu.
3 Ay tútu nán natu laláki kitu ur-
uray na, ‘Nágan nád ya kuwaan kun, ay
ikkatan nà in ya apù! Ay akkan kun
mabaal ya magkuwa, ay mìpat tà pe ya
kummádang!’ nán na.
4 ‘Ay! Ammù in ya kuwaan ku ta senu
adu daya tolay ya mayát mangobung kiyà
nu maikkát tà kiya pagubraán ku!’ nán
na.
5 Ay díkod tu kinuwa na, ay tinaggisa
na nga kirrawán ngámin datu tolay ya
nakaútáng kitu apu na. Ay nán na kitu
napunna, ‘Piga ya útáng mu kiya apù,’
nán na.
6 ‘Magatut láta nga denu,’ nán natu
nakaútáng. ‘Ye idi tu lista natu útáng mu.
Magtugaw ka ta ippáy mu ka limma púlu
ngala!’ nán natu tolay ya pangammuwan.
7 Ay nán na manin kitu isa, ‘Ay ikaw,
piga ya útáng mu,’ nán na. ‘Magatut ta
kaban baggát,’ nán natu mekàduwa. ‘Ye
idi tu lista natu útáng mu. Kuwaan mu
wala ka walu púlu wa kaban!’ nán na.
8 Ay díkod pinatag natu apu tu kinasírib
natu pakammuwan na nga akkan na
mabalin na mapiyár rin. Daya tolay
kídi ya kalawagán nga akkan mangurug
ke Dios, ay nasírib da nga mangwa ka
pamuspúsán da may daya mangurug.
9 Ay túya ikagì kadakayu wa usaran nu
ya kinasírib nu wa magusár kiya pirà nga
makikopun kadaya tolay. Ay nu áwan
usár naya pirà in, ay e Dios ya mangalà
kadakayu gapu kiya kinamáru nu kadaya
tolay,” nán ne Jesus.
10 “Ay daya mapiyár kadaya bibittì
a bánag, ay mapiyár da pe kadaya
dadakkal la ban-bánag. Ay daya akkan
na mapiyár kadaya bibittì a bánag, ay
akkan da pe ya mapiyár kadaya dadakkal
la ban-bánag.
11 Ay nu akkan ka nga mapiyár kadaya
kuw-kuwa kídi kalawagán, ay mapaanna
lugud ya angngipatarakan ne Dios kikaw
kiya kurug ga kinabànáng!
12 Nu akkan nu ammu wa tarànan daya
kuw-kuwa naya sabáli tolay, ay akkan
nu wa innanamán na ipatarakan ne Dios
kadakayu ya ipakin-kuwa na kadakayu
nu kuwa.
13 Awan tolay ya makapagsirbi kiya
duwa nga apu. Ata nu pàgan na ya isa,
ay lùsawan na ya isa. Ay nu namáru kiya
isa, ay irupat na tu isa. Ummán pe kiyán,
akkan ta mapagbulun ya amminya ta ke

Dios se iya amminya ta kiya kinabànáng,”
nán ne Jesus.
14 Ay tútu paásan datu Pariseo wa
nakagìna kaggína, áta pirà ya pà-pàgan
da.
15 Ngamay nán ne Jesus kaggída,
“Dakayu daya tolay ya magpì-pìmáru,
ngamay ammu ne Dios daya ngámin na
lam-lammat nu. Ata daya ummán ka-
dayán na pàgan pànang daya tolay, ay
lùsawan ne Dios.
16 Datu lin-lintag ga nesur-súrát natu
Moses se ngámin na nesur-súrát datu
pagbàbànánan ne Dios kitun, ay ittu
datun daya kur-kurugan nu panda kitu
kakowad natu Juan na marammawtisár.
Ngamay kadedi yin, gapu ta nebàbànán
nin ya Napiya nga Dámag panggap ki
angngituráy ne Dios, ay magpásipásil lin
daya maminya nga meráman.
17 Ngamay oray nu mapakuna, ay akkan
wayya nga áwan surbi yin datun na lin-
lintag. Nalà-lapat tala á ya kadadál naya
lángit se ya kalawagán may iya kippà
naya oray isa kadatun na lin-lintag,” nán
na.
18 “Ay ngámin daya lalláki nga
mangigsán kadaya attáwa da, ay se da
nga mangatáwa ka sabáli, ay bíláng da
ya dumaládag. Ay ummán pe ya laláki
nga mangatáwa kadaya nagadiyán na
babbay, ay bíláng da pe ya manaládag,”
nán na.

Ya mepanggap kitu nabànáng nga laláki se Lazaro

19 Ay nán manin ne Jesus, “Uwad isa
nga nabànáng nga laláki nga napiya
tutu wala ya kawakawas na, ay namit
peyapeyang pe daya kanakanan na.
20 Ay uwad pe ya isa nga nakal-allà
nga laláki nga Lazaro ya ngágan na.
Rinasarasa ngámin ya baggi na. Atán
kitu lalàsígán natu abut tu balay natu
nabànáng,
21 ta magin-indag kitu pagibugtaán natu
bànáng kitu tebol na, ta ittu tu kanan na.
Datu átu, ay umbet da nga dil-dílán datu
rasa na.
22 Ay kane din matay idi ya nakal-
allà, ay nippan datu anghel kitu giyán ne
Abraham ka lángit. Ay kane matay pe tu
nabànáng, ay netaman da.
23 May nippan ka impiyernu. Ay
atán na magrig-rígát kitúni. Ay kane
maglángad, ay nasingan na de Abraham
se Lazaro wa magtag-taging kitu adayyu
pànang nga giyán.
24 Ay tútu kinumraw wa nán na, ‘Ama
Abraham, kalakkán nà agpà. Bonam mán
ne Lazaro wa mangidsam kiya untù naya
kurimang na ta pansam na kiya dílà ta
senu malnawán. Ata mapar-parrangán
nà pànang kídi ya maggatagatang nga
apuy,’ nán na.
25 Ngamay nán ne Abraham kaggína,
‘Ugu, dam-damdamman mu wa kitu ka-
sibbiyág mu pikam, ay napowad mu
ngámin daya pà-pàgan mu wa kuw-kuwa
nga akkan na ummán ke Lazaro wa kù-
kùlelà tu biy-biyág na. Ngamay kídi yin,
ay atán kídi nga maggan-gánas. May
ikaw, ay atán ka kiyán na magrig-rígát.
26 Ay akkan nala tittu dayán, áta atán
nagbàtán tada nga áwan nala nga ma-
balin na dalenan. Ay áwan makálà
mawe kiyán kadaya atán kanedi, ay áwan
pe makálà kadaya atán kiyán na umbet
kanedi,’ nán na.
27 Ay tútu nán natu nabànáng, ‘Ama,
makim-imallà à lugud kikaw ta ibon mu
agpà e Lazaro ka balay ne Ama nga
28 giyán pikam datu limma nga
wawwágì a lalláki ta senu makagiyánan
nada, ta senu akkan da pe mippan kídi
giyán na kapar-parigátan,’ nán na.
29 May nán ne Abraham kaggína, ‘Atán
datu nesur-súrát natu Moses se datu
pagbàbànánan ne Dios. Gìnán da kuma
ngala datun,’ nán ne Abraham.
30 Ay nán manin tu nabànáng, ‘Ama
Abraham, akkan umanáy datun. Ngamay
nu atán nin ya lumtu kadatu natay ya
umang nga mangagi kaggída, ay makap-
poli da kadaya bas-básul da,’ nán na.
31 Ngamay nán manin ne Abraham
kaggína, ‘Ay nu akkan da nga kurugan
datun na nesur-súrát natu Moses ka-
datu libru na se datu nesur-súrát datu
pagbàbànánan ne Dios kitun, ay akkan da
pe ya mangurug oray atán ya lumtu,’ nán
ne Abraham,” nán ne Jesus.

17

Ya mepanggap kiya básul se iya angngurug
(Mat 18:6-7, 21-22; Mar 9:42)

1 Ay nán ne Jesus kadatu tù-tùgúdán na, “Ngámin tolay ay mapar-parò da nga magbásul, ngamay daya mangipar-parò kiya isa nga tolay kiya pakabasúlán na, ay mangallakallà da ngala.
2 Ay napì-piya ngala kiyán na tolay nu mabissinán ya bùlaw na ka abay batu, ay se yala mepisù kiya kadalmán naya bebay, may iya mangipar-parò kadaya nababa nga tolay ya mangurug kiyà.
3 Ay túya masápul la magannád kayu.
Ay nu makabásul ya kabulun mu kikaw, ay al-alngán mu. Ay nu makappoli, ay pakawanam.
4 Oray nu mamin-pittu wa makabásul kikaw kiya isa ngalgaw, ay se nu appoliyan nada kammin, ay pakawanan mu,” nán ne Jesus.
5 Ay tútu nán datu apostoles ke Apu Jesus, “Pabilgam ya angngurug mi,” nán da.
6 Ay tútu, nán ne Apu Jesus kaggída, “Nu atán angngurug nu nga oray ummán kiya kabittì naya bukal mustása, ay mabalin nu wa nán kiya sicomoro wa káyu, ‘Bàdútam ya arutáng mu ta imúlam kammin kiya bebay,’ nán nu, ay ikurug nakayu,” nán na.

Ya masápul la kuwaan naya magsirbi ke Dios

7 Ay nán manin ne Jesus, “Ay kas pangarígan nu atán asassu nu, karuwan nu nád panganan nu umbet ta gayát ta nagarádu onu nangipastor kadaya karneru nu?
8 Akkan á, nu di nu pikam ma bonan na magsagána ka panggídám nu. Ay paduy-agán kayu pe kaggína panda kiya kabalin nu wa mangán. Ay se nu wala nga panganan nu mabalin kayu mangán.
9 Ay oray nu kinuwa natu asassu nu ngámin datu nepàwa nu, ay akkan kayu wa magiyáman kaggína.
10 Ay ummán pe kadakayu, nu mabalin nu kuwaan ngámin daya nebílin kadakayu, ay nán nu kuma nga, ‘Ur-úray kami yala nga asassu ta tittu ya mepàwa kadakami ya kuwaan mi,’ nán nu din,” nán na.

Tu nangngágas ne Jesus kadatu sangapúlu wa naglappang

11 Ay kitu ammeyag ne Jesus ka Jerusalem, ay manalen kitu nagbàtán Samaria se Galilea.
12 Ay kane dumatang kitu isa nga babalay, ay uwad da nga sangapúlu wa tolay ya naglappang nga summabat kaggína, ngamay nagsisíkád da ngala kitu adadayyu.
13 Ay nán da nga nesáraw kaggína, “Apu Jesus, kalakkán nakami!” nán da.
14 Ay kane masingan ne Jesus da, ay nán na kaggída, “Mawe kayu win na magpassingan kadaya pappádi,” nán na.
Ngamay kitu kowad da pikam kitu dálen da nga mawe, ay ummawan nin datu lappang da.
15 Ay kane masingan natu isa tu baggi na nga naagásan nin, ay nagulli kammin kitu giyán ne Jesus, ay se na dinay-dáyaw we Dios.
16 Ay se yala nga nagpalintud se nagukkab kitu àráng ne Jesus nga nagiyáman kaggína. Ay itun na tolay, ay iSamaria.
17 Ay tútu nán ne Jesus kaggína, “Di mà sangapúlu tu naagásan? Kawà nád tu giyán datu duddúma?
18 Taanna, tura áwan nagulli nga nagiyáman ke Dios nu di ikaw wala nga agtangeli!”
19 Ay se na ngala nán kaggína, “Gumnikát ka ta mawe ka ngin, ta naagásan ka ngin gapu kiya angngurug mu,” nán na kitu tolay.

Ya mepanggap kiya anggayát naya angngituráy ne Dios
(Mat 24:23-28, 37-41)

20 Kitu isa ngalgaw, datu duddúma kadatu Pariseo ay nagsaludsud da ke Jesus nu nungay naya anggayát naya angngituráy ne Dios. Ay tútu summungbát te Jesus nga nán na, “Awan nu masingan na pangimaddán nu kiya ilalbet naya angngituráy ne Dios.

21 Ay áwan ya makapagkuna nga, ‘Atán
kídi!’ onu, ‘Atán kannán!’ Ata atán nin
kadakayu,” nán na.
22 Ay nán na manin kadatu tù-tùgúdán
na nga, “Umbet ya algaw wa piyán nu
wa akasingan kiya angngituráy ku wa
nengágan da kitun ka An-anà Tolay, nga-
may akkan nu masingan pikam.
23 Ay kiyán na algaw, ay atán kadaya
tolay ya magkuna kadakayu ka, ‘Atán nin
kídi!’ onu, ‘Atán nin kannán!’ nán da.
May akkan kayu maw-awe. Akkan nu
kurugan ya nán da,” nán na.
24 “Ata ya kàwaán naya ilalbet naya
nengágan da kitun ka An-anà Tolay, ay
ummán kiya kàwaán na kilát nga nu
kumilát, ay magwada ya magpingipíngit.
25 Ngamay masápul pikam ma nagbal-
baláki ya kapar-parigátan ku se akkan dà
pagan-anu daya inagkodi.
26 Ay nu nágan datu kinuw-kuwa datu
tolay kitu kakowad tu Noa, ay ummán pe
kadatun ya kuk-kuwaan daya tolay kiya
ilalbet ku wa nengágan da kitun ka An-
anà Tolay.
27 Ata datu tolay kitun, ay nangán se
naginum da, ay se naggaattáwa da panda
kitu nelalnà natu Noa kitu abay tutu wala
nga biray na. Ay kane makalnà in, ay
nìsab na pe yin tu nagdallis. Ay ittu tu
nangrápun kaggída.
28 Ay màwa pe datu páda datu kinuw-
kuwa datu tolay kitu kowad pikam natu
Lot. Makak-akkán se maggiinum, ay se
magalalláku se makagat-gátang, ay se
makamul-múla se magbabalay datu kuk-
kuwaan da.
29 Ngamay kane likud tu Lot ta nagtálaw
ka Sodom, ay nagudán ka apuy se asufre,*
ay ittu tu nangrápun kadatu iSodom.
30 Ay ummán pe kadayán daya mà-
màwa nu iya algaw wa ilalbet ku wa
nengágan da kitun ka An-anà Tolay.
31 Ay kiyán na algaw, daya atán kadaya
atap daya balay da, ay akkan da wayya
makolug gin na lumnà a mawe mangalà
kadatu kuw-kuwa da. Ay ummán pe ka-
daya atán kadaya pagkuw-kuwaán da, ay
akkan da ngin mabalin ya mawe kadaya
babalay da.
32 Ay dam-damdamman nu tu nàwa
kitu atáwa natu Lot kitun.
33 Ata ngámin daya magkikenga kiya
biyág da kampela ngin nin, ay tú dayán
daya mewágà. Ngamay ngámin daya
akkan magkikenga kiya biyág da, ay tú
dayán daya akkan na mewágà.”
34 Ay nán manin ne Jesus, “Nu iyán
na gabi, ay atán duwa tolay ya magallay.
Málà ya isa, ay mabansi ya isa kiya idda
da.
35 Ay páda na pe kadaya duwa nga
babay ya magirid. Málà ya isa, ay migsán
ya isa,” nán na.
36 “Ay páda na pe kadaya duwa nga
tolay ya magkuwa kiya tálun da. Málà ya
isa ay migsán ya isa,” nán na.
37 Ay nagsaludsud datu tù-tùgúdán na
nga nán da, “Kawà naya kàwaán dayán
Apu,” nán da. Ay nán ne Jesus kaggída,
“Nu kawà naya giyán innát ay ittu ya
giyán daya karabúngan,†” nán ne Jesus
kadatu tù-tùgúdán na.

18

Nán ne Jesus nga magkarárag peyang datu tolay

1 Ay nagpangárig manin ne Jesus ka-
datu tolay na ta tùgúdán nada nga
magkarárag peyang nga akkan da din na
madusmaya.
2 Ay nán na kaggída, “Uwad guwes kiya
isa nga íli nga áwan na nga pà-pàgan
kadaya páda na nga tolay, ay se akkan pe
mansing ke Dios.
3 Ay uwad pe isa nga búkud da babay
kitúni nga íli nga um-umbet peyang kitu
giyán na nga makim-imallà a makiseng
kaggína nga nán na, ‘Sengán nà agpà kiya
kalintaggán ku kiya kakásù,’ nán na.
4 Ay nabayág nga akkan tinang-
tangyaw natu guwes tu babay. Ngamay
kane kuwa, ay naglam-lammat ta nán na,
‘Oray akkan ku ikansing nge Dios se áwan
ku wa pà-pàgan kadaya tolay,

* **17:29 17:29** Ya asufre ay ummán ka aníngat nga ngila nga masìdug. † **17:37 17:37** Ya piyán na nga kagiyan nedi, ay nu kawà na ya giyán daya tolay ya maukum ay ittu ya kàwaán na.

5 ay gapu ta rikurikud nà ya búkud kídi,
ay sengán ku wala ngin kiya kalintaggán
na, ta senu akkan nà ulawan kiya ilalbet
na peyang nga mangrikud kiyà,' nán na."
6 Ay netúluy ne Apu Jesus nga nán na,
"Lam-lamtan nu kod ya kinuwa nedi ya
nadakè a guwes.
7 Ay e Dios, ay akkan wayya di
sumeng kadaya tolay ya akkan molaw
wa makiseng kaggína, ki inalgaw se
ginnabi. Akkan na wayya nga ipadaddán
ya sumeng kaggída.
8 Ipakammù kadakayu nga e Dios, ay
karuwan na ya sumeng kadaya tolay na.
Ay piyán ku nu atán ya dàngan ku wa
kurug ga mangurug kiyà kídi kalawagán
nu umbet tà kammin," nán ne Jesus.

Ya giddiyát datu karárag natu Pariseo se itu karárag natu magpab-pabáyad ka buis

9 Ay nagpangárig manin ne Jesus ka-
datu tolay ya pagtalgad da daya màwa da
kampela ngin nin, se manguna nga áwan
da sab-sábag, se mamáas da pe kadaya
duddúma nga kasittolay da. Ay nán ne
Jesus kaggída,
10 "Uwad duwa nga tolay ya nawe
kiya templo nga magkarárag. Tu isa ay
Pariseo, ay tu isa ay magpab-pabáyad ka
buis.
11 Ay nagsíkád da nagasissa tu Pariseo,
ay se na nán kane magkarárag gin,
'Magiyáman nà kikaw Dios, ta akkan
nà ummán kadaya duddúma tolay ya
maragtákaw se nadakè kuk-kuwaan se
marangngultit se marannaládag. Akkan
nà pe ummán kiya magpab-pabáyad ka
buis kiyán.
12 Ay duwa ngalgaw ya agngílin ku wa
mangán kiya tangaligguwán. Ay idde
ku pe kikaw ya pagkapúlu naya ngámin
màluwán ku,' nán na.
13 Ngamay itu magpab-pabáyad ka buis,
ay nagsíkád pe kitu adayyu. Ay maddi
nga maglángad ka lángit. Ngamay bini-
tubitug na pikam tu gútù na nga na nán
kitu karárag na, 'O Dios, kalakkán nà ta
maragbásul là!' nán na."
14 Ay nán ne Jesus, "Ikagì kadakayu
nga idi ya tolay, ay nawe ka balay da
nga napakawan nin kadaya bas-básul na,
ngamay itu Pariseo ay akkan. Ata ngámin
daya magpang-pangátu, ay marurud da
ta mebaba da. Ay daya napakumbaba, ay
tú dayán daya mesulalit ta mepangátu,"
nán ne Jesus.

Tu nangngikarárag ne Jesus kadatu annánà
(Mat 19:13-15; Mar 10:13-16)

15 Ay uwad da nga tolay ya nagilbet
kadatu bibittì a annánà da ta pìmán
dada nga pekarárag ke Jesus. Ngamay
kinalùsaw datu tù-tùgúdán na datu tolay
kane masingan da datu kuwaan da.
16 May kirrawán ne Jesus datu tolay se
na nán, "Palubúsán nu wala daya bibittì
a annánà nga umbet kiyà. Akkan nuda
paddiyan áta ummán kadedi ya annánà
daya iturayán ne Dios kiya pangiturayán
na.
17 Ay kagiyan ku kadakayu ya kurug,
nga akkan málà kiya pangiturayán ne
Dios oray iinna nu akkan na peturayán
ke Dios nga ummán kiya agpeturáy dedi
ya annánà," nán na.

Tu nabànáng nga bag-bagu
(Mat 19:16-30; Mar 10:17-31)

18 Ay uwad pe ya ap-apu datu Judyu
tu nagsaludsud ke Jesus nga nán na,
"Namáru nga Misturu! Nágan na ya
masápul la kuwaan ku ta senu mabiyág
gà pe ka áwan panda," nán na.
19 Ay nán ne Jesus kaggína, "Tura nà
ipangágan ka namáru, ay áwan mà ya
namáru nu di e Dios sala!
20 Ay nu panggap kiya piyám nga am-
muwán ay ammum mà datu bil-bílin ne
Dios! Nán na nga, 'Akkan ka manaládag,
akkan ka nga pumatay!' 'Akkan ka nga
magtákaw,' ay se nán na pe nga, 'Akkan
ka magbusid! Ipatag mu daya amám se
inám!' nán na," nán ne Jesus.
21 Ay summungbát tu laláki nga nán na,
"Nanggayát kitu kabittì ku kam, ay kur-
kurugan ku ngámin dayán," nán na.
22 Ay kane magìna ne Jesus idi, ay
nán na kitu laláki, "Atán pikam ma isa
nga masápul la kuwaan mu," nán na.
"Ilákum daya ngámin na kuw-kuwám, ay
se mu la idde ya paglakúwám kadaya

napubri. Ay díkod atán ka lángit tin ya
bànáng mu. Ay se ka la nga kumíwid
kiyà," nán na.
23 Ay kane magìna natu laláki idi, ay
naglamma ngala, áta nabànáng pànang.
24 Ay sinisinnan ne Jesus tu laláki ay
se na nán, "Nganna ya inagsulit daya
babànáng nga tolay nga meráman kiya
pangiturayán ne Dios.
25 Kurug gala nga nalà-lapat tala ya
kámel la lumbut kiya abbut naya dágum
ngamay iya keráman daya nabànáng kiya
pangiturayán ne Dios!" nán na.
26 Ay datu nakagìna, ay nán da kaggína,
"Iinda lugud daya málà kiya pangitu-
rayán ne Dios?" nán da.
27 Ay summungbát te Jesus nga nán na,
"Akkan màwa naya tolay yala idi, may
áwan na di màwa ne Dios," nán na.
28 Ay tútu nán pe ne Pedro, "Ay ma-
paanna kami! Nigsán mi daya babalay mi
gapu kiya ikikkíwid mi kikaw," nán na.
29 Ay tútu nán ne Jesus kaggída, "Kurug
ya kagiyan ku kadakayu nga oray iinna
nga tolay ya mamánaw kiya balay na, se
kiya atáwa na, oray pe daya wawwági na
onu mannákam na onu annánà na gapu
kiya angngituráy ne Dios,
30 ay ab-abay ya midde kaggína oray
kídi ya al-algaw. Ay kiya kamuddiyánan
na algaw, ay mabiyág pe ka áwan panda,"
nán na.

*Tu nangngagi ne Jesus kadatu kapà-
pàyanán na ka Jerusalem
(Mat 20:17-19; Mar 10:32-34)*

31 Ay se la kirrawán ne Jesus datu
sangapúlu se duwa nga tù-tùgúdán na
se na nán kaggída, "Tú idi ya kagiyan
ku kadakayu. Mawe tada ka Jerusalem
kídi. Ay kitúni, ay màwa kurug
kiyà ngámin datu nesur-súrát ta kinag-
kagi datu pagbàbànánan ne Dios kitun
mepanggap kiya nengágan da kitun ka
An-anà Tolay.
32 Ata iáwat dà kadaya tolay ya akkan
Judyu. Ag-agbán dà, se iap-appat dà, ay
se lut-lutában dà pe.
33 Ay sap-saplit dà, ay se dà patayan,
ngamay kiya mekàlu wa algaw, ay lumtu
wà kammin," nán na.
34 Ngamay áwan da ngala nga
maawátan mepanggap kadatu kinag-kagi
na kaggída. Nalingad kaggída tu sarut
datu kag-kagiyan na. Ay díkod akkan da
naawátan tu kinag-kagi na.

*Tu nammakasingan ne Jesus kitu kúláp
(Mat 20:29-34; Mar 10:46-52)*

35 Ay kitu adanni de Jesus ka Jerico win,
ay uwad kúláp pa laláki nga magtutúgaw
kitu bíkat kalsáda nga makakádang.
36 Ay kane màmud na datu adu wa tolay
ya maglilíwán, ay nepamutù na nu nágan
tu mà-màwa.
37 "Lumíwán ne Jesus nga iNazaret,"
nán da kaggína.
38 Ay tútu nesáraw na ka naggat ya,
"Jesus nga gaka natu David! Kalakkán nà
agpà!" nán na
39 May kinalùsaw datu tolay ya adanni
kaggína nga nán da, "Náwa ka mà!"
nán da. Ngamay kinggat na kammala
tu nagkuna na nga, "Gaka natu David,
kalakkán na agpà!" nán na.
40 Ay tútu nagsínang nge Jesus, ay se na
nepilbet tu kúláp pa laláki kitu giyán na.
Ay kane umadanni, ay nepamutù ne Jesus
kaggína nga nán na,
41 "Nágan naya piyám ma kuwaan ku
kikaw?" nán na. Ay summungbát tu
kúláp pa nán na, "Apu, pakasinnan nà
mán kammin," nán na.
42 Ay díkod nán ne Jesus kaggína,
"Makasingan ka kurug gin gapu kiya
angngurug mu," nán na.
43 Ay díkod nàtatán nala nga nakasin-
gan nin. Ay se la kummíwid ke Jesus
nga day-dayáwan na nge Dios. Ay kane
masingan datu tolay tu nàwa, ay dinay-
dáyaw da pe ye Dios.

19

Tu nekikappiya ne Zakeo ke Dios

1 Ay lumíwán ne Jesus ka Jerico nga
mameyag ka Jerusalem.
2 Ay uwad nabànáng kitúni nga nag-
ngágan ka Zakeo, nga ap-apu datu
magpab-pabáyad ka buis.
3 Ay piyán na nga sinnan ne Jesus may
akkan na masingan ta nalipdán kadatu
adu wa tolay, áta ababbà.

4 Ay díkod tu kinuwa na, ay nanagtág ga
lummàláp kadatu adu wa tolay se nawe
umunè kitu isa nga káyu wa sicomoro ta
senu masingan na, áta kitúni tu liwánan
na.
5 Ay kane mesídung nge Jesus, ay
linángad na nge Zakeo se na nán kaggína,
"Zakeo, magkaru ka nga umúlug ta
masápul la ka balay mu ya kapannán ku
kídi nga algaw," nán na.
6 Ay tútu nagkaru tu Zakeo nga umúlug,
ay naganggam ma nanangaíli ke Jesus.
7 Ay ngámin datu tolay ya nakasingan
ke Jesus nga kummíwid ke Zakeo, ay nán
da nga nagur-urímam, "Sinnan nu kod!
Tura mawe ya tolay kitúni ya pasangaíli
kiya maragbásul!" nán da.
8 Ay nán tu Zakeo ke Apu Jesus, "Kídi
yin Apu, ay ummán kídi ya kuwaan ku.
Iddè ya gadduwa naya kuw-kuwà kadaya
napubri, ay ummán pe nu atán ya kinultit
ku ka panda ngala, ay mamimpát ya
kaadu naya pagbáyad ku kadatu nan-
gultítán ku," nán na.
9 Ay tútu nán ne Jesus ke Zakeo, "Kídi
yin ay nakikappiya kayu win na tanga-
balay ke Dios, áta gaka naka pe tu Abra-
ham.
10 Ata iyà a nengágan da kitun ka An-
anà Tolay, ay inumbet tà a magsápul se
mangalà kadaya tolay ya árig newágà."

*Ya pangárig ne Jesus mepanggap ka-
datu asassu wa niddán natu nangátu wa
tolay ka pirà*
(Mat 25:14-30)

11 Ay kaggída nga maggigìna kadatu
kag-kagiyan ne Jesus, ay nagpangárig
manin. Ata adanni yin ka Jerusalem, ay
dálin da nu ittu tunin tu angngituráy ne
Dios ka Jerusalem.
12 Ay díkod nán na kaggída nga nag-
pangárig, "Uwad isa nga nangátu wa
tolay ya nawe pikam ka adayyu wa íli, ta
mawe na gurarán ya kinaári na, ay se yala
nga magulli kammin.
13 Ay kitu akkan na pikam ma ipappan,
ay kirrawán na datu sangapúlu wa asassu
na, ay se nada niddán ka agmamagatut ta
pirà a inigúsiyu da kitu ligge na.
14 Ngamay datu keliyán na, ay lùsawan
da nga magári kaggída, ay tútu nangibon
da kadatu tolay ya mawe kitu kapannán
natu nangátu wa tolay nga mangagi nga
maddi da nga aggína ya mangituráy
kaggída.
15 Ay kane mabalin na nga magurarán
tu kinaári na, ay nagulli yin. Ay se na
pinàrawán datu asassu na nga niddán na
ka pirà, ta senu mammuwán na nu piga
tu ganansiya da kadatu nidde na.
16 Ay nunna tu isa nga inumbet, ay
nán na kitu apu na, 'Apu, tu an-anà natu
magatut ta písus nga niddem kiyà ay
sangaríbu,' nán na.
17 'Pàgan ku ya kinuwám! Mapiyár
ka nga asassu. Ay gapu ta mabalin ka
nga piyáran kadaya bittì a bánag, ay
pangiturayan taka ka sangapúlu wa íli,'
nán natu ári.
18 Ay inumbet pe tu mekàduwa nga
asassu se na nán kitu apu na, 'Limma
gatut kam tu an-anà natu magatut ta
niddem kiyà,' nán na.
19 Ay tútu nán natu ári kaggína, 'Pangi-
turayan taka ka limma nga íli,' nán na.
20 Ay inumbet pe yin tu isa nga asassu,
ay nán na pe, 'Apu, ye kam idi tu pirà mu.
Binugubugut ku ka panyu se yà ala nga
nesir-sirù
21 ta mansing ngà kikaw ta narungat
ka. Ay takkilan mu ya akkan mu wa kuw-
kuwa, ay se burásan mu ya akkan mu wa
múla!' nán na kitu apu na.
22 Ay tútu nán natu ári kaggína, 'Daya
kinag-kagim daya mangipakammu nga
nagbásul ka! Nadakè ka nga asassu!
Ta ammum ma narungat tà se takki-
lan ku daya akkan ku wa kuw-kuwa se
tagaburabúrás sà kiya oray akkan ku wa
múla,
23 ay tura mu lugud da di nebangku ya
pirà ku ta senu kiya angngipatullim kiyà,
ay atán ya málà ku wa an-anà na!' nán
natu ári.
24 Ay se na la nán kadatu magsisíkád
kitúni, 'Alà nu tu pirà kaggína ta idde
nu kitu asassu wa nakaganansiya ka san-
garíbu,' nán na.
25 Ngamay nán da kaggína, 'Apu, atán
mà sangaríbu na ngin!' nán da.

26 Ay tútu nán natu ári kaggída, ‘Ikagì
kadakayu ya kurug. Daya tolay ya adu ya
atán kaggída, ay tú dayán daya middán
ka ad-adu. Ngamay daya tolay ya bittì ya
atán kaggída, ay màpoli kammin oray ya
bittì a atán kaggída.
27 Ay kídi yin, ay ilbet nu ngámin
datu tolay ya kumagúra kiyà, datu man-
galùsaw kiyà nga magbalin ka ári da, ta
patayan nuda ngámin kídi àráng ku,’ nán
natu ári,” nán ne Jesus.
28 Ay kane mabalin ne Jesus kagiyan
datun kaggída, ay naginunna nga nawe
ka Jerusalem.

Tu nagday-dáyaw datu tolay ke Jesus kane mawe ka Jerusalem
(Mat 21:1-11; Mar 11:1-11; Jn 12:12-19)

29 Ay kane atán da ngin kitu bantay
ya nengágan da ka Olivo nga adanni ka
Betpage se Betania, ay nepàrob na datu
duwa kadatu tù-tùgúdán na,
30 nga nán na kaggída, “Mawe kayu
kiya sumarunu nga íli. Ay nu dumatang
kayu, ay masingan nu ya nesisílu wa ur-
bun asnu* nga áwan pikam ma nagtakay
kaggína. Ubbadán nu se nu ilbet kídi,”
nán na.
31 “Ay nu atán ya magsaludsud nga nán
na, ‘Tura nu ubbadán yán?’ nu nán na,
ay nán nu kaggína nga, ‘Masápul ne Apu,’
nán nu,” nán ne Jesus.
32 Ay díkod nawe da, ay nasuwà da
kurug tu ummán kitu kinagi na kaggída.
33 Ay kane ubbadán da kurug tu urbun
asnu, ay nán kurug natu makin-kuwa
kaggída, “Taanna tura nu ubbadán yán?”
nán na.
34 “Masápul ne Apu,” nán da.
35 Ay se da nilbet tu urbun na asnu kitu
giyán ne Jesus. Ay se da nesàláp datu
bádu da kitu addag natu asnu, ay se da
netakay ye Jesus.
36 Ay kitu angngidal-dalen natu asnu ke
Jesus, ay nesàlapán datu tolay datu bádu
da kitu kalsáda.
37 Ay kitu kowad da kitu dad-dagután na
maggayát ka bantay Olivo, ay ginayatán
datu adu wa tolay na tu magpatag se
magday-dáyaw ke Dios gapu kadatu nas-
asingan da nga kinuw-kuwa ne Jesus. Ay
nán da ka naggat,
38 “Tag-tagasinnán ne Apu din ya
Nebon na nga Ari! Aggína ya mangi-
pakammu nga mekappiya tada ngin
kaggína. Aggína ya maday-dáyaw nga
kangatuwán nga Dios!” nán da.
39 Ay datu duddúma nga Pariseo wa
nelibulibug kadatu adu wa tolay, ay nán
da ke Jesus, “Misturu, ikagim mán kadaya
tolay mu wa maginggap da,” nán da.
40 Ay tútu nán ne Jesus kaggída, “Ay
nu maginggap da, ay daya batu win ya
makasáraw,” nán ne Jesus.

Sinangítán ne Jesus datu iJerusalem

41 Ay kane adanni yin ne Jesus ka
íli Jerusalem, kane malágib na, ay
sinangítán nada
42 nga nán na, “Dakayu wa iJerusalem!
Ammu nu kuma ngala nu iinna ya ma-
balin na mangikappiya kadakayu ke Dios,
ngamay akkan nu malas-lásin nin.
43 Umbet ya algaw wa ilalbet daya
kalínga nu wa manglìmut kadakayu.
Mangwa da ka aglingdán da kiya
lebut nu, ay túya mapúkù kayu kiya
magpíngipíngit.
44 Ay se dakayu wala nga rapúnan se
daya annánà nu, ay dadàlan da pe ya íli
nu. Ay áwan nala nga duwa nga batu
wa maglànù a di mepúkay kiya darupírip
pa abut naya íli nu. Màwa idi kadakayu
ta akkan nu wa inammu tu oras nga
inagpakammu ne Dios kadakayu,” nán
na.

Tu nammatálaw ne Jesus kadatu maglà-láku kitu Templo
(Mat 21:12-17; Mar 11:15-19; Jn 2:13-22)

45 Ay kane lumnà e Jesus kitu Templo,
ay pinatálaw na ngámin datu maglà-láku
kitu unag
46 nga nán na kaggída, “Ya nesúrát nga
Bàbànán ne Dios ay, ‘Ya balay ku ay balay
nga agkararágan,’ nán na. Ngamay tura
nu mán kammin pinagbalin ka balay daya
maragtákaw!” nán na.

* **19:30 19:30** Ya asnu ay isa nga ulolag nga ummán ka kabalyu ya singan na may bittè.

47 Inalgaw we Jesus nga magtù-tùgud
kitu Templo. Ay datu ap-apu datu
pappádi se datu maragtùgud ki lintag
se datu pangmanàman datu Judyu, ay
magsap-sápul da ka pamàyanán da nga
mamatay kaggína.
48 Ngamay áwan da nga ammu wa
pamàyanán kaggína, ta ngámin datu to-
lay ay kurugan da tutu wala datu kag-
kagiyan na.

20

*Tu nagpamutù datu agtuturáy ki Tem-
plo nu wà naggayatán naya turáy ne Jesus
(Mat 21:23-27; Mar 11:27-33)*

1 Ay kitu isa ngalgaw wa kowad ne Jesus
kitu templo nga magtùgud kadatu adu
wa tolay se mangibàbànán kiya Napiya
nga Dámag, ay inumbet datu ap-apu datu
pappádi se datu maragtùgud ki lintag
datu Judyu. Ay uwad pe datu pang-
manàman da.
2 Ay nán da kaggína, "Ikagim mán
kadakami nu wà naggayatán naya turáy
mu wa mangwa kadedi. Ay kagiyam
kadakami pe nu iinna ya nangidde kikaw
kiyán na turáy mu," nán da.
3 Ay sinungbátan nada nga nán na,
"Magsaludsud dà pikam kadakayu. Wà
lugud naggayatán natu turáy natu Juan
na marammawtisár,
4 naggayát ke Dios onu kadaya tolay?"
nán na.
5 Ay díkod ittu tu naggaamomán da, ay
nán da kitu isaisa kaggída, "Nu nán tada
nga gayát ke Dios, ay nán na nga, 'Taanna
lugud, tura nu akkan kinurug tu Juan,'
nán na.
6 Ay nu nán tada nga gayát ka tolay, ay
tùtoán ditta daya ngámin tolay kídi, áta
kurugan da nga isa nga pagbàbànánan ne
Dios tu Juan," nán da.
7 Ay díkod nán da kaggína, "Akkan mi
ammu ya naggayatán na," nán da.
8 Ay tútu nán pe ne Jesus kaggída, "Ay
akkan ku pe lugud ikagi nu kawà naya
naggayatán naya turáy ku wa mangwa
kadedi," nán na.

*Tu pangárig ne Jesus mepanggap ka-
datu nadakè a makital-tálun
(Mat 21:33-46; Mar 12:1-12)*

9 Ay díkod nebàbànán ne Jesus idi nga
pangárig kadatu tolay nga nán na, "Uwad
isa nga tolay nga nagmul-múla ka úbás
kiya lusà na se na nepatarakan kadatu
magtal-tálun se yala nawe magbayabayág
ka sabáli nga íli.
10 Ay kane pinagbubúrás sin, ay
nepàrob na tu isa nga asassu na kadatu
magtag-tagasíngan nga mangalà kitu
kípát na kitu naápit da kadatu mul-múla
na. Ngamay sinap-saplit mán kammin
datu magtal-tálun tu asassu wa nebon
na se da pinatálaw wa áwan niddeidde
kaggína.
11 Ay díkod nangipàrob manin ka sabáli
nga asassu na, ngamay ittu pe tu kinuwa
da kaggína. Sinap-saplit da pe, se da la
nga neappaappat, se da la nga pinapan
na áwan niddeidde kaggína.
12 Nebon na manin tu mekàlu wa
asassu na ngamay tinal-talíngu da se da
pinatálaw.
13 Ay díkod nán natu tolay, 'Nágan nád
naya kuwaan ku?' nán na. 'Ibon ku
ya pà-pàgan ku wa an-anà ku wa laláki
kampela ngin. Get nu ikaliyaw da,' nán
na. Ay tútu nebon na tu an-anà na.
14 Ngamay kane masingan datu magtag-
tagasíngan tu an-anà natu tolay, ay nán
da kitu isaisa kaggída, 'Ye yanin tu an-
anà natu tolay nga mangtáwid kídi ya
lusà na. Patayan tada ta senu dàtada ya
mangtáwid kídi ya lusà,' nán da.
15 Ay díkod nippan da kitu lasi natu
kaubásan se da pinatay," nán ne Jesus.
Ay se na la nán kaggída, "Nu umbet tu
makin-kuwa kitu kaubásan, ay nágan na
lugud ya kuwaan na,
16 nu di na nga patayan datu nangi-
patarànán na kadatu mul-múla na se itu
lusà na. Ay ipatarakan na pe yin datu
mul-múla na ka sabáli tolay," nán ne
Jesus. Ay kane magìna datu tolay tu
kinagi na, ay nán da, "Akkan na ipalúbus
ne Dios nga màwa yán!" nán da.
17 Ay tútu binutgán ne Jesus da nga nán
na, "Ay nágan na lugud ya sarut naya
nesúrát ta bàbànán ne Dios nga nán na,

‘Tu batu wa lùsawan daya maragbalay,
ay ittu ya nesulalit ta kaligdaán na
paniínán kiya súli naya balay.’
18 Ay oray nu iinna ya maketàdul kiyán
na batu, ay maríturítù ya tuláng na. Ay
daya pagdittagán na nu ittu ya metànág,
ay matumatumà,” nán na.

Tu nangngipamutù da ke Jesus mepang-
gap kiya agbáyad ka buis
(Mat 22:15-22; Mar 12:13-17)

19 Ay kane magìna datu maragtùgud
ki lintag se datu ap-apu datu pappádi tu
pangárig na, ay kalùsawan da pànang
nge Jesus gapu ta naawátan da nga aggída
tu kepapannán datu kag-kagiyan na. Ay
túta piyán da nga tiliwan kitun na oras.
May akkan da nga màwa ta umamà da
kadatu tolay.
20 Ay ittu win tu agsisim da kaggína.
Ay díkod nangibon da ka tolay ya mag-
sisim kaggína nga magpìkurug kaggína,
ta senu mabalin na ya makiam-amomán
kaggína ka pagsiimán da ka sábag na
kadatu kag-kagiyan na, ta senu atán ya
pangidarumán da kaggína kitu guber-
nador.
21 Ay túta nagsaludsud da kaggína,
“Misturu, ammu mi nga kustu ngámin
daya kag-kagiyam se daya itù-tùgud mu.
Ay akkan mu pe pagdudúmán daya tolay
oray nágan naya kasasáad na. Tittu daya
piyán ne Dios nga kuk-kuwaan tada nga
tolay daya itù-tùgud mu kadakami.
22 Umannúgut kiya lintag tada nád nu
magbáyad kami ka buis mi ke Ari Cesar
ka Roma, onu akkan,” nán da.
23 Ngamay nammuwán ne Jesus tu ag-
sisim da kaggína, ay túta nán na kaggída.
24 “Iddán dà mán ka pinaláta nga pirà,”
nán na. Ay túta niddán da. “Iinna
ya makin-murang se makin-ngágan kiya
atán kídi ta?” nán na. Ay summungbát
da nga nán da, “Cesar nga ári ka Roma!”
nán da.
25 Ay túta nán ne Jesus kaggída, “Ay
idde nu lugud ke Cesar ya pagrabngán na,
ay idde nu ke Dios pe daya pagrabngán na
kampela ngin nin,” nán na.
26 Ay akkan da natiliw kadatu kinag-
kagi na kitu àráng datu tolay. Ay díkod
akkan da nga nakoni yin ta nasdaáwan
da kitu sungbát na.

Tu saludsud datu tolay ya akkan man-
gurug nga lumtu daya natay
(Mat 22:23-33; Mar 12:18-27)

27 Ay uwad da nga Saduceo wa inumbet
kitu giyán ne Jesus. Aggída datu magkuna
nga akkan lumtu ya tolay nga natay yin.
28 Ay nagsaludsud da kaggína nga nán
da, “Misturu, atán nesúrát natu Moses
nga nu matay ya isa nga laláki, ay se
áwan na nga pútut, ay atawán natu wagi
na tu ípág na sen makapagan-anà da.
Ay daya annánà da, ay mebíláng da ka
annánà natu natay.
29 Ay uwad da kitun na pittu wa mag-
wawági nga pabeg lalláki. Nangatáwa tu
manákam may natay nga áwan an-anà.
30 Ay díkod inatawán natu mekàduwa
kadatu magwawági tu ípág da.
31 Ay se la manin tu mekàlu. Sangapáda
ngala tu nàwaán da ngámin na pittu nga
natay da ngámin na áwan an-anà.
32 Ay kane mabà-bayág gala ngin ay
natay pe yin tu babay.
33 Ay díkod kiya ilaltu daya natay, iinna
kaggída ya makin-atáwa kitu babay, ay
inatawán da mà ngámin na magwawági,”
nán da.
34 Ay sinungbátan ne Jesus da nga nán
na, “Daya lalláki se daya babbay kídi
kalawagán ay maggaattáwa da,
35-36 ngamay daya lalláki se babbay ya
magkakátay nga ibíláng ne Dios kadaya
paltuwan na nga alà na ka lángit, ay
áwan da ngin na angngatáwa. Ata
mepáda da ngin kadaya anghel ne Dios
nga akkan mataatay. Annánà ne Dios da
áta pinaltu nada ngin,” nán na.
37 Ay nán manin ne Jesus kaggída,
“Taanna, tura kayu akkan mangurug
ga lumtu kammin daya natay! Ay
nepakammu mà natu Moses kitu libru wa
nesúrát na. Tu inagkuna na kitu libru
na nga nagpassingan ne Dios kaggína kitu
maggatagatang nga kaykayu, ay e Apu
nga Dios de Abraham se Isaac se Dios pe
ne Jacob tu nán na kitun.
38 Ay ya sarut natun, ay oray nu natay
ya baggi de Abraham, ay akkan da natay

ki biyáng ne Dios. Ata e Dios ay akkan
Dios daya natay, nu di aggína ya Dios
daya sibbiyág. Ay díkod kiya biyáng ne
Dios, ay sibbiyág ngámin tolay," nán na.
39 Ay nán datu duddúma nga
maragtùgud ki lintag nga, "Napiya ya
sungbát mu misturu!" nán da ngala ngin.
40 Ata akkan da meturad din ya
magsaludsud kaggína.

Ya saludsud mepanggap kiya Cristo
(Mat 22:41-46; Mar 12:35-37)

41 Ay nán manin ne Jesus kaggída,
"Taanna, tura da kagiyan nga ya Cristo,
ay pútupútut natu Ari David!*
42 Ay tu David ya nanguna kiya libru na
nga Salmo ka,
'Nán ne Apu kiya Apu ku, Magtugaw ka
ki pane diwanán ku†
43 panda kiya ammasúkù kadaya kalínga
mu,'
nán na.
44 Nengagánan natu David ka Apu, ay
mapaanna lugud ya inagbalin naya Cristo
ka gaka natu David," nán na.

Tu naggallang ne Jesus kadatu magtù-
tùgud ki lintag
(Mat 23:1-36; Mar 12:38-40)

45 Ay nán ne Jesus kadatu tolay na nga
nepagìna na kadatu adu wa tolay,
46 "Taronan nu daya maragtùgud ki lin-
tag nga magdàdàdà a sibbabádu kadaya
bádu da nga adaddu. Ay ya piyán dayán,
ay rispitaran da tolay da kiya pagad-
aduwán. Ay pà-pàgan da pe ya magtu-
gaw kadaya agtugawán daya nangátu wa
tolay kiya sinagoga se kadaya pagsasay-
ammán.
47 Ay ya gangay da pe, ay magpì-
pìkarárag da ka adaddu. Ngamay
tak-takkilan da daya kuw-kuwa daya
bubbúkud da babbay. Ay nadammat tutu
wala ya kapanísán daya ummán kadayán
na tolay," nán ne Jesus kadatu tolay na.

21

Tu nammatag ne Jesus kitu uperta natu
búkud da babay
(Mat 12:41-44)

1 Ay kitu kowad de Jesus kitu templo, ay
nasingan na datu nabànáng nga tolay ya
mangippáy kadatu uperta da kitu kiláwag
ka uperta.
2 Ay uwad nasingan na pe nga napubri
nga búkud da babay nga nangipisù ka
duwa nga sintábu.
3 Ay nán ne Jesus, "Ikagì kadakayu
wa bíláng ad-adu tu nidde natu napubri
ya búkud may tu nidde ngámin datu
duddúma.
4 Ata datu duddúma, ay nangidde da
kadatu surù ala datu bànáng da. Ngamay
aggína, ay oray nganna ya kinapubri
na, ay nidde na ngámin oray tittu wa
pagbiyág na kuma," nán na kadatu tolay
na.

Tu nangngagi ne Jesus kiya kapal-pallà
daya iJerusalem se ya kadadál naya íli da
(Mat 24:1-14; Mar 13:1-13)

5 Ay datu duddúma nga tolay na, ay
pàgan da tutu wala tu kinapiya natu tem-
plo. Ata napiya tutu wala datu dadakkal
la batu wa dingding na se datu napatag
pànang nga ar-arkus na nga niddánán
datu tolay. Ngamay kane magìna ne Jesus
tu bàbànán da panggap kitu templo, ay
nán na kaggída,
6 "Umbet ya algaw wa ngámin daya
mas-asingan nu kídi, ay marba da. Awan
nala ya mabansi nga maglànù kadedi ya
batu nga di mepúkay."
7 Ay díkod nán datu tù-tùgúdán na
kaggína, "Misturu, nungay naya kàwa
ngámin datun na kagiyam, ay se nágan
daya màwa nga pakemaddán ta kiya
tagay ya kàwa dayanin," nán da.
8 Ay tútu nán ne Jesus kaggída, "Mag-
taron kayu! Akkan kayu nga paal-
alílaw! Ata adu daya tolay ya umbet
nga magkuna nga, 'Iyà ya Cristo!' nán
da. Ay dayán na tolay, ay nán da pe ya,
'Tagay yin ya oras nga ipappanda naya
kalawagán,' nán da. May akkan nuda nga
kur-kurugan," nán na.
9 "Akkan kayu wa magansing nu
magìna nu daya gubagubát se daya
agkakagúra daya agturáy se daya itu-
rayán da. Ta masápul la màwa pikam

* **20:41 20:41** Onu "an-anà ne David" † **20:42 20:42** Ya magtugaw ki pane diwanán ay nadáyaw se naturáy.

ngámin dayán na munna, may akkan nu
nán na ittu yanin ya ipappanda naya
kalawagán," nán ne Jesus.
10 Ay se na la manin nán, "Maggugubát
daya il-ileli.
11 Ay nakírad mangyagyag ka naggat
se molát pe ya duddúma nga il-íli se
magtatakit da pe. Ay atán masingan
nu pe nga nakas-kasdáaw wa nakapap-
panansing ka lángit.
12 Ngamay kiya akkan pikam kàwa
dedi, ay tiliwan dakayu pikam daya tolay
se dakayu parigátan. Ay ippan dakayu
kadaya sinagoga nga mabus-bustigár, ay
se dakayu wa ibálud. Ay ippan dakayu pe
kiya àráng daya à-ári se daya gubernador
gapu kiyà.
13 Ay ittu yanin ya waya nu wa mangi-
pakammu kaggída kiya mepanggap kiyà.
14 Ay díkod kappiyánan nu wala daya
ur-uray nu nga akkan nu wa punnán na
lam-lamtan nu nágan daya isung-sungbát
nu.
15 Oray ta iyà ya mangidde ka sírib
nu se mangipabàbànán kadakayu kadaya
ikagi nu kaggída. Ay áwan makasungbát
kadaya kumalínga kadakayu.
16 Ipatiliw dakayu daya pan-pane nu,
ay oray pe daya maganà kadakayu se
daya wawwági nu se daya ù-opun nu
pe. Ay patayan da pikam daya duddúma
kadakayu.
17 Ay kalùsawan dakayu kurug ngámin
daya tolay gapu kiya angngurug nu kiyà.
18-19 Ngamay áwan tutu wala ya màwa
kadakayu. Ay nu magánus kayu, ay
middán kayu kurug pe ka biyág ga áwan
panda."

Ya kapar-parigátan daya iJerusalem
(Mat 24:15-21; Mar 13:14-19)

20 "Ay nu masingan nu win na
lìmútan daya magadu-adu wa suldádu
ya Jerusalem, ay ittu ya pakelasínán nu
win na tagay yin ya kadadál na.
21 Ay díkod daya atán ka Judea, ay
magkakáwe da kadatu ban-bantay. Ay
datu atán ka íli Jerusalem, ay magtálaw
da. Ngamay datu áwan kitu íli, ay akkan
da nga mawe yin kitu íli.
22 Ta ittu yanin na algaw ya ammánis
ne Dios kadaya kumag-kagúra kaggína.
Ay díkod màwa nga kurug gin datu nesur-
súrát datu pagbàbànánan ne Dios kitun
panggap kídi.
23 Ay kal-allà daya babbay ya sibbubùsit
se ngámin daya atán tagíbi kiyán na al-
gaw. Ata ittu win ya kàwa naya nakapap-
panansing nga rígát kídi ya kalawagán,
ta ittu ya ammánis ne Dios kadakayu wa
Judyu.
24 Ay adu kaggída ya patayan daya
kalínga da. Ay daya duddúma nga
magbiyág, ay mebálud da ay se matal-
taliwágà da kadaya il-íli kídi kalawagán.
Ay daya akkan Judyu, ay umbet da
nga magturáy ka íli Jerusalem panda
kiya panda naya angngituráy daya akkan
Judyu kadakayu."

Ya ilalbet naya nengágan da kitun ka An-anà Tolay
(Mat 24:29-35; Mar 13:24-31)

25 "Ay se yala atán ya pakemaddán
kiya mata se kiya búlán se kadaya bit-
tuwan. Ay se ngámin tolay ay mag-
ansing se mariribù da tutu wala gapu
kadaya nakapap-panansing nga tannug
naya palun kiya bebay.
26 Ay mal-alngát daya tolay gapu kiya
aggansing da kadaya masingan da, se
gapu kadaya pad-padaldallan da nga mà-
màwa kídi kalawagán ni, áta oray daya
atán ka lángit ay makínin da.
27 Ay se dà ala masingan nin, iyà a
nengágan da kitun ka An-anà Tolay nga
mebulun kiya angap nga sittuturáy se
siddadáyaw.
28 Ay kiya kàwa dayán na pakemaddán
nu, ay magpatag kayu wa maglalángad,
áta tagay tutu wala ngin ya kálà nu."
29 Ay nagpangárig manin ne Jesus
kaggída nga nán na, "Daya káyu wa gígus
se daya duddúma nga kay-káyu,
30 nu masingan nuda ngin na maglan-
nuway, ay nán nu kiya lammat nu wa
tagay yin ya agdagun na.
31 Ay ummán pe, nga nu masingan nu
win datun na kinag-kagì a pakelasínán
nu, ay ammu nu win na tagay yin ya
angngituráy ne Dios.

32 Ay kagiyan ku kadakayu nga màwa
ngámin dedi ki di pikam katay ngámin
daya tolay kadedi ya al-algaw.
33 Madadál lala ya lángit se ya
kalawagán may ya bàbànán ku, ay akkan
da wayya nga di màwa,” nán na.

Ya agpataron ne Jesus

34 “Taronan nu nga akkan nu ittu
lam-lamtan peyang ya paggan-ganásan
nu kídi kalawagán onu maggiinum kayu
onu magringgur kayu kiya mepanggap ki
panagbiyág nu, ta senu akkan kayu wa
malàdadán kiya ilalbet dayán.
35 Ata ummán kiya kabkát naya sìwát
ya kàwa na. Ay màwa dayán kadaya
ngámin tolay ki kalawagán.
36 Ay túya magsagána kayu peyapeyang
se maggagat kayu wa magkarárag ke
Dios nga magadang ka bílag nu, senu
melasátan nu ngámin dedi nga mà-
màwa, ay senu akkan kayu pe ya mìpat
ta magpassingan kiya nengágan da kitun
ka An-anà Tolay,” nán ne Jesus kaggída.
37-38 Ay mawe peyang nge Jesus nga
magtùgud kitu Templo. Nagabi peyang
pe datu tolay ya mawe ya maggigìna
kaggína. May ki peyang gabi, ay mawe
peyang nga malaw-lawagán kitu bantay
Olivo.

22

Tu nangngipatiliw tu Judas ke Jesus
(Mat 26:1-5; Mar 14:1-2; Jn 11:45-53)

1 Ay tagay pe yin tu Piyasta nga
Paskuwa*. Ay ittu pe ya angngán da ka
sinápay nga áwan pamalbád.
2 Ay datu ap-apu datu pappádi se datu
maragtùgud ki lintag, ay magsap-sápul da
ka pamàyanán da nga mamatay ke Jesus
ta magansing da kadatu tolay.
3 Ay nasaíru win tu Judas nga nengágan
da ka Iscariote nga isa kadatu sangapúlu
se duwa.
4 Nawe nakiamomán kadatu ap-apu
datu pappádi se datu kak-kapitán datu
guwardiya natu templo nu paannán na ya
mangipatiliw ke Jesus kaggída.
5 Ay nagpatag da pànang, ay se nayát da
nga idde pe yin tu tangdán na nga pirà.
6 Ay díkod nagimmuon, se na isingasin-
gan kitu kaáwan datu adu wa tolay tu
mangipatiliw ke Jesus kaggída.

Tu nuddi nga nepanggídám ne Jesus kadatu tù-tùgúdán na
(Mat 26:17-30; Mar 14:12-26; Jn 13:21-30; 1 Cor 11:23-25)

7 Ay inumbet pe yin tu algaw natu
piyasta nga panangngán da ka sinápay ya
áwan pamalbád, nga ittu pe tu panagbasu
da ka karneru para kitu Paskuwa da.
8 Ay díkod nepàrob ne Jesus de Pedro
se Juan nga nán na kaggída, “Mawe
nu isagána ya panggídám tada kídi ya
piyasta,” nán na.
9 Ngamay, “Kawà na nga balay ya piyám
ma we mi pangisaganáan ka panggídám
tada ta,” nán da nga sinaludsud.
10 Ay tútu nán na kaggída, “Nu du-
matang kayu kiya íli, ay sabtan nakayu
ya isa nga laláki nga sikkaagtu ka tangaa-
mutu nga danum. Unudan nu, ay se kayu
lumnà kiya balay ya langkan na,
11 ay nán nu kiya bumalay, ‘Pasaludsud
ne Misturu nu kawà na nga kuwartu kídi
nga balay ya panggidáman na kídi ya
piyasta se daya tù-tùgúdán na,’ nán nu.
12 Ay itùgud na kadakayu ya amingúdu
wa abay ya kuwartu, nga atán ngámin
nin ya masápul kitúni. Ay tú tuni ya
pagsaganáan nu,” nán na.
13 Ay tútu nawe da, ay nasmà da kurug
ngámin tu kinagi na kaggída. Ay díkod
nesagána da tu panggídám da kitun na
piyasta.
14 Ay kane din itu oras da ngin na
mangán, ay nepagtugaw we Jesus kadatu
apostoles na kitu panganán da.
15 Ay nán na kaggída, “Piyán ku pànang
ya meduwa kadakayu wa mangán kídi ya
piyasta sakbay nga magrígát tà.”
16 “Ata ikagì kadakayu ya kurug,
nga manggayát kídi, ay akkan nà in
mepangán ki ummán kídi panda ki kàwa

* **22:1 22:1** Ya Paskuwa, ay ittu ya angsilibrár da kitu nanglàtaw ne Apu kadatu apuapu da kitu inangpatay na kadatu manákam nga lalláki ki ngámin Egipto. Linàtaw na tu balay da kane masingan na tu dága nga nipinta kitu gagyangán da.

na kurug kiya pangiturayán ne Dios," nán
na.
17 Ay se na inalà tu binásu wa inuman
da se yala nagiyáman ke Dios se na nán
kaggída, "Alà nu idi se nu wa pagtatal-
liyán na inuman.
18 Ta kagiyan ku kadakayu nga akkan
nà in na mepaginum kídi ya mainum nga
nàwa ki digu búnga úbas panda kiya
ilalbet naya angngituráy ne Dios," nán na.
19 Se na la nga inalà tu sinápay se
la nagiyáman manin ke Dios se na
sinappitappig ga nekípát kaggída nga
nán na, "Tú idi ya baggì nga iddè
kadakayu. Kuwaan nu ya ummán kídi
nga panagkakán nu ka panamdammán
nu kiyà," nán na.
20 Ay kane mabalin da nga mangán, ay
inalà na tu binásu wa inuman da, ay se
na nán kaggída, "Iddè idi ya binásu nga
ittu ya pakammuwán nu wa atán ya bar-
baru wa kari ne Dios kadakayu. Ay ya
kearúyut naya dágà ya mangipakammu
kiya kinapatag nedi ya kari."
21 "Ngamay ikagì kadakayu nga, ya
mangipatiliw kiyà, ay atán kídi nga
mepagtutúgaw kadàtada† kídi giyán
tebol li," nán na.
22 "Ta masápul la màwa kiyà a
nengágan da kitun ka An-anà Tolay tu
nìdang nga màwa. Ngamay kal-allà ya
tolay ya mangipatiliw kiyà!" nán na.
23 Ay kane magìna datu tù-tùgúdán na
tu kinagi na, ay nagpipinnamutù da nu
iinna tutu wala kaggída ya mamatiliw
kaggína.

Ya kangatuwán

24 Ay nàwa pe nga nagsuw-suwáy da nu
iinna ya kangatuwán kaggída.
25 Ngamay nán na kaggída, "Daya ári
daya akkan Judyu, ay iturayán da daya
tolay da. Ay daya naturáy kaggída ay
piyán da pe nga day-dayáwan dada," nán
na.
26 "Ngamay akkan ummán kiyán ya
màwa kadakayu, áta ya kangatuwán
kadakayu, ay masápul la ummán kiya
ud-udiyán, ay se ya ap-apu kadakayu,
ay masápul la ummán kiya asassu wa
magsirbi kadakayu," nán na.
27 "Ata iinna ya nangátu, ya maduy-
agán wànu ya magduy-ág. Ya maduy-
agán á ya kurug na! Ngamay ummán nà
ka asassu wa magsirbi kadakayu," nán
na.
28 Ay nán manin ne Jesus kadatu tù-
tùgúdán na, "Dakayu daya namul-bulun
peyang kiyà, oray kadaya kaparigátan ku.
29 Ay gapu kídi, ay ikarì kadakayu nga
mepangituráy kayu kiyà ta nidde ne Ama
ya pagrabngán ku wa mangituráy kiya
kalawagán.
30 Ta senu meduwa kayu kiyà a
mangán se uminum kiya pangiturayán
ku. Dakayu pe ya pangiturayan ku ka-
daya sangapúlu se duwa nga tangámalán
nga Judyu nga gakagaka natu Israel," nán
na.

Tu nangngagi ne Jesus kiya angngit-uláyaw ne Pedro kaggína

(Mat 26:31-35; Mar 14:27-31; Jn 13:36-38)

31 "Simon, gìnám ya kagiyan ku," nán
ne Jesus. "Nepakammu ne Sairu nga
riribuan nakayu.
32 Ngamay nekar-karárag taka nga
akkan din mippà tutu wala ya angngurug
mu kiyà. Ay nu mapagmut mu kam-
min ya angngurug mu kiyà, ay ikaw ya
sumeng kadaya wawwágim," nán na.
33 Ay summungbát te Pedro nga nán na,
"Apu nakasagána ngà a metangabálud
kikaw onu metangatay kikaw!" nán na.
34 Ay tútu nán ne Jesus kaggína, "Ikagì
kikaw, Pedro, nga akkan pikam ma naka-
pagittaráut daya anù kiya danni láwa, ay
namìluwán nà in na netuláyaw," nán na.
35 Ay nán ne Jesus kaggída manin,
"Kitu nangngipàrob ku kadakayu kitun
nga áwan tagge netúgut ta aglilíyán se
sapátus se pirà, ay uwad masápul nu
wa áwan kadakayu?" nán na. Ay
summungbát da nga nán da, "Ta áwan mi
mà masápul," nán da.
36 Ay nán na kaggída, "May kídi yin nu
iinna ya atán pirà se túput, ay masápul la
alà na, ay nu atán kadakayu ya áwan na

† **22:21 22:21** "Mepagtutúgaw kiyà" nán daya duddúma.

nga ampiláng, ay iláku na ya bádu na ta
igátang na ka ampiláng na," nán na.
37 Ay se na nán manin, "Ikagì
kadakayu nga màwa kurug datu nesúrát
kiya bàbànán ne Dios nga nán na,
'Neráman da pe nga netangapatay kadaya
maragbásul,' nán na. Ay masápul la
dayán na nakagi panggap kiyà, ay màwa
da kurug," nán na.
38 Ay nán datu tù-tùgúdán na, "Apu,
atán nin duwa nga ampiláng mi," nán
da. Ay nán na, "Annung na idi yin na
agbàbànán tada," nán na.

Tu nuddi nga nagkarárag ne Jesus ka bantay Olivo
(Mat 26:36-46; Mar 14:32-42)

39 Ay lummawán ne Jesus se la nawe
kitu bantay Olivo ta ittu tu gangay na. Ay
kummíwid datu tù-tùgúdán na.
40 Ay kane dumatang da kitu giyán
na kapannán da, ay nán na kaggída,
"Magkarárag kayu ta senu akkan kayu
din na mapar-parò," nán na.
41 Ay se nada adayyuwán ka annung
na nga dalotán ka bangat ya kadayyu
na kaggída. Ay se la nagpalintud da
nagkarárag
42 nga nán na, "Ama, nu mabalin nala
kuma, ay ilísi nà kídi ya rígát nga kapà-
pàyanán ku," nán na. "Ngamay akkan
din ya piyán ku ya matungpál nu di ya
piyám mala," nán na.
43 Ay uwad anghel ne Dios nga nag-
passingan na namabílag kaggína.
44 Ay nepas-pasnà na tu nagkarárag ta
napalotán tu riribù na. Ay tu lingat na
ay ummán ka dága nga magpatpattà kitu
lusà.
45 Ay kane mabalin na magkarárag, ay
nawe kammin kitu giyán datu tù-tùgúdán
na, ay dinatang nada nga magkakatúdug
gapu kitu pannakit da.
46 Ay tútu nán na kaggída, "Malukág
kayun! Tura kayu wa matúdug!
Bumángun kayun ta magkarárag kayu
nga akkan kayu din na mapar-parò," nán
na.

Tu nanniliw da ke Jesus
(Mat 26:47-56; Mar 14:43-50; Jn 18:3-11)

47 Ay kitu akun-oni pikam ne Jesus, ay
naglalbet datu adu wa tolay. Tu Judas
nga isa kadatu sangapúlu se duwa nga
tù-tùgúdán na tu magin-inunna kaggída.
Ummadanni ke Jesus se na umàán,
48 ngamay nán ne Jesus kaggína, "Judas,
ya angngummà mu kiyà a nengágan da
kitun ka An-anà Tolay, gane, ya angn-
gitùgud mu kadaya maniliw kiyà," nán
na.
49 Ay kane mammuwán datu tù-
tùgúdán ne Jesus nga tiliwan da, ay
nán da, "Apu, makikin-kinnattab kami
kaggída?" nán na.
50 Ay se la binaditán natu isa kaggída
tu asassu natu nangátu wa pádi, ay
nataptáp tu amin-diwanán na talínga na.
51 May nán ne Jesus, "Annung na ngin,"
nán na. Ay se na nepolit tu talínga natu
laláki, ay dágus sala nga nappiyánan.
52 Ay se la nán ne Jesus kadatu ap-
apu datu pappádi se datu ap-apu datu
guwardiya natu templo se datu pang-
manàman daya Judyu wa inummang nga
maniliw kaggína, "Masápul nád da mag-
tagiampiláng kayu se magtagipapangkur
kayu nga umbet ta maniliw kiyà nga
ummán nà kadaya nadakè a tolay?" nán
na.
53 "Kitu akipul-pulápul ku kadakayu ki
inalgaw kitu Templo ay akkan dà tiniliw
kitun. Ngamay idi nga oras ya angngi-
palúbus ne Dios nga tiliwan dà. Ay tú idi
pe ya oras ne Sairu," nán na.
54 Ay se da la nga tiniliw we Jesus se da
ippan kitu balay natu nangátu wa pádi.
Inun-unud pe ne Pedro ngamay nagpal-
palodi.

Tu nangngituláyaw ne Pedro ke Jesus
(Mat 26:57-58, 69-75; Mar 14:53-54, 66-72; Jn 18:12-18, 25-27)

55 Ay datu uwad kitu amuwág tu balay
natu pádi, ay nagapuy da ka paggin-
uduwán da. Ay nepagtutúgaw pe ye
Pedro kaggída.
56 Ay kane madilangán ne Pedro, ay
nasingan natu isa nga asassu nga babay.
Ay tútu sinisínán na nga nán na, "Ye pe
idi ya isa nga kabulun ne Jesus," nán na.

57 Ngamay netuláyaw natu Pedro nga
nán na, “Akkan ku am-ammu yán na
tolay,” nán na kitu babay.
58 Ay kane din na mabà-bayág, ay
uwad manin na nanguna ke Pedro kane
masingan na, “Isa ka pe kadatu kabbulun
na a?” nán na. Ngamay, “Akkan a!” nán
ne Pedro kitu laláki.
59 Ay moli kid isa nga oras ka panda se
yala nga uwad da laláki ya mangipapáti
nga nán na, “Awan duwaduwa nga kabu-
lun ne Jesus idi nga laláki ta iGalilea pe,”
nán na.
60 Ngamay nán ne Pedro kaggína,
“Opun, akkan ku am-ammu ya kag-
kagiyan mu,” nán na. Kitun na akun-oni
ne Pedro, ay ittu pe yin tu inaggittaráut
natu anù.
61 Naglinggaw we Jesus se na binutgán
ne Pedro, ay tútu nadamdam ne Pedro
tu kinagi ne Apu Jesus kaggína nga, “Ki
di pikam ma aggittaráut daya anù, ay
netuláyaw nà in na namìlu,” nán na.
62 Ay lummawán ne Pedro se la
summángit tutu wala, áta nakappoli
pànang.

Tu nammustigár da ke Jesus
(Mat 26:59-68; Mar 14:55-65; Jn 18:19-24)

63 Ay datu tolay ya magbantáy ke Jesus,
ay inug-og da se da bináut.
64 Inamitangngán da pe se da la nga
sulúngan se da nán kaggína, “Ara mán!
Kagiyam mán nu inna ya nanúlung
kikaw!” nán da.
65 Ay adu datu nadakè a úni nga kinag-
kagi da nga pangug-og da kaggína.
66 Ay kane din na pagmakát, ay nagguu-
rnung datu pangmanàman daya Judyu
se datu ap-apu datu pappádi se datu
maragtùgud ki lintag. Inalà da nge Jesus
kitu nagguurnúngán da ngámin. Ay se da
nga nán kaggína,
67 “Ikagim mán kadakami nu ikaw ya
Cristo wa Nebon ne Dios,” nán da.
Ngamay nán ne Jesus kaggída, “Nu
kagiyan ku kadakayu, ay akkan dà a kur-
kurugan.
68 Ay oray nu magpamutù à kadakayu,
ay akkan dà mà sungbátan!” nán na.
69 “Ngamay manggayát kídi yin, iyà
nga nengágan da kitun ka An-anà Tolay,
ay magtugaw wà ki pane diwanán ne
Dios nga mannakabalin na mepangituráy
kaggína,” nán na.
70 Ay tútu nán da ngámin kaggína,
“Ikaw lugud ya An-anà ne Dios?” nán da.
Ay nán na kaggída, “Kinagi nu mà nga
iyà!” nán na.
71 Ay díkod, tútu nán da nga, “Akkan
tada nga masápul lin ya sistígu ta nagìna
tada mà in ya kinagi na kampela ngin,”
nán da.

23

Tu nangngippan da ke Jesus kitu giyán ne Pilato
(Mat 27:1-2, 11-14; Mar 15:1-5; Jn 18:28-38)

1 Ay díkod ngámin datu ap-apu wa
uwad kitúni ya nagguurnung, ay nippan
da nge Jesus sin kitu giyán natu guber-
nador Pilato.
2 Ay nedarum da nga nán da, “Nam-
muwán mi nga idi ya tolay, ay ial-alílaw
na daya páda mi nga Judyu. Akkan
nakami pagbayádan ka buis mi ke Ari
Cesar. Ay nán na pe ya aggína ya Cristo
wa Ari,” nán da.
3 Ay díkod pinamutuán ne Pilato nga
nán na, “Ikaw ya Ari daya Judyu?” nán
na. Ay sinungbátan ne Jesus nga nán na,
“Kurug ya kinagim,” nán na.
4 Ay díkod nán ne Pilato kadatu ap-
apu datu pappádi se datu adu wa tolay,
“Awan ku mà masmà a annung na nga
pakedarumán nedi nga tolay,” nán na.
5 Ngamay nán da kammala nga ipapáti,
“Aggína ya mangriribù kadaya tolay kiya
itù-tùgud na, manggayát ka Galilea se
kiya ngámin na Judea, ay dumatang
kanedi pe yin,” nán da.
6 Ay kane magìna ne Pilato tun, ay tútu
sinaludsud na kadatu tolay nu kurug ga
iGalilea nge Jesus.
7 Ay kane mammuwán na nga kurug
ga iturayán pe tu Herodes, ay nepippan
na kitu giyán na ta atán pe ka Jerusalem
kitun na oras.
8 Ay kane masingan ne Herodes nge Je-
sus, ay naganggam pànang, áta nabayág

gin na piyán na nga masingan, ta nabayág
na ngin na madam-dámag. Ay nam-
namáan na ya akasingan na kadaya
nakas-kasdáaw wa mepassingan ne Jesus.
9 Ay díkod adu datu nepam-pamutù ne
Herodes ke Jesus, ngamay akkan tagge
sinung-sungbátan ne Jesus da.
10 Ay díkod datu ap-apu datu pappádi
se datu maragtùgud ki lintag ay naturù
in tu ammabásul da kaggína.
11 Ay nge Herodes se datu suldádu na
ay irupat da nge Jesus, ay tútu inug-og da.
Binaduwán na ka napiya nga bádu, ay se
da nga nepippan ka giyán tu Pilato.
12 Ay díkod kitun na algaw, ay ittu win
tu nanggayatán de Pilato se Herodes nga
magkakappiya oray magkagúra da kitun.

Tu angngipapatay da ke Jesus
(Mat 27:15-26; Mar 15:6-15; Jn 18:39–19:16)

13 Ay díkod pinaayabán ne Pilato
ngámin datu ap-apu datu pappádi se datu
à-agturáy daya Judyu se ngámin datu
Judyu,
14 ay se na nán kaggída ngámin,
“Nedarum nu idi nga tolay kiyà ta nán
nu wa al-aliláwan na daya tolay. Ay
binustigár ku ki àráng nu may áwan
ku ammu nga nagbasúlán na kadaya
nangidarumán nu kaggína.
15 Ay áwan pe ammu ne Herodes nga
básul na, ay túya nepepatulli na kammin
kadàtada,” nán na. “Ay áwan kurug
kinuwa nedi nga tolay nga pakatayán na
kuma.
16 Ay díkod pasaplit ku wala, ay se ku la
ipalawán,” nán ne Pilato,
17 áta masápul la magpepalawán ne
Pilato kaggída ka isa nga bálud kitun na
piyasta.
18 Ngamay kinggat datu tolay tu
nagkuna nga, “Papatay mun!” nán da, “ta
e Barrabas ya ipalawán mu kadakami!”
nán da.
19 Ay idi ya Barrabas, ay nabálud gapu
kiya angngag-kagúra na kitu gubirnu da
se pummatay pe.
20 May gapu ta e Jesus tu pì-piyán ne
Pilato wa ipalawán, ay tútu kinagi na
kammala kadatu tolay.
21 Ngamay nesar-sáraw da manin ya,
“Pelansám ki krus!” nán da.
22 Ay díkod pinìlu kammala ne Pilato
nga kinagi, “Taanna ta? Nágan naya
básul na ta? Ay áwan ku mà masmà a
básul na nga pakatayán na. Ay díkod
pasaplit ku wala se ku la ipalawán,” nán
na.
23 Ngamay nagapappanda da nga
nepáuy nga ipílit ta nán da, “Melansa
kuma yán ki krus!” nán da. Ay tútu
nakurug tu nán da.
24 Ay díkod nepalúbus ne Pilato tu
piyán datu tolay.
25 Nepelawán na nge Barrabas, tu bálud
gapu kitu angngagúra na ki gubirnu se itu
nammatay na ka tolay, ta ittu tu piyán da,
ay se na neáwat te Jesus kaggída ta ta ittu
tu piyán da.

Tu angngippan da ngin na angngilansa ke Jesus
(Mat 27:32; Mar 15:21)

26 Ay tútu inalà da nge Jesus. Ay kitu
angngidalen da ke Jesus, ay nesabat da
nge Simon na iCirene nga mameyag kitu
íli. Ay inalà da, ay se da nepakagtu tu krus
kaggína, ay se yala nga gumun-gunud ke
Jesus.
27 Ay adu datu tolay ya nangunud pe.
Uwad da pe babbay ya magpannakit se
magsasángit ke Jesus.
28 Ay liningay ne Jesus da nga nán
na kaggída, “Dakayu wa babbay ya
iJerusalem, akkan iyà ya sang-sangítán
nu. Ngamay sangítán nu daya baggi nu
kampela ngin nin se daya annánà nu.
29 Ata tagay ya oras nga agkuna daya
tolay nga, ‘Napaleg kadaya babbay ya
akkan magan-anà se daya áwan tagíbi,’
nán da.
30 Ay tú pe yanin ya oras nga angn-
guna da kadaya ban-bantay ya, ‘Migday
kayu mán na bantay kadakami ta senu
madarúnán kami!’ nán da.

* **23:31 23:31** Ya mabalin na nga kagiyan nedi ay nu magrig-rígát ya tolay ya áwan bas-básul ay tu agpà in kadaya nakabásul.

31 Ay nu màwa daya ummán kadedi
kiya sibbiyág ga káyu, ay tú agpà in kiya
lappug!*" nán na.

Tu nangngilansa da ke Jesus kitu krus
(Mat 27:33-44; Mar 15:22-32; Jn 19:17-27)

32 Ay uwad pe duwa nga bálud da inalà
da nga igindán ke Jesus nga patayan.
33 Ay kane makadatang da kitu giyán na
nengágan da ka Tuláng Ulu, ay nelansa
da ngin ne Jesus kitu krus. Ay nelansa
da pe datu duwa nga bálud. Ay nepanin-
túlad da nge Jesus kaggída.
34 Ay nán ne Jesus, "Ama, pakawanam
da, ta di da ammu ya kuk-kuwaan da!"
nán na.
Ay nagbibinnúnut datu suldádu nga
nagkípát kadatu kawas na.
35 Ay adu datu tolay ya magsisíkád da
magsisíngan nala. Ngamay negal-galà
datu ap-apu datu Judyu we Jesus se da
ug-ogan nga nán da, "Biniyág na daya
duddúma. Ay sinnan tada mán pe nu
mabiyág na ya baggi na kampela ngin
nin, se nu aggína kurug ya Cristo wa píli
ne Dios," nán da.
36 Ay datu suldádu, ay nepangug-og da
pe kaggína. Ay se da we pinenumán ka
lassam.
37 Ay se da nán nga, "Igdù mu ya baggim
kampela ngin nu kurug ga ikaw ya Ari
daya Judyu," nán da.
38 Ay uwad pe tu nesúrát kitu pane
ngúdu kaggína nga nán na kídi, "Tú idi
ya Ari daya Judyu," nán na.
39 Ay tu isa kadatu bálud da sillalansa
kitu krus, ay nán na ka pangug-og na
ke Jesus, "Di mà ikaw ya Cristo? Turám
akkan igdù ya baggim se dakami pe!" nán
na.
40 Ngamay tu isa, ay kinalùsaw na nga
nán na, "Akkan ka mansing ke Dios ta?
Di mu ammu wa sangapáda ya kapanísán
tada nga matay?
41 Napiya kadàta nga duwa, áta ittu ya
karbangán ta ta kurug ga magikáru ta
kiya básul ta, ngamay idi nga tolay ay
áwan na nga bas-básul," nán na.
42 Ay se na nán ke Jesus, "Jesus,
damdamman nà agpà nu umbet ka kiya
pangiturayán mu," nán na.
43 Ay tútu nán ne Jesus kaggína, "Kurug
idi ya kagiyan ku kikaw. Kídi yin na
algaw, ay mepagyán ka ngin kiyà ka
lángit," nán ne Jesus.

Tu nekatay ne Jesus
(Mat 27:45-56; Mar 15:33-41; Jn 19:28-30)

44 Ay kane mangalintutúgu, ay
naggìbat tutu wala tu kalawagán panda
kitu namreg na.
45 Naggìbat tu mata. Ay se itu abay
pànang nga kurtína kitu unag natu
Templo ka Jerusalem, ay nasìlát ta na-
pagkaduwa.
46 Ay se la nán ne Jesus nga nepáuy ka
naggat, "Ama, iddè kikaw win ya biyág
ku se ya kaduduwà!" nán na. Ay se yala
natay yin kane makagi na tun.
47 Ay kane masingan natu kapitán tu
nàwa, ay dinay-dáyaw na nge Dios. Ay
nán na, "Kurug ga áwan bas-básul nedi
ya tolay!" nán na.
48 Ay kane masingan datu adu wa tolay
ya inummang nga magsisíngan kitu mà-
màwa tu nàwa, ay nagulli da ka babalay
da nga binitubitug da datu gútù da.†
49 Ay datu ù-opun ne Jesus se datu
babbay ya gummun-gunud kaggína nga
naggayát ka Galilea, ay nagsisíkád da kitu
ad-adayyu wa magsisíngan kitu nàwa.

Tu nangngilnà da kitu baggi ne Jesus kitu imbután na pínát
(Mat 27:57-61; Mar 15:42-47; Jn 19:38-42)

50 Kitúni ay uwad tolay nga namáru se
ikurug na nge Dios nga nagngágan ka
Jose. Isa pe nga ap-apu datu Judyu,
51 may akkan nepagar-arát kadatu
kinuw-kuwa datu páda na nga ap-apu.
Arimatea nga íli pe daya Judyu ya íli
nedi nga tolay. Id-idaggán na pe ya
angngituráy ne Dios.
52 Idi nga tolay ay nawe ka giyán ne
Pilato, ay se na kinagi nga alà na tu baggi
ne Jesus.

† **23:48 23:48** Binitu-bitug da datu gútù da ka angngipassingan kitu pannakit da.

53 Ay díkod dintág na tu baggi ne
Jesus, ay se na kinalatkattán ka lúpus
nga dilána. Ay se na nippan kitu
pangilnakkán na nga imbután na pínát
nga áwan pikam ma nippáy ya innát,
54 áta gídám min. Ay ittu tu algaw nga
agsagána da kitu algaw wa agpiyasta da,
ay ittu pe yin tu anggayát natu algaw wa
aggiimáng da.
55 Ay datu babbay ya gummun-gunud
ke Jesus nga naggayát ka Galilea, ay
kummíwid da ke Jose. Nasingan da tu
nangilnakkán na se itu angngitádag na
kitu baggi ne Jesus.
56 Ay se da ngala nga nagulli yin kadatu
babalay da, se da nga nangurnung kadatu
talibangug da se datu din-denu. Ay
nagimáng da kitu algaw wa aggiimáng,
áta ittu tu kagiyan natu lintag da.

24

Tu nakasingan datu babbay kadatu anghel kitu lúbù ne Jesus
(Mat 28:1-10; Mar 16:1-8; Jn 20:1-10)

1 Ay kane din na marángat tu algaw
tu Dominggo, ay nawe yin datu babbay
kitu nangilnakkán da kitu baggi ne Jesus.
Inalà da pe yin datu nesagána da nga
talibangug.
2 Ay kane dumatang da, ay nesùlin na
neadayyu win tu abay pànang nga batu
wa gitap natu abbut ta nangilnakkán da
kitu baggi ne Jesus.
3 Ay kane lumnà da, ay áwan da nasin-
gan kitu baggi ne Jesus.
4 Kaggída nga maglam-lammat kitu
nàwa ay pìlatan da ngala ya duwa nga
lalláki nga nakabádu ka dumiladiláng
nga netaging kaggída.
5 Ay nagansing datu babbay, ay se
da nagukkab kitu lusà. Ngamay nán
datu duwa nga lalláki kaggída, “Tura nu
wa sap-sapúlan kídi lúbù i, ya tolay ya
sibbiyág! Awan kiddi áta linumtu win!”
nán da.
6 “Akkan nu madamdam ta, tu kinagi
na kadakayu kitu kowad na pikam ka
Galilea?
7 Nga ya nengágan da kitun ka An-
anà Tolay, ay mepatiliw kadaya nadakè
a tolay, ay se da ilansa ki krus. Ay kiya
mekàlu wa algaw, ay lumtu kammin!”
nán da.
8 Ay tútu napalmat da tu bàbànán ne
Jesus kitun.
9 Ay nawe da ngin na nedámag idi
kadatu sangapúlu se isa nga tù-tùgúdán
ne Jesus se datu duddúma nga kabbulun
da.
10 Ay datu babbay ya nangidámag
kadedi kadatu apostoles, ay de Maria
Magdalena, nge Juana, se nge Maria nga
ina ne Santiago, se datu duddúma nga
kabbulun da nga babbay.
11 Ngamay datu apostoles, ay dálin da
nga rabát datu babbay datu kinag-kagi da
kaggída. Ay díkod akkan dada kurugan.
12 Ngamay nge Pedro, ay ginumnikát
kammala se nanagtág ga nawe kitu lúbù
ne Jesus. Ay kane dumatang, ay nagukkab
se na pinalingig, may tittu tu lúpus sala tu
nasingan na. Ay díkod nagulli yala ngin
nga nasdaáwan kitu nàwa.

Tu nagpassingan ne Jesus kadatu duwa nga tolay na nga mameyag ka Emaus
(Mar 16:12-13)

13 Ay kitun mà ala nga algaw, ay
uwad duwa nga mangurug ke Jesus nga
mawe ka íli Emaus. Moli kid sangapúlu
se isa nga kilumitru ya kadayyu na ka
Jerusalem.
14 Kaggída nga magdal-dalen, ay
pagbàbànánan da datu ngámin na nà-
nàwa ke Jesus.
15 Ay kitu agbàbànán da ay ummadanni
ye Jesus, ay se la nebulun kaggída.
16 Ay oray sisinnán da ay akkan da nga
natalìmudánan.
17 Ay nán ne Jesus kaggída, “Nágan
naya pagbàbànánan nu wa magdal-
dalen?” nán na. Ay nagsínang da nga
sillalamma.
18 Ay se la summungbát tu isa kaggída
nga nagngágan ka Cleopas, “Ikaw wala
nga agtangeli kídi Jerusalem gane, ya
akkan na makammu kadatu nà-nàwa
kannán nanggayát ka kagabi isa?” nán
na.
19 Ay tútu sinaludsud ne Jesus kaggída
nga nán na, “Nágan datu nà-nàwa ta?”
nán na. Ay summungbát da nga nán da,

"Datu nà-nàwa ke Jesus nga iNazaret, nga
isa nga pagbàbànánan ne Dios! Napatag
ke Dios se kadaya tolay datu itù-tùgud na.
Ay adu datu nakas-kasdáaw wa kinuw-
kuwa na pe.
20 May nedarum mán kammin daya ap-
apu daya pappádi tada se daya à-agturáy
tada kiya gubernador se da pinapatay nga
nelansa ki krus.
21 Ay aggína tu innanamán mi ya mang-
waya kadàtada nga iIsrael may akkan á
ta tú idi yin ya mekàlu walgaw na panda
kitu nekàwa dedi.
22 Ay akkan nala tittu dayán, áta datu
babbay pe ya kabbulun mi, ay netan-
gasdaáwan kami pe kaggída, ta ginab-
gabíyán da tu nawe naningan kitu lúbù
na,
23 may áwan da kanu nadatang kitu
baggi na. Ay tútu nagulli da nga nawe
ya nangidámag kadakami nga uwad da
kanu wa anghel la nagpassingan kaggída
nga nán da kanu, 'Linumtu win ne Jesus!'
nán da kanu."
24 "Ay díkod nawe datu duddúma
kadakami kitu lúbù na, ay nammuwán da
nga kurug ngámin datu kinag-kagi datu
babbay, may akkan da nga nasingan ne
Jesus," nán da.
25 Ay tútu nán ne Jesus kaggída, "Bulaw
kayu kurug se inagsulit nu wa mangurug
kadatu nesur-súrát datu pagbàbànánan
ne Dios kitun ta?
26 Di mà masápul la magrígát pikam
ya Cristo se yala nga magturáy kídi
kalawagán?" nán na.
27 Ay tútu nelaw-lawág ngámin ne Jesus
kaggída datu mepanggap kaggína, mang-
gayát kadatu nesur-súrát kadatu libru
natu Moses se datu pagbàbànánan ne
Dios kitun.
28 Ay kane tagay da ngin na dumatang
kitu kapannán da nga íli, ay naginunna
nge Jesus nga ummán ka magtul-túluy
kitu kapannán na.
29 Ngamay ginaput da nga nán da,
"Magidda ka ngala ngin ta gídám min, ay
nagìbat pe yin!" nán da. Ay tútu linumnà
pe yin na magidda pikam.
30 Ay kane din na sumikáp da nga
mangán, ay inalà ne Jesus tu sinápay se
na la nga nekarárag, ay se na sinappitap-
pig, ay se na nidde kaggída.
31 Ay tútu ummán ka nalùtán datu
mata da ngin, ay natalìmudánan da nga
e Jesus tun. Ngamay pìlatan da ngala nga
natàawan kitu giyán da.
32 Ay tútu nán da kitu isaisa kaggída,
"Tú mà ala nga makap-apangbáw ta kitu
akibàbànán na kadàta kitu kowad tada
kitu dálen, kitu nangngilaw-lawág na
kadàta kadatu bàbànán nga nesúrát datu
pagbàbànánan ne Dios kitun!" nán da.
33 Ay kitun na oras, ay nagulli da kam-
min ka Jerusalem, ay dinatang da datu
sangapúlu se isa nga tù-tùgúdán ne Jesus
nga nagguurnung se datu duddúma nga
kabbulun da kitúni.
34 Ay nán datu dinatang da kaggída,
"Linumtu kod mà in ne Apu Jesus kurug!"
nán da. "Nagpassingan nin ke Simon!"
nán da.
35 Ay tútu binàbànán da pe tu nàwa
kaggída kitu dad-dalenán se itu in-
akammu da kaggína kane tappitappig na
tu sinápay kaggída mangán.

Tu nagpassingan ne Jesus kadatu tù-tùgúdán na
(Mat 28:16-20; Mar 16:14-18; Jn 20:19-23; Apos 1:6-8)

36 Ay kitu agbàbànán da kadatu nas-
asingan da, ay pagkìlát dala nga uwad
pe yin ne Jesus kitu túlad da. Ay nán
na kaggída, "Napiya din daya ur-uray nu
kídi yin," nán na kaggída.
37 Ay nagansing da se nakagdád da ta
dalínán da nu balangobáng tu sisinnán
da.
38 Ay tútu nán na kaggída, "Taanna,
tura kayu wa magansing? Ay se tura kayu
maduw-duwa nga iyà idi?
39 Sinnan nu kod daya ímà se daya
bingil ku, ta senu mangurug kayu wa
iyà kam idi. Immanan dà kod ta senu
mammuwán nu wa akkan nà wayya nga
balangobáng! Ta daya balangobáng, ay
áwan da nga baggi, may nu iyà ay atán
baggì!" nán na kaggída.
40 Ay kane makagi na datun, ay
nepassingan na kaggída datu íma na se
datu bingil na.

41 Ay gapu ta napalotán tu anggam
da se itu nekasdaáwan da, ay akkan da
pikam ma nangurug kaggína. Ay tútu
nagsaludsud nga nán na, “Awan nala ya
mabalin na makkán kídi?” nán na.
42 Ay tútu niddán da ka tangàtal la
sinúnu wa sissida.
43 Ay inalà na tun se na kanan kitu
pagmar-marngán da.
44 Ay se na nán kaggída, “Idi nga
kagiyan ku kadakayu, ay kinagi kuda
ngin kitun kitu kakowad ku pikam
kadakayu, nga masápul la màwa ku-
rug datu bàbànán ne Dios mepanggap
kiyà, nga nesur-súrát natu Moses se datu
duddúma nga pagbàbànánan na kitun,
ay oray pe daya nesúrát kiya libru wa
Salmo.”
45 Ay tútu linùtán na datu ur-uray da ta
senu maawátan da datu bàbànán ne Dios.
46 Ay se na nán kaggída, “Tú dedi
datu nesúrát: Masápul la matay pikam
ya Cristo, ay se la lumtu kammin kiya
mekàlu wa algaw,
47 ay masápul pe nga mebàbànán ka-
daya tolay manggayát ka Jerusalem se
kiya ngámin na kalawagán, nga gapu ki
ngágan na, ay mabalin na pakawanan ne
Dios da kadaya bas-básul da nu makap-
poli da.
48 Ay dakayu daya mabalin na makekagi
kadedi.
49 Ay ibon ku ya Ispiritu nga ittu tu
nekari naya Amà kadakayu. Ay magyán
kayu wala pikam kídi Jerusalem panda
kiya kiddán nu ka pannakabalin nga
maggayát ka lángit,” nán ne Jesus.

Tu nekálà ne Jesus ka lángit
(Mar 16:19-20; Apos 1:9-11)

50 Ay nippan ne Jesus da ka Betania nga
lasi naya íli, ay se na la nga netáyag datu
íma na nga namindisiyon kaggída.
51 Ay kaggína na nga mamindisiyon
kaggída, ay siníput da pe yin na nawe ka
lángit.
52 Ay dinay-dáyaw da, ay se da nagulli
kammin ka Jerusalem nga sippapatag
pànang.
53 Ay uwad da peyang kitu Templo nga
magday-dáyaw ke Dios.

Ya Napiya nga Dámag mepanggap ke Jesu-Cristo nga nesúrát ne Juan

Ya nengágan ka Uni ne Dios

1 Kitu inanggayát na ay atán nin ya
nengágan ka Uni. Ay yán na nengágan
ka Uni, ay kabul-bulun peyang ne Dios.
Ta aggína, ay Dios.
2 Peyapeyang, ay atán nin ya nengágan
ka Uni ka giyán ne Dios.
3 Aggína tu nangwa kiya ngámingámin,
ta áwan kinuwa ne Dios nga akkan na nga
nepàwa kaggína.
4 Atán kaggína ya biyág nga árig
makawàdár kiya lam-lammat daya tolay.
5 Wàdáran naya wada ya gìbat, ta ya
gìbat ay akkan na mapsílán ya wada.
6 Uwad tolay nga nebon ne Dios. Ya
ngágan na ay Juan.
7 Aggína tu inumbet nga nangi-
pakammu kadaya tolay kiya mepanggap
kiya nengágan ka wada, ta senu mangu-
rug da ngámin nu magìna da.
8-9 Akkan aggína ya meárig ka wada,
may inumbet nga mangipakammu kiya
kurug árig wada, nga ittu ya inumbet
kídi ya kalawagán nga árig mangwàdár
kadaya tolay.*
10 Nepàwa ne Dios ya kalawagán kiya
nengágan ka Uni. Inumbet kídi ya
kalawagán may da tolay kídi kalawagán
kitun, ay akkan da nga inammu.
11 Inumbet kitu íli na, may tagge áwan
nanangtangyaw kaggína kadatu keliyán
na.
12 Ngamay ngámin datu nangurug se
nangáwat kaggína, ay ittu datun datu
pinagbalin na ka annánà ne Dios.
13 Ay ya inagbalin datun ka annánà ne
Dios, ay gapu ta ittu kampela ngin nin
ya piyán ne Dios nga kuwaan, nga akkan
gapu kiya gángay pannakeanà daya tolay.
14 Nepeanà nga tolay tu nengágan
ka Uni, ay se nebul-bulun kadakami.
Makurug ngámin datu kag-kagiyan na,
se maragkallà pe. Ay nasingan mi tu
kinadáyaw na nga ittu tu pakasinnán mi
nga aggína kurug ya sissa nga An-anà ne
Dios.
15 Aggína tu nepakammu tu Juan kane
magbàbànán nga nán na, “Aggína tu
nán ku nga sumar-saridát kiyà. ‘Sumar-
saridát kiyà, may aggína, ay nadà-dáyaw
may iyà, ta oray kitu akkan nà pikam ma
neanà, ay awe uwad din,’ ” nán na.
16 Gapu kiya abay pànang nga agkallà
na, ay túya adu daya pagkallà na
kadàtada ngámin.
17 Nepepakammu ne Dios datu lin-
lintag na kitu Moses may ya agkallà
na kadàtada se kiya kinakurug na, ay
nepakammu na ke Jesu-Cristo.
18 Awan pikam oray iinna ya nakasin-
gan ke Dios. Tittu wala ya sissa nga An-
anà na nga ittu pe ya mangipakammu ka-
daya mepanggap kiya Ama na, ta aggína
mà ya atán peyang ka giyán na.

Tu bàbànán tu Juan na mamawtisár (Mat 3:1-12; Mar 1:1-8; Luc 3:1-18)

19 Ummán kídi tu nangngipakammu tu
Juan ke Jesus. Kane mangibon datu Judyu
ka Jerusalem kadatu pappádi se kadatu
gakagaka tu Levi nga umang magsalud-
sud kitu Juan nu iinna,
20 ay akkan nin-induwán na sum-
mungbát tu Juan. Kinagi na nga ki-
nappiya nga nán na nga, “Akkan iyà
ya Cristo,”† nán na kadatu nagsaludsud
kaggína.
21 Ay tútu nán da manin nga nagsalud-
sud, “Iin ka lugud? E Elias ka?” nán
da. May, “Akkan,” nán tu Juan nga
summungbát. “Ikaw lugud tu nekari
ne Dios nga pagbàbànánan na nga ibon
na?” nán da. May, “Akkan,” nán na nga
summungbát.
22 Ay tútu nán da kaggína, “Iin ka
lugud?” nán da. “Masápul la atán
ya ikagi mi kadatu nangibon kadakami.

* **1:8-9 1:8-9** Ya mabalin na nga kagiyan kídi, ay aggína ya árig mangwàdár kiya ur-uray daya tolay. † **1:20 1:20** Onu “Misáya.”

Nágan daya makagim ka mepanggap kikaw," nán da.
23 Ay tu nesungbát tu Juan ay tu nesúrát
tu Isaias nga pagbàbànánan ne Dios kitun
nga nán na,
" 'Iyà ya makas-asáraw wa magbàbànán
kiya ir-ir-er nga mamagsagána
kadakayu kiya ilalbet ne Apu,' "
nán na.
24 Ay datun na nebon datu Pariseo,
25 ay sinaludsud da manin kitu Juan,
"Tura ka lugud mamawtisár nu akkan
ikaw ya Cristo, se akkan ikaw tu Elias onu
tu nekari ne Dios nga Ibon na?" nán da.
26-27 Ay tútu summungbát tu Juan nga
nán na, "Magbawtisár ngala ya kuwaan
ku, may atán nin ya isa nga sumar-saridát
kiyà nga akkan nu wa am-ammu," nán
na. "Ur-úray yà ala nu mepáda kaggína.
Ta akkan nà mekari oray ya magubbád
kiya gálut naya sapátus na," nán na.
28 Ay nàwa ngámin dayán ka Betania
kitu panidmáng kitu wángag Jordan nga
namaw-bawtisarán tu Juan.

Tu nangngipakammu tu Juan ke Jesus

29 Ay kitu láwa na, ay nasingan tu Juan
nge Jesus nga mameyag gin kitu giyán
na, ay tútu nán na kadatu tù-tùgúdán na,
"Ye idi yin ya bátug karneru ne Dios nga
mangippà kadaya básul daya tolay.
30 Aggína tu kinag-kagì kadakayu wa
sumar-saridát kiyà nga nán ku wa
nadáyaw may iyà, ta oray kitu akkan nà
pikam neanà, ay atán nin.
31 Iyà a mismu, ay akkan ku nelas-lásin
na aggína ya Nebon ne Dios, may ma-
mawtisár rà ala ka angngisagána ku nga
mangipakammu kaggína kadaya iIsrael,"
nán na.
32-33 Ay aggína kam tu kagiyan natu
Juan kitu inagkuna na ka, "Akkan ku
nga melas-lásin, ngamay e Dios nga ittu
ya nangibon kiyà a mamawtisár, ay nán
na kiyà, 'Nu masingan mu ya Ispiritù
a magan-anìgad nga magyán kiya isa
nga tolay, ay ittu yanin ya mangialúbu
kiya Ispiritù kadakayu,' nán na. Ay
nasingan ku kurug tu Ispiritu ne Dios
nga naganìgad se nagdattág kaggína nga
gayát ka lángit nga singan ladágan tu
singan na.
34 Ay gapu ta nasingan ku mismu nga
nàwa yán kaggína," nán tu Juan, "ay túya
makagi ku nga aggína ya An-anà ne Dios,"
nán na.

Datu nunna nga tù-tùgúdán ne Jesus

35 Ay kane kaláwa manin, ay uwad tu
Juan nga nepagsisíkád kadatu duwa nga
tù-tùgúdán na.
36 Ay kane masingan na nge Jesus nga
lumíwán kaggída, ay nán na, "Ittu yán ya
bátug karneru ne Dios," nán na.
37 Ay kane magìna datu duwa nga tù-
tùgúdán na tu kinagi na, ay inunud da
nge Jesus.
38 Ay kane maglingay ye Jesus, ay nasin-
gan nada nga gumun-gunud kaggína,
ay nán na kaggída, "Nágan naya sap-
sapúlán nu?" nán na. Ay tútu nán da,
"Kawà naya pagag-agyanám Rabbi?" nán
da. (Ay ya sarut naya Rabbi, ay misturu.)
39 Ay tútu, "Dádun, sinnan," nán na
kaggída. Ay tútu nebulun da ngin
kaggína, ay díkod nasingan da kurug tu
pagag-agyanán na. Gídám min kitun, ay
tútu nepagidda da la ngin kitúni.
40 Ay tu isa kadatu duwa nga nakagìna
kitu kinagi tu Juan nga ummunud pe ke
Jesus, ay nge Andres nga wagi ne Simon
Pedro.
41 Ay nawe na sinapúlan ne Simon nga
wagi na, se na nán kaggína, "Nasmà mi
kod mà in ya Misáya," nán na. (Ay ya
sarut naya Misáya, ay Cristo.)
42 Ay se na nippan ne Simon ka giyán
ne Jesus.

Ay kane masingan ne Jesus nge Simon,
ay nán na, "Ikaw nge Simon na an-anà
ne Juan," nán na. "May mengagánan ka
ngin ka Cepas," nán na. (Ay Pedro kam
yán, nga batu ya sarut na.)
43 Ay kane kaláwa manin, ay nawe ye
Jesus ka Galilea. Ay nasingan na kitúni
nge Felipe, ay nán na kaggína, "Kumíwid
ka kiyà," nán na.
44 E Felipe ay iBetsaida pe nga ummán
kade Andres se Pedro.
45 Ay díkod kane masmà pe ne Felipe
ye Nathaniel, ay nán na kaggína, "Nasmà

mi yin tu tolay ya kag-kagiyan tu Moses
kadatu libru na se ittu nesur-súrát pe
datu pagbàbànánan ne Dios kitun kadatu
libru da. Awan sabáli nu di e Jesus nga
an-anà ne Jose nga iNazaret," nán na.
46 Ngamay nán ne Nathaniel ke Fe-
lipe, "Atán nád agpà ya magladdáaw wa
namáru ka Nazaret?" nán na. Ay tútu
nán ne Felipe, "Dádin á sinnan," nán na.
47 Ay kane masingan ne Jesus nge
Nathaniel la umbet kitu giyán na, ay nán
na, "Ye idi ya kurug ga iIsrael, ta akkan
magpì-pìmáru," nán na.
48 Ay tútu nán ne Nathaniel nga
nagsaludsud, "Mapaanna ya inakammum
kiyà," nán na. Ay summungbát te Jesus,
"Nasingan taka kitu sídung natu káyu wa
gígus kitu akkan naka pikam inayabán ne
Felipe," nán na.
49 Ay tútu nán ne Nathaniel, "Apu kurug
ga ikaw ya An-anà ne Dios nga Ari kanedi
Israel," nán na.
50 Ay tútu nán manin ne Jesus, "Ammù
nga mangurug ka kiyà gapu ta kinagi
ku wa nammuwán taka kane masingan
taka kitu sídung natu káyu wa gígus.
May makasingan ka pikam kadaya nakas-
kasdáaw may iyán,
51 ta kurug ga masingan nu wa malùtán
lángit, ay daya anghel ne Dios, ay umúlug
da nga umunè nga mawe kiya giyán ku,
ta iyà tu nengágan da kitun ka An-anà
Tolay," nán na.

2

Tu nepaggaattáwa de Jesus ka Cana

1 Ay kane mekàlu nga algaw ka panda,
ay atán da maggaattáwa ka Cana, isa nga
íli ka Galilea. Ay uwad pe tu ina ne Jesus
kitu paggaattawán.
2 Ay naayabán pe de Jesus se datu tù-
tùgúdán na.
3 Ay kane mamminán datu mag-
gaattáwa ka bási, ay nán natu ina ne
Jesus kaggína, "Namminán da ngin ka
bási," nán na.
4 Ngamay nán ne Jesus, "Ina, akkan
mu masápul la ikagi daya kuwaan ku, ta
akkan pikam itu oras ku,*" nán na.
5 Ay tútu nán natu ina ne Jesus kadatu
asassu, "Kuwaan nu wala oray nágan na
ya ipàwa na kadakayu," nán na.
6 Ay gapu ta atán ya gagángay daya
Judyu ka mepanggap ka panagbaggu, ay
ittu tu uwad annam ma angáng kitúni nga
agdanumán da. Ay moli limma láta† ya
mayanan naya isa.
7 Ay nán ne Jesus kadatu asassu, "Pan-
nuwan nu ka danum daya angáng," nán
na. Ay tútu pinnu dada.
8 Ay se na nán kaggída, "Mangirod
kayun, ta ippan nu kitu mangiapu kídi
nga say-am," nán na. Ay ittu tu kinuwa
da.
9 Tittu datu asassu tu makammu kitu
naggayatán na, ta aggída tu nangirod kitu
danum. Akkan ammu natu mangiapu tu
naggayatán na. Ay kane maramanán na
tu danum nga nagbalin ka bási yin, ay
kirrawán na tu mangatáwa.
10 Ay nán na kaggína, "Gagángay daya
tolay nga punnán da nga ipenum ya
kamítán na bási, ay se yala iya akkan
namit nu ninglaw da ngin. May dakayu,
ay tura nu pinuddi ya kamítán na!" nán
na.
11 Ay tun nga kinuwa ne Jesus ka Cana
ka Galilea, ay ittu tu kaunaán na nangi-
passingannán na kiya ammanakabalin
na. Ay nangurug datu tù-tùgúdán na
kaggína.
12 Ay kane mabalin idi, ay nawe manin
de Jesus nga magwawági se maggiína ka
Capernaum se datu tù-tùgúdán na. Ay
nabà-bayág da kattoni.

Tu nammatálaw ne Jesus kadatu maglà-láku kitu Templo

(Mat 21:12-13; Mar 11:15-17; Luc 19:45-46)

13 Ay tagay yin tu piyasta nga Paskuwa,
ay tútu nawe ye Jesus ka Jerusalem.

* **2:4 2:4** Ya oras nga nán na kídi, ay mabalin nga tu oras nga kepassingan naya dáyaw ne Jesus nga ittu ya mangipakammu nga aggína ay An-anà ne Dios. † **2:6 2:6** Sangapúlu se siyám litru ya mayanan na isa nga láta.

14 Ay dinatang na kitu templo datu
maglà-láku kadatu bak-báka, kar-
karneru, se datu lad-ladágan, se datu
magsup-supli ka pirà.
15 Ay tútu nangalà ka issasaplit na
nga tali, ay se na pinalawán ngámin
datu maglà-láku se datu bak-báka se kar-
karneru. Ay se na nesùraán datu pirà
datu maragsupli, se na nìtolán datu tebol
da.
16 Ay se na nán kadatu tolay ya maglà-
láku ka ladágan, "Ippà nu ngámin dayán.
Akkan nu wa pagbalinan ka tindáan ya
balay ne Ama," nán na.
17 Ay tútu nadamdam datu tù-tùgúdán
na tu nesúrát kiya bàbànán ne Dios nga
nán na, "Nadakè tutu wala ya uray ku,
Dios, ta akkan mepatag ya balay mu," nán
na.

18 Ay tútu nagsaludsud datu Judyu
kaggína nga nán da, "Nágan naya
mepassingan mu kadakami nga nakas-
kasdáaw wa mangipakammu nga atán
turáy mu wa mangwa kadedi?" nán da.

19 Ay summungbát te Jesus nga nán na,
"Gabbán nu idi ya Templo, ay ipasíkád ku
kammin ki tallu walgaw," nán na.

20 Ay nán manin datu Judyu kaggína,
"Mapaanna! Ipasíkád mu wala ka tallu
walgaw, ay appát púlu se annam dagun
da nga kinuwa!" nán da.

21 Ngamay tu templo nga nán na, ay tu
baggi na kampela ngin nin.
22 Ay ittu tu gapu na nga kane lumtu
kammin ne Jesus, ay nadamdam datu tù-
tùgúdán na nga kinagi na yán. Ay ittu pe
tun tu inangngurug da kadatu kinag-kagi
na se datu nesúrát kiya bàbànán ne Dios.

23 Ay kitu kowad ne Jesus ka Jerusalem
kitu piyasta nga Paskuwa, ay adu datu
nangurug kaggína gapu kadatu nepassin-
gan na nga nakas-kasdáaw.
24 Ngamay nu e Jesus ay akkan na nga
nepiyár ya baggi na kaggída, ta ammu na
ya lammat daya ngámin tolay.
25 Akkan na nga masápul ya mangikagi
kaggína kadaya lam-lamtan da, ta ammu
na kampela ngin ngámin.

3

Tu naggumomán de Jesus se Nicodemo

1 Uwad isa nga Pariseo wa nagngágan
ka Nicodemo, nga isa nga ap-apu datu
Judyu.
2 Ay nawe ka giyán ne Jesus kitu isa nga
gabi, ay nán na kaggína, "Misturu, ammu
mi nga isa ka nga misturu wa nebon ne
Dios. Ta áwan oray iinna ya makepassin-
gan kadaya nakas-kasdáaw, nu áwan ne
Dios kaggína," nán na.
3 Ay tútu sumungbát te Jesus kaggína,
nga nán na, "Ikagì tutu wala kikaw ya
kurug. Awan oray iinna ya málà kiya
pangiturayán ne Dios nu akkan na maulis
nga meanà pikam," nán ne Jesus.
4 Ay tútu nán ne Nicodemo kaggína,
"Mapaanna ya kaulis nga keanà naya
nanàmán nin! Mabalin nád da magunag
kammin kiya sinay naya ina na, se yala
meanà manin?" nán na.
5 Ay tútu, "Ikagì kikaw ya kurug," nán
ne Jesus kaggína. "Awan ya málà kiya
pangiturayán ne Dios nu akkan na maulis
nga meanà ki danum se kiya Ispiritu ne
Dios," nán na.
6 "Ta daya meanà ki tolay, ay atán ya
kinatutolay kaggída, ay daya meanà kiya
Ispiritu, ay ya Ispiritu ne Dios ya atán
kaggída kampela ngin nin.
7 Akkan mu pagballà nu nán ku wa
masápul meanà kayu manin.
8 Ta oray nu akkan ta ammu nu ma-
paanna ya kàwaán naya meanà a maussi,
ay màwa mà a kurug. Meárig kiya bal-
báli, nga oray akkan ta ammu nu wà
naya paggayatán na se pameyaggán na,
ay magìna ta mà nga mesal-saluysoy,"
nán ne Jesus.
9 Ay tútu sinaludsud manin ne
Nicodemo, "Mapaanna ya kàwa nayán?"
nán na.
10 Ay tútu nán ne Jesus kaggína, "Inna!"
nán na. "Isa ka nga misturu kídi Israel,
ay taanna tura mu di maawátan yán ta!"
nán na.
11 "Ikagi mi lugud kadakayu ya kurug.
Kagiyan mi daya ammu mi se daya nasin-
gan mi, ngamay akkan nu mà pà-pàgan
daya ipakammu mi," nán na.

12 “Ibàbànán ku kadakayu daya mà-
màwa kídi kalawagán ni, ay akkan nuda
kur-kurugan, ay tú nád agpà in nu daya
nailangítán na mà-màwa daya ikagiyán
ku!” nán ne Jesus.
13 “Ay áwan pikam ma nakangngay ka
lángit nu di iyà ala nga nengágan da
kitun ka An-anà Tolay, ta inumbet tà a
gayát ka lángit,” nán na.
14 “May nu mapaanna tu nangngibáyug
tu Moses kitu sinan idaw kitun kitu ir-ir-
er, ay màwa pe ya kebáyug ku,” nán na,
15 “ta senu oray iinna ya mangurug
kiyà, ay mepagbiyág ke Dios ka áwan
panda,” nán ne Jesus ke Nicodemo.
16 Ata gapu kiya abay pànang nga
amminya ne Dios kadaya ngámin tolay,
ay ittu ya nidde na ya sissa nga An-anà
na, ta senu akkan na mesibna ke Dios
oray iinna nga mangurug kaggína, nu di
mepagbiyág kaggína ka áwan panda.
17 Ata akkan wayya nebon ne Dios ya
An-anà na nga magpabásul kadaya tolay,
nu di mangalà kaggída.
18 Ata akkan nin na mapabásul daya
mangurug kaggína. Ngamay daya akkan
mangurug ay bíláng napabásul da ngin,
áta akkan da nga kinurug ya sissa nga An-
anà ne Dios.
19 Ay ittu idi ya pakabasúlán da. Inum-
bet tin kiya kalawagán ya nengágan ka
Wada, may pì-piyán daya tolay ya gìbat
may iya wada, áta nadakè daya kuk-
kuwaan da.
20 Ata ngámin daya mangwa ka nadakè,
ay akkan da mawe kiya wada, ta
kalùsawan da, ta akkan da piyán nu
mepassingan daya kuk-kuwaan da nga
nadakè.
21 Ngamay daya tolay ya napiya daya
kuk-kuwaan da, ay ittu dayán daya mawe
kiya wada, ta senu mepassingan nga
umannúgut ki piyán ne Dios daya kuk-
kuwaan da.

De Jesus se tu Juan

22 Ay nawe manin de Jesus se datu tù-
tùgúdán na ka probinsiya Judea. Nag-
bayág da kannán, ta namaw-bawtisár da.
23 Ay namaw-bawtisár pe tu Juan ka
Enon nga adanni ka íli Salim, ta abay pe
tu danum na. Ay naglalbet datu tolay nga
makibawtisár kaggína,
24 ta akkan da pikam ma nebálud tu
Juan kitun.
25 Ay datu tù-tùgúdán tu Juan, ay
nakisuw-suwáy da kitu isa nga Judyu ka
mepanggap kiya gagángay da nga mag-
baggu.
26 Ay kane umbet kitu giyán tu Juan ay
nán da, “Misturu, madamdam mu tu kab-
ulun mu kitun ka panidmáng Jordan, tu
nepakammum kadakami kitun? Mamaw-
bawtisár pe yin, ay mawe ngámin daya
tolay kaggína ngin,” nán da.
27 Ay tútu summungbát tu Juan, “E
Dios sala ya makidde kiya kabailán naya
tolay,” nán na. “Daya màwa naya isa
nga tolay, ay tittu daya netudin ne Dios
kaggína.
28 Dakayu mismu tu nakagìna kitu
inangngagì nga akkan iyà ya Cristo, nga-
may nebon nà ala nge Dios nga magin-
unna nga mangipakammu kaggína,” nán
na.
29 “Ya mangatáwa ay aggína ya ka-
pannán naya meatáwa. Iyà ay ummán
nà ala kiya opun naya mangatáwa, nga
maganggam ngala nu magìna na ngin
ya kagiyan naya mangatáwa. Ay ittu
mà lugud din na maganggam mà pànang
ngin.
30 Ata aggína ya rabbang na nga meday-
dáyaw, ay iyà ay masápul la mebaba ngà
in,” nán tu Juan kadatu tù-tùgúdán na.

Ya naggayát ka lángit

31 Ay ya naggayát ka lángit, ay
ittu ya kangatuwán se naturáy kiya
ngámingámin. Ay ya gayát kídi
kalawagán ay ikalawagán kampela ngin
nin, ay se daya mà-màwa kídi kalawagán
daya makag-kagi na.
32 Kagiyan naya gayát ka lángit daya
magìna na se masingan na, ngamay bittì
daya mangurug kiya ipakammu na.
33 May daya ngámin mangurug kiya
ipakammu na, ay ittu daya magkuna nga
kurug daya kag-kagiyan ne Dios.
34 Ta tu Nebon ne Dios, ay ipakammu
na daya kag-kagiyan ne Dios ta kurug

ga nealúbu na tutu wala ya Ispiritu na
kaggína.
35 Ata ya Ama, ay pà-pàgan na ya An-
anà na. Túya ipiyár na ya ngámingámin
kaggína.
36 Ay díkod oray iinna ya mangurug
kiya An-anà, ay biyágan ne Dios ka áwan
panda. Ay daya akkan na mangurug kiya
An-anà na, ay akkan biyágan ne Dios ka
áwan panda, nu di iya angngalùsaw ne
Dios ya magun-ud da.

4

Tu naggumomán de Jesus se itu babay nga iSamaria

1 Ay nammuwán ne Jesus nga nagìna
datu Pariseo nga ad-adu win datu tolay na
se datu nabaw-bawtisarán na may datu
tolay tu Juan.
2 May ya kinur-korugán na, ay akkan na
e Jesus mismu tu mamaw-bawtisár, nu di
datu tù-tùgúdán na ngala.
3 Ay kane ammu na nga nammuwán
datu Pariseo da ngin, ay nagtálaw da ka
Judea se da magulli kammin ka Galilea.
4 Ay akkan na mabalin na di da man-
alen ka probinsiya Samaria.
5 Ay tútu dummatang da ka Sicar, isa
nga íli ka Samaria. Adanni kitúni tu lusà
natu Jacob ba nepatáwid na kitun kitu
Jose nga an-anà na.
6 Ay atán pikam pe tu bubun tu Jacob.
Ay gapu ta nonawán ne Jesus kitu nagdal-
dalen na, ay tútu nagtugaw kitu giyán tu
bubun. Ay mangalintutúgu pe yin.
7-8 Ay díkod datu tù-tùgúdán na, ay
nawe da kitu íli nga gumátang ka kanan
da.
Ay kitu likud da, ay uwad inumbet ta
magsàdu wa babay nga iSamaria. Ay nán
ne Jesus kaggína, “Uminum ta mán!” nán
na.
9 Ay sumungbát tu babay kaggína nga
nán na, “Paanna! Ay Judyu ka mà,
ay iSamaria ngà! Ay taanna tura ka
makiinum kiyà!” nán natu babay, áta
daya Judyu se daya iSamaria ay akkan da
magkakatunúsán.
10 Ay nán ne Jesus nga summungbát
kaggína, “Nu ammum kuma ngala ya
pagkallà ne Dios kikaw, se ammum kuma
pe nu iinna ngà a magáwag ka inuman
ku kikaw, ay nagáwag ka kuma pe yin ka
inuman mu kiyà, ay niddán taka kuma
ngin ka danum ma mamagbiyág,” nán ne
Jesus.
11 Ay tútu nán natu babay kaggína,
“Apu, áwan mu mà a ikkikirod, ay adal-
lam idi ya bubun. Kawà na lugud ya pan-
galakkám kiya mamagbiyág ga danum?”
nán na.
12 “Natù-turáy ka kadi may tu Jacob
nga apu-apu mi? Aggína tu nangipatáwid
kadakami kídi ya bubun nga agsàduwán
na kitun se datu annánà na ka inuman da
se datu áyam na,” nán tu babay.
13 Ay tútu nán ne Jesus nga sum-
mungbát, “Ngámin daya uminum kídi ya
danum, ay mawwaw da kammin,
14 ngamay daya uminum kiya danum
ma idde ku, ay akkan da magasikkinum
min. Ata ya danum ma idde ku, ay
magbalin ka ummán ka gabbuwà kiya
unag da nga mamiyág kaggída ka áwan
panda,” nán na.
15 Ay tútu nán natu babay kaggína,
“Apu, iddán nà mán lugud kiyán na
danum, ta senu akkan nà in na maga-
sikkinum, sen akkan nà pe yin um-umbet
kídi nga magsàdu,” nán na.
16 Ay tútu nán ne Jesus kaggína, “Mawe
mu ayabán ya atáwam,” nán na.
17 Ay nán tu babay, “Awan ku mà
atáwa,” nán na. Ay tútu nán ne Jesus
kaggína, “Kurug ya nán mu wa áwan mu
atáwa,
18 áta namillimma ka ngin na naki-
atáwa. Ay oray ya laláki nga atáwam kídi
yin, ay akkan mu wa kurug ga atáwa. Ay
díkod kurug mà ya nán mu,” nán na.
19 Ay nán natu babay, “Apu, ammù nga
isa ka nga pagbàbànánan ne Dios,” nán
na.
20 Ay nán pikam tu babay, “Datu apu-
apu mi, ay idi ya bantay tu pagday-
dayáwan da ke Dios kitun, ngamay
dakayu wa Judyu, ay rán nu nán na tittu
Jerusalem ya mabalin pagday-dayáwan
ke Dios?” nán na.
21 Ay tútu nán ne Jesus kitu babay,
“Kurugam idi ya kagiyan ku kikaw nga

tagay yin ya oras nga akkan nala kídi ya
bantay onu kannán Jerusalem ya pagday-
dayáwan daya tolay ke Dios nga Ama.
22-24 Ata umbet ya oras nga daya ku-
rug magday-dáyaw ke Ama ay mepalam-
lammat ya agday-dáyaw ta kaggína, ta
ittu ya kurug ga panagday-dáyaw. Túyán
ya piyán naya Ama ku nga agdáyaw.
Akkan masingan nge Dios, ay díkod
masápul la mepalam-lammat ya agdáyaw
ta, ta ittu ya kurug ga agdáyaw kaggína.
Dakayu wa iSamaria, ay akkan nu am-
ammu we Dios nga day-dayáwan nu,
may nu dakami, ay ammu mi, áta ya
marammiyág, ay neanà a Judyu," nán ne
Jesus.
25 Ay tútu nán tu babay kaggína,
"Ammù a umbet ya Misáya nga nengágan
ka Cristo. Ay nu umbet, ay ikagi na
kadàtada ya ngámingámin nin," nán na.
26 Ay tútu nán ne Jesus, "Iyà a mak-
ibàbànán kikaw, ay iyà tunin," nán na.
27 Ay ittu pe yin tu nelalbet datu tù-
tùgúdán na, ay pinagballà da, ta tura
makibàbànán ki isa nga babay. Nga-
may áwan kaggída tu nakasaludsud kitu
babay nu nágan natu masápul na. Ay
áwan pe kaggída tu nakakuna ke Jesus ka,
"Tura ka makiamomán kaggína?"
28 Ay nebansi yala natu babay tu amutu
na, se yala nawe kitu íli, ay se na nán
kadatu tolay,
29 "Umbet kayu, ta we nu sinnan
ya tolay ya nangikagi kiyà kadaya
ngámingámin na kinuw-kuwà. Akkan
nád ittu idi ya Cristo," nán na.
30 Ay tútu datu tolay kitu íli, ay
nagkakáwe da kitu giyán ne Jesus.
31 Ay kitu likud natu babay nga nawe
kitu íli, ay nán datu tù-tùgúdán ne Jesus,
"Misturu, mangán nin!" nán da.
32 Ngamay nán na, "Atán akakkanan
ku kampela ngin nin na akkan nu am-
ammu," nán na kaggída.
33 Ay díkod tú win tu nagpipinnamutù
datu tù-tùgúdán na. "Nágan nád naya
nangidde ka kanan na?" nán da.
34 Ay tútu nán ne Jesus kaggída, "Ya
bátug akakkanan ku, ay ya angngikurug
ku kadaya piyán naya nangibon kiyà, se
iya agtungpál ku kadaya ipàwa na."
35 Ay se na nán manin, "Ay oray nu
nán nu wa appát búlán pikam se yala
nga aggagáni, ay ikagì ala kadakayu wa
kappiyánan nu sin-sinnan daya tolay ya
maglalbet, ta meárig da kadaya akko-
manán nga nalútu win, nga annung da
pe yin ya ganiyan.
36 Ay maganggam daya árig ga maggáni
kadayán, ta makasuwà da ka mangurug
kiyà a biyágan ku ka áwan panda. Ay
mepaganggam pe tu árig nagtugnu kitu
maggáni, ta nepakammu na tu bàbànán
kaggída.
37 Ay díkod mammuwán na makurug
tu makag-kagi nga nán na nga, 'Ya mag-
tugnu, ay sabáli kiya maggáni,'
38 ta dakayu, ay pagganiyan takayu ka-
daya akkan nu wayya nga nagpasiyaán,
ta sabáli tu árig nagtugnu, ay dakayu win
da árig maggáni," nán ne Jesus.
39 Ay díkod gapu kitu inangngagi
natu babay kadatu kinag-kagi ne Jesus
kaggína, ay adu datu nangurug ke Jesus
kadatu iSamaria kitúni nga íli.
40 Ay kane makadatang datu tolay kitu
giyán ne Jesus, ay ginápút da pikam. Ay
díkod nakaduwa pikam.
41 Ay tútu adu manin datu nangurug
kadatu netù-tùgud ne Jesus.
42 Ay tútu nán datu tolay kitu babay
nga, "Akkan nala nga gapu kitu ki-
nagim ya inangngurug mi, áta mismu
nga dakami tutu wala ya nakagìna kadatu
kag-kagiyan na, ay díkod ammu mi nga
aggína ya kurug ga nebon nga mamiyág
kadàtada ngámin na tolay," nán da.

Tu nammabílag ne Jesus kitu an-anà natu ap-apu

43 Kane makaduwa nge Jesus ka
Samaria, ay nawe yin ka probinsiya
Galilea.
44 Nán ne Jesus kitun na akkan na
maday-dáyaw daya pagbàbànánan ne
Dios kadaya íli da kampela ngin nin.
45 Ay kane makadatang kadatu
duddúma nga íli ka Galilea, ay inanggam
datu umíli, ta nasingan da ngin ngámin

datu kinuw-kuwa na kitu nepappan da
nga nakipiyasta ka Jerusalem.
46 Ay nawe manin ne Jesus ka Cana, isa
nga íli ka probinsiya Galilea, tu íli nga
namagbalinán na kitu danum ka básІ. Ay
ka íli Capernaum, ay uwad magtakit ta
laláki nga an-anà naya isa nga ap-apu ki
gubirnu.
47 Ay kane magìna natu ap-apu nga atán
ne Jesus sin ka Galilea nga naggayát ka
Judea, ay nawe ya makim-imallà kaggína
nga umang kuma ka Capernaum, ta we
na kuma pabilgan tu an-anà na nga mag-
immamátay.
48 May nán ne Jesus kaggína, “Tura
kayu akkan mangurug kiyà ta, nu áwan
na mepassingan kadakayu nga nakas-
kasdáaw!” nán na.
49 Ay summungbát tu ap-apu nga nán
na, “Apu, kalakkán nà agpà, ta mawe ta
ki di na pikam katay natu an-anà ku,” nán
na.
50 Ay díkod nán ne Jesus kaggína,
“Mawe ka ngin, ta bumílag tu an-anà mu
win,” nán na.
Ay kinurug natu ap-apu tu kinagi ne
Jesus, ay tútu nawe yin.
51 Ay kitu láwa na nga kowad kam natu
ap-apu kitu dad-dalenán, ay nesabat na
ngin datu asassu na. Ay nekagi da nga
nabílag gin tu an-anà na.
52 Ay tútu sinaludsud na nu kannun-
gay natu inanggayát natu an-anà na nga
bummílag. Ay nán da, “Kitu balin
agpapásu kagedamen tu nekippà natu
dagáng na,” nán da.
53 Ay tútu nadamdam natu ap-apu nga
ittu pe tun tu oras natu inangngagi ne
Jesus kaggína nga nán na nga, “Bumílag
tu an-anà mu win,” nán na. Ay ittu pe
yin tu inangngurug da ngámin nin na
tangabalay.
54 Ay díkod tú idi nga kinuwa ne Jesus
ka Galilea kane gayát ka Judea, ay ittu
ya mekàduwa nga nakas-kasdáaw wa
kinuwa na.

5

Tu nammabílag ne Jesus kitu tolay kitu agdidigútán

1 Ay se yala nga nawe ye Jesus ka
Jerusalem nga nakipiyasta ta piyasta da
nga Judyu.
2 Ay ka Jerusalem, kitu adanni kitu
nengágan ka dad-dalenán daya karneru,
ay uwad pe tu agdidigútán na pisung nga
nengágan da ka Betsata kiya Hebreo nga
aggúni. Napalebután ka limma nga baw-
bawi
3 nga aggid-iddaán daya kúláp se daya
pílay se daya magdapepe, ta pagin-
indaggán da kiya isasgi natu danum.
4 Ata nu duddúma, ay umbet kanu
ya isa nga anghel ne Apu Dios kitúni
nga agdidigútán, ta pasgiyan na kanu tu
danum. Ay ya munna nga sumarub kitu
danum nu sumgi, ay maagásan ki oray
nágan na nga sinakit.
5 Ay uwad pe kadatun ya isa nga laláki
nga tallu púlu se walu dagun na ngin na
magtakit.
6 Ay kane masingan nala ne Jesus tu
tolay, ay nammuwán na ngin na nabayág
gin na nepipidda kitúni. Ay nán na
kaggína, “Piyán mu ya bumílag?” nán
na.
7 Ay summungbát tu tolay nga nán
na, “Apu, áwan mà mangipisù kiyà kiya
danum nu sumgi. Ay akkan nà pe ya
makapsil kadaya duddúma,” nán na.
8 Ay tútu nán ne Jesus kaggína,
“Bumángun ka ngin, se mu alà ya abà mu,
se ka la manalen,” nán na.
9 Ay dágus sala nga bummílag kurug
gin tu tolay. Ay inalà na tu abà na, ay
se manalen nin. Ay tu nekàwa nedi, ay
Sabado nga ittu tu algaw wa aggiimáng
da.
10 Ay ittu tu gapu na nga nán datu ap-
apu datu Judyu kitu tolay ya napabílag,
“Sabado ide na. Kannaw nga agtuwam
ya abà mu,” nán da.
11 Ngamay sinungbátan nada nga nán
na, “Tu tolay nga namabílag kiyà ay nán
na kiyà, ‘Alà mu ya abà mu, se ka la
manalen,’ nán na kiyà,” nán na.
12 Ay díkod sinaludsud da kaggína,
“Iinna nga tolay ya nagpálà kikaw kiya
abà mu se namadalen kikaw?” nán da.

13 Ngamay akkan am-ammu natu tolay
nu iinna tu namabílag kaggína, ta nelin-
gad de Jesus sin kadatu adu wa tolay ta
nawe yin.
14 Akkan nabayág, ay nasingan ne Jesus
tu tolay kitu templo, ay nán na kaggína,
“Nabílag ka kurug gin! May akkan ka
magbásul lin, ta get nu nasà-samnga ngin
ya màwa manin kikaw,” nán na.
15 Ay nawe yin tu tolay, ay se na we
ibàbànán kadatu ap-apu datu Judyu nga
e Jesus tu namabílag kaggína.
16 Ay ittu win tu inangngagúra da ngin
kaggína, ta Sabado tu namabílag na kitu
tolay.
17 Ay tútu summungbát te Jesus
kaggída, “Awan laát naya Amà a
magubra, ay ummán nà pe,” nán na.
18 Ay ittu win tu naturun nin tu aggasip-
patay da kaggína, akkan nala gapu kitu
inangwa na kitu kannaw kitu Sabado, nu
di itu angngipáda na pe kiya baggi na ke
Dios kitu nangngagi na nga Ama na nge
Dios.

Ya turáy naya An-anà ne Dios

19 Ay nán pe ne Jesus kadatu ap-apu
datu Judyu, “Ikagì kadakayu ya kurug.
Iyà nga An-anà, ay áwan ku wa mabalin
na kuwaan kampela ngin nin. Tittu daya
masingan ku nga kuk-kuwaan naya Amà,
áta oray nágan naya kuwaan naya Amà,
ay ittu pe ya taldan ku wa An-anà na.
20 Ata ya Amà, ay pà-pàgan nà nga
An-anà na, ay túya ipassingan na kiyà
ngámin daya kuk-kuwaan na. Ay nakas-
kasdáaw pikam daya pepassingan na kiyà
kadakayu, ta senu masdaáwan kayu,”
nán na.
21 “Ata nu mapaanna ya ammaltu naya
Amà kadaya natay, ay ummán pe kiyán ya
ammiyág ku wa An-anà na kadaya piyán
ku biyágan,” nán na.
22 “Ay ya Amà, ay akkan aggína ya man-
gukum kadaya tolay, ta netudin na kiyà
ngámin ya mangukum kadaya ngámin
tolay,
23 ta senu dayáwan dà ngámin, ummán
kiya agdáyaw da kiya Amà. Ay ya akkan
na magdáyaw kiyà nga An-anà na, ay
akkan na pe ya dayáwan ya Amà nga ittu
ya nangibon kiyà,” nán ne Jesus.
24 Ay se na nán pikam, “Gìnán nu kod
ya kagiyan ku. Nu iinna kadakayu ya
manggìna kiya kagiyan ku se mangurug
kiya nangibon kiyà, ay biyágan ne Dios
ka áwan panda. Ay akkan pabasúlan ne
Dios sin, se akkan pe mesibna kaggína
ngin, ta bíláng nálà in kiya pakabiyágan
na ka áwan panda,” nán na.
25 “Ay ikagì kadakayu ya kurug.
Ngámin tolay, ay árig da ya natay, ta
sumibna da ke Dios. May kídi yin, oray
nu iinna nga manggìna se mangurug kiyà
a An-anà ne Dios, ay mabiyág ka áwan
panda.
26 Ata ya Amà ya makidde ka biyág,
ay ittu ya gapu na nga niddán nà ka
pannakabalin ku nga mangidde pe ka
biyág.
27 Ay nidde na pe ngámin kiyà ya turáy
ya mangukum, áta iyà tu nengágan da
kitun ka An-anà Tolay,” nán na.
28 “Akkan nu wa pagballà ya kagiyan
ku, nga umbet ya oras nga ngámin daya
atán kiya lúbù da, ay magìna da ya únì.
29 Ay lumawán da kadaya netamnán
da. Ay lumtu se mabiyág ka áwan panda
datu namáru wa tolay. Ay datu nadakè
a tolay, ay lumtu da nga mapánis gapu
kadatu kinuw-kuwa da nga nadakè,” nán
ne Jesus.
30 “Nu iyà kampela la ngin nin, ay áwan
ku màwa. Nu mangukum mà, ay yán nala
nga uray ne Dios ya kuwaan ku. Ay ittu
ya gapu na nga áwan ku pagdudúmán
kiya angngukum ku. Akkan daya piyán
ku kampela ngin nin na kuwaan daya
kuwaan ku nu di daya piyán naya nan-
gibon kiyà,” nán ne Jesus.

Daya mangipakammu ke Jesus

31 “Ay nu iyà kampela ngin ya mangi-
pakammu kadaya mepanggap kiyà, ay
akkan na makurug daya kag-kagiyan ku,”
nán ne Jesus.
32 “Ya Amà ya mangipakammu ka-
daya mepanggap kiyà. Ay ammù a ku-
rug ngámin daya kagiyan na mepanggap
kiyà,” nán na.

33 “Nangibon kayu pe ka mawe
manggìna kitu Juan nga ittu tu nagikagi
kadatu ngámingámin na kurug mepang-
gap kiyà.
34 Akkan ku nán yán ta kasapúlán ku
ya tolay nga mangikagi kadaya kurug
mepanggap kiyà. May ipadamdam ku
wala datu kinag-kagi natu Juan, ta senu
mangurug kayu kiyà, ay túya biyágan
takayu,” nán na.
35 “Ay tu Juan, ay árig na ya dílág ga
gumatang se mangwada. Ay nakar-karu
wala tu nagganggam nu kitu inangwada
na kadakayu.
36 Ngamay atán da pikam ma napì-
piya ngam datu kinag-kagi natu Juan
na pakammuwán nu kiya kinur-korugán
mepanggap kiyà. Ata daya nakas-
kasdáaw wa ipà-pàwa naya Amà kiyà, ay
tú dayán daya mangipassingan na iyà ya
kurug ga nebon ne Dios nga Amà.
37 Ay ya Amà a nangibon kiyà, ay aggína
mismu ya nangipakammu kiyà. May
áwan nu wa magìna ki úni na se áwan
nu masingan kaggína,
38 ta akkan nu wa ikur-kurug ya
bàbànán na, ay se akkan nu kur-kurugan
nga iyà tu nebon na.
39 Magbas-básа kayu peyang kadatu
nesur-súrát ta bàbànán ne Dios, ta dálin
nu nu ittu daya pakabiyágan nu peyang
ka áwan panda. Ittu mà lugud dayán
daya mangipakammu kadaya mepanggap
kiyà.
40 May oray pe yin nu mapakuna, ay
tura kayu maddi mangurug kiyà, ta senu
biyágan takayu!” nán ne Jesus.
41 “Akkan ku ittu sap-sapúlan ya agday-
dáyaw daya tolay kiyà,
42 may ammù a daya duddúma
kadakayu, ay áwan nu wa ammatag
kurug ke Dios,” nán na,
43 “ta oray inumbet tà a nebon naya
Amà, ay akkan dà a kur-kurugan. May
nu atán umbet ta magmasírib, oray akkan
nebon naya Amà, ay tura mán kammin na
ittu yán ya pà-pàgan nu!
44 Magpipinnadáyaw kayu nga
napádapáda, ay ilingling nu win ya
ammatag naya sissa nga Dios kadakayu,”
nán na. “Ay mapaanna lugud din ya
angngurug nu kiya ummán kiyán!” nán
na.
45 “Ay akkan nu nán na iyà ya mag-
pabásul kadakayu kiya àráng naya Amà.
Ta tu Moses, ay aggína ya magpabásul
kadakayu nu isa ngalgaw. Ta mag-
innanáma kayu kiya angngalà ne Dios
kadakayu gapu kiya amìkurug nu kadaya
sur-súrát tu Moses, may akkan nu mà
kurug ga kur-kurugan datun.
46 Ata nu kurug tutu wala ya angngurug
nu kadatu sur-súrát na, ay kurugan dà
kuma pe, áta ittu datu nangisurátan tu
Moses kadaya mepanggap kiyà.
47 Ay nu akkan nu kurugan datu nesur-
súrát tu Moses, ay mapaanna lugud pe ya
angngurug nu kadaya kag-kagiyan ku!”
nán ne Jesus.

6

Tu nammangán ne Jesus kadatu limma ríbu wa tolay

(Mat 14:13-21; Mar 6:30-44; Luc 9:10-17)

1 Ay kane isa ngalgaw, ay nagbatta de
Jesus se datu tù-tùgúdán na kitu abay ya
pisung ka Galilea nga nengágan da ka
Tiberias.
2 Ay kummíwid datu adu wa tolay
kaggída, ta nasingan da datu nakas-
kasdáaw wa inangngágas ne Jesus kadatu
magtatakit.
3 Ay nanùdu de Jesus nga nawe kitu
otun tu bantay se da la nagtutúgaw.
4 Ay pad-padaldallan da pe yin tu
Paskuwa nga piyasta da nga Judyu.
5 Ay kane din na malágib ne Jesus datu
adu tutu wala nga tolay nga umbet kitu
giyán na, ay nán na ke Felipe, “Kawà na
nád ya pangalakkán tada ka umanáy ya
sinápay nga ipakkán tada kadayán,” nán
na.
6 Ay nán na ngala tun ka pagsisímán na
ke Felipe áta napadán na nga ammu win
tu kuwaan na.
7 Ay summungbát te Felipe, “Oray
suwildu na isa tolay ki makadagun ya
igátang tada ka sinápay ka kanan dayán,
ay akkan na makaanáy,” nán na.

8 Ay tútu nán ne Andres nga isa kadatu
tù-tùgúdán na nga wagi ne Simon Pedro,
9 "Atán isa nga bag-bagu kídi ya nag-
pakkal ka limma bukal nga sinápay se
duwa ngabgi ya sissida. Ngamay umanáy
nád, kiya ummán kídi ya kaadu wa
tolay!" nán na.
10 Ay tútu nán ne Jesus kaggída, "Pagtu-
gawan nu daya tolay," nán na. Ay díkod
pinagtugaw da ngámin datu tolay kitu
nalawág ga kakadtán, ay limma ríbu tu
dágudágup datu lalláki ngala.
11 Ay se yala inalà ne Jesus datu sinápay,
ay se ya nagiyáman ke Dios, se na nekípát
kadatu tolay. Ay páda na pe tu kinuwa na
kadatu sissida. Ay niddán nada sigun kitu
masápul da.
12 Ay kane mabtug da ngámin nin, ay
pinaùnud ne Jesus ngámin tu bunna datu
tolay kadatu tù-tùgúdán na, ta senu áwan
na madadál.
13 Ay tu naùnud da nga bunna kitu
limma nga sinápay, ay sangapúlu se duwa
nga baki.
14 Ay kane masingan datu tolay kattoni
tu nakas-kasdáaw wa kinuwa ne Jesus, ay
nán da, "Aggína kurug tu pagbàbànánan
ne Dios nga ibon na kídi kalawagán," nán
da
15 Ay kane mammuwán ne Jesus nga
piyán datu tolay yin na pilítan na pagbali-
nan ka ári da, ay naglim-límut ta nawe, se
la manùdu kitu bantay nga nagas-asissa.

Tu inannalen ne Jesus kitu útun danum (Mat 14:22-23; Mar 6:45-52)

16 Ay kane gumídagídám min, ay
tinumpát datu tù-tùgúdán ne Jesus kitu
abay ya pisung.
17 Ay dummúlay da nga nawe ka Ca-
pernaum. Ay nagì-gìbat tin, may áwan
pikam me Jesus kitu giyán da.
18 Kaggída nga magbatta, ay turán nala
nga nagdaggat tu báli kitu pisung, ay
dummadakkal pe datu bal-balnag.
19 Ay kane moli limma onu annam
kilumitru tu kadayyu da ngin kitu dappit,
ay nasingan da nge Jesus nga magdal-
dalen kitu útun tu danum nga mameyag
kitu biray da. Ay nagansing da tutu wala.
20 Ngamay nán ne Jesus kaggída,
"Akkan kayu wa magansing, ta iyà kam
ide," nán na kaggída.
21 Ay tútu naganggam da nga nangi-
takay kaggína kitu biray, ay tútu nakaru
da ngin na dummatang kitu kapannán da.

Jesus ya árig akakkanan na mamag-biyág

22-23 Ay díkod kane kaláwa ngin, ay
adu pikam datu tolay kitu nagkararágan
ne Apu Jesus se kitu nanganán da ka
sinápay. Ay dalínán da nu uwad kam
me Jesus, áta sissa tu ammu da nga biray
ya nagbattanán datu tù-tùgúdán na, ay
áwan da nga nasingan na nepagbatta ke
Jesus kaggída, ta pab-pabeg da kampela
ngin nin. Ay uwad da pe ya biray ya
naggayát ka íli Tiberias nga dummung
kitúni.
24 Ay kane masingan datu tolay ya áwan
ne Jesus se datu tù-tùgúdán na ngin, ay
nagbiray da pe ya nawe nagsápul ke Jesus
ka Capernaum.
25 Ay kane masmà datu tolay ye Jesus
ka dammáng, ay sinaludsud da kaggína,
"Misturu, kannungay naya nedaddatang
mu kanedi," nán da.
26 Ngamay nán ne Jesus nga sum-
mungbát, "Kagiyan ku kadakayu ya ku-
rug na. Iyà ya sap-sapúlan nu gapu
ta nabtug kayu kitu sinápay nga akkan
gapu kitu inakasingan nu kadatu nakas-
kasdáaw wa kinuw-kuwà," nán na.
27 "Akkan kayu wa makiránud kadaya
akakkanan na madadál, nu di kuma
nga kadaya akkan madadál la akakkanan
na mamiyág kadakayu ka áwan panda.
Ay iyà ya makidde kadakayu kiyán na
akakkanan, ta nepakammu ne Dios nga
Amà nga iyà ya pakammuwan na ka-
dayán, ta iyà tu nengágan da kitun ka An-
anà Tolay," nán na.
28 Ay tútu nagsaludsud da kaggína,
"Nágan daya masápul la kuwaan mi, ta
senu màwa mi daya ipàwa ne Dios," nán
da.
29 Ay nán ne Jesus nga summungbát
kaggída, "Tú idi ya piyán ne Dios nga
ipàwa kadakayu: Kurugan dà, ta iyà ya
nebon na," nán na.

30 Ay tútu nán da kaggína, “Nágan
lugud daya mepassingan mu wa nakas-
kasdáaw kadakami, ta senu kurugan
mika?” nán da. “Ay nágan pe daya
màwám?” nán da.
31 “Datu apuapu tada ay nangán da ka
akakkanan na nengágan ka mána kitu ir-
ir-er, áta nán natu nesúrát nga, ‘Pinangán
nada ka akakkanan na gayát ka lángit,’
nán natu nesúrát,” nán da.
32 Ay nán manin ne Jesus kaggída,
“Ikagì kadakayu ya kurug, akkan wayya
nga tu Moses tu nangidde kadatu apuapu
nu ka akakkanan na gayát ka lángit, nu
di iya Amà. Ay aggína pe yin ya makidde
kadakayu kiya kurug ga akakkanan na
gayát ka lángit.
33 Ata ya akakkanan na midde ne Dios
nga gayát ka lángit, ay ittu ya inumbet ta
mamiyág kadaya tolay,” nán na.
34 Ay tútu nán da ngin kaggína, “Apu,
iddán nakami mán lugud peyang ngin
kiya ummán kiyán na akakkanan,” nán
da.
35 Ay tútu nán ne Jesus kaggída, “Iyà
ya árig ga akakkanan na mamagbiyág.
Oray iinna ya makiapu kiyà, ay árig
akkan nin mabisin, ay se oray iinna ya
mangurug kiyà, ay árig akkan pe yin na
magasikkinum,” nán na kaggída.
36 “Ngamay nán ku mà kammala
kadakayu win kitun nga oray nu nasingan
dà in, ay di dà mà pikam kurugan,” nán
na.
37 “Ngamay daya ngámin na ipakin-
kuwa naya Amà kiyà, ay ittu dayán daya
umbet kiyà, ay ngámin dayán na umbet
kiyà, ay akkan kuda wayya pataláwan.
38 Ata akkan nà wayya nga inumbet
kídi kalawagán nga gayát ka lángit nga
mangwa kampela ngin nin kadaya piyán
ku, nu di daya piyán kampela ngin nin
naya nangibon kiyà,” nán na.
39 “Ay ya piyán na, ay áwan ku wa
mewágà kadaya nepakin-kuwa na kiyà,
nu di kuda nga paltuwan kammin kiya
kamuddiyánan na algaw.
40 Ya piyán kurug naya Amà, ay
biyágan ku peyang ka áwan panda daya
ngámingámin na makammu se mangu-
rug kiyà a An-anà na, ay se paltuwan
kuda kammin pe kiya kamuddiyánan na
algaw,” nán ne Jesus.
41 Ay gapu kitu inangnguna na nga
aggína ya akakkanan na mamagbiyág ga
inumbet gayát ka lángit, ay ittu tu nang-
gayatán datu Judyu wa magur-urímam
nga nán da,
42 “Di mà e Jesus yán nga an-anà de
Jose se Maria? Ay am-ammu tada mà
dayán!” nán da. “Ay taanna tura na nán
nga inumbet nga gayát ka lángit!” nán
da.
43 Ay tútu nán ne Jesus kaggída, “Akkan
kayu magur-urímam,” nán na.
44 “Awan ya umbet makiapu kiyà nu
akkan ya Amà a nangibon kiyà ya
mangayáb kaggína, ay paltuwan ku se
biyágan ku kiya kamuddiyánan na al-
gaw,” nán na.
45 “Ata atán tu nesúrát datu
pagbàbànánan ne Dios kitun nga nán
na, ‘Ngámin tolay ay tùgúdán ne Dios
da,’ nán da. Ay ngámin lugud daya
natùgúdán naya Amà, ay ittu dayán daya
umbet kiyà.
46 Ngamay akkan ku wa nán na atán
nakasingan ke Ama, áta iyà ala nga An-
anà ne Dios ya nakasingan kaggína.
47 Kagiyan ku kadakayu nga, oray iinna
ya mangurug kiyà, ay biyágan ne Dios ka
áwan panda.
48 Ta iyà ya akakkanan na mamagbiyág.
49 Datu apuapu nu, oray nangán da kitu
akakkanan na nengágan ka mána kitu ir-
ir-er, ay natay da kammala.
50 Ngamay ya mangán kiya árig
akakkanan na gayát ka lángit, ay akkan
nin na mataatay.
51 Ay iyà ya mamagbiyág ga akakkanan
na naggayát ka lángit. Ay oray iinna ya
makakkán kídi ya akakkanan, ay mag-
biyág ka áwan panda. Ay ya baggì ya
akakkanan na idde ku. Idde ku la, ta senu
mabiyág daya tolay,” nán na.
52 Ay díkod ittu win tu nagsuw-suwáy
datu Judyu, ta, “Paannán nád nayán
na tolay ya mangipakkán kiya baggi na
kadàtada?” nán datu duddúma.
53 Ay díkod, tútu nán manin ne Jesus
kaggída, “Gìnán nu idi ya kagiyan ku
kadakayu. Nu akkan kayu mangán kiya

baggi naya nengágan da kitun ka An-anà
Tolay se uminum kiya dága na, ay kurug
ga akkan kayu wa mabiyág.
54 Ata ya mangán kiya baggì se uminum
kiya dágà, ay biyágan ne Dios ka áwan
panda, ay paltuwan ku kammin nu iya
kamuddiyánan na algaw," nán ne Jesus.
55 "Ata ya baggi ku, ay kurug ga
akakkanan, se ya dágà, ay kurug ga ì-
inuman," nán na.
56 "Ay ya mangán kiya baggi ku se
iya uminum kiya dágà, ay umannúgut
peyang ngin kiyà. Ay iyà, ay atán nà
peyang pe yin kaggína," nán na.
57 "Ta marammiyág ya Amà a nangibon
kiyà, ay túya marammiyág gà pe ya
ummán kaggína. Ay díkod ya mangán
kiyà, ay mabiyág pe, áta biyágan ku,"
nán na. "Mabiyág gà gapu ke Amà nga
sibbiyág nga nangibon kiyà. Ay ummán
pe oray iinna ya mangán kiyà ay mabiyág
pe gapu kiyà.
58 Ta iyà ya kurug ga akakkanan na
naggayát ka lángit, nga akkan ummán
kitu mána nga oray kinnán datu apuapu
tada, ay natay da kammala. Ngamay ya
mangán kídi nga akakkanan, ay mabiyág
ka áwan panda," nán na.
59 Ay ittu ngámin dedi datu nesur-súru
ne Jesus kitu sinagoga ka Capernaum.

Daya bàbànán nga pakabiyágan ka áwan panda

60 Ay kane magìna datu tolay tu kinag-
kagi na, ay adu kaggída tu nagkuna
nga, "Akkan ta kid maawátan daya kag-
kagiyan na, ay se áwan kid da mangurug
kadayán," nán da.
61 Ngamay ammu ne Jesus nga lùsawan
datu tolay na tu kinagi na, ay túta nán na
kaggída, "Nadakè ya uray nu gapu la kitu
kinagì?" nán na.
62 "Ay tú nád agpà in, nu tura dà ala
nga sisínán na nengágan da kitun ka
An-anà Tolay nga magulli kammin kitu
naggayatán ku!" nán na.
63 "Ya Ispiritu ne Dios sala ya makidde
kiya kurug ga pakabiyágan nu, ay daya
tolay yala ay áwan da nga mabà-baal
ka panggap kiyán. Ay datu nekag-kagì
kadakayu, ay gayát da kiya Ispiritu ne
Dios, ay ittu dayán daya pakabiyágan nu,
nu kurugan nu," nán na.
64 "May atán da kadakayu ya akkan
mangurug," nán ne Jesus, áta napadán na
ammu na datu akkan mangurug kaggína,
se ammu na pe tu mamatiliw kaggína
kadatu kumalínga kaggína.
65 Ay netul-túluy na nga nán na, "Ittu
ya gapu naya nangngikagì kadakayu nga
áwan umbet kiyà nu akkan ittu pe ya
piyán naya Amà," nán na.
66 Ay ittu win tu adu kadatu tolay na tu
nagtatálaw, ay se akkan da ngin na nebul-
bulun kaggína.
67 Ay túta nán ne Jesus pe yin kadatu
sangapúlu se duwa nga tù-tùgúdán na,
"Ay dakayu, piyán nu nád pe yin ya
magtálaw?" nán na.
68 Ay túta summungbát te Simon Pedro,
"Apu, iina nád pikam mala ya sabáli
kapannán mi, ay ikaw wala ya makekagi
kadaya pakabiyágan mi ka áwan panda?"
nán na.
69 "Ay ittu ya inangngurug mi, áta
nammuwán mi yin na ikaw ya An-anà ne
Dios," nán ne Pedro kaggína.
70 Ay summungbát manin ne Jesus
kaggína nga nán na, "Iyà ya nagpíli
kadakayu wa sangapúlu se duwa, may
atán isa kadakayu nga nasairuwán," nán
na.
71 Ay tu Judas nga an-anà ne Simon
Iscariote tu nán na, áta aggína ya ma-
matiliw kaggína, oray isa kam pe kadatu
sangapúlu se duwa nga tù-tùgúdán na.

7

Nge Jesus se datu wawwági na

1 Ay kane din na màmud ne Jesus nga
asippatayan datu ap-apu datu Judyu ka
Jerusalem, ay akkan nala ngin na nawe
ka probinsiya Judea. Nagdàdàdà ala ka
probinsiya Galilea.
2 Ay tagay pe yin tu piyasta datu Judyu
nga nengágan da ka Piyasta Baw-bawi.*
3 Ay datu wawwági ne Jesus, ay nán da
kaggína, "Magtálaw ka ngin kídi Galilea,
ta mawe ka ka Judea, ta senu masingan

* **7:2 7:2** Onu "Piyasta Tabernákulu."

pe daya tolay mu kannán daya nakas-
kasdáaw wa kuk-kuwaan mu," nán da.
4 "Ata nu piyán mu nga magdin-
dinnámag ka, ay akkan ka kuma ku-
mudud kídi bittì a íli. Mawe ka ka-
daya abay ya íli, ta senu mammuwán
ngámin daya tolay daya nakas-kasdáaw
wa kuk-kuwaan mu. Túya napiya nu
mepakammu kiya ngámin kalawagán,"
nán da.
5 Ata oray datu wawwági ne Jesus, ay
akkan da nangurug kaggína.
6 Ay tútu nán ne Jesus kaggída, "Akkan
pikam ma ittu ya wè agpassingan ka
Jerusalem. Napiya kadakayu, ta panda
ngala," nán na,
7 "ta áwan mangagúra kadakayu kídi
ya kalawagán. Ngamay nu iyà, ay
kaguráan dà, gapu kiya angngagì kaggída
nga nadakè daya kuk-kuwaan da," nán
na.
8 "Dakayu wala ya mawe makipiyasta,
ta akkan nà pikam ma makakíwid, áta
akkan pikam ittu idi ya agpakammù tutu
wala," nán na kadatu wawwági na.
9 Ay tútu nagbabansi pikam ka Galilea.

Tu nipappan ne Jesus kitu Piyasta Baw-bawi

10 Ay kane likud datu wawwági ne Jesus
nga nawe nakipiyasta, ay naglim-límut pe
yin na gummunud kaggída nga nawe ka
Jerusalem.
11 Ay datu ap-apu datu Judyu, ay sap-
sapúlan da nge Jesus kitu pagpipiyastaán,
"Kawà nád tu giyán na," nán da.
12 Ay díkod datu adu wa tolay ka
Jerusalem, ay adu datu kag-kagiyan da ka
panggap ke Jesus. Ay nán datu duddúma,
"Namáru tun na tolay," nán da. May datu
duddúma, ay, "Akkan," nán da, "ta ial-
alílaw na daya tolay," nán da.
13 Ngamay near-aratát da ngala datu
kag-kagiyan da, ta magansing da kadatu
ap-apu datu Judyu.
14 Ay kane tagay yin magábà tu piyasta
ngin, ay nawe ye Jesus nga nagtùgud kitu
Templo.
15 Ay nasdaáwan pànang datu Judyu
nga nán da, "Nágan nád naya naggayatán
naya sir-sírib nayán na tolay, ay akkan
mà wayya nga nagis-iskul kanedi?" nán
da.
16 Ay kane magìna ne Jesus tun, ay
sinungbátan nada nga nán na, "Ya itùgud
ku, ay akkan wayya nga gayát kiyà kam-
pela ngin nin, nu di gayát kampela ke Dios
sin nga ittu ya nangibon kiyà," nán na.
17 "Ya tolay nga maminya nga mangwa
kadaya piyán ne Dios, ay mammuwán na
nu daya isur-súrù ay gayát da ke Dios onu
gayát da kampela ngin nin kiyà," nán na.
18 "Ta ya tolay nga daya ammu na
kampela ngin nin daya isur-súru na, ay
ya pakedayáwan na kampela ngin nin ya
sap-sapúlan na, ngamay ya tolay nga ya
pakedayáwan naya nangibon kaggína ya
lam-lamtan na, ay ittu yán ya kurug, ay se
áwan na nga agbusibusid," nán na.
19 Ay nán na manin kaggída, "Tu Moses
tu nangikagi kadakayu kitu lintag kitun,
may áwan nala isa kadakayu ya man-
gurug, ta tura dà asippatayan!" nán ne
Jesus.
20 Ay tútu summungbát datu tolay, "Ma-
gallut ka ta!" nán da. "Ta iinna mà pe ya
magas-asippatay kikaw ta!" nán da.
21 Ngamay nán ne Jesus kaggída,
"Nangwa ngà ka nakas-kasdáaw, ay nas-
daáwan kayu ngámin. †
22 Nebílin tu Moses nga magkúgit kayu.
(May akkan na kurug ga itu Moses tu
makin-bílin, nu di datu in-inagkona na.)
Ay mangúgit kayu pe oray Sabado.
23 Ay nu annung nu ya mangúgit ki
algaw na Sabado ka angngikurug nu kitu
lintag tu Moses, ay tura dà lugud lùsawan
ka mepanggap kiya inammabílag ku kiya
isa nga tolay ki Sabado!" nán na.
24 "Akkan kayu kod da tagapab-pabásul
gapu kadaya mas-asingan nu wala, may
lam-lamtan nu wala nga kappiyánan ya
kinur-korugán na," nán ne Jesus.

Tu aggur-urímam datu tolay ka pang-gap ke Jesus

25 Ay datu duddúma nga tolay ka
Jerusalem, ay nán da nga, "Di mà ittu idi
tu tolay ya as-asippatayan da?" nán da.

† **7:21 7:21** Tu nangágas na kitu tolay kitu Sabado ka 5:1-18 ya nán na kídi.

26 “Ay tura lugud áwan magsungbát
kadaya kag-kagiyan na, oray kagiyan na
kiya àráng ngámin daya tolay? Kurugan
da nád pe yin nga aggína ya kurug ga
Nebon ne Dios?” nán da.
27 “Ngamay akkan kid, ta nu umbet
ya Ibon ne Dios, ay áwan kanu wa
makammu kiya paggayatán na. Ay nu
iyán na tolay, ay ammu tada mà ya
naggayatán na,” nán da.
28 Ay se la nawe ye Jesus nga nangisúru
kitu Templo, ay nán na ka naggat, “Nán
nu nga am-ammu dà, ay se am-ammu nu
pe ya ílì. Ngamay kagiyan ku kadakayu
nga akkan ku wa inurauray yala ya inum-
bet, áta atán nangibon kiyà, ay aggína ya
kurug ga naggayatán ku. Ngamay akkan
nu am-ammu nu iinna,” nán na.
29 “Ngamay nu iyà, ay ammù, ta gayát
tà ka giyán na, ay aggína ya nangibon
kiyà,” nán na.
30 Ay kane makagi na datun, ay atán da
tolay ya maminya nga maniliw tutu wala
kaggína ngin. Ngamay áwan mà kam ya
nanugkam kaggína, ta akkan pikam ittu
tu oras na.‡
31 Ay oray mán nu mapakuna, ay adu
kadatu tolay tu nangurug kaggína nga
nán da, “Nu umbet ya Cristo, ay áwan na
ngin màwa nga nakas-kasdáaw may daya
kinuw-kuwa nayán na tolay!” nán da.

Tu nangngipàrob datu Pariseo kadatu guwardiya nga maniliw ke Jesus

32 Ay nagìna datu Pariseo tu agbàbànán
datu tolay ka mepanggap ke Jesus. Ay
túta datu Pariseo se datu ap-apu datu
pappádi, ay nebon da datu guwardiya
kitu Templo nga mawe maniliw ke Jesus.
33 Ngamay nán ne Jesus, “Mebul-bulun
nà pikam kadakayu ka makaru wala, ay
se yà ala nga magulli ka giyán naya
nangibon kiyà,” nán na.
34 “Nu likud ku nga mawe, ay sap-
sapúlan dà, may akkan dà a masmà. Ay
se kiya giyán kun, ay akkan kayu wa
makangngay,” nán na.
35 Ay túta datu ap-apu datu Judyu, ay
nán da kitu isaisa kaggída, “Kawà na nád
ya kapannán nayán nga akkan tada nga
masmà! Mawe nád magtùgud kadatu
akkan Judyu kadatu íli da nga napannán
datu kapáda tada nga Judyu?” nán da.
36 “Nágan nád naya piyán na nga
kagiyan kiya inagkuna na nga sap-
sapúlan tada, may akkan tada nga
masmà, ay se akkan tada nga makangn-
gay kiya giyán na?” nán da.

Ya danum ma mamagbiyág

37 Ay tu algaw nga panggibúsán natu
piyasta, ay ittu tu kapàgán pànang. Ay
kitun na algaw, ay nagsíkád de Jesus
nga atán kitu unag Templo, ay se yala
nagúni ka naggat nga nán na, “Oray inna
nga magasikkinum, ay umbet kiyà, ta
penuman ku,” nán na.
38 “Ata nán natu nesúrát kitun na, ‘Oray
iinna ya mangurug kiyà, ay ummán ka
atán gumbuwà a danum kiya unag na nga
mamiyág kaggína, ay se magáyus pe nga
maggayát kaggína,’ ” nán na.
39 Ay yán na kinagi ne Jesus, ay mepang-
gap kam kiya Ispiritu ne Dios nga ittu
ya mealúbu kadaya mangurug kaggína.
Ngamay gapu ta akkan pikam ma naka-
pagulli ye Jesus ka lángit, ay akkan da
pikam ma naalubuwán kiya Ispiritu ne
Dios.

Tu inagsuw-suwáy datu tolay panggap ke Jesus

40 Ay datu duddúma nga nakagìna
kitu kinagi ne Jesus, ay nán da, “Kurug
ga aggína ngin tu ibon ne Dios nga
pagbàbànánan na,” nán da.
41 Ngamay datu duddúma, ay nán da,
“Aggína ngin ya Ibon ne Dios nga ittu ya
Cristo,” nán da.

Ngamay uwad da nga nagkuna nga,
“Wayya ngala nga Galilea ya paggayatán
naya Cristo!” nán da.
42 “Atán mà ya nesúrát nga meanà
ya Cristo kadaya gakagaka natu David,
ay meanà pe ka Betlehem nga íli natu
David,” nán da.
43 Ay díkod nagsisibna ngin tu uray da
ka mepanggap ke Jesus.

‡ **7:30 7:30** Onu, “tu oras nga nìdang ne Dios.”

44 Ay piyán datu duddúma ngin na
tiliwan, ngamay áwan nala isa nga
manugkam kaggína.
45 Ay díkod nagulli kammin datu
guwardiya kitu Templo kitu giyán datu
Pariseo se datu ap-apu datu pappádi nga
áwan da nga natiliw. Ay díkod sinalud-
sud da kaggída nga nán da, "Taanna tura
nu akkan tiniliw?" nán da.
46 Ay summungbát datu guwardiya nga
nán da, "Awan mi pikam nagìna nga
aggun-úni nga ummán kaggína," nán da.
47 Ay tútu nán datu Pariseo kaggída,
"Nealílaw nakayu agpà pe yin ta!" nán
da.
48 "Awan mà ala isa kadakami ya ap-
apu se Pariseo ya mangurug kaggína,"
nán da.
49 "Ngamay adu kadaya tolay ya man-
gurug kaggína, ta di da maawátan datu
nesur-súrát natu Moses, ay tú dayán daya
mapánis," nán da.
50 Ay tu isa kadatun na Pariseo, ay
e Nicodemo. Aggína tu nawe ya naki-
amomán ke Jesus kitun. Ay nán na
kaggída,
51 "Nu surútan tada ya lintag tada, ay
akkan tada mabalin na pabasúlan ya isa
nga tolay, nu akkan tada pikam nam-
muwán se nagìna nu nágan daya kurug
ga kuk-kuwaan na," nán na kaggída.
52 Ay tútu sinungbátan da. "IGalilea
ka pe ta! Kappiyánan mu kod nga bas-
basáan datu lib-libru, may áwan kurug ga
maggayát ka Galilea nga pagbàbànánan
ne Dios," nán datu Pariseo se datu ap-apu
datu pappádi ke Nicodemo.
53 Ay se da la nga nagkakawe yin ka
babalay da.

8

Tu babay ya nakidaládag

1 Ay kane magkakáwe datu tolay kadatu
babalay da ngin, ay nanùdu pe yin ne
Jesus kitu bantay Olivo.
2 Ay gummabi nga nagulli kammin
kitu Templo. Ay inaribungbong ngámin
datu tolay. Ay tútu nagtutúgaw win na
nangisúru kaggída.
3 Ay kane daddán nin, ay atán nin datu
Pariseo se datu magtù-tùgud ki lintag nga
nangilbet kitu babay nga nadànganán na
makidaládag. Ay kane mippan da kitu
àráng da ngámin,
4 ay nán da ke Jesus, "Misturu, idi ya
babay, ay nadànganán na makidaládag,"
nán da.
5 "Ay ya bílin naya lintag tu Moses, ay
masápul la matùtokán ya ummán kiyán
na babay. Paanna mà ya nán mu kiyán?"
nán da ke Jesus.
6 Ngamay nán da la tun ka pagsisímán
da kaggína, ta senu atán ya pangi-
darumán da kaggína.
Ngamay nagùmà e Jesus, ay se yala
nagsúrát kitu lusà. Ay tu intutuldu na tu
pinagsúrát na.
7 Ay gapu ta uliulissan da tu saludsud
da, ay tútu ginumnikát te Jesus se na nán
kaggída, "Nu iinna kadakayu ya áwan
bas-básul, ay ittu ya munna nga manùtò
kídi nga babay," nán na kaggída.
8 Ay se yala nga nagtugaw kammin se
magsur-súrát kammin kitu lusà.
9 Ay kane magìna datu Pariseo tu kinagi
na, ay nasid-siddedut da nga nagtatálaw.
Nagin-inunna datu pangmanàman da. Ay
díkod dudduwa de Jesus nga nabansi se
itu babay ya magsisíkád kitu àráng na.
10 Ay linángad ne Jesus, se na nán
kaggína, "Wà na giyán da ngin. Awan
kam nanùtò kikaw?" nán na.
11 "Awan, Apu," nán na nga sum-
mungbát.
"Akkan taka pe panísan," nán ne Jesus
kitu babay. "Mawe ka lugud din, may
akkan ka ngin na magbásul," nán na.

E Jesus ya árig dílág kídi kalawagán

12 Ay nagbàbànán manin ne Jesus kitu
Templo nga nán na, "Iyà ya árig dílág kídi
kalawagán, ta ya mebulun kiyà, ay árig
mawàdáran kiya wada nga mamagbiyág,
ay se árig ga akkan nin na magadámag,"
nán na.
13 Ay tútu nán datu Pariseo kaggína,
"Ikaw kampela ngin nin ya man-
gibàbànán kiya mepanggap kikaw, ay
akkan na makurug daya kag-kagiyam,"
nán da.

14-18 Ay summungbát te Jesus nga nán
na, “Oray nu iyà kampela ngin nin ya
mangibàbànán ki mepanggap kiyà, ay
kurug daya kag-kagiyan ku. Ata kurug
ga atán kiya lintag nu, nga nu maggaddù
ya duwa nga magsistígu, ay makurug ya
kagiyan da. Ay duwa kami lugud, ta
ibàbànán ku ya mepanggap kiyà, ay se
ya Amà pe, ay ipakammu nà pe,” nán ne
Jesus. “Dakayu, ay akkan nu wa ammu ya
naggayatán ku se iya pagulliyán ku. May
iyà, ay ammù. Akkan dà am-ammu, may
pabasúlan dà ala gapu kadaya gagángay
nu wa tolay. May nu iyà, ay áwan ku
pabasúlan. Ay oray pe yin nu pabasúlan
takayu, ay kurug ya ipabásul ku, ta akkan
nà wayya nga sissa, áta duwa kami se iya
Amà a nangibon kiyà,” nán na.
19 Ay tútu nagsaludsud da nga nán da,
“Wà giyán naya Amám ta?” nán da.
May nán ne Jesus, “Akkan dà am-
ammu, se akkan nu pe ya am-ammu ya
Amà. Ata nu am-ammu dà, ay ammu nu
kuma pe ya Amà,” nán na.
20 Ay nesúru ne Jesus ngámin dedi
kitu danni kitu aggippayán da ka pirà
kitu Templo. Ngamay áwan na naniliw
kaggína, áta akkan pikam ittu tu oras na.

Ya akkan da akangngay kiya kapannán ne Jesus

21 Ay nán manin ne Jesus kaggída, “Nu
mawe yà, ay sap-sapúlan dà. May akkan
kayu wa makangngay kiya kapannán ku,
ay matay kayu nga sibbabásul,” nán na.
22 Ay tútu nán datu ap-apu datu Judyu,
“Magpattal nád? Ta tura na nán na akkan
tada nga makangngay kiya kapannán na,”
nán da.
23 Ay se manin nán ne Jesus kaggída,
“Dakayu, ay ikalawagán kayu. Iyà, ay
ilángit tà. Daya ikalawagán na mà-màwa
daya pà-pàgan nu, ngamay iyà ay akkan,”
nán na.
24 “Kinagi ku kadakayu nga matay kayu
wa sibbabásul. Ay nu akkan kayu wa
mangurug nga iyà ya Nebon ne Dios, ay
kurug ga matay kayu nga sibbabásul,”
nán na.
25 Ay tútu nagsaludsud da kaggína nga
nán da, “Iin ka kurug ta?” nán da.
Ay summungbát te Jesus nga nán
na, “Nakagì mà kadakayu win. Oray
kitu inanggayát ku wa nangisur-súru ka
panda kídi, ay ittu pikam ya kag-kagiyan
ku kadakayu.
26 Ay adu kuma daya ikag-kagi ku
mepanggap kadakayu, se adu pe daya tug-
tugiban ku, may daya magì-gìna ku kiya
nangibon kiyà daya ilaw-lawág ku wala
kadaya ngámin tolay, ta ittu daya kurug,”
nán na.
27 Ngamay akkan da nga naawátan nga
e Dios nga Ama na tu nán na.
28 Ay díkod nán ne Jesus manin
kaggída, “Ay nu mebáyug dà nga
nengágan da kitun ka An-anà Tolay, ay
ittu ya akammu nu win nga iyà ya Nebon
ne Dios. Ay mammuwán nu pe nga áwan
ku wa kinagi nga uray ku kampela ngin,
nu di tittu wala daya pekagi naya Amà
kiyà daya kag-kagiyan ku,” nán na.
29 “Ay abul-bulunan nà peyang ya nan-
gibon kiyà. Ay akkan nà a pagdudoray,
áta tittu wala daya paganggammán na
daya kuwaan ku,” nán ne Jesus.
30 Ay kaggína nga mangag-kagi kadedi,
ay adu datu nangurug kaggína.

Ya angngikurug da ke Sairu

31 Ay se la nán ne Jesus kadatu Judyu
wa mangurug kaggína, “Nu kurugan nu
peyang daya kag-kagiyan ku, ay dakayu
daya kurug ga tolay ku,” nán na.
32 “Ay mammuwán nu ya kinakur-
korugán na mepanggap kiyà, ay ittu pe
yán ya mangwaya kadakayu,” nán na.
33 Ay tútu nán datu akkan mangurug
kaggína, “Gakagaka nakami tu Abraham,
ay díkod oray nágan na, ay áwan pikam
ma nakaasassu kadakami,” nán da. “Ay
tura mu nán na mawayaán kami yin nu
kuwa!” nán da.
34 Ay tútu nán manin ne Jesus kaggída,
“Ikagì ya kurug kadakayu, nga oray iinna
ya makabásubásul, ay tú dayán daya
bíláng asassu naya básul,” nán na.
35 “Ay daya magasassu wala, ay akkan
da magdadágat kiya pagasassuwán da.
May ya an-anà naya makin-balay, ay ittu
ya akkobung na peyapeyang ka áwan
panda.

36 Ay díkod nu wayaan nakayu ya Ananà ne Dios,* ay kurug ga mawayaán kayun," nán na.

37 "Ammù a gakagaka nakayu kurug tu Abraham, may oray nu ummán kiyán, ay as-asippatayan dà kammala, áta akkan napatag kadakayu daya kag-kagiyan ku," nán na.

38 "Ikagì ala kadakayu daya pekagi naya Amà kiyà. Ay ummán kayu pe; kuwaan nu pe yala daya ipàwa naya ama nu," nán ne Jesus kadatu Judyu.

39 Ay tútu nán da ke Jesus, "Abraham ya kurug ga apuapu† mi," nán da.

Ay tútu nán ne Jesus kaggída, "Nu kurug ga gakagaka‡ nakayu tu Abraham, ay tura nu lugud da di taldan datu kinuwkuwa na," nán na.

40 "May tura dà mán kammin nin na asippatayan! Ay daya kurug nga nagìnà ke Dios daya ikagiyán ku. Ay áwan na ummán kiyán na kuk-kuwaan natu Abraham!" nán na.

41 "May daya kuk-kuwaan naya ama nu, ay ittu kammin pe daya kuk-kuwaan nu," nán na kaggída.

Ay tútu nán da manin, "Akkan kami árig tabuwang. Sissa mà ya amaan mi. E Dios mà ala ya ama mi," nán da.

42 Ay díkod nán ne Jesus kaggída, "Ay nu kurug nga e Dios ya Ama nu, ay pàgan dà kuma pe, áta atán nà in na naggayát kaggína. Ta akkan ku uray kampela ngin ya nelalbet ku, nu di nà a nebon ne Dios.

43 Ay taanna tura nu di maawátan daya ikag-kagì kadakayu ta!" nán na. "Ò, áta lùsawan nu kurugan daya kag-kagiyan ku,

44 áta ya amaan nu ay e Sairu, ay túya piyán nu pe kuwaan daya pàwa na. Maragpatay kammala ngin nin, nanggayát kitun kam ka panda kídi. Ay áwan kammala pe yin na kur-kurug kadaya kag-kagiyan na, ta gangay na ya magbusibusid. Ay díkod aggína ya paggayatán ngámin daya busid, ta maragbusid lugud," nán na.

45 "Ay ittu ya gapu na nga akkan kayu wa mangur-kurug, oray nu ikagì kadakayu ya kurug.

46 Ay áwan makekagi nga nagbásul là, ta áwan ku wa bas-básul. May oray kagiyan ku ya kurug, ay tura dà akkan kur-kurugan!" nán na.

47 "Ay daya annánà ne Dios, ay gìnaan da daya bàbànán ne Dios kaggída. May ya gapu na nga akkan nu gìnaan daya bàbànán ne Dios, ay gapu ta akkan nakayu wa annánà," nán ne Jesus kadatu tolay.

De Jesus se tu Abraham

48 Ay díkod tútu summungbát datu Judyu ke Jesus, "Kurug mà tu nán mi nga iSamaria ka nga naar-aránan," nán da.

49 May nán ne Jesus kaggída, "Akkan nà naar-aránan," nán na, "ngamay padpadayáwan ku wala ya Amà. May dakayu, ay irupat dà," nán na.

50 "Akkan ku sap-sapúlan ya pakedayáwan ku, ta atán isa nga magsápul ka pakedayáwan ku, nga ittu we Dios nga ittu pe ya mamabásul kadakayu nga mangirupat kiyà," nán na.

51 "Ikagì kadakayu ya kurug," nán ne Jesus. "Oray iinna ya mangurug kadaya kag-kagiyan ku, ay akkan mataatay yin," nán na.

52 Ay tútu nán datu Judyu, "Ammu mi yin, nga kurug naar-aránan ka mà," nán da, "ta natay mà tu apuapu mi ya Abraham se oray pe datu duddúma nga pagbàbànánan ne Dios kitun. Ay tura mu nán na akkan na mataatay yin ya mangurug kiya kag-kagiyan mu!

53 Wayya ka ngala nga natù-turáy may tu Abraham ma inagkona mi, onu datu pagbàbànánan ne Dios kitun na natay pe yin? Nágan agpà pe naya pagpadígám kiya baggibaggim ta!" nán da.

54 Ay tútu nán ne Jesus, "Nu padpadayáwan ku ya baggibaggì kampela ngin nin, ay áwan na nga sur-surbi. Ngamay ya Amà, ay ittu ya mamadáyaw kiyà. Ittu ya Dios nu wa nán nu,

* **8:36 8:36** Wayaan nada kiya angngasassu naya panagbas-básul.
† **8:39 8:39** "Ama" ki aggúni nga Griego.
‡ **8:39 8:39** "Annánà" ki aggúni nga Griego.

55 ngamay akkan nu kammala kurug
am-ammu win. May nu iyà, ay am-
ammù. Nu nán ku wa akkan ku wa am-
ammu, ay magbus-busid dà nga ummán
kadakayu. Ngamay am-ammù mà, ay
túya ikurug ku daya kag-kagiyan na
kiyà," nán na.
56 "Tu Abraham ma inagkona nu, ay
magpatag ga maginnanáma kiya ilalbet
ku, ay naganggam kane masingan nà a
kurug," nán na.
57 Ay tútu nán datu Judyu kaggína,
"Awan mu pikam ma limma púlu dagun,
ay tura mu nán na nasingan mu tu
Abraham min!" nán da.
58 Ay nán ne Jesus kaggída, "Ikagì ya
kurug kadakayu, nga kitu akkan pikam
ma neanà tu Abraham, ay atán nà in,"
nán na.
59 Ay díkod tútu namídit da kadatu batu
ka pamàbà da kuma kaggína, ngamay
naglingalingad de Jesus se lummawán
kitu amuwág natu Templo.

9

Tu nangngágas ne Jesus kitu kúláp

1 Ay kitu agdal-dalen ne Jesus, ay uwad
isa nga tolay ya nasingan na nga kúláp
nanggayát kitu nekeanà na.
2 Ay nagsaludsud datu tù-tùgúdán na
kaggína nga nán da, "Misturu, iinna nád
ya nagbásul, ta tura kúláp nga neanà idi
nga tolay? Daya maganà kaggína, onu
aggína kampela ngin nin?" nán da.
3 May nán ne Jesus nga summungbát,
"Akkan básul nedi ya tolay onu daya
mannákam na ya nekakúláp na. May
kúláp ta senu mepassingan ya am-
manakabalin ne Dios.
4 Ay gapu ta sibbibiyág gà pikam, ay
masápul la kuwaan ku daya ipàwa naya
nangibon kiyà, ta áwan ta màwa ngin nu
gabi yin,"* nán na.
5 "Ta kiya kaatán ku pikam ka biyág ked
kalawagán ni, ay iyà ya árig dílág kadaya
tolay kídi kalawagán," nán na.
6 Ay kane makagi na datun, ay naglútáb
kitu lusà, se na neluy-luyluy kitu tápù,
se na pinagbalin ka lupang. Ay se na
nepitpet tu lupang kitu mata natu kúláp.
7 Ay se na nán kaggína, "Mawe ka nga
magidárup kiya pisung nga agdidigútán
ka Siloe," nán na. (Ay ya sarut naya Siloe,
ay Nebon.) Ay tútu nawe tu tolay, ay se la
magidárup, ay makasingan kurug gin.
8 Ay kane masingan datu keliyán na
se datu tolay nga makelásin kaggína nga
aggína tu begár, ay nán da, "Di mà tu
idi tu tolay ya magtutúgaw peyang nga
magbegár?" nán da.
9 Ay nán datu duddúma, "Ò. Aggína
kurug," nán da. May datu duddúma, ay,
"Akkan," nán da, "may kamur-murangán
na ngala," nán da.

Ay díkod nán natu tolay yin, "Kurug ga
iyà tu begár," nán na.
10 Ay díkod tútu sinal-saludsúdán da
ngin nga nán da, "Tura ka lugud makasin-
gan nin?" nán da.
11 Ay summungbát nga nán na, "Tu
tolay ya nagngágan ka Jesus, ay nangiluy-
luyluy kanu ki lútáb na ki lusà a nangwa
ka lupang, ay se na ipitpet kitu matà, ay se
nà pinapan pinagidárup ka Siloe. Ay tútu
nawe yà a kurug nagidárup, ay tú win tu
nakasingan ku win," nán natu tolay.
12 Ay tútu sinaludsud da kaggína,
"Kawà naya giyán na ngin," nán da. May,
"Di yà ammu," nán na.

Tu nangngalùsaw datu Pariseo kitu naagásan nga kúláp

13 Ay díkod datu tolay, ay nippan da
ngin tu kúláp kitun na makasingan nin
kitu giyán datu Pariseo.
14 Ay tu inangwa ne Jesus kitu lupang
se inangngágas na kitu mata natu kúláp,
ay Sabado.
15 Ay díkod datu Pariseo, ay nagsalud-
sud da kaggína nu napaanna tu inakasin-
gan na. Ay nán na kaggída, "Atán tolay
ya nangipitpet ka lupang kitu matà, ay se
yà nawe nagidárup, ay tútu makasingan
nà in," nán na.
16 Ay díkod nán datu duddúma nga
Pariseo, "Akkan na nebon ne Dios yán

* **9:4 9:4** Ya mabalin na piyán na ipakammu ay ya pannakatay na.

na tolay, ta di na ngilínan ya algaw wa aggiimáng," nán da.

May nán datu duddúma, "Wayya la nga makàwa ya maragbásul ka ummán kadayán na nakas-kasdáaw?" nán da. Ay díkod nàwa nga nagkakagúra da.

17 Ay tútu nán da manin kitu tolay, "Ay ikaw, nágan naya makagim ka mepang-gap kitu nangágas kiya matám," nán da.

"May isa nga mannakabalin na pagbàbànánan ne Dios," nán na.

18 Ay díkod datu ap-apu datu Judyu, ay akkan da ngin na kurugan na kúláp kitun nga makasingan nin. Inayabán da pikam mala datu mannákam na.
19 Ay se dada saludsúdán nga nán da, "Kurug ga an-anà nu idi? Ay kurug ga neanà a kúláp?" nán da. "May taanna tura lugud da makasingan nin?" nán da.

20 Ay summungbát datu mannákam na, "Kurug mà a an-anà mi, ay kurug pe ya neanà a kúláp," nán da.
21 "Ngamay akkan mi ammu nu taanna tura makasingan nin," nán da. "Ay akkan mi pe ya am-ammu nu iinna ya namakasingan kaggína. Saludsúdán nu kampela ngin nin. Oray ta nanákam pe yin. Aggína kampela ngin nin ya magsungbát tin," nán datu maganà.
22 Nán da kiyán datu mannákam na ta mansing da kadatu ap-apu datu Judyu. Ata nán datu ap-apu datu Judyu nga pataláwan da kiya sinagoga da nu atán mangagi nga e Jesus ya Nebon ne Dios, ay tútu magansing da.
23 Ittu tu gapu na nga nán datu mannákam na, "Nanákam min, ay aggína kampela ngin nin ya saludsúdán nu" nán da.

24 Ay tútu inayabán da manin tu tolay. Ay nán da kaggína, "E Dios ngala ya padayáwan mu. Ta dakami, ay ammu mi nga maragbásul tun na tolay," nán da.

25 Ay tútu summungbát manin nga nán na, "Di yà ammu nu maragbásul onu akkan," nán na. "May tú idi ya ammù: Kitun ay kúláp pà. Ngamay kídi yin ay makasingan nà mà in," nán na.

26 Ay díkod tútu sinaludsud da kaggína nga nán da, "Nágan lugud tu kinuwa na nga nangágas kitu matám," nán da.
27 Ay nán na, "Nakagì mà kadakayu win, may di dà mà kurugan. Ay taanna tura nu manin na piyán na gìnán! Piyán nu agpà pe ta, ya magbalin ka pasúrut na?" nán na kadatu Judyu.

28 Ay díkod tútu inal-alngán da nga nán da, "Ikaw á ya pasúrut na, ta dakami, ay pasúrut nakami tu Moses," nán da kaggína.
29 "Ay ammu mi nga inamomanán ne Dios tu Moses. May nu panggap kiyán na tolay, ay akkan mi am-ammu ya naggay-atán na," nán da.

30 Ngamay nán na manin, "Pagballà takayu lugud, ta tura nu akkan ammu ya naggayatán na, ay aggína mà ya na-makasingan kiyà," nán na.
31 "Ay ammu tada mà a akkan na gì-gìnán ne Dios daya maragbásul. Nga-may daya mamatag kaggína, ay se daya mangikabon kaggína, ay ittu dayán daya gìnán na.
32 Ata nanggayát kitu nekàwa naya kalawagán, ay áwan tada pikam ma nagìna nga namakasingan ka tolay ya neanà a kúláp," nán na.
33 "Ay nu akkan na gayát ke Dios yán na tolay, ay áwan na pe ya mabalin na kuwaan," nán na.
34 Ay summungbát da kaggína, "Neanà ka se ummabay ka nga maragbásul, ay tura la ikaw win ya aggintu-tùgud kadakami!" nán da, ay se da pinatálaw win.

35 Ay kane magìna ne Jesus nga pinalawán da pe yin tu kúláp pa makasin-gan nin kitu sinagoga da, ay sinap-sápul na. Ay kane masmà na, ay nán na, "Mangurug ka ngin kiya nengágan da kitun ka An-anà Tolay?" nán na.
36 Ay summungbát tu tolay nga nán na, "Apu, ikagim mán nu iinna yán, ta senu mangurug gà kaggína," nán na.
37 Ay tútu nán ne Jesus, "Nasingan mu win, ta ittu ya kaum-umomán mu," nán ne Jesus.

38 Ay díkod tútu nán natu tolay, “Apu,
mangurug gà in kikaw,” nán na, ay se na
dinay-dáyaw we Jesus.
39 Ay tútu nán ne Jesus, “Inum-
bet tà ked kalawagán ni ta senu ma-
paglásin daya makammu ke Dios se daya
akkan makammu. Daya akkan pikam
makammu ke Dios, ay ummán da ka
kúláp, may pagladdangan kuda. May
daya makammu ke Dios nga nán da, ay
tú dayán daya sikkukúláp pikam,” nán ne
Jesus.
40 Ay gapu ta adanni datu duddúma nga
Pariseo kaggína, ay nagìna da. Ay tútu
sinaludsud da kaggína, “Kúláp kami pe
ka nán mu ta!” nán da.
41 Ay tútu nán ne Jesus kaggída, “Nu
kúláp kayu kuma, ay piyán nu nga am-
muwan ne Dios, ay díkod akkan nakayu
pabasúlan. May gapu ta makasingan
kayu wa nán nu, ay akkan nu piyán
ammuwan ne Dios, ay díkod ittu ya
ammabásul na kadakayu,” nán ne Jesus
kadatu Pariseo.

10

*E Jesus ya árig nga namáru nga marag-
tarakan kadaya karneru*

1 Ay nán manin ne Jesus kitu kowad
na nga mangisur-súru, “Ikagì kadakayu
ya kurug. Ya tolay ya umunè kiya kurál
karneru nu lumnà, nga akkan na man-
alen kiya gagyangán na, ay maragtákaw
yán,” nán na.
2 “Ya lumnà kiya gagyangán naya
kurál ay ittu ya magtar-tarakan kadaya
karneru,
3 áta ilukát lugud naya magbantáy kiya
gagyangán. Ay magìna daya karneru
ya alangáag na nga magkarraw kadaya
ngag-ngágan da, ay túya umbet da, ay
ilawán nada.
4 Ay nu melawán nada ngámin nin,
ay magin-inunna kaggída, ay díkod datu
karneru, ay unudan da pe yin, áta memad
da ya úni na.
5 Ata akkan wayya nga kumíwid daya
karneru kiya sab-sabáli nga tolay, nu di
da pagtataláwan, ta akkan da kemunán
ya úni na,” nán na.
6 Nepangárig ne Jesus idi kaggída, may
di da nga maaw-awátan tu piyán na nga
kagiyan kaggída.
7 Ay tútu nán na manin kaggída, “Ikagì
ya kurug kadakayu. Iyà ya árig ga
gagyangán naya kurál daya karneru.
8 Ay ngámin datu nagin-inona kiyà nga
nagtùgud ka busid, ay árig datun ya
maragtákaw. Ngamay daya karnerù, ay
akkan da pe ya kumíwid kaggída.
9 Ata iyà ya árig gagyangán. Ay oray
iinna ya lumnà a manalen kiyà, ay igdù
ku, ay mabalin na ya lumawán se lumnà
a magsápul ka kanan na.
10 Ay daya maragtákaw, ay gumákat da
ngala nga magtákaw se magraw-rawat se
magpatay. May nu iyà, ay inumbet tà ta
senu mabiyág daya tolay, ay se pumiya
pànang ya biy-biyág da.”
11 “Iyà ya árig ga kaindúán na marag-
tarakan kadaya karneru. Ay ya nindù
a maragtarakan, ay piyán na nga aggína
ngala ya matay gapu kiya angngigdù na
kadaya karneru na.
12 Ay ya manglu wala nga magtarakan
kadaya karneru, ay panáwan nada nu
malágib na daya ulolag ga umbet ta
magkán kadaya tarakan na, áta akkan na
nga kuw-kuwa da. Ay díkod makálà ya
ulolag kaggída, ay ittu ya kasip-siparà da
pe yin.
13 Magtálaw ya manglu nu umbet daya
ulolag, áta makitangdán nala, ay áwan na
nga agkikenga kadaya karneru.”
14-15 Ay nán ne Jesus manin, “Iyà
ya kaindúán na maragtarakan. Ya
angngammu naya Amà kiyà se iya
angngammù kaggína, ay páda na pe
ya angngammù kadaya karnerù, se iya
angngammu da kiyà. Ay túya ipalúbus
ku wala ya pannakatay ku gapu kaggída,”
nán na.
16 “Ay atán da pikam ma karnerù a
áwan pikam kídi ya kurál ku. Masápul
pe nga ayabán kuda, ay gìnán da pe ya
úni ku. Ay díkod tang-tangakuralán da
ngámin, ay sissa pe ya magtagasíngan
kaggída ngin.”
17 “Ya Amà, ay pà-pàgan nà, áta idde
ku wala ya biyág ku gapu kadaya tolay

ku, ay se ku alà kammin," nán na.
18 "Awan na makabalin na makapatay
kiyà. May iyà ala ya mangipalúbus kiya
katay ku, se mabalin ku kammin ya lumtu
kampela ngin nin. Ata ittu mà yán ya
ipàwa naya Amà kiyà," nán na.
19 Ay kane makagi na datun, ay nàwa
nga nagkakagúra manin datu Judyu ki
mepanggap kaggína.
20 Ata adu kaggída ngin tu magkuna
nga, "Magallut kammala yanin ta naar-
aránan. Kannán nu gì-gìnán yán!" nán
da.
21 Ngamay datu duddúma, ay nán da,
"Akkan ummán kiyán ya aggun-úni daya
maar-aránan," nán da. "Ta wayya ngala
nga mabalin daya ar-áran ya mangágas
kadaya kúláp?" nán da.

Tu nangngalùsaw datu Judyu ke Jesus

22 Ay kane amiyán, ay ittu tu kàwa natu
piyasta nga Hanukka* ka Jerusalem.
23 Ay uwad nge Jesus nga magdal-dalen
kitu saguyáb natu Solomon kitu amuwág
natu Templo.
24 Ay kane masingan datu Judyu, ay
inaribungbong da, ay se da nán kaggína,
"Nganna agpà ya kabayág naya angn-
gagim kiya kurug, ta!" nán da. "Nu ikaw
kurug ya Nebon ne Dios,† ay ikagi mu
wala kadakami," nán da.
25 Ay nán ne Jesus, "Kinagì mà
kadakayu win, may akkan dà mà kur-
kurugan," nán na. "Ata daya nakas-
kasdáaw wa kuk-kuwaan ku, gapu kiya
ammanakabalin naya Amà, ay ittu dayán
daya mangipakammu kiyà kadakayu,"
nán na.
26 "Ngamay akkan kayu wa mangur-
kurug, áta akkan kayu neráman kadaya
árig karnerù," nán na.
27 "Gìnán daya karnerù ya únì, ta am-
ammu kuda. Ay túya kumíwid da kiyà.
28 Ay biyágan kuda ka áwan panda. Ay
díkod akkan da mapánis sin, ay se áwan
ya makàpal kaggída kiyà.
29 Ay nidde naya Amà dayán kiyà. Ay
aggína pe ya katurayán kiya ngámin, ay
túya áwan oray isa nga makàpal kaggída
kiya biyáng naya Amà.
30 Ata sissa kami se iya Amà," nán ne
Jesus kadatu Judyu.
31 Ay díkod túta namídit manin datu
Judyu ka batu ka pamangat da ke Jesus.
32 Ngamay nán na kaggída, "Adu win
datu kinuw-kuwà a napiya nga nepàwa
ne Ama kiyà. Ay nágan na kadatun ya
pamangtán nu kiyà ta!" nán na kaggída.
33 Ay summungbát datu Judyu, "Akkan
mika wayya nga bangtan ka mepanggap
kadaya kinuw-kuwám nga napiya, nu di
ya mepanggap kadaya kag-kagiyam ma
pangirupat mu ke Dios. Ata isa ka pe la
nga tolay, ay tura mu wa ipáda ke Dios ya
baggibaggim pe!" nán da.
34 May nán ne Jesus, "Nesúrát mà ka-
daya libru nu nga, 'Nán ku nga diyos kayu
pe,' nán na," nán ne Jesus.
35 "Nengagánan ne Dios datu ap-apu
nga nagkakagiyán na kitu bàbànán na
kitun ka diyos. Ay tun na nesúrát ta
bàbànán na, ay akkan tada wayya nga
maul-ulis," nán na.
36 "Ay tura nu nán na irupat ku nge Dios
kane kagiyan ku nga An-anà nà nge Dios.
Ay iyà ya piníli na nga ibon na kídi ya
kalawagán.
37 Nung kuma nu akkan daya ipàwa
ne Amà daya kuk-kuwaan ku, ay túyán
rabbang dà a akkan kur-kurugan.
38 Ngamay gapu ta daya ipàwa na daya
kuwaan ku, ay pàgan nu kuma, oray
nu akkan dà kur-kurugan, ta senu mam-
muwán nu pànang nga ya Amà, ay atán
kiyà, ay atán nà pe kaggína," nán na.
39 Ay túta piyán da manin na tiliwan,
may nilming nada.
40 Ay túta nagulli manin ne Jesus kitu
panidmáng natu wángag Jordan, nga
namaw-bawtisarán natu Juan kitun. Ay
nag-agyán kitúni.
41 Ay adu datu tolay ya gummánat
kaggína. Ay nán da, "Awan nàwa natu
Juan na nakas-kasdáaw, ngamay ngámin
datu kinag-kagi na ka mepanggap kídi
nga tolay, ay kurug da ngámin," nán da.

* **10:22 10:22** Ittu idi tu piyasta da nga angngikarárag da kitu Templo. † **10:24 10:24** Onu "Cristo"

42 Ay díkod adu datu nangurug kaggína
kadatu tolay kitúni.

11

Tu nekatay ne Lazaro

1 Ka íli nga Betania nga íli de Maria se
de Marta, ay atán na magtakit nge Lazaro
nga wagi da.
2 Idi nga Maria, ay aggína kam tu
nangikilapu ka talibangug kitu bingil ne
Apu Jesus, ay se na lìgesán kammin kitu
abù na. Ay e Lazaro nga wagi na, ay
magtakit.
3 Ay díkod nepadámag de Maria se
Marta ke Jesus nga nán da, "Apu, mag-
takit tu pà-pàgan mu wa opun mu," nán
da.
4 Ay kane magìna ne Jesus tu dámag,
ay nán na, "Akkan ipatay ne Lazaro yán
na sinakit na, nu di lugud da ittu ya
pakedayáwan ne Dios. Ay oray pe iyà nga
An-anà na, ay mapadayáwan nà pe," nán
na.
5 Ay de Lazaro nga magwawági, ay pà-
pàgan ne Jesus da. Ay tútu
6 nakaduwa ngala kitu giyán da nga íli
nanggayát kitu nakagìna na nga magtakit
nge Lazaro.
7 Ay se na la nga nán kadatu tù-tùgúdán
na, "Magulli tada kammin ka Judea," nán
na.
8 Ngamay nán da kaggína, "Misturu,"
nán da, "akkan pikam ma nabayág tu
tagge da nga anùtò kikaw datu Judyu
kattoni, ay mawe ka manin kannán!" nán
da kaggína.
9 Ay tútu nán na kadatu tù-tùgúdán
na nga netalpád, "Di mà a sangapúlu se
duwa nga oras ya algaw?" nán na. "Ay
díkod nu algaw ya annalen naya tolay, ay
akkan na metà-tàdul, áta nawada.
10 Ngamay nu magadámag, ay ittu ya
agketàdul na," nán na.
11 Ay se na nán manin, "Nge Lazaro nga
opun tada, ay atán nin na matúdug, may
mawe ku lukagan," nán na.
12 "Apu," nán datu tù-tùgúdán na, "nu
nakatúdug gin ay bumílag lugud din á,"
nán da,
13 Ngamay tu piyán ne Jesus kagiyan, ay
natay yin ne Lazaro. Ngamay dalínán da
nu kurug matúdug gala nga magimáng tu
nán ne Jesus.
14 Ay tútu kinagi lugud dala ngin ne
Jesus kaggída, "Natay ye Lazaro win,"
nán na.
15 "Ay maganggam mà, ta áwan nà ka
giyán na kitu di na pikam ma nekatay,
ta senu mangurug kayu nu masingan nu
ya kuwaan ku," nán na. "Dádun lugud ta
mawe tada ka giyán na," nán na.
16 Ngamay e Tomas nga nengágan da
pe ka Síngin, ay nán na kadatu kabbulun
na, "Mawe tada pe, oray metangatay tada
kaggína," nán na.

Jesus ya mamaltu se mamiyág

17 Ay kane makadatang de Jesus sin, ay
nagìna na nga nakappát tin tu Lazaro kitu
lúbù na.
18 Ad-adanni ya Betania ka Jerusalem,
ta tal-tallu kilumitru tu kadayyu na.
19 Ay adu pe datu Judyu wa inum-
mang nga mangiaringringa kade Marta se
Maria gapu kitu wagi da.
20 Ay kane magìna ne Marta nga atán
nin ne Jesus, ay lummawán na mawe
manabat kaggína. Ay nabansi ye Maria
kitu unag natu balay.
21 Ay nán ne Marta ke Jesus, "Apu, nu
uwad ka kuma ngala kitun, akkan kuma
nga natay tu wagi mi," nán na.
22 "May ammù nga oray kídi nga oras,
ay idde ne Dios oray nágan naya agngan
mu kaggína," nán ne Marta ke Jesus.
23 Ay tútu nán ne Jesus ke Marta,
"Lumtu kammin ya wagi mu," nán na.
24 May nán ne Marta kaggína, "Ammù á
nga lumtu kammin nu iya kamuddiyánan
na algaw," nán na.
25 Ay tútu nán ne Jesus, "Iyà ya ma-
maltu se ya mamiyág," nán na, "ta oray
nu iinna ya matay, nu nangurug kiyà, ay
mabiyág kammin,
26 ay se mabiyág ka áwan panda, ay
akkan na mesibna ngin ke Dios, ta nan-
gurug kiyà in. Ay kurugam idi?" nán na.
27 "Ò, Apu," nán na. "Kurugan ku nga
ikaw ya An-anà ne Dios nga Nebon na kídi
ya kalawagán," nán ne Marta.

Tu nammaltu ne Jesus ke Lazaro

28 Ay kane makagi ne Marta datun
nin, ay nagulli kammin kitu balay da, se
na nearatát ke Maria ya, “Atán nin ne
Misturu, ay paayabán naka,” nán na.
29 Ay kane magìna ne Maria tun, ay
nagkirut ta lummawán nga mawe kitu
giyán ne Jesus.
30-31 Ay inunud datu Judyu wa mangia-
ringringa kaggína, ta dálin da nu mawe
kitu lúbù a magsángit. Ngamay akkan
pikam ma linumnà e Jesus kitu íli, ta
uwad pikam kitu nanabtán ne Marta
kaggína.
32 Ay kane makadatang nge Maria kitu
giyán ne Jesus, ay nagpalintud kitu àráng
na nga nán na, “Apu, nu atán ka kuma
kanedi kitun, ay akkan kuma nga natay
tu wagi mi,” nán na.
33 Ay kane din na masingan ne Jesus
nga sumángit te Maria se datu Judyu
wa gumun-gunud kaggína, ay nariribù se
nagpannakit pànang.
34 Ay tútu nán ne Jesus, “Kawà naya
nangitamnán nu kaggína?” nán na. Ay
nán da, “Atán kiyán, Apu. Dadin sinnan,”
nán da.
35 Ay summángit pe ye Jesus.
36 Ay tútu nán datu Judyu wa, “Pà-
pàgan na kurug pànang tu Lazaro,” nán
da.
37 Ngamay datu duddúma, ay nán da,
“Inagásan na tu kúláp kitun, ay akkan na
nád pe nabalinán na napabílag tu Lazaro,
senu akkan natay?” nán da.
38 Ay nagpannakit pànang manin ne
Jesus. Ay umadanni kitu lúbù. Im-
bután na pínát tu lúbù na, ay abay nga
dalumpenág ga batu tu gitap na.
39 Ay se na nán, “Ippà nu ya batu,” nán
ne Jesus. Ngamay nán ne Marta, “Nabuyù
in, Apu, ta nakappát tin,” nán na.
40 Ay tútu nán ne Jesus, “Nakagì mà
kikaw win, nga nu mangurug ka, ay
masingan mu ya ammanakabalin ne
Dios!” nán na.
41 Ay tútu nesùlin da tu batu. Ay
naglángad de Jesus se na nán, “Ama,
magiyáman nà, ta ginìna nà.
42 Ammù a gìnán nà peyang, may
kagiyan ku wala ta senu dedi ya tolay
ya atán kídi, ay kurugan da nga ikaw ya
nangibon kiyà,” nán na.
43 Ay kane makagi na datun ay nán na
nga nepáuy, “Lazaro, lumawán ka,” nán
na.
44 Ay tútu lumawán tu natay nga sib-
babadbad datu íma na se datu bingil
na ka lúpus. Ay tu murang na, ay
nakalumútán pe ka lúpus. Ay tútu nán
ne Jesus kadatu tolay, “Ubbadán nu win,
senu manalen kampela ngin na mawe,”
nán na.

Tu aggasippatay datu ap-apu datu Judyu ke Jesus
(Mat 26:1-5; Mar 14:1-2; Luc 22:1-2)

45 Ay adu kadatu Judyu wa inummang
ka balay de Maria nga nepaggiinnatay tu
nangurug ke Jesus kane masingan da tu
kinuwa na.
46 Ngamay datu duddúma ay nawe da
nga kinagi kadatu Pariseo datu kinuw-
kuwa ne Jesus.
47 Ay díkod datu Pariseo se datu ap-
apu datu pappádi, ay miníting da ngámin
datu ap-apu datu Judyu nga nán da,
“Nágan naya kuwaan tada ngin,” nán
da, “ta adu win daya nakas-kasdáaw wa
kinuw-kuwa nayán na tolay,” nán da.
48 “Ay nu bay-bay-án tada ngala yán, ay
mangurug ngámin daya tolay kaggína, ay
get nu pagbalinan da ka ári da kampela
ngin. Ay díkod nu mapakuna, ay umbet
daya agtuturáy ka Roma ay se da nga
dadàlan ya Templo tada, ay se oray pe
daya ngámin il-íli tada,” nán da.
49 Ngamay e Caifas nga nangátu wa
pádi kitun na dagun, ay nagúni nga
nán na, “Awan nu tútu wala nga am-
muammu!” nán na.
50 “Akkan nu ammu nga napì-piya
ngala nga isa nga tolay ya matay para
kadaya ngámin na tolay may ngámin íli
ya madadál?” nán na.
51 Ya kinur-korugán na, ay akkan wayya
nga uray kampela ne Caifas sin tu kinagi
na, may gapu ta aggína tu nangátu wa
pádi, ay nepekagi yala ne Dios kaggína
tun ka angngipakammu na kitu kebasu ne
Jesus gapu kadaya Judyu.
52 Ay akkan nala nga gapu kadaya
Judyu, nu di ta senu mapaggaamong ne

Dios daya annánà na nga atán kadaya
nagbal-baláki nga giyán kídi kalawagán.
53 Ay díkod nanggayát kitun na algaw,
ay naggaamomán datu ap-apu datu Judyu
nu paannán da tu mamatay ke Jesus.
54 Ay díkod akkan nin na nagpas-
passingan de Jesus se datu tù-tùgúdán na
kadatu tolay ka Judea. Nawe da nagag-
agyán nala ngin kitu íli Efraim nga adanni
kitu ir-ir-er.

*Tu nangngikilapu ne Maria ka bang-
bangug kadatu bingil ne Jesus
(Mat 26:6-13; Mar 14:3-9)*

55 Ay tagay pe yin tu Piyasta daya Judyu
nga Paskuwa. Ay adu datu tolay ya
nagtutùdu nga mawe ka Jerusalem nga
naggayát kadatu il-íli da, ta umang da nga
dalusán datu baggibaggi da kiya akkan
pikam ma piyasta ta ittu tu gangay da.
56 Ay sap-sapúlan datu tolay nge Je-
sus. Ay kane maur-urnung da kitu Tem-
plo, ay nagsisinnaludsud da nga nán da,
"Nágan naya nán nu, umbet nád da
makipiyasta?" nán da.
57 Ay díkod din datu Pariseo se datu
ap-apu datu pappádi, ay nepadámag da
nga nu iinna ya makammu kiya giyán ne
Jesus, ay ipakammu na kuma kaggída, ta
senu tiliwan da.

12

1 Kitu annam pikam ma algaw se yala
nga itu Piyasta nga Paskuwa, ay nawe de
Jesus ka Betania nga íli natu Lazaro, tu
pinaltu na nga laláki.
2 Ay sinangaíli dada kitun na gídám. Ay
e Marta tu magadudduy-ág kitun, ay e
Lazaro tu kaduwa ne Jesus kitu panganán
da nga tebol.
3 Ay nangalà e Maria ka tangabutilya
kitu denu nardo, nga ittu tu kabanorán
na denu ta áwan na nga kibukibug. Ay se
na ikilapu kadatu bingil ne Jesus, ay se na
kammin na lìgesán kitu abù na. Ay tútu
nagalibàbà tu bangug na kitu unag natu
balay.
4 Ay tu Judas Iscariote, nga tù-tùgúdán
kam ne Jesus nga ittu ya mamatiliw
kaggína nu kuwa, ay nagúni nga nán na,
5 "Taanna tura da akkan na neláku
idi ya denu ta idde da kuma kadaya
napubri ya paglakúwán da! Tallu gatut
nga dinari* ya banor nedi a!" nán na.
6 Ay nán na ngala tun, akkan gapu ta
pàgan na kurug datu napubri, nu di gapu
ta aggína tu magik-ikkam kitu pirà da, ay
magtak-tákaw kadatun áta maragtákaw
lugud.
7 Ngamay nán ne Jesus ke Judas, "Bay-
án mu wala. Ay pesirù mu wala kaggína
daya duddúma ta sagána na ka para kiya
pannakatay ku," nán na.
8 "Atán peyang nga kabulun nu daya
napubri, ngamay nu iyà ay akkan," nán
na.
9 Ay adu pànang kadatu Judyu ka
Jerusalem tu nakagìna nga atán ne Jesus
ka Betania. Ay díkod nawe da kattoni,
may akkan nala gapu ke Jesus, nu di
gapu ta piyán da pe sinnan ne Lazaro wa
pinaltu na.
10 Ay pinalánu datu ap-apu datu
pappádi nga patayan da pe nge Lazaro,
11 ta gapu kaggína, ay adu daya Judyu
wa sumibna ngin kaggída ta mangurug da
ke Jesus sin.

*Tu nammatag datu tolay ke Jesus ka
Jerusalem
(Mat 21:1-11; Mar 11:1-11; Luc 19:28-
40)*

12 Ay kitu láwa na ay nadámag datu
adu wa tolay ya nakipiyasta, nga magid-
dadatang nge Jesus sin ka Jerusalem.
13 Ay tútu naggalà da ka palátang
nga ittu datu netay-táyag da nga mawe
summabat ke Jesus. Ay nán da,
"Madáyaw we Dios," nán da nga nesar-
sáraw. "Madáyaw ya Nebon ne Apu nga
ári kid Israel," nán da.
14 Ay e Jesus, ay magtatákay ka urbun
asnu nga inalà da kitu dálen. Ay díkod
nàwa nga kurug tu nesúrát ta bàbànán
ne Dios kitun nga nán na,

* **12:5 12:5** Ya dinari ay ittu ya pirà da kitun. Ya tallu gatut nga dinari ay swilduwan naya isa nga tarabahador ki makadagun.

15 “Dakayu wa iJerusalem, ay akkan kayu
wa mansing ngin, ta ya ári nu,
ay umbet tin, nga magtatákay kiya
urbun asnu,”
nán natu nesúrát.
16 Ay datun na nesúrát, ay akkan pikam
ma naawátan datu tù-tùgúdán ne Jesus
kitun. May kane likud ne Jesus nga
nawe kammin ka lángit, ay ittu win tu
inakadamdam da kitu nán natu nesúrát,
áta nàwa da kurug ke Jesus.
17 Ay datu adu wa tolay nga nakasin-
gan kitu inammaltu ne Jesus kitu Lazaro
kane palawanan na kitu lúbù, ay nepad-
padámag da tu nàwa.
18 Ay díkod ittu pe tu gapu na nga adu
datu nawe summabat ke Jesus, ta nagìna
da tu nakas-kasdáaw wa kinuwa na.
19 Ay tútu nán datu Pariseo kitu isaisa
kaggída, “Sinnan nu kod. Awan tada nga
mà-màwa ngin. Pasúrut na ngámin nin
daya tolay,” nán da.

Tu nangngikagi ne Jesus kitu katay na

20 Ay uwad da pe nga iGrecia nga
nakipiyasta nga nepagdáyaw ke Dios ka
Jerusalem.
21 Ay nawe da ke Felipe nga iBetsaida
ka probinsiya Galilea, nga nán da, “Apu,
piyán mi pe nga sinnan ne Jesus,” nán da.
22 Ay tútu nawe kinagi ne Felipe ke
Andres, ay se da nawe nga duwa nga
nepakammu ke Jesus.
23 May nán ne Jesus kaggída, “Màwa
nga tagay yin ya katay ku wa nengágan
da kitun ka An-anà Tolay.
24 Ay ikagì kadakayu nga ya isa nga
bukal la aggì, ay kurug ga akkan na
mapaadu nu akkan munna nga metaman
se la tumúbu, ta senu magbúnga ka ad-
adu win.
25 Daya magkikenga kiya biyág da kídi
kalawagán, ay killotán da ya kurug pak-
abiyágan da ka áwan panda, ngamay
daya akkan magkikenga kiya biyág da
kídi ya kalawagán, ay aggída ya biyágan
ne Dios ka áwan panda.
26 Nu iinna ya maminya nga magsurbi
kiyà, ay masápul la taldan nà se kumíwid
kiyà, ta senu oray wà naya giyán ku, ay
atán pe. Ay ya magsurbi kiyà, ay pàgan
ne Ama,” nán ne Jesus.
27 “Ay kídi yin, ay mariribù à. Nán
ku nád nga, ‘Ama, ilísi nà kadedi ya mà-
màwa kiyà!’ nán ku nád? May akkan
ku màwa yán, ta ittu mà ya gapu naya
kaatán ku kídi,” nán na.
28 Se na nán ke Dios, “O Ama, pa-
dayáwam ya ngágan mu,” nán na. Ay
tútu uwad úni ya naggayát ka lángit
nga nán na, “Napadayáwan ku win, may
padayáwan ku manin,” nán na.
29 Ay datu tolay ya magsisíkád kitúni,
ay nagìna da pe tu úni, may dálin da nu
nagaddug. May nán datu duddúma nga,
“Inamomanán anghel,” nán da.
30 Ay tútu nán ne Jesus kaggída, “Akkan
wayya nga nakagi tun na úni ka para kiyà
kampela ngin nin, may nakagi tun
31 ta senu mammuwán nu nga tagay
yin ya anggayát naya kaukum naya
kalawagán, ay ittu pe yin ya anggayát
naya kaábà ne Sairu nga ittu ya mangitur-
turáy kídi kalawagán,” nán na.
32 “Ta nu mebáyug gà in, ay ay-
ayuyútan ku ngámin nin daya tolay nga
mangurug kiyà,” nán ne Jesus.
33 Kinagi na tun ka angngipakammu na
nu wà ummán naya katay na.
34 Ay nán datu tolay ya summungbát,
“Taanna, tura mu nán na masápul la
mebáyug ya nengágan da kitun ka An-
anà Tolay, ay nán naya nesur-súrát ta
bàbànán ne Dios nga mabiyág ya Cristo
ka áwan panda! Iinna yán na nengágan
da kitun ka An-anà Tolay ta?” nán da.
35 Ay tútu summungbát te Jesus nga
nán na, “Iyà nga árig wada, ay mepagyán
nà kadakayu pikam ka makaru. Umbet
kayun lugud kiya wada, ta atán pikam
kadakayu, ta senu akkan nakayu wa
maábà ya árig gìbat. Ata daya manalen
kiya nagìbat, ay akkan da nga ammu ya
pam-pameyag da,” nán na.
36 “Mangurug kayu lugud din kiya
wada, kiya kaatán na pikam ta senu
magbalin kayu ka tolay ya nawadaán
nin,” nán ne Jesus.

Ay kane mabalin ne Jesus nga mangagi
kadatun, ay nawe yin se la nagsir-sirù
kaggída.

Tu akkan angngurug datu Judyu ke Jesus

37 Ay oray adu datu nakas-kasdáaw
wa kinuw-kuwa ne Jesus nga nasingan
datu tolay, ay akkan da kammala nga
nangurug kaggína.
38 Ay díkod nàwa nga kurug tu nán natu
Isaias nga pagbàbànánan ne Dios kitun
nga nán na kídi,
"Apu, tura la nga áwan na mangurug
kadaya ibàbànán mi! Ay tura pe
áwan mayát ta mangurug kadaya
pangipassingannán ne Apu kiya
ammanakabalin na!"
nán tu Isaias.
39 Ya gapu na nga akkan da nga mangu-
rug, ay kinagi pe natu Isaias,
40 "Pinakúláp ne Dios daya mata da.
Pinakulnit na daya ur-uray da, áta
lùsawan da kammala nga sisínán
se awátan, ta get nu magulli da
nga mangurug kiyà, nán ne Dios, se
kuda tagappoliyán nin,"
nán natu Isaias.
41 Nekagi tu Isaias datun, áta nasingan
na tu diláng ne Jesus kitun, nga ittu
tu gapu natu inangngibàbànán na ka
mepanggap kaggína.
42 May oray nu ummán kiyán, ay adu
kadatu ap-apu datu Judyu tu nangurug
ke Jesus. Ngamay akkan da nga nepad-
padláw, ta mansing da kadatu Pariseo, ta
get nu pataláwan dada kadatu sinagoga
da.
43 Ay se pì-piyán da ya agdáyaw daya
kapáda da nga tolay kaggída ngam iya
ammatag ne Dios kaggída.
44 Ay kane magúni manin ne Jesus,
ay kinggat na nga nán na kadatu tolay,
"Nu iinna ya mangurug kiyà, ay akkan
nala nga iyà ya kurugan na, nu di pe ya
nangibon kiyà," nán na.
45 "Ay ya makasingan kiyà, ay nasingan
na pe yin ya nangibon kiyà.
46 Inumbet tà kídi kalawagán nga árig
dílág daya ngámin tolay, ta senu ngámin
daya mangurug kiyà, ay akkan da ngin na
árig magadámag," nán na.
47 "Ay nu iinna ya makagìna kadaya
bàbànán ku, se na akkan na kur-kurugan,
ay akkan na iyà ya mamabásul kaggína,
ta akkan nà inumbet ta magpabásul
kadaya tolay kídi kalawagán, nu di yà
inumbet nga mamiyág kaggída.
48 Ngamay daya mangalùsaw kiyà se
daya akkan na mangurug kadaya kag-
kagiyan ku, ay atán mamabásul kaggída
nu iya kamuddiyánan na algaw, ta
ngámin datu nakag-kagì in, ay tú dayán
daya pakammuwán da, nu nakabásul da
onu akkan," nán na.
49 "Ata kurug ga áwan ku wa inurauray
yala kadaya kinag-kagì, ta daya kinag-
kagi ku wala, ay daya nebílin ne Ama nga
nangibon kiyà," nán na.
50 "Ata ammù a dayán na bil-bílin na
daya mamiyág kadakayu ka áwan panda.
Ay túya dayán nala nga pekagi ne Ama
kiyà daya ikagì" nán ne Jesus kadatu
tolay.

13

Tu nangngusesu ne Jesus kadatu tù-tùgúdán na

1 Ay kane tagay yin tu Piyasta nga
Paskuwa, ay ammu ne Jesus nga inum-
bet tin tu oras na nga magtálaw kiddi
kalawagán, ta magulli kammin kiya Ama
na. Ay inin-indù na peyang datu tolay na
kídi kalawagán. May kídi yin, ay inin-
indù nada pànang ngin.
2 Ay kitu kowad de Jesus se datu tù-
tùgúdán na nga manggídám, ay awiawe
napadán nin ya nangngiparò ne Sairu
kitu Judas nga an-anà ne Simon Iscariote
nga mangipatiliw ke Jesus.
3 Ngamay e Jesus ay ammu na nga nidde
ngámin naya Ama na ya ngámingámin
kaggína. Ay ammu na pe nga e Dios
ya naggayatán na, ay se ittu kammin ya
kapannán na.
4 Ay tútu kane mabalin da mangán
nin, ay nagsíkád de Jesus, se na ippà tu
kebál na, ay se nangalà ka tuwalya se na
pinagbagákat.

5 Ay se yala nangippáy ka danum ka besin, ay se na gayatán usesuwan datu tù-tùgúdán na, ay se na kammin na lìgesán datu bingil da kitu tuwalya nga pinagbagákat na.

6 Ay kane dumatang ke Simon Pedro, ay nán ne Pedro kaggína, “Apu, tura la ikaw agpà ya mangusesu kiyà, ta!” nán na.
7 May summungbát te Jesus kaggína, “Akkan mu pikam ma maaw-awátan daya kuk-kuwaan ku, may mammuwán mu wala daddán,” nán na.
8 May oray nu ummán kiyán, ay, “Di yà a pausesuwan kikaw,” nán ne Pedro. Ay tútu summungbát te Jesus nga nán na, “Nu akkan taka mausesuwán, ay áwan mu wa rámaráman kiyà,” nán na.
9 Ay tútu nán ne Pedro, “Apu, akkan daya bingil ku wala lugud, nu di pe daya íma, ay se tagoluwán nà pe,” nán na.

10 Ay tútu nán ne Jesus, “Akkan nin masápul la mabguwán pikam mala ngámin ya baggi naya apagdígut, ta nadalus sin, nu di tittu wala daya bingil na. Dakayu, ay nadalus kayu ngámin nin, may atán nala isa kadakayu nga akkan,” nán na.
11 Ata ammu ne Jesus ya mamatiliw kaggína, ay ittu tu inagkuna na nga, “Nadalus kayu ngámin nin, ngamay atán isa nga akkan,” nán na.

12 Ay kane mausesuwán ne Jesus da ngámin nin, ay nagkebál kammin, se nagulli kammin kitu tugaw na kitu panganán da, ay se la nagsaludsud kaggída nga nán na, “Maawátan nu tu ababbalin ku wa kinuwa kadakayu?” nán na.
13 “Ngagánan dà ka Misturu se Apu, ay kurug ya panagkuna nu, ta kurug mà.
14 Ay nu iyà nga misturu se apu nu, ay inusesuwán takayu, masápul maginnususesu kayu pe.
15 Pinassingannán takayu ka pagtaldán nu, ta senu ngámin na kuk-kuwaan ku, ay ittu pe daya kuwaan nu.
16 Ta kurug ga akkan mabalin na natù-turáy ya pasúrut kiya apu na. Ay ummán pe daya nebon, akkan da pe wayya nga natù-turáy may iya nangibon kaggída.
17 Ay nu maawátan nu dedi yin se nuda pe yin na kuwaan, ay maganggam kayu,” nán na.
18 “Ay akkan na dakayu ngámin ya nán ku, ta ammù ngámin ya ur-uray nu wa piníli. May gapu ta atán na nesúrát nga nán nga, ‘Papatay nà ya isa nga kaduwà a mangán,’ ay ittu ya masápul la màwa.
19 Ikagì in idi ki di na pikam kàwa, ta senu nu màwa ngin, ay kurugan nu nga iyà kurug ya Nebon ne Dios,” nán na.
20 “Ikagì kadakayu ya kurug. Nu iinna ya manangaíli kadaya ibon ku, ay bíláng iyà ya sinangaíli da, ay daya manangaíli kiyà, ay bíláng sinangaíli da ya nangibon kiyà,” nán na.

Tu nangngikagi ne Jesus kitu ammatiliw tu Judas kaggína
(Mat 26:20-25; Mar 14:17-21; Luc 22:21-23)

21 Ay kane makagi ne Jesus ngámin datun, ay nariribù pànang ngin. Ay tútu kinappiya na nga nepakammu kaggída nga nán na, “Ikagì ya kurug kadakayu, nga isa kadakayu ya mangipatiliw kiyà,” nán na.
22 Ay tútu nagsisinningan datu tù-tùgúdán na ta akkan da ammu nu iinna tu nán na.
23 Ay tu isa kadatu tù-tùgúdán ne Jesus nga pà-pàgan na, ay netaging kaggína.
24 Ay díkod tútu sininyásan ne Simon Pedro tun na tù-tùgúdán na, ta piyán na pasaludsud nu iinna kaggída tu nán na.
25 Ay tútu dummerun tun na tù-tùgúdán na ke Jesus, se na nán kaggína nga sinaludsud, “Iinna ya nán mu, Apu,” nán na.
26 Ay summungbát te Jesus nga nán na, “Ya pangiddanán ku kiya nidnat ku nga sinápay ay aggína,” nán na. Ay se yala nga nangalà ka sinápay se na idnat, ay se na idde kitu Judas nga an-anà ne Simon Iscariote.
27 Ay kane metàmul ne Judas tu sinápay, ay tútu nagunggán pe ne Sairu win. Ay tútu nán ne Jesus kaggína, “Karuwan mu win kuwaan ya tali kuwaan mu,” nán na ke Judas.

28 Ay áwan kadatu atán kitu tebol tu
makammu kitu gapu na nga kinagi ne
Jesus tun ke Judas
29 Ta tu pagarup datu duddúma, ay
gapu ta Judas tu magik-ikkam kitu pirà
da, ay dálin da nu papannan ne Jesus
nga panggatángan kadatu masápul da
kitu piyasta, onu pangiddanan na ka pirà
kadatu napubri.
30 Ay kane makkán tu Judas tu sinápay,
ay nagkirut ta lummawán. Ay gabi pe yin.
31 Ay kane likud tu Judas sin, ay nán ne
Jesus kadatu tù-tùgúdán na, "Kídi yin, ay
tagay yin na mepakammu ya kinadáyaw
ku wa nengágan da kitun ka An-anà
Tolay, ay mapadayáwan pe ye Dios gapu
kiyà.
32 Ay díkod e Dios pe ya mangipangátu
kiyà. Ay ittu win ya màwa kídi yin," nán
na.

Tu baru nga bílin ne Jesus

33 "Annánà ku," nán ne Jesus kadatu
tù-tùgúdán na, "abibbà ala nga oras sin
ya kaatán ku kadakayu. Ay ammù a
sap-sapúlan dà. Ay ummán kitu kinagì
kadatu ap-apu datu Judyu, ay ittu pe ya
kagiyan ku kadakayu nga akkan kayu wa
makappan kiya kapannán ku.
34 Ay atán bílin ku nga ittu kam idi ya
angipakammù kadakayu; nga piyán nu
ya isaisa kadakayu. Nu wà ummán naya
amminyà kadakayu, ay ummán din pe ya
amminya nu kiya isaisa kadakayu,
35 ta senu mepassingan kadaya ngámin
tolay nga dakayu daya kurug ga tù-
tùgúdán ku," nán na.

Tu nangngagi ne Jesus kitu angngit-uláyaw ne Pedro kaggína
(Mat 26:31-35; Mar 14:27-31; Luc 22:31-34)

36 E Simon Pedro, ay nagsaludsud kam-
mala ke Jesus nga nán na, "Apu, kawà na
tu nán mu nga kapannám?" nán na. Ay
túta summungbát te Jesus nga nán na,
"Akkan ka nga makakíwid pikam, may
umbet ka ngala nu isa ngalgaw," nán ne
Jesus kaggína.
37 Ay túta nán kammala ne Pedro, "Apu,
taanna nga tura ku akkan mabalin ya
mawe ki kapannán mu kidde yin ta!" nán
ne Pedro. "Ay oray nu meránud dà gapu
kikaw!" nán na.
38 Ngamay nán ne Jesus, "Kurug ga
meránud ka kiyà? May ikagì ya kurug
kikaw. Akkan pikam nagittaráut daya
anù* ay netuláyaw nà in ka namìlu," nán
ne Jesus ke Pedro.

14

E Jesus ya dálen na mawe ke Dios

1 Ay túta nán manin ne Jesus kaggída,
"Akkan kayu wa maglídug. Mangurug
kayu wala ke Dios, se mangurug kayu pe
kiyà," nán na.
2 "Ta adu daya pagyanán ka balay ne
Ama. Ay mawe yà pikam ma padánan ya
pagyanán nu. Ay nu akkan kurug dedi, ay
akkan ku wayya nga kagiyan kadakayu,"
nán na.
3 "Ay nu mabalin nà mamadán ka
pagyanán nu, ay umbet tà kammin nga
mangalà kadakayu, ta senu oray nu wà
naya giyán ku, ay atán kayu pe," nán ne
Jesus.
4 "Ay ammu nu win ya dálen na
mameyag kiya kapannán ku," nán na.
5 Ay túta nán ne Tomas, "Apu, akkan mi
mà ammu ya pameyaggán mu! Paanna ya
akammu mi kiyán na dálen?" nán na.
6 Ay túta nán ne Jesus, "Iyà ya dálen,
iyà ya biyág se iyà ya kurug. Awan ya
makappan ke Ama nu akkan na manalen
kiyà.
7 Ay nu nammuwán dà in, ay ammu
nu pe yin ya Amà. Ay díkod manggayát
kídi yin lugud, ay ammu nu win, ay
se nasingan nu pe yin," nán ne Jesus
kaggída.
8 Ay túta summungbát te Felipe nga
nán na, "Apu, ipassingam mala ya Amám
kadakami, ay napiya ya uray mi yin," nán
na.
9 Ay túta nán ne Jesus ke Fe-
lipe, "Nabayág gà in na mebul-bulun
kadakayu, Felipe, may di nà pikam ma
am-ammu," nán na. "Ay ya makasingan
kiyà, ay nasingan na pe yin ya Amà.
Ay taanna, tura mu nán na piyán mu

* **13:38 13:38** Kiya danni láwa ya nán na kídi.

pikam mala nga mepassingan ya Amà
kadakayu!” nán na.
10 “Akkan ka nga mangurug nga ya
Amà, ay atán kiyà, ay iyà, ay atán nà pe
kaggína? Ta daya ibàbànán ku kadakayu,
ay akkan ku wa ur-urayan kampela ngin
nin, ngamay ya Amà nga atán kiyà, ay
kuwaan na kampela ngin nin daya ubra
na.
11 Kurugan mu ya kinagì kadakayu nga
atán nà ke Ama, ay se atán ya Amà pe
kiyà. Ay nu akkan ka nga mangurug
kadaya kag-kagiyan ku, ay mangurug ka
kuma ngala kiyà gapu kadaya mà-màwa
ku.”
12 “Ikagì kadakayu ya kurug. Nu iinna
ya mangurug kiyà, ay màwa na pe daya
màwa ku. Ay nadà-dáyaw daya kuk-
kuwaan nayán na tolay may daya nà-
nàwà, áta mawe yà ka giyán ne Ama,”
nán na.
13 “Ay túya kuwaan ku ngámin daya
agngan nu ke Ama, ta mangurug kayu
kiyà. Ay díkod madáyaw ya Amà gapu
kiyà a An-anà na.
14 Ay gapu kiya angngurug nu kiyà, ay
oray nu nágan naya agngan nu, ay idde
ku,” nán ne Jesus kaggída.

Ya angngibon ne Dios kiya Ispiritu na

15 Ay nán manin ne Jesus kadatu tù-
tùgúdán na, “Nu pàgan dà, ay ikurug nu
daya bil-bílin ku.
16 Ay pebon ku wala ke Ama ya Ispir-
itu na nga magyán kadakayu se mamul-
bulun kadakayu peyang ngin ka áwan
panda.
17 Ay ittu kam pe nga Ispiritu ya makek-
agi ki kurug. Ay daya akkan na mangurug
kiyà, ay akkan da middán kídi ya Ispiritu,
ta akkan da nga malásin se akkan da
mammuwán. Ngamay dakayu, ay ammu
nu win, ta atán peyang ngin kadakayu
nga mebul-bulun.
18 Akkan takayu wayya nga piddudoray
nga ummán ka ulíla. Ay umbet tà kam-
min pe.
19 Tagay yin na áwan makasingan kiyà
in kadaya akkan na makiapu kiyà. May
dakayu, ay masingan dà manin, áta
mabiyág ga kammin. Ay ittu ya gapu na
nga mabiyág kayu pe nga ummán kiyà,”
nán na.
20 “Ay nu màwa dayanin, ay ittu ya
mammuwán nu win na atán nà ke
Ama, ay atán kayu kiyà, ay atán nà pe
kadakayu.
21 Ay daya manggìna se mangikurug
kadaya bil-bílin ku, ay tú dayán daya
maminya kiyà, ay daya maminya kiyà, ay
ittu pe dayán daya piyán ne Ama. Ay ittu
pe daya piyán ku, ay se yà magpakammu
pe kaggída,” nán na.

22 Ay tútu nán ne Judas nga akkan na
e Judas nga Iscariote, “Apu, taanna tura
dakami yala ya pagpakammuwám, nga
akkan ngámin daya tolay!” nán na.

23 Ay tútu nán ne Jesus, “Daya maminya
kiyà, ay ittu dayán daya mangikurug
kadaya kag-kagiyan ku. Ay ittu pe dayán
daya pàgan ne Amà. Ay díkod dakami
se iya Amà, ay umbet kami ya mepagyán
peyang ngin kaggída.
24 Ay daya akkan na maminya kiyà,
ay ittu dayán daya akkan mangikurug
kadaya kag-kagiyan ku. Ay daya magì-
gìna nu nga kag-kagiyan ku, ay akkan
kuda wayya nga urauray kampela ngin
nin, nu di da gayát ke Amà nga nangibon
kiyà,” nán na.

25 “Ay ikagì dedi kiya kaatán ku pikam
kadakayu.
26 May atán na ibon ne Ama nga patáli
ku nga ittu ya Ispiritu na. Tùgúdán
nakayu kiya ngámin, se ipadamdam na
pe ngámin datu nekagikagì kadakayu.
27 Akkan kayu wa malídug se mariribù
se mansing, ta bansiyán takayu kiya
napiya nga aggur-uray nga ummán kiya
aggur-uray ku. Ay sabáli kampela ngin
nin kiya midde naya kalawagán,” nán na.

28 “Ay nagìna nu win tu kinagì
kadakayu nga tagay takayu win na
panáwan, may umbet tà kammin. Ay nu
kurug ga pàgan dà, ay maganggam kayu
din, áta mawe yà ka giyán naya Amà, ta
natù-turáy may iyà.
29 Ay nekagiyán ku dayanin kadakayu
kiya akkan da pikam ma kàwa, ta senu
mangurug kayu win nu màwa da ngin.

30 Akkan mabayág gin ya akibàbànán
ku kadakayu win, ta tagay yin ya
apu daya akkan mangurug kiyà kídi
kalawagán. Awan na wayya nga turáy
kiyà
31 ngamay masápul tungpálan ku daya
ngámin bil-bílin naya Amà, ta senu mam-
muwán daya ngámin tolay ya amminyà
kaggína," nán na.
"Ara, mawe tada ngin," nán ne Jesus
kadatu tù-tùgúdán na.

15

E Jesus ya árig kurug ga múla

1 Ay nán ne Jesus manin, "Iyà ya árig
kurug ga múla úbas. Ay ya Amà, ay
aggína ya maragtagasíngan.
2 Ay díkod tappadan na daya pas-
pasangà nga akkan na magbúnga. Ay
daya magbúnga nga pasangà, ay kap-
piyánan na pe ìpadán daya pas-pasanga
da nga akkan magbúnga se daya nalpug,
ta senu nabúnga da.
3 Nadal-dalusán kayun, gapu kadaya
bàbànán ku kadakayu.
4 Magpinnuráy kayu peyang kiyà, ta
senu atán nà peyang kadakayu. Daya
pasanga nga nippà in, ay akkan da wayya
nga makapagbúnga ngin. May nu daya
pasanga naya múla nga akkan nippà, ay
tú dayán daya magbúnga. Ay ittu pe
yán ya kearígán nu ta akkan kayu wa
makàwa ka napiya, nu akkan na iyà ya
pagpinnorayán nu," nán ne Jesus.
5 Ay se manin nán ne Jesus, "Iyà ay
árig ku ya múla úbas, ay dakayu daya
árig pas-pasangà," nán ne Jesus kadatu
tù-tùgúdán na. "Ay adu daya napiya nga
mà-màwa daya magpinnuráy kiyà, áta
atán nà pe kaggída, ta akkan napatag ke
Dios ya kabalinán daya kuwaan nu nu
akkan nà a atán," nán na.
6 "Ay daya akkan na magpinnuráy kiyà,
ay árig ga medangsalán da nga ummán
kadaya pasanga nga nìpád. Ay nu malútu
da, ay maurnúngán da ngin na masìdug.
7 Ay nu pinnurayan dà se kurugan nu
daya kag-kagiyan ku kadakayu, ay oray
nágan naya piyán nu wa agngan kiya
Amà, ay midde kadakayu.
8 Ay mapadayáwan ya Amà, nu
nabúnga kayu pànang se mepassingan,
nga dakayu daya tù-tùgúdán ku," nán
na.
9 "Ata nu wà ummán naya amminya
ne Ama kiyà, ay ummán pe kiyán ya
amminyà kadakayu. Akkan nu din na di
atangyaan ya amminyà kadakayu.
10 Kurugan ku peyang daya bil-bílin
naya Amà, ay túya piyán nà peyang. Ay
ummán pe nu kurugan nu daya bil-bílin
ku, ay piyán takayu peyang pe," nán na.
11 "Ay nakagì dedi kadakayu ta senu
maganggam kayu tutu wala pànang,
ummán kiya agganggam ku."
12 "Tu idi ya bílin ku kadakayu: piyán
nu pe ya isaisa kadakayu nga ummán
kiya amminyà kadakayu.
13 Awan na napà-patag nga amminya
may iya amminya naya isa nga tolay nga
maminya ngala nga mebasu gapu kiya
amminya na kadaya opun na."
14 "Opun takayu kurug nu ikurug nu ya
bílin ku kadakayu," nán ne Jesus.
15 "Ingagánan takayu win ka opun
ku, áta akkan takayu asassu win. Ta
ya asassu, ay akkan na nga ammu ya
kuwaan naya apu na. May dakayu, ay
nepakammù in kadakayu ngámin daya
nagìnà kiya Amà.
16 Akkan wayya nga dakayu ya namíli
kiyà, nu di iyà ya namíli kadakayu.
Dakayu daya árig pagbungáan ku ka adu,
ay áwan na kippaán daya árig búnga nu.
Ay díkod oray nágan naya agngan nu ke
Ama, nu ikagi nu wala ya ngágan ku, ay
idde na."
17 "Ay túya ibílin ku lugud dayán
kadakayu, ta senu piyán nu ya isaisa
kadakayu," nán ne Jesus kaggída.

Ya angngalùsaw daya tolay kadaya mangurug ke Jesus

18 Ay nán ne Jesus manin kadatu tù-
tùgúdán na, "Nu kalùsawan dakayu daya
tolay ya akkan makammu ke Dios, ay
akkan nu pagballà, ta nasingan nu pe yin
na nunna ngà linùsaw da, se la dakayu,"
nán na.
19 "Ta ya gapu na nga kalùsawan
dakayu, ay akkan dakayu kabbulun nin,

áta piníli takayu wa mangurug kiyà. Ata
nu kabbulun dakayu kuma, ay pàgan
dakayu kuma pe.
20 May dam-damdamman nu wala tu
kinagì kadakayu wa akkan na mabalin
na nangátu ya pasúrut may iya apu
na. Ay díkod nu kinurug da datu kinag-
kagì, ay kurugan da pe daya ibàbànán
nu. May gapu ta pinal-pallà dà, ay túya
innanamán nu pe ya ammallapallà da
kadakayu.
21 Ay díkod gapu ta tolay takayu, se
akkan da am-ammu ya nangibon kiyà, ay
túya innanamán nu nga kuwaan dayán
kadakayu.
22 Ay nu akkan nà kuma inumbet
ta nangibàbànán kaggída, ay akkan da
kuma nga nakabásul. May kídi yin, ay
áwan da nga pamalìlían nin kiya básul
da,
23 ta ya mangalùsaw kiyà, ay
kalùsawan na pe ya Amà.
24 Ay áwan da kuma nga pagbasúlán
nu di yà a nagipassingan kaggída kadaya
nakas-kasdáaw nga áwan na makàwa
kaggída. May nasingan da mà datun, may
kalùsawan dakami kammala se ya Amà.
25 Ay màwa ngámin dedi, ta senu
màwa nga kurug tu atán kitu nesúrát
ta bàbànán ne Dios kitun nga nán na,
'Lùsawan dà nga áwan gapu-gapu,' " nán
ne Jesus.
26 "Ay nu mebon ku ya Ispiritu
nga maggayát ke Ama, nga umbet ta
mangigadágad kadakayu, ay aggína ngin
ya magtùgud kadakayu se ya mangi-
pakammu kiya kurug ga mepanggap kiyà.
27 Ay dakayu pe ya mangibàbànán ka-
daya mepanggap kiyà ta dakayu daya
nebul-bulun kiyà nanggayát kitun ka
panda kídi," nán ne Jesus.

16

1 "Ay kinagì ngámin dedi yin kadakayu,
ta senu akkan kayu wa maglikud kiya
angngurug nu.
2 Ta palawanan dakayu kadaya sin-
agoga. Ay umbet pe ya oras nga
daya mamatay kadakayu, ay nán da nga
pagdáyaw da ke Dios yán na kuk-kuwaan
da.
3 Ay kuwaan da dayán, ta akkan dakami
pikam ma nammuwán se ya Amà.
4 Ngamay nepà-painunna ku wala ya
nangagi kadakayu, ta senu nu umbet ya
oras nga kàwa dayán, ay madamdam nu
wa nakagi ku da ngin kadakayu," nán ne
Jesus.

Daya kuk-kuwaan naya Ispiritu ne Dios

"Akkan ku wa kinagi dedi kadakayu ki-
tun, áta mebul-bulun nà pikam kadakayu.
5 Ngamay kídi yin ay magulli yà in
kiya nangibon kiyà. May áwan mà ala
kadakayu ya magsaludsud nu ka wàna ya
kapannán ku!
6 Ngamay magpannakit kayu pànang
gapu kadedi ya kinagì kadakayu.
7 May ikagì kammala ya kurug
kadakayu. Pagpíyán nu ya ipappan
ku, áta nu akkan nà mawe, ay akkan
makalbet ya Ispiritu ne Dios nga
mangabul-bulun kadakayu. Ngamay nu
mawe yà, ay ibon ku kadakayu.
8 Ay nu makalbet, ay aggína ya mangi-
pakammu kadaya tolay ka panggap kiya
básul da se iya kinamárù se iya angn-
gukum ku kiya kalawagán.
9 Ipakammu na ya pagbasúlán da nga
ittu ya akkan da angngurug kiyà.
10 Ay ipakammu na pe ya mepanggap
kiya panagmar-máru, ta mawe yà ka
giyán ne Ama, ay áwan nu masingan nin
kiyà.
11 Ay ipakammu na pe ya kaukum daya
tolay, áta e Sairu wa ittu ya apúwan daya
akkan mangurug kiyà ay naukum min,"
nán na.
12 "Ay adu pikam daya piyán ku
kagiyan kadakayu, ngamay akkan nuda
maawátan pikam.
13 May oray ta nu umbet ya Ispiritu ne
Dios, ay aggína ngala ya mangipakammu
kadakayu kiya ngámin na kurug. Ata tittu
daya magìna na daya kagiyan na. Akkan
na waya nga urauray kampela ngin nin
daya ipakammu na kadakayu. Ay ittu ya
angngagi na pe kadaya mà-màwa pikam.
14 Padayáwan nà, áta ngámin na
mepanggap kiyà, ay ikagiyán na ngámin
kadakayu.

15 Ata ngámin na mepanggap kiya Amà,
ay mepanggap pe kiyà. Ittu ya inagkunà
nga ngámin na mepanggap kiyà ay ik-
agiyán na kadakayu," nán ne Jesus ka-
datu tù-tùgúdán na.

Ya pamaddug daya mangurug ke Jesus

16 "Ay akkan mabayág, ay akkan dà
in na masingan. May akkan mabayág
manin, ay masingan dà kammin," nán ne
Jesus.
17 Ay díkod datu duddúma nga tù-
tùgúdán na, ay nán da kitu isaisa
kaggída, "Inna nád ya piyán nayán na
kagiyan," nán da. "Akkan kanu wa
mabayág, ay akkan tada kanu nga masin-
gan. May akkan kanu mabayág manin
ay masingan tada kanu kammin, ta mawe
kanu ka giyán naya Ama na nga nán na,"
nán da.
18 "Nágan nád natu akkan na mabayág
ga nán na. Tura tada akkan maawátan!"
nán da.
19 Ay gapu ta ammu ne Jesus nga
asissaludsúdan da kaggína, ay ininun-
naán nada nga nán na, "Ammù nga
magsisinnaludsud kayu gapu kitu kinagi
ku nga akkan na mabayág ay akkan dà
a masingan, may akkan manin pe ya
mabayág, ay masingan dà kammin," nán
na.
20 "May ikagì ya kurug kadakayu.
Magul-ulul kayu wa magpan-pannakit,
ngamay daya tolay ya mangalùsaw kiyà,
ay maganggam da. Magpannakit kayu
kurug, ngamay maganggam kayu win nu
kuwa," nán na.
21 "Ata ummán kiya babay nga manggì-
gìna. Mapar-parigátan ki anggì-gìna na.
May nu makapagan-anà in, ay akkan
na ngin na madamdam tu inagrígát
na, ta magpatag gin ya kuwaan na, ta
makapagan-anà in.
22 Ay túyán ya kearígán nu. Magpan-
nakit kayu kídi, may magsisingan tada
mà kammin, ay maganggam kayu manin
pe. Ay áwan nin ya makippà kiya ag-
ganggam nu.
23 Ay nu màwa yanin, ay akkan na iyà
in ya pagagngán nu kadaya agngan nu.
Ta ikagì kadakayu ya kurug, nga iya Amà
in ya pagagngán nu. Ay ngámin daya
agngan nu kaggína ki ngágan ku, ay idde
na.
24 Ngamay panda kídi, ay áwan nu
pikam ma inadang kaggína ki ngágan
ku. Magadang kayu win, ay makálà kayu.
Ay díkod maganggam kayu tutu wala
pànang ngin," nán na.
25 "Ay nepà-pàlílì ngámin ya nangagi
kadakayu kadedi, may umbet ya algaw
wa akkan nà in na magpà-pàlíli, ta kap-
piyánan ku wala nga ipakammu win ya
mepanggap kiya Amà," nán na.
26 "Ay nu umbet yanin na algaw, ay
aggína ngin ya aggagngán nu kadaya
masápul nu, basta mangurug kayu kiyà.
Ay akkan iyà in ya mangiadang kadakayu
ke Ama,
27 áta ya Amà mismu ay piyán nakayu
win gapu kiya amminya nu kiyà se iya
inangngurug nu nga gayát tà kaggína.
28 Inumbet tà kídi ya kalawagán nga
gayát ka giyán naya Amà, ay panáwan ku
kammin ya kalawagán ni, ta magulli yà
kammin kaggína," nán ne Jesus.
29 Ay nán datu tù-tùgúdán na, "Nawada
mà in ya agbàbànán mu. Akkan mu win
na ipà-pàlíli!" nán da.
30 "Ay ammu mi kídi yin nga ammum ya
ngámingámin oray áwan na magsalud-
sud se mangagi kikaw. Ay túya mangurug
kami yin na gayát ka ke Dios," nán da.
31 Ay nán ne Jesus kaggída, "Mangurug
kayu win kídi nga nán nu,
32 may tagay yin ya pannakasip-siparà
nu ngámin, ta ya isaisa kadakayu, ay
mawe kampela ngin kiya babalay na, ay
pagdudoray dà in na magas-asissa. Nga-
may akkan nà kurug ga sissa, ta kabulun
ku ya Amà," nán na.
33 "Nekagi ku ngámin dedi kadakayu, ta
senu akkan kayu mariribù nga mangurug
kiyà. Kurug ga adu daya kapal-palakkán
nu kídi ya kalawagán. Ngamay magturad
kayu wala. Oray ta inábà ku win ya
kalawagán," nán ne Jesus kadatu tù-
tùgúdán na.

17

Tu nangngikarárag ne Jesus kadatu tù-tùgúdán na

1 Ay kane mabalin ne Jesus kagiyan
datu kinag-kagi na, ay naglángad ka
lángit nga nán na, “Ama, inumbet tin ya
oras,”* nán na. “Padayáwan nà a An-
anà mu, ta senu iyà nga an-anà mu, ay
mapadayáwan taka pe,” nán na kiya Ama
na.
2 “Ta niddán nà ka ammanakabalin ku
wa mangidde ka biyág nga áwan panda
kadaya ngámin tolay ya ipakin-kuwám
kiyà,” nán na.
3 “Ay ittu idi ya pakabiyágan da ka
áwan panda: ya angammu da nga ikaw
ya kurug ga sissa nga Dios se ya angammu
da pe kiyà, nga iyà ya kurug ga nebon
mu,” nán ne Jesus.
4 “Napadayáwan taka kídi ya
kalawagán gapu kiya inannungpál ku
kadatu ngámin na ipàwám kiyà,” nán na.
5 “Túya, Ama, tú idi yin ya oras nga
ammadáyaw mu kiyà ka ummán kitu
kinadáyaw ku kitu kowad ku ka giyán
mu, kitu akkan pikam nekàwa nedi ya
kalawagán,” nán na.
6 “Nepakammu taka kadaya tolay nga
nepakin-kuwám kiyà kídi ya kalawagán.
Ay gángay nga kuw-kuwám dedi ya tolay.
May nepakin-kuwa muda la kiyà. Ay
pàgan da ngin daya ngámin na bàbànán
mu.
7 Ay kurugan da ngin, nga ngámin daya
kinuw-kuwà, ay nepàwa muda ngámin
kiyà,” nán na.
8 “Ata ngámin datu pebàbànán mu
kiyà, ay nebàbànán kuda ngin kaggída,
ay se kinurug da pe. Ay ittu ya nakam-
muwán da nga kurug ga gayát tà ka
giyám. Ay kinurug da pe nga ikaw ya
nangibon kiyà.”
9 “Ay akkan daya tolay kídi ya
kalawagán daya ikarárag ku kikaw, nu di
daya tolay mu wa nepakin-kuwám kiyà,
ta kuw-kuwa muda,” nán na.
10 “Ay ngámin na tolay ku, ay tolay
muda, ay daya ngámin na tolay mu,
ay tolay kuda pe. Ay napadayáwan nà
kaggída ngin.
11 Magulli yà kammin kikaw. Ay díkod
áwan nà in kídi ya kalawagán, may
atán da pikam ki kalawagán. Ay túya
ipatagasíngan kuda pe yin kikaw, Dios
nga Amà, nga mannakabalin. Ta senu
magpapáda ya uray da, ummán kiya
agpáda naya uray ta.
12 Ata gapu kitu ammanakabalin na
niddem kiyà, ay natagasinnán kuda kitu
kowad ku pikam kaggída. Ay díkod áwan
nala nga ummawan kaggída, ngamay
uwad kammala isa nga natudinán na
sumibna. Ay díkod nàwa nga kurug datu
nesur-súrát kitun na bàbànán mu.
13 Ay kídi yin, ay tagay yin ya aggullì
kammin kikaw. Ay ittu ya angngikagì
kaggída kadedi kiya kaatán ku pikam kid
kalawagán ni, ta senu maganggam da
ngala pànang nga ummán ki agganggam
ku.
14 Nepakammù ya bàbànán mu
kaggída. May daya tolay, ay lùsawan
dada, áta akkan da pe yin magikalawagán
nga ummán kiyà.
15 Akkan ku nán na itálaw muda kídi
kalawagán nin, may pagdúán kuda la
kikaw ke Sairu.
16 Ta dedi ya tolay, ay akkan da
magikalawagán nin nga ummán kiyà.
17-18 May ibon kuda ngala kiya
kalawagán, nga ummán kitu inangngibon
mu pe kiyà kid kalawagán ni. Pagbalinam
da lugud ka kuw-kuwám tutu wala ngin
kiya agtùgud mu ki kurug. Ya bàbànán
mu, ay ittu ya kurug.
19 Ay gapu kaggída, ay ibasu ku wala ya
baggi ku, ta senu magbalin da pe ka kurug
tolay mu,” nán ne Jesus.
20 “Akkan nala nga tittu dedi daya
ikar-karárag ku, nu di ngámin pe daya
mangurug kiyà gapu kiya agbàbànán da,”
nán na.
21 “O Ama, ikar-karárag ku nga sissa
kuma ya uray da. Ay umannúgut kuma
pe ya uray da kiya uray ta, ta sissa pe ya
uray ta. Ta senu daya tolay, ay kurugan
da nga ikaw kurug ya nangibon kiyà.
22 Ay dedi ya tù-tùgúdán ku, ay niddán
kuda kiya pannakabalin nga ummán kitu
niddem kiyà, ta senu magpapáda da pe
ka uray, nga ummán kadàta.

* **17:1 17:1** Ya nán na kídi nga oras, ay ya oras nga kàwa ngámin datu masápul màwa kaggína.

23 Atán nà kaggída, ay atán ka pe kiyà,
ta senu magsissa da tutu wala ka uray. Ay
díkod ittu yán ya mangipassingan kadaya
tolay nga ikaw kurug ya nangibon kiyà.
Ay senu ammu da pe nga ya amminyám
kaggída, ay páda na pe ya amminyám
kiyà."
24 "Ama, dedi ya nidde mu kiyà, ay
piyán ku nu atán da pe kiya giyán ku, ta
senu masingan da ya kinadáyaw ku, nga
ittu tu niddem kiyà kitu akkan pikam ma
nàwa idi ya kalawagán, ta pà-pàgan nà
lugud.
25 O Ama nga namáru, akkan daka
am-ammu daya tolay ya magikalawagán.
May iyà, ay am-ammu taka. Ay dedi, ay
ammu da ngin na ikaw ya nangibon kiyà.
26 Nepakammu taka ngin kaggída, may
ipakammu taka manin kaggída, ta senu
ya amminyám kiyà, ay ittu pe ya am-
minya da kiya isaisa kaggída, ay senu
atán nà peyang kaggída."

18

Tu nanniliw da ke Jesus
(Mat 26:47-56; Mar 14:43-50; Luc 22:47-53)

1 Ay kane mabalin ne Jesus tu karárag
na, ay dummalákit da se datu tù-tùgúdán
na kitu wángag Kidron. Ay se da nawe
kitu kamulán na pabeg káyu kitu tanáp
kitúni.
2 Ngamay e Judas nga ittu ya mamatiliw
ke Jesus, ay ammu na pe tun na kamulán,
ta nakírad de Jesus se datu tù-tùgúdán na
nga magtatammu kitúni.
3 Ay ittu tu nangipannán tu Judas ka-
datu suldádu se datu guwardiya kitu
Templo nga nebon datu ap-apu datu
pappádi se datu Pariseo. Siddidílág da,
se sikkaagtu da kadatu ippapatay da.
4 Ay gapu ta ammu ngámin ne Jesus sin
tu mà-màwa kaggína, ay sinabat nada, ay
se na nán kaggída, "Inna ya sap-sapúlan
nu?" nán na.
5 "E Jesus nga iNazaret," nán da. "Iyà
mà yán," nán na.
Ay uwad pe tu Judas nga ittu tu
nangipatiliw kaggína nga nepagsisíkád
kaggída.
6 Ay kane, "Iyà mà yán," nán ne Jesus,
ay nepà-painúnud da se da nga nekálin.
7 Ay se manin sinaludsud ne Jesus
kaggída nga nán na, "Inna ya kurug ga
sap-sapúlan nu?" nán na. May, "E Jesus
nga iNazaret," nán da.
8 "Kinagì mà kadakayu win na iyà yán,"
nán na. "Ay nu iyà ya sap-sapúlan nu, ay
pagdudoray nu wala dedi nga tolay," nán
na.
9 Ay nán na tun ta senu màwa nga
kurug tu nakagi na nga, áwan nala nga
umawan kadaya nidde ne Dios kaggína.
10 Ngamay e Simon Pedro, ay uwad
ampiláng na. Ay inásut na, se na nga
isapgut kitu asassu natu nangátu wa pádi.
Ay tú wala nga nataptáp tu amin-diwanán
na talínga na. Malco tu ngágan natu
asassu.
11 Ay tútu na ne Jesus ke Pedro, "Ippáy
mu kammin ya ampiláng mu kiya balay
na. Wayyà ala nga lisiyán ya pannakatay
ku,* ay ittu ya piyán ne Ama nga màwa?"
nán ne Jesus.

Tu nangngituláyaw ne Pedro ke Jesus
(Mat 26:64-75; Mar 14:66-72; Luc 22:55-62)

12 Ay tiniliw natu ap-apu wa suldádu se
datu suldádu na se datu guwardiya kitu
Templo nge Jesus, ay se da piníngil datu
íma na.
13 Ay nippan da nga nunna ke Anas nga
katugángan ne Caifas nga nangátu wa
pádi kitun na dagun.
14 Aggína pe tu nagkuna kadatu páda na
nga Judyu kitun nga napì-piya ngala nga
isa tolay ya matay may iya ngámin tolay.
15 Ay de Simon Pedro se itu isa nga tù-
tùgúdán ne Jesus, ay inunud da nge Jesus.
Ay gapu ta am-ammu natu nangátu wa
pádi tu isa kaggída, ay ittu tu netangalnà
ke Jesus kitu amuwág natu balay natu
nangátu wa pádi.
16 Ngamay nabansi ye Pedro kitu lasi,
kitu ruwángan. May itu am-ammu natu

* **18:11 18:11** Ya nán na ki aggúni nga Griego kídi ay "Wayyà ala nga di uminum kiya akap…" Kiya Bàbànán ne Apu, ya piyán na kagiyan ya akap, ay panagrig-rígát.

pádi nga tù-tùgúdán ne Jesus, ay lummawán se na we amomanán tu babay
ya magbantáy kitu gagyangán. Ay tútu
pinalnà na nge Pedro.
17 Ay nán natu babay ke Pedro, "Di mà
ikaw pe ya isa nga tù-tùgúdán nayán na
tolay?" nán na. May, "Akkan mà a," nán
ne Pedro.
18 Ay gapu ta nasiyam kitun na gabi, ay
nagapuy datu asassu se datu guwardiya
ka pagginuduwán da kitu amuwág. Ay
nepagsisíkád pe yala nge Pedro kaggída
nga magginúdu.
19 Ay se la nga pinamutuán natu
nangátu nga pádi nge Jesus ka mepang-
gap kadatu tù-tùgúdán na se itu isur-súru
na kaggída.
20 Ay nán ne Jesus nga summungbát,
"Neparpág ku wala tu nagbàbànán kiya
àráng nu ngámin. Ay nakírad dà pe
ya mangisúru kiya unag naya Templo
se daya sin-sinagoga nga pagguurnúngán
nu peyang ngámin na Judyu. Awan
ku wayya nga nelingalingad kadaya kag-
kagiyan ku.
21 Ay taanna tura iyà ya pagsal-
saludsúdám!" "Dayán kuma nga nag-
gigìna kiyà. Ammu da mà datu nekag-
kagiyán ku," nán na.
22 Ay kane makagi ne Jesus datun,
ay dinispág natu guwardiya nga uwad
kitúni, se na nán, "Tura la ummán kiyán
ya agsungbát mu kiya nangátu wa pádi,
ta!" nán na.
23 May summungbát te Jesus kaggína
nga nán na, "Nu uwad da nadakè a
nesungbát ku, ay kagiyan mu wala nu
nágan na. Ngamay nu áwan na nadakè
a nakagi ku, ay taanna tura nà dinispág!"
nán ne Jesus.
24 Ay se la nga nepippan ne Anas nge Je-
sus nga sippipíngil ke Caifas nga nangátu
wa pádi.
25 Ay e Pedro, ay uwad pikam kitúni ya
mepagginúdu. Ay nán da kaggína, "Di mà
a ikaw pe tu isa nga tù-tùgúdán natun na
tolay?" nán da. Ngamay netuláyaw ne
Pedro wa nán na, "Akkan mà a," nán na.
26 Ay tu isa nga asassu natu nangátu wa
pádi, nga pan-pane kam natu laláki ya
piningásan ne Pedro, ay nán na, "Di mà a
ikaw tu isa nga nasingan ku nga kabulun
na kitu kamulán?" nán na.
27 May netuláyaw manin ne Pedro. Ay
tú pe yin tu naggittaráut datu anù.

Tu nangngippan da ke Jesus kitu upisína ne Pilato
(Mat 27:1-2, 11-14; Mar 15:1-5; Luc 23:1-5)

28 Ay nesápa da pànang nga neúlug nge
Jesus kitu balay ne Caifas, se da ippan kitu
upisína ne Gubernador Pilato. Ay akkan
da tagge linumnà kitu upisína, ta senu
mabalin da tu mangán kitu panggídám da
kitun na piyasta.†
29 Ay díkod lummawán ne Pilato nga
nawe nagsaludsud kaggída nga nán na,
"Nágan naya pangidarumán nu kídi nga
tolay?" nán na.
30 Summungbát da nga nán da, "Akkan
mi wayya nga nilbet ta nedarum kikaw
nu áwan na nga básul," nán da.
31 Ay tútu nán ne Pilato kaggída, "Alà
nu kammin, ta senu dakayu kampela ngin
ya mamabásul kaggína nu atán básul na
kadaya lin-lintag nu," nán na. Ay nán
datu Judyu wa summungbát, "Mepárit
kadakami ya pumatay ka tolay," nán da.
32 Ay nàwa ngámin dedi ta senu màwa
kurug ngámin datu kinag-kagi ne Jesus
nga kapà-pàyanán na ka mepanggap kitu
katay na.
33 Ay díkod nagulli kammin ne Pilato
kitu upisína na, ay se na ayabán ne Jesus
ta pamutuán na. Ay nán na, "Ikaw ya Ari
daya Judyu?" nán na.
34 Ay tútu nán ne Jesus, "Uray mu
kampela ngin yán na saludsud mu, onu
nagìnám kadaya duddúma?" nán na.
35 Ay nán ne Pilato, "Judyu wà ka nán
mu ta?" nán na. "Daya keliyám se daya
ap-apu daya pappádi, ay nedarum daka
kiyà," nán na. "Ay nágan natu kinuwa
mu, ta?" nán na.

† **18:28 18:28** Maragitán da kanu nu lumnà da kiya balay daya akkan Judyu. Ay akkan da mabalin ya mepanggídám kitun na piyasta nu naragit da.

36 May nán ne Jesus nga summungbát,
“Akkan kídi kalawagán ni ya pangi-
turayán ku, ta nung kuma nu kídi
kalawagán ni ya pangiturayán ku, ay
nakigubát kuma ngin daya tolay ku, ta
senu akkan dà kuma nga nálà. May
akkan, ta akkan kanedi ya giyán naya
pangiturayán ku,” nán na.
37 Ay ittu tu sinaludsud ne Pilato
kaggína nga nán na, “Nu ummán kiyán
di lugud da isa ka nga ári?” nán na.
May, “Kurug ya kinagi mu,” nán na nga
summungbát. “May inumbet tà a neanà
kídi ya kalawagán, ta senu mebàbànán
ku ya mepanggap kadaya kurug. Ay
ngámin daya mamatag kiya kurug, ay
manggìna da” nán na.
38 Ay díkod nán ne Pilato, “Nágan naya
kurug, ta!” nán na ke Jesus. Ay kane
mabalin ne Pilato kagiyan dedi, ay nawe
ya nakiamomán kadatu Judyu nga nán
na, “Awan ku wa masmà a ipabásul ku
kaggína,” nán na kadatu Judyu.
39 “Ngamay atán ya gagángay nu ki
káda Piyasta nga Paskuwa nga mag-
pepalawán kayu kiyà ka isa kadaya
bálud. Ay piyán nu nu ipalawán ku ya
Ari nu wa Judyu?” nán na.
40 Ay nán da nga nesungbát nga nesar-
sáraw, “Akkan aggína,” nán da. “E
Barrabas ya piyán mi,” nán da ke Pilato.
Ay e Barrabas, ay isa nga tirung.

19

1 Ay díkod, pinasaplit ne Pilato we
Jesus.
2 Ay datu suldádu, ay nangilung da
kadatu pas-pasanga nga sirrarasi se da is-
agápaw ke Jesus. Ay se da nga pakebalán
ka daggáng nga bádu.
3 Ay se da nga umadaadanni kaggína,
se da nán, “Magnanáyun mà ya Ari daya
Judyu!” nán da, ay se da tappítan.
4 Ay lummawán manin ne Pilato se na
kagiyan kadatu tolay nga nán na, “Ilawán
ku, ta senu ammu nu nga áwan ku wa
masmà a ipabásul ku kaggína,” nán na.
5 Ay díkod lumawán pe ye Jesus nga
napakebalán ka daggáng se nasagapáwan
kitu pas-pasanga nga sirrarasi. Ay nán ne
Pilato, “Ye idi yin tu tolay,” nán na.
6 Ay kane masingan datu ap-apu datu
pappádi se datu guwardiya, ay nesar-
sáraw da ya, “Pelansám ki krus,” nán da.
“Pelansám ki krus,” nán da.
May nán ne Pilato kaggída, “Alà nu
lugud kampela ngin nin se nu pelansa
ki krus, ta patayan nu kampela ngin,
ta áwan ku ammu nga ipabásul ku
kaggína,” nán na.
7 Ay summungbát datu Judyu nga nán
da, “Atán ya lintag mi. Ay sigun kiya
nán naya lintag mi, ay annung nayán ya
matay, ta nán na nga aggína ya An-anà ne
Dios,” nán da.
8 Ay kane magìna ne Pilato manin tu
kinagi da, ay naturun nin tu ansing na.
9 Ay linumnà kammin kitu upisína na,
ay se na pamutuán manin ne Jesus nga
nán na, “Wà naggayatán mu ta?” nán na.
Ngamay akkan na sinungbátan ne Jesus.
10 Ay tútu nán ne Pilato kaggína manin,
“Taanna, tura nà akkan na sungbátan!
Akkan mu ammu wa atán turáy ku
wa mangipalawán kikaw se magpelansa
kikaw ki krus?” nán na.
11 Ay tútu summungbát te Jesus nga nán
na, “Akkan nà mabalin iturayán nu akkan
na ittu ya piyán ne Dios,” nán na. “Ay
díkod ya tolay ya nangidarum kiyà kikaw,
ay nadà-dammat ya básul na may ikaw,”
nán ne Jesus.

Tu nekatay ne Jesus
(Mat 27:32-56; Mar 15:21-41; Luc 23:26-49)

12 Ay kane magìna ne Pilato tun, ay
piyán na ngin na ipalawán ne Jesus, may
se kinggat datu Judyu tu nangisáraw ka,
“Nu ipalawán mu yán, ay maawátan na
akkan mu wa opun ya ári ka Roma. Ata
oray iinna nga magkuna ka, ‘Ari yà pe,’
ay kumalínga ke Ari Cesar,” nán da.
13 Ay kane magìna manin ne Pilato tu
kinagi da, ay nelawán na manin ne Jesus,
ay se nawe nagtugaw kitu àráng da, kitu
tugaw na nga neparotun ka batu nga
Gabata ya agpangágan da ki Hebreo wa
aggúni.

14 Ay mangalintutúgu win kitun na
nagtugaw na. Ay megayát tin tu piyasta
nga Paskuwa kitu láwa na. Ay nán ne
Pilato kadatu Judyu, “Ye idi yin tu ári nu,”
nán na.
15 Ay tútu nesar-sáraw da ya, “Papatay
mun! Pelansám ki krus,” nán da. Ay tútu
sinaludsud ne Pilato kaggída, “Taanna,
tura nu pelansa ki krus ya ári nu, ta!” nán
na. Ay summungbát datu ap-apu datu
pappádi, “Awan mi ya sabáli nga ári nu
di e Ari Cesar ngala,” nán da.
16 Ay tútu pinálà ne Pilato we Jesus
kaggída ta senu melansa ki krus.
Ay tútu inalà da nge Jesus,
17 se da nga nepakagtu tu krus kaggína,
se da ippan nin kitu giyán na nengágan
ka Sinan Tuláng Ulu, nga Golgota ya
ngágan na kiya Hebreo wa aggúni.
18 Ay tú tun tu nangilansaán da kaggína
kitu krus. Ay nepanin-túlad da kadatu
duwa nga negindán kaggína nga nelansa
pe ki krus.
19 Ay nangisúrát te Pilato ka karátula
nga nán na kídi,
“JESUS NGA INAZARET NGA ARI DAYA
JUDYU,” nán na, se na nepelansa kitu
krus.
20 Ay gapu ta adanni tu nelansaán ne Jesus
kitu íli, ay adu datu Judyu wa nakabása
kitun, ta nesúrát ki Hebreo se Latin se
Griego nga aggúni.
21 Ay díkod nán datu Judyu wa ap-apu
datu pappádi ke Pilato, “Akkan mu ittu
isúrát nga, ‘Ari daya Judyu,’ may nán mu
wa, ‘Ari kanu daya Judyu,’ nán mu,” nán
da.
22 May nán ne Pilato, “Ya nesúrát kun,
ay ittu win,” nán na.
23 Ay kane melansa datu suldádu we
Jesus sin kitu krus, ay inalà da datu kawas
na, se da inuw-uwár kaggída nga appát.
Ay inalà da pe tu amin-unag ga bádu na.
May gapu ta áwan na nga kába,
24 ay nán datu suldádu kitu isaisa
kaggída, “Akkan tada nga sì-sìlát idi.
Pagbibinnunútán tada, ta sigun nala ya
makálà kadàtada,” nán da. Ay díkod
nàwa nga kurug ngámin datu kagiyan
datu nesur-súrát ta nán na nga,
“Pagguuwarán da daya kawas ku, ay
pagbibinnunútán da ya bádù,”
nán na.
25 Ay ittu tun kurug tu kinuwa datu
suldádu.
Ay datu uwad da magsisíkád kitu
adanni kitu krus ne Jesus, ay tu ina na,
se itu wagi tu ina na, se Maria nga atáwa
ne Cleopas, se Maria Magdalena.
26 Ay kane din na masingan ne Jesus
tu ina na se itu pà-pàgan na nga tù-
tùgúdán na, ay nán na kitu ina na, “Ina,
ya kataging mu ya an-anà mu win,” nán
na.
27 Ay se na nán pe kitu tù-tùgúdán na,
“Tú yanin ya inám,” nán na. Ay tútu
kinobung natu tù-tùgúdán na tu ina ne
Jesus.
28 Ay gapu ta ammu ne Jesus nga
nabalin ya ngámin nin, ay nán na kídi
ta senu matungpál ngámin datu nesur-
súrát, “Sikkinum mà,” nán na.
29 Ay kitúni ay uwad tangaangáng
nga lassam. Ay díkod nangidsam datu
suldádu ka lúpus kitu lassam, se da
isarípit kitu adaddu wa pasanga kaykayu,
se da nga ipasapsap kaggína.
30 Ay kane din na masapsap ne Jesus tu
lassam, ay nán na, “Nabalin nin,” nán na.
Ay se yala nga nagùmà, ay se yala natay
yin.

Tu nangngitaman da ke Jesus
(Mat 27:57-61; Mar 15:42-47; Luc 23:50-56)

31 Ay gapu ta algaw natu panagsagána
da kitu piyasta, ay nawe datu ap-apu
datu Judyu ke Pilato ta mawe da kagiyan
nga masápul la mapalpál lin tu bingil
datu tallu wa nelalansa kitu krus, ta senu
maríturítù datu tuláng da, se madtág da
ngin, ta kannawan da nu madànganán
da kitu Sabado wa algaw wa aggiimáng,
tàwán kam kitun na Sabado, ta napatag
pànang tun.
32 Ay díkod nawe datu suldádu se da
pang-pangkur datu bingil datu duwa nga
negindán ke Jesus nga nelansa.
33 Ngamay kane dumatang da ke Jesus,
ay akkan da nga pinangkur, ta nasingan
da nga natay yin.

34 Ngamay sinuwè kammala natu isa
nga suldádu tu bíkat ne Jesus kitu píka
na, ay tútu pumuseset tu dága se danum
ma naggayát kaggína.
35 Tu nakasingan kídi ya nàwa, ay
aggína ya manistígu, ta ammu na nga
kurug ngámin tu napà-pàyanán ne Jesus.
Ay ammu na pe nga kurug da, ay túya
masápul la mekagi pe, ta senu mangurug
kayu pe.
36 Ata nàwa ngámin dedi ta senu màwa
nga kurug ngámin datu nesur-súrát ta
bàbànán ne Dios nga nán na, "Awan nala
kadaya tuláng na ya marítù," nán na.
37 Ay nán na pikam kiya isa nga libru,
"Sisinnán da ya sinuwè da," nán na.
38-39 Ay se la nga nawe kinagi ne Jose ke
Pilato nga dattagan na kuma tu baggi ne
Jesus kitu krus. E Jose ay iArimatea nga
isa nga mangurug pe ke Jesus. May akkan
na nga nepak-pakammu tu angngurug na
kitun, ta mansing kadatu ap-apu datu
Judyu. Ay tútu nepalúbus ne Pilato wa
alà na tu baggi ne Jesus, ay tútu nawe
da inalà se Nicodemo. Ay e Nicodemo,
ay aggína kam tu nawe nga nakiamomán
ke Jesus kitu isa nga gabi kitun. Ay
kane mawe da se Jose nga itaman ne
Jesus, ay nangalà ka pamalsamár na nga
pinagkibug ga bang-bangug nga gayát
kiya duwa nga káyu wa míra se aloe. Ay
limma púlu wa kílu ya dammat na.
40 Ay díkod binad-badbad da tu baggi ne
Jesus ka lúpus sa nidsam da kitu nagkibug
nga míra se aloe nga bang-bangug, ta ittu
ya gagángay daya Judyu nu magtaman
da.
41 Ay uwad kamulán nga adanni kitu
nelansaán ne Jesus. Ay uwad apaggabbut
ta pínát nga áwan pikam nippáy nga
natay.
42 Ay gapu ta megayát tin tu piyasta
datu Judyu nu kaláwa, ay se ad-adanni
tu abbut, ay ittu tun nala ngin tu nangip-
payán da kitu baggi ne Jesus.

20

Tu nelaltu ne Jesus
(Mat 28:1-8; Mar 16:1-8; Luc 24:1-12)

1 Ay kane marángat tu algaw kitu Dom-
inggo, ay nawe yala ngin de Maria Mag-
dalena kitu lúbù. Ay ittu tu inakasingan
da kitu batu nga nippà in kitu gagyangán
natu lúbù na.
2 Ay tútu nanagtág da nga nawe yin
kitu giyán ne Simon Pedro se tu pà-pàgan
ne Jesus nga tù-tùgúdán na. Ay nán na
kaggída, "Inalà da tu Apu tada kitu lúbù
na. Ay akkan mi ya ammu nu wà naya
nangippayán da kaggína," nán na.
3 Ay díkod nawe de Pedro se itu isa nga
tù-tùgúdán ne Jesus kitu lúbù.
4 Ay nanagtág da nga duwa, ngamay
gapu ta nabì-bílag tu isa may e Pedro, ay
nunna nga dummatang kitu lúbù.
5 Ay kane magukkab ba mangilam-aw
kitu lúbù, ay nasingan na tu lúpus sa
pinamadbad da, may akkan linumnà.
6 Ay se la atán pe yin ne Simon Pedro.
Ay nangaw-át tala kitu unag natu lúbù.
Ay ittu tu inakasingan na kitu lúpus sa
pinamadbad da nga newawaren kampela
ngin.
7 May nu itu panyulíta nga nebadbad
kitu úlu ne Jesus, ay sikkakappil kampela
ngin nga nebabagtu.
8 Ay tu isa nga nunna nga dummatang
kitu lúbù, ay linumnà pe yin, ay kurug ga
nasingan na ngámin pe datu nàwa, ay ittu
ya kurugan na ngin na linumtu.
9 Ata kitun, ay di da pikam naawátan
tu nán datu nesur-súrát nga masápul nga
lumtu kammin ne Jesus.
10 Ay tútu nawe da kammin kadatu
babalay da.

Tu nagpassingan ne Jesus ke Maria Magdalena
(Mat 28:9-10; Mar 16:9-11)

11 May nagbansi yala nge Maria kitu lasi
natu lúbù a magsisíkád da makas-asangit.
Ay kitu akas-asangit na, ay nagukkab ba
namalingig kitu unag natu lúbù.
12 Ay ittu tu inakasingan na kitu duwa
nga anghel la nakapusà. Atán da nga
magtutúgaw kitu nangitadágan da kitu
baggi ne Jesus. Nagpanin-ùluwán tu isa,
ay nagpanin-ùyatán tu isa.
13 Ay nán da ke Maria, "Tura ka
sumángit," nán da. Ay nán na nga

summungbát, “Netálaw da tu Apù, ay di yà ammu ya nangippayán da kaggína,” nán na.
14 Ay kane maglingay, ay nasingan na nge Jesus nga magsisíkád kitu likud na, may akkan na nga nalas-lásin.
15 Ay nán ne Jesus kaggína, “Nágan naya isangit mu,” nán ne Jesus kaggína. “Inna ya sap-sapúlám ta!” nán na.
Ngamay e Maria, ay dalínán na nu itu magtar-tarakan kitu kamulán, ay tútu nán na, “Apu,” nán na. “Nu ikaw ya nangalà kaggína, ay ikagim mán ya nangippayám kaggína, ta wè kammin alà,” nán na.
16 Ay tútu nán ne Jesus kaggína, “Maria,” nán na. Ay tútu ummàráng nge Maria kaggína, ta nalásin na ngin. Ay tútu nán na ka Hebreo wa aggúni, “Rabboni,” nán na. Ay misturu ya sarut na.
17 Ay tútu nán ne Jesus kaggína, “Akkan nà gapútan, ta di yà pikam ma nakapagulli ke Ama,” nán na. “May mawe ka ngin, ta mawem idámag kadatu wawwági nga magulli yà kammin ke Ama nga Ama nu pe, nga Dios ku wa Dios nu pe,” nán na.
18 Ay tútu nawe yin ne Maria Magdalena se na nedámag kadatu tù-tùgúdán na nga nán na, “Nasingan ku we Apu win,” nán na. Ay se na nekagi pe datu pekagi na.

Tu nagpassingan ne Jesus kadatu tù-tùgúdán na

(Mat 28:16-20; Mar 16:14-18; Luc 24:36-49)

19 Ay kitu gid-gidám natu Dominggo, ay nagguurnung ngin datu tù-tùgúdán ne Jesus kitu unag natu napasuwalán na balay, ta mansing da kadatu ap-apu datu Judyu. Ngamay pinagkìlát da ngala nge Jesus nga magsisíkád kitu giyán da. Ay nán na kaggída, “Atán nà pe, ay napiya din ya ur-uray nu,” nán na,
20 ay se na nepassingan kaggída datu íma na se itu bíkat na. Ay naganggam da pà-pànang kane masingan da nge Apu.
21 Ay tútu nán manin ne Jesus kaggída, “Kappiyánan nu wala daya ur-uray nu,” nán na. “Ibon takayu nga ummán kitu inangngibon ne Ama kiyà,” nán na.
22 Ay kane makagi na datun, ay nesup na kaggída ya Ispiritu ne Dios, se na nán, “Alà nu ya Ispiritu ne Dios,” nán na.
23 “Ay díkod nu pakawanan nu daya bas-básul daya tolay, ay pakawanan ne Dios da. Ay nu akkan nuda nga pakawanan, ay akkan pakawanan ne Dios da,” nán na.
24 Ay kitu inagpassingan ne Jesus kadatu tù-tùgúdán na, ay áwan kaggída nge Tomas nga nengágan ka Síngin.
25 Ay tútu nán natu isa kaggína, “Nasingan mi yin ne Apu,” nán na.
Ngamay nán ne Tomas kaggída, “Nu akkan ku wa masingan se mìmán datu gayát datu lansa kadatu íma na, se nu akkan ku mìmán tu bíkat na nga nasuwè, ay akkan nà a mangurug,” nán na.
26 Ay kane matangaligguwán ka panda, ay nagguurnung manin datu tù-tùgúdán ne Jesus kitun na balay. Ay uwad pe ye Tomas kaggída ngin. Ay oray nu nepasuwál da tu balay, ay pinagkìlát da ngala manin ne Jesus nga nagsisíkád kitu giyán da. Ay nán na kaggída, “Napiya din daya ur-uray nu,” nán na.
27 Ay se na nán ke Tomas, “Sinnam se immanam daya gayát lansa kadaya ímà, se mu immán pe ya bígád kid bíkat ku wi,” nán na. “Ippà mu win ya aggadgadduwám, ay mangurug ka ngin,” nán ne Jesus ke Tomas.
28 Ay tútu summungbát te Tomas, “Apu nga Dios ku,” nán na.
29 Ay tútu nán ne Jesus kaggína, “Mangurug ka ngin kane masingan nà,” nán na, “may maganggam mala daya mangurug kiyà oray akkan dà nasingan,” nán na.

Tu gapu na nga nàwa idi ya libru

30 Ay adu datu nakas-kasdáaw wa nepas-passingan ne Jesus kadatu tù-tùgúdán na nga akkan nesúrát kídi ya libru.
31 Ngamay nesúrát dedi, ta senu mangurug kayu nga e Jesus kam tu Nebon ne Dios nga An-anà na, ay se gapu kídi ya angngurug nu kaggína, ay biyágan nakayu we Dios ka áwan panda.

21

Tu nagpassingan ne Jesus kadatu pittu wa tù-tùgúdán na

1 Ay kane isa ngalgaw, ay nagpassingan manin ne Jesus kadatu tù-tùgúdán
na kitu dappit natu abay ya pisung ka
Tiberias. Ay ummán kídi tu nàwa.
2 Nagdudongu de Simon Pedro, se
de Tomas nga nengágan ka Síngin, se
Nathaniel nga iCana ka Galilea, se datu
duwa nga annánà ne Zebedeo, se uwad
da pe duwa pikam.
3 May nán ne Simon Pedro kadatu
kabbulun na, “Mawe yà magkarínás,”
nán na. May, “Mawe kami pe,” nán
da ngámin. Ay díkod nagkakáwe da
nga nagbarangay. Nalawagán da ngamay
áwan da tútu wala nga nálaálà.
4 Ay kane din na magilaltà tu mata, ay
uwad de Jesus nga magsisíkád kitu dappit, may akkan ammu datu tù-tùgúdán na
nga e Jesus tun.
5 Ay tú win tu nán ne Jesus kaggída,
“Kabbulun, atán da kam nálà nu?” nán
na. May, “Awan tutu wala,” nán da nga
summungbát.
6 Ay tútu nán ne Jesus kaggída,
“Ikarínás nu ya sígay nu kiya padne
diwanán kiya barangay, ay makálà kayu,”
nán na. Ay tútu nekarínás da, ay akkan
da nga makkát ta itakay tu nàna da.
7 Ay díkod tu pà-pàgan ne Jesus nga tù-
tùgúdán na, ay nán na ke Pedro, “Ay e
Apu tune,” nán na. Ay kane magìna ne
Simon Pedro nga e Apu tun, ay nagbádu,
ta sillalàbu kitun, ay se nagsappáw kitu
danum, se maburung gumàdáng.
8 Ngamay datu kabbulun na, ay nagbansi da kitu barangay nga sinummeng
mangguy-goy kitu sígay da kitu dappit,
ta adu tu sissida. Akkan da nga adayyu
win kitu gàdáng, ta moli magatut tala nga
mitru tu kadayyu da.
9 Ay kane makadung da, ay nasingan
da ngin tu apuy nga atán sissida nga
mesusúnu. Ay uwad pe sinápay kitu
giyán na.
10 Ay se na nán kaggída, “Ara nu wa
mangilbet kiya kálà nu,” nán na.
11 Ay tútu nawe ye Simon Pedro kitu
giyán natu barangay se na inalà tu sígay
nga napnu ka dadakkal la sissida, se na
rùrútan na itàdáng. Ay oray adu, ta
magatut se limma púlu se tallu tu sissida,
ay akkan na nabarnut tu ikat da.
12 Ay se la kirrawán ne Jesus da ngin,
“'Bet nun na magsíra,” nán na. Ngamay áwan naketurad kaggída ngámin ya
magkuna kaggína ka, “Iin ka,” áta ammu
da ngin nga aggína nge Apu.
13 Ay tútu umadanni ye Jesus kaggída
se na idde tu sinápay se itu sissida.
14 Ay idi tu mekàlu win na inagpassingan ne Jesus kadatu tù-tùgúdán na, nanggayát kitu nelaltu na.

Tu naggumomán de Jesus se Pedro

15 Ay kane mabalin da nga magsíra, ay
nán ne Jesus ke Simon Pedro, “Simon na
an-anà ne Juan, ab-abay nád kurug ya
amminyám kiyà may dedi?” nán na. May,
“Ò, Apu. Ammu mu wa pàgan taka,”
nán ne Pedro wa summungbát. “Pak-
pakkanam lugud daya urbun karnerù,”
nán ne Jesus.
16 Ay pinidduwa ne Jesus nga sinaludsud, “Simon na an-anà ne Juan, pàgan
nà nád kam?” nán na. “Ò, Apu. Ammu
mu mà a pàgan taka,” nán na nga summungbát. “Pak-pakkanam lugud daya
karnerù,” nán na.
17 Ay pinìlu ne Jesus nga sinaludsud,
“Simon na an-anà ne Juan, pàgan nà
kam?” nán na. Ay tútu nagsabbat tu
uray ne Pedro gapu ta kapamìlu ne Jesus
nga saludsúdán kaggína nu pàgan na.
May tútu nán ne Pedro, “Apu, ammum
ya ngámin. Ay ammu mu mà a pàgan
taka,” nán na. Ay díkod nán ne Jesus kaggína, “Pak-pakkanam lugud daya
karnerù,” nán na.
18 “Ikagì ya kurug kikaw. Kitu kabagbagu mu pikam, Pedro, ay nagsinturon
ka kampela ngin, ay nawe ka ngala kiya
piyám ma kapannán. May nu maglàlakay
ka ngin, ay atán da nga mamíngil kikaw,
ay se daka ippan kiya di mu piyán na
kapannán, se daka pagdappaan,” nán ne
Jesus.

19 Kinagi na tun ta piyán na nga
ipakammu ya kàwaán ne Pedro nga
matay, ta senu mapadayáwan ne Dios
kaggína. Ay se la nga nán ne Jesus ke
Pedro, “Kumíwid ka kiyà,” nán na.
20 Ay kane maglingay ye Pedro, ay
nasingan na tu pà-pàgan ne Jesus nga tù-
tùgúdán na nga gumun-gunud kaggída.
Ittu tu kataging ne Jesus kitun, kitu
nuddi nga inanggídám da, se aggína tu
nagsaludsud kaggína nu iinna tu ma-
matiliw kaggína.
21 Ay kane masingan ne Pedro nga
gumun-gunud kaggída, ay nán na ke Je-
sus, “Apu, mapaanna ya kàwaán nayán?”
nán na.
22 Ngamay nán ne Jesus, “Oray mán
nu piyán ku wa magbiyág panda kiya
ilalbet ku kammin, ay áwan mu biy-
biyáng kiyán,” nán na. “Basta kumíwid
ka ngala kiyà,” nán na.
23 Ay idi ya bàbànán, ay newar-
waragáwag kadatu mangurug ke Jesus,
ay díkod dalínán da ngin na tun na tù-
tùgúdán na, ay akkan na mataatay yin.
May akkan wayya nga kinagi ne Jesus nga
akkan na matay. May nán na ngala nga,
“Nu kas pangarígan nala nu rán ku la
piyán na magbiyág panda kiya ilalbet ku
kammin, ay nágan naya biy-biyáng mu
kiyán?” nán na.

Ya panda nídi ya libru win

24 Ay idi kam ma tù-tùgúdán ne Jesus ya
nakasingan kadedi, se nagisúrát kadaya
nas-asingan na. Ay ammu mi pe nga
kurug ngámin datu kinag-kagi na.
25 Ay adu kurug pikam daya kinuw-
kuwa ne Jesus. May nu ngámingámin
da ay mesúrát da ngámin, ay nán ku wa
akkan na meyang kid kalawagán ni daya
libru wa kesurátan da.

Datu kinuw-kuwa datu Apostoles

1 Kitu nunna nga súrát ku kikaw,
Teofilo, ay nekagiyán ku ngámin datu
kinuw-kuwa ne Jesus, se ngámin datu
nesur-súru na, nanggayát kitu inanggayát
na,
2 panda kitu nekálà na ka lángit. Ay
kitu akkan na pikam nepappan ka lángit,
ay nebílin na datu nepekagi naya Ispiritu
ne Dios kadatu apostoles na nga piníli na.
3 Namin-adu wa nagpassingan ne Je-
sus kaggída ki unag appát púlu ngal-
gaw nanggayát kitu nekatay na, ta senu
mammuwán da nga kurug ga sibbiyág
kammin. Nebàbànán na kaggída ya
mepanggap kiya angngituráy ne Dios.
4-5 Ay kinagi na pe kaggída: "Bi-
nawtisarán nakayu wala tu Juan ki-
tun, may kídi yin, ay alubuwán nakayu
win ne Dios kiya Ispiritu na," nán na.
"Díkod akkan kayu magtal-tálaw kanedi
Jerusalem, panda kiya kaalubuwán nu
kiya Ispiritu ne Dios, ta makaru win ya
ilalbet na. Ittu tu kinagì kadakayu kitun,
nga nekari ne Dios nga Ama ku," nán ne
Jesus kaggída.

Tu nepappan ne Jesus ka lángit

6 Ay kane nagguurnung manin datu
apostoles, ay nagsaludsud da ke Jesus nga
nán da, "Apu, ittu idi yin ya agpapeturáy
mu kammin kadaya iIsrael kídi nga íli?"
nán da.
7 May nán ne Jesus kaggída, "Akkan
nu rabbang ammuwán daya nìdang naya
Ama ku nga mà-màwa pikam, se ya oras
nga kàwa dayán.
8 May nu maalubuwán kayu win kiya
Ispiritu ne Dios, ay atán pe yin ya pan-
nakabalin kadakayu. Díkod dakayu win
ya mangibàbànán kadaya mepanggap
kiyà kídi ya íli Jerusalem se kiya ngámin
probinsiya Judea se kattoni probinsiya
Samaria, ay se oray pe kiya ngámin giyán
kídi kalawagán," nán na.
9 Ay kane makagi na dayán, ay siníput
da nga nawe ka lángit tin. Ay kane
melingad din kitu angap, ay áwan da pe
yin na masingan kaggína.
10 Kaggída nga maglalángad da
maníput ke Jesus, ay pagkìlát da ngala ya
duwa nga laláki nga nakabádu ka pusà.
11 Ay nán datu duwa kídi, "Dakayu wa
iGalilea, tura kayu pikam maglalangngò
ka lángit? E Jesus nga nawe yin ka
lángit, ay umbet kammin nga ummán
kiya inagsisíngan nu kaggína nga nawe
ka lángit," nán da.

Tu nammatáli da kitu Judas

12 Ay se la nga nagtálaw datu apostoles
kitu bantay Olivo nga adanni kam ka
Jerusalem. Moli isa kilumitru ngala ya
kadayyu na. Ay se da la nagulli kammin
ka Jerusalem.
13 Ay kane dumatang da ka Jerusalem,
ay nangaw-át da kitu amingúdu nga
kuwartu wa pagdagusán da. Uwad
ngámin de Pedro, Juan, Santiago, An-
dres, Felipe, Tomas, Bartolome, Mateo, se
Santiago wa an-anà ne Alfeo, Simon nga
nepangágan da pe ka Zelotes ki aggúni
da, se Judas nga an-anà naya isa nga
Santiago.
14 Umbet da peyang ngámin nga magguu-
urnung nga magkarárag se datu babbay,
meráman pe ye Maria nga ina ne Jesus se
datu wawwági ne Jesus.
15 Ay kane isa ngalgaw, ay nagguurnung
ngámin datu mangurug ke Jesus. Moli
magatut se duwa púlu da. Nagsíkád de
Pedro se yala nagúni nga nán na,
16 "Wawwági," nán na, "nàwa ngin
tu nepesúrát naya Ispiritu ne Dios kitu
David kitun panggap kitu Judas nga ittu
tu namulun kadatu naniliw ke Jesus," nán
ne Pedro kaggída.
17 "Kabulun mi tu Judas kitun, ta piníli
ne Jesus nga isa kadakami nga sangapúlu
se duwa nga sumeng kaggína," nán na.
18 (Ay tu pirà a pinanangdán datu tolay
kitu Judas kitu kinuwa na nga nadakè,
ay negátang da ka lusà, nga ittu tu
nagbinaán na. Nabtaán se naglalawán tu
sinay na.

19 Nammuwán ngámin datu iJerusalem,
ay díkod nepangágan da tu lusà ka Akel-
dama kitu aggúni da kampela ngin. Ya
sarut natun, ay "Lusà Dága.")
20 "Nán na kiya libru nga Salmo pang-
gap kitu Judas nga,
'Mabaaw din ya balay na. Awan din
magyán.'
Ay nán na pe nga,
'Atán din sabáli pumatáli kaggína kiya
ubra na,' nán na"
nán ne Pedro.
21-22 "Ay díkod atán din meamung
manin kadakami, nga isa nga nakasingan
ke Apu Jesus nga linumtu win, nga ma-
balin pe nga mangipakammu kitu nasin-
gan na," nán ne Pedro. "May masápul la
isa kadatu nebul-bulun kadakami peyang
kitu kowad ne Apu Jesus kadàtada, nang-
gayát kitu inagbaw-bawtisár natu Juan,
panda kitu nekálà ne Jesus ka lángit,"
nán ne Pedro.
23 Ay tútu nangikagi da ka duwa nga
tolay: De Jose se Matias. E Jose, ay
nepangágan da pe ka Barsabas, nga Jus-
tos kam pe.
24 Ay nagkarárag da, nga nán da, "Apu,
ammum ya ur-uray daya ngámin tolay, ay
ipakammum mán nu iinna kadedi duwa
ya píli mu,
25 nga pumatáli kiya ubra se kinaa-
postol, nga nigsán tu Judas kane nawe
ka giyán na karbangán na kampela ngin
nin," nán da.
26 Ay tútu nagbibinnúnut da ngin, ay tu
Matias tu nabúnut. Ay díkod aggína ngin
tu neamung kadatu sangapúlu se isa nga
apostoles.

2

Tu nekaalubuwán da kiya Ispiritu ne Dios

1 Ay kane umbet tu algaw natu Pen-
tecostes, ay nagguurnung ngámin datu
mangurug ke Jesus kitu isa nga giyán.
2 Pagkìlát da ngala ya nadudúrán nga
ummán ka naggat ta báli, nga nag-
gayát ka lángit. Ummán ka negilat kitu
nagyanán da nga balay tu tannug na.
3 Ay se da la nataggisaán nga napatu-
tunán kitu ummán ka gatang naya apuy
nga nasingan da.
4 Ay ittu tun tu nekaalubuwán da
ngámin ki Ispiritu ne Dios, ay se da la
nagúni ka nagbal-baláki nga aggúni nga
akkan da napadán ammu, áta ya Ispiritu
ne Dios tu nagpeúni kaggída.
5 Ay atán da napikkilan na makaDios
nga Judyu ka Jerusalem, nga naggayát
kadaya ngámin giy-giyán kídi kalawagán.
6 Ay kane magìna datu adu wa tolay tu
adudúrán, ay naglalbet da. Ay pagballà
da tu mà-màwa, ta nagìna da ngámin
datu aggúni da kampela ngin, nga neúni
datu mangurug ke Jesus.
7 Ay nasdaáwan da tutu wala, ay tutu
nán da, "Di mà iGalilea dayán na magun-
úni?
8 ay taanna, tura daya aggúni tada
kampela ngin nin daya magìna tada nga
iúni da," nán da.
9 "Dàtada, iPartia tada nga duddúma,
ay daya duddúma, ay iMedia se iElam.
Ay atán da pe iMesopotamia se iJudea se
iCapadocia se iPonto se iAsia,
10 se iFrigia se iPamfilia se iEgipto.
Ay gayát pe daya duddúma ka íli nga
Libia nga adanni ka Cirene. Atán pe
daya kapáda tada nga mangurug ke Dios
nga iRoma, may Judyu datu mannákam
datu duddúma, se akkan Judyu datu
mannákam datu duddúma.
11 Atán da pe iCreta se iArabia. Nagbal-
baláki nga íli ya naggayatán tada, ngamay
daya aggúni tada ya magìna tada kiya
angngikagi da kadaya nakas-kasdáaw wa
kinuwa ne Dios," nán da.
12 Nasdaáwan da ngámin se akkan da
maaw-awátan tu nàwa. Ay tútu nán da
kitu isaisa kaggída, "Nágan nád sarut
nedi nga mà-màwa?" nán da.
13 May, "Naggiinglaw kammala dayán
nin," nán datu duddúma nga mangug-og
kaggída.

Tu bàbànán ne Pedro

14 Ay tútu nagsíkád de Pedro win se
datu sangapúlu se isa nga kabbulun na.
Ay se la nagbàbànán ne Pedro kaggída,
nga nán na kídi: "Gìnán dà mán, dakayu

wa pádà a Judyu, se ngámin kayu wa
pádà a atán kídi Jerusalem, ta atán
ipakammù kadakayu.
15 Dalínán nu, nu ninglaw kami, nga-
may akkan, áta áwan maginglaw kadaya
tolay ki alas nuwebe ki pagmakát," nán
na.
16 "Ngamay idi nga nàwa kadakami, ay
ittu idi yin tu kàwa natu kinagi natu Joel
la maragbàbànán kitun, nga nán na,
17 'Kinagi ne Dios nga kiya kamuddiyánan
na algaw, ay alubuwán na ngámin
tolay kiya Ispiritu na, nán na. Túya
ibàbànán daya annánà nu daya
pekagi na. Makasingan pe daya
lalláki nu kadaya piyán na nga
ipassingan kaggída, se tagimpán pe
daya lal-làlákay nu daya ipatage-
nap na, nán na.
18 Kurug mà nga ialúbu na ya Ispiritu
na nu isa ngalgaw kadaya mangikurug
kaggína, oray lalláki se babbay, nán na.
Ay túya ibàbànán da pe ya pekagi na
kaggída, nán na.
19 Mangipassingan pe ka nakas-kasdáaw
ka lángit se kídi kalawagán, ta atán
ngámin daya dága se apuy se atù, nán na.
20 Maggìbat ya mata, ay ya búlán,
dumgáng nga ummán ka dága, nán na,
ay se yala umbet ya napatag se nadáyaw
nga algaw ne Apu.
21 Ay biyágan ne Dios ngámin daya maki-
apu kaggína, nán na,' " nán ne Pedro.

22 "Kapádà a iIsrael, gìnán nu mán ya
kagiyan ku. E Jesus nga iNazaret tu
nepakammu ne Dios nga Nebon na, ta adu
datu kinuwaán na nga nakas-kasdáaw, ka
angngipassingan na ki pannakabalin na.
Ngamay ammu nu dayanin, ta nasingan
nu datu nepàwaán ne Dios kaggína.
23 Ngamay neáwat da kadakayu nga
ummán kitu napadán palánu se ammu ne
Dios. Nepelansa nu tu nangipapatay nu
kadatu maragbásul la tolay.
24 Ngamay nippà ne Dios ya turáy naya
pannakatay kaggína, ay se na pinaltu, ta
akkan mabalin na makapagdadágat ya
pannakatay kaggína.
25 Ata nán natu David kídi kitun pang-
gap kaggína:
'Sikkaammu wà nga abul-bulunan nà
peyang ne Apu, ay túya áwan ku
tutu wala ikansing.
26 Ay túya maganggam mà pe, se napiya
pe ya uray ku, ta innanamán ku nga
27 akkan na pagdudoray ya kaduduwà
kiya pagkakapannán datu kaduduwa
datu natay, se akkan na nga ipalúbus nga
merup-áng ya baggi naya piníli na nga
Ibon na.
28 Nepakammu na pe kiyà nga mabiyág gà
kammin ka áwan panda, se maganggam
mà pànang, ta atán kiyà,' nán na" nán ne
Pedro.
29 "Kabbulun na iIsrael, kagiyan ku
kadakayu, nga akkan wayya nga itu baggi
tu David kampela ngin tu nán na kitun, ta
aggína tu isa kadatu inagkona tada, nga
natay yin. Netaman da, ay atán kam ya
lúbù na kadedi nga al-algaw.
30 Ay gapu ta agkakagiyán ne Dios tu
David kadatu pekagi na, ay díkod ammu
na tu nekari ne Dios kaggína, nga pagtu-
gawan na ka Apu nga ummán kaggína ya
isa nga gakagaka na.
31 Ay ammu na lugud ya ammaltu ne
Dios kiya Ibon na kídi kalawagán, áta ittu
lugud tu nán na kane nán na nga akkan
merup-áng ya baggi na, se akkan pe mag-
dadágat ya kaduduwa na kiya pagkaka-
pannán datu kaduduwa datu natay.
32 E Jesus ya kepapannán datun na
kinag-kagi natu David kadatun. Pinaltu
kurug ne Dios nge Jesus, ay dakami
ngámin ya nakasingan."

33-35 "Kídi yin, ay atán kiya padne
diwanán ne Dios, nga mepangituráy
kaggína. E Jesus mà tu nawe ka lángit,
nga akkan itu David. Tu David mismu tu
nagkuna kídi:
'Nán ne Apu kiya Apu ku, Magtugaw
ka kídi padne diwanán ku, panda
kiya angngabà ku tutu wala kadaya
kalínga mu, nán na.'
Ay kídi yin na atán ne Jesus ka giyán
ne Dios nga Ama na ngin, ay nepealúbu
ne Dios kaggína ya Ispiritu na kadaya
mangurug kaggína, ta ittu tu nekari na
kitun. Ay díkod ittu ya nasingan nu se
nagìna nu nga nàwa kanedi kadaddanen,

ay ittu tunin tu Ispiritu nga nealúbu na
kadakami.
36 Díkod dakayu ngámin na pádà a
iIsrael, maawátan tada din, nga e Jesus
nga ittu tu nepelansa nu kitu krus tu
Nebon ne Dios, ay se aggína ya Apu win."
Tú dayán datu nebàbànán ne Pedro.

Tu agbiyág datu nunna nga mangurug ke Jesus

37 Ay kane magìna datu tolay tu
bàbànán ne Pedro, ay nariribù da pànang
ngin. "Kabbulun," nán da kade Pedro,
"nágan naya kuwaan mi yin," nán da.
38 Ay nán ne Pedro kaggída, "Makappoli
kayu win kadaya bas-básul nu. Man-
gurug kayu ke Jesu-Cristo, se kayu mak-
ibawtisár, ta senu mapakawan nin daya
básul nu ke Dios, ay túya alubuwán
nakayu pe kiya Ispiritu na.
39 Ta nekari ne Apu Dios nga ialúbu
na ya Ispiritu na kadaya ngámin na
maayabán na nga mangurug kaggína,
dakayu se oray pe daya annánà nu, se
daya tolay ki ngámin kalawagán," nán ne
Pedro.
40 Ay adu pikam datu nebàbànán
ne Pedro, ay se nada tinul-tulduwán
nga nán na, "Akkan kayu mepagram-
ráman kadaya maragbásul la tolay kídi
kalawagán," nán na.
41 Díkod nakibawtisár datu nangurug
kadatu nebàbànán ne Pedro. Ay moli
tallu ríbu datu neamung kaggída kitun na
algaw.
42 Nebul-bulun da peyang kadatu apos-
toles, nga nangán se nagkar-karárag, se
makitù-tùgud kaggída.
43 Adu datu kinuw-kuwa datu apostoles
nga nakas-kasdáaw nga pangipassingan
da kiya pannakabalin ne Dios, ay nas-
daáwan ngámin datu tolay.
44 Napiya tu panagbubúlun datu man-
gurug, ay túta pagraramánan da ngámin
datu kuw-kuwa da.
45 Neláku da datu lusà da se datu kuw-
kuwa da, se da nekípát tu báyad na
kadatu ngámin na mangurug, sigun kitu
kasapúlán da.
46 Inalgaw tu panagguurnung da kitu
Templo. Naganggam da pe kitu ag-
dudúwa da nga magkakán kadatu ba-
balay da, ta napiya pànang ngin tu ur-
uray da.
47 Day-dayáwan da peyang nge Dios, ay
pàgan ngámin pe datu tolay da. Peyang
ki algaw, ay iamung ne Apu Dios kaggída
ngámin datu ayabán na nga mangurug
kaggína.

3

Tu inakadalen natu dapepe

1 Kitu isa nga algaw kane mamreg, ay
nawe de Pedro se Juan kitu templo, ta ittu
tu agkarárag da.
2 Ay kitu ruwángan natu templo
nga nepangágan da ka Napiya nga
Ruwángan, ay atán isa nga tolay kitúni,
nga magdapepe nanggayát kitu nekeanà
na. Inalgaw da nga bulígán nga ippan
kitúni, ta senu makádang kadatu lumnà
kitu templo.
3 Ay kane masingan natu dapepe de
Pedro se Juan nga magilalnà kitu templo
win, ay pagagngán nada.
4 Ay tútu nagsínang da se da bubutgan
tu tolay. "Sinnan nakami," nán ne Pedro
kaggína.
5 Ay tútu sisínán nada, ta innanamán na
nga iddán da ka pirà in.
6 May, "Awan ku pirà," nán ne Pedro,
"may ya atán kiyà ay ittu ya middè
kikaw. Díkod gapu ki ngágan ne Jesu-
Cristo nga iNazaret ay, gumnikát ka se ka
la manalen nin," nán ne Pedro,
7 se na immanan tu diwanán natu tolay,
se na pasikádan nin. Ay pagkìlát tala nga
nabílag datu bingil na ngin.
8 Ginumnikát tu tolay, ay se yala
nanalen nin, ay nebulun pe yin kade
Pedro nga linumnà kitu templo, naglag-
lagtu nga nanalen nga nagdáyaw ke Dios.
9 Ay nasingan ngámin datu tolay kitu
nagdal-dalen na se itu nagday-dáyaw na
ke Dios.
10 Ay kane malásin da nga aggína tu
magtutúgaw wa begár kitu Napiya nga
Ruwángan natu templo, ay pinagballà da

se nasdaáwan da pànang gapu kitu nàwa kaggína.

Tu bàbànán ne Pedro kitu amuwág natu templo

11 Ay tútu nanagtág datu tolay nga gummánat kade Pedro se Juan kitu saguyáb natu Solomon kitu amuwág natu templo, ta nasdaáwan da tutu wala kitu nàwa. Atán tu tolay nga siggagáput kade Pedro se Juan.

12 Ay kane masingan ne Pedro datu tolay, ay nagúni nga nán na kaggída, "Kapádà a iIsrael, akkan kayu masdaáwan se akkan dakami bubutgan, ta akkan gapu kiya kinamáru mi onu pannakabalin mi kampela ngin ya namakadalen kídi ya tolay,

13 nu di gapu kiya pannakabalin kampela ne Dios sin. Aggína ya Dios natu Abraham se tu Isaac se tu Jacob nga inagkona tada. Pinanalen ne Dios idi ya tolay, ta piyán na nga padayáwan ne Jesus nga An-anà na. Aggína tu nedarum nu ke Pilato, se akkan nu pinagan-anu oray piyán na nga ipalawán,

14 ay akkan nu nepepalawán kaggína, oray nu ittu tu píli ne Dios nga namáru. Tu pumappatay mán kammin tu nepepalawán nu ke Pilato.

15 Pinapatay nu ya Marammiyág. May pinaltu kammin ne Dios. Ay dakami ya makekagi nga kurug ta nasingan mi.

16 Ya kinaturáy naya ngágan ne Jesus ya nakapadalen kídi ya magdapepe. Ammu nu nga magdapepe kurug kitun, may masingan nu win nga makadalen nin, áta ya angngurug mi ya tallu ke Jesus ya namabílag kídi ya tolay."

17 "Ngamay ammù, kabbulun," nán ne Pedro, "nga dakayu se datu ap-apu nu, ay akkan nu ammu tu kuk-kuwaan nu kitun.*

18 Ay díkod kinuwa kurug ne Dios datu nepekagi na kadatu pagbàbànánan na kitun, nga masápul nga matay ya Ibon na.

19 Ay díkod makappoli kayu, se kayu mangurug gin ke Dios, ta senu ippà na daya bas-básul nu, ay

20 se ibon na kammin pe ye Jesus, nga ittu tu piníli na nga Nebon kadakayu kitun. Ay díkod atán peyang ngin kadakayu nga mangap-kappiya kadaya ur-uray nu.

21 Magyán pikam me Jesus ka lángit panda kiya angngussi ne Dios kiya ngámingámin nga ummán kitu nepekagi na kadatu píli na nga pagbàbànánan na kitun."

22 "Nán tu Moses kitun, 'Atán manin ibon ne Apu Dios kadakayu, nga kapáda tada nga iIsrael, nga pagbàbànánan na, nga ummán kiyà. Ay masápul nga kurugan nu ngámin daya ikagi na kadakayu.

23 Ay daya akkan mangurug kadaya ibàbànán na, ay mesibna tutu wala kadaya tolay ne Dios,' nán natu Moses," nga nán ne Pedro.

24 "Ay oray pe tu Samuel se ngámin datu pagbàbànánan ne Dios nga sumar-sarunu kaggína, ay nekagi da pe dayán na màmàwa kídi yin na algaw."

25 "Dàtada daya pútupútut datu pagbàbànánan ne Dios kitun, ay díkod meráman tada kadatu nagtutulágan de Dios se datu inagkona tada. Ta nán na kitu Abraham, nga atán kanu pagkapiyaán ngámin tolay kídi kalawagán gapu kadaya pútut na, nán na.

26 Díkod dàtada nga Judyu ya nunna nga nangibonán ne Dios ke Jesus nga Ananà na, ta senu masengán nitta ngámin na makappoli kadaya bas-básul tada," nán ne Pedro nga nagbàbànán.

4

Tu inangngibálud da kade Pedro se Juan

1 Kitu kaatán pikam de Pedro se Juan nga magbàbànán kadatu tolay, ay inumbet datu pappádi, se tu kapitán datu guwardiya kitu templo, se datu Saduceo,

2 ta lùsawan da tu itù-tùgud da kadatu tolay, ta ibàbànán da nga linumtu win ne Jesus, ay díkod lumtu pe daya duddúma nga natay yin nu kuwa.

* **3:17 3:17** Akkan da nga ammu nga e Jesus tu Nebon ne Dios, tu piyán ne Pedro nga kagiyan.

3 Ay tútu tiniliw dada, se dada nebálud,
ta saludsúdán dada ngala kitu láwa na, ta
gídám min kitun.
4 Ngamay adu kadatu naggigìna kitu
kinagi de Pedro se Juan tu nangurug. Moli
limma ríbu da.
5 Kane kaláwa, nagmimíting ka
Jerusalem datu apu datu pappádi se datu
pangmanàman datu Judyu se datu magtù-
tùgud ki lintag da, ta ittu ngámin dedi
datu ap-apu datu Judyu.
6 Uwad pe tu Anas nga nangátu wa
pádi se tu Caifas se Juan se Alejandro
se ngámin datu duddúma nga lalláki nga
akkobung natu Nangátu wa Pádi.
7 Pinagsíkád da de Pedro se Juan kitu
àráng da, se da saludsúdán nga nán da,
"Pinaannán nu ya nangwa kiyán? Iinna
ya nangidde ka pannakabalin nu, onu
inna nga ngágan ya inusár nu?" nán da.
8 Ay tútu e Pedro nga napatàyán kiya
Ispiritu ne Dios, ay nán na kaggída: "Apu-
apu mi se mannákam,
9 nu ya gapu naya ammus-bustigár nu
kadakami, ay gapu kitu kinuwa mi nga
napiya kiya isa nga tolay ya magtakit, ay
se piyán nu ammuwan nu mapaanna ya
nakadalen nedi ya tolay,
10 ay ipakammu mi. Ta senu ammu
nu ngámin pe, se ngámin daya páda
tada nga iIsrael. Makadalen nin idi nga
nagdapepe, ay magsisíkád pe yin kídi
àráng nu, gapu kiya pannakabalin ne
Jesu-Cristo nga iNazaret, nga pinapatay
nu kitun, may pinaltu kammin ne Dios.
11 Ay e Jesus ya nán na kiya bàbànán
ne Dios nga batu nga nigsán daya marag-
balay, ngamay ittu ya nagbalin na paglig-
daán naya balay.
12 Aggína ngala ya makabalin nga
mamiyág kadàtada. Awan sabáli oray
inna ki ngámin kalawagán ya natudinán
na mamiyág kadàtada," nán ne Pedro.

Tu nekepalawán de Pedro se Juan

13 Ay pinagballà datu ap-apu daya
Judyu tu kinaturad de Pedro se Juan
nga summungbát kaggída, oray áwan da
ádaádal se ur-úray da la nga tolay. May
se dada nga nalásin nga kabulun ne Jesus
da kitun.
14 Ay akkan da masungbátan de Pedro
se Juan, ta nasingan da nga kurug ga
nakadalen nin tu nagdapepe, nga nepag-
sisíkád kaggída.
15 Ay tútu pinalawán da de Pedro kitu
nagmimitíngán da, ay se da nagguumo-
manán,
16 nga nán da. "Nágan naya
pamàyanán tada kaggída? Akkan tada
mabalin ituláyaw tu nàwa, ta ammu
ngámin da tolay ka Jerusalem nga kurug
ga nakas-kasdáaw tu kinuwa da.
17 Díkod panansingan tadada ngala.
Akkan tada pebàbànán nin kaggída ki
oray iinna nga tolay nge Jesus."
18 Ay tútu kirrawán da manin de Pedro
se Juan, se dada tutu wala mandáran na
akkan pebàbànán se pekagi ye Jesus sin.
19 Ngamay nán de Pedro se Juan
kaggída, "Damdamman nu kod, nu pì-
piyán nád ne Dios nga dakayu ya ikurug
mi may aggína!
20 Ata akkan mabalin kadakami nu
akkan mi nga ibàbànán datu nagìna mi
se nasingan mi,*" nán da.
21-22 Ay tútu pinanansing dada manin,
se dada pinapan nin. Ata akkan da
ammu ya pamasílag da kaggída, ta get
nu malùsaw datu tolay nga pumane kade
Pedro se Juan, ta day-dayáwan da nge
Dios gapu kitu nammabílag na kitu nag-
dapepe, nga nasurù appát púlu wa dagun
na ngin.

Tu karárag datu mangurug

23 Ay kane mepalawán de Pedro se Juan
kitu agbalúdán nin, ay nawe da kitu giyán
datu kabbulun da, se da nekagi kaggída
datu kinagi datu apu datu pappádi se datu
pangmanàman datu Judyu.
24 Kane magìna da, ay nekarárag da
ngámin ke Dios, nga nán da kídi: "Apu,
ikaw ya nangwa kiya lángit se ya lusà se
ya danum se ngámin daya atán kadayán.
25 Ikaw ya nagpekagi kiya Ispiritum kitu
apuapu mi nga David nga bobonan mu
nga,

* **4:20 4:20** Datu nasingan da se nagìna da nga kinuw-kuwa ne Jesus ya nán na kídi.

‘Kalùsawan daya akkan Judyu we Apu,
se ur-úray pe ya asikkuwaan daya
Judyu kaggína.
26 Daya à-ári kiya kalawagán, ay sissas-
agána da nga makigubát kaggína. Ay
maggagaddù pe daya agtuturáy nga man-
galùsaw ke Apu Dios, se magasippatay
kiya Ibon na kiya kalawagán,’
nán tu David kitun.
27 Ay nàwa kurug, ta naggagdù da kídi
íli Jerusalem, de Ari Herodes se Poncio
Pilato se datu páda da nga akkan Judyu se
datu páda mi nga iIsrael, nga nagpapatay
ke Jesus, nga píli mu wa An-anà mu, nga
Nebon mu kídi kalawagán.
28 Naggagaddù da nga nangwa kadaya
ipalúbus mu nga kuwaan da se daya
napadán pinalánum nga màwa.
29 Kídi yin, Apu, sikkaammu ka kiya am-
manansing da kadakami. Díkod sengán
nakami nga bobonan mu, ta senu sit-
tuturad kami nga mangibàbànán kiya
bàbànán mu.
30 Pabilgan mu din daya magtatakit, se
mangipassingan ka pe ka nakas-kasdáaw
gapu kiya pannakabalin ne Jesus nga
píli mu wa An-anà mu,” nán da nga
nagkarárag.
31 Ay kane mabalin da nga magkarárag,
ay naguy-guyyu tu balay nga giyán da. Ay
ittu tu nekapatàyán da ngámin kiya Ispir-
itu ne Dios. Ay díkod áwan da aggansing
ngin nga mangikagi kiya bàbànán ne
Dios.

Tu napiya nga agbubul-búlun datu mangurug

32 Ay sissa tu uray datu mangurug ke Je-
sus, ay piyán da pe tu isaisa kaggída. Pa-
graramánan da ngámin datu kuw-kuwa
natu isaisa kaggída. Ay áwan kaggída
tu pagas-asissaan na tu kuw-kuwa na
kampela ngin nin.
33 Nebàbànán datu apostoles datu
nasingan da mepanggap kitu nelaltu ne
Apu Jesus. Ay adu datu nangurug, ta
niddán naya Ispiritu ne Dios da ka pan-
nakabalin da nga mangibàbànán. Ay
kinalakkán pànang ne Dios da ngámin,
34 ay díkod áwan pe datu magkur-
kúráng kaggída, áta nelakúwán datu
duddúma datu lusà da se datu balay da,
se da nidde datu naglakúwán da
35 kadatu apostoles. Díkod nekípát datu
apostoles kadatu makasápul sigun kitu
masápul da.
36 Uwad pútut tu Levi nga iCipro, nga
Jose tu ngágan na. May nengágan datu
apostoles ka Bernabe. Ya sarut na, ay
“Namáru”.
37 Nagláku ka lusà na, se na nawe nidde
tu pirà kadatu apostoles.

5

Tu nagtuláyaw de Ananias se Safira

1 Ay uwad pe tolay ya nagngágan ka
Ananias, ay Safira ya ngágan natu atáwa
na. Nagláku da pe ka lusà da,
2 may nesirù na kammin tu duddúma
kitu báyad na ka kuwa na kampela ngin
nin, ay se na idde tu duddúma kadatu
apostoles. Sikkaammu tu atáwa na kitu
kinuwa na.
3 Tútu nán ne Pedro ke Ananias, “Tura
ka nepeparò ke Sairu, nga pagbusidán mu
ya Ispiritu ne Dios, ta nesirù mu kammin
tu duddúma kitu naglakúwám kitu lusà
mu.
4 Oray kitu akkan pikam neláku tu lusà
mu, ay kuwám mà kampela ngin nin. Ay
kane ilákum, ay ikaw mà kampela ngin
nin ya makammu kitu báyad na. Ngamay
tura mu netuláyaw tu inalà mu. May e
Dios ya nagbusidám, akkan na dakami,”
nán ne Pedro kaggína.
5-6 Ay kane magìna tu Ananias tu kinagi
ne Pedro, ay nekálin nala nga natay. Ay
datu babbágu kitúni, ay nawe da inalà tu
baggi na, se da kinalatkattán ka lúpus,
se da nippan netaman nin. Ay ngámin
datu nakagìna kitu nàwa ke Ananias, ay
nagansing da.
7 Ay kane malpás ya tallu oras, ay
inumbet pe tu Safira kitu giyán ne Pedro,
ta akkan na pikam ammu tu nàwa.
8 Ay nán ne Pedro kaggína, “Kurug nga
tu idi ya naglakúwán nu kitu lusà nu?”
Ay, “Ò,” nán ne Safira. “Ittu kurug yán tu
naglakúwán mi,” nán na.
9 Ay tútu nán ne Pedro kaggína, “Tura
nu nalammat nga magatáwa ya magsisim

kiya Ispiritu ne Apu. Sinnam, ta atán
da kiya lasi yin, datu nangitaman kitu
atáwam, ay alà daka pe yin," nán na
kaggína.
10 Ay tútu dágus sala nga nekálin pe
yin na natay tu Safira. Ay kane lumnà
datu babbágu, ay nasingan da nga natay
yin. Ay tútu binulígán da pe yin na nawe
netaman nin. Netaging da kitu atáwa na.
11 Díkod nagansing pànang ngámin
datu mangurug se datu duddúma nga
nakagìna kitu nàwa.

Datu nakas-kasdáaw nga kinuw-kuwa datu apostoles

12-14 Ay datu mangurug, ay magguur-
nung da peyang kitu saguyáb tu Solomon.
Pàgan pànang datu tolay da, ngamay
akkan meturad datu duddúma tu mebu-
lun kaggída. Ngamay umadu mà ala
nga umadu datu mangurug ke Apu nga
meamung kaggída.
Adu datu nakas-kasdáaw nga nepàwa
ne Dios kadatu apostoles, nga nasingan
datu tolay.
15 Ay díkod nippannán datu tolay datu
magtatakit kitu kalsáda. Nepiddaán dada
ka káma se abà, ta senu bumílag da
kanu, oray nu maaniniwíngán ne Pedro
da ngala.
16 Adu pe datu tolay ya naglalbet nga
naggagayát kadatu il-ileli nga adanni
ka Jerusalem, nga nagilbet kadatu mag-
tatakit se datu naar-aránan, ay bummílag
da ngámin.

Tu nelallawán de Pedro se Juan kitu agbalúdán

17 Ay tu nangátu wa pádi se datu kab-
bulun na nga Saduceo ay nalùsaw da, ta
asílan da pànang datu apostoles. Ay tútu
nagpalánu da ka pamàyanán da.
18 Tiniliw dada, se dada nebálud.
19 May kane gabi, ay uwad inumbet nga
anghel ne Apu, nga nawe nangilukát se
nangilawán kadatu apostoles, nga nán na,
20 "Mawe kayun kiya templo nga man-
gibàbànán kadaya ngámin tolay, nu ma-
paanna ya ammiyág ne Dios kaggída ka
áwan panda," nán natu anghel.
21 Ay kane magìna da tun, ay nawe da
kitu templo kane marángat tu algaw win,
se da nanggayát manin nga nagtùgud.
Kane din daddán, ay inumbet tu
nangátu wa pádi se datu kabbulun na,
nga mangmíting kadatu ngámin na ap-
apu datu Judyu, se datu pangmanàman
da. Ay se da paayabán datu apostoles nga
atán kitu agbalúdán.
22 Ngamay áwan nadatang datu nebon
da kadatu apostoles kitu agba-balúdán,
ay tútu nagulli da kammin nga nawe
nangikagi kitu nàwa nga nán da,
23 "Siggigitap se sittutulbà tu agbalúdán
kadakami dummatang. Ay atán kam pe
ngámin datu magguwardiya, may kane
lùtán mi datu gitap, ay áwan tolay kitu
unag," nán da.
24 Ay kane magìna natu kapitán datu
guwardiya se datu apu datu pappádi tun,
ay akkan da nga ammu nu pinaannán
datu apostoles tu lummawán, se wà natu
giyán da ngin.
25 May atán inumbet nga nangidámag
kaggída nga nán na, "Datu tolay nga
nebálud nu, ay atán da kitu templo nga
magtùgud kadatu tolay," nán na.
26 Tútu nawe inalà natu kapitán se datu
kabbulun na datu apostoles se dada iulli
kammin. Ngamay akkan dada minan-
mansu ta mansing da, get nu ubúran datu
tolay da.

Tu nangngalùsaw datu ap-apu kade Pedro

27 Ay kane milbet datu guwardiya
datu apostoles, ay pinagsisíkád dada kitu
àráng datu ap-apu. Ay tútu inal-alngán
natu nangátu wa pádi da,
28 nga nán na, "Di mi mà neallang tutu
wala kadakayu ya magtùgud ka panggap
ke Jesus," nán na, "may tura nu mán
kammin na ibàbànán manin ki ngámin
giyán kídi Jerusalem mi. Ay se tura
dakami ya panangiyán nu kitu nekatay
na," nán na.
29 Ay tútu sinungbátan de Pedro da, nga
nán da: "Masápul la e Dios ya ikurug mi,
nga akkan daya tolay," nán da.
30 "Dakayu, ay pinatay nu nge Jesus. Ne-
pelansa nu kitu krus tu namatay kaggína.

May ya Dios nga Dios datu inagkona tada,
ay pinaltu na kammin,
31 se na nepangátu kane pagtugawan
na ki pane diwanán na. Aggína ngin
ya mangiapu se mamiyág kadàtada. Ay
túya mabalin nitta pakawanan ne Dios
nga iIsrael kadaya bas-básul tada, nu
makappoli tada.
32 Ikagi mi dayán, áta nammuwán mida
ke Jesus. Ipakammu pe naya Ispiritu ne
Dios nga ittu ya nealúbu na kadakami nga
mangurug kaggína," nán de Pedro kitu
nangátu wa pádi.
33 Díkod nalùsaw pànang datu ap-apu
kane magìna da tu kinagi da, ay túta
sippatayan dada.
34 May atán isa nga Pariseo nga nag-
ngágan ka Gamaliel nga maragtùgud ki
lintag. Ay pàgan pe ngámin datu tolay.
Nagsíkád, se na papannan pikam datu
apostoles ka lasi, ay
35 se yala nagbàbànán kadatu páda na
nga ap-apu. "Pádà a iIsrael," nán na,
"kappiyánan nu pànang lam-lamtan ya
asikkuwaan nu kadayán na tolay.
36 Ata kitu nabà-bayág gin ay inumbet
tu Teudas nga nagpì-pìapu. Moli appát
gatut kam datu summúrut kaggína, nga-
may kane patayan datu tolay tu Teudas,
ay nasip-siparà datu pasúrut, ay se da
umawan pe yin.
37 Ay se la inumbet manin tu Judas nga
iGalilea kane magpasinsus ya gubirnu.
Ay adu pe datu pasúrut na, may kane
patayan da, ay nasip-siparà pe yin datu
pasúrut na.
38 Ay ummán pe dedi ya tolay. Ya nán
ku, ay bay-án tadada ngala ngin. Akkan
tada an-anuwan da, ta nu akkan e Dios
ya magpàwa kadaya kuk-kuwaan da, ay
masip-siparà da la ngin.
39 Ngamay nu e Dios ya nangibon
kaggída, ay akkan tadada maábà, oray
nágan naya kuwaan tada. Ay get pe nád
nu Dios kammin pe ya kaguráan tada."
Ittu yán tu kinagi tu Gamaliel kadatu ap-
apu.
40 Ay kinurug da tu kinagi na.

Túta inayabán da kammin datu apos-
toles, se dada sinaplit, se dada paddiyan
nin nga mangibàbànán ka panggap ke
Jesus, se dada papannan nin.
41 Kane lumawán datu apostoles sin, ay
nagpatag da ngin, ta nán da nga nebíláng
ne Dios nga mekari da nga mapal-pallà
gapu kitu angngibàbànán da ka panggap
ke Jesus.
42 Ay túta inalgaw tu ipappan da
kitu templo se kadatu babbabalay nga
magtùgud se mangibàbànán nga e Jesus
ya kurug ga Nebon ne Dios.

6

Datu pittu nga kaseng datu apostoles

1 Ay ummadu win datu mangurug ke
Jesus. Ngamay kane isa ngalgaw win,
datu Judyu nga Griego ya aggúni da, ay
nadakè tu ángat da kadatu Judyu wa
Hebreo ya aggúni da, gapu ta maawigán
kanu datu bubbúkud da babbay kaggída,
kitu inalgaw nga agkípát datu apostoles
kitu pirà.
2 Díkod inayabán datu apostoles
ngámin datu mangurug, se da nán
kaggída, "Nadakè nu dakami ya
pagkipátan nu kiya pirà, ta akkan mi
matagammu ya mangibàbànán kiya
bàbànán ne Dios," nán da.
3 "Ay díkod napiya, wawwági, nu
magpíli kayu ka pittu kadakayu, ta senu
aggída ngin daya pagkipátan mi kiya
pirà. Masápul nga namáru se nasírib da,
se itur-turayán naya Ispiritu ne Dios da.
4 Nu dakami, magbàbànán nala se
magkar-karárag ya kuwaan mi," nán
datu apostoles.
5 Ay piyán ngámin datu mangurug tu
nekagi da. Díkod tú dedi datu piníli da:
E Esteban ya isa. Naligda ya angngurug
na, se iturayán naya Ispiritu ne Dios.
Nge Felipe pe se e Procoro se Nicanor
se Timon se Parmenas se Nicolas nga
iAntiokia. E Nicolas, ay akkan Judyu datu
mannákam na, ngamay nag-Judyu.
6 Ay se da nilbet dayán na lalláki ka
giyán datu apostoles. Ay neparotun datu
apostoles datu íma da kitu úlu da se dada
nga nekarárag.
7 Ay umaduadu win datu nakagìna kiya
bàbànán ne Dios. Ummadu pe datu

mangurug ke Jesus ka Jerusalem, ay adu
pe kadatu pappádi tu nangurug.

Tu nanniliw da ke Esteban

8 Gapu kitu nesisseng ne Dios kitu Este-
ban se tu pannakabalin na nidde ne Dios
kaggína, ay adu datu nasingan datu tolay
nga nakas-kasdáaw nga kinuw-kuwa na.
9 Ngamay datu duddúma nga mimbru
kitu sinagoga nga nepangágan da ka "Sin-
agoga datu Nawayaán nga Asassu", ay
lùsawan da tu nebàbànán ne Esteban kitu
sinagoga da. Ay díkod nakipal-palagmán
da kaggína, aggída se datu duddúma nga
Judyu nga iCirene se iAlejandria se iCilicia
se iAsia.
10 May akkan da nga napalagmanán tu
kinagi ne Esteban, ta ya Ispiritu ne Dios
tu nangidde kitu sírib na.
11 Díkod nesirù datu nangipar-parut da
kadatu duddúma nga tolay nga mangik-
agi nga nagìna da tu Esteban nga nangug-
og ke Dios se kitu Moses.
12 Pinar-parut dada nga malùsaw kitu
Esteban datu tolay se datu pangmanàman
da se datu maragtùgud ki lintag. Díkod
tiniliw da, se da idarum kadatu ap-apu da.
13 Nangalà da kadatu sistígu da nga pa-
masàbuwan da kitu bàbànán tu Esteban.
Ay nán da, "Idi ya tolay, ay áwan na
nga sínang mangikagi ka nadakè panggap
kiya templo ne Dios se kiya lintag tu
Moses.
14 Se nagìna mi tu kinagi na, nga e
Jesus nga iNazaret, ay dadàlan na kanu
ya templo se ussan na ngámin kanu datu
nepepagangay tu Moses kadàtada," nán
datu pinagbusid da.
15 Kinasisinnán datu apu-apu nge Es-
teban. Ay nasingan da nga tu murang
ne Esteban, ay ummán ka dumiláng nga
ummán ki murang anghel.

7

Tu bàbànán tu Esteban

1 Ay se la nepamutù natu nangátu wa
pádi ke Esteban nu kurug datu kinag-kagi
datu nagsistígu.
2 Ay summungbát tu Esteban nga nán
na: "Mannákam se kabbulun," nán na,
"gìnaan dà mán. Kitu nunna nga algaw,
ay nagpassingan ya nadáyaw wa Dios kitu
Abraham nga apuapu tada kitu kowad
na pikam ka Mesopotamia, kitu akkan na
pikam nagyán ka Haran.
3 Ay nán ne Dios kaggína, 'Panáwan mu
ya íli mu se daya akkobung mu, ta mawe
ka ka sabáli nga íli nga itùgud ku kikaw,'
nán ne Dios kitu Abraham.
4 Ay díkod nagtálaw ka íli Caldea se
la nawe nagyán ka íli Haran. May kane
matay tu ama na nga netalungkíwid na,
ay pinagtálaw manin ne Dios kitúni, ay
se la nawe kídi lusà nga giyán tada ngi.
5 May áwan pikam oray bittì ala
kiya lusà kídi tu nepakin-kuwa ne Dios
kaggína kitun. Ngamay nekari ne Dios
nga ipakin-kuwa na kaggína idi nga lusà
se kadaya gakagaka na, oray áwan na
pikam an-anà kitun.
6 Kinagi ne Dios nga mepagíli kanu daya
gakagaka na ka sabáli íli. Asassuwan
dada kanu kiyán na íli, ay pal-palakkan
dada ka appát gatut dagun.
7 Ngamay panísan ne Dios daya man-
gasassu kaggída, ay se nada pagtaláwan
kanu daya gakagaka tu Abraham, ay se
da magulli kammin kiddi ya lusà nga
magday-dáyaw win ke Dios, nga nán na
kitu Abraham.
8 Ay se la pinagkúgit ne Dios ngámin
datu annánà da nga lalláki, ka panam-
dammán da kitu nagtulágan da se de
Dios. Díkod kinúgit natu Abraham tu
an-anà na nga Isaac kitu mekawalu nga
algaw na panda kitu nekeanà na, ta ittu tu
nebílin ne Dios kaggína. Ay kinúgit pe tu
Isaac tu an-anà na nga Jacob, ay ummán
pe tu Jacob, kinúgit na pe datu sangapúlu
se duwa nga annánà na, nga in-inagkona
tada ngámin," nán tu Esteban.

9 "May datu in-inagkona tada nga
annánà natu Jacob, ay asílan da tu Jose
nga udiyán da. Ay tútu neláku da, ay nip-
pan da nga inasassu ka Egipto, ngamay
binul-bulun ne Dios,
10 ay sinengán ne Dios kadatu ngámin
na kapar-parigátan na. Ay sinengán na pe
kane makisángu kitu Faraon nga ári datu
iEgipto. Ay kane mammuwán natu ári
nga nasírib se namáru tu Jose, ay aggína
tu nippáy na nga gubernador ka Egipto,

ay se aggína pe tu pinagtagasíngan na
kadatu ngámin kuw-kuwa na.
11 Ay kane magulát datu tolay ka Egipto
se Canaan nga nagyanán de Jacob nga in-
agkona tada, ay naparigátan da ngámin.
Awan pakasmàán datu inagkona tada ka
kanan da.
12 Ngamay kane magìna natu Jacob
nga atán pikam nga makkán ka Egipto,
ay nebon na datu annánà na nga in-
inagkona tada, nga mawe magkálap.
13 Ay kitu mekàduwa nga nepappan da,
ay nagpakammu tu Jose kadatu wawwági
na. Ay ittu pe yin tu inakammu natu
Faraon kadatu wawwági tu Jose se tu ama
na.
14 Ay díkod nebílin tu Jose kitu Jacob
nga ama na se ngámin datu akkobung
na se datu pan-pane na nga umbet da ka
Egipto. Pittu púlu se limma da ngámin.
15 Ay tútu nawe de Jacob ka Egipto,
ay kattoni pe yin tu natayán da se datu
annánà na nga inagkona tada.
16 Ngamay netaman da kammin ngámin
kitu agtamnán na ginátang tu Abraham
kadatu annánà natu Hamor ka íli Sikem,
nga nag-agyanán tu Jacob kitun," nán ne
Esteban.
17 "Ay kane din tagay pagulliyan ne Dios
sin datu in-inagkona tada kídi lusà tada
nga ummán kitu nekari na kitu Abraham
kitun, ay ummadu da la nga ummadu
18 panda kitu inagturáy natu isa nga ári
ka Egipto nga akkan makammu win kitu
Jose.
19 Ay díkod nagraw-rawtán na datu ka-
mungayán tada, ay se na pinalsuwán datu
inagkona tada, nga akkan manarakan
kadatu annánà da, ta senu matayán da."
20 "Ay ittu tun tu nekeanà tu Moses
nga napiya tutu wala ki agsisíngan ne
Dios. Nesirusirù datu mannákam na tu
nagtarakan da kaggína ka tallu búlán kitu
balay da.
21 Ay kane akkan da nga mesirù in,
ay nippà da. Ay nasmà natu an-anà tu
Faraon nga babay, ay inalà na, se na
tinagábu.
22 Ay díkod kane umab-abay tu Moses,
ay tinùgúdán datu iEgipto kadatu ngámin
na ammuammu da. Ay nagbalin ka
nalaing nga magbàbànán se nasírib ka-
datu ngámin na kuk-kuwaan na."
23 "Ay kane appát púlu dagun tu Moses
sin, ay nalammat na tu mawe nga mag-
gagáyám kadatu páda na nga iIsrael.
24 May kane masingan na tu isa nga ka-
mungayán na nga pagpang-pangsán natu
isa nga iEgipto, ay nigdù na se na nebálat,
ay napatay na tu iEgipto.
25 Dalínán na nu nammuwán datu páda
na nga aggína ya ibon ne Dios nga kagdù
da, ngamay akkan.
26 Ta kane kaláwa manin, ay atán
da manin dinatang na nga duwa nga
magsáwad nga kapáda na nga iIsrael.
May iniwadán nada, nga nán na, 'Kab-
bulun, tura kayu magpatay, ay magwagi
kayu,' nán na.
27 May nesùlin natu napangas tu Moses,
nga nán na, 'Tura la ikaw ya aggintutuldu
nga mangiapu kadakami ta!' nán na kitu
Moses.
28 'Asippatayan nà pe, nga ummán kitu
kinuwám kitu iEgipto kagedamen?' nán
na.
29 Ay kane magìna tu Moses tu kinagi
na, ay nagtálaw nga nawe nagyán ka íli
Midian. Ay nangatáwa pe yin kattoni, ay
nakapútut ka duwa nga lalláki," nán ne
Esteban.
30 "Ay kane appát púlu dagun tu Moses
ka Midian nin, ay uwad anghel ne Dios
nga nagpassingan kaggína kitu apuy natu
maggatagatang nga kaykayu kitu kowad
na kitu ir-ir-er kitu pungut tu bantay
Sinai.
31 Ay kane masingan tu Moses tun, ay
nasdaáwan. Ay kane adanniyánan na
nga sinnan kuma, ay nagìna na tu úni ne
Apu Dios
32 nga nán na, 'Iyà ya Dios datu in-
agkona mu.' 'Dios nà tu Abraham, se tu
Isaac se tu Jacob,' nán na. Ay nagtar-
tartar tu Moses kitu ansing na. Ay tútu
akkan na meturad sinnan."
33 "Ay nán na kitu Moses, 'Ippà mu ya
sapátus mu, ta nadáyaw ya lusà a giyán
mu wi,' nán ne Dios.
34 'Nasingan ku tutu wala ya amal-pallà
da kadaya tolay ku ka Egipto. Nagìna ku
pe ya agpannakit da. Ay túya inumbet tà

nga mangitálaw kaggída ngin. Ay ikaw,
Moses, ya ibon ku ka Egipto,' nán ne Dios
kitu Moses," nán ne Esteban.
35 "Ay díkod tu Moses sin tu nebon ne
Dios nga mangwaya se mangiapu kadatu
inagkona tada. Aggína kam tu lùsawan
da nga mangiapu kaggída, ta nán da kitun
nga, 'Tura la ikaw ya aggintutuldu nga
mangiapu kadakami ta!' nán da. Ngamay
aggína tu nagpassingannán natu anghel
kitu maggatagatang nga kaykayu.
36 Díkod tu Moses tu nangitálaw se
nangiapu kadatu inagkona tada ka Egipto.
Adu datu nakas-kasdáaw nga kinuw-
kuwa na kitu kaatán da kam ka Egipto,
se itu inannalen da nga dumalákit kitu
Daggáng nga Bebay, se itu nakadalidalen
da kitu ir-ir-er ka appát púlu wa dagun.
37 Tu idi nga Moses kam pe tu nangik-
agi kadatu in-inagkona tada nga iIsrael,
nga atán manin ibon ne Dios kaggída,
nga pútupútut da, nga mangibàbànán
ka panggap kaggína, nga ummán kitu
inangngibon na kaggína.
38 Kadatu nagguurnung nga inagkona
tada kitu ir-ir-er, ay tu Moses tu nan-
gagiyán ne Dios kadatu lin-lintag na ka
bantay Sinai kitu nangngamomán natu
anghel kaggína. Ay ittu datun na lin-
lintag ya nidde na kadàtada ngin," nán
ne Esteban.
39 "Ngamay akkan ikur-kurug datu in-
inagkona tada tu Moses, ay lùsawan da
ngin. Ay tútu kitu uray da, ay nagulli da
kammin ka Egipto.
40 Ay tútu nán da kitu Aaron na pádi da,
'Pangwa nakami kadaya sinan diy-diyos
mi nga mangabul-bulun kadakami. Ta ya
Moses kiyán na nangitálaw kadakami ka
Egipto, ay akkan mi ammu win ya napà-
pàyanán na,' nán da.
41 Ay ittu tu inangwa da ka sinan báka,
nga ittu tu tug-tugnán da. Nagsay-am
da ka agpatag da gapu kitu kinuwa da
kampela ngin.
42 Ngamay pinagdudoray ne Dios da la
ngin na magday-dáyaw kadaya mata se
búlán se daya bittuwan. Ay tú pe idi tu
nepekagi ne Dios kitu pagbàbànánan na
kitun, kitu inagkuna na nga:
'Dakayu wa iIsrael! Kitu appát púlu wa
dagun nga nag-agyán nu kitu ir-ir-
er, ay akkan nga iyà tu tinug-tugnán
nu,'
nán na,
43 'nu di datu sinan diy-diyos nga kinuwa
nu. Inag-agtu nu mà tu bal-balay
natu diy-diyos nu nga nagngágan
ka Moloc, se itu sinan bittuwan
natu diy-diyos nu nga Refam. Ay
díkod pagtaláwan takayu kiya lusà
nu, panda kiya íli ka padne kattoni
ka Babilonia,'
nán natu nepekagi ne Dios kitu
pagbàbànánan na kitun," nán ne Esteban.
44 "Ag-agtu datu inagkona tada kitu
kowad da ka ir-ir-er tu nengágan da ka
balay ne Dios, nga nàwa nga ummán kitu
nebílin ne Dios kitu Moses nga kàwa na
nga nepassingan na kaggína.
45 Ay kane mabà-bayág gin, ay inag-
agtu da pe tun na balay ne Dios kitu
nelalbet de Josua kídi lusà tada ngin. Ay
ngámin datu tolay nga napadán kitúni, ay
pinàpur ne Dios da. Ay díkod tu balay ne
Dios, ay uwad kam kadatu inagkona tada
panda kitu inagbalin tu David ka ári da.
46 Ay pàgan pànang ne Dios tu David.
Díkod nekarárag natu David ke Dios,
nga Dios natu Jacob, nga nu mabalin ay
pangwa na ka templo nga ittu ya balay
na.
47 Ngamay tu Solomon nga an-anà na tu
nangwa, akkan aggína," nán ne Esteban.
48 "May e Dios, ay akkan mà wayya
mag-agyán kadaya binalay tolay yala, nga
ummán kitu nepekagi ne Dios kitu isa nga
pagbàbànánan na kitun, nga nán na:
49 'Lángit ya pagtutúgawán ku, ay
kalawagán ya agdadamkán ku.
Ay ummán nád naya balay nga
kuwaan nu wa para kiyà? Ay se
wà ummán nád ya kuwaan nu nga
pagimangán ku?
50 Ay iyà mà ya nangwa ki ngámin ka-
dayán'
Ay ittu dayán datu nepekagi ne Dios
kitun," nán ne Esteban.
51 Nán ne Esteban kadatu ap-apu datu
Judyu: "Nanganna agpà ya kinasúkir nu
nga tolay ta!" nán na. "Inagkulnit naya

uray nu win se nagbangngag kayu pe yin!
Ta tura nu kalùsawan daya kag-kagiyan
naya Ispiritu ne Dios, nga ummán kitu
kinuwa datu in-inagkona tada.
52 Atán kadi oray isa kadatu
pagbàbànánan na kitun ya akkan pinal-
pallà datu inagkona tada. Pinatayán
da datu nangibàbànán kiya ilalbet naya
namáru wa An-anà ne Dios. Ay kídi
yin, ay dakayu ya nangipatiliw se
nangipapatay kaggína.*
53 Dakayu daya nangiddanán ne Dios
kadatu lin-lintag na, may tura mán kam-
min na dakayu daya akkan mangikurug
kadatun," nán tu Esteban kitu nangátu
wa pádi.

Tu nammatay da ke Esteban

54 Ay kane magìna datu ap-apu datu
Judyu datu kinag-kagi natu Esteban, ay
magngar-ngarasiyat da ta nakarungat da
pà-pànang ngin.
55 May napatàyán tu Esteban ki Ispiritu
ne Dios. Ay kane maglángad ka lángit,
ay nasingan na ya diláng ne Dios, ay se
nasingan na pe ye Jesus nga atán kitu
padne diwanán ne Dios.
56 "Sinnan nu kod. Nalùtán ya lángit
tin," nán ne Esteban, "ay atán ne Jesus
nga magsisíkád ka padne diwanán ne
Dios," nán na.

57 May impután da datu talínga da, se
da sar-saráwan ne Esteban, se da nga
dummarup ngámin kaggína,
58 se da dinugkam nga ilawán kitu íli,
se da tinùtoán. Ay datu binon datu ap-
apu nga magtùtò ke Esteban, ay nebansi
da datu bádu da kitu isa nga bag-bagu nga
nagngágan ka Saulo.

59 Kaggída nga magtùtò kitu Esteban, ay
nagkarárag nga nán na, "Apu Jesus, alà
mu ya kaduduwà," nán na.
60 Ay se yala nga nagpalintud, ay se na
nán nga nepáuy ya "Apu, akkan muda
pabasúlan kadaya kuk-kuwaan da," nán
na, ay se yala natay yin.

8

1-2 Datu napikkilan nga nadiosán nga
lalláki datu nagsángit tutu wala kitu Es-
teban, ay se aggída pe tu nangitaman
kaggína. Ay naganggammán ne Saulo tu
nammatay da kitu Esteban.
Kitun na algaw, ay nanggayát tu
nekapal-pallà pànang datu mangurug ke
Jesus ka Jerusalem. Nepariparit da
ki ngámin probinsiya daya Judea se
Samaria. Tittu datu apostoles datu na-
bansi ka Jerusalem.
3 Ay e Saulo, ay piyán na dadàlan
tu bungguy datu mangurug ke Jesus.
Linnà na datu babbabalay da se na nga
tiniliwán datu lalláki se babbay nga man-
gurug, se nada ibalúdán.

Nge Simon nga durarákit

4 Ay datu mangurug nga nepariparit, ay
nawe da kadatu il-íli nga nangibàbànán
kiya mepanggap ke Jesus.
5 E Felipe tu isa kaggída. Aggína tu
nawe kitu isa nga íli ka Samaria nga
nangibàbànán nga e Jesus tu Nebon ne
Dios.
6 Napiya pànang tu naggigìna datu adu
wa tolay kadatu kinag-kagi na, ay nasin-
gan da datu nakas-kasdáaw nga kinuw-
kuwa na.
7 Ata adu kadatu tolay tu makas-asáraw
kitu agtálaw datu áran kaggída, se adu pe
datu naagásan na pílay se magdapepe.
8 Ay tútu naganggam pànang datu tolay
kitun na íli.
9 Uwad isa nga durarákit kitúni nga íli
nga pinasdaáwan na datu iSamaria gapu
kitu laing na. Simon tu ngágan na, ay nán
na nga naturáy.
10-11 Ay pinatag da ngámin, oray
nágan na nga tolay kitúni, áta nabayág
nada ngin na pinasdaáwan kadatu kuk-
kuwaan na. Gìnán da pànang datu
kagiyan na, ta nán da nga, "Atán kaggína
ya kurug ga pannakabalin ne Dios," nán
da.
12 May kane mangurug da kadatu
nebàbànán ne Felipe panggap ke Jesu-
Cristo se kiya angngituráy ne Dios, ay adu
wa lalláki se babbay tu binawtisarán na.

* **7:52 7:52** Ke Jesus ya nán na kídi. * **8:13 8:13** Ya nán na kídi ay datu kinuw-kuwa ne Felipe nga nakas-kasdáaw.

13 Ay oray pe tu Simon, ay nangurug pe.
Ay kane makibawtisár pe, ay nebul-bulun
kitu Felipe, ay nasdaáwan kadatu nakas-
kasdáaw nga nas-asingan na.*
14 Ay kane magìna datu apostoles ka
Jerusalem nga nangurug datu iSamaria
kiya bàbànán ne Dios, ay nebon da de
Pedro se Juan nga mawe ka Samaria.
15 Ay kane dumatang da, ay nekarárag
da datu mangurug ke Jesus, ta senu
maalubuwán da kiya Ispiritu ne Dios,
16 ta oray nu nabawtisarán da ngin kane
mangurug da ke Apu Jesus, ay akkan da
pikam naalubuwán kiya Ispiritu ne Dios.
17 Ay kane iparotun datu apostoles datu
íma da kaggída, ay naalubuwán da ngin
kiya Ispiritu ne Dios.
18 Ay kane masingan ne Simon nga
naalubuwán da kiya Ispiritu ne Dios
kane iparotun datu apostoles datu íma
da kaggída, ay nangipatangtang ka pirà
kadatu apostoles.
19 "Iddán dà mán pe kiyán na pan-
nakabalin," nán na, "ta senu oray
iinna ya pangiparotunán ku ki ímà, ay
maalubuwán pe kiya Ispiritu ne Dios,"
nán na.
20 Ngamay nán ne Pedro kaggína,
"Metangasìdug ka kiya pirà mu ka impiy-
ernu, ta dalínán mu nu mabayádam ya
pagkallà ne Dios.
21 Awan mu keramánan kiya kuk-
kuwaan mi, ta ammu ne Dios nga akkan
napiya daya lam-lamtan mu.
22 Makappoli ka lugud, se mu ikarárag
ke Apu nga pakawanan naka din kiyán na
nadakè a lam-lamtan mu,
23 áta melásin ku ya kinadakè naya
uray mu gapu ki ásil, se ammù
nga naturáy pikam ya panagbas-básul
kikaw," nán ne Pedro ke Simon.
24 Tútu, "Ikarárag dà mán lugud ke
Apu, ta sen áwan din màwa kiyà kadatu
kinagi mu," nán ne Simon kaggída.
25 Ay kane mabalin de Pedro se Juan
nin nga mangikagi ka mepanggap kitu
angngurug da se mangibàbànán kattoni
ka mepanggap ke Apu Jesus, ay nagulli da
kammin ka Jerusalem. Ay nebàbànán da
pe ya mepanggap ke Jesus kadatu adu wa
liniwánan da nga babalay ka Samaria.

Tu inagbawtisár natu upisiyál nga iEtiopia

26 Ay uwad isa nga anghel ne Apu
nga nangamomán ke Felipe nga nán na,
"Mawe ka kitu kalsáda ki ir-ir-er ka allod
nga gayát ka Jerusalem nga mameyag ka
íli Gaza," nán natu anghel.
27-28 Ay tútu nawe ye Felipe yin. Ay atán
isa nga upisiyál nga iEtiopia kitúni nga
gayát ka Jerusalem nga nagday-dáyaw
ke Dios, nga mameyag gin ka balay da.
Aggína tu sareru natu Candace nga apu
ka Etiopia nga babay. Ay magtutúgaw
kitu takay na nga magbása kitu libru natu
Isaias nga pagbàbànán ne Dios kitun.
29 Ay se yala nán natu Ispiritu ne Dios
ke Felipe, "Umadanni ka kiya takay na, se
kala mebulun kaggína," nán na.
30 Ay tútu sinìmát ne Felipe se la nga
umadanni kaggína. Ay nagìna na nga
magbas-bása kitu libru nga nesúrát tu
Isaias. "Maawátam ya bas-basáam?" nán
ne Felipe kaggína.
31 "Akkan lugud, ta áwan mangitùgud
kiyà," nán na. Ay tútu pinagtakay na nge
Felipe se da nagtaging.
32 Ay nán na kídi tu nesúrát nga bas-
basáan natu iEtiopia:

"Aggína, ay árig na ya karneru nga inalà
da nga partiyan, se árig na pe ya
urbun karneru nga di magun-úni
nu ippaán da ya dùdut na, áta
akkan pe ya magun-úni.
33 Neap-appat da se da pe pinabásul, oray
áwan na nga básul. Awan makekagi
panggap kadaya pútupútut na†, ta pinan-
danán da ngin tu biyág na kid kalawagán
ni,"

nán natu nesúrát natu Isaias kitun.
34 Ay nán tu upisiyál ke Felipe, "Inna
tu nán natu pagbàbànánan ne Dios kiyán,
baggi na nád, onu sabáli kampela ngin?"
nán na ke Felipe.
35 Tútu nagúni ye Felipe. Kitun na
nesúrát nga bàbànán ne Dios nga nabása
tu nangigayatán na nga nangibàbànán ka
mepanggap ke Jesus kaggína.

† **8:33 8:33** Onu, "áwan da pagbàbànánan na pútut na."

36 Kaggída nga magdal-dalen, ay atán
nasingan da nga danum. Ay nán natu
upisiyál, “Ye tu danum mi. Akkan ku nád
mabalin ya mabawtisarán nin?” nán na.
37 May nán ne Felipe, “Mabalin á, nu
mangurug ka tutu wala ke Jesus,” nán na.
“Kurugan ku nga e Jesus ya An-anà ne
Dios nga Nebon na,” nán natu upisiyál.
38 Tútu pinagsínang natu upisiyál tu
takay na, ay se da nga nawe nga duwa
kitu danum. Ay binawtisarán ne Felipe
pe yin.
39 Ay kane gumàdáng da, ay natàawan
nala nge Felipe ta netálaw naya Ispiritu
ne Dios. Ay tútu áwan nasingan natu
upisiyál kaggína ngin, ngamay sippapatag
gala nga rinumbuwát nga mawe manin.
40 Ay nu e Felipe, ay atán nin ka íli
Asoto. Ay nebàbànán na ya mepanggap
ke Jesus kadatu ngámin il-íli nga dinalen
na, panda kitu nedaddatang na ka Ce-
sarea.

9

Tu inangngurug ne Saulo ke Jesus

1 Ay nu e Saulo, ay ù-ùdan na pikam
patayan datu mangurug ke Apu Jesus.
Nawe kitu nangátu wa pádi
2 nga magpàwa ka súrát nga mangiam-
ammu kaggína kadatu sin-sinagoga ka íli
Damasco, ta senu mabalin na ya magtiliw
nu atán masmà na nga mangurug ke
Jesus, nga lalláki se babbay, ta piyán
nada nga ippan kammin nga ibálud ka
Jerusalem.
3 Ay kane atán nin kitu dálen nga
adanni yin ka Damasco, ay pinagkìlát na
ngala kitu giyán na ya diláng nga gayát
ka lángit.
4 Ay tútu nekálin nala kitu lusà. Ay
uwad úni nga nagìna na, nga nán na
kaggína, “Saulo, Saulo, tura nà pal-
palakkan ta!” nán na.
5 “Iin ka, Apu,” nán na, “Iyà e Jesus nga
pal-palakkan mu,” nán natu úni.
6 “Ngamay gumnikát ka, ta mawe ka
ngin kiya íli. Ay mammuwán mu wala
ngin nu nágan naya ipàwà kikaw,” nán
ne Jesus kaggína.
7 Ay datu kabbulun ne Saulo, ay akkan
da nga nakoni, ta nagìna da tu úni, may
áwan da nga nasingan nga tolay.
8 Ay tútu ginumnikát te Saulo win, may
akkan tutu wala makasingan oray nu
maglaladdáng. Ay díkod binaybay da nga
nippan ka Damasco.
9 Tallu ngalgaw na nga akkan nakasin-
gan, se akkan nangán se umminum.
10 Ka Damasco, ay atán isa nga mangu-
rug ke Jesus nga nagngágan ka Ananias.
Ay nagpatagenap nge Apu Jesus kaggína
nga nán na, “Ananias,” nán na. “Inna,
Apu,” nán pe ne Ananias kaggína.
11 “Mawe ka ngin kiya natúnung nga
kalsáda, ay se mu sapúlan ya isa nga
tolay nga iTarso nga nagngágan ka Saulo,
nga atán kiya balay ne Judas. Atán na
makakar-karárag kídi,” nán ne Jesus ke
Ananias.
12 “Nepakammu ku win kaggína nga
atán umbet nga isa nga tolay nga nag-
ngágan ka Ananias nga mangiparotun
ki íma na kaggína, ta senu makasingan
kammin,” nán na.
13 Ngamay nán ne Ananias, “Adu ya
nakagìnaán ku win, Apu, kadatu adu nga
kinuw-kuwa ne Saulo nga nadakè kadatu
tolay mu ka Jerusalem,” nán na.
14 “Ay pebalúdán pe datu pappádi
kaggína daya ngámin makiapu kikaw ka
Damasco,” nán ne Ananias.
15 Ngamay nán ne Apu Jesus kaggína,
“Mawe ka, ta aggína ya pinílì nga pangi-
pakammuwan ku kiya mepanggap kiyà
kadaya akkan Judyu se kadaya à-ári se
kadakayu pe nga iIsrael.
16 Ay ikagì pe kaggína nu wà ummán
naya kaparigátan na, gapu kiya angngu-
rug na kiyà,” nán ne Jesus ke Ananias.
17 Ay díkod nawe tu Ananias sin. Ay
linumnà kitu balay nga giyán ne Saulo,
ay se na iparotun tu íma na kaggína
nga nán na, “Wagi Saulo, e Apu Jesus
ya nangipàrob kiyà kídi. Aggína tu
nagpassingan kikaw kitu kalsáda kitu am-
meyag mu kanedi. Nebon nà kídi, ta senu
makasingan ka kammin, se maalubuwán
ka pe kiya Ispiritu ne Dios,” nán ne
Ananias ke Saulo.

18 Ay dágus sala nga ummán ka atán
sìsì nga nippà kitu mata na, ay makasin-
gan kammin pe yin. Ay tútu nakibawtisár
pe yin,
19 se yala nga nangán. Ay tútu
bummílag kammin.

Tu nangngibàbànán ne Saulo ke Jesus ka Damasco

Nebul-bulun ne Saulo ka nabà-bayág ga
al-algaw kadatu mangurug ka Damasco,
20 ay se yala nga nawe kadatu sin-
sinagoga nga nagbàbànán nga nán, "E
Jesus ay An-anà ne Dios," nán na.
21 Ay pinagballà ngámin datu nakagìna
kaggína, nga nán da, "Di mà aggína tu
nagpatay kadatu makiapu ke Jesus ka
Jerusalem kitun," nán da. "Ay di mà
ittu pe ya gákat na kanedi, ya magtiliw
kadaya mangurug ke Jesus, ta senu ippan
nada kammin kiya giyán datu apu datu
pappádi?" nán da.
22 Ay napágus lugud agpà in tu
agbàbànán ne Saulo. Ay datu Judyu ka
Damasco, ay akkan da masungbátan nin,
gapu kitu kinalaing na nga mangilaw-
lawág nga e Jesus tu Nebon ne Dios.
23 Ay kane din mabayág gala ngin na
al-algaw, ay pinalánu datu Judyu nga
patayan nge Saulo,
24 may nammuwán na. Algaw se
gabi, ay idaggán da peyang kadatu dad-
nuwángan natu íli, ta patayan da.
25 May kane isa nga gabi, netakay
datu kabbulun na ka sinan balúláng nga
karatay, se da nga neabáyun na nepudsar
kitu pane lasi kitu darupírip natu íli.

Tu kowad ne Saulo ka Jerusalem

26 Ay kane dumatang nge Saulo ka
Jerusalem, ay piyán na tu mebul-bulun
kadatu mangurug kitúni, ngamay mans-
ing da kaggína, ta akkan da kurugan nga
kurug ga mangurug gin.
27 May binulun ne Bernabe, se na
neam-ammu kadatu apostoles se na pe
nepakammu kaggída tu nakasingan ne
Saulo ke Apu Jesus kitu kalsáda, se itu
nangamomán ne Jesus kaggína. Kinagi
na pe tu kinaturad ne Saulo nga nan-
gibàbànán kitu mepanggap ke Jesus ka
Damasco.
28 Ay tútu nebul-bulun nin ne Saulo
kaggída ka Jerusalem. Naturad pe nga
mangibàbànán ka mepanggap ke Apu
Jesus.
29 Nakisuw-suwáy pe kadatu Judyu nga
Griego tu aggúni da, may tútu asip-
patayan da.
30 May kane mammuwán datu kab-
bulun na, ay nawe da nga netulud ka
Cesarea, se da pinapan ka íli Tarso.
31 Ay áwan kam pe yin ya pakariribuán
datu mangurug ki ngámin Judea se
Galilea se Samaria. Ay lumigda tu angn-
gurug da se umadu pe datu mangurug, ta
pàgan da ngin ne Apu, se sumeng pe ya
Ispiritu ne Dios kaggída.

Tu kowad ne Pedro ka Lidda se Joppa

32 Ay e Pedro, ay nawe naggagáyám
kadatu mangurug kadatu nagbal-baláki
nga giy-giyán. Ay kitu isa ngalgaw, ay
nawe pe naggagáyám kadatu tolay ne
Dios ka íli Lidda.
33 Kattoni, ay nasingan na ya isa nga
magdapepe nga nagngágan ka Eneas.
Walu dagun na ngin nga akkan mak-
abángun.
34 Ay nán ne Pedro kaggína, "Eneas,
gumnikát ka ngin, ta agásan naka ngin
ne Jesu-Cristo. Lukútam ya abà mu win,"
nán na. Ay dágus pe yala nga ginumnikát
tin tu tolay.
35 Ay nasingan ngámin datu iLidda se
iSaron, tu nekaagásan natu tolay, ay tútu
nangurug da ngámin nin ke Apu Jesus.
36 Ay uwad pe isa nga babay nga man-
gurug ka íli Joppa nga nagngágan ka
Tabita, nga Dorcas kiya aggúni Griego.*
Namáru pànang, se adu datu pagkallà na
kadatu napubri.
37 Ay kitu kowad ne Pedro ka Lidda, ay
nagtakit te Tabita, se la natay. Dinígut da
tu baggi na, se da netádag kitu amingúdu
wa kuwartu.
38 Ay gapu ta adanni ya Lidda ka Joppa,
ay nangibon da ka duwa nga tolay nga

* **9:36 9:36** Ya Tabita ki aggúni nga Aramaic se Dorcas ki aggúni nga Griego, ay ugta ya sarut na.

mawe mangayáb ke Pedro ta nadámag
da nga atán ka Lidda. “Magkaru ka mán
agpà nga umbet,” nán da.
39 Ay díkod nebulun nin ne Pedro
kaggída nga nagulli ka Joppa. Ay kane
makadatang da ngin, ay pinalnà da
kitu amingúdu wa kuwartu. Ay datu
magsang-sángit nga bubbúkud da bab-
bay, ay gummánat da kaggína nga nagi-
passingan kadatu bádu da nga daget ne
Dorcas kitu kasibbiyág na pikam.
40 May pinalawán ne Pedro da, se la
nagpalintud nga nagkarárag. Ay se la
umàráng kitu innát nga nán na. “Tabita,
bumángun ka ngin,” nán na. Ay tútu
nagladdáng tu innát. Ay kane masingan
na nge Pedro, ay nagtugaw win.
41 Ay tútu inalà ne Pedro tu íma na,
se na pinagsíkád. Ay kirrawán na
ngámin datu bubbúkud da babbay se
datu duddúma nga mangurug ke Jesus,
ay nasingan da nge Dorcas nga sibbiyág
kammin.
42 Ay tun na nàwa, ay nammuwán datu
tolay ki ngámin íli Joppa. Ay adu kitúni
datu nangurug ke Apu Jesus.
43 Ay nagbay-bayág pikam me Pedro ka
Joppa ka balay de Simon nga marangn-
gappiya ka lálat.

10

Tu naggayáb ne Cornelio ke Pedro

1 Ay uwad isa nga laláki ka Cesarea nga
nagngágan ka Cornelio. Kapitán naya isa
nga batalyon nga iItalia.
2 Nadiosán nga tolay, ay se ipatag da nge
Dios, aggída nga tangabalay. Adu pe daya
pagkallà na kadatu napubri nga Judyu, ay
se magkar-karárag peyang pe ke Dios.
3 Ay kitu isa nga algaw kane mamreg,
ay nagpassingan ya isa nga anghel ne Dios
kaggína, nga nán na, “Cornelio,” nán na
kane lumnà kitu giyán na.
4 May binubutgán ne Cornelio wala, ta
nagansing, ay se na nán, “Inna, Apu,” nán
na. Ay nán natu anghel, “Siddadamdam
nge Dios kikaw, ta nagìna na datu kar-
karárag mu, se ammuwán na pe ya
pagkallà mu kadaya napubri,” nán na.
5 “Mangibon ka kadaya tolay mu nga
mawe ka Joppa nga magayáb ke Simon
nga nengágan da pe ka Pedro.
6 Mag-agyán ka balay naya isa nga
Simon nga marangngappiya ka lálat.
Adanni ki dappit bebay ya balay na,”
7 nán natu anghel ke Cornelio, se yala
nawe yin.
Ay tútu kirrawán ne Cornelio datu
duwa kadatu asassu na, se isa kadatu
magsur-surbi kaggína nga suldádu nga
nadiosán.
8 Ay kane nakagi na ngámin datu kinagi
natu anghel kaggína, ay pinapan nada ka
Joppa.
9 Ay kane agpapásu kane kaláwa kitu
adanni da ngin ka Joppa, ay ittu pe tu
nepappan ne Pedro kitu atap* natu balay,
nga magkarárag.
10 Nabisinán may madama da pikam
maglútu. Ay uwad ummán ka tagenap na
nga nepassingan ne Dios kaggína.
11 Nasingan na nga nalùtán ya lángit,
ay se la atán ummán ka abay ya ulat nga
sinan doyán, nga maganìgad ki lusà.
12 Tu minayán natu ulat, ay ngámin bal-
baláki nga ul-ulolag se daya idaw se daya
an-anù.†
13 Ay se la uwad pe úni nga nagìna
na nga nán na, “Gumnikát ka Pedro, ta
magparti ka kadayán ka isida mu,” nán
na.
14 Ngamay nán ne Pedro, “Di yà, Apu,”
nán na, “ta áwan ku pikam nga kinnán na
naragit nga ipànaw naya lintag mi,” nán
ne Pedro.
15 May nán manin tu úni, “Akkan mu
nán na naragit daya pinagbalin ne Dios
ka akkan naragit tin,” nán na.
16 Ay kane kapamìlu na ngin na masin-
gan tun, ay tútu nálà kammin ka lángit.
17 Ay kitu agdam-damdam ne Pedro nu
nágan nád tu sarut natu nepassingan ne
Dios kaggína, ay atán pe yin datu nebon
ne Cornelio kitu ruwángan na magsal-
saludsud kitu pagag-agyanán ne Simon.

* **10:9 10:9** Tanáp ya atap daya babalay kattoni. † **10:12 10:12** Ngámin dayán ay kannawan daya Judyu nga kanan.

18 Nìraw da nga sinaludsud nu mag-
agyán ne Simon kitúni nga nepangágan
da pe ka Pedro.
19 Atán ne Pedro nga maglam-lammat
kitu nasingan na, ay se yala nga nán natu
Ispiritu ne Dios kaggína, “Atán da tallu
wa tolay nga magsápul kikaw.
20 Gumnikát ka ngin se ka umúlug.
Ay akkan ka nga maggad-gadduwa nga
kumíwid kaggída, ta iyà ya nangibon
kaggída,” nán na.
21 Ay díkod umúlug ge Pedro, ay se
na nán kadatu tolay, “Iyà ya sapúlan nu.
Nágan naya gákat nu ta?” nán na.
22 Ay nán da, “Nebon nakami ye
Kapitán Cornelio,” nán da, “ta uwad kanu
isa nga anghel ne Dios nga magpapalbet
kaggína kikaw, ta gìnán na kanu daya
ibàbànán mu. Pàgan ne Cornelio nge
Dios, se namáru pe. Ay pàgan pe ngámin
daya kapádam ma Judyu,” nán da.
23 Ay tútu pinalnà ne Pedro da, ay
nagidda da pikam kitúni.

Tu nakibàbànán ne Pedro kade Cornelio

Kane din láwa na ngin, ay nebulun ne
Pedro win kadatu tolay. Ay uwad da
pe iJoppa nga mangurug nga namulun
kaggína.
24 Ay kane kaláwa manin, ay dum-
matang da ngin ka Cesarea. Ay uwad
de Cornelio nga magid-iddag kaggída.
Inayabán na pe datu pan-pane na se datu
opun na.
25 Ay kane lumnà e Pedro, ay nawe
sinabat ne Cornelio, se nagukkab kitu
àráng na nga magdáyaw kaggína.
26 Ngamay pinagsíkád kammin ne Pe-
dro, se na nán, “Magsíkád ka, ta tolay yà
pe yala,” nán na.
27 Ay díkod nagum-umomán da ngin
nga linumnà kitu balay. Ay nasingan na
nga adu datu tolay.
28 Ay se la nán ne Pedro kaggída,
“Ammu nu win nga meallang kiya lintag
mi nga Judyu ya mebul-bulun onu mag-
gagáyám kadaya akkan Judyu. Ngamay
nepakammu ne Dios kiyà nga áwan ku
din nin ikaragit nga tolay.
29 Ay tútu kane ayabán dà, ay
kummíwid dà ala ngin nga áwan suwáy.
Ay túya piyán ku ammuwán pe nu
taanna tura dà a pinalbet,” nán ne Pedro
kaggída.
30 Ay tútu nán ne Cornelio nga sum-
mungbát: “Kitu gídám ka kagabi isa, kitu
ummán pe kídi nga ur-oras, ay atán nà a
magkarárag kídi balay. Ay pinagkìlát ku
wala ya laláki nga magsisíkád kiya àráng
ku, nga dumiláng tu bádu na.
31 Ay nán na kiyà, ‘Cornelio, nagìna
ne Dios ya karárag mu, se madamdam
na ngámin pe daya pagkallà mu kadaya
tolay,’ nán na kiyà.
32 ‘Mangibon ka lugud ka mawe ka
Joppa nga mangayáb ke Simon nga
ingágan da pe ka Pedro. Atán magag-
agyán ka balay naya isa nga Simon nga
marangngappiya ka lálat. Adanni ka
dappit bebay ya balay na,’ nán natu tolay
kiyà.
33 Ay túya pinaayabán taka, ay napiya
ta atán ka ngin. Ay atán kami ngámin nin
pe kídi, ki àráng ne Dios, nga magtalagìna
kadaya ngámin na pekagi na kikaw,” nán
ne Cornelio ke Pedro.
34 Ay tútu ginayatán ne Pedro tu
nagbàbànán, nga nán na: “Ammu ku win
nga akkan kurug pagdudúmán ne Dios
daya tolay,
35 nu di na lugud pàgan oray iinna
nga tolay kiya oray wà na nga íli, nga
mangipatag kaggína se mangwa kadaya
kustu.”
36 “Ammu nu win tu nepebàbànán ne
Dios kadakami nga iIsrael ka panggap ke
Jesu-Cristo, nga aggína ya makidde ka
napiya nga uray. Aggína ya Apu ngámin
da tolay.
37 Tun na nebàbànán kadakami, ay
newar-waragáwag gin ka probinsiya
Galilea se ki ngámin Judea kane akkan
nin na mamawtisár tu Juan.
38 Nebàbànán kadakayu pe yin nga
inalubuwánan ne Dios nge Jesus nga iN-
azaret kiya Ispiritu na se ya ammanaka-
balin na. Kadatu ngámin nap-apannán
na, ay sinengán na datu tolay, se na

pinataláwan datu ar-áran kadatu naar-aránan na tolay, áta nebul-bulun ne Dios kaggína.”

39 “Dakami nga apostoles na, daya nakasingan kadatu ngámin na kinuw-kuwa na ka Jerusalem, se ka Judea. Nelansa da ki krus tu nammatay da kaggína.
40 Ngamay pinaltu kammin ne Dios kitu mekàlu ngalgaw na. Nagpas-passingan,
41 ngamay akkan ki ngámin tolay, nu di kadakami yala nga piníli ne Dios nga pagpassingannán na. Nepangán se nepaginum kami kaggína kane lumtu.
42 Nebílin na pe kadakami nga ibàbànán mi ya Napiya nga Dámag kadaya tolay se ikagi mi tutu wala nga aggína ya pangukuman ne Dios ki ngámin tolay, daya sibbibiyág se oray pe datu natay yin.
43 E Jesus tu nepakammu ngámin datu pagbàbànánan ne Dios kitun. Nekagi da nga gapu kiya kinaturáy ne Jesus, ay mapakawan daya bas-básul ngámin daya mangurug kaggína,” nán ne Pedro kade Cornelio.

Tu nekaalubuwán de Cornelio kiya Ispiritu ne Dios

44 Ay kitu akun-oni pikam ne Pedro, ay naalubuwán kiya Ispiritu ne Dios ngámin datu maggigìna kadatu kag-kagiyan.
45 Ay datu Judyu nga mangurug nga nebulun ke Pedro, ay nasdaáwan da kaggída, ta oray akkan da nga Judyu, ay inalubuwánan pe ne Dios da kiya Ispiritu na,
46 ta nagìna da tu nagsab-sabáli nga úni da, se itu nagday-dáyaw da ke Dios.

Tútu nán ne Pedro kadatu kabbulun na,
47 “Naalubuwán pe dedi yin kiya Ispir-itu ne Dios, nga ummán pe kadàtada. Akkan tada lugud mabalin nga iallang kaggída ya makibawtisár,” nán ne Pedro.
48 Ay tútu pinagbawtisár nada, ta man-gurug da lugud pe yin ke Jesu-Cristo. Tútu ginápút pikam de Cornelio we Pedro ka piga ngalgaw.

11

Tu nangngilaw-lawág ne Pedro kitu inangngurug de Cornelio

1 Ay nammuwán datu apostoles se datu mangurug ka Judea, nga daya akkan Judyu, ay mangurug da pe yin kiya bàbànán ne Dios ka panggap ke Jesus.
2 Ay tútu kane mawe ye Pedro ka Jerusalem, ay tinugib datu Judyu nga mangipapílit kiya panagkúgit.
3 Ay nán da, “Tura ka nepagyán se nepangán ka balay daya akkan Judyu,” nán da ke Pedro.
4 Ay tútu tinaggisa ne Pedro nga nelaw-lawág kaggída ngámin datu nà-nàwa nga nán na,
5 “Kitu kaatán ku ka íli Joppa nga magkar-karárag, ay uwad ummán ka tagenap ku nga nepassingan ne Dios kiyà. Uwad ya ummán ka abay ya ulat nga sinan doyán, nga gayát ka lángit nga nepudsar kitu giyán ku.
6 Ay kane kapiyánan ku sinnan, ay nasingan ku nga ul-ulolag ga naámu se naátap, se da idaw se da an-anù tu minayán na.
7 Ay uwad nagìnà pe nga úni nga nán na, ‘Gumnikát ka, Pedro, ta magparti ka kadayán ka isidám,’ nán natu úni.
8 May nán ku, ‘Di yà, Apu, ta áwan ku pikam naramanán nga naragit,’ nán ku.
9 Ngamay nán manin tu úni nga gayát ka lángit, ‘Akkan mu nán nga naragit daya pinagbalin ne Dios ka nadalus sin,’ nán na.
10 Ay kane kapamìlu natun na nàwa ngin, ay nálà kammin ngámin ka lángit.”
11 “Ay ittu pe tu nedaddatang da kitu balay nga pag-agyanán ku datu tallu wa lalláki nga nebon da nga magayáb kiyà nga gayát ka Cesarea.
12 Ay kinagi naya Ispiritu ne Dios nga akkan nà maggad-gadduwa nga kumíwid kaggída. Tútu nawe kami se dedi wawwági tada nga annam. Ay linumnà kami kitu balay ne Cornelio nga ittu tu nagpaayáb kiyà.
13 Ay tútu nebàbànán na kadakami tu inakasingan na ka anghel ka balay da nga nán na kanu kaggína, ‘Mangibon ka ka

mawe ka Joppa nga mangayáb ke Simon
nga ingágan da pe ka Pedro,' nán kanu tu
anghel.
14 'Ta aggína ya mangagi nu mapaanna
ya akálà nu nga tangabalay kiya pangitu-
rayán ne Dios,' nán na kanu kaggína."
15 "Ay kane igayát ku tu magbàbànán
nin, ay naalubuwán da pe yin kiya
Ispiritu ne Dios, nga ummán kitu nàwa
kadàtada kitun.
16 Ay nadamdam ku tu kinagi ne Apu
Jesus kitun, nga nán na kídi, 'Bawtisarán
nakayu tu Juan ka pakelasínán nu wala
nga mangurug ke Dios, may alubuwánan
nakayu ne Dios kiya Ispiritu na,' nán ne
Jesus.
17 Ay nu inalubuwánan ne Dios da ngin
kiya Ispiritu na, nga ummán kitu kinuwa
na kadàtada kitu inangngurug tada ke
Apu Jesu-Cristo, wayyà la nga masipdán
ne Dios!" nán ne Pedro.
18 Ay kane magìna da tun, ay akkan
da nga nagúni yin. Dinay-dáyaw da nge
Dios nga nán da, "Piyán lugud pe biyágan
ne Dios ka áwan panda oray daya akkan
Judyu, nu makappoli da kadaya bas-básul
da," nán da,

Datu nunna nga nengagánan ka Cristiano

19 Ay kane matay tu Esteban nin, ay
ittu win tu nanggayatán datu mangurug
nga mapal-pallà. Díkod nepariparit da
ngin. Nawe datu duddúma ka Fenicia
se kitu púgu Cipro se ka íli Antiokia ka
probinsiya Siria. Tittu datu Judyu datu
nangibàbànánan da kitu mepanggap ke
Jesus.
20 Ngamay datu duddúma kaggída nga
mangurug nga iCipro se iCirene, ay
aggída tu nawe ka Antiokia ka Siria nga
nangibàbànán pe ka mepanggap ke Apu
Jesus kadatu akkan Judyu.
21 Ay gapu ta atán ya ammanakabalin
ne Apu Dios kaggída, ay adu datu nangu-
rug gin ke Apu Jesus.
22 Ay kane madámag datu mangurug ka
Jerusalem, ay nebon da nge Bernabe ka
Antiokia.
23 Ay naganggam kane dumatang,
ta nasingan na ya kinamáru ne Dios
kaggída. Ay díkod tútu sinulduwán nada
ngámin, nga itul-túluy da din nala tu
angngurug da ke Apu Jesus, oray nágan
daya mà-màwa.
24 Ay díkod ummadu datu mangurug ke
Apu Jesus ka Antiokia ka Siria, ta e Bern-
abe, ay namáru se naligda ya angngurug
na, ta itur-turayán naya Ispiritu ne Dios.
25 Ay se la nawe ye Bernabe ka Tarso
nga magsápul ke Saulo.
26 Ay kane masmà na, ay nekíwid na ka
Antiokia. Natangadagun da kannán nga
nebul-bulun kadatu mangurug, ay adu
datu natùgúdán da. Ay datu iAntiokia
nga mangurug ke Jesu-Cristo, ay ittu datu
nunna nga nengagánan da tolay ka Cris-
tiano.
27 Ay kitu kowad kam de Bernabe
se Saulo ka Antiokia, ay atán da nga
pagbàbànánan ne Dios nga inumbet nga
gayát ka Jerusalem.
28 Agabo ya ngágan natu isa. Ay nekagi
na tu nepakammu naya Ispiritu ne Dios
kaggína nga magulát ngámin tolay kídi
kalawagán. Ay nagulát kurug kitu kinaári
pikam tu Claudio ka Roma.
29 Ay tútu nalammat ngámin datu man-
gurug ka Antiokia ka Siria nga mangipaw-
it da ka pagkallà da kadatu wawwági da
ka Judea. Mangidde da ngámin, sigun
kitu midde da.
30 Ay tútu nepakagtu da kade Bern-
abe se Saulo tu pidde da kadatu pang-
manàman datu mangurug ka Jerusalem.

12

Tu nangilawán natu anghel ke Pedro kitu agbalúdán

1 Ay kadatun na al-algaw tu nanggayát
tu Ari Herodes nga mamal-pallà kadatu
duddúma nga kabulun da kitu bungguy
datu mangurug ke Jesus.
2 Aggína tu nangipapatay kitu Santiago
nga wagi ne Juan.
3 Ay kane mammuwán na nga na-
ganggammán datu Judyu tun, ay pinatiliw
na pe ye Pedro. Nepàmu yán kitu piyasta
nga angngán da ka sinápay nga áwan
pamalbád.
4 Ay kane mapatiliw na, ay nebálud na,
se na pinaguwardiyaán kadatu appát nga

tagpapát ta suldádu nga magtatalliya, ta
piyán na nga bustigaran kitu àráng datu
umíli, nu mabalin tu piyasta da.
5 Ay kitu kowad ne Pedro kitu ag-
balúdán, ay nekar-karárag tutu wala
datu mangurug ke Dios.
6 Kitu isa nga gabi, ay nekáwar da
nge Pedro ka duwa nga káwar, ay se
nagtuldán datu duwa nga guwardiya
kane matúdug, ta ipabúya kanu ne Ari
Herodes tu ammabásul na kaggína nu
kaláwa. Ay atán da pe magguwardiya
kadatu gagyangán natu agbalúdán.
7 Ay pagkìlát na ngala nga nagwada, ay
uwad anghel ne Apu Dios kitu giyán na
kitu unag natu agbalúdán. Tinùbit na nge
Pedro ka bíkat nga nanglukág kaggína,
nga nán na, "Karuwam ya bumángun,"
nán na. Ay tútu nippà ala datu káwar kitu
íma na.
8 "Magbagákat, se magsandál ka," nán
natu anghel, ay tútu nagbagákat se
nagsandál. "Magkebál ka, se ka la
umunud kiyà," nán na.
9 Ay lummawán se la nga gummunud
kaggína. Ngamay dalínán ne Pedro nga
akkan kurug tu kuwaan natu anghel.
Dálin na nu tagenap na ngala.
10 Ay kane naliwánan da tu munna se
mekàduwa nga magguwardiya, ay dum-
matang da kitu gagyangán nga mameyag
kitu íli. Ay nalùtán kampela ngin tu gitap
na nga balayyáng. Ay tútu lummawán
da ngin. Ay kitu agdal-dalen da ngin
kitu kalsáda, ay pinagkìlát na ngala nga
natàawan nin tu anghel.
11 Ay kane memawátan nin, ay nán na
kitu uray na kampela ngin, "Ammu ku
win nga kurug nga e Apu ya nangibon
kitu isa nga anghel na nga nawe nan-
gitálaw kiyà ke Ari Herodes, se kadatu
namnamáan daya páda ku nga Judyu nga
màwa kiyà," nán na.
12 Ay kane mammuwán na idi, ay nawe
ka balay de Maria nga ina ne Juan Marcos.
Ay adu datu nagguurnung nga magkar-
karárag kitúni.
13 Ay kane magpakammu kitu ugsadán
natu balay, ay nawe siningan ne Roda nga
asassu da.
14 Ay kane malásin na tu úni ne Pedro,
ay naganggam tutu wala, ay nanagtág
ngala ngin na nagulli nga nawe nangik-
agi nga atán ne Pedro kitu ugsadán da.
Naligpanán na ngin nga ilukát tu gitap.
15 "Magallut ka ta!" nán da kaggína.
May ipapáti na. Ay tútu nán da ngin nga
tu anghel ne Pedro tun.
16 May e Pedro ay ataatán pikam ma
makilukát, ay tútu linùtán da, ay tú win
tu inakasingan da kaggína, ay nasdaáwan
da.
17 Ay nesinyas na nga maginggap da.
Ay se na nebàbànán kaggída nu ma-
paanna tu nangilawán ne Apu kaggína
kitu agbalúdán. "Ay ikagi nu mán pe
idi ke Santiago se kadatu duddúma nga
wawwági tada," nán na, se yala mawe yin
ka sabáli giyán.
18 Ay kane pagmakát tin, ay nagriddù
pànang datu suldádu win. Akkan da
ammu tu napàyanán ne Pedro.
19 Ay pinasápul ne Ari Herodes. May
kane áwan da nga masmà kaggína, ay
binustigár na datu guwardiya, ay se nada
pinapatay.

Tútu nagtálaw ka probinsiya Judea nge
Ari Herodes se la nawe nagyán ka Ce-
sarea.

Tu nekatay tu Ari Herodes

20 Ay kane isa ngalgaw, ay atán nebon
datu iTiro se iSidon nga umang maki-
amomán kitu Ari Herodes, ta atán pan-
galùsawán na kaggída. Ay díkod kinopun
da pikam me Blasto nga ittu tu pakam-
muwan na, ay se da ngala nawe nakilopa
kaggína. Ta lùsawan da nu atán pan-
galùsawán na kaggída, ta datu il-íli nga
itur-turayán na tu paggalakkán da ka
kanan da.
21 Ay kane din umbet tu algaw wa
angmíting ne Ari Herodes kadatu tolay,
ay pinagbádu na tu ibbabádu da ári, ay se
la nga nagtugaw kitu alingúdu wa tugaw
na, ay se la magbàbànán.
22 Ay kaggína nga magbàbànán, ay
dinay-dáyaw datu tolay, nga nán da nga
nesáraw, "Ya makun-oni, ay akkan tolay
yala, nu di isa nga diyos," nán da.

23 May dágus sala nga pinagtakit natu
anghel ne Apu Dios, ay tútu naagtán se la
natay ta akkan e Dios tu pinadayáwan na.
24 Ngamay ya bàbànán ne Dios, ay
newar-waragáwag gala, ay ummadu datu
mangurug.

Tu inangngibon naya Ispiritu ne Dios kade Bernabe se Saulo

25 Ay kane mabalin de Bernabe se Saulo
nga kuwaan tu gákat da ka Jerusalem,
ay nagulli da kammin ka Antiokia, ay
nebulun da nge Juan Marcos.

13

1 Ay kadatu mangurug ka Antiokia, ay
atán da nga maragtùgud kaggída se atán
pe datu pagbàbànánan ne Dios. Atán
ngámin de Bernabe se de Simeon na
nengágan da pe ka Niger se de Lucio nga
iCirene se Saulo se Manaen nga tagábu
datu mannákam natu Ari Herodes.
2 Ay kitu isa nga algaw, ay akkan da
nangán na makakar-karárag ke Apu Dios.
Kaggída nga magkarárag, ay nán natu
Ispiritu ne Dios kaggída, "Ikísi nu mán
para kiyà de Bernabe se Saulo, ta senu
màwa da ya ubra nga nangayabán ku
kaggída," nán na.
3 Ay kane mabalin tu nagngílin da nga
nangán gapu kitu nagkar-karárag da, ay
neparotun da datu íma da kade Bernabe
se Saulo, nga nangikarárag kaggída se
dada pinarbuwát tin.

Nge Elimas nga durarákit ka púgu Cipro

4 Ay gapu ta ya Ispiritu ne Dios tu
nangipàrob kade Bernabe se Saulo, ay
nawe da ka íli Seleucia, se da ngala nag-
bapor nanggayát kitúni panda ka púgu
Cipro.
5 Ay kane makadatang da kitu íli Salam-
ina, ay nebàbànán da ya bàbànán ne Dios
kadatu sin-sinagoga kitúni.
6 Ay kane madàdà da ngámin tu
púgu panda ka íli Pafo, ay ittu tun tu
nakasinnán da ke Bar-jesus nga Judyu
nga maragsalamangka. Magpì-pìduman
pe nga pagbàbànánan ne Dios.
7 Aggína tu kabbulun ne Sergio Paulo
nga nasírib ba gubernador ka Cipro. Ay
pinalbet ne Gubernador de Bernabe se
Saulo, ta piyán na nga gìnán ya bàbànán
ne Dios.
8 Ngamay tu Elimas nga maragsala-
mangka, ay sinip-sipdán nada, ta piyán
na nga tàdáyan tu gubernador nga man-
gurug ke Jesus. Ya sarut naya Elimas, ay
maragsalamangka.
9 Ngamay e Saulo nga nengágan da pe
ka Pablo, ay napatàyán kiya Ispiritu ne
Dios kitun. Ay binubutgán na nge Elimas,
10 se na nán kaggína, "Ikaw nga an-
anà Sairu! Ikaw nga kumagúra kadaya
ngámin na napiya. Naglaing mu pe nga
mangial-alílaw! Tura mu di ungatán
pibbubusidan ya kurug nga bàbànán ne
Apu Dios!" nán ne Pablo.
11 "Díkod kulápan naka nge Apu Dios,
ta pamasílag na kikaw. Manggayát kídi
yin ay akkan mu masingan oray ya mata,"
nán ne Pablo ke Elimas.
Ay tútu dágus sala nga nallopán tu
mata na, ay se akkan makasingan nin.
Ay tútu kar-karadápan na tu magsápul ka
mamaybay kaggína.
12 Ay kane masingan natu gubernador
tu nàwa, ay nangurug ke Apu Jesus, ta
nasdaáwan kadatu netù-tùgud ne Pablo
panggap ke Apu.

Tu bàbànán ne Pablo kadatu Judyu ka Antiokia ka Pisidia

13 Ay se la nga dummúlay de Pablo se
datu kabbulun na ka Pafo, nga mawe ka
íli Perge ka probinsiya Pamfilia. Ngamay
pinanáwan ne Juan Marcos da kattoni ta
nagulli kammin ka Jerusalem.
14 Ngamay de Pablo, ay nagtálaw da kat-
toni Perge se da nawe manin ka Antiokia
ka probinsiya Pisidia. Ay kane Sabado, ay
nawe da kitu sinagoga kitúni.
15 Ay kane mabalin mebása datu sur-
súrát tu Moses se datu pagbàbànánan
ne Dios kitun, ay nán natu apu kitu
sinagoga, "Kabbulun, nu atán na mabalin
nu wa metuldu kadaya tolay, ay kagiyan
nu wala," nán na.
16 Ay tútu nagsíkád de Pablo, ay se na
nesinyas nga maginggap datu tolay, ay se
la nga nagúni, nga nán na, "Pádà a iIsrael
se dakayu nga akkan Judyu nga mamatag

ke Dios, gìnán nu idi ya ibàbànán ku,”
nán na.
17 “Ya Dios tada nga iIsrael, ay piníli na
ka tolay na datu apuapu tada. Pinagánab
nada tutu wala kitu nag-agyán da ka
Egipto. Kane magbayabayág gala ngin,
ay netálaw nada ngin kitúni gapu ki
pannakabalin na.
18 Ay kane magtálaw da ngin ka Egipto,
ay moli appát púlu dagun da nga nag-
agyán kitu ir-ir-er. Inan-anúsán ne Dios
da nga tinar-tarànán.
19 Ay kane mabalin na patayán datu
pittu baláki tolay nga mag-agyán ka
Canaan, ay nepakin-kuwa na kaggída ka
íli da ngin.
20 Ay kane moli appát gatut se limma
púlu dagun na ngin nanggayát kitu
nepappan da nga naggunà ka Egipto ki-
tun, ay pinamíli ne Dios da kadatu guwes
da nga ittu datu nangiapu kaggída panda
kitu kowad tu Samuel nga pagbàbànánan
ne Dios kitun.
21 Ay se da la nga masápul ya ári da. Ay
ittu tu pinagári ne Dios tu Saulo nga an-
anà natu Kis nga gakagaka natu Benjamin
ka appát púlu wa dagun.
22 Ay kane ikkatan ne Dios kammin, ay
pinagbalin na tu David ka ári da, ta nán
na nga, ‘Ammù nga e David nga an-anà
ne Jesse ya tolay nga mangipatag kiyà, ta
kuwaan na ngámin daya ipàwà kaggína.’
23 Tu David ya naggay-gayatán ne Je-
sus nga Nebon ne Dios nga mamiyág
kadàtada nga iIsrael, ta ittu tu nekari na.
24 Kitu akkan pikam inanggayát ne
Jesus nga magtùgud, ay nebàbànán natu
Juan kadatu ngámin na iIsrael, nga
mabawtisarán da nu makappoli da ka-
datu bas-básul da.
25 Ay kane tagay pumanda ngin tu agtù-
tùgud tu Juan, ay nán na kadatu tolay,
‘Dálin nu kid nu iyà ya Nebon ne Dios.
Ngamay akkan. Atán na umbet nga
sumar-saridát kiyà, ay aggína ngin. Iyà,
ay akkan nà a mekari oray ya magubbád
dala ki gálut naya sapátus na,’ nán natu
Juan.”
26 “Kabbulun,” nán manin ne Pablo,
“dàtada nga gakagaka natu Abraham se
dakayu wa akkan Judyu nga mamatag ke
Dios, ay dàtada ya nangipakammuwán ne
Dios sin kiya mepanggap kiya angngalà
na kadàtada ngámin.
27 Ata datu iJerusalem se datu ap-
apu da, ay akkan da nga nalásin, ay
akkan da naawátan datu nesur-súrát
datu pagbàbànánan ne Dios kitun, oray
ittu tu bas-basáan da peyang kitu Sabado.
Ay gapu kaggída ay nàwa kurug datu
binas-básа da, kane pabasúlan da nge
Jesus.
28 Pinapapatay da ke Pilato, oray nu
áwan da nga masmà a ipabásul da ka
pamatayán da kaggína.
29 Ay kane nàwa da ngámin nin datu
nesur-súrát kitun mepanggap kaggína, ay
atán da nga nantág kitu baggi na kitu
krus, se da netaman.
30 Ngamay pinaltu kammin ne Dios.
31 Ay nabayág nga nagpas-passingan
kadatu nebul-bulun kaggína kitun, nga
nawe ka Jerusalem nga gayát ka Galilea.
Ay aggída da ngin daya mangipakammu
ka mepanggap kaggína kadaya tolay.”

32 “Ay ittu ya gapu naya kaatán mi kídi
nga mangibàbànán kadakayu, nga datu
nekari ne Dios kadatu apuapu tada,
33 ay tinungpál na ngin kadàtada nga
pútupútut da, ta pinaltu na nge Jesus sin.
Ata ittu lugud ya sarut naya mekàduwa
nga Salmo, nga nán na kídi,

‘Ikaw ya An-anà ku, ay iyà ya Ama mu
win,’

nán na.
34 Ay napadán kinagi pe naya bàbànán ne
Dios ya ammaltu na ke Jesus se ya akkan
na katay yin, ta nán na kadaya Salmo tu
David,

Iddè kikaw datu nekar-karì kitu David
35 Ay ittu ya kinagi na pe kiya sabáli nga
giyán kiya libru nga Salmo nga,

‘Ammù a akkan mu rup-ángan ya baggì,
ta ipatag taka,’

nán na.
36 Ay akkan wayya nga tu David tu nán
na, ta kane màwa na ngin datu ipàwa
na para kadatu tolay kitun, ay natay pe
yin. Netaman da pe nga netaging kadatu
apuapu na, ay se narupù tu baggi na.

37 Ngamay e Jesus, ay akkan wayya
narupù, áta pinaltu kammin ne Dios,”
nán ne Pablo.
38 “Ay lugud, wawwági, ipakammu mi
kadakayu, nga mapakawan daya bas-
básul nu gapu ke Jesus.
39 Gapu ke Jesus, ay mippà daya bas-
básul ngámin daya mangurug kaggína.
Ay akkan da wayya mippà dayán na bas-
básul tada, oray nu kurugan tada daya
lintag natu Moses.
40 Taronan nu lugud, ta senu akkan
màwa kadakayu datu kagiyan natu
pagbàbànánan ne Dios kitun, nga nán
na,
41 ‘Magtaron kayu, dakayu nga
marammáas. Masdaáwan kayu
kadaya kuk-kuwaan ne Dios kiya
agbiyág nu pikam, may mesibna
kayu kaggína, ta di nu kur-
kurugan daya kuk-kuwaan ku
oray nu kappiyánan da nga ikagi
kadakayu,’
nán na.” Ay ittu ngámin dayán datu
kinagi ne Pablo.
42 Ay kaggída nga lumawán de Pablo
se Bernabe, ay pagulliyan kammin datu
tolay da nga magbàbànán manin nu isa
nga Sabado.
43 Ay kane mabuwà ngámin datu
nepagday-dáyaw ke Dios, ay adu datu
kummíwid kade Pablo se Bernabe kadatu
Judyu se datu nag-Judyu wa nepagday-
dáyaw pe. Ay tútu tinul-tulduwán de
Pablo da, nga itul-túluy da din ya magin-
nanáma kiya agkallà ne Dios kaggída.

Tu nammatálaw datu Judyu kade Pablo ka Antiokia ka Pisidia

44 Ay kane sumarunu nga Sabado, ay
tag-tagge atán ngámin datu iAntiokia nga
nagguurnung nga magtal-talagìna kiya
bàbànán ne Dios.
45 Ngamay kane masingan datu Judyu
datu adu wa tolay, ay inumsil da pànang.
Ay tútu paásan da nge Pablo, se da
nakipal-palagmán kaggína.
46 Ay de Pablo se Bernabe, ay nat-
urad da nga sinummungbát, nga nán
da, “Masápul nga dakayu wa Judyu ya
munna nga makagìna kiya bàbànán ne
Dios. May gapu ta lùsawan nu, se
akkan nu atangyaan ya ammiyág ne
Dios kadakayu ka áwan panda, ay túya
ibàbànán mi pe yin kadaya akkan Judyu,
47 ta tú idi ya bílin ne Apu Dios
kadakami,
‘Nebon taka nga mangipakammu kiyà ka-
daya akkan Judyu, ta senu mabalin
ku biyágan ka áwan panda daya
ngámin tolay kiya kalawagán,’
nán ne Dios,” nán ne Pablo.
48 Ay kane magìna datu akkan Judyu
yán, ay naganggam da pànang. Pinatag
da tu bàbànán ne Pablo mepanggap ke
Apu Jesus. Ay nangurug ngámin datu
nàrawán ne Dios nga mayát nga biyágan
na ka áwan panda.
49 Ay díkod ya bàbànán panggap ke
Apu Jesus, ay newar-waragáwag kadatu
ngámin il-ileli kattoni.
50 Ngamay datu Judyu, ay nagpas-
pasàbu da kadatu ap-apu da kitu íli se
datu babànáng nga babbay nga man-
gurug ke Dios, ta senu mepangalùsaw
da pe kade Pablo se Bernabe. Ittu tun
tu nanggayatán da nga namal-pallà kade
Pablo, se dada pinatálaw kitu íli da.
51 Ay díkod sinapuwán da datu tápù
kadatu bingil da ka angngipassingan da
ki angngalùsaw da kaggída, ay se da la
nga nawe ka íli Iconio.
52 Ngamay naganggam mala pànang
datu mangurug ka Antiokia, áta
naalubuwán da kiya Ispiritu ne Dios sin.

14

Tu kowad de Pablo ka Iconio

1 Ay páda na kam tu nàwa manin ka
íli Iconio. Nawe de Pablo se Bernabe
kitu sinagoga nga nepaggigímung kadatu
Judyu. Nagbàbànán da, ay adu manin
datu nangurug kadatu Judyu se kadatu
akkan Judyu.
2 Ngamay datu Judyu wa akkan mangu-
rug, ay nagpas-pasàbu da kadatu akkan
Judyu, ta senu malùsaw da kadatu man-
gurug.
3 Ay díkod nagbayabayág gala de Pablo
kattoni, ay naturad da nga nangibàbànán

kiya mepanggap ke Apu Jesus. Ay nammuwán datu tolay nga kurug tu kag-
kagiyan da panggap kiya agkallà ne Apu,
ta niddán nada ka pannakabalin da nga
mangwa kadatu nakas-kasdáaw.
4 Ngamay datu umíli kattoni, ay
akkan nagpapáda tu uray da, áta datu
duddúma, ay kurugan da datu kagiyan
datu Judyu wa akkan mangurug, ngamay
datu duddúma, ay pumane da kadatu
apostoles.
5 Ay túta datu Judyu se datu akkan
Judyu se datu ap-apu da, ay mawe da
kuma pal-palakkan se tù-tùtoán de Pablo.
6 Ngamay nammuwán da, ay túta
nagtálaw da, se da nga mawe ka íli Listra
se Derbe ka Licaonia se kadatu duddúma
nga íli kitu lib-lebut da.
7 Ay netul-túluy da tu mangibàbànán
kiya napiya nga dámag kitúni.

Tu nàwa kade Pablo ka Listra

8-9 Ay ka Listra, ay uwad isa nga mag-
dapepe nga magtutúgaw nga magtalagìna
kadatu kag-kagiyan ne Pablo. Akkan
makadalen nanggayát kitu nekeanà na.
Ngamay kane malásin ne Pablo nga man-
gurug tu tolay nga mapabílag kitu sinakit
na, ay binubutgán na,
10 se na kinggat ya nagkuna ka,
"Magsíkád ka ngin." Ay túta nàtatán na
nagsíkád tu tolay, se yala nga manalen.
11 Ay kane masingan datu tolay tu
kinuwa ne Pablo, ay nesar-sáraw da nga
nán da, "Dedi nga tolay ay diyos da nga
nagsittolay nga inumbet kadàtada," nán
da, ngamay akkan naawátan de Pablo, ta
Licaonia kampela ngin tu aggúni da.
12 Nán da nga e Bernabe tu diyos da nga
Zeus, ay e Pablo tu diyos da nga Hermes,
ta e Pablo tu nagbàbànán.
13 Ay tu templo datu magdáyaw ke
Zeus, ay atán kitu pane lasi ngala natu
íli. Ay tu pádi da, ay nangilbet kitu
ruwángan natu íli kadatu toru wa báka
nga nasabúngán, ta pagbasu kuma datu
tolay nga magdáyaw kade Pablo.
14 Ngamay nalùsaw pànang de Bernabe
se Pablo, kane magìna da tu asikkuwaan
da. Ay túta nagkirut da nga nawe kitu
giyán datu tolay, se da nesáraw ya,
15 "Nágan dayán na kuk-kuwaan nu,
kabbulun! Tolay kami pe yala nga
ummán kadakayu. Inumbet kami yala
nga mangibàbànán kiya Napiya nga
Dámag panggap ke Jesus, ta senu igsán
nu dedi nga ur-úray nga kuk-kuwaan nu,
ay se kayu wa mangurug kiya sibbibiyág
nga Dios. Aggína tu nangwa kiya lángit
se ya lusà se ya danum se ngámin daya
atán kadayán.
16 Ta kitun, ay pinagdudoray na ngala
daya tul-tolay kadatu kuk-kuwaan da
kampela ngin nin.
17 Ngamay atán kammala ya pakam-
muwán nu kaggína, áta aggína ya
mangidde kadaya ngámin nga napiya,
ngámin da udán se kiya búnga daya mul-
múla kiya pinagbubúnga da kampela
ngin. Ta senu atán kanan nu, ay senu
napiya daya ur-uray nu," nán de Pablo.
18 Ngamay oray nu nagìna datu tolay
datu kinagi da, ay tag-tagge da ngala nga
kelaw-atán nga pagbasuwán da.
19 Ngamay atán da inumbet nga Judyu
nga gayát ka Antiokia ka Pisidia se Iconio.
Ay naayúyut da datu iListra kitu pas-
pasàbu da kade Pablo. Ay túta tinù-
tùtoán da nge Pablo, se da nga ginuy-
guygoy nga nippan kitu lasi natu íli, ta
dálin da nu natay yin.
20 Ay kane inaribungbong datu mangu-
rug, ay bummángun kammin, ay se yala
nawe kammin kitu íli. Kane kaláwa ngin,
ay nawe da ngin se Bernabe ka íli Derbe.

Tu naggulli de Pablo ka Antiokia ka Siria

21 Nebàbànán pe de Pablo ya Napiya
nga Dámag ka Derbe, ay adu nangurug
ke Jesus. Ay nagulli da kammin ka Listra
se Iconio, se yala ka Antiokia ka Pisidia.
22 Tinul-tulduwán da datu mangurug
kattoni, ta senu paligdaan da ya angn-
gurug da ke Jesus, nga akkan da din
paglikudán ya angngurug da. "Masápul
la adu pikam ya kapal-palakkán tada, se
tada la meráman kiya pangiturayán ne
Dios," nán da kaggída.
23 Ay kane makapíli da kadatu
pangmanàman datu mangurug kadatu
ngámin íli, ay nagngílin da nangán kitu

nangikarárag da kaggída, ay se dada
nepatagasínnan ke Apu nga ittu ya kur-
kurugan da ngin.
24-25 Ay liniwánan da ya probinsiya
Pisidia, se da la nga dummatang ka Perge
ka probinsiya Pamfilia. Ay kane maka-
pagbàbànán da kannán, ay nawe da ka
íli Atalia.
26 Gayát kattoni, ay dummúlay da nga
magulli kammin ka Antiokia ka Siria. Kat-
toni tu giyán datu nangikarárag kaggída,
nga e Dios din nala ya magtagasíngan se
magkallà kaggída gapu kitu nekabalin da
kitu nepàwa ne Dios kaggída.
27 Ay kane dumatang da ka Antiokia, ay
inurnung da ngámin datu mangurug, ay
se da nekagiyán ngámin na nepà-pàwa
ne Dios kaggída. Ay nekagi da pe nga
pinangurug pe ne Dios datu akkan Judyu.
28 Ay nagbayabayág da kitu giyán datu
mangurug kannán.

15

Tu ríri panggap kadatu akkan Judyu nga mangurug ke Jesus

1 Ay uwad da nga tolay ya gayát ka
probinsiya Judea nga inumbet ka An-
tiokia ka Siria nga magtùgud kadatu man-
gurug. Ay nán da, "Akkan nakayu alà ne
Dios, nu akkan nu kurugan tu nepepa-
gangay tu Moses kadakami mepanggap ki
panagkúgit," nán da.
2 Ay díkod nakisuw-suwáy tutu wala de
Pablo se Bernabe kaggída panggap kídi.
Ay díkod datu mangurug ka Antiokia, ay
pinapan da de Pablo se Bernabe, se datu
duddúma ka Jerusalem nga makiseng
nga mangdisidir kadatu apostoles se datu
pangmanàman da ka panggap kídi.
3 Ay díkod pinarbuwát datu mangu-
rug da. Ay nagsíbál da ka Fenicia
se Samaria, nga nangibàbànán kadatu
mangurug kattoni ka mepanggap kitu
inangngurug datu akkan Judyu ke Jesus.
Ay naganggam da pànang ngámin kane
magìna da.
4 Ay kane makadatang da ka Jerusalem,
ay inanggam datu mangurug se datu
pangmanàman da se datu apostoles da.
Ay nebàbànán da datu ngámin na nepà-
pàwa ne Dios kaggída.
5 Ngamay datu duddúma nga Pariseo
nga mangurug, ay nagsíkád da nga nán
da, "Masápul nga ibílin tada kadatu
akkan Judyu nga magkúgit da, se kuru-
gan da pe daya lin-lintag tu Moses," nán
da.
6 Ay tútu nagguurnung datu apostoles
se datu pangmanàman datu mangurug, ta
paggaamomanán da tun na ríri.
7 Ay kane mabayág da ngin na nagsuw-
suwáy, ay nagsíkád de Pedro nga nagúni.
"Wawwági, ammu nu mà nga iyà tu
piníli ne Dios kadàtada kitun, nga man-
gibàbànán kiya Napiya nga Dámag ka-
daya akkan Judyu, ta senu kurugan da nu
magìna da.
8 E Dios nga ittu ya makammu kiya ur-
uray daya ngámin tolay, ay nepassingan
na ya angngiráman na kaggída kadaya
tolay na, kane alubuwán nada pe kiya
Ispiritu na nga ummán pe kitu kinuwa na
kadàtada.
9 Akkan nitta ngin idúma ne Dios
kaggída, ta nippà na pe datu bas-básul da
ngin, kane mangurug da kaggína.
10 Ay taanna, tura nu lugud sisímán ne
Dios, ta tura nu ipàwa ya nasulit kadaya
mangurug, ay akkan mà tagge ipàwa ne
Dios kaggída yán. Ay oray datu inagkona
tada se dàtada, ay akkan tada pe nabaal
dayán.
11 Akkan á. Ta kurugan tada mà nga
gapu kiya agkallà ne Apu Jesus kadàtada
ya kálà tada kiya pangiturayán na, ay
páda na pe kaggída," nán ne Pedro.
12 Ay tútu naginggap ngámin datu tolay
se da nagtal-talagìna kadatu ibàbànán de
Bernabe se Pablo nga nakas-kasdáaw nga
nepà-pàwa ne Dios kaggída kitu nepap-
pan da nga nagbàbànán kadatu akkan
Judyu.
13 Ay kane mabalin da nga
magbàbànán, ay nagúni pe ye Santiago,
nga nán na: "Wawwági, gìnán nu pe ya
kagiyan ku.
14 Nebàbànán ne Simon Pedro win nu
mapaanna tu nunna nga nagpakammu ne
Dios kadaya akkan Judyu, ta senu atán da
pe tolay na kaggída.

15 Umannúgut idi kitu nán natu
pagbàbànánan ne Dios kitun, nga nán
na nga,
16 'Nu isa ngalgaw, ay umbet tà kammin,'
nán ne Apu, 'ta ipasíkád ku kam-
min tu balay natu Ari David nga
narba. Ipatulli ku kammin pe tu
turáy na,' nán na.
17 'Ta senu sapúlan dà pe daya duddúma
nga Apu da. Dayán na tolay, ay daya
akkan Judyu nga piníli ku ka tolay ku,'
nán na.
18 'Tú dedi datu nekagi ne Apu nga
nepakammu na kitu nabayág gin,'
nga nán natu pagbàbànánan na kitun."
19 "Díkod ya nán ku, ay akkan tada din
parigátan pikam mala daya akkan Judyu
nga mangurug ke Dios sin.
20 Ngamay magsúrát tada ngala ngin
kaggída ka pangikagiyán tada, nga akkan
da mepangán kadaya akakkanan nga
netúgan kadaya sinan diy-diyos. Se
akkan da kuma mangwa kadaya nadakè
panggap kadaya lalláki se babbay. Ay se
akkan da pe mangán kiya dága se iya
karni nga akkan pinadága.
21 Ta ammu ngámin daya Judyu dayán
na lintag, ta nanggayát kitun kam, atán
da Judyu ki ngámin íli nga magtùgud
kiya lintag tu Moses, ay ibása da kadaya
sinagoga da ki peyang Sabado."

Tu súrát kadatu akkan Judyu nga mangurug ke Jesus

22 "Ay datu apostoles se ngámin datu
mangurug se datu pangmanàman da, ay
namíli da kadatu mangurug ka ipakíwid
da kade Pablo se Bernabe nga mawe ka
Antiokia. Tu napíli da, ay duwa kadatu
agturáy da: De Judas nga nengágan da pe
ka Barsabas se Silas.
23 Ay aggída tu nangipaw-ítán da kitu
súrát da, nga nán na kídi:
'Dakami nga wawwági nu nga apos-
toles se pangmanàman kanedi
Jerusalem ya magsúrát kadakayu,
ta makikumusta kami kadakayu
nga wawwági nga akkan Judyu ka
Antiokia se Siria se Cilicia.
24 Nagìna mi nga maduw-duwa kayu
panggap kiya kag-kagiyan daya tolay nga
inumbet kiyán nga gayát kanedi, nga
mangriribù kadakayu. Awan mi nebílin
kadayán na tolay.
25 Ay ittu ya naggaamomán kami, ay
sangapáda ya uray mi nga namíli ka ibon
mi kadakayu kannán, nga kabbulun de
Pablo se Bernabe nga pàgan tada nga
opun tada,
26 nga nangipusta ngala kiya biyág da
gapu ke Apu Jesu-Cristo.
27 Daya kabbulun da, ay de Judas se Silas
nga ittu daya nebon mi nga mangikagi
kadakayu pe kadaya nesur-súrát mi.
28 Ata ya Ispiritu ne Dios se kadakami,
ay piyán mi nga áwan mi yin na ibílin
kadakayu panda kadedi nga kasapúlán
pànang:
29 nga akkan kayu mangán kadaya
netúgan kadaya sinan diy-diyos, se akkan
kayu pe mangán ka dága, se oray pe
ya karni nga siddadága, se akkan kayu
mangwa kadaya nadakè a mepanggap
kadaya lalláki se babbay. Ay napiya ya
pagtungpálan nu nu ikurug nu dayán.
Awan mi mekagi yin' nán na."
Tú yán tu súrát.
30 Ay tútu pinarbuwát datu mangurug
da ngin nga mawe ka Antiokia ka Siria.
Kane makadatang da kattoni, ay inur-
nung da datu mangurug, se da nga nidde
kaggída tu súrát,
31 Ay kane mabása datu mangurug ka
Antiokia, ay naganggam da kadatu tul-
tuldu kaggída.
32 Ay tútu tinul-tulduwán pe de Judas se
Silas da, ta senu lumigda ya angngurug da
ke Jesus, ta pagbàbànánan pe ne Dios da.
33 Ay kane mabayág da ngin kattoni ay
nagulli da ngin kadatu nangibon kaggída.
Ay pinarbuwát datu mangurug da.
34 Ngamay nagbansi pikam nge Silas
kattoni.
35 Ay de Pablo se Bernabe, ay nagbansi
da ka Antiokia. Ay nagtù-tùgud da se
nagbàbànán da kattoni ka panggap ke
Apu Jesus, kabulun da datu adu nga
mangurug kattoni.

Tu nagrabbuwát de Pablo se Silas nga mawe magbàbànán

36 Ay kane mabà-bayág gala de Pablo
win ka Antiokia, ay nán ne Pablo ke
Bernabe, “Magulli ta ngin nga mawe
maningan kadatu wawwági ta kadatu
ngámin il-íli nga nangibàbànánan ta ke
Apu Jesus, ta senu ammu ta nu mapà-
paanna da ngin.”
37 Ay piyán ne Bernabe nga ibulun da
nge Juan nga nengágan da pe ka Marcos
kaggída.
38 Ngamay akkan piyán ne Pablo, ta
birrawán nada kitu ubra da kitun ka
probinsiya Pamfilia.
39 Ay nagsáwad da ka napanat, ay tútu
nagtuway da ngin. Nekíwid ne Bernabe
ye Marcos, ay se da nagbapor nga nawe
ka Cipro.
40 Ngamay e Pablo, ay piníli na nga
ikíwid nge Silas. Ay nekarárag pikam
datu mangurug da, nga nepatagasínnan
ke Apu Jesus da ta maragkallà, ay se da la
nga nagrabbuwát tin.

Tu nekikkíwid ne Timoteo kade Pablo

41 Ay tútu nanalen de Pablo se Silas
ka probinsiya Siria se Cilicia, nga namal-
paligda kitu angngurug datu mangurug
kattoni.

16

1 Ay se da la nga nawe ka Derbe, se la
ka Listra. Ay nasmà da kitúni ya isa nga
mangurug nga nagngágan ka Timoteo. Ay
mangurug pe ya ina na. Judyu ya ina na
may ya ama na, ay Griego.
2 Pàgan ngámin datu mangurug ka
Listra se Iconio nge Timoteo.
3 Ay piyán ne Pablo nga ikíwid nge
Timoteo. May gapu ta ammu ngámin datu
tolay kattoni nga akkan Judyu tu ama na,
ay pinakúgit pikam ne Pablo, ta get nu
lùsawan datu Judyu kadatu kapannán da.
4 Ay adu datu il-íli nga liniw-liwánan
da. Ay nekagiyán da kadatu mangurug
kattoni datu bil-bílin nga ipàwa datu
apostoles se datu pangmanàman daya
mangurug ka Jerusalem.
5 Ay díkod lummigda tu angngurug
datu mangurug, ay inalgaw da pe nga
ummadu.

Tu inangngibon ne Dios kade Pablo ka Macedonia

6 Ay nanalen de Pablo se Timoteo ka
probinsiya Frigia se probinsiya Galacia, ta
akkan papannan natu Ispiritu ne Dios da
nga magbàbànán ka probinsiya Asia.
7 Ay kane magiddadatang da ngin ka
probinsiya Misia, ay mawe da kuma
ka probinsiya Bitinia, may pinaddi naya
Ispiritu ne Jesus da.
8 Díkod lummíwán da ka Misia, se da
nagpadagut nga nawe ka íli Troas.
9 Ay kane gabi, ay atán ummán ka
tagenap ne Pablo, nga atán iMacedonia
nga laláki nga magpapáyud kiya giyán na,
nga makim-imallà a nán na, “Umbet kayu
mán ka Macedonia ta sengán da kami,”
nán na.
10 Ay kane mapalmat na tun, ay nagsap-
sápul kami yin ka pagtàyán mi nga mawe
ka Macedonia, ta ammu mi yin nga kat-
toni tu pangibonán ne Dios kadakami,
nga mangibàbànán kiya mepanggap ke
Jesus.

Tu nangngurug ne Lydia ke Jesus

11 Ay dummúlay kami se de Pablo nga
nawe ka Troas, ay nagkaw-át kami ka
púgu Samotracia, ay se yala ka íli Neapo-
lis kane kaláwa.
12 Ay se kami yala nga nagdal-dalen nga
nawe ka íli Filipos nga ittu ya kadàlán
na íli naya probinsiya Macedonia nga
sakúpan naya Roma. Ay nabayág kami
kitúni.
13 Ay kane Sabado, ay nawe kami kitu
lasi natu íli kitu kapanágan, ta ittu tu
ammu mi nga agkararágan daya Judyu.
Ay nepagtutúgaw kami nga nakibàbànán
kadatu babbay nga napadán nga nagguu-
rnung kitúni.
14 Ay uwad isa kadatu magtal-talagìna
kadakami ya isa babay nga nagngágan
ka Lydia nga iTiatira. Maglà-láku ka-
datu nangína pànang nga lúpus nga
panagdaggangan. Ay maragday-dáyaw pe
ke Dios. Nagtal-talagìna pànang kadatu
kag-kagiyan ne Pablo, ay linùtán ne Apu
tu púsu na, ay kinurug na datu nagìna na.
15 Ay nakibawtisár pe yin se datu
akkobung na pe, se nakami inaptán ka
balay da. Nán na nga, “Maglot kayu

ka balay nu kurugan nu nga kurug ga
mangurug gà in ke Apu Jesus," nán na
kadakami. Ay díkod nawe kami, ta pinílit
nakami.

Tu nekebálud de Pablo se Silas ka íli Filipos

16 Ay kitu isa nga algaw nga mawe kami
se de Pablo kitu agkararágan da, ay sin-
abat nakami ya isa nga asassu wa babay
nga nalaing pe nga magpar-parmata gapu
kadaya an-anítu na. Pagpiràán datu apu
na, gapu kitu agpar-parmata na.
17 Inun-unud nakami se de Pablo, se
na isar-sáraw ya, "Dedi ya tolay, ay
bobonan naya kangatuwán nga Dios da,
ay inumbet da nga mangibàbànán kiya
angngalà ne Dios kadakayu," nán na.
18 Ay namin-ad-adu wa al-algaw na nga
kinuwa yán. Ay tútu linùsaw ne Pablo.
Ay díkod nagbaliwág nge Pablo se na
nán nga nagallang kitu anítu, "Lumawán
ka kaggína ngin, ta e Jesu-Cristo ya
magpalawán kikaw," nán na. Ay tútu
nagtálaw kurug tu anítu na kitun kam
nga oras.
19 Ngamay kane mammuwán datu apu
natu babay nga áwan da nga innanamán
málà a pirà kaggína ngin, ay dinugkam
da de Pablo se Silas, se dada rinùrut
ta nippan kitu giyán datu agtuturáy kitu
palása,
20 Ay nedarum dada kadatu guwes da.
Ay nán da, "Dedi nga Judyu, ay man-
griribù da kídi íli tada.
21 Daya itù-tùgud da kadaya tolay, ay
kumaníwás kiya lintag tada nga iRoma,"
nán da.
22 Ay nepangalùsaw ngámin pe datu
tolay kaggída. Ay pinìsi yala datu guwes
tu nanglàbu kadatu bádu de Pablo se
Silas, se dada pabáu-báut.
23 Ay kane mabáubáut dada ngin, ay
nebálud dada, se dada paguwardiyaán
pànang kitu guwardiya.
24 Ay díkod nippan natu guwardiya
da kitu amin-unag nga kuwartu natu
agbalúdán, se na linipit datu bingil da.

Tu nakas-kasdáaw nga nelallawán de Pablo kitu agbalúdán

25 Ay kitu túlad tu gabi, ay magkar-
karárag se magkan-kansiyon de Pablo
se Silas ka pagdáyaw da ke Dios.
Magtal-talagìna datu duddúma nga bálud
kaggída.
26 Ay pìlatan da ngala nga nangyagyag
ka naggat. Ay tútu naguyyuguyyu tu ag-
balúdán, se nàtatán na nalùtán ngámin
datu gitap na. Naúngát pe datu kadena
datu bálud.
27 Ay kane malukág tu guwardiya, ay
nasingan na nga nalùtán ngámin datu
gitap natu agbalúdán. Ay tútu inásut
na tu ampiláng na ta magpattal lin, ta
dalínán na nu nagbarráw ngámin nin
datu bálud.
28 Ngamay nakasáraw ka naggat nge
Pablo nga nán na, "Akkan ka magpattal,
ta atán kami kam ngámin kidde na," nán
na.
29 Ay díkod nagadang tu guwardiya ka
dílág. Ay se yala nanagtág ga linumnà
kitu giyán de Pablo se Silas, se nagpalin-
tud kitu àráng da, nga magtartartar kitu
ansing na.
30 Ay se nada nelawán kitu amin-unag
ga kuwartu, ay se na nán na kaggída,
"Apu, nágan naya masápul nga kuwaan
ku, ta senu alà nà e Dios," nán na.
31 Ay nán da, "Mangurug ka ke Apu
Jesus, ta senu alà naka nge Dios, ikaw se
daya akkobung mu," nán da kaggína.
32 Ay tútu nawe nebàbànán de Pablo we
Apu Jesus kaggída ngámin na tangabalay.
33 Ay kitun kam ma gabi, ay nippan
na nga bingguwán datu big-bígád da, ay
se da la nga nakibawtisár ngámin na
tangabalay.
34 Ay se nada nippan kitu balay da
se nada pinangán. Ay naganggam da
ngámin na tangabalay ta nangurug da ke
Dios sin.
35 Kitu láwa natun, ay nangibon datu
guwes kadatu pulis ka mawe mag-
pepalawán kade Pablo kitu guwardiya.
36 Ay tútu nán natu guwardiya kade
Pablo, "Pepalawán dakayu win datu
guwes. Ay mawe kayu lugud din, nga
áwan ríririri," nán na.
37 Ngamay nán ne Pablo kadatu
pulis, "Bináubáut dakami kiya pagmar-

marngán daya adu wa tolay, se dakami pabasúlan se dakami nga ibálud, oray iRoma kami nga áwan bas-básul. Ay se dakami la nga piyán ipalawán nga áwan na makammu. Maddi kami á nu akkan daya guwes kampela ngin daya umbet nga mangilawán kadakami," nán ne Pablo.

38 Ay tútu nekagi datu pulis kadatu guwes tu kinagi da, ay tútu nalídug da kane magìna da nga iRoma pe de Pablo.

39 Ay díkod nawe da nakipakawan kaggída. Se dada nelawán, se dada pinagtálaw kitu íli.

40 Ay tútu lummawán da ngin, ay se da nawe kitu balay de Lydia, ay ittu win tu inagsisíngan da se datu mangurug. Ay tinul-tulduwán de Pablo da. Ay kane mabalin da nga magtuldu kaggída, ay tútu nawe da ngin.

17

Tu kowad de Pablo ka íli Tesalonica

1 Ay kane maliwánan de Pablo ya íli Ampipolis se íli Apolonia, ay dummatang da ka íli Tesalonica. Ay uwad isa nga sinagoga kitúni.

2 Ay káda Sabado kitu tallu ligguwán da nga nag-agyán kitúni, ay mawe ye Pablo kitu sinagoga da, ta ittu tu gangay na. Ay nakisuw-suwáy kaggída, nga nebasár na kadaya bàbànán ne Dios datu kinag-kagi na.

3 Nelaw-lawág na kaggída, nga masápul la matay se la lumtu kammin ya Ibon ne Dios, se na kinagi nga, "E Jesus nga ittu ya ibàbànán mi kadakayu, ay aggína tu Nebon ne Dios," nán na.

4 Ay tútu nangurug datu duddúma nga Judyu, ay nebulun da kade Pablo se Silas, ay se oray pe datu adu wa nepagday-dáyaw ke Dios nga Griego, se adu pe kadatu nangátu nga babbay.

5 Ngamay inumsil datu ap-apu datu Judyu kaggída, ay tútu nekagi dada ka-datu napangas nga tolay kitu íli, nga ittu win datu nangurnung kadatu adu wa tolay. Ay kane makíbur da tu íli, ay nawe da pe linnà tu balay ne Jason, ta ittu tu naglotán de Pablo se Silas, ta alà dada kuma nga ippan kitu àráng datu adu wa tolay.

6 Ngamay kane áwan da masmà kade Pablo se Silas, ay tútu rinù-rùrut da nge Jason se datu duddúma nga mangurug, se dada nedarum kadatu ap-apu natu íli, nga nán da, "Ittu dedi daya tolay nga mangriribù kadaya tolay kadaya ngámin il-íli, ay inumbet da pe yin kanedi, ay

7 tu dedi nga tolay daya namalnà kaggída. Aggída ngámin nin, ay akkan da kur-kurugan nin ya lintag ne Ari Cesar, ta nán da nga atán sabáli nga ári nga nagngágan ka Jesus," nán da.

8 Ay díkod nalídug datu tolay se datu ap-apu kitu íli, kane magìna da idi.

9 Ay kane makapagbáyad de Jason se datu mangurug ka pagpiyensa da, ay tútu nepalawán dada.

Tu inammatag datu iBerea kiya bàbànán ne Dios

10 Ay kitu gabi natun, ay pinapan datu mangurug de Pablo se Silas sin ka íli Berea. Ay kane makadatang da kitúni, ay nawe da kitu sinagoga da.

11 Ay datu Judyu ka Berea, ay namà-máru da ngam datun ka Tesalonica, ta naganggam da pànang nga nanggìna kiya bàbànán ne Dios. Inalgaw da nga magbas-básá kiya bàbànán ne Dios ka pagsinnán da nu kurug datu itù-tùgud de Pablo.

12 Díkod adu kaggída tu nangurug. Ay adu pe nangurug kadatu Griego nga bab-bay nga nabànáng, ay se kadatu lalláki nga ikaliyaw datu tolay.

13 Ngamay kane mammuwán datu Judyu nga iTesalonica, nga nagbàbànán pe ye Pablo ka Berea, ay inumbet da pe kitúni nga mangriribù ka pagtàday da kadatu tolay.

14 Ay díkod, pinapan datu mangurug nge Pablo kitu adanni kitu bebay yin, ngamay nagbansi de Silas se Timoteo.

15 Ay datu namulun ke Pablo, ay na-manda da ka íli Atenas ngala. Ay kane magulli da kammin nin, ay binílin ne Pablo da nga pagkaruwan da de Silas se Timoteo nga manatang kaggína.

Tu nakibàbànán ne Pablo kadatu nasírib ba maragtùgud ka Atenas

16 Ay kitu aggin-indag ne Pablo kade
Silas ka íli Atenas, ay nagdakè tu uray
na kane masingan na datu adu wa sinan
tolayán nga diy-diyos da kitu íli.
17 Díkod nakisuw-suwáy kadatu Judyu
se kadatu akkan Judyu nga atán kitu
sinagoga da. Peyang algaw, ay makisuw-
suwáy pe kitu palása kadatu noray atán
kitúni.
18 Ay nakisuw-suwáy pe kadatu
maragtùgud kadatu sur-súru datu Epicu-
rio se Estoico. Nebàbànán na pe kaggída
ya mepanggap ke Jesus se itu nelaltu na.
Ay tútu nán da, "Nágan naya kag-kagiyan
nád nayán na tolay, tura pan-panda ngala
ya ibàbànán na," nán da. May datu
duddúma, ay "Mepanggap kadaya diy-
diyos daya agtangeli kid ya ibàbànán
nayán," nán da.
19 Ay díkod dinugkam da se da nil-
bet kitu àráng datu agturáy kitu Are-
opago, nga nán da, "Ipakammum mán pe
kadakami daya baru nga sur-súru nga itù-
tùgud mu,
20 ta bar-baru kadakami daya kag-
kagiyan mu, ay túya piyán mi ammuwan
nu nágan naya sarut da," nán da.
21 Ata ngámin datu iAtenas, se ngámin
datu agtangeli nga mag-agyán kitúni,
ay surpanán da nga bàbànánan se tal-
talagìnaan daya apakagìna da.

Tu diyos datu iAtenas nga akkan da am-ammu

22 Ay tútu nagsíkád de Pablo kitu àráng
datu agturáy kitu Areopago, se na nán
kaggída: "Dakayu wa iAtenas, nam-
muwán ku nga nadiosán kayu pà-pànang
ki ngámin kabiy-biyág nu.
23 Ta kiyà a nanalen kiya íli nu, ay ki-
napiyà a sining-singan daya day-dayáwan
nu se daya agday-dayáwan nu. Ay atán
nasingan ku nga isa nga agday-dayáwan
nu, nga nasurátan ka, 'Balay naya diyos
nga akkan mi am-ammu,' nán na. Ay ya
day-dayáwan nu nga akkan nu wa ammu
nga nán nu, ay ittu lugud ya ibàbànán ku
kadakayu."
24 "Ya Dios nga nangwa kídi kalawagán
se daya ngámin na atán, ay akkan magag-
agyán kadaya babbabalay nga binalay
tolay, ta aggína ya Apu ngámin daya atán
ka lángit se daya atán kídi kalawagán.
25 Ay áwan na pe nga masápul
kadàtada nga tolay, ay se áwan tada
mabalin iseng kaggína, ta aggína kam
ya nangidde kadàtada ngámin tolay kiya
ángat se biyág tada se oray nágan na.
26 Sissa nga tolay ya nanggayatán
na nga namarsuwa kadaya ngámin to-
lay se daya nas-nasiyon, nga atán kídi
kalawagán. Ay ammu na oray kitun kam
nu nungay naya anggayát se ipappanda
daya ngámin baláki tolay, se wà naya
panda naya lusà a pagyanán da.
27 Kinuwa na nga ummán kiyán ta senu
sap-sapúlan da nge Dios, ay get bárang
ittu ya akammu da kaggína. Ngamay ya
kurug na, ay akkan mà adayyu kadàtada,
28 ta oray pe datu nasírib kadakayu, ay
tu idi ya nán da,

'Aggína ya mamiy-biyág se ma-
magpakínin se mamagpauray
kadàtada,'

nán da. Se nán daya duddúma nga,

'Dàtada ay annánà nitta pe,'

nán da."
29 "Ay gapu ta annánà nitta nge Dios, ay
akkan tada lugud nán nga balitù se batu
ya Dios, onu panda ngala nga madamdam
daya nalaing nga tolay nga kuwaan.
30 Kitun, ay pinagdudoray ne Dios sala
datu kuk-kuwaan datu tolay, ta akkan da
pikam am-ammu. May kídi yin, ay pakap-
poliyan na ngámin tolay kídi kalawagán
kadaya bas-básul da,
31 áta nìdang na ngin ya algaw nga
agpaguwes na ngin kadaya ngámin tolay
kiya kalawagán kitu tolay nga píli na.
Nepakammu na ki ngámin tolay nga ku-
rug idi kane paltuwan na kammin. Ay
kurug ya angguwes na." Tú dayán datu
kinag-kagi ne Pablo.
32 Ay kane magìna da tu mepanggap
kitu ilaltu da natay, ay paásan datu
duddúma, may datu duddúma ay, "Gìnán
mika manin panggap kídi," nán da.

33 Ay ittu win tu nammánaw ne Pablo
kaggída.
34 Ay uwad da nga nebulun kaggína,
ay nangurug da pe ke Jesus. Datun, ay
de Dionisio nga isa kadatu agturáy kitu
Areopago, se itu babay nga nagngágan ka
Damaris, se atán da pikam duddúma.

18

Tu inangngurug datu iCorinto

1 Ay kane mabalin magbàbànán ne
Pablo kitúni Atenas ay nagtálaw, se la
nawe ka íli Corinto.
2 Kitúni tu nakammuwán na kade Akila
se Priscila nga magatáwa. Judyu da nga
iPonto, nga alalbet pe ka Corinto nga
gayát ka Italia, ta pinataláwan ngámin ne
Ari Claudio datu Judyu ka Roma. Ay nawe
ye Pablo nga naggagáyám kaggída.
3 Ay gapu ta nagpáda da nga
maragkuwa ka tulda, ay nepagyán
kaggída. Ay nepagkuwa pe kaggída ngin.
4 Ay ki peyang Sabado, ay mawe
magbàbànán ne Pablo kitu sinagoga da
kitúni, ta piyán na nga ayuyútan datu
Judyu se datu Griego.
5 Ay kane makalbet de Silas se Timoteo
win nga gayát ka Macedonia, ay magtu-
raturap pin ne Pablo nga magbàbànán,
nga mangilaw-lawág tutu wala kadatu
Judyu, nga Jesus tu Nebon ne Dios.
6 Ngamay kane kalùsawan datu Judyu
tu ibàbànán na se paásan da, ay tútu
naggalngán nada ngin, ay se na nán kídi
kaggída, "Akkan nakayu mà alà e Dios,
ngamay básul nu mà kampela yanin.
Awan ku básul kiyán nin. Manggayát
kídi yin, ay mawe yà magbàbànán kadaya
akkan Judyu," nán na.
7 Ay díkod akkan nagbàbànán kitu sin-
agoga da ngin. Nagtálaw kitúni se yala
nawe ka balay de Ticio Justo. Akkan
Judyu ngamay magday-dáyaw pe ke Dios.
Tu balay na, ay kataging kam natu sina-
goga.
8 Ay e Crispo nga pangapuwan da
kitu sinagoga, ay nangurug da se datu
akkobung na ke Apu Jesus. Ay adu pe ka-
datu iCorinto nga nakagìna kitu bàbànán
ne Pablo tu nangurug, ay nabawtisarán
da.
9 Kitu isa nga gabi, ay tummagenap ke
Pablo nge Apu Jesus, nga nán na, "Akkan
ka nga mansing kadaya tolay, ay akkan ka
pe makusap nga magbàbànán,
10 ta atán nà peyang nga mamul-bulun
kikaw. Ay áwan ya mangwa ka nadakè
kikaw, áta adu daya tolay ku kídi ya íli,"
nán ne Jesus.
11 Ay díkod natangadagun se nakannam
búlán ne Pablo kitúni nga nagtù-tùgud
kiya bàbànán ne Dios kadatu tolay kitúni.

Tu nangngidarum datu Judyu ke Pablo ke Gubernador Galio

12 Ngamay kane e Galio win tu maggu-
bernador ka probinsiya Acaya, ay nagga-
gaddúán datu akkan mangurug nga Judyu
nga kinalùsaw we Pablo, ay se da nga
idarum.
13 Ay nán da, "Idi ya tolay, ay ay-
ayuyútan na daya tolay kiya agdáyaw ke
Dios nga mepasabantà kiya lintag tada,"
nán da.
14 Ay kane magúni kuma nge Pablo
win, ay nán ne Gubernador Galio kadatu
Judyu, "Nu kurug nga nagbásul kuma idi
ya tolay, ay masápul la anúsán ku gìnán
ya ríri nu nga Judyu.
15 Ngamay gapu ta panggap pala kadaya
isur-súru nu, se kadaya tolay nu, se
kadaya lin-lintag nu kampela ngin daya
pagririríyán nu, ay dakayu kampela ngin
nin ya makammu, ta maddi yà mepang-
guwes kadayán," nán na.
16 Ay tútu pinatálaw nada kitu upisína
na.
17 Ay se da la nga dinugkam nge
Sostenes nga apu kitu sinagoga, se da
bináubáut, kitu àráng ne Gubernador
Galio, ngamay akkan nada inat-atangya.

Tu naggulli de Pablo ka Antiokia se itu nagrabbuwát na manin

18 Ay kane mabà-bayág gala nge Pablo
ka Corinto, ay nagpakáda pe yin kadatu
mangurug kitúni. Ay nagbapor nga nawe
ka Siria. Nebulun na de Akila se Priscila.
Ay kitu kaatán da pikam ka íli Cencrea,
ay nakipúkis nge Pablo, ta ittu tu panda
natu kari na ke Dios.

19 Ay kane makadatang da ka íli Efeso,
ay nebansi na de Akila nga magatáwa
kitúni. Ngamay nawe pikam kitu sin-
agoga da, se yala nakibàbànán kadatu
Judyu kitúni.
20 Ay tútu pagbansiyan da pikam ka
mabay-bayág, may naddi.
21 Ngamay nán na kaggída kane ma-
grubbuwát tin, “Nu piyán ne Dios nga
magulli yà kammin kanedi, ay umbet tà,”
nán na. Ay se la nga dummúlay ka Efeso
nga mawe ka Siria.
22 Ay kane makadatang ka Cesarea nga
íli ka Siria, ay nanùdu nga nawe nga nag-
gagáyám kadatu mangurug ka Jerusalem,
se yala nga nawe ka Antiokia.
23 Ay kane mabà-bayág gin kitúni, ay
nagtálaw manin. Ay se na dinàdàdà datu
il-íli ka probinsiya Galacia se Frigia, nga
nagtul-tuldu kadatu mangurug ta senu
lumigda tu angngurug da.

Tu nagtùgud ne Apolos ka Efeso se Corinto

24 Ay ka Efeso, ay atán isa nga Judyu nga
iAlejandria nga inummang kitúni. Apolos
tu ngágan na. Nalaing magbàbànán, ay
se ammu na pànang ya bàbànán ne Dios,
25 ta natùgúdán nin ka panggap ke
Apu Jesus. Nagagat nga magbàbànán, se
kurug pe datu itù-tùgud na panggap ke
Jesus. Ngamay tittu tu agbaw-bawtisár tu
Juan tu ammu na.
26 Ay naturad pe yin nga magbàbànán
kitu sinagoga. Ay kitúni tu nakagìnaán de
Akila se Priscila kaggína. Díkod inaptán
da ka balay da, se da kinappiya nga
nelaw-lawág kaggína datu mepanggap
kiya angngalà ne Dios kadaya tolay.
27 Ay kane piyán ne Apolos pe tu mawe
magbàbànán ka probinsiya Acaya, nga
ittu ya giyán naya íli nga Corinto, ay
neparob lugud pe yin datu mangurug
ka Efeso. Ay díkod nagsúrát da kadatu
mangurug ka Acaya nga anggamman da
kuma tu ilalbet ne Apolos. Ay kane
dumatang nge Apolos ka Acaya, ay abay
tu neseng na kadatu nangurug gapu ki
agkallà ne Dios,
28 ta nalaing makipal-palagmán kadatu
Judyu nga kasuw-suwáy na kitu sinagoga.
Nelaw-lawág na tutu wala kaggída datu
nesúrát nga bàbànán ne Dios, nga e Jesus
kam tu Nebon ne Dios.

19

Tu nekaalubuwán datu iEfeso ki Ispiritu ne Dios

1 Ay kitu kowad ne Apolos ka Corinto,
ay nawe pe ye Pablo ka Efeso. Nanalen
kadatu ban-bantay kitu nameyag na. Ay
kane dumatang kitúni, ay uwad da nasmà
na nga mangurug.
2 Ay nán na kaggída, “Naalubuwán
kayu win kiya Ispiritu ne Dios kane man-
gurug kayu?” nán na. May nán da,
“Akkan, ta áwan mi ya nagìna pikam nga
Ispiritu ne Dios.”
3 Ay tútu nán manin ne Pablo kaggída,
“Ay nágan na nga panagbawtisár lugud
tu nekabawtisarán nu?” nán na. “May
páda na kitu agbawtisár nga netùgud
natu Juan,” nán da.
4 Ay díkod nán ne Pablo, “Tu Juan,
ay binawtisarán na datu tolay kitun nga
nakappoli kadatu bas-básul da. May
kinagi na pe kadatu tolay nga masápul
la e Jesus ya kurugan da ngin, nga ittu
tu sumar-saridát kaggína,” nán ne Pablo
kaggída.
5 Ay kane magìna da tu kagiyan ne
Pablo, ay nangurug da ngin ke Apu Jesus,
ay díkod nagbawtisár da manin.
6 Ay kane meparotun ne Pablo tu íma na
kadatu úlu da kaggína nga nangikarárag
kaggída, ay naalubuwán da ki Ispiritu ne
Dios. Ay nagsab-sabáli tu aggúni da, se da
nekagi pe datu pekagi ne Dios kaggída.
7 Ay moli sangapúlu se duwa da
ngámin.

Tu kowad ne Pablo ka Efeso

8 Ay kitu tallu búlán ne Pablo nga nag-
agyán kitúni, ay nagbàbànán kitu sina-
goga kitúni Efeso. Naturad nagbàbànán
se nangappiya nga nangikagi kadatu
Judyu kiya panggap ki angngituráy ne
Dios.
9 May datu duddúma kaggída, ay
nasúkir tu uray da, ay maddi da mangu-
rug. Ay nadakè tu kinag-kagi da mepang-
gap kiya panangngurug ke Jesus. Ay tútu

pinanáwan nada se la nawe kitu isa nga kuwartu natu iskul ne Tirano. Kabulun na datu mangurug ke Jesus. Ay kitúni yin tu nagbàbànánan ne Pablo ki peyang algaw.
10 Duwa dagun na nga pinakuna. Ay díkod datu tolay ka probinsiya Asia nga Judyu se Griego, ay nagìna da ngámin tu bàbànán mepanggap ke Apu Jesus.

Datu tumattánib

11 Ay adu datu nepàwa ne Dios ke Pablo nga nakas-kasdáaw tutu wala pànang.
12 Ta oray nu panyu wala wànu lúpus sala ya melìlet kaggína, se da ippan ki giyán naya magtakit se naar-aránan, ay bumílag da ngala pe, se magtálaw pe datu áran.
13 Ay díkod datu duddúma kadatu Judyu nga magdàdàdà nga marannánib kadaya naar-aránan, ay ram-ramanán da pe nga usaran ya ngágan ne Apu Jesus kaggída nga manánib kadatu naar-aránan nga nán da kanu mà pe, "Magtálaw kayu ta e Jesus nga ibàbànán ne Pablo ya mamatálaw kadakayu," nán da kadatu ar-áran.
14 Ay datu pittu wa annánà ne Sceva, nga isa nga nangátu wa pádi datu Judyu, ay mepangwa da pe kiyán.
15 Ngamay nán natu áran, nga summungbát, "E Jesus, ay am-ammù, ay ammu ku pe ye Pablo, ngamay iin kayu ta?" nán tu áran,
16 Ay se yala nga dinugkammán natu naar-aránan da. Ay se nada newalawalat ngámin. Ay tútu nagtatálaw da kitu balay nga sissusoba se natal-talíngu.

17 Ay kane mammuwán ngámin datu Judyu se Griego nga mag-agyán ka Efeso, ay nasdaáwan da ngámin, ay dinaydáyaw da nge Apu Jesus.
18-19 Ay adu pe kadatu mangurug ke Jesus tu nagipudnu kadatu kuk-kuwaan da. Adu pe kadatu maragsalamangka tu nagiltuwád kadatu aruminta da. Ay inurnúngán dada, se da sìdúgan kitu àráng ngámin datu tolay. Tu dágup datu báyad datun, ay limma púlu ríbu písus.
20 Ay tútu newar-waragáwag tutu wala ngin tu bàbànán mepanggap ke Apu Jesus, ay ummadu datu mangurug.

Tu ríri datu maragbattál ka Efeso

21 Ay kane màwa ngámin dayanin, ay linammat ne Pablo nga masápul nga mawe pikam ka probinsiya Macedonia se Acaya se yala mangaw-át tin ka Jerusalem. Ay se masápul kanu pe nga umang ka íli Roma ngin.
22 Díkod pinapan na pikam datu duwa nga kaseng na ka Macedonia: De Timoteo se Erasto. May nabà-bayág pikam ka probinsiya Asia.
23 Kitun na tiyampu, ay nàwa tu abay ya ríri panggap kadaya mangurug ke Jesus.
24 Atán isa nga tolay kitúni, nga nagngágan ka Demetrio nga maragbattál ka silber. Ay adu datu manglu kaggína, nga mangwa ka sinan sissimbaan natu diyos da nga Artemis, ay adu tu màluwán da kaggína.
25 Ay díkod inurnung ne Demetrio datu pilluwan na se ngámin datu kapáda na nga maragbattál, se na nán kaggída, "Kabbulun," nán na, "ammu nu nga daya kuk-kuwaan tada ay ittu paggayatán daya bànáng tada.
26 Nasingan nu se nagìna nu pe daya kuk-kuwaan nedi nga Pablo. Nán na kadaya tolay nga akkan kurug ga diyos daya battál lala daya tolay. Ay kurug ga adu pànang ngin daya naayúyut na ngin kadaya tolay kiddi íli Efeso, se tagge ki ngámin probinsiya naya Asia.
27 Ay get pe nu akkan nala tittu ya agbattál tada ya kalùsawan daya tolay kadàtada, nu di pe áwan patag gin naya templo naya nadáyaw wa diyos tada nga Artemis. Ay get pe nu mippà in ya dáyaw ne Artemis, nga ittu ya day-dayáwan ngámin daya tolay kiya probinsiya Asia, se oray kiya ngámin kalawagán, nu pagdudoray tada ngala nge Pablo," nán ne Demetrio.
28 Ay kane magìna datu maragbattál tu kagiyan na, ay nalùsaw da pànang, nga nán da nga nesarasáraw, "Madáyaw we Artemis nga diyos daya iEfeso," nán da.

29 Ay tútu naburbur ngámin datu tolay
kitu íli. Nagtatagtág da ngámin nga nawe
kitu palása. Ay dinugkam da de Gayo se
Aristarco nga iMacedonia nga kabulun ne
Pablo kitu agdàdàdà na. Ay rinù-rùrut
dada nga nippan kitu palása.
30 Ay e Pablo, ay piyán na pe tu lumnà
nga mawe kitu giyán datu adu wa tolay,
may pinaddi datu mangurug.
31 Ay oray datu duddúma nga opun ne
Pablo nga ap-apu kitu probinsiya, ay nan-
gibon da pe ka mawe magpaddi kaggína
nga magpassingan kitu unag natu palása.
32 Ay datu tolay kitu unag, ay
nakasárasáraw da, ay nagbal-baláki tu
isar-sáraw da, ta akkan magpapáda tu
uray da. Tu kaaduwán kaggída, ay
akkan da am-ammu nu taanna, tura da
nagguurnung kitúni.
33 Dalínán datu duddúma nu e Ale-
jandro tu gapu natu mà-màwa kitúni
ta aggína tu pinagsíkád datu Judyu nga
pinagúni kitu àráng datu tolay. Pag-
inggappan na din datu tolay, ta asis-
sungbátan nada.
34 Ngamay kane melásin da nga Judyu,
ay ittu win tu naggigindán da ngin na
nakas-asáraw ka tagge duwa nga oras,
nga nán da, “Madáyaw nge Artemis nga
diyos daya iEfeso,” nán da.
35 Ngamay kane mapaginggap natu
bátug meyor kitu íli datu tolay, ay nán
na kaggída, “Dakayu wa pádà a iEfeso,”
nán na, “Iinna kadi kadaya ngámin tolay
ya akkan na makammu, nga dàtada kam-
pela ngin ya magtagasíngan kiya templo
naya nadáyaw wa diyos tada nga Artemis,
se oray pe kiya sinan Artemis nga batu
nga netànág nga gayát ka lángit kitun.
36 Ay gapu lugud ta áwan makakuna
nga busid dayán, ay túya masápul tada
lugud ya maginggap pin, se akkan tada pe
yin na magbur-buranaw.
37 Dedi nga tolay nga nilbet nu kídi, ay
áwan da nga sinákaw kiya templo tada, se
akkan da pe pad-padàsán ya diyos tada.
38 Ay díkod nu atán pangidarumán de
Demetrio se daya maragbattál ka oray
iinna kadedi nga tolay, ay idarum dada
din nala, ay magsungbát pe tu medarum.
Ta atán daya guwes kadaya upisína da,
ay se atán pe daya ap-apu kídi probinsiya
tada.
39 Ay nu atán da pikam piyán nu
saludsúdan, ay disidiran tada ngala nu itu
kurug ga agguurnung tada.
40 Ta get nu idarum ditta daya apu
tada ka Roma gapu kiya ríri tada kiya
daddáni, ay áwan tada ammu pagsungbát
kaggída,”
41 nán natu bátug meyor da kaggída, ay
se nada binuwà.

20

*Tu nepappan manin ne Pablo ka Mace-
donia se Grecia*

1 Ay kane makusap pin tu ríri, ay
pinalbet ne Pablo win datu mangurug.
Ay kane mabalin nada tul-tulduwán, ay
nawe ka Macedonia.
2 Ay kane mangngayán na ngámin
datu il-íli kattoni nga magtul-tuldu kadatu
mangurug, ay nawe ka Grecia.
3 Nagyán kitúni ka tallu búlán. Ay kane
dumúlay kuma nga mawe ka probinsiya
nga Siria, ay nammuwán na nga asip-
patayan datu Judyu. Ay tútu nagulli
kammin nga manalen ka Macedonia.
4 Ay binulun de Sopatro Pirro nga
iBerea, se de Aristarco se de Segundo
nga iTesalonica, se de Gayo nga iDerbe,
se Timoteo, se de Tikico se Trofimo nga
iAsia.
5 Naginunna da, ay se dakami
inindaggán ka Troas.
6 Ngamay dakami, ay nagbapor kami
nga gayát ka Filipos, kane mabalin tu
piyasta nga angngán da ka sinápay nga
áwan pamalbád. Ay kane malpás ya
limma ngalgaw, ay dinatang mi datu
kabbulun mi ka íli Troas. Ay tútu natan-
galigguwán kami yin kattoni.

Tu nekebinà ne Eutico ka íli Troas

7 Ay kane gídám natu Sabado win, ay
nagguurnung kami yin se datu mangurug
ke Jesus, ta ittu tu angngán mi ka sinápay,
ka panamdammán mi kitu nekatay ne
Apu Jesus. Ay nagbàbànán ne Pablo
panda kitu túlad gabi, ta mawe yin nu
kaláwa.

8 Adu datu dílág kitu amingúdu wa
kuwartu nga nagguurnúngán mi.
9 Ay atán pe isa nga bag-bagu kitúni nga
nagngágan ka Eutico. Nagtutúgaw wala
kitu lalamdáwan. May kane mabayág
gala ngin ne Pablo nga makun-oni, ay
nagasidàdappán ne Eutico, ay tútu nìlà
tutu wala ngin. Ay se la nebinà, naggayát
kitu mekàlu wa sarundù natu balay. Ay
nawe da inarikuykuy, ngamay áwan na
nga biyág gin.
10 Ay tútu ummúlug ge Pablo, se na we
arikúpan tu natay, se na nán kídi, "Akkan
kayu wa malídug, ta sibbiyág kam," nán
na.
11 Ay se la ummunè kammin ne Pablo,
se da nawe nangán kitu sinápay nga
panamdammán da kitu nekatay ne Je-
sus. Ay kane mabalin da mangán, ay
nagbàbànán ne Pablo panda kane lumtà
ya mata. Ay se la nga nawe yin.
12 Ay nippan da pe yin tu bag-bagu
kitu balay da. Naganggam da pànang ta
nabiyág kam.

Tu nepappan ne Pablo ka Mileto

13 Ay nagtakay kami ka bapor, se kami
la dummúlay nga mameyag ka íli As-
son. Ngamay e Pablo, ay pasíbál ngala
kadakami kattoni Asson, ta nagsal-ay
yala.
14 Ay kane mesabat nakami ka Asson,
ay tinakay mi se kami nawe ngámin ka íli
Mitilene.
15 Ay kane kaláwa, ay dummúlay kami
manin, ay lummíwán kami ka púgu Chio.
Kitu láwa na manin, ay nagsíbál kami ka
púgu Samos. Ay kane kaláwa manin, ay
dumatang kami yin ka íli Mileto.
16 Akkan kami nagsíbál ka Efeso, ta
senu akkan kami kanu mabayág ka
probinsiya Asia, nán ne Pablo ta mabagal
kanu, ta piyán na nu atán kanu kuma
ngin ka Jerusalem nu algaw naya Pente-
costes*.

Tu inagbàbànán ne Pablo kadatu pang-manàman datu mangurug ka Efeso

17 Ay díkod kattoni Mileto, ay nangibon
nala ngin ne Pablo ka mawe ka Efeso nga
mangayáb kadatu pangmanàman datu
mangurug kattoni Efeso.
18 Ay kane makalbet datu pinaayabán
na ngin, ay nán na kaggída: "Dakayu, ay
nammuwán nu ngámin datu kinuw-kuwa
ku kitu kowad ku kannán giyán nu ka
Asia nanggayát kitu nunna nga nelalbet
ku.
19 Sippapakumbaba ngà a nagsurbi ke
Apu. Pasuráy makasangit tà kitu nagitur-
turad ku kadatu kapal-palakkán ku gapu
kitu aggutad datu kapádà a Judyu kiyà.
20 Ammu nu nga áwan ku netagàna
kadaya makaseng kadakayu, kitu in-
agbàbànán ku se itu inagtù-tùgud ku
kadakayu kadatu inagguurnung tada, ay
se oray pe kiya babbabalay nu.
21 Ammu nu nga kinappiya ku pe nga
nekagi kadatu kapádà a Judyu, ay se
oray pe kadaya Griego, nga masápul la
makappoli da kadatu bas-básul da ke
Dios, se da la nga mangurug ke Apu Jesu-
Cristo."
22 "Ay kídi yin, ay mameyag gà in ka
Jerusalem, ta ittu ya ipàwa naya Ispiritu
ne Dios kiyà. Ay akkan ku ammu nu
nágan daya mà-màwa kiyà kattoni.
23 Ya ammu ku ngala, ay ya nepakammu
naya Ispiritu ne Dios kiyà kadatu ngámin
il-íli nga nap-apannán ku win nga
mebálud dà se mapal-pallà à.
24 Ngamay akkan ku kengán ya biyág
ku, ta áwan na nga surbi nu akkan
ku màwa ngámin daya piyán ne Apu
Jesus ipàwa kiyà, nga ittu ya mawe
mangappiya mangikagi kiya Napiya nga
Dámag mepanggap kiya agkallà ne Dios
ki ngámin tolay."
25 "Ay kídi yin, ay ammù nga áwan
makasingan kiyà in kadakayu ngámin nin
nga nagdàdàdáan ku wa nangibàbànán
kiya angngituráy ne Dios.
26 Ay díkod kagiyan ku kadakayu wa
kappiyánan, nga akkan dà a panangiyán
nu atán da nga akkan mangurug
kadakayu,
27 áta áwan ku netagàna nga dì nekagi
kadakayu kadatu ngámin piyán ne Dios
pepakammu."

* **20:16 20:16** Ya Pentecostes ay ittu ya Piyasta daya Judyu nu malpás ya mekalimma púlu algaw kalpasán natu Piyasta nga Paskuwa.

28 “Ay sin-sinnan nu lugud daya bag-
gibaggi nu kampela ngin nin, ay se kap-
piyánan nu pe tagasinnán ngámin daya
tolay nga nepatarakan naya Ispiritu ne
Dios kadakayu. Kappiyánan nu pe iapu
daya tolay ne Dios, ta bíláng ginátang
nada kitu dága naya An-anà na.
29 Ta ammù nga atán da nga umbet
nga magtù-tùgud ka busid kadakayu kiya
likud ku nga mawe. Ummán da ka-
daya ulolag nga umang mamatay ka-
daya nepatarakan kadakayu, ta akkan da
kengán ya angngurug daya nepatarakan
ne Dios kadakayu.
30 Ay ammù nga atán da pe kadakayu
mismu wa mangurug, daya manggayát
nga mangitùgud ka busid nu isa ngalgaw,
ta senu mealílaw da daya mangurug ke
Jesus nga mangurug kadaya itù-tùgud da
kampela ngin nin.
31 Ay díkod magtaron kayu lugud.
Damdamman nu nga kitu tallu dagun
ku nga nepagyán kadakayu, ay áwan
ku sínang nga nagtù-tùgud kadakayu
ngámin ki oray algaw se gabi. Pasuráy
sumángit tà gapu kadakayu.
32 Ay kídi yin ay patagasinnán takayu
win ke Dios. Lam-lamtan nu daya
bàbànán gapu kiya agkallà na, ta aggína
ngala ya makabalin na mangpaligda kiya
angngurug tada, se makaidde kadakayu
kiya bátug ipangáni na kadaya ngámin
tolay na kampela ngin.”

33 “Ay áwan ku inadang nga pirà wànu
bádu kadakayu.
34 Ammu nu mà nga iyà kampela ngin
tu nanglu para kadatu masápul mi se datu
kabbulun ku.
35 Ittu tu nangngipakammù kadakayu
nga gapu kiya aggubra tada, ay masengán
tada daya makasápul, ta madamdam ku
tu kinagi ne Apu Jesus, nga nán na,
‘Ab-abay ya agganggam ta nu dàta ya
mangidde may nu dàta ya mangáwat kiya
midde,’ nán ne Jesus.”

36 Ay kane mabalin magúni yin, ay
nagpalintud da ngámin nin, se da ngala
nga nagkarárag.
37 Ay summángit da ngámin. Ginàbal
se inumàán da nge Pablo ka amapan da
kaggína ngin.
38 Nesangit da pe tu nán na nga akkan
da magsisingan nin. Ay se dala nga nawe
netúgut panda kitu bapor.

21

Tu nepappan ne Pablo ka Jerusalem

1 Kane magtutúway kami yin, ay
dummúlay kami yin se de Pablo, ay
nangaw-át kami ka Coos. Ay kane
kaláwa, ay nawe kami ka Rodas. Ay kane
kaláwa manin, ay ka íli Patara.
2 May kattoni, ay nakasmà kami ka
bapor nga mameyag ka Fenicia. Ay tútu
nagtakay kami se kami manin dummúlay.
3 Nasingan mi ngámin tu íli Cipro kitu
padne kasígid kadakami lummíwán. Ay
nagtul-túluy kami nga nawe ka probin-
siya Siria, ay se kami la dummung ka
íli Tiro, ta kattoni tu pangilagsiyán da
kadatu agtu natu bapor.
4 Ay sinapúlán mi datu mangurug ke
Jesus kattoni. Ay kane masmà mida
ay natangaligguwán kami kitúni. Ay
nekagi naya Ispiritu ne Dios nga paddiyan
datu mangurug nge Pablo nga mawe ka
Jerusalem.
5 Ay kane matangaligguwán kami yin,
ay nawe kami pe yin. Ay netúgut
dakami datu ngámin nga mangurug se
datu attáwa da se datu annánà da panda
kitu lasi natu íli, ay se kami nagpalintud
ngámin nga nagkarárag kitu dappit.
6 Ay kane makipalúbus kami kaggída,
ay pinapan dakami yin. Ay nagtakay
kami kitu bapor rin, ay nawe da pe yin
kadatu babalay da.
7 Ay kane makadatang kami ka íli
Tolemaida, nga gayát ka Tiro, ay ittu tu
namandanán mi nga nagbapor. Ay natan-
gagabi kami kitúni, nga naggagáyám ka-
datu mangurug ke Jesus.
8 Ay kane kaláwa ngin, ay nawe kami
yin ka íli Cesarea. Nagdagus kami ka
balay de Felipe. Aggína ya isa kadatu
pittu wa napíli nga kaseng datu apostoles
ka Jerusalem kitun. Ay maragbàbànán pe
kiya Napiya nga Dámag.
9 Ay atán da nga appát ta annánà na nga
babbalásang, nga agkakagiyán ne Dios.

10 Ay kane mabayág kami kitu balay da,
ay atán inumbet nga pagbàbànánan ne
Dios nga gayát ka Judea nga nagngágan
ka Agabo.
11 Inumbet kitu giyán mi, ay se na
inalà tu sinturon ne Pablo, se na pingílan
datu bingil na se datu íma na kampela
ngin, ay se na nán, "Tú idi ya pekagi
naya Ispiritu ne Dios, 'Ummán kídi ya
pamàyanán daya Judyu ka Jerusalem kiya
makin-sinturon kídi. Ay se da iáwat
kadaya akkan Judyu,' " nán ne Agabo.
12 Ay kane magìna mi ngámin se datu
tolay kitúni yán, ay akkan mi papannan
nin ne Pablo ka Jerusalem.
13 Ay se la nga nán Pablo nga sum-
mungbát, "Nágan naya kuwaan nu, tura
dà a sang-sangítán. Pagdakean nu wala
ya uray ku. Sissasagána ngà mà a
mapíngil, ay oray mán pe nu patayan dà
ka Jerusalem gapu kiya angngurug ku ke
Apu Jesus," nán ne Pablo kadakami.
14 Ay gapu ta akkan mi nga megawídán,
ay akkan kami nagun-úni yin. Nán mi
yala nga, "Ya piyán ne Apu ngala din ya
màwa," nán mi.
15 Ay tútu akkan nabayág ay naga-
likagtu kami, se kami mawe yin ka
Jerusalem.
16 Nawe dakami netulud datu duddúma
nga mangurug ka Cesarea. Ay nippan
dakami ka balay de Nason nga iCipro.
Nabayág pe yin nga mangurug ke Jesus.
Ay kitúni tu nagdagusán mi yin.

Tu nepàwa de Santiago ke Pablo

17 Ay kane dummatang kami ka
Jerusalem, ay inanggam dakami pànang
datu wawwági ki angngurug.
18 Ay kitu láwa na ngin, ay kummíwid
pe ye Pablo kadakami nga mawe mag-
gagáyám kade Santiago se ngámin datu
pangmanàman da ka Jerusalem.
19 Ay kane mabalin na magpakammu
kaggída, ay nebàbànán na pe yin
datu ngámingámin nga nepà-pàwa ne
Dios kaggína kitu nepappan na nga
nagbàbànán kadatu akkan Judyu.
20 Ay kane magìna da, ay dinay-dáyaw
da nge Dios.

Ay nán da kaggína, "Ammum, wagi,"
nán da kaggína, "nga riníburíbu win datu
Judyu nga mangurug pe yin ke Jesus, se
ngámin dayanin, ay kurugan da pànang
ya lintag tada nga Judyu.
21 May nagìna da nga nadakè kanu ya
itù-tùgud mu kadaya kapáda tada nga
Judyu nga magyán kadaya íli daya akkan
Judyu, ta akkan mu kanu ipàwa kaggída
datu lintag tu Moses, ta akkan ka kanu
magpakúgit kadaya annánà da, se akkan
mu kanu pe pakurug daya gangay tada
nga Judyu.
22 Ay nágan na lugud ya kuwaan tada
ngin? Magìna da mà ala nga magìna nga
inumbet ka ngin kanedi.
23 Ay díkod kuwaan mu ngala ya ipàwa
mi kikaw. Atán appát ta lalláki, nga ya
kari da ke Dios, ay tagay pumanda ngin.
24 Mebulun ka kaggída nga mawe
ka templo nga mangwa kiya mepang-
gap ki panagdalus. Ay ikaw wala pe
ya magbáyad kiya ammúkis naya pádi
kaggída. Ay díkod ittu win ya pakam-
muwán daya tolay nga kurugan mu mà
pe daya lintag."
25 "Ngamay daya akkan Judyu nga man-
gurug pe yin ke Jesus, ay tittu wala
datu nesúrát tada nga nebílin kaggída
ya ipàwa tada kaggída, nga akkan da
mangán kadatu netúgan kadatu diy-
diyos, se akkan da pe mangán ka dága,
ay se oray pe daya karni nga akkan
pinadága. Se akkan da mangwa kadaya
nadakè a mepanggap kadaya lalláki se
babbay," nán na.
26 Ay tútu kane kaláwa, ay binulun
ne Pablo win datu appát ta lalláki nga
nawe kitu Templo. Ay kinuwa da ngin tu
gagángay nga mepanggap ki panagdalus.
Ay aggína tu nangipakammu kada tolay
nga pittu walgaw pikam ya pamandanán
natu kari datu appát, nga ittu ya agbasu
da se iya akipúkis da ngin.

Tu nekatiliw ne Pablo

27 May kane tagay tu panda natu pittu
walgaw win, ay nasingan datu Judyu nga
iAsia nge Pablo kitu unag natu Templo.
Díkod nekagi da kadatu adu wa tolay, ta

senu mepangalùsaw da pe ke Pablo. Ay
tútu dinugkam datu iAsia ngin,
28 nga nán da nga nesáraw kadatu páda
da nga iIsrael, “Ara nu, kabbulun. Sengán
dakami, ta tú ide nga tolay tu nadakè ya
itù-tùgud na ki ngámin tolay ka panggap
kadàtada nga páda na nga Judyu, se kiya
lintag tu Moses, se kídi Templo tada. Ay
kídi manin, ay rinag-ragitán na ya Templo
ne Dios ta nangilnà kadaya Griego,” nán
da.
29 Ata nunna tu inakasingan da kade
Pablo se Trofimo nga iEfeso nga nagbul-
bulun kitu íli, ay túya dalínán da nu nilnà
ne Pablo we Trofimo kitu Templo.
30 Ay kane magìna datu tolay kitu íli tu
kagiyan da, ay nalùsaw da ngámin nin.
Nagtatagtág da nga nawe kitu Templo, se
da dugkamman ne Pablo, se da rinù-rùrut
nga nelawán, ay se da ginìpán tu Templo.
31 Ay patayan da kuma tutu wala ngin,
may nagìna natu apu datu suldádu nga
naburbur ngámin datu tolay kitu íli.
32 Ay túta nagayáb kadatu kapitán se
datu suldádu da, se da nagtatagtág nga
nawe nanatang kadatu tolay. Ay kane
masingan datu tolay datu suldádu se itu
apu da, ay nakusap da nga nagbáut ke
Pablo.
33 Ay túta tiniliw natu apu da nge Pablo,
se na pinapíngil ka duwa nga káwar, se
na pamutuán datu tolay nu nágan naya
ngágan na, se nágan tu kinuwa na.
34 May nagsab-sabáli tu isáraw da nga
summungbát. Ay díkod akkan maawátan
tu apu datu suldádu tu kagiyan da, ta
napágat da. Túta pinálà na nge Pablo
kitu kampu da.
35 Kane dumatang da kitu agdán, ay
netatáyag da nga binulígan datu suldádu
nge Pablo, ta napalotán tu rungat datu
tolay.
36 Ummunud da nga nakasárasáraw,
nga nán da nga, “Patayan nu,” nán da.
37 Ay kitu tagay yala nga milnà e Pablo
win kitu kampu, ay nán ne Pablo kitu
apu datu suldádu, “Atán mán kagiyan
ku kikaw,” nán na. Ay natu apu nga
summungbát, “Ammum ya aggúni daya
Griego?
38 Padálin ku nu ikaw tu iEgipto nga
nakiríri kitun, nga nangiapu ka appát
ríbu nga narungat ta tolay kitu ir-ir-er,”
nán natu apu ke Pablo.
39 Ay summungbát te Pablo nga nán
na, “Akkan, ta Judyu wà, nga iTarso nga
isa nga abay ya íli ka probinsiya Cilicia.
Ay palubúsán nà mán na mangamomán
kadaya tolay yi,” nán ne Pablo kitu apu
datu suldádu.

Tu sungbát ne Pablo kadatu Judyu

40 Ay túta pinalubúsán natu apu nge
Pablo. Ay túta nagsíkád de Pablo kitu
agdán, se na paginggappan datu tolay. Ay
díkod naginggap da.

Ay nagúni ye Pablo ka Hebreo nga
aggúni kampela ngin nin daya Judyu, nga
nán na:

22

1 “Mannákam se kabbulun,” nán na,
“gìnán nu din ya sungbát ku kadakayu,”
nán na.
2 Ay kane magìna da nga Hebreo tu
aggúni na, ay naging-inggap da pànang
ngin.

Ay se na la nán,
3 “Iyà, ay Judyu wà a neanà ka Tarso
ka probinsiya Cilicia. Ngamay ummabay
yà kiddi Jerusalem,” nán na. “Ay e
Gamaliel tu misturù kadatu ngámin na
lin-lintag datu apuapu tada nga Judyu. Ay
napikkilán nà pe nga mangurug ke Dios,
nga ummán pe kadakayu ngámin kídi yin.
4 Díkod ittu tu gapu na nga pinal-pallà
ku se pinatayán ku datu mangurug ke
Jesus. Ay tiliwan kuda se kuda ibálud
ngámin, lalláki se babbay.
5 Ammu naya nangátu wa pádi se
ngámin daya ap-apu tada datu kinuw-
kuwa ku, ta aggída tu nangalakkán ku
kadatu sur-súrát kadatu kapáda tada nga
Judyu ka Damasco, ta senu mabalin ku
ya mawe magtiliw kadaya pasúrut ne
Jesus kattoni, ta piyán kuda ilbet kammin
kídi Jerusalem, ta ittu ya pamasilgán ku
kaggída,” nán na.
6 “May kitu agpapásu nga kowad ku
kitu dálen na adanni yin ka Damasco, ay
pinagkìlát ku wala nga nadilangán tutu

wala tu giyán ku kitu diláng nga gayát ka
lángit.
7 Ay tútu nekálin nà. Ay se yala uwad
úni nga nagìna ku, nga nán na kiyà,
‘Saulo, Saulo, tura nà a pal-palakkan!’
nán na.
8 Ay tútu sinungbátan ku. ‘Iin ka, Apu,’
nán ku. Ay se na nán kiyà, ‘Iyà nge Jesus
nga iNazaret, nga pal-palakkan mu,’ nán
na.
9 Ay datu kabbulun ku, ay nasingan da
tu dummiláng, ngamay akkan da nagìna
tu úni natu nangamomán kiyà.
10 Ay tútu nán ku, ‘Nágan naya kuwaan
ku, Apu,’ nán ku. Ay nán ne Apu
kiyà, ‘Gumnikát ka, ta mawe ka ngin
ka Damasco. Mammuwám kannán nu
nágan ngámin daya ipàwà kikaw,’ nán na
kiyà.
11 Ay gapu ta akkan nà makasingan, ta
nakúláp pà kitu dummiláng, ay binaybay
dà ala datu kabbulun ku, panda ka Dam-
asco.”
12 “Ay ka Damasco, ay atán tolay kitúni
nga nagngágan ka Ananias. Ay sur-
surútan na tutu wala daya lin-lintag tu
Moses, ay se managday-dáyaw pe ke Dios.
Ay pàgan pe datu kapáda tada nga Judyu
ka Damasco.
13 Ay inumbet kitu giyán ku, ay nán na
kiyà, ‘Wagi Saulo, makasingan ka ngin,’
nán na. Ay tútu nakasingan nà kurug gin,
ay masingan ku win ne Ananias.”
14 “Ay se na nán kiyà, ‘Ya Dios datu
apuapu tada, ay piníli naka ka pangi-
pakammuwán na kadaya piyán na nga
ipakammu, se ikaw pe ya isa nga piníli na
nga makasingan kiya namáru wa Nebon
na, se makagìna kiya úni na,
15 ta ikaw ya mangipakammu kadaya
ngámin tolay kadaya nas-asingan mu se
nag-agìna mu.
16 Ara lugud din. Gumnikát ka ngin, se
ka makibawtisár. Padalusám daya bas-
básul mu ke Dios, ki akiapu mu ke Jesus,’
nán ne Ananias kiyà.”
17 “Ay kane magulli yà kammin kídi
Jerusalem, kitu atán nà a magkar-karárag
kiya Templo, ay uwad ummán ka tagenap
ku nga nepassingan ne Dios kiyà.
18 Ay nasingan ku we Jesus, nga nán
na kiyà, ‘Magkaru ka nga magtálaw
kídi Jerusalem, ta daya Judyu kanedi,
ay akkan da kur-kurugan daya kagiyam
panggap kiyà,’ nán na.
19 May nán ku kaggína, ‘Ammu da mà,
Apu, nga iyà tu nagbáut se nagibálud
kitun kadatu mangurug kikaw kadatu
ngámin sinagoga mi.
20 Ay ammu da pe nga naganggam mà
nga nagsisíngan kitu inammatay da kitu
Esteban, nga nangibàbànán pe mepang-
gap kikaw kitun, ta iyà tu nagik-ikkam
kadatu bádu datu namatay kaggína,’ nán
ku.
21 Ay tútu nán na kiyà, ‘Mawe ka, ta
papannan taka nga magbàbànán kadaya
akkan Judyu nga atán ka adayyu,’ nán na
kiyà,” nán ne Pablo kadatu tolay.

Tu nangngipakammu ne Pablo kitu ki-naiRoma na

22 Ay ginìna datu tolay datu kag-kagiyan
ne Pablo kaggída. May kane makagi na tu
nán na nga mawe kadatu akkan Judyu, ay
nán da ngin na nesáraw, “Patayan tada
lugud dala ngin, ta akkan mabalin na
mabiyág yanin na tolay,” nán da.
23 Newì-wìwes da datu bádu da nga
nakas-asáraw, se pinagtáputápur da pe tu
tápù.
24 Ay tútu pinálà natu apu datu suldádu
nge Pablo kitu kampu da, se na nga pas-
aplit kuma, ta senu ipudnu na nu nágan
natu pangalùsawán datu tolay kaggína.
25 Ngamay kane pingílan da, ta saplítan
da kuma ngin, ay inamomanán na tu
kapitán nga magsisíkád kitu giyán na nga
nán na, “Akkan mà nalintag ya manaplit
kiya tolay nga iRoma, nu akkan pikam ma
nedarum,” nán na kitu kapitán.
26 Ay kane magìna natu kapitán tu
kinagi na, ay nawe na kinagi kitu apu
datu suldádu nga nán na, “Nágan naya
talikuwaan nu? Ay iRoma mà yán na
tolay!” nán na.
27 Ay tútu nawe tu apu datu suldádu
nga pinamutuán ne Pablo, nga nán na,
“Kagiyan mu mán, nu kurug nga iRoma
ka,” nán na. Ay, “Ò” nán ne Pablo.

28 Ay nán natu apu datu suldádu nga,
“Nagbalin nà ka iRoma kane magbáyad
dà ka adu wa pirà,” nán na ke Pablo.
“May iyà ay neanà à a iRoma kampela
ngin nin,” nán na.
29 Ay tútu datu manaplit kuma kaggína,
ay nagtálaw da ngin. Ay oray pe tu
apu datu suldádu, ay nagansing pe, ta
nammuwán na nga iRoma nge Pablo nga
pinapíngil na.

Tu nampò da ke Pablo

30 Ay kane kaláwa ngin, ay nippà natu
apu datu suldádu datu píngil ne Pablo,
ngamay piyán na kammala ammuwan nu
nágan tu ipabásul datu Judyu kaggína.
Ay tútu pinagmíting na datu ap-apu datu
pappádi, se ngámin datu ap-apu datu
Judyu, ay se na nippan pe ye Pablo nga
pinagúni kitu àráng da.

23

1 Ay binubutgán ne Pablo datu ap-apu,
ay se na nán kaggída, “Kabbulun nga ap-
apu,” nán na, “ammu ne Dios nga napiya
peyang ya ur-uray ku ka panda kadedi.”
2 May e Ananias nga ittu tu nangátu
wa pádi, ay pinàpò na nge Pablo kadatu
magsisíkád nga adanni kaggína.
3 May nán ne Pablo kaggína, “Tappoan
naka pe ye Dios, ta magpì-pìmáru ka
kammala ngin nin, ta tura mu nán nga
nagbásul là kiya lintag tada, ay ikaw ya
nagbásul kane pàpò nà,” nán ne Pablo.
4 Ay díkod datu adanni ke Pablo, ay nán
da kaggína, “Tura mu pe insultuwan ya
nangátu wa pádi ne Dios!” nán da.
5 “Ay, nu ammù kuma ngala nga aggína
ya nangátu wa pádi, kabbulun, ay akkan
ku kuma kinagi yán, áta nán na kiya
bàbànán ne Dios nga akkan ta pad-
padàsán daya ap-apu ta,” nán ne Pablo.
6 Ay kane masingan ne Pablo nga Sa-
duceo datu duddúma kadatu ap-apu, se
Pariseo datu duddúma, ay nán na nga
kinggat, “Kabbulun nga ap-apu, iyà ay
Pariseo wà pe, ta neanà à a Pariseo,” nán
na. “Ay túya innanamán ku ya ilaltu
kammin daya natay. Ay ittu win lugud
pe ya pangalùsawán nu kiyà,” nán na.
7 Ay kane makagi na datun, ay ittu
win tu inagsasáwad datu Pariseo se datu
Saduceo. Ay díkod, nauwár da áta akkan
da nagpapáda ka uray yin.
8 Datu Saduceo, ay nán da nga áwan
ilaltu daya natay, se áwan pe anghel,
se áwan pe daya kaduduwa. May datu
Pariseo, ay kurugan da nga atán ngámin
dayán.
9 Ay tútu nagariguddò da ngin nga
nakas-asáraw. Ay díkod datu duddúma
nga Pariseo nga magtùgud ki lintag, ay
nagsíkád da nga nakisuwasuwáy, nga nán
da, “Awan mi ammu nga básul nedi ya
tolay. Get kurug nga uwad nakiamomán
na anghel onu kaduduwa kaggína,” nán
da.
10 Ay kane dumgat tala nga dumgat
tu agsisinnáraw da, ay nalídug tu apu
datu suldádu, ta get nu malápilápi ye
Pablo, nu pagpul-pultán da. Ay díkod
namon kadatu suldádu ka nawe mangalà
ke Pablo kaggída, se da ippan kitu kampu
da.
11 Ay kitu gabi, ay nagpassingan ne Apu
Jesus ke Pablo, se na nán kaggína, “Akkan
ka mansing, ta mawe nà pe yin nga
kappiyánan na ipakammu ka íli Roma,
nga ummán kiya kinuwa mu win kídi
Jerusalem,” nán na.

Tu inaggutad datu appát púlu wa tolay ke Pablo

12-13 Ay kane kaláwa, ay nasurù appát
púlu nga Judyu datu nagguumomán
nu paannán da tu mamatay ke Pablo.
Nangwa da ka nagkakariyán da, nga di da
mangán se uminum panda ki akapatay da
ke Pablo.
14 Ay se da nawe kadatu ap-apu datu
pappádi se datu pangmanàman datu
Judyu nga nán da, “Atán nagkakariyán
mi, nga akkan kami tutu wala nga
mangán panda kiya akapatay mi ke Pablo.
15 Dakayu lugud, se ngámin kayu wa
ap-apu mi, ay ibílin nu kiya apu daya
suldádu, nga ilbet na nge Pablo kammin
kídi agmimitíngán nu, ta pamutuán nu
kanu mà a kappiyánan. Ay se mi la itanab
nga patayan ki ammeyag na kídi,” nán da.

16 May itu amanakan ne Pablo kitu wagi
na nga babay, ay nagìna na tu utad datu
tolay. Ay díkod linumnà kitu kampu se
na kinagi ke Pablo.
17 Ay tútu kirrawán ne Pablo tu isa
nga kapitán, ay nán na kaggína, "Ippam
mán ya bag-bagu wi ki giyán na apu daya
suldádu ta atán kagiyan na kaggína," nán
ne Pablo.
18 Ay tútu nippan natu kapitán kitu apu
da. Ay nán na nga, "Nge Pablo nga bálud,
ay kirrawán nà, ta pabulun na idi ya bag-
bagu, ta atán kanu ikagi na kikaw," nán
na.
19 Ay tútu binaybay natu apu datu
suldádu tu bag-bagu nga nippan kitu
ad-adayyu kadatu duddúma, se na
saludsúdan nu nágan natu kagiyan na
kaggína.
20 Ay tútu nán natu bag-bagu, "Datu
Judyu, ay naggaamomanán da nga pilbet
nge Pablo kikaw nu kaláwa kiya agmim-
itíngán da, ta senu kappiyánan da kanu
mà pamutuán.
21 May akkan muda pà-pàgan, ta atán
da nga nasurù appát púlu nga tolay
nga magutad nga mangitanab kaggína.
Nangwa da ka nagkakariyán da, nga di da
mangán se uminum panda kiya akapatay
da kaggína. Napadapadán da ngin, ay
yán nala kagiyan mu ya idaggán da," nán
na.
22 Ay tútu nán natu apu datu suldádu
kaggína, "Akkan mu ikag-kagi ki oray
iinna, nga nekagim dayán kiyà in," nán
na, se na pinapan nin.

Tu nangngitulud da ke Pablo ka Cesarea

23 Ay tútu pinalbet tu apu datu suldádu
datu duwa nga kapitán, se na nán
kaggída, "Mangisagána kayu ka duwa
gatut ta suldádu, se duwa gatut ta mag-
tagipíka, se pittu púlu wa magkabalyu.
Ay magrabbuwát kayu nu alas nuwebe ki
gabi yi.
24 Mangalà kayu pe ka kabalyu nga
pagtàyán ne Pablo. Ay se nu mawe
ippan ka giyán ne Gubernador Felix.
Tagasinnán nu ta senu áwan na nga kaan-
anuwán," nán na.
25 May nagsúrát pe ka panggap kídi. Ay
nán na kitu súrát na:
26 "Iyà nge Claudio Lisias. Súrát ku
idi kikaw Apu Gubernador Felix.
Kumusta ka.
27 Ya tolay nga nilbet daya suldádu ku
wi, ay dinugkam datu Judyu, ta patayan
da kuma. Ngamay kane mammuwán ku
nga iRoma, ay nawe mi dinatang se datu
suldádu ku. Ay se mi nga inalà.
28 Ay gapu ta piyán ku ammuwan nu
nágan naya ipabásul daya Judyu kaggína,
ay tútu nippan ku kitu giyán datu ap-apu
da.
29 Ay tútu nammuwán ku nga áwan na
nga básul nga annung na nga katayán
wànu kabalúdán, áta panggap pala ka-
datu lintag da kampela ngin nin nga
Judyu tu ipabásul da kaggína.
30 Ay kane uwad nangipakammu kiyà nga
asippatayan da, ay túya kinaru ku nga
nepetulud kikaw. Ay nebílin ku pe kadatu
magpabásul kaggína, nga mawe da pe
ikagi kikaw nu nágan naya ipabásul da
kaggína."
31 Ay tútu inalà datu suldádu we Pablo
se da nga ippan ka íli Antipatris kitu gabi,
ta ittu tu bílin kaggída.
32 Ay nagulli kammin datu suldádu
kane kaláwa kitu kampu da ka Jerusalem.
Datu nagkabalyu datu mawe mangitulud
ke Pablo win.
33 Ay kane makadatang da ngin ka
Cesarea se de Pablo, ay nidde da tu súrát
kitu gubernador, se da pe neáwat nge
Pablo kaggína.
34 Ay kane mabása natu gubernador tu
súrát, ay sinaludsud na ke Pablo, nu wà
na nga probinsiya ya babalay na. Ay kane
mammuwán na nga iCilicia,
35 ay nán na, "Bustigaran takayu nu
umbet daya mamabásul kikaw," nán na
kaggína, se na pinaguwardiyaán kitu
balay natu Ari Herodes.

24

Tu kowad ne Pablo kitu àráng ne Gubernador Felix

1 Ay kane panda limma ngalgaw win,
ay nawe ye Ananias nga nangátu wa pádi

ka Cesarea, se datu duddúma nga ap-
apu wa pangmanàman datu Judyu, se isa
nga abugádu nga nagngágan ka Tertulo.
Nekagi da kitu gubernador tu ipabásul da
ke Pablo.
2 Ay kane ayabán da nge Pablo, ay
kinagi ne Tertulo win tu ipabásul da
kaggína, nga nán na: "Nadáyaw wa
Gubernador. Gapu kiya kinapiya naya
panangiapu mu kadakami, ay nabayág
nga áwan mi yin na riribù se napiya
pànang daya biy-biyág mi, ta adu daya
naussi nga pagpiyaán nga nàwa kídi ya
probinsiya tada.
3 Ay magiyáman kami kurug kikaw se
maganggam kami pànang pe. Ay akkan
nala ki àráng mu ya angngagi mi kídi nu
di oray kawà na nga giyán.
4 May gapu ta akkan ku piyán na matàtà
ka, ay anúsán mu wala nga makaru ya
manggìna kiya bittì a mekagì.
5 Ata nammuwán mi nga nadakè idi
ya tolay, ta riribuan na daya ngámin na
kapáda mi nga Judyu kiya ngámin na
kalawagán. Aggína pe ya mangiapu kiya
bungguy natu iNazaret.
6 Rag-ragitán na kuma pe ya templo mi,
ay tútu tiniliw mi.
7 Ngamay inumbet nge Kumander
Lisias se na nga pinúlat kadakami,
8 se nakami pinapan kikaw, ta pekagi
na tu básul nedi ya tolay. Ay ittu ya
kaatán mi kídi. Ngamay nu mapamutuán
mu we Kumander Lisias kampela ngin, ay
mammuwán mu win nga kurug ngámin
dedi nga kagiyan mi kídi." Ittu yán tu
kinagi ne Tertulo ke Gubernador Felix.
9 Ay datu kabbulun ne Tertulo nga
Judyu, ay nán da pe nga kurug tu kagiyan
ne Tertulo.

Tu sungbát ne Pablo kadatu ipabásul da kaggína

10 Ay kane paguniyan ne Gubernador
Felix nge Pablo win, ay nán na nga
summungbát:
"Maganggam mà nga magsungbát ka-
daya ipabásul da kiyà, ta ammù nga
nabayág ka ngin nga naggub-gubernador
kídi ya probinsiya.
11 Mammuwán mu nga sang-sangapúlu
se duwa ngalgaw wala nanggayát kitu
nepappan ku nga nagdáyaw ke Dios ka
Jerusalem.
12 Mammuwán mu pe, nga akkan nà mà
nga nakisuw-suwáy se nagkíbur kadatu
tolay kitu Templo mi, se oray pe kadatu
sinagoga mi, se oray kawà na nga giyán
kitu íli.
13 Awan da pe mekagi kikaw nga
pakammuwán nga kurug daya ipabásul
da kiyà.
14 May kurug tu nán da nga sumúrut
tà kadaya mangurug ke Jesus, nga nán da
nga bungguy yala, ta ya agdáyaw ku ke
Dios nga Dios pe datu inagkona mi, ay
ittu ya netùgud ne Jesus nga panagday-
dáyaw. May mangurug gà pe kadaya
ngámin na lintag mi, se kadaya ngámin
na nesúrát datu pagbàbànánan ne Dios
kitun.
15 Maginnanáma ngà pe kiya ammaltu
ne Dios kadaya ngámin tolay nga nadakè
se kadaya namáru, nga ittu pe ya nam-
namáan da.
16 Ay túya kuwaan ku ya kabailán ku
nga magmar-máru peyang, ta piyán ku nu
napiya peyang ya ur-uray ku, nga áwan
ku básul ke Dios se kadaya tul-tolay.
17 Ay nabayág gà a áwaáwan ka
Jerusalem min. Ay inumbet tà a nan-
gitulud ka pirà kadatu keliyán ku wa
makasápul, se nawe yà pe nga nagbasu
kitu Templo.
18 Ay ittu tu nakasinnán da kiyà. Atán
nà kitu Templo nga mangwa kitu nán tu
lintag mi panggap ki panagdalus, ay áwan
pe wayya nga magkakabúkán se áwan
pànang pe tolay.
19 Uwad da nga iAsia nga Judyu kitúni.
Aggída kuma ya inumbet kídi nga mangi-
darum kiyà, nu atán mekagi da kikaw nga
ipabásul da kiyà.
20 May áwan da mà, ay díkod dedi
kuma ngala nga ap-apu mi ya mangagi
nu atán mepabásul da kiyà nga nagìna
da, kiyà nga nagsíkád kitu àráng da ka
Jerusalem.
21 May ya ammù ala nga mabalin da
nga ipabásul kiyà, ay tu inagkunà ala ka
naggat, nga tura dà a kaguráan nin gapu

ta kurugan ku nga lumtu kammin daya natay." Túyán tu panda natu kinagi ne Pablo kitu gubernador.

Tu nekabálud ne Pablo kitu nagguber-nador ne Felix

22 Ngamay e Gubernador Felix, nga adu ya ammu na panggap kadatu netù-tùgud ne Jesus, ay binuwà na datu tolay yin, ta disidiran nada kanu nu umbet te Kumander Lisias.
23 Ay se na binílin tu kapitán nga guwardiyaán da nge Pablo, may iddán da ka waya na, ay se akkan pe meallang kadaya opun na ya mangilbet kadatu masápul na.
24 Ay kane malpás ya piga ngala nga algaw, ay inumbet de Gubernador Felix se Drusila nga atáwa na nga Judyu. Ay pinálà na nge Pablo, ta gìnaan na ya kagiyan na panggap kiya panangngurug ke Jesu-Cristo.
25 Ay kane ibàbànán ne Pablo ya mepanggap kiya panagmar-máru se iya akkan ta angwa ka nadakè, se iya angn-gukum pe ne Dios kadaya tolay kídi kalawagán, ay nalídug ge Gubernador Fe-lix. Ay tútu pinapan na pikam, ta ayabán na kanu manin nu atán akatagammu na.
26 May piyán na kuma pe nu pasùsúán ne Pablo. Ittu tu gapu na nasansán na paayabán nga makiamomán kaggína.
27 Ay kane din malpás ya duwa dagun nin, ay pummatáli ye Porcio Festo ke Felix nga gubernador. May nepebálud dala ne Gubernador Felix nge Pablo, ta senu pàgan daya Judyu.

25

Tu inagsungbát ne Pablo kitu àráng ne Gubernador Festo

1 Ay tallu walgaw nanggayát kitu nedaddatang ne Gubernador Festo ka Cesarea, ay nawe ka Jerusalem.
2 Ay datu ap-apu datu pappádi se datu ap-apu datu Judyu, ay nepipílit da nge Pablo ke Gubernador Festo, ay se da makim-imallà kaggína,
3 ta papannan na kuma nge Pablo ka Jerusalem. Nán da tun, ta tali itanab da kitu dálen, ta patayan da.
4 Ay summungbát te Gubernador Festo nga guw-guwardiyaán da kanu wala ka Cesarea, ay tagay pe yin ya ipappan na mismu kattoni.
5 Ay tútu nán na, "Díkod nu atán mayát nga kumíwid kiyà kadakayu wa ap-apu, ay napiya pe, ta senu kattoni yala ya pangagiyán nu, nu atán ipabásul nu kaggína," nán ne Gubernador Festo kadatu Judyu.
6 Ay díkod moli walu walgaw onu sangapúlu walgaw pikam nga nagyán ne Gubernador Festo ka Jerusalem, se la nawe ka Cesarea. Ay kitu láwa na ngin, ay pinaayabán na nge Pablo, ta disidiran na tu kásu na ngin.
7 Ay kane umbet te Pablo win, ay linìmut datu Judyu nga gayát ka Jerusalem. Ay adu datu nadammat nga ipabásul da kaggína, may áwan da nga mekagi ka pamasnakkán da kadatu ipabásul da kaggína.
8 Ay nán ne Pablo nga nagsungbát kaggída, "Awan ku tutu wala kinuwa nga pakabasúlán ku kiya lintag mi nga Judyu, onu kitu Templo mi, onu ke Ari Cesar," nán na.
9 Ngamay gapu ta piyán ne Gubernador Festo nga pàgan datu Judyu, ay tútu nán na nga nagsaludsud ke Pablo, "Piyán mu ya mawe ka Jerusalem?" nán na. "Ta ittu wala ngin ya pangdisidirán ku kadaya ipabásul da kikaw," nán na.
10 Ay tútu nán ne Pablo, "Atán nà mà a magsisíkád din kiya àráng mu, nga guwes nga iRoma nga makin-rabbang nga magdisidir kiya kásù. Ammum mà nga áwan ku wa básul kadaya pádà a Judyu.
11 Ata nu nagbásul là kiya lintag nu ka annung nu nga pamatayán kiyà, ay akkan nà a maglánid nga matay. May gapu ta áwan kurug kadaya ipabásul daya Judyu kiyà, ay akkan mabalin ipadisidir ya kásù kaggída. Ay díkod, piyán ku nu e Ari Cesar rin ya mangdisidir kampela ngin nin," nán ne Pablo.
12 Ay kane maamomanán ne Guber-nador Festo datu kunsigál na, ay nán na ke Pablo, "Gapu ta ya Ari Cesar ya piyám nga mangdisidir kiya kásum, ay

túya mawe ka lugud kaggína," nán ne
Gubernador Festo.

Tu nangngikagi ne Gubernador Festo kitu kásu ne Pablo ke Ari Agripa

13 Ay kane malpás ya adu wa al-algaw,
ay inumbet nge Ari Agripa se Bernice ka
Cesarea, nga maggagáyám ke Festo.
14 Ay gapu ta mabà-bayág da ka Ce-
sarea, ay tútu nekagi ne Gubernador
Festo ke Ari Agripa tu kásu ne Pablo, nga
nán na, "Atán kídi ya isa nga bálud ne
Gubernador Felix nga nebansi na," nán
na.
15 "Ay kitu kowad ku ka Jerusalem,
ay datu ap-apu datu pappádi, se datu
ap-apu wa pangmanàman datu Judyu,
ay nekagiyán da kiyà datu ipabásul da
kaggína, ta piyán da nu pabasúlan ku.
16 Ngamay nán ku kaggída nga akkan
mi gangay nga iRoma ya mamabásul
nu áwan tu tolay ya nedarum da, áta
akkan na masungbátan datu ipabásul da
kaggína.
17 Díkod kane umbet da pe kídi Cesarea
ngi, ay nabag-bagal là ala nga nagpaayáb
kitu tolay kitu láwa natu nelalbet mi, ta
disidiran kuda ngin.
18 May kane magúni da, ay dalínán
ku nu uwad nga nadakè a ipabásul da
kaggína, may áwan mà.
19 May uwad dala nga pangriríyán
da kaggína nga mepanggap pala kadatu
angngurug da kampela ngin nin nga
Judyu, se panggap pe kitu tolay nga nag-
ngágan ka Jesus, nga natay yin ngamay
linumtu win nga nán ne Pablo.
20 Ay gapu ta akkan ku lugud ammu ya
pamàyanán ku nga mangdisidir kadayán
na pagrririríyán da, ay nepamutù ku ke
Pablo nu Jerusalem ya piyán na nga
pangdisidirán ku kiya kásu na.
21 Ngamay maddi, ta piyán na idaggán
ya kagiyan ne Ari Cesar kitu kásu na.
Díkod túya pinaguwardiyaán ku pikam,
panda kiya agpapan ku kaggína ka giyán
naya Ari," nán ne Gubernador Festo ke
Ari Agripa.
22 Ay tútu nán ne Ari Agripa ke Gu-
bernador Festo, "Piyán ku gìnán kampela
ngin nin ya tolay," nán na. "Gìnán mu
lugud nu kaláwa ngala ngin," nán na ke
Ari Agripa.
23 Ay kitu láwa na, ay inumbet de Ari
Agripa se Bernice. Ay nepassingan pe
datu tolay tu ammatag da kaggída kane
lumnà da kitu agbubustigarán. Nebulun
pe datu kumander se datu ap-apu kitu íli.
Ay nilnà da nge Pablo, kane paayabán ne
Gubernador Festo.
24 Ay nán ne Gubernador Festo, "Ari
Agripa se dakayu ngámin nga atán kídi.
Atán kídi àráng nu ya laláki nga piyán
daya Judyu nga papatay kiyà, nga ittu tu
nesar-sáraw da ka Jerusalem, se kídi pe
íli Cesarea.
25 Ngamay áwan ku masmà a básul
na nga annung na nga pamatayán ku
kaggína. Ay díkod papannan ku win ka
giyán ne Ari Cesar, ta aggína ya piyán na
nga mangdisidir kiya kásu na.
26 Ngamay áwan ku wa ammu nga
isúrát ke Apu Ari ka Roma ka mepang-
gap kídi ya tolay. Ay ittu lugud ya
nangilbet ku ki àráng nu ngámin, ay
tàwán kam pànang kikaw Ari Agripa, ta
senu atán mesúrát ku, nu mabalin tada
nga masaludsúdán.
27 Ta naalás kiyà kampela ngin ya
magpapan ka isa nga bálud kiya Ari ka
Roma, nu áwan ta pe ammu mekagi nga
ipabásul ta kaggína," nán ne Gubernador
Festo.

26

Tu inagsungbát ne Pablo kitu àráng ne Ari Agripa

1 Ay nán ne Ari Agripa ke Pablo,
"Annung mu win ya sumungbát kiya
ipabásul da kikaw kampela ngin." Ay
tútu pinaginggap ne Pablo datu tolay se
yala summungbát.
2 Ay nán na: "Apu Ari Agripa. Ibíláng
ku wa nagásat tà ki daddáni, ta ikaw
ya pangikagiyán ku kiya sungbát ku
mepanggap kiya nangidarumán daya
pádà nga Judyu kiyà.
3 Ta ikaw, ay kurug ga ammu mu
pànang ngámin daya gagángay tada nga
Judyu, se ngámingámin nga pagrririríyán
tada. Ay díkod túya anúsám kuma ngala
ya manggìna kadaya kagiyan ku.

4 Ammu ngámin daya Judyu nu ma-
paanna tu panagbiy-biyág ku, oray kitu
kabittì ku pikam, áta nanggayát kitun, ay
nepagyán nà peyang kaggída kiya íli ku
kampela ngin, se ka Jerusalem.
5 Nu piyán da ngala ya mangikagi kiya
ammu da mepanggap kiyà, ay nabayág
da ngin na ammu nga napikkilán nà a
mangurug kadatu ngámin lin-lintag tada
nga Judyu, ta iyà, ay Pariseo wà pe.
6 Ay kídi ay atán nà nga magsisíkád
kídi àráng nu, ta nedarum dà, gapu ki
agginnanáma ku kitu kari ne Dios kadatu
inagkona tada.
7 Ay ittu pe yán na kari tu innanamán
datu sangapúlu se duwa nga tangámalán.
Ittu tu gapu na nga inalgaw se ginnabi
tu agdáyaw da ngámin ke Dios. Ay gapu
kiyán na agginnanáma ku Apu Ari ya
nangidarumán da kiyà.
8 Taanna, tura nu pe akkan màwa nga
kurugan nga paltuwan kammin ne Dios
daya natay!”

9 “Ay oray iyà pe kitun, ay dalínán ku
nu masápul la kuwaan ku tu mabaal ku
nga mangagúra ke Jesus nga iNazaret.
10 Ittu yán tu kinuwà ka Jerusalem
kitun. Ata kane niddán dà ka turáy
ku datu apu datu pappádi, ay adu datu
nebálud ku nga tolay ne Dios. Ay nu
pannakatay tu kapanísán da, ay iyà pe tu
isa nga nanagirúrut kaggída.
11 Nasansán nà a manglannà a ma-
masílag kaggída kadatu ngámin sina-
goga, se ku pilítan nga pigsán kaggída
ngin tu angngurug da ke Jesus. Ay
napalotán pànang pe tu inagrawat ku
kaggída, ta ingngay ku pe datu il-íli datu
akkan Judyu nga namal-pallà kaggída.

12 Ay ittu pe yán tu igákat ku kuma
ka Damasco, ta nangalà à ka pagrab-
bangngán ku, se ittu pe tu pàwa datu apu
datu pappádi kiyà.
13 Ay kitu mangalintutúgu, nga kowad
ku kitu dad-dalenán, Apu Ari, ay uwad
nasingan ku nga dummiláng nga gayát
ka lángit. Nadì-diláng may iya mata, ay
nadilangán kami ngámin se datu kabbu-
lun ku.

14 Ay kane nekalínán kami ngámin kitu
lusà, ay uwad nagìnà nga úni nga Hebreo,
nga nán na kiyà, ‘Saulo, Saulo, tura nà
a pal-palakkan! Ngamay dig-dígát ka, ta
tura ikaw kammin ya matakitán,’ nán tu
úni.

15 Ay tútu nán ku nga summungbát, ‘Iin
ka, Apu,’ nán ku. May tútu nán ne Apu
kiyà, ‘E Jesus sà! Iyà ya pal-palakkan mu,’
nán na.
16 ‘Ngamay gumnikát ka, ta ya gákat
ku nga nagpassingan kikaw, ay ibon taka
nga magsurbi kiyà nga mangipakammu
kadaya nasingan mu kiyà kid daddáni, se
kadaya ipassingan ku pikam kikaw,’ nán
na.
17 ‘Ibon taka nga mawe mangi-
pakammu kiyà kadaya kapádam nga
Judyu se kadaya akkan Judyu, ngamay
igdù taka kadaya mangalùsaw kikaw.
18 Ta ibon taka kaggída, ta senu árig
malùtán daya mata da, ay senu igsán
da daya nadakè a kuk-kuwaan da se da
mangwa ka napiya se da peturayán ke
Dios peyang ngin nga akkan ke Sairu win.
Ay díkod mabalin ne Dios pakawanan
da ngin kadaya bas-básul da pe. Ay
meráman da pe yin kadaya tolay ne Dios
nga mangurug kiyà,’ nán ne Jesus kiyà.”

19 “Díkod, Apu Ari Agripa,” nán ne
Pablo, “akkan ku lugud nga di kinurug
tun na nepakammu kiyà nga gayát ka
lángit,
20 ta nekagì kadatu ngámin tolay nga
masápul nga makappoli da kadaya bas-
básul da, se da nga mangurug ke Dios,
se da nga ipassingan ya kurug akap-
poli da kiya angwa da kadaya napiya.
Nebàbànán ku nga nunna kadatu iDam-
asco, se yala kadatu iJerusalem, se yala
kadatu ngámin il-íli kiddi probinsiya
Judea, ay se yala kadatu akkan Judyu pe.
21 Ay díkod gapu kadatu nebàbànán ku,
ay dinugkam dà datu kapáda ta nga Judyu
kitu Templo, se dà patayan kuma.
22 May e Dios peyang ya sumeng kiyà
oray panda kid daddáni. Ay túya atán
nà kídi nga nangipakammu kadayán
kadakayu ngámin tolay nga nababa se
nangátu. Ay tittu datu kinag-kagi tu

Moses nga màwa se datu pagbàbànánan
ne Dios kitun daya ipak-pakammù.
23 Kinagi da nga masápul la matay ya
Cristo, se la lumtu kammin. Gapu ta
aggína ya nunna nga linumtu, ibàbànán
na ya angngalà ne Dios kadàtada, ay se
oray pe kadaya akkan Judyu," nán ne
Pablo ke Ari Agripa.

Tu kinagi de Gubernador Festo se Ari Agripa

24 May kitu akun-oni pikam ne Pablo
nga magsungbát, ay sinaráwan ne Guber-
nador Festo, nga nán na, "Magallut ka mà,
Pablo, ta pagallutan naka ya palotán na
ádal mu," nán na.
25 Ngamay summungbát te Pablo, nga
nán na, "Akkan nà a magallut, Apu
Gubernador Festo, may kurug daya kag-
kagiyan ku, nga akkan ku wa rabát.
26 Akkan nà min-induwán na mangagi
ke Ari Agripa kadayán, ta ammù a ammu
na dayanin. Akkan ku kurugan nga atán
daya akkan na ammu kadayán, ta akkan
nasirù ya nekàwa dayán," nán ne Pablo
ke Gubernador Festo.
27 Ay tútu nán na manin ke Ari Agripa,
"Apu Ari Agripa, kurugam datu kinag-
kagi datu pagbàbànánan ne Dios kitun?"
nán na. "Ammù a kurugan mu datun,"
nán ne Pablo.
28 Ay tútu nán ne Ari Agripa kaggína,
"Dalínán mu, gane, nu nalapat tà ala nga
ay-ayuyútan nga magbalin ka Cristiano?"
nán na.
29 Ay tútu nán ne Pablo, "Oray nala-
pat se nasulit ya angngurug nu ngámin
se daya maggigìna kiyà ki daddáni, ay
ikar-karárag takayu wala ke Dios, nga
magbalin kayu ngámin ka ummán kiyà.
Ngamay akkan ku wayya nga nán nga
mapakuna kayu pe kiyà nga sikkakáwar,"
nán na.
30 Ay tútu ginumnikát tin tu ári se itu
gubernador se Bernice se datu nepag-
tutúgaw pe kaggída.
31 Kaggída nga mawe yin, ay nán da kitu
isaisa kaggída, "Awan kinuwa nayán na
tolay, ka annung tada nga pamatayán se
pangibalúdán kaggína," nán da.
32 Ay nán ne Ari Agripa ke Gubernador
Festo, "Mabalin ta kuma nga ipalawán
yanin na tolay, nu akkan na nga papadi-
sidir ya kásu na ke Ari Cesar," nán na.

27

Tu nagrabbuwát de Pablo nga mameyag ka Roma

1 Ay kane mepakammu nga mawe ku-
rug ge Pablo ka Italia, ay tútu nepata-
gasíngan da ngin se datu duddúma nga
bálud kade Julio, nga isa nga kapitán datu
suldádu kitu batalyon ne Ari Cesar.
2 Ay díkod nagtakay kami ki isa nga ba-
por nga gayát ka íli Adramito, ta magrab-
rabbuwát tin, nga mameyag kadatu íli ka
probinsiya Asia. Kabulun mi ye Aristarco
nga iMacedonia, may Tesalonica ya ba-
balay na.
3 Ay kane din kaláwa ngin, ay dum-
mung kami ka íli Sidon. Namáru nge
Kapitán Julio ke Pablo, ay tútu nepalúbus
na nge Pablo nga mawe ka babalay datu
opun na ka Sidon ta senu middán da
kadatu masápul na.
4 Ay kane din dummúlay kami manin
nga gayát ka Sidon, ay nanalen kami
kitu padne kitu paglidungán kiya báli ka
Cipro, áta mepasabat kadakami tu báli.
5 Ay kane maliwánan mi tu bátug datu
probinsiya Cilicia se Pamfilia, ay naka-
datang kami ka íli Mira ka probinsiya
Licia.
6 Ay kattoni tu nakasuwàán natu
kapitán ka bapor nga gayát ka íli Alejan-
dria nga mameyag ka Italia, ay díkod ittu
win tu nangitàyán na kadakami.
7 Nin-innáyad tu inannalen mi ka piga
ngalgaw, ay díkod nabayág se kami la
nga nakadatang kitu bátug tu íli Nido, ta
nasulitán kami, ta mepasabat kadakami
tu báli. Nanalen kami ka padne kitu
paglidungán ka púgu Creta, nga lumíwán
ka kapanágan Salmon.
8 Nagdal-dalibdeb kami yala ngin kitu
adanni kitu dappit. Nasulitán kami nga-
may nakadatang kami kam kitu giyán nga
nengágan ka Napiya nga Dudúngán, nga
adanni ka íli Lasea.

9 May gapu ta nabayág kami yin kitu
dálen, ay se nakapap-panansing ngin tu
magbapor, ta magamiyán nin, ay akkan
lugud petúluy ne Pablo tu agrabbuwát mi
yin nga nán na,
10 "Kabbulun, nu ipílit tada ngala ya
mawe, ay ammù a adu ya madadál ka-
daya karga tada, ay se oray idi bapor ri,
ay se mabalin matay tada pe ngámin nin,"
nán na.
11 Ngamay akkan kinur-kurug natu
kapitán tu kinagi ne Pablo. Tu kinurug na
ay tu kagiyan natu pillútu, se itu makin-
kuwa kitu bapor.
12 Ay ad-adu pe kadakami tu maminya
nga magrabbuwát kammin, ta nadakè
kanu tu dinung mi nga pagag-agyanán
nu iya aggamiyán na. Ay get bárang
pe nu makadatang kami ka íli Fenix,
nga ittu kuma ngin tu pagimangán mi
kiya aggamiyán na, ta ittu ya kapíyán
nga dudúngán ka púgu Creta, ta akkan
nepadne kitu paggayatán naya báli kiya
amiyán.

Tu nekabaliyán de Pablo

13 Ay kane magpatúlung tu bal-báli yin,
ay nagrabbuwát kami yin, ta dalínán
da ngin nu makadatang kami yin ka
Fenix. Nepad-padalibdeb da kitu adanni
ka púgu Creta.
14 Ngamay tura ngala uwad naggat tutu
wala nga báli* nga nagpagayát ka Creta.
15 Nabaliyán kami, ay díkod nìpur kami
yala, ta akkan mi meturung tu bapor.
16-17 Ay kane dumatang kami kitu púgu
nga nagngágan ka Cauda, ay nalidungán
kami ka bittì. Ay tútu netakay mi yin
tu bar-barangay nga rù-rùrut natu bapor,
ngamay nasulit pe ta magbáli. Ay se da
sinib-sibàrodán tu baggi natu bapor ka
ammaligda da. Ay malídug da pe, ta get
nu medákal tu bapor kitu karagintán ka
Sirte. Di da kod linúkut tu abay ya láyag,
ta senu mapal-palallán nala tu kìpur mi
kitu kepeyaggán mi kampela ngin nin.
18 Nepalipalikkig kami se netabutabuntà
kami pànang ngin, ta naggat pànang tu
báli. Ay tútu kane kaláwa, ay nepisuán
da datu karga natu bapor.
19 Ay kane kaláwa manin, ay nippaán
da pe datu duddúma nga aruminta natu
bapor nga makkát da kampela ngin nin.
20 Ay kane mabayág pànang nga al-
algaw nga áwan mi mas-asingan na mata
se bittuwan, ay áwan mi tutu wala nga
namnáma nga magbiyág kami pakam, ta
naggat peyang tu báli.
21 Ay gapu ta nabayág gin nga áwan da
nga kininna-kinnán, ay tútu nagsíkád de
Pablo nga nán na, "Kabbulun, nu kinurug
nu kuma tu kagiyan ku kitun, nga akkan
tada kuma magrabbuwát ka Creta, ay
áwan kuma ya nadadál se akkan tada
kuma magrig-rígát.
22 Ngamay kap-kappiyánan nu wala
daya ur-uray nu, ta áwan kam matay
kadàtada, may madadál ya bapor tada
ngi.
23 Nán ku kiyán, áta kitu gabi, ay uwad
inumbet nga anghel ne Dios. Ittu ya Dios
nga day-dayáwan ku, se makin-tolay kiyà.
24 Ay nán natu anghel kiyà, 'Akkan
ka nga mansing, Pablo, ta kasapúlán ya
agsíkád mu ki àráng ne Ari Cesar. Ay
kuwaan pe ne Dios tu nekarárag mu
kaggína, nga áwan kuma ya matay ka-
daya kabbulun mu kiya bapor,' nán na.
25 Díkod kappiyánan nu wala ya ur-
uray nu, kabbulun, ta kurugan ku nge
Dios, nga kurug màwa ngámin datu nek-
agi na kiyà.
26 Ngamay medákal tada pikam kiya isa
nga púgu," nán ne Pablo kaggída.
27 Ay awiawe yala nga duwa ligguwán
kami yin kitu túlad natu bebay ka Adria,
nga atán ngámin pameyaggán. Ay kitu
túlad natu gabi, ay nán datu bugador rin
nga, "Adanni kid din tu dappit," nán da.
28 Ay tútu ginukud da tu kadallam natu
danum, ngamay duwa púlu ngabpa kanu
tu kadallam na pikam. Ay kane din
ulissan da manin gukudan, kane mekarin
kami ka bittì, ay sangapúlu se limma
ngabpa ngin tu kadallam na.
29 Ay díkod ittu win tu ikalídug da, ta
get nu medákal kami kadatu batu. Ay

* **27:14 27:14** Idi nga báli ay magpagayát ka pagtuwayán na lattakán se dáya.

díkod nangipisù da ka appát ta basing,
ka pangibuttug da kitu pane íput natu
bapor, ay se da nagkarárag nga algaw
kuma ngin.
30 Ngamay datu bugador, ay asibbarráw
da. Ay ittu tu mawe da kanu mà a
ibuttug tu bugung natu bapor, nga nán
da, ngamay pambár da ngala nga mantág
kitu barangay nga pagtàyán da kuma.
31 Ngamay nán ne Pablo kitu kapitán
se datu suldádu na, “Nu magtálaw dayán
na tolay, ay áwan mabiyág kadàtada, ta
malimat tada ngámin nin,” nán na.
32 Ay tútu pinasát datu suldádu
tu alawígán natu barangay, ta senu
metànág kampela ngin nin.
33 Ay kitu danni láwa ngin, ay pan-
ganan ne Pablo da ngámin nga nán na,
“Duwa ligguwán nu win nga áwan na
nga kininna-kinnán, ta id-idaggán nu ya
kakusap naya báli.
34 Ay túya masápul la mangán kayu win
agpà, ta kasapúlán nu ta senu mabiyág
kayu. Akkan kayu nga malídug, ta áwan
mewágà kadàtada oray isa ngala abù
tada,” nán na.
35 Ay kane makagi na tun, ay nangalà ka
tangabukal la sinápay, se yala nagiyáman
ke Dios kitu àráng da ngámin, se na la
simpig, ay se yala nga mangán nin.
36 Ay tútu pummiya pe yin datu ur-uray
da ngámin. Ay tútu nangán da pe yin.
37 Duwa gatut se pittu púlu se annam tu
dágudágup mi ngámin kitu bapor.
38 Ay kane din mabtug da ngin, ay
nepisuán da tu agtu da nga bálun da, ta
senu lumangpaw pànang tu bapor.

Tu nekadadál natu bapor da

39 Ay kane pagbarngát tin, ay nalágib
da tu gàdáng ngin, ngamay akkan da
nga malásin, nu nágan na nga púgu.
Nasingan da ngala, nga atán summulbog,
nga napiya tu dappit na, ay ittu win
ya pangidúngán da kanu kitu bapor, nu
mabaal da.
40 Ay díkod inubbadán da ngala ngin
datu pinangibuttug da, se da ibansi kitu
bebay, se da ubbadán pe datu tali nga
pinaggálut da kadatu ulin, ta senu ma-
balin da kampela ngin tu mangulin. Ay
se da bìladan tu láyag kitu padne dappit
tin.
41 Ay tútu nedákal kitu karagintán.
Nelumlum tu bugung na, ay akkan da
masàtág gin. Ay tu íput na, ay atán
na madadál gapu kadatu naggat ta bal-
balnag kitu bebay.
42 Ay tu lammat datu suldádu, ay
patayan da ngámin nin datu bálud, ta
senu áwan makatalug kaggída nga mag-
barráw.
43 Ngamay sinipa natu kapitán da ta
piyán na nga biyágan ne Pablo. Ay díkod
datu makammu nga manalug kaggída,
ay pinagsappáw nada nga munna nga
gumàdáng,
44 se na nga pinasarunu datu duddúma
nga nagangpaw kadatu tabla se datu káyu
nga nadadál, nga aruminta natu bapor.
Ay ittu tu nakagàdáng kami ngámin na
áwan nà-nàwaán.

28

Tu kowad de Pablo ka Malta

1 Ay kane makagàdáng kami yin, ay ittu
tu nakammu mi nga Malta tu púgu nga
nadatang mi.
2 Namáru pà-pànang kadakami datu to-
lay kitúni. Sinangaíli dakami ngámin. Ay
gapu ta magudán pe yin, ay se nasiyam,
ay pinagpìnit dakami pe ka pinaggin-
uduwán mi.
3 Ay e Pablo, ay nawe nangákup ka-
datu rùruping, se na we irungrong kitu
upu da. Ngamay uwad bummurád nga
malága, kane maprangán kitu upu. Na-
mayatpattán na tu íma ne Pablo, se tutu
wala di umibbat tin.
4 Ay kane masingan datu tolay tu
malága kitu íma na, ay nán da kitu isaisa
kaggída, “Pumappatay kid yán na tolay,
ta oray nelasátan na ya bebay, ay matay
kammala kiyán nin ka ammánis naya
kalawagán kaggína,” nán da.
5 Ngamay akkan na il-ilgan ne Pablo, se
na isungap tu idaw kitu apuy.
6 Id-idaggán datu tolay tu ilallanát natu
íma na se itu kalibat na, ngamay nabayág
gin, may áwan da ammu nga kapal-
palíyán na. Ay tútu naulis tu uray da, se
da ngin nán nga isa nga diyos nge Pablo.

7 Ay adanni pe kitúni tu lusà ne Publio,
nga ittu tu apu kitu púgu Malta. Pinalnà
nakami kitu balay na, ay se naganggam
pànang nga nanangaíli kadakami.
8 Ay nepà-pàmu pe nga atán madagáng
se magtuweng tu ama ne Publio. Ay díkod
nawe siningan ne Pablo. Ay neparotun na
tu íma na kaggína, se na nekarárag, ay
bummílag gala ngin.
9 Ay kane màwa tun, ay naglalbet
ngámin datu magtatakit kitun na púgu
nga magpaágas, ay bummílag da ngámin
pe.
10-11 Ay tútu adu lugud datu niddánán
da kadakami ka panaruanggam da.

Tu nedaddatang de Pablo ka Roma

Kane din nakatallu búlán kami yin
kattoni Malta, ay nawe kami yin. Ay
kitu ipappan mi yin, ay pinabalúnán
dakami pe kadatu ngámin na masápul
mi. Nagtakay kami kitu bapor nga gayát
ka Alejandria, nga nagimáng kitúni nga
púgu kane magamiyán. Tun na bapor,
ay sinan kitu diyos da nga síngin tu
tagematun na.
12 Ay kane dumung kami ka íli Siracusa
ngin, ay nakàlu kami manin kattoni.
13 Ay se kami la manin nagbapor nga
mawe ka Regio. Ay kane makatangalgaw
kami yin, ay uwad báli nga mepasabat
kadakami. Ay tútu kane kaláwa, ay
nagpad-padalibdeb kami panda ka íli
Putioli.
14 Ay uwad da pe nasuwà mi nga
makiwagi kadakami nga mangurug pe
ke Jesus. Sinangaíli dakami kitúni ka
tangaligguwán. Ay se kami yala nga nawe
ka Roma.
15 Ay kane magìna datu wawwági nga
mangurug kattoni nga atán kami yin,
ay sinabat dakami oray kitu ad-adayyu
pikam. Ata kitu Tindáan ka Apio tu
nanabtán datu duddúma kadakami, ay
datu duddúma ay panda kitu Tallu wa
Sininda. Ay kane memutarán ne Pablo da,
ay nagiyáman ke Dios, se pummiya tu ur-
uray na.
16 Ay kane makadatang kami ka íli
Roma ngin, ay pinagbum-bumálay da
ngala nge Pablo, may atán peyang pe ya
magguwardiya kaggína.

Tu inagbàbànán de Pablo se datu Judyu ka Roma

17 Ay kane malpás tu tallu walgaw win,
ay pinaayabán ne Pablo datu ap-apu datu
Judyu ka Roma. Ay kane maurnung da
ngin, ay nán na kaggída, “Kabbulun nga
ap-apu, oray áwan ku wa nagbasúlán
kadatu páda tada nga Judyu, se kadatu
gagángay datu inagkona tada, ay tiniliw
dà ala ka Jerusalem, se dà idarum kadatu
iRoma.
18 Ay kane mabustigár dà datu iRoma,
ay piyán dà kammin ipalawán gapu ta
áwan da ammu wa básul ku nga annung
da nga pamatayán kiyà.
19 Ngamay datu páda tada nga Judyu,
ay akkan dà kammala ngin nin piyán
pepalawán. Ay díkod tú lugud din na
ingkapilítán nga umang ku nga ipadisidir
idi ya kásù ke Ari Cesar. May áwan ku
nga ipabásul kaggída nga kapáda tada
nga Judyu.
20 Ay pinaayabán takayu ta piyán
takayu amomanán. Ata piyán ku
wala nga ipakammu kadakayu ya kinur-
korugán nga gapu naya nekakadenà i. Ay
áwan sabáli, nu di ya angngurug ku wala
kiya innanamán tada nga iIsrael,” nán ne
Pablo kadatu Judyu.
21 Ay tútu nán da kaggína, “Awan
mi nálà a súrát nga gayát ka probin-
siya Judea ka mepanggap kikaw. Ay se
áwan pe inumbet nga keliyán mu nga
mangidámag ka oray nágan na nga nàwa
mu wa nadakè.
22 Ngamay piyán mi nga gìnán nu
nágan naya lam-lammat mu kampela
ngin nin. Ta ammu mi ya angngalùsaw
daya tolay kiya ngámin il-íli kiya bungguy
nu,” nán da kaggína.
23 Ay tú win tu nangngagi da ka algaw
nga ilalbet da kammin kitu giyán ne
Pablo. Ay kane umbet da manin, ay adu
da. Nanggayát ki pagmakát panda ki
gabi nga nelaw-lawág ne Pablo kaggída tu
mepanggap kitu ngámin nin. Ay nekagi
na pe yin datu mepanggap kiya angngi-
turáy ne Dios. Nelaw-lawág na pe datu
sur-súrát tu Moses se datu pagbàbànánan
ne Dios kitun, ta senu kurugan da pe yin
datu mepanggap ke Jesus.

24 Nangurug datu duddúma, may datu
duddúma, ay akkan da nangurug.
25 Ay díkod akkan da lugud da nag-
papáda ka uray.
Ay kane mawe da ngin, ay nagúni
pikam me Pablo, nga nán na, “Kurug mà
tu nepesúrát naya Ispiritu ne Dios kitu
Isaias nga pagbàbànánan ne Dios kitun
nga nán na kídi ka mepanggap kadatu
inagkona tada,
26 ‘Nán ne Dios kiyà, nga we ku ikagi idi
kadatu tolay,’
nán tu Isaias kitu súrát na.
‘Kurug nga magìna nu daya kag-kagiyan
ku, may akkan nu tutu wala nga
maaw-awátan. Kurug nga sisínán
nu daya ipassingan ku, may akkan
nuda tutu wala nga melásin. Ittu
ya ikagi mu, nán ne Dios,
27 ta nakulnit tin daya uray didde to-
lay yi, se akkan da pe makagìna, se
magkakaddam da pe yin. Ata lùsawan
dà masingan, se gigìnán, se maawátan, ta
get nu magbalìtád da kiyà, nga nán da, se
kuda pangurugan nin, nán ne Dios,’
nán na,” nán ne Pablo kaggída.
28 “Ay túya ipakammù lugud pe
kadakayu, nga idi nga dámag mepanggap
ki angngalà ne Dios kadaya tolay, ay
mebàbànán nin kadaya akkan Judyu, ay
gìnán da mà.”
29 Ay kane din makagi na dayanin, ay
ittu win tu nawe pe yin datu Judyu.
Ngamay nagsuw-suwáy da kampela ngin.

Tu inaggag-agyán ne Pablo ka Roma

30 Ay duwa dagun ne Pablo nga nag-
agyán kitu inabángan na nga balay ka
Roma. Ay inanggam na ngámin datu tolay
nga inumbet ka giyán na.
31 Ay nebàbànán na kaggída ya
mepanggap kiya angngituráy ne Dios,
se na nebàbànán pe ye Apu Jesu-Cristo.
Ay akkan nin-induwán nagbàbànán, ta
áwan makalípán nin kaggína.

Ya súrát ne Pablo kadatu mangurug ka Roma

1 Iyà e Pablo wa bobonan ne Jesu-Cristo,
nga piníli na nga pinagbalin na ka apostol
na nga mangibàbànán kiya Napiya nga
Dámag ga pepakammu ne Dios.

2 Ay idi ya Napiya nga Dámag, ay nekari
na kitun kam. Nepesúrát na kadatu
pagbàbànán na kitun kadatu libru wa
nesur-súrát da.
3 Ay idi ya Napiya nga Dámag, ay
mepanggap ke Jesu-Cristo wa Apu tada
nga nepeanà ka gakagaka natu Ari David.
4 Ay nu mepanggap kiya kinaDios na, ay
nepakammu wa aggína ya An-anà ne Dios
gapu kitu kababalin na nga nepassingan
na kitu nelaltu na.
5 Ay gapu kaggína, ay pinagbalin nà
nge Dios ka apostol na gapu ki agkallà
na, ay se iyà pe yin ya mangibàbànán ka
mepanggap kaggína kadaya akkan Judyu,
ta senu adu daya mangurug se mangiku-
rug ke Dios. Ay díkod maday-dáyaw pe
ya ngágan na.
6 Ay meráman kayu kiyanin na iRoma
kadatu akkan Judyu wa nán ku, dakayu
wa naayabán na magbalin ka tolay ne
Jesu-Cristo.

7 Ay díkod nagsúrát tà kadakayu
ngámin na piníli ne Dios nga tolay na
ka Roma nga pà-pàgan na. Ay e Dios
nga Ama tada se Jesu-Cristo wa Apu tada
din nala ya magkallà se mangap-kappiya
kadaya ur-uray nu.

Ya kar-karárag ne Pablo se iya palánu na

8 Ya munna nga kagiyan ku, ay
magiyáman nà ke Dios gapu ke Jesu-Cristo
gapu kadakayu ngámin na mangurug,
áta nepakammu ki ngámin giyán kídi
kalawagán ya angngurug nu kaggína.
9 Kurug nga siddadamdam mà peyang
kadakayu kiya agkar-karárag ku. Am-
ammu ne Dios idi nga ittu ya pagsir-
sirbiyán ku ki ngámin uray ku kiya angn-
gibàbànán ku kiya Napiya nga Dámag
mepanggap kiya An-anà na.
10 Ay káda nga panagkar-karárag ku,
ay ag-agngan ku peyang, nga gapu kiya
kinamáru ne Dios, ay palubúsán nà kuma
ngin na maggagáyám kadakayu.
11 Ata piyán takayu tutu wala nga
masingan, ta senu mesúrù kadakayu daya
nepakammu naya Ispiritu ne Dios kiyà
nga ittu din ya mamaligda kiya angngu-
rug nu.
12 Napiya pànang nu magsisinneng
tada kiyán na oras. Bumagkad ya uray
nu gapu ki angngurug ku, ay ummán
nà pe, bumagkad pe ya uray ku gapu ki
angngurug nu.

Ya rabbang ne Pablo wa ibàbànán kadaya ngámin tolay

13 Ay ipakammù kadakayu wawwági
nga nasansán nà ala nga magasig-
gagáyám kadakayu, ngamay ka panda
kadedi, ay áwan ku wala nga kedaw-
ár. Ta piyán ku kuma nu atán da pe
mapasúrut ku wa mangurug kadakayu,
nga ummán kitu nàwa kitu kowad ku
kadatu duddúma nga akkan Judyu nga
ing-ingngayán ku.
14 Ta karbangán ku ya mangibàbànán
ki Napiya nga Dámag kadaya ngámin
tolay, nga ummán kadaya nagubirnuwán
se daya akkan, oray pe kadaya atán ádal
se áwan.
15 Ay ittu ya gapu na nga màtorán nà in
na mangibàbànán kadakayu wa iRoma pe
kiya kurug ga mepanggap ke Jesu-Cristo.

16 Ata akkan ku kìpattán ya man-
gibàbànán kiya Napiya nga Dámag
mepanggap ke Jesu-Cristo, áta ittu yán
ya kepassingannán naya ammanakabalin
ne Dios nga mangalà kadaya ngámin na
mangurug ke Jesu-Cristo. Munna daya
Judyu wa kebàbànánan nedi se la daya
akkan Judyu.
17 Ta idi ya Napiya nga Dámag ya
pakammuwán tada nga kurug ga gapu ke

Jesu-Cristo ya angngibíláng ne Dios kadaya tolay ka namáru, gapu wala ki angngurug tada ke Jesu-Cristo, nga ummán kiya nán na kiya nesúrát ta bàbànán ne Dios nga, “Daya nebíláng ne Dios ka namáru gapu ki angngurug da, ay magbiyág da,” nán na.

Ya básul daya ngámin tolay

18 Ngamay nepakammu ne Dios ya angngalùsaw na kadaya tolay gapu kadaya bas-básul se kinadakè da ki annipad da kiya kepakammu naya kurug ga mepanggap kaggína.
19 Ay túya panísan nada, áta nawadwada kaggída ya mepanggap ke Dios, ta newada na nga mismu kaggída.*
20 Ta nanggayát kitu nammarsuwa ne Dios kídi ya kalawagán ya nekepakammu pànang naya di masingan se áwan panda nga ammanakabalin na se iya kinaDios na. Ay nepakammu na yán na ammanakabalin na gapu kadaya ngámin na neparsuwaán na. Díkod áwan da tutu wala nga pamalìlían kiya pannakapánis da.
21 Ta oray nu ammu da nge Dios, ay akkan da pinatag ya kinaDios na, se akkan da nagiyáman kaggína. Ay áwan sur-surbi pe yin daya pan-panúnut da, ay se nadakè daya lam-lamtan da.
22 Nán da nga aggída ya kasiríbán nin, ngamay nagbalin da ka ang-ang.
23 E Dios nga di mataatay kuma ya dayáwan da, ngamay ittu da mán kammin na day-dayáwan daya áwan biybiyág ga sinan tolayán se daya sinan ananù se panda ngala nga sinan animál se alolag.
24 Ay gapu lugud kiya kinadakè daya kuk-kuwaan da, ay pinagdudoray ne Dios da ngala nga mangwa kadaya nadakè a lam-lammat da. Ay díkod kuwaan da daya nakap-appat kiya isaisa kaggída.
25 Pinataliyán da ya kurug ga bàbànán nga mepanggap ke Dios ka busid. Ay daya pinarsuwa mán kammin daya daydayáwan se pagsir-sirbiyán da, nga akkan na ya namarsuwa kaggída, nga ittu kuma ya rabbang na nga day-dayáwan ka áwan panda. Amen!
26 Ay ittu idi ya gapu na nga pinagdudoray ne Dios daya tolay kadaya naalás nga kuk-kuwaan da. Ta oray daya pabeg ga babbay, ay kuwaan da kiya isaisa kaggída daya akkan nepagangay nga kesurbiyán naya kinababay da.
27 Ay páda na pe kadaya lalláki, lùsawan da ya meallay kadaya babbay, ta ittu da mán kammin pì-piyán kuwaan kiya isaisa kaggída ya akkan nepagangay nga kesurbiyán naya kinalaláki da. Ay díkod mapánis da, ta ittu yán ya supápà daya nadakè a kuk-kuwaan da.
28 Ay gapu lugud ta di pagan-anu daya tolay nga bidbídan ya kurug mepanggap ke Dios, ay pinagdudoray nada oray nadakè tu panaglam-lammat da, ay díkod kuwaan da ya nadakè a akkan kuma rumbang nga kuwaan da.
29 Atán kaggída ya ngámin baláki naya kinadakè. Naágum da se naásil da, ay pumatay da pe. Naríri da se makisawsáwad da, ay se magbusibusid da se maraglibà da pe.
30 Se pad-padàsán da daya kasittolay da. Ay lùsawan da nge Dios, napangas da, makabanábag wànu nalagaw da, managpasindáyaw da, nalaing da nga maglam-lammat kadaya kuwaan da nga nadakè, ay se akkan da ikur-kurug daya mannákam da.
31 Akkan da mìpat mangwa ka nadakè. Akkan da pe magtungpál kadaya kar-kari da, se áwan da nga amminya se agkallà kadaya kasittolay da.
32 Oray ammu da ngin kiya lintag ne Dios, nga daya tolay nga ummán kiyán nga panagbiy-biyág, ay rabbang da ya matay ka áwan panda, ay kuwaan da kammala daya nadakè, ay pàgan da pe daya duddúma nga mearát kadaya kukkuwaan da.

2

Ya angguwes ne Dios kadaya tolay

1 Ay mabalin na guwesan nu daya ummán kadayán na tolay. Ngamay oray

* **1:19 1:19** Ya piyán na nga kagiyan ay ammu da nge Dios ngamay akkan da nga kinur-kurug.

nu iin kayu, ay áwan nu paglisiyán kiya ammánis ne Dios kadakayu, áta daya kuk-kuwaan nu, ay páda na kam pe daya kuk-kuwaan daya guwesan nu.
2 Ay ammu tada mà in na karbangán dayán na tolay ya ammabásul ne Dios kaggída, gapu kadaya kuk-kuwaan da.
3 Dalínán nu kid dala nga nu pabasúlan nuda ay akkan nakayu pabasúlan ne Dios, oray páda na kam ya kuk-kuwaan nu kiya kuk-kuwaan da.
4 Wànu keparután nu we Dios kiya kinamáru na tutu wala se kiya kinapasinsiya na se kinaánus na. Akkan nu ammu nga ya kinamáru na, ay ittu kuma ya mamakappoli kadakayu.

5 Ngamay sabáli mán kammin ya màmàwa, áta ummán kayu ka magurnung kampela ngin nin kadaya pamanísán ne Dios kadakayu kiya algaw wa angngukum na, gapu kiya akkan nu akappoli se kiya kinasúkir nu.
6 Kiyán na algaw pe, ay gun-gunaán ne Dios daya tolay ka mepan-pannung kampela ngin nin kadaya kinuw-kuwa da.
7 Ay biyágan na ka áwan panda daya tolay ya nagan-ánus nga nangwa kadaya napiya, gapu kiya amminya da nga mapadayáwan ke Dios se mabiyág ka áwan panda.
8 Ngamay daya tolay ya baggi da kampela ngin nin ya pà-pàgan da, se pabeg nadakè a kuk-kuwaan se akkan nangurkurug kiya kurug ga mepanggap kaggína, ay ya rungat se angngalùsaw tutu wala ne Dios ya masingan da.
9 Mapar-parigátan se magpan-pannakit daya ngámin tolay ya mangwa ka nadakè. Tàwán kam kadaya Judyu.
10 Ngamay padayáwan ne Dios, se iddán na ka napiya nga panaggur-uray daya ngámin na mangwa ka napiya, Judyu da mán se akkan.
11 Ata nagpáda ya angwa ne Dios kaggída, áta áwan na nga pagdudúmán.

12 Ay oray daya nakabásul la akkan Judyu nga akkan makammu kitu lintag tu Moses, ay mapánis da pe. May akkan mebasár kitu lintag tu Moses ya pannakaukum da. Ay datu tolay ya sumursúrut kadatu lintag tu Moses, ay mebasár kadatun na lin-lintag ya kaukum da.
13 Ata akkan wayya nga daya makagìna ngala kadaya lin-lintag daya ibíláng ne Dios ka namáru, nu di daya tolay ya mangikurug kadaya lin-lintag daya ibíláng na ka áwan básul.
14 Daya akkan Judyu, ay áwan da sursurútan na lintag. Ngamay nu gapu kiya kinapiya naya lam-lammat da, ay kuwaan da datu ummán kadatu kag-kagiyan datu lin-lintag tu Moses, ay mebíláng atán lintag da pe, oray áwan da nga sursurútan na nesúrát ta lintag.
15 Ngamay mepassingan kadaya kuk-kuwaan da nga napiya, nga atán ki lammat da datu bil-bílin tu lintag, oray nu akkan da nagìna. Gapu kiya lammat da, ay melasínán da kampela ngin nu napiya onu nadakè ya kuwaan da. Kiya uray da, ay ammu da nu mapabásul da onu akkan,
16 nu iya algaw wa agpaukum ne Dios ke Jesu-Cristo kadaya tolay. Ay ittu pe yán ya kag-kagiyan ku kiya angngibàbànán ku kiya Napiya nga Dámag. Ay kiyán na algaw, ay maukum daya tolay sigun kadaya atán kiya lammat da.

Pagmákad daya Judyu daya lin-lintag

17 Ay dakayu wa Judyu, ay ipaspasindáyaw nu ya kinaJudyu nu, ay pagmákad nu pe ya akammu nu ke Dios, se ya annúrut nu kadaya lin-lintag na.
18 Nán nu wa ammu nu win daya piyán ne Dios nga kuwaan nu, ay se nán nu pe ya ammu nu daya napiya nga kuwaan nu ta nekagi ne Dios kadakayu kiya lintag na.
19 Nán nu pe nga dakayu daya magbaybay kadaya akkan makammu ke Dios nga árig kúláp, se dakayu pe ya árig mangwada kadaya árig ga atán kiya kagìbattán.
20 Nán nu pe nga dakayu ya magtùgud kadaya kúráng ya pannakaáwat da, ay se dakayu pe ya magtùgud kadaya nalabit pikam ma nakammu ki mepanggap ke Dios nga ittu daya meárig kadaya annánà. Nán nu wa annung nu wa kuwaan yán, áta atán kadaya lin-lintag ya pakammuwán tada kadayán na kinurkorugán.

21 Dakayu nga aggintu-tùgud kadaya
duddúma, tura nu akkan matùgúdán
daya baggi nu kampela ngin nin. Nán
ku kídi áta ibàbànán nu wa nadakè ya
magtákaw, may magtákaw kayu mà.
22 Dakayu ya mangikagi nga nadakè
ya manaládag, ngamay manaládag kayu
mà! Lùsawan nu pe daya magday-
dáyaw kadaya sinan diy-diyos, ngamay
magtákaw kayu mà kadaya templo da!
23 Pagpasindáyaw nu ya akammu nu
kadaya lin-lintag ne Dios, ngamay akkan
kadi bíláng iap-appat nu we Dios kiya
akkan nu angngikur-kurug kadayán na
lin-lintag?
24 Kurug ga iap-appat nu, nga ummán
kiya nán naya nesúrát ta bàbànán ne Dios
nga, "Irupat daya akkan Judyu nge Dios
gapu kadaya kuk-kuwaan nu wa Judyu,"
nán na.
25 Nagpakúgit kayu ka pangimaddán nu
wa dakayu daya tolay ne Dios. Kurug ga
napatag ya nagpakúgit nu, nu ikur-kurug
nu daya lin-lintag, ngamay ummán kayu
kam kiya akkan nagpakúgit nu akkan nu
ikur-kurug dayán na lin-lintag.
26 Díkod ibíláng ne Dios ka tolay na,
daya akkan Judyu nu ikurug da daya
bil-bílin naya lintag oray nu akkan da
nagpakúgit.
27 Ay díkod daya akkan nagpakúgit
ta mangikur-kurug kadaya lin-lintag, ay
aggída ya mamabásul kadakayu wa
Judyu wa niddánán datu lin-lintag se
nengagánan ka tolay ne Dios, ta akkan nu
kur-kurugan datun na lin-lintag.
28 Ata ya agbalin ta ka Judyu, ay akkan
nala gapu ta Judyu daya mannákam ta,
onu gapu ta nagpakúgit ta.
29 Daya kurug ga Judyu, ay daya
umannúgut kadaya piyán ne Dios ya kuk-
kuwaan da. Ata akkan ittu pà-pàgan ne
Dios ya agpakúgit ta, nu di ya kaulis naya
lam-lammat ta gapu kiya Ispiritu na. Ay
daya mapakuna nga tolay, ay e Dios ya
mamatag kaggída, nga akkan wayya nga
daya tolay yala.

3

1 "Ay nágan na lugud ya pangabáan
daya Judyu kadaya akkan Judyu, onu
nágan naya pagpíyán naya agpakúgit
ta?" mabalin ta nga nán.
2 May adu kurug ya pangabáan daya
Judyu. Pangabáan da ya ngámingámin.
Ya munna nga pangabáan da, ay ya
nangngipiyár ne Dios kaggída nga Judyu
kiya bàbànán na.
3 Ay mabalin na nán ta manin na,
"Mapaanna nu atán kaggída ya akkan
mangurug kiya bàbànán na?" nán ta.
Paglikudán nád pe ne Dios sin daya
nekar-kari na kiya bàbànán na?
4 May akkan! Ata makurug peyang nge
Dios. Oray magbusid ngámin tolay, ay
akkan aggína. Ata nán naya nesúrát ta
bàbànán na nga,

"Mepakammu kadaya ngámin tolay nga
namáru ka gapu kadaya ngámin na
kag-kagiyan mu,"

nán natu pagbàbànánan ne Dios kaggína.
5 "Ay mapaanna, nu ya agbas-básul
tada nga Judyu, ay ittu ya gapu na nga
mepassingan tutu wala nga áwan bas-
básul ne Dios? Di ummán ka akkan
namáru we Dios nu panísan nitta kiya
agbas-básul tada?" mabalin na nán ta pe.
Nán ku kiyán áta ummán kiyán ya aglam-
lammat daya tolay kídi ya kalawagán nga
akkan mangikur-kurug ke Dios.
6 May akkan! Ata nu akkan namáru nge
Dios, ay mapaanna lugud ya angguwes na
kadaya tolay kídi kalawagán ni?
7 Ay mabalin na nán ta manin na, "Ay
mapaanna, nu ya agbus-busid ku, ay ittu
ya gapu naya kepakammuwán pànang
naya kinadáyaw ne Dios, ta mammuwán
pànang daya tolay nga áwan na nga
agbusid, ay tura ngà a mapabásul?" nán
ta.
8 Nu mapakuna, ay nán tada lugud dala
ngin á nga, "Magbas-básul tada ta senu
mepassingan pànang pe ya kinamáru ne
Dios," nán tada. Ay atán daya tolay
ya magkuna nga kinagì kanu idi, ka
pamadakè da kiyà, ngamay mapabásul
mà daya mangisur-súru ka ummán kiyán
ta ittu ya karbangán da.

Awan tolay ya namáru kiya àráng ne Dios

9 Ay mapaanna lugud, medúma kami
nga Judyu kadaya akkan Judyu? Ngamay
akkan, áta nakagì mà in na ngámin Judyu
se daya akkan, ay árig da ya itur-turayán
naya panagbas-básul,
10 nga nán naya nesúrát ta bàbànán ne
Dios nga,
"Awan tutu wala oray isa nga tolay ya
namáru ki pagsisinnán ne Dios.
11 Awan tolay ya makammu ki napiya,
ay áwan tutu wala ya maminya nga
mangammu kiya mepanggap ke Dios.
12 Summiyási da ngámin, se pabeg
nadakè daya kuk-kuwaan da. Awan nala
oray isa nga mangwa ka napiya.
13 Ay daya mútung da, ay meárig kiya
sillulukát ta pansiyon na magalibàbà ya
buyù na, áta nadakè daya bal-balìtan da.
Mangas-kasaba da pe. Ay ummán ka
nagdíta daya aggun-úni da.
14 Akkan da nga min-induwán na man-
gagi kadaya natakit se nadakè a úni.
15 Nalà-lapat tala kaggída ya pumatay.
16 Ay oray kawà naya kap-kapannán da,
ay pagpannakitan da daya tolay, se aggída
ya mangdadál kiya biy-biyág da.
17 Awan da nga amminya nga magkikin-
napiya.
18 Ay áwan da pe ya aggansing ke Dios,"
nán na.
19 Datu lin-lintag, ay para kadatu
nangiddanán ne Dios, ta aggída mà ya
mangikur-kurug kadatun, ay díkod oray
iinna, ay áwan da rasurason nu iya angn-
gukum ne Dios kadaya ngámin tolay.
20 Ata áwan wayya nga tolay ya
mebíláng ka namáru ki àráng ne Dios
gapu kiya angngikur-kurug na kadatun
na lin-lintag, áta gapu kadatun na lin-
lintag, ay mammuwán ta nga nakabásul
ta.

Ya akkan ammabásul ne Dios kadàtada

21 Ngamay kídi yin, ay nepakammu
win kadàtada nu mapaanna ya akkan
ammabásul ne Dios kadàtada. Ay
sabáli kampela ngin nin kiya angngiku-
rug kiya lintag oray nu nekag-kagi datu
pagbàbànánan ne Dios dedi kadatu libru
da nga nekesurátan kam datun na lin-
lintag.
22 Ay iyán na akkan ammabásul ne Dios
kadàtada, ay gapu wala kiya angngurug
tada ke Jesu-Cristo. Díkod oray iinna
ya mangurug kaggína, ay akkan na ma-
pabásul lin. Ay áwan medúma kídi,
23 áta ngámin tolay ay nakabásul da mà
ngámin. Awan oray isa nga annung na
nga meráman kiya kinadáyaw ne Dios.
24 Ngamay gapu kiya agkallà na
kadàtada, ay akkan tada ngin ma-
pabásul. Ay akkan ta masápul la
subalítán yán na agkallà na. Màwa yán
gapu ke Jesu-Cristo, ta aggína tu nebasu
gapu kadaya bas-básul tada.
25 Aggína tu nebon ne Dios nga nebasu
gapu kadàtada. Mippà daya bas-básul
tada gapu kiya dága na, may masápul la
mangurug tada kaggína. Kinuwa ne Dios
idi ka angngipassingan na kiya kinamáru
na, áta kitun na al-algaw, ay inan-anúsán
na se pinagdudoray na daya bas-básul
daya tolay.
26 Ngamay kiddi yin, ay akkan na nga
pabasúlan daya mangurug ke Jesus, ka
angngipassingan na nga kurug ga nalin-
tag.
27 Ay nágan na lugud ya pag-
pasindáyaw tada kiddi yin? Awan á! Ata
ya akkan ammabásul ne Dios kadàtada,
ay akkan gapu kadaya mà-màwa tada nga
napiya, nu di gapu wala ki angngurug
tada ke Jesu-Cristo.
28 Ata nammuwán tada mà in nga
akkan mapabásul ya tolay, gapu kiya
angngurug na,* nga akkan gapu kiya
angngikurug na kadatu lin-lintag.
29 Ay akkan wayya nga tittu daya Judyu
ya kepapannán nedi, áta e Dios ay Dios
pe daya akkan Judyu,
30 áta sissa mà nga Dios. Ay gapu kiya
angngurug daya Judyu se akkan Judyu ke
Jesu-Cristo, ay akkan nada pabasúlan.
31 Ay oray nu mapakuna, ay akkan
tada wayya nga makuna nga áwan sur-
surbi kadàtada datu lin-lintag gin. Ata ya
kurug na, ay mepassingan tada ya kinur-
korugán datun na lin-lintag.

* **3:28 3:28** Angngurug na ke Jesu-Cristo ya piyán na kagiyan kídi.

4

Tu nangngibíláng ne Dios kitu Abraham ka namáru

1 Ay nu mepanggap kitu Abraham, nga
apuapu mi nga Judyu, ay nágan lugud ya
makagi tada?
2 Ata nu nebíláng ka namáru gapu
kadatu kinuw-kuwa na, ay annung na ya
magpasindáyaw. Ngamay akkan mà ittu
tu gapu na, ay túya akkan na mabalin ya
magpasindáyaw kiya àráng ne Dios.
3 Ata nán na mà kiya nesúrát ta
bàbànán ne Dios nga, "Kinurug tu Abra-
ham tu kari ne Dios, ay díkod ittu tu gapu
na nga nebíláng ne Dios ka namáru."
4 Ya midde kiya magubra, ay akkan
mebíláng nga pagkallà kaggína, áta ittu
mà lugud ya tangdán na.
5 Ngamay bíláng nga pagkallà ne Dios
ya angngibíláng na ka namáru kadaya
tolay gapu kiya angngurug da kaggína
nga mamakawan kadaya bas-básul da,
nga akkan gapu kadaya kuk-kuwaan da
nga napiya.
6 Ay oray tu Ari David, ay nán na nga
maganggam ya tolay ya ibíláng ne Dios ka
namáru akkan gapu kadaya kuk-kuwaan
na nga napiya, nu di gapu ki angngurug
na, áta nán na nga,
7 "Maganggam daya tolay ya pinakawan
ne Dios sin, se daya nippà na daya
bas-básul da.
8 Maganggam daya tolay ya kinaligpanán
ne Dios daya bas-básul da ngin,"
nán na.
9 Idi kadi nga panagganggam, ay midde
yala kadaya nagpakúgit? Akkan! Nu di
pe kadaya akkan pikam ma nagpakúgit
nga mangurug ke Dios. Ata ammu tada
ngin na nebíláng ne Dios ka namáru tu
Abraham gapu wala kitu angngurug na.
10 Ay nàwa idi kitu Abraham kitu akkan
na pikam ma nagkúgit.
11 Ay tu nagkúgit tu Abraham, ay ittu
tun tu pangimaddán na nga nebíláng ne
Dios sin ka namáru, gapu kiya angngurug
na kaggína kitu akkan na pikam ma
nagkúgit. Ay díkod, tu Abraham ya
árig ama ngámin daya ibíláng ne Dios
ka namáru gapu ki angngurug da, oray
akkan da nga nagpakúgit.
12 Ay aggína pe ya bíláng ama daya nag-
pakúgit, akkan nala gapu ta nagpakúgit
da ngin, nu di gapu kiya angngurug
da nga ummán kitu angngurug na kitu
akkan na pikam ma nagkúgit.

Datu nekar-kari ne Dios kitu Abraham gapu kitu angngurug na

13 Ay nekari ne Dios kitu Abraham
se kadatu gakagaka na, nga mepakin-
kuwa kaggída idi ya kalawagán. Nekari
na yán akkan gapu ki angngikurug na
kadatu lin-lintag tu Moses, nu di gapu
kiya angngurug na, nga ittu tu gapu na
nga nebíláng ne Dios ka namáru.
14 Ay nu kadaya mangikur-kurug ka-
daya lin-lintag ya kepakin-kuwaán naya
kalawagán, ay di lugud da áwan sur-surbi
naya angngurug, ay se bíláng áwan pe yin
sur-surbi naya namnamáan da nga kari
ne Dios?
15 Ay daya lin-lintag ya gapu naya angn-
galùsaw ne Dios kadaya tolay. Ay áwan
tolay ya makagi nga di mangur-kurug ki
lintag nu áwan ya lintag.
16 Ay túya, datu nekari ne Dios, ay
mepanamnáma ngala kadaya mangu-
rug kaggína, ta senu mepassingan na
pagkallà na ngala datun na kari na.
Nesip-sipata na kaggína kampela ngin
nin, nga tungpálan na tun na kari na
kadaya ngámin na mangurug kaggína,
nga ittu daya bíláng nga gakagaka tu
Abraham. Ay dayán na bíláng gakagaka
tu Abraham, ay daya mangikur-kurug
kadaya lin-lintag se daya mangurug ke
Dios, nga ummán kitu inangngurug tu
Abraham. Ata aggína ya árig ama tada
ngámin.
17 Nakagi yanin kiya nesúrát ta
bàbànán ne Dios kane kagiyan ne Dios
ke Abraham ya, "Ikaw win ya ama daya
adu wa tolay kadaya nagbal-baláki nga
íli," nán na. Aggína kurug ya ama tada
kiya àráng ne Dios nga ittu ya kinurug
na. E Dios sala ya makapaltu, se aggína
ngala ya makapaltuwád kadaya áwan.
18 Oray nu áwan namnáma tu Abraham
nga makapútut, ay nangurug kammala

kitu nekari ne Dios kaggína nga mag-
balin ka ama daya adu wa tolay kadaya
nagbal-baláki nga giyán. Kinagi ne Dios
kaggína nga, "Ummán kiyán ya kaadu
daya magbalin ka pútut mu," nán na kane
ipassingan na kitu Abraham ya kaadu
daya bittuwan.

19 Ay kitun na nangngagi ne Dios, ay
nakapsut tu baggi natu Abraham min, ta
moli magatut tu dagun na ngin. Ay tu
Sara nga atáwa na, ay akkan magan-anà.
Ngamay oray nu mapakuna, ay akkan
wayya nga kumapsut tu angngurug na ke
Dios.
20 Akkan nagduwaduwa kitu nekari ne
Dios kaggína, nu di lugud da lumigda
tu angngurug na, se dinay-dáyaw na nge
Dios.
21 Ata kinurug na tutu wala nga màwa
ne Dios nga tungpálan ya kari na.
22 Ay tútu nebíláng ne Dios ka namáru
gapu kitu angngurug na kaggína.

23 Ngamay tu nán na kitu nesúrát,
ay akkan nala aggína tu nán na nga
mebíláng ka namáru,
24 áta mepapan pe kadàtada tun.
Mebíláng ta pe ka namáru ki àráng ne
Dios nu mangurug ta kaggína. Aggína tu
namaltu kammin ke Jesus nga ittu ya Apu
tada,
25 nga ittu pe tu pinapatay da gapu
kadaya bas-básul tada. Ay se yala nga
pinaltu kammin ne Dios, ta senu akkan
tada mapabásul lin.

5

Tu nekekappiya tada ke Dios

1 Ay díkod, gapu ta napakawan tada
ngin kadaya bas-básul tada gapu kiya
angngurug tada, ay nekappiya tada ngin
ke Dios gapu kitu kinuwa ne Jesu-Cristo
wa Apu tada.
2 Gapu kaggína, ay nammuwán tada
ngin ya kinamáru ne Dios nga ittu ya
pagang-anggammán tada. Ay maga-
nggam tada pe gapu pe ki agnamnáma
tada kiya keráman tada kiya kinadáyaw
ne Dios.
3 Ay akkan nala ittu yán ya pa-
ganggammán tada, nu di tada pe ya ma-
ganggam gapu kadaya kapar-parigátan
tada, áta ammu tada nga tumurad tada
gapu kadayán na kapar-parigátan tada.
4 Ay nu magturad tada, ay ammu tada
nga pàgan nitta nge Dios, ay díkod umab-
abay ya agnamnáma tada.
5 Ay akkan tada nga mabàla kiyán na
namnamáan tada, áta piyán nitta nge
Dios. Ay nepakammu na yán na amminya
na kiya nangngialúbu na kiya Ispiritu na
kadàtada.
6 Ay kitu áwan tada pikam ma mabà-
baal, ay nebasu we Cristo kitu nìdang na
nga algaw gapu kadaya maragbásul.
7 Awan kid ya mayát matay gapu kiya
isa nga tolay oray nu namáru. Ngamay
mabalin na atán da nga maketurad.
8 Ngamay nepassingan ne Dios ya
amminya na tutu wala kadàtada, ta
kitu maragbas-básul tada pikam, ay
nepalúbus na nga matay ye Cristo gapu
kadàtada.
9 Ay gapu kitu nekatay na, ay nebíláng
nitta nge Dios sin ka namáru. Túya abay
pànang ya namnáma tada nga ilísi nitta
kiya ammánis ne Dios kadaya maragbas-
básul.
10 Dàtada, ay bíláng tada ya kagúra
ne Dios kitun. Ngamay kídi yin, ay
nekappiya nitta ngin kaggína gapu kitu
nekebasu naya An-anà na. Ay túya in-
nanamán tada tutu wala nga melísi tada
kiya ammánis ne Dios, áta sibbibiyág.
11 Ay akkan nala tittu yán! Maganggam
tada ke Dios gapu ke Apu Jesu-Cristo, nga
ittu ya gapu naya nekekappiya tada ke
Dios.

Ya nekeráman tada kitu kinuwa de Adan se Cristo

12 Gapu kitu nagbásul natu nunna
nga tolay kídi kalawagán, ay atán nin
ya panagbas-básul kadaya ngámin tolay.
Gapu kitun na nagbásul na, ay atán pe yin
ya pannakatay daya tolay. Túya matay
tada ngámin na tolay, áta nakabásul tada
ngámin lugud.
13 Ya panagbas-básul, ay awe uwad din
kadaya tolay oray kitu áwan pikam datu
lin-lintag, ngamay akkan pinabásul ne

Dios datu tolay kitun, áta áwan lugud
pikam datu pagbas-basarán na nga lin-
lintag.
14 Ngamay natay kammala datu tolay,
nanggayát kitu Adan panda kitu Moses,
oray datu tolay ya sabáli kampela ngin
nin ya básul da kitu básul natu Adan.
Tu Adan, ay ummán ka mepáda ke Jesu-
Cristo.*
15 Ngamay sabáli mà kampela ngin nin
ya màwa naya agkallà ne Dios kadàtada,
kiya màwa gapu kitu nagbásul tu Adan.
Ata oray pannakatay daya tolay ya búnga
natu básul tu Adan, gapu ki agkallà ne
Jesu-Cristo, ay napà-patag pànang ya
idde ne Dios kadaya ngámin tolay gapu
pe kiya agkallà na.
16 Ay gapu kiyán na agkallà ne Dios,
ay napsílán nala ya kàwaán tada kuma
nga tolay gapu kitu básul natu Adan.
Gapu kiya sissa nga básul tu Adan, ay
napabásul ngámin tolay. Ngamay kídi
yin, oray adu daya bas-básul daya tolay,
ay mebíláng da ka namáru gapu kiya
agkallà ne Dios, ta mapakawan da ngin.
17 Gapu kitu básul kampela tu Adan
nin, ay árig itur-turayán naya pannakatay
daya ngámin tolay, ta matay tada mà.
Ngamay napà-patag kammin ya kinuwa
kampela ne Jesu-Cristo win. Ata ngámin
daya mangáwat kiya idde ne Dios gapu
kiya agkallà na tutu wala, ay magbiyág
da nga maginnanáma kiya biyág ga áwan
panda. Ay yán na idde na ay ya akkan na
ammabásul kadàtada.
18 Ay díkod, nu gapu kiya básul naya isa
nga tolay, ay mapabásul daya ngámin to-
lay, ay ummán pe gapu kiya kinuwa naya
isa nga tolay, ay mebíláng da ka namáru
ki àráng ne Dios, áta mapakawan da ngin.
Díkod magbiyág da ka áwan panda.
19 Gapu kitu akkan nangngikurug tu
Adan ke Dios kitun, ay napabásul daya
ngámin tolay. Ay ummán pe, gapu kiya
angngikurug ne Jesu-Cristo, ay adu daya
mebíláng ka namáru ki àráng ne Dios.
20 Ay awe kammala makabásubásul
datu tolay yin kitu áwan pikam datu lin-
lintag. Ay kane atán datu lin-lintag, ay
ummán ka umadu ya bas-básul datu tolay
áta mepakammu kaggída daya ngámin
na bas-básul da. Ngamay nu umadu ya
básul, ay umabay pànang pe ya agkallà
ne Dios.
21 Gapu kiya panagbas-básul nga ittu
ya bátug mangitur-turáy kadaya tolay, ay
túya atán ya pannakatay. Ngamay bíláng
natù-turáy ya agkallà ne Dios, ta mabalin
ta ngin ya magbalin ka namáru ki àráng
na, ay se mepagbiyág tada kaggína ka
áwan panda gapu kiya angngurug tada ke
Jesu-Cristo wa Apu tada.

6

Sibbiyág tada gapu ke Cristo

1 Ay inna lugud ya kuwaan tada. Itul-
túluy tada kammala ya makabásubásul ta
senu umabaabay ya agkallà ne Dios?
2 Akkan á! Ata árig tada ya natay
yin nu mepanggap kiya panagbas-básul,
túya akkan mabalin na itul-túluy tada ya
makabásubásul.
3 Akkan nu kadi am-ammu nga ngámin
tada nga nabawtisarán nin ka pasúrut ne
Jesu-Cristo, ay árig tada ya netangatay
kaggína?
4 Ay túya árig tada pe ya netangataman
kaggína. Díkod, nu mapaanna tu nelaltu
kammin ne Cristo gapu kiya ammanaka-
balin ne Dios, ay ummán pe kadàtada,
napabaru pe ya kabiy-biyág tada ngin.
5 Ata nu árig tada ya natay ummán kitu
nekatay na, ay minnanáma nga lumtu
tada nga ummán kaggína.
6 Ay ammu tada nga tu dadán na ki-
natutolay tada, ay árig ga netangelansa
kaggína kitu krus ta senu mapandanán
nin ya agbas-básul tada se akkan tada
árig ga asassu naya panagbas-básul.
7 Ata daya natay yin, ay áwan da wayya
nga agbásul lin.
8 Ngamay nu netangatay tada ke Cristo,
ay innanamán tada nga mepagbiyág tada
pe kaggína.
9 Ay ammu tada nga e Cristo, ay linumtu
kammin, ay akkan mataatay yin, áta
áwan turáy naya pannakatay kaggína
ngin.

* **5:14 5:14** Bíláng magpáda da, ata meráman ngámin tolay kiya kinuwa da nga duwa.

10 Ay tu nekatay na, ay panggap kadaya
bas-básul tada nga tolay. Ngamay sib-
biyág kídi yin senu mepagbiyág tada pe
ke Dios. Ay itun na nekatay na, ay annung
na tunin para kadaya ngámin tolay, ay
panda na tunin pe.
11 Ay túya masápul la ibíláng nu
ya baggi nu ka natay yin panggap ki
panagbas-básul. Ngamay sibbiyág kayu
para ke Dios gapu ki angngurug nu ke
Jesu-Cristo.
12 Ay díkod kuspan nu win ya agbas-
básul nu. Ay akkan nu win ikur-kurug
daya nadakè a as-asikkuwaan naya baggi
nu.
13 Ay akkan nu ipalúbus nga mausár
oray nágan na nga parte naya baggi nu
kiya nadakè, nu di nu kuma nga ipiyár
ya baggi nu ke Dios, ta senu tittu wala
daya napiya daya màwa nu ta ittu yán
ya masápul la kuwaan nu, ta árig nu ya
natay nga pinaltu ne Dios sin.
14 Ata masápul la áwan kuma turáy
naya panagbas-básul kadàtada, áta ya
angngurug tada, ay akkan gapu kadatu
lin-lintag nu di gapu kiya agkallà ne Dios.

Ya angngipinnoray tada kiya baggi tada ke Dios

15 Ay paanna kiddi yin, makabásubásul
tada nád pikam mala gapu ta akkan daya
lin-lintag ya kur-kurugan tada, nu di e
Dios gapu kiya kinamáru na? Akkan á!
16 Ata ammu nu mà nga nu ikur-kurug
nu ya isa nga tolay kiya ngámin, ay
bíláng nga asassu nakayu. Ay ummán pe
kiyán ya kàwaán tada. Annung tada ya
paasassu kiya panagbas-básul, ngamay
pannakatay ka áwan panda ya supápà
kadàtada, onu paasassu tada ke Dios ta
senu ibíláng nitta ka namáru.
17 Ngamay magiyáman nà ke Dios, áta
oray nu árig nu ya asassu naya panagbas-
básul kitun, ay sur-surútan nu tutu wala
kiddi yin ya napiya nga sur-súru wa netù-
tùgud din kadakayu.
18 Kiddi yin, ay neadayyu kayu win kiya
panagbas-básul, ay napiya peyang daya
kuk-kuwaan nu.
19 Daya nekag-kagi ku win, ay neárig
ku kiya kurug ga gagángay tada nga
tolay, ta ittu kampela ngin ya maawátan
nu. Kitun, ay nadakè ya agbiy-biyág
nu, áta nepalúbus nu daya baggibaggi
nu wa mangwa kadaya ngámin nadakè.
Ay dumakè ala nga dumakè datu kuk-
kuwaan nu kitun. Ay kídi yin, ay ipiyár
nu wala ke Dios ya baggibaggi nu, ta
senu daya napiya ngala ya mà-màwa nu
win. Ay díkod mepassingan nga kurug ga
namáru kayu win.
20 Ay kitun, ay pabeg nadakè daya kuk-
kuwaan nu, ay áwan nu wa lammat nga
mangwa kadaya napiya.
21 Ngamay áwan nu mà a nagun-gun-
ud kadatu kinuw-kuwa nu kitun, áta
pannakatay mà ya supápà datun. May
kídi yin ay kìpattán nu datun nin.
22 Ay kídi yin na neadayyu kayu win
kiya panagbas-básul, ay nagbalin kayu
win ka árig ga asassu ne Dios, ay
nebíláng nakayu ka namáru win, ay se
nepanamnáma na kadakayu win ya ag-
biyág nu ka áwan panda.
23 Ata ya supápà naya panagbas-básul,
ay pannakatay ka áwan panda ngamay ya
pagkallà ne Dios, ay ittu ya kepagbiyág
tada kaggína ka áwan panda gapu kiya
angngurug tada ke Jesu-Cristo wa Apu
tada.

7

Akkan tada ittu ikur-kurug gin datu lin-lintag nu di e Dios sala

1 Ammù nga maawátan nu wawwági,
idi ya kagiyan ku, áta ammu nu mà ya
lintag, nga ya angngikurug naya isa nga
tolay kadaya lin-lintag, ay kiya kasibbiyág
na ngala.
2 Ummán kiya kàwaán naya isa nga
babay ya atán atáwa. Gangay na kiya
lintag ga akkan makiatáwa ka sabáli nga
laláki nu sibbibiyág pikam ya atáwa na.
Ngamay nu mabúkud din, ay akkan na
nga masápul la surútan nin ya lintag
panggap kadaya nat-átawán.
3 Ngamay mebíláng nga makidaládag
nu umatáwa ka sabáli nga laláki nu
sibbiyág pikam ya atáwa na. Ngamay
nu nabúkud din, ay akkan mapabásul

lin oray umatáwa manin, ay se akkan pe
mebíláng nga makidaládag.
4 Díkod wawwági, ummán pe kiyán ya
kàwaán nu.* Arig nu ya netangatay ke
Cristo win, ay túya áwan sur-surbi yin
daya lin-lintag kadakayu. Arig ga annung
nu win ya umatáwa ka sabáli. Arig ga
annung nu ya umatáwa ke Cristo nga ittu
tu pinaltu ne Dios kane matay ta senu
pakedayáwan ne Dios daya mà-màwa nu.
5 Kitu magbiy-biyág tada pikam kitu
dadán na kinatutolay tada, ay árig
linukág datu lin-lintag daya nadakè a ar-
arapáap tada nga ittu daya mangayúyut
kadàtada kadaya mà-màwa nga pan-
nakatay ka áwan panda ya karbangán da.
6 Ngamay kiddi yin, ay akkan datu
lin-lintag gin ya ikur-kurug tada. Arig
tada ya natay yin kiya panagbas-básul
nga ittu ya árig nangasassu kadàta. Ay
túya, ya agsirbi tada ke Dios, ay akkan
ummán kadatu kagiyan datu lin-lintag,
nu di ummán kiya piyán naya Ispiritu nga
ittu ya gapu naya baru wa biy-biyág tada.

Daya lin-lintag ya pakammuwán tada kiya básul tada

7 Kurug ga akkan ku kuma nammuwán
na maragbásul là nu áwan datun na lin-
lintag. Akkan ku kuma nammuwán nu
nágan naya umsil nu akkan nán naya
lintag ga, “Akkan mu asílan daya kuw-
kuwa daya kasittolay mu,” nán na. Ay
oray nu mapakuna, ay akkan tada nán
nga nadakè datun na lin-lintag.
8 Ngamay nammuwán ku daya ngámin
baláki naya ásil kane árig nalukág ya
nadakè a ar-arapáap ku. Nu áwan kuma
daya lin-lintag, ay áwan ta kuma pe ya
pakabasúlán.
9 Iyà ay nagbiyág gà kitun na áwan
na lam-lammat mepanggap kadaya lin-
lintag. Ngamay kane inumbet tu pan-
nakaáwat ku kadatun na lin-lintag, ay
árig linumtuwád ya básul, áta ittu tun
ya nakammù ki kepapannán da. Ay
nammuwán ku pe yin na árig ku ya natay
gapu kadatun na lin-lintag.
10 Ay datu lin-lintag ga nán ku wa man-
gappiya kiya biy-biyág ku, ay nammuwán
ku nga pannakatay ka áwan panda ya
ipakammu na.
11 Díkod tare yà nealílaw ka panggap ki
básul gapu kadatun na lin-lintag. Ay gapu
kadatun na lin-lintag, ay nammuwán ku
pe nga árig natay yà gapu ki básul.
12 Daya ngámin lin-lintag, ay áwan da
sabasábag. Kustu dayán se napiya da.
13 Ngamay akkan na wayya piyán
kagiyan nga, ya napiya mán kammin ya
árig gapu naya pannakatay ku. Akkan
gapu kadaya lin-lintag ya pannakatay ku,
nu di gapu ki básul nga ittu ya nam-
muwán tada pe gapu kadaya napiya nga
lin-lintag. Ay tútu nammuwán ku nu
wà ummán tutu wala ya kinadakè naya
básul.

Ya mepanggap kiya kinatutolay tada

14 Ay ammù nga napiya daya lin-lintag
ta gayát da ke Dios. Ngamay makabásul
là mà kammala, áta itur-turayán nà ya
kinatutolay ku.
15 Akkan ku maawátan ya mà-màwa
kiyà. Ata akkan ku màwa daya piyán ku
wa kuwaan nga napiya. Ay daya lùsawan
ku, ay ittu da mán kammin daya màwa
ku.
16 Ay nu lùsawan ku daya nàwa ku wa
nadakè, ay maawátan na pàgan ku daya
napiya nga mà-màwa, ay se mepakammu
wa kurugan ku nga napiya datun na lin-
lintag.
17 Díkod oray nu maddi ya uray ku,
ay màwa ku daya nadakè gapu kiya
kinatutolay nga atán kiyà.
18 Ata ammù nga kiya kinatutolay ku
kampela ngin nin, ay áwan kammala ngin
nin ya kinapiya. Ay napiya ya piyán
ku, ngamay akkan ku màwa ya mangwa
kadaya napiya.
19 Akkan ku màwa daya napiya nga
asikkuwaan ku, ngamay daya nadakè a
lùsawan ku kuma, ay ittu da mán kam-
min daya màwa ku.

* **7:4 7:4** Ya mangippà kiya turáy naya lin-lintag panggap kadaya magatáwa, ay ya pannakatay.

20 Ay nu daya lùsawan ku daya màwa
ku, ay akkan iyà ya mangwa nu di ya
panagbas-básul nga ittu ya atán kiyà.
21 Díkod tú idi ya nammuwán ku wa
mà-màwa kiyà, nga nu daya napiya ya
asikkuwaan ku, ay sumil-silásil pe ya
nadakè.
22 Ata kiya urauray ku kampela ngin
nin, ay pàgan ku daya bàbànán ne Dios,
23 ngamay màmud ku nga sabáli kam-
pela ngin nin ya piyán naya baggì. Ay
díkod árig ga kaguráan naya uray ku ya
baggì. Ay árig ku ya asassuwan nedi ya
kinatutolay ku, áta akkan ku màwa daya
piyán naya uray ku.
24 Ay mangallakallà à ala nga tolay!
Iinna nád dala ya makelísi kiyà kiya
pagtungpálan ku wa pannakatay ka áwan
panda!
25 Ngamay magiyáman nà ala ke Dios ta
aggína ya makelísi kiyà gapu kitu kinuwa
ne Jesu-Cristo wa Apu tada.

Ay tú lugud yán ya kà-kàwaán ku, nga
kiya uray ku kampela ngin nin, ay daya
piyán ne Dios daya piyán ku wa surútan,
ngamay atán pikam ya kinatutolay kiyà
nga ittu ya mamagbásul kiyà.

8

Ya agpinnoray tada kiya Ispiritu ne Dios

1 Ay díkod akkan nin na mapabásul
daya ngámin na makiapu ke Jesu-Cristo.
2 Ata nu mangurug ta ke Jesu-Cristo,
ay iturayán nitta ya Ispiritu ne Dios.
Ay díkod, akkan ya kinatutolay ta ngin
ya árig ga mangitur-turáy kadàta nga
makabas-básul. Ay biyágan nitta pe yin
ya Ispiritu ne Dios, ay meadayyu tada pe
yin kiya pannakatay ka áwan panda.
3 Ata kinuwa ne Dios sin ya panggap
datu lin-lintag ga akkan nàwa gapu kiya
kinakapsut daya tolay. Ay ya inangwa na
kiddi, ay nebon na ya sissa nga An-anà
na nga nagbiyág nga ummán kadàtada.
Aggína ya nebasu gapu kadaya bas-básul
tada. Ay gapu kiyán na nekebasu na ay
nippà ne Dios ya turáy na básul kadàtada
nga tolay.
4 Kinuwa na yán ta senu matungpál ya
nán tu lintag kadàtada nga umannúgut
tin kiya Ispiritu ne Dios se akkan sumur-
súrut tin kadaya piyán daya baggibaggi
tada.
5 Ata daya tolay nga mangikur-kurug
kadaya piyán naya baggibaggi da, ay
ittu da la pe ya lam-lamtan ya pagang-
anggammán daya baggibaggi da kampela
ngin nin. Ngamay daya tolay ya tú da
la nga ikur-kurug ya Ispiritu ne Dios,
ay lam-lamtan da peyapeyang pe daya
paganggammán na.
6 Daya tolay nga ittu da la lam-lamtan
daya pagkapiyaán daya baggibaggi da
kampela ngin nin, ay pannakesibna ke
Dios ka áwan panda ya tungpál da. Nga-
may daya tolay ya ittu da la nga ikur-
kurug ya Ispiritu ne Dios, ay mepagbiyág
da ke Dios ka áwan panda, ay se napiya
ya aggur-uray da.
7 Ata daya tolay ya tú da la nga lam-
lamtan daya piyán daya baggibaggi da
kampela ngin nin, ay bíláng da ya kagúra
ne Dios. Akkan da nga ikur-kurug daya
lin-lintag ne Dios, ay akkan da pe ya
mabaal ya mangikurug kadayán.
8 Ay akkan da pe ya mapaanggam me
Dios.
9 Ngamay nu dakayu, gapu ta atán
kadakayu ya Ispiritu ne Dios, ay
umannúgut kayu win kaggína, ay akkan
nu win na ikur-kurug daya piyán daya
baggi nu kampela ngin nin. Ay daya áwan
ya Ispiritu ne Cristo kaggída, ay akkan da
nga tolay ne Cristo.
10 Ngamay nu atán ya Ispiritu ne Cristo
kadakayu, ay bíláng sibbiyág kayu ke
Dios gapu ta nebíláng nakayu win ka
namáru, oray nu matay kayu gapu ka-
daya bas-básul.
11 Nu atán kadakayu ya Ispiritu ne Dios
nga ittu ya namaltu ke Jesu-Cristo, ay
paltuwan nakayu pe gapu kiya Ispiritu na
nga atán kadakayu.
12 Ay lugud wawwági, masápul la
akkan tada ikur-kurug gin daya piyán
daya baggibaggi tada.
13 Ata nu daya piyán daya baggibaggi
nu daya ikur-kurug nu, ay pannakatay
ka áwan panda ya tungpál nu, ngamay

nu ya Ispiritu ne Dios ya pagpinnorayán
nu, ay mapandanán nin ya aggasikkuwa
nu kadaya kelugán daya baggibaggi nu,
ay mepagbiyág kayu pe ke Dios ka áwan
panda.
14 Ay ngámin daya petur-turayán kiya
Ispiritu ne Dios, ay annánà ne Dios da.
15 Ata akkan wayya nga nealúbu ne
Dios ya Ispiritu na kadakayu ta senu
makan-ansing kayu, nga ummán kadaya
asassu wa makan-ansing kadaya apu da,
nu di na nidde ta senu magbalin kayu ka
annánà na. Ay díkod makuna tada ya,
"Ama!" nán tada ke Dios.
16 Ay ya Ispiritu ne Dios kam ya mangi-
pakammu nga kurug ga annánà nitta nge
Dios.
17 Ay díkod, gapu ta annánà nitta
nge Dios, ay dàtada ya kepakin-kuwaán
naya ipangáni na kadaya annánà na.
Ay díkod mepagkuw-kuwa tada kadaya
ipakin-kuwa ne Dios ke Cristo. Ay
meráman tada pe kiya kinadáyaw na,
basta mepagrígát tada kaggína.

Ya namnamáan tada nga kapa-dayáwan tada

18 Kiyà kampela ngin nin, nu ipáda
tada daya kapar-parigátan tada kídi ya
kalawagán kiya kinadáyaw nga midde
kadàtada ka lángit, ay ur-úray da ngala.
19 Ay màtorán ngámin daya parsuwa
ne Dios kiya angngipakammu na nu iinda
tutu wala daya annánà na.
20 Ata kitun, ay nàwa nga nagbalin ka
áwan sur-surbi daya ngámin parsuwa.
Ngamay akkan wayya nga ittu tu piyán
da, nu di ittu ya piyán ne Dios nga
kuwaan. Ngamay oray nu napakuna, ay
atán pikam ma namnáma.
21 Ata mippà ya pannakarupù dayán
na parsuwa ne Dios, nga ittu ya gángay
kàwaán da kuma, ay se meráman da kiya
ammadáyaw ne Dios kadaya annánà na.
22 Ay panda kadedi nga al-algaw
ngámin daya parsuwa, ay ummán da ka
magrig-rígát ta ummán kiya agrig-rígát
naya manggì-gìna.
23 Ay akkan nala daya pinarsuwa na
nga áwan biy-biyág ya árig manggì-gìna,
nu di dàtada nga naalubuwán nin kiya
Ispiritu na, nga ittu ya nunna nga nidde
na kadàtada. Mapar-parigátan ya uray
tada kiya aggiddag tada kiya angngi-
pakammu na tutu wala nga dàtada daya
annánà na. Ay ittu pe yanin ya angngulis
na kiya baggi tada ngin.
24 Ata ittu yán ya nepanamnáma
kadàtada nga nálà in. Ay akkan ta
pikam nálà yán na namnamáan tada, áta
akkan ta wayya nga namnamáan ya atán
kadàtada ngin.
25 Ay díkod gapu ta akkan ta pikam
ma masingan ya namnamáan tada, ay
magan-ánus tada lugud da magiddag.
26 Ay ya Ispiritu ne Dios, ay sengán nitta
peyang kadaya pagkapsútán tada. Ata
akkan tada ammu nu mapaanna kurug
ya agkarárag tada, ngamay ya Ispiritu
mismu ya makim-imallà ke Dios para
kadàtada. Ay akkan makagi ki úni yala
ya angwa na.
27 E Dios nga ittu ya makammu kadaya
ngámin na atán kadaya uray daya tolay,
ay ammu na pe ya atán kiya uray naya
Ispiritu, nga ittu ya mangiúni kadaya
tolay ne Dios. Ay umannúgut kiya piyán
ne Dios daya kagiyan na.
28 Ay ammu tada mà nga ngámingámin
daya mà-màwa kadàtada nga maminya
ke Dios, ay pagbalinan ne Dios ka
pagkapiyaán tada nga pinalánu na nga
ayabán.
29 Ata kitun kam, ay ammu ne Dios sin
daya mangurug kaggína, ay ittu dayán
daya inayabán na nga pagbalinan na
ka ummán ke Jesu-Cristo wa An-anà na.
Díkod aggína ya bíláng nga manákam ma
wagi daya ngámin na pinagbalin ne Dios
ka annánà na.
30 Ay datun na ammu na nga mangurug
kaggína, ay inayabán nada, ay se nada
nga nebíláng ka áwan na bas-básul, ay
se nada pe ya pinadayáwan.

Awan makalípán kadàtada kiya am-minya ne Cristo

31 Ay díkod nágan na pikam mala ya
makagi tada kídi, ay e Dios ya sumeseseng
kadàtada! Atán nád pikam mala nga
makaábà kadàtada?

32 E Dios ay akkan na netagàna ya An-
anà na, nu di na nepalúbus sala nga
matay gapu kadàtada. Tú na nád agpà
in itagàna ya ngámingámin kadàtada nga
ummán kitu nangngidde na kiya An-anà
na!
33 Inna nád pikam mala ya mamabásul
kadàtada kiya àráng ne Dios! E Dios ya
nangibíláng kadàtada nga piníli na ka
áwan bas-básul.
34 Ay inna nád ya mamabásul
kadàtada! E Jesu-Cristo nád? Ay aggína
mà tu natay, ay se yala nga linumtu
kammin, nga ittu win ya atán kiya padne
diwanán ne Dios nga panguniyan tada
kaggína.
35 Díkod áwan lugud ya makalípán
kiya amminya ne Cristo kadàtada. Oray
mán nu mapar-parigátan tada, onu atán
pagpannakitán tada, ay piyán nitta kam-
mala. Ay oray mán pe nu par-parigátan
ditta gapu ki angngurug tada kaggína,
onu asippatayan ditta, ay piyán nitta.
Ay páda na kam oray nu molaolát
tada, onu áwan tada nga pagkawas,
onu atán daya nakapap-panansing nga
mà-màlamán tada. Díkod áwan lugud
ya makalípán kiya aminya ne Cristo
kadàtada. Akkan daya kapar-parigátan
tada, onu daya pagpannakitán tada, onu
daya amar-parígát da kadàtada gapu
ki angngurug tada kaggína. Ay oray
mán nu asippatayan ditta, onu molaolát
tada, onu áwan tada pagkawas, onu
atán daya nakapap-panansing nga mà-
màlamán tada, ay piyán nitta kammala.
36 Ay nepakammu dayanin na mà-
màlamán tada oray kitun kam, áta nán
na kiya nesúrát ta bàbànán ne Dios nga,

"Gapu kikaw, ay as-asippatayan dakami
ki peyang algaw. Meárig kami
kadaya karneru wa isag-sagána da
nga partiyan,"

nán na.
37 Ay ngámin dayán, ay an-annung tada
nga ilasátan dayán gapu kaggína nga
maminya tutu wala kadàtada.
38 Ata ammù nga áwan tutu wala ya
makeadayyu kadàtada kiya amminya ne
Jesu-Cristo kadàtada. Oray nu pan-
nakatay ya àrangan tada onu daya adu
wa mà-màlamán tada kiya agbiyág tada
kídi ya kalawagán, ay akkan umanáy
dayán na mangiadayyu kadàtada kiya
amminya ne Dios. Ay oray pe daya
anghel se daya naturáy ya di masingan
se daya atán pannakabalin, onu daya mà-
màwa nga kapar-parigátan tada kídi yin,
onu daya madama pikam ma mà-màwa
kadàtada.
39 Oray nágan na nga atán ka lángit se
kídi kalawagán, ay akkan da nga makea-
dayyu dayán kadàtada kiya amminya ne
Dios nga nepakammu na kadàtada gapu
ke Jesu-Cristo wa Apu tada.

9

Tu inammíli ne Dios kadatu iIsrael ka tolay na

1-2 Ay magpannakit tà pànang kurug se
natakit peyang ya uray ku.* Kurug idi ya
kagiyan ku, áta nakiapu wà lugud din ke
Cristo. Ay oray kiya uray ku, ay ammù
nga akkan busid idi ta itur-turayán nà ya
Ispiritu ne Dios.
3 Nu mabal-balin kuma ngala, ay piyán
ku wala nu iyà ya mapánis se mesibna
ke Cristo gapu kaggída nga pádà a Judyu,
nga keliyán ku kam se wawwágì pe.
4 Pádà dayán na iIsrael nga ittu dayán
daya piníli ne Dios nga pagbalinan na ka
annánà na. Ay aggída pe datu nangi-
passingannán na kitu diláng na. Ay
aggída pe tu nagkar-kariyán na, se aggída
pe tu nangiddanán na kadatu bil-bílin na.
Ay aggída pe datu nangikariyán na nga
atán ibon na nga mangalà kaggída. Ay
aggída pe tu piníli ne Dios nga magday-
dáyaw kaggína.
5 Gakagaka datu nunna nga tolay
ne Dios da. Ay neanà nga tolay ya
Cristo nga isa kadatu gakagaka da kam.
Ay aggína ya Dios nga katurayán kiya
ngámingámin. Ay maday-dáyaw kuma
peyapeyang ka áwan panda. Amen.
6 Ay oray mán nu nán ku kiyán, ay
akkan ku wayya nán nga akkan nakurug

* **9:1-2 9:1-2** Natakit ya uray na gapu kadaya páda na nga Judyu nga akkan mangurug ke Cristo.

datu kinag-kagi ne Dios. Ata akkan wayya
ngámin iIsrael ay kurug tolay ne Dios da.
7 Ay ummán pe, oray nu gakagaka
natu Abraham da ngámin, ay akkan da
wayya nga mebíláng ngámin ka kurug ga
annánà tu Abraham. Ata nán ne Dios kitu
Abraham nga, "Daya pútut ne Isaac ngala
daya mebíláng nga kurug gakagaka mu,"
nán na.
8 Díkod maawátan nga akkan daya
neanà kiya gangay ya pannakeanà daya
mebíláng ka annánà ne Dios, nu di daya
neanà gapu kiya kari na.
9 Ata tu idi tu kinagi ne Dios kitu
inagkari na, "Maggagáyám mà nu isa nga
dagun ki am-amung nedi, ay túya magan-
anà e Sara ka isa nga laláki," nán na.
10 Ay akkan nala tittu yán, áta atán pe
ya kinagi ne Dios kitu Rebecca nga atáwa
tu apuapu mi nga Isaac kane mabùsit
kadatu síngin na annánà na.
11-12 Nán ne Dios kitu Rebecca nga,
"Ya manákam kaggída, ay ittu ya umapu
kiya udiyán," nán na. Ay tu inangngagi
ne Dios kiyán, ay kitu akkan pikam ma
neanà datu síngin na bùsit tu Rebecca. Ay
díkod áwan lugud pikam kadatu annánà
tu nakàwa ka nadakè se napiya. Ay
díkod, mammuwán kídi ya nàwa nga
sigun kiya píli ne Dios kampela ngin nin
nga akkan gapu kadaya mà-màwa ta.
13 Ay nesúrát pe kiya bàbànán ne Dios
idi ya kinagi na nga, "E Jacob ya pàgan
ku nga akkan e Esau," nán na.
14 Ay gapu kiyán na kinuwa ne Dios,
nán tada lugud da mamagdudúma nge
Dios? Akkan á!
15 Ata nán na kitu Moses nga,

"Kalakkán ku daya piyán ku kampela
ngin nin na kalakkán,"

nán na.
16 Díkod ya agkallà ne Dios, ay akkan
gapu kiya piyán kampela ngin nin daya
tolay onu gapu kadaya mà-màwa da, nu
di gapu ta ittu kampela ngin nin ya piyán
na.
17 Ay uwad kinagi ne Dios pe kiya
nesúrát ta bàbànán na kitu Faraon nga
nán na, "Niddán taka ka turáy mu ka
Egipto ta senu gapu kikaw, ay mepassin-
gan ku tutu wala ya pannakabalin ku,
ay díkod mewar-waragáwag ya ngágan
ku kadaya ngámin tolay kídi kalawagán,"
nán na.
18 Ay díkod masingan tada manin nga
kalakkán ne Dios daya piyán na nga
kalakkán kampela ngin nin, ay se pag-
sukíran na pe daya piyán na kampela
ngin nin na pagsukíran.

Tu nangngipassingan ne Dios kiya ki-narungat na se kinakallà na

19 Ay mabalin na nán nu kiyà nga,
"Taanna lugud tura na nga pabasúlan
da tolay, ay áwan mà kammala gáyám
makasipad kadaya piyán na nga màwa
ngin!" nán nu.
20 Ngamay iin ka pe yala nga tolay
ya makisuw-suwáy ke Dios? Wayya la
nga makagi naya kinuwa nga aruminta
kiya nangwa nga, "'Ra ummán kídi ya
inangwám kiyà ta!" wayya na la nán?
21 Wayya pe yala nga akkan màwa naya
maragkuwa ka bánga ya lusà kiya piyán
na kampela ngin na kuwaan? Nu piyán
na nga kuwaan ka napiya tutu wala nga
bánga ya duddúma kiya lusà, ay di ittu ya
màwa? Ay nu piyán na pe nga kuwaan ka
ur-úray yala ya duddúma, ay di ittu pe ya
màwa?
22 Ngamay nágan naya makagi tada.
Oray piyán tutu wala ne Dios nga
ipassingan ya kinarungat na se iya ki-
naturáy na, ay inan-anúsán na se pinas-
pasinsiyaán na daya tolay ya mamar-
parrungat kaggína. Dayán na tolay ay
rabbang da ya mapánis.
23 An-anúsán nada gapu wala kadaya
piyán na kampela nga kalakkán nin, nga
ittu pe dayán daya kepassingannán naya
kinadáyaw na. Ay ittu pe dayán daya
nesag-sagána na nga padayáwan.
24 Ay dayán na tolay ya nán ku, ay
dàtada kam ma Judyu se akkan Judyu wa
inayabán na ngin na mangurug ke Jesu-
Cristo.
25 Ay kinagi na kam idi kitun kitu libru
wa nesurátan natu Hosea nga nán na,

"Nán ku kadaya tolay ya akkan ku na-
padán piníli nga tolay ku, 'Dakayu
daya tolay ku.' Ay kadaya tolay
ya akkan ku pà-pàgan kitun, ay

nán ku kaggída kídi yin na, ‘Pàgan takayu,’ nán ku kaggída.
26 Kitun na giyán nga nagkunaán ku kadaya akkan Judyu nga, ‘Akkan takayu wa tolay,’ ay nán ku kaggída nga, ‘Dakayu daya annánà naya sibbiyág peyang nga Dios.’ ”
27 Ay tú idi ya kinagi natu Isaias kitun mepanggap kadaya iIsrael, “Oray mán nu ya kaadu daya iIsrael, ay ummán kiya kaadu naya ginat ki bebay, ay bittè ala ya málà kaggída,
28 áta akkan min-induwán ne Dios nga mamabásul kadaya iIsrael, ay se karuwan na pe nga kuwaan.”
29 Nepainunna nga kinagi pe natu Isaias kitun ya, “Ay nu akkan nala nga nangibansi ka bittè a iIsrael, ay natan tada kuma kadatu iSodom se datu iGomorra,” nán na.

Ya akkan angngammu datu iIsrael nu mapaanna ya agbalin ta ka namáru kiya àráng ne Dios

30 Ay díkod masingan tada nga daya akkan Judyu wa áwan ki uray da ya magmar-máru ki àráng ne Dios, ay ittu da mán kammin daya nagbalin ka namáru ki àráng na gapu ki angngurug da ngala.
31 Ngamay daya iIsrael la sumur-súrut kadatu lin-lintag gapu ta piyán da ya magbalin ka namáru ki àráng ne Dios, ay akkan da nasúrut ngámin datun na lin-lintag.
32 Ay ya gapu nayán, ay akkan gapu ki angngurug ya agmar-máru da, nu di gapu ki nán da nga màwa da ya manúrut kadatun na lin-lintag. Arig da ya nebàdul ke Jesus nga árig batu.
33 Nán natu nesúrát nga,
“Sin-sinnan nu ta ippáy ku ka íli Sion ya árig batu. Aggína ya árig kebàdúlán daya tolay se árig kedùlapán da. Ngamay daya mangurug kaggína, ay áwan da nga kabàlaán,”
nán na.

10

1 Wawwági, ya ikar-karárag ku ke Dios se ya piyán ku tutu wala nga màwa kaggída, ay málà da kuma.
2 Iyà pe ya makekagi nga kurug ga piyán da ya magmar-máru ki àráng ne Dios, ngamay akkan da kurug ammu.
3 Ay gapu ta akkan da nga ammu ya panagmar-máru nga piyán ne Dios, ya piyán da kampela ngin nin na panagmar-máru ya sur-surútan da. Ay díkod akkan da sur-surútan ya panagmar-máru wa piyán ne Dios.
4 Ata e Jesu-Cristo ya ketungpálan ngámin datu bil-bílin. Ay ngámin daya mangurug kaggína, ay akkan pabasúlan ne Dios da.

Ya angngibíláng ne Dios kadaya tolay ka namáru

5 Nesúrát tu Moses ya mepanggap kiya panagmar-máru gapu kiya annúrut kadatu lin-lintag, nga ya tolay ya sumur-súrut kadaya lin-lintag, ay magbiyág gala nu masúrut na ngámingámin datun na lin-lintag.
6 Ngamay ya panagmar-máru ki àráng ne Dios gapu ki angngurug, ay ammu tada mà in. Ay túya akkan ta nán na, “Iinna nád ya mawe ka lángit nga mangayáb ke Cristo nga sumeng kadàtada,” akkan ta nán.
7 Ay akkan ta pe nán na, “Iinna nád ya mawe kiya giyán daya natay nga mangalà ke Cristo,” akkan ta nán,
8 áta pagbàbànánan ta mà peyang yanin na angngibíláng ne Dios kadàtada ka namáru. Ay nebàbànán mi mà in kadakayu.
9 Ata nu ikagi ta kadaya tolay nga e Jesus ya Apu ta, ay se ta kurugan tutu wala nga pinaltu kammin ne Dios, ay alà nitta.
10 Ata ibíláng ne Dios ka namáru ya isa nga tolay gapu kiya angngurug na kaggína, ay se alà pe ne Dios gapu kiya angngagi na kadaya tolay nga e Jesu-Cristo ya Apu na.
11 Ay nán na kiya nesúrát ta bàbànán ne Dios nga, “Awan na mabàla kadaya ngámin na mangurug kaggína, oray nu iinna.”
12 Ata áwan pagdúmán daya Judyu se akkan Judyu. Sissa nge Dios nga Apu da ngámin nga ittu ya mangidde ka pagkallà kadaya ngámin na makiseng kaggína.

13 Ata ngámin daya makipálà ke Apu, ay
ittu dayán daya málà.
14 Ngamay mapaanna mà pe ya akipálà
da kaggína, ay akkan da mà pikam
mangurug kaggína! Ay mapaanna pe
ya angngurug da kaggína, ay áwan da
mà pikam nagìna panggap kaggína! Ay
mapaanna mà pe ya akagìna da nu áwan
mawe mangibàbànán kaggída!
15 Ay se mapaanna pe ya angn-
gibàbànán naya isa nga tolay nu akkan
wayya nga ibon ne Dios! Nán na kiya
nesúrát ta bàbànán ne Dios nga, "Inag-
piya naya ilalbet daya umbet ta man-
gibàbànán kiya Napiya nga Dámag!"
16 Ngamay akkan da mà ngámin man-
gurug kiya Napiya nga Dámag. Atán ya
kinagi tu Isaias kitun ka mepanggap kídi.
Nán na nga, "Apu, bittè daya nangurug
kadatu nakagìna kitu nebàbànán mi,"
nán na.
17 Díkod masingan tada kídi, nga ya
angngurug ay gapu pe kiya magìna ta,
nga ittu ya Napiya nga Dámag mepang-
gap ke Cristo.
18 Ay akkan nád nagìna daya pádà a
Judyu ya bàbànán? Ngamay nagìna da
mà. Ata nán na kiya nesúrát ta bàbànán
ne Dios nga,

"Nepagìna mà ki ngámin kalawagán ya
Napiya nga Dámag,"

nán na.
19 Wayya la nga di da naawátan tu nagìna
da! Ay kinagi mà tu Moses kitun nga nán
ne Dios nga,

"Pangabuguwan takayu kadaya tolay ya
akkan ku nebíláng nga tolay ku.
Ay par-parungtan takayu pe gapu
kadaya tolay ya ibíláng nu ka ang-
ang."

20 Ay akkan nin-induwán pe tu Isaias nga
nangagi kiya nán ne Dios nga,

"Nasmà dà daya tolay ya akkan kam-
mala nga magsap-sápul kiyà in.
Nagpakammu wà in kadaya tolay
ya akkan kammala nga magsal-
saludsud kiya mepanggap kiyà."

21 Ngamay nu mepanggap kadaya iIsrael
la tolay na, ay nán na nga, "Sikkaayáb
bà peyang kadaya di mangikur-kurug se
daya nasúkir nga tolay," nán na.

11

Ya kinamáru ne Dios kadaya iIsrael

1 Ay nán tada lugud da pinagdudoray
tutu wala ngin ne Dios daya tolay na nga
napadán píli na? May akkan! Iyà, ay
iIsrael là nga gakagaka tu Abraham, ay se
netangámalán nà kitu Benjamin.
2 Akkan pikam pinagdudoray ne Dios
daya tolay na nga napadán píli na. Akkan
nu wa madamdam tu nán naya nesúrát
ta bàbànán ne Dios panggap kitu Elias?
Nagríri ke Dios tu Elias gapu kadatu Judyu
3 nga nán na, "Apu, pinatayán da daya
pagbàbànánam, ay se dinadál da daya
panagday-dayáwan kikaw. Sissa ngà tutu
wala nga nabansi. Ay sippatayan dà tutu
wala pe," nán na.
4 Ngamay nán ne Dios kaggína, "Atán
pikam pittu ríbu wa tolay ku nga akkan
nearát ta nepagday-dáyaw kiya Baal,"*
nán na.
5 Ay ummán pe kiyán ya mà-màwa
kadedi ya al-algaw. Atán da pikam ma
nabansi nga tolay ne Dios nga píli na gapu
kiya agkallà na.
6 Ay nu gapu ki agkallà, ay akkan lugud
gapu kiya mà-màwa tada kampela ngin
nin. Ata nu mapakuna, ay akkan nin na
mebíláng nga agkallà.
7 Ay díkod tú idi ya nàwa. Kadúwán
kadaya Judyu, ay akkan da nga nasmà ya
sap-sapúlan da. Ay daya píli na, ay nasmà
da ngamay daya duddúma, ay summúkir
da,
8 nga ummán kiya nesúrát kiya
bàbànán ne Dios nga nán na, "Pinagkulnit
ne Dios ya uray da. Pinagkúláp nada se
pinagbangngag nada oray kadedi ya al-
algaw."
9 Ay nán pe tu David nga,

"Ya pagtalgad da ay ittu kuma ya
kalàdadán se katiliwán da. Ittu
kuma pe ya pakadadàlán da ka
pakapanísán da gapu kadaya bas-
básul da.

* **11:4 11:4** Ya Baal ay isa nga sinan diy-diyos.

10 Akkan da ammu ilasínán kuma ya
nadakè se napiya, ay se madam-damtán
da kuma kadaya ag-agtuwan da nga
kapar-parigátan.”
11 Ay oray nu árig nedùláp daya iIsrael,
ay akkan wayya nga di da makabángun
nin. Ngamay gapu kiya inagbásul da, ay
nàwa nga málà pe yin daya akkan na
Judyu ta senu mangabugu daya iIsrael.
12 Díkod ummán ka nagkapiyaán daya
akkan Judyu ya akkan da nga angngikur-
kurug daya Judyu, ay se nagkapiyaán da
pe ya pannakaábà da. Ay nu nagkapiyaán
da dayán na nàwa kaggída nga Judyu,
tú nád agpà ya akappoli da ta senu
meráman da kammin!

Ya kekappiya daya akkan Judyu ke Dios

13 Ay tú idi pe ya kagiyan ku kadakayu
wa akkan Judyu ta iyà mà ya nebon ne
Dios nga magbàbànán kadakayu. Ipas-
pasnà ku idi nga ubrà
14 ta senu mangabugu daya pádà a
Judyu, ay díkod málà pe daya duddúma
kaggída.
15 Ay gapu kiya akkan da nga angngi-
patag ke Dios, ay adu kadaya akkan Judyu
ya nekappiya ke Dios. Ay díkod, nu
magulli da se alà ne Dios da kammin, ay
meárig da ka lumtu kammin.
16 Ay nu nidde yin ke Dios ya tangàpig
kiya sinápay, ay kuwa na pe yin ngámin
tu tangabukal. Ay páda na pe nu ya
gamut káyu ay nidde ke Dios, kuwa na
ngámin ya káyu win.†
17 Ay atán daya árig pasanga naya árig
káyu ne Dios nga olíbo nga nippà. Ay
dakayu wa árig pasanga naya olíbo wa
akkan nemúla, ay nesulpit kayu kiya
arutáng naya káyu wa múla. Ay díkod
meráman kayu win kadaya napiya nga
maggayát kiya gamut na.
18 Ay oray nu mapakuna, ay akkan kayu
magpasindáyaw kadaya árig pasanga nga
nippà. Damdamman nu wa gapu ka-
datu nunna nga tolay ne Dios nga ittu
datu árig gamut ay mabiyág kayu, nga
akkan wayya aggída ya magbiyág gapu
kadakayu.
19 Ay get nu nán nu wa, “May nìpád
daya árig kurug ga pasanga ta senu
mesulpit kami,” nán nu.
20 Kurug yán ta nippà da kurug gapu
kiya akkan da angngurug ke Dios, ay
se kayu wa nesulpit gapu kiya angngu-
rug nu. Ay túya akkan kayu magpas-
pasindáyaw, nu di kayu kuma nga mag-
ansing.
21 Ata nu akkan kinengán ne Dios daya
Judyu wa árig kurug pasanga, ay tú
nakayu nád agpà kengán!
22 Lam-lamtan nu kod nu wà ummán
naya kinamáru se kinarungat ne Dios.
Kurug ga nepassingan na ya kinarun-
gat na kadaya akkan mangikur-kurug.
Ngamay nepassingan na ya kinamáru
na kadakayu, basta atangyaan nu ya ki-
namáru na, áta nu akkan, ay ippà nakayu
pe.
23 Ay daya duddúma nga iIsrael nga di
mangur-kurug, ay mesulpit da kammin
kiya arutáng, nu makappoli da, áta atán
pannakabalin ne Dios nga mangisulpit
kammin kaggída.
24 Ata dakayu wa akkan Judyu wa
neárig kiya pasanga naya akkan nemúla
nga olíbo, ay nesulpit kayu kiya múla nga
olíbo. Ay oray nu akkan ittu ya gángay
màwa kuma, ay nàwa. Ay nu nàwa yán,
ay tú nád agpà ya kesulpit kammin daya
kurug pasanga naya nemúla nga olíbo wa
nìpád din!

Ya kinamáru ne Dios kadaya ngámin tolay

25 Ta senu akkan kayu wa magpang-
pangátu, piyán ku wa ammuwan nu
idi ya kinur-korugán na akkan pikam
nepak-pakammu kitun. Nga ya akkan
angngikur-kurug daya Judyu, ay panda
ngala kiya angngurug daya akkan Judyu
wa piyán ne Dios nga pangurugan.
26 Ay se yala nga málà daya ngámin
na iIsrael. Ata nán na kiya nesúrát ta
bàbànán ne Dios nga,

“Maggayát ked Sion ya Marammiyág.
Ay ippà na ngámin daya kinadakè
kadaya gakagaka natu Jacob.”

† **11:16 11:16** Mepapan idi kadaya Judyu, áta gakagaka tu Abraham da nga tolay ne Dios kitun.

27 Ay nán na pe nga,
"Ay ippà ku daya bas-básul da nga
ummán kitu nekarì kaggída."
28 Ay gapu kiya Napiya nga Dámag
mepanggap ke Cristo, ay nagbalin da ka
kagúra ne Dios. May nagpíyán nu idi ta
nidde ne Dios ya waya nu wa mangurug
kaggína. Ngamay aggída pikam mala nga
Judyu daya napadán píli ne Dios ka tolay
na nga pàgan na gapu kadatu apuapu da.
29 Ata áwan kaulissán naya nammíli ne
Dios kaggída se daya kari na nga pagkallà
kaggída.
30 Kitun, dakayu wa akkan Judyu, ay
akkan nu ikur-kurug nge Dios, ngamay
kídi yin ay nammuwán nu win ya agkallà
na gapu kiya akkan angngur-kurug daya
Judyu.
31 Ay oray nu ummán kiyán na akkan
da nga ipat-patag nge Dios kídi, ay am-
muwán da pe ya agkallà ne Dios kaggída
nu isa ngalgaw gapu kiya agkallà a
nepassingan na kadakayu.
32 Ata pinagdudoray ne Dios daya
ngámin tolay nga akkan mangikur-kurug
kaggína ta senu mepassingan na ya
agkallà na kaggída ngámin.

Maday-dáyaw we Dios gapu kiya ki-nasírib na

33 Ay akkan ta malammat nu wà
ummán naya agkallà ne Dios se kinasírib
na, se daya ammuwán na! Ay akkan ta pe
ya maaw-awátan daya ngámin na palánu
na, ay se akkan ta pe maawátan ya angwa
na.
34 Nán naya nesúrát ta bàbànán ne Dios
nga,
"Awan tolay nga makammu kiya lam-
lammat ne Apu Dios, ay áwan pe ya
mabalin magtùgud kaggína kadaya
kuwaan na.
35 Ay áwan wayya tolay nga makidde
ke Dios ka panaruanggam kaggína nga
annung supapáan ne Dios,"
nán na.
36 Ata ngámin daya atán ay pinarsuwa
nada se aggína pe ya makammu kaggída
ngámin, ay se pakedayáwan na dayán
ngámin. Ay maday-dáyaw peyapeyang
nge Dios. Amen.

12

Ya masápul kiya kabiy-biyág tada nga mangurug ke Cristo

1 Ay lugud wawwági, gapu kiya agkallà
tutu wala ne Dios kadakayu, ay ipindu nu
kaggína ya baggi nu. Ittu yán ya bátug
sibbiyág ga dátun nu wa ipakin-kuwa nu
kaggína, ay paganggammán na yán. Ittu
yán ya angngipassingan nu kiya kurug ga
agdáyaw nu kaggína.
2 Akkan nu win na peannúgut daya
gagángay nu kiya gagángay daya tolay
kídi ya kalawagán, nu di kayu kuma
nga manguliulis kiya gagángay nu kiya
angul-ulis nu ki aglam-lammat nu, ta senu
ammuwán nu daya piyán ne Dios se daya
napiya, se daya paganggammán na se
daya áwan sabasábag ga piyán ne Dios.
3 Ay gapu kiya sáad ku nga nepiyár ne
Dios kiyà gapu ki agkallà na, ay kagiyan
ku kiya isaisa kadakayu nga akkan kayu
din na magpang-pangátu. Sin-sinnan
naya isaisa kadakayu nga kappiyánan ya
baggibaggi na kampela ngin nin sigun
kiya angngurug ga nidde ne Dios kaggína.
4 Ata oray nu sissa ya baggi tada, ay adu
ya parte na, ay se akkan wayya nga sissa
ya kesurbiyán da kiya baggi tada.
5 Ay ummán pe kiyán ya kàwaán tada.
Adu tada, may árig tada ya parte naya
sissa nga baggi ne Cristo. Ay díkod sissa
tada kam ngámin.
6 Nagbal-baláki ya pagkallà na
kadàtada nga kababalin, ngamay
masápul la usaran tada dayán. Ay
nu magbàbànán kiya bàbànán na ya
kabailán ta, ay kuwaan ta yán na
mepànung kiya angngurug ta.
7 Ay nu sumeng kadaya mangurug
ya kabailán na nepangáni kadàtada, ay
sengán tadada. Ay daya niddán ka
kabailán da nga magtùgud, ay magtùgud
da.
8 Ay daya niddán ka kabailán na man-
ganannay, ay masápul la anannayan da
daya makasápul. Ay nu magidde ya
kabailán na nidde kadàtada, ay mag-
paron ta nga mangidde. Ay nu man-
giapu ya nengáni nga kabailán kadàtada,
ay ipas-pasnà ta ya mangiapu kadaya

duddúma, ay daya niddán ka kabailán
na mangipassingan kiya agkallà da, ay
kuwaan da ngala nga sikkaanggam.
9 Ay akkan kayu kuma nga magpì-
pìduman kiya amminya nu kadaya ka-
sittolay nu. Kalùsawan nu kuma daya
nadakè, ay daya napiya ngala daya pàgan
nu.
10 Magpipinninya kayu nga ummán
kiya agpipinninya daya magwawági. Ay
ab-abay kuma ya ammatag nu kadaya
duddúma may ya ammatag da kadakayu.
11 Maggagat kayu peyapeyang nga
magsirbi ke Apu. Ipas-pasnà nu ki uray
nu ya agsirbi nu kaggína.
12 Maganggam kayu wala kiya aggin-
nanáma nu kadaya nekar-kari ne Dios
kadàtada. An-anúsán nu din nala daya
kapar-parigátan nu gapu ke Cristo, ay se
magkar-karárag kayu din peyapeyang.
13 Sengán nu daya tolay ne Dios kadaya
masap-sápul da. Sangailiyan nu din daya
agtangeli.
14 Ay ikarárag nu wa kalakkán ne Dios
daya mamar-parígát kadakayu. Akkan
nuda nga gedán.
15 Mepaganggam kayu wala kadaya
maganggam, ay mepagpannakit kayu pe
kadaya magpannakit.
16 Ay magkikinnawátan kayu ngámin.
Akkan kayu wa magpang-pangátu, nu di
kuma nga daya nababa kiya agsisíngan
da tolay daya pàgan nu pe. Akkan nu din
nán na áwan nu wa di ammu.
17 Ay akkan nu subalítán ka nadakè
daya nadakè a kuwaan da kadakayu. Ay
daya napiya kiya agsisíngan daya tolay
din nala ya kuwaan nu.
18 Nu mabal-balin kuma, ay kuwaan
nu ya kabailán nu wa makikinnawátan
kadaya ngámin tolay.
19 Dakayu wa pà-pàgan ku wa
wawwágì, akkan kayu wa bumal-bálat.
Ipinnoray nu wala ke Dios, ta aggína
kampela ngin nin ya makammu wa
mamánis. Ata nán ne Dios kiya nesúrát
ta bàbànán na nga, “Iyà kampela ngin ya
mangibálat tin se iyà pe ya mangsupápà,”
nán ne Apu.
20 Ay nán na pe nga, “Ay nu mabisin
ya kalínga mu, ay panganam. Ay nu
mawwaw, ay penumam. Díkod maal-
aliyawwán.”
21 Ay akkan kayu wa paábà kiya ki-
nadakè, nu di nu kuma nga abáan ya
kinadakè kiya angwa nu kiya napiya.

13

Ya angngikurug tada kiya lintag naya gubirnu

1 Ay masápul la peturayán daya ngámin
tolay kiya gubirnu, áta áwan wayya ag-
tuturáy nga akkan nepalúbus ne Dios, ay
aggína la ya makidde kiya turáy na tolay.
2 Ay díkod, daya mangalùsaw kiya
gubirnu, ay bíláng lùsawan da pe ya
nepalúbus ne Dios, ay díkod mapánis
dayán.
3 Ata akkan nakapap-pananising daya
agtuturáy kadaya tolay ya napiya nga
kuk-kuwaan, nu di kadaya tolay ya
mangwa ka nadakè. Ay lugud, ta senu
akkan kayu wa magansing kadaya agtu-
turáy, ay dayán nala nga napiya daya
kuwaan nu. Díkod pàgan dakayu.
4 Dayán na agtuturáy, ay bíláng da ya
magsir-sirbi ke Dios ka pagkapiyaán nu.
Ngamay nu mangwa kayu ka nadakè,
ay magansing kayu kaggída, ta panísan
dakayu tutu wala, áta aggída ya bíláng
nangitudinán ne Dios kiya ammasílag na
kadaya mangwa ka nadakè.
5 Ay masápul la peturayán kayu kiya
gubirnu, akkan nala nga gapu ta piyán nu
wa malìlían ya kinarungat ne Dios, nu di
gapu ta ammu tada nga napiya yán.
6 Ay ittu yán ya gapu naya agbay-
báyad nu ka buis. Ata daya agtuturáy
ki gubirnu, ay e Dios kam ya bíláng sir-
sirbiyán dayán. Ay ya agpabáyad da ka
buis, ay ittu yán ya agsirbi da ke Dios.
7 Ay idde nu kadaya agtuturáy daya
pagrabngán da. Díkod bayádan nu daya
buis nu kaggída se daya duddúma nga
masápul la bayádan nu. Ipatag nuda, ay
se rispitaran nuda.

Ya agpipinninya tada nga tolay ne Dios

8 Ay akkan kayu kuma nga makaútáng
oray nágan na, nu di ya magpipininya
kuma ngala ya kuwaan nu. Ata nu piyán

ta ya kasittolay ta, ay bíláng nga nekurug
ta ngin datu ngámin na lin-lintag ne Dios.
9 Ata datu bil-bílin ne Dios nga, “Akkan
ka manaládag, akkan ka pumatay, akkan
ka magtákaw, se itu akkan ka nga
umápal,” ay matungpál da kiya sissa
ngala nga bílin nga ittu ya, “Piyám
daya kasittolay mu nga ummán kiya am-
minyám ki baggim kampela ngin nin.”
10 Ata ya tolay ya maramminya, ay
áwan na nga kuk-kuwaan na nadakè
kadaya kasittolay na, ay túya ya amminya
ya ketungpálan kam ngámin datu bil-
bílin.
11 Ay tú idi pe ya masápul la kuwaan
nu gapu ta ammu nu mà in nu wà
ummán naya al-algaw kídi yin. Oras nu
win na maggagat, áta tagay pànang ngin
ya ilalbet kammin ne Apu nga mangalà
kadàtada. Tagay yin may itu dámu tada
nga nangurug.
12 Kadedi yin na al-algaw, ay árig danni
láwa ngin. Ay díkod ippà tada ngin daya
nadakè a kuk-kuwaan tada, ay se tada
nga isagána daya baggibaggi tada kadaya
mà-màwa nga napiya kiya agsisíngan ne
Dios.
13 Magmar-máru tada lugud kiya ag-
biyág tada nga ummán kiya agbiyág daya
tolay ya árig atán ki nawada. Akkan
tada ittu wala nga kuk-kuwaan ya magguu-
udma onu maggiinglaw. Awan kuma ngin
ya mangwa ka nadakè panggap kadaya
lalláki se babbay. Ay áwan kuma pe yin
ya magsasáwad se ya magasiásil.
14 Iannúgut nu tutu wala kuma daya
gagángay nu kadatu gagángay ne Apu
Jesu-Cristo. Akkan nu atangyaan nin daya
pagang-anggammán daya baggibaggi nu
kampela ngin nin.

14

Ya akkan ta nga angguwes kadaya wawwági tada

1 Ay anggamman nu din daya nakapsut
ki angngurug da. Ngamay akkan kayu
makisuw-suwáy kaggída kadaya kapa-
nunútán da.
2 Mabalin na nán naya isa nga
napikkilán na mangurug nga annung
na nga kanan ya oray inna, ngamay ya
nakapsut ta mangurug, ay nán na nga
tittu daya tag-tagilpa daya annung na nga
kanan.
3 Ay oray nu mapakuna, ay akkan din
na paásan naya isa nga tolay nga áwan
kannawan ya tolay nga atán kannawan.
Ay ummán pe, akkan din na guwesan
naya atán kannawan ya tolay nga áwan
kannawan kanan, áta pàgan pe ne Dios.
4 Ay se iin ka pe nga agginkukuwes kiya
asassu daya duddúma ta! Daya makin-
asassu kaggída kampela ngin nin ya
makammu nu nakabásul da onu akkan.
Ay annung kampela ngin nin naya Apu
na ya sumeng kaggína kadaya masápul
kuwaan na.
5 Ay mabalin pe nga nán daya duddúma
nga atán algaw wa napà-patag may daya
duddúma nga algaw. Ngamay nán pe
daya duddúma nga sangapáda ya algaw.
Masápul la áwan tutu wala duwaduwa
naya isaisa kaggída kiya kapanunútán da.
6 Ay daya magngílin, ay gapu kiya
agdáyaw da ke Dios ya agngílin da. Ay
daya áwan kannawan kanan, ay dayáwan
da pe ye Apu, áta magiyáman da lugud
ke Dios. Ay ummán pe kadaya atán kan-
nawan kanan. Magkannaw da gapu pe ki
agdáyaw da ke Apu, ay se magiyáman da
pe kaggína.
7 Awan oray iinna kadàtada ya mag-
biyág gapu kadàtada kampela ngin nin.
Ay ummán pe kiya katay tada, akkan
wayya nga dàtada kampela ngin nin ya
makammu.
8 Kiya kasibbiyág tada, ay magbiyág
tada nga mangikur-kurug ke Apu. Ay
páda na pe nu matay tada. Ay díkod oray
sibbiyág ta onu matay ta, ay kuw-kuwa
nitta ne Apu.
9 Ata ittu mà idi ya gapu naya nekatay
se nelaltu ne Cristo, ta senu aggína ya Apu
daya sibbiyág se datu natay yin.
10 Ay díkod akkan ta kuma nga
tagakuwekuwes sala kiya wagi ta. Ay
akkan ta pe nga tagapáapáas sala kiya
wagi ta. Ata ngámin tada, ay guwesan
nitta nge Dios.
11 Ata nán na kiya nesúrát nga bàbànán
ne Dios nga,

"Kurug ga sibbiyág gà, nán ne Apu, ay
kurug pe nga ngámin tolay, ay
magpalintud da ki àráng ku, ay
ngámin da, ay day-dayáwan dà pe
nga Dios."
12 Díkod ya isaisa kadàtada, ay aggína
kampela ngin nin ya makammu mag-
sungbát ke Dios kadaya nà-nàwa na.

Ya akkan tada agpipinnabásul

13 Ay akkan tada lugud da tagakuwekuwes
kiya kasittolay tada. Ya kuwaan tada
kuma, ay akkan tada kuwaan ya oray
nágan na nga pakabasúlán naya wagi
tada.
14 Ay gapu ki angngurug ku ke Apu
Jesus, ay nán ku nga áwan kurug ya
naragit kadaya akakkanan. Ngamay nu
nán naya tolay nga naragit, ay kurug ga
naragit kaggína kampela ngin nin.
15 Ay nu magpannakit ya isa nga wagi
mu gapu wala kiya kanan mu, ay maddi
ka tagge. Ay nu ipílit mu kammala, ay
maawátan na áwan mu wa amminya
kaggína. Akkan nu kuma nga ipalúbus
nga pakadà-dàlán naya wagi nu ya kanan
nu. Ata nebasu nge Cristo gapu mà pe
kaggína.
16 Díkod akkan nu ipalúbus nga pa-
maásan da kadakayu daya nán nu wa
napiya.
17 Ata ya napatag kadàtada nga itur-
turayán ne Dios, ay akkan wayya daya
akakkanan se daya inuman tada, nu di
iya angngibíláng ne Dios kadàtada ka
namáru se iya panagganggam tada, se iya
napiya nga aggur-uray tada, gapu kiya
Ispiritu ne Dios.
18 Ay nu ittu dayán daya pàgan ta kiya
agsirbi ta ke Cristo, ay mapaanggam ta
nge Dios, ay se pàgan ditta pe daya tolay.
19 Ay lugud wawwági, masápul la
dayán nala nga makaseng kiya napiya
nga panagbubúlun se makapaligda kiya
angngurug naya isaisa kadàtada, daya
kuwaan tada.
20 Ay akkan nu kuma nga dadàlan ya
ubra ne Dios gapu wala kiya akakkanan.
Kurug ga áwan naragit ta akakkanan,
ngamay nadakè nu ya angngán ta kiyán
na akakkanan, ay ittu ya gapu naya
akabásul naya wagi ta.
21 Ay napì-piya ngala ngin na akkan ta
tagge mangán ka karni onu maginum, ay
se akkan ta tagge kuwaan daya duddúma
pikam, nu ittu ya pakabasúlán naya wagi
ta.
22 Ay díkod, ikaw se e Dios sala
ya makammu kiya kapanunútán mu ka
panggap kídi. Ay maganggam pe ya tolay
nu áwan na nga aggad-gadduwa kiya
kurugan na nga kapanunútán na.
23 Ngamay daya maggad-gadduwa, ay
makabásul da nu mangán da kiya karni,
áta akkan na meannúgut kiya angngurug
da ya kuwaan da. Ata básul ngámin
daya mà-màwa nga akkan meannúgut ki
angngurug.

15

Ya ammaanggam tada kadaya kasitto-lay tada

1 Ay dàtada nga naligda nga angn-
gurug gin, ay an-anúsán tada daya
pagkapsútán daya nakapsut pikam ma
angngurug. Akkan tada ittu lam-lamtan
ya paganggammán tada.
2 Nu di kuma nga daya páda tada
nga mangurug daya paanggamman tada.
Sengán tadada nga mamaligda kiya angn-
gurug da.
3 Ata oray e Cristo, ay akkan na iya
baggi na kampela ngin nin ya pinà-
paanggam na. Ya nàwa kaggína, ay
ummán kitu nán tu nesúrát ta bàbànán
ne Dios nga, "Ay iyà ya nagalinagnaggán
naya ammad-padakè da kikaw," nán na
ke Dios.
4 Ay ngámin datu nesur-súrát kitun na
al-algaw, ay nesúrát da ka pakatùgúdán
tada, ta senu akkan na mippà ya ag-
namnáma tada nu magturad tada kadaya
kapar-parigátan tada se maganggam tada
nu mabása tada datun.
5 E Dios nga ittu ya magidde ka ánus
se ittu ya mamaanggam kadàtada, ay
aggína ya sumeng kadakayu ta senu mag-
gaannúgut kayu wa mangsúrut ke Jesu-
Cristo.

6 Ta senu magsissa kayu wa magday-
dáyaw ke Dios nga Dios se Ama ne Jesu-
Cristo wa Apu tada.

Ya Napiya nga Dámag kadaya akkan Judyu

7 Anggamman nu lugud ya isaisa
kadakayu, nga ummán kiya inangn-
ganggam ne Cristo kadakayu ta senu
mapadayáwan ne Dios.
8 Inumbet ya Cristo wa sumeng kadaya
Judyu ta senu mepassingan ya agtungpál
ne Dios kadatu kar-kari na kadatu apuapu
da, ay se mepakammu pe nga kurug tutu
wala datun.
9 Ay akkan nala nga tittu yán ya gapu
na, nu di ta senu dayáwan pe yin daya
akkan Judyu nge Dios gapu kiya agkallà
na, nga ummán kiya nán na kiya nesúrát
ta bàbànán na nga,
"Díkod ipad-padáyaw taka kadaya akkan
Judyu, ay se magkan-kansiyon nà
ka pagdáyaw ku kiya ngágan mu."
10 Ay nán na pikam ma,
"Dakayu wa akkan Judyu, ay mepa-
ganggam kayu kadaya Judyu nga
tolay na."
11 Ay nán na manin nga,
"Dayáwan nu we Apu, dakayu ngámin na
akkan Judyu, ay day-dayáwan din
pe daya ngámin na tolay."
12 Ay nán manin pe tu Isaias nga,
"Meanà ya gaka tu Jesse nga ittu ya
lumtuwád da mangituráy kadaya
akkan Judyu. Ay aggína ya nam-
namáan da."
13 Ay ikar-karárag ku nga gapu ki angn-
gurug nu, ay pà-paanggamman nakayu
tutu wala nge Dios se iddán nakayu ka
napiya nga aggur-uray, ta senu gapu kiya
ammanakabalin naya Ispiritu na, ay um-
abaabay ya agnamnáma nu. Aggína ya
gapu naya agnamnáma tada.

Ya panggap ne Pablo wa nagsúrát

14 Ay ammù mà kampela ngin nin
wawwági, nga pabeg ga daya napiya
daya asikkuwaan nu tutu wala, ay se
ammù nga nammuwán nu pànang pe
yin ya mepanggap kiya angngurug nu, se
annung nu pe ya magtitinnùgud din.
15 Ngamay oray nu mapakuna, ay atán
da nga nepad-padamdam ku kadakayu
kídi ya súrát ku. Ay akkan nà a nin-
induwán na nangagi, áta gapu ki agkallà
ne Dios,
16 ay piníli nà ka bíláng asassu ne
Jesu-Cristo nga nebon na kadakayu nga
akkan Judyu. Ay ummán nà ki pádi ta
iyà ya mangibàbànán kiya Napiya nga
Dámag ne Dios, ta senu anggamman ne
Dios daya akkan Judyu nga ummán kiya
agganggam na kadaya medátun kaggína,
áta magbalin da ka namáru ki àráng na
gapu kiya Ispiritu na.
17 Ay díkod gapu kiya akiannúgut
ku ke Jesu-Cristo, ay annung ku wa
ipasindáyaw ya ubrà para ke Dios.
18 Ay áwan ku tagge kagiyan nga sabáli
nu di tittu daya kinuw-kuwa ne Cristo
kiya angngusár na kiyà nga mamakurug
kadaya akkan Judyu gapu kadatu kinag-
kagì se datu kinuw-kuwà.
19 Nepassingan na ya ammanakabalin
na gapu kadatu nakas-kasdáaw wa
nepàwa na kiyà ka pagilasínán kiya
Ispiritu ne Dios. Ay ittu ya gapu na
nga nebàbànán ku tutu wala ya Dámag
mepanggap ke Cristo, nanggayát ka
Jerusalem panda ka Ilirico.
20 Ata ya piyán ku tutu wala nga
kuwaan, ay ya mangibàbànán kiya
Napiya nga Dámag kadaya giy-giyán nala
nga akkan pikam ma nekebàbànánan
naya mepanggap ke Cristo, ta senu akkan
nà ummán ka magbalay kammala kiya
nagpàdàán daya duddúma.
21 Díkod nàwa nga kurug tu nán na ki
nesúrát ta bàbànán ne Dios nga nán na,
"Mammuwán se maawátan pe yin
daya akkan pikam nakagìna kiya
mepanggap kaggína kitun."

Ya palánu ne Pablo nga aggagáyám ka Roma

22 Ay ittu yán ya gapu na nga ngángay
yala ya aggasikkangngay ku kannán giyán
nu.
23 Ngamay gapu ta nabalin nin ya
ubrà kadedi ya giy-giyán, ay se gapu ta
nabayág ga dagudagun pe yin ya aggasip-
pan ku kannán giyán nu, ay

24 namnamáan ku nga magsisingan
tada kiya agsíbál ku kannán kiya am-
meyag ku ka España. Ay innanamán
ku pe nga sengán dà kiya agdàdàdà
ku, nu mabalin dà pà-paanggamman ki
aggagáyám ku kadakayu ka makaru wala.
25 Ngamay mawe yà ka Jerusalem
pikam kídi, ta wè idde ya pagkallà
daya wawwági kadatu mangurug kannán
Jerusalem.
26 Ata nadamdam datu mangurug ka
Macedonia se ka Acaya ya mangidde ka
pagkallà da para kadatu mangurug ga
maaw-awanán kannán Jerusalem.
27 Ay sikkaanggam da nga akkan
Judyu wa nangwa kiyán, áta bíláng nga
kurug ga nakaútáng da kaggída nga
Judyu. Ata neráman da nga akkan Judyu
kiya pagkapiyaán daya Judyu gapu kiya
Dámag mepanggap ke Cristo. Ay díkod
nàmud da nga rabbang da pe nga iráman
daya Judyu kadaya pagkallà kaggída.
28 Ay nu metulud ku win daya pagkallà
kadaya wawwági ka Jerusalem, ay
magsíbál là kannán kiya ammeyag ku ka
España.
29 Ay ammù nga kiya ilalbet ku kannán,
ay paanggamman nà tutu wala ne Cristo.
30 Ay lugud wawwági, sengán dà
mangikar-karárag kiya ubrà. Ay nam-
namáan ku wa magsisseng kayu kídi gapu
ke Jesu-Cristo wa Apu tada, ay se gapu pe
kiya amminya nu nga gayát kiya Ispiritu
ne Dios.
31 Ikar-karárag dà ta senu melis-
lísi yà kadaya asikkuwaan da kiyà
daya akkan mangurug ke Cristo kannán
Judea. Ay senu tu pagkallà a wè itulud,
ay paganggammán datu mangurug ka
Jerusalem.
32 Ta senu nu ittu ya piyán ne Apu
nga makalbet tà kannán giyán nu, ay
sikkaanggam mà nga umbet se magpip-
innaanggam tada pe.
33 E Dios nga ittu ya gapu naya napiya
nga aggur-uray tada kuma ya mangabul-
bulun kadakayu ngámin. Amen!

16

Ya agpakumusta ne Pablo kadaya ngámin tolay ne Dios

1 Ay piyán ku wa ammuwán nu pe
ye Febe, isa nga babay ya wagi tada
ki angngurug, nga sumeseseng kadaya
tangabubúlun na mangurug ka Cencrea.
2 Anggamman nu kiya ilalbet na, ta ittu
yán ya masápul kuwaan daya mangurug
ke Apu Jesu-Cristo, áta mangurug lugud
pe. Sengán nu kadaya ngámin na piyán
na nga pakisengán kadakayu. Adu daya
sinengán na nga tolay, ay sinummeng
kiyà pe.
3 Ay pakikumusta dà kade Priscila se
Akila nga magatáwa. Kabulun kuda pe
nga magub-ubra ka mepanggap ke Jesu-
Cristo.
4 Ay tagge dayán na meránud kiya
angngigdù da kiyà. Ay díkod magiyáman
nà pànang kitu kinuwa da, akkan nala
nga iyà ya magiyáman nu di pe daya
ngámin na tangabubúlun na mangurug
ga akkan Judyu.
5 Ay kumusta pe kadaya mangurug ga
mepagguurnung kaggída kiya balay da.

Ay kumustaan ku pe nge Epeneto nga
pà-pàgan ku pe. Aggína ya nunna nga
mangurug ke Cristo kadaya iAsia.
6 Pakikumusta dà pe ke Maria. Aggína
pe ya isa nga magpaggus nga magubra ka
panggap kadakayu wa mangurug.
7 Ay pakikumusta dà pe kade Adronico
se Junia, nga pádà a Judyu se pádà pe nga
bálud gapu ke Cristo. Am-ammu pànang
datu apostoles da, ay se nunna da nga
nangurug ke Cristo may iyà.
8 Pakikumusta dà ke Ampliato, isa nga
pà-pàgan ku wa opun ku nga mangurug
ke Apu.
9 Ummán pe ke Urbano nga páda
tada nga magub-ubra panggap ke Cristo.
Pakikumusta dà pe ke Estakis nga pà-
pàgan ku wa opun ku.
10 Ay pakikumusta dà pe ke Apeles, nga
isa nga napikkilán na mangurug ke Cristo,
ay se kade Aristobulo wa tangabalay.
11 Pakikumusta dà pe ke Herodion, nga
isa pe nga pádà a Judyu. Pakikumusta dà
kadaya akkobung ne Narciso nga mangu-
rug ke Apu.

12 Kumusta pe kade Trifena se Trifosa
nga magub-ubra pe mepanggap ke Apu.
Ummán pe ke Persida nga pàgan tada
nga wagi tada ke Cristo nga babay nga
nagagat magsirbi pe ke Apu.
13 Kumusta pe ke Rufo, nga isa pe nga
píli ne Apu, se kiya ina na nga bíláng ina
ku pe.
14 Pakumustaan ku pe de Asincrito,
Flegonte, Hermes, Patrobas, Hermas se
kadaya ngámin na wawwági tada nga
kabulun da.
15 Ay ummán pe kade Filologo se Julia
se Nereo se itu wagi na nga babay, se ke
Olimpas, ay se kadaya ngámin na tolay ne
Dios nga kabbulun da.
16 Ay magkikinnumusta kayu ngámin
na mangurug. Makikumusta kadakayu
ngámin daya mangurug kanedi.

Ya agtaron tada kadaya manglípán kiya angngurug tada

17 Kagiyánan takayu kídi wawwági, nga
taronan nu daya tolay ya mamagsisibna
kadakayu se manipad kiya angngurug nu,
gapu kiya angngalùsaw da kiya nesur-
súru mi kadakayu kitun. Akkan kayu wa
mebul-bulun kaggída.
18 Ata dayán na tolay, ay akkan wayya
nge Apu Jesu-Cristo ya sir-sirbiyán da, nu
di daya pagkapiyaán da kampela ngin nin
ya at-atangyaan da. Ial-alílaw da daya
tolay ya napiyár pànang, gapu kadaya
napiya nga agbàbànán da se ya angn-
gasaba da.
19 Ay sikkaammu daya tolay kiya ki-
naligda naya angngurug nu ke Cristo, ay
túya paganggammán takayu. Ay oray nu
mapakuna, ay piyán ku nu kappiyánan
nu ya mangwa kadaya napiya nga mà-
màwa, se akkan kayu wa mear-arát ka-
daya nadakè.
20 E Dios nga ittu ya paggayatán naya
napiya nga agbubúlun tada, ay karuwan
na nga abáan ne Sairu para kadakayu.
Ay e Apu Jesu-Cristo kuma ya magtag-
tagasíngan kadakayu.
21 E Timoteo wa pádà a magub-
ubra panggap ke Apu, ay makikumusta
kadakayu. Ay ummán pe kade Lucio,
Jeson, se Sosipatro nga pádà a Judyu.
22 Ay iyà e Tercio wa ittu ya pinagsúrát
ne Pablo kídi ya súrát. Makikumusta
ngà pe kadakayu wa pádà a mangurug ke
Apu.
23 E Gayo wa ittu ya managsangaíli kiyà
se kadaya páda tada nga mangurug, ay
makikumusta pe kadakayu. Ay ummán
pe ke Erasto, nga sareru kídi ya íli, se
Curto nga wagi tada, makikumusta da pe
kadakayu kannán.
24 E Apu Jesus kuma ya sumeng se
magkallà kadakayu ngámin. Amen.

Ya ammadáyaw ne Pablo ke Apu Dios

25 Maday-dáyaw we Dios nga ittu ya
makabaal la mamaligda kadakayu kiya
angngurug nu gapu kiya Napiya nga
Dámag ga nebàbànán ku kadakayu pang-
gap ke Jesu-Cristo. Ittu pe yán tu akkan
na nepak-pakammu nga palánu ne Dios
kitun kam.
26 Ngamay kídi yin, ay nepakammu win
tu nán na kiya nesúrát ta bàbànán ne
Dios kadaya ngámin na il-íli, ta senu
mangurug da pe yin. Ay ittu yán ya piyán
ne Dios nga akkan mataatay nga màwa.
27 E Dios la ya sissa nga makammu
ki ngámin. Ay aggína lugud ya day-
dayáwan tada ka áwan panda. Màwa
tada yán gapu ke Jesu-Cristo. Amen.

Tu nunna nga súrát ne Pablo kadatu mangurug ka Corinto

1 1 Iyà e Pablo wa piníli ne Dios se
pinagbalin na ka apostol ne Jesu-Cristo.
Dakami se wagi Sostenes ya makin-súrát
kídi,
2 kadakayu wa tangabubúlun na man-
gurug ke Dios kannán Corinto, nga nekísi
ne Dios ka pagbalinan na ka tolay na
gapu ke Jesu-Cristo. Súrát mi pe idi
kadaya ngámin tolay kadaya ngámin giy-
giyán nga magday-dáyaw ke Jesu-Cristo
nga Apu da, nga Apu tada pe.
3 Ay e Dios nga Ama tada se Jesu-
Cristo wa Apu tada din nala ya magkallà
kadakayu se mangap-kappiya kadaya ur-
uray nu.

Daya pagkallà ne Cristo se daya midde na

4 Magiyáman nà peyapeyang ke Dios
gapu kadaya pagkallà na kadakayu gapu
kiya angngurug nu ke Jesu-Cristo.
5 Ta gapu ta neannúgut nu win ya
uray nu ke Cristo, ay pinagbalin nakayu
ka ummán ka nabànáng kadaya ngámin
na mepanggap kiya angngurug nu. Ay
napasírib kayu pe kiya agbàbànán nu se
kiya angngammu nu kiya kurug mepang-
gap ke Jesu-Cristo.
6 Ay nepas-pasnà kadakayu pe yin ya
mepanggap ke Jesu-Cristo,
7 ay díkod áwan nu wa pagkur-
kurángan kadaya kababalin na masápul
nu kiya aggiddag nu kiya ilalbet kammin
ne Jesu-Cristo wa Apu tada.
8 Aggína ya mamaligda kiya angngurug
nu panda kiya ilalbet na kammin, ta senu
áwan na nga mepabásul kadakayu kiyán
na ilalbet kammin ne Apu Jesu-Cristo.
9 Kurug ga màwa yán, áta mapiyár
re Dios kadaya ngámin na kagiyan na.
Aggína ya nagayáb kadakayu nga pebul-
bulunan na kiya An-anà na nga ittu we
Jesu-Cristo wa Apu tada.

Ya nagsisibna datu mangurug ka surútan

10 Ay gapu kiya angngurug tada ke Apu
Jesu-Cristo, ay makim-imallà à kadakayu
wawwági nga magkikinnawátan kayu
din nin. Akkan kayu din na magsis-
ibna. Magsissa kayu ka panggap se kiya
panaggur-uray nu.
11 Nán ku idi kadakayu wawwági, áta
nadámag ku kadaya akkobung ne Cloe
nga magsasáwad kayu kanu.
12 Ata nán kanu daya duddúma
kadakayu wa, “E Pablo ya surútan ku,”
nán da, ay, “E Apolos ya surútan ku,” nán
kanu daya duddúma pe. Ay, “E Pedro ya
surútan ku,” nán kanu pe daya duddúma,
ay, “E Cristo ya surútan ku,” nán kanu
pikam pe daya duddúma.
13 Nagbal-baláki agpà nge Cristo ta?
Wayya la nga iyà ya natay kitu krus gapu
kadakayu! Wayya kayu wala nabawtis-
arán ka pasúrut ku!
14 Magiyáman nà ala ke Dios ta áwan
ku wa binawtisarán kadakayu, malaksid
dala de Crispo se Gayo.
15 Ay díkod áwan makekagi nga bi-
nawtisarán kuda ta senu magbalin da ka
pasúrut ku.
16 Ay nadamdam ku wa binawtisarán
ku gáyám pe de Estefana nga tangabalay.
Ay áwan ku wa madamdam min na sabáli
nga binawtisarán ku.
17 Ata akkan mà wayya nga ya mag-
bawtisár ya nangibonán ne Cristo kiyà,
nu di ya mangibàbànán kiya Napiya nga
Dámag ga mepanggap kaggína. Ay oray
tu inagbàbànán ku, ay nalapat tala nga
maawátan, nga akkan wayya nga ummán
kiya agbàbànán daya nasírib ba tolay, ta
senu ya kinapatag natu nàwa ke Cristo
kitu krus, ay akkan mapsílán tu kinaturáy
na kiya kinapiya naya agbàbànán ku.

E Cristo ya ammanakabalin ne Dios nga mangalà kadàtada

18 Daya mapánis ka áwan panda, ay nán
da nga áwan sur-surbi naya Dámag ga
mepanggap kitu nàwa ke Jesu-Cristo kitu
krus. Ngamay kadàtada nga málà kiya
pakabiyágan ka áwan panda, ay ittu tun
ya ammanakabalin ne Dios.

19 Ata uwad da nesúrát ta bàbànán ne
Dios nga nán na,
"Dadàlan ku ya sírib daya nalaing nga
tolay kídi ya kalawagán, ay se pag-
balinan ku ka áwan sur-surbi daya
lálaing da,"
nán na.
20 Ay díkod áwan sur-surbi ya sírib daya
mamasírib, ay oray pe daya nalaing ka-
daya lin-lintag se daya nalaing makipal-
palagmán kadedi na ngin na al-algaw. Ata
nepassingan ne Dios nga áwan kammala
nga sur-surbi yin daya kinasírib daya
mamasírib kídi ya kalawagán.

21 Ay gapu kiya sírib ne Dios, ay kinuwa
na nga akkan mabaal daya nasírib ba
tolay ya mangammu kaggína, áta tú da
la nga patàran ya kinasírib da kampela
ngin nin. Ay túya pininya ne Dios nga
alà daya ngámin tolay nga mangurug kiya
ibàbànán mi nga nán daya tolay nga
áwan na nga sur-surbi.
22 Ata kadaya Judyu, ay tú da la nga sap-
sapúlan ya nakas-kasdáaw wa gayát ka
lángit ka pagilasínán da nga kurug yán
na bàbànán. Ay kadaya akkan Judyu, ay
sap-sapúlan da daya ibíláng da kampela
ngin nin ka napatag ga sur-súru.
23 Ngamay ya ibàbànán mi, ay ya Cristo
nga natay kitu krus. Ay akkan kurugan
daya Judyu yán na ibàbànán mi, ay túya
mapabásul da. Ay daya akkan Judyu
ay nán da nga áwan sar-sarut nayán na
bàbànán.
24 Ngamay kadaya duddúma nga Judyu
se daya duddúma nga akkan Judyu, nga
naayabán ne Dios sin ka tolay na, ay
e Cristo wa nelansa kitu krus ya am-
manakabalin se sírib ne Dios.
25 Ata ya kuk-kuwaan ne Dios nga áwan
sar-sarut ta nán daya akkan mangurug,
ay napà-patag ngam ya kinasírib daya
kasiríbán na tolay. Ay se ya nán da nga
nakúráng nga ammanakabalin ne Dios,
ay natù-turáy may daya katurayán na
tolay.

26 Lam-lamtan nu kod wawwági nu
wà ummán nu kitun, kitu inaggayáb ne
Dios kadakayu. Man-manu kadakayu tu
ibíláng daya tolay kídi ya kalawagán ka
nasírib onu naturáy, se man-manu pe
daya ibíláng da ka nangátu kadakayu.
27 Ngamay gurátan ne Dios nga piliyán
daya áwan sar-sarut nga nán daya tolay
ta senu mabàla daya mamasírib. Piníli
na pe daya nakapsut ta senu mabàla daya
magkuna nga nabílag da.
28 Ay daya ban-bánag ga irupat daya
tolay kídi ya kalawagán se daya ibíláng
da nga ur-úray, se daya ban-bánag ga
akkan da pikam nammuwán, ay ittu
dayán daya piníli ne Dios nga usaran na
nga mamagbalin ka áwan sur-surbi daya
ban-bánag ga ibíláng daya tolay kídi ya
kalawagán ka napatag.
29 Ta senu áwan tolay ya makapag-
pasindáyaw kiya àráng ne Dios.
30 Ta aggína ya naggayatán naya baru
wa biy-biyág tada gapu ke Cristo. E Cristo
ya nakammuwán tada kiya sírib ne Dios.
Ay aggína pe ya namagbalin kadàtada ka
namáru ki àráng ne Dios, ay se aggína pe
ya mamagbalin kadàtada ka áwan bas-
básul, ta aggína ya nibli nga nagikáru
kadaya bas-básul tada.
31 Ay díkod gapu kadedi ya kinuw-kuwa
ne Cristo, ay nàwa kurug tu nán naya
nepesúrát ne Dios nga, "Daya maminya
nga magpasindáyaw, ay daya kinuwa ne
Apu wala daya ipasindáyaw da," nán na.

2

Tu inagbàbànán ne Pablo

1 Ay kitu neà-angay ku wawwági nga
mangibàbànán kadakayu kiya bàbànán
ne Dios mepanggap ke Cristo, ay akkan
wayya naunag tu nangngibàbànán ku, ay
se akkan wayya nga nasulit maawátan
datu kinag-kagi ku.
2 Ata linam-lammat ku nga tittu ya
mepanggap ke Jesu-Cristo se ya gapu natu
nekatay na kitu krus tu ibàbànán ku
kadakayu.
3 Ittu tu kitu kaatán ku kannán giyán
nu nga magbàbànán, ay ummán nà ki
magpir-pirpir ra malídug pànang kiya
kagiyan ku. Ay ammù pe nga áwan ku
wa mabà-baal.
4 Ay tu inagbàbànán ku, ay nalapat
tala nga maawátan. Akkan pe ya nasulit

maawátan datu kinag-kagi ku. Nag-
pinnoray yà ala kiya ammanakabalin
naya Ispiritu ne Dios, ta piyán ku nga
mammuwán datu maggigìna kiyà, nga
gapu wala kiya ammanakabalin na tu
inagbàbànán ku.
5 Ay kinuwà ya ummán kitun ta senu
akkan gapu kiya kinasírib naya isa nga
tolay ya angngurug nu, nu di gapu kiya
ammanakabalin ne Dios.

Tu palánu ne Dios

6 Ay nu kadaya napikkilán na mangu-
rug gin ya pangibàbànánan ku, ay nau-
nag pe ya kag-kagiyan ku. Ngamay akkan
wayya ummán kiya sírib daya tolay onu
daya agtuturáy kídi ya kalawagán, ta
pumanda mà dayán.
7 Ay ya nán ku kídi nga ibàbànán
ku, ay ittu ya sírib ne Dios nga akkan
na nga nepak-pakammu nga palánu na
nga kuwaan kitun kam, oray kitu akkan
pikam nàwa idi ya kalawagán. Pinalánu
na yán ta senu mepagbiyág tada kaggína
nga siddadáyaw.
8 Ay áwan kadaya agtuturáy kídi ya
kalawagán ya makammu kídi ya sírib na.
Ata nu ammu da kuma, ay akkan da kuma
nga nelansa ya kadayáwan na Apu kitu
krus.
9 Atán ya nán naya nesúrát ta bàbànán
ne Dios nga mepanggap kiyán, nga nán
na,

"Ya akkan pikam nasingan daya tolay se
akkan da pikam nagìna, ay se áwan
kiya lammat da nga ittu ya màwa,
ay ittu ya nesagána ne Dios kadaya
maminya kaggína."

10 Ngamay gapu kiya Ispiritu ne Dios
nga nebon na kadàtada, ay nammuwán
tada yanin na palánu ne Dios. Ata áwan
na di ammu naya Ispiritu ne Dios. Ay oray
ya lammat ne Dios, ay ammu na.
11 Awan sabáli ya makammu kiya lam-
lammat naya isa nga tolay nu di aggína
kampela ngin nin. Ay ummán pe, nga ya
Ispiritu ne Dios kampela ngin nin pe ya
makammu kiya atán kiya lam-lammat ne
Dios.
12 Ay ya Ispiritu wa nidde kadàtada,
ay akkan wayya ummán kiya ispiritu wa
atán kadaya mamasírib ba tolay kídi nga
kalawagán, nu di ya Ispiritu ne Dios
kampela ngin nin, ta senu mammuwán
tada daya ngámingámin na idde ne Dios
nga pagkallà kadàtada.
13 Ay díkod, ya agtù-tùgud mi, ay akkan
na ummán kiya agtùgud daya tolay kídi
ya kalawagán, nu di ummán kiya piyán
naya Ispiritu ne Dios. Ata daya kag-
kagiyan mi mepanggap ke Dios kadaya
tolay nga niddán kiya Ispiritu ne Dios,
ay daya ikagiyán naya Ispiritu ne Dios
kampela ngin nin.
14 Ngamay kadaya tolay ya akkan itur-
turayán naya Ispiritu ne Dios, ay akkan da
nga paganggammán daya kagiyan naya
Ispiritu ne Dios, áta nán da nga áwan na
sar-sarut. Ay akkan da pe ya maawátan
dayán, áta dayán nala nga petur-turayán
kiya Ispiritu ne Dios ya mabalin na
makaáwat.
15 Ay daya tolay ya petur-turayán kiya
Ispiritu ne Dios, ay ammuwán da dayán.
Ngamay daya duddúma, ay akkan da
maawátan dayán.
16 Ata nán na kiya bàbànán ne Dios nga,

"Awan tolay ya makammu kiya lam-
lammat ne Apu Dios. Awan ya
mabalin na magtuldu kaggína,"

nán na. Ngamay maawátan tada dedi, áta
atán kadàtada ngin ya panaglam-lammat
ne Cristo.

3

Ya agpapáda daya magsir-sirbi ke Dios

1 Ay díkod wawwági, akkan takayu
maamomanán nga ummán kiya aki-
amomán ku kadaya petur-turayán kiya
Ispiritu ne Dios sin, nu di ummán kiya
akiamomán ku kadaya tolay nga akkan da
pikam nigsán ya dadán na katutolay da.
Arig nu pikam ya an-anà kiya angngurug
nu.
2 Tu inangngisúrù kadakayu kitun, ay
ummán takayu wala ka pinaggátas, ta
akkan kayu pikam makakkán ka nakulnit
ta akakkanan. Ay oray kídi, ay árig ga
akkan nu pikam mabaal ya mangán ka
nakulnit.

3 Nán ku kiyán áta ikur-kurug nu pikam
daya dadán na katutolay nu. Masissin-
gan nala yán, áta magasiásil kayu se
magsasáwad kayu. Ummán kayu pikam
kadaya tolay ya akkan na mangurug.
4 Nán ku wa ummán kayu kadaya to-
lay ya akkan mangurug, áta nán daya
duddúma kadakayu wa, “E Pablo ya
surútan ku,” ay nán daya duddúma nga,
“E Apolos ya surútan ku,” nán nu.
5 Iinna nge Apolos se iinna ngà ka nán
nu ta! Nagpáda kami mà a bobonan nala
ne Apu. Ay túya gapu kiya angngisúru mi,
ay nangurug kayu ke Jesu-Cristo. Ngamay
niddán nakami ye Apu ka ubra naya
isaisa kadakami kampela ngin nin.
6 Ata iyà ya árig ga nagmúla, ay e
Apolos ya árig ga nagsibug kiya nemúlà.
Ngamay e Dios ya mamaabay kadaya
múla.
7 Ay díkod, akkan ya nagmúla se ya
nagsibug ya napatag, nu di e Dios, ta
aggína ya mamaabay kiya múla.
8 Ay sissa ya panggap daya nagmúla se
iya nagsib-sibug. Ay se nagpáda da pe nga
tangdánan ne Dios sigun kampela kiya
naggubra da ngin.
9 Ta nagpáda kami mà nga pagubraan
ne Dios kadakayu wa árig komán na.

Ya panagbalay kiya árig balay ne Dios

Ay árig nu pe ya balay ne Dios nga
pabalay na kadakami.
10 Gapu kiya kabailán ku wa nidde na
gapu kiya kinamáru na, ay iyà ya bíláng
nalaing nga apu daya magbalay. Iyà ya
nangippáy kiya pangadigiyán naya balay,
ay daya duddúma ngin ya mangipasíkád
kiya balay. Ay kadayán na magbalay, ay
masápul la naligda ya ammalay da.
11 Ay idi ya árig balay ne Dios, ay e Jesu-
Cristo ya árig angngadigiyán naya balay.
Aggína tu nebàbànán mi kadakayu. Ay
áwan sabáli yin na angngadigiyán.
12 Ay adu daya árig mepamalay kídi ya
árig balay ne Dios. Atán daya mangikapat
ka aruminta nga balitù, ay atán daya
mangikapat ka aruminta nga bága onu
daya napatag ga batu. Ngamay atán da
pe ya mangikapat ka aruminta nga káyu
se búlu se daya tabbang ngala.
13 Ngamay mepassingan nu wà ummán
natu inagbalay natu isaisa kaggída, nu iya
algaw wa ilalbet kammin ne Cristo. Ata
ya kasìdug datu ur-úray ya kinuwa datu
nagbalay ya pakasinnán nu wà ummán
natu inubra natu isaisa kaggída.
14 Ay nu akkan masìdug tu nekapat
naya isa tolay kitu angngadigiyán, ay atán
tangdán na.
15 Ngamay ya tolay ya masìdug tu neka-
pat na, ay áwan na nga tangdán ngamay
aggína ay málà. Iyán nala ta ummán ka
nakalísi yala ka apuy nga áwan na natag-
tagmit.
16 Akkan nu ammu ta, nga dakayu ay
árig nu ya balay ne Dios. Mag-agyán mà
kadakayu ya Ispiritu na!
17 Ay díkod, nu inna ya mangdadál kiya
balay ne Dios, ay dadàlan pe ne Dios. Ata
yán na balay ne Dios, ay kuw-kuwa na
kampela ngin nin. Ay dakayu kam yán
na árig balay na.

Ya nasírib kiya agsisíngan ne Dios

18 Ay akkan nu din na ug-ogan ya baggi
nu kampela ngin nin. Nu atán kadakayu
ya magkuna nga nasírib kiya pagsisinnán
daya tolay kídi ya kalawagán, ay mag-
balin kuma nga ummán ka ang-ang kiya
pagsisinnán da, ta senu magbalin ka ku-
rug ga nasírib kiya agsisíngan ne Dios.
19 Ata áwan na nga sur-surbi ke Dios
ya ibíláng daya tolay kídi ya kalawagán
nga kinasírib. Ta nán na kiya nesúrát
ta bàbànán ne Dios nga, “Ya agmasírib
daya tolay, ay ittu ya paniliwán ne Dios
kaggída kampela ngin nin,” nán na.
20 Ay nán na pe nga, “Ammu ne Apu
nga daya lam-lammat daya nasírib ba nán
daya tolay, ay áwan na kammala ngin nin
na sur-surbi,” nán na.
21 Ay túya akkan kayu din na mag-
pasindáyaw oray nán nu wa nasírib ya
tolay ya sur-surútan nu. Ata nidde ne
Dios mà ya ngámingámin kadakayu.
22 Túya nebon nà a magtùgud
kadakayu. Ay ummán pe kiyán de
Apolos se Pedro. Bíláng nga nidde ne
Dios kadakayu ya ngámin na kalawagán.
Nidde na pe ya biyág nu, ay se ya
pannakatay naya baggi nu, ay ipalúbus

pe ne Dios. Ay oray daya mà-màwa
kadakayu kídi se oray pe daya mà-màwa
pikam, ay kuw-kuwa nu ngámingámin
dayán.
23 Ay kuwa nakayu ne Cristo, ay e Cristo
ay kuwa ne Dios.

4

Ya akkan ta nga angguwes kadaya kasittolay ta

1 Ay ibíláng dakami kuma ngala nga
bobonan ne Cristo se piyáran na, nga
mangipak-pakammu kídi ya akkan pikam
ma nepak-pakammu kitun.
2 Ay ya isa tolay nga pagpiyáran, ay
masápul la mapiyár peyapeyang kadaya
masápul la mà-màwa.
3 Ay áwan nala kiyà oray guwesan
dà. Ay akkan ku pe ya pagan-anu
ya angguwes daya maragbus-bustigár ka
panggap kiyà, áta oray iyà mismu, ay
akkan ku maguwesán ya baggì kampela
ngin nin.
4 Ata áwan ku ammu wa dì kinuwa ka-
daya masápul la kuwaan ku kiya agsirbì
ke Apu. Ngamay akkan ku wayya piyán
kagiyan na áwan ku wa bas-básul. Ta e
Apu wala ya makammu wa mangguwes
kiyà.
5 Ay túya akkan kayu tagapab-pabásul
kadaya kasittolay nu, kiya akkan na
pikam ma itu oras na. Idaggán nu wala
ya algaw wa ilalbet kammin ne Apu,
ta aggína ya mangiwada kadaya ngámin
na nesir-sirù kídi nga nadakè se daya
ngámin na lam-lamtan ta nga kuwaan. Ay
ittu yán ya ammadáyaw ne Dios kadaya
tolay, sigun kadaya kinuw-kuwa da nga
napiya.

Daya napà-pàyanán daya apostoles ne Cristo

6 Kadakami se Apolos ya pagpan-
garígán kun kiya kagiyan ku kadakayu
wawwági, ka angngisúrù kadakayu nga
áwan nu din na pagdudúmán se áwan
nu din na ipasindáyaw kadaya tolay nga
surútan nu. Surútan nu din nala ya nán
ne Dios kiya nesúrát ta bàbànán na ka
mepanggap kídi.
7 Inna ya nanguna nga mabalin nu wa
pagdudúmán daya tolay ta! Wayya la
nga akkan na e Dios ya nangidde kiya
ngámin na atán kadakayu! Ay tura nu
lugud da ipasindáyaw dayán, nga ummán
nin ka áwan nangidde kadayán na atán
kadakayu!
8 Awan nu tutu wala masápul gáyám
min gane! Nabànáng kayu gáyám pe yin,
gane! Nakapagári kayu mà pe yin oray
áwan kami! Ay napiya kuma nu kurug
ga ári kayu win á, ta senu mepagári kami
kadakayu.
9 Ata kiyà kampela ngin nin, ay pininya
ne Dios nga dakami nga apostoles ya
magbalin ka kababaán kadaya ngámin
tolay. Arig kami kadaya tolay nga ya
kapanísán da ay mapatay kiya pagmar-
marngán daya tolay. Sisinnán dakami
daya ngámin tolay se daya anghel ne Dios.
10 Ay gapu kiya angngikurug mi ke
Cristo, ay ittu ya angnguna daya tolay
nga ang-ang kami. Ngamay dakayu, ay
nasírib kayu kid mà in ka panggap ke
Cristo! Nakapsut kami nga nán daya
tolay, ngamay nabílag kayu kid din. Iru-
pat dakami, ngamay dakayu kid ya day-
dayáwan da.
11 Nanggayát kitun panda kídi, ay
maaw-awanán kami, pasuráy akkan kami
pikam makenum. Ay pasuráy áwan mi
paglilíyán. Ay áwan mi pe ammu wa
patudúgán. Ay se par-parigátan dakami
pe.
12 Ay nagrígát kami pe ya nagubra
kampela ngin nin. Nu ug-ogan dakami,
ay ikar-karárag mida ngala. Nu par-
parigátan dakami, ay itur-turad mi ngala.
13 Nu pad-padàsán dakami, ay
sungbátan mida ngala ka napiya. Ay ya
árig mi kídi ya kalawagán ay gamà, ta
ibíláng dakami daya tolay ka áwan sur-
surbi.
14 Ay akkan ku ittu agsúrát kídi
kadakayu ta pamàlà kadakayu, nu di ittu
ya pagtuldù kadakayu nga ummán ka
annánà ku nga pà-pàgan ku.
15 Ta sissa ngà mà a ummán nu ka
kurug amaan oray adu tutu wala daya
mangigadágad kadakayu win kiya angn-

gurug nu. Ata iyà mà ya nunna nga
nangibàbànán kadakayu kiya Napiya nga
Dámag mepanggap ke Cristo nga ittu pe
ya gapu naya inangngurug nu kaggína.
16 Ay túya makim-imallà à a man-
gagi kadakayu nga taldan nu kuma daya
nepas-passingan ku kadakayu se datu
kinuw-kuwà.
17 Ay ittu ya gapu na pe nga nebon ku
we Timoteo kannán. Aggína ya bíláng
an-anà ku ke Apu nga pà-pàgan ku se
piyáran ku pe. Aggína ya mangipad-
padamdam kadakayu kiya kabiy-biyág ku
kiya angngurug ku ke Cristo, nga ittu pe
ya isur-súrù kadaya kap-kapilya ki oray
wà na nga giyán na kapannán ku.
18 Ammù nga atán daya magpas-
pasindáyaw, ta dalínán da nu akkan nà
umang nga maggagáyám kannán nin.
19 Ngamay nu ipalúbus ne Apu, ay
makaru wà nga umbet, ta senu iyà kam-
pela ngin ya mangammu nu wà ummán
kurug ya mà-màwa dayán na tolay ya
magpas-pasindáyaw, ta tura adu kanu
daya kag-kagiyan da.
20 Ata ya angngituráy ne Dios, ay akkan
mammuwán kiya agbàbànán ngala, nu di
kadaya mà-màwa gapu kiya angngurug
ta.
21 Nágan naya pì-piyán nu wa kuwaan
ku nu umbet tà? Magallang kadakayu
onu mangipassingan kiya amminyà
kadakayu se ya kinamárù?

5

Ya kapanísán daya mangwa ka nadakè

1 Ay nagìnà tutu wala ya dámag, nga
atán ya nadakè pà-pànang nga kuk-
kuwaan daya duddúma kadakayu. Ta
atán kanu kadakayu ya daladágan na ya
naniyumán kaggína. Ay oray daya akkan
nadiosán na tolay, ay akkan da kam agpà
ala nga kuwaan yán!
2 Pagpannakitán nu kuma yán na kin-
uwa naya isa kadakayu, ngamay tura nu
mán kammin na pagtangsit. Ay tura nu
di pataláwan yán na tolay ta!
3-4 Ata oray nu áwan nà kiya giyán
nu, ay ummán ka atán nà kam, áta
nepakammù mà in ya uray ku mepang-
gap kiya kapanísán nayán na tolay ya
mangwa ka ummán kiyán na nadakè.
Ammù nga umannúgut pe yán kiya piyán
ne Apu Jesus. Ay kiya agguurnung nu, ay
mepagataatán ya lammat ku kadakayu.
Ay atán pe kadakayu ya ammanakabalin
ne Apu Jesus,
5 ay túya idde nu wala ke Sairu yán na
tolay, ta senu e Sairu wala ya mangdadál
kiya baggi na, ta senu mapagmut na ya
uray na, ay senu alà pe ne Apu Jesus nu
umbet kammin nga mangalà kadàtada.
6 Magpas-pasindáyaw kayu ngamay
nadakè mà ya ipas-pasindáyaw nu!
Akkan nu wa am-ammu nga, “Ya bittì
ala nga pamalbád, ay annung na nga
palbadan ya oray adu wa limmug ga
arína!”
7 Ay pandanán nu lugud din ya agbas-
básul nu, ta senu mapabaru kurug gin
ya kinatutolay nu. Ay díkod, kurug ga
meárig kayun kiya bar-baru wa limmug
ga arína nga áwan na ngin pe ya pa-
malbád. Ata nebasu we Cristo win, nga
ittu tu árig pagbasu tada nga karneru
gapu kadaya bas-básul tada.
8 Ay díkod tú idi lugud din ya kuwaan
tada. Ippà tada ngin daya dadán na
gagángay tada ummán kadaya nadakè
a kuk-kuwaan tada, se daya nadakè a
aglam-lammat tada. Ya napiya nga aglam-
lammat se kuk-kuwaan kuma ya atán
kadàtada ngin.
9 Ay sinurátan takayu win nga
akkan kayu mebul-bulun kadaya maran-
naládag.
10 Ay ya nán ku kitun na akkan nu
kebul-bulunán, ay akkan wayya nga daya
tolay kídi ya kalawagán na akkan mangu-
rug ga marannaládag onu daya naágum,
se daya magtak-tákaw onu daya umapu
kadaya an-anítu. Akkan aggída tu nán ku
kitun, áta mataláwan nu wala dayán nu
magtálaw kayu kídi ya kalawagán.
11 Ta ya nán ku kitun na súrát ku,
ay ya akkan nu wa akibul-bulun ka-
daya tolay ya makiwagi kadakayu wa
mangurug, ngamay akkan da ungatán ya
manaládag. Akkan kayu mebul-bulun

kadaya naágum, ay se daya sinan diy-diyos pe daya day-dayáwan da. Ay se daya maragtak-tákaw se daya mamad-padakè kadaya kasittolay da, se daya maging-inglaw. Oray nán da nga wagi dakayu ki angngurug, ay akkan kayu wa mebul-bulun kaggída, ay se akkan kayu wa mepangán pe kaggída.

12 Ata áwan ku wayya nga rabbang nga mangguwes kadaya akkan tada nga kamungayán. Ngamay akkan kadi nga dàtada ya makin-rabbang nga mang-guwes kadaya kapáda tada nga mangu-rug?

13 E Dios sala ya makin-rabbang nga mangguwes kadaya akkan tada nga ka-mungayán. May nán naya nesúrát ta bàbànán ne Dios nga, "Pataláwan nu ya nadakè a tolay ya mepagguurnung kadakayu," nán na.

6

Ya kuwaan ta nu atán ríri ta kiya páda ta nga mangurug

1 Ay nu atán ya ríri naya isa kadakayu kiya wagi na, ay akkan nuda idarum ka-daya akkan na mangurug. Ya masápul la màwa kuma, ay daya tolay ne Dios kam-pela ngin nin ya mangdisidir kaggída.

2 Akkan nu kadi ammu nga daya tolay ne Dios ya mangguwes kadaya tolay kídi ya kalawagán nu umbet ya oras na? Ay nu dakayu ya mangguwes kadaya tolay kídi kalawagán ni, ay tura nu akkan madisidir ya bittì ala nga ríri!

3 Ay akkan nu kadi ammu nga dàtada pe ya bíláng nga mangguwes kadaya anghel? Ay tú agpà in kadaya mà-màwa kídi ya agbiy-biyág tada.

4 Ngamay tura nu lugud tagge la nga ippan kadaya akkan mangurug ya bibittè a ríri nu!

5 Ay tura kayu akkan mìpat ta! Awan nád dala oray isa kadakayu wa mangurug ya makammu mangdisidir kadaya ríri daya páda nu wa mangurug kampela ngin ta!

6 Ta tura nu lugud padisidir ka-daya akkan mangurug ya ríri naya isa kadakayu kiya wagi na!

7 Ay oray ya angngidarum nu kiya wagi nu, ay masissingan nin na naábà ya angngurug nu win. Akkan nád napì-piya nu iturad nu wala ngin oray irupat dakayu se ditán nu wala ngin oray kul-kultit dakayu?

8 Ngamay mapaanna mà pe yin ya aggiturad nu, ay dakayu mà kam ya man-girupat kadaya páda nu wa mangurug, ay se kul-kultit nuda pe!

9 Akkan nu wa ammu, nga áwan ya makappan kiya pangiturayán ne Dios ka-daya maragbásul? Ay túya akkan kayu wa masábag ki aglammat nu. Akkan makappan daya makidal-daládag se daya maggaattáwa nga pabeg lalláki onu pabeg babbay, ay se daya magday-dáyaw ka-daya sinan diy-diyos.

10 Ay se daya maragtákaw, daya tirung se daya naágum onu daya mamad-padakè kadaya kasittolay da, ay se oray pe daya maging-inglaw. Ay tú dayán daya to-lay ya akkan meráman kiya pangiturayán ne Dios.

11 Ay atán da kadakayu daya ummán kadayán kitun, ngamay kídi yin ay nabguwán kayu win kadatun na bas-básul nu, se nekísi nakayun ne Dios, ay se nebíláng nakayu win ka áwan bas-básul gapu kiya nakiapu nu ke Apu Jesu-Cristo se gapu kiya Ispiritu ne Dios.

Ya kearígán tada nga mangurug

12 Ay atán daya manguna nga áwan meallang kadaya tolay se mabalin tada nga kuwaan ya ngámin, oray nágan na. Ngamay akkan ta mà pagkapiyaán ya ngámin, ay se akkan ku pe piyán ya mebíláng ka asassu daya pan-panda ngala.

13 Ay atán da nga magkuna nga, "Kanan ta daya akakkanan ta ittu ya masápul naya sinay ta, ay se ya sinay ta, ay para kadaya akakkanan ya surbi na." Ay kurug yán, may dadàlan ne Dios mà dayán nu isa ngalgaw. Ay se ya tolay, ay akkan kinuwa ne Dios nga mangwa kadaya nadakè ummán kiya manaládag, nu di na nga kinuwa nga magdáyaw kuma ke Jesu-Cristo. Ay túya masápul la peturayán

pe ke Jesu-Cristo ya tolay, áta aggína ya
masápul na.
14 Ay nu isa ngalgaw, ay paltuwan nitta
nge Dios, nga ummán kitu inammaltu na
ke Jesu-Cristo gapu kiya ammanakabalin
na.
15 Ay akkan nu kadi ammu nga árig
tada ya parte naya baggi ne Cristo nu
mangurug ta kaggína. Ay díkod, akkan
mabalin kadàtada ya umatangya kadaya
púta, áta ummán ka metangabaggi kiya
púta ya parte baggi ne Cristo nu ummán
kiyán. Maddi tutu wala nga mabalin yán.
16 Akkan nu wa ammu ta, nga nu
meallay kayu kiya púta, ay bíláng nga
metangabaggi kayu kaggína? Ata atán ya
nán naya nesúrát ta bàbànán ne Dios nga
nán na, "Daya duwa, ay magbalin da ka
sissa nga baggi," nán na.
17 Ngamay daya mangiannúgut tutu
wala kiya uray da ke Apu, ay bíláng sissa
ya uray da se Apu.
18 Ay díkod, adayyuwánan nu daya
nadakè a kuk-kuwaan daya lalláki se
babbay. Ya tolay ya makabásul ka
mepanggap kídi, ay nakabásul kiya baggi
na kampela ngin nin pe, áta sabáli ya
nangisurbiyán na kiya baggi na. Daya
duddúma nga pakabasúlán, ay akkan na
ummán kiyán ya màwa na kiya baggi
tada.
19 Akkan nu madamdam min ta, nga
ya baggi nu, ay ittu ya pag-agyanán naya
Ispiritu ne Dios, nga ittu ya nebon na
kadakayu! Ay túya akkan dakayu kam-
pela ngin ya makin-kuwa kiya baggi nu.
20 Ata árig nu ya ginátang na ngin na
kuw-kuwa na. Ay nangína pà-pànang ya
pinagbáyad na. Ay túya, usaran nu lugud
ya baggi nu kiya pakedayáwan kampela
ngin nin ne Dios.

7

Ya mepanggap kadaya áwan pikam atáwa se daya nat-átawán nin

1 Ay nu mepanggap kitu saludsud nu
kitu súrát nu, ay tú idi ya sungbát ku:
Napiya pe nga akkan tagge mangatáwa ya
isa nga lalàki.
2 Ngamay, ta senu malìlían na ya pak-
abasúlán na mepanggap kadaya babbay,
ay masápul la mangatáwa. Ay ummán pe
kadaya babbay, masápul la mangatáwa
da pe.
3 Ay kadaya magatáwa, ay masápul la
idde naya isaisa kaggída ya masápul naya
atáwa na.
4 Ata ya babay, ay akkan aggína ngin ya
makaammu kiya baggi na kampela ngin
nin, nu di ya atáwa na. Ay ummán pe kiya
laláki, akkan aggína ngin ya makaammu
kiya baggi na kampela ngin nin, nu di pe
ya atáwa na.
5 Ay akkan da kuma nga iallang ya
baggi da kiya isaisa kaggída. Ay oray
da la kaligpanán ya isaisa kaggída nu
iya agkar-karárag da, sigun kiya pagamo-
manán da. Ngamay magallay da kammin
nu mabalin yán ta senu akkan ipar-parò
ne Sairu da nu akkan da meturdán ya
piyán naya baggi da.
6 Ay akkan ku ittu angngagi kídi
kadakayu ta ipapílit ku nga maggaattáwa
kayu, ngamay pangipalúbus ku nu ittu ya
kapanunútán nu kampela ngin nin.
7 Ya pì-piyán ku kuma, ay ummán
kayu din kiyà. Ngamay akkan tada
mà a sangapáda nga niddán ne Dios
ka kabailán tada mepanggap kídi, áta
nagbal-baláki ya kabailán na nidde na
kiya isaisa kadàtada.
8 Ngamay tú idi ya kagiyan ku kadakayu
wa áwan pikam ma atáwa se kadakayu
nga bubbúkud: Napì-piya kadakayu
nu akkan kayu tagge mangatáwa nga
ummán kiyà.
9 Ngamay nu akkan nu maanúsán, ay
mangatáwa kayu wala ngin ta napì-piya
ngala ngin yán may iya meparò kayu wa
makabásul kiya lammat nu ka panggap
kiya piyán naya baggi nu.
10 Ay tú idi ya bílin ne Apu nga kagiyan
ku kadaya tolay ya nangatáwa ngin. Ay
akkan din na magadi daya babbay kadaya
attáwa da.
11 Ngamay nu magadi ya babay, ay
masápul la akkan makiatáwa ngin. Ay
nu akkan, ay mawe makitoli kitu atáwa

na. Ay ummán pe kiyán kadaya lalláki.
Akkan da nga igsán ya atáwa da.
12 Ay kadaya duddúma pe, ay tú idi ya
makagi ku kampela ngin nin. Nu akkan
na mangurug ke Cristo ya atáwa naya
isa nga laláki nga mangurug ke Cristo, ay
akkan na kuma nga igsán ya atáwa na, nu
di da kuma nga itul-túluy ya aggatáwa da,
basta malagpat ya babay.
13 Ay páda na pe kadaya mangurug
ke Cristo wa babbay, nga oray akkan
na mangurug ke Cristo ya atáwa da, nu
malagpat da nga mangobung kaggída, ay
akkan da kuma nga magadi.
14 Ata mapagbalin ne Dios ka tolay na
ya akkan mangurug nga laláki gapu kiya
angngurug naya atáwa na ke Cristo. Ay
páda na pe kiya babay, oray nu akkan
mangurug, ay mapagbalin pe ne Dios ka
tolay na gapu kitu laláki nga mangurug
ke Cristo. Ata nu akkan mapakuna, ay
mebíláng annánà daya akkan mangurug
daya annánà da. Ngamay ya kurug na ay
napatag mà ke Dios daya annánà da.
15 Ngamay nu magadi ya akkan mangu-
rug ga atáwa naya mangurug ke Cristo, ay
ditán nala ta senu siwwawaya ngin daya
mangurug ga atáwa da. Ata pinangurug
nitta mà nge Dios ta senu pumiya daya
ur-uray tada.
16 Ipalúbus nuda ngala nga magadi
ta akkan nu mà wayya nga ammu nu
mapangurug nuda.

Ya mepanggap kiya kapàyanán tada kitun

17 Ay oray kawà na nga giyán daya
tangabubúlun na mangurug, ay tú idi ya
itù-tùgud ku kaggída, nga nu mangu-
rug da ngin, ay akkan da tagge ulissan
ngámingámin ya kapàyanán da nga ne-
tudin ne Apu kitu akkan da pikam ma
inangngurug.
18 Nu nakúgit tin ya isa nga tolay
gapu ta ittu tu lintag da, ay se yala
nga nangurug, ay ditán nala ngin. Ay
ummán pe, nu akkan pikam nagpakúgit
ya tolay kitu inangngurug na, ay ditán
nala pe yin. Akkan na tagge lam-lamtan
ya magpakúgit.
19 Ata áwan dúma naya magpakúgit se
akkan, áta akkan ittu yán ya napatag, nu
di ya angngikurug tada kadaya bil-bílin
ne Dios.
20 Ay díkod, nu nágan naya kasasáad
naya isa nga tolay kitu inangngurug na ke
Jesu-Cristo, ay akkan na tagge nga ulissan
ngámingámin.
21 Ay oray nu asassu kayu kitu inangn-
gurug nu, ay ditán nu wala ngin. Ngamay
nu atán nala waya mu wa akkan mag-
asassu win, ay akkan kayu tagge lugud
magasassu win.
22 Ata oray nu asassu kayu kitu inangn-
gayáb ne Cristo kadakayu, ay bíláng nu
ya akkan asassu. Ay daya akkan asassu
kitu inangngayáb ne Cristo kaggída, ay
ummán da ka asassu, áta bíláng da ya
asassu ne Cristo win.
23 Nangína pà-pànang ya bátug
pinanggátang ne Dios kadakayu. Ay túya
akkan kayu paasassu kadaya tolay yala
nga apu.
24 Ay lugud wawwági, nu nágan tu
nekatúkád nu wa katutolay nu kitu
inangngayáb ne Dios kadakayu, ay ittu
kammin ya surútan nu, may magpinno-
ray kayu ke Dios.

Ya mepanggap kadaya bubbúkud se daya akkan pikam nangatáwa

25 Ay nu mepanggap kadaya áwan
pikam ma atáwa, ay áwan nebílin ne
Apu Jesu-Cristo. Ay oray nu mapakuna,
ay ikagì ya ur-uray ku kampela ngin nin
ka mepanggap kídi. Oray ta e Dios mà
ya nangidde kiya sírib ku gapu kiya ki-
namáru na. Ay túya nán ku wa makurug
pe daya kagiyan ku panggap kídi.
26 Kiyà kampela ngin nin, gapu kadaya
kapar-parigátan na mà-màwa ngin, ay
napì-piya nga akkan tagge mangatáwa
daya áwan pikam ma atáwa.
27 Ngamay nu nelaw-át da nga nan-
gatáwa ngin, ay akkan da nga igsán ya
atáwa da. Ngamay nu áwan nu pikam
atáwa, ay napì-piya nu akkan kayu tagge
magsápul ka atáwa nu.
28 Ngamay oray mán nu mangatáwa
kayu, ay akkan kayu wayya nga
magbásul. Ay páda na pe kadaya babbay,

nu makiatáwa da, ay akkan pe wayya nga básul yán. Ngamay ad-adu ya kariribuán da kídi ya kalawagán daya nat-átawán, ay túya gapu na nga inagkunà kídi ta senu malisiyán nu dayán.

29 Ay ya gapu naya agkunà kídi wawwági, ay gapu ta abibbà in ya oras nga aggiddag tada kiya ilalbet kammin ne Apu Jesus. Ay túya manggayát kídi yin, daya atán atáwa ay magbiyág da nga ummán ka áwan atáwa.

30-31 Ata idi ya kalawagán se daya atán kídi ay pumanda da ngámin. Ay túya daya magpannakit kídi, ay ibíláng da nga akkan da magpannakit. Ay se daya makang-anggam, ibíláng da pe nga akkan da maganggam, ay se daya gumà-gátang, ay ibíláng da nga akkan da kuw-kuwa daya ginátang da. Ay ummán pe kadaya magkap-kapiya kadaya atán kídi ya kalawagán, ibíláng da ngala ngin na áwan netul-túlung kaggída daya atán kídi ya kalawagán.

32 Nán ku kiyán a, ta piyán ku nu áwan nu wa ilídug.

Daya áwan atáwa, ay tittu ya ipàwa ne Dios kaggída ya ilídug da. Ya lam-lamtan da, ay nu mapaanna ya ammaanggam da ke Apu.

33 Ngamay nu daya nat-átawán na lalláki, ay akkan da nga melingling ya ubra da kídi ya kalawagán ta senu ma-paanggam da pe daya attáwa da.

34 Ay díkod, duwa ya lam-lamtan da. Ay ummán pe kadaya nat-átawán na babbay, masápul la daya ubra da kídi ya kalawagán ya atangyaan da, áta piyán da nga paanggamman daya attáwa da. Ngamay kadaya babbalásang, ay mepas-pasnà da ya aggubra da mepanggap ke Apu. Ata ya piyán da, ay sirbiyán da nge Apu ki ngámin na uray da se baggi da.

35 Akkan ku ittu angngagi kídi ta piyán ku wa ipasúrut dedi kadakayu. May ikagì dedi ta pagpíyán nuda. Piyán ku wala nga ipakammu kadakayu daya napiya nga kuwaan se piyán ku nu masirbiyán nu tutu wala nge Apu.

36 Ay nu atán laláki nga nán na nga kasapúlán na atawán na ya opun na nga babay, ta akkan na madurayán ya piyán na ya baggi na, ay se nanákam pe yin ya magatáwa da ngala ngin, ta akkan wayya nga básul yán.

37 Ngamay nu maddi tutu wala nga mangatáwa, ay se madurayán na ya piyán naya baggi na, ay napiya mà nu akkan tagge mangatáwa.

38 Díkod nu mangatáwa ya laláki, ay napiya mà yán, may napì-piya kammin nu akkan tagge mangatáwa.

39 Ya babay ya neatáwa ngin, ay akkan mabalin na makiatáwa ka sabáli ya laláki nu sibbibiyág pikam ya atáwa na. Nga-may nu mabúkud, ay annung na ya mangatáwa manin nu ittu ya piyán na, ngamay kadaya páda na nga mangurug ke Apu.

40 May nu iya kapanunútán ku kampela ngin nin, napì-piya kammin kaggína ya akkan tagge mangatáwa manin. Ay idi ya nán ku kídi, ay nán ku wa ittu pe ya piyán naya Ispiritu ne Dios.

8

Ya mepanggap kadaya akakkanan nga nedátun kadaya sinan diy-diyos

1 Ay nu mepanggap pe kadaya akakkanan na nedátun kadaya sinan diy-diyos, ay tú idi ya mekagì: Kurug ga kurugan ku, nga dàtada ngámin, ay atán ya ammu tada ka mepanggap kídi. Ngamay gapu kadaya ammu tada, ay magpangátu tada. Ngamay ya amminya tada kadaya kasittolay tada, ay ittu ya makaseng kadaya páda tada nga mangurug.

2 Ay nu atán daya manguna nga atán ya ammu da, ay atán pikam kúráng naya inammuwán da nu ya kinakur-korugán.

3 Ngamay daya maminya ke Dios, ay ittu dayán daya am-ammu ne Dios kampela ngin nin.

4 Ay nu panggap kiya angngán nu kadaya akakkanan na nedátun kadaya sinan diy-diyos, ay ammu tada mà nga akkan kurug daya sinan diy-diyos, ay sissa mà ya kurug ga Dios.

5 Kurug ga adu daya nán da tolay nga
diy-diyos se à-apu kídi ya kalawagán se
ka lángit nga kurugan daya tolay.
6 Ngamay kadàtada nga mangurug, ay
sissa ya Dios nga Ama nga ittu ya namar-
suwa kadaya ngámingámin, se ittu pe
ya panggap naya agbiyág tada. Ay sissa
pe ya Apu tada, nga ittu we Jesu-Cristo.
Gapu kaggína, ay pinarsuwa ne Dios ya
ngámingámin. Ay se gapu kaggína, ay
mabiyág tada.
7 Ngamay akkan ngámin tolay ay ammu
dayán na mepanggap kadaya sinan diy-
diyos. Atán pikam daya masulitán
na mangippà kitu kapenamán da nga
gagángay da nga magdáyaw kadayán na
sinan diy-diyos. Ay díkod nu mangán
da kadaya nedátun kadaya sinan diy-
diyos, ay mariribù ya nakapsut ta uray
da, ta nán da nga makabásul da, áta kiya
lammat da, ay dátun kadaya sinan diy-
diyos dayán na akakkanan.
8 Ay akkan wayya nga mangiadanni
kadàtada ke Dios daya akakkanan. Ta
oray mán nu mangán tada kadaya
nedátun kadaya sinan diy-diyos se akkan,
ay áwan na nga dúma.
9 Ngamay oray nu atán wayya nu wa
mangán se akkan, ay taronan nu ta get
nu pakabasúlán daya nakapsut pikam ma
angngurug daya piyán nu kampela ngin
nin na kuwaan.
10 Ay kas pangarígan na nu dakayu
wa makammu nga áwan sur-surbi
daya sinan diy-diyos, ay atán kayu wa
mepangán kiya akakkanan na nedátun
kadaya sinan diy-diyos, ay se nakayu
masingan ya isa nga nakapsut pikam kiya
angngurug na, akkan nád da mearát na
mepangán pe oray nu nán na kiya uray
na nga nadakè?
11 Ay díkod, gapu kiya ammu nu, ay
nadadál ya angngurug naya wagi nu wa
nakapsut pikam, ay nebasu we Jesu-Cristo
gapu pe kaggína.
12 Ay lugud, nu mapakuna, ay
nakabásul kayu ke Cristo, ta nakabásul
kayu kiya isa nga wagi nu, ta nebalobu
kitu kinuwa nu, ay dumakè ya nakapsut
pikam ma angnguray na.
13 Ay díkod, nu mepanggap kiya
angngán ku ka akakkanan na nedátun
kadaya sinan diy-diyos ya keparoán naya
wagì, ay akkan nà tagge mangán ta senu
akkan makabásul.

9

Daya pagrabngán naya isa nga apostol se daya ubra na

1 Iyà, ay siwwawaya ngà nga mangwa
kadaya piyán ku. Ay apostol là pe. Ay
nasingan ku pe ye Jesus nga Apu tada.
Ay dakayu win daya pakasinnán kiya
angngikurug ku kaggína.
2 Ay oray nu akkan dà ibíláng daya
duddúma ka apostol, ay mebíláng ngà
ka apostol kadakayu, áta dakayu ya
pakasinnán na apostol nà kurug nge Apu.
3 Ay ittu idi ya sungbát ku kadaya
magduw-duwa kiya sáad ku.
4 Wayya ku la nga áwan rabbang mag-
adang kadaya mangurug ka kanan ku!
5 Wayya ku la áwan rabbang pe nga
mangitalungkíwid kiya atáwà, nu atán
kuma atáwà, nga ummán kitu kinuw-
kuwa datu duddúma nga apostoles,
ummán kade Pedro se datu wawwági ne
Apu!
6 Wayya la nga áwan mi rabbang pe se
Bernabe nga akkan kuma tagge manglu
ka pagbiyág mi!
7 Wayya la nga atán suldádu wa aggína
kampela ngin nin ya manangdán kiya
baggi na! Ay wayya la nga atán tolay pe
ya akkan mangán kiya ápit na kampela
ngin nin! Onu daya tolay ya akkan
uminum kiya gátas nga málà da kadaya
tarakan da nga kalding!
8 Ay dedi ya kag-kagiyan ku kídi, ay
akkan wayya nga kapanunútán tolay
yala, áta ittu pe idi ya nán na kiya nesúrát
ta bàbànán ne Dios.
9 Ta nán na kiya bàbànán ne Dios
nga nesúrát natu Moses nga, “Akkan
mu pusutan ya bugung naya báka nga
pagubraam ta senu akkan malípán na
mangán,” nán na. Ay akkan wayya nga
kurug báka ya piyán ne Dios kagiyan kídi,
10 ta dakami nga pagub-ubraan na ya
nán na kitu inangngipesúrát na. Kurug

ga daya bobonan na ya piyán kagiyan
natun, áta meárig da kadaya magarádu
se daya maggáni. Kuwaan da ya ubra da
ta namnamáan da ya kípát da kiya ápit
da.
11 Ay dakami ya árig nangimúla
kadakayu kiya bàbànán na mepanggap
ke Dios. Ay akkan mi nád pe rabbang ya
makiuwár kadakayu kadaya masápul mi!
12 Ay nu sengán nu daya duddúma nga
magtù-tùgud kadakayu, ay tú nád agpà in
kadakami!
Ngamay oray nu rabbang mi ya ma-
gadang kadakayu, ay akkan kami tagge
nagadang ka oray nágan na. Inan-anúsán
mi yala ya adu wa rig-rígát mi, ta senu
áwan nu wa katinglíwán nga mangurug
kiya Napiya nga Dámag mepanggap ke
Cristo.
13 Wayya nu la nga akkan ammu nga
templo kampela ngin nin ya paggay-
atán naya pagbiyág datu magsirbi kitúni!
Ay ummán pe kadatu sumeseseng kitu
anìdúgán da kitu pagbasu da, ay middán
da pe ka kípát da kitu pagbasu da nga
áyam.
14 Ay tú pe yán ya piyán ne Dios,
nga daya mangisur-súru kiya bàbànán na
mepanggap ke Cristo, ay rabbang da ya
piddán kadaya magkapiya kiya isur-súru
da.
15 Ngamay, oray atán dedi nga pagrab-
ngán ku, ay akkan kuda kinuwa. Ay
akkan ku pe ittu agsúrát kídi ta magadang
ngà kadakayu kadaya masápul ku. Ta pì-
piyán ku wala ya matay may iya mapag-
balin ka akkan kurug idi ya ipasindáyaw
ku. Ta tittu idi ya mepasindáyaw ku,
16 áta akkan ku rabbang ya mag-
pasindáyaw gapu ta iyà ya man-
gibàbànán kiya Napiya nga Dámag
mepanggap ke Cristo, áta kasapúlán
kammala ngin nin na ibàbànán ku idi.
Ay kal-allà à tutu wala nu rán ku wala
nga di ibàbànán ya Napiya nga Dámag.
17 Ata nu inur-uray ku kampela ngin
nin ya mangibàbànán kiya Napiya nga
Dámag, ay tangdánan nà nge Dios. Nga-
may gapu ta nebon nà ala ne Dios, ay
áwan ku tangdán, áta kuwaan ku mà ala
ya masápul la kuwaan ku.
18 Ya tangdán ku wala, ay ya kapa-
dayáwan ku gapu kiya amminyà nga
mangibàbànán kiya Napiya nga Dámag,
nga akkan ku masápul ya makibáyad.
Dita da ngala daya pagrabngán ku gapu
kídi ya ubra ku.
19 Ata oray nu áwan tolay ya makin-
asassu kiyà, ay gurátan ku wala ya
paasassu kadaya ngámin tolay, ta senu
adu daya maáwis ku nga mangurug ke
Jesu-Cristo.
20 Ay nu kadaya Judyu ya pagbàbànánan
ku, ay kabiy-biyág Judyu ya sur-surútan
ku, ta senu adu nga Judyu ya mangurug.
Ay páda na pe nu kadaya tolay ya
sumur-súrut kadatu lin-lintag tu Moses ya
pagbàbànán ku. Oray nu akkan datu lin-
lintag tu Moses sin ya kur-kurugan ku, ay
surútan kuda ngala, ta senu adu kaggída
ya mangurug ke Cristo kiya agbàbànán
ku.
21 Ay páda na pe nu magbàbànán nà
kadaya akkan Judyu. Ummán nà pe ka
akkan Judyu, ta senu mangurug da pe
ke Cristo gapu kiya agbàbànán ku. May
akkan ku nán na akkan ku tutu wala
sinúrut daya lin-lintag ne Dios, áta ikur-
kurug ku mà datu bil-bílin ne Cristo.
22 Ay nu kadaya nakapsut pikam ma
angngurug ya pagbàbànánan ku, ay
ummán nà pe kaggída ta senu maáwis
kuda. Ay díkod oray kawà na nga giyán,
ay ya pannakikabulun kadaya ngámin
tolay ya kuwaan ku, ta senu maáwis ku
tutu wala nga mangurug ke Cristo daya
duddúma.
23 Ay ya gapu na nga kuwaan ku
ngámin dedi, ay senu adu daya mangurug
ke Cristo nu magìna da ya Napiya nga
Dámag mepanggap kaggína. Ta senu
mepaggun-ud dà pe kiya pagkallà ne Apu
kadaya ngámin na mangurug.
24 Ya angngurug tada ke Cristo, ay
meárig kiya makikuntes ki tagtág. Adu
daya makikuntes ngamay sissa ngala ya
mangábà nga ittu ya kiddanán naya pre-
myu. Ay túya kuwaan nu ya mabaal nu ta
senu magun-ud nu ya bátug premyu nu.
25 Ay daya makikuntes, ta senu
mangábà da, ay maddi da kadaya ngámin
na manglípán kaggída kiya angngábà

da kiya premyu da, oray akkan na
magnanáyun. Ay ummán din pe kiyán ya
kuwaan tada nga mangun-ud kiya bátug
premyu tada nga áwan na kadadàlán.
26 Ay iyà, ay árig ku pe ya makikuntes
ki tagtág. Ay kiya annagtág ku, ay tittu ya
makadatang kiya pamandanán ku ya lam-
lamtan ku. Ay nu árig ku pe ya boksineru,
ay tittu pe ya angngábà ku kiya kasúlung
ku ya lam-lamtan ku, ay túya akkan na
ángin ya sulusúlung ku.
27 Nu dì lugud da pasiyaan ya baggi
ku, se pin-penaman ku nga mangwa ka-
daya masápul kuwaan ku, ta get tala
nu áwan ku magun-ud nga premyu oray
nu nebàbànán ku kadaya duddúma ya
mepanggap ke Cristo.

10

Ya tuldu ne Dios mepanggap kadatu inagkona daya Judyu

1 Ay piyán ku wa ipadamdam kadakayu
wawwági, tu nàwa kadatu inagkona mi.
Lingngúpán ne Dios da ngámin kitu an-
gap, ay se nagdadalákit da pe ngámin kitu
bebay nga nagtuway.
2 Ay ummán da ka nabawtisarán kitu
angap se kitu bebay ka pasúrut natu
Moses.
3 Ay nangán da ngámin pe kitu
akakkanan na gayát ka lángit.
4 Ay se umin-inum da ngámin pe kitu
danum ma pinagbuwà ne Dios kitu abay
ya batu. Ya kearígán natun na batu, ay e
Cristo nga aggína tu namul-bulun kaggída
ngámin.
5 Ngamay oray nu ummán kiyán, ay
kadúwán kaggída tu linùsaw ne Dios, ay
túta rinápun nada kitu ir-ir-er.
6 Ay datun na nà-nàwa kadatu in-
agkona tada, ay bátug agkakagi ne Dios
kadàtada, ta senu akkan tada maga-
sikkuwa kadaya nadakè nga ummán ka-
datu kinuw-kuwa da.
7 Akkan kayu magdáyaw kadaya sinan
diy-diyos nga ummán kitu kinuwa datu
duddúma kaggída kitun. Nán naya
nesúrát, nga nagkakán da se naggiínum
da, ay se nagsasála da.
8 Ay akkan tada nga manaládag nga
ummán kadatu duddúma kaggída kitun,
nga ittu tu gapu na nga duwa púlu se tallu
nga ríbu tu natay kaggída kitu isa nga
algaw.
9 Akkan tada pe ya tistíngan ne Dios
ka pangirupat tada kaggína, nga ummán
kitu kinuwa datu duddúma kaggída, nga
ittu tu gapu na nga tinugkawwán idaw da
nga ittu tu nepatay da.
10 Ay akkan tada nga dadawayyan pe
ye Dios nga ummán kadatu duddúma
kaggída. Ay túta nangibon ka anghel na
nga ittu tu nagpatay kaggída.
11 Ay nàwa ngámin dedi kaggída ka
bátug agkakagi ne Dios, ay se nepesúrát
na ka pakatulduwán tada nga tolay
ya makàlám kiya kamuddiyánan na al-
algaw.
12 Ay túya magan-annád lugud daya
magkuna nga naligda ya angngurug da,
nga nán da nga akkan da makabásul ka
ummán kadatun, ta din tu makabásul da
kammin daddán.
13 Ata ya kapar-parò tada, ay gángay
umbet yán kiya ngámin tolay. Ngamay
oray ta akkan kaligpanán ne Dios ya
kari na nga akkan na nga ipalúbus nga
maparò ta kiya akkan ta nga kabailán na
iturdán. Ay nu mapar-parò tada, ay iddán
nitta ka kabailán ta nga mangiturad, se
ipakammu na pe kadàta ya pakalisiyán
tada, ta senu akkan tada makabásul.

Ya tul-tuldu panggap kadaya sinan diy-diyos se ya agdáyaw tada ke Dios

14 Ay lugud, wawwági, igsán nu win ya
agday-dáyaw nu kadaya sinan diy-diyos
nu.
15 Ikagì dedi kadakayu, ta senu dakayu
kampela ngin nin ya makammu nu ku-
rugan nuda onu akkan, oray ta nanàmán
kayu win.
16 Uminum tada kiya napatag ga
binásu wa inuman tada nu mabalin tada
ikarárag. Ay pagtatappigán tada pe ya
sissa nga sinápay ka kanan tada. Ay kiya
angwa tada kadayán, ay mepagráman
tada kiya dága se iya baggi ne Jesu-Cristo.
17 Oray adu tada, ay sissa nga sinápay
ya pagtatappigán tada nga kanan. Ay

ummán pe kiyán, adu tada, ngamay
bíláng sissa tada.
18 Ay lam-lamtan nu kod pe tu kinuw-
kuwa datu iIsrael kitun. Ngámin datu
mangán kitu pinagbasu da ke Dios, ay
bíláng mepagdáyaw da pe ke Dios, nga
ittu tu nagbasuwán da.
19 Ay ya agkunà kídi, ay gapu ta áwan
patapatag daya akakkanan na medátun
kadaya sinan diy-diyos, áta áwan biy-
biyág mà daya sinan diy-diyos.
20 Ay ya piyán ku wa kagiyan, ay
ngámin daya akkan mangurug ke Dios
nga magbasu, ay akkan Dios kurug ya
dayáwan da, nu di daya an-anítu. Ay
akkan ku piyán nu atán da kadakayu ya
mepagar-arát kadaya an-anítu.
21 Ata akkan mabalin na uminum kayu
kiya mainum ka annamdam nu kitu
nekatay ne Apu, se kayu pe uminum ka
pagdáyaw nu kadaya an-anítu. Ay akkan
mabalin pe nu mepangán kayu kiya
sinápay ka annamdam nu kitu nekatay
ne Apu, se mepangán kayu pe kiya pinag-
basu kadaya an-anitu.
22 Ay nu pakunán tada kiyán, ay
pangabuguwan tada nge Apu. Ay wayya
tada la nga nabì-bílag may aggína?

Ya aglam-lammat tada kadaya pagpíyán naya ngámin

23 Ay kurug ga annung tada nga kuwaan
ngámin daya piyán tada nga kuwaan.
Ngamay akkan mà ngámin dayán ay
makaseng kiya wagi tada onu mamaligda
kiya angngurug na.
24 Ay akkan tittu ya pagkapiyaán ta
kampela ngin nin ya pà-pàgan ta, nu di
ta pe sinnan ya pagkapiyaán naya wagi
ta.
25 Ay díkod, nu gumátang kayu ka isida
nu wa karni, ay se akkan nu ammu nu
nágan tu naggayatán natun, ay akkan
nu tagge saludsúdan, ta senu áwan nu
pakariribuán.
26 Ata, "E Dios ya makin-kuwa kídi ya
kalawagán se daya ngámin na atán," nán
na.
27 Ay nu ayabán naka ya isa nga
akkan mangurug nga mepangán kaggída,
ay kanam oray nágan na ya iduy-
ág da kikaw, nga áwan mu tagge
sal-saludsúdan ta senu áwan mu wa
pakariribuán.
28-29 Ay nu atán ya makekagi kadakayu
nga, "Pinagbasu idi ya karni kadaya
sinan diy-diyos," nán na, ay maddi kayu
mangán nin, ta salamman nu nu ittu
ya pagdakeán naya ur-uray natu nangagi
kikaw. Ay get nán nu wa, "Taanna,
tura tangáduwán ya isa tolay kiya kapa-
nunútán ku ta!" get nán nu, gapu ta nán
ku wa salamman nu ya pagdàsán naya ur-
uray naya isa tolay, nga akkan ya ur-uray
nu kampela ngin nin.
30 Ay get nán nu manin pe nga,
"Magiyáman nà mà pe ke Dios! Ay tura
pangag-kagiyán da mán kammin kiyà in
ya akakkanan na nagiyamánan ku?" nán
nu.
31 Kurug yán, ngamay ngámin din
na kuwaan nu, oray mangán nala onu
uminum, ay mapadayáwan kuma nge
Dios.
32 Ay lugud, akkan kayu mangwa ka
oray nágan na nga pakabasúlán daya
kasittolay nu, Judyu se akkan, ay se oray
pe daya tolay ne Dios.
33 Ay ummán kiyán ya kuk-kuwaan ku,
áta ya piyán ku kuma, ay mapaanggam
ku kuma daya ngámin tolay kadaya
ngámin na kuk-kuwaan ku. Akkan tittu
ya baggì ya lam-lamtan ku nu di ya
pagpíyán naya kaaduwán ta senu alà ne
Dios da.

11

1 Taldan dà lugud, wawwági, nga
ummán kiya agtallad ku ke Cristo.

Ya mepanggap kiya panagladdung kiya panagday-dáyaw ke Dios

2 Ay pàgan takayu ta madamdam dà
peyapeyang ki ngámingámin, ay se sur-
surútan nu datu nesur-súrù a gagángay
kadakayu.
3 Ngamay atán pikam isa nga piyán ku
wa ipakammu kadakayu, nga ya babay,
ay umapu kiya atáwa na. Ay ya laláki, ay
umapu ke Cristo, ay e Cristo, ay umapu ke
Dios.

4 Ay túya nadakè kiya laláki nu
sikkakallugung nga magkarárag wànu
magbàbànán kiya bàbànán ne Dios, ta
iap-appat na ya baggi na kampela ngin
nin.
5 Ngamay ya babay ya magkarárag onu
mangikagi kadaya pekagi ne Dios nga
áwan laddung, ay bíláng nga iap-appat
na ya baggi na kampela ngin nin pe. Ay
áwan na nga dúma ngin kiya babay ya
nakalbu.
6 Ay díkod, nu akkan piyán da babbay
ya magladdung, ay magpakalbu da ngala
ngin. Ay nu naalás kaggída yán, ay an-
anúsán da lugud ya magladdung.
7 Ay akkan rumbang kiya laláki ya
magladdung nga ummán kadaya babbay
nu magkarárag da, áta ya laláki, ay
nàwa nga kepassingannán ne Dios nu wà
ummán na, ay se aggína ya pakedayáwan
ne Dios. Ngamay daya babbay, ay aggída
ya pakedayáwan daya lalláki.
8 Ata akkan wayya nga naparsuwa
ya laláki nga gayát kiya babay, nu di
ya babay ya naparsuwa nga gayát kiya
laláki.
9 Ay se akkan wayya nga naparsuwa ya
laláki gapu kiya babay, ta ya babay ya
naparsuwa para kiya laláki.
10 Ay díkod masápul la magladdung
daya babbay nu magkarárag da kiya
pagad-aduwán, ta senu mepassingan pe
kadaya anghel nga umapu da kadaya
attáwa da.
11 Ay oray nu umapu daya babbay
kadaya attáwa da, ay akkan wayya di
masápul naya laláki ya babay, onu akkan
masápul naya babay ya laláki.
12 Ata oray kitu inanggayát na, ay nag-
gayát ya babay kiya laláki, ay kídi yin
ay meanà mà ya laláki kadaya babbay
yin. Ngamay e Dios ya paggayatán daya
ngámingámin.

13 Ay mapaanna lugud ya nán nu kídi,
mabalin nád da magkarárag ya babay
nga akkan tagge magladdung kiya pagg-
urnúngán nu? Lam-lamtan nu kampela
yanin.
14 Kiya pagsisinnán daya tolay, ay
naalás kiya laláki ya adaddu wa abù,
15 ngamay ittu mà ya napiya kadaya
babbay. Ata ittu mà ya nidde ne Apu ta
ittu ya bátug pagladdung da ngala.
16 Ay nu atán da kadakayu daya
maminya nga makisuwáy mepanggap
kídi ya kagiyan ku kadakayu, ay áwan ku
mekagi yin, ta áwan mi ammu wa sabáli
nga gagángay nga sur-surútan pe daya
duddúma nga mangurug ke Dios.

Ya bátug ga kepanggídám tada ke Apu (Mat 26:26-29; Mar 14:22-25; Luc 22:14-20)

17 Ay kídi ya kagiyan ku kadakayu,
ay akkan ku makagi nga pàgan takayu
kiya kuk-kuwaan nu. Ta nu magg-
urnung kayu, ay áwan na middeidde
nga pagkapiyaán nu, nu di lugud da
pagdàsán.
18 Ata, ya munna nga gapu na, ay
nadámag ku, nga nu magguurnung kayu,
ay mauwauwár kayu kanu. Atán ya
angngurug ku nga kurug yán.
19 Ay gangay daya tolay kammala ngin
nin ya mauwauwár, ngamay mammuwán
mà kiyán na panagguwauwár nu daya ku-
rug ga mangurug, ta ittu mà dayán daya
akkan umatangya kiya panagguwauwár
nu.
20 Ay kiya agguurnung nu wa mangán
ka bátug kepanggídám nu ke Apu,
ay ummán ka akkan kayu kurug ga
mepanggídám kaggína.
21 Ata ya kuwaan nu kanu wa nán
naya nagìnà, ay magin-inona ngala ngin
daya duddúma kadakayu wa mangán
kiya pakkal na kampela ngin nin. Ay
díkod mabisinán datu nekábut, ay datu
duddúma, ay ninglaw da ngin.
22 'Ra ummán kiyán ya kuk-kuwaan nu
ta! Wayya nu la áwan balay kampela
ngin nin na ittu kuma ya pagbattugán
nu se paginumán nu, nga akkan kuma
nga kiya pagguurnúngán nu! Pangirupat
nu kid dala kadaya tolay ne Dios nga
nagguurnung nga magdáyaw kaggína, se
pangiap-appat nu kadaya áwan ngámin
kaggída nga mepagguurnung kadakayu!
Ay nágan naya innanamán nu wa makagì
kadakayu? Nán nu nád á nga pàgan

takayu, ngamay akkan! Ta áwan ku kam-
mala ammatag kadakayu win kadayán na
kuk-kuwaan nu.
23 Ta tu nesur-súrù kadakayu, ay nesúru
pe ne Apu kiyà, nga kitu gabi nga nangi-
patiliw tu Judas ke Apu Jesus, ay nangalà
e Apu Jesus ka sinápay kitu madama da
mangán.
24 Ay se yala nagiyáman ke Dios, se na
sinappitappig nga nán na, “Tú idi ya baggì
a iddè kadakayu. Kuwaan nu pe idi ka
panamdammán nu kiyà,” nán na.
25 Ay kane makkán da tu sinápay, ay
inalà na pe tu binásu wa inuman da ay
se na nán, “Idi ya binásu wa mainum
ya pakammuwán nu nga atán bar-baru
wa kari ne Dios. Ay màwa yán na
kari gapu kiya dágà. Ay kirdán nu
wala nga kuwaan idi ya kinuwa ku ka
panamdammán nu kiyà,” nán na.
26 Ata kiya peyang nga angwa nu kídi,
ay mepakammu nu peyang tu nekatay ne
Apu. Ay kuwaan nu peyang panda kiya
ilalbet na kammin.
27 Ay díkod oray iinna nga mepangán
kídi ya sinápay se uminum kídi ya
binásu wa mainum nga mangipadamdam
kadàtada ke Apu, nu mepasabantà ya
panggap na, ay makabásul kiya akkan na
nga angngipatag kiya baggi se dága ne
Apu.
28 Ay díkod, daya mangán kídi ya
sinápay se uminum kídi ya binásu wa
mainum, ay masápul la munna pikam ma
lam-lamtan da nu mekari da onu akkan.
29 Ata nu tagakkaakkán ta ngala se
tagainuinum ta ngala, nga akkan ta nga
lam-lamtan ya kinapatag naya baggi ne
Apu, ay ummán ta ka nakkán se nainum
ya ammabásul ne Dios kadàta.
30 Ay ittu yán ya gapu na nga adu
kadakayu ya magtatakit se nakapsut, ay
se atán da pe yin daya natay.
31 Ngamay nu kurug ga lam-lamtan ta
ya panggap ta se ta la nga mepangán, ay
akkan nitta pabasúlan nge Dios.
32 Ngamay nu pasilgan nitta nge Dios,
ay agtuldu na kadàta yán, ta senu akkan
nitta nga itangapabásul kadaya tolay kídi
kalawagán.
33 Ay díkod wawwági, nu magguur-
nung kayu wa mangán se uminum ka
panamdammán nu kitu nekatay ne Apu,
ay kasapúlán ya aggiinindag nu.
34 Ay díkod, nu mabisin kayu, mangán
kayu pikam kadaya babalay nu, se kayu
wala nga umbet kiya pagguurnúngán nu,
ta senu akkan kayu wa mapabásul. Ay nu
mepanggap kadaya duddúma pikam ma
masápul la ammuwán nu, ay nu umbet
tà ala ngin ya angngipakammù.

12

Daya kababalin na midde naya Ispiritu ne Dios

1 Ay nu mepanggap kadaya kababalin
na idde naya Ispiritu ne Dios, wawwági,
ay piyán ku nga ammuwán nuda.
2 Ammu nu nga, kitu akkan kayu pikam
ma mangurug, ay neal-alílaw kayu wa
mangurug kadatu sinan diy-diyos nga
úmal kammala ngin nin.
3 Ay túya piyán ku wa ammuwán nu
nga, áwan tolay ya itur-turayán naya
Ispiritu ne Dios ya magged ke Jesus. Ay
áwan tolay ya makakagi ka, “E Jesus ya
Apu!” nán na, nu di tittu daya itur-
turayán naya Ispiritu ne Dios.
4 Ay adu wa baláki daya kababalin,
ngamay sissa ya Ispiritu ne Dios nga
mangidde kadayán.
5 Ay nagbal-baláki pe ya agsirbi, nga-
may sissa mà nge Apu ya pagsirbiyán
tada.
6 Adu baláki pe daya mà-màwa daya
mangurug, ngamay sissa nge Dios nga
magpàwa kadayán ngámin.
7 Ata kiya isaisa nga mangurug, ay
sabáli kampela ngin nin ya kepakammu
naya kaatán naya Ispiritu ne Dios
kaggída, ka pagkapiyaán da ngámin.
8 Ata kadaya duddúma, ay niddán naya
Ispiritu ne Dios da ka kababalin da nga
mangibàbànán kiya bàbànán ne Dios.
Ay kadaya duddúma, ay niddán nada
ka napiya nga pannakaáwat da kadaya
mebàbànán. Ay sissa mà ya Ispiritu ne
Dios nga mangidde kadayán.
9 Ay Ispiritu ne Dios kam pe ya
mangidde kiya naligda pà-pànang nga

angngurug daya duddúma, ay se aggína
pe ya mangidde kadaya duddúma kiya
kababalin da nga mamabílag kadaya
magtatakit.
10 Ay daya duddúma, ay niddán nada ka
kababalin da nga mangwa kadaya nakas-
kasdáaw wa mangipassingan kiya am-
manakabalin ne Dios. Daya duddúma pe,
ay niddán da ka kababalin da nga mangi-
pakammu kadaya pepakammu ne Dios
kadaya tolay na. Ay daya duddúma, ay
niddán da ka kababalin nga mangilásin
kadaya makag-kagi nga gayát kiya Ispir-
itu ne Dios se kadaya akkan. Ay se daya
duddúma, ay niddán da ka kababalin
da nga magúni ka aggúni nga akkan da
nasur-súru. Ay daya duddúma, ay niddán
da ka kababalin nga mangisarut kadaya
meúni ka aggúni nga akkan da nga nasur-
súru.
11 Ngamay sissa ya makidde kadayán
ngámin, nga ittu kam ya Ispiritu ne
Dios. Idde na dayán na nagbal-baláki nga
kababalin kiya isaisa nga mangurug sigun
kiya piyán na kampela ngin.

Arig tada ya sissa nga baggi nga adu ya parte na

12 Ay kadàtada nga tolay, oray sissa ya
baggi tada, ay adu daya parte na. Ay ittu
yán ya árig ne Cristo.
13 Ata gapu kiya sissa nga Ispiritu ne
Dios, ay nabawtisarán tada ngámin nga
magbalin ka ummán ka sissa nga baggi.
Atán tada ngámin na Judyu se akkan
Judyu, asassu se daya akkan. Ay sissa tada
ta sissa nga Ispiritu ya ináwat tada.
14 Kurug nga ya baggi, ay akkan wayya
nga sissa ya parte na nu di adu.
15 Ay túya akkan makuna naya bingil
nga, “Akkan nà parte naya baggi, áta
akkan nà mà íma.” Ata oray nu nán na
kiyán, ay parte naya baggi kammala.
16 Ay oray nu nán pe naya talínga nga,
“Akkan nà parte naya baggi ta akkan nà
a mata,” nán na, ay akkan wayya nga di
mebíláng ngin nga parte naya baggi.
17 Ata nu pabeg mata ya baggi, ay
mapaanna lugud din ya akagìna na! Ay
ummán pe, nu pabeg talínga ya baggi, ay
mapaanna ya akaláb na!
18 Ngamay ya nàwaán na, ay inurnus ne
Dios kampela ngin nin daya parte naya
baggi sigun kitu piyán na.
19 Ay nu sissa pe nga parte, ay wà giyán
lugud naya baggi yin?
20 May ya nàwaán na, ay adu ya parte
na ngamay sissa kam nga baggi.
21 Ay túya akkan pe mabalin na
nán naya mata kiya íma, “Akkan taka
masápul,” nán na. Onu nán naya úlu kiya
bingil nga, “Akkan taka masápul,” nán
na.
22 Ata ya kurug na, ay daya ummán
ka akkan nasurbi, ay ittu daya masápul
pànang.
23 Ay daya nán tada nga akkan napatag
nga parte naya baggi tada, ay ittu mà
dayán daya bíláng napatag, ta ittu dayán
daya baduwán tada. Ay daya parte naya
baggi tada nga nakap-appat ta ipassin-
gan, ay ittu daya kappiyánan tada nga
baduwán.
24 Ay daya akkan na nakap-appat ta
ipassingan nga parte naya baggi tada,
ay akkan tada tagge tàbán dayán. Ay
ummán kiyán ya nangurnus ne Dios kiya
baggi tada. Pinagbalin na daya akkan
napatag nga parte ka napatag.
25 Ta senu áwan pagkakaguráan daya
parte naya baggi, nu di da lugud da
magsiseng.
26 Ay díkod nu magrígát ya isa, ay ma-
grígát da ngámin. Ay nu mapadayáwan
ya isa kaggída, ay mepaganggam da
ngámin.
27 Ay dàtada nga mangurug ke Jesu-
Cristo, ay árig tada ya baggi na, ay ya
isaisa kadàtada daya árig parte nayán na
árig baggi na.
28 Ki káda tangabubúlun na mangurug,
ay atán daya niddán ne Dios ka caba-
balin. Ya nasà-sáad, ay daya apostoles,
ay se yala daya pagbàbànánan na, ay
se yala daya maragtùgud kiya bàbànán
ne Dios. Ay se yala sumarunu daya
makepassingan kadaya nakas-kasdáaw
wa mas-asingan, se la daya niddán ka
kababalin da nga mamabílag kadaya
magtatakit, ay se yala daya atán caba-
balin na sumeng kadaya kasittolay da, ay
se la daya atán kababalin na mangiapu

kadaya duddúma. Ay se yala pe daya
atán kababalin na magúni kiya aggúni
nga akkan da nga nasur-súru.
29 Ay akkan da nga pabeg apostoles,
onu pabeg pagbàbànánan ne Dios, onu
maragtùgud da ngámin onu makepassin-
gan da ngámin ka nakas-kasdáaw wa mà-
màwa.
30 Ay akkan da pe ngámin makapabílag
kadaya magtatakit, onu ngámin da ay
makapagúni da ka aggúni nga akkan
da nga nasur-súru, onu ngámin da, ay
mesarután da ya meúni daya duddúma.
31 Ngamay ya gamgam-gáman nu kuma,
ay ya kapàgán na kababalin.
Ay itùgud ku pe kadakayu kídi ya
kapiyaán na kuwaan.

13

Ya kurug ga amminya

1 Ay oray nu ammù ngámin ya aggúni
daya ngámin tolay, ay se oray ya aggúni
daya anghel, nu áwan ku amminya ka-
daya kasittolay ku, ay meárig gà ala kiya
mapitupitù ala nga gansa onu napágat ta
kingkeng.
2 Ay oray nu atán kababalin ku
nga mangibàbànán kadaya bàbànán
ne Dios, onu atán kababalin ku wa
mangipakammu kadaya akkan pikam ma
nepak-pakammu kitun, onu atán kiyà
ya pannakaáwat kadaya nakas-kasdáaw,
onu annung ku ya mangialit ka bantay
gapu kiya kinaligda pà-pànang naya
angngurug ku, ay áwan ku pe ya sur-surbi
nu áwan ku amminya kadaya kasittolay
ku.
3 Ay oray nu pagkallà ku ngámin daya
kuw-kuwà kadaya napubri, ay se oray
nu ipalúbus ku la nga sìdúgan dà gapu
kiya angngurug ku, nu áwan ku amminya
kadaya kasittolay ku, ay áwan ku wa
magun-gun-ud.
4 Daya kurug ga atán amminya, ay
naánus da se nindù da. Akkan da nga
naásil se akkan da pe ya nakidáyaw onu
napasindáyaw.
5 Ay akkan da pe ya napangas, nu di da
nga ninnád. Ay akkan da pe ya ipapílit ya
piyán da kampela ngin nin, se akkan da
pe ya nalà-lapat ta malùsaw, ay se akkan
da nga um-umtul.
6 Ay akkan da nga maganggam nu
makàwa daya kasittolay da ka nadakè, nu
di daya kurug daya paganggammán da.
7 Ta daya tolay ya atán kaggída ya
amminya, ay itur-turad da ngala daya
ngámingámin na kapar-parigátan da, ay
se magan-ánus da pe yala. Ay piyáran da
pe daya kasittolay da, se atán peyang ya
agnamnáma da ki ngámin.

8 Daya idde ne Dios nga kababalin, ay
atán ya ipappanda dayán. Atán ipap-
panda naya panagbàbànán kiya bàbànán
ne Dios, ay se atán ya kakusap ta pe
ya magúni kadaya aggúni nga akkan ta
nasur-súru, ay se pumanda pe ya kaba-
balin ta nga mangammu kadaya akkan
pikam ma nepakammu kitun. Ngamay
áwan ipappanda naya amminya.
9 Ata daya kababalin tada nga
mangammu kadaya ipakammu ne Dios
kadàtada, se ya kababalin tada nga
mangipakammu kadaya pepakammu
na kadàtada, ay atán da pikam daya
pagkurángan da.
10 Ngamay nu umbet ya oras nga áwan
tada nga pagkurángan nin, ay áwan dedi
pe yin na kababalin tada nga atán ya
pagkurángan.

11 Ta kitu kabbing ku, ay ngámin na
aggun-únì se aglam-lammat ku se agpan-
panúnut ku, ay ummán kampela kiya an-
anà in. Ngamay kane nanàmán nà in, ay
pinandanán ku pe yin datun na gagángay
an-anà.
12 Kadedi ya al-algaw, ay akkan
pikam nawada pànang ya akammu tada
mepanggap ke Dios. Ummán ta ka
sisinnán pikam kiya akkan nawada nga
amínaw. Ngamay umbet mà ya oras nga
akasingan ta tutu wala kaggína. Atán
da ngala nga ammù kídi, ngamay umbet
ya oras nga akammù tutu wala kiya
mepanggap ke Dios nga ummán kiya
akammu na pànang kiyà.

13 Ay díkod atán daya tallu wa áwan
kapandanán: Ya angngurug ta, se ya
agnamnáma ta, ay se ya amminya ta.

Ngamay ya kapàgán kadedi, ay ya amminya.

14

Daya aggúni nga akkan ta nga nasur-súru

1 Ya amminya nu lugud kadaya kasittolay nu ya ipas-pasnà nu, ay se nu wala gamgam-gáman daya kababalin na maggayát ke Dios, tàwán kam ya kababalin na mangibàbànán kadaya piyán ne Dios nga pepakammu kadakayu.

2 Ata daya magúni kiya aggúni nga akkan da nga nasur-súru, ay akkan daya tolay ya kaam-amomán da, nu di e Dios sala ya kaam-amomán da, ta áwan tolay ya makaáwat kadaya kag-kagiyan da, áta daya nakas-kasdáaw wa kag-kagiyan da, ay gapu kiya Ispiritu ne Dios.

3 Ngamay daya pangibàbànánan ne Dios kadaya piyán na nga pepakammu, ay masápul magbàbànán da, ta senu masengán da daya tolay kiya angngurug da se mapabagkad ya uray da, ay se maalalunáyà da kadaya riribù da.

4 Daya tolay ya makeúni kiya aggúni nga akkan da nasur-súru, ay aggída kampela ngin nin ya masengán kiya angngurug da. Ngamay daya mangibàbànán kiya bàbànán nga gayát ke Dios, ay daya ngámin mangurug ya masengán da.

5 Ay piyán ku pe nu makaúni kayu ngámin kiya aggúni nga akkan nu nasur-súru. May pì-piyán ku nu mabaal nu kuma ngámin ya mangibàbànán kiya bàbànán ne Dios. Ay napà-patag ya mangibàbànán kiya bàbànán ne Dios may iya magúni kiya aggúni nga akkan ta nasur-súru, malaksid dala nu atán makekagi ki sarut na, ta senu masengán daya ngámin na mangurug.

6 Ay oray iyà wawwági, nu rán nà ala nga umang magbàbànán ki aggúni nga akkan ku nasur-súru, ay wayya takayu wala nga masengán nu akkan daya piyán ne Dios nga pepakammu kiyà kadakayu daya kagiyan ku, onu daya nammuwán ku kiya bàbànán ne Dios, onu daya masápul la isúrù kadakayu?

7 Ay páda na pe kadaya aruminta nga ittutukár, ummán kadaya ballíing se gitára, nga akkan ta maaw-awátan nu nágan tu tinukár da nu áwan sarut natu tukár na.

8 Ay ummán pe kiya tarumpeta, nu akkan maawátan ya tannug na nga mangisinyál la magsagána daya suldádu nga makigubát, ay akkan da magsagána nga makigubát.

9 Ay ummán pe kadakayu nga, nu áwan makaáwat kadaya iúni nu, ay áwan makammu nu nágan daya kag-kagiyan nu. Díkod ummán kayu ka makibàbànán ki áwan kammala ngin nin.

10 Ata kurug ga adu daya baláki ya aggúni kídi ya kalawagán, may atán mà ya kesarután da ngámin.

11 Ay nu akkan ku maaw-awátan ya isa nga aggúni, ay maawátan na agtangeli yà kadaya makin-aggúni, ay agtangeli da pe kiyà.

12 Ay lugud, gapu ta piyán nu tutu wala ya middán ka kababalin na mangipassingan nga atán kadakayu ya Ispiritu ne Dios, ay daya kapàgán na kababalin na makaseng kiya angngurug daya ngámin na mangurug ya gamgam-gáman nu kuma.

13 Ay díkod, daya makammu nga magúni ki aggúni nga akkan da nga nasur-súru, ay masápul la magkarárag da nga magadang ka kababalin da nga mangilaw-lawág kiya sarut daya kag-kagiyan da.

14 Ata nu aggúni nga akkan ku nga nasur-súru ya aggúnì kiya agkarárag ku, ay kurug ga ammù kiya uray ku nga magkarárag gà, ngamay akkan ku maawátan datu kag-kagiyan ku.

15 May ya kàwaán na kuma, ay nu magkarárag gà kiya uray ku, ay masápul la maawátan ku pe ya karárag ku. Ay ummán pe nu magkansiyon ya uray ku, ay masápul pe nga maawátan ku ya sarut naya kansiyonan ku kuma.

16 Ata nu ittu nu usaran ya aggúni ya áwan makaáwat nu magkarárag kayu nga magiyáman, ay mapaanna ya akepagiyáman daya duddúma kadakayu

ke Dios nu akkan da maaw-awátan daya
kag-kagiyan nu?
17 Ata oray nu napiya datu kinag-kagi
nu kitu naggiyáman nu, ay áwan na
wayya nga neseng kadaya duddúma.
18 Magiyáman nà ala ke Dios ta nakì-
kírad dà magúni kiya aggúni nga akkan
ku nasur-súru may dakayu.
19 Ngamay kiya agguurnung tada nga
magdáyaw ke Dios, ay pì-piyán ku wala
ya makakagi yà ka oray lim-limma ngala
nga kabalìtán nu mangisúru wà basta
maawátan daya maggigìna, may itu
riníburíbu ya kag-kagiyan ku kiya aggúni
nga akkan ku nasur-súru nga áwan
makaáwat.
20 Wawwági, akkan kuma nga uray
ababbing ya aggur-uray nu mepanggap
kiya panaggúni kiya sabáli ya aggúni. Nu
di kayu kuma ummán ka annánà ngala
nu mepanggap kiya nadakè. Ngamay
ki agpan-panúnut nu, ay nanàmán kayu
kuma ngin.
21 Ay atán ya nesúrát kiya bàbànán ne
Dios nga nán na,
"Mangibon nà ka agtangeli nga sabáli
ya aggúni na ka pagbàbànánan ku
kadedi ya tolay. Ngamay páda na
ngala nga akkan dà gì-gìnán,"
nán ne Apu.
22 Ay díkod ya aggúni nga akkan ta nasur-
súru, ay pakelasínán daya akkan mangu-
rug ke Dios. Akkan wayya para kadaya
mangurug gin. Ngamay ya bàbànán ne
Dios nga mamaligda kiya angngurug, ay
para kadaya mangurug kampela ngin nin.
Akkan wayya para kadaya akkan pikam
ma nangurug.
23 Ay kas pangarígan na nagguurnung
kayu ngámin na mangurug, se kayu
ngámin pe ya magúni ka nagbal-baláki
ya aggúni, ay se tura la nga atán da nga
mepagguurnung pe kadakayu nga akkan
mangurug, di da nád nán nga magallut
kayu?
24 Ngamay nu magbàbànán kayu
ngámin ka bàbànán na mepanggap ke
Dios, oray atán da nga nelibug ga akkan
mangurug, ay mabalin na mammuwán
da nga maragbásul da, ay se da màmud
pe ya kapà-pàyanán da.
25 Mabalin na mewada kaggída pe daya
isir-sirù da nga lam-lamtan da. Ay túya
magtùmà da nga magdáyaw ke Dios, ay
kagiyan da pe nga kurug ga atán ne Dios
kadakayu.

Ya naurnus nga panagday-dáyaw ke Dios

26 Ay nágan na lugud ya napiya nga
kuwaan nu, wawwági? Nu magguur-
nung kayu wa magday-dáyaw ke Dios,
ay daya mamaligda kiya angngurug naya
isaisa kadakayu kuma daya ngámin na
kuwaan nu. Magkansiyon kuma daya
duddúma kadakayu, ay mangitùgud daya
duddúma, se kagiyan kuma daya atán
bar-baru wa nammuwán kiya bàbànán
ne Dios daya nammuwán da. Ay
magbàbànán pe daya duddúma kiya
aggúni nga akkan da nga nasur-súru, ay
se atán kuma pe ya mangilaw-lawág.
27 Ay nu atán da nga magúni ki
aggúni nga akkan da nga nasur-súru,
ay akkan nasurù duwa onu tallu wala
nga magsasarunu, ay masápul atán ya
mangilaw-lawág kadaya kagiyan da.
28 Ngamay nu áwan ya makelaw-lawág
kiya kag-kagiyan da, ay maging-inggap da
ngala ngin. Makiamomán da ngala ngin
ke Dios, se ki baggi da kampela ngin nin.
29 Ay duwa onu tallu kuma ngala ya
magbàbànán kiya pebàbànán ne Dios. Ay
gìnán daya duddúma se da ammuwán nu
wà naggayatán datu nakag-kagi.*
30 Ay nu rán nala atán isa nga makàmud
da atán pekagi ne Dios kaggína kadaya
duddúma, ay masápul la makusap pikam
ya makun-oni.
31 Ta senu ya isaisa kadakayu, ay
atán waya na nga mangibàbànán kiya
bàbànán ne Dios, ta senu masur-suruwán
kayu ngámin se mapabagkad ya aggur-
uray nu ngámin.
32 Ata daya atán kababalin na man-
gibàbànán kadaya bàbànán ne Dios, ay
ammu da idaggán ya waya da nga

* **14:29 14:29** Nu kurug nga gayát ke Dios daya kag-kagiyan datu nagbàbànán onu akkan.

magúni, ta senu naurnus ya agday-dáyaw nu.
33 Ata e Dios, ay akkan na nga piyán
ya áwan na urnus, ta ya napiya nga kà-
kàwaán naya ngámingámin ya pà-pàgan
na.
Kadaya ngámin na giyán daya
tangabubúlun na tolay ne Dios,
34 ay maging-inggap pala daya bab-
bay kiya agguurnúngán da. Ata akkan
rumbang kaggída ya magúni kiya pagguurnúngán, nu di dala nga sumúrut nga
ummán kiya nán naya lintag.
35 Ay nu atán daya piyán da nga am-
muwán, ay saludsúdan da la kadaya
atáwa da nu atán da kadaya babalay
da. Ta naalás kadaya babbay ya mepagu-
niúni kiya pagad-aduwán na magdáyaw
ke Dios.
36 Dakayu agpà ya naggayatán naya
bàbànán ne Dios ta! Onu dakayu wala ya
nekepakammuwán na!
37 Ay nu atán da kadakayu ya manguna
nga pagbàbànánan ne Dios da, onu itur-
turayán naya Ispiritu ne Dios da, ay
masápul la kurugan da nga bílin ne Apu
dedi ya kagiyan ku kídi ya súrát ku.
38 Ay daya akkan mangikurug kadedi
ya kag-kagiyan ku, ay akkan nuda nga
ibíláng nga kurug pagbàbànánan ne Dios.
39 Ay lugud wawwági, ya man-
gibàbànán kiya bàbànán ne Dios kuma
ya asikkuwaan nu peyapeyang, ngamay
akkan nu pe ya iallang ya magúni ka
aggúni nga akkan da nga nasur-súru.
40 Ngamay masápul màwa nga napiya
se naurnus ya ngámingámin na mà-
màwa.

15

Ya mepanggap kitu nelaltu ne Cristo

1 Ay piyán ku wa ipadamdam kadakayu
wawwági, tu ináwat nu nga nebàbànán
ku kadakayu nga Napiya nga Dámag
mepanggap ke Jesu-Cristo, nga ittu pe ya
nanggayatán naya angngurug nu.
2 Ittu pe ya gapu na nga biyágan nakayu
we Dios ka áwan panda nu ipas-pasnà nu
tutu wala ya angngurug nu kitu dámag
nga nebàbànán ku kadakayu, malaksid
dala nu tagakurukurug kayu wala oray
akkan nu naaw-awátan.
3 Ata nebàbànán ku kadakayu ya kapà-
pàgán na nammuwán ku pe, nga e Cristo
ay natay gapu kadaya bas-básul tada,
nga ummán kitu nán naya nesúrát ta
bàbànán ne Dios kitun nga màwa.
4 Netaman da, ay linumtu kammin kitu
mekàlu nga algaw, nga ummán kitu nán
natu nesúrát ta bàbànán ne Dios kitun.
5 Ay nagpassingan ke Pedro, ay se la
kadatu duddúma nga apostoles na.
6 Ay se yala nagpassingan manin kadatu
nasurù limma gatut ta wawwági tada. Ay
atán kam ma sibbibiyág daya kaaduwán
kaggída, ay datu duddúma, ay natay da
ngin.
7 Ay se yala manin pe ya nagpassingan
ke Santiago, ay se yala kadatu ngámin
apostoles na.
8 Ay se yala nga iyà ya nuddi ya nag-
passingannán na. Ay árig ku ya an-anà
nga neanà kiya akkan pikam itu oras nga
keanà na kuma.
9 Ata iyà ya bíláng kababaán kadaya
ngámin apostoles na. Ay akkan nà kuma
mabalin mengágan ka apostol. Ata kitun,
ay pinal-pallà ku datu tolay ne Dios.
10 Ngamay gapu kiya inagkallà ne Dios
kiyà, ay túya ummán kídi yin ya kasasáad
ku. Ay akkan wayya nga áwan sur-surbi
nayán na inagkallà ne Dios kiyà, ta natù-
turù ya agpaggus ku wa magubra kiya
paubra ne Dios kiyà may datu duddúma
nga apostoles. Ngamay akkan wayya
iyà kampela ngin nin, nu di gapu kiya
isisseng ne Dios kiyà.
11 Ay oray iinna kadakami ya nak-
agìnaán nu, ay sissa mà ya nebàbànán mi
nga ittu pe ya kinurug nu.

Ya ilaltu datu natay yin

12 Nebàbànán mi nga linumtu we
Cristo, may taanna, tura atán da pikam
mala kadakayu ya magkuna nga áwan
kammala ngin nin ya ilaltu daya natay
yin!
13 Ay nu kurug ga áwan ilaltu daya
natay yin, ay di lugud da akkan linumtu
we Cristo!

14 Ay nu akkan na linumtu we Cristo, ay
di lugud da áwan surbi naya agbàbànán
mi, ay se áwan sur-surbi naya angngurug
nu!
15 Ay di kami lugud magbus-busid da
bobonan ne Dios, ta nebàbànán mi nga
pinaltu ne Dios nge Cristo, nga akkan na
kurug pinaltu, nu kurug ga áwan ilaltu
datu natay yin nga nán nu!
16 Ata nu kurug ga akkan na lumtu daya
matay, ay di lugud da akkan na linumtu
we Cristo!
17 Ay nu akkan linumtu we Cristo,
ay áwan sur-surbi naya angngurug nu
kaggína, ay se sibbabásul kayu pikam!
18 Ay díkod datu mangurug ke Cristo wa
natay yin, ay sibbabásul da pe nga natay,
ay napánis da pe yin!
19 Ay nu para kídi yala nga biyág
kídi kalawagán ya agnamnáma tada gapu
ke Cristo, ay dàtada ya kakal-kalakkán
kadaya ngámin tolay.

20 Ngamay ya kurug na, ay linumtu we
Cristo. Aggína ya nunna nga linumtu
kadaya ngámin natay yin.
21 Ay gapu ta nàwa ya pannakatay daya
tolay gapu kiya isa nga tolay, ay ummán
pe kiyán, nga màwa ya ilaltu daya natay
gapu pe kiya isa nga tolay.
22 Ata nu mapaanna ya nelalbet naya
pannakatay daya ngámin tolay gapu ke
Adan, ay ummán pe, nga gapu ke Cristo,
ay màwa nga lumtu pe daya ngámin na
mangurug kaggína.
23 Ngamay lumtu daya tolay kiya oras
da kampela ngin nin. Nunna nga linumtu
win ne Cristo, ay se yala pe daya mangu-
rug kaggína nu umbet kammin.
24 Ay se yala umbet ya ipappanda
naya ngámingámin nga ittu pe yanin ya
angngiáwat ne Cristo ke Dios nga Ama
kiya pangiturayán na nu mabalin na nga
abáan daya ngámin na mangitur-turáy se
atán ammanakabalin se daya naturáy ya
di mas-asingan.
25 Ata masápul la e Cristo ya mangi-
turáy panda kiya angngábà na kadaya
ngámin na kumalínga kaggína.
26 Ay ya kuddiyán na masápul la abáan
na, ay ya pannakatay.
27 Ata nán naya nesúrát ta bàbànán ne
Dios nga, “Nepeturayán ne Dios kaggína
ya ngámingámin,” nán na. Ngamay
oray nu nán na kiyán, ay akkan wayya
meráman ne Dios kadaya iturayán na,
ta ittu ya nagpapeturáy kaggína kadaya
ngámingámin.
28 Ay nu itur-turayán ne Cristo win daya
ngámingámin, ay aggína nga An-anà ne
Dios, ay peturayán pe ke Dios nga Ama
na nga ittu ya nagpapeturáy kaggína kiya
ngámin, ta senu e Dios ya katurayán kiya
ngámingámin.
29 Ay nu kurug nga áwan ilaltu daya
natay yin, ay nágan lugud ya kuk-kuwaan
datu tolay ya nabawtisarán para ka-
datu natay! Ay tura da lugud da nag-
pabawtisár para kadatu natay yin?
30 Ay dakami pe, nu áwan ya ilaltu daya
natay, tura mi lugud da itur-turdán ya
magrígát peyang?
31 Inalgaw ya taggè ala nga katay.
Ay kurug yán na kagiyan ku kadakayu
wawwági. Ay kurug pe nga pa-
ganggammán takayu gapu kiya angngu-
rug nu ke Jesu-Cristo nga Apu tada.
32 Ay nu akkan ku innanamán ya
ilaltù, nágan lugud ya málaálà ku kitu
nakiparáng ku kadatu kumagúra kiyà ka
Efeso nu lammat tolay yala ya lammat
ku? Ay nu akkan lumtu daya natay, ay
napiya ngala ngin lugud tu makag-kagi
nga, “Magkakán tada se maggiínum tada,
ta get matay tada ngin nu kaláwa.”
33 Akkan kayu peal-alílaw, ta atán ya
makag-kagi nga, “Daya nadakè a kabul-
bulun, ay dadàlan da ya napiya nga
gagángay,” nán na.
34 Pagmar-maruwan nu kod daya ur-
uray nu. Akkan kayu magbásul lin.
Ata atán da kadakayu daya akkan ku-
rug makammu ke Dios. Ay ikagì yán
kadakayu ta senu mìpat kayu.

Ya singan naya baggi tada nu lumtu tada

35 Ay mabalin na atán daya magkuna
nga, “Mapaanna pe ya ilaltu datu natay
yin? Wà ummán naya baggi da?” nán da.
36 Ay ang-ang ya magkuna kiyán, áta
akkan ta mà wayya nga makagi nga

tumúbu ya aggì a netugnu nu it-ittu na
kam ma aggì a akkan na naul-ulis.
37 Ay se ya itugnu ta pe, ay akkan wayya
nga ya sinnáyun nin na múla, nu di ya
aggì.
38 Ngamay e Dios kampela ngin ya
makammu nu wà ummán naya singan
naya pagbalinán naya aggì. Ay nagbal-
baláki ya netudin na nga singan daya
múla nga pagbalinán daya bukabukal.
39 Ay páda na pe kadaya atán baggi.
Nagbal-baláki kampela ngin nin pe ya
nàwaán naya baggi da. Sabáli kadaya
tolay, sabáli kadaya ul-ulolag, ay sabáli
kadaya an-anù, ay se sabáli pe kadaya
sissida.
40 Ay daya ilángit ay atán baggi da.
Ay páda na pe kadaya ikalawagán, atán
baggi da pe. Ngamay sabáli kampela
ngin nin ya kinapiya daya baggi daya
ilángit kiya kinapiya naya baggi daya
ikalawagán.
41 Ay sabáli kampela ngin nin pe ya
wada naya mata kiya wada naya búlán
se daya bittuwan. Ay nagbal-baláki pe ya
wada daya bit-bittuwan.
42 Ay ummán pe kiyán ya kàwaán
tada kiya ilaltu tada. Nu matay tada,
ay marupù ya baggi tada nga metaman,
ngamay nu lumtu tada, ay áwan karupù
naya baggi tada ngin.
43 Kiya ketaman daya baggi tada, ay
áwan na nga diladiláng, ngamay nu
lumtu tada, ay dumiláng ya baggi tada
ngin. Kiya ketaman naya baggi tada,
ay áwan na nga mabà-baal, ngamay nu
lumtu tada, ay atán nin ya ammanaka-
balin tada.
44 Nu itaman ditta, ay ummán ka baggi
daya ikalawagán ya baggi tada, ngamay
nu lumtu tada, ay ummán ka baggi daya
ilángit ya baggi tada.
Ata nu atán ya baggi nga para kídi ya
kalawagán, ay atán pe ya baggi nga para
ka lángit.
45 Ata nakagi kiya nesúrát ta bàbànán
ne Dios nga, “E Adan na nunna nga tolay,
ay niddán ka biyág na.” Ay ya mud-
uddi ya árig Adan nga ittu we Jesu-Cristo,
ay biyág ga áwan panda ya midde naya
Ispiritu na.
46 Ngamay akkan wayya nga mun-unna
nga midde kadàtada ya baggi tada nga
para ka lángit, nu di pikam ya baggi tada
nga pára kídi kalawagán, ay se yala ya
baggi tada nga pára ka lángit.
47 Ata ya naggayatán natu nun-unna
nga tolay, ay kiya lusà. Ngamay, ya
sumarunu, ay gayát ka lángit nga ittu we
Jesu-Cristo.
48 Ya baggi tada nga tolay kídi
kalawagán, ay ummán kiya baggi
kampela tu Adan nin nga gayát ka lusà.
Ay ummán kampela kiya baggi ne Jesus
sin nga gayát ka lángit, ya baggi daya
sumúrut kaggína. Gapu ta gayát ki lusà
tu baggi tu Adan, ya páda na pe daya
baggi tada nga tolay kídi kalawagán. Ay
ummán kampela ngin nin kiya baggi ne
Jesus nga gayát ka lángit ya baggi daya
mawe ka lángit.
49 Ya neduyág kadàtada nga singan, ay
singan natu Adan na gayát kiya lusà. Ay
ummán pe kiyán, umbet ya algaw wa
mepáda pe ya singan tada ke Jesus nga
ittu ya gayát ka lángit.
50 Tú idi ya kag-kagiyan ku kadakayu
wawwági: Awan tolay ya makappan ka
pangiturayán ne Dios nu akkan na maulis
ya baggi na nga tabbit se dága. Ata akkan
mabalin na middán tada ka baggi nga
akkan marupù nu sibbabaggi tada pikam
kiya baggi tada nga marupù.

Ya kaulis naya baggi daya sibbiyág se datu natay yin

51 Gìnán nu wawwági, ya kagiyan ku
kídi nga akkan pikam nepak-pakammu
kitun. Akkan tada ngámin matay, nga-
may ngámin tada, ay maulis ya baggi
tada.
52 Ata kiya muddi ya akagìna tada
kiya tarumpeta, ay màtatán na maulis ya
baggi tada. Mabayág lugud dala ya tan-
gakilmatán. Ata nu atán magtarumpeta,
ay dágus sala nga lumtu datu natay yin,
ay se da nga magbalin ka akkan mataatay
yin. Ay maulis tada pe yala ngin.
53 Ata idi ya baggi tada nga marupù,
ay masápul la mapataliyán ka baggi nga
akkan tutu wala nga marupù in. Ay díkod

idi ya baggi tada nga matay, ay mapataliyán ka akkan tutu wala mataatay yin.
54 Ay nu mapataliyán nin ya baggi tada
nga marupù, ka baggi nga akkan marupù,
se magbalin ya baggi tada nga matay, ka
baggi nga akkan tutu wala mataatay, ay
màwa nga kurug gin tu nán naya nesúrát
ta bàbànán ne Dios nga,
"Naábà in ya turáy naya pannakatay, ay
áwan nin ya di naábà."
55 Awan tutu wala ngin ya angngábà naya
pannakatay yin. Ay áwan tutu wala pe
yin ya pannakatay nga ittu tutu wala ya
ikan-kansing tada.
56 Ata ya gapu na nga ikansing tada tutu
wala ya pannakatay, ay gapu kadaya bas-
básul tada. Ay ya akabásul tada, ay gapu
ta atán ya lintag nga pakammuwán tada
nu nagbásul tada onu akkan.
57 Ngamay magiyáman tada ke Dios
ta abáan tada ya kinaturáy naya pan-
nakatay gapu ke Jesu-Cristo wa Apu tada.
58 Ay díkod dakayu wa pà-pàgan ku nga
wawwági, kaligdaan nu ya angngurug
nu, se akkan kayu paábà kadaya nadakè.
Akkan kayu molaw wa mangwa kadaya
nepiyár ne Apu nga ubra kadakayu, ta
ammu nu mà in na akkan wayya áwan
sur-surbi naya agpaggus nu gapu ke Apu.

16

Ya isisseng tada kadaya páda tada nga mangurug

1 Ay nu mepanggap kiya aggurnung nu
ka pirà a pagkallà nu kadaya wawwági
tada nga mangurug, ay taldan nu wala tu
pinàwà kadatu mangurug ka Galacia.
2 Ki peyang Dominggo, ay mangilásin ya
isaisa kadakayu kiya mabalin na nga idde
se na iarimán, ta senu napadán naurnung
ngin kiya ilalbet ku.
3 Ay nu umbet tà, ay magsúrát tà ka
ipakagtu tada kadaya tolay ya napíli nu
wa mawe mangitulud kiya pagkallà nu
kadaya iJerusalem.
4 Ay nu tura la nga kasapúlán nga mawe
yà pe, ay aggída ya mamulun kiyà.

Daya lam-lamtan ne Pablo nga kuwaan

5 Ay umbet tà maggagáyám kadakayu
nu gayát tà ka Macedonia, áta palánù ya
manalen ka Macedonia.
6 Mabà-bayág gà maggagáyám
kadakayu. Ta get nu magyán nà
kannán panda kiya agdagun na, ta senu
masengán dà kadaya ang-angngayan ku
pikam.
7 Ata lùsawan ku nu mabur-burung ngà
nu atán nà kannán giyán nu. Piyán ku nu
mabà-bayág gà kannán nu ittu ya piyán
ne Apu.
8 Ngamay magyán nà pikam kanedi
Efeso panda kiya Pentecostes*.
9 Ata kurug ga adu daya mayát
manggìna kiya ibàbànán ku, ngamay adu
pe daya kumag-kagúra.
10 Ay nu umbet nge Timoteo kannán
giyán nu, ay atangyaan nu pànang
ta senu akkan min-induwán na mebul-
bulun kadakayu, áta pádà pe nga pagub-
ubraan ne Apu.
11 Ay áwan kuma nga mangirupat
kaggína kadakayu kannán, nu di nu
kuma nga parbuwátan ka napiya, ta
senu makapagulli kammin kanedi nga
sikkaanggam, ta id-idaggán kuda se datu
kabbulun na.
12 Ay kinagiyánan ku tutu wala pe ye
Apolos nga wagi tada, ta umang da kuma
se daya duddúma nga wawwági tada nga
maggagáyám kadakayu. Ngamay áwan
na kid tutu wala nga oras. Maggagáyám
mala kannán nu atán waya na.

Ya muddi nga bílin ne Pablo

13 Ay magtar-taron kayu kuma peyang
se akkan kayu manguliulis kiya angngu-
rug nu. Akkan kayu din na magtal-talaw
se kaligdaan nu ya angngurug nu.
14 Ay kuwaan nu din nala ya
ngámingámin gapu kiya amminya nu.
15 Ammu nu win, wawwági, nga de
Stefana nga tangabalay daya nunna nga
nangurug ke Jesu-Cristo kadaya iAcaya.
Ay aggída daya sumeseseng pe yin kadaya
tolay ne Dios.
16 Ay ikagì lugud kadakayu nga ikurug
nuda. Ay akkan nala aggída nu di pe

* **16:8 16:8** Ya Pentecostes, ay ittu ya agpiyasta daya Judyu ka aggiyáman da kadaya ápi-ápit da.

daya kabbulun da nga magub-ubra se
magrígát ta pagub-ubraan ne Apu.
17 Ay nakaanggam mà pànang kane
umbet de Stefana, Fortunato se Acaico, ta
nanalìgán kuda kadakayu.
18 Ata pinaanggam dà pànang ummán
kiya nammaanggam da pe kadakayu. Ay
túya pàgan nu dayán na tolay.
19 Ay makikumusta ngámin daya
tangabubúlun na mangurug ka Asia. Ay
ummán pe de Akila se Priscila se daya
mangurug ga mepagguurnung kaggída
kiya balay da, makikumusta da kadakayu
gapu ke Apu.
20 Ay kumusta kanu pe nán ngámin
daya wawwági tada kanedi. Maggiin-
nanggam kayu nu magsisingan kayu.
21 Ay iyà kampela ngin nin ya
mangisúrát kídi. Ay kumusta kayu
kannán.
22 Ay nu atán daya áwan amminya ke
Apu, ay mapánis dayán na tolay. Umbet
ka ngin Apu!
23 Ay e Apu Jesus ya magtag-tagasíngan
kadakayu peyang.
24 Ay dam-damdamman nu wa pà-
pàgan takayu ngámingámin gapu ke
Jesu-Cristo. Amen.

Ya mekàduwa nga súrát ne Pablo kadatu mangurug ka Corinto

1 Iyà e Pablo nga piníli ne Dios ka apostol ne Jesu-Cristo. Súrát ku idi kadakayu
wa tangabubúlun na mangurug ke Dios
kannán Corinto, se kadaya tolay ne Dios
ka Acaya. E Timoteo nga wagi tada ya
kabulun ku kídi.
2 E Dios nga Ama tada se Jesu-Cristo wa
Apu tada din nala ya magkallà se mangap-
kappiya kadaya ur-uray nu.

Ya aggiyáman ne Pablo ke Dios

3 Day-dayáwan tada nge Dios, nga Dios
se Ama ne Jesu-Cristo wa Apu tada. Ata
aggína ngala ya maragkallà nga Ama,
se aggína ya Dios nga paggayatán naya
panagganggam tada.
4 Aggína pe ya mamaanggam kadàtada
kadaya ngámin na pagpannakitán tada,
ta senu mapaanggam tada pe daya
duddúma nga magpannakit. Ay ya pa-
maanggam tada kaggída ay itu inam-
maanggam kammin ne Dios kadàtada.
5 Ata nu adu daya kapar-parigátan
na màlamán tada nga ummán kadatu
nagrig-rigátan ne Cristo, ay mapaanggam
tada pànang pe gapu ke Cristo.
6 Ay nu màwa nga mapar-parigátan
kami, ay ittu ya pakapaanggammán nu se
ittu ya pakabiyágan nu pe. Ta dakami
ya mamaanggam kadakayu kiya inam-
maanggam ne Dios kadakami, nu itur-
turad nu wala daya kapar-parigátan nu
wa nagrig-rigátan mi pe.
7 Ay túya abay ya agnamnáma
mi kadakayu nu panggap kadayán,
áta ammu mi nga mepagrígát kayu
kadakami, ay díkod mepaganggam kayu
pe kadakami.
8 Ay piyán mi nga ipakammu kadakayu
wawwági, ya mepanggap kadatu rig-
rígát ta nà-nàlamán mi ka probinsiya
Asia. Ta napalotán pànang tu rig-rígát mi
kitúni nga akkan ta kuma meturdán. Ay
ittu tu gapu na nga áwan mi namnáma
nga magbiyág kami pikam.
9 Ta kadatun na ur-oras, ay ummán
kami ka nìdang nga matay yin. Ngamay
nàwa tun na kapar-parigátan mi ta senu
magpin-pinnoray kami peyang ke Dios,
nga ittu ya atán ammanakabalin na ma-
maltu, nga akkan mi ya pagmákad ya mà-
màwa mi kampela ngin nin.
10 Aggína tu nangigdù kadakami kitu
pakatayán mi tutu wala ngin. Ay ammu
mi nga aggína ya mangig-igdù kadakami
kadaya mà-màlamán mi pikam. Sissa nga
innanamán mi nga mangigdù kadakami
peyapeyang ngin
11 gapu kiya isisseng nu kiya angngikar-
karárag nu kadakami. Ay díkod adu
daya magiyáman kaggína gapu kadaya
pagkallà na kadakami ka agsungbát na
kiya kar-karárag daya adu wa tolay gapu
kadakami.

Ya gapu naya akkan inagkaru ne Pablo wa nawe

12 Ay áwan mi mà wayya kìpattán, ta
ammu mi mà nga napiya ya nakibul-
bulun mi kadaya tolay, tàwán kam
kadakayu. Kurug ya akibul-bulun mi
se áwan nadakè a gákat mi ta e Dios
lugud ya sumeseseng kadakami. Nàwa mi
dayán akkan gapu kiya sírib tolay yala, nu
di gapu kiya kinamáru ne Dios.
13 Ay áwan mi ya nepà-pàlíli kadatu
sur-súrát mi kadakayu. Nu nágan tu
nabása nu kadatu sur-súrát mi kadakayu,
ay tittu datun datu piyán mi nga kagiyan
kadakayu. Ay maawátan dà din pànang
14 ta senu paganggammán dakami nga
ummán kiya agganggam mi kadakayu
kiya ilalbet kammin ne Jesu-Cristo. Oray
ta maawátan dà kam pe yin.
15 Ay gapu ta ammù nga maawátan dà
kam pe yin, ay tútu nán ku wa mag-
gagáyám mà a munna kadakayu, ay se
yala manin nu magulli yà, ta senu pamid-
duwaán takayu wa paganggamman.
16 Nán ku nga magsíbál là mag-
gagáyám kadakayu kiya ammeyag ku
ka Macedonia, ay se yà manin mag-
gagáyám kadakayu nu magulli yà, ta senu

masengán dà kiya ammeyag ku manin ka
Judea.
17 Ay gapu ta akkan nàwa idi ya palánù,
ay nán nu win nga paggad-gadduwán nà
kadaya kag-kagiyan ku. Nán nu kid nga
ummán nà kadaya tolay kídi kalawagán
kiya agpalánù, nga paggad-gadduwán da
kadaya kag-kagiyan da!
18 Ay ikagì nga e Dios, ay akkan na
mangul-ulis, ay ummán pe kiyán datu
ngámin nekag-kagi mi kadakayu, akkan
da wayya nga ò se akkan.
19 Ata e Jesu-Cristo wa An-anà ne Dios,
nga ittu ya nebàbànán mi se de Silas se
Timoteo kadakayu, ay akkan wayya nga
paggad-gadduwán kadaya kag-kagiyan
na. Ngámin daya kagiyan na, ay kurug
da ngámin.
20 Ata ngámin na nekar-kari ne Dios
kitun, ay nàwa da kurug ke Jesu-Cristo.
Ay túya ipagapu tada ke Jesu-Cristo ya
angngagi tada ka, "Kurug da mà," nán
tada kadaya kari ne Dios, ta senu mapa-
dayáwan.
21 E Dios ya gapu na nga akkan tada nga
mippà ya angngurug tada ke Jesu-Cristo,
ay se aggína pe ya namíli kadakami ka
pagbàbànánan na.
22 Inemaddán nitta ka kuwa na, ay se na
idde kadàtada ya Ispiritu na ka pakam-
muwán tada nga adu daya pagkallà nga
idde na pikam kadàtada.
23 E Dios ya makammu kiya kurug
ga gapu naya akkan ku inaggagáyám
kadakayu. Ya kurug ga gapu na, ay
lùsawan ku nu magpannakit kayu*. Túya
akkan nà inummang kannán Corinto.
24 Ay akkan ku nán kiyán ta itur-
turayán mikayu kiya angngurug nu. Ata
ammù nga naligda pe yin ya angngurug
nu. May ya piyán ku wala, nu rán nà ala
nakalbet, ay maganggam kayu nga akkan
kayu kuma nga magpannakit.

2

1 Ay ittu ya gapu na nga akkan nà inum-
mang kannán ta lùsawan ku nu mag-
pannakit kayu manin kiya aggagáyám ku
kadakayu.
2 Ata nu pagpannakitan takayu, ay
nágan lugud din ya mamaanggam kiyà
kiya aggagáyám ku kadakayu nu di
dakayu kammin na pinagpannakit ku.
3 Ay ittu ya gapu naya inagsúrát ku,
ta dì piyán na pagpannakitan dà mán
kammin daya mamaanggam kuma kiyà.
Ata ammù mà nga nu maganggam mà, ay
maganggam kayu ngámin pe.
4 Kitu inagsúrát ku kadakayu, ay na-
palotán tu nekariribù ku se nagpannakit
ku. Sumángit tà kitun na inagsúrát ku
kadakayu, ngamay akkan gapu ta piyán
ku wa magpannakit kayu, nu di ku piyán
nga ipakammu kadakayu ya abay pànang
nga amminyà kadakayu.

Ya ammakawan ta kiya nakabásul

5 Ay tu tolay ya nangwa ka nakapan-
nakit, ay akkan wayya nga iyà ya magpan-
nakit kitun, nu di ya kaaduwán kadakayu
nu akkan na dakayu ngámin.
6 Ay annung na mà pe yin tu nammánis
naya kaaduwán kadakayu kaggína.
7 Ay díkod pakawanan nu lugud kídi yin
se anannayan nu pe, ta get nu mamminán
ka namnáma ngin gapu ki napalotán na
agpannakit na.
8 Túya makim-imallà à kadakayu nga
ipassingan nu lugud kammin ya amminya
nu kaggína.
9 Ittu ya gapu naya inagsúrát ku
kadakayu ta piyán ku ammuwán nu na-
sunud kayu kiya ngámingámin.
10 Ay daya nakabásul la pinakawan
nu win, ay napakawan da kiyà pe yin.
Ay daya kasapúlán na pakawanan ku
nga napakawan kun ki àráng ne Cristo,
ay dakayu kammin ya gapu naya nam-
makawan ku.
11 Pakawanan ku ya nakabásul, ta senu
adayyu ya angngábà ne Sairu kadàtada.
Ata ammu tada mà in daya nagbal-baláki
nga sírib na.

Ya angngábà tada gapu ke Jesu-Cristo

12 Ay kane mawe yà ka Troas nga
mangibàbànán kiya Napiya nga Dámag

* **1:23 1:23** Magpannakit da nu mapílit nge Pablo nga magallang kaggída gapu kadaya nadakè a kuk-kuwaan da.

mepanggap ke Cristo, ay nasingan ku wa
abay ya wayà kattoni kiya ipàwa ne Apu
kiyà.
13 Ngamay nariribù à pànang ta áwan
ku nasingan ke wagi Tito kitúni. Ay tútu
nagpakáda ngà kadatu tolay kitúni se yà
ala nawe ka Macedonia.
14 Ngamay magiyáman tada ke Dios ta
gapu kiya angngurug tada ke Cristo, ay
árig tada ya tiliw ne Cristo nga ipak-
pakammu na kadaya ngámin tolay. Ay se
dàtada pe ya usaran na kiya angngiwar-
waragáwag na kiya ngámin giyán kiya
mepanggap kaggína nga ummán kiya ma-
galibàbà a talibangug.
15 Dàtada, ay árig tada ya nagtaliban-
gug, nga idátun ne Cristo ke Dios áta
dàtada ya mangibàbànán kiya mepang-
gap ke Cristo. Ya árig talibangug tada, ay
maláb daya tolay nga alà ne Dios se oray
pe daya akkan.
16 Ay kadaya tolay ya mameyag ka
pakatayán da ka áwan panda, ay makap-
patay kaggída ya aláb na, ngamay ka-
daya mameyag ka pakabiyágan da ka
áwan panda, ay makabbiyág ya aláb na
kaggída. Ay áwan tolay ya makabaal
kampela ngin nin kídi ya ubra.
17 Ay akkan kami wayya ummán
kadaya duddúma nga kuwaan da ka
pagsapúlán da ka pirà ya agbàbànán
da. Ta dakami, ay e Dios ya nangibon
kadakami. Ay túya áwan mi sabáli
ya gákat kiya angngibàbànán mi kiya
bàbànán na. Ay màwa mi idi nga
magbàbànán gapu ke Cristo, ay se tag-
tagasinnán nakami pe ne Dios.

3

Daya pakammuwán nga kurug apostol nge Pablo

1 Ay nán kid á daya duddúma nga
magpas-pasindáyaw kami ta senu pàgan
dakami. May akkan. Ay akkan mi
pe masápul ya itúgut mi nga súrát da
duddúma tolay para kadakayu.* Ay
akkan mi pe masápul ya ummán kiyán
na súrát nga maggayát kadakayu. Akkan
kami ummán kadaya duddúma nga kas-
apúlán da dayán.
2 Ata dakayu mismu ya árig súrát
ta túgut mi nga nesúrát kiya ur-uray
mi. Ata gapu kadakayu, ay mam-
muwán daya ngámin tolay nga kurug ga
pagbàbànánan nakami ye Cristo.
3 Dakayu ya árig súrát ta gayát ke
Cristo gapu kiya ipas-passingan nu wa
kinamáru nu. Ay dakami ya árig
pinagsúrát na. Ay akkan na masápul ya
pagsurátan na se pinsil onu tinta, áta ya
Ispiritu naya sibbibiyág peyang nga Dios,
ay ittu win ya bíláng aruminta na kiya
inagsúrát na.
4 Ay makagi mi ngámin dedi gapu ta e
Dios ya pagmákad mi gapu ki angngurug
mi ke Cristo.
5 Akkan mi nán na mabaal mi kampela
ngin nin ya mangwa kadaya ub-ubraan
mi, ta e Dios kampela ngin nin ya pag-
gayatán naya kababalin mi nga mangwa
kadayán na ubra mi.
6 Aggína ya mangidde kiya kababalin
mi kiya angngibàbànán mi kiya baru
wa kari na. Ay idi ya baru wa kari
na, ay mepakammu kadàtada gapu kiya
Ispiritu na, akkan gapu ta nesúrát. Ata
gapu kadatu nesur-súrát ta lin-lintag, ay
ammuwán tada nga pannakatay ka áwan
panda ya idde na.† Ngamay ya Ispiritu
ne Dios, ay ittu ya mamiyág kadàtada ka
áwan panda.

Ya kinadáyaw ne Dios nga nepassingan kiya baru wa kari na

7 Ay datu lin-lintag ne Dios nga
nesurátan na kitu dalumpenág ga
batu, ay neáwat na kitu Moses. Kitu
nangngáwat tu Moses, ay nepassingan ya
diláng ne Dios, ta dummiláng tu múkát tu
Moses kitun. Ay tútu akkan matalupápà
datu iIsrael tu Moses oray kitu aggal-
aligsap natu diláng na. Datun na lin-
lintag, ay pannakatay ka áwan panda
ya nepakammu na kadaya maragbásul.
Ay oray nu pannakatay ka áwan panda

* **3:1** **3:1** Súrát nga mangipakammu nga kurug pagbàbànánan ne Jesus da. † **3:6** **3:6** Pannakatay ka áwan panda ya padàngan daya akkan mangikurug kadatu ngámin na nesúrát nga lin-lintag.

ya nepakammu natun na lin-lintag, ay
nepassingan ne Dios ya kinadáyaw na
kitu nangngidde na kadatun na lin-lintag.
8 Ay tú nád agpà kídi nga atán nin ya
Ispiritu na nga ittu ya mamiyág kadàtada
ka áwan panda. Natù-turù ya kepassin-
gan naya kinadáyaw ne Dios.
9 Ata nu nepassingan ya kinadáyaw ne
Dios kitu nangngidde na kadatu lin-lintag
ga mamabásul kadaya tolay, ay natù-turù
pànang ya kepassingan naya kinadáyaw
na kiya dámag ga mangipakammu kiya
akkan na nga ammabásul kadaya tolay.
10 Ay túya, gapu ta nadà-dáyaw pànang
ya nepassingan kiya baru wa kari na may
tu nepassingan kitu dadán na lin-lintag,
ay napsílán tu dáyaw natu dadán na lin-
lintag gin. Ay díkod gapu kiya nadà-
dáyaw pànang nga baru nga kari na, ay
napsílán tu dáyaw natu dadán na lin-
lintag.
11 Ta nu nepassingan ya kinadáyaw ne
Dios kadatun na lin-lintag ga pumanda,
ay natù-turù kiya baru wa kari na nga
áwan na nga ipappanda.

Awan ilingalingad de Pablo kiya agbàbànán da

12 Ay díkod, gapu ta ammu mi nga áwan
panda naya kinadáyaw naya ibàbànán
mi, ay túya áwan mi ya ilingalingad kiya
agbàbànán mi.
13 Akkan kami ummán kitu Moses kitun
na sinakodungán na tu múkát na ka
pangilingad na kadatu iIsrael kitu ag-
galigsap natu diláng natu múkát na.
14 Ngamay akkan kammala maawátan
daya tolay daya ibàbànán mi, áta
pinasúkir da ya uray da ngin. Tú idi ya
árig sakodong da nga manglípán kaggída
kiya pannakaáwat da kadatu basáan da
nga lin-lintag, oray kadedi ya al-algaw
pikam. Ay sissa nge Cristo wa makippà
kiyán na manglípán kaggída.
15 Ay kurug ga oray kadedi ya al-algaw,
ki peyang nga agbása da kadatu nesur-
súrát tu Moses, ay árig sissasakodong ya
uray da ta akkan da nga maawátan.
16 Ngamay nu mangurug ke Apu ya isa
nga tolay, ay mippà ya árig sakodong nga
manglípán kiya pannakaáwat na.
17 Ay ya Apu wa nán na kídi, ay ya
Ispiritu ne Dios. Ay maway-wayaán nin
ya isa nga tolay kadaya ngámingámin nu
atán ya Ispiritu ne Dios kaggína.
18 Ay dàtada ngámin, ay meárig tada
ka amínaw nga mangipalang kiya dáyaw
ne Apu, áta áwan kadàtada lugud din
ya árig sakodong. Ay gapu kiyán na
dáyaw na, ay uliulissan nitta peyang ya
Ispiritu ne Dios. Maus-ussi tada peyang
nga nadáyaw la nga nadáyaw panda kiya
agbalin tada nga ummán kaggína.

4

Ya akiránud ne Pablo kiya agbàbànán na

1 Ay gapu kiya kinamáru ne Dios, ay
nepiyár na kadakami idi ya ubra. Ay túya
akkan kami nga madusmaya.
2 Ay lùsawan mi ya mangwa kadaya
nakap-appat se daya mà-màwa nga isir-
sirù daya tolay nga kuwaan. Ay áwan
mi angngasaba kadaya tolay ta senu
sumúrut da, ay se akkan mi ya pat-
paturuán ya ibàbànán mi nga bàbànán ne
Dios. Nepakammu mi tutu wala ya kurug,
áwan mi ya nelingad. Ay ammu ne Dios
idi, ay oray pe daya tolay ay ammu da
ngámin kiya panúnut da ya nebàbànán
ku.
3 May nu nalingad kammala ya Napiya
nga Dámag ga ibàbànán mi, ay nalin-
gad dala kadaya tolay ya mameyag kiya
pakatayán da ka áwan panda.
4 Ay ya gapu naya di da akasingan kiya
pagpíyán naya isur-súru mi nga Napiya
nga Dámag, ay árig ga kinúláp ne Sairu
da nga ittu ya bátug diyos daya akkan
mangurug. Ittu ya gapu na nga akkan
da pe ya maawátan yán na Napiya nga
Dámag mepanggap kiya dáyaw ne Cristo,
nga ittu ya kepassingannán na nu wà
ummán ne Dios.
5 Ay akkan wayya nga mepanggap
kadakami ya ibàbànán mi, nu di iya
mepanggap ke Jesu-Cristo nga ittu ya
Apu. Ay dakami ya bátug asassu nu gapu
kaggína.
6 E Dios tu nagkuna kitun ka, “Lum-
tuwád ya wada kiya nagìbat,” nán na. Ay
aggína pe ya nammuwán tada ke Cristo

nga aggína pe ya mangwada kadaya ur-
uray tada ta senu mammuwán tada ya
kinadáyaw na.
7 Gapu kiya ubra mi, ay árig kami
yala ka bánga nga naunggán ka napatag
pànang nga kuw-kuwa. Nàwa idi ta senu
mepakammu nga, ya akkan ta malammat
ta kinaturáy, ay gayát ke Dios kampela
ngin nin nga akkan gayát kadakami.

8 Atán ngámin na kapar-parigátan mi,
ngamay akkan kam ma ittu ya paman-
danán mi. Nu duddúma akkan mi ammu
ya kuwaan mi ngamay akkan kami wayya
madusmaya ngin.
9 Pal-palakkan dakami daya tolay, may
akkan nakami wayya pagdudoray ne
Dios. Ay kúráng ngala ya ammatay daya
tolay kadakami, may akkan dakami kam
kelaw-atán.
10 Napad-padásan mi nu wà ummán
natu nammar-parígát da ke Jesus kitu
inammatay da kaggína. Ay díkod gapu
kadakami pe ay mepassingan na sibbiyág
ge Jesus.
11 Ata kiya kasibbiyág mi, ay atán da
peyang nga mabalin na pakatayán na mà-
màlamán mi gapu kiya angngibàbànán
mi kiya mepanggap ke Jesus, ta senu
gapu kídi ya ur-úray ya baggi mi, ay
mepassingan ya kasibbiyág ne Jesus.
12 Adu daya mabalin na pakatayán
mi nga mà-màlamán mi, may ittu mà
ya gapu naya pakabiyágan nu ka áwan
panda.

13 Ay nagpáda ya angngurug mi se itu
nagkuna kitu nesúrát ta bàbànán ne Dios
nga, “Kurugan ku, ay túya ibàbànán ku,”
nán na. Ay túya ibàbànán ku pe ya
mepanggap ke Jesus áta kurugan ku pe.
14 Ata ammu mi mà nga e Dios nga ittu
tu namaltu ke Apu Jesus, ay aggína pe ya
mamaltu kadàtada gapu kiya angngurug
tada ke Jesus. Ay se nitta alà ngámin kiya
giyán na.
15 Ay ngámin dedi, ay pagkapiyaán
nuda. Ay díkod nu umadu daya man-
gurug ke Jesu-Cristo gapu kiya kinamáru
ne Dios, ay umadu pe daya magiyáman
kaggína, ay díkod mapadayáwan pànang
pe.

Ya agbiyág tada gapu ki angngurug tada

16 Ay ittu yán ya gapu na nga akkan
kami madusmaya. Ay oray nu kumapsut
daya bag-baggi mi, ay inalgaw mà a
mapabaru ya ur-uray mi.
17 Ay ngámin dedi ya kapar-parigátan
mi ka tangapurù, ay ur-úray da ngala
kadakami, gapu kiya agnamnáma mi kiya
áwan panda se áwan kepadáan na ki-
nadáyaw nga midde kadakami.
18 Ata akkan na daya mas-asingan kídi
ya kalawagán ya gamgam-gáman mi, nu
di daya akkan na masingan. Ata daya ma-
sissingan na bánag, ay pumanda dayán,
ngamay daya akkan na masingan, ay
áwan da nga panda.

5

1 Akkan kami ya madusmaya, áta
ammu mi nga nu matay kami, idi ya baggi
nga nàwa ki lusà, ay marupù, ngamay
mapataliyán ka akkan mataatay ya baggi
nga maggayát kampela ngin nin ke Dios
nu atán ta ka lángit tin.
2 Ay kiya kowad mi kídi ya kalawagán,
ay magpan-pannakit kami. Màtorán kami
kiya kapataliyán naya baggi mi kiya baggi
nga gayát ka lángit.
3 Ay díkod, nu ra la nga mapataliyán
ya baggi mi kídi yin, ay akkan mi tagge
mapadásan ya matay.
4 Ata kiya agbiyág mi kiya ur-úray ya
baggi mi ay magpan-pannakit kami. Nga-
may akkan gapu ta piyán mi nu mippà idi
yin na baggi mi, nu di gapu ta piyán mi
nu mapataliyán nin ka akkan mataatay
ya baggi. Ay díkod ya biyág tada nga
pumanda, ay mapataliyán pe yin ka biyág
ga áwan panda.
5 Ay e Dios ya nangisag-sagána
kadàtada para kídi ya màwa. Ay
nidde na pe ya Ispiritu na kadàtada ka
angngipakammu na nga kurug ga idde na
ngámin daya ipakin-kuwa na kadàtada.
6 Ay túya magmákad peyang ya uray
mi. Ammu mi nga akkan kami pikam
ma mepagyán ke Apu kiya giyán na, ta
atán kami pikam lugud kiya biyág kídi
kalawagán ni.

7 Ata namnamáan tada dayán na màwa
akkan gapu ta nasingan ta ngin, nu di
gapu kiya angngurug tada kaggína.
8 Kurug nga magmákad ya uray mi se
pì-piyán mi yala ya áwan kídi ya biyág
kídi ya kalawagán, ta mepagyán kami ke
Apu.
9 Ay túya ya panggap mi ay mapà-
paanggam mi peyang nge Apu kadaya
ngámin na kuk-kuwaan mi, kídi ya kasib-
biyág mi, ay se oray pe nu atán kami yin
ka lángit.
10 Ata magpassingan tada mà ngámin
ke Cristo ta bustigaran nitta. Ay díkod
ya isaisa kadàtada, ay midde kaggína ya
karbangán kampela ngin nin daya kinuw-
kuwa na kitu kasibbiyág tada, napiya da
mán onu nadakè.

Mekappiya tada ngin ke Dios gapu ke Jesu-Cristo

11 Ay díkod, gapu ta ammu mi nga
masápul la ikansing tada nge Dios, ay
túya gapu na nga an-anannayan mi daya
tolay nga mangurug kaggína. Ammu
nakami pànang nge Dios, ay ammu mi pe
nga ammu nu pànang pe yin ya katutolay
mi.
12 Akkan mi ittu angngagi kídi ta
ipasindáyaw mi ya baggibaggi mi
kadakayu. Ngamay nán mi kídi ta
senu akkan kayu wa min-induwán na
magsungbát kadaya magpang-pangátu
gapu kadaya mà-màwa da kampela ngin
nin, nga akkan gapu ta napiya ya aggur-
uray da. Annung dakami ya ibanábag
kadayán na tolay.
13 Ay nu nán daya duddúma nga magal-
lut kami, ay oray yala ta gapu mà ke Dios.
Ay nu nán da nga napiya ya ur-uray mi,
ay kurug mà yán, ta dakayu ya piyán mi
sengán.
14 Ata ya amminya ne Cristo kadakami,
ay ittu ya bátug mangiparob kadakami
nga magsirbi kaggína. Ata ammu mi
nga aggína ya nebasu gapu kadaya bas-
básul daya ngámin na tolay, ay túya
bíláng natay ngámin pe daya mangurug
kaggína.
15 Natay gapu kadaya ngámin tolay, ta
senu ngámin daya sibbiyág ay magbiyág
da nga akkan para kaggída kampela ngin
nin, nu di para ke Cristo nga ittu ya natay
gapu kaggída, ngamay linumtu kammin
pe gapu kaggída.
16 Ay túya kídi yin, ya anglam-lammat
mi ki oray iinna nga tolay, ay akkan
na mebasár kadaya masingan mi nga
kinatutolay na kampela ngin nin. Ay
oray nu ummán kiyán ya anglam-lammat
ku kitun mepanggap ke Cristo, ay akkan
kídi yin, ta sabáli ya lammat ku win
mepanggap kaggína.
17 Ay túya nammuwán ku nga, oray
iinna nga tolay ya nagbalin nin ka tolay
ne Cristo, ay bíláng na ya bar-baru wa
parsuwa. Awan datu dadán na gagángay
na ta napataliyán da ka bar-baru wa
gagángay.
18 Ay ngámin dedi, ay gayát da ke Dios
nga ittu pe ya nangikappiya kadàtada
kaggína kampela ngin nin gapu ke Cristo.
Ay aggína pe ya nangidde kídi ya ubra mi
nga mangipakammu kiya angngikappiya
ne Dios kadaya tolay kaggína.
19 Ay ya piyán mi nga kagiyan, ay
ya angngikappiya ne Dios kadaya tolay
kaggína, ay gapu kitu kinuwa ne Cristo.
Akkan nada nga pabasúlan nin. Ay se na
nepiyár kadakami pe ya mangibàbànán
mepanggap kídi ya angngikappiya na ka-
daya tolay kaggína kampela ngin nin.
20 Ay díkod bíláng mi lugud ya pangu-
niyan ne Cristo. Ata nebon nakami ye
Dios nga mangagi kadaya tolay nga ay-
ayuyútan nada. Ay díkod, gapu ke Cristo,
ay makim-imallà kami nga makikappiya
kayu win ke Dios.
21 Ata gapu kadàtada, ay pinagbalin ne
Dios nge Cristo ka ummán ka nagbásul
oray nu áwan na tutu wala nga bas-básul,
ta senu gapu kiya akiapu tada kaggína,
ay magbalin tada ka namáru ki àráng ne
Dios.

6

Ya angngipassingan de Pablo nga kurug bobonan ne Dios da

1 Ay gapu lugud ta e Dios ya sume-
seseng kadakami, ay makim-imallà kami

kadakayu nga akkan nu din na ikal-
kalingleng ya kinamáru ne Dios nga
nepassingan na kadàtada.
2 Ata nán ne Dios kiya nesúrát ta
bàbànán na nga,
"Kitu oras nga piyán ku, ay ginìna takayu,
ay se takayu wa sinengán nga ittu
tu inangngalà ku kadakayu,"
nán na. Ay tu nán na nga piyán na nga
oras ay kídi yin. Ay kídi pe yin na algaw
ya angngalà na kadakayu.
3 Kuwaan mi ya mabaal mi nga di
makàwa ka pakasipdán daya tolay, ta
senu áwan da tugiban kiya angwa mi kiya
ubra nga nepiyár kadakami,
4 nu di mi ya ipassingan peyang nga
kurug ga bobonan nakami ye Dios kiya
aggánus mi peyapeyang. Oray adu
daya pagpannakitán mi se daya kapar-
parigátan na mà-màlamán mi, se daya
nasulit ta kapà-pàyanán mi, ay magan-
ánus kami yala.
5 Kaduwán kadaya kap-kapannán mi,
ay nasansán kami pe ya mabáubáut
se mebálubálud se makumukumug, may
iturad mida ngala. Masul-sulitán kami
kadaya ubra mi. Ay atán daya akkan mi
ya akatúdug se akkan mi ya angngán,
ngamay anúsán mi yala dayán.
6 Ay nepassingan mi pe nga kurug ga
bobonan nakami ye Dios kiya kinadalus
naya agbiyág mi, se kiya agpasinsiya mi
kadaya kasittolay mi, ay se kiya kurug ga
amminya mi se kiya kinaindù mi pe. Ay
ya mangipassingan pe nga kurug ga bobo-
nan nakami nge Dios, ay ya kinamáru
mi gapu kiya Ispiritu ne Dios, ay se ya
angngammu mi pànang kiya mepanggap
ke Cristo,
7 nga ittu pe ya kurug nga ibàbànán mi
peyang kadaya tolay. Ay se ya isa pe,
ay ya nidde ne Dios kadakami nga am-
manakabalin. Ay ya bátug pangábà mi
kadaya nadakè, ay ya angwa mi peyang
kadaya napiya.
8 Ya mangipassingan pe nga kurug ga
bobonan nakami ye Dios, ay ya napiya
nga ur-uray mi oray pàgan dakami onu
irupat dakami. Ay páda na pe oray
nu padayáwan dakami onu kag-kagiyan
dakami. Nán da nga mangal-alílaw kami,
oray nu ya kurug ya ibàbànán mi.
9 Ay oray atán da magkuna nga akkan
dakami am-ammu, ay kemunán dakami
daya duddúma. Ay nán pe daya
duddúma nga magimmamátay kami,
may sibbibiyág kami mà kam, ay se nán
da pe ya panísan nakami ye Dios, ngamay
akkan nakami mà patayan.
10 Ay nán da pe nga sippapannakit kami
peyang, may ya kinur-korugán na, ay
maganggam kami peyang. Oray nán da
nga napubri kami, ay adu daya nagbalin
ka ummán ka nabànáng gapu kadakami.
Ay nán da pe ya áwan mi tutu wala
nga kuw-kuwa, ngamay áwan mi mà a
pagkurángan.
11 Ay áwan mi ya di nekagi kadakayu
wa ICorinto. Abay kurug ya amminya mi
kadakayu.
12 Ay akkan kami min-induwán na
maminya kadakayu, ngamay dakayu ya
min-induwán na maminya kadakami.
13 Ay túya, ya kagiyan ku kadakayu
kídi, ay akkan kayu din na min-induwán
na maminya kadakami, ta nebíláng
mikayu ka annánà mi.

Ya akkan ta akibul-bulun kadaya akkan mangurug

14 Ay akkan kayu wa makiannúgut
kadaya akkan na mangurug. Ata akkan
wayya mapagbulun ya kinapiya se ya
kinadakè. Ay ummán pe, akkan wayya
makapagbulun ya wada se ya gìbat.
15 Ay akkan mabalin pe ya magannúgut
de Cristo se Sairu. Ay ummán pe kadaya
mangurug ke Cristo se daya akkan, akkan
da wayya magannúgut pe ka uray.
16 Dàtada nga mangurug, ay árig tada
ya balay naya sibbiyág ga Dios, áta nán
na kídi kiya nesúrát ta bàbànán na,
"Magyán nà se mepagbiyág ga kaggída.
Iyà ya Dios da, ay aggída daya tolay
ku."
Ay wayya la nga daya sinan diy-diyos
daya day-dayáwan tada kiya balay ne
Dios, nu di e Dios kampela ngin nin!
17 Ay nán naya bàbànán ne Apu Dios pe
nga,

"Ay túya sumibna kayu, akkan kayu wa
umannúgut kadaya akkan mangu-
rug. Akkan kayu mearát kadaya
nadakè, ay díkod alà takayu.
18 Ay iyà ya Ama nu win, ay se dakayu
daya annánà ku, nán ne Apu wa katu-
rayán."

7

1 Ay tú ngámin dayán datu nekar-kari
ne Dios kadàtada, wawwági. Ay túya
ippà tada din nin daya ngámin na ma-
madakè kadàtada, nga kuk-kuwaan tada
se lam-lamtan tada. Masápul la ikansing
tada nge Dios, ay túya magmar-máru tada
tutu wala ngin.

Tu nagganggam ne Pablo

2 Ay taanna, tura nu áwan amminya
kadakami! Ay áwan mi mà a nàwa nga
nadakè ki oray iinna kadakayu! Ay áwan
mi mà pe ya pinà-paultu onu kinul-kultit
kadakayu!
3 Ay akkan ku ittu angngagi kídi ta
pabasúlan takayu, áta nakagi mi mà
kadakayu kitun nin na pà-pàgan mikayu.
Ay áwan makippà kiya amminya mi
kadakayu, oray ya pannakatay.
4 Abay pànang ya agpiyár ku kadakayu,
ay túya iban-banábag takayu. Gapu
kadakayu, ay nearingringa ngà, ay túya
oray adu daya kapar-parigátan ku, ay
maganggam mà ala pànang.
5 Ay oray kitu nedaddatang mi ka Mace-
donia, ay áwan mi ya imáng. Oray ka
wàna ya kapannán mi, ay atán da nga
pagpannakitán mi. Adu tutu wala daya
riribù mi gapu kadaya akkan mangurug,
ay se atán pe ya lídug kadakami mepang-
gap kadaya mangurug.
6 Ngamay oray nu mapakuna kiyán, ay
pinaanggam nakami ye Dios nga ittu ya
mamà-paanggam kadaya magpannakit,
áta naganggam kami kitu nelalbet ne Tito.
7 Ay akkan nala nga tu nelalbet na
tu namaanggam kadakami, nu di pe
itu nedámag na mepanggap kadakayu
kannán Corinto nga ittu pe ya na-
maanggam kaggína, se itu nangngikagi
na nga matalekág kayu kanu kadakami.
Nekagi na pe kadakami nu wà ummán
natu nagpannakit nu gapu kadatu kinuw-
kuwa nu wa nagpannakitán ku. Ay se ki-
nagi na pe nu wà ummán natu amminya
nu wa mangigdù kiyà. Ay ittu dayán daya
namaanggam pànang kiyà.

8 Ay oray nu nagpannakit kayu gapu
kitu súrát ku kadakayu, ay akkan nà
wayya nakappoli kitun na súrát ku, oray
nu nagpannakit tà pe ka tangapurù ta
ammù nga pagpannakitán nu tun na
súrát ku ka tangapurù ala.
9 Ngamay paganggammán ku tun,
akkan gapu ta pinagpannakit takayu, nu
di gapu ta nàmud nu ya makappoli kane
magpannakit kayu. Ay tun na nag-
pannakit nu, ay nepalúbus kampela ne
Dios sin, ay tútu áwan wayya nàwa nga
nadakè kadakayu gapu kadakami.
10 Ata nu ya agpannakit ta, ay gapu
kiya angngipàmud ne Dios kadaya bas-
básul ta, ay ittu yán ya akappoli ta nga
gapu naya angngalà ne Dios kadàtada.
Ay akkan ta pakappoliyán yán na agpan-
nakit ta. Ngamay nu agpannakit nga
ummán kiya agpannakit tolay yala, ay
pannakatay ka áwan panda ya pagung-
ungdáran tada.

11 Ay sinnan nu kod ya nàwa kadakayu
gapu kiya inagpannakit nu gapu kiya
inangngipàmud ne Dios kadakayu kadaya
bas-básul nu. Gapu kitun na inagpan-
nakit nu, ay dágus kayu wala nga nakap-
poli kadatu bas-básul nu, ay se kayu
nakipakawan gapu kadatun na bas-básul
nu. Ay akkan nala nga tittu dayán daya
nàwa, áta lùsawan nu pe daya nadakè,
ay se nagansing kayu pe kiya tungpál
naya panagbas-básul, ay se ummadanni
pànang pe yin ya uray nu kiyà. Ay piyán
nu tutu wala pe yin nu áwan kuma ya
magbásul lin kadakayu, ay se panísan
nu tutu wala pe daya magbásul. Ay
nepassingan nu tutu wala pe nga áwan nu
ramaráman kitun na nàwa nga nadakè.

12 Ay akkan ku ittu inagsúrát kitun na
súrát ku ta kagiyan ku wala ya masápul
la kuwaan nu kitu nagbásul se kitu tolay
ya nakabasúlán na, nu dì nesúrát tun ta
senu mepakammu pe ne Dios kadakayu

nu wà ummán na tutu wala ya amminya
nu kadakami.
13 Ay gapu kitu nakappoli nu kadatu
bas-básul nu, ay naganggam kami.

Ay se kami yala manin pe ya na-
ganggam gapu kitu inagganggam ne Tito
gapu kitu nammaanggam nu pe kaggína.
14 Nepasindáyaw takayu kaggína, ay
akkan nà pe ya nabàla, áta nammuwán
na nga kurug ngámin datu kinag-kagì
kaggína panggap kadakayu. Ay ummán
pe, akkan wayya busid tu nangngi-
pasindáyaw mi kadakayu kaggína.
15 Ay túya umiruirut ya amminya na
kadakayu nu madamdam na ya kinatulù
nu ngámin, se itu nangngipassingan nu
kiya amminya nu se itu nangrispitár nu
tutu wala kaggína.
16 Ay maganggam mà pànang ta
mapiyár takayu tutu wala pànang ngin.

8

Ya pagkallà daya mangurug

1 Ay piyán mi pe ya ipakammu
kadakayu wawwági, ya nàwaán datu
ngámin na mangurug ka Macedonia gapu
kiya kinamáru ne Dios kaggída.
2 Ata oray nu napalotán tu rígát da,
nga ittu kuma tu kapar-paroán da, ay
naganggam da ngala. Ay oray nganna ya
kinapubri da, ay naparon da pànang nga
mangidde ka pagkallà da.
3 Uray da kampela ngin nin tu
nangidde. Akkan nala nga sigun kitu
mabaal da, ta pasuráy magsurù pikam
may itu mabaal da. Kurug idi ya kagiyan
ku.
4 Ay nakim-imallà da pe kadakami
nga iddán mida kuma ka waya da nga
mepagkallà kadaya tolay ne Dios ka
Judea.
5 Ay nakidde da ka ad-adu may itu
innanamán mi nga midde da, áta nepindu
da nga nunna ya uray da ke Apu, ay
se dakami nekur-kurug nga ummán kiya
piyán ne Dios.
6 Ay túya inan-anannay mi ye Tito, nga
masápul la itúluy na ya sumeng kadakayu
kiya aggurnung nu ki pagkallà nu. Ata
aggína mà ya nangigayát kiyán na napiya
nga kuk-kuwaan nu.
7 Dakayu, ay madam-dámag kayu gapu
kiya angngurug nu, se kiya agbàbànán
nu, ay se kadaya nammuwán nu se ki-
nagagat nu, ay oray pe kiya amminya
nu kadakami. Ay díkod ya piyán mi, ay
medam-dámag kayu pe kiya amminya nu
wa sumeng.

8 Ay oray nu nán ku kídi, ay akkan
takayu wayya nga mandáran. May ikagì
ala ya mepanggap kiya amminya daya
duddúma nga sumeng, ta senu nu mam-
muwán nu nu wà ummán naya amminya
da, ay mammuwán nu pe nu wà ummán
ya amminya nu.
9 Ata ammu nu mà in ya agkallà
ne Jesu-Cristo wa Apu tada. Oray nu
nabànáng, ay nagbalin nala ka napubri
gapu kadàtada, ta senu magbalin tada
ka árig nabànáng nu mangurug tada
kaggína.

10 Ay nu mepanggap kídi, ay tú pe idi
ya mekagì kadakayu. Napiya nu balinan
nu kídi yin tu linammat nu kampela ngin
nin na asikkuwaan nga negayát nu kam
ka kadagun.
11 Balinan nu kiddi yin yán na
asikkuwaan nu. Nu ummán natu gagat
nu nga nagpalánu kitun, ay ittu kuma
kam ya gagat nu nga mamalin. Mangidde
kayu wala sigun kiya mabaal nu kampela
ngin nin na midde.
12 Ata pàgan ne Dios ya midde nu,
nu singkaayát kayu wa mangidde, ta
akkan na wayya nga awágan ya áwan
kadakayu, nu di ya mabaal nu kampela
ngin nin nga midde.

13 Ay oray nu nán ku kiddi, ay akkan
ku piyán na malapnáyan daya duddúma
ngamay dakayu, ay magkúráng kayu
gapu kiya isisseng nu kaggída.
14 Ata ya piyán ku wala, ay mag-
sisinneng tada. Kídi, ay adu kadakayu,
ngamay aggída, ay magkúráng da, ay
díkod sengán nuda. Ata atán nala atán
ya kaawanán nu nu isa ngalgaw, ay
aggída pe ya sumeng kadakayu nu ad-adu
kaggída.

15 Ay díkod nu magsisinneng kayu, ay
màwa nga kurug tu nesúrát ta bàbànán
ne Dios nga nán na, “Ay daya adu ya
inurnúngán da, ay akkan da magsurù, ay
se daya bittì ya inurnúngán da, ay akkan
da mà pe ya magkúráng,” nán na.

Tu nepappan de Tito ka Corinto

16 Ay magiyáman kami ke Dios gapu
kiya inangngidde na ke Tito ka aglam-
lammat na kadaya pagkapiyaán nu, nga
ummán kiya aglam-lammat ku pe.
17 Ay mawe kiyanin akkan nala gapu
ta ipatag nakami nga nangikagi kaggína,
nu di as-asippan kampela ngin nin na
sumeng kadakayu.
18 Ay ipakíwid mi kaggína ya isa nga
wagi tada nga am-ammu nu kam ngámin
na mangurug, gapu kiya angngibàbànán
na kiya Napiya nga Dámag mepanggap ke
Jesu-Cristo.
19 Ay akkan nala nga tittu yán, áta
aggína pe ya piníli daya mangurug kanedi
nga mamulun kadakami kiya angngitulud
mi kiya pagkallà kadaya maaw-awanán
na mangurug. Ay pakedayáwan ne Apu
idi nga kuk-kuwaan mi, ay se pakepassin-
gannán naya amminya mi nga sumeng.
20 Masápul mi ya mamulun kadakami,
ta galù mi ka atán ya makag-kagi
kadakami ka mepanggap kiya angngidde
mi kiya adu wa pirà.
21 Ata akkan tittu daya napiya kiya
agsisíngan ne Dios daya asikkuwaan mi,
nu di oray pe daya napiya kiya agsisíngan
daya tolay.
22 Ay ittu ya gapu na nga mangipakíwid
kami kaggída ka isa nga wagi tada. Ay
nabayág mi yin na sinisímán idi ya tolay,
ngamay kurug ga piyán na tutu wala ya
sumeng. Ay ù-uwad din ya amminya na
nga sumeng kadakayu, ta piyáran nakayu
pànang kídi yin.
23 Ay nu e Tito, aggína ya kabul-bulun
ku se pádà nga magub-ubra nga magsirbi
kadakayu. Ay nu daya duwa nga wagi
tada nga kabbulun na, ay aggída daya
nebon daya mangurug kanedi. Pake-
dayáwan ne Cristo dayán na tolay.
24 Ay ipassingan nu lugud kaggída ya
amminya nu, ta senu ammuwán daya
mangurug kanedi nu wà ummán naya
amminya nu, ay senu ammuwán da pe
nga kurug tu nangngiban-banábag mi
kadakayu.

9

Tu nesisseng datu iCorinto kadatu duddúma nga mangurug

1 Ay akkan masápul lin ya agsúrát
ku pikam mala kadakayu panggap kiya
isisseng tada kadaya tolay ne Dios.
2 Ata ammù mà in nu wà ummán naya
amminya nu wa sumeng. Ittu ya gapu na
nga neban-banábag takayu kadaya man-
gurug kanedi Macedonia. Nán ku kaggída
nga, “Daya wawwági tada ka Acaya,
ay maganggam da nga sumeng oray ka
kadagun kam.” Ay díkod nàladdán ya
kaduwan kaggída kadakayu.
3 Ay ittu ya angngibon ku kadedi
ya wawwági, ta senu akkan na mag-
balin ka busid tu nangngiban-banábag ku
kadakayu, nu di kuma kurug ga napada-
padán ya iseng nu, ta ittu yán ya kinagì
kaggída.
4 Ata nu umbet tà, ay atán da nga
iMacedonia nga kumíwid kiyà. Ay nu
dàngan mikayu wa áwan pikam ma
nesag-sagána, ay di mi mà pe kabàlaán
ya nangngiban-banábag mi kadakayu ka
panggap kídi. Ay mabàla kayu pe.
5 Ay ittu ya gapu na nga pagin-inonaan
ku wala daya wawwági nga mawe
kannán na magpapadán kitu nekari nu
wa pagkallà nu. Ay díkod mepassingan ya
amminya nu wa sumeng oray akkan kayu
makagiyánan, áta napadapadán ngámin
nin kiya ilalbet ku.
6 Ay dam-damdamman nu nga ya tolay
ya bittì ya agmúla na, ay bittì pe ya apítan
na. Ay ya tolay nga adu ya agmúla na, ay
adu pe ya apítan na.
7 Ay mangidde ya isaisa kadakayu sigun
kiya piyán na nga idde kampela ngin
nin, nga akkan mapil-pílit se akkan pe
magbur-buranaw. Ata pàgan ne Dios ya
tolay ya maganggam mangidde.
8 Ay an-annung ne Dios idde ngámin
daya masápul nu, ay pasuráy ad-adu
pikam ya idde na, ta senu akkan kayu

magkúráng, ay se ad-adu pe ya meseng
nu kadaya napiya nga mà-màwa.
9 Ata nán naya nesúrát ta bàbànán
ne Dios mepanggap kadaya naparon na
tolay,
"Naparon na mangidde kadaya na-
pubri. Ay ya kinamáru na ay
magnanáyun,"
nán na.
10 E Dios ya paggayatán ngámin daya
memúla nga imúla daya maragmul-múla,
ay se aggína pe ya paggayatán daya
akakkanan tada. Ay aggína pe ya
mangidde se mamaadu kadaya masap-
sápul nu, ta senu ad-adu pe ya midde nu
nga pagkallà kadaya makasápul.
11 Adu ya angngidde ne Dios kadaya
masap-sápul nu, ta senu ab-abay pe ya
meseng nu kadaya duddúma nga pidde
nu kadakami. Ay díkod magiyáman ke
Dios daya middán kitu neseng nu.
12 Ata idi ya isisseng nu, ay akkan
nala nga masengán daya duddúma nga
mangurug kadaya kasapúlán da, nu di
adu pe daya magiyáman ke Dios.
13 Ay gapu pe kiya isisseng nu kadaya
duddúma, ay mepassingan ya kinakurug
naya angngurug nu. Ay díkod ittu ya
gapu na nga magiyáman da ke Dios,
áta mepassingan na umannúgut daya
kuk-kuwaan nu kiya Napiya nga Dámag
mepanggap ke Cristo. Ay dayáwan da
pe ye Dios gapu kiya kinaparon nu wa
magidde ka pagkallà nu kaggída se ka-
daya duddúma.
14 Ay túya pà-pàgan dakayu, ay ikar-
karárag dakayu pe gapu kiya kinamáru
pà-pànang ne Dios nga mas-asingan da
kadakayu.
15 Ay magiyáman tada ke Dios gapu kiya
áwan kapáda nga pagkallà na.

10

Ya angngipakammu ne Pablo kiya turáy na

1 Iyà, ay naaliyaw wà se napakumbaba
ngà kanu nán da nu atán nà ki giyán
nu, ngamay naturad dà kanu nu áwan
nà kadakayu. Kídi, ay sippapakumbaba
ngà a makim-imallà kadakayu gapu ta
napakumbaba se namáru nge Cristo.
2 Makim-imallà à kadakayu nga akkan
dà din pilítan na mangipassingan
kadakayu nu wà ummán naya kinarungat
ku wa malùsaw, nga ummán kiya lam-
lamtan ku nga kuwaan kadaya tolay ya
mangag-kagi nga magikalawagán daya
panggap mi kadaya kuk-kuwaan mi.
3 Ata oray kurug ga tolay yà pe yala kídi
ya kalawagán, ay akkan nà a makigubát
nga ummán kiya akigubát daya tolay kídi
ya kalawagán.
4 Ata akkan daya ippapatay daya to-
lay kídi kalawagán ni daya ippapatay
mi. Daya bátug ippapatay mi, ay gayát
da kampela ke Dios sin, nga ittu daya
mabalin na panadál kiya naligda nga
panglípán daya kumagúra kadàtada kiya
angngammu tada ke Dios.
5 Annung ta nga dadàlan ya kinasírib
daya tolay ya kumagúra ke Dios, se daya
ipas-pasindáyaw da nga kuk-kuwaan da
ka panglípán da kiya angngammu daya
tolay ke Dios. Ay màwa pe nga akkan
da madurayán ya di mangurug ke Jesu-
Cristo.
6 Ay gapu ta mangurug kayu tutu
wala ngin ke Jesu-Cristo, ay túya sissas-
agána ngà nga mamasílag kadaya akkan
mangikur-kurug.
7 Akkan nu ittu pà-pàgan daya mas-
asingan nu wala. Nu atán tolay ya
magkuna nga bobonan ne Cristo, ay
damdamman na pe nga bobonan nakami
ye Cristo pe nga ummán kaggína.
8 Niddán nakami ye Apu ka turáy mi, ta
senu masengán mikayu kiya angngurug
nu, nga akkan wayya nga ya manadál
kadakayu ya kuwaan mi. Ay oray nu tare
ku wa nepasindáyaw pànang ya turáy ku
wa nidde ne Apu, ay áwan ku wayya nga
kìpattán.
9 Ay ittu ya gapu naya angngagì kídi, ta
senu akkan nu nán na pappanansingan
takayu wala kadaya sur-súrát ku.
10 Ata atán da nga magkuna nga,
"Naturáy yala á nge Pablo se narungat
kiya súrát na, ngamay nu kaam-amomán
ta, ay áwan na nga rung-rungat se tur-

turáy naya aggun-úni na," nán da.
11 Ngamay ammuwán kuma dayán na
tolay, nga nu nágan naya kagiyan mi kiya
súrát mi, ay kuwaan mi pe ki àráng da.
12 Ay akkan mi wayya nga ipáda
ya baggibaggi mi kadaya duddúma nga
mangipas-pasindáyaw kiya baggibaggi da
kampela ngin nin. Ngamay ummán da
ka áwan pannakaáwat, áta ipádig da ya
mà-màwa da kampela ngin kadaya mà-
màwa daya kasittolay da. Ay se mangwa
da kampela ngin nin pe ka pagipadáan da
kadaya mà-màwa da.
13 Ngamay nu dakami, ay akkan
magsur-surù ya agpasindáyaw mi, ta
ipànung mi kampela ngin nin kiya kar-
bangán naya ubra nga nepiyár ne Dios
kadakami. Ay meráman pe yin ya
angngisur-súru mi kadakayu.
14 Nung kuma nu akkan kayu meráman
kiya ubra mi, ay bíláng nga pat-paturuán
mi ya pagrabngán mi, ngamay dakami mà
ya nun-unna nga inumbet kiya giyán nu
nga mangitùgud kiya Napiya nga Dámag
mepanggap ke Cristo.
15 Nán ku wa akkan magsur-surù ya
agpasindáyaw ku ta akkan ku mà wayya
ipas-pasindáyaw ya ubra daya duddúma.
Ngamay innanamán mi yala ya ikà-
abay naya angngurug nu ta senu umad-
adu pànang daya màwa mi nga ubra
kiyán, nga mepà-pànung kiya pepàwa ne
Dios kadakami.
16 Ay díkod mabalin mi nga ibàbànán
pe ya Napiya nga Dámag panggap ke
Cristo kadaya duddúma nga íli nga áwan
pikam nagbàbànán. Ay díkod akkan
makuna daya duddúma, nga ya ubra
daya duddúma nga mangibàbànán ya
ipas-pasindáyaw mi.
17 Ata nán naya nesúrát ta bàbànán ne
Dios nga, "Nu atán ya maminya nga mag-
pasindáyaw, ay ipasindáyaw da ngala nge
Apu," nán na.
18 Ata akkan wayya pàgan ne Dios daya
tolay ya magpas-pasindáyaw, nu di daya
tolay ya paganggammán na kampela ngin
nin daya pàgan na.

11

Ya kealílaw tada kadaya busid da sur-súru

1 Ay anúsán dà din nala wawwági, nu
ummán nà ka ug-og. Anúsán dà mán
kurug.
2 Mangabugu ya uray ku nga ummán
kiya angngabugu ne Dios gapu kadakayu,
wawwági. Ata meárig kayu kiya isa
nga babbalásang nga áwan kal-allay nga
nekar-kari ku win na ipaatáwa kiya isa
nga laláki nga ittu ya árig ne Cristo.
3 Ngamay malídug gà ta get tala nu
merub-robu kayu nga ummán ke Eva
kitun na nerobu ne Sairu kitun gapu kiya
sírib na. Ay díkod nu mapakuna kayu,
ay dumakè ya lammat nu se madadál ya
kurug ga amminya nu ke Cristo.
4 Nán ku kídi áta tagakur-kurug kayu
wala kadaya bar-baru wa magìna nu. Nu
atán umbet ta mangibàbànán kadakayu
kiya Jesus nga sabáli kitu Jesus nga nagì-
gìna nu kadakami, ay kurugan nu. Páda
na pe kiya sabáli ya ispiritu, awátan nu
pe oray nu sabáli kitu ináwat nu win.
Ay tagakur-kurug kayu pe yala kiya itù-
tùgud daya duddúma nga napiya nga
dámag nga nán da, oray mepasabantà
kitu netù-tùgud mi kadakayu kitun.

5 Ngamay kiyà kampela ngin nin, nán
ku nga akkan wayya nga nangà-ngátu
may iyà dayán na tolay ya magkuna nga
kangatuwán da nga apostol.
6 Ay mabalin na akkan nà nalaing
nga magbàbànán, ngamay akkan ta la
ammu nu mepanggap kiya ammù kiya
Napiya nga Dámag. Ay nepakammù
mà tutu wala kadakayu nu wà ummán
naya ammù mepanggap kiya Napiya nga
Dámag.

7 Ay ibíláng nu kid gane, nga nadakè tu
kinuwa ku wa di nakitangdán kadakayu
kitu inagtù-tùgud ku kadakayu kiya
Napiya nga Dámag ga pekagi ne Dios.
Ata kitun, ay nagpakumbaba ngà ala ngin
kitun ta senu mepangátu kayu.
8 Ay daya wawwági tada nga mangurug
kadaya duddúma nga íli ya nagpaw-paw-
it kadatu masap-sápul ku, ta senu maka-
pagsirbi yà kadakayu. Ay díkod, bíláng

nga kinultit kuda ta akkan aggída ya sir-
sirbiyán ku, ta dakayu.
9 Ay oray nagkúráng ngà kadatu masap-
sápul ku kitu kowad ku kannán, ay áwan
ku wayya rinikurikud da nakisengán
kadakayu. Ata datu wawwági nga
gayát ka Macedonia tu nangilbet kadatu
masápul ku. Ay díkod akkan takayu
rinikurikud oray nágan na. Ay akkan ku
tutu wala kuwaan yán, ta ittu mà yán ya
ginayatán kun.
10 Ay ipasindáyaw ku peyang yán kiya
ngámin Acaya. Ay akkan nà makusap
magpasindáyaw. Ay kiya angngagì kídi,
ay akkan ku wayya di ammu ya kurug
mepanggap ke Cristo. Nu wà ummán
naya kinakurug ne Cristo, ay ummán
nà pe, áwan makaanáwa kiyà kídi nga
agpasindáyaw ku oray nu iinna ki ngámin
na Acaya.
11 Ngamay akkan ku wayya ittu di
akiseng kadakayu ta áwan ku amminya
kadakayu. Ammu ne Dios ya amminyà
kadakayu.

12 Ngamay kuwaan ku kammala ya
angwa ku kampela ngin nin, ta senu
áwan waya daya duddúma nga magtù-
tùgud nga mangipáda kiya baggibaggi da
kadakami. Ta get nán da nga mepáda ya
aggubra da kadakami.
13 Ta dayán na tolay nga magpas-
pasindáyaw, ay busid da nga apostol ne
Cristo da. Mangial-alílaw dayán, ay se
magpìduman da nga apostol ne Cristo da
kanu mà.
14 Ngamay akkan tada pagballà dayán,
áta oray e Sairu mismu ay annung na ya
magpamaráng nga anghel nga dumiláng
pe.
15 Ay túya akkan ta pagballà nu
magpìduman pe daya pasúrut na nga
maragtùgud da kanu mà pe kiya mepang-
gap kiya angngibíláng ne Dios kadàtada
ka namáru wa tolay. Ngamay ya pagrab-
ngán daya nadakè a kuk-kuwaan da mà
kampela ngin nin ya magun-ud dayán na
tolay.

Datu rig-rígát ne Pablo

16 Ay kagiyan ku manin nga áwan din
ya mangipapáti nga ang-ang ngà. Nga-
may nu ittu yán ya pakasinnán nu kiyà,
ay dita ngala ngin, ta senu annung ku ya
magpasindáyaw nga ummán kiya kurug
ang-ang.
17 Ay idi ya agpas-pasindáyaw ku kídi,
ay kurug ga akkan uray ne Apu, nu di ku
uray kampela ngin nin na ummán ka ang-
ang.
18 Ay gapu lugud ta adu daya mangipas-
pasindáyaw kiya màwa da kampela ngin
nin, ay túya magpasindáyaw wà pe yin.
19 Anúsán nu wala a daya ang-ang, ta
nasírib kayu mà tutu wala ngin!
20 Ngamay taanna, tura kayu wala
mayát ta paasassu kadayán na tolay. Oray
asittakkilan da daya kuw-kuwa nu se oray
ug-ogan dakayu onu magpang-pangátu
da, ay se oray nu tappítan dakayu, ay tura
nuda an-anúsán nala!
21 Nakapsut kami á nga kurug, ta akkan
mi màwa dayán. Ay túya oray nu nakap-
appat, ay bidbídan ku wa nakapsut tà nu
mepanggap kadayán.

Ngamay nu nágan naya ipasindáyaw
da, ay annung ku pe ya ipasindáyaw
dayán. Makagì manin idi nga ummán nà
ka isa nga ang-ang.
22 Ay nu nán dayán na tolay nga Hebreo
da, ay Hebreo wà pe. Ay nu nán da nga
iIsrael da, ay ummán nà mà pe. Ay nu
nán da nga gakagaka natu Abraham da,
ay ummán nà mà pe.
23 Itul-túluy ku ya magbàbànán na
ummán ka isa nga allut. Nu mag-
pasindáyaw dayán ta nán da nga bobo-
nan ne Cristo da, ay napà-patag gà may
aggída. Ad-adu pànang ya inub-ubrà
mepanggap ke Cristo may aggída. Ay
namin-aduadu wà a nebálud gapu ki
angngikurug ku ke Cristo ngam aggída.
Ay namin-adu wà tutu wala pe ya nasap-
saplit, pasuráy magimmamátay yà.
24 Ay namilimma dà a pinanipánis datu
pádà a Judyu nga mamin-tallu púlu se
siyám dà a sinap-saplit kiya tangapam-
manísán.
25 Ay namìlu dà pe nga binan-bannál
datu iRoma. Ay namissán dà pe ya tinù-
tùtoán datu pádà a Judyu. Ay namìlu

wà a nadadàlán ka nagtàyán na bapor.
Ay namissán kadayán na nekadadàlán ku,
ay natangalgaw wà se natangagabi yà a
nepalupalun nala ki bebay.
26 Ay oray pe kiya peyang nga agdàdàdà
ku wa magbàbànán kiya mepanggap ke
Cristo, ay adu datu nakapap-panansing
nga nà-nàlamán ku, tàwán kam kiya
agbat-batta ku kadaya wángawángag se
bebay, ay oray pe kiya agdal-dalen ku pe
kadaya ir-ir-er, ay oray pe kadaya il-íli.
Ay adu pe daya nakapap-panansing nga
nà-nàlamán ku kadaya tirung, ay oray pe
kadaya pádà a Judyu se daya akkan na
Judyu, ay se kadaya tolay ya magpìduman
na makiwagi kiya angngurug.
27 Ay akkan nala nga tittu dayán ta
nakírad dà pe ya magpaggus magubra se
adu daya kapar-parigátan ku se nasansán
pe ya áwan ku tudúgan. Nakírad dà pe
ya mabisinán se áwan inuman. Oray mà
pe nu atán kanan ku, ay áwan ku wa oras
nga mangán. Nakírad dà pe ya màparrán
se áwan ku wa paglilíyán.
28 Ay akkan nala tittu dayán, ta adu pe
daya dam-damdamman ku, áta inalgaw
wà a maglam-lammat nu mapà-paanna
ngin daya ngámin mangurug.
29 Ata nu atán daya nakapsut ta angn-
gurug, ay pagbiyángan ku pe dayán*. Ay
nu atán kaggída pe ya makabásul, ay
magpannakit tà pànang pe.
30 Ay nu masápul la magpasindáyaw
wà, ay ipasindáyaw ku wala daya mangi-
passingan kiya kinakapsut ku.
31 Ay ammu ne Dios nga Dios se Ama
ne Jesu-Cristo wa áwan panda naya ki-
nadáyaw na, nga akkan nà a magbus-
busid kídi.
32 Ka Damasco, ay pinaguwardiyaán
natu gubernador ne Ari Aretas tu ngámin
íli Damasco ta senu matiliw nà kuma.
33 Ngamay neabáyun dà datu kabbulun
ku ka kuríbut se dà nga ipudsar kitu
lamdáwan natu darupírip pa abut natu
íli. Ay díkod nakatálaw wà.

12

Daya nepak-pakammu ne Apu ke Pablo

1 Ay masápul la itul-túluy ku ya mag-
pasindáyaw oray nu áwan ku kammala
nga málaálà in. Ngamay kídi yin, daya
nepas-passingan se nepak-pakammu ne
Apu kiyà daya kagiyan ku.
2 Atán am-ammù nga tolay ya man-
gurug ke Cristo, nga kitu sangapúlu se
appát dagun ka panda, ay nawe ka
pagag-agyanán ne Dios ka lángit. Akkan
ku ammu nu sibbabaggi nga nawe onu
akkan. Sissa nge Dios nga makammu.
3 Ammù nga kurug ga nálà idi ya tolay
ka giyán ne Dios. Ngamay akkan ku
ammu nu sibbabaggi nga nálà onu akkan.
Sissa nge Dios nga makammu.
4 Ay atán nagì-gìna na nga akkan ma-
balin meúni tolay yala, ay se akkan ma-
balin kagiyan kadaya duddúma tolay.
5 Ay iyán na tolay, ay iyà kam.
Ay ipasindáyaw ku tu nàwa ngamay
akkan ku ipasindáyaw ya baggì. Ay
ipasindáyaw ku pe daya nà-nàwa kiyà
nga mangipassingan kiya kinakapsut ku.
6 Ay oray mán nu magpasindáyaw wà
panggap kídi, ay akkan nu wayya makagi
nga ang-ang ngà, ta kurug mà ngámin
daya kag-kagiyan ku. Ngamay akkan
nala ngin, ta get nán daya duddúma nga
nangà-ngátu wà may kiya agsisíngan da
kiyà onu kiya aggigìna da kiyà.
7 Ay gapu kadatu nakas-kasdáaw wa
nepas-passingan kiyà, ay magpatag gà.
May senu akkan ku mapalotanán ya mag-
pasindáyaw, ay nepalúbus ne Dios nga
iddán nà e Sairu ka tak-takitan ku nga ittu
ya mamarígát kiyà.
8 Ay namìlù in na nekar-karárag ke Apu
nga mippà kuma idi,
9 ngamay nán na kiyà nga, “Annung na
ya isisseng ku kikaw. Ata mepassingan
tutu wala ya kababalin ku nu mam-
muwán naya isa tolay nga áwan na
nga mabà-baal,” nán na. Ay díkod
maganggam mà tutu wala nga mangi-
pasindáyaw kiya kinakapsut ku, ta senu
atán kiyà ya kababalin ne Cristo.
10 Ay díkod, gapu ke Cristo, ay pa-
ganggammán ku wala daya pagkapsútán
ku, daya keap-appattán ku, onu daya

* **11:29 11:29** Onu “Nu atán daya nakapsut, ay nakapsut tà pe.”

kaparigátan ku, se daya kapal-palakkán
ku, ay se daya pagpan-pannakitán ku. Ata
nu nakapsut tà, ay ittu yanin ya kabílag
ku.

Ya amminya ne Pablo kadatu iCorinto

11 Mapà-paang-ang ngà ala nga magik-
agi kadaya mepanggap kiyà kampela ngin
nin. May dakayu mà ya gapu nedi,
túya napílit tà. Ata dakayu kuma ngin
ya mangikagi kadedi ya mepanggap kiyà
ngamay akkan nu mà kinuwa. Ata oray
nu áwan ku sur-surbi, ay akkan nà wayya
nababa may dayán na manguna nga kan-
gatuwán na apostol da.
12 Ay kitu kowad ku kannán ay nas-
asingan nu mà datu nakas-kasdáaw wa
kinuw-kuwa ne Apu ka angngipassingan
na nga kurug apostol nà. Ay adu datu
inan-anúsán ku wala nga nà-nàlamán ku
kitun.
13 Ay akkan kayu wayya medúma ta
áwan ku mà di kinuwa pe kannán
nga kinuw-kuwà kadaya duddúma nga
mangurug kadaya duddúma giy-giyán.
Tittu ya akkan nagadang kadakayu ka-
datu masápul ku tu akkan ku kinuwa.
Pakawanan dà ala nu nasábag gà ki
ummán kiyán.
14 Ay tagay yà in na maggagáyám manin
kadakayu. Ay tú idi ya mekàlu. Nga-
may ked aggagáyám ku kídi, ay akkan
takayu rikurikud ta akkan daya pirà
nu ya masápul ku, nu di ya isisseng
ku kadakayu ya igákat ku. Ata daya
mannákam daya annánà ya mangidde
ka masápul daya annánà, nga akkan
wayya daya annánà ya mangidde kadaya
masápul daya mannákam da.
15 Ay paganggammán ku wala nga idde
ya ngámingámin oray ya biyág ku gapu
kadakayu. Ummán kiyán ya kaabay naya
amminyà kadakayu. Ay nanganna agpà
pe ya kabittì naya amminya nu kiyà!
16 Mabalin na nán nu wa kurug ga áwan
ku wa inad-adang kadakayu. Ngamay
atán da kid manguna nga nalaing ngà a
mangultit se mangasaba kadakayu.
17 Taanna, atán da kadi nangultit
kadakayu kadatu nebon mi?
18 Nepàrob ku we Tito nga mawe
kannán se ya isa nga wagi tada. Kinultit
nakayu we Tito kitun ta? Sabáli ya
kinuwa na kadatu nas-asingan nu wa
kinuwa ku ta? Uwad da nasingan nu wa
akkan nagannúgut ya uray mi ta?
19 Ay akkan nu nán na kag-kagiyan ku
dedi kadakayu ta ilis-lísì ya baggibaggì
kadaya kag-kagiyan da mepanggap kiyà.
Ata ammu ne Dios ya angngag-kagi mi
kadakayu kadedi ya kag-kagiyan mi, ay se
atán mà e Cristo kadakami pe. Ngámin
daya kuk-kuwaan mi, ay pamaligda mi
kiya angngurug nu.
20 Ata malídug gà ta get nu umbet tà,
ay akkan ya namnamáan ku wa kuk-
kuwaan nu daya mà-màwa. Ay akkan nu
pe masingan kiyà ya namnamáan nu wa
masingan kiyà. Ta get nu magpipinnar-
áng kayu se magasiásil kayu, ay se
maglin-linnùsaw kayu. Ay akkan nala
tittu dayán ta get nu áwan nu pe ya
panagsissa ka uray se magpipinnadakè
kayu, ay se maglilinnibà kayu pe. Ay
get nu adu pe kadakayu daya magpas-
pasindáyaw, ay túya akkan kayu wa
magkikinnawátan.
21 Ay malídug gà pe ta get nu kídi ya ag-
gagáyám ku manin kadakayu, ay mabàla
ngà ke Dios gapu kadakayu. Ay get nu
akkan pikam nakappoli datu nakabásul
kitun. Get nu ittu na kam ma nadakè
ya kabiy-biyág da nga marannaládag se
mangug-og da kadaya babbay. Magpan-
nakit tà pànang nu akkan da pikam
naglikudán dayán na kuk-kuwaan da.

13

Ya muddi nga tuldu ne Pablo

1 Ay idi nga aggagáyám ku kadakayu,
ay tú idi yin ya mekàlu. Ay nu atán
daya magpipílit kiyà kiya ilalbet ku, ay
masápul la atán duwa onu tallu wa maka-
sistígu ka mepanggap kiya ipabásul da.
2 Ay datu nakabásul kitun se datu
duddúma nga nakàwa ka nadakè, ay
padánan ku wa kagiyánan da kídi
nga ummán kitu nangngag-kagì kaggída
kitu nuddi ya naggagáyám ku kannán.
Makappoli da kuma ngin, áta akkan nà

min-induwán na mamasílag kaggída kídi
ya ilalbet ku manin nu akkan da nga
makappoli.
3 Ittu yán ya kuwaan ku ta sapúlan
nu mà ya pakammuwán nu wa e Cristo
kurug ya magun-úni kiyà. Ata akkan
wayya nakapsut te Cristo nu ittu ya
mamánis kadakayu, nu di ya kinaturáy
na ya masingan nu.
4 Kitu nangngilansa da ke Cristo kitu
krus, ay ummán ka áwan na nga mabà-
baal ngamay kídi yin, ay sibbiyág gapu
kiya ammanakabalin ne Dios. Ay ummán
kami pe ka nakapsut gapu kiya angngu-
rug mi kaggína. Ngamay nu kiya agtul-
tuldu mi kadakayu, ay naturáy kami, áta
mepagbiyág kami kaggína nga sittuturáy
gapu kiya kinaturáy ne Dios.
5 Ay kappiyánan nu pe nga sin-sinnan
ya baggibaggi nu kampela ngin nin. Sin-
nan nu, nu kurug ya angngurug nu onu
akkan. Akkan nu am-ammu ta, nga atán
ne Jesus kadakayu! Ngamay áwan á
kadakayu nu mammuwán nu kampela
ngin nin na akkan kayu kurug mangurug.
6 Ay namnamáan ku nga mammuwán
nu pe nga kurug ga apostol nakami ye
Cristo nu mammuwán nu wa kurug man-
gurug kayu.
7 Ikar-karárag mi ke Dios nga akkan
kayu din na mangwa ka nadakè, akkan
gapu ta piyán mi nga ipassingan na kurug
apostol kami gapu kadaya napiya nga
isur-súru mi, nu di gapu ta piyán mi nga
daya rumbang ngala daya kuwaan nu,
oray nu nán daya duddúma nga akkan
kami kurug apostol.
8 Ata akkan ku màwa nga kaguráan
ya kurug, nu di ya umannúgut tala kiya
kurug ya kuwaan ku.
9 Ay paganggammán ku wala oray nu
mepassingan na ummán nà ka nakapsut,
basta masingan ku wala nga naligda ya
angngurug nu. Ay ikar-karárag mi pe ya
ililligda pikam naya angngurug nu.
10 Ikagì dedi yin kadakayu kídi ya súrát
ku ta senu nu umbet tà a maggagáyám
kadakayu, ay akkan ku masápul ya ma-
grungat kiya angngipassingan ku kiya
turáy ku wa nidde ne Apu kiyà. Ata nidde
na ngidi ya turáy ku ta senu masengán
takayu kiya pagkapiyaán nu nga akkan
kiya pakadadàlán nu.
11 Ya muddi nga kagiyan ku wawwági
ka pamalinán ku kídi ya súrát ku, ay
mangul-ulis kayu se ikurug dà din kadaya
kinag-kagì. Ay se sissa kuma ya uray nu
se magkikinnawátan kayu din ngámin.
Ay díkod e Dios nga ittu ya paggay-
atán naya amminya se ya napiya nga
panaggur-uray, ay aggína ya mangabul-
bulun kadakayu.
12 Maggiinnanggam kayu wa mangu-
rug.
13 Ay makikumusta ngámin daya tolay
ne Dios kanedi kadakayu.
14 Ay e Apu Jesu-Cristo win ya magtag-
tagasíngan kadakayu, ay se ya amminya
ne Dios kuma ya atán kadakayu, ay se
napiya kuma ya akibul-bulun nu ngámin
kiya Ispiritu na.

Ya súrát ne Pablo kadatu mangurug ka Galacia

1 Iyà e Pablo wa apostol ne Jesu-Cristo.
Ay idi ya sáad ku, ay akkan wayya nga
gayát ka tolay yala, áta e Jesu-Cristo se
ye Dios nga Ama tada nga ittu tu namaltu
kaggína, ay aggída mismu ya nangayáb
kiyà.
2 Súrát ku idi kadakayu wa iGalacia nga
tolay ne Dios. Ay daya wawwági tada nga
kabulun ku kanedi, ay makikumusta da
kadakayu.
3 Ay e Dios nga Ama tada se Jesu-Cristo
wa Apu tada din nala ya magkallà se
mangap-kappiya kadaya ur-uray nu.
4 E Jesu-Cristo, ay nepalúbus na ngala
nga nebasu ya baggi na gapu kadaya bas-
básul tada, ta senu mippà ya kinaturáy
naya kinadakè kídi kalawagán kadàtada.
Kinuwa na yán, áta ittu ya piyán ne Dios
nga Ama tada nga màwa.
5 Ay túya e Dios ya maday-dáyaw
peyang ngin ka áwan panda. Amen.

Sissa ya kurug ga Napiya nga Dámag

6 Masdaáwan nà kadakayu, ta tura
nalà-lapat tala ya aglikud nu ke Dios,
nga ittu ya nagayáb kadakayu gapu kiya
kinamáru ne Cristo. Ta kídi yin, ay as-
asissurútan nu win ya sabáli nga sur-
súru mepanggap kiya angngalà ne Dios
kadàtada nga tolay.
7 May ya kurug na, ay áwan sabáli
ya sur-súru mepanggap kiya angngalà
ne Dios kadàtada. Atán da ngala nga
tolay ya mangriribù kadakayu. Ay dayán
na tolay, ay pìulissan da ya Napiya nga
Dámag mepanggap ke Cristo.
8 Ngamay daya tolay ya mangibàbànán
ka mepasabantà kadatu netù-tùgud
mi kadakayu wa Napiya nga Dámag
mepanggap ke Cristo, ay panísan ne Dios
da. Oray nu inna nga tolay yán, oray
dakami onu daya anghel ne Dios.
9 Ay kagiyan ku manin kídi tu kinag-
kagi mi kadakayu kitun, nga oray inna
nga tolay ya mangibàbànán kadakayu
ka mepasabantà kitu nammuwán nu
kadakami, ay panísan ne Dios yán na
tolay.
10 Nán ku idi akkan gapu ta piyán ku wa
pàgan dà daya tolay, nu di iya ammatag
ne Dios kiyà ya sap-sapúlan ku. Ay akkan
ku pe ya pamaanggam kadaya tolay ya
inangngagì kídi, áta nu ittu kuma yán ya
piyán ku, ay akkan nà kuma nga nagbalin
ka bobonan ne Cristo.

Tu nagbalin ne Pablo ka apostol

11 Ay ipadamdam ku kadakayu
wawwági, nga akkan tolay yala ya
naggayatán natu Napiya nga Dámag ga
mepanggap ke Jesus nga nebàbànán ku
kadakayu.
12 Ata akkan tolay ya nakammuwán ku,
ay akkan tolay yala ya nagtùgud kiyà, nu
di e Jesu-Cristo mismu ya nangipakammu
kiyà kiyán na Napiya nga Dámag.
13 Ay ammu nu mà nu wà ummán natu
katutolay ku kitun, kitu sur-surútan ku
pikam ya gagángay daya pádà a Judyu.
Pinal-pallà ku pànang datu tolay ne Dios
nga ittu datu mangurug ke Cristo, ay se
tu lammat ku kitun, ay dadàlan ku tu
bungguy da.
14 Ay nu mepanggap kiya angngurug
mi nga Judyu, ay adayyu wala kiyà datu
karusadán ku. Napikkilan nà pà-pànang
nga sumur-súrut kadatu gagángay datu
mannákam mi.
15 Ngamay gapu kiya kinamáru ne Dios,
ay nekísi nà in oray kitu akkan nà pikam
ma neanà, ay se nà kirrawán na magsirbi
kaggína.
16 Ay kane umbet tu oras nga piyán na
nga angngipakammu kiyà kiya mepang-
gap kiya An-anà na, ta senu ibàbànán
ku ya Napiya nga Dámag mepanggap
kaggína kadaya akkan Judyu, ay áwan ku
wayya nga inamomanán na tolay.
17 Ay akkan nà pe wayya nga nawe
ka Jerusalem ma nakiamomán kadatu
apostoles ne Jesus nga nunna may iyà.
Ngamay tu kinuwà ala kitun, ay nawe
yà ala ka Arabia, ay se yà ala manin na
nagulli ka Damasco.
18 Ay kane tallu dagun nin ka panda,
ay ittu tu nepappan ku ka Jerusalem ma

nawe naggagáyám ke Pedro. Ay duwa
ligguwán se tangalgaw ku wa nagyán
kitúni giyán na.
19 Ay nasingan ku pe ye Santiago nga
wagi ne Apu Jesus. Ay áwan ku nasingan
nin kadatu duddúma nga apostoles ne
Jesu-Cristo.
20 (Ay ngámin dedi ya kag-kagiyan ku
kídi ya súrát ku, ay kurug da. Ammu ne
Dios nga akkan nà a magbusibusid kídi.)
21 Ay se yà ala manin na nawe ka
probinsiya Siria se Cilicia.
22 Ay kitun, ay akkan dà pikam ma
nasingan datu mangurug ke Jesus ka
Judea.
23 Ngamay nagìna da ngala nga, tu
namal-pallà kaggída kitun gapu ki angn-
gurug da ke Jesus, ay atán nin na man-
gibàbànán kitu angngurug ga piyán na
tutu wala nga dadàlan kitun.
24 Ay ittu tu gapu na nga dinay-dáyaw
datu iJudea nge Dios gapu kiyà.

2

Tu naggagáyám ne Pablo kadatu duddúma nga apostoles ne Jesu-Cristo

1 Ay kane sangapúlu se appát dagun
nin ka panda, ay nawe yà manin ka
Jerusalem. Nebulun nà ke Bernabe. Ay
nekíwid ku pe ye Tito kitun.
2 Nawe yà kitun, áta nepakammu ne
Dios kiyà nga masápul la mawe yà. Ay
kitúni, ay nagatittu kami se datu ngámin
na bíláng nga ap-apu datu apostoles
ne Jesus, ay se ku wala nga nelaw-
lawág kaggída ya Napiya nga Dámag
ga ibàbànán ku kadaya akkan na Judyu,
ta senu mammuwán da nu nágan naya
ibàbànán ku, ay senu akkan da nán na
áwan sur-surbi naya agpaggus ku.
3 Ngamay oray nu akkan Judyu we Tito
wa kabulun ku kitun ta Griego lugud,
ay akkan da mà wayya nga pinílit nga
magpakúgit.
4 Ngamay uwad da kammala nga
mangipapílit ka magpakúgit. Dayán,
ay makiwagi da kadàtada ngamay busid
da, áta magsisim kadàtada ya kurug ga
gákat dayán. Mebul-bulun dayanin ka-
daya mangurug, ngamay akkan ta ammu
nu mapaanna ya nekeamung da kadaya
mangurug. Sisímán ditta nga mangurug
ke Jesu-Cristo nga akkan nin sumur-súrut
kadatu gagángay mi nga Judyu, ta piyán
ditta nga kuwaan ka ummán ka asassu
nga sumúrusúrut kadatun na gagángay.
5 Ay akkan mi tutu wala nga pinat-patag
tu piyán da, ta senu ya kinur-korugán
naya Napiya nga Dámag nga nammuwán
nu win, ay akkan na maparuntúán.
6 Ay áwan tugiban datu bíláng nga ap-
apu datu apostoles ne Jesus kadatu itù-
tùgud ku, ay se áwan da pe ya meamung
ngin. Oray nu mebíláng da ka nangátu,
ay áwan na dúma kiyà, áta áwan pag-
dudúmán ne Dios.
7 Nammuwán da nga kurug ga iyà ya
nebon ne Dios nga mangibàbànán kiya
Napiya nga Dámag ga mepanggap ke
Jesus kadaya akkan Judyu, nga ummán
kiya inangngibon na ke Pedro nga man-
gibàbànán kadaya Judyu.
8 E Dios nga ittu ya nangidde ka turáy
ne Pedro wa magbàbànán kadaya Judyu,
ay aggína pe ya nangidde ka turáy kiyà
nga magbàbànán kadaya akkan Judyu.
9 Ay nammuwán de Santiago se Pe-
dro se Juan nga ittu datu mangiapu
kadatu mangurug kannán, nga e Dios
ya nangidde kiyà kídi nga napatag nga
ubrà. Ay tútu nebíláng dakami tutu
wala se Bernabe ka kabbulun da kiya
ubra da. Nán da nga dakami yin ya
magbàbànán kadaya akkan Judyu, ay
aggída ya magbàbànán kadaya Judyu.
10 Ay ya piyán da ngala, ay akkan mi din
na pagdudoray daya napubri nga Judyu
wa mangurug ke Jesus. Ay ittu mà kam
pe tu piyán ku tutu wala nga kuwaan.

Inal-alngán ne Pablo nge Pedro ka Antiokia

11 Ngamay kitu kowad ne Pedro ka
Antiokia, ay inal-alngán ku, áta nawada
tutu wala nga nasábag kitu kinuwa na.
12 Ata kitu di pikam ma nakadatang
datu Judyu wa neparob ne Santiago
kitúni, ay nepangán kadatu akkan Judyu
wa mangurug ke Jesus. Ngamay kane
makalbet da, ay akkan nada tang-
tangyaw win, ay se maddi mepangán

kaggída pe yin. Ata magansing kag-
kagiyan datu Judyu wa mangipapílit kiya
panagpakúgit.*
13 Ay díkod datu duddúma nga Judyu
nga mangurug ke Jesus nga atán ka An-
tiokia, ay nearát da kaggína. Ay oray
pe ye Bernabe, ay nearát pe kitu agpam-
pamaráng da.
14 Ay tútu, kane masingan ku nga akkan
umannúgut kiya Napiya nga Dámag
mepanggap ke Cristo tu kuk-kuwaan da,
ay nán ku ke Pedro kitu pagmar-marngán
da ngámin, "Tura mu tagge la nga pàlad
ya gagángay daya Judyu kadaya akkan
Judyu ta! Ay oray ikaw wa kurug ga
Judyu, ay akkan mu mà a sur-surútan
daya gagángay tada nga Judyu. Sumur-
súrut ka pe yin kadaya gagángay daya
akkan Judyu."

Akkan mapabásul daya Judyu se akkan Judyu gapu ki angngurug da ke Jesus

15 Dakami, ay neanà kami nga Judyu
nga akkan ummán kadaya akkan Judyu
wa maragbásul da, áta áwan da nga kur-
kurugan nga bil-bílin ne Dios.
16 Ay oray mapakuna, ay ammu mi mà
nga akkan pabasúlan ne Dios daya tolay,
gapu ki angngurug da ke Jesu-Cristo, nga
akkan gapu kiya agtungpál da kadaya lin-
lintag tu Moses. Ay túya mangurug kami
pe ke Jesu-Cristo win. Akkan nakami
pabasúlan ne Dios sin, gapu kiya angn-
gurug mi ke Cristo, nga akkan gapu kiya
angngikurug mi kadatu lin-lintag natu
Moses. Ata áwan mà wayya nga tolay ya
akkan mapabásul gapu kiya agtungpál na
kadatun na lin-lintag.
17 Ay nu piyán mi ya akkan pabasúlan
ne Dios, ay masápul la kurugan mi ye
Cristo, nga akkan datu lin-lintag kuma
ya kur-kurugan mi. Ay díkod nu ma-
pakuna, ay bíláng nga magbalin kami nga
maragbásul nga ummán kadaya akkan
Judyu. Ay nán tada lugud nga ka-
nunúngán ne Cristo ya básul? May
akkan.
18 Ngamay nu toliyan ku kammin datu
nigsán ku win na sur-surútan ku kitun
nga ittu datu nán ku wa pagmaruwán
ku ke Dios, ay ittu yán, mepassingan na
nakabásul là.
19 Gapu kadatun na lin-lintag tu Moses,
ay nammuwán ku nga maragbásul là.
Ay nammuwán ku pe nga, datun na lin-
lintag, ay áwan da meseng kiyà kiya
akkan na ammabásul ne Dios kiyà. Ay
túya akkan ittu datun nin daya ikur-
kurug ku, ta senu e Dios sin ya ikur-kurug
ku peyapeyang kiya biyág ku win.
20 Ay bíláng nga netangatay yà ke Cristo
kitu krus, áta akkan ya kinatutolay ku
ya mangitur-turáy kiyà in nu di ye Cristo
wa atán kiyà. Ay kiya kasibbiyág ku
pikam kídi kalawagán, ay magbiyág gà a
mangurug kiya An-anà ne Dios ta aggína
ya maminya kiyà, se aggína ya nangi-
palúbus nga mebasu ya baggi na gapu
kiyà.
21 Ay akkan ku wayya nga di pàgan
ya amminya ne Dios nga nepassingan na
kitu nekatay ne Cristo. Ata nu kurugan
ku nga annung nitta nge Dios nga akkan
pabasúlan gapu kiya angngikurug tada
kadaya lin-lintag, ay ibíláng ku nga áwan
sur-surbi tu nekatay ne Cristo.

3

Ya angngikurug ta kadatu lin-lintag se ya angngurug ta ke Jesus

1 Napaanna kayu agpà nga iGalacia ta!
Umang-ang-ang kayu ta! Tura sabáli yin
ya asissurútan nu! Ay nelaw-lawág mi
mà tutu wala ya mepanggap kitu nekatay
ne Jesu-Cristo, ay se nammuwán nu mà
pànang ngin kitun! Nealílaw dakayu tutu
wala ngin ta?
2 Ay sungbátan dà kídi ya saludsud ku
kadakayu. Mapaanna ya inangngáwat
nu kiya Ispiritu ne Dios ta, gapu kiya
angngikurug nu kadatu lin-lintag, onu
gapu kiya angngurug nu kadatu nagì-gìna
nu mepanggap ke Jesu-Cristo?
3 Umang-ang-ang kayu ta! Kitu inang-
gayát nu, ay ya Ispiritu ne Dios ya nag-
pinnorayán nu. Ngamay kídi yin, ya
pagtalgad nu win, ay ya angngikurug nu
kadatu lin-lintag natu Moses.

* **2:12 2:12** Mepànaw kadaya Judyu ya mepangán kadaya akkan Judyu.

4 Awan agpà sur-surbi yin datu napad-
padásan nu gapu kiya angngurug nu ta?
Ammù nga atán pikam.
5 E Dios, ay nidde na ya Ispiritu
na kadakayu, ay se nangipas-passingan
kadakayu ka nakas-kasdáaw wa mà-
màwa. Wayya la nga kuwaan ne Dios
dayán nu gapu wala kiya agtungpál
nu kadaya lin-lintag, nga akkan gapu
kiya angngurug nu kadatu nagì-gìna nu
mepanggap ke Cristo?

6 Ay ummán kitu nàwa kitu Abraham
kitun. Gapu kitu inangngurug na ke Dios,
ay nebíláng ne Dios ka namáru.
7 Ay díkod, ammuwán nu win na daya
mangurug ke Dios sala daya bíláng nga
kurug ga annánà tu Abraham.
8 Ay nepainunna nga nepakammu kiya
nesúrát ta bàbànán ne Dios, nga akkan
pabasúlan ne Dios oray daya akkan
Judyu, gapu kiya angngurug da. Ay kinagi
ne Dios idi yin kitu Abraham kitun, kitu
inagkuna na kaggína nga, "Ibíláng ku wa
namáru daya tolay ked kalawagán ni nga
mangurug kiyà ummán kiya angngurug
mu," nán na.
9 Ay díkod, ngámin daya mangurug ke
Dios, ay mapaanggam da nga ummán
kitu nammaanggam na kitu Abraham nga
nangurug kaggína.

10 Ngamay ngámin daya magkuna nga
akkan da nga mapabásul, gapu kiya
angngikurug da kadatu bil-bílin, ay ma-
pabásul dayán. Ata nán naya nesúrát
kiya bàbànán ne Dios nga, "Mapánis
ngámin daya akkan na sumúrut se
mangwa tutu wala kadaya ngámingámin
na bil-bílin na nepesúrát ne Dios kitun,"
nán na.
11 Ay díkod kiya biyáng ne Dios, ay
áwan lugud da tolay ya di mapabásul
oray nán na nga ikur-kurug na datun na
bil-bílin. Ata nán na pe kiya nepesúrát ne
Dios nga bàbànán na nga, "Daya ibíláng
ne Dios ka namáru gapu ki angngurug da,
ay biyágan nada ka áwan panda," nán na.
12 Ay sabáli kampela ngin nin ya angn-
gurug ke Dios se iya angngikurug ka-
daya bil-bílin. Ata nán naya nesúrát
ta bàbànán ne Dios nga, "Daya tolay ya
mangikurug kadaya bil-bílin, ay mabiyág
da ka áwan panda gapu kiya angngikurug
da kadayán na bil-bílin," nán na.
13 Ngamay e Cristo, ay nelísi nitta ngin
kiya pannakapánis nga nán naya bil-
bílin gapu kadaya bas-básul tada. Aggína
tu nebasu gapu kadaya nadakè a kuk-
kuwaan tada. Nán na kiya nesúrát ta
bàbànán ne Dios nga, "Ngámin daya tolay
ya nelansa ki krus, ay maawátan na
pinánis ne Dios dayán," nán na.
14 Nàwa yán ke Jesu-Cristo, ta senu
tu nekari ne Dios ke Abraham ma
ammaanggam na kadaya tolay ked
kalawagán, ay meráman pe daya akkan
Judyu. Ay túya niddán nitta pe yin kiya
nekari ne Dios nga Ispiritu na gapu kiya
angngurug tada.

Datu bil-bílin se itu nekari ne Dios

15 Iárig ku ya kàwaán naya piyán ku
wa kagiyan wawwági, kiya inalgaw wa
panagbiyág tada. Nu magturátu ya duwa
nga tolay, ay akkan mabalin na di map-
atag tu nagturatuwán da nu mepapel se
magpirma da nga duwa. Ay akkan pe yin
na mabalin na maamúngán.
16 Ay tu nagkariyán ne Dios, ay kitu
Abraham se itu gaka na. Akkan na nán
na, "Kadatu gakagaka na," áta nu nán
na kuma kiyán, ay adu ya piyán na nga
kagiyan. Ngamay sissa mà tu nán na, nga
ittu we Cristo.
17 Ay tú idi ya piyán ku wa kagiyan.
E Dios, ay nagkari kitu Abraham, ay se
na nán na tungpálan na tun na kari na.
Ngamay kane atán appát gatut se tallu
púlu dagun nanggayát kitu inagkari na,
ay nidde na datu bil-bílin na. Ay oray na-
puddi tu inangngidde na kadatu bil-bílin
na may itu inagkari na kitu Abraham,
ay akkan wayya nga nippà ya kinapatag
natu nekari na nga nán nga tungpálan na.
18 Ay díkod, idde ne Dios kadàtada
ya isag-sagána na kadàtada, akkan gapu
kiya angngikurug tada kadatu bil-bílin.
Ata nu mapakuna, ay mebíláng nga áwan
surbi yin tu kari na. Ay nepakin-kuwa na
mà ke Abraham gapu ta nekari na.
19 Ay taanna, tura lugud da atán daya
bil-bílin. Datun na bil-bílin, ay neamung

da ngala nga mangipakammu kadaya tolay nga pagbasúlán da daya kuk-kuwaan da nga nadakè. Ngamay datun na bil-bílin, ay panda da ngala kiya nelalbet natu gaka tu Abraham nga ittu we Jesus. Aggína tu nán ne Dios kitu kari na. Ay datun na bil-bílin, ay nepekagi ne Dios kadatu anghel na kitu panguniyan na nga Moses.

20 Uwad panguniyan ne Dios kitu inangngidde na kadatu bil-bílin. Ngamay kitu inagkari na kitu Abraham, ay aggína kampela ngin nin.*

Ya panggap datu bil-bílin ne Dios

21 Ay mapaanna lugud, nán tada nga kumagúra daya bil-bílin kitu nekari ne Dios? May akkan! Ata nu mabiyág tada kuma ka áwan panda gapu kadatun na bil-bílin, ay di lugud da annung tada ya magbalin ka namáru ki àráng ne Dios gapu kiya angngikurug tada kadatun na bil-bílin? May akkan mà!

22 Ngamay nán na kiya nesúrát ta bàbànán ne Dios nga ngámin tolay, ay itur-turayán naya panagbas-básul. Ay tu nekari ne Dios nga idde na gapu kiya angngurug tada ke Jesu-Cristo, ay midde kampela ngin nin kadaya ngámin na mangurug ke Jesu-Cristo.

23 Ay kitu akkan pikam ma inumbet te Cristo, nga ittu ya kur-kurugan tada kídi yin, ay árig kami ka bálud naya bil-bílin ka panda kitu nekepakammu naya panangngurug kaggína.

24 Ay díkod, tu bil-bílin ya nangigadágad kadakami panda kitu nelalbet ne Cristo. Inumbet ta senu akkan nitta pabasúlan ne Dios, nu mangurug tada kaggína.

25 Ay kídi yin ta mangurug kami yin kaggína, ay akkan nin datun na lin-lintag ya mangigadágad kadakami yin.

26 Ata gapu ki angngurug tada ke Jesu-Cristo, ay nagbalin tada ngámin ka annánà ne Dios.

27 Ay ngámin tada pe nga nabawtisarán nin gapu kiya angngurug tada ke Jesu-Cristo, ay umannúgut pe yin daya gagángay tada kadatu gagángay ne Cristo.

28 Sissa tada ngámin nin. Ay díkod áwan dúma daya Judyu win kadaya akkan Judyu. Ay áwan pagdúmán pe yin daya asassu se daya akkan. Ay ummán pe, áwan dúma ngin pe daya babbay se daya lalláki áta sissa tada lugud din.

29 Ay díkod, nu tolay nakayu we Cristo win, ay bíláng nu pe yin ya gakagaka natu Abraham. Ay díkod ipakin-kuwa ne Dios pe yin kadakayu datu nekar-kari na kaggína.

4

Ya pangárig panggap kiya ababbing nga mangtáwid kadaya kuw-kuwa naya ama na

1 Ay ummán pe kídi ya kearígán naya piyán ku wa kagiyan kadakayu. Ya ababbing nga mangtáwid kadaya inamúdán naya ama na, ay áwan na dúma kiya asassu kiya kabittì na pikam, oray nu aggína ya makin-kuwa kadaya ngámin kuw-kuwa natu ama na.

2 Ata itur-turayán pikam naya nangipatagasinnán naya ama na kaggína panda kiya algaw wa nìdang natu ama na nga angngalà na ngin kadatu tawídan na.

3 Ay ummán pe kiyán ya kapà-pàyanán tada. Ata kitu akkan tada pikam ma mangurug ke Cristo, ay tú tada la nga kinur-kurug datu gagángay datu mannákam tada se daya kuk-kuwaan daya tolay ked kalawagán ni.

4 Ngamay kane umbet tu oras nga nìdang ne Dios, ay nebon na ya An-anà na. Neanà ka tolay, ay nekur-kurug na pe datu lin-lintag kitu inagbiyág na,

5 ta senu aggína ya mangwayawaya kadaya tolay ya bíláng nga asassuwan datun na lin-lintag. Neanà ka tolay ta senu dàtada nga tolay, ay annung nitta nge Dios nga pagbalinan ka annánà na.

6 Ay díkod, ta senu ammuwán tada nga pinagbalin nitta nge Dios sin ka annánà na, ay nebon na kadàtada ya Ispiritu na. Ay túya gapu kiya Ispiritu na nga atán

* **3:20 3:20** Bíláng napà-patag tu nagkari na, ta áwan na nga panguniyan kitun. Aggína mismu tu nangikagi.

kadàtada, ay makuna tada ya, “Ama,”
nán tada ke Dios.
7 Ay díkod, kídi yin, ay akkan kayu
win bíláng nga asassu naya lintag ta
pinagbalin nakayu we Dios sin ka annánà
na. Ay gapu ta annánà nitta ngin, ay
iddán nitta pe yin kadaya nesag-sagána
na kadaya annánà na.

Ya ilídug ne Pablo kadatu iGalacia

8 Kitun, kitu akkan nu pikam ma am-
ammu we Dios, ay bíláng nu ya asassu
daya sinan diy-diyos nga ittu datu kur-
kurugan nu.
9 May kídi yin ta nammuwán nu we
Dios sin, ay tura daya gagángay nga
dadán manin daya kur-kurugan nu! Tura
nu manin piyán ya paasassu kadayán! Ay
áwan kammala ngin nin na sur-surbi se
áwan mabà-baal dayán.
10 Ay tura kayu manin umat-atangya
kadaya sabáli nga gagángay ta, nga
ummán kadaya panagngílin kadaya al-
algaw se daya búlán se ya panagngílin
kiya anggayát naya dagun, ay se daya
duddúma nga ingílin daya Judyu!
11 Malídug gà kadakayu ta get tala
nu áwan sur-surbi yin datu rig-rígát ku
panggap kadakayu.
12 Gìnán nu agpà wawwági, ya kagiyan
ku. Taldan dà kitu kinuwa ku, ta nagbalin
nà ka ummán kadakayu wa akkan Judyu,
áta akkan ku ittu pagtalgad din datu
gagángay mi nga Judyu. Ay akkan ku wa
maligpanán tu kinamáru nu kiyà kitun.
13 Ay gapu kitu inagtakit ku kannán
kitun, ay nàwa nga nebàbànán ku
kadakayu ya Napiya nga Dámag mepang-
gap ke Cristo. Ay ittu tun tu nunna nga
inagbàbànán ku kadakayu.
14 Ay oray abay kuma nga kapar-paroán
nu tun na inagtakit ku, ay akkan kayu
mà wayya nga neparò a nangagáwa kiyà
onu nangirupat kiyà. Tu inannangaíli nu
kiya, ay mabalin na ummán pe kitun ya
annangaíli nu kiya anghel ne Dios onu ke
Jesu-Cristo nu rán nala aggína tun.
15 Ay napà-paanna kayu kídi yin ta? Ay
wà giyán na ngin tu anggam nu kitun?
Ay nu mabal-balin kuma ngala, ay oray
tukilan nu tu mata nu kitun ta idde nu
wala kiyà ka angngipassingan nu kiya
agganggam nu kiyà.
16 Nán nu kid á kídi yin nga kumagúra
ngà in kadakayu gapu kiya angngagì
kadakayu kiya kurug!
17 Ngamay daya tolay ya magtù-
tùgud ka sabáli kadakayu, ay aggída ya
maminya nga mangiadayyu kadakayu
kiyà. Ipas-passingan da nga pà-pàgan
dakayu ta senu pàgan nuda pe, ngamay
akkan kammala nga napiya ya gákat
dayanin.
18 Ay akkan wayya nga nadakè nu atán
mamatag kadakayu basta napiya ya gákat
da. Ay akkan nala kiya kaatán ku kannán
giyán nu ya ammatag da kuma kadakayu,
nu di kuma pe kiya kaáwan ku.
19 Dakayu wa bíláng annánà ku, ay
maparigátan nà pànang gapu kadakayu,
ummán kiya agrígát naya manggì-gìna.
Magrígát tà panda kiya oras nga e Cristo
tutu wala ngin ya mangitur-turáy peyang
ngin kadakayu.
20 Ay piyán ku nu atán nà kuma pe
kannán giyán nu, ta senu makappiyà
tutu wala ya mangamomán kadakayu, ta
akkan ku ammu ya pamàyanán ku win
kadakayu.

Ya pangárig mepanggap kade Hagar se Sara

21 Dakayu wa kabbulun na maminya
nga sumúrut kadatu nesur-súru natu
Moses, ammu nu nád kurug ya nán na
kadatun na nesur-súru na?
22 Nán na kitun na uwad duwa nga
annánà tu Abraham kitun. Tu isa, ay an-
anà na kitu Hagar nga isa nga asassu, ay
tu isa, ay an-anà na kitu Sara nga atáwa
na.
23 Ay tu neanà kitu asassu, ay neanà
kiya gangay panaggan-anà. Ngamay itu
neanà kitu akkan na asassu, ay neanà
ka pakatungpálan natu kari ne Dios kitu
Abraham.
24 Ay idi, ay pangárig idi. Ay dedi ya
duwa nga babbay, ay meárig da kadaya
duwa nga kari ne Dios. Tu Hagar, tu
babay ya asassu natu Abraham ya árig
natu nekari ne Dios mepanggap kadatu

lin-lintag ga nidde na kitu Moses ka bantay Sinai ka Arabia. Ata daya sumursúrut kídi, ay bíláng da ya asassu.
25 Ay daya iArabia, ay nepangágan da
ka bantay Hagar tu bantay Sinai. Ya
Jerusalem kídi, ay meárig pe kitu Hagar,
áta tu Hagar se daya annánà na, ay asassu
da. Ay ummán pe daya iJerusalem, árig
da ya asassu.*
26 Ngamay ya bátug Jerusalem ka
lángit, ay ittu yán ya árig ina tada nga
akkan asassu.
27 Ay nán na kiya nesúrát ta bàbànán
ne Dios nga,
"Maganggam ka, ikaw wa babay ya akkan
magan-anà! Isáraw mu wala ya
agganggam mu! Ata ikaw, ay
akkam maramanán ya takit naya
panaggan-anà. Ta ad-adu wala
ngin daya annánà naya babay ya
nigsán na atáwa na, may ya babay
ya atán atáwa na,"
nán na.
28 Ay dàtada wawwági, ay ummán tada
kitu Isaac, áta tu Isaac ay neanà gapu kitu
kari ne Dios kitu Abraham. Ay dàtada,
ay nagbalin tada ka annánà ne Dios gapu
pe kiya kari na. Ay dàtada wawwági, ay
annánà nitta nge Dios sin gapu ki kari na,
nga ummán kitu Isaac nga an-anà ki kari.
29 Kitun, tu Ismael la neanà kiya gángay
ya pannakeanà tolay, ay pinal-pallà na tu
Isaac nga ittu tu neanà gapu kiya Ispiritu
ne Dios. Ay ummán pe kadàtada kídi yin.†
30 Ngamay nán mà naya nesúrát ta
bàbànán ne Dios nga, "Pagtaláwam ya
babay nga asassu se ya an-anà na.
Ata akkan na mepagtáwid ya an-anà
naya asassu kiya an-anà naya akkan na
asassu," nán na.
31 Ay lugud, dam-damdamman nu
wawwági, nga árig tada ya an-anà naya
babay ya akkan na asassu. Akkan wayya
nga asassu ya árig ina tada.

5

Ya nangwaya ne Cristo kadàtada kadatu bil-bílin

1 Ay winayaán nitta nge Cristo win, ta
senu akkan tada ngin na mebíláng ka
árig asassu kadatu bil-bílin natu Moses.
Ay díkod, akkan kayu tumulù. Akkan
kayu win na paasassu manin kadatun na
lin-lintag.
2 Ay tú idi ya kagiyan ku kadakayu. Nu
magpakúgit kayu ta senu akkan nakayu
pabasúlan ne Dios nga nán nu, ay bíláng
nga áwan na surbi kadakayu ya kinuwa
ne Cristo.
3 Ay kagiyan ku tutu wala kadakayu
nga ngámin daya magpakúgit gapu ki
angngurug da kitu bílin natu Moses, ay
masápul la kurugan da ngámingámin
datun bil-bílin na.
4 Ay kadakayu wa manguna nga akkan
nakayu pabasúlan ne Dios nu kurugan nu
datu bil-bílin, ay áwan nu wa biy-biyáng
ke Cristo. Ay neadayyu kayu pe yin kiya
isisseng kuma ne Dios kadakayu.
5 Ngamay dàtada, ay id-idaggán tada
ya angngagi tutu wala ne Dios nga akkan
tada nga mapabásul lin, gapu kiya angngurug tada ke Cristo. Maginnanáma tada
gapu kiya isisseng naya Ispiritu ne Dios.
6 Ata kadaya ngámin na mangurug ke
Jesu-Cristo, ay áwan dúma naya nagpakúgit se akkan, áta ya napatag gin,
ay ya angngurug nga mepassingan pe
kadaya mà-màwa gapu ki amminya.
7 Ay napiya mà pànang tu ginayatán
nu wa kuk-kuwaan nu. May taanna kídi
yin, iinda nád nga tolay daya manipad
kadakayu kiya isussúrut nu kiya kurug
mepanggap kiya akkan ammabásul ne
Dios kadàtada nga tolay!
8 Ay ammù nga akkan wayya nga e
Dios, nga ittu ya nagkarraw kadakayu ya
mangipàwa kadakayu kiyán!
9 Ay atán tu makag-kagi nga nán na,
"Ya bittì ala nga pamalbád, ay annung na
nga palbadan ya oray adu wa limmug ga
arína," nán na.*

* **4:25 4:25** Arig da ya asassu naya lin-lintag natu Moses ta aggída ya mangikur-kurug tutu wala kadatun. † **4:29 4:29** Arig da tu Isaac ta pal-palakkan dada daya tolay ya bíláng nga asassu datu bil-bílin nga nidde ne Dios ka bantay Sinai. * **5:9 5:9** Ya piyán na nga kagiyan nedi ay magtaron da, ta oray bittì daya tolay ya mangipapílit kiya panagpakúgit ay annung da nga dadàlan ya angngurug da.

10 Ay namnamáan ku nga umannúgut
ya uray nu kídi ya nán ku gapu ta sissa
tada mà ke Apu. Ay ammù pe nga
oray inna yán na tolay ya mangriribù
kadakayu, ay panísan ne Dios.
11 Ay lam-lamtan nu idi wawwági.
Nung kuma nu itù-tùgud ku pikam nga
masápul ya panagpakúgit, ay akkan nà
kuma nga mapal-pallà. Awan da kuma
nga pangalùsawán kiyà daya duddúma
kiya angngibàbànán ku kiya mepanggap
kiya nekatay ne Jesu-Cristo kitu krus.
12 Magpalsit kuma ngala ngin dayán
na mangriribù kadakayu mepanggap kiya
panagpakúgit.
13 Ngamay nu dakayu wawwági, ay
napíli nakayu we Dios nga árig maway-
awayaán kadaya bil-bílin. Ngamay akkan
nu din na usaran ya nangwaya na
kadakayu ka pambarán nu wa mangwa
kadaya nadakè a kelugán daya baggibaggi
nu, nu di nu kuma nga usaran kiya
agsisinneng nu gapu kiya amminya nu.
14 Ata ngámin datu bil-bílin, ay mabalin
na matungpál da ngámin kiya agtungpál
tada kiya sissa ngala nga bílin nga ittu ya,
"Piyán mu daya kasittolay mu ummán ki
amminya mu ki baggi mu," nán na.
15 Ngamay nu ya kuk-kuwaan nu,
ay magsisinnuwáy kayu se magsasáwad
kayu, ay taronan nu ta get nu mippà tutu
wala ya panagsissa nu wa mangurug ke
Jesu-Cristo.

Ya piyán naya Ispiritu ne Dios se ya piyán ta gapu kiya kinatutolay ta

16 Ngamay ya nán ku kadakayu, ay
magpin-pinnoray kayu wala kiya Ispiritu
ne Dios, nga akkan nu wa ikur-kurug
daya nadakè a kelugán daya baggibaggi
nu.
17 Ata kalùsawan naya baggi ya piyán
naya Ispiritu ne Dios, ay se kalùsawan
pe naya Ispiritu ne Dios ya piyán naya
baggi tada. Ay túya akkan ta nga màwa
ya piyán naya baggi ta kampela ngin nin
nu magpinnoray ta kiya Ispiritu ne Dios,
áta magkagúra dedi ya duwa.
18 Ay nu ya Ispiritu ne Dios ya mangitur-
turáy kadakayu, ay akkan lugud din nga
daya bil-bílin ya ikur-kurug nu.
19 Ay daya kuk-kuwaan daya tolay gapu
ki kinatutolay da, ay malalásin nala, áta
tu dedi daya mà-màwa da. Kuwaan da
daya nadakè a kuk-kuwaan daya babbay
se lalláki. Manaládag da, ay se akkan da
pe ya maliyaw wa mangwa kadayán na
nadakè.
20 Ay daya sinan diy-diyos daya day-
dayáwan da, ay manggámud da pe. Mag-
gaattul da, se magsasáwad da, ay se
maglilinnùsaw da pe. Ay magasiásil da,
ay se ya baggi da ya pà-pàgan da kampela
ngin nin, ay túya akkan da nga mebul-
bulun kadaya duddúma.
21 Magasittakkil da, ay maging-inglaw
da pe se palotán ya panaggud-udma da.
Ay adu pikam ya kuk-kuwaan da nga
mepáda kadayán. Ay kagiyan ku manin
kídi kadakayu datu kinag-kagì kadakayu
kitun nin, nga daya tolay ya mangwa
kadaya ummán kadayán na kuk-kuwaan,
ay akkan da nga meráman kiya pangitu-
rayán ne Dios.
22 Ngamay daya mà-màwa daya to-
lay gapu kiya Ispiritu ne Dios nga ittu
ya mangitur-turáy kaggída, ay tú dedi.
Maramminya da kadaya kasittolay da, ay
maganggam da, se napiya ya aggur-uray
da. Ay naánus da, se nindù da, se akkan
da pe ya natagàna. Ay akkan da nga
magbus-busid nu magkari da.
23 Ay natulù da pe se meturayán da ya
baggi da. Ay áwan wayya nga lintag nga
akkan umannúgut kadedi.
24 Ay ngámin daya mangurug ke Jesu-
Cristo, ay árig nelansa da ngin ki krus
datu nadakè a ar-arapáap da se kil-
kelugán daya baggi da.†
25 Ay nu nán tada nga gapu ki Ispiritu ne
Dios ya agbiyág tada, ay magpin-pinnoray
tada lugud pe kaggína.
26 Ay akkan tada din na magpas-
pasindáyaw se akkan tada din na
magkikinnárit, ay se akkan tada nga
magasiásil.

† **5:24 5:24** Ya mabalin na piyán kagiyan nedi, ay napandanán pe yin daya angngatangya da kadaya nadakè a kil-kelugán daya baggi da.

6

Ya agsisinneng tada kadaya pakariribuán tada

1 Ay nu atán isa kadakayu wawwági,
ya masukalán na magbásul,* dakayu wa
itur-turayán naya Ispiritu ne Dios, ay
sengán nu ta senu màpoli nu kammin.
Ngamay magtar-taron kayu ta senu akkan
kayu meparò pe.
2 Magsisinneng kayu kiya riribù naya
isaisa kadakayu. Ay nu pakunán nu, ay
matungpál nu ya bílin ne Cristo.
3 Ay nu atán na magpang-pangátu wa
nán na nga akkan makabásul pe, ay ug-
ogan na ya baggi na kampela ngin nin.
Ay daya tolay nga áwan mabà-baal, may
magpang-pangátu da, ay ug-ogan daya
baggi da kampela ngin nin.
4 Ngamay ya isaisa kadakayu, ay lam-
lamtan na din nala daya kuk-kuwaan na,
ay se yala nga maganggam kampela ngin
nin nu kurug ga napiya daya kuk-kuwaan
na. Akkan na din na ipáda kadaya kuk-
kuwaan daya duddúma.
5 Ata ya isaisa kadàtada, ay aggína
kampela ngin nin ya magsungbát kadaya
kuk-kuwaan na.
6 Ay dakayu wa matù-tùgúdán kiya
bàbànán ne Dios, ay masápul la sengán
nu daya magtù-tùgud kadakayu kadaya
masap-sápul da.
7 Ay akkan kayu din na masábag.
Akkan nu nán na mabalin sabágan ne
Dios. Nu nágan naya kinuwa naya isa nga
tolay, ay ya supápà naya kinuwa na ya
málà na kampela ngin nin.
8 Ata daya tolay ya tú da la nga pà-
pàgan daya kelugán daya baggibaggi da,
ay ya pannakatay ka áwan panda ya
supápà kaggída. Ngamay, daya petur-
turayán kiya Ispiritu ne Dios, ay biyág ga
áwan panda ya pangsupápà naya Ispiritu
ne Dios kaggída.
9 Ay akkan tada din na makusap onu
molaw wa mangwa kadaya napiya, áta
matangdánan tada kadayán nu umbet ya
oras nga nìdang ne Dios kampela ngin
nin.
10 Ay díkod, gapu ta atán pikam ya
waya tada nga mangwa kadaya napiya, ay
kuwaan tada ngala kadaya ngámin tolay,
tàwán kam kadaya wawwági tada nga
mangurug ke Jesu-Cristo.

Ya muddi nga tuldu ne Pablo

11 Sinnan nu kod ya kadakkal naya
inagsúrát ku kídi ya súrát ku.
12 Daya tolay ya mangipapílit ta mag-
pakúgit kayu, ay ittu daya tolay ya tú
da la nga sap-sapúlan ya ammatag daya
tolay kaggída. Pilítan dakayu ta senu
malisiyán da pe ya kapal-palakkán da.†
13 Ay oray daya nagpakúgit tin,
ay akkan da mà pe ya sur-surútan
ngámin datu bil-bílin tu Moses. May
pilítan dakayu wa magpakúgit ta senu
mepasindáyaw dakayu kadaya páda da
nga Judyu nga nagpakúgit kayu win gapu
kaggída.
14 Ngamay kiyà kampela ngin nin, ay
áwan ku ipas-pasindáyaw nu di tittu tu
nekatay ne Apu tada nga Jesu-Cristo kitu
krus gapu kadàtada. Ata gapu kitu
nekatay na, ay nippà kiyà ya kinaturáy
daya mà-màwa kídi kalawagán. Ay nippà
pe yin ya amminyà nga mangwa ka-
dayanin.
15 Ata akkan wayya nga ittu napatag
ya agpakúgit naya isa nga tolay, nu di
ya agbalin na ka ummán ka bar-baru wa
neparsuwa ya napatag.
16 Ay ngámin daya sumúrut kadayán na
ya kinag-kagì, ay e Dios kuma ngala ya
magkallà kaggída se mangidde ka napiya
nga aggur-uray da, aggída ngámin na
Judyu se akkan Judyu nga tolay ne Dios.
17 Ay manggayát kídi yin, ay áwan
kuma ngin na mangriribù kiyà panggap
kiya turáy ku wa mangibàbànán mepang-
gap ke Jesus. Ata pinilapílát tà kiya
nammar-parígát daya tolay kiyà gapu
kiya angngikurug ku kaggína.

* **6:1 6:1** Nán daya duddúma nga “nu atán isa nga meparò a magbásul”. † **6:12 6:12** Malisiyán da ya kapal-palakkán da, áta nu nán da nga tittu ya mangurug kitu nàwa ke Jesu-Cristo kitu krus ya masápul la kuwaan tada ta senu akkan nitta pabasúlan ne Dios, ay pal-palakkan dada datu mangipapílit ki panagpakúgit pe.

18 Ay e Apu tada nga Jesu-Cristo ya
magtag-tagasíngan kadakayu, wawwági.
Amen.

Ya súrát ne Pablo kadatu mangurug ka Efeso

1 Iyà e Pablo, nga pinagbalin ne Dios ka
isa nga apostol ne Jesu-Cristo.
Súrát ku idi kadakayu nga tolay ne Dios
ka Efeso nga napikkilán na mangurug ke
Jesu-Cristo.
2 E Dios nga Ama tada se Jesu-Cristo wa
Apu tada din nala ya magkallà kadakayu
se mangap-kappiya kadaya ur-uray nu.

Tu palánu ne Dios nga pakabiyágan tada

3 Ay dayáwan tada nge Dios, nga Dios
se Ama ne Jesu-Cristo nga Apu tada, ta
gapu ta umapu tada ke Cristo, ay abay
tu nesisseng na kadàtada, ta atán ngámin
kadàtada daya nidde naya Ispiritu na nga
gayát ka lángit.
4 Oray kitu akkan pikam ma nàwa idi ya
kalawagán, ay napadán na píli nitta nge
Dios sin na tolay na gapu ki angngurug
tada ke Cristo, nga pagmar-maruwan na,
se kuwaan na ka áwan bas-básul ta piyán
nitta.
5 Pinalánu oray kitun kam, nga pag-
balinan nitta ka annánà na, gapu ke
Jesu-Cristo, ta ittu ya piyán na se pa-
ganggammán na nga màwa kadàtada.
6 Ay túya dayáwan tada lugud de Dios
gapu kiya nakas-kasdáaw wa agkallà
na nga nepassingan na kadàtada, kitu
inangngibon na ke Jesu-Cristo nga pà-
pàgan na.
7 Ata gapu kitu dága ne Jesu-Cristo kitu
nekatay na, ay nálà nitta nge Dios sin,
ta pinakawan nitta ngin kadatu bas-básul
tada, gapu kiya abay nga agkallà na
8 nga nepassingan na kadàtada. Ay
gapu pe kiya kinasírib na se pan-
nakaáwat na,
9 ay nepakammu na ngin kadàtada tu
palánu na kampela ngin nin nga akkan na
pikam ma nepakammu kitun, áta ittu tun
tu piyán na nga kuwaan gapu ke Cristo.
10 Ata nu umbet ya oras nga piyán
na kampela ngin nin, ay palánu ne Dios
nga paggaamúngan ngámin daya atán ka
lángit se daya atán kídi ya kalawagán.
11 Gapu ke Jesu-Cristo ay dakami ya
pininya na nga piníli na nga tolay na
oray kitun kam. Ata màwa nga mepogup
daya ngámingámin kiya piyán kampela
ne Dios nga kàwa da ngin.
12 Ay díkod, dakami nga nunna nga
maginnanáma ke Cristo win ay magbiyág
kami nga mamatag ke Dios gapu kiya
kinadáyaw na.
13 Ay oray pe kadakayu, kitu inakagìna
nu kiya kurug ga sur-súru nga mepang-
gap kiya pakabiyágan daya maragbásul,
ay ittu tu inangngurug nu ke Jesu-Cristo,
ay árig minarkaán nakayu kiya tage-
matun na nga ittu ya Ispiritu na nga
nekar-kari na kitun.
14 Ay ya kinaatán nedi ya Ispiritu na
kadàtada ya pakammuwán tada nga daya
nekari ne Dios kadàtada nga tolay na, ay
málà tada. Ay díkod namnamáan tada ya
angngalà na tutu wala kadàtada ka kuw-
kuwa na. Ay dayáwan tada nge Dios gapu
kiya kinadáyaw na.

Ya angngituráy ne Jesu-Cristo

15 Ay túyán ya gapu na nga, kane
madámag ku ya angngurug nu ke Apu
Jesus se ya amminya nu kadaya ngámin
na páda nu wa tolay ne Dios,
16 ay áwan ku sínang nga magiyáman
ke Dios gapu kadakayu. Ikar-karárag
takayu peyang nu magkarárag gà.
17 Ikar-karárag ku ke Dios nga nadáyaw
nga Ama tada nga ittu ya nangibon ke
Apu Jesu-Cristo nga idde na ya Ispiritu na
nga ittu ya mamasírib se mangipakammu
kadakayu ke Dios senu mammuwán nu
pà-pànang.
18 Ay agngan ku pe nga mawadaán
daya ur-uray nu ta senu mammuwán nu
pànang ya kàwaán naya nepanamnáma
na kitu nangngayáb na kadakayu. Mam-
muwán nu pe daya adu nga nakas-
kasdáaw pànang nga pagkallà na nga
nekari na kadaya tolay na.
19 Ay mammuwán nu pe ya áwan
kepadáan na kinaturáy naya ammanaka-
balin ne Dios, nga ittu ya sumeseseng

kadàtada nga mangurug. Ay idi ya am-
manakabalin na, ay ittu kam idi tu inusár
na
20 kitu namaltu na kammin ke Cristo
kane matay, se itu namagtugaw na
kaggína ki pane diwanán na ka lángit.
21 E Cristo ya mangitur-turáy kadaya
ngámin na ap-apuwan se katuturayán se
daya nangátu ka lángit. Nangátu pànang
ya sáad na may oray nágan na nga sáad
daya agtuturáy kídi kalawagán ni, oray
kiya umbet nga baru nga kalawagán.
22 Nepeturayán ne Dios ya ngámingámin
ke Cristo, ay se aggína pe ya pinagbalin
na nga Apu daya ngámin mangurug se
daya ngámingámin.
23 Ay daya ngámin na mangurug ke
Cristo, ay árig da ya baggi na. Ay
díkod gapu kaggída, ay áwan na nga
pagkurángan nin, ta aggína mà ya mama-
lin ki ngámingámin ki oray ka wàna.

2

Ya nekálà tada gapu kiya agkallà ne Dios

1 Kitun ay árig nu ya natay gapu kitu
akkan nu angngikurug ke Dios se gapu
kadatu bas-básul nu.
2 Ta ittu nu wa inatangya nga tal-taldan
datu nadakè a kuk-kuwaan daya tolay ya
akkan na mangurug. Ngamay ya bíláng
nekurug nu kitun, ay e Sairu, nga apu
ngámin daya an-anítu, se aggína pe ya
mangitur-turáy kadaya akkan mangikur-
kurug ke Dios.
3 Dàtada ay ummán tada pe kaggída
kitun, áta ittu tada nga kinuw-kuwa datu
piyán tada kampela ngin nin. Ay nu
nágan datu kelugán datu baggi tada, se
pagray-rayuwán datu uray tada, ay ittu
datun datu kinuw-kuwa tada. Ay díkod
gapu kadatun na kà-kàwaán tada, ay
sangapáda tada kitun se daya akkan na
mangurug ke Dios nga panísan na.
4 Ngamay abay pànang ya agkallà se ya
aminya ne Dios kadàtada.
5 Ta oray nu árig tada ya natay yin
gapu kiya akabasu-básul tada, ay árig
pinaltu nitta nga ummán kitu inammaltu
na ke Cristo kane matay. Gapu wala kiya
agkallà ne Dios ya nekabiyágan tada.
6 Ay gapu kiya nakiapu tada ke Jesu-
Cristo, ay ittu pe ya gapu na nga árig
pinaltu nitta nga ummán ke Jesu-Cristo, ta
senu mepagturáy tada kaggína ka lángit.
7 Kinuwa ne Dios idi ka angngipassin-
gan na kiya sumarunu nga al-algaw
pikam kiya áwan panda nga agkallà na,
nga nepassingan na kiya kinamáru na
kadàtada gapu kiya angngurug tada ke
Jesu-Cristo.
8 Ata gapu kiya agkallà tutu wala ne
Dios kadàtada, ay nelísi nitta ngin kiya
pakapanísán tada kuma, gapu ta nangu-
rug tada, nga akkan gapu kadaya mà-
màwa tada kampela ngin nin, nu di
pagkallà kampela ne Dios sin.
9 Ay díkod áwan ya makepasindáyaw
kídi, ta akkan gapu kadaya mà-màwa
tada kampela ngin nin.
10 E Dios kampela ngin nin ya nangulis
kadàtada kiya kabiy-biyág tada gapu kiya
inangngurug tada ke Jesu-Cristo, ta senu
datu nesag-sagána na kitun nga kuk-
kuwaan tada kuma nga napiya, ay ittu
win daya kuk-kuwaan tada ngin.

Sissa ya uray tada nga mangurug ke Jesu-Cristo

11 Ay díkod akkan nu kaligpanán nu wà
ummán nu kitun. Gángay akkan kayu wa
Judyu. Ipangágan dakayu daya Judyu ka
akkan nakúgit. Aggída daya nagpakúgit
nga nán da. May nepagangay mà ala yán
na kuwaan da ki baggi da.
12 Kitun, ay áwan nu ram-ráman ke
Cristo. Akkan kayu pe nga Judyu wa
gaka natu Israel nga ittu daya píli ne Dios
kitun na tolay na. Ay díkod áwan nu pe
ráman kadatu kari ne Dios nga mamiyág
kadakami nga Judyu. Ay áwan nu wa
innanamán na pakaalakkán nu kitun, ta
akkan nu am-ammu pikam me Dios.
13 Ngamay kídi yin, dakayu nga adayyu
ke Dios kitun, ay neadanni kayu win
kaggína, gapu kitu dága ne Jesu-Cristo
kitu nekatay na, ta nangurug kayu
kaggína ngin.
14 Ata e Jesu-Cristo ya namagbalin ka-
daya Judyu se akkan Judyu ka magkaka-
mungayán. Gapu kitu baggi na, ay pinag-

sissa nada, se na nippà tu panagkakagúra da.
15 Nippà na datu lin-lintag mi nga Judyu, ta senu mapagbalin na ka árig sissa nga apagtolatolay daya akkan Judyu se daya Judyu nga mangurug kaggína. Díkod magkikinnawátan da ngin.
16 Ta gapu kitu nekatay ne Jesu-Cristo kitu krus, ay nippà na tu panagkakagúra da. Pinagsissa na ya uray dayán na duwa baláki nga tolay, se nada nekappiya ngámin kammin ke Dios.
17 Ay ittu tu gapu natu nelalbet ne Jesu-Cristo kídi nga nangagi kadakayu nga adayyu ke Dios, se kadakami nga adanni kaggína kiya akikappiya tada nga tolay ke Dios.
18 Ata gapu kaggína, ay makaadanni tada ngámin ke Dios nga Ama tada, gapu kiya sissa nga Ispiritu na.
19 Ay díkod dakayu wa akkan Judyu, ay akkan kayu win na sabáli nga tolay onu agtangeli ke Dios. Arig nu pe yin ya umíli kaggína nga ummán kadaya napadán píli na nga tolay na. Bíláng kayu pe yin ka annánà na.
20 Arig nu pe yin ya nekapat tin kiya árig ga bal-balayan* daya apostoles se datu pagbàbànán ne Dios, nga e Jesu-Cristo ya bátug adígi na nga pagligdaán na.†
21 Aggína ya gáput nidi nga balay, ay se aggína ya mamagbalin ka nadáyaw nga balay kampela ne Apu win.
22 Ay gapu ta ummapu kayu win ke Jesu-Cristo, ay árig nu pe yin ya netangakapat se daya duddúma kiyán na balay nga ittu ya bátug ga pagyanán naya Ispiritu ne Dios.

3

Tu ipàwa ne Dios ke Pablo

1 Iyà e Pablo nga nabálud gapu kiya angngikabon ku ke Jesu-Cristo, kiya angngitul-túluy ku wa mangipakammu kaggína kadakayu wa akkan Judyu.
2 Ay ammù nga nagìna nu win na gapu kiya agkallà ne Dios kiyà, ay nidde na kiyà idi ubrà nga mangipakammu kaggína kadakayu.
3 Nepakammu ne Apu win tu palánu na nga akkan na pikam ma nepak-pakammu kitun. Ay aggína mismu ya nangipakammu kiyà. Ay nakagi ku kam pe yán nin kídi súrát ku wi.
4 Ay nu kappiyánan nu wa bas-basáan, ay mammuwán nu dayán na am-ammu ku mepanggap kiya palánu ne Dios nga mepanggap ke Cristo.
5 Kitun, ay akkan na nga nepak-pakammu idi kadatu nunna nga to-lay, ngamay nepepakammu ne Dios sin kadakami nga apostoles se profeta kiya Ispiritu na.

6 Ay tú idi ya nepakammu na: gapu kiya angngurug daya akkan Judyu kiya Napiya nga Dámag, ay patawídán ne Dios da pe yin kadaya ipatáwid na kadaya Judyu. Ay se magbalin da pe yin ka árig baggi ne Jesu-Cristo, se meráman da pe yin kadaya nekar-kari ne Dios kadaya mangurug ke Jesu-Cristo.

7 Ay gapu kiya agkallà ne Dios, ay pinagbalin nà ka bobonan na nga man-gibàbànán kiya Napiya nga Dámag. Ay nidde na idi ya ubrà gapu kiya am-manakabalin na.
8 Oray iyà ya kababaán kadaya ngámin na tolay na, ay iyà ya piníli na nga man-gibàbànán kadakayu nga akkan Judyu kiya áwan kepadáan na agkallà pànang ne Cristo kadàtada.
9 Ay pepakammu na pe kiyà kadaya ngámin tolay nu mapaanna ya kàwaán natu palánu na. E Dios nga ittu ya namarsuwa kiya ngámin kalawagán, ay kídi yala ngin ya angngipakammu na kitu palánu na kitun kam.
10 Ay díkod, gapu kadàtada ngámin na mangurug ke Jesu-Cristo, ay mammuwán daya ap-apuwan se katuturayán ka lángit ya kinasírib ne Dios kiya nagbal-baláki nga kepassingannán na.
11 Ittu kam yán tu napadapadán na palánu na kuwaan, ay nàwa na ngin

* **2:20 2:20** Onu daya apostoles se datu agkakagiyán ne Dios kadaya pekagi na daya árig tak-takkál na. † **2:20 2:20** Daya mangurug ke Jesu-Cristo, ay neárig ne Pablo da ka balay.

kurug kitu nekatay ne Jesu-Cristo wa Apu
tada.
12 Ay gapu lugud kitu nakiapu tada ke
Jesu-Cristo kane mangurug tada kaggína,
ay akkan tada ngin na min-induwán onu
maggad-gadduwa nga umadanni ke Dios.
13 Ay kagiyan ku kadakayu wa akkan
kayu din na madusmaya kiya angngurug
nu gapu wala kiya panagrígát ku wi gapu
kadakayu. Pagpiyaán nu idi.

Ya karárag ne Pablo

14 Ay nu madamdam ku ngámin dedi,
ay magpalintud dà a magkarárag ke Dios
nga Ama tada.
15 Aggína ya makammu kadaya ngámin
na atán ka lángit se kídi ya kalawagán.
16 Ikar-karárag ku ke Dios, nga gapu
kiya abay pànang nga agkallà na, ay
iddán nakayu ka kabailán nu nga mam-
agbagkad kadaya ur-uray nu.
17 Ay ikarárag ku pe nga, e Cristo kuma
peyang ya mangitur-turáy kadakayu gapu
kiya angngurug nu kaggína.
Ikarárag ku pe nga, maggamut se lu-
migda ya amminya nu, *
18 ta senu mabalin nu din se daya
ngámin na tolay ne Dios, nga mam-
muwán nu wà ummán tutu wala ya
kaabay pànang naya amminya ne Cristo
kadakayu ka áwan panda.
19 Oray nu akkan ta kurug mammuwán
tutu wala pànang ya amminya na, ay
piyán ku kammala kurug ga màmud nu,
ta senu ammuwán nu tutu wala pànang
nge Dios, ay díkod magbiyág kayu ka
ummán kaggína.
20 Ay túya dayáwan tada nge Dios,
ta adu wala nga adayyu ya mà-màwa
na se daya midde na ngam ngámin
daya malam-lammat tada se ag-agngan
tada, gapu kiya kababalin na nga atán
kadàtada.
21 Ay dayáwan tada ngámin na man-
gurug gapu kiya isisseng na kadàtada.
Ay dayáwan tada pe gapu ke Jesu-
Cristo. Dayáwan tada peyapeyang ka
áwan panda.

4

Ya agpapáda naya uray daya mangurug

1 Iyà nga nabálud gapu kiya agsirbì
ke Apu Jesus, ay kagiyan ku kadakayu
nga ipogup nu din ya kabiy-biyág nu
kiya kabiy-biyág nga nangayabán ne Dios
kadakayu.
2 Magpak-pakumbaba kayu ngala
peyang, se nindù kayu kuma, se magan-
ánus kayu kuma ngala, ay maggiinnánus
kayu pe gapu kiya panagpipinninya nu.
3 Ay ippáy nu ya kabailán nu nga
mamagnanáyun kiya panagsissa nu nga
idde naya Ispiritu gapu kiya napiya nga
ur-uray nu nga ittu ya bátug mangúyun
kadakayu.
4 Arig tada ya sissa nga baggi. Sissa
pe ya Ispiritu ne Dios nga ittu ya atán
kadàtada ngámin. Ay ummán pe nga
sissa ya innanamán tada, nga ittu ya
nangayabán ne Dios kadàtada.
5 Sissa ya kur-kurugan tada, ay sissa pe
ya apuwan tada. Ay sissa pe ya gapu naya
nagbawtisár tada.
6 Sissa ya Dios tada, nga Ama
tada ngámin, nga kangatuwán kiya
ngámingámin, ay iturayán nitta ngámin,
ay se atán kadàtada ngámin se usaran
nitta ngámin kiya agpakammu na kadaya
duddúma.
7 Ngamay ya isaisa kadàtada, ay niddán
ne Cristo ka ubra ta, sigun kiya piyán na
nga idde kadàtada.
8 Ata atán ya nesúrát mepanggap ke
Jesu-Cristo, nga nán na,

"Kane magulli kammin ka lángit, ay adu
datu árig bálud na nga nippan na,
ay se niddán na datu tolay ka ubra
da,"

nán na.
9 Ay nágan lugud naya piyán na nga
kagiyan ya, nagulli kammin ka lángit,
nu di nunna kurug ya nelalbet na kídi
kalawagán nga gayát ka lángit.
10 Ay ya inumbet nga gayát ka lángit, ay
ittu kammin ya nagulli ka lángit, ta senu
aggína ya makammu kiya ngámingámin.

* **3:17 3:17** Nán da nga ya aminya da ke Dios se kiya isaisa kaggída ya piyán na nga kagiyan kídi.

11 E Jesu-Cristo lugud ya nangidde
ka ub-ubra daya tolay na. Kinuwa na
ka apostoles daya duddúma. Ay daya
duddúma, ay profeta. Ay mangiwar-
waragáwag kiya bàbànán na daya
duddúma. Ay daya duddúma, ay
pappastor da nga mangisur-súru kiya
bàbànán na se sumeseseng pe.
12 Kinuwa na idi ta senu makapagsiseng
tada nga tolay ne Dios nga mangwa ka-
daya ipàwa na kadàtada, ta senu nabílag
tada nga árig baggi ne Cristo.
13 Ay díkod màwa ya panagsissa tada
kiya angngurug tada, se ya angammu
tada tutu wala ke Jesu-Cristo nga An-anà
ne Dios. Ay magnákam tada pe yin, ay
díkod mepáda tutu wala ngin ya gangay
tada kiya gangay ne Cristo.
14 Ay díkod akkan tada ngin ummán
kadaya annánà a tagakurukurug gala
kadaya isur-súru daya mangial-alílaw
nga tolay nga mangirub-robu kadaya
duddúma kadaya palabúga da kammala
ngin nin nga ammu da.
15 Akkan tada lugud ummán kiyanin.
Ya kuwaan tada kuma ay kagiyan tada
ya kurug gapu ta magpipinninya tada
lugud. Ay díkod magnákam tada pànang
kiya angngurug tada ke Cristo, panda kiya
kepáda naya gangay tada kiya gangay na,
nga bátug úlu tada,
16 Dàtada nga árig baggi na, ay itur-
turayán nitta, ta senu magsissa ya uray
tada nga magsiseng. Ata nu kuwaan
kurug daya ngámin na parte naya baggi
daya bátug ipàwa naya úlu kaggída,
ay umabay se bumílag ya baggi. Ay
mapakuna tada pe nga mangurug nu
magpipinninya tada.

Ya aglam-lammat daya mangurug ke Cristo

17 Ay gapu ta mangurug kayu lugud din
ke Apu, ay bilínan takayu, nga akkan nu
wa ittu tal-taldan nin daya kuk-kuwaan
daya akkan na mangurug ke Dios. Awan
sur-surbi daya pan-panúnut da,
18 ay magaw-awagwag ya ur-uray da.
Ay áwan da lugud ráman kiya pak-
abiyágan ke Dios, ta akkan da nga ammu
we Dios, se pinakulnit da ya uray da ngin.
19 Ay díkod akkan da ammu win ya
maliyaw. Kuwaan da ngala nga kuwaan
daya nakap-appat. Ata áwan da sabáli ya
lam-lamtan kuwaan, nu di daya ngámin
baláki daya nadakè.
20 May akkan ummán kadayán daya
nammuwán nu wa sur-súru nga mepang-
gap ke Cristo.
21 Ta kurug ga nagìna nu win ya
mepanggap kaggína, ay se nesúru mi
kadakayu win datu kinakur-korugán
gayát ke Jesus ta mangurug kayu lugud
din kaggína.
22 Ay túya ippà nu win tu dadán
na kinatutolay nu nga ittu datu gapu
datu nadakè a panagbiy-biyág nu, ta ittu
datu panggayatán naya keal-alílaw nu
wa mangwa kadaya piyán kampela daya
baggi nu win, nga ittu ya pakadadàlán nu
pe.
23 Masápul nga mangul-ulis kayu win
kadaya panaggur-uray nu se daya aglam-
lammat nu,
24 ay se magbiyág kayu win kiya
bar-baru wa kinatutolay nu, nga ittu
ya naparsuwa nga ummán ke Dios.
Mepakammu yán na baru wa kinatutolay
nu kiya kurug nga kinamáru nu, se ya
akkan nu tutu wala nga agbásul.

Ya anlad tada ke Dios

25 Ay díkod, akkan tada lugud da
magbutabutal lin, nu di dayán nala nga
kurug daya ikagi tada kadaya wawwági
tada, ta neráman tada ngámin nin kiya
árig baggi ne Jesu-Cristo.
26 Ay nu makarungat tada, ay akkan
tada din magbásul. Akkan tada nga
manangalgaw nga sirrurungat.
27 Akkan tada iddán ne Sairu ka waya
na nga mangiparò kadàtada.
28 Ay daya maragtákaw, ay igsán da
ngin ya agtak-tákaw da, ay se da magga-
gat magubra ngin, ta senu atán meseng
da pe kadaya nakal-allà.
29 Ay akkan tada magúni ka nadakè,
nu di daya makaseng ngala daya kagiyan
tada, nga ummán kadaya makapaligda se
daya mepàbà kadaya kasapúlán, ta senu
masengán daya makagìna kadakayu.

30 Ay akkan tada nga pagpannakitan ya
Ispiritu ne Dios nga nidde na kadàtada,
ta ittu ya bátug tagematun na nga kuw-
kuwa nitta, ay se ittu ya pakammuwán
tada nga umbet ya algaw nga ilalbet na
nga mangalà kadàtada.
31 Ay ippà tada ngámin nin daya umtul,
se ya mangal-kalùsaw kadaya kasittolay
tada. Akkan ta ngin na magsasáwad
se magpipinnadakè. Ay ippà tada ngin
daya nadakè a lam-lammat tada kadaya
duddúma.
32 Ya kuwaan tada ngin, ay mag-
giinnindù se magpipinninya se mag-
pipinnakawan, nga ummán kitu inam-
makawan ne Dios kadatu bas-básul tada
gapu kitu nekatay ne Cristo.

5

1 Ay gapu lugud ta annánà nitta nge
Dios sin na pà-pàgan na, ay aggína ya
masápul la taldan tada.
2 Maraminya tada din, nga ummán
kiya amminya ne Cristo kadàtada, ta
nepalúbus na ngala nga mebasu ya baggi
na, ta senu mabalin nitta pakawanan
nge Dios kadaya bas-básul tada. Ay
pinatag ne Dios tun na kinuwa na se
naanggammán pe.

Ya kawàdáran naya gìbat

3 Ay gapu lugud ta tolay nitta nge Dios
sin, akkan tada nga mangwa ka oray
nágan na nga nadakè nga mepanggap
kadaya babbay se lalláki, onu magágum,
senu áwan ya makag-kagi kadàtada ka
mepanggap kadayán.
4 Ay akkan pe rumbang nga nadakè ya
aggun-úni tada. Akkan tada magmàmát,
se akkan tada magbalikát kadaya
barabárang se nakap-appat. Ya kuwaan
tada kuma, ay magiyáman ke Dios.
5 Ta kurug nga áwan meráman kiya
pangiturayán ne Cristo se Dios kadaya
mangwa ka oray nágan na nga nadakè
nga mepanggap kadaya babbay se lalláki,
se kadaya naágum. Ata ya naágum, ay
bátug diyos na ya agúman na.
6 Ay akkan kayu wa peal-alílaw kadaya
tolay ya magkuna nga akkan na nadakè
ya mangwa kadayán. Ata ittu dayán daya
gapu naya angngalùsaw ne Dios kadaya
akkan na mangurug kaggína, ay ittu ya
ammánis na kaggída.
7 Ay túya akkan kayu wa mebul-bulun
kadayán na tolay.
8 Ata dakayu, ay naggayát kayu pe ka
árig kagìbattán kitun, may kídi yin, ay
árig ga atán kayu win kiya wada, ta
umapu kayu win ke Apu Jesus. Ay túya
masápul la mepogup daya kuk-kuwaan
nu win kiya kuk-kuwaan daya atán kiya
wada.
9 Díkod ipassingan nu daya napiya nga
kuk-kuwaan nu. Magmar-máru kayu, se
daya kustu wala daya kuwaan nu, se
dayán nala nga kurug daya kagiyan nu.
10 Ay kappiyánan nu lugud ammuwán
nu nágan daya mamaanggam ke Apu.
11 Ay akkan kayu wa mepagat-atangya
kadaya áwan sur-surbi nga kuk-kuwaan
daya árig ga atán kiya gìbat. Nu di nu
wa ipàmud kaggída dayán.
12 Nakap-appat kadàtada nga mangu-
rug, oray bàbànánan tada ngala dayán na
kuk-kuwaan da nga isir-sirù da.
13 Ay nu mewada dayán ngámin, ay
mepakammu kaggída ya kurug ga katu-
tolay da nga nadakè.
14 Ata mepakammu ngámin daya árig
mawadaán. Ay ittu ya gapu na nga atán
ya makuna nga, “Malukág ka ngin, ikaw
nga makat-atúdug. Ay lumtu ka ngin nga
natay. Ta wàdáran naka ngin nge Cristo,”
nán na.

Ya nanàmán na panaggur-uray

15 Ay túya kappiyánan nu wa lam-
lamtan ya kabiy-biyág nu. Akkan kayu
nga ummán kadaya umang-ang-ang, nu
di kayu nga magsírib.
16 Basta atán nala waya nu, mangwa
kayu kadaya napiya, ta dumakidakè in
daya tolay kídi yin na al-algaw.
17 Akkan kayu lugud nga umang-ang-
ang, nu di nu kuma ammuwán ya piyán
ne Apu Jesus nga ipàwa kadakayu.
18 Ay akkan kayu wa maging-inglaw,
ta dadàlan nakayu yán. Ngamay petur-
turayán kayu kuma ngala kiya Ispiritu ne
Dios.

19 Ay nu magguurnung kayu, ay
magkansiyon kayu kadaya mepanggap
ke Apu, ka pagday-dáyaw nu kaggína.
Ay ipas-pasnà nu tutu wala kuma ya
agdáyaw nu.
20 Ay kadaya ngámingámin na mà-
màwa, ay magiyáman kayu peyang ke
Dios nga Ama tada, gapu ke Apu Jesu-
Cristo.
21 Ay magpinnuráy kayu kiya isaisa
kadakayu gapu kiya angngikurug nu pe
ke Cristo.

Bílin kadaya magatáwa

22 Ay dakayu wa nat-átawán na babbay,
peturayán kayu kadaya attáwa nu, nga
ummán kiya agpeturáy nu ke Apu.
23 Ata ya laláki, ay aggína ya árig úlu
naya atáwa na, nga ummán ke Cristo,
nga aggína ya árig úlu daya ngámin
mangurug kaggína, nga ittu daya árig
baggi na. Ay aggína kam ya mamiyág
kaggída.
24 Ay díkod, masápul la peturayán
daya babbay kadaya attáwa da kiya
ngámingámin, nga ummán kiya ag-
peturáy tada ngámin na mangurug ke
Cristo.
25 Ay dakayu wa lalláki, ay piyán nu
daya attáwa nu nga ummán kiya am-
minya ne Cristo kadàtada nga mangu-
rug kaggína. Nepalúbus na ngala nga
mebasu ya baggi na gapu kadàtada.
26 Kinuwa na yán ta senu mapagbalin
nitta ka tolay na nga áwan bas-básul.
Kitu inagbawtisár tada tu bátug namgu
na kadatu bas-básul tada, kane kurugan
tada ya bàbànán na mepanggap ke Jesu-
Cristo.
27 Ay kinuwa na idi ta senu napiya tutu
wala ya pagsisinnán na kadàtada kiya
ilalbet na kammin na mangalà kadàtada;
nadalus tada se áwan tutu wala nga
nadakè kadàtada, se áwan tada tutu wala
nga mansà ki àráng na, se áwan tada pe
tutu wala pagkur-kurángan.
28 Ay díkod páda na pe kadaya lalláki.
Piyán da din daya attáwa da nga ummán
kiya amminya da kadaya baggi da kam-
pela ngin nin. Ay díkod, ya laláki nga
maminya kiya atáwa na, ay bíláng pe yin
nga piyán na ya baggi na kampela ngin
nin.
29 Awan kadàtada ya mangalùsaw ki
baggi na, nu di ta lugud nga panganan se
tar-tarànan, nga ummán kiya angwa ne
Cristo kadaya mangurug kaggína,
30 áta bíláng tada ya parte naya baggi
na.
31 Ay atán ya nán na kiya bàbànán
ne Dios nga, "Nu mangatáwa ya laláki,
ay panáwan na daya mannákam na, ta
kobungan na ya atáwa na, ay magbalin
da ka sissa ngin," nán na.
32 Ay atán ya naunag pànang, nga piyán
kagiyan nedi. Ay kiyà, ay iárig ku wala ya
kàwaán daya magatáwa kiya kàwaán ne
Cristo se daya ngámin mangurug kaggína.
33 Ngamay mepanggap pe kadaya ku-
rug magatáwa. Ngámin daya lalláki, ay
masápul piyán da daya attáwa da nga
ummán kiya amminya da kadaya baggi
da. Ay ummán pe daya nat-átawán na
babbay, masápul rispitaran da pe daya
attáwa da.

6

Bílin kadaya maggaáma se maggiína

1 Ay dakayu wa an-annánà, ay ikurug
nu daya mannákam nu, áta ittu yán ya
rabbang na nga kuwaan daya umapu win
ke Apu Jesus.
2 Ata atán isa nga bílin ne Dios nga ittu
ya nunna nga bílin na nga binulunán na
ka kari. Ay nán na kídi, "Pàgan nu ya
ama nu se ya ina nu,
3 ta senu napiya daya mà-màwa
kadakayu, se adaddu ya agbiy-biyág nu
kid kalawagán ni," nán na.
4 Ay dakayu pe nga magannánà, akkan
nu din na par-parungtan daya annánà nu,
ngamay isúru nuda kiya napiya, ay se
kagiyánan nuda kiya piyán ne Apu nga
agkakagi nu.

Bílin kadaya asassu se kadaya apu da

5 Ay dakayu wa magasassu, ikurug nu
daya apu nu. Ikansing nuda, ay se ipas-
pasnà nu tutu wala ya angngikurug nu
kaggída, nga ummán ka e Cristo kam ya
ikur-kurug nu.

6 Akkan tittu wala kiya agsisíngan da
kadakayu ya aggagat nu, ta piyán nu nga
pàgan dakayu, nu di nu nga ipas-pasnà
ya angikurug nu, ta ittu ya piyán ne Dios
kadakayu nga asassu ne Cristo.
7 Maganggam kayu wala nga mangwa
kadaya ubra nu nga asassu, nga ummán
ka e Apu ya sur-surbiyán nu, nga akkan
tolay yala.
8 Dam-damdamman nu wa supapáan
ne Apu oray iinna nga tolay nga mangwa
ka napiya, asassu da mán se akkan.
9 Ay dakayu nga à-apu, namáru kayu
din pe kadaya asassu nu. Akkan nuda
papanansingan. Damdamman nu nga
dakayu se daya asassu nu, ay sissa ya Apu
nu wa atán ka lángit, ay áwan na nga
pagdudúmán.

Ya pangábà tada ke Sairu

10 Ay ya muddi nga kagiyan ku
kadakayu, ay kal-kaligdaan nu ya angngu-
rug nu kaggína kiya akisissa nu kaggína,
se gapu kiya naturáy nga pannakabalin
na.
11 Atán da idde ne Dios nga bátug ip-
papatay tada, ta senu akkan tada maábà
kadaya sírisírib ne Sairu. Ay díkod
usaran nu lugud ngámin dayán.
12 Ata ya kalínga tada, ay akkan wayya
nga tolay, nu di daya nadakè a di masin-
gan kiya kal-kalawagán nga ap-apu se
atán kababalin se turáy, nga ittu daya
paggayatán daya ngámin na nadakè kídi
kalawagán. Ittu pe dayán daya mangitur-
turáy kadaya tolay ya árig ga atán kiya
kagìbattán.
13 Ay túya usaran nu lugud din daya
ngámin árig iggugubát nga idde ne Dios,
ta senu nu umbet ya algaw nga akiparang
nu ki nadakè, ay annung nu nga pàkadan
ya kalínga tada. Ay kiya kabalin naya
akiparang nu, ay atán kayu pikam ma
magsisíkád.
14 Ay díkod, magsagána kayu. Ya bátug
pagsinturon tada nga makigubát, ay, ittu
ya agkakagi tada peyang kiya kurug. Ay
ya bátug balayyáng nga pangalátag tada
ki gútù tada, ay ya panagmar-máru tada.
15 Ay ya bátug pagsapátus tada, ay ya
amminya tada nga mangibàbànán kiya
Napiya nga Dámag nga mangikappiya
kadaya tolay ke Dios.
16 Ay ya angngurug tada ke Jesu-Cristo
ya bátug kalátag tada, nga ittu ya pan-
galátag tada nga pamàsiyát tada kadaya
ngámin na árig siggagatang nga mayán
naya bútug ne Sairu.
17 Ay ya bátug paghelmet tada, ay ittu
ya agnamnáma tada kiya angngalà ne
Dios kadàtada. Ay ya bàbànán ne Dios
ya bátug ampiláng tada nga idde naya
Ispiritu na kadàtada.
18 Ay magkarárag kayu peyang nga
makiseng ke Dios. Ay peturayán kayu
peyang kiya Ispiritu na kiya agkarárag
nu. Magtaron kayu se magánus kayu
peyang, nga mangikar-karárag kadaya
páda nu nga mangurug.
19 Ikar-karárag dà pe, ta senu nu
magbàbànán nà, ay ipakammu ne Dios
kiyà daya kagiyan ku kiya angipakammù
kiya palánu na mepanggap kiya Napiya
nga Dámag. Ay senu naturad dà peyang
pe nga magbàbànán.
20 Ittu yán ya nangibonán ne Dios kiyà
ka pagbàbànánan na. Ay ittu pe ya gapu
na nga atán nà kídi ya agba-balúdán.
Ikar-karárag dà lugud ta senu naturad dà
a mangipakammu kiya bàbànán ne Dios,
ta ittu kuma yán ya màwa.

Ya muddi nga mekagi ne Pablo

21 E Tikico nga isa nga wagi tada nga
pà-pàgan tada, se mapiyár nga magub-
ubra kiya ubra ne Apu, ay aggína ngin
ya mangikagi kadaya mepanggap kiyà, ta
senu mammuwán nu nu mapà-paanna
ngà.
22 Ay túya papannan ku win kiyán
giyán nu, ta senu medam-dámag na ya
kapà-pàyanán mi ngámin kanedi, ay senu
mapà-paanggam nakayu.
23 Ay e Dios nga Ama tada se Jesu-Cristo
wa Apu tada ya mamakappiya kadaya ur-
uray nu, wawwági, ay se idde da kuma pe
ya panagpipinninya nu nga meannúgut
kiya angngurug nu.
24 Ay e Dios pe ya magkallà kadakayu
ngámin na maminya peyapeyang ke Jesu-
Cristo wa Apu tada.

Ya súrát ne Pablo kadatu mangurug ka Filipos

1 Iyà e Pablo. Súrát ku idi kadakayu
wa iFilipos nga nagbalin ka tolay ne Dios
gapu ke Jesu-Cristo, se kadaya mangiapu
kadaya kap-kapilya, ay se kadaya sume-
seseng kaggída kadaya ubra da. Ay ya
kabulun ku kanedi kiya inagsúrát ku, ay
e Timoteo wa pádà a bobonan ne Jesu-
Cristo.
2 E Dios nga Ama tada se Jesu-Cristo nga
Apu tada din nala ya magkallà se mangap-
kappiya kadaya ur-uray nu.

Ya angngikar-karárag ne Pablo kadatu iFilipos

3 Ki peyang nga akadamdam ku
kadakayu, ay magiyáman nà peyang ke
Dios.
4 Ay sikkaanggam mà pe ki peyang nga
angngikarárag ku kadakayu ngámin,
5 gapu kadaya ngámin na nesesseseng
nu peyang kiyà a mangipakammu kiya
Napiya nga Dámag mepanggap ke Jesu-
Cristo, nanggayát kitu dámu nu wa man-
gurug kiya Napiya nga Dámag ka panda
kídi.
6 Ay gapu ta e Dios ya nangigayát
kadaya napiya nga kuk-kuwaan nu, ay
namnamáan ku nga aggína kammin ya
mamalin kiyán panda kiya ilalbet kam-
min ne Jesu-Cristo.
7 Pà-pàgan takayu, ay túya ummán
kiyán ya panangnamnámà panggap
kadakayu ngámin. Nepagráman kayu
kiya ngámin na nesisseng ne Dios kiyà,
kídi ya sibbabálud dà, ay se oray kiya
angngigdù ku kiya Napiya nga Dámag,
se kiya angngikagì kiya kinur-korugán
nayán na Napiya nga Dámag mepanggap
ke Jesu-Cristo.
8 Ay ammu ne Dios, nu wà ummán naya
katalekág ku tutu wala kadakayu, áta
piyán takayu nga ummán kiya amminya
ne Jesu-Cristo kadàtada.
9 Ay ikar-karárag ku nga umabaabay
din ya agpipinninya nu. Ay se mam-
muwán nu din daya napiya nga kuwaan,
ay se melasínán nu din ngámin daya mà-
màwa nga màlamán nu,
10 ta senu tittu daya napiya daya pàgan
nu. Ay díkod kiya ilalbet kammin ne Jesu-
Cristo, ay áwan na nga tugiban kadakayu,
ay se dàngan nakayu wa áwan na bas-
básul.
11 Ngámin kuma daya kuk-kuwaan nu,
ay mangipassingan nga namáru kayu ku-
rug. May màwa nu wala dayán gapu kiya
isisseng ne Jesu-Cristo. Ay tú dayán daya
kepàgán se pakedayáwan ne Dios.

Ya panggap naya agbiyág ne Pablo ay e Cristo

12 Ay piyán ku wa ipakammu kadakayu
wawwági, nga daya nà-nàwa kiyà, ay
abay lugud agpà ya netúlung na kiya pan-
nakewaragáwag naya Napiya nga Dámag
mepanggap ke Jesu-Cristo.
13 Ay ittu pe ya nakammuwán datu
ngámin na magguwardiya kídi ya balay
ne Gubernador, nga nebálud dà gapu kiya
angngurug ku ke Jesu-Cristo. Ittu pe idi ya
nakammuwán daya duddúma pikam nga
atán kanedi.
14 Ay ummán pe kadaya wawwági tada,
namaligda kiya angngurug da ke Jesus ya
nekebálud ku. Ay ittu pe ya namaturad
pànang kaggída nga mangibàbànán kiya
bàbànán ne Dios, nga áwan da tutu wala
nga ikansing.
15 Ay kurug ga ibàbànán pe daya
duddúma nga tolay ya mepanggap ke
Jesu-Cristo ngamay gapu wala kiya ásil
da, ay se piyán da pe makisuw-suwáy.
Ngamay daya duddúma, ay napiya ya
panggap da.
16 Ay dedi ya tolay ya napiya ya panggap
da, ay kuwaan da yán gapu kiya amminya
da kiyà. Ata ammu da mà nga atán
nà lugud kídi ya agba-balúdán gapu kiya
angngigdù ku kiya Napiya nga Dámag.
17 Datu duddúma, ay ibàbànán da nge
Jesu-Cristo ta piyán da nga mepangátu ya
baggibaggi da. Nadakè ya panggap da
nga mangibàbànán. Kuwaan da yán ta

senu naturù ya pannakit ku kanu kídi ya
nekebálud ku.
18 Ngamay oray yala, oray nu magpam-
pamaráng da onu kurug ya angn-
gibàbànán da ke Cristo, ay maganggam
mà ala, áta e Cristo mà kammala ya
mebàbànán.
19 Ay kurug ga maganggam mà, áta
ammù nga gapu kadaya kar-karárag nu
se ya isisseng naya Ispiritu ne Jesu-Cristo,
ay magbalin ngámin dedi ka pagkapiyaán
ku.
20 Ay ya namnamáan ku se ya piyán
ku tutu wala nga màwa, ay áwan ku
kuma nga màwa nga keap-appattán ku,
nu di kuma nga gapu kiya kinaturad
ku nga magbàbànán, ay mapadayáwan
peyapeyang nge Cristo gapu kiyà, oray
kídi ya kasibbiyág ku onu kiya pan-
nakatay ku.
21 Ata kiyà kampela ngin nin, ay e Cristo
ya panggap naya agbiyág ku, ngamay nu
matay yà, ay pagpíyán ku pànang yán.
22 Ay nu turán nà ala nga magbiyág
pikam, ay adu daya napiya nga mà-màwa
ku. Ay túya akkan ku ammu ya piliyan
ku.
23 Ay akkan ku tutu wala ammu ya
piliyan ku kadedi ya duwa. May nu iyà
ala, ay pì-piyán ku wala ya matay, ta senu
masingan ku we Cristo win, áta napì-piya
yán.
24 Ngamay kasapúlán mà pànang ya
panagbiyág ku gapu kadakayu.
25 Ay gapu ta ammù a kurug ga masápul
dà, ay ammù nga magbiyág gà pikam nga
mebul-bulun kadakayu, ta senu lumig-
ligda ya angngurug nu, ay se maganggam
kayu pe.
26 Ay díkod padayáwan nu pe ye Jesu-
Cristo gapu kiyà nu turán nà ala nga
makapagulli kammin kadakayu kannán.
27 Ngamay ya kabiy-biyág nu din,
ay masápul la umannúgut kiya Napiya
nga Dámag mepanggap ke Jesu-Cristo.
Ta senu madámag ku wala ya pagkat-
katayán naya uray nu ya sissa nga pang-
gap nu, nu turán nà ala nga di makalbet
ta maggagáyám kadakayu win. Ay nu
makalbet tà pikam, ay masingan ku yán
na kuk-kuwaan nu, nga maggaannúgut
kayu wa mangigdù kiya angngurug nu
kiya Napiya nga Dámag mepanggap ke
Jesu-Cristo,
28 nga akkan kayu mansing kadaya
kumag-kagúra kadakayu. Ya akkan nu
wa aggansing kaggída, ay ittu ya angngi-
pakammu ne Dios kaggída kiya pan-
nakapánis da ka áwan panda. Ay ittu pe
ya pakammuwán da nga dakayu, ay alà
nakayu we Dios kiya pangiturayán na.
29 Ata akkan ya mangurug gala ke Jesu-
Cristo ya ipàwa ne Dios kadakayu nu di
pe ya magrígát gapu kaggína.
30 Ay díkod meráman kayu pe yin
kiya rig-rígát nga nas-asingan nu se nad-
adámag nu wa nà-nàwa kiyà.

2

Ya nagpakumbaba ne Jesus se iya nangngipangátu ne Dios kaggína

1 Ay ammù nga atán ya amminya
nu win na manganannay ta sinuruwán
nakayu we Cristo, se atán ya amminya
ne Cristo kadakayu pe yin, ay se atán ya
pannakikabulun se panagkallà kadakayu
pe. Ay ammù pe nga atán nin ya Ispiritu
ne Dios kiya isaisa kadakayu.
2 Ay lugud, gapu ta atán dayanin
kadakayu, ay pà-paanggamman dà tutu
wala ngin. Magpapáda se maggaannúgut
kuma ya uray nu se magpipinninya kayu
se magkikinnawátan kayu kuma peyang
pe.
3 Ay akkan nu din ittu lam-lamtan ya
mangwa kadaya pagkapiyaán nu kam-
pela ngin nin, ay se akkan kayu din na
magpang-pangátu, nu di kayu kuma nga
napakumbaba. Ay ibíláng nu wa nangà-
ngátu daya duddúma may dakayu.
4 Ay akkan nu din ittu lam-lamtan ya
pagkapiyaán nu kampela ngin nin, nu di
pe daya pagkapiyaán daya kasittolay nu.
5 Ay magpakumbaba kayu din nga
ummán ke Cristo.
6 Ata oray atán ya kinaDios kaggína, ay
akkan nagbiyág ga kapáda ne Dios oray
nu ittu kuma yán tu kinuwa na.
7 May dinitán na ngala ngin. Nagbiyág
nga tolay, ay se nagbiyág ga ummán ka
asassu.

8 Nagpakumbaba ngala. Ay tummulù
panda kitu nekatay na kitu krus.
9 Ay díkod, pinagbalin ne Dios ka kan-
gatuwán, ay se aggína ya pinagbalin na
ka Apu ki ngámingámin.
10 Ta senu ngámingámin, ay magpalin-
tud nga magdáyaw ke Jesus, oray daya
ilángit se daya tolay ked kalawagán, ay
oray pe datu natay yin.
11 Ay nán ngámin daya tolay nga e Jesu-
Cristo ya Apu. Ay mapadayáwan nge Dios
nga Ama.

Daya árig ga mangwada kadaya akkan na mangurug

12 Ay díkod, tú idi ya kagiyan ku
kadakayu wa wawwágì a pàgan ku.
Kitun, ay ikurug dà peyang, ay natù-
turù din ya angngikurug nu kiyà ki
kaáwan ku kadakayu. Ay kídi yin, ay
ya isaisa kadakayu kampela ngin nin ya
makammu kadaya masápul la kuwaan
na ki angngurug na ta senu áwan na
pagkurángan. Ay sikkaansing kayu din
pànang ke Dios.
13 Oray ta e Dios ay atán peyang
kadakayu. Aggína ya mangidde ka kaba-
balin nu se amminya nu wa mangwa
kadaya paganggammán na.
14 Ay ngámin daya masápul la kuwaan
nu, ay kuwaan nu din nala nga áwan
nu wa ríririri, se áwan nu din na suwa-
suwáy.
15 Ta senu dakayu wa annánà ne Dios,
ay áwan nu wa kakag-kagiyánan se áwan
nu wa pagdàsán oray atán kayu kídi ya
kalawagán nga giyán daya tolay ya sum-
miyási kiya kinapiya. Ay díkod, árig nu
ya nagatang nga bittuwan na mangwada
kaggída.
16 Ay kiya ilalbet kammin ne Jesu-Cristo,
ay paganggammán takayu ta akkan nà
kam ma dig-dígát kadakayu, ay se akkan
wayya nga áwan sur-surbi datu kinuw-
kuwa ku.
17 Ay nu kasapúlán ya pannakatay ku
ta senu áwan tutu wala nga pagkurángan
naya angngurug nu ke Dios, ay pa-
ganggammán ku wala, ay piyán ku nu
mepaganggam kayu kiyà.
18 Ay díkod mepaganggam mà pe
kadakayu.

De Timoteo se Epafrodito

19 Ay namnamáan ku wa akkan
mabayág, ay ibon ku we Timoteo
kannán nu ittu ya piyán ne Apu, ta
senu maganggam mà gapu kadaya idam-
dámag na kiyà nga mepanggap kadakayu
kiya aggulli na kammin kanedi.
20 Ta áwan ku ammu nga sabáli nga
mepaglídug kiyà ka mepanggap kiya
pagpíyán nu, nu akkan nala nga aggína.
21 Ata daya duddúma, ay tú da la
nga at-atangyaan na lam-lamtan daya
pagkapiyaán da kampela ngin nin, nga
akkan daya mà-màwa nga mepanggap ke
Jesu-Cristo.
22 Ngamay am-ammu nu mà in nu
mapaanna ya kinatutolay ne Timoteo.
Ummán kami ka kurug ga magama kiya
agsirbi mi nga duwa ka mepanggap kiya
Napiya nga Dámag mepanggap ke Jesus.
23 Ay túya namnamáan ku ya angn-
gibon ku kaggína kannán, basta mam-
muwán ku wala ya kapà-pàyanán ku
kanedi.
24 Ay innanamán ku wala ya isisseng
ne Apu nga akkan kuma mabayág, ay
makangngay yà pe yin kannán.
25 Ay nadamdam ku pe nga masápul la
papannan ku kannán nin ne Epafrodito
nga wagi tada kiya angngurug, se pádà pe
nga árig suldádu ne Jesu-Cristo se pádà
pe nga pagub-ubraan ne Apu. Ay aggína
tu nebon nu wa sumeng kiyà kadaya
kasapúlán ku.
26 Matalekág pànang kadakayu win. Ay
mariribù pe ta get nu malídug kayu kurug
pe ta nagìna nu wa magtakit.
27 Ay kurug ga nasamnga tu sinakit
na ta tagge na nga ipatay, ngamay ki-
nalakkán ne Apu Dios. Ay akkan nala
nga aggína ya kinalakkán ne Dios nu di
iyà pe, áta nu turán nala nga natay, ay
maamúngán ya pannakit ku.
28 Ay túya piyán ku tutu wala nga pag-
ulliyan nin kannán, ta senu maganggam
kayu nu masingan nu kammin, ay senu
màsayán pe yin ya lídug ku.

29 Ay anggamman nu lugud ya aggulli
na, ta e Apu ya nangipalúbus kiya aggulli
na kammin. Ay daya tolay ya ummán
kaggína, ay masápul rispitaran nuda.
30 Kurug ga tag-tagge ranúdan ne
Epafrodito ya ubra nga nidde ne Cristo
kaggína. Ay nepusta na ngala ya biyág
na gapu kiya angwa na kadaya ngámin
na bátug ga iseng nu kiyà.

3

Ya kurug ga kinamáru

1 Ay ya makagì pikam kadakayu
wawwági, ay maganggam kayu din nala
gapu ke Apu. Ay akkan nà molaw wa
magisúrát kadedi ya kag-kagiyan ku
kadakayu kídi ya súrát ku, áta pagpíyán
nu mà.
2 Sin-sinnan nu daya meárig ka átu
wa tolay nga mebul-bulun kadakayu, ta
nadakè daya kuk-kuwaan da. Ittu dayán
daya mangipapílit kiya panagpakúgit. Ay
akkan nu pà-pàgan dayán,
3 áta ya kurug na, ay dàtada ya árig ga
kurug nagpakúgit tin. Ata ya panagday-
dáyaw tada ke Dios, ay gapu kiya isisseng
naya Ispiritu na. Ay e Jesu-Cristo ya
pagtalgad tada, nga akkan tada ittu wa
pagtalgad daya mà-màwa tada kampela
ngin nin.
4 Ay oray iyà ay annung ku pe nga
pagtalgad ya nàwa ki baggì.

Ay díkod nu atán manguna nga annung
da nga pagtalgad ya nàwa ki baggi da, ay
natù-turù kiyà,
5 áta kitu nekeanà ku, ay kinúgit dà pe
kitu mekawalu nga algaw ku. Ay iIsrael là
pe, tu Benjamin ya makin-gakagaka kiyà.
Ay kurug ga Hebreo wà pe, áta Hebreo
daya mannákam ku. Ay nu mepanggap
pe kadaya lin-lintag ne Dios, ay isa ngà pe
nga Pariseo kitun.
6 Ay nu mepanggap pe kiya angngiku-
rug ku kiya kur-kurugan mi nga Judyu, ay
naturù ya kuk-kuwaan ku, ta nelaw-atán
ku wa pinar-parigátan datu mangurug
ke Cristo. Ay nu mepanggap pe kiya
angngikurug ku kadatu lin-lintag natu
Moses, ay áwan ku wa di kinurug.
7 Ngamay kídi yin, ay ngámin datun
na pagmaruwán ku wa nán ku kitun, ay
ibíláng kuda ka áwan na sur-surbi, gapu
ki angngikurug ku ke Cristo.
8 Ay akkan nala yán, áta ibíláng ku
datun nin ka áwan sur-surbi gapu kiya
napatag pànang nga inakammù ke Jesu-
Cristo wa Apu ku. Ay gapu kaggína, ay
kinaligpanán ku ngámin datun nin, áta ya
piyán ku, ay pumiya tutu wala ya akibul-
bulun ku kaggína.
9 Ay gapu kiya angngurug ku kaggína,
ay mebíláng ngà ka namáru. Ngamay
akkan wayya gapu ta namáru wà kam-
pela ngin nin ta ikurug ku daya lin-
lintag, nu di gapu kampela ngin kiya
angngikurug ku ke Cristo. Ay ittu yán ya
kinamáru wa gayát ke Dios nga gapu wala
ki angngurug.
10 Ay kídi yin, ya piyán ku wala, ay
mammuwán ku tutu wala nge Cristo se
iya ammanakabalin na nga ittu tu gapu
natu nelaltu na kammin. Ay ya piyán ku
pe, ay mepagrígát tà kuma pe kaggína se
árig matay yà nga ummán kitu nekatay
na.
11 Ta senu nu mekari yà, ay lumtu wà
kammin pe.

Ya gamgam-gáman ne Pablo

12 Akkan ku nán na nammuwán ku tutu
wala dedi yin na mepanggap ke Cristo,
onu áwan ku tutu wala nga pagkur-
kurángan nin. Ngamay kuwaan ku wala
ya mabaal ku, ta senu magun-ud ku ya
panggap ne Cristo kiya inammagbalin na
kiyà ka tolay na.
13 Ay akkan ku pikam nán wawwági,
nga ammù tutu wala ngin ya ngámin na
mepanggap ke Jesu-Cristo. Ngamay ya
kuk-kuwaan ku kídi yin, ay kaligpanán
kun datun na napal-palábas, ay se yà
kuwaan ya mabaal ku wa mangwa ka-
daya masanguwánan pikam.
14 Ay túya gamgam-gáman ku ya idde
ne Dios nga ipal-palbet na kadàtada ka
lángit gapu kiya angngurug tada ke Jesu-
Cristo.
15 Ay ummán kuma kídi ya panaglam-
lammat ngámin daya naligda nga
angngurug. Ay nu turán nala nga

atán da kadakayu daya mepasabáli nga panaglam-lammat, ay e Dios sala ngin ya mangipakammu kadakayu.
16 Ay ya masápul lala, ay akkan tada kuma ilingling ngámin datun na nammuwán tada ngin mepanggap kiya angngurug tada.
17 Ay magsissa kayu din wawwági, nga manlad kadaya nepas-passingan mi kadakayu, ay se daya magtallad kadakami pe yin daya sisinnán nu.
18 Ata ummán kitu nakírad mi nga kagiyan kadakayu, ay adu daya tolay ya manguna nga mangurug da, ngamay ya kurug na ay kumagúra da kiya mepanggap kitu nàwa ke Cristo kitu krus. Ay makasangit tà a mangagi manin kadakayu kídi.
19 Ngamay dayán na tolay, ay áwan da nga pagung-ungdáran nu di ya pannakapánis da ka áwan panda. Ay ya bátug diyos dayán na tolay ay ya kelugán daya baggi da. Dayán na tolay, ay pagkidáyaw da mán kammin daya keapappattán da kuma, ay se daya lam-lamtan peyang dayán, ay daya mà-màwa ngala kídi ya kalawagán.
20 Ngamay nu dàtada, ya kurug ga íli tada ngin, ay ya lángit. Ay maggayát kannán ne Jesu-Cristo wa Apu tada nga Marammiyág nga ittu ya id-idaggán tada.
21 Ay aggína ya mangulis kadaya urúray ya baggi tada, se na pagbalinan ka ummán kitu baggi na kane lumtu nga dumiláng. Màwa na idi gapu kiya ammanakabalin na nga ittu kam pe ya ammanakabalin na kiya angngituráy na kiya ngámingámin.

4

Daya bil-bílin ne Pablo

1 Ay túya, akkan nu igsán ya angngurug nu ke Apu, wawwági, nga pà-pàgan ku se tal-talìgan ku. Dakayu ya mamaanggam kiyà, ay se dakayu pe ya pakedayáwan ku.
2 Makim-imallà à kadakayu Eudias se Sintike, nga magkikinnawátan kayu din nin ta magwagi kayu mà ke Apu.
3 Ay ikaw wa mapiyár ra kabulun ku, sengám mán dedi duwa nga babbay, áta aggída pe ya sinummeng kiyà kiya nangngipak-pakammù kiya Napiya nga Dámag ga mepanggap ke Jesus, aggída se de Clemente se datu duddúma nga sumeseseng kiyà. Ay nesúrát ya ngágan dayanin kiya libru ne Dios, nga nekesurátan daya ngag-ngágan daya mabiyág ka áwan panda.
4 Ay maganggam kayu wala peyang gapu ke Apu. Maganggam kayu peyang kurug.
5 Tagay yin ya ilalbet kammin ne Apu. Ay ipassingan nu lugud kadaya ngámin tolay ya kinatulù nu.
6 Ay áwan nu din ilidulídug. Ikarárag nu wala ke Dios ngámingámin daya piyán wa nu pakisengán. Ay magiyáman kayu pe kaggína gapu kadayán.
7 Ay díkod idde ne Dios kadakayu ya panaggur-uray nga akkan ta malammat ya kinapiya na. Ay áwan nu wa paglídug kiya angngurug nu ke Jesu-Cristo.
8 Ya muddi nga kagiyan ku kadakayu wawwági, ay dayán nala nga makurug daya lam-lamtan nu peyang, se daya rumbang nga pàgan tada, se ngámin na kustu, se daya ngámin na napiya nga kukkuwaan se napiya nga panagbiy-biyág tada. Ay se ngámin pe daya napiya kiya agsisíngan daya tolay, se daya pàpàgan da, ay se daya ngámingámin na mangipassingan kiya kinamáru nu se daya pakedayáwan nu.
9 Ay kuwaan nu ngámin datu nasursúru nu kiyà se ngámin datu nag-agìna nu se datu nas-asingan nu kiyà, ta senu e Dios nga ittu ya paggayatán ngámin daya napiya nga panaggur-uray tada, ay aggína ya mamul-bulun kadakayu.

Tu naggiyáman ne Pablo ke Apu

10 Ay maganggam mà pà-pànang ke Apu ta nepassingan nu manin kídi ya amminya nu wa sumeng kiyà. Ta kurug ga piyán dà tutu wala nga sengán ngamay áwan nu wala nga waya nga mangipassingan kitu tangannuwán.
11 Ay akkan ku ittu wa agkuna kídi ta magkúráng ngà kadaya masápul ku.

Akkan! Ata kapenamán ku win ya ma-
ganggam oray nágan naya kapà-pàyanán
ku.
12 Ata napadásan ku win nu wà ummán
naya makur-kurángan. Ay napadásan ku
pe yin nu wà ummán naya magsur-surù
kadaya masápul ku. Ay oray nu nágan
naya mà-màwa, ay nammuwán ku win ya
napiya nga kuwaan. Oray nu mabtug gà
onu mabisin nà, ay nammuwán ku win ya
napiya nga kuwaan. Ay oray magkúráng
onu magsurù daya masápul ku, ay áwan
na nga dúma kiyà.
13 Ata màwà ya ngámingámin gapu
kiya isisseng ne Cristo nga atán kiyà nga
ittu ya mangidde kiya kababalin ku.

14 Ngamay oray nu mapakuna, ay
pàgan ku ya kinamáru nu wa sumeng
kiyà kadaya kapar-parigátan ku.
15 Ay ammu nu mà pànang nga iFil-
ipos nga kitu dámù a mangibàbànán
kiya Napiya nga Dámag, kane gayát tà
ka Macedonia, ay áwan oray iinna nga
tangabubúlun na mangurug ya sinum-
meng kiyà. Tittu kayu wa nagidde kiyà
kadaya masápul ku.
16 Ay oray kitu kowad ku ka Tesa-
lonica, ay akkan nala nga namis-issán tu
nangidde nu kadatu masápul ku.
17 Ay túya maganggam mà, ngamay
akkan wayya gapu kadaya id-idde nu kiyà
ya paganggammán ku pànang, nu di ya
supápà ne Apu kadakayu. Akkan ku ittu
panagkuna ta sapúlan ku daya id-idde nu.
Ngamay ya napatag kiyà ay daya maùnud
nga mesupápà kadakayu.
18 Ay ikagì kadakayu nga áwan na di
atán kadaya masápul ku, ay nasurù lugud
pikam. Ay áwan ku wa masápul lin,
áta apangngalà ku tu nepaw-it nu kiyà
nga nepakagtu nu ke Epafrodito. Ay
datun, ay bátug ga nabangug nga dátun
nu wa panaruanggam nu ke Dios. Ay
maganggam kurug ge Dios, ay se pà-
pàgan na pe.
19 Ay e Dios ya mangidde kadaya
ngámin na masápul nu, nga maggayát
kiya áwan panda nga kinabànáng na
gapu kiya angngurug nu ke Jesu-Cristo.

20 Ay maday-dáyaw ka áwan panda nge
Dios nga Ama tada. Kurug yán!

Ya muddi ya pakumusta ne Pablo

21 Ay kumusta kadaya ngámin na tolay
ne Dios nga mangurug ke Jesu-Cristo
kannán. Ay makikumusta pe kadakayu
daya wawwági tada nga kabbulun ku
kanedi.
22 Ay makikumusta ngámin pe daya to-
lay ne Dios kanedi kadakayu, may tàwán
kam kadaya magub-ubra kiya balay naya
ári.
23 Ay mammuwán nu din ya agtag-
tagasíngan ne Apu Jesu-Cristo kadakayu.

Ya súrát ne Pablo kadatu mangurug ka Colosas

1 Iyà e Pablo, nga pinagbalin ne Dios ka
isa nga apostol ne Jesu-Cristo. Súrát mi
idi se Timoteo wa wagi tada,
2 kadakayu wa tolay ne Dios ka íli
Colosas nga wawwági mi nga mangurug
ke Cristo.
E Dios nga Ama tada din nala ya
magkallà se mangap-kappiya kadaya ur-
uray nu.

Ya aggiyáman de Pablo ke Dios

3 Ay ki káda nga angngikar-karárag mi
kadakayu, ay magiyáman kami peyang ke
Dios nga Ama ne Jesu-Cristo wa Apu tada.
4 Ata nagìna mi ya angngurug nu ke
Jesu-Cristo, se iya amminya nu kadaya
ngámin na páda tada nga tolay ne Dios.
5 Ay magiyáman kami pe gapu kiya ag-
ginnanáma nu kiya gun-guna nga meid-
iddag kadakayu ka lángit. Ittu tu
nammuwán nu kitun kane mebàbànán
kadakayu ya kurug, nga ittu kam ya
Napiya nga Dámag ga mepanggap ke
Jesu-Cristo
6 nga mebàbànán nin ki ngámin na
giyán kid kalawagán. Ay umaduadu pe
daya mangurug kídi ya Dámag, ay se
mauli-ulis ya biyág da pe. Ay ummán
pe kadakayu kitu pissán nu tutu wala
nga makagìna kiya agkallà ne Dios, ta
nammuwán nu win ya kinur-korugán na.
7 Ay e Epafras nga pà-pàgan mi tutu
wala nga kabulun tu nakammuwán nu
kiyán. Aggína ya isa kadaya mapiyár nga
bobonan ne Cristo, nga ittu tu kinabaggi
mi nga nawe kannán.
8 Ay kane magulli kanedi, ay aggína
ya nangagi kadakami mepanggap kiya
amminya nu kiya isaisa kadakayu, nga
gayát kam kiya Ispiritu ne Dios.

Tu angngikarárag ne Pablo kadatu iColosas

9 Ay díkod nanggayát kitu nak-
agìna mi kiya mepanggap kadakayu,
ay ikar-karárag mikayu peyang, nga
sengán nakayu ya Ispiritu ne Dios nga
mangammu pànang kadaya piyán na nga
ipàwa kadakayu, ta ittu daya mamasírib
kadakayu nga mangammu kadayán
ngámin.
10 Díkod nu mapakuna kiyán, ay ma-
balin nu wa ipogup ya agbiyág nu
kiya piyán ne Apu senu maanggammán
kadakayu peyang. Ay magbalin pe ka
napiya ngámin daya kuk-kuwaan nu wa
bátug búnga naya angngurug nu, ay se
umabaabay pe ya angngammu nu kadaya
piyán ne Dios.
11 Ay ikar-karárag mi pe nga e Dios
din nala ya mamal-paligda pànang kiya
angngurug nu kaggína gapu kiya nakas-
kasdáaw nga ammanakabalin na, ta senu
magánus se maganggam kayu wala nga
magiturad kadaya ngámin na mà-màwa
kadakayu.
12 Magiyáman kayu pe ke Dios nga Ama
tada, nga ittu ya namagbalin kadàtada
ka tolay na nga pangipakin-kuwaán na
kadaya ngámin na napadán na gun-guna
tada kiya pangiturayán na nga árig wada.
13 Netálaw nitta kiya angngituráy ne
Sairu nga ittu ya árig nagìbat, ay se
nitta iráman kadaya itur-turayán naya
pà-pàgan na nga An-anà na,
14 nga ittu kam ya nagikáru kadatu
bas-básul tada, nga ittu pe yin tu neka-
pakawan tada kadatun na bas-básul tada.

Ya kinaturáy ne Jesu-Cristo kadaya ngámingámin

15 E Jesu-Cristo ya pakasinnán tada nu
wà ummán ne Dios nga di masingan. Ay
awe napadapadán nga uwad din oray kitu
áwan pikam oray iinna kadatu ngámin na
naparsuwa.
16 Ay aggína tu nagpeparsuwaán ne
Dios kadaya ngámingámin na atán ka
lángit se kídi kalawagán, daya masingan
se daya akkan nga masingan, meráman
ngámin daya mabalin na ap-apuwan
se pagpinnorayán daya tolay. Ta ya
ngámingámin, ay pinarsuwa ne Cristo ka
para kaggína.
17 Gángay kammala nga atán ne Cristo
win kitu áwan pikam ma naparsuwa. Ay

gapu kaggína, ay napiya ya kà-kàwaán
ngámin daya pinarsuwa na.
18 Ay aggína pe ya bátug úlu tada
ngámin na mangurug kaggína nga árig
baggi na, ta aggína ya pagbiyágán tada.
Ay aggína pe ya sissa nga kangatuwán
na linumtu kammin kane matay, ta
senu aggína ngala ya katurayán kadaya
ngámingámin.
19 Ta piyán kammala ne Dios sin, nga
atán ke Jesu-Cristo ngámin ya kinaDios
na.

Tu nekekappiya datu iColosas ke Dios

20 Ay díkod tú idi lugud ya kinuwa
ne Dios, nga gapu ke Jesus, ay ngámin
daya atán ka lángit se kídi kalawagán, ay
nekappiya da kammin kaggína, gapu kitu
dága ne Jesus kitu nekatay na kitu krus.
Ittu yán ya gapu naya nekekappiya daya
ngámin ke Dios, se iya nekepatoli naya
akibul-bulun da kaggína.
21 Ay dakayu pe, ay adayyu kayu ke Dios
kitun. Lùsawan nu, ay díkod nadakè pe
datu kuk-kuwaan nu kitun.
22 Ngamay kídi yin, ay nekappiya kayu
win ke Dios, gapu kitu nekebasu naya
An-anà na gapu kadàtada. Ay díkod
nu iya ilalbet kammin ne Jesu-Cristo, ay
áwan tutu wala nga mepabásul ne Dios
kadakayu win, ta áwan nu lugud bas-
básul lin.
23 May masápul akkan kayu maglikud
se maggad-gadduwa kiya angngurug nu.
Se akkan din pe kumapsut ya aggin-
nanáma nu kadatu ngámin na nekar-
kari kadakayu kiya Napiya nga Dámag
mepanggap ke Jesu-Cristo, nga nagìna nu
win. Ay idi nga Dámag, ay nebàbànán
nin ki ngámin giyán kídi kalawagán. Ay
iyà e Pablo wa pinagbalin ne Dios ka
bobonan na nga mangibàbànán kiyán na
Dámag.

Ya isisseng ne Pablo kadatu mangurug

24 Ay maganggam mà ala kídi yin oray
nu mapar-parigátan nà gapu kiya angn-
gibàbànán ku ki mepanggap ke Jesu-
Cristo. Ata daya ngámin na rig-rígát
nga mà-màlamán ku gapu kadakayu,
ay bíláng angngitul-túluy ku kadatu rig-
rígát ne Cristo gapu kadaya mangurug ga
árig baggi na.
25 Ay nagbalin nà ka bobonan daya
mangurug, ta ittu yán ya nidde ne Dios
nga ubrà, ta senu masengán takayu kiya
pagpíyán nu. Ay ittu ya angngipakammù
tutu wala ki ngámin bàbànán na,
26 ta ittu ya pakammuwán ta kiya
pinalánu na kitun kam ma kuwaan na.
Nelingalingad na ka nagbayabayág gala
nga dagudagun kadatu nunna nga tolay,
ngamay kídi yin, ay nepakammu na ngin
kadaya tolay na.
27 Piyán kammala ne Dios nga
ipakammu kaggída ya napiya pànang nga
palánu na nga pagpíyán ngámin tolay,
meráman kayu nga akkan Judyu. Ay
yán na palánu na, ay ittu ya agyán ne
Cristo kadakayu, nga ittu ya gapu naya
agginnanáma nu nga mepagyán kayu ke
Dios ka lángit.
28 Ay ittu ya gapu na nga ibàbànán mi
ya mepanggap ke Cristo kadaya ngámin
tolay. Ay tul-tulduwán mida ngámin
se mida kappiyánan tutu wala nga law-
lawagán, áta piyán mi tutu wala nu
mepassingan nga nanàmán da ngámin
kiya angngurug da ke Cristo.
29 Ay ittu yán ya gapu na nga mag-
paggus sà tutu wala, se ippáy ku ya
kabailán ku nga mangwa kadayán. Ay
màwà dayán gapu kiya bílag tutu wala
nga gayát ke Cristo nga atán kiyà.

2

1 Ay piyán ku nga mammuwán nu, se
daya iLaodicea se daya duddúma nga
di pikam nakasingan kiyà ya angngikar-
karárag ku tutu wala kadakayu,
2 ta senu bumagkad daya ur-uray nu,
se magsissa ya uray nu wa magpipin-
ninya. Ikar-karárag takayu pe ta senu
maawátan nu tutu wala, wànu am-
muwán nu pà-pànang tu nelingalingad
kitun, nga ittu ya ipakammu ne Dios
kídi yin, nga ittu mismu nge Cristo, ta
senu akkan kayu tutu wala nga maggad-
gadduwa.

3 Aggína ya pakammuwán ta ki ngámin
na sírib ne Dios se ya panangammu
na, nga ittu daya árig nesir-sirù a kin-
abànáng.
4 Ay kagiyan ku lugud dedi kadakayu
senu akkan kayu meal-alílaw kadaya
nakak-akkurug ga bàbànán.
5 Ta oray nu adayyu wà kadakayu, ay
siddadamdam mà peyang kadakayu. Ay
maganggam mà, áta ammù ya kinaurnus
nu, ay se ammù nga naligda ya angngurug
nu ke Cristo.

Ya agpinnoray tada ke Jesu-Cristo

6 Ay lugud gapu ta umapu kayu win ke
Jesu-Cristo, ay magpinnoray kayu lugud
kaggína kiya panagbiyág nu.
7 Igamut nu kaggína daya árig gamut
nu, se aggína ya árig pangipasikádan nu
kiya biyág nu win. Kaligdaan nu ya
angngurug nu kaggína, nga ummán kitu
nesúru mi kadakayu. Ay se magiyáman
kayu peyang pe.
8 Ay magtaron kayu, ta get maay-ayúyut
kayu kiya angngasaba daya mangial-
alílaw kadakayu kadaya sur-súru nga
akkan gayát ke Cristo. Gayát da kiya
kinasírib tolay yala. Nebatay da ngala
dayán na bàbànán da kadatu gagángay
da kampela ngin se kadaya an-anítu kídi
ya kalawagán.
9 Akkan nuda kur-kurugan, ta kitu in-
agbiyág ne Cristo ka tolay, ay napadán
kammala ngin nin kaggína ngámin ya
kinaDios ne Dios.
10 Ay túya áwan nu tutu wala nga
pagkur-kurángan gapu kitu nakiapu nu
win ke Cristo. Aggína ya maketuráy
kadaya ngámingámin na atán turáy se
ammanakabalin nga di masingan.

Daya pakammuwán tada nga umapu tada ngin ke Cristo

11 Gapu kiya nakiapu nu ke Cristo, ay
árig nu ya kurug ga nagpakúgit tin, ta
nagbalin kayu ka tolay ne Dios gapu kiya
inangngulis na kadaya lam-lammat nu
win, ta akkan nu wa ipogup pin ya uray
nu kiya piyán kampela naya baggi nu win.
12 Ay ittu lugud ya gapu natu nag-
bawtisár nu, ta tu nangngigsán nu kadatu
dadán na gagángay nu, ay ittu tu bátug ga
neketangataman nu ke Cristo. Ay árig pe
nga netangaltu kayu kaggína, gapu kiya
angngurug nu kiya ammanakabalin ne
Dios, nga ittu tu namaltu ke Jesu-Cristo.
13 Kitun, ay árig nu ya natay ta nesibna
kayu ke Dios gapu kitu akabas-básul nu,
se gapu ta akkan nakayu wa tolay kitun.
Ngamay kídi yin, ay árig netangaltu kayu
pe yin ke Cristo, ta pinakawan ne Dios
ngámin daya bas-básul nu win.
14 Nippà na ngámin datu nagbasúlán
nu kadatu lin-lintag na. Ay oray pe datu
lin-lintag, ay nippà nada ngin. Bíláng
netangelansa da ngin kitu krus ne Cristo.
15 Ay gapu kiyán na nàwa, ay nippà
ne Dios ya turáy daya atán turáy se
ammanakabalin nga di masingan, se na
la nepassingan tu nangngábà na ngámin
kaggída.
16 Túya akkan nu kur-kurugan nin daya
tolay nga mangipànaw kadakayu kadaya
duddúma nga akakkanan se mainum.
Akkan nu pe yin gì-gìnán daya ipangílin
da kadakayu, nga ummán kadaya piyasta
se kiya ilalsiyád na búlán se kiya algaw
wa aggiimáng.
17 Ata ngámin dayán na itù-tùgud da,
ay nakurug da ngala kitun. Arig da ya
aniníwing ngala daya madama umbet.
May e Jesus ay aggína ya kakur-korugán
ngámin datun.
18 Túya akkan kayu papáas kadaya
magkuna nga natù-turáy da gapu ka-
daya nakas-kasdáaw wa nas-asingan da
kanu mà. Ay ipasindáyaw da pe ya
agpamaráng da nga napakumbaba da se
iya agdáyaw da kadaya anghel. Ay ur-
uráyan da ya magpas-pasindáyaw, gapu
kiya lammat tolay kampela ngin nin.
19 Akkan da nga umapu dayán nin ke
Cristo, nga ittu ya bátug úlu tada nga
mangurug, nga árig baggi na. E Cristo
wala ya árig mamangán kadàtada, se ma-
magsissa kiya uray tada nga magsiseng.
Ay e Dios ya mamabílag kiyán na árig
baggi ne Cristo.

Arig tada ya netangatay se netangaltu ke Cristo

20 Arig netangatay kayu win ke Cristo,
ay lugud áwan nu ram-ráman nin ka-
daya sur-súru nga ipas-pasúrut daya
nasírib kídi ya kalawagán. May taanna
lugud tura ummán kiya ikalawagán na
panagbiy-biyág pikam mala ya panag-
biyág nu! Tura nu pikam mala ipat-patag
daya isur-súru daya magmas-masírib,
21 nga ummán kadaya magkuna ka,
"Kannaw immanan wànu tùbítan dayán,
ay se kannawan nu pe kanan dedi se idi?"
22 Ay ngámin dayán na ipànaw da, ay
sur-súru tolay da ngala. Awan sur-surbi
mà dayán nin na akakkanan nu nausár
tada dayán nin.
23 Ay kurug ga ummán ka nasírib
da kampela ngin nin kiya agpì-pìdáyaw
da,* se kiya agpamaráng da nga na-
pakumbaba da, ay se kiya ammar-
parígát da kadaya bag-baggi da. Ngamay
dayán na kannakannaw, ay akkan da
mà kammala mabalin masipdán daya
asikkuwaan naya baggi ta nga nadakè.

3

1 Ay bíláng netangaltu kayu win ke
Cristo. Díkod ittu nu kuma ngala lam-
lamtan daya midde ne Dios nga gayát
ka lángit, nga ittu ya giyán ne Cristo
wa atán na magtutúgaw ki pane di-
wanán ne Dios nga mangitur-turáy ka-
daya ngámingámin.
2 Ay ittu wala dayán daya lam-
lamtan nu peyang, nga akkan nu ittu
wa gamgam-gáman daya atán kídi
kalawagán ni.
3 Ata bíláng natay kayu mà in, ay e Dios
ya paggayatán naya kurug ga biyág nu,
nga ummán pe ke Cristo.
4 Ay e Cristo ya kurug ga pakabiyágan
tada, ay díkod kiya ilalbet na kammin, ay
mepassingan pe yin ya keráman tada kiya
kinadáyaw na.

Ya angngigsán tada kadaya nadakè a gagángay tada

5 Túya igsán nu win lugud ngámin daya
ikalawagán na gagángay nu, nga ummán
kadaya nadakè a kuk-kuwaan daya lalláki
se babbay, se daya duddúma pikam ma
nadakè nga kil-kelugán daya baggi nu.
Ippà nu win daya nakap-appat nga lam-
lammat nu, se akkan kayu pe yin na
magágum. Ta ya kinaágum, ay páda
kam naya agday-dáyaw kadaya sinan diy-
diyos.
6 Gapu kadayán na kuk-kuwaan daya
tolay, ay ya angngalùsaw se ammánis ne
Dios kaggída ya id-idaggán da.
7 Ay ittu pe dayán datu kinuw-kuwa nu
kitun, kitu angngipatag nu pikam kiyán
na kabiy-biyág.
8 Ngamay kídi yin, ay masápul igsán
nu ngámin dayanin na nadakè. Akkan
kayu wa makà-kàrungat, se akkan nu lù-
lùsaw daya duddúma. Akkan kayu pe
magraw-rawat se mangipid-pidyaw ka-
daya kasittolay nu. Ay ungatán nu pe yin
ya magmàmát.
9 Ay akkan kayu magbusibusid din kiya
isaisa kadakayu, ta nippà nu mà in tu
dadán na katutolay nu, se datu nadakè a
gagángay nu.
10 Ay napataliyán nin ka bar-baru nga
katutolay, nga ittu ya ul-ulissan ne Dios,
ta senu ya panaglam-lammat nu ay mag-
balin ka ummán kiya panaglam-lammat
na.
11 Ay díkod, gapu kiyán na kinuwa
ne Dios, ay áwan pagdúmán daya Judyu
se daya akkan Judyu. Awan pagdúmán
pe yin daya nagpakúgit se daya akkan
nagpakúgit. Ay oray pe nu agtangeli
se akkan nagubirnuwán, ay áwan da pe
pagdúmán. Ay ummán kadaya asassu se
daya akkan, ay áwan da pagdudúmán, ta
sissa nge Cristo nga napatag, ay se aggína
ya atán peyang kadàtada ngámingámin.

Daya kuwaan tada nga napiya ki pag-sisinnán ne Dios

12 Ay dakayu daya tolay ne Dios, nga
piníli na kampela ngin nin nga pà-pàgan
na, se ibíláng na ka áwan bas-básul.
Ay lugud, ya kuwaan nu din peyang, ay
kalakkán nu daya kasittolay nu, se nindù
kayu din pe kaggída. Akkan kayu wa
magpang-pangátu, se natulù kayu, ay se
magan-ánus kayu kuma ngala.

* **2:23 2:23** Ya agpì-pìdáyaw da ke Dios ya nán na kídi.

13 Magpipinnasinsiya kayu. Ay nu atán
ríri na isa kadakayu kiya isa, ay magpip-
innakawan kayu. Pinakawan nakayu nge
Apu, ay túya mamakawan kayu pe.
14 Ay ya nang-nangrúna nga akkan nu
kal-kaligpanán, ay ya agpipinninya nu, ta
tú idi ya bátug mangúyun kadakayu ta
senu magsissa ya uray nu ngámin.
15 Ya panagkikinnawátan nga gayát
ke Cristo kuma ya lam-lamtan nu
peyapeyang, ta ittu yán ya nangayabán ne
Dios kadakayu nga mangurug, nga árig
sissa nga baggi.
16 Ay mepalam-lammat kadakayu din
ya napatag pànang nga bàbànán mepang-
gap ke Cristo. Ay se magsírib kayu
tutu wala nga magtitinnùgud se magtitin-
nuldu. Ay magkansiyon kayu ka-
daya kansiyon na mepanggap ke Apu.
Magkansiyon kayu pe nga magday-dáyaw
kaggína. Ay ipas-pasnà nu ki uray nu ya
magdáyaw se magiyáman kaggína.
17 Ay oray nágan naya kuwaan nu se
kagiyan nu, ay kuwaan nuda din ngámin
gapu ki angngurug nu ke Apu Jesus. Ay
magiyáman kayu pe ke Dios nga Ama
tada gapu kaggína.

Ya bil-bílin kadaya maggaakobung

18 Ay dakayu wa nat-átawán na babbay,
ay magpinnoray kayu kadaya attáwa nu,
ta ittu yán ya rabbang na nga kuwaan nu
gapu ki angngurug nu ke Apu.
19 Ay dakayu wa nat-átawán na lalláki,
ay piyán nu daya attáwa nu nga akkan
nuda pagraw-rawtán.
20 Ay dakayu wa annánà, ay ikurug nu
peyang daya mannákam nu, ta ittu yán
ya rabbang na nga kuwaan nu, ay se ittu
pe ya piyán ne Apu.
21 Ay dakayu wa magannánà, akkan nu
par-parungtan daya annánà nu, ta get nu
maggallang da.
22 Ay dakayu wa magasassu, ay ikurug
nu daya apu nu ki ngámin na ipàwa da
kadakayu. Akkan nala kiya agsisíngan da
kadakayu ta piyán nu nu pàgan dakayu,
nu di nu kuma ipas-pasnà ya agsirbi nu
kaggída gapu kiya angngikurug nu ke
Apu.
23 Oray nágan naya ipàwa da, ay ipas-
pasnà nu ya angwa nu. Ibíláng nu nga
e Apu ya sir-sirbiyán nu, nga akkan nala
nga daya apu nu.
24 Ay damdamman nu, nga napiya tutu
wala ya gun-guna nga nekari ne Apu
Dios nga midde kadakayu, nga ittu ya
bátug tangdán nu, áta e Apu Jesu-Cristo
ya kurug ga Apu nga sir-sirbiyán nu.
25 Ata oray iinna nga tolay nga nadakè
ya kuk-kuwaan na, ay magun-ud na kam-
pela ngin ya supápà natu nadakè a kin-
uwa na. Ay áwan wayya nga mepadúma
kídi, áta áwan pagdudúmán ne Dios.

4

1 Ay dakayu wa à-apu, ay namáru kayu
se nindù kayu din kadaya asassu nu.
Damdamman nu, nga oray dakayu, ay
atán pe Apu nu ka lángit.

Ya tul-tuldu ne Pablo

2 Ay akkan kayu din molaw wa magkar-
karárag nga makiseng ke Dios, nu di nu
kuma nga ipas-pasnà tutu wala. Ay se
akkan nu kaligpanán pe ya magiyáman
kaggína.
3 Ay ikar-karárag dakami pe, nga
iddán nakami din nge Dios ka waya
mi nga mangibàbànán kiya bàbànán na,
ta senu mepakammu mi ya palánu na
nga mepanggap ke Cristo, nga akkan na
nepak-pakammu kitun, nga ittu pe ya
gapu naya kaatán ku kid agba-balúdán ni.
4 Ikar-karárag dà ta senu melaw-lawág
ku tutu wala din yán, áta ittu ya masápul
la kuwaan ku.
5 Magan-annád kayu kiya akisang-
sángu nu kadaya akkan mangurug ke
Cristo. Ay nu atán nala waya nu, ay
ipassingan nu nga dakayu ay mangurug
kayu.
6 Kappiyánan nu ya akibàbànán nu
kaggída. Ay ammuwán nu din pe ya
napiya nga agsungbát nu kadaya pam-
pamutù naya oray inna kaggída.

Ya akitalekág de Pablo

7 E Tikico ya mangikagi kadakayu ka-
daya ngámin na dámag mepanggap kiyà.
Aggína ya isa nga wagi tada nga pà-pàgan

tada, nga mapiyár nga kaseng ku se pádà
a bobonan ne Apu kiya ubra na.
8 Papannan ku kannán giyán nu, ta
senu mepadámag na daya kapà-pàyanán
mi kanedi, ta senu pumiya daya ur-uray
nu.
9 Ay e Onesimo ya kabulun na. Isa pe
nga wagi tada nga mapiyár se pà-pàgan
tada, nga kamungayán nu kam kannán.
Aggída ya mangikagi kadakayu ki ngámin
na mà-màwa kanedi.
10 E Aristarco nga pádà a bálud kanedi,
ay makikumusta kadakayu, ay oray pe ye
Marcos nga kapinsán ne Bernabe. Nga-
may ipadamdam ku manin kadakayu tu
kinagì kitun nga mepanggap kiya ipappan
ne Marcos kannán. Sangailiyan nu din nu
dumatang kiya giyán nu.
11 Ay e Jesus nga ingágan da pe ka
Justo, ay makikumusta pe kadakayu nga
wawwági kannán. Tittu dedi ya tallu
ngala kadaya ngámin na pádà a Judyu
wa mangurug kanedi daya sumeng kiyà
ki ubrà a mepanggap ki pangiturayán ne
Dios, ay adu pe daya neseng da kiyà.
12 Ay oray e Epafras, nga kamungayán
nu kam, ay makikumusta pe kadakayu.
Isa pe nga bobonan ne Jesu-Cristo. Ipas-
pasnà na tutu wala ya mangikar-karárag
peyang kadakayu ke Dios, ta senu lu-
migda se magnákam kayu din nin kiya
angngurug nu, ay se áwan nu din tutu
wala nga aggad-gadduwa kiya ngámin na
piyán ne Dios nga ipàwa kadakayu.
13 Ay makagi ku pe nga kurug ga
magpaggus tutu wala nge Epafras kiya
aggubra na gapu kadakayu, se gapu pe
kadaya mangurug ka íli Laodicea se Hi-
erapolis.
14 Ay e Lucas nga pà-pàgan tada nga
duktor, se e Demas pe, ay makikumusta
da pe kadakayu.
15 Ay ikagi nu mán pe ya akiku-
mustà kadaya wawwági nga mangurug
ka Laodicea, ay se ke Nimfas, se kadaya
ngámin na mangurug ga magguurnung
peyang ka balay na nga magday-dáyaw ke
Dios.
16 Ay nu mabalin mebása ngin idi nga
súrát kadakayu, ay ipaw-it nu kadaya
mangurug ka Laodicea senu mebása pe
kaggída. Ay pálà nu pe tu súrát nga
nepaw-it ku ka Laodicea senu mebása pe
kadakayu.
17 Ay ikagi nu mán pe ke Arkipo, nga
balinan na din ya nepiyár ne Apu kaggína
nga ubra.
18 Ay iyà kampela ngin nin ya
nangisúrát kídi: Makikumusta ngà pe
kadakayu.
Ay damdamman dà din peyang kiya
kaatán ku kid agba-balúdán.
E Dios sala kuma ya magkallà
kadakayu.

Ya munna nga súrát de Pablo kadatu mangurug ka Tesalonica

1 Iyà e Pablo. Dakami se de Silas se
Timoteo ya makin-súrát kídi kadakayu
wa mangurug ke Jesu-Cristo nga atán ka
íli Tesalonica nga petur-turayán ke Dios
nga Ama tada se Jesu-Cristo wa Apu tada.
E Dios din nala ya magkallà se mangap-
kappiya kadaya ur-uray nu.

Ya angngurug datu iTesalonica

2 Ki peyang nga agkarárag mi, ay
ikar-karárag mikayu ngámin pe, ta
magiyáman kami ke Dios gapu kadakayu.
3 Ata nu magkarárag kami ke Dios nga
Ama tada, ay madamdam mi peyang daya
napiya nga kuk-kuwaan nu gapu kiya
angngurug nu, ay se iya aggagat nu gapu
kiya amminya nu, se ya áwan duwaduwa
nga agginnanáma nu ke Jesu-Cristo wa
Apu tada.
4 Magiyáman kami pe, áta ammu mi
nga dakayu nga wawwági mi nga pà-
pàgan ne Dios, ay piníli nakayu ka tolay
na.
5 Ata kane ibàbànán mi ya Napiya
nga Dámag mepanggap ke Jesu-Cristo,
ay akkan nala nga daya úni mi yala
daya nagìna nu, nu di nu pe nàmud ya
ammanakabalin naya Ispiritu ne Dios, se
nammuwán nu pe tu kinakurug tutu wala
datu nebàbànán mi. Ay nas-asingan nu
pe datu gagángay mi kitu nakibul-bulun
mi kadakayu. Ay pagpíyán nu mà ngámin
dayán.
6 Ay malalásin na dakami se Apu win
ya tal-taldan nun, áta oray nu mapar-
parigátan kayu, ay sikkaanggam kayu nga
nangáwat kiya bàbànán na mepanggap
ke Jesu-Cristo gapu kiya anggam nga
gayát kiya Ispiritu ne Dios.
7 Ay díkod dakayu pe yin ya pagtaldán
ngámin daya mangurug kannán probin-
siya nu ka Macedonia se oray kídi probin-
siya Acaya ngi.
8 Ata akkan nala ka Macedonia se Acaya
ya nekepagìnaán naya bàbànán ne Apu
gapu kadaya kuk-kuwaan nu, nu di kiya
ngámin na giy-giyán nin. Nammuwán da
ngin ya mepanggap ki angngurug nu ke
Dios, ay túya oray áwan mi tagge we kag-
kagiyan nin kaggída.
9 Ata aggída kampela ngin nin ya
nangikagi kadakami ka mepanggap kitu
inannangaíli nu kadakami, se ya mepang-
gap kiya nangngigsán nu kadaya sinan
diy-diyos nu, áta ya piyán nu win na
pagsirbiyán, ay e Dios, nga ittu ya kurug
se sibbibiyág peyang nga Dios.
10 Ay kinagi da pe ya aggid-iddag nu
tutu wala kiya ilalbet kammin naya An-
anà na nga e Jesus nga maggayát ka
lángit. Aggína tu pinaltu ne Dios, ay
se aggína pe ya makelísi kadàtada kiya
ammánis ne Dios kadaya maragbásul.

2

Ya amminya de Pablo kadatu iTesalonica

1 Ay kídi yin, wawwági, ay ammu nu
win na akkan wayya nga áwan sur-surbi
natu neà-angay mi kannán giyán nu.
2 Ay nammuwán nu mà in datu
nekapar-parigátan mi ka Filipos, se tu
inangngiap-appat da kadakami. Ay oray
nu napakuna kami kitun, ay pinaturad
nakami yala nge Dios nga mangibàbànán
kadakayu kiya Napiya nga Dámag nga
pebàbànán na kadakami, oray adu datu
nangal-kalùsaw kadakami.
3 Ata akkan mà wayya nga nadakè
ya gákat mi kitu nangay-ayúyut mi
kadakayu. Ay akkan mi pe ya angngasaba
datun, se akkan mi wayya nga pangal-
alílaw kadaya tul-tolay.
4 Ngamay gapu ta dakami ya piníli ne
Dios nga pagbàbànánan na, ay ittu ya
ibàbànán mi yala daya piyán ne Dios nga
pekagi kadakami panggap kiya Napiya
nga Dámag. Ay akkan pe wayya nga ya
ammatag daya tolay kadakami daya sap-
sapúlán mi, nu di ya ammatag ne Dios,
ta aggína ya sissa nga makammu kadaya
ur-uray tada.
5 Ay ammu nu mà pe nga akkan
mi wayya nga pangas-kasaba datu
nebàbànán mi kadakayu. Ay akkan mi

pe wayya nga pambár manalingkágum.
E Dios ya makammu kiya kurug ga gákat
mi.
6 Ay akkan mi pe ittu wa sap-sapúlan
ya ammadáyaw nu kadakami, onu ya
ammadáyaw daya duddúma,
7 oray nu annung dakami kuma nga
padayáwan gapu ta apostoles nakami
ye Cristo. Ngamay nepassingan mi ya
kinaindù mi kadakayu nga ummán kiya
angngindù naya ina kadaya annánà na.
8 Piyán mikayu pànang, ay túya akkan
nala nga tittu tu nangngibàbànán kiya
Napiya nga Dámag ne Dios tu kinuwa
mi, nu di kami pe ya sissasagána nga
mangidde kiya biyág mi gapu kiya am-
minya mi kadakayu.
9 Akkan nu agpà madamdam wawwági,
tu nagpaggus mi tutu wala nga nagubra?
Algaw se gabi kami nga nagubra kitun, ta
senu mapowad mi ngámin datu masap-
sápul mi, ta senu akkan mikayu tagge
ya rikurikud kiya panagbiy-biyág nu kitu
kowad mi ya nangibàbànán kiya Napiya
nga Dámag ne Dios.
10 Sikkaammu we Dios, ay nasingan nu
mà pe datu gagángay nga nepassingan
mi kadakayu wa mangurug. Awan mi
nadakè a panggap kitun, ay se daya kustu
ngala datu kinuwa mi, ay se áwan nu
pangalùsawán kadakami kitun.
11 Ay ammu nu pe nga ummán kiya
pamàyanán naya ama kadaya annánà na
tu namàyanán mi kiya isaisa kadakayu,
12 kitu inagtul-tuldu mi se inagganan-
nay mi kadakayu. Ta senu magbiyág kayu
kuma nga mangurug peyang ke Dios, ta
ittu ya nangayáb kadakayu nga alà na
kiya pangiturayán na se padayáwan na
pe.

*Daya tolay ya namal-pallà kadatu man-
gurug*

13 Ay magiyáman kami peyang ke Dios,
ta kane mangurug kayu kiya bàbànán na
nga nagìna nu kadakami, ay kinurug nu
wa bàbànán ne Dios, áta ittu mà ya kurug
na. Akkan nu wa nebíláng nga bàbànán
tolay yala. Ata yán na bàbànán na, ay
ittu ya manguliulis sin kiya kabiy-biyág
nu wa mangurug.
14 Ay dakayu wawwági, ay natan kayu
win kadatu tolay ne Dios nga mangurug
ke Jesu-Cristo ka Judea, áta pal-palakkan
dakayu daya keliyán nu nga ummán kitu
inammal-pallà datu páda da nga Judyu
kaggída.
15 Ay daya Judyu kam tu nangipapatay
ke Apu Jesus, ay aggída pe datu nagpa-
patay kadatu profeta* da kampela ngin
nin. Ay kídi yin, ay aggída manin ya
namatálaw kadakami. Ay par-parungtan
da nge Dios, ay se kalùsawan da daya
duddúma nga tolay.
16 Ata bandán dakami peyang nga man-
gibàbànán kiya bàbànán ne Dios kadaya
akkan na Judyu, ta senu málà ne Dios
da kuma pe. Ay túya áwan da tutu
wala nga paglisiyán kiya ammánis ne
Dios kaggída, áta amúngán da ngala nga
amúngán daya bas-básul da.

*Tu nangngipàrob de Pablo ke Timoteo
ka Tesalonica*

17 Ay dakami wawwági, oray akkan
pikam ma nabayág tu nammánaw mi
kadakayu, ay matalekág kami pànang
ngin. Túya piyán mikayu tutu wala nga
masingan nin. Kurug ga adayyu kami
ki giyán nu, ngamay siddadamdam kami
peyang kadakayu.
18 Piyán mi tutu wala ya umang nga
maggagáyám kadakayu. Iyà ya isa nga
maminya tutu wala. Ngángay yala ya
agrab-rabbuwát ku, ngamay sip-sipdán
nakami ye Sairu.
19 Ata inna mà pe ya gapu naya ag-
ganggam mi nu di dakayu, ta innanamán
mi ya angngalà ne Dios kadakayu kiya
ilalbet kammin ne Jesus nga Apu tada.
Mapadayáwan kami kiyán nin gapu
kadakayu.
20 Dakayu kurug ya gapu naya kapa-
dayáwan mi se ya agganggam mi.

3

1 Ay kane akkan kami makaturad din
kiya aggasippan mi, ay tútu nán mi nga

* **2:15 2:15** Daya profeta ay ittu daya agkakagiyán ne Dios kadaya piyán na nga pekagi kadaya tolay.

napì-piya nu magbansi kami yala se Silas
kanedi Atenas.
2 Ay nepàrob mi yala ka giyán nu nge
Timoteo wa wagi tada nga magsir-sirbi
pe ke Dios kiya angngibàbànán na kiya
Napiya nga Dámag nga mepanggap ke
Jesu-Cristo. Nepàrob mi ta senu matul-
tulduwán nakayu se masengán nakayu, ta
senu lumigda ya angngurug nu.
3 Ta senu áwan kuma din kadakayu ya
maglikud kiya angngurug na, oray adu
daya kapar-parigátan nu. Ta ammu nu
mà in nga gángay ya màlamán tada dedi
ya kapar-parigátan.
4 Ata kitu kowad mi pikam kannán, ay
nepainunna mi yin ya nangagi kadakayu
nga maparígát tada. Ammu nu yanin, ay
ittu kurug ya mà-màwa kadakayu win.
5 Ay ittu ya gapu na nga kane dì metu-
rad din, ay nepàrob ku nge Timoteo, ta
senu mammuwán ku nu mapaanna ya
angngurug nu win. Ta malídug gà ta get
tala nu nepar-parò nakayun ne Sairu, ay
áwan sur-surbi yin datu nagrig-rígát mi.

Tu napiya nga nedámag ne Timoteo

6 Ay alalbet nge Timoteo nga gayát
kannán. Ay napiya mà tu dam-dámag na
mepanggap kiya angngurug nu ke Jesu-
Cristo se ya amminya nu. Nedámag na pe
nga napiya ya uray nu nga siddadamdam
peyang kadakami se matalekág kayu
kanu pe kadakami nga ummán kiya
katalekág mi pe kadakayu.
7 Ay túya napiya ngala ya ur-uray
mi wawwági, oray adu daya pagpan-
pannakitán mi se kapar-parigátan mi.
Maganggam kami gapu kiya nadámag mi
nga angngurug nu.
8 Ay kídi yin, ay napiya ya uray mi
manin, áta nammuwán mi nga akkan
mippà ya angngurug nu ke Apu.
9 Ay túya maganggam kami tutu wala
gapu kadakayu. Ay túya magiyáman
kami pà-pànang ke Dios gapu kídi ya
panagganggam mi nga gapu kadakayu.
10 Inalgaw se ginnabi ya angngikar-
karárag mi nga magsisingan tada
din manin ta senu oray nágan naya
pagkurángan naya angngurug nu, ay
masengán mikayu.
11 E Dios nga Ama tada se Jesus nga Apu
tada kuma ya makammu kiya ipappan mi
ka giyán nu.
12 Ay e Apu kuma ngala pe ya sumeng
kadakayu, ta senu umabaabay ya am-
minya nu kiya isaisa kadakayu, ay se ya
amminya nu kadaya ngámin tolay, nga
ummán kiya kaabay naya amminya mi
kadakayu.
13 Ay aggína kuma pe ya mangap-
kappiya kadaya ur-uray nu kiya
panagmar-máru nu. Ta senu áwan tutu
wala nga básul la masingan ne Dios
nga Ama tada kadakayu nu iya ilalbet
kammin ne Jesus nga Apu tada nga
kabulun na ngámin daya itur-turayán na.

4

Ya panagbiyág nga pàgan ne Dios

1 Ay ya makagi mi pikam kadakayu
wawwági, ay bilínan mikayu, gapu ta e
Apu Jesus ya mangitur-turáy kadakami.
Umabaabay din ya amminya nu nga
mamaanggam ke Dios, se magbiy-biyág
kayu din nga ummán kiya piyán na nga
panagbiyág nu. Oray ta nammuwán nu
dayanin kadakami, ay ammu mi pe nga
ittu dayán daya kuk-kuwaan nun.
2 Ta ammu nu win datu bil-bílin mi
kadakayu nga nekagi mi gapu kiya turáy
mi nga gayát ke Jesu-Cristo.
3 Akkan kayu mangwa kadaya panda
ngala nga nadakè nga mepanggap kada
babbay se kada lalláki. Ata ya piyán ne
Dios, ay áwan nu din na bas-básul.
4 Dakayu wa lalláki lugud, ay am-
muwán nu din ya napiya nga angngatáwa
nu. Napiya se umannúgut din kiya piyán
ne Dios,
5 nga akkan din daya nadakè a kil-
kelugán daya baggi nu daya lam-lamtan
nu, nga ummán kadaya kuk-kuwaan daya
tolay ya akkan mangurug ke Dios.
6 Ay áwan din kadakayu ya makabásul
onu mangug-ug-og kadaya wawwági nu
ka mepanggap kadayán. Ata e Apu ya
mamánis kadaya tolay ya mangwa ka-
dayán na nadakè. Ay nakagi mi mà yanin
kadakayu, ay se kinagiyánan mi kayu tutu
wala kitun.

7 Ata akkan nitta wayya nga inayabán
ne Dios nga magbiyág ki kinadakè nu di
magbiyág nga áwan bas-básul.
8 Ay lugud, daya akkan na mamatag
kadedi ya kag-kagiyan mi, ay akkan
wayya nga dakami ya akkan da nga
pinatag, nu di e Dios nga ittu ya nangibon
kiya Ispiritu na kadakayu.
9 Ay nu mepanggap kiya amminya nu
kadaya páda nu wa mangurug, ay akkan
nu kasapúlán na atán pikam mala ya
magsúrát kadakayu, áta e Dios mismu
ya nangitùgud kadakayu win kiya agpip-
ininya nu.
10 Ay kurug mà a piyán nu ngámin daya
páda nu wa mangurug kannán probin-
siya Macedonia. Ngamay kagiyan mi yala
manin kídi ta senu ipas-pasnà nu tutu
wala.
11 Ya napiya nga agbiyág ya gamgam-
gáman nu din nala, nga akkan nu
biy-biyángan ya biyág daya duddúma.
Magubra kayu ta senu mapowad nu kam-
pela ngin nin daya pagbiyág nu, nga
ummán kitu nebílin mi yin kadakayu
kitun.
12 Díkod pàgan dakayu daya akkan na
mangurug. Ay akkan kayu din umindu
wala kadaya duddúma nga mangidde
kadaya masápul nu.

Ya kapàyanán daya mangurug ga natay yin

13 Ay piyán mi ya ipakammu pe
kadakayu wawwági ya mepanggap ka-
datu nangurug ga natay yin, ta senu
akkan kayu wa magpannakit nga ummán
kadaya tolay ya áwan na namnamáan.
14 Ay gapu ta kurugan tada nga natay
ye Jesus, ay se la linumtu kammin, ay
namnamáan tada nga pakunán pe ne
Dios datu natay yin na nangurug ke Jesus.
Pebulunan ne Dios da ke Jesu-Cristo nu
umbet kammin.
15 Nesur-súru ne Apu Jesus dedi ya kag-
kagiyan mi kadakayu, nga dàtada nga
sibbiyág kiya ilalbet kammin ne Apu, ay
akkan tada inunnaán datu natay yin.
16 Ata nu umbet te Apu nga maggayát ka
lángit, ay atán karraw. Paúyán nitta ya
apu daya anghel, ay atán pe nga magìna
tada nga naggat pànang nga ummán ka
metanggoyob nga maggayát ke Dios. Ay
munna nga lumtu datu natay nga nangu-
rug ke Cristo.
17 Ay se la nga dàtada nga sibbiyág
pikam kídi ya kalawagán, ay pagkìlát tala
nga metangálà tada pe yin nga mebulun
kaggída ki angap nga manabat ke Apu ka
ngúdu. Ay atán tada peyapeyang ngin ka
áwan panda ka giyán ne Apu.
18 Ay díkod tú idi ya pangliwliwa nu se
panganannay nu kiya isaisa kadakayu.

5

Ya aggindag tada kiya ilalbet kammin ne Jesus

1 Ay nu mepanggap kiya oras nga kàwa
dedi wawwági, ay akkan mi yin na
masápul la isúrát kadakayu,
2 áta ammu nu mà pànang ngin nga,
ya ilalbet ne Apu, ay ummán kiya ilalbet
naya maragtákaw ki gabi.
3 Ay nu nán daya tolay ya áwan da
nga lid-lídug gin ta áwan ngámin riribù
in nán da, ay màtatán da kiya kapar-
parigátan da pànang, nga ummán ki
kàtatán naya babay ki anggì-gìna na. Ay
áwan tutu wala ya makalísi kiyán.
4 Ngamay dakayu win wawwági, ay
akkan kayun na ummán kadaya akkan
mangurug nga árig da ya atán kiya
kagìbattán. Ay túya akkan kayu kuma
nga màtatán nga ummán kiya kàtatán
tada kiya maragtákaw.
5 Ata bíláng nu win ya atán kiya wada
naya algaw. Ay akkan kayu win na atán
kiya gìbat naya gabi.
6 Ay akkan tada din na bulaw lugud
kadayanin. Akkan tada nga taldan daya
duddúma nga árig da ya matúdug. Sillu-
lukág tada din se kappiyánan tada ngala
ya magur-uray.
7 Ata ki gabi ya katúdug daya tolay, ay
ittu pe ya aggiinglaw daya maging-inglaw.
8 Ay gapu ta bíláng tada ngin ya atán
kiya wada, ay masápul la an-annadán
tada daya panaglam-lammat tada. Ay
masápul la akkan tada nga igsán ya
angngurug tada, ay se maramminya tada
pe, ta tú dayán daya bátug ga kalátag

tada kadaya nadakè a màlamán tada. Ay se namnamáan tada din pe ya angngalà ne Dios kadàtada, ta ya agnamnáma tada ya bátug paghelmet tada.
9 Ata akkan nitta wayya nga piníli ne Dios nga panísan na, nu di nitta nga piníli nga alà na gapu ke Apu Jesu-Cristo.
10 Aggína tu natay gapu kadàtada, ta senu mebul-bulun tada kaggína oray nu natay tada ngin onu sibbiyág tada pikam kiya ilalbet na.
11 Ay túya itul-túluy nu lugud ya aggiinnanannay nu se ya agsisinneng nu.

Tul-tuldu

12 Ay ya piyán mi pe nga kagiyan kadakayu, ay rispitaran nu din daya magpaggus nga magub-ubra gapu kadakayu, ta aggída daya piníli ne Apu nga mangitur-turáy se magtul-tuldu kadakayu.
13 Pàgan nuda se rispitaran nuda gapu kiya amminya nu se gapu kiya ubra da. Ay napiya din ya agbubul-búlun nu.
14 Bilínan mikayu manin wawwági, nga kagiyánan nu daya magsad-sadut. Anannayan nu daya maggallang, se sengán nu pe daya nakapsut pikam kiya angngurug da. Anúsán nu pe yala daya ngámin na kabbulun nu.
15 Ay sinnan nu pe ta áwan kuma kadakayu ya magsubálit ka nadakè kiya nadakè a kuwaan da kadakayu, nu di kuma nga daya napiya daya asikkuwaan nu kiya isaisa kadakayu, ay se kadaya ngámin tolay.
16 Maganggam kayu din peyang.
17 Ay se magkarárag kayu peyang pe.
18 Magiyáman kayu ke Dios kadaya ngámingámin na mà-màwa. Ata ittu yán ya piyán na nga kuwaan nu, dakayu nga umapu win ke Jesu-Cristo.
19 Ay akkan nu sipdán ya Ispiritu ne Dios kadaya asikkuwaan na.
20 Akkan nu paásan daya pekagi na kadaya agkakagiyán na.
21 Ngamay sin-sinnan nu pànang nu kurug daya ibàbànán da. Ay daya napiya ngala daya kurugan nu.
22 Ay maddi kayu kadaya ngámin na nadakè.

Tu karárag de Pablo kadatu iTesalonica

23 E Dios nga ittu ya makidde kiya napiya nga aggur-uray kuma ngala ya sumeng kadakayu peyang, ta senu áwan nu tutu wala nga pagbasúlán. Ay tag-tagasinnán nakayu din peyang, ay se pabagkaddan na din pe daya ur-uray nu, ta senu áwan nu wa bas-básul kiya ilalbet kammin ne Apu tada nga Jesu-Cristo.
24 E Dios nga ittu ya nangayáb kadakayu, ay kuwaan na dayán, áta mapiyár peyang.
25 Ikar-karárag dakami pe, wawwági.
26 Ikumustaan dakami ngala kadaya pàgan mi nga wawwági tada kannán.
27 Gapu ki turáy ne Apu, ay ikagì kadakayu nga ibása nu idi ya súrát mi kadaya ngámin wawwági tada kannán.
28 Tag-tagasinnán nakayu din ne Apu Jesu-Cristo peyang.

Ya mekàduwa nga súrát de Pablo kadatu mangurug ka Tesalonica

1 Iyà e Pablo. Dakami se de Silas se
Timoteo ya makin-súrát kídi kadakayu
wa mangurug ke Jesu-Cristo ka íli Tesa-
lonica, nga petur-turayán peyang ke Dios
nga Ama tada se Jesu-Cristo wa Apu tada.
2 Aggída din nala ya magkallà se
mangap-kappiya kadaya ur-uray nu.

Ya ammánis ne Dios kadaya maddi mangurug kaggína

3 Masápul la magiyáman kami peyang
ke Dios gapu kadakayu wawwági, ta ittu
ya rabbang na nga kuwaan mi gapu ta
lumig-ligda pànang ngin ya angngurug
nu. Ay se umabaabay kam pe yin ya
agpipininya nu.
4 Ay túya iban-banábag mikayu kadaya
ang-angngayan mi nga giyán daya man-
gurug ke Dios. Ikag-kagi mi ya angngurug
nu ke Jesu-Cristo, se ya kinaánus nu
wa magiturad kadaya ngámin na kapal-
palakkán nu se daya kapar-parigátan na
mà-màlamán nu.
5 Ittu yán ya mangipakammu wa kurug
se kustu ya angguwes ne Dios, áta gapu
kitu naggiturad nu kadayán na rig-rígát
nu, ay ibíláng ne Dios nga rabbang nu ya
meráman kiya pangiturayán na, áta ittu
lugud yán ya gapu naya kapar-parigátan
nu.
6 Ata kurug nga daya rumbang ngala
daya kuwaan ne Dios. Baltan na nga
parigátan daya namar-parígát kadakayu.
7 Ay dakayu wa mapar-parígát kídi, ay
palapnáyan nakayu pe yin nga ummán
kiya ammalapnáy na pe kadakami kiya
ilalbet kammin ne Apu Jesus nga mag-
gayát ka lángit, nga kabulun na daya
naturáy ya anghel na.
8 Magtatákay ka maggatagatang nga
apuy nga umbet mamánis kadaya tolay
ya maddi ya mangammu ke Dios, se
akkan na mangur-kurug kiya Napiya nga
Dámag ga mepanggap ke Jesus nga Apu
tada.
9 Ay ya pannankapánis dayán ay ya
pannakatay da ka áwan panda. Ay
mesisibna da pe ke Apu peyapeyang ngin
ka áwan panda. Ay díkod akkan da
masingan ya kinadáyaw na se ya am-
manakabalin na.
10 Ay kiyán na ilalbet ne Apu Jesus, ay
mapadayáwan kadaya ngámin na mangu-
rug kaggína, ay se mapatag pe kaggída.
Meráman kayu pe kiyán, áta kinurug nu
mà ngámin datu kinag-kagi mi mepang-
gap kaggína.
11 Ay túya ikar-karárag mikayu peyang,
ta senu pagbalinan nakayu nge Dios nga
mekari kiya nangayabán na kadakayu.
Ay senu gapu ki pannakabalin na, ay
màwa nu ngámin daya napiya nga as-
asikkuwaan nu kiya angngurug nu ke
Jesus.
12 Ay díkod meday-dáyaw we Jesus
nga Apu tada gapu kadakayu, ay meday-
dáyaw kayu pe, ta aggína ya Apu nu. Ay
màwa ngámin dayán gapu kiya isisseng
ne Dios kadàtada, ay se gapu pe kiya
isisseng ne Apu Jesu-Cristo.

2

Ya tolay ya kumag-kagúra kiya lintag ne Dios

1 Ay nu mepanggap kiya ilalbet ne Jesu-
Cristo wa Apu tada wawwági, se iya
angngalà na se aggurnung na kadàtada
ka giyán na, ay tú idi ya agngan mi
kadakayu nga kuwaan nu.
2 Akkan kayu nalà-lapat tala nga
pariribù kadaya dam-dámag ga mag-
agìna nu nga ittu idi yin ya ilalbet kam-
min ne Apu wa nán da. Oray nu nán da
nga mangagi kadakayu wa profeta* da,
onu nán da nga uwad nga nesúrát mi
ka mepanggap kiyán, onu nán da pe nga
uwad nga nakagì kitun ka mepanggap
kiyán, ay akkan nuda kurugan.
3 Akkan kayu wa pealílaw ka oray
nágan na. Ata masápul la munna pikam
ma màwa nga kaguráan daya adu wa
tolay nge Dios. Ay lumtuwád pikam pe

* **2:2 2:2** Daya profeta, ay ittu daya agkakagiyán ne Dios kadaya piyán na nga pekagi kadaya tolay.

nga magpakammu ya tolay ya kumag-
kagúra tutu wala ke Dios. May impiyernu
mà ya tungpál nayán na tolay.
4 Kaguráan na ngámin daya diy-diyos
se daya duddúma nga day-dayáwan da
tolay. Ay se na ipangátu ya baggi na
kampela ngin nin kadaya ngámin na diy-
diyos. Ay se la mawe pe nga magtugaw
kiya Templo† ne Dios, ay se na nán nga
aggína nge Dios.
5 Akkan nu madamdam min ta, nga
kinag-kagì dedi yin kadakayu kitun, kitu
kowad ku pikam ka giyán nu?
6 Ay ammu nu mà pe yin nu iinna
ya mangitan-tantán kiya ilalbet nayán na
kumag-kagúra ke Dios. Ay nu umbet ya
nìdang nga algaw na, ay ittu yanin ya
agpakammu na.
7 Kurug ga mà-màwa ngin ya angngag-
kagúra daya tolay ke Dios, may akkan
pikam ma nagpakammu ya apu da, áta
atán lugud ya mangitan-tantán pikam.
May nu áwan yanin,
8 ay ittu win ya ilaltuwád na. Ngamay
patayan ne Apu Jesus kiya oras nga ilalbet
na kammin. Súpan na ngala ay áwan na
pe tutu wala nga sur-surbi yin.
9 Ay kiya ilaltuwád nayán na tolay
ya kumag-kagúra ke Dios, ay adu daya
nakas-kasdáaw wa kuk-kuwaan na kanu
mà pe gapu kiya kababalin ne Sairu.
Ngamay panábag na ngala dayán kadaya
tolay.
10 Atán ngámin na kuwaan na ka pan-
galílaw na kadaya tolay ya gángay ya
panísan ne Dios gapu kiya akkan da nga
ammatag kiya kurug ga mepanggap ke
Jesu-Cristo nga ittu ya mamiyág kaggída
kuma ka áwan panda.
11 Ay túya paturdunánan ne Dios lugud
dala ngin ya kàwaán da, ta senu ittu da la
ngin na kur-kurugan daya busid.
12 Ay díkod ngámin da, ay mapabásul
da se mapánis da, ta akkan da nga man-
gurug kiya kurug mepanggap ke Jesu-
Cristo. Ittu da la nga pinat-patag ya
kinadakè.

Daya piníli ne Dios nga alà na

13 Ngamay dakami, ay masápul la
magiyáman kami peyang ke Dios gapu
kadakayu, wawwági nga pà-pàgan ne
Apu. Ata oray kitun kam, ay piníli
nakayun ne Dios nga alà na, gapu kiya
angngurug nu kiya kurug mepanggap ke
Jesu-Cristo, se gapu pe kiya ammagbalin
naya Ispiritu na kadakayu ka namáru wa
tolay.
14 Ittu lugud yán ya gapu naya nangn-
gayáb na kadakayu kane nebàbànán mi
ya Napiya nga Dámag kadakayu, ta senu
mapadayáwan kayu pe kiya dáyaw ne
Jesu-Cristo wa Apu tada.
15 Ay lugud wawwági, akkan nu din kal-
kaligpanán datu netù-tùgud mi kadakayu
kitu nagbàbànán mi, ay oray pe datu
nekag-kagi mi kitu súrát mi kadakayu, nu
di kuma nga ittu datun daya sur-surútan
nu.
16 E Dios nga Ama tada ya maminya
kadàtada, se sumeng kadàtada nga mam-
abagkad kiya ur-uray tada peyapeyang, se
iddán nitta pe ka napiya nga namnamáan
tada gapu kiya agkallà na. Ikarárag mi
nga aggída kuma se Jesu-Cristo wa Apu
tada ya
17 mangidde ka napiya nga aggur-uray
nu. Ay paturdan dakayu kuma ta senu
màwa nu daya napiya nga mà-màwa, se
mekagi nu daya napiya nga makag-kagi.

3

Tu agkikinnarárag de Pablo se datu iTesalonica

1 Ay ya muddi ya kagiyan mi wawwági,
ay ikar-karárag dakami ta senu metul-
túluy se makaru kuma ya kewar-
waragáwag naya bàbànán ne Apu, ay
se pàgan da din pe nga ummán kitu
nammatag nu.
2 Ikar-karárag dakami pe, ta senu
melis-lísi kami kuma pe kadaya nadakè
a tolay. Ata akkan ngámin tolay ay
mangurug da.
3 Ngamay oray ta mapiyár peyang nge
Apu. Aggína ya mamaturad kadakayu,
se aggína pe ya mangigdù kadakayu ke
Sairu.

† **2:4 2:4** Tu idi tu abay nga Templo nga nengágan ka balay ne Dios.

4 E Apu ya nangidde ka namnáma mi
kadakayu nga ikur-kurug nu peyang daya
ibil-bílin mi.
5 Ay e Apu kuma ya mangipakammu
tutu wala kiya amminya ne Dios
kadakayu, ay se ipadamdam na peyang
kuma pe kadakayu ya kinaturad ne
Cristo.

Ya bílin de Pablo panggap kadaya nasadut

6 Ay gapu ki turáy ne Apu tada nga
Jesu-Cristo, ay bilínan mikayu wawwági,
nga adayyuwánan nu daya nasadut ta
wawwági nu, ta akkan da pe nga mangur-
kurug kadatu nesur-súru mi kadakayu.
7 Ta ammu nu mà datu kinuw-kuwa mi,
ay ittu datun daya masápul la pagtaldán
nu. Ta akkan kami wayya nga nagsad-
sadut kitu kakowad mi kannán giyán nu.
8 Ay áwan mi wayya nga inalà a kinnán
mi nga di mi binayádan. Nu di kami
lugud nga nagpaggus nagkuwa. Ay oray
gabi se algaw, ay nagubra kami, ta
igalù mi ka akkan nu wa agrígát gapu
kadakami.
9 Kinuwa mi datun akkan gapu ta áwan
mi rabbang nga magadang ngala ka iseng
nu kadakami, nu di gapu ta piyán mikayu
nga passingannán ka pagtaldán nu.
10 Ata oray kitu kowad mi pikam
kannán giyán nu, ay nebílin mi yin
kadakayu nga akkan nuda panganan
daya maddi magkuwa.
11 Ata nadámag mi nga atán da kanu
kadakayu daya magsad-sadut. Pabegan
da kanu wala ya mepagram-ráman kiya
biy-biyág naya isa nga tolay, nga maddi
da nga magkuwa.
12 Ay dayán na tolay, ay kagiyánan
mida se bilínan mida, gapu ki turáy
ne Apu Jesu-Cristo, nga masápul kuma
nga magkuwa da kampela ngin nin, ta
senu mapowad da daya masápul da kiya
panagbiyág da. Ay ya ubra da kampela
ngin nin kuma ya atangyaan da pe.
13 Ngamay dakayu wawwági, ay akkan
kayu din na molaw wa mangwa kadaya
napiya nga mà-màwa.
14 Ay daya akkan na mangurug kadedi
ya kag-kagiyan mi kídi ya súrát mi, ay
ammuwan nu dayán na tolay, ay se akkan
nuda pagan-anu ta senu maal-aliyawwán
da.
15 May akkan nuda ibíláng nga kalínga
nu. Ipaw-pawagi nu ya agtul-tuldu nu
kaggída.

Ya akikumusta ne Pablo kadatu iTesalonica

16 E Apu nga ittu ya paggayatán
naya napiya nga panaggur-uray kuma
ya mangap-kappiya kiya aggur-uray nu
peyang, oray nágan naya kapà-pàyanán
nu. Ay mepagataatán kuma peyang nge
Apu kadakayu.
17 Iyà e Pablo. Ay iyà kampela ngin
nin ya mangisúrát kídi nga akikumustà
kadakayu. Ay idi nga agsúrát ku ya
pakammuwán nu kadaya kurug ga súrát
ku.
18 E Jesu-Cristo wa Apu tada kuma
ya magtagasíngan peyang kadakayu
ngámin.

Ya munna nga súrát ne Pablo ke Timoteo

1 Iyà e Pablo wa apostol ne Jesu-Cristo.
E Dios nga marammiyág se Jesu-Cristo
nga ittu ya namnamáan tada nga man-
galà kadàtada ya namagbalin kiyà ka
apostol.
2 Súrát ku idi kikaw Timoteo, nga
nebíláng ku wa kurug ga an-anà ku gapu
kiya angngurug mu ke Jesu-Cristo.
E Dios nga atán peyang se e Apu Jesu-
Cristo din ya magtag-tagasíngan kikaw se
magkallà kikaw, se aggída din nala ya
mangap-kappiya kiya ur-uray mu.

Ya agpaallang ne Pablo kadaya magtù-tùgud ka busid

3 Kitu inammánaw ku kikaw kane
mawe yà ka Macedonia, ay nekagì kikaw
kitun nga magyán ka pikam ka Efeso. Ay
kagiyan ku manin kikaw kídi nga magyán
ka ka Efeso. Ta senu makagiyánan mu
daya tolay ya magtù-tùgud ka busid nga
sur-súru.
4 Ikagim kaggída nga masápul la kalig-
panán da ngin daya ad-adodit se daya gin-
ginnápuwán na mepanggap kadatu man-
mannákam da, se daya adu wa ngag-
ngágan datun na mannákam da. Ata
ittu yán ya panggayatán da nga magsuw-
suwáy. Ay dayán na sur-súru ay áwan
da mà kammala nga surbi kiya palánu ne
Dios kadàtada, ta mammuwán ta dayán
na palánu na gapu wala ki angngurug.
5 Ya panggap daya bil-bílin mi ay senu
magpipinninya da. May màwa ngala yán
nu kurug ya angngurug da ke Jesu-Cristo,
ta napiya pe yin daya ur-uray da, ay se
nadalus ya aglam-lammat da.
6 Ay atán da nga tolay nga nangigsán
kadedi nga napiya nga gagángay, ay ya
pà-pàgan da ngin ay daya áwan sur-surbi
nga bàbànán.
7 Piyán da ya magtùgud kadatu lin-
lintag ne Dios oray akkan da metar-
tarusán kammala ngin nin daya kag-
kagiyan da. Ay oray pe daya ipapílit da
nga itùgud kadaya tolay, ay akkan da
kurug ammu itar-tarusán.
8 Ay ammu tada mà nga datun na lin-
lintag, ay napiya da. Ngamay masápul la
mausár da kiya rabbang da nga keusarán
kampela ngin nin.
9 Ay damdamman tada nga akkan daya
namáru wa tolay ya makasápul kiya
lintag, nu di daya tolay ya áwan am-
matag kadaya lin-lintag se daya akkan na
mangur-kurug, se daya akkan mamatag
ke Dios, se daya maragbásul, ay se daya
tolay nga mamáas kadaya mà-màwa nga
pàgan ne Dios. Daya makasápul pe
kiya lintag, ay daya mangirupat kadaya
maganà kaggída, se daya pumatay,
10 ay se daya makidal-daládag se daya
nagpáda nga lalláki wànu nagpáda nga
babbay nga mangwa kiya kuwaan daya
magatáwa. Para pe kadaya maragkidnap
ay se dada iláku nga para ka asassu, ay
se para kadaya magbutabutal pe, se ka-
daya magsingán ka oray busid kammala
ngin nin, ay se kadaya tolay ya mangwa
kadaya akkan rumbang kiya napiya nga
sur-súru.
11 Ay ngámin dayán na sur-súru,
ay gayát da kiya Napiya nga Dámag
mepanggap ke Dios nga nangibon kiyà
a mangiwar-waragáwag kiya Napiya nga
Dámag, nga ittu ya mangipakammu kiya
dáyaw ne Dios nga paggayatán daya ag-
ganggam tada.

Magiyáman ne Pablo kiya inagkallà ne Dios kaggína

12 Ay magiyáman nà ke Jesu-Cristo wa
Apu tada ta pinagturad nà, ta senu màwà
daya ipàwa na kiyà ta ammu na nga iku-
rug ku peyang. Ay magiyáman nà pe ta
piníli nà a magsirbi nga pangibàbànánan
na ka mepanggap kaggína,
13 oray nu nadakè datu kinag-kagi ku
kaggína kitun, se pinal-pallà ku pe datu
mangurug kaggína, ay se neruparupat
kuda pe. Ngamay kinalakkán nà kam nge
Dios gapu ta akkan ku ammu datu kuk-
kuwaan ku kitun, áta akkan nà pikam ma
mangurug kaggína.

14 Ay gapu kiya inagkallà pà-pànang
ne Apu kiyà, ay pinangurug nà ke Jesu-
Cristo, ay se nà inulis. Ay túya piyán ku
pe yin daya kasittolay ku.
15 Ay idi nga kagiyan ku ay kurug, ay
túya kurugan din daya ngámin tolay; nga
e Jesu-Cristo ay inumbet kídi kalawagán
ni nga mangikappiya kadaya maragbásul
ke Dios. Ay ammù nga iyà tu kadadàsán
kaggída kitun.
16 Ay ittu ya gapu na nga kinalakkán
nà e Dios ta senu gapu kiyà nga adu bas-
básul, ay mepassingan ne Jesu-Cristo ya
kinaánus na tutu wala. Ay masingan pe
daya noray mayát ta mangurug kaggína
nga mayát mabiyág ka áwan panda, yán
na kinaánus na pànang.
17 Ay túya day-dayáwan tada nge Dios
nga ári tada, ta ya angngituráy na ay
áwan na panda. Sibbibiyág peyang may
akkan tada nga masingan. Aggína ya sissa
nga Dios. Ay day-dayáwan tada peyang
ngin ka áwan panda! Amen.
18 Ay ikaw Timoteo nga an-anà ku,
ay ipiyár ku kikaw dedi ya bil-bílin ku.
Kappiyánam ya mangigdù kiya angngu-
rug tada. Damdammam tu kinagi datu
pangmanàman daya mangurug mepang-
gap kikaw. Surútam ngala datun ta senu
akkan ka maábà kiya agsirbi mu ke Dios.
19 Ay túya paligdaam ya angngurug mu
se kappiyánam ya magur-uray. Ta atán da
tolay ya áwan ya angngurug da ngin, áta
oray nu ammu da nga nadakè, ay kuwaan
da ngala nga kuwaan.
20 Daya ummán kiyán ay de Himeneo
se Alejandro. Nepalúbus kuda ngala ke
Sairu, ta senu mapar-parigátan da, ay
díkod màmud da ya akkan mangirupat ke
Dios sin.

2

*Ya masápul la kuwaan daya magguur-
nung nga magday-dáyaw ke Dios*

1 Ay ya munna lugud nga kagiyan
ku, ay masápul la ikar-karárag nu daya
ngámin tolay. Ikar-karárag nu, nga idde
kuma ne Dios ngámin daya masápul nu,
se ikarárag nu pe daya duddúma, nga
kalakkán ne Dios da pe. Ay masápul
la magiyáman tada ke Dios gapu kiya
isisseng na kadàtada ngámin.
2 Ikarárag nu pe daya kangatuwán na
agturáy kiya íli nu se daya duddúma
nga agtuturáy, ta senu áwan riribù naya
kabiy-biyág tada, ay se atán waya tada
nga magdáyaw ke Dios. Ay díkod pàgan
ditta daya tolay.
3 Ay napiya yán na kuwaan, ay se pàgan
ne Dios nga marammiyág.
4 Ata piyán na nu ngámin tolay, ay am-
muwán da ya kurug mepanggap ke Jesu-
Cristo, ta piyán na nga biyágan ngámin
tolay.
5 Ta sissa ya Dios, ay sissa pe ya pangu-
niyan tada nga tolay ke Dios, nga ittu we
Jesu-Cristo nga nagbiyág nga tolay.
6 Nepalúbus na ya baggi na kampela
ngin na mibli nga mebasu gapu kadaya
bas-básul tada. Tú idi ya mangipakammu
kiya oras nga piyán ne Dios kampela ngin
nin nga piyán na kurug biyágan daya
ngámin tolay.
7 Ay ittu pe ya gapu naya nammíli
ne Dios kiyà nga ibon na nga man-
gibàbànán kiya kurug panggap kaggína,
se magtùgud pe kadaya akkan na Judyu,
ta senu mangurug da pe ke Jesu-Cristo.
Akkan ku butal idi ta kurug dedi ya
kagiyan ku.
8 Ay oray kawà naya pagguurnúngán
daya mangurug nga magdáyaw ke Dios,
ay piyán ku nga daya lalláki nga napikki-
lan na mangurug se áwan lùsawan
se kasáwad kadaya kasittolay da daya
magkarárag.
9 Ay ya piyán ku kadaya babbay ya
mangurug, ay an-annungan da din nala
ya agkawakawas da se akkan da din na
palotanán ya magarmat kadaya panda
ngala nga ikkaarmat da. An-annungan da
ngala ya aggarmat da.
10 Ngamay ipassingan da din nala ya
angngurug da kadaya napiya nga kuk-
kuwaan da.
11 Ay kiya panagguurnung nu wa
magdáyaw ke Dios, ay maging-inggap se
magtal-talagìna din nala daya babbay, ay
se magtul-tulù da din nala.

12 Akkan ku piyán nga daya babbay ya
magtùgud kadaya lalláki onu mangituráy
kaggída. Masápul la maginggap da ngala.
13 Ata nunna mà nga naparsuwa nge
Adan ay se la nga e Eva.
14 Ay akkan pe wayya nga tu Adan tu
neparò, nu di itu babay tu neparò. Ay ittu
tu nakàwa ka nagbasúlán na ke Dios.
15 Ay túya parigátan ne Dios daya bab-
bay kiya agganà da. Ngamay biyágan
nada nu akkan da magbásul lin se akkan
da nga igsán ya angngurug da kaggína,
se magdínang da pe, ay se maraminya da
kadaya kasittolay da.

3

Daya mabalin na mangiapu kiya kapilya

1 Kurug tu nán da, nga ya tolay ya
maminya nga mangiapu ki kapilya ay
napiya pànang yán, áta napatag yán na
ubra.
2 Ngamay ya mangiapu ki kapilya, ay
masápul la áwan na makag-kagi kaggína
nga nadakè. Masápul la sissa ya atáwa
na. Ay masápul pe nga maannadán na
ya uray na, se ammu na nga lam-lamtan
ya napiya. Ay masápul pe ya akkan na
umagáwa, ay se mabaal na ya magtùgud,
ay se ikaliyaw pe da tolay.
3 Akkan pe ya maging-inglaw, ay se
akkan pe ya nalà-lapat ta malùsaw, nu
di napakumbaba kuma se akkan kuma pe
nga makisaw-sáwad, ay se akkan kuma
nga magipirà.
4 Ay masápul la napiya pe ya angngi-
turung na kadaya akkobung na. Ikurug
se ikaliyaw kuma peyang pe daya annánà
na.
5 Ata nu akkan na nga meturung daya
akkobung na, ay mapaanna lugud ya
angngiturung na kadaya kapáda na nga
mangurug ke Dios.
6 Ay ya isa pe, ay masápul la akkan
na apangngurug. Ata nu apangngurug,
ay get tala nu magpas-pasindáyaw kiya
katutolay na, ay panísan ne Dios nga
ummán kitu kinuwa na ke Sairu.
7 Masápul la rispitaran pe daya akkan
mangurug ke Dios, ta senu áwan na nga
pakalib-libkán, ay díkod akkan meparò
kiya nadakè nga ittu ya piyán ne Sairu
nga màwa kaggína.

Daya mabalin na kaseng naya mangiapu kiya kapilya

8 Ay ummán pe kadaya kaseng daya
mangiapu kiya kapilya. Masápul pe
ya ikaliyaw daya tolay da, se akkan da
nga maglib-libà. Akkan da kuma pe ya
maging-inglaw se akkan da nga magipirà.
9 Kurugan da din pànang daya
nepakammu ne Dios kadàtada ngin
mepanggap ke Jesu-Cristo, nga áwan
aggad-gadduwa naya uray da.
10 Masápul la sì-siiman muda pikam.
Ay nu áwan mu wa tugiban kaggída, ay
tú yanin, alà muda nga sumeng.
11 Ay páda na pe kadaya attáwa da.
Masápul pe ya ikaliyaw daya tolay da se
maannadán da pe ya uray da, ay se akkan
da din pe ya mamad-padakè. Ay mapiyár
da din pe kiya ngámin.
12 Ay daya kaseng naya apu kiya
kapilya, ay masápul la sissa ya atáwa da.
Ay masápul la napiya pe ya angngiturung
da kadaya annánà da se daya akkobung
da.
13 Ay daya napiya nga agsirbísiyu wa
kaseng naya apu ki kapilya ay mepatag
da. Ay túya akkan da nga min-induwán
na mangagi kiya angngurug da ke Jesu-
Cristo kadaya duddúma.

Ya napatag pànang nga nepakammu ne Dios

14 Namnamáan ku ya akangngay ku
nga maggagáyám kikaw Timoteo, ngamay
ikagi ku wala dedi ya bílin ku kid súrát ku
wi, ta senu
15 oray nu tura ngà ala nga matàtà
kiya ilalbet ku, ay ammu nu win nu
wà ummán naya akibul-bulun nu kadaya
páda nu wa mangurug ke Dios. Dàtada
nga tolay naya sibbiyág nga Dios ya
nangipakammuwán na kiya kurug ga sur-
súru mepanggap kaggína, ay túya rab-
bang tada ya mangisúru se mangigdù kídi
ya nepiyár na kadàtada.
16 Ammu tada nga kurug ga napatag
pànang ya nepakammu na kadàtada nga
ittu ya kur-kurugan tada:

Neanà a tolay ya Cristo. Nepakammu tutu wala naya Ispiritu ne Dios kadàtada, ay nasingan pe datu anghel. Nebàbànán kadaya ngámin tolay kid kalawagán ya mepanggap kaggína, ay adu daya tolay ya nangurug kaggína, ay nálà kammin ka lángit nga mepangituráy ke Dios.

4

Ya mepanggap kadaya magtùgud ka busid

1 Ay nepakammu tutu wala naya Ispiritu ne Dios nga nu isa ngalgaw, ay atán da ngin na mangigsán kadaya angngurug da, ay ittu da la piyán nin kurugan daya magbus-busid nga an-anítu se daya nasàsairuwán na sur-súru.
2 Ittu ya itù-tùgud daya mangial-alílaw wa tolay, nga ya uray da ay árig natay yin.
3 Ay dayán na tolay, ay nán da nga meallang kadaya mangurug ya mangatáwa. Ay atán da pe daya ipànaw da nga akakkanan. May ngámin na akakkanan na kinuwa ne Dios, ay mabalin kanan daya mangurug kaggína nga makammu kiya kurug mepanggap ke Jesu-Cristo, nu mabalin da magkarárag nga magiyáman kaggína.
4 Ata ngámin na kinuwa ne Dios, ay áwan nadakè. Awan tada nga kaddiyán na akakkanan basta magiyáman tada kaggína.
5 Ata ya bàbànán ne Dios se ya karárag tada ya mamagbalin kadaya akakkanan ka nadalus da ke Dios.

Ya mepanggap kadaya namáru wa magsirbi ke Dios

6 Ay lugud, itùgud mu dedi kadaya wawwági kannán. Ay díkod mepakammu nga namáru ka nga bobonan ne Jesu-Cristo, ay se mepakammu pe nga nammuwán mu pànang ngin se sur-surútam pe daya napiya nga sur-súru mepanggap kiya angngurug tada ke Dios nga ittu ya sur-surútan mu win oray kitun kam.
7 Akkan ka nga mear-arát nga mepagbàbànán kadaya áwan sur-surbi nga bàbànán, áta áwan na surbi dayán ke Dios. May magpin-penám ka nga mangwa kadaya mà-màwa nga piyán ne Dios.
8 Ya ammab-pabílag ta kiya baggi ta ay pagkapiyaán naya baggi ta kurug. Ngamay napì-piya kammin pe nu mapenám ta nga mangwa kadaya piyán ne Dios, áta magun-gunaán ta kídi yin na biyág, ay se oray pe kiya biyág ga áwan panda.

9 Kurug idi nga kagiyan ku kikaw, ay túya kurugan din pe daya tolay.
10 Ay gapu ta e Dios peyang ya namnamáan tada nga mangalà kadàtada, ay túya magpaggus tada nga magubra. Aggína ya mamiyág kadaya ngámin tolay, tàwán kam kadaya ngámin mangurug.
11 Tu dedi daya ibílin mu se isúrum kadaya pádam nga mangurug kannán.

12 Magin-innád ka, ta senu oray nu nabbing ka pikam, ay akkan daka irupat. Ngamay pasingannám daya mangurug kannán ka pagtaldán da, kiya aggunúnim, se kiya akibul-bulun mu kadaya duddúma nga tolay, ay oray pe kiya amminyám kadaya kasittolay mu se iya angngikurug mu ke Dios, se kiya nadalus nga kabiy-biyág mu.
13 Ki dì pikam ma ilalbet, ay ibásam peyang ya bàbànán ne Dios kadaya kabbulun mu kannán. Ilaw-lawág mu pe kaggída ya sarut naya basáan mu, ay se tùgúdán muda pe ka mepanggap kadaya basáam.
14 Akkam ilingling ya nepiyár ne Dios kikaw wa turáy mu, nga nepakammu datu pangmanàman kiya kapilya kane iparotun da kikaw datu íma da.

15 Ay ngámin dedi nga kag-kagiyan ku kikaw, ay ittu dedi kuma peyang daya damdammam. Ay kuwaan muda peyang pe ta senu mepassingan kadaya ngámin tolay ya ammal-pálim peyang kadaya gagángay mu.
16 Magannád ka peyang ta get nu masábag ka kadaya isur-súrum se kadaya kuk-kuwaam. Akkan mu kaligpanán yán ta senu sangapáda kayu wa alà ne Dios se daya tù-tùgúdán mu wa mangikurug kikaw.

5

Ya masápul la kuwaan tada kadaya páda tada nga mangurug

1 Akkam al-alngán daya nanákam may ikaw nga lalláki. Ngamay kagiyánam da nga ummán ka amám. Ay nu daya nabbing nga lalláki, ay tul-tulduwám da nga ummán ka wawwágim.
2 Ay páda na pe kadaya nanàmán na babbay, ay ibíláng muda pe ka inám. Ay ummán pe kadaya nabbing nga babbay, ibíláng muda tutu wala pe ka wawwágim.
3 Tagasinnám daya bubbúkud da babbay nga áwan na akkobung.
4 Ngamay nu ya isa nga búkud da babay, ay atán da nga annánà na onu apúku na, ay rabbang na nga aggída ya mangobung kaggína. Ata ittu yán ya rabbang da nga kuwaan, ta mangurug da lugud. Masápul la magsubálit da kadaya mannákam da, ta ittu yán ya piyán ne Dios.
5 Ay ya búkud da babay nga áwan tutu wala ya sumeng kaggína, ay e Dios sala ya namnamáan na nga sumeng. Magkarkarárag ga makiseng ke Dios ki inalgaw se ginnabi.
6 Ngamay ya búkud da babay ya ittu na peyang lam-lamtan ya paggan-ganásan na, ay bíláng natay yin oray nu atán kam ki biyág.
7 Ikagim pe kannán dedi ya bil-bílin ku ta senu áwan nadakè a kag-kagiyan daya tolay panggap kaggída nga bubbúkud da babbay se kadaya pan-pane da.
8 Ata daya maddi magtarakan kadaya pan-pane da, tàwán kam kadaya akkobung da, ay áwan surbi yin tu angngurug da ke Dios, ay natù-turù da ngin may daya akkan mangurug ke Dios.
9 Ay daya bubbúkud da babbay nga masápul melista, ay daya magdagun ka annam púlu onu nasurù, ay se sissa ya neatawán da.
10 Ay se masápul la pàgan pe daya tolay gapu kadaya kuk-kuwaan na, ay se napiya pe ya nangngiturung na kadaya annánà na. Akkan pe ya umagáwa, ay se nindù pe kadaya mangurug ke Dios, ay se akkan natagàna nga sumeng kadaya nakal-allà. Ay napiya din pe da asikkuwaan na peyang.
11 Ay akkam iráman kiya lista daya nabbing nga búkud da babbay ta get nu tura da la manin magasikkatáwa ay paglikudán da ngin ne Jesu-Cristo.
12 Ay díkod mapabásul da ta naglikudán da ngin tu nunna nga nekari da.
13 Akkan nala tittu dayán, ta get nu áwan da pe yin kuk-kuwaan ta pabegan da ya magibabalay ya maggagáyám. Akkan nala tittu dayán ta get nu makiram-ráman da pe kiya biy-biyág daya duddúma se da pe ya makasamsamemet.
14 Ay túya napì-piya nu mangatáwa ngala ngin daya nabbing nga bubbúkud da babbay ta senu magtagibalay da, ay matarakan da daya annánà da kampela ngin nin. Ay díkod áwan tada nga kakag-kagiyánan kadaya kumag-kagúra kadàtada.
15 Ata adu win kadaya bubbúkud da babbay ya nangigsán kiya angngurug da, ay e Sairu win ya sur-surútan da.
16 Ay daya mangurug ga atán kukobung nga búkud da babay, ay taràna da din nala ngin, ta senu dakayu wa mangurug ay akkan kayu wa maparigátan pànang. Ay díkod masengán nu kurug daya bubbúkud da babbay ya áwan tutu wala nga kukobung se áwan na sumeng kaggída.

Ya masápul la kuwaan tada kadaya napiya nga angngiapu

17 Ay daya ap-apu ki kapilya, nga napiya ya angngiapu da, ay rabbang na nga maparnonán ya suwildu da. Tàwán kam kadaya nagagat magbàbànán se magtù-tùgud.
18 Ata nán natu nesúrát ta bàbànán ne Dios nga, “Akkam pusutan ya bugung naya bákam ma pagubraam,”* nán na.

* **5:18 5:18** Ya nepagangay nga agaggì da ka trígo onu ammay kattoni giyán Timoteo, ay padam-dam-án da ki báka datu ginápas. Ay nu duddúma ay mangán tu báka kitu dam-dam-án na.

Ay se nán na pe nga, “Daya magubra ay
masápul da ya matangdánan,” nán na.
19 Ay akkam kur-kurugan ya nadakè a
pipílit kiya mangiapu kiya kapilya, nu
áwan duwa onu tallu wa makasistígu.
20 Ay daya mangiapu wa akkan
makusap kadaya nadakè a kuk-kuwaan
da, ay al-alngán muda kiya àráng daya
tolay ta senu magansing daya duddúma.
21 Damdammam Timoteo, nga ammu ne
Dios se Jesu-Cristo se daya piníli na nga
anghel na idi ya ammílin ku kikaw. Ay
kurugam dedi ngámin. Ay áwan mu din
na idúma nga tolay kiya angngikurug mu
kadedi ya bil-bílin ku oray iinna.
22 Ay akkan ka nga maglagaw wa
mangalà ka pangiapuwam kiya kapilya.
Ta senu akkan ka nga metangapagbásul
kaggída kadaya nadakè a kuk-kuwaan
da. Masápul la umadayyu ka kadaya
pagbasúlám.
23 Ay akkan pe tittu ya danum ya
inumam, ngamay uminum ka pe ka bittì
a básì ta ittu ya masápul mu gapu kiya
sinay mu se iya tak-takitam peyang.
24 Daya duddúma, ay melalásin ya
básul da, ay díkod mammuwán nala
ngin na mapabásul da nu isa ngalgaw.
Ngamay atán daya nasirù pikam daya
básul da, ngamay mepakammu da mà nu
isa ngalgaw.
25 Ay páda na pe kadaya napiya nga
kuk-kuwaan daya tolay. Atán daya
malalásin nala, ay atán pe daya nasirù.
Ngamay daya nasirù ay mepakammu da
pe nu isa ngalgaw.

6

1 Ay daya asassu wa mangurug, ay
masápul la narispitár da tutu wala ka-
daya apu da, ta senu áwan kag-kagiyan
daya duddúma nga nadakè mepanggap
ke Dios, ay senu akkan da pe paásan ya
isur-súru tada.
2 Ay daya asassu wa mangurug ya
apu da, ay akkan din na màsayán ya
angrispitár da kadaya apu da gapu ta
magwagi da ki angngurug, nu di da kuma
nga kappiyánan ya agsirbi da, áta páda
da nga mangurug lugud pe nga pàgan pe
ne Dios.

Ya busid da sur-súru se iya kurug ga kinabànáng

Ipakammum kaggída nga tú dedi daya
masápul la kuwaan da.
3 Ay nu atán daya magtùgud ka mepasa-
bantà kiya sur-súru ne Jesu-Cristo wa
Apu tada, ay se mepasabantà pe kadaya
napiya nga sur-súru mepanggap kiya kur-
kurugan tada,
4 ay magpas-pasindáyaw da, ay se
áwan da kurug ammu. Pà-pàgan da
ya makipal-palagmán se makisaw-sáwad
mepanggap pala ki úni nga magìna da. Ay
ittu ya panggayatán da nga magasiásil se
magkikegut, ay se magpipinnadakè. Ay
nadakè ya lam-lammat naya isa kiya isa
kaggída ngin.
5 Ay díkod magsasáwad da peyang
ngin. Ay dayán na tolay, ay áwan da
ur-uray, ay akkan da maawátan nin ya
kurug mepanggap kiya kur-kurugan tada.
Dalínán da nu pagbànángan ta ya mangu-
rug.
6 Ay kurug ga ummán ka nabànáng
daya mangurug nga anayan da se
anggamman da ngala ya atán kaggída
ngin.
7 Ta kitu nekeanà tada, ay áwan tada
netúgutúgut, ay áwan ta pe ya metúgut
nu matay ta.
8 Ay lugud nu atán nala nga kanan ta
se paglúpus ta, ay paganggammán tada
ngala yanin.
9 Ngamay daya tolay nga tú da la nga
lam-lamtan ya pagbànángan da, ay nalà-
lapat da meparò. Maayúyut da kadaya
áwan sur-surbi se makaddadál nga ar-
arapáap da. Ay ittu ya mangirurum
kaggída kiya pakadadàlán da ka áwan
panda.
10 Ata ya agtalikágum ta kiya pirà,
ay ittu yán ya paggayatán ngámin daya
nagbal-baláki nga kinadakè. Ay atán daya
naglikud din kiya angngurug da gapu kiya
agtal-talikágum da kiya pirà. Ay dedi ya
tolay, ay adu ya pagpannakitán daya ur-
uray da kídi yin.

Ya bílin ne Pablo ke Timoteo

11 Ngamay ikaw Timoteo, ay
adayyuwám dayán na mà-màwa. Dayán
nala nga napiya se daya pà-pàgan ne
Dios din daya kuwaam. Kaligdaam ya
angngurug mu ke Jesu-Cristo se piyám
daya kasittolay mu. Iturad mu wala daya
kapar-parigátan mu gapu ke Dios, ay se
nindù ka din nala kadaya pádam ma
mangurug. Tú dayán daya masápul la
kuwaan mu ta e Dios ya sir-sirbiyán mu.
12 Kuwaan mu ya kabailán mu kiya
angngurug mu. Ya biyág ga áwan panda
ya gamgam-gáman mu, ta ittu yán ya nan-
gayabán ne Dios kikaw. Ay nepakammu
mu pe yin na mangurug ka ke Jesu-
Cristo kiya pagmar-marngán daya adu wa
mangurug.
13 E Dios nga ittu ya naggayatán ngámin
biyág daya magbiyág, se Jesu-Cristo wa
sittuturad da nangipudnu kitu àráng ne
Poncio Pilato ki kurug mepanggap ke
Dios, ya makammu kídi ya ammílin ku
kikaw.
14 Kappiyánam ma ikurug daya ngámin
na bil-bílin kikaw, ta senu áwan
mepabásul kikaw, se áwan da makagi
nga nadakè panggap kadayán na bil-bílin.
Kurugan mu dayán peyang panda kiya
ilalbet kammin ne Jesu-Cristo wa Apu
tada.
15 Ay umbet kiya oras nga nìdang kam-
pela ngin nin ne Dios nga kadayáwan.
Aggína ya sissa nga katurayán kiya
ngámin. Aggína ya Ari ngámin daya à-ári
se Apu daya ngámin na à-apu.
16 Aggína ngala ya akkan mataatay.
Mag-agyán kiya nawada tutu wala nga
giyán nga akkan maadanniyánan. Ay
áwan pikam ma tolay ya nakasingan
kaggína, ay áwan ya makasingan kaggína
oray inna. Aggína ngala ya day-dayáwan
tada. Ay áwan panda naya kinaturáy na.
Amen!
17 Kagiyánam, daya nabànáng nga
akkan da din na pagtalgad se pag-
pasindáyaw daya kinabànáng da, ta
ngámin dayán, ay akkan da magnanáyun.
E Dios sala ya masápul la namnamáan
da, ta aggína ya makidde kadaya ngámin
na paganggammán tada. Ay naparon kiya
angngidde na.
18 Ikagim kaggída nga napiya din
peyang daya kuk-kuwaan da, nga ittu
kuma ya pagbànángán da. Akkan da din
na natagàna, nu di da kuma sissasagána
nga mangidde kadaya makasápul.
19 Ay díkod atán ka lángit tin ya ma-
balin da nga pamaddug nu kuwa. Ay
middán da pe ka biyág nga áwan panda
nga ittu ya kapíyán na biyág.
20 Tarànam, Timoteo, ya nepiyár ne
Dios kikaw. Akkan ka nga umatangya
kadaya áwan sur-surbi nga bàbànán, se
kadaya ammil-pilosupu daya magmas-
masírib nga akkan kammala kurug ya
sírib da ngin.
21 Ay adu tolay yin na magmas-masírib
nga ummán kadayán, ay neal-aliwagwag
da ngin kiya angngurug da ke Jesu-Cristo.
E Dios kuma ya magkallà kadakayu.

Ya mekàduwa nga súrát ne Pablo ke Timoteo

1 Iyà e Pablo wa piníli ne Dios ka
apostol ne Jesu-Cristo, nga mangibàbànán
ka mepanggap kiya nekar-kari ne Dios
nga ammiyág na ka áwan panda kadaya
ngámin na mangurug ke Jesu-Cristo.
2 Súrát ku manin idi kikaw Timoteo wa
bíláng nga an-anà ku wa pà-pàgan ku.
E Dios nga Ama tada se Jesu-Cristo wa
Apu tada din nala ya sumeng se magkallà
kikaw se mangap-kappiya ki ur-uray mu.

Ya angngipadamdam ne Pablo ke Timoteo kiya nepiyár ne Dios kaggína

3 Ki inalgaw se ginnabi nga agkarárag
ku, ay ikarárag taka peyang pe. Ay
magiyáman nà peyang ke Dios. Aggína
ya day-dayáwan ku. Ay áwan ku sabáli
panggap ki agday-dáyaw ku kaggína nga
ummán kitu nagdáyaw datu mannákam
ku.
4 Madamdam ku tu nesassangit mu kitu
inammánaw ku kikaw, ay túya piyán
ku tutu wala nu masingan taka senu
maganggam mà pànang.
5 Ay madamdam ku pe ya kurug ga
angngurug mu ke Jesus, nga ummán kitu
angngurug natu ukò mu wa Loida se e
Eunice nga ina mu. Ammù a páda natu
angngurug da ya angngurug mu win.
6 Ay túya ipadamdam ku kikaw nga
usaran mu peyang tu kababalin na nidde
ne Dios kikaw kitu inangngiparotun ku
kitu ímà kitu úlum ma nangikarárag
kikaw.
7 Ata akkan na nidde ne Dios ya Ispiritu
na senu magtal-talaw ta, nu di na nidde
ta senu nabílag ta ki angngurug ta, se
magturad ta, se piyán ta pe ya kasittolay
ta, ay senu meturayán ta pe ya baggi ta.
8 Ay akkam kìpattán lugud ya man-
gagi kadaya tolay nga kurugam me Jesus
nga Apu tada. Akkan nà pe kìpattán
na atán kid agba-balúdán ni gapu kiya
angngikurug ku kaggína. Nu di ka kuma
nga sissasagána nga magrígát gapu kiya
angngibàbànán mu kiya mepanggap ke
Jesu-Cristo nga ummán kiyà. E Dios ya
mangidde kiya kabailán mu nga mangi-
turad kadayán.
9 Aggína ya mangilísi kadàtada kiya
pakapanísán tada, se aggína pe ya nam-
agbalin kadàtada ka tolay na nga akkan
na maragbásul lin. Ay kinuwa na yán
akkan gapu kadaya kinuwa tada nga
napiya, nu di gapu ta ittu ya piyán na,
se gapu kiya abay pànang nga agkallà
na kadàtada. Ay oray kitu akkan pikam
ma nàwa idi ya kalawagán, ay linam-
lammat na ngin na ibon ne Jesu-Cristo,
nga matay gapu kadaya bas-básul tada,
ka angngipassingan na kiyán na agkallà
na tutu wala kadàtada.
10 Ngamay nepakammu kídi yin tu
palánu na kitun kam kane peanà a
tolay ye Jesu-Cristo nga marammiyág
kadàtada. Inábà na ya kinaturáy naya
pannakatay. Ay aggína ya mamiyág
kadàtada ka áwan panda, nga ittu tu
nepakammu na kitu nangngibàbànán na
kitu Napiya nga Dámag.
11 Ay piníli nà e Dios nga apostol
nga pangibàbànánan na kídi ya Napiya
nga Dámag mepanggap ke Jesu-Cristo se
magtù-tùgud pe.
12 Ay ittu ya gapu dedi nga kapar-
parigátan ku. Ngamay akkan nà wayya
mìpat. Ata ammù nga mannakabalin ya
kinurug ku, ay ammù pe nga aggína ya
magtag-tagasíngan kiyà kiya angwà ka-
daya ipàwa na nga nepiyár na kiyà panda
kiya ilalbet na kammin na mangukum.
13 Pagtaldám datu napiya nga sur-súru
nga nagì-gìna mu kiyà mepanggap kiya
angngurug tada ke Jesu-Cristo. Akkam
igsán ya angngurug mu, ay se piyám daya
kasittolay mu, ta ittu yán ya masápul
la kuwaan tada nga mangurug ke Jesu-
Cristo.
14 Ay igdù mu ya Napiya nga Dámag ga
nepiyár ne Dios kikaw, ay sengán naka ya
Ispiritu ne Dios nga atán kadàtada.
15 Ay ammum mà in nga kaaduwán ka-
datu mangurug ke Jesus ka Asia meráman
de Figelo se Hermogenes, ay piniddudo-
ray dà in.

16 Ngamay akkan kade Onesiforu. Ata
nasansán nà a pà-paanggamman. Akkan
nà kìpattán kiya nekebálud ku wi. Ay
túya ikar-karárag ku nga kalakkán ne
Dios da din na tangabalay.
17 Ay kane makalbet kanedi Roma, ay
sinap-sápul nà tutu wala, panda kitu
nakasmà na kiyà.
18 Ay oray kitu kowad ku pe ka Efeso,
ay ammum mà pànang datu adu nga
neseseseng na kiyà. Ay ittu ya ikarárag
ku nga kalakkán ne Apu kuma kiya algaw
wa angngukum na.

2

Ya namáru wa suldádu ne Jesu-Cristo

1 Ay lugud, ikaw nga an-anà ku, pag-
bagkaddam mala ya uray mu gapu kiya
agkallà ne Dios gapu ki angngurug mu ke
Jesu-Cristo.
2 Ay ngámin datu nagì-gìnám nga netù-
tùgud ku win nga nagìna pe yin daya
adu wa tolay, ay itùgud muda pe kadaya
mapiyár ra tolay, ta senu aggída pe yin ya
mangitùgud kadaya duddúma.
3 Iturad mu ya magrígát gapu ke Jesu-
Cristo, áta túyán ya masápul la kuwaan
naya namáru wa suldádu na, nga ittu ya
árig mu.
4 Ya suldádu, ay masápul la tittu ya
mepanggap kiya kinasuldádu na ya lam-
lamtan na, ta senu pà-pàgan naya makin-
suldádu kaggína. Akkan na nga ittu
lam-lamtan ya mepanggap kiya biy-biyág
daya akkan na suldádu.
5 Ay meárig ta pe kiya makikuntes ki
tagtág kiya agsirbi ta ke Jesus. Akkan
makapangábà ya makikuntes nu akkan
na nga surútan ngámin daya lintag ga
ipasúrut da kaggína.
6 Ay ummán pe kiya maragtálun na
magpaggus nga magkuwa kiya tálun na.
Gángay nga aggína ya makin-kuwa kiya
maápit na kiya tálun na.
7 Lam-lamtan mu dedi ya kag-kagiyan
ku kikaw, ay e Dios ya mangidde ka
pannakaáwat mu ta senu mesarutám da
ngámin.
8 Dam-damdammam nga e Jesu-Cristo
wa gakagaka natu David, ay linumtu
kammin. Ittu yán ya Napiya nga Dámag
nga ibàbànán ku.
9 Ittu pe yán ya gapu na nga
mapar-parigátan nà. Atán nà kídi ya
sikkakadena nga ummán ka nadakè a
tolay. Ngamay oray yala ta ya bàbànán
ne Dios, ay akkan mà wayya mekadena.
10 Ay díkod, iturdán ku wala ngámin
dedi ya kapar-parigátan, ta senu mabiyág
pe ne Jesu-Cristo ka áwan panda daya píli
ne Dios nga tolay na. Ay mapadayáwan
da pe ka áwan panda.
11 Ay kurug idi ya nán da nga, nu
netangatay tada kaggína, ay mepagbiyág
tada pe kaggína.
12 Ay nu meturdán tada ya magrig-
rígát, ay mepangituráy tada kaggína. Ay
nu ituláyaw tada, ay ituláyaw nitta pe.
13 Ngamay oray nu mippà ya angngurug
tada kaggína, ay manamnáma kammala
ya kari na, áta akkan na maulis ya gangay
na.

Ya agtaron tada kiya sur-súru wa lùsawan ne Dios

14 Ipadamdam mu idi kadaya mangu-
rug kannán. Ay kagiyánam da ki àráng
ne Dios, nga akkan da makipal-palagmán
ka panggap kiya úni yala, áta áwan
sur-surbi dayán. Mangdadál lala kiya
angngurug daya maggigìna.
15 Kuwaam ya mabaal mu, ta senu
pà-pàgan naka nge Dios. Kappiyánam
nga itùgud ya bàbànán na mepanggap
ke Jesu-Cristo, ta senu áwan mu keap-
appattán kadaya ubraám nga ipàwa na
kikaw.
16 Akkan ka nga mepagar-arát ta
mepagbàbànán kadaya bàbànán na
lùsawan ne Dios, áta ittu yán ya
manakidakè kadaya tolay.
17 Ya ummán kadayán na sur-súru, ay
meárig kadaya sadúra kiya lublub ba
umaraarà. Daya duwa nga magtù-tùgud
kadayán, ay de Himeneo se Fileto.
18 Akkan da ngin na sur-surútan ya
kurug ga sur-súru. Nán da nga ya ilaltu
daya natay ay nabalin nin. Piyán da
dadàlan ya angngurug daya duddúma.
19 Ngamay e Dios ya mamaligda ki
angngurug tada, ta senu meárig tada kiya

abay pànang nga batu wa akkan tutu
wala makínin, nga nasurátan ka nán na
kídi, “Ammu ne Dios ngámin daya kurug
ga tolay na,” nán na, se “Nu iinna ya
manguna nga e Jesu-Cristo ya Apu na, ay
igsán na daya nadakè a kuk-kuwaan na,”
nán na.
20 Ay kiya abay ya balay, ay adu baláki
daya aruminta nga atán kiya unag na.
Atán da nga nàwa ka balitù se daya
nakangin-ngína nga ittu daya mausár nu
atán da naturáy ya sangaíli da. May
atán da pe daya ur-úray ya aruminta nga
nàwa ka káyu wala se daya nàwa ka lusà
a ummán kadaya bánga, nga ittu daya
mausár kadaya akkan napatag ga mà-
màwa.
21 Ay tú dayán daya kearígán tada nga
mangurug. Ngámin daya mangigsán ka-
daya ngámin nadakè a kuk-kuwaan da, ay
meárig da kiya aruminta nga pà-pàgan
naya makin-kuwa. Ay oray nágan na nga
oras, ay mabalin nada nga usarán kadaya
napatag ga asikkuwaan na.

22 Ay túya akkan ka nga umat-atangya
kadaya nadakè a kuk-kuwaan daya
babbágu. Ya magmar-máru wala ya
kuwaam, ay se kaligdaam ya angngurug
mu, ay piyám daya kasittolay mu se kap-
piyánam mala ya ur-uray mu. Kuwaam
dayán, áta tú dayán daya masápul la
kuwaan daya kurug ga mangurug nga
makiápu ke Apu.
23 Akkan ka pe ya mear-arát ta makipal-
palagmán kadaya áwan sur-surbi se
áwan sar-sarut nga bàbànán, áta am-
mum mà in na sáwad dala ya pagang-
angayán dayán.
24 Ata ya bobonan ne Dios, ay akkan
makisaw-sáwad, nu di masápul la
namáru kadaya ngámin tolay se nasírib
se naánus nga magtùgud.
25 Akkan pe makà-kàrungat nga mag-
tuldu kadaya kumag-kagúra kadàtada,
ta get nu pakappoliyan ne Dios da, ay
mammuwán da ya kurug.
26 Ay díkod nu mapagmut da ya uray da,
ay mataláwan da ngin ya árig kàrung ne
Sairu, nga ittu ya nangitur-turáy kaggída
se nekur-kurug da.

3

*Ya kuk-kuwaan daya tolay kiya kamud-
diyánan na algaw*

1 Ay dam-damdammam idi, nga kiya
kamuddiyánan na al-algaw, ay atán daya
pakarig-rigátan tada.
2 Ata daya tolay, ay ittu da la nga
pà-pàgan kampela ngin nin daya bag-
gibaggi da, se daya pir-pirà pe ya pà-
pàgan da. Managpas-pasindáyaw da se
manammáas da ngin, ay se mangirupat
da pe yin. Akkan da ikur-kurug pe yin
daya mannákam da se akkan da ammu pe
yin ya magsubálit kiya napiya. Ay áwan
da pe yin na akadamdam ke Dios.
3 Awan da ngin na pagan-anu kadaya
kasittolay da se áwan da agkallà pe yin,
ay mamad-padakè da pe, ay se kuwaan da
ngala pe ya madamdam da nga kelugán
naya baggi da. Narungat da pe yin se
lùsawan da ya napiya.
4 Managtuláyaw da kadaya opun da, ay
se akkan da ammu lam-lamtan ya pag-
tungpálan daya kuk-kuwaan da. Nakasig-
sigúru da pe, ay se idilig da ngin ya
ammatag da ke Dios kiya ammatag da ka-
daya paggan-ganásan da kídi kalawagán
ni.
5 Dayán na tolay, ay kuwaan da pe
daya kuk-kuwaan daya mangurug, nga-
may akkan da kammala pà-pàgan nin
túya áwan da kaul-ulissan. Adayyuwám
dayán!
6 Atán daya ummán kadayán na tolay
ya mapalnà kadaya babbabalay gapu ka-
daya angngas-kasaba da kadaya babbay
nga mariribù ya uray da, gapu kadaya
adu wa bas-básul da. Ay dayán na
babbay, ay nalà-lapat da nga meal-alílaw
gapu kadaya nagbal-baláki nga pagray-
rayuwán da.
7 Kurugan da ngámin daya magtùgud
kaggída, ngamay akkan da mà kammala
ngin nin mammuwán ya kurug.
8 Ay dedi ya tolay ay áwan napiya
kiya ur-uray da, se busid ya angngurug
da. Kaguráan da ya Napiya nga Dámag.
Ummán da kade Janes se Jambres nga
kumag-kagúra kitu Moses kitun.

9 May áwan da nga pagung-ungdáran
dayán nu kuwa, áta mepakammu win
kadaya ngámin tolay tu kinadakè da, nga
ummán kitu nàwa kade Janes se Jambres
kitun.

Ya pamaddug tada kadaya magtùgud ka busid

10 Ay ikaw Timoteo, ay nammuwán mu
pànang ngin datu nesur-súrù, ay se oray
pe ya gangay ku se panggap ku ki biyág
ku. Ay nammuwán mu pe yin nu wà
ummán naya angngurug ku ke Jesu-Cristo
se ya aggánus ku gapu ki angngurug ku.
Oray pe ya amminyà kadaya kasittolay ku
se ya agturad ku, ay ammu mu dayán nin.
11 Ay nammuwán mu mà pe yin tu
inammal-pallà da kiyà se itu inammar-
parígát da kiyà ka Antiokia, ka Ico-
nio se ka Listra. Nasamnga datun na
nekapar-parigátan ku. Ngamay e Apu ya
sinummeng kiyà, ay túya neturdán kuda
ngámin.
12 Ay akkan nala nga iyà ya kàwaán
datun, áta kurug nga maparigátan pe
ngámin daya magmar-máru nga mangu-
rug tutu wala ke Jesu-Cristo.
13 Ata daya nadakè a tolay se daya
magtù-tùgud ka busid ka pangal-alílaw
da kadaya kasittolay da, ay natù-turù ya
kinadakè da. Ial-alílaw da pe kurug daya
duddúma ngamay aggída, ay meal-alílaw
da pe nu iya kakur-korugán na.
14 Ngamay ikaw Timoteo, ay kurugam
mala peyang datu nasur-súrum nga kur-
kurugam pànang ngin. Ammum mà pe
nu iinna daya nagtùgud kikaw.
15 Ay oray kitu kabbing mu pikam,
ay nammuwán mu win datu nesur-súrát
ta bàbànán ne Dios. Ay ittu datun ya
mangipakammu kiya pakabiyágan ta ka
áwan panda gapu ki angngurug ta ngala
ke Jesu-Cristo.
16 Ata ngámin na nesur-súrát ta
bàbànán ne Dios, ay e Dios kampela
ngin nin ya nagpesúrát, ta senu ittu
ya usaran ta kiya agtùgud ta kadaya
tolay se kiya angngipakammu ta kaggída
kadaya básul da. Ay ittu pe ya usaran
ta nga mamakappoli kadaya tolay nga
summiyási kiya napiya, ay ittu pe ya
usaran ta kiya angngitùgud ta kiya
panagbiy-biyág nga umannúgut ki piyán
ne Dios.
17 Ta senu daya mangurug ke Dios
nga magsirbi kaggína, ay áwan da nga
pagkur-kurángan. Ay díkod annung da
kuwaan daya ngámin napiya nga mà-
màwa.

4

Ya muddi nga bílin ne Pablo ke Timoteo

1 Atán pikam ya bílin ku kikaw Timo-
teo. Ammu ne Dios idi ya ammílin ku
kikaw, ay ammu pe ne Jesu-Cristo nga ittu
wala ya makabalin na mangukum kadaya
ngámin tolay, ay se oray pe kadatu natay
yin. Gapu ta umbet kammin ne Jesu-
Cristo kídi kalawagán ni, ay se aggína ya
mangituráy nu kuwa, ay bilínan taka tutu
wala nga
2 ibàbànán mu peyang ya bàbànán
ne Dios nga mepanggap kaggína. Oray
nu nán mu wa akkan ittu ya oras na,
ay ibàbànán mu la. Anannayam daya
tolay nga mangurug ke Jesus, se ikagim
pe kaggída daya pakasabágan da. Ay
kagiyánan mu pe daya duddúma, ta senu
kaligdaan da ya angngurug da. Magánus
ka peyang kiya angngitùgud mu kaggída.
3 Ata umbet ya oras nga daya tolay, ay
áwan da kur-kurugan kiya napiya nga
metù-tùgud kaggída, ta daya pà-pàgan
da nga gigìnán kampela ngin nin ya sap-
sapúlan da. Ay díkod mangalà da kadaya
maragtùgud ka pangitùgúdan da kiya
piyán da kampela ngin nin.
4 Akkan da piyán gìnán nin ya mepang-
gap kiya kurug ta daya busid da sur-súru
ya piyán da nga gìnán nin.
5 Ngamay ikaw Timoteo, akkan ka
nga maglagaw. Iturad mu ngámin
daya rig-rígát ta màlamán mu. Iwar-
waragáwag mu ya Napiya nga Dámag, ay
se tungpálam ngámin daya ipàwa ne Dios
kikaw.

Tu nannungpál ne Pablo kadaya ngámin na nepiyár kaggína

6 Ay nu mepanggap kiyà, ay matay yà
tutu wala ngin gapu kiya angngikurug ku
ke Dios. Arig ku ya básì nga madama

mesiyà in.* Ittu idi yin ya ipappan ku ka
giyán ne Dios.
7 Kinuwà ngámin ya mabaal ku.
Inanúsán ku wa tinungpál ngámingámin
na nepiyár na nga ubra kiyà. Ay akkan
ku pe nippà ya angngurug ku kaggína.
8 Ay kiddi yin, ay id-idaggán ku wala tu
nesag-sagána na kiyà nga bátug premyù
nga ittu ya idde ne Apu Jesus kiyà se
kadaya namáru wa tolay kiya algaw wa
angngukum na. Aggína la ya sissa nga
kurug angguwes. Ay akkan nala nga iyà
ya iddán na kiyán, nu di ngámin pe daya
magin-indag kiya ilalbet na.

Ya mepanggap kiya biyág kampela ne Pablo win

9 Pilítam ya magkaru umbet nga man-
atang kiyà.
10 Ata kinumtuway ye Demas kiyà in.
Nawe ka Tesalonica, ta pì-piyán na ngin
na at-atangyaan ya gan-gánas naya biyág
kídi kalawagán ni. Ay e Cresente, ay nawe
ka Galacia. Ay nawe ka Dalmacia nge
Tito.
11 Tittu nge Lucas ya kabulun ku
kanedi. Sibálam me Marcos nu umbet ka,
ta abay ya meseng na kiyà kiya ubra tada.
12 Pinapan ku we Tikico ka Efeso.
13 Nu umbet ka, ay alà mu mán tu
diyáket ku wa nebansì ka giyán ne wagi
Carpo ka Troas. Ay alà mu pe datu libru,
nang-nangrúna datu sur-súrát. Akkan
muda kaligpanán.
14 E Alejandro wa maragbattál ka bága,
ay nadakè tutu wala ya kinuwa na
kiyà. Ngamay e Dios sala ya magsubálit
kaggína.
15 Ay tar-taronan mu pe ta kalùsawan
na pànang ngámin daya isur-súru tada.
16 Kitu nunna nga inammustigár da
kiyà, ay áwan nala nga pumane kiyà
kaggída. Naglikudán dà ngámin. May
oray nu mapakuna, ay akkan kuma
pabasúlan ne Dios da.
17 Nagpapanáwan dà ngamay akkan nà
a pinagdudoray ne Apu, nu di nà lugud
da pinagturad, ta senu mabalin ku nga
ibàbànán tutu wala ngámin ya bàbànán
na kadaya akkan Judyu, ta senu magìna
da pe. Ay ya isa pe, ay nigdù nà kitu
pakatayán ku tutu wala kuma.
18 Ay ammù nga igdù nà e Dios kadaya
ngámin na nadakè, ay aggína pe ya man-
galà kiyà ka lángit ta pangiturayán na.
Aggína ya maday-dáyaw ka áwan panda.
Amen.

Ya akikumusta ne Pablo

19 Ikumustaan nà kade Priscila se Akila
se datu akkobung ne Onesiforu.
20 Nagbansi ye Erasto ka Corinto.
Ay pinagbansì e Trofimo ka Mileto ta
madagáng.
21 Ay kamakáman mu ya umbet kiya
akkan na pikam ma aggamiyán. Makiku-
musta pe kikaw de Eubulo, Pudente, Lino,
Claudia se ngámin pe daya mangurug
kanedi.
22 Ay e Apu kuma ya mamul-bulun
peyang kikaw win. Ay kalakkán nakayu
kuma nge Dios.

* **4:6 4:6** Mabása ya mepanggap kídi ka Exodo 29:40

Ya súrát ne Pablo ke Tito

1 Iyà e Pablo wa bobonan ne Dios, se
apostol ne Jesu-Cristo. Nebon nà a mangi-
gadágad kadaya piníli ne Dios ka tolay
na, ta senu lumig-ligda ya angngurug da,
ay senu mammuwán da tutu wala ya
mepanggap kiya kurug ga nepakammu ne
Dios, nga ittu ya kur-kurugan tada, nga
ittu ya mangipakammu kadaya piyán ne
Dios, nga masápul la kuwaan tada.
2 Ay ipakammu na pe ya biyág ga áwan
panda nga ittu ya namnamáan tada, ta
ittu ya nekari ne Dios nga áwan nala nga
agbusid. Nekari na idi oray kitun kam.
3 Ay nepakammu na kiya bàbànán na
ki oras nga piyán na kampela ngin nin.
Ay ittu ya nepiyár na kiyà, ay ittu pe ya
ibàbànán ku ta ittu ya ipàwa ne Dios nga
Marammiyág.
4 Súrát ku idi kikaw Tito nga nebíláng
ku wa kurug ga an-anà ku kiya angngurug
tada.
Ay e Dios nga Ama tada se Apu
Jesu-Cristo wa Marammiyág din nala ya
magkallà kikaw se mangap-kappiya kiya
panaggur-uray mu.

Daya masápul la kuwaan ne Tito ka Creta

5 Ya gapu na nga nebansi taka ka
Creta, ay ta senu makappiyám daya
masápul pikam ma makappiya, ay senu
makapíli ka pe ka pangiapuwam kadaya
kap-kapilya kadaya ngámin na íli kiyán.
Damdammam datu bil-bílin ku kikaw
6 nga ya mangiapu kiya kapilya, ay
masápul la áwan na makag-kagi nga
nadakè kaggína. Masápul la sissa
ya atáwa na, ay se masápul pe nga
mangurug pe daya annánà na, se áwan
na makag-kagi kaggída ka mepanggap
kadaya mangwálay onu akkan na
mangikur-kurug.
7 Ata ya isa nga mangiapu kiya kapilya,
ay masápul la áwan na makag-kagi ya
nadakè kaggína, áta bíláng na lugud
ya pakammuwan ne Dios. Akkan na
napasindáyaw se akkan na nalà-lapat
ta malùsaw. Akkan na makisaw-sáwad,
ay se akkan pe ya maging-inglaw. Ay
masápul pe ya akkan na naágum.
8 Ay masápul pe nga akkan na
umagáwa. Ay se daya napiya nga mà-
màwa ya asikkuwaan na peyang se daya
piyán ne Dios. Masápul pe ya natuntun
kadaya lin-lintag se maannadán na ya
uray na se ya baggi na pe.
9 Masápul la kurugan na pà-pànang
daya makurug ga sur-súru wa nesúrù, ta
senu mabaal na ya mangisúru kiya áwan
sábag ga sur-súru, ay senu melaw-lawág
na pe ya pakasabágan daya kumagúra
kiyán na sur-súru.
10 Ata kurug ga adu daya nasúkir ra
tolay ya mangial-alílaw kadaya duddúma
gapu kadaya áwan sur-surbi nga bàbànán
da. Nang-nangrúna daya Judyu wa
mangipapílit kiya panagpakúgit.
11 Ay masápul la makusap dayán, áta
dadàlan da ya aggaakkobung daya tanga-
balay gapu kiya angngisur-súru da ka-
daya akkan da kuma nga isúru. Ay gapu
wala yán ka aggipirà da.
12 Ay tu pagbàbànánan da kampela
ngin nin na iCreta tu nangagi ka, “Marag-
busibusid peyang daya iCreta. Arig da
daya narawat nga alsádu nga ul-ulolag.
Sadut da se maglin-linát da,” nán na.
13 Ay kurug yán na kinagi na, ay túya
akkan ka nga min-induwán na magallang
kaggída, ta senu lumigda ya angngurug
da.
14 Akkan da ngin ittu kur-kurugan daya
gin-ginnápuwán na mepanggap kadaya
Judyu, se daya ipas-pasúrut kampela ngin
nin daya tolay ya mamáas sin kiya kurug.
15 Kadaya nadalus sin, ay nadalus ya
ngámin pe yin kaggída. Ngamay ka-
daya nadakè se akkan mangur-kurug, ay
áwan ya nadalus kaggída. Nadakè pe ya
panaglam-lammat dayán.
16 Nán da nga ammu da pànang nge
Dios, ngamay kadaya kuk-kuwaan da ay
masingan nga áwan da kurug ga ammu
mepanggap kaggína. Ay tú dayán daya
lùsawan ne Dios. Akkan da nga mangur-
kurug. Ay áwan da ngala nga màwa nga
napiya.

2

Daya sur-súru wa masápul la isúru ne Tito.

1 Ngamay ikaw, ay masápul la
isúrum daya napiya nga mà-màwa nga
umannúgut kadaya napiya nga sur-súru.
2 Kagiyánam daya lal-làlákay nga akkan
da nga maging-inglaw, se akkan da
palotanán ya makisoru. Ay masápul pe
nga managgan-annád da. Ikagim kaggída
nga akkan da nga magduw-duwa kiya
angngurug da, ay se piyán da pe daya
kasittolay da, ay se managgánus da kuma
pe.
3 Ay ummán pe, kagiyánam daya
bàbákat nga masápul nga gangay man-
gurug din daya gagángay da. Akkan da
nga mamad-padakè, ay se akkan da pe
ya maragging-inglaw. Masápul la aggída
kuma ya magtùgud ka napiya.
4 Ta senu matùgúdán da daya nabbing
nga nat-átawán na babbay nga maminya
kadaya attáwa da, se kadaya annánà da.
5 Tùgúdán dada din pe nga magan-
annád se magdínang. Tùgúdán dada din
pe nga magmar-máru, se magtul-tulù da
kadaya attáwa da, ay se tùgúdán dada pe
nga magtagibalay. Masápul la kuwaan da
dayán, ta senu akkan mapáas ya bàbànán
ne Dios.
6 Ay ummán pe kadaya paggadduwán
na lal-làlákay, annadán da din pe ya
magur-uray.
7 Kiya ngámin na kuk-kuwaan mu, ay
ipassingan mu wa ikaw ya mabalin da
nga pagtaldán kadaya ngámin nga napiya
nga mà-màwa. Ay kiya angngisúrum, ay
ipassingan mu nga napiya ya lam-lamtan
mu se ipassingan mu pe nga makurug
daya isur-súrum kiya panagbàbànán mu.
8 Sin-sinnam pànang ta senu áwan
mu wa pakasabágan kiya aggun-únim,
ay senu áwan mekagi daya kumagúra
kadàtada nga nadakè. Ay díkod mabàla
da, áta áwan da nga mapáas.
9 Ay kagiyánam daya asassu, nga
masápul la magsunud da kadaya apu da.
Masápul la kappiyánan da ya magsirbi, ta
senu maanggammán daya apu da kadaya
ngámin na kuwaan da. Akkan da nga
makisuw-suwáy kadaya apu da.
10 Akkan da nga magpus-puslit, nu di
da kuma nga ipassingan nga namáru da
se mapiyár da peyang kiya ngámingámin.
Ta ittu ya bátug ga pangappiya da peyang
kiya sur-súru ne Dios nga Marammiyág.
11 Ata nepakammu ne Dios ya agkallà
na, ta senu mabalin na nga alà daya
ngámin na tolay.
12 Ay ittu idi ya mangipakammu
kadàtada nga masápul la igsán tada
ngin daya nadakè a gagángay tada.
Ummán kiya akkan ta nga angngikur-
kurug ke Dios se ya ammatag tada kadaya
ban-bánag ga pà-pàgan daya tolay kídi
kalawagán. Ay se tada nga magbiyág ga
managgan-annád se namáru peyang, ay
se mangurug peyang ke Dios.
13 Ittu dedi daya kuwaan tada kiya
aggin-indag tada kiya algaw wa ittu ya
kepassingan naya kinadáyaw ne Jesu-
Cristo wa Marammiyág se kangatuwán
na Dios tada. Ata ittu ya namnamáan
tada nga mamaanggam kadàtada.
14 Aggína ya nangipalúbus kiya baggi
na kampela ngin nin na mebasu, ta
senu mapandanán ya turáy naya ngámin
panagbas-básul kadàtada nga tolay. Ay se
nitta nga pakawanan kadaya ngámin bas-
básul tada ta pagbalinan nitta ka tolay na
nga magasikkuwa peyang kadaya napiya
nga mà-màwa.
15 Ay itùgud mu ngámin dedi kadaya to-
lay kannán. Akkan ka nga min-induwán,
ta atán ya turáy mu. Kagiyánam da, ay
se ipakammu mu pe daya sábag da. Ay
kuwaan mu ya mabaal mu ta senu áwan
ya makapáas kikaw.

3

Ya masápul la gangay daya mangurug

1 Ay ipadamdam mu kaggída nga
masápul la peturayán da kiya gubirnu se
kadaya duddúma nga agtuturáy. Ay na-
sunud da din, se masápul la sissasagána
da nga mangwa kadaya napiya nga mà-
màwa.

2 Akkan da din na mamad-padakè, se
akkan da din na makisaw-sáwad. Man-
agpasinsiya da din se napakumbaba da
kuma peyang ki oray iinna nga tolay.

3 Ata dàtada, ay akkan tada pe ya
makaaw-áwat kitun. Akkan tada nga
mangur-kurug, se an-annung ditta nga
ialílaw kitun. Ittu tada pe yala nga ikur-
kurug datu nagbal-baláki nga kelugán
daya baggi tada, ay se daya gan-gánas
kiya biyág kídi kalawagán daya lam-
lamtan tada peyang kitun. Nagbiyág
tada kiya kinadakè. Magasiásil tada se
maglilinnùsaw tada. Rabbang tada ya
lù-lùsaw da tolay gapu kadayán na kuk-
kuwaan tada nga nadakè.

4 Ngamay kane mepakammu kadàtada
ya kinamáru se ya amminya ne Dios nga
Marammiyág,

5 ay nelísi nitta ngin kiya pakapanísán
tada kane mangurug tada kaggína. Kin-
uwa na yán akkan gapu ta atán na nàwa
tada nga napiya nga mangipassingan na
namáru tada, nu di gapu kiya agkallà na
kampela ngin nin kadàtada. Ay nabawti-
sarán tada pe ta naulis tada nga neanà in
gapu kiya Ispiritu ne Dios.

6 Ay ittu kam ya nealúbu na kadàtada
nga akkan na netag-tagàna. Kinuwa na
idi gapu ke Jesu-Cristo wa Marammiyág.

7 Ta senu gapu kídi ya agkallà na
kadàtada, ay akkan tada mapabásul lin.
Ay maginnanáma tada kiya ammiyág na
kadàtada ka áwan panda, áta ittu yán ya
árig mepatáwid kadàtada.

8 Makurug dedi ya mesur-súru. Ay túya
piyán ku nga akkan ka nga min-induwán
na mangisúru kadedi. Ta senu daya
mangurug ke Dios, ay kappiyánan da nga
lam-lamtan peyang ya mepanggap kiya
angwa da kadaya napiya nga mà-màwa.
Napiya pànang idi, ay se pagkapiyaán pe
daya ngámin tolay.

9 Ngamay akkan ka nga umat-atangya
kadaya áwan sur-surbi nga sal-saludsud
se bàbànán daya maggin-ginnápuwán na
mepanggap kadaya inagkona da. Akkan
ka nga makipal-palagmán se makisaw-
sáwad ka mepanggap kiya lin-lintag natu
Moses, áta áwan na tutu wala nga mid-
deidde naya makipal-palagmán nu di
nadakè.

10 Ay daya tolay ya mamagkakagúra ka-
daya duddúma nga tolay, ay kagiyánam
da ka mamissán onu mamidduwa. May
nu akkan da pikam ma mangurug, ay
akkan muda pagan-anu win.

11 Ata ammum mà nga dayán na to-
lay, ay summiyási se makabásubásul da
ngin, ay ittu yán ya mangipakammu nga
maragbásul dayán.

Daya duddúma nga bil-bílin ne Pablo ke Tito

12 Ay nu mepàrob ku we Artemas
onu Tikico kannán, ay ikar-karigátam
ya umang nga mamulun kiyà kannán
Nicopolis ta lam-lamtan ku ya magyán
kannán kiya aggamiyán na.

13 Ay ikar-karigátam ya mamarbuwát
kade abugádu Zenas se Apolos. Sin-
sinnam ngámin daya masap-sápul da.

14 Masápul la ammuwán daya kabbu-
lun tada kannán ya magkuwa kadaya
napiya nga pagsapúlán da, ta senu akkan
da din na áwan surbi. Ay senu annung
da pe ya sumeng kadaya duddúma nga
kasapúlán pànang.

15 Ay kumusta ka kanu nán ngámin
daya kabbulun ku kanedi. Ay pakumus-
taám pe daya kabbulun na mangurug nga
maminya pe kadakami.

Ay kalakkán nakayu kuma ne Dios.

Ya súrát ne Pablo ke Filemon

1-2 Tú idi ya súrát mi kikaw Filemon
na pà-pàgan mi nga opun se kaseng kiya
ubra mi. Tú idi ya súrát mi pe kade Apia
nga wagi tada nga babay ki angngurug
tada, se Arkipo nga kabulun tada nga
árig pe suldádu ne Jesu-Cristo, se kadaya
ngámin na mangurug ga magguurnung
nga magdáyaw ke Apu kiya balay nu.
Iyà e Pablo wa bálud gapu kiya angngu-
rug ku ke Jesu-Cristo. Ay dakami se wagi
Timoteo, nga páda tada nga mangurug ya
makin-súrát kídi.
3 E Dios nga Ama tada se Jesu-Cristo wa
Apu tada din nala ya magkallà kadakayu,
se mangap-kappiya kadaya ur-uray nu.

Ya amminya se angngurug ne Filemon

4 Ki peyang nga angngikarárag ku
kikaw, ay magiyáman nà tutu wala
peyang ke Dios,
5 áta nadámag ku ya mepanggap kiya
angngurug mu ke Apu Jesus, se ya am-
minyám kadaya ngámin na mangurug
kaggína.
6 Ikarárag ku nga gapu kiya agpapáda
naya ur-uray tada gapu ki angngurug
tada ke Jesu-Cristo, ay mammuwán tada
ngámin daya napiya nga nepakin-kuwa
na kadàtada gapu kiya angngurug tada ke
Cristo.
7 Ay naganggam mà pànang kurug
wagi, se nearingringa ngà gapu kiya
amminyám kadaya mangurug ke Dios
nga ittu pe yán ya namaanggam kadaya
duddúma nga mangurug.

Datu ipàwa ne Pablo ke Filemon pang-gap ke Onesimo

8 Ay túya, oray annung taka kuma nga
pilítan na mangwa kadaya masápul la
màwa gapu ta e Jesu-Cristo ya nangidde
ki turáy ku,
9 ay pì-piyán ku ya makim-imallà kikaw
gapu kiya amminya naya isaisa kadàtada.
Iyà e Pablo wa làlakay yin. Ay kídi
yin, ay atán nà kídi agbalúdán gapu kiya
angngurug ku ke Jesu-Cristo.
10 Ay makim-imallà à kikaw gapu ke
Onesimo wa nebíláng ku ka an-anà ku,
áta nagbalin nà ka árig ama na ki angn-
gurug kiya kaatán ku kídi agbalúdán ni.
11 Kitun ay áwan na nga surbi kikaw,
ngamay kídi yin, ay kurug ga nasurbi
kadàta ngin.
12 Ay túya pagulliyan ku win kikaw
kammin ne Onesimo nga pà-pàgan ku
pànang.
13 Ay maganggam mà lugud da
mamansi pikam kaggína kanedi senu
masengán nà ka památug na kiya iseng
mu kiyà kiya kaatán ku ked agbalúdán ni
gapu kiya Napiya nga Dámag.
14 Ngamay di yà piyán na kuwaan idi nu
akkan mu wa uray, ta senu mepassingan
kampela ya kinamáru mu win nga akkan
gapu ta napílit ka, nu di gapu ta lammat
mu kampela ngin nin.
15 Ay get nu ya gapu na nga nagtálaw
kikaw ka tangapurù ay senu kobungan
mu manin ka áwan panda.
16 Ay kídi yin, ay akkan mu wala nga
asassu, nu di isa nga napatag ga wagi mu.
Napatag ga wagi kiyà gapu kiya angngu-
rug na, ngamay natù-turù kuma kikaw
ta asassum se wagim pe ki angngurug ke
Apu.
17 Ay nu ibíláng nà pikam ka kabulun
mu, ay paganggammán mu lugud ya ag-
gulli na kammin kikaw nga ummán kiya
angnganggam mu kiyà nu iyà ya umbet.
18 Ay nu nakabásul onu nakaútáng ka
pan-panda ngala kikaw, ay iyà ala ya
makammu kadayán.
19 Iyà e Pablo, iyà kampela ngin ya
nangisúrát kídi: Iyà ya magbáyad. Ay
kaligpanán ku wala ngin na bíláng útáng
mu kiyà ya biyág mu ki angngurug mu.
20 Ay paganggamman nà agpà, wagi, ta
magwagi ta mà ke Jesu-Cristo. Kuwaam
kuma dedi ya ipàwà kikaw gapu ki angn-
gurug ta ke Apu.
21 Ay kiya nagsúrát ku kídi kikaw, ay
ammù a ikurug nà se ammù a abay ya
màwám ngam ya ipàwà kikaw.
22 Ay pagsagána dà mán pe ka kuwartu,
ta innanamán ku ya angngipalúbus ne

Dios ki aggulli ku kadakayu gapu kadaya
kar-karárag nu.
23 Makimusta kikaw nge Epafras nga
kabulun ku wa bálud gapu ke Jesu-Cristo.
24 Makikumusta pe de Marcos,
Aristarco, Demas se Lucas nga kabbulun
ku kiya ubrà.
25 Ay e Apu Jesu-Cristo din ya magkallà
kadakayu.

Ya súrát kadatu mangurug nga Hebreo

1 Kitu kalígiden, ay namin-ad-adu se
nagbal-baláki tu nangam-amomán ne
Dios kadatu inagkona tada kadatu pro-
feta*.
2 Ngamay kadedi ya nud-uddi nga al-
algaw win, ay inamomanán nitta kiya
An-anà na, nga ittu ya nagpaparsuwaán
na kiya ngámin kalawagán, ay se aggína
kammin pe ya pangipakin-kuwaán na
kadaya ngámingámin.
3 Aggína ya pakasinnán tada kiya
kinadáyaw ne Dios, ay se aggína pe ya
pakammuwán tada nu wà ummán na
tutu wala ya gangay ne Dios. Aggína
ya magtag-tagasíngan kiya ngámin
kalawagán gapu kiya mannakabalin nga
úni. Ay kane mabalin na nga màwa
ya kapakawanan daya bas-básul tada
nga tolay, ay nagtugaw win kiya pane
diwanán ne Dios nga katurayán ka
lángit.†

Naturáy ya An-anà ne Dios may daya anghel

4 Ata nagbalin lugud din ya An-anà ne
Dios ka naturáy pànang may daya anghel,
ta ya ngágan na ay napatag pànang may
ya ngágan da.
5 Ata áwan mà kadaya anghel ya nagku-
naán ne Dios ka:
"Ikaw ya An-anà ku. Ay iyà ya Ama mu."
Ay áwan pe ya kinagi ne Dios ka mepang-
gap kiya isa nga anghel nga:
"Iyà ya Ama na, ay aggína ya An-anà ku,"
nán na.
6 Ay kitu tagay na nga angngibon kídi
kalawagán kiya An-anà na, nga ittu ya
bátug manákam ma wagi daya mangurug
kaggína, ay nán na manin nga,
"Ngámin daya anghel ku, ay masápul
magdáyaw da kaggína."
7 Ay ya kinagi na mepanggap kadaya
anghel na ngala ay,
"Annung ku nga pagbalinan ka bal-báli
onu apuy daya anghel ku nga bobo-
nan ku ka lángit,"
nán na.
8 Ngamay nu mepanggap kiya An-anà na,
ay ittu idi ya nán na,
"Ya angngituráy mu, O Dios, ay áwan na
ipappanda, ay se nalintag peyang
ya angngituráy mu.
9 Ay daya kustu ngala daya pàgan mu,
ay lùsawam daya akkan nalintag. Ay
túya iyà nga Dios mu ay piníli taka, Dios,
se pinaanggam taka tutu wala may daya
kabbulun mu,"
nán na.
10 Ay nán na manin pe nga,
"Ikaw ya namarsuwa kiya kalawagán
kitu inanggayát na. Ay ikaw pe
ya namarsuwa kiya lángit se daya
ngámin na atán kiyán.
11 Dayán, ay madadál da, ngamay ikaw,
ay atán ka peyapeyang. Ay magpurkás
ngámin dayán na ummán kiya bádu,
12 ay se muda kappilan, ay se da nga ma-
sukatán. Ngamay nu ikaw, ay áwan mu
wa kaul-ulissán se áwan mu ipappanda,"
nán na.
13 Ay áwan oray iinna kadaya anghel na
ya nagkunaán na ka,
"Magtugaw ka ki pane diwanán ku panda
kiya ammasúkù kadaya kumalínga
kikaw,"
nán na.
14 Daya anghel, ay tú dayán daya di
masingan na bobonan nala ne Dios nga
magsirbi gapu kadaya tolay nga alà na.

2

Napà-patag tu nepekagi ne Dios kiya An-anà na may tu nepekagi na kadaya anghel

1 Ay túya ipas-pasnà tada pànang lugud
daya aglam-lammat tada kadatu nag-
agìna tada ngin, ta senu akkan tada
magal-aliwagwag kadatun.
2 Ata nu makurug datu bil-bílin nga
nepekagi na kadatu anghel kitu Moses, ay
se napánis datu tolay ya akkan nangur-
kurug kadatun,

* **1:1** **1:1** Daya profeta ay aggída datu agkakagiyán ne Apu Dios kadatu pekagi na kadatu tolay kitun. † **1:3** **1:3** Atán ki diwanán ne Dios nga mepangituráy kaggína.

3 ay tú ta nád agpà in na malisiyán ya
pannakapánis tada, nu di tada nga pagan-
anu ya napatag pànang nga palánu na
nga angngalà kadàtada! Ay e Apu Jesus
mismu ya nangipakammu kídi, ay se yala
manin na nekagi datu nakagìna kaggína
kadàtada.
4 Ay se nepakammu pe ne Dios ya
kinakurug nedi nga palánu na kitu
nagpepassingan na kadatu nagbal-baláki
nga nakas-kasdáaw se akkan nakak-
akkurug nga mà-màwa. Ay se manin ya
inangngidde na kiya Ispiritu na kadatu
piyán na nga iddán.

Akkan daya anghel daya nagbalin ka tolay nu di e Jesus ta senu málà nitta nge Dios

5 Ay akkan wayya daya anghel ya pangi-
turayan ne Dios kiya baru kalawagán nga
umbet, nga ittu ya kag-kagiyan ku kídi.
6 Akkan aggída, nu di daya tolay,
ta ittu tu nán na kitu nesúrát natu
pagbàbànánan na nga nán na,
"Ummán agpà ya banu-banor daya to-
lay ta, O Dios, tura muda pà-
pàgan! Turám at-atangyaan daya
tolay yala!
7 Ata pinagbalin muda ka nabà-baba ka
tangapurù may daya anghel mu. Ay
pinadayáwan se pinatag muda
8 kiya agpapeturáy mu kaggída kiya
ngámingámin."
Ay kiya agpapeturáy na kaggída kiya
ngámingámin, ay áwan na nga di nepetu-
rayán kaggída. Ngamay akkan tada
pikam ma masingan kadedi ya al-algaw
ya angngituráy da ki ngámingámin.
9 Ngamay ammu tada mà nge Jesus nga
pinagbalin ne Dios ka nababa* may daya
anghel ka tangapurù. Natay gapu kadaya
ngámin tolay. Ay ittu tu nangngipassin-
gan ne Dios kiya agkallà na kadàtada nga
tolay. Ay napadayáwan se nepatag nge
Jesus tutu wala gapu kitu inagrígát na.

Tu nagbalin ne Jesus ka tolay

10 Gapu kitu inagrígát ne Jesus, ay
nepakammu ne Dios nga namarsuwa se
gapu naya kaatán daya ngámingámin,
nga áwan tutu wala pagkur-kurángan ne
Jesus, ay díkod annung na nga alà daya
adu wa tolay nga piyán na nga pagbalinan
ka an-anà na, nga piyán na nga iráman
kiya kinadáyaw na. Rabbang na nga
kuwaan tun, ta e Jesus mà ya gapu naya
angngalà ne Dios kadàtada nga tolay,
11 áta dàtada nga nadalusán kadaya
bas-básul tada se Jesus nga ittu tu nang-
dalus kadàtada, ay sissa mà ya Ama
tada ngin. Túya akkan nitta kìpattán na
ingágan ka wawwági na
12 kitu inagkuna na ke Dios nga,
"Ipakammu taka kadaya wawwágì. Ay
kiya kepagguurnung ku kaggída,
ay dayáwan taka."
13 Ay nán na manin pe nga, "E Dios ya
pagpiyáran ku," nán na. Ay se na nán
manin pe nga, "Ay atán nà kídi, nga
kabbulun ku daya annánà ne Dios nga
nidde na kiyà,"† nán na.

14 Ay gapu lugud ta daya nán na kiyán
na annánà, ay daya tolay kam, ay túya
nagbalin pe ka ummán tutu wala kiya
katutolay da. Ta senu gapu kiya pan-
nakatay na, ay abáan na nge Sairu, nga
ittu ya gapuwánan naya pannakatay.
15 Ay díkod árig winayaán na ngin
daya tolay ya makan-ansing kiya katay
da, nga ittu dayán daya árig bálud naya
pannakatay.
16 Ata nawad-wada nga akkan wayya
nga daya à-anghel daya piyán na nga
sengán kitu nilalbet na, nu di daya gak-
agaka natu Abraham.
17 Ay díkod ittu tu masápul la mepáda
ki ngámingámin kadaya bíláng wawwági
na, ta senu aggína ya magbalin ka
maragkallà a kangatuwán na pádi, se
mapiyár ra panguniyan tada ke Dios.
Aggína ya nebasu gapu kadaya bas-básul
daya tolay.
18 Ay gapu ta napar-parò gapu kadatu
nagrig-rigátan na, ay túya masengán na
pe ngámin daya mapar-parò.

* **2:9 2:9** Nàwa idi nga nekebaba ne Apu Jesus may daya anghel kitu nagbiyág na ka tolay. † **2:13 2:13** Makiwagi tutu wala nge Apu Jesus kadàtada, áta magpiyár pe ke Dios nga ummán kadàtada.

3

Nadáyaw nge Jesus may itu Moses

1 Ay díkod dakayu nga wawwági nga
inayabán ne Dios ka tolay na pe, ay lam-
lamtan nu pànang ya mepanggap ke Jesu-
Cristo. Aggína tu nebon ne Dios, ay
se aggína ya kangatuwán na pádi nga
panguniyan tada ke Dios.
2 Ay nekurug na peyang nge Dios nga
ittu ya namíli kaggína para kadayán na
ubra, nga ummán kitu nangngikur-kurug
tu Moses ke Dios, kitu nagsirbi na kaggína
gapu kadatu tolay ne Dios nga árig balay
na.
3 Ngamay nadà-dáyaw pikam me Jesus
may tu Moses. Ata akkan wayya nga ya
napiya nga balay ya mapadayáwan nu di
iya nangwa ki balay.
4 Ata ngámin balay, ay atán nagbalay,
ngamay e Dios mà ya namarsuwa kadaya
ngámingámin.
5 Ay tu Moses, ay nekur-kurug na nge
Dios kiya nagsirbi na kaggína gapu ka-
daya tolay na. May aggína mà tu bobonan
nala ne Dios nga mangikagi kadatu tolay
kadaya ngámin na talikagiyan na kaggída
nu isa ngalgaw.
6 Ngamay e Cristo, ay akkan wayya
bobonan nala, nu di An-anà ne Dios
nga ittu ya makammu kadaya ngámin na
tolay na. Ay dàtada daya tolay na, nu
akkan tada igsán ya agginnanáma tada
kiya nepanamnáma kadàtada, ay se nu
akkan tada nga kìpattán ya agginnanáma
tada.

Akkan tada din magsúkir ke Dios

7 Dàtada daya tolay ne Dios, ay lugud
kurugan tada din ya nán naya Ispiritu na
nga,
“Nu magìna nu ya úni na kídi,
8 ay akkan nu pagsukíran ya uray nu, nga
ummán kitu inagsúkir datu in-inagkona
nu kiyà kitu nagtesting da kiyà kitu ir-ir-
er.
9 Ata kitúni, ay sinisting dà datu apuapu
nu, oray nu nas-asingan da datu kinuw-
kuwa ku kitu unag appát púlu dagun na
nag-agyán da kitúni.
10 Ay ittu tu gapu na nga nakarungat tà
kadatun na tolay. Ay tútu nán ku nga,
‘Magal-aliwagwag da peyang. Ay akkan
da piyán surútan ya pangiturungán ku
kaggída.’
11 Ay gapu ta nakarungat tà pànang, ay
nán ku nga nesip-sipata, ‘Akkan da nga
makangngay kiya nesagánà a paggunàán
da kuma, nán ku,’ ” nán na.
12 Ay túya magtar-taron kayu
wawwági, ta senu áwan kuma kadakayu
ya nadakè se di mangikur-kurug ga uray,
nga ittu ya gapu naya ikà-adayyu nu kiya
sibbiyág peyang nga Dios.
13 Ngamay ya kuwaan nu, ay maggi-
innanannay kayu peyapeyang kiya atán
pikam oras nu, ta senu áwan ya mealílaw
nga magbásul se magsúkir ra uray ka-
daya masábag ga makabásul.
14 Ata minnanáma nga mebulun tada
ke Cristo nu akkan tada nga igsán nin ka
panda ya ginayatán tada nga kur-kurugan
mepanggap kaggína.
15 Ay túya atán ya nesúrát kiya bàbànán
na,
“Nu magìna nu ya úni ne Dios kídi, ay
akkan nu pagsukíran ya uray nu
nga ummán kitu inagsúkir datu
inagkona nu kaggína kitun,”
nán na.
16 Ay datu nán na nga nakagìna ki úni
ne Dios nga nagsúkir kaggína, ay datun
kam ma neapuwán tu Moses nga netálaw
na ka Egipto.
17 Ay datu nán na pe nga namar-
parrungat kaggína ki unag appát púlu da-
gun, ay áwan sabáli nu di datun kam ma
duddúma kaggída nga nagbásul kaggína,
nga ittu datu nagkakátay kitu ir-ir-er.
18 Ay datu nesip-sipata na nga akkan
mepagimáng kaggína, ay datun kam ma
akkan mangikur-kurug kaggína.
19 Díkod nammuwán tada nga akkan da
nga nakangngay kitu giyán nga nesagána
ne Dios kaggída gapu ki akkan da nga
angngikur-kurug kaggína.

4

Ya kepagimáng daya tolay ne Dios kaggína

1 Ay lugud gapu ta atán pikam tu
kari na nga mepagimáng tada kaggína,

ay magan-annád tada, ta senu áwan
kadàtada ya di mepagimáng kaggína.
2 Ata nagìna tada mà in ya Napiya nga
Dámag nga ummán kadatu apuapu tada.
Ngamay áwan na sur-surbi kaggída tu
nagìna da, áta akkan da nga kinur-kurug.
3 Ngamay dàtada nga mangurug,
ay minnanáma nga mepagimáng tada
kaggína. Ay minnanáma pe nga màwa
kadaya kepapannán kampela ngin naya
nán na nga,

"Nesip-sipatà gapu kiya rungat ku nga
akkan da nga mepagimáng kiyà."

Nán na kiyán oray nu nagimáng ngin
kitu nekabalin na nga namarsuwa kídi ya
kalawagán, ta ittu tu nekabalin naya ubra
na.
4 Ata nán na mà kídi kiya nesúrát
ta bàbànán ne Dios mepanggap kiya
mekapittu nga algaw, "Ay se yala nag-
imáng nge Dios kane mekapittu algaw,
kane mabalin na ngámin tu ubra na."
5 Ngamay nán na mà kammala nga,
"Akkan da tutu wala nga mepagimáng
kiyà," nán na.
6 Díkod maawátan tada nga piyán ne
Dios nu atán pikam daya mepagimáng
kaggína, áta ya nagkunaán na kiyán, ay
datu nunna nga nakagìna kiya Napiya
nga Dámag, ngamay akkan da neráman
gapu ki akkan da angikur-kurug.
7 Ay nepakammu na yán na piyán na,
kitu nangngìdang na manin ka algaw. Ay
yán na algaw wa nán na, ay kidde yin.
Ata kane mabayág ga dagudagun manin
ka panda, ay nepekagi na kitu David nga,

"Nu magìna nu kídi ya úni ne Dios, ay
akkan nu pagsukíran ya uray nu."

8 Ay ya nán na nga kepagimáng da ke
Dios, ay akkan wayya nga itu nangngiapu
tu Josua kaggída,* áta nu ittu tun, ay
áwan kuma ngin ya nán ne Dios nga
sabáli nga algaw.
9 Díkod, atán lugud pikam ya aggimáng
daya tolay ne Dios nga ummán kitu inag-
gimáng na kitu mekapittu nga algaw.
10 Ata daya ngámin na mepagimáng ke
Dios, ay makusap da kadaya ubra da, nga
ummán kitu nekakusap pe ne Dios kitu
ubra na kane magimáng.
11 Ay lugud wawwági, kuwaan tada
ya mabaal tada nga meráman kiyán na
panaggimáng. Awan kuma kadàtada ya
di mangikur-kurug, ta senu akkan tada
matan kadatu neapuwán tu Moses nga di
nangikur-kurug ke Dios.
12 Ata ya bàbànán ne Dios, ay ummán
ka sibbiyág, ay se atán ammanakabalin
na. Arig natà-tadam may iya ispáda
nga naganubáng ya ngárab na. Ata ittu
ya mangipakammu kadaya tolay nu wà
ummán daya ngámin na atán ki oray
nasirù se naunag tutu wala nga ur-uray
da, se daya asikkuwaan da. Ipakammu na
nu nadakè onu napiya da. Awan na nga di
mepakammu kiya kinatutolay daya tolay.
13 Ay áwan oray nágan na ya melingad
ke Dios, áta ngámingámin na parsuwa
ay nawad-wada da ngámin ki pagsisinnán
na. Ay aggína ya pagsungbátan tada
kadaya ngámin na kinuw-kuwa tada.

E Jesus ya panguniyan tada ke Dios

14 Ay akkan tada nga igsán ya angngu-
rug tada, áta atán mà ya kangatuwán na
pádi nga panguniyan tada ke Dios, nga
ittu we Jesus nga An-anà na, nga atán kiya
giyán ne Dios ka lángit.
15 Ay yán na nangátu wa pádi tada,
ay akkan na wayya di maawátan ya
kinakapsut tada. Ata aggína, ay napar-
parò pe ki ngámin baláki naya kapar-
paroán nga ummán kadàtada, ngamay
akkan nakabásul.
16 Ay túya akkan tada lugud min-
induwán na makiamomán ke Dios nga
maragkallà, ta senu kalakkán nitta se
tagasinnán nitta, ay se nitta sengán kiya
akasápul tada kiya isisseng na.

5

1 Kitun, ya isa nga nangátu wa pádi nga
napíli kadaya tolay, ay ittu tu magsirbi ke
Dios para kadatu tolay. Ay aggína pe tu
magdátun se magbasu gapu kadatu bas-
básul datu tolay.

* **4:8 4:8** Ittu idi tu nangiapu natu Josua kaggída kitu nepappan da kitu íli nga kinagi ne Dios nga paggunàán da.

2 Ay gapu ta adu pe daya pagkapsútán
na, ay maanúsán na daya magaw-
awagwag gapu kiya kinakúráng naya
ammu da.
3 Ay gapu lugud ta tolay pe yala nga
nakapsut, ay masápul la magbasu pe gapu
kadaya bas-básul na kampela ngin nin,
nga akkan nala gapu kadaya bas-básul
daya tolay.
4 Ay áwan ya mangur-uray yala nga
magbalin ka nangátu wa pádi. Ata e Dios
kampela ngin nin ya mamíli, nga ummán
kitu nammíli na kitu Aaron.*
5 Ay ummán pe, akkan wayya nga
pinagbalin kampela ne Cristo ya baggi na
ngin ka nangátu wa pádi, nu di e Dios
ya namíli kaggína, nga ittu pe tu nagkuna
kaggína ka,
"Ikaw ya An-anà ku, ay díkod iyà ya Ama
mu."
6 Ay kinagi na manin pe nga,
"Magpádi ka ka áwan panda nga ummán
kiya kinapádi ne Melkisedec,"
nán na.
7 Ay kitu kowad ne Jesus kídi ya
kalawagán, ay nagkar-karárag ke Dios
nga ittu tu makelísi kaggína ki pan-
nakatay. Netúlág na se summángit nga
nakiseng kaggína. Ay tútu ginìna ne Dios
kitu nagkarárag na, áta nagpakumbaba
tutu wala ke Dios.
8 Ay oray nu An-anà ne Dios, ay inam-
muwán na kammala pe ya mangipatag ke
Dios gapu kadatu netur-turad na nga rig-
rígát.
9 Ay díkod áwan na tutu wala nga
pagkur-kurángan nin, ay túya aggína
ngin ya pakabiyágan ka áwan panda
daya mangikurug kaggína.
10 Ay se pinagbalin ne Dios mismu
ka nangátu wa pádi nga ummán kitu
kinapádi ne Melkisedec.

Akkan tada din na maglikud kiya angngurug tada

11 Adu kuma pikam ya makagi ku ka
panggap kídi ngamay masulitán nà a
mangilaw-lawág kadakayu, áta nasulit
kayu wa makaáwat.
12 Nán ku kiyán, áta makapagtùgud
kayu kuma kídi yin, ngamay masápul
nu mán kammin pikam ya matùgúdán
kadatu nunna nga sur-súru mepanggap
ki angngurug tada nga nepekagi ne Dios.
Arig gátas pikam mala ya annung nu wa
kanan oray nu nakulnit kuma daya kan-
kanan nu win.
13 Ata daya masápul la maggátas,
ay daya annánà ala, nga akkan pikam
makammu pànang mamaglásin kadaya
nadakè se napiya.
14 Ngamay daya napenám min na ma-
maglásin kiya nadakè se daya napiya, ay
ittu dayán daya nanàmán nin. Arig nakul-
nit ta akakkanan ya kan-kanan dayanin.

6

1 Ay díkod ya kuwaan tada lugud din,
ay akkan tada ittu la peyang ad-adálan
datu nunna nga sur-súru mepanggap ke
Cristo, nu di tada nga ammuwan daya
sur-súru wa mamagnákam kadàtada kiya
angngurug tada. Akkan tada din na pat-
patoliyan na ad-adálan datu nunna nga
nasur-súru tada ngin mepanggap kiya
akappoli tada kadatu ngámin na nadakè a
kuk-kuwaan tada, ay se mepanggap kiya
panangngurug tada ke Dios,
2 se daya sur-súru wa mepanggap kiya
panagbawtisár, se ya angngiparotun ta
kiya íma ta kiya úlu daya ikarárag ta.
Ay oray pe daya sur-súru mepanggap
kiya ilaltu daya natay, se ya sur-súru
mepanggap kiya kesibna onu kepagyán
tada ke Dios ka áwan panda.
3 Itul-túluy tada kurug ya mangammu
kadaya masápul pikam ma ammuwán
tada. Nu ipalúbus ne Apu, ay ittu lugud
yán ya kuwaan tada.
4 Ata akkan ta ngin na mapakappoli
kammin ya tolay ya naglikud din, nga
natùgúdán nin kiya bàbànán ne Dios se
naramanán na ngin ya pagkallà ne Dios,
ay se nidde pe yin kaggína ya Ispiritu ne
Dios,
5 ay se na pe yin na nammuwán ya ki-
napiya naya bàbànán ne Dios se nakasin-
gan pe yin kadaya nakas-kasdáaw wa mà-

* **5:4 5:4** Tu Aaron tu piníli ne Dios ka nangátu wa pádi datu apuapu da kitun.

màwa nga páda pe daya mà-màwa pikam
kiya ilalbet kammin ne Cristo,
6 ay se la nga maglikud din. Akkan tada
mapakappoli kammin yán na tolay, áta
bíláng nga ilan-lansa na kammin ya An-
anà ne Dios, ay se iap-appat na kammin
pe.
7 Ay daya tolay ya árig lusà a maar-
arnabán, ay se yala mabalin pagapítán
naya makin-lusà ka adu, ay papiyaan ne
Dios yán na lusà.
8 Ngamay nu pabeg kad-kaddat se ras-
rasi mán kammin ya tumúbu, ay áwan
sur-surbi yán na lusà. Awan na nga
tungpál nu di gedán ne Dios se na dadàlan
na sìdúgan.

Ya agginnanáma tada kadaya nekari ne Dios

9 Ngamay oray nu kinagì yán kadakayu
wawwági, ay ammù nga napì-piya kam
agpà ala ya kà-kàwaán nu kiya angngu-
rug nu may dayán.
10 Ata akkan wayya di ammu ne Dios ya
kustu ta kaligpanán na ngin daya napiya
nga kinuw-kuwa nu se ya amminya nu
wa nepassingan nu kiya nesesseseng nu
kadaya páda nu wa mangurug kaggína,
nanggayát kitun ka panda kídi.
11 Ay ya piyán ku tutu wala nga kuwaan
naya isaisa kadakayu, ay itul-túluy nu
kuma ya angipas-pasnà nu kiya aggin-
nanáma nu kadaya nepanamnáma ne
Dios kadakayu panda kiya panda na.
12 Ta senu akkan kayu wa magsadut, nu
di kayu kuma nga magtallad kadaya man-
gurug nga magan-ánus, ta senu magun-
ud nu ngámin daya nekar-kari ne Dios.

13 Kitu inagkari ne Dios kitu Abraham,
gapu ta áwan nangà-ngátu may e Dios
nga mabalin na nga mekagi ke Abraham
ka pamaligda na kiya kari na, ay tútu
nesip-sipata na ngala ngin nga
14 nán na, “Kurug tutu wala nga iddè
kikaw daya ngámin pagpíyám, ay se
paaduwan ku tutu wala pe daya gakagaka
mu,” nán na.
15 Nagan-ánus nga nagindag tu Abra-
ham. Ay tútu kurug ga nálà na tu nekari
ne Dios kaggína.
16 Daya tolay, nu magsipata da, ay pagsi-
pata da ya ngágan naya nangà-ngátu may
aggída, ay díkod áwan ríri yin panggap
kitu sipata da.
17 Ay páda na pe nga, kane magkari
ye Dios, ay sinip-sipataán na tutu wala
tu kari na, ta senu mammuwán datu
nagkariyán na nga akkan na maul-ulis ya
lammat na.
18 Ay akkan wayya nga di makurug dedi
nga duwa nga kinuwa ne Dios.* Ay tútu
dàtada nga magpiy-piyár rin kaggína, ay
bumagkad tutu wala ya uray tada nga
maginnanáma kadaya ngámin na nepin-
nanáma na kadàtada.
19 Ay idi ya agginnanáma tada, ay ittu
ya bátug naligda tutu wala nga gáput
tada. Ay kurug ga gapu kídi ya aggin-
nanáma tada, ay mawe tada kiya giyán
mismu ne Dios,
20 nga ittu ya napannán ne Jesus nga
naginunna kadàtada, ta senu makappan
tada pe ka giyán na. Ata aggína lugud
ya kangatuwán na pádi nga panguniyan
tada ke Dios ka áwan panda, nga ummán
kitu kinapádi ne Melkisedec.

7

E Melkisedec nga pádi

1 Ay idi nga Melkisedec, ay nagári ka
Salem, ay se aggína pe ya pádi ne Dios nga
kangatuwán. Kitu naggayát tu Abraham
ma nangábà kadatu à-ári nga kagubát na,
ay sinabat ne Melkisedec se na bindisy-
onán.
2 Ay nidde tu Abraham kaggína ya
pagkapúlu natu ngámin naarisamsám na
kadatu inábà na.
Ya sarut naya ngágan na Melkisedec
ay, “Ari naya kinalintag.” Ay Ari naya
Salem pe. Ay ya sarut nayán ay, “Ari naya
napiya nga agbubúlun.”
3 Ay áwan ta ammu mepanggap kiya
ama na se ina na, onu daya naggay-
gayatán na nga apuapu na. Ay áwan ta
pe ya ammu mepanggap kiya inanggayát

* **6:18 6:18** Dayán na duwa nga kinuwa ne Dios ay tu nagkari na se itu nagsipata na tutu wala.

na nga nagbiyág se iya nepappanda na.
Túya mepáda kam ke Jesus nga An-anà
ne Dios. Ay túya pádi pe ka áwan panda.
4 Ay díkod masingan tada ya kinaturáy
na, áta oray tu Abraham ma apuapu tada,
ay nidde na kaggína tu pagkapúlu datu
ngámin na naarisamsám na kadatu inábà
na nga kagubát na, ka pangrispitár na
kaggína.
5 Ay atán nebílin kadatu napíli nga
pappádi nga pútupútut natu Levi nga alà
da ya pagkapúlu naya ápit se kuw-kuwa
datu iIsrael nga pan-pane da kam, nga
páda da nga gakagaka tu Abraham.
6 Ngamay idi nga Melkisedec, oray nu
akkan pútupútut tu Levi, ay nidde tu
Abraham kaggína ya pagkapúlu naya
kuw-kuwa na.
Ay tútu binindisiyonán na tu Abraham,
nga ittu tu nagkariyán ne Dios.
7 Ay ammu tada mà nga bíláng nangà-
ngátu ya mamindisiyon may iya mabin-
disiyonán.
8 Datu pappádi nga pútupútut tu Levi
nga niddán datu tolay pe ka pagkapúlu
datu kuw-kuwa da, ay natay da. Ngamay
nu e Melkisedec nga pádi pe nga niddán
tu Abraham ka pagkapúlu natu kuw-
kuwa na, ay sibbiyág kam nga nán daya
nesur-súrát kitun.
9 Datu pappádi kitun nga pútupútut tu
Levi, ay aggída tu pangiddanán datu tolay
kitun kitu pagkapúlu datu ápit da. Ay
makuna ta nga kitu inangngidde tu Abra-
ham ka pagkapúlu kitu Melkisedec, ay
bíláng niddán pe ne Levi ka pagkapúlu.
10 Ata bíláng atán pe yin tu Levi kitu
nannabat ne Melkisedec kitu Abraham
oray dága pikam natu apuapu na nga
Abraham kitun.

Ya kinapádi ne Jesus, ay ummán kitu kinapádi ne Melkisedec

11 Datu lin-lintag ne Dios, ay
nepepakammu na kadatu pappádi nga
gakagaka tu Levi kadatu iIsrael. Ngamay
akkan mà umanáy tu kuk-kuwaan datun
na pappádi ta senu magbalin da ka
namáru ki àráng ne Dios. Ay túya
masápul ya sabáli ya pádi nga ummán
kitu kinapádi ne Melkisedec, nga akkan
ummán kitu kinapádi tu Aaron nga
gakagaka tu Levi.
12 Ata nu maulis ya mepanggap ki ki-
napádi, ay masápul pe nga maulis datu
lin-lintag tu Moses.
13 E Apu Jesus nga kangatuwán na pádi
nga panguniyan tada ke Dios nga ittu
ya kepapannán dedi ya nakag-kagi, ay
gakagaka naya sabáli kampela ngin nin
na tangámalán. Ay áwan pikam ma
nagpádi nga gayát kiyán na tangámalán.
14 Ata ammu tada mà nga e Apu Jesus,
ay sag-sagádà datu pútupútut tu Juda.
Ay áwan tutu wala nga nakagi tu Moses
kadedi ya tangámalán mepanggap ka-
daya pappádi.
15 Ay nepakammu tutu wala idi nga
nekaulis naya mepanggap kiya kinapádi
kane inumbet ya isa nga pádi nga ummán
kitu kinapádi ne Melkisedec.
16 Nagbalin ka nangátu wa pádi nga
akkan ummán kiya nán naya lintag nga
tittu daya gakagaka datu nunna nga
pappádi daya magbalin ka pádi, nu di
gapu kiya ammanakabalin na kiya kasib-
biyág na ka áwan panda.
17 Ata nán naya nesúrát ta bàbànán ne
Dios mepanggap kaggína nga, “Magpádi
ka ka áwan panda nga ummán kiya
kinapádi ne Melkisedec,” nán na.
18 Ay díkod pumanda ngin datu nunna
nga lin-lintag, áta áwan da ngin na sur-
surbi se áwan da nga mabaal,
19 áta akkan da nga mapagbalin daya
tolay ka namáru ki àráng ne Dios. Nga-
may kídi yin, ay atán ya nidde kadàtada
nga napà-patag nga namnáma tada nga
makaadanni ke Dios.

Awan ipappanda naya kinapádi ne Jesus

20 Sinipataán ne Dios ya namagbalin
na ke Jesu-Cristo ka pádi. May akkan
wayya nagsipata kitu nammíli na kadatu
duddúma ka pádi.
21 Ngamay kane pagbalinan na nge Apu
Jesus ka pádi, ay nesipata na nga nán na
kiya nesúrát ta bàbànán na,
“Nagsipata nge Apu, ay akkan wayya
maulis ya uray na kitu nán na nga,
‘Magpádi ka ka áwan panda,’ ”

nán na.
22 Ay gapu kídi nga kinuwa ne Dios, ay
mammuwán tada nga kurug ga napatag
idi nga baru wa kinuwa ne Dios gapu ke
Jesus.
23 Ay ya isa pe, adu datu nagpádi kitun,
áta matay mà datu pappádi kitun, ay
masukatán da mà nu matay da.
24 Ngamay nu e Apu Jesus, ay áwan
ipappanda naya kinapádi na, áta akkan
mà wayya nga mataatay.
25 Ay díkod málà na tutu wala peyang
ngin daya umbet ke Dios nga manalen
kaggína, áta akkan mataatay, ay se
aggína peyapeyang ya panguniyan da
ngin ke Dios.

Napà-patag ya kinapádi ne Jesus may datu pappádi kídi ya kalawagán

26 Ay rabbang na nga e Apu Jesus ya
nangátu wa pádi tada nga panguniyan
tada ke Dios, áta áwan na tutu wala nga
bas-básul, ay se áwan oray nágan na nga
árig mansà kaggína. Ay áwan na nadakè
kaggína nga akkan ummán kadàtada nga
tolay ya maragbásul, ay se nepangátu pà-
pànang ka lángit.
27 Ay akkan wayya ummán kadatu
nangátu wa pappádi daya Judyu nga
masápul la inalgaw da nga magbasu gapu
kadaya bas-básul da kampela ngin nin,
se gapu kadaya bas-básul daya tolay.
Ata kinuwa na idi yin kane ipalúbus
na nga mebasu ya baggi na kampela
ngin nin gapu kadaya bas-básul daya
tolay. Ay itun na kinuwa na, ay umanáy
peyapeyang tunin ka áwan panda.
28 Ngámin datu nangátu wa pappádi
nga napíli nga ummán kitu nán datu
lin-lintag, ay tolay da ngala nga adu
pagkapsútán. Ngamay áwan tutu wala
pagkur-kurángan naya An-anà ne Dios
nga ittu ya piníli na nga nangátu wa pádi
ka áwan panda, kitu nagsipata na, nga
napuddi kitu nangngidde na kadatu lin-
lintag.

8

1 Tú idi ya piyán ku tutu wala nga
kagiyan: Atán ya nangátu wa pádi nga
panguniyan tada ke Dios, nga atán na
magtutúgaw kiya pane diwanán ne Dios
ka lángit.
2 Aggína ya magsir-sirbi para kadàtada
kiya giyán mismu ne Dios nga ittu ya
kurug balay na. Ay aggína kampela ngin
nin ya nangwa kiyán na balay na nga
akkan wayya tolay yala.
3 Ngámin daya nangátu wa pappádi, ay
aggída ya napíli ya magbasu se magdátun
ke Dios para kadaya tolay. Ay díkod
masápul pe nga magbasu onu magdátun
ne Cristo nga ittu ya nangátu wa pádi.
4 Ay nu tura la atán kam kídi ya
kalawagán, ay akkan na makapagpádi,
áta atán da mà a pappádi nga ittu dayán
daya magbasu se magdátun nga nán tu
lintag kitun.
5 Ay datu kuk-kuwaan datun na
pappádi kitu nengágan ka balay ne Dios,
ay tallad dala kiya kurug ga mà-màwa
kiya kurug ga balay ne Dios ka lángit. Ata
kitu tagay ipàdà tu Moses tu nengágan da
ka balay ne Dios, ay nán ne Dios kaggína,
“Kuwaam ya ngámingámin ka ummán
kitu pagaladán na nepassingan ku kikaw
kitu bantay,” nán na.
6 Ngamay napà-patag pànang ya ubra
ne Jesu-Cristo kiya kinapádi na may datu
pappádi kídi ya kalawagán kitun. Ata
aggína mà lugud din ya panguniyan tada
ke Dios kídi napatag pànang nga kari na
kadàtada nga tolay na. Napà-patag idi,
áta nebasár kadaya napà-patag nga kar-
kari ne Dios.

Napà-patag ya baru wa palánu ne Dios may tu dadán

7 Nu áwan kuma tutu wala pagkur-
kurángan datu nunna nga bílin ne Dios,
ay akkan kuma tagge nangulis nagkari
yin.
8 Ngamay ammu ne Apu Dios nga
nadakè mà kammala ya kuk-kuwaan datu
tolay. Ay tútu nán na nga,
“Umbet ya algaw wa angngulis ku wa
magkari kadaya tolay ku wa iIsrael
se iJuda.
9 Ay sabáli kampela ngin nin kitu nekarì
kadatu apuapu da, kitu nangngiapù nga
nangitálaw kaggída ka Egipto. Mangulis
sà magkari, áta akkan da nga kinur-kurug

datu nekar-kari ku nga ittu tu gapu na nga
pinagdudoray kuda.
10 Ay tú idi ya ikarì kadaya iIsrael nu
umbet yán na algaw: Ipad-padamdam ku
daya lin-lintag ku kaggída peyapeyang,
ta senu ummán ka nesúrát da ngin kiya
uray da. Ay iyà ya Dios da ngin, ay aggída
pe daya tolay kun.
11 Ay akkan da tagge masápul lin na
itùgud onu ikagi kadaya kasittolay da
ya mepanggap kiyà, áta ammuwán dà
ala ngin daya ngámin tolay, nangátu se
nababa.
12 Túyán ya kuwaan ku, áta kalakkán
kuda ngin kadaya nagbas-basúlán da. Ay
kaligpanán ku pe yin daya bas-básul da."
13 Ay kitu inangngagi ne Dios nga atán
ya baru wa kari na, ay maawátan na
áwan surbi tu dadán nin. Ay oray nu
nágan na nga kag-kagaben se dadán nin,
ay áwan duwaduwa naya kippà na tutu
wala ngin.

9

Tu dadán se iya baru wa agday-dáyaw da ke Dios

1 Ay kitu nunna nga kari, ay uwad
da nga sur-surútan da nga lin-lintag
mepanggap kiya panagday-dáyaw ke
Dios. Ay tu pagday-dayáwan, ay binalay
tolay pe yala.
2 Ay tun na balay nga pagday-dayáwan,
ay napagkaduwa ka abay nga kurtína. Tu
amin-dupálan, ay nengágan da ka "Giyán
na napatag ke Dios". Ittu tun tu giyán
natu aggiparotunán ka pingki nga pittu
ya pasanga na nga nadaládag. Ittu pe tu
giyán tu tebol la aggippayán kitu sinápay
ya medátun ke Dios.
3 Ay tu mekàduwa nga kuwartu, ay atán
kitu tapíngit natu kurtína nga mekàduwa
kitu amin-dupálan na kurtína. Idi nga
kuwartu, ay nengágan da ka "Giyán na
kapàgán ke Dios".
4 Ittu idi tu giyán natu balitù a anìdúgán
ka insensu, se itu lakása nga nakalup-
kopán ka balitù, nga nangiunggán da kitu
gù-gusi nga balitù a naunggán kitu mána,
nga akakkanan nga gayát ka lángit, se itu
tàdukud natu Aaron nga nagbísì, ay se
itu dalumpenág ga batu wa nekesurátan
datu bil-bílin.
5 Ay kitu nagpungtu kitu útun natu
lakása, ay atán duwa nga sinan anghel
la balitù, nga ittu datu mangipassingan
na atán ne Dios kitúni. Magguùmà da se
sikkuùnát datu payà da nga manglayyung
kitu takkab natu lakása, nga ittu tu ag-
warsían ka dága, ta senu mapakawan
daya bas-básul daya tolay. Ay akkan
pikam idi ya kelaw-lawág ngámin dedi.
6 Ay ummán kiyán ya nekaurnus natu
agday-dayáwan da kitun. Ay datu
pappádi, ay inalgaw da nga lumnà kitu
amin-dupálan na kuwartu nga mangwa
kadatu ubra da.
7 Ngamay kitu mekàduwa nga kuwartu,
ay tittu ya kangatuwán na pádi ya
makalnà kitúni. Ay dinnagun nala pe
ya ilalnà na. Ay se akkan na lumnà
kitúni nu akkan na mangitúgut ka dága
datu pinagbasu da nga áyam, nga ittu tu
idátun na ke Dios gapu kadaya bas-básul
na, se daya bas-básul daya tolay.
8 Ay masingan tada kídi ya piyán naya
Ispiritu ne Dios nga ipakammu kadàtada,
nga kitun ay akkan pikam nalùtán para
kadaya tolay tu "Giyán na kapàgán ke
Dios", áta atán mà pikam tu amin-
dupálan na kuwartu.
9 Ay ittu idi ya kearígán naya
kapàyanán tada kadedi ya al-algaw. Kídi,
ay mepassingan kadàtada, nga datun na
agbasu se agdátun datu tolay ke Dios, ay
akkan wayya ittu datun ya mangappiya
kiya aglam-lammat da.
10 Ay tú datun datu sur-surútan da, ay
se sur-surútan da pe datu lintag mepang-
gap kiya angngán se ya agginum se ya
agdalus kadaya ngámin. Pabeg ga datu
mas-asingan nala nga mà-màwa daya sur-
surútan da, ngamay datun, ay panda
datun nala kitu nangngipakammu ne Dios
kiya baru wa palánu na.
11 Ngamay inumbet te Cristo win nga
ittu ya kangatuwán na pádi. Ay gapu
kaggína, ay atán nin daya napatag ga
mà-màwa. Ay atán pe yin kiya napà-
patag ga pagday-dayáwan nga akkan na
kinuwa tolay yala, ta áwan pe yán kídi
kalawagán.

12 Arig linumnà in kitu “Giyán na
kapàgán ke Dios”. Ay akkan wayya nga
dága kalding onu dága urbun báka ya
netúgut na, nu di iya dága na kampela
ngin nin. Ay díkod málà nitta ngin ka
áwan panda kiya pangiturayán ne Dios.
Ay itun na nelalnà na, ay ittu tun nala
ngin.
13 Datu tolay ya ibíláng da ka naragit
kitun, ay mebíláng kiya lintag da nga
madalusán da nu mawar-warsían da kitu
dága kalding se dága toru, se mapùpúán
da kitu abu natu nasìdug ga urbun báka.
14 Ay nu makadalus dayán, ay tú nád
agpà ya akadalus naya dága ne Cristo
kadaya ur-uray tada kadatu áwan sur-
surbi nga ub-ubraan tada, ta senu e Dios
nga atán peyapeyang ya ikur-kurug tada.
Ta gapu kiya angngitur-turáy naya atán
peyapeyang nga Ispiritu ne Dios kaggína,
ay nepebasu na ngala ya áwan tutu wala
nga pagkur-kurángan na baggi na ke
Dios.

Mippà daya bas-básul tada gapu kitu nekebasu ne Cristo

15 Ay díkod, kídi ya baru wa kari, ay
e Cristo ya panguniyan tada nga tolay
ke Dios, ta senu ngámin daya inayabán
ne Dios ka tolay na, ay mepakin-kuwa
kaggída datu nekar-kari ne Dios nga
áwan panda. Ata gapu kitu nekatay na,
ay nekáru na ngin daya bas-básul daya
tolay oray kitu áwan pikam ya baru wa
kari ne Dios.
16 Ay nu atán kasurátan na kinuwa
naya magpatáwid kadaya kuw-kuwa na,
ay masápul la mammuwán pikam nga ku-
rug natay yin tu magpatáwid, ay se yala
málà datu magtáwid datu mepatáwid
kaggída.
17 Ata akkan mepatag ya kasurátan na
kinuwa naya magpatáwid nu atán kam
ma sibbiyág. Ay se yala mepatag nu natay
yin.
18 Ay túya gapu na pe nga tu nunna
nga palánu ne Dios, ay masápul pe ya
pagdága, ta senu makurug pe.
19 Ata kane mabalin ne Moses nga
ibása kadatu tolay ngámin datu lin-lintag,
ay nangalà ka dága urbun báka se na
kinibugán ka danum. Ay se yala nangalà
ka pasanga kaykayu wa isopo, se na nga
binad-baddán tu bungraw na ka daggáng
nga lúpus nga nàwa ki dùdut karneru, ay
se na nga pinagwarsì kitu dága kitu libru
wa nekesurátan datu lin-lintag, se kadatu
ngámin tolay pe.
20 Ay nán na kadatu tolay kaggína nga
magwarsì, “Ittu idi nga dága ya mangi-
passingan na masápul la mepatag daya
bil-bílin ne Dios sin, ay piyán na nga
ikurug nu dedi,” nán na.
21 Ay páda na pe kitu agday-dayáwan
se datu aruminta nga us-usaran da kitu
panagday-dáyaw da, winar-warsían nada
pe kitu dága.
22 Ay kurug ga kadatu bil-bílin, ay tagge
ngámingámin, ay nebíláng ngala nga
nadalus ke Dios gapu kitu dága. Ay díkod
nu áwan dága nga mearúyut, ay áwan pe
mapakawan na bas-básul.
23 Ay díkod masápul ya dága datu áyam
kadatu kuk-kuwaan da nga pakasinnán
nala nu wà ummán naya kurug mà-màwa
ka lángit. Ta senu mebíláng datun ka
nadalus. Ngamay daya mà-màwa ka
lángit mismu, ay masápul da ya napatag
pànang nga dága nga pangdalus, ta senu
kurug ga nadalus tutu wala.
24 E Cristo, ay akkan wayya linumnà
kiya pagday-dayáwan na kinuwa tolay
yala nga tallad dala kiya atán ka lángit,
nu di ka lángit mismu ya linnà na. Ay
atán kurug gin ka giyán ne Dios kídi, gapu
kadàtada.
25 Ay akkan na pe masápul la uliulis-
san nga ibasu manin ya baggi na, nga
ummán kitu angwa natu nangátu wa
pádi datu Judyu, nga dinnagun na lumnà
kitu “Giyán na kapàgán ke Dios”, se
mangitúgut ka dága áyam nga akkan na
wayya itu dága na kampela ngin nin.
26 Ata nu mapakuna, ay di lugud namin-
ad-adu win na natay nanggayát kam kitu
nekàwa nedi ya kalawagán, ay se mamin-
ad-adu pikam! Ngamay ya nekàwaán na,
ay namissán nala nga inumbet nga nag-
biyág nga tolay kídi ya kalawagán kane
tagay pumanda ngin, ta senu mippà na
daya bas-básul da tolay kiya angngibasu

na kiya baggi na kampela ngin nin.
27 Gángay nga mamissán nala ya katay
daya tolay, ay se yala guwesan ne Dios da.
28 Ay ummán kiyán ya nàwaán ne
Cristo. Namissán na natay, ta nebasu
gapu kadaya bas-básul tada nga tolay.
Ay umbet kammin, ngamay akkan gapu
kadaya bas-básul lin, nu di gapu kiya
angngalà na ngin kadaya ngámin na
makid-iddag kaggína.

10

Akkan makippà kadaya bas-básul tada tu dadán na agbasu

1 Datu kuk-kuwaan da nga sur-surútan
da kitu lin-lintag tu Moses, ay árig an-
iníwing ngala naya napatag ga mà-màwa
nu isa ngalgaw, ay túya akkan da wayya
makapagbalin tutu wala ka namáru datu
sumur-súrut kadatun, oray dinnagun tu
agbasu da kitun.
2 Ata nu kurug ga magmáru tutu
wala datu sumur-súrut kitun na lin-
lintag ga mepanggap ki agbasu, ay akkan
kuma nga dinnagun tu angwa da, nu di
mamissán kuma ngala. Ay nu kurug pe
nga nippà tu bas-básul da, ay áwan da
kuma tagge lam-lamtan na básul da ngin.
3 Ngamay akkan mà, áta tu dinnagun
na agbasu da, ay ittu tun ya mangi-
padamdam kaggída kadaya bas-básul da.
4 Ata akkan wayya makippà kadaya
bas-básul ya dága toru báka onu kalding.
5 Ay ittu tu gapu na nga kitu nelalbet ne
Cristo kídi nga kalawagán, ay nán na ke
Dios nga,
"Akkan daya áyam nga basu onu panda
ngala nga dátun daya pàgam, ay
túya namarsuwa ka pe ka baggi
para kiyà ta senu ittu ya mebasu.
6 Ata akkan mu lugud pe ya pa-
ganggammán daya masìdug ga medátun
kikaw, ay oray pe daya mebasu gapu
kadaya bas-básul.
7 Ay díkod nán ku nga, Inumbet tà kídi
kalawagán na mangwa kadaya piyám, O
Dios, nga ummán kitu nesúrát mepang-
gap kiyà,"
nán na.
8 Nán na kitu nunna nga akkan na-
ganggammán ne Dios datu pinagbasu da
se datu sinìdug ga nedátun da kaggína,
oray nu ittu tun tu nán datu lin-lintag.
9 Ay se na manin nán nga inumbet kídi
ya kalawagán nga mangwa kadaya piyán
ne Dios. Ay díkod tu nunna nga sur-
surútan da nga panagbasu, ay nippà ne
Dios se na nepatáli ya mekàduwa nga ittu
ya angwa ne Cristo kadaya piyán na.
10 Ay gapu ta kinuwa ne Jesu-Cristo datu
piyán ne Dios, ay nippà daya bas-básul
tada gapu kitu baggi na nga mismu, nga
nebasu para kadaya ngámin tolay. Itun
na namissán na nekebasu na, ay annung
na tunin ka panda.

Namissán nala nga nepebasu ne Cristo ya baggi na kampela ngin nin

11 Datu pappádi kitun, ay inalgaw wa
atán kaggída ya magbasu. Makabasubasu
da, may páda na kam nga tu agbasu da, ay
akkan kammala makippà in kadaya bas-
básul.
12 Ngamay e Cristo, ay namissán na
ngala nga nebasu ya baggi na gapu ka-
daya bas-básul daya tolay. Ay annung na
tunin ka panda. Ay se la nga nagtugaw
win kiya pane diwanán ne Dios.
13 Ay id-idaggán na ngala kitúni ya
ammasúku ne Dios kadaya kumalínga
kaggína.
14 Ata gapu kiya namissán na nangn-
gibasu na kiya baggi na, ay mippà ka
áwan panda daya bas-básul daya pinag-
balin na ka tolay na.
15 Ay ya Ispiritu ne Dios pe ya mangi-
pakammu kadàtada nga kurug yán, áta
nepekagi na nga,
16 "Tú idi ya ikarì kaggída nu isa
ngalgaw, nán ne Apu. Ipad-
padamdam ku peyapeyang daya
lin-lintag ku kaggída, ta senu
ummán ka nesúrát da ngin kiya
uray da,"
nán na.
17 Ay se na manin nán, "Ay kaligpanán
ku daya bas-básul da se ya akkan da
angngikur-kurug kadatu lin-lintag ku,"
nán na.

18 Ay díkod gapu ta napakawan nin daya
bas-básul, ay akkan masápul lin ya mag-
basu panggap kadaya bas-básul.

Akkan tada nga min-induwán na umadanni ke Dios

19 Ay lugud wawwági, gapu kídi ya
nekebasu ne Jesu-Cristo, ay akkan tada
din na min-induwán na umadanni ke
Dios, ta árig ga annung ta ngin ya lumnà
kitu "Giyán na kapàgán ke Dios".
20 Ta árig ga pinanglukát nitta ka baru
se árig sibbiyág nga dálen kitu kurtína,
nga ittu kam tu baggi na kampela ngin.
21 Ay lugud, gapu ta atán ya kan-
gatuwán na pádi nga panguniyan tada ke
Dios,
22 ay akkan tada min-induwán na
umadanni ke Dios. Akkan tada nga
magduw-duwa, ay kaligdaan tada ya
angngurug tada kaggína. Umadanni tada
kaggína nga sippipiya ya uray tada, áta
árig nabguwán nin, ay se árig nabguwán
tada ngin ka nadalus tutu wala nga
danum.
23 Akkan tada din tutu wala igsán ya
agnamnáma tada, ay se akkan tada din
na magduw-duwa, áta akkan wayya di
mapiyár nge Apu Dios nga ittu ya nagkari.
24 Ipas-pasnà tada ya magsisinneng kiya
agpipinninya tada, se kiya angwa tada
kadaya napiya nga mà-màwa.
25 Ay akkan tada din na ilingling ya
agguurnung tada, nga ummán kiya kuk-
kuwaan daya duddúma ngin. Ngamay ya
kuwaan tada kuma, ay maggiinnanannay
tada, tàwán kam kadedi yin na al-algaw
wa tagay ya ilalbet kammin ne Apu.

Ya kapanísán daya mangirupat tin kiya An-anà ne Dios

26 Ata nu nammuwán tada ngin ya
kurug mepanggap ke Cristo, ay se tada
nga gurátan ya makabásubásul, ay áwan
sabáli yin na basu ya makippà kadaya
bas-básul tada.
27 Nu di lugud da ya nakapap-panansing
nga ammabásul ne Dios se ya nakapap-
panansing nga apuy ya idaggán da, nga
ittu ya kapanísán daya ngámin na ku-
malínga ke Dios.
28 Datu tolay ya di nangikur-kurug
kitu lintag tu Moses, ay pannakatay
tu kapanísán da basta atán nala duwa
onu tallu wa makasistígu nga kurug ga
nakabásul da kitu lintag. Akkan dada
tutu wala nga kalakkán nin.
29 Ay nu pannakatay ya kapanísán
datun, ay tú nád agpà ya kapanísán daya
tolay ya mangirupat kiya An-anà ne Dios,
se akkan mamatag kiya dága na, nga
ittu tu nangirut kitu kari ne Dios, se
ittu pe ya nangdalus kadàtada kadaya
bas-básul tada. Ay ummán pe kadaya
mamáas kiya Ispiritu ne Dios nga ittu
ya mangipakammu kiya agkallà ne Dios
kadàtada.
30 Ngamay ammu tada mà nu inna ya
nagkuna nga, "Iyà ya mangibálat, ay iyà
pe ya mangsupápà." Ay atán pe ya nakagi
nga, "Nge Apu ya mangguwes kadaya
tolay na," nán na.
31 Nakapap-panansing tutu wala ya
pabasúlan naya sibbiyág nga Dios.

Akkan tada din ippà ya agginnanáma tada kadaya kari ne Dios

32 Ngamay dam-damdamman nu kod tu
nà-nàwaán nu kitun, kitu nakammu nu
kaggína nga ittu tu bíláng nekawadaán
nu. Adu datu netur-turdan nu tutu wala
nga nagrig-rigátan nu.
33 Nu duddúma kitun, ay iap-appat
dakayu kadaya tolay se báu-báut dakayu
pe kiya pagmar-marngán da, ay se nu
duddúma ay mepagrígát kayu kadaya
duddúma nga mapar-parigátan.
34 Ata kinalakkán nu pe datu mangurug
ga atán ki agba-balúdán. Ay akkan kayu
pe ya nagpannakit oray pinultán dakayu
kadatu kuw-kuwa nu. Naganggam kayu
wala, áta ammu nu mà nga atán da
kampela ngin nin daya napà-patag ga
kuw-kuwa nu wa áwan kippaán nin.
35 Ay lugud akkan nu din na ippà
ya agginnanáma nu win, nga ittu ya
pakatangdánan nu ka napatag ke Dios.
36 Ata masápul la magánus ta, ta senu
masúrut ta ya piyán ne Dios, ay díkod
magun-ud ta ya nekari na.
37 Ta nán na kiya nesúrát ta bàbànán
nga,

"Tagay yin ya ilalbet naya umbet. Akkan
na nga ipatattát ya ilalbet na.
38 Ay daya namáru wa tolay ku, ay
mabiyág da gapu kiya angngurug da
kiyà. Ngamay daya maglikud kaggída, ay
lùsawan kuda,"
nán na.
39 Ngamay dàtada, ay akkan tada mà
nebíláng kadaya naglikud ke Apu Dios
sin, nga ittu daya mapánis, nu di nitta nga
biyágan ka áwan panda, áta mebíláng
tada kadaya mangurug kaggína.

11

Tu angngurug datu nunna nga tolay ke Dios

1 Atán angngurug tada nán tada nu
kurugan tada tutu wala nga kurug màwa
daya namnamáan tada, ay se áwan tada
nga duw-duwa oray kadaya akkan tada
pikam nasingan.
2 Ay gapu kitu angngurug datu nunna
nga tolay, ay pinatag ne Dios da.
3 Ay gapu kiya angngurug tada ke
Dios, ay nammuwán tada nga gapu ki
úni yala ne Dios, ay naparsuwa na idi
ya kalawagán. Ay díkod ngámin daya
masingan, ay nàwa da kiya di masingan.
4 Ay gapu pe kitu angngurug tu Abel, ay
napà-patag tu nedátun na ke Dios may
itu nedátun tu Cain. Ay díkod nebíláng
ne Dios tu Abel ka namáru. Nepakammu
ne Dios idi kitu inammatag na kitu dátun
tu Abel. Ay oray kitu natay yin, ay bíláng
magun-úni pikam gapu kitu angngurug
na.
5 Ay gapu pe kitu angngurug tu Enoc,
ay inalà ala ne Dios sin ka lángit nga
sibbiyág, nga akkan tagge natay. Ay
áwan da nasingan nin kaggína. Ay kitu
akkan na pikam nekálà ka lángit, ay
pinaanggam kanu tu Enoc nge Dios, nga
nán kam naya nesúrát ta bàbànán ne
Dios.
6 Ay áwan tolay ya makapaanggam ke
Dios nu áwan na nga angngurug kaggína.
Ata oray inna nga tolay ya maminya
nga magdáyaw ke Dios, ay masápul la
kurugan na nga atán Dios, ay se kurugan
na pe nga aggína ya mangsupápà kadaya
ngámin na magsap-sápul kaggína.
7 Ay gapu pe kitu angngurug natu
Noa, ay nekurug na datu kinag-kagi ne
Dios kaggína mepanggap kadatu mapad-
padaldal pikam ma mà-màwa. Ay tútu
nangwa ka abay tutu wala nga biray nga
ittu tu nakabiyágan da nga tangabalay
kane magdallis. Ay gapu kídi ya inangn-
gurug tu Noa, ay nepassingan na nga
nagbásul datu tolay nga akkan nangikur-
kurug ke Dios. Ay díkod gapu kitu
angngurug na, ay nebíláng ne Dios ka
namáru.

Tu angngurug datu apuapu daya Judyu

8 Ay gapu pe kitu angngurug tu Abra-
ham, ay nekurug na nge Dios kane pa-
pannan ne Dios nga paggunàan kitu íli
nga nekari na nga idde kaggína. Ay tútu
pinanáwan na ngala tu íli na, oray nu
akkan na nga am-ammu tu kapannán na.
9 Ay gapu kitu angngurug na, ay
nepagíli kitu giyán na nekari ne Dios
kaggína. Nagbáwi yala kitúni. Ay oray
pe tu Isaac se itu an-anà na nga Jacob nga
nagkariyán pe ne Dios, ay nagbáwi da pe
yala kitu nagyán da kitúni.
10 Ata innanamán ne Abraham pikam
ya íli nga magnanáyun nga pinalánu se
ipasíkád ne Dios kampela ngin nin.
11 Ay gapu kitu angngurug tu Abraham,
ay nakapútut ka isa oray nu làlakay
yin, ay se bàbakat se akkan kammala
makapagan-anà in tu Sara. Ata kinurug
na tutu wala nga kuwaan ne Dios tu
nekari na kaggída nga magatáwa.
12 Ay díkod oray nu árig natu Abraham
tu natay yin ta akkan lugud makapútut
tin, ay nagbalin ka apuapu daya adu tutu
wala nga tolay ya ummán kiya kaadu
daya bittuwan se kaadu daya ginat ki
dappit bebay.
13 Ay dedi ya tolay ay nangurug da
panda kitu nekatay da. Akkan da ngin
na naáwat tu nekari ne Dios kaggída.
Ngamay árig nalágib da datun na nekari
na kaggída, gapu ta kinurug da tutu wala,
ay naganggam da. Ay tútu nán da nga
mepagíli da ngala kídi ya kalawagán.
14 Ay díkod maawátan na atán nam-
namáan da pikam nga paggunàán da, áta
nán da lugud da agtangeli da.

15 Ay nung kuma nu itu naggayatán da
nga íli ya lam-lamtan da, ay annung da ya
magulli kammin kitúni.
16 Ngamay akkan mà, áta napì-piya nga
íli ya innanamán da, nga ittu ya giyán nga
atán ka lángit. Ay díkod akkan kìpattán
ne Dios da oray ingágan da ka Dios da.
Pinagsagána nada ngin ka íli nga para
kaggída.
17 Ay gapu pe kitu angngurug tu Abra-
ham, ay idátun na tutu wala kuma
tu Isaac nga sissa nga an-anà na kitu
nangtisting ne Dios kaggína. Aggína
mismu tu nagkariyán ne Dios nga umadu
tutu wala daya gakagaka na. Ngamay
oray nu mapakuna, ay ibasu na mà tutu
wala kuma ngin tu sissa nga an-anà na.
18 Aggína mà tu nagkunaán ne Dios ka,
"E Isaac ya paggayatán daya pútupútut
mu nga nekar-kari ku," nán na.
19 Linam-lammat tu Abraham nga an-
nung ne Dios nga paltuwan tu Isaac. Ay
kurug bíláng napaltu tu Isaac ngin, ta
nepatulli kammin kaggína.
20 Ay gapu pe kitu angngurug tu Isaac,
ay nekari na nga napiya ya kà-kàwaán de
Jacob se Esau.
21 Ay gapu pe kitu angngurug tu Ja-
cob, ay nekar-karárag na datu duwa
nga apúku na nga annánà tu Jose nga
nepatagasinnán ke Dios kitu danni na
katay yin. Nagrumdád da nagùmà ala
ngin kitu tàdukud na kitu nagday-dáyaw
na ke Apu Dios kitun*.
22 Ay gapu pe kitu angngurug tu Jose, ay
nepakammu na kitu danni na tutu wala
nga katay yin ya agtálaw datu iIsrael nga
sag-sagádà na ka Egipto. Ay tútu binílin
nada nu paannán da tu tuláng na†.

Tu angngurug natu Moses se itu Rahab

23 Ay gapu kitu angngurug datu
mannákam tu Moses, ay akkan da
nagansing nga di nangikurug kitu bílin
tu ári nga papatay na daya annánà a
lalláki nga iIsrael. Nesirù da ka unag tallu
búlán tu maladága kane masingan da nga
napiya.
24 Ay gapu kitu angngurug pe tu
Moses, kane magnákam, ay naddi ya
mengagánan ka an-anà natu nanagábu
kaggína nga babay ya an-anà tu Ari
Faraon.
25 Pininya na ngala ya mepagrígát ka-
datu páda na nga tolay ne Dios may
itu maggan-gánas ka makaru wala ki
pakabasúlán na.
26 Ay nebíláng na nga napà-patag ya
magrígát gapu kiya umbet nga Cristo may
iya ngámin na kinabànáng naya Egipto
nga tawídan na kuma, áta lam-lamtan na
peyang ya bátug tangdán na ke Dios.
27 Ay gapu kitu angngurug na, ay
nagtálaw ka Egipto. Akkan nagansing
oray ammu na nga malùsaw tu Ari
Faraon kitun na agtálaw na, áta ummán
na ka sisínán ne Dios nga di masingan, ay
tútu nagturad dala.
28 Ay gapu ki angngurug tu Moses, ay
kinurug na tu nepàwa ne Dios kaggína.
Ay tútu nebílin na kadatu páda na nga
iIsrael nga pintáan da ka dága tu lasi
natu gagyangán da, ta senu akkan iráman
natu anghel da nga magpatay kadatu
manákam ma annánà a lalláki. Tú idi
tu nanggayatán tu Piyasta da gapu kitu
nanglàtaw natu anghel kaggída.
29 Ay gapu kitu angngurug datu tolay
ya neapuwán tu Moses, ay nakadalákit da
kitu bebay nga nengágan da ka Daggáng
nga Bebay. Ay nagdal-dalen da ngala nga
ummán kiya agdal-dalen ta kiya gàdáng
kane magtuway tu danum. Ngamay kane
manalen pe datu iEgipto nga magappal
kaggída, ay nalimat da ngámin, áta naga-
mung kammin tu danum.
30 Ay gapu pe kitu angngurug datu
iIsrael, ay narba tu darupírip pa abut ka
Jerico, kane mabalin da nga linipuliput ki
unag pittu ngalgaw.
31 Ay gapu pe kitu angngurug tu Rahab
nga púta kitun, ay akkan neráman kitu
inagpatay da kadatu akkan mangikur-
kurug ke Dios, áta naganggam nanangaíli
kadatu ispiya datu iIsrael.

* **11:21 11:21** Akkan makapagsíkád kampela ngin nin gapu kitu kinalakay na tutu wala ngin. † **11:22 11:22** Nán na ka Genesis 50 nga pálà ne Jose datu tuláng na kadatu iIsrael.

Tu angngurug datu duddúma nga tolay ne Dios

32 Annung ku wa itul-túluy ya mangagi
ka adu pikam, ngamay áwan ku wa oras
sin na taggisaan kagiyan ya mepanggap
kadatu Gideon, tu Barac se tu Samson,
tu Jefte, David se itu Samuel se datu
duddúma nga pagbàbànánan ne Dios,
33 nga gapu kitu angngurug da, ay
atán da kaggída ya nangábà a nakigubát
kadaya duddúma nga il-íli, se atán da pe
ya nangáwat kadatu kari ne Dios, ay se
datu nalintag nga angngituráy. Ay atán da
pe kaggída tu akkan nakkán láyon gapu ki
angngurug da, ta ummán ki nàmut tala ya
bugung datu láyon.
34 Ay atán pe datu duddúma, nga gapu
kitu angngurug da, ay napakusap da tu
maggatagatang nga apuy, ay se nakatálaw
datu duddúma nga kàban da kuma. Ay
datu duddúma kaggída oray nakapsut da,
ay bumílag da gapu ki angngurug da. Ay
tútu rummungat da nga makigubát, ay
tútu napalsu da datu nanglannà kaggída.
35 Ay gapu pe kitu angngurug datu
duddúma nga babbay kitun, ay nepatulli
kammin kaggída datu akkobung da nga
natay kane mapaltu da kammin.

Atán datu duddúma, nga gapu kitu
angngurug da, ay pininya da ngala tu
mabal-balugga nga matay, ta senu lumtu
da kammin kiya napì-piya nga biyág.
36 Ay atán pe datu duddúma, nga gapu
kitu angngurug da, ay netur-turad da
ngala tu meappaappat se masap-saplit, ay
se piníngil dada pe ka kadena se dada nga
nebálud.
37 Atán da pe datu tinùtoán da, se datu
rinagádi da nga pinagkaduwa, ay se atán
pe datu pinagkattab da ka ispáda. Atán
datu pinar-parígát da, se atán datu napà-
paultu, ay atán da pe datu nakal-allà a
nagbad-bádu da ngala ka lálat kalding se
karneru.
38 Akkan mekari idi ya kalawagán nga
pagyanán dayán na tolay. Nagdàdàdà
da ngala kadatu ir-ir-er se ban-bantay.
Nagyán da ngala kadatu lilliyáng se ka-
datu abbut ki lusà.
39 Ay ngámin dedi nga tolay, ay pinatag
ne Dios da gapu ki angngurug da. Nga-
may oray mapakuna, ay áwan kaggída
tu nakàlám kiya kàwa naya nekar-kari
ne Dios kaggída kitu kakowad da kídi
kalawagán.
40 Ata atán napì-piya nga palánu ne
Dios para kadàtada: Piyán nada nga
ibulun kadàtada kiya ammagbalin na
kadàtada ngámin ka áwan tutu wala
pagkur-kurángan nin.

12

Ya angdisiplína ne Dios kadaya annánà na

1 Ay díkod gapu ta árig tada ya nale-
bután ka adu tutu wala nga tolay ya
naligda angngurug, ay igsán tada lugud
daya ngámin na pakabasúlán tada, se
daya ngámin na mangsipad kadàtada
kiya angngurug tada. Ay se tada nga
an-anúsán ya mangitul-túluy kiya árig
tagtágan tada pikam nga sang-sanguwan
tada.
2 E Apu Jesus kuma ya árig sisinnán
tada peyapeyang. Aggína ya nanggayatán
naya angngurug tada, ay se aggína pe ya
mamalin kiya angngurug tada. Neturad
na ngala tu nekatay na kitu krus, ta
ammu na nga ya mesupápà kaggína, ay
panagganggam ka áwan panda ka lángit.
Akkan na tagge pinagan-anu oray nakap-
appat tutu wala ya matay ki krus. Ay kídi
yin atán nin kiya pane diwanán ne Dios
nga mepangitur-turáy kaggína.
3 Lam-lamtan nu kod nge Jesus, se datu
netur-turad na nga nangal-kalùsaw datu
maragbásul kaggína, ta senu akkan kayu
madusmaya se molaw.
4 Ay áwan mà pikam ya natay kadakayu
gapu kiya angngalùsaw na nga magbásul.
5 Naligpanán nu agpà in ta, tu tuldu ne
Dios kadakayu wa annánà na! Nán na
nga,

"Ugu, kappiyánan mu kod lam-lamtan nu
tulduwán naka nge Apu. Ay akkan
ka nga madusmaya nu panísan
naka.
6 Ata tul-tulduwán ne Apu daya pàgan
na, se disiplináan na pe ngámin daya
nebíláng na ngin ka annánà na,"
nán na.

7 Iturad nu ya angdisiplína ne Dios
kadakayu, ta ittu ya angngipassingan na
nga annánà nakayu. Ay áwan wayya nga
an-anà a akkan disiplináan naya ama na.
8 Ngámin daya annánà na, ay disi-
plináan nada. Díkod nu akkan nakayu
disiplináan, ay akkan nakayu lugud
kurug annánà. Arig nu wala daya
tabuwang.
9 Ay ummán pe kadaya ama tada kídi
ya kalawagán. Disiplináan ditta pe, nga-
may pàgan tadada mà kammala. Ay
tú nád agpà kuma kiya Ama tada nga
atán ka lángit. Magtulù tada kuma
peyang kaggína senu biyágan nitta ka
áwan panda.
10 Ay daya mannákam tada kídi ya
kalawagán, ay disiplináan ditta ka tan-
gapurù. Ngamay sigun nala kiya napiya
ki agsisíngan da. Ngamay ya Ama tada
ka lángit, ay kurug pagkapiyaán tada ya
agdisiplína na kadàtada. Ata disiplináan
nitta senu magmáru tada nga ummán
kaggína.
11 Kídi, ay natakit pikam kadàtada ya
agdisiplína na. Akkan ta pikam makuna
kídi nga napiya, ngamay nu mabà-bayág
gala, ay magbalin tada ka namáru, ay se
pumiya pe yin ya ur-uray tada.

Surútan tada din ya natúnung nga dálen

12 Ay díkod akkan kayu wa madusmaya.
Itul-túluy nu ya angngurug nu. Magbílag
kayu kammin.
13 Itul-túluy nu ya manalen kiya
natúnung nga dálen, ta senu akkan kayu
wa marurud, nu di kayu wa bumílag
kammin.
14 Ay kuwaan nu ya mabaal nu wa
makikiinnawátan kadaya ngámin tolay,
ay se ya magmar-máru ki àráng ne Apu
Dios, áta áwan ya makasingan ke Dios nu
akkan na namáru.
15 Sin-sinnan nu ta áwan kadakayu
ya mangilingling kiya agkallà ne Dios,
se áwan kuma pe kadakayu ya paggay-
atán naya nadakè, ta umarà pe kadaya
duddúma pikam, ay ittu pe ya paggayatán
naya riribù nu.
16 Sin-sinnan nu pe ta áwan kuma
kadakayu ya manan kitu Esau nga netáli
na ngala ka isa nga pangnganán tu kalin-
taggán na nga manákam nga an-anà.*
17 Ay ammu nu mà in, nga kane mabà-
bayág panda kitun, kane piyán na nga alà
in tu tawídan na kitu ama na, ay áwan
na midde kaggína, áta akkan na màpoli
yin tu kinuwa na. Oray nu sumángit, ay
akkan wayya mangannaanna.

Ya kàwaán naya apangngipakammu ne Dios nga kari na

18 Ay dàtada kadedi ya al-algaw, ay
akkan wayya nakapap-panansing ya ikà-
adanni tada ke Apu Dios, akkan ummán
kadatu iIsrael kitun. Ata uwad masingan
da nga gumilagiláb ba apuy kitu bantay
Sinai. Naggìbat tutu wala pe, ay se
nagbáli ka naggat tutu wala pe.
19 Ay uwad nagìna da pe nga naggat
ta netanggoyob, ay se úni nga akkan da
meturdán na gìnán. Ay tútu nakim-imallà
datu tolay nga áwan da kuma magìna kitu
úni yin.
20 Ata akkan tutu wala meturdán datu
tolay tu aggun-úni na nga nangibílin ka,
“Oray nu alolag gala ya makadam-ay kiya
bantay, ay masápul la matùtokán panda
ki katay na,” nán na.
21 Ay nakapap-panansing kurug tutu
wala tu nasingan da kitúni, ay tútu nán tu
Moses nga, “Nagpil-pilpig gà ki aggansing
ku,” nán na.
22 Ngamay dakayu, ay bíláng nakalbet
kayu win ka bantay Sion nga ittu ya kurug
ga giyán ne Dios, nga ittu pe ya bátug
Jerusalem ka lángit, nga giyán daya
rinibu-ríbu wa anghel nga naurnung ka
giyán na.
23 Ay neamung kayu pe yin kadaya
tangabubúlun na árig manákam nga
annánà ne Dios, nga patawídán na. Arig
nelista daya ngag-ngágan da ka lángit
tin. Ay bíláng neamung kayu pe yin
kadatu nagkakátay ya tolay ne Dios kitun

* **12:16 12:16** Tu Esau ay akkan na nebíláng nga napatag tu kalintaggán na nga manákam nga an-anà, nga ittu tun ya pagkapiyaán na kuma. Ta kane mabisinán tutu wala, ay netáli na tu kalintaggán na ka kanan na.

nga áwan pagkur-kurángan pe yin. Ay
neadanni kayu pe yin ke Dios nga ittu ya
guwes daya ngámingámin.
24 Ay inumbet kayu pe yin ke Jesus nga
ittu ya panguniyan tada ke Dios kiya baru
nga kari ne Dios. Arig nu pe yin ya
nadalusán kitu dága na nga napà-patag
pànang ya màwa na may tu dága natu
Abel.
25 Ay túya sin-sinnan nu, ta akkan nu
din na di ikurug ya magpak-pakammu
kadakayu. Ata nu akkan nakalísi datu
iIsrael kitu nekapánis da gapu kitu akkan
da nangngikurug kitu Moses, ay tú nu
nád agpà a malìlían ya kapanísán nu,
nu akkan nu ikurug daya kag-kagiyan ne
Cristo, nga ittu ya gayát ka lángit!
26 Kitun, ay nataryun tu kalawagán
kane magúni ye Dios. Kídi yin, ay tú idi ya
nán na, "Akkan nala nga ya kalawagán ya
mataryun nu pidduwaan ku, nu di oray
pe ya lángit," nán na.
27 Ay ya sarut natu nán na nga pid-
duwaan na, ay ippà na daya pinarsuwa
na nga makínin. Ay daya akkan makínin,
ay ittu daya mabansi.
28 Ay díkod magiyáman tada, ta bíláng
mepakin-kuwa kadàtada ya pangitu-
rayán nga akkan tutu wala nga maan-anu.
Ay díkod masápul pe nga yán nala nga
paganggammán ne Dios nga panagday-
dáyaw kaggína ya kuwaan tada, se ipatag
tada se ikansing tada,
29 áta kurug ga narungat. Meárig
ka apuy nga makassìdug kadaya
ngámingámin na masìdug.

13

Daya napiya nga kuk-kuwaan daya magwawági gapu ke Cristo

1 Ay itul-túluy nu ya magpipininya nga
magwawági ke Cristo.
2 Ay akkan kayu wa umagáwa kadaya
agtangeli. Ta atán da ngin daya nakasan-
gaíli kadaya à-anghel, ngamay akkan da
am-ammu nga anghel da.
3 Ay damdamman nu daya páda nu wa
mangurug nga atán ki agba-balúdán, nga
ummán kayu ka netangabálud kaggída.
Ay dam-damdamman nu pe daya mapal-
pallà gapu ki angngurug da, nga ummán
ka mapal-pallà kayu pe nga ummán
kaggída.
4 Ipatag nu ya aggaattáwa, ay áwan
kuma kadaya magatáwa ya mangwa ka
nadakè ummán kiya manaládag se man-
abuwang, áta panísan ne Dios daya tolay
ya mangwa ka ummán kadayán.
5 Ay akkan kayu din magtalikágum
ka pirà. Paganggammán nu wala ya
atán kadakayu, áta nán mà ne Dios nga,
"Akkan takayu wayya ilingling onu pag-
dudoray," nán na.
6 Ay díkod akkan tada nga min-
induwán na mangagi ka,
"E Apu ya sumeseseng kiyà. Ay túya
áwan ku wa ikansing. Akkan nà
mansing kiya kuwaan daya tolay
kiyà."
7 Ay damdamman nu pe datu nangiapu
kadakayu; datu nagtù-tùgud kadakayu
kiya bàbànán ne Dios. Lam-lamtan nu
tu napiya nga agbiy-biyág da se iya nag-
tungpálan da. Taldan nuda kitu angngu-
rug da.

Ya agday-dáyaw tada ke Dios ya bátug pagbasu tada

8 Awan kaul-ulissán ne Jesu-Cristo. Nu
wà ummán na kitun, ay ittu na kam
kadedi, ay se kiya áwan panda.
9 Ay akkan kayu lugud pe ya peal-
alílaw kiya angngurug nu kadaya adu
wa bal-baláki se mepas-pasaballì a sur-
súru. Magpiyár kayu wala kiya ki-
namáru ne Dios kiya ililligda naya angn-
gurug nu, nga akkan wayya ya agkannaw
tada nga mangán kadaya duddúma nga
akakkanan ya piyáran nu, nga ummán
kiya kuk-kuwaan daya duddúma. Ay
akkan da mà nagpíyán datun na kuk-
kuwaan da.
10 Atán mà ya bátug basu tada, nga
oray datu ngámin na sumur-súrut kitu
kuk-kuwaan da kitun nga agbasu da kitu
nengágan da ka balay ne Dios, ay áwan
da ráman.
11 Ya baggi natu áyam ma pinagbasu
da kitun, ay sìdúgan da kitu lasi natu
íli. Ngamay datu nangátu wa pappádi,

ay mangalà da kitu dága ta ippan da kitu
Kapàgán na Giyán kitu balay ne Dios, ta
ittu tun tu pagbasu da kadatu bas-básul
da.
12 Ay ummán pe, natay pe ye Apu Jesus
kitu lasi natu íli ta senu gapu kitu dága
na, ay madalusán daya tolay kadaya bas-
básul da.
13 Ay lugud, e Apu Jesus ngala ya
piyáran tada, ay se iturad tada ngala
daya kapal-palakkán tada gapu kaggína
nga ummán kitu inagturad na kadatu
nekapal-palakkán na.
14 Áta áwan kídi ya kalawagán ya ma-
balin pagyanán tada nga íli nga akkan
pumanda. Id-idaggán tada ya íli nga
áwan panda, nga ittu ya kapannán tada
nu isa ngalgaw.
15 Ay díkod gapu ke Jesus, ay day-
dayáwan tada ngala peyang nge Dios, ta
ittu mà la yán ya bátug basu tada, ta ittu
yán ya masápul kuwaan daya ngámin na
mangipudnu nga mangurug kaggína.
16 Ay akkan nu wa kaligpanán ya angwa
nu kadaya napiya, se ya agsisinneng nu,
áta ittu dayán daya bátug ga dátun nu ke
Dios nga paganggammán na.
17 Ay ikurug nu daya pangmanàman nu
wa mangurug. Magtulù kayu kaggída, áta
aggída mà ya magtar-tarakan kadakayu,
ay aggída mà ya magsungbát kampela
ngin nin gapu kadakayu. Paanggammán
nuda kiya agtar-tarakan da kadakayu.
Akkan nuda nga pagpannakitan, áta nu
mapakuna, ay dakayu mà kampela ngin
nin ya kal-allà.

Karárag se pakumusta

18 Ay ikar-karárag dakami yala
wawwági. Ay ya piyán mi ay mapatag
kami kadaya ngámin na kuk-kuwaan mi.
Ay áwan mi mà ammu nga básul mi
kadakayu.
19 Ay kurug ga ikar-karárag dà ta senu
ipalúbus kuma ne Apu nga makapagulli
yà a makaru kannán giyán nu.
20-21 Ay ikar-karárag ku nga idde ne
Dios kuma ngámin daya masápul nu kiya
angngikurug nu kadaya ngámin na piyán
na. Ay senu gapu ke Jesu-Cristo, ay màwa
na kadàtada daya paganggammán na.
E Dios ya paggayatán naya napiya nga
aggur-uray tada, ay aggína tu namaltu
kammin ke Jesu-Cristo nga Apu tada. E
Apu Jesus, ay ittu ya nagbalin na kat-
urayán na maragtarakan kadàtada nga
árig karneru na gapu kitu nekatay na. Ay
gapu pe kitu nekebasu na, ay nàwa pe
ya kari ne Apu Dios kadàtada ka áwan
panda. E Jesu-Cristo ya maday-dáyaw
kuma peyapeyang ngin ka áwan panda!
Amen.
22 Ay anúsán nu agpà ala nga basáan
wawwági, daya kinag-kagì a pangab-
abúbug ku kadakayu. Oray ta abibbà mà
ala ya inagsúrát ku.
23 Ay ipakammù pe kadakayu nga
nepalawán da ngin ne wagi tada nga Tim-
oteo. Ay nu makaru makalbet, ay aggína
ngin ya kabulun ku nga maggagáyám
kadakayu.
24 Ay ipakumusta dakami yala kadaya
ngámin na pangmanàman nu se ka-
daya ngámin na tolay ne Dios kannán.
Ay makikumusta pe kadakayu daya
wawwági tada nga iItalia.
25 Ay ya kinamáru ne Dios din kuma ya
atán peyang kadakayu ngámin.

Ya súrát ne Santiago

1 Iyà e Santiago wa bobonan ne Dios se
Apu Jesu-Cristo.
Súrát ku idi kadakayu wa tolay ne Dios
nga nepariparit kiya kalawagán. Ku-
musta kayu ngámin.

Ya aggánus tada

2 Maganggam tada din nala wawwági,
oray nu adu daya kapar-parigátan na mà-
màlamán tada,
3 áta ammu tada mà nga nu maanúsán
tada dayán na kapar-parigátan, ay tumu-
rad tada.
4 Ngamay masápul la magan-ánus tada,
ta senu magnákam tada se pagmaruwán
tada ngámin.

Ya akitùgud tada ke Dios

5 Ay nu akkan tada nga ammu ya
kuwaan tada, ay makitùgud tada ngala
ke Dios, ay tùgúdán nitta, ta nalagpat se
maganggam nge Dios nga sumeng kadaya
ngámin tolay.
6 May nu atán makitùgud, ay magin-
nanáma ngala nga akkan din maggad-
gadduwa. Ata nu maggad-gadduwa tada,
ay ummán tada kiya balnag ki bebay nga
itagatagád dala na báli,
7-8 áta maduw-duwa peyang ya uray
tada. Ay ya tolay ya mapakuna, ay áwan
na tutu wala nga innanamán na midde ne
Apu kaggína.

Daya pubri se daya babànáng

9 Daya napubri nga mangurug ke Jesu-
Cristo, ay maganggam da din nala, ta
ipangátu ne Dios da nu kuwa.
10 Ay daya babànáng nga mangurug
ke Jesu-Cristo, ay maganggam da din
nala pe oray ibaba ne Dios da. Ata
daya babànáng, ay akkan na nanáyun.
Ummán da kadaya bútà a mippà nu
malnus da.
11 Ata nu kiya katakit pànang naya
sínág, ay makarsiyán daya adon daya
kad-kaddat se metànagán pe yin daya
bútà da, ay áwan pe yin ya kinapiya
da. Ay ummán pe kiyán ya kàwaán
daya babànáng ta árig malnus da pe
ta mapánis da oray kiya agbànáng da
pikam.

Ya kepar-parò tada kiya nadakè

12 Maganggam din nala ya tolay nga
magan-ánus sala kiya kapar-parigátan na
nga pakasisímán na, áta nu maanúsán
na ngámin, ay biyágan ne Dios ka áwan
panda. Ittu yán ya nekari ne Dios nga
tangdán daya maminya kaggína.
13 May nu atán maparò, ay akkan na
din nán na, “E Dios ya namar-parò kiyà,”
akkan na nán. Ata e Dios, ay akkan
meparò kiya nadakè, ay akkan pe ya
mangiparò.
14 Ngamay meparò ya tolay nu maay-
ayúyut kiya nadakè a lam-lamtan na
kampela ngin nin.
15 Ay dayán na nadakè a lam-lamtan
na, ay ittu win daya pakabasúlán na.
May ya supápà naya panagbas-básul, ay
pannakatay ka áwan panda.
16 Túya akkan tada masábag ki
mepanggap kiyán wawwági,
17 ta naparon na mangidde nge Dios,
ay se napiya ngámin daya maggayát
kaggína. Aggína ya nangwa kadaya
ngámin na atán ka lángit nga mangidde
ka wada. Ngamay aggína, ay akkan
ummán kadayán, áta áwan na nga kaul-
ulissán.
18 Ay gapu ta ittu ya palánu na kampela
ngin nin, ay pinagbalin nitta ka tolay na
kane mangurug tada kadatu kurug nga
bàbànán na. Ay díkod dàtada ngin daya
kapàgán kadaya ngámin na parsuwa na.

Ya kurug nga angngurug ke Dios

19 Dam-damdamman nu idi wawwági.
Nalà-lapat tada din manggìna kadaya
bàbànán ne Dios. Akkan tada din na
magbur-buranaw magúni, ay se nasulit
tada din pe ya malùsaw.
20 Ata ya akar-arungat tada, ay akkan
ittu yán ya mamagbalin kadàtada ka
namáru, nga ittu ya piyán ne Dios.
21 Ay díkod ippà tada lugud din
ngámin daya nadakè a gagángay tada
se kuk-kuwaan tada. Ay ikurug tada
daya bàbànán nga nepakammu ne Dios

kadàtada. Ittu yán ya makelísi kadàtada
kiya pakapanísán tada ka áwan panda.
22 Díkod ikurug tada din ya bàbànán
ne Dios ta bíláng ug-ogan tada ya baggi
tada kampela ngin nin nu nán tada nga
annung na ngala ya magtal-talagìna.
23 Ata nu tal-talagìnaan tada ngala ya
bàbànán ne Dios nga akkan tada nga iku-
rug, ay árig tada ya tolay ya magamínaw.
24 Sinnan na ya murang na, ngamay
mawe la ngin, ay akkan na pe madamdam
min tu sing-singan na.
25 Ngamay napiya ya kà-kàwaán daya
ngámin na kuwaan daya tolay, nu kap-
piyánan da nga sin-sinnan ya napiya nga
dámag, nga ittu ya áwan sabasábag nga
lintag ne Dios, ay se da nga ikurug nga
akkan da tal-talagìnaan nala, ay se akkan
da kurug pe kal-kaligpanán. Datun na lin-
lintag, ay áwan da nga pagkur-kurángan,
ay se ittu datun ya ummán ka mangwaya
kadàtada kadaya nadakè.
26 Nu nán tada nga ikur-kurug tada
peyang nge Dios, ngamay akkan napiya
daya aggun-úni tada, ay ug-ogan tada ya
baggi tada kampela ngin nin. Ay áwan
surbi ya nán tada nga angngikurug tada
ke Dios.
27 Ay ya ibíláng ne Dios nga Ama nga
kurug se áwan sabasábag nga angngurug,
ay ummán kídi: sengán tada daya nakal-
allà a ul-ulíla se bubbúkud da babbay, ay
se akkan tada mepagram-ráman kadaya
nadakè a mà-màwa kídi ya kalawagán.

2

Ya akkan tada ammagdudúma kadaya tolay

1 Gapu ta mangurug tada ngin ke Jesu-
Cristo wawwági, ay áwan tada din pag-
dudúmán kadaya tolay, gapu wala kadaya
singasingan da.
2 Kas pangarígan nu atán duwa
nga sangaíli tada nga mepagday-dáyaw
kadàtada, nga ya isa ay nakasangkilat ka
balitù se napiya daya lúpus na, ay se ya
isa ay napubri nga rugrugà ya lúpus na.
3 Ay nu nán ta kiya tolay ya napiya nga
lúpus nga, “Ye idi tugaw, magtugaw ka,”
nán tada, ngamay nán tada kiya napubri,
“Magsisíkád ka ngala kiyán nu lùsawam
ya magtugaw kiya datág,” nán tada,
4 ay mamagdudúma tada ki ummán
kiyán. Nadakè yán na agbasarán kiya
kinatutolay naya isa nga tolay.
5 Ammuwán nu wawwági, nga daya
napubri kídi ya kalawagán, ay aggída
daya piníli ne Dios. Gapu kiya angngurug
da, ay bíláng da ya nabànáng. Aggída pe
ya alà na kiya pangiturayán na. Ittu yán
tu nekari na kadaya ngámin maminya
kaggína.
6 Ngamay tura tada irupat daya na-
pubri! Daya nabànáng mán kammin
ya pàgan tada, ay aggída daya mamal-
pallà kadàtada, ay se aggída pe daya
mangidarum kadàtada.
7 Ay aggída pe daya mangug-og kiya
napatag nga ngágan ne Jesus nga kur-
kurugan tada.
8 Napiya mà kurug nu ikurug tada ya
kapàgán na lintag nga ittu ya, “Piyán
nu daya kasittolay nu nga ummán kiya
amminya nu kiya baggi nu,” nán na.
9 Ngamay nu pagdudúmán tada daya
tolay, ay makabásul tada, áta akkan tada
kinurug ya lintag ne Dios.
10 Ata oray nu nán tada nga kinurug
tada ngámin ya lintag, nu atán isa nga
pakabasúlán tada, ay bíláng pakabasúlán
tada ya ngámin nin.
11 Ata e Dios nga ittu ya nagkuna nga,
“Akkan kayu manaládag,” ay aggína pe
ya nagkuna ka “Akkan kayu pumatay.”
Díkod oray nu akkan tada manaládag,
nu pumatay tada, ay ittu na kam ma
nakabásul tada kiya lintag na.
12 Dàtada ay guwesan nitta nge Dios. Ya
pagbasarán ki angguwes na ay tu lintag
nga ittu ya mangwaya kadàtada. Ay
lugud, napiya din daya kag-kagiyan tada
se daya kuk-kuwaan tada.
13 Ata akkan nitta kalakkán nge Dios nu
akkan tada pe kalakkán daya kasittolay
tada. Ngamay nu maragkallà tada, ay
akkan nitta pe pabasúlan.

Ya namáru nga tolay

14 Atán kadi surbi na wawwági, oray
nán tada nga mangurug tada ke Jesu-
Cristo, nu akkan tada mepassingan ka-
daya kuk-kuwaan tada ya angngurug
tada? Wayya nitta la nga alà nge Dios nu
ummán kiyán ya angngurug tada?
15 Ay kas pangarígan nu atán wagi tada
nga mangurug ga áwan na nga kanan se
paglilíyán,
16 ay se tada nán kaggína nga, “Akkan
ka nga malídug. Maglíli ka ngala, ta
senu akkan ka masiyam, se magbattug ka
ngala,” nán tada, ngamay akkan tada nga
iddán ka kanan na se paglilíyán na. Ay
nágan lugud naya surbi natu kinagi tada?
17 Ay ummán pe kiyán ya angngurug
tada, nu akkan tada mepassingan kadaya
napiya nga kuk-kuwaan tada. Arig natay.

18 May get nán daya duddúma
nga angngurug gala ya atán kadaya
duddúma, ay kadaya duddúma, ay get
mangwa kadaya napiya ngala ya nengáni
kaggída. May akkan mà mabalin, ta
nu kurug ga mangurug tada, ay akkan
mabalin na di tada nga mangwa kadaya
napiya. Ay nu napiya daya kuk-kuwaan
tada, ay mepassingan ya angngurug tada.
19 Ay nu nán nu nga mangurug kayu
wa atán sissa nga Dios, ay túyán ya
kurug. Ngamay oray pe daya ar-áran, ay
kurugan da pe se ikansing da pe.

20 Dakayu wa umang-ang-ang nga tolay!
Nu piyán nu wa ammuwan nga áwan
surbi naya angngurug tada nu akkan tada
mepassingan kadaya napiya nga kuk-
kuwaan tada, ay gìnán nu kod idi.
21 Tu Abraham ma ama tada, ay
nepassingan na tu angngurug na ke Dios
kane kuwaan na tu bílin ne Dios nga
pebasu na kaggína tu an-anà na nga Isaac.
Ay díkod nebíláng ne Dios ka áwan bas-
básul gapu kitun na kinuwa na.
22 Sinnan nu kod tu kinuwa na. Pinag-
bulun na tu angngurug na se itu kinuwa
na. Nepassingan na nga kurug tutu wala
tu angngurug na kitu kinuwa na.
23 Ay díkod nàwa kurug tu nesúrát kiya
bàbànán ne Dios nga nán na, “Kinurug
ne Abraham tu kinagi ne Dios, ay túya
nebíláng na ka áwan bas-básul,” nán na.
Ay se nebíláng pe ne Dios tu Abraham ka
opun na.
24 Ay díkod ammu tada lugud din nga
akkan nitta ibíláng ne Dios ka namáru
nu mangurug tada ngala nga áwan tada
tagge kuwaan na napiya ka angngipassin-
gan tada kiya angngurug tada.
25 Ay oray pe tu Rahab nga nagpúta
kitun, ay nebíláng ne Dios ka namáru
win, gapu kitu kinuwa na nga napiya, ta
pinalnà na datu nebon tu Josua nga ispiya
na, ay sinengán nada pe nga naglíbát
nawe.
26 Ay nu akkan tada mepassingan ya
angngurug tada kiya angwa tada kadaya
napiya, ay áwan na sur-surbi. Arig na
ya tolay ya sibbabaggi ngamay áwan na
ángat!

3

Ya bugung ya mamadakè ki tolay

1 Bittì ala kuma kadakayu, wawwági,
daya mangisúru, áta ammu nu mà nga
dakami nga mangisúru ay nadà-dammat
ya mepabásul kadakami nu makabásul
kami.
2 Ngámin tada, ay makabásul tada
ngámin. Ay nu atán tolay ya áwan na
nga pakabasúlán kadaya bal-balìtan na,
ay túyán ya tolay nga áwan pagkur-
kurángan nin, áta maannadán na
ngámin ya baggi na.
3 Daya kabalyu, ay siluwán tada daya
bugung da, ta senu meturung tadada
kadaya piyán tada nga pangipeyaggán
kaggída.
4 Ay ummán pe kadaya dadakkal la
bapor. Bì-bitì daya ikkakawil da, may
oray mìpur da kiya naggat ta báli, ay
mabalin naya pillútu nga ipeyag kiya oray
wà naya piyán na nga pangipeyaggán
kaggína.
5-6 Ay ummán pe kiyán ya kàwaán daya
bugung* tada. Oray bittì da, ay adu
daya mepasindáyaw da nga dadakkal la
bánag. Arig na pe ya bittì a síling†
ya bugung tada, áta oray nu bittì ya

* **3:5-6 3:5** Kadaya duddúma ay díla ya nán da kídi.
† **3:5-6 3:5** Bittì a apuy nán daya duddúma.

síling, ay sarátan na oray ya nalawág
ga sirát. Ya bugung tada, ay ittu ya
nadakè kadaya parte naya baggi tada, áta
mabalikát na ngámin daya nadakè. Ay
ittu ya mamadakè kiya ngámin baggi tada
se ngámin na biyág tada nga tolay. Túya
rabbang tada ya maimpiyernu.
7 Adu bal-baláki ya ul-ulolag se an-anù,
idaw, se daya sissida ya mapaámu, ay adu
kaggída ya napaámu win.
8 Ngamay áwan tolay ya maketurung
tutu wala kiya bugung na. Arig na ya
nadakè a nagdíta nga ulolag ga akkan
makasinád.
9 Ittu ya pagdáyaw tada ke Apu wa
Ama tada, may ittu pe ya pamad-padakè
tada kadaya kasittolay tada nga kinuwa
ne Dios ka ummán kaggína pe.
10 Díkod sissa kam ma bugung ya us-
aran ta nga magdáyaw ke Dios, se ma-
madakè kadaya kasittolay tada. Nadakè
yán wawwági.
11 Ya gabbuwà, ay akkan wayya nga
nasablè se namit nga danum ya igbuwà
na.
12 Ay páda na pe, ya káyu wa gígus,
ay akkan magbúnga ka búnga olíbo, se
ya múla nga úbas, ay akkan magbúnga
ka búnga gígus. Ya gabbuwà a napet
ya igbuwà na, ay akkan mangigbuwà ka
namit pe.

Ya kurug ga nasírib

13 Nu atán kadakayu ya manguna nga
nasírib, ay ipassingan na din nala ya
kinasírib na kiya kabiy-biyág na, kiya
angwa na kadaya napiya nga mà-màwa,
se kiya kinapakumbaba na.
14 May nu magasiásil kayu, se tittu ya
pagpíyán nu kampela ngin ya lam-lamtan
nu, ay akkan nu lugud pagkidáyaw ya
sírib nu, ta butal.
15 Daya ummán kadayán na sírib, ay
akkan da gayát ke Dios, nu di da gayát
kampela ngin nin kiya sírib tolay se Sairu.
16 Ata nu tittu daya pagpíyán tada
kampela ngin ya lam-lamtan tada se
magasiásil tada, ay ittu ya akkan tada
pagkikinnawátan, ay ittu pe ya akàwa
tada kadaya ngámin baláki nga kinadakè.
17 Ngamay nu ya kinasírib ba gayát
ke Dios ya atán kadàtada, ay namáru
tada. Ay díkod magkikinnawátan tada se
natulù tada se nindù tada. Napiya daya
kuk-kuwaan tada se maragkallà tada pe.
Akkan tada magpì-pìmáru se akkan tada
pagdudúmán pe daya tolay.
18 Magmáru daya kasittolay tada nu
masingan da ya agkikinnawátan tada, ay
se nu dàtada pe ya gapu naya agkikin-
nawátan da.

4

Ya kelug tada kadaya nadakè kídi kalawagán

1 Nágan naya gapu naya akkan nu
pagkikinnawátan se ya agsasáwad nu ta,
nu di gapu kadaya pagray-rayuwán nu
kampela ngin nin na magtap-tappál ki
lammat nu.
2 Atán da kelugán nu ngamay akkan
nuda málà, ay túya pumatay kayu. Mak-
isáwad kayu gapu ta akkan nu málà daya
tal-talingkagúman nu. Awan nu málà, áta
akkan kayu mà magadang ke Dios.
3 Ay oray mán pe nu magadang kayu,
ay áwan nu málà ta nadakè ya panggap
nu. Nu tura la atán málà nu, ay usaran nu
kadaya paganggammán nu kampela ngin
nin.
4 Meárig kayu kadaya manaládag, ta
akkan nu pàgan ne Dios sin. Daya mà-
màwa kídi kalawagán ya pà-pàgan nu
win. Ammu nu mà a lùsawan na daya
tolay ya ittu da la nga pà-pàgan daya mà-
màwa kídi ya kalawagán. Díkod nu daya
mà-màwa kídi kalawagán ya pà-pàgan
nu win, ay magbalin kayu ka kalínga ne
Dios.
5 Nán nu kid nga áwan sarut naya
bàbànán ne Dios nga nán na kídi, “Ya
Ispiritu nga nealúbu ne Dios nga magyán
kadàtada, ay iabugu na,” nán na.
6 Ay nu magpakumbaba kayu, ay
sengán nakayu nge Dios. Ay túya nán
naya bàbànán na kídi: “Lùsawan ne Dios
daya magpang-pangátu, ngamay daya
magpakumbaba kaggína, ay sengán nada
ngala,” nán na.

7 Ay díkod peturayán kayu lugud ke
Dios se pàkadan nu nge Sairu ta senu
magtálaw.
8 Umadanni kayu ke Dios ta senu
umadanni pe kadakayu. Dakayu wa
maragbásul, ay akkan kayu lugud din na
mangwa ka nadakè. Dakayu wa maggad-
gadduwa, ay kappiyánan nu ya magur-
uray.
9 Magpannakit se sumángit kayu din
gapu kadaya bas-básul nu, nga akkan
kayu din na makang-anggam se makap-
atapatag.
10 Magpakumbaba kayu ngala nga
makiseng ke Apu Dios, ta senu
mepangátu kayu ta sengán nakayu se
pàgan nakayu pe.

Ya akkan tada nga agpipinnadakè

11 Akkan kayu din na magpipinnadakè,
wawwági. Ata nu pakunán nu kiyán, onu
pabasúlan nu ya wagi nu, ay ya lintag
ne Dios ya bíláng pad-padàsán nu. Ay
nu padàsan nu ya lintag na, ay akkan nu
ngin ikur-kurug ya lintag, ta pabasúlan
nu mà in.
12 Ay sissa mà nge Dios nga nangidde
ka lintag na, ay aggína pe yala ya ma-
balin mamabásul. Aggína ngala pe ya
makabalin na mangalà se mamánis ka-
daya tolay. Ngamay tura tada ngala nga
agginpapabásul kadaya wawwági tada!

Ya nakasigúru nga mamìkammu

13 Gìnán nu pe idi wawwági, dakayu
nga magkuna ka, “Ki daddán ni, onu
kaláwa, ay mawe kami kattoni nga íli.
Matangadagun kami kannán na magláku,
ta senu adu ya maganansiya mi,” nán nu.
14 May akkan nu mà ammu nu nágan
naya màwa nu kaláwa. Akkan nu wa
ammu gà-gàdan ya biyág nu. Ata ummán
kayu kadaya angap nga makaru maga-
ligsap.
15 Ya kagiyan nu kuma ay, “Nu ipalúbus
ne Apu Dios nga mabiyág kami pikam, ay
kuwaan mi dedi se idi,” nán nu din nala.
16 May tura kayu nga nakasigúru nga
mamìkammu kiya biyág nu. Nadakè ya
ummán kiyán na kuk-kuwaan.
17 Nu akkan nu kuwaan ya ammu nu
wa napiya nga kuwaan, ay magbásul
kayu.

5

Ya agpannakit daya nabànáng

1 Gìnán nu idi, dakayu wa nabànáng.
Magpannakit kayu se sumángit kayu,
gapu kadaya narígát nga mà-màwa
kadakayu nu kuwa.
2 Nadadál daya inurnúngán nu wa kuw-
kuwa nu ta itagàna nu wa usaran. Naípat
pe daya lúpulúpus nu
3 se nakíráng pe daya pir-pirà se daya
bal-balitù nu win. Ya kíráng da, ay
ittu ya mangipakammu nga nakabásul
kayu. Ay túya madadál kayu pe tutu wala
ngin nu ukuman ne Dios ya kalawagán.
Awan patapatag datu inurnúngán nu nga
bànáng nu kiya kamuddiyánan na al-
algaw.
4 Nagìna ne Apu nga mannakabalin
ya agríri datu pinagballát nu gapu kiya
angngultit nu kaggída kiya tangdán da.
Ay ummán pe datu pinaggáni nu, nagìna
ne Apu pe ya ríri da gapu pe kiya angn-
gultit nu kaggída.
5 Napiya mà tutu wala ngin ya biy-
biyág nu kídi kalawagán. Nakappag
kayu pe yin kadaya pagang-anggammán
nu kampela ngin nin. May pabasúlan
nakayu nge Dios sin nu kuwa, ay ummán
kayu ka mapal-palùmag para kiya katay
nu.
6 Dakayu, ay pinabásul nu datu áwan
bas-básul la tolay. Pinapatay nuda pe,
oray áwan da kammala mabà-baal nga
bumálat kadakayu.

Ya aggindag tada kiya ilalbet ne Jesus

7 Magan-ánus kayu lugud dala,
wawwági, panda kiya ilalbet kammin
ne Apu Jesus. Ummán kayu din kadaya
manguma, nga napatag ya ammay
kaggída, ay túya maanúsán da nga
idaggán ya aggagáni, áta ammu da
nga masápul maar-arnabán se maan-
annaggán pikam ya ammay da.
8 Ay túya magánus kayu pe. Pabagkad-
dan nu lugud daya uray nu. Akkan kayu

din na molaw, áta tagay yin ya ilalbet ne
Apu Jesus.
9 Akkan kayu din magpipinnanangi
wawwági, gapu kadaya kapar-parigátan
nu, ta senu akkan nakayu pabasúlan
nge Dios. Ay tagay yin ya ilalbet naya
mangguwes kadaya ngámin tolay.
10 Lam-lamtan nu kod, wawwági, datu
profeta* kitun. Aggída ya pagaladán nu
kiya panaggánus kadaya kapar-parigátan
na mà-màlamán nu.
11 Ammu tada nga naganggam mà
datun na nagánus kitun. Nammuwán
tada mà pe yin nu wà ummán natu
kinaánus tu Job kitun. Ammu tada pe nga
napiya tu nekàwaán na ngin, áta e Apu,
ay maramminya se maragkallà.
12 Ay ya nang-nangrúna nga akkan
tada pe nga kuwaan wawwági, ay ya
magsingán. Akkan tada din magsingán
ke Dios se oray nágan na nga atán kídi
kalawagán. "Ò" nán tada ngala nu ò, ay
"Akkan" nán tada ngala nu akkan, ta senu
akkan nitta pabasúlan nge Dios.

Ya agkikinnarárag tada

13 Nu atán da kadakayu daya atán
pagrigátan, ay ikarárag da din nala ke
Dios. Ay daya napiya daya ur-uray da, ay
dayáwan da din nala nge Dios.
14 Ay nu atán ya magtakit kadakayu,
ay ayabán nu daya pangapuwan nu kiya
kapilya, ta senu ilútan da ka denu se da
nga ikarárag ke Apu.
15 Ay bumílag ya magtakit nu kurugan
ta nga sungbátan ne Apu ya karárag tada
kaggína, ta pabilgan ne Apu kurug. Ay nu
gapu ki básul na ya namagtakit kaggína,
ay pakawanan pe ne Dios.
16 Ay díkod, ikagi tada lugud ya
básul tada kiya isaisa kadàtada, ay se
magkikinnarárag tada, ta senu pabilgan
nitta nge Dios. Napágus ya karárag daya
tolay nga namáru ki àráng ne Dios.
17 Ummán kitu Elias kitun nga páda
tada nga tolay pe, kane ikarárag na ke
Dios nga akkan din magudán, ay akkan
tutu wala kurug nga nagudán ka tallu
dagun se annam búlán.
18 Ay se la nagkarárag manin nga
magudán kuma, ay tútu nagudán kurug
gin, ay bummílag pe yin datu mul-múla.
19 Nu tura la atán kadakayu ya
maglikud kiya angngurug na ke Jesu-
Cristo, wawwági, ay napiya nu atán
mamul-poli kammin kaggína.
20 Ay nu màpoli na kammin, ay árig
biniyág kammin natu nangpoli kaggína.
Ay pinapakawan na pe daya adu wa bas-
básul na ke Dios.

* **5:10 5:10** Daya profeta, ay aggída datu agkakagiyán ne Dios kadatu piyán na nga pekagi kadatu tolay kitun.

Ya munna nga súrát ne Pedro

1 Iyà e Pedro nga isa kadatu apostol ne Jesu-Cristo.

Súrát ku idi kadakayu ngámin na píli ne Dios nga tolay na nga agtangeli kadaya nepariparitán nu nga il-íli ka probinsiya Ponto, se Galacia, se Capadocia, se Asia ay se ka Bitinia.

2 Dakayu, ay nekísi nakayun ne Dios nga Ama oray kitun kam, nga pagbalinan naya Ispiritu na ka tolay na nga mangikur-kurug ke Jesu-Cristo. Ay napakawan kayun kadaya bas-básul nu gapu kitu nearúyut ta dága na kitu nekatay na.

Ay mammuwán nu kuma pànang ya agtagasíngan ne Dios kadakayu se iya angngidde na kadakayu kiya napiya nga panaggur-uray nu.

Ya namnamáan tada peyang

3 Ay day-dayáwan tada nge Dios, nga Dios se Ama naya Apu tada nga Jesu-Cristo. Gapu kiya abay pànang nga agkallà na kadàtada, ay niddán nitta ka baru wa kabiy-biyág gapu kitu inammaltu na kammin ke Jesu-Cristo. Ay ittu pe ya gapu na nga atán kurug ya namnamáan tada.

4 Ay ka lángit ay atán pe ya iid-iddag ne Dios nga ipakin-kuwa na kadàtada. Ay áwan na makaulis se makadadál kiyanin, ay se akkan pe wayya nga dumakè in.

5 Ay kiya akkan na pikam ma angngalà kadakayu, ay e Dios ya magtagtagasíngan peyang kadakayu gapu kiya angngurug nu. Màwa na yán gapu kiya ammanakabalin na. Ay se nakayu wa alà in nu iya kamuddiyánan na algaw.

6 Ay túya maganggam kayu wala, oray nu màwa nga magpan-pannakit kayu kídi ka tangapurù gapu kadaya adu wa nagbal-baláki ya kapar-parigátan nu.

7 Màwa dayán ta senu mammuwán nu nga kurug tutu wala ya angngurug nu win. Ya balitù ay nabanor may akkan magnanáyun. May melúnág kiya apuy ka angngammu ta nu napabeg gin onu akkan. Ay tú nád agpà in ya angngurug nu, ay nabà-banor may ya balitù! Ay díkod mapadayáwan kayu se pàgan nakayu we Dios nu iya ilalbet kammin ne Jesu-Cristo gapu kiya kurug ga angngurug nu kaggína.

8 Ay ammù nga pàgan nu we Jesu-Cristo oray akkan nu wa nasingan. Ay oray kídi ya akkan nu pikam pe masingan, ay kurugan nu mà kammala, ay se maganggam kayu pà-pànang pe ka áwan páda nga agganggam,

9 áta alà nakayu we Dios ka áwan panda gapu kiya angngurug nu.

10 Ay mepanggap kídi nga angngalà ne Dios kadàtada ka áwan panda tu tagge da la sap-sapúlán se ammuwán datu profeta* kitun, nga ittu datu nangikagi kiya mepanggap kiya idde ne Dios gapu kiya kinamáru na.

11 Tagge da la ammuwán nu nungay naya kàwa na se nu mapaanna ya kàwa na. Ngamay ya Ispiritu ne Cristo nga ittu tu atán kaggída, ay nepakammu na ya mepanggap kiya kapal-palakkán naya Cristo se iya mepanggap kiya kepangátu na nu mabalin na magrígát.

12 Ay nepakammu ne Dios kadatun na profeta nga akkan aggída tu magkapiya tutu wala kadatun na kuk-kuwaan da nu di dàtada. Ay kídi yin ay nepakammu daya bobonan ne Dios kadakayu win ya Napiya nga Dámag mepanggap ke Jesu-Cristo. Ya Ispiritu na nga ittu ya nebon na nga gayát ka lángit, ay aggína ya nagpapekagi kaggída. Ay ummán pe daya anghel ne Dios, piyán da tutu wala pe nga ammuwan dayán.

Ya akkan tada agbásul

13 Ay díkod kappiyánan nu lugud ya maguraurray. Magan-annád kayu kiya aglam-lammat nu. Ay maginnanáma kayu wala kiya idde ne Dios kadàtada gapu kiya kinamáru na nu umbet ya oras nga ilalbet kammin ne Jesu-Cristo.

* **1:10 1:10** Daya profeta ay aggída datu agkakagiyán ne Dios kadatu pekagi na kadatu tolay kitun.

14 Ay gapu ta annánà nakayu nge Dios
sin, ay masápul la kurugan nu daya bil-
bílin na. Akkan nu ittu wa sur-surútan
nin datu nadakè a kuk-kuwaan nu kitun,
kitu áwan nu pikam ammu mepanggap
kiya Napiya nga Dámag.
15 Ya kuwaan nu kuma, ay akkan kayu
wa magbásul lin, áta áwan bas-básul ne
Dios nga ittu ya nagayáb kadakayu.
16 Ata nán mà naya nesúrát nga
bàbànán na, "Akkan kayu wa magbásul
ta áwan ku wa bas-básul," nán na.
17 Ya angguwes ne Dios, ay mepà-
pàbà kampela ngin nin kadaya kuk-
kuwaan tada nga tolay. Ay lugud gapu ta
makiAma kayu kaggína ngin, ay masápul
la ipatag nu peyang kiya kaatán nu kídi
ya kalawagán.
18 Ay ammu nu win na winayaán
nakayu nge Dios sin kadatu áwan sur-
surbi nga nepagangay kadakayu nga
gagángay datu mannákam nu. Ay ya
pinangwaya na kadakayu, ay akkan daya
balitù se daya pir-pirà a mabalin na
madadál,
19 nu di iya napatag pànang nga dága
ne Jesu-Cristo nga nearúyut kitu nekatay
na. Arig na ya karneru wa áwan tutu
wala nga pagdàsán nga nebasu.
20 Ata oray kitu akkan pikam ma na-
parsuwa idi ya kalawagán, ay aggína tu
piníli ne Dios nga ibon na. May kadedi
yin nala nga al-algaw ya nekepakammu
na gapu kadàtada, ta senu málà nitta nge
Dios sin.
21 Ay gapu ke Cristo, ay e Dios ya kur-
kurugan nu win. E Dios tu namaltu
kaggína se ya nangidde ka turáy na, senu
e Dios ya kur-kurugan se namnamáan
nun.
22 Ay gapu lugud ta nippà in daya
nadakè a gagángay nu kane mangurug
kayu kiya kurug ga mepanggap ke Jesu-
Cristo, ay kurug ga piyán nu pe yin daya
páda nu wa mangurug. Ay lugud ipas-
pasnà nu ya agpipininya nu.
23 Ay bíláng nga naulis kayu wa neanà
gapu kitu inangngurug nu kiya mag-
nanáyun peyang se mamagbiyág nga
bàbànán ne Dios. Naulis kayu wa neanà
ngamay akkan na ummán ka neanà ka
tolay ya matay pe. Ata akkan mataatay
ya namagbalin kadakayu ka annánà na.
24 Ata,
"Ngámin tolay, ay meárig da kadaya kad-
kaddat. Ay se ngámin na day-
dáyaw da, ay meárig pe kadaya
but-bútà dayán na kad-kaddat. Ata
daya kad-kaddat nu malaylay da,
ay túya ketànagán daya but-bútà
da.
25 Ngamay ya bàbànán ne Dios, ay áwan
na nga kippaán."
Ay iyán na bàbànán na, ay ittu kam
ya Napiya nga Dámag ga nebàbànán mi
kadakayu win.

2

1 Ay masápul la ippà nu win daya
nadakè a gagángay nu. Ummán kadaya
magbusibusid se daya magpì-pìmáru, se
ya umasiásil, se ya mamad-padakè ka-
daya kasittolay nu.
2 Dakayu, ay árig nu ya apangngianà.
Nu mapaanna lugud ya aggasissúsu naya
apangngianà, ay ummán din pe ya agsap-
sápul nu kiya bàbànán ne Dios, ta senu lu-
migda ya angngurug nu, ay díkod magun-
ud nu ya pagrabngán na, nga ittu ya biyág
ga áwan panda.
3 Ay ummán kuma kiyán ya kuwaan nu
ta nammuwán nu win ya kinamáru ne
Apu.

Ya meárig ka batu wa sibbiyág se daya tolay ne Dios

4 Umadanni kayu peyang ke Apu, nga
árig sibbiyág ga batu. Lùsawan daya
tolay, ngamay aggína ya píli ne Dios, ay
se napatag pànang kaggína.
5 Ay umadanni kayu lugud kaggína, ta
senu meárig kayu ka batu wa sibbiyág
nga mabalin na usaran ne Dios kiya
agbalay na. Ay dakayu pe daya bátug
pappádi nga magsir-sirbi ke Dios nga
magday-dáyaw kaggína. Ay ya agday-
dáyaw nu kaggína ya bátug pagbasu nu
kaggína, nga ittu yán ya napatag kaggína
gapu ki angngurug nu ke Cristo.
6 Ata nán naya bàbànán ne Dios nga,
"Atán píli ku wa meárig ka batu wa
napatag pànang. Ay ippáy ku

ka íli Sion ta meárig ka batu wa
paniínán nga ittu ya pagligdaán
naya balay. Ay ngámin daya man-
gurug kaggína, ay áwan da nga
keap-appattán,”
nán na.
7 Ay kadàtada lugud nga mangurug
kaggína, ay napatag pànang kadàtada.
Ngamay kadaya akkan na mangurug, ay
aggída ya kàwaán kurug natu nesúrát ta
bàbànán ne Dios kitun nga nán na,
“Ya batu wa lùsawan daya magbabalay,
ay ittu ya nesulalit ta nasurbi
pànang,”
nán na.
8 Ay nán na pe nga,
“Ay idi ya batu, nu ittu ya kebàdúlán daya
tolay, ay ittu ya gapu naya kedùláp
da,”
nán na. Nán na kiya bàbànán na nga
medùláp da, áta di da mangurug kiya
bàbànán ne Dios, ay ittu kammala pe yán
ya nán ne Dios nga màwa kaggída.
9 Ngamay dàtada ya piníli ne Dios
nga inannánà na. Ay se dàtada pe ya
bátug pappádi nga magdáyaw peyang
kaggína nga ári tada. Ay dàtada pe
ya nekísi na kadaya ngámin na tolay
kídi kalawagán nga magsirbi kaggína.
Ay se dàtada pe ya nengagánan na ka
tolay na nga mangiwar-waragáwag ka-
daya ngámin na nakas-kasdáaw nga kuk-
kuwaan na. Aggína ya nangiadayyu
kadàtada kiya kagìbattán, se nitta nippan
kiya nakas-kasdáaw wa wada na.
10 Kitun ay akkan nakayu tolay nge
Dios, may kídi yin ay tolay nakayun. Ay
akkan nu pe am-ammu ya agkallà na
kitun may kídi yin, ay nammuwán nu win
ta nepakammu na ngin kadàtada.
11 Ay ya nán ku kurug kadakayu
wawwági, ay gapu ta bíláng tada ya
mepagíli ked kalawagán ni, ay túya ikagì
kadakayu nga akkan daya nadakè a piyán
daya baggi nu daya ikurug nu, ta ittu
dayán daya mamadakè kadakayu.
12 Ipassingan nu peyang kadaya tolay
kannán nga akkan mangurug ke Dios
daya napiya nga gagángay nu. Ta senu
oray nu padalínán dakayu ka nadakè a
tolay, ay masingan da nga napiya daya
kuk-kuwaan nu nu umbet ya oras nga
agpakammu ne Dios kaggída. Ay díkod
day-dayáwan da nge Dios.

Ya agpapeturáy tada kiya gubirnu tada se kadaya ap-apu tada

13 Ay gapu kiya amminya nu ke Apu,
ay masápul la ikurug nu daya ngámin na
agtuturáy nu. Peturayán kayu kadaya ári,
ta aggída daya naturáy.
14 Ay ummán pe kadaya gubernador ra
niddán naya ári ka turáy da nga mamánis
kadaya maragbásul se mamatag kadaya
namáru.
15 Ata ya piyán ne Dios, ay anawáan
nu daya tolay ya kúráng ka pannakaáwat
nga mamad-padakè kadakayu kiya angwa
nu kadaya napiya.
16 Dakayu ay áwan na mangiallang
kadakayu kadaya piyán nu, ta e Jesu-
Cristo ya apuwan nu win. Ngamay
akkan din na ittu ya pambarán nu wa
mangwa kadaya nadakè, nu di nu kuma
nga ipassingan kiya kabiy-biyág nu nga
bobonan nakayu we Dios.
17 Rispitaran nu daya ngámin tolay.
Piyán nu daya páda nu wa mangurug. Ay
managgansing kayu din pe ke Dios, ay se
rispitaran nu pe daya nangátu wa ap-apu
nu, ummán kadaya ári.
18 Dakayu wa asassu, ay masápul la
ipassingan nu ya kinasunud nu kadaya
apu nu. Rispitaran nuda. Ay akkan nala
daya namáru wa ap-apu nu, nu di oray pe
daya narungat.
19 Ata pàgan ne Dios daya magánus
kiya kapar-parigátan da, nga akkan kuma
rumbang nga màwa kaggída ngamay itu-
rad da ngala gapu ta siddadamdam da
peyang kadaya piyán na nga kuwaan da.
20 Ata akkan nitta wayya nga pàgan
ne Dios oray nu magánus ta kiya kapar-
parigátan ta nu gapu kadaya nàwa ta nga
nadakè. May nu pal-palakkan ditta nga
áwan kuk-kuwaan na nadakè, ay se ta
nga magturad, ay pàgan nitta nge Dios.
21 Ata ittu ya nagayabán ne Dios
kadàtada, ya magpin-penám nga magtu-
rad kadaya kapal-palakkán tada. Ata oray
e Cristo, ay napal-pallà pe gapu kadàtada.

Nangipassingan ka pagtaldán tada ta senu
aggína ya tal-taldan tada peyapeyang.
22 Awan na tutu wala nga bas-básul,
ay akkan tutu wala pe ya nagbusid oray
namissán nala.
23 Ay oray kitu namad-padakè da
kaggína, ay akkan tagge ya bumal-bálat
ka nadakè. Ay oray nu pinal-pallà da pe,
ay akkan wayya namanansing, nu di na
nepiyár ngámin ke Dios nga ittu ya kurug
ga angguwes.
24 Nekaruwán ne Cristo daya bas-básul
tada kitu nekelansa na kitu krus, ta senu
pandanán tada ngin ya magbas-básul, se
tada magbiyág ga magasikkuwa peyang
ngin kadaya napiya. Ay gapu kadatu big-
bígád na, ay nippà daya bas-básul tada.
25 Kitun, ay ummán kayu kadaya kar-
karneru wa magal-aliwagwag, may kídi
yin, ay nasmà nu win ne Cristo wa
magtar-tarakan kadakayu nga ittu ya
magtag-tagasíngan nin kadakayu.

3

Ya masápul la kuwaan daya nat-átawán nin

1 Ay dakayu wa nat-átawán nin na bab-
bay, peturayán kayu kadaya attáwa nu.
Ta senu oray nu akkan da nga mangurug
kiya bàbànán ne Dios, ay mangurug da
ngala nu masingan da daya napiya nga
gangay nu, oray akkan nu tagge ibàbànán
kaggída ya mepanggap kiya kur-kurugan
nu.
2 Ta mepassingan kaggída ya kinapiya
naya gagángay nu se iya ammatag nu ke
Dios.
3 Ay akkan din na ya amin lasi ngala
ya angap-kappiya nu ki baggibaggi nu,
ummán kiya angngap-kappiya nu kadaya
abù nu, se kadaya aggarmat nu kadaya
bal-balitù se daya napiya nga badubádu
nu.
4 Ngamay ipassingan nu wala ya ki-
napiya nu kiya napiya nga gangay nu,
kiya kinatulù nu se kinadínang nu. Ata tú
dayán daya mangidde ka kinapiya nu nga
akkan na magpurkás, ay ittu pe dayán
daya napatag ke Dios.
5 Ata datu babbay ya mangurug ke Dios
kitun, ay ummán pe kiyán tu kinuw-kuwa
da, nga ittu tu bátug nangpapiya kaggída.
Natulù da kadatu attáwa da, ay se piyáran
da peyang pe nge Dios.
6 Ay ummán pe kitu Sara kitun. Nat-
ulù kitu Abraham ma atáwa na. Ay
ibíláng na pe ka apu na. Ay díkod nu
ummán pe kiyán ya kinatulù nu kadaya
attáwa nu, ay bíláng annánà nakayu tu
Sara, nu napiya daya kuk-kuwaan nu
se akkan kayu wa managgansing kadaya
pan-panda ngala.
7 Ay dakayu pe nga lalláki, ay am-
muwan nu din pànang ya napiya nga
akibul-bulun nu kadaya attáwa nu, ay
se rispitaran nuda pe. Magmáru kayu
kaggída ta nakapsut da may dakayu. Ay
nagpapáda kayu wa biyágan ne Dios
ka áwan panda gapu kiya agkallà na
kadàtada. Kuwaan nu dayán ta senu
áwan makalípán kadaya kar-karárag nu.

Ya kuwaan tada nu atán daya kapar-parigátan tada

8 Ya muddi nga kagiyan ku kadakayu
ay tú idi. Sissa din ya uray nu ngámin.
Magpipinninya kayu wa mangurug, se
magkikinnallà kayu se magmar-máru
kayu kiya isaisa kadakayu, se magpakum-
baba kayu pe.
9 Ay akkan nu baltan ka nadakè ya
nadakè a kuwaan da kadakayu. Ay oray
nu nadakè ya kagiyan da kadakayu, ay
akkan kayu pe ya sumungbát ka nadakè.
May ya kuwaan nu wala, ay ikarárag
nuda ngala ke Dios, ta senu kalakkán
nada. Ata ittu pe yán ya gapu na nga
pinagbalin nitta nge Dios ka annánà na;
dàtada ya pangiddanán na kiya pagkallà
na.
10 Ay nán ne Dios kiya nesúrát nga
bàbànán na nga,

"Nu iinna ya maminya nga middán kiya
napiya nga biy-biyág se maminya
nga maganggam peyang, ay
masápul la akkan na magbutabutal
se akkan mamad-padakè.

11 Masápul la ippà na daya nadakè a
gagángay na. Ay daya napiya ngala daya
kuwaan na. Ay ya napiya nga akibul-
bulun kadaya kasittolay na ya pà-pàgan
na peyang pe.

12 Ata tag-tagasinnán ne Dios se gìnán na
daya kar-karárag daya namáru wa tolay,
ngamay kalùsawan na daya mangwa ka
nadakè,”
nán na.
13 Ay áwan tolay ya mangur-úray ya
mangwa ka nadakè kadakayu nu napiya
peyang daya asikkuwaan nu.
14 Ay oray pe nu mapal-pallà kayu
mepanggap kiya angwa nu kadaya
napiya, ay maganggam kayu wala. Akkan
kayu wa magansing kadaya tolay ya
mamal-pallà kadakayu, ay akkan kayu pe
ya managlídug kadaya pan-panda ngala,
15 nu di kuma nga e Cristo ya ipad-
padúma nu peyang, áta aggína ya Apu nu.
Ay masápul la sissasagána kayu peyang
nga magsungbát nu atán ya magsalud-
sud kadakayu ka mepanggap kiya nam-
namáan tada kiya inangngurug tada ke
Jesu-Cristo.
16 Ngamay masápul la annadán nu ya
agbàbànán nu, se narispitár kayu pe
kadaya agsungbát nu. Ay sin-sinnan nu
ta áwan kuma ya nadakè kadaya kuk-
kuwaan nu, ta senu daya mangas-assap
kiya napiya nga gagángay nu gapu kiya
angngurug nu ke Cristo, ay mabàla da nu
pad-padàsán dakayu.
17 Ta napì-piya ngala nga màwa nga
mapal-pallà kayu nu ittu ya piyán ne Dios,
gapu kiya angwa nu kadaya napiya, may
iya mapal-pallà kayu gapu kadaya kuk-
kuwaan nu wa nadakè.
18 Ata oray e Cristo, oray áwan na
nga bas-básul kitun, ay akkan naggad-
gadduwa nga nangipalúbus kiya baggi
na nga matay gapu kadàtada ngámin
na maragbásul, ta senu mabalin tada ya
makikappiya ke Dios. Ay annung na tunin
na namissán na nekatay na. Pinatay da tu
baggi na may akkan wayya nga natay tu
kaduduwa na.
19 Ay tu kaduduwa na, ay nawe
nagbàbànán kiya mepanggap kaggína ka-
daya sibbabálud da kaduduwa datu tolay
ya natay yin.
20 Ay tú dedi datu kaduduwa datu to-
lay ya akkan nangur-kurug ke Dios kitu
kakowad pikam natu Noa. Inin-indaggán
ne Dios tu panangngurug da kitu kowad
pikam natu Noa nga mangwa kitu abay
pànang nga biray na. Ngamay wal-walu
wala nga tolay datu netangálà kitu abay
biray, nga ittu datu nabiyág kitu dallis.
21 Ya bátug natun na nàwa, ay ya
nekabawtisáran tada nga ittu ya kelísi ta
kiya ammánis ne Dios. Ngamay akkan
gapu ta nabguwán daya baggi tada, nu di
gapu ta nakipakawan tada ngin ke Dios
kadaya bas-básul tada, ta senu pumiya
ya ur-uray tada ngin. Ay màwa tada ya
makipakawan gapu kiya angngurug tada
kiya nelaltu ne Jesu-Cristo,
22 nga ittu tu nawe ka lángit tin. Ay
aggína ya atán kiya pane diwanán ne
Dios, ta aggína ya naturáy kiya ngámin.
Itur-turayán na daya anghel se daya
duddúma nga atán turáy se ammanaka-
balin ka lángit.

4

Ya naulis nga kabiy-biyág tada ngin

1 Ay gapu lugud ta napal-pallà e Cristo,
ay aggína ya pagtaldán nu kiya aglam-
lammat nu, ta senu mapabagkad daya ur-
uray nu oray maparigátan kayu. Ata nu
mapar-parigátan ya isa nga tolay gapu
kiya angngalùsaw na kiya nadakè, ay
maawátan na nakusap pin kiya agbas-
básul na.
2 Díkod manggayát kídi panda kiya
panda naya agbiyág nu kídi kalawagán
ni, ay masápul la dayán nala nga piyán ne
Dios daya kuwaan nu peyang, nga akkan
nu ittu pogupán daya kil-kelug daya baggi
nu.
3 Makusap kayu win kadaya kuk-
kuwaan nu kitun na nadakè nga ummán
kadatu pà-pàgan daya akkan mangurug
ke Dios nga kuwaan. Ta nabayág kayu wa
nagbiy-biyág kitun nga áwan na aggan-
annád kadaya nadakè a kelugán daya
baggi nu. Maragging-inglaw kayu, se
palotán tu agsasay-am nu, se palotán pe
tu aggud-udma nu. Ay nàwa nu pe tu
lùsawan tutu wala ne Dios nga agday-
dáyaw nu kadaya sinan diy-diyos.
4 Ay datu kabung-bungguy nu kitun,
ay masdaáwan da kídi yin ta tura kayu
wa akkan nin na umataatangya kaggída

kadaya nadakè a kuk-kuwaan da. Ay ittu
yanin ya panggayatán da nga mamad-
padakè kadakayu.
5 Ngamay kiya umbet ta algaw, ay
aggída kampela ngin nin ya magsungbát
kiya àráng ne Dios. Aggína ay sissas-
agána nga mangguwes kadaya ngámin na
tolay ya sibbiyág, ay se oray pe datu natay
yin.
6 Ay ittu pe ya gapu na nga nebàbànán
pe ya mepanggap ke Cristo oray kadatu
natay yin. Ta senu oray kitu kasibbiyág
da pikam, ay naukum ne Dios da ngin
kiya nekatay da nga ummán kiya kàwaán
ngámin tolay, ay get nu makapagbiyág ya
kaduduwa da nga ummán kiya agbiyág
ne Dios.

Ya agsirbi tada kiya isaisa kadàtada

7 Tagay yin ya ipappanda daya
ngámingámin, ay túya masápul ya aggan-
annád nu, se ya napiya nga aggur-uray
nu, ta senu áwan ya makalípán kiya
panagkar-karárag nu.
8 Ay ya munna nga mepas-pasnà kuma,
ay ya agpipinninya nu peyang, áta sip-
papakawan tada kadaya adu pànang nga
bas-básul daya duddúma kadàtada nu
piyán tadada.
9 Maganggam kayu wa manangaíli ka-
daya kabbulun nu nga akkan kayu wa
umagáwa.
10 Ata niddán nitta ngámin ne Dios ka
kababalin tada. Ay ittu ya masápul la
usaran tada kiya agsirbi tada kiya isaisa
kadàtada, ta ittu ya masápul la kuwaan
naya mapiyár ra pakammuwan ne Dios
kadaya nagbal-baláki nga pagkallà na.
11 Daya pangibàbànánan ne Dios, ay
masápul la ibàbànán da ya bàbànán na.
Ay daya para túlung kadaya mangurug,
ay akkan da din na natagàna nga sumeng,
ay e Dios ya mangidde kiya bílag da.
Kuwaan nu dayán ta senu mapadayáwan
ne Dios kiya ngámin gapu ke Jesu-Cristo.
Ta aggína ya kurug ga rabbang na nga
day-dayáwan. Ay aggína pe ya katurayán
ka áwan panda. Amen.

Ya agrígát tada gapu ki angngurug tada

12 Dakayu wa pà-pàgan ku nga
wawwági, akkan nu din na pagballà daya
napanat pànang nga kapar-parigátan na
màlamán nu. Akkan na nakas-kasdáaw
dayán, ta ittu yán ya pagsisímán ne Dios
kadakayu.
13 May maganggam kayu wala ta bíláng
nga mepagrígát kayu ke Jesu-Cristo. Ay
díkod maganggam kayu pànang kiya oras
nga kepakammu naya kinadáyaw na.
14 Ay maganggam kayu wala nu pad-
padàsán dakayu gapu kiya angngurug nu
ke Cristo. Oray ta atán kadakayu nga
mangitur-turáy ya naturáy nga Ispiritu
nga ittu ya Ispiritu ne Dios.
15 Ngamay áwan kuma kadakayu ya
mapal-pallà gapu kiya nadakè a kuk-
kuwaan na, nga ummán kadaya maka-
patay wànu magtákaw, onu gapu kiya
akiram-ráman na kiya biy-biyág naya isa
tolay.
16 Ay nu mapal-pallà kayu gapu kiya
angngurug nu ke Cristo, ay akkan nu wa
kìpattán yán. Ngamay dayáwan nu wala
nge Dios ta mapal-pallà kayu gapu ke
Cristo.
17 Ta ginayatán ne Dios sin ya angn-
gukum na kadaya ngámin tolay, ay mang-
gayát kadàtada nga tolay na. Ay nu
dedi ya kapal-palakkán tada ay ittu ya
anggayát na kadàtada nga mangurug,
ay tú nád agpà in ya kapàyanán daya
akkan na mangurug kiya bàbànán ne
Dios mepanggap ke Cristo!
18 Ay ummán kiya nán naya nesúrát
nga bàbànán ne Dios nga,
"Nu nasulit ya kálà daya namáru wa
tolay, ay tú nád agpà in daya akkan
na mangur-kurug ke Dios se daya
maragbásul!"
nán na.
19 Ay díkod dakayu wa mapal-pallà
gapu ta ittu ya piyán ne Dios nga màwa
kadakayu, ay masápul la daya napiya
ngala peyang daya kuwaan nu. Ipiyár nu
wala daya biyág nu ke Dios, nga ittu ya
namarsuwa kadàtada.

5

Ya kuwaan daya mangiapu kiya kapilya

1 Kadakayu wa pangmanàman daya
mangurug, ay atán ya piyán ku wa
kagiyan. Iyà ay páda dà pe ya pang-
manàman. Ay se iyà ay nasingan ku
tu nekapal-pallà ne Cristo. Ay isa ngà
pe nga meráman kiya dáyaw na nga
mepassingan nu isa ngalgaw.
2 Tú idi ya kagiyan ku kadakayu.
Taràn an nu daya mangurug ga nepiyár
kadakayu, nga ittu daya árig ga karneru
ne Dios. Ay maganggam kayu din nala
kiya agtarakan nu kaggída, nga akkan din
gapu ta mapil-pílit kayu. Ay akkan din na
manalitangdán ya lam-lamtan nu, nu di
gapu ta ittu ya asikkuwaan nu.
3 Ay akkan kayu wa tagaman-mandár
kadaya nepiyár na kadakayu, may passin-
gannán nuda ngala ka pagtaldán da nga
kinapiya.
4 Ay kiya ilalbet kammin naya Apu
daya árig maragtarakan ka karneru, ay
middán kayu ka tangdán nu wa napatag
pànang nga áwan na nga agpurkás.

5 Ay ummán pe kadakayu wa nabbing,
magpinnoray kayu kadaya nanákam may
dakayu. Magpakumbaba kayu peyang
kiya isaisa kadakayu, áta nán naya
nepesúrát ne Dios nga bàbànán na nga,

"Kalùsawan ne Dios daya magpang-
pangátu, ay namáru kadaya na-
pakumbaba,"

nán na.
6 Magpakumbaba kayu lugud ke Dios nga
katurayán, ta senu ipangátu nakayu nu
umbet ya oras nga piyán na kampela ngin
nin.
7 Ay ipiyár nu ngámin daya riribù
nu kaggína, áta tag-tagasinnán nakayu
peyang.

8 Magannád kayu se magtaron kayu.
Ata ya kalínga tada nga e Sairu, ay
ummán ka magúngug ga láyon na áwan
na nga sinád da magsap-sápul ka patayan
na.
9 Pàkadan nu. Ay kaligdaan nu ya
angngurug nu ke Dios. Oray ta ammu
nu mà nga sangapáda kayu wa mapar-
parigátan se daya kabbulun tada nga
mangurug ke Dios kídi ya kalawagán.

10 Ay nu mabalin ya kapar-parigátan nu
ka tangapurù, ay e Dios nga maramminya
pànang kadàtada, ay aggína ya mam-
abílag kadakayu se aggína ya mamaligda
kiya angngurug nu. Ay kuwaan na nga
áwan nu wa pagkurángan, ta aggína mà
ya nangikísi kadakayu nga padayáwan na
ka áwan panda gapu kiya angngurug nu
ke Jesu-Cristo.
11 Ay aggína ya katurayán peyapeyang
ka áwan panda. Amen.

Ya akikumusta ne Pedro

12 Ay e Silas ya sinummeng kiyà a
nangwa kídi ya bittì a súrát ku, ta ibíláng
ku wa mapiyár ra wagì. Ay ya gapu naya
nagsúrát ku kadakayu, ay piyán ku wa
matul-tulduwán takayu. Piyán ku pe nga
mammuwán nu nga dedi ya nekagiyán ku
kadakayu, ay tú idi ya kurug ga agkallà ne
Dios. Ay akkan nu wa kal-kaligpanán idi
ya agkallà na.
13 Ay makikumusta pe daya mangurug
kanedi Babilonia* nga píli ne Dios pe.
Makikumusta pe ye Marcos nga inanà ku
ki angngurug tada.
14 Magkikinnumusta kayu ka angngi-
passingan nu kiya amminya nu kiya
isaisa kadakayu.

Ay napiya din ya ur-uray nu ngámin na
mangurug ke Cristo.

* **5:13 5:13** Mabalin nga pàlíli na Roma idi.

Ya mekàduwa nga súrát ne Pedro

1 Iyà e Simon* Pedro wa apostol ne
Jesu-Cristo se bobonan na ka mepanggap
kaggína.
Nagsúrát tà manin kadakayu wa
niddán ne Dios se Jesu-Cristo wa
marammiyág ka angngurug ga páda pe
naya angngurug ga nidde na kadakami.
Sangapáda ya angngurug tada nga nidde
na, áta áwan na nga pagdudúmán kadaya
tolay.
2 Ay sápay kuma ta mammuwán nu
tutu wala pànang ya agkallà ne Apu Dios,
ay se pumiya pànang kuma pe daya ur-
uray nu, gapu kiya akammu nu ke Dios
se ke Jesu-Cristo wa Apu tada.

Ya angngipassingan tada nga kurug nga píli nitta nge Dios

3 Ay gapu kiya ammanakabalin ne
Dios, ay nidde na kadàtada ngámin daya
masápul tada kiya angngikurug tada ka-
daya piyán na kídi ya biyág. Ay kinuwa
na yán gapu ta nammuwán tada tutu
wala nge Jesu-Cristo. Aggína ya namíli
kadàtada nga piyán na nga iráman kiya
kinadáyaw na se kiya kinaturáy na.
4 Ay túya adu daya napatag pà-pànang
nga nekari na kadàtada, ta senu gapu
kadedi ya nekari na, ay malisiyán tada
daya ngámin na mamadakè kadàtada
gapu kadaya nadakè a asikkuwaan daya
tolay ked kalawagán. Ay senu mepagan-
gay pe kadàtada ya ummán kiya gangay
ne Dios.
5 Ay lugud kuwaan nu ya mabaal nu wa
mangwa ka napiya, nga ittu ya masápul
kiya angngurug nu. Ay kiya angwa nu
kadaya napiya, ay masápul nu pe ya
magsírib.
6 Kiya agsírib nu, ay masápul nu ya
magan-annád kiya aglam-lammat nu. Ay
kiya aggan-annád nu, ay masápul nu pe
ya magan-ánus. Ay kiya aggan-ánus nu,
ay masápul ya angngikurug nu ke Dios.
7 Ay kiya angngikurug nu ke Dios,
ay masápul pe nga nindù kayu kadaya
wawwági nu ki angngurug, ay se maram-
minya kayu pe.
8 Ata nu atán dedi kadakayu win, ay
se nuda kuwaan peyang pe, ay akkan
wayya nga áwan surbi daya kuk-kuwaan
nu nga napiya. Ay maam-amúngán pe ya
ammu nu mepanggap ke Jesu-Cristo wa
Apu tada.
9 Ngamay daya tolay ya mangurug ga
áwan dayán kaggída, ay árig da ya na-
grádam wànu nakúláp. Akkan da am-
ammu win tu nàwa kaggída nga nam-
makawan ne Dios kadatu bas-básul da
kitun.
10 Ay lugud wawwági, ipas-pasnà nu ya
mangipassingan na kurug ga píli nakayu
nge Dios nga pinagbalin na ka annánà
na. Ay nu kuwaan nu dayán na kinag-
kagì kadakayu, ay áwan nu win na keaw-
awagwaggán ki angngurug nu.
11 Ay sikkaanggam pànang nge Jesu-
Cristo wa marammiyág se Apu tada, nga
mangalà kadakayu kiya pangiturayán na
ka áwan panda.
12 Ay túya oray nu nammuwán nu dedi
yin na nekagiyán ku kadakayu, ay se
kurug ya angngurug nu win kiya kurug
ga sur-súru mepanggap ke Jesu-Cristo,
ay piyán ku nga ipad-padamdam peyang
kadakayu.
13 Ta ammù nga kasapúlán ya angipad-
padamdam ku kadayán kiya kasibbiyág
ku pikam.
14 Ata ammù nga akkan pe yin na
mabayág ya agbiyág ku, ta nepakammu
tutu wala ne Jesu-Cristo wa Apu tada kiyà.
15 Ay ittu pe ya gapu na nga kuwaan ku
ya mabaal ku, ta senu oray nu matay yà
in, ay atán nala ya pakadamdammán nu
kadayán ki oray nágan na nga oras.

Datu nakasingan kitu nammadáyaw ne Dios ke Jesu-Cristo

16 Ta akkan wayya nga adodit tala
daya nasírib ba tolay tu nebàbànán mi
kadakayu mepanggap kiya kinaturáy ne
Jesu-Cristo se kiya ilalbet na kammin. Ata

* **1:1 1:1** Ka úni nga Griego ay Simeon.

dakami ay nasingan mi nga mismu ya diláng na.
17-18 Ata uwad kami pe kitu inam-
madáyaw ne Dios nga Ama na kaggína
kitu napatag ga bantay, áta kabulun
nakami kitun. Ay nagìna mi pe tu úni nga
gayát ka lángit, kane kagiyan ne Dios nga
kangatuwán kaggína ya, "Tú idi ya pà-
pàgan ku wa An-anà ku, ay anggamman
ku pànang pe," nán na.
19 Ay díkod nammuwán mi nga kurug
tutu wala datu nekagiyán datu profeta†
kitun. Pagkapiyaán nu nu ittu dayán daya
lam-lamtan nu, ta ittu daya árig dílág
nu kiya nagìbat panda kiya danni láwa,
nga ittu yanin ya ilaltuwád naya salaw
nga mangwada kadakayu. Ay meárig yán
kiya ilalbet kammin ne Jesu-Cristo.
20 Ngamay masápul la ammuwán nu
wa áwan tolay ya maketarus kaggína
kampela ngin kiya sarut naya bàbànán ne
Dios, nga nepesúrát na kitun.
21 Ata daya nesúrát ta bàbànán ne Dios,
ay akkan wayya nga gayát kadaya lam-
lammat kampela daya tolay yin. May
gapu ta datu profeta kitun, ay ab-abul-
bulunan naya Ispiritu ne Dios da, ay
túya datu nebàbànán da ay e Dios ya
nagpapekagi kaggída.

2

Daya magtù-tùgud ka busid

1 Kitun, ay uwad da nga nagpamaráng
nga profeta. Ay páda na pe ya màwa kídi
yin. Atán da pe daya magtùgud ka busid
da nakak-akkurug nga ittu ya mangdadál
kiya angngurug nu. Ay ituláyaw da pe
ye Cristo wa Apu nga ittu ya nangikáru
kadaya bas-básul da. Ay túya akkan
magbayág dayán ta panísan ne Dios da.
2 Ay oray nu mapakuna, ay adu pe daya
umatangya kadaya manakidakè ala nga
kuk-kuwaan da. Ay gapu kaggída, ay pad-
padàsán da tolay ya kur-kurugan tada
nga mepanggap ke Cristo.
3 Ay gapu kiya kinaágum da ka pirà,
ay kuwaan dakayu wala ka pangluwán
da gapu kiya bàbànán na palabúga da
kampela ngin nin. Ngamay dayán, ay
napabásul da ngin oray kitun kam. Ay
akkan da pe wayya nga malisiyán nin ya
kapanísán da.
4 Ata oray datu nagbásul la anghel ne
Dios kitun, ay akkan nada wayya nga ki-
nengán, nu di nada nga nippan ka impiy-
ernu. Ay atán da kam kannán na sib-
babálud kiya nagìbat ta giyán na magin-
indag kiya ammánis ne Dios kaggída.
5 Ay ummán pe. Akkan kinengán ne
Dios datu inagkona ked kalawagán ni
gapu kadatu nadakè a kinuw-kuwa da,
ta linnap na ngidi ya kalawagán. Tittu
de Noa nga ittu tu maragbàbànán ka
panggap kiya panagmar-máru daya tolay,
se datu pittu pikam ma kabbulun na tu
biniyág na.
6 Ay sinìdug pe ne Dios datu íli Sodom
se Gomorra ka namanísán na kadatu
nadakè a tolay kadatun na íli. Ay kin-
uwa na tun ka angipassingan na kiya
kapanísán pe daya akkan na mangur-
kurug kaggína.
7 Ay gapu ta namáru tu Lot, ay
se nariribù pànang kadatu kuk-kuwaan
datu keliyán na nga nadakè, ay túta
biniyág ne Dios.
8 Ata inalgaw wa magpannakit tu Lot
kitu aggigìna na se agsisíngan na kadatu
nadakè a kuk-kuwaan datu tolay, áta
namáru lugud nga tolay.
9 Ay tú dayán daya mangipassingan
kadàtada nu wà ummán naya angngilísi
ne Apu Dios kadaya mangurug kaggína
kadaya kapar-parigátan da. Tú pe
dayán daya angngipakammu na kiya am-
marígát na kadaya nadakè a tolay panda
kiya ammánis na kaggída.
10 Tàwán kam kadaya tolay ya tú da la
nga sur-surútan daya nadakè a kelugán
daya baggi da, se daya mangirupat kiya
kinaturáy ne Dios.
Dayán ay naturad da se magpang-
pangátu da pe. Akkan da magansing
nga mangagi ka nadakè kadaya anghel ne
Dios.
11 Ay oray daya anghel ne Dios,
oray natù-turáy da may dayán na

† **1:19 1:19** Daya profeta ay aggída datu agkakagiyán ne Dios kadatu pekagi na kadatu tolay kitun.

magtù-tùgud ka busid, ay akkan dada
pad-padàsán kiya àráng ne Dios kiya
ammabásul da kaggída.
12 Ay dayán na tolay ay tagapáapáas
da ngala kadaya akkan da nga maaw-
awátan. Ummán da kadaya ul-ulolag ga
áwan na uray, nga daya nekatúkád da
gagángay da daya sur-surútan da ngala.
Ay áwan pagung-ungdáran dayán na ul-
ulolag nu di iya angnígay se ammatay
daya tolay kaggída. Ay ummán pe kiyán
ya kàwaán daya tolay ya magtù-tùgud ka
busid ta matay da pe.

13 Ay magrig-rígát da, ta ittu ya
supápà naya kinuwa da nga namarígát
kadaya duddúma. Ganásan da ya
mangwa kadaya kelugán daya baggibaggi
da oray algaw. Dayán na tolay ay
mangmansà da kadakayu kiya kepang-
pangán da kadakayu kiya nagánas nga
panagkakán nu. Mepaggan-gánas da
kadakayu may ya kinur-korugán na, ay
ial-alílaw dakayu.

14 Nadakè peyang ya lam-lamtan da
kiya oray inna nga babay ya masingan da.
Ay áwan panda naya akabasu-básul da.
Kas-kasabaan da daya tolay ya nakapsut
ta angngurug. Ay kapenamán da ngin
ya magágum. Ngamay yán nala nga
ammánis ne Dios kaggída ya id-iddaggán
da.

15 Ay dayán ya tolay, ay nagal-
aliwagwag da ngin ta akkan da ngin na
sur-surútan ya kurug. Sillad da tu Balaam
ma profeta kitun na an-anà natu Bosor.
Ata tu Balaam, ay magipirà. Ay oray nu
nadakè, ay kuwaan na basta middán nala
ka pirà.

16 Ngamay nagúni nga ummán ka tolay
tu asnu* na nga ittu tu nagallang kaggína.
Ay díkod akkan na nga nàwa ngin tu
asikkuwaan na nga nadakè.

17 Dayán na tolay nga magtù-tùgud ka
busid, ay árig da pe ya nassiyánan na
gabbuwà, ay meárig da pe kadaya angap
pa ìpúrán la naya bal-báli. Pinadán ne
Dios ya pagyanán dayán na tolay, nga ittu
ya nagìbat pànang nga giyán.

18 Magpas-pasindáyaw da nga
magbàbànán, may áwan kammala ngin
na sur-surbi yin daya kag-kagiyan
da. Kas-kasabaan da daya tolay ya
apangngigsán da ya akibul-bulun da
kadaya maragbásul la tolay. Ay daya
nadakè a kuk-kuwaan da nga kil-kelugán
daya baggi da daya pangay-ayúyut da
kaggída.

19 Ay ikar-kari da pe kaggída, nga ma-
balin da nga kuwaan daya piyán da kam-
pela ngin. Ngamay ya kinakur-korugán
na, ay aggída mismu ay árig daya asassu
daya nadakè a gagángay da. Akkan da
mataláwan nin. Ata nu nágan naya ikur-
kurug naya isa nga tolay, ay ittu ya bátug
ga mangasassu kaggína.

20 Ata nu nigsán naya isa nga tolay yin
daya nadakè a mà-màwa kídi kalawagán
gapu kiya inangngammu na ke Jesu-Cristo
wa marammiyág se Apu tada, ay se yala
manin na paábà, ay se magbalìtád da
mangwa kadaya nadakè, ay natù-turù ya
kinadakè naya kà-kàwaán da may kitu
nunna.

21 Napì-piya kuma kaggída nu akkan
da kuma ngala ngin nammuwán nu ma-
paanna ya agbalin da ka namáru kiya
àráng ne Dios, ngam iya nammuwán da,
ay se da la paglikudán daya napatag ga
bil-bílin ne Dios kaggída.

22 Ay nàwa nga kurug kaggída tu nán
natu makag-kagi nga, “Ya átu ay toliyan
na kammin na we kanan ya neota na.
Ay ya ábuy nga nabguwán nin ay mag-
ulli kammin na mawe manglipaw kiya
lupang,” nán na.

3

Ya mepanggap kiya kari ne Apu nga umbet kammin

1 Tú idi ya mekàduwa nga súrát ku
kadakayu wawwági. Tu nepadamdam ku
kadakayu kitu nunna nga súrát ku, ay ittu
manin ya ipadamdam ku kadakayu kídi
ya súrát ku, ta senu kappiyánan nu ya
maguraurray.

2 Ay damdamman nu peyang datu nek-
agiyán datu profeta ne Dios kitun na

* **2:16 2:16** Ya asnu nga animál ay ummán kam ki kabalyu ngamay bittì.

mà-màwa, se datu bil-bílin ne Apu wa
marammiyág nga nammuwán nu kadaya
apostoles na.
3 Tú idi ya munna nga ipadamdam ku
kadakayu. Akkan nu kaligpanán nga
nu iya kamuddiyánan na al-algaw, ay
maglaltuwád daya tolay ya tú da la nga
kuk-kuwaan daya nadakè a kelugán daya
baggi da. Ay ag-agbán dakayu,
4 nga nán da, "Di na mà nekari nga
umbet kammin? Kawà nád tu giyán
na ngin? Ay natay ngámin nin datu
mannákam tada, ay áwan ku ammu nga
napal-palíyán daya atán kídi kalawagán
ni nanggayát kitu nekàwa na kam!" nán
da.
5 Ata ginúrát da nga kinaligpanán nin
nga gapu kiya úni yala ne Dios, ay nàwa
ya lángit kitun kam, se napaltuwád na ya
lusà se iya danum. Ata gapu kiya danum
ay nàwa na ya lusà.
6 Ay ya danum kam pe tu pinangrápun
ne Dios kadatu tolay kitun kane pinagdal-
lis na idi ya kalawagán.
7 Ay gapu pe kiya úni ne Dios, ay nesag-
sagána na nga sìdúgan ya lángit se idi ya
kalawagán nu iya algaw wa angngukum
na se ammánis na kadaya nadakè a tolay.
8 Ngamay akkan nu kal-kaligpanán
wawwági nga ya tangalgaw se iya maríbu
dagun, ay áwan na pagdúmán dayán ke
Apu.
9 Ngamay daya duddúma, ay dálin da
nu akkan na nga dag-dagappan nin nga
tungpálan datu nekari na. May ya kurug
na, ay an-anúsán nitta nge Dios, ta akkan
na nga piyán nu atán ya mapánis, nu di
kuma nga makappoli ngámin daya tolay
kadaya bas-básul da.
10 Ngamay ya ilalbet kammin ne Apu,
ay màtatán nga ummán kiya ilalbet naya
maragtákaw. Ay kiyán na algaw ay
umawan nin ya lángit, ay magìna tada
pe ya naggat ta adudúrán. Ay masìdug
daya mas-asingan ka lángit. Ay masìdug
pe ya kalawagán se daya ngámingámin
na atán.
11 Ay gapu ta ammu nu nga umawan ya
ngámingámin, ay masápul ya panagmar-
máru nu. Ay se daya piyán ne Dios sala
daya sur-surútan nu peyang
12 kiya aggin-indag nu kiyán na algaw
ne Dios. Ay kuwaan nu daya mabaal nu,
ta senu makaru ya ilalbet na, ay ittu yanin
ya kasìdug naya lángit se ya katúnaw
ngámin daya mas-asingan ka lángit gapu
kiya napalotán na parráng.
13 Ngamay dàtada, ya id-idaggán tada,
ay ya kari na nga baru wa lángit se baru
wa kalawagán. Ay áwan tutu wala ya
kinadakè kiyanin.
14 Ay lugud wawwági, kiya aggin-indag
nu kadedi, ay masápul la kuwaan nu ya
mabaal nu wa akkan na magbásul, ta
senu napiya ya akibul-bulun nu kaggína,
ay se áwan na nga ammu nga bas-básul
nu.
15 Ay ibíláng nu nga, ya akkan angngar-
karu ne Apu nga umbet kammin, ay nidde
na nga waya nu, ta senu mabalin nu wa
malisiyán ya ammánis na. Ay e Pablo
wa pàgan tada nga wagi tada, ay túyán
kam pe tu nekagi na kadakayu kitu súrát
na nga nangagi kitu nepekagi ne Dios
kaggína.
16 Ay tú kam dedi datu kag-kagiyan
na kadatu sur-súrát na. Atán da pe
ya nekagi na kadatu sur-súrát na nga
nasulit ta maawátan. May daya tolay
ya kúráng ya angngáwat da se maggad-
gadduwa ya angngurug da, ay sabáli ya
pangisar-sarután da, nga ummán kiya
pamà-pàyanán da kadaya duddúma nga
bàbànán ne Dios nga nepesúrát na. Nga-
may ittu ya gapu naya kapánis da kam-
pela ngin nin.
17 Ay túya magtaron kayu lugud
wawwági, oray ta nammuwán nu
dayanin. Ta get nu mebal-balobu kayu
nga mangwa pe kadaya pagbas-basúlán
daya nadakè a tolay, ay meaw-awagwag
kayu kiya angngurug nu.
18 Ngamay lumig-ligda din ya angngu-
rug nu se umaduadu din pe ya ammu nu
mepanggap ke Jesu-Cristo nga Apu tada se
marammiyág. Aggína ya maday-dáyaw
peyapeyang ka áwan panda! Amen.

Ya munna nga súrát ne Juan

1 Súrát ku idi nga mangikagi kadakayu
kadaya mepanggap kiya nengágan ka
Uni ne Dios, nga mamiyág kadaya to-
lay. Aggína ay awe kammala uwad din
oray kitu áwan pikam idi ya kalawagán.
Nas-asingan mi se nag-agìna mi pe nga
nagbàbànán. Nasingan mi kurug, ay se
nìmán mi pe.
2 Kane magpassingan idi nga mamiyág,
ay nasingan mi se nag-agìna mi, ay túya
dakami pe ya makekagi kadaya mepang-
gap kaggína. Aggína ya mamiyág kadaya
tolay ka áwan panda. Atán peyang ka
giyán ne Dios nga Ama na oray kitun
kam, may kídi yin, ay nagpassingan nin
kadakami.
3 Ay ngámin datu nas-asingan mi se
datu nag-agìna mi kaggína, ay kagiyan mi
pe kadakayu, ta senu magbubúlun tada se
sangapáda tada nga mebul-bulun ke Dios
se ke Jesu-Cristo nga An-anà na.
4 Ikagì dedi kídi ya súrát ku ta senu ma-
ganggam tada tutu wala pànang ngámin
nin.

Ya ammakawan ne Dios kadaya bas-básul tada

5 Tu idi ya nebàbànán na nga nagìna
mi, nga ipakammu mi kadakayu. E Dios
ay árig Wada. Ay áwan tutu wala ya
nagìbat kaggína.
6 Ay díkod, nu nán tada nga
umannúgut tada kaggína ngamay árig
magdal-dalen tada ki nagìbat, ay magbus-
busid tada se akkan tada sur-surútan ya
kurug.
7 Ngamay nu árig magdal-dalen tada ki
nawada nga ummán kaggína, ay napiya
ya agbubúlun tada, ay mapakawan pe
daya bas-básul tada gapu kitu dága ne
Jesus nga An-anà ne Dios kitu nekatay na.
8 Nu nán tada nga áwan tada básul,
ay bíláng nga ug-ogan tada ya baggi tada
kampela ngin nin, ay se akkan tada nga
ammu ya kurug.
9 May nu ipudnu tada daya bas-básul
tada ke Dios nga mapiyár se nalintag, ay
pakawanan nitta se na dalusán ngámin
daya nadakè a nà-nàwa tada.
10 Ay nu nán tada nga akkan tada nga
nagbásul, ay pibbubusidan tada nge Dios,
ay se akkan tada nga kinurug tu bàbànán
na.

2

1 Ikagì dedi kadakayu nga árig annánà
ku, ta senu akkan kayu din magbásul.
May nu atán makabásul kadakayu, ay
atán ne Jesu-Cristo nga áwan bas-básul,
nga ittu ya mangiamomán kadàtada ke
Dios nga Ama tada.
2 Aggína tu natay, ta senu mapakawan
daya bas-básul tada. Ay akkan nala tittu
daya bas-básul tada ya mapakawan, nu di
daya bas-básul daya ngámin tolay.

Daya pakammuwán tada nga ammu tada nge Dios

3 Ya angngikurug tada kadaya bil-bílin
ne Dios, ay ittu ya pakammuwán tada nga
kurug ga ammu tada nge Dios.
4 May magbusibusid ya tolay nu,
“Ammù e Dios,” nán na, ay se na akkan na
ikur-kurug daya bil-bílin na. Ay akkan na
pe ammu ya kurug mepanggap ke Dios.
5 Ngamay ya mangikurug kiya bàbànán
ne Dios, ay ittu yán ya tolay nga kurug
tutu wala ya amminya na ke Dios. Ay ittu
pe yán ya pakammuwán tada nga kurug
ga mebul-bulun tada ke Dios.
6 Ay nu nán tada nga umannúgut tada
ke Dios, ay ummán kuma kiya gagángay
ne Jesus ya gagángay tada. Ay tú pe
yán ya pakammuwán tada nga kurug ga
mebul-bulun tada ke Dios.

Ya amminya tada kadaya kasittolay tada

7 Wawwági, akkan nu pikam pissán
makagìna kídi ya bílin nga ikagì
kadakayu, áta nagìna nu win kitun kitu
nagbàbànán ku kadakayu kitu dam-dámu
nu wa mangurug.
8 May idi nga bílin, ay ummán ka bar-
baru nán ku, áta ittu kam idi ya akaáwat
tada tutu wala, áta nepassingan tutu wala
ne Cristo. Ay masingan kadakayu pe yin.

Ata ya árig nagìbat ay manggayát mippà
in, ay ya árig kurug ga wada, ay ittu ya
mangwada pe yin.
9 Nu nán naya tolay ya árig atán nin
kiya nawada, ngamay lùsawan na ya
kasittolay na,* ay árig na pikam ya atán
ki nagìbat.
10 Ay daya maminya kiya kasittolay
da, ay ittu dayán daya árig atán nin ki
nawada. Ay akkan aggída ngin ya gapu
naya akabásul naya kasittolay da.
11 Nu lùsawan naya tolay ya kasitto-
lay na, ay árig magdal-dalen pikam ki
nagìbat. Arig pe nga magaw-awagwag, ta
bíláng akkan makasingan gapu ta atán ki
nagìbat.

Ya gapu naya nagsúrát ne Juan

12 Nagsúrát tà kadakayu wa árig
annánà ku, ta pinakawan ne Dios daya
bas-básul nu win gapu kitu nekatay ne
Jesu-Cristo.
13 Nagsúrát tà pe kadakayu wa
nanákam min, ta ammu nu win ne Jesu-
Cristo, nga ittu ya awe kammala uwad din
oray kitu áwan pikam idi ya kalawagán.
Nagsúrát tà pe kadakayu wa babbágu, ta
inábà nu we Sairu.
14 Nagsúrát tà pe kadakayu wa annánà,
ta mangurug kayu win ke Dios nga Ama
tada. Nagsúrát tà pe kadakayu wa lal-
làlákay, ta ammu nu we Jesu-Cristo wa
atán peyang oray kitu áwan pikam idi ya
kalawagán. Nagsúrát tà pe kadakayu wa
babbágu, ta naligda ya angngurug nu, ta
kur-kurugan nu peyang ya bàbànán ne
Dios, ay túya inábà nu nge Sairu.

Ya kelug tada kiya nadakè kídi kalawagán

15 Akkan tada din ittu pà-pàgan daya
mà-màwa kídi kalawagán se oray nágan
na nga atán kídi kalawagán. Ata nu ittu
dayán daya pà-pàgan tada, ay mapsílán
ya ammatag tada ke Dios nga Ama tada.
16 Ata ngámin daya atán kídi
kalawagán, ummán kadaya pagang-
anggammán daya bag-baggi tada se daya
ganásan tada nga sisinnán, se daya
pagkid-kidáyaw daya tolay ya kuw-kuwa
da, ay akkan da gayát ke Dios, nu di da
nga gayát kídi ya kalawagán kampela
ngin nin.
17 Ngamay ya kalawagán se daya
ngámin na atán na kil-kelugán daya tolay,
ay pumanda da. Ngamay daya tolay ya
mangwa kadaya piyán ne Dios, ay áwan
da nga ipappanda.

Daya magtùgud ka busid

18 Tagay yin ya ipappanda naya
kalawagán, annánà. Nagìna nu win
kitun nga atán umbet nga kumag-kagúra
ke Cristo. Awan pikam yán, may adu
win daya ummán kaggína. Ay ittu ya
pakammuwán tada nga tagay yin ya
ipappanda naya kalawagán.
19 Dayán na tolay, ay kabulun tada
dayán kitun, may se da ngala nga sum-
miyási, ta akkan tadada kammala nga
kamungayán nin. Ata nu kurug ga
kámungayán tadada, ay atán da kuma
kam nga mebul-bulun kadàtada. May
nagtálaw da, ay díkod mammuwán nga
akkan tadada kurug ga kamungayán.
20 Ngamay dakayu, ay atán mà in ya
Ispiritu ne Dios kadakayu, ay túya ammu
nu win ya kurug.
21 Ay túya akkan ku masápul lin na
ikagi ya kurug kadakayu, ta ammu nu mà
in. Ay ammu nu pe nga áwan busid nga
maggayát ki kurug.
22 Ay inna mà pe daya magbusibusid
nu di daya mangagi nga akkan e Jesus ya
Nebon ne Dios nga ittu ya Cristo. Aggída
daya kumag-kagúra ke Cristo. Akkan da
kurugan ne Dios Ama se ya An-anà na.
23 Daya magkuna nga akkan An-anà
ne Dios nge Jesus, ay akkan da kurug
mangurug ke Dios nga Ama. Ngamay
daya magkuna nga An-anà ne Dios nge
Jesus, ay kurug ga mangurug da pe ke
Dios nga Ama na.
24 Damdamman nu din peyang datu
nag-agìna nu kitu apangngurug nu, ta
senu umannúgut kayu peyang ke Jesu-
Cristo se ke Dios nga Ama.
25 Ay nekari ne Jesu-Cristo nga biyágan
nitta ka áwan panda.

* **2:9 2:9** Onu lùsawan na daya páda na nga mangurug.

26 Dedi nga kag-kagiyan ku kadakayu
kídi, ay mepanggap kadaya mangial-
alílaw kadakayu.
27 Ngamay atán mà kadakayu win
ya Ispiritu ne Dios. Túya ammu nu
ngámin ya kurug, ta tùgúdán nakayu.
Awan na itùgud nga busid. Kurug
ngámin daya itùgud na. Ay akkan
nu masápul ya sabáli nga magtùgud
kadakayu. Iannúgut nu lugud ya uray nu
ke Jesu-Cristo.
28 Iannúgut tada lugud ya uray tada ke
Jesus, annánà, ta senu napiya ya uray
tada kiya ilalbet na, ay se áwan tada pe
ya ikaliyaw.
29 Ay ammu nu wa namáru we Cristo.
Díkod ammuwán nu nga ngámin daya
annánà ne Dios, ay namáru da.

3

Ya pakelasínán tada kadaya annánà ne Dios

1 Sinnan nu kod ya kinaabay pànang
naya amminya ne Dios kadàtada. Nen-
gagánan nitta ka annánà na. Ay kurug mà
nga annánà nitta nge Dios sin. Ay ittu ya
gapu na nga akkan ditta maawátan daya
akkan mangurug ke Jesu-Cristo, ta akkan
da am-ammu nge Dios.
2 Annánà nitta nge Dios sin wawwági.
Ngamay akkan tada pikam ammu nu wà
ummán tutu wala ya kàwaán tada. May
ya ammu tada, ay nu masingan tada nge
Jesu-Cristo win, ay magbalin tada pe yin
ka ummán kaggína.
3 Ay ngámin daya maginnanáma ka-
dayán, ay masápul la magmar-máru da
pe nga ummán ke Jesu-Cristo.
4 Ngámin daya magbásul, ay tú dayán
daya akkan mangikur-kurug kadaya lin-
lintag ne Dios, ta básul mà ya akkan ta
angngikurug kadaya lin-lintag ne Dios.
5 May ammu tada mà nga inumbet te
Jesu-Cristo, ta senu mapakawan daya bas-
básul tada. Ay áwan na bas-básul.
6 Ay díkod nu iannúgut tada ya
uray tada kaggína, ay akkan tada nga
magbásul. Daya maragbásul, ay akkan
da am-ammu nge Jesu-Cristo, se akkan da
pe maaw-awátan ya mepanggap kaggína.
7 Annánà ku, akkan kayu din pasábag
kadaya tolay, ta daya tolay nga napiya ya
kuk-kuwaan da, ay ittu dayán daya kurug
ga namáru nga ummán ke Jesu-Cristo.
8 Daya maragbásul, ay pumane dayán
ke Sairu, ta makabásubásul kammala
ngin nin ne Sairu oray kitun kam. Ay ittu
ya gapu na nga inumbet te Jesus nga An-
anà ne Dios, ta senu dadàlan na daya kuk-
kuwaan ne Sairu.
9 Akkan maragbásul daya annánà ne
Dios, ta umannúgut ya uray da ngin
kiya uray ne Dios. Akkan da pe mak-
abásubásul ta annánà ne Dios da lugud
din.
10 Tú idi ya pakelasínán tada kadaya
annánà ne Dios se kadaya annánà ne
Sairu: Daya akkan napiya ya kuk-kuwaan
da, se daya akkan maminya kadaya kasit-
tolay da, ay akkan annánà ne Dios dayán.

Ya kurug nga amminya

11 Tú idi tu nebàbànán mi kadakayu
kitun, nga magpipinninya tada din.
12 Akkan tada din na ummán kitu Cain
na pumane ke Sairu nga namatay kitu
wagi na kampela ngin nin. Pinatay na,
áta napiya datu kuk-kuwaan natu wagi
na, nga akkan ummán kaggína.
13 Ay akkan nu lugud pagballà
wawwági, ya angngalùsaw daya akkan
mangurug ke Jesu-Cristo kadàtada.
14 Dàtada, ay ammu tada nga akkan
tada mesibna ke Dios sin, ta biyágan nitta
ka áwan panda. Ammu ta yán gapu kiya
agpipininya tada. May mesibna ke Dios
ka áwan panda daya akkan maminya
kadaya kasittolay da,
15 áta ngámin daya mangalùsaw ka-
daya kasittolay da, ay bíláng da ya
pumatay, ay ammu tada mà nga áwan
kadaya pumappatay ya biyágan ne Dios
ka áwan panda.
16 Ay ammu tada nu wà ummán naya
maminya, áta nepassingan ne Jesu-Cristo
win, kitu akkan na nga nagkikenga kitu
biyág na kane ipalúbus na nga patayan
da gapu kadàtada. Ay ummán tada din
pe kaggína. Akkan tada din kengán ya
biyág tada gapu kadaya wawwági tada.

17 Akkan tada nán na atán kadàtada ya
aminya ne Dios, nu kas pangarígan na
adu ya kuw-kuwa tada se ammu ta nga
nakal-allà ya isa nga wagi tada may akkan
ta ngala nga sengán.
18 Akkan din kiya úni yala ya amminya
tada kiya kasittolay tada annánà, nu di
ta nga ipassingan pe kadaya kuk-kuwaan
tada ya kinakurug naya amminya tada.

Ya magmákad nga uray

19 Ay díkod ammu tada nga kurug ya
angngurug tada ke Dios, nu kurug ya
amminya tada. Ay se magmákad pe yala
daya ur-uray tada ki àráng na,
20 oray nu nán ta ki lammat ta nga
nagbásul ta. Ata ammu tada nga naturáy
ye Dios may daya lam-lammat tada, ay se
ammu naya ngámingámin.
21 Ay díkod wawwági, nu nán tada ki
lammat tada nga áwan ta básul lin, ay
magmákad ya uray tada nga umadanni
ke Dios.
22 Ay idde na oray nágan naya agn-
gan tada kaggína, ta kurugan tada daya
bil-bílin na, se kuwaan tada daya pa-
ganggammán na.
23 Tú idi ya bílin ne Dios: Mangurug
tada din ke Jesu-Cristo wa An-anà na, se
magpipinninya tada din pe, nga ummán
kitu nebílin ne Jesu-Cristo kadàtada.
24 Ngámin daya mangikurug kadaya
bil-bílin ne Dios, ay umannúgut da
kaggína, ay atán pe ye Dios kaggída. Ay
ammu tada nga atán ne Dios kadàtada,
áta nidde na lugud din ya Ispiritu na
kadàtada.

4

Ya pakelasínán tada kiya kurug se ya busid

1 Wawwági, akkan kayu tagakur-kurug
gala kadaya magkuna nga atán ya Ispir-
itu kaggída. Ngamay ammuwan nu
din pikam nu kurug ga Ispiritu ne
Dios ya atán kaggída, ta adu win daya
magpìduman na profeta ne Dios da nga
magtù-tùgud ka busid, nga atán nin ka-
daya giy-giyán kídi kalawagán.
2 Tu idi ya pakammuwán nu nu ya
Ispiritu ne Dios ya atán kaggída. Nu nán
da nga e Jesu-Cristo ya nepeanà nga tolay
ya Nebon ne Dios, ay kurug ga Ispiritu ne
Dios ya atán kaggída.
3 Ngamay daya akkan mamigbig ke
Jesus nga aggína tu Nebon ne Dios, ay
áwan ya Ispiritu ne Dios kaggída. Tú
dayanin daya pasúrut naya kumagúra
ke Jesus, nga nagìna nu win kitun nga
umbet. Ay atán kiddi yin.
4 Ngamay gapu ta annánà nakayu we
Dios sin annánà ku, ay inábà nu dayán
nin, áta naturáy mà ya Ispiritu ne Dios
nga atán kadakayu may e Sairu nga ittu
ya mangituráy kadaya naikalawagán nga
tolay.
5 Daya mà-màwa kídi ya kalawagán
daya ibàbànán da, áta ikalawagán da
kampela ngin nin. Ay túya gìnán pe daya
ikalawagán na tolay daya itù-tùgud da.
6 Ay nu dakami, ay annánà nakami ye
Dios. Ay túya daya tolay ya makammu
ke Dios, ay gìnán da daya ibàbànán mi.
Ngamay daya akkan annánà ne Dios, ay
akkan dakami gì-gìnán. Ay ittu pe yán
ya pakelasínán tada kiya kurug ga sur-
súru wa gayát kiya Ispiritu ne Dios se kiya
busid.

Ya amminya ne Dios

7 Piyán tada din ya isaisa kadàtada
wawwági, ta ya aminya ay gayát ke Dios.
Ay maramminya ngámin pe daya annánà
ne Dios, ay ammu da kurug pe ye Dios.
8 Ay daya áwan amminya kadaya kasit-
tolay da, ay akkan da kurug ammu we
Dios, áta e Dios ay maramminya.
9 Nepassingan ne Dios ya amminya
na kadàtada kitu nangngibon na ke
Jesu-Cristo wa sissa nga An-anà na kídi
kalawagán, ta senu mepagbiyág tada
kaggína ka áwan panda.
10 Tú yán ya kurug aminya: pininya
nitta ne Dios akkan gapu ki aminya tada
kaggína, nu di gapu kampela ki aminya
na kadàta ngin. Ittu ya gapu na nga
nebon na ya sissa nga An-anà na, nga ittu
ya nebasu gapu kadaya bas-básul tada.
11 Gapu ta piyán nitta pànang nge Dios
wawwági, ay túya masápul magpipin-
ninya tada din pe.

12 Awan pikam tolay ya nakasingan
ke Dios. May nu piyán tada ya isaisa
kadàtada, ay mepassingan na atán ne
Dios kadàtada, ay se mepassingan pe nga
atán nin ya amminya na kadàtada.
13 Ammu tada nga umannúgut ya uray
tada ke Dios, ay se atán nin kadàtada, áta
nidde na ya Ispiritu na kadàtada ngin.
14 Nasingan mi kurug ya An-anà ne
Dios, ay túya makagi mi nga kurug nga
nebon ne Dios ya An-anà na kídi ya
kalawagán, ta senu melísi na daya tolay
kiya pakapanísán da ka áwan panda.
15 Daya magkuna nga An-anà ne Dios
nge Jesus, ay atán ne Dios sin kaggída. Ay
umannúgut pe yin ya uray da kaggína.
16 Ay túya nammuwán mi yin se kuru-
gan mi ya amminya ne Dios kadàtada.

E Dios, ay maramminya. Díkod ya tolay
ya maramminya, ay umannúgut tin ya
uray na ke Dios. Ay atán peyang pe yin
ne Dios kaggína.
17 Nu kurug ya amminya tada ke Dios,*
ay áwan tada ikansing oray kiya angn-
gukum na, áta ummán kitu nagbiyág ne
Jesu-Cristo kídi ya kalawagán ya kabiy-
biyág tada.
18 Nu kurug ga piyán tada nge Dios, ay
akkan tada kuma nga mansing kaggína,
áta mippà ya ansing tada nu kurug ya
amminya tada kaggína. Ngamay nu
akkan kurug ya amminya tada kaggína,
ay mansing tada, áta mansing tada kiya
angngukum na.†
19 Piyán tada nge Dios, ta aggína ya
nunna nga naminya kadàtada.
20 Daya magkuna nga, "Piyán ku we
Dios," nán da, may kalùsawan da daya
kasittolay da, ay magbus-busid da. Ata nu
akkan da nga piyán ya kasittolay da nga
sisinnán da, ay tú da nád agpà nga piyán
ne Dios nga akkan da nga masingan!
21 Tú lugud idi ya bílin ne Jesu-Cristo
kadàtada, nga nu piyán tada nge Dios, ay
masápul la piyán tada pe daya kasittolay
tada.

5

Ya akkan tada keparò

1 Ngámin daya mangurug nga e Jesus
ya Nebon ne Dios, ay annánà ne Dios
da. Ngámin daya maminya ke Dios nga
Ama da, ay masápul nga piyán da pe daya
kapáda da nga annánà ne Dios.
2 Ay nu piyán tada nge Dios se kurugan
tada daya bil-bílin na, ay ammu tada nga
piyán tada pe daya annánà na.
3 Ay nu kurug ga piyán tada nge Dios,
ay masápul la kurugan tada daya bil-bílin
na. Ay akkan tada nga masulitán kadaya
bil-bílin na,
4 áta annánà nitta ngin. Ay ngámin
daya annánà ne Dios, ay annung da nga
abáan ya kinadakè kídi ya kalawagán,
gapu kiya angngurug da ke Jesu-Cristo.
5 Daya mangurug ga An-anà ne Dios
nge Jesus, ay ittu dayán daya mangábà ki
kinadakè kídi ya kalawagán.

Daya pakammuwán tada nga e Jesus ya An-anà ne Dios

6 E Jesu-Cristo tu inumbet kídi
kalawagán. Ya pakammuwán tada
nga aggína ya nebon ne Dios, ay itu
inagbawtisár na kitu danum, se itu
nearúyut nga dága na kitu nekatay na.
Díkod akkan na tittu tu inagbawtisár na
ki danum ya pakammuwán tada kaggína,
nu di pe tu dága na kitu nekatay na.
7 Atán da lugud tallu nga pakammuwán
tada:
8 nekagi naya Ispiritu ne Dios kadàtada,
se nekagi pe ne Dios kitu inagbawtisár
na kitu danum, ay se itu dága na kitu
nekatay na. Ay sissa ngala ya ipakammu
dedi nga tallu.
9 Nu kurugan tada ya kagiyan daya
tolay, ay natù-turù kuma ya angngurug
tada kiya kagiyan ne Dios. Ay túya
kurugan tada ya kagiyan na mepanggap
kiya An-anà na.
10 Daya mangurug ke Jesu-Cristo, ay
ammu da ki uray da nga aggína ya kurug
ga An-anà ne Dios. May daya akkan

* **4:17 4:17** Onu, "ammu tada nga piyán nitta nge Dios."

† **4:18 4:18** Onu, "áwan ya aggansing kadàtada ta ammu tada nga piyán nitta nge Dios. Ata mippà ya aggansing tada gapu kiya aminya tutu wala ne Dios kadàtada. Ya gapu naya panaggansing da tolay, ay ya angngukum na. Ay díkod daya magansing ay daya akkan makammu ki aminya ne Dios."

mangurug kiya kagiyan ne Dios panggap
kiya An-anà na, ay pibbubusidan da nge
Dios, ta akkan da nga kurugan ya kagiyan
ne Dios mepanggap kiya An-anà na.
11 Ay ittu idi ya kagiyan ne Dios
kadàtada; nga biyágan nitta ngin ka
áwan panda. Ay yán na pakabiyágan ta
ka áwan panda, ay atán ki An-anà na.
12 Daya atán nin ya An-anà ne Dios
kaggída, ay ittu dayán daya mabiyág ka
áwan panda. Ay daya áwan ya An-anà ne
Dios kaggída, ay áwan kaggída ya biyág
nga áwan panda.

Ya anggìna ne Dios kadaya karárag tada

13 Ikagì dedi kídi ya súrát ku kadakayu
nga mangurug ke Jesus nga An-anà ne
Dios, ta senu ammu nu wa biyágan
nakayu nge Dios ka áwan panda.
14 Magmákad ya uray tada nga
umadanni ke Dios, ta ammu tada nga nu
umannúgut kiya piyán na daya agngan
tada, ay gìnán nitta.
15 Ay nu ammu ta nga gìnán nitta
kadaya ngámin na agngan tada, ay bíláng
nidde na ngin kadàtada daya agngan
tada.

Ya angngikarárag tada kadaya makabásul

16 Nu atán masingan tada nga wagi
tada nga mangurug nga magbásul, ay
papakawan tada din ke Dios, ta senu
biyágan na pe ka áwan panda, nu akkan
tu básul nga mangisibna ke Dios ka áwan
panda tu nagbasúlán na. Atán daya
ummán kadayán na pagbasúlán tada ke
Dios, may akkan na ittu ya papakawan
tada.
17 Básul mà lugud ngámin daya nadakè
a kuk-kuwaan tada, may mapakawan
daya duddúma.

Daya ammuwan daya mangurug ke Jesus

18 Ammu tada nga daya annánà ne Dios,
ay akkan da maragbásul, áta igdù naya
An-anà ne Dios da, ay túya akkan maan-
anu ne Sairu da.
19 Ammu tada nga annánà nitta nge
Dios. Ay ammu tada pe nga itur-turayán
ne Sairu daya duddúma kídi kalawagán.
20 Ammu tada pe nga inumbet tin ya An-
anà ne Dios, ay nepakammu na kadàtada
pe yin ya kurug ga Dios. Ay mebul-bulun
tada ngin ke Dios, ta mebul-bulun tada
ke Jesu-Cristo wa An-anà na. Aggína ya
kurug ga Dios se aggína pe ya mamiyág
kadàtada ka áwan panda.
21 Akkan kayu umat-atangya annánà
ku, kadaya sinan diy-diyos.

Ya mekàduwa nga súrát ne Juan

1 Iyà ya pangmanàman nu. Súrát
ku idi kikaw nga ibíláng ku ka ina se
kadaya annánà mu. Pà-pàgan takayu
kurug. Ay akkan nà ala nga sissa nga
mamatag kadakayu, ta pàgan dakayu pe
ngámin daya makammu kiya bàbànán
naya kurug ga Dios.
2 Pàgan mikayu, áta mangurug tada
ngámin kiya kurug mepanggap kaggína,
ay kurugan tada peyapeyang pe yin ka
áwan panda.
3 De Dios nga Ama tada se Jesu-Cristo
nga An-anà na din nala ya magkallà
se mangap-kappiya kadaya ur-uray tada,
gapu kiya akammu tada kiya kurug se ya
amminya tada kadaya kasittolay tada.

Ya agtaron tada kadaya mangal-alílaw

4 Naganggam mà pànang kane mam-
muwán ku wa mangurug daya duddúma
nga annánà mu kiya kurug, nga ummán
kitu nebílin ne Dios nga Ama tada
kadàtada.
5 Ay túya bilínan takayu pe yin nga
piyán tada din ya isaisa kadàtada. Akkan
nu lugud pikam pissán makagìna kídi nga
bílin, áta nagìna tada mà in kitun kam.
6 Ya nán ku nga aminya ay, ya
angngikurug tada kadaya bil-bílin ne
Dios. Nagìna nu yanin na bílin kitu
apangngurug kayu pikam.
7 Adu win daya mangal-alílaw kídi
kalawagán.* Tú dayán daya akkan man-
gurug nga e Jesus nga nepeanà nga tolay
ya Nebon ne Dios. Tú pe dayán daya
kumagúra ke Cristo nga mangial-alílaw
kadaya tolay.
8 Ay magtaron kayu lugud, ta senu
akkan magbalin ka áwan surbi datu
nagrig-rigátan nu, ay senu magun-ud nu
ya bátug tangdán nu.
9 Ngámin daya akkan sumúrut se
mamar-paruntù kadaya netù-tùgud ne
Cristo, ay akkan e Dios ya apuwan
da. Ngamay daya sumúrut kadaya netù-
tùgud na, ay umannúgut da ngin ke Dios
se kiya An-anà na.
10 Ay nu atán da nga magtùgud kadaya
sur-súru wa akkan gayát ke Cristo, ay
agawán nuda. Akkan nuda atangyaan,
11 ta meram-ráman kayu kiya nadakè a
kuk-kuwaan da.

Pakumusta

12 Adu kuma pikam ya ikagì kadakayu,
may akkan ku tagge isúrát tin, ta nam-
namáan ku ya ipappan ku nga mag-
gagáyám kadakayu, ta senu maganggam
tada pànang nu makapagsisíngan tada
manin.
13 Makikumusta daya amanakan mu
kanedi. Annánà natu wagi mu wa babay
nga píli pe ne Dios.

* **1:7 1:7** Onu “kagiyan ku dayán kadakayu áta adu win daya mangal-alílaw kídi kalawagán.”

Ya mekàlu nga súrát ne Juan

1 Iyà ya pangmanàman* nu. Súrát ku
idi kikaw Gayo nga opun ku. Pàgan taka
ta sur-surútam ya kurug.
2 Ammù a napiya ya ur-uray mu opun,
gapu ki angngurug mu ke Dios, may ikar-
karárag ku nga napiya din pe ya biy-
biyág mu se nabílag ka din pe.
3 Naganggam mà tutu wala pànang
kane umbet daya wawwági tada, se da
idámag kiyà ya angngikurug mu tutu
wala kiya kurug. Ta kurug ga sur-surútan
mu mà.
4 Awan sabáli nga mamaanggam kurug
pànang kiyà, nu di ya akadámag ku nga
daya bíláng annánà ku, ay sur-surútan da
pànang ya kurug.

Ya kinamáru ne Gayo kadaya mangikur-kurug ke Dios

5 Ipas-pasnà mu mà ya isisseng mu,
opun, kadaya wawwági, oray nu akkan
muda nga am-ammu.
6 Kinagi da kadaya mangurug kanedi
ya mepanggap kiyán na aminyám. Ay
napiya pànang nu sengán muda manin
kiya angitul-túluy da kiya agdàdàdà da.
Sengán muda kiya isisseng nga pa-
ganggammán ne Dios,
7 áta mangibàbànán kiya mepanggap
ke Jesu-Cristo ya gákat da. Ay akkan da
nga namnamáan ya isisseng daya akkan
mangurug ke Jesu-Cristo.
8 Díkod masápul la dàtada ya sumeng
kadaya ummán kaggída, ta senu
mebíláng tada ka mepagubra kaggída
kiya angngipakammu da kiya kurug
mepanggap ke Jesu-Cristo.

Ya kinadakè ne Diotrefes

9 Nagsúrát tà kitun kadaya ngámin
mangurug ka giyán nu, ngamay akkan
kurugan ne Diotrefes ya kagiyan ku, ta
piyán na nu aggína ya magturáy.
10 Díkod nu umbet tà, ay kagiyan ku
wala ngámin daya kuk-kuwaan na se
ya ammad-padakè na kadàtada se ya
agbusibusid na. Akkan nala tittu dayán
daya kuk-kuwaan na, áta agawán na pe
daya wawwági tada se tàdáyan na pe
daya maminya nga manangaíli kaggída.
Akkan na palnàan na mepagday-dáyaw
ke Dios daya manangaíli kadayán na
wawwági tada.

Ya kinamáru ne Demetrio

11 Akkan mu din tal-taldan daya nadakè
opun, nu di daya napiya din nala daya
taldan mu. Ta ngámin daya mangwa ka
napiya, ay tú dayán daya annánà ne Dios.
Ay daya mangwa ka nadakè, ay akkan da
ammu kurug nge Dios.
12 Ya isa nga namáru nga ipad-padámag
daya tolay, ay e Demetrio. Ay mam-
muwán ta pe nga kurug yán kadaya kuk-
kuwaan na. Ay makagi ku pe nga kurug
ga namáru. Ay ammum ma makurug pe
ya kagiyan ku.

Pakumusta

13 Adu kuma pikam ya ikagì kikaw, may
akkan ku tagge isúrát tin.
14 Ta namnamáan ku tutu wala nga
akkan mabayág, ay magsingan ta, ay ittu
ya aggumomán ta ngala ngin.
15 Napiya din peyang ya aggur-uray mu.
Makikumusta daya kabbulun kanedi.
Kumusta pe kadaya ngámin kabbulun
kannán.

* **1:1 1:1** Onu “apu ki sinagoga.”

Ya súrát ne Judas

1 Iyà e Judas nga bobonan ne Jesu-Cristo, nga wagi ne Santiago pe.

Tú idi ya súrát ku kadakayu wa pinag-balin ne Dios nga Ama ka tolay na nga pà-pàgan na, nga tag-tagasinnán ne Jesu-Cristo.

2 Mammuwán nu din tutu wala pànang ya agkallà ne Dios, se pumiyapiya din pe daya ur-uray nu. Ay mammuwán nu din peyang ya amminya na kadàtada.

Daya magtù-tùgud ka busid

3 Piyán ku tutu wala ya magsúrát kadakayu wa pà-pàgan ku nga wawwági, ka mepanggap kiya angngalà ne Dios kadàtada. Ngamay nadamdam ku nga napì-piya nu magsúrát tà ka pagtuldù kadakayu mepanggap kiya angngigdù tada kiya kur-kurugan tada, nga ittu ya nepak-pakammu win kadaya ngámin na tolay ne Dios. Ay iyán na kur-kurugan tada, ay áwan na nga kurakúráng ngin.

4 Tú yán ya kagiyan ku kadakayu kídi ya súrát ku, áta atán da tolay ya áwan ammatag ke Dios, nga mebul-bulun nin kadàtada nga akkan tada nga malas-lásin. Ya kuk-kuwaan dayán na tolay, ay isarután da ka sabáli ya mepanggap kiya agkallà ne Dios kadàtada nga tolay, ay se ittu ya pambár da nga mangwa kadaya nadakè a kuk-kuwaan da. Ay gapu ka-dayán na kuk-kuwaan da, ay bíláng nga akkan da nga kurugan ne Jesu-Cristo, nga sissa nga Apu se sissa nga naturáy. Ay oray kitun kam, ay nepakammu win na daya tolay ya mangwa kadaya ummán ka-dayán, ay magbásul da, ay túya mapánis da.

5 Oray ammù nga nammuwán nu pànang dedi yin na kagiyan ku, ay piyán ku wa ipadamdam kadakayu, nga e Dios, oray aggína tu nangwaya kadatu iIsrael ka Egipto, ay aggína kam tu nagpatay ka-datu winayaán na nga akkan na mangur-kurug kaggína.

6 E Dios pe tu namánis kadatu anghel na nga nangigsán kadatu ubra da nga nepiyár na kaggída, se nagtálaw da pe kiya pagag-agyanán da. Nebálud nada kiya nagìbat ta giyán nga pagin-indaggán da kiya algaw nga angngukum na, nga ittu yán nin ya ammánis na kaggída.

7 E Dios pe ya namánis kadatu iSodom se datu iGomorra se kadatu tolay ka-datu il-íli kitu lib-lebut da, áta nadakè pànang datu kuk-kuwaan da nga ummán kadatu kinuw-kuwa datu anghel na kitun. Makidal-daládag da, ay se mangwa datu pabeg ga lalláki kampela ngin nin ka ummán kiya kuwaan daya magatáwa. Ay tútu sinìdug ne Dios da. Itun na nàwa ya mangipassingan kadaya duddúma nga tolay kiya ammánis ne Dios kadaya maragbásul la tolay. Panísan nada kiya siggagatang peyang nga apuy ya akkan mataatay.

8 Ay oray atán dayán nin na nà-nàwa, ay kuwaan pikam mala dayán na to-lay ya ummán kadatu kinuw-kuwa datu iSodom de datu iGomorra. Ay gapu kiya angngikur-kurug da kadaya tag-tagenap da, ay pad-padàsán da daya baggi da kampela ngin nin. Lùsawan da ya petu-rayan ke Dios, ay pad-padàsán da pe daya ilángit.

9 Ngamay oray e Miguel la ap-apu daya à-anghel, ay áwan na nga kinagi nga pan-girupat na ke Sairu kitu nagsuw-suwáy da nga duwa nu iinna tu mangalà kitu baggi tu Moses. Nán na ngala nga, “E Dios sala ya makammu nga mamánis kikaw,” nán na ngala ke Sairu.

10 Ngamay dayán na tolay, ay tagapáapáas da pe yala kadaya akkan da maaw-awátan. Ay kuwaan da ngala pe daya nekatúkád da nga gagángay da, nga ummán kadaya ul-ulolag ga áwan urauray. Ay ittu dayán daya gapu naya pakadadàlán da.

11 Mangallakallà dayán na tolay nu kuwa, áta matan da kitu Cain. Ay mapas-ingkuna da pe kitu Balaam, nga gapu kitu aminya na ka pirà, ay kinuwa na oray tu nadakè. Kaguráan da nge Dios, ay túya mapánis da nga ummán kitu Core nga

kummagúra kitu Moses kitun.

12 Dayán na tolay, ay árig mansà da
kadakayu kiya nagánas nga panagkakán
nu. Ta pamallaw da ngala ya nadakè a
kuk-kuwaan da, ta ya baggi da kampela
ngin nin ya pàgan da. Awan da tutu wala
nga aliyaw. Awan sur-surbi dayán na
tolay. Meárig dayán kiya angap pa ìpúrán
naya bal-báli nga áwan na kammala nga
middeidde nga udán. Meárig da pe kiya
káyu nga áwan na ngala nga agbúnga
oray kiya panagbubúnga daya páda na
nga káyu, áta nalpug da se da nabàdut
pe, ay áwan da nga kip-kipuwál lin.

13 Dedi ya tolay, ay meárig da kadaya
dadakkal la bal-balnag ki bebay. Ata
daya balnag, ay áwan da nga agsinád,
nga ittu ya paggayatán daya naragit ta
búgà ki dappit, nga ittu ya kearígán daya
nakap-appat ta kuk-kuwaan da. Meárig
da pe kiya bittuwan na nagap-aparpar*.
Dedi ya tolay, ay aggída ya mippan ka
impiyernu wa nepadapadán ne Dios nga
pamanísán na kaggída ka áwan panda.

14 Aggída pe tu nán tu Enoc nga
mekapittu wa gakagaka natu Adan kitu
inagkuna na nga, “Gìnán nu ya kagiyan
ku. Umbet te Apu wa kabulun na daya
riníbu wa anghel na nga

15 mangguwes kadaya ngámin tolay.
Pabasúlan na daya áwan ammatag ke
Dios gapu kadatu kinuw-kuwa da nga
lùsawan ne Dios. Mapabásul da pe gapu
kadaya nadakè a kinag-kagi da mepang-
gap ke Dios,” nán tu Enoc.

16 Dayán na tolay, ay naríri da, se
pabegan da ya pumanangi pe. Kuwaan
da ngala ya asikkuwaan da oray nadakè.
Managpas-pasindáyaw da pe, ay man-
angkasaba da pe kadaya kasittolay da, ta
senu málà da ya piyán da.

Ya dam-damdamman tada se daya masápul la kuwaan tada

17 Ngamay dakayu wawwági, ay dam-
damdamman nu datu kinag-kagi datu
apostoles ne Apu tada nga Jesu-Cristo
mepanggap kadaya mà-màwa nu isa ngal-
gaw.

18 Nán da nga nu iya kamuddiyánan
na algaw, ay atán daya tolay ya mamáas
kadakayu. Ya kuk-kuwaan da, ay ya
asikkuwaan da kampela ngin nin na
nadakè a lùsawan ne Dios.

19 Aggída ya mamagsisibna kadaya to-
lay ya mangurug. Dayán nala nga nepa-
gangay kaggída kampela ngin nin daya
ikur-kurug da. Ata áwan ya Ispiritu ne
Dios kaggída.

20 Ngamay dakayu wawwági, ay bag-
bagkaddan nu wala ya uray nu kiya
angngammu nu pànang kiya áwan
sabasábag ga kur-kurugan tada. Petu-
rayán kayu kiya Ispiritu ne Dios kiya
agkar-karárag nu.

21 Akkan kayu wa umadayyu ke Dios,
ta senu mammuwán nu pànang ya am-
minya na kadakayu. Idaggán nu ya ilalbet
kammin ne Jesu-Cristo wa Apu tada, nga
ittu ya angngipassingan na kiya agkallà
na kiya ammiyág na kadàtada ka áwan
panda.

22 Ay daya tolay ya maggad-gadduwa
kiya angngurug da ke Dios, ay sengán
nuda.

23 Sengán nu pe daya duddúma nga
ummán kiya angngilísi nu kiya isa nga
tolay ya atán kiya sìdug ga pakatayán na.
Ay daya duddúma ay kalakkán nuda, nga-
may magtaron kayu ta senu akkan kayu
metangapagbásul kaggída. Adayyuwán
nu daya nagbasúlán da.

Ya agday-dáyaw ne Judas ke Dios

24-25 Maday-dáyaw ya sissa nga Dios
nga kangatuwán. Aggína ya katurayán
se aggína ya sissa nga mannakabalin
nanggayát kitun, ay oray kídi, ay se oray
pe kiya áwan panda. Aggína ya magtag-
tagasíngan kadakayu ta senu akkan kayu
wa magbásul. Aggína pe ya mabalin
na mangalà kadakayu kiya giyán na ka
lángit. Ay ittu yanin ya agpatag tada, áta
áwan na ammu win na básul kadàtada.
Sissa nge Dios nga mabalin na mangalà
kadàtada gapu kiya angngurug tada ke
Jesu-Cristo wa Apu tada! Amen.

* **1:13 1:13** Onu “Bittuwan nga magal-aliwagwag.”

Daya Nepakammu
ne Jesu-Cristo ke Juan

1 Idi nga libru, ay ittu idi ya
nekesurátán daya ngámin na mà-
màwa nga nepakammu ne Jesu-Cristo.
Nepakammu ne Dios da kaggína, ta
senu mepakammu na kadaya ngámin na
bobonan na daya ban-bánag nga tagay
màwa ngin. Uwad anghel nga nebon ne
Jesu-Cristo, nga mangipakammu kadayán
nga mà-màwa ke Juan nga bobonan na.
2 Ay túya nesurátan ne Juan ngámin
datu nas-asingan na se nag-agìna na, nga
kinag-kagi ne Dios nga nepakammu ne
Jesu-Cristo ke Juan.
3 Paanggamman ne Dios daya man-
gibása kídi ya libru wa panggap kadaya
mà-màwa nu isa ngalgaw. Ay paanggam-
man na pe daya manggìna se mangurug
kadaya nesúrát kídi ya libru, ta tagay yin
ya kàwa da.

Tu nagsúrát ne Juan kadatu tangabubúlun na mangurug kadatu pittu wa íli

4-5 Iyà nge Juan nga nagsúrát kadaya
tangabubúlun na mangurug kadaya pittu
wa íli ka probinsiya Asia.

E Dios se iya Ispiritu na se e Jesu-Cristo
kuma ngala ya magkallà kadakayu, se
mangidde ka napiya nga aggur-uray nu.
Ay awe kammala uwad din ne Dios oray
kitun kam, ay se ataatán kam oray kadedi
yin na algaw, áta atán peyapeyang ngin
ka áwan panda. Ay ya Ispiritu na, ay
pittu daya angngipassingan na kiya am-
manakabalin na. E Jesu-Cristo, ay aggína
ya mapiyár peyang nga mangipakammu
kadaya kagiyan ne Dios. Aggína ya nagi-
nunna nga linumtu kammin kane matay,
ay se aggína pe ya mangitur-turáy kadaya
ngámin na agtuturáy kídi ya kalawagán.

Ay dayáwan tada nge Jesu-Cristo, ta
aggína ya maminya kadàtada, se aggína
tu natay, ta senu maway-wayaán tada
kadaya bas-básul tada, gapu ki dága na.
6 Pinagbalin nitta ka pangiturayán na,
se pappádi nga magsirbi ke Dios nga Ama
na. Ay mapadayáwan kuma nge Jesus nga
katurayán, ta mannakabalin se nadáyaw
ka áwan panda! Amen.
7 Ay umbet kurug ya akasingan nu kam-
min ke Jesus. Mebulun kiya angap, ay se
masingan ngámin daya tolay. Ay oray pe
datu nanuwè kaggína,* ay masingan da
pe. Ay magpannakit† daya ngámin tolay
kid kalawagán ni gapu kaggína. Ay kurug
yán! Amen.
8 "Iyà ya nengágan ka Alfa se Omega‡,"
nán ne Apu Dios nga mannakabalin. Awe
kammala uwad din oray kitun kam, ay se
ataatán kam oray kadedi yin na algaw, ta
atán peyapeyang ngin ka áwan panda.

Tu nagpassingan ne Jesus ke Juan

9 Iyà e Juan na wagi nu wa mangurug pe
ke Jesus, nga kapáda nu nga itur-turayán
ne Dios, se mangitur-turad kadaya rig-
rígát ta mà-màlamán tada. Kitu isa nga
algaw, ay nippan dà ka púgu Patmos,
ta lùsawan dà gapu kiya angngibàbànán
ku kiya bàbànán ne Dios se ya kurug ga
nepakammu ne Jesus kiyà.
10 May kitu isa nga algaw ne Apu,§ ay
napatàyán nà ki Ispiritu ne Dios. Ay uwad
nagìnà a naggat ta úni nga ummán ka
tannug tarumpeta kitu pane likud ku,
11 nga nán na kiyà, "Isúrát mu daya
mas-asingam, se mu la ipaw-it kadaya
mangurug kadedi ya pittu wa íli: ka
Efeso, ka Esmirna, ka Pergamo, ka Tiatira,
ka Sardis, se Filadelfia se Laodicea," nán
na.
12 Ay tútu naglingay yà ta sinnan ku
nu iinna tu mangamomán kiyà. Ngamay
pittu wa balitù a aggiparotunán ka dílág
tu nasingan ku.
13 Ay kitu tulatúlad datu dílág, ay uwad
nasingan ku wa ummán kitu nengágan
da kitun ka An-anà Tolay, nga nakabádu
ka adaddu nga panda kitu mingmingkal
na, ay se nakasinturon ka balitù.

* **1:7 1:7** Onu "nanuwè kitu bíkat na." † **1:7 1:7** Magpannakit da gapu kiya kuwaan na, onu magpannakit da gapu kitu kinuwa da kaggína. ‡ **1:8 1:8** Ya sarut naya Alfa ay panggayatán, ay ya sarut na Omega, ay pamalinán.
§ **1:10 1:10** Onu "Dominggo."

14 Ay napusà tutu wala tu abù na. Ay se
tu mata na, ay ummán ka sumir-sirsir.
15 Ay tu bingil na, ay nasil-silang nga
ummán ka pinasilang nga bága. Ay tu
úni na, ay ummán ka asassátan daya
alingúdu wa barrong.
16 Ay sikkiikkam ka pittu wa bittuwan
kitu diwanán na. Ay se uwad pe ummán
ka ampiláng nga naganubáng ya ngárab
na nga lumawán kitu bugung na. Ay tu
murang na, ay ummán ka paláng naya
mata kiya angngalintutúgu na.
17 Ay kane matalupápà ku, ay ummán
nà ka natay ya nekálin kitu giyán bingil
na. Ay tútu inimmán nà kitu diwanán
na nga nán na, "Akkan ka mansing. Iyà
ya nanggayatán naya ngámingámin, ay
se iyà ya mamalin kadayán.
18 Iyà ya sibbibiyág. Natay yà kitun,
may masingan mu wa linumtu wà kam-
min, ay se sibbibiyág gà in ka áwan
panda. Ay iyà ya atán turáy kadaya natay
se kiya kapannán da," nán na.
19 "Ay isúrát mu daya mas-asingam ma
màwa ngin, ay se daya mà-màwa nu isa
ngalgaw.
20 Tu idi ya kepapannán datu pittu
wa bittuwan na sisinnám kitu diwanán
na ímà, se datu pittu wa balitù a ag-
giparotunán ka dílág. Datu pittu wa
bittuwan, ay ittu daya pittu wa anghel la
netaggisa nga magtag-tagasíngan kadatu
tangabubúlun na mangurug* nga mag-
agyán kadatu pittu wa íli. Ay datu
tangabubúlun na mangurug nga mag-
agyán kadatu pittu wa íli, ay ittu daya
kearígán datu pittu wa balitù a aggipar-
otunán ka dílág."

2

Ya súrát ka Efeso

1 "Magsúrát ka kiya anghel la magtag-
tagasíngan kadaya mangurug ka íli Efeso
nga nán mu kídi:
Ittu idi ya pekagi naya sikkiikkam ya
diwanán na ka pittu wa bittuwan, ay se
magdal-dalen pe kiya tul-túlad daya pittu
wa balitù a aggiparotunán ka dílág.
2 Ammù ngámin daya kuk-kuwaan nu,
se daya kà-kàwaánan nu. Ay ammù pe
ya agpaggus nu, se ya kinaan-ánus nu.
Ammù pe ya akkan nu wa angngatangya
kadaya nadakè a tolay. Sinìsiiman nu
daya magkuna nga bobonan ne Dios da,
ngamay nammuwán nu nga magbusi-
busid da.
3 Ay ammù pe nga sìaánus kayu wa
magiturad kadaya rig-rígát nu gapu kiyà,
ay se akkan kayu wa madusmaya.
4 Ngamay tú idi ya tugiban ku wala
kadakayu: Nabúyáw win tu amminya
nu kiyà se kiya isaisa kadakayu. Akkan
nin na ummán kitu apangngurug kayu
pikam.
5 Dam-damdamman nu lugud nu wà
ummán natu nunna nga amminya nu
kiyà kitun. Makappoli kayu win, ay se nu
toliyan datu kuk-kuwaan nu kitun. Ata
nu akkan, ay umbet tà, ay se ku ippà ya
dílág nu kiya nippáyán na.
6 Ngamay atán kam ya napiya nga kuk-
kuwaan nu, ta lùsawan nu pe ya lùsawan
ku nga kuk-kuwaan daya Nicolaita.
7 Ay gìnán nu din lugud ngámin
daya kag-kagiyan naya Ispiritu ne Dios
kadakayu ngámin na mangurug kiyà.
Ay daya mangábà kiya kinadakè, ay
aggída la ya panganan ku kiya búnga
naya káyu wa makabbiyág, nga atán ka
giyán ne Dios," nán na.

Ya súrát ka Esmirna

8 Ay se na nán pe nga, "Ay kiya anghel la
magtag-tagasíngan kadaya mangurug ka
íli Esmirna, ay tú idi ya isúrát mu:
Tú idi ya pekagi naya nanggayatán se
pamalinán daya ngámingámin, nga natay
kitun may linumtu kammin.
9 Ammù ya kapal-pallà nu, se ya
kinapubri nu. Ngamay ya kinakur-
korugán na, ay babànáng* kayu. Ammù
pe ya amad-padakè da kadakayu daya
magkuna nga Judyu da, may akkan, ta
kabbulun ne Sairu da.

* **1:20 1:20** Ya tangabubúlun na mangurug ay "Eklesia" ki aggúni nga Griego. Ay ya piyán na kagiyan ay "daya nàrawán." * **2:9 2:9** Bíláng nabànáng da gapu ki angngurug da kaggína.

10 Akkan kayu magansing kadaya
mapad-padaldal la pakarigátan nu. Sin-
sinnan nu, ta e Sairu, ay tagay na nga
pebálud daya duddúma kadakayu ka
pakasisímán nu. Ay mapallapallà kayu
ka sangapúlu wa algaw. Ngamay akkan
kayu maglikud ki angngurug nu kiyà,
oray nu ittu ya pakatayán nu. Ay iddè
kadakayu ya kurona, nga ittu ya biyág ga
áwan panda.
11 Ay gìnán nu din lugud ngámin
daya kag-kagiyan naya Ispiritu ne Dios
kadakayu ngámin na mangurug kiyà.
Ay ngámin daya mangábà, ay napali-
paleg da ngala kiya mekàduwa nga pan-
nakatay."†

Ya súrát ka Pergamo

12 Ay se na nán manin nga, "Ay
kiya anghel la magtag-tagasíngan kadaya
tangabubúlun na mangurug ka íli Perg-
amo, ay tú idi ya isúrát mu:
Tú idi ya pekagi naya kowaddán naya
natadam ma ampiláng nga naganubáng
ya ngárab na.
13 Ammù ya giyán nu. Atán kayu kiya
íli nga pagturayán pànang ne Sairu. May
ammù nga pà-pàgan dà. Ay akkan nu
wa netuláyaw ya angngurug nu kiyà,
oray kitu inammatay da kitu Antipas,
nga ittu tu nagagat ta mangibàbànán ka
mepanggap kiyà, may pinatay da kiya
giyán nu nga giyán pe ne Sairu.
14 Ngamay atán da ngala daya tugiban
ku kadakayu, ta atán da kadakayu
ya mangwa pe kadatu nesur-súru natu
Balaam kitun, nga ittu tu nangisúru
kitu Balak nga mangwa kadatu nagbas-
basúlán datu iIsrael. Ay díkod ittu tu
nangán da kadatu akakkanan na netúgan
kadatu sinan diy-diyos, se itu inangwa da
kadatu nadakè a kuk-kuwaan daya lalláki
se babbay.
15 Ay ittu tu atán da pe kadakayu ya
mangurug kadaya isur-súru daya Nico-
laita.
16 Makappoli kayu lugud kadaya bas-
básul nu. Ay nu maddi kayu, ay makaru
wà a umbet nga mamánis kadayán na
tolay. Ay ya pamánis ku kaggída, ay ya
árig ampiláng nga lumawán kiya bugung
ku.
17 Ay gìnán nu din lugud ngámin
daya kag-kagiyan naya Ispiritu ne Dios
kadakayu ngámin na mangurug kiyà.
Ay daya mangábà kiya nadakè, ay
iddán kuda kiya akakkanan na nengágan
ka mána. Ay se kuda pe topán ka pusà
a batu, nga nekesurátan naya baru wa
ngágan da, nga áwan ya makam-ammu
nu di iya kiddanán na ngala."

Ya súrát ka Tiatira

18 Ay nán na manin, "Kiya anghel la
magtag-tagasíngan kadaya mangurug ka
íli Tiatira, ay ittu idi ya isúrát mu:
Tú dedi daya pekagi naya An-anà ne
Dios, nga ya mata na, ay ummán ka
sumir-sirsir, ay ya bingil na, ay ummán
ka pinasilang nga bága.
19 Sikkaammu wà kadaya kuk-kuwaan
nu se daya kà-kàwaánan nu. Ammù
ya amminya nu kiyà, se ya abay nga
angngurug nu kiyà. Ay ammù pe ya
agsirbi nu kiyà, ay se iya aggiturad nu
kadaya pakarig-rigátan nu. Ay ammù
nga ù-uwad din ya agpaggus nu may kitu
apangngurug kayu.
20 May tú la idi ya tugiban ku kadakayu.
Tura nu pagdudoray yala nge Jezebel, isa
nga babay ya magpamaráng nga profeta‡
ne Dios. Kas-kasabaan na se ial-alíláw na
daya bobonan ku kiya agtùgud na, ta ipà-
pàwa na daya nadakè a kuk-kuwaan daya
lalláki se babbay, se iya mangán kadaya
akakkanan na netúgan kadaya sinan diy-
diyos.
21 Niddán kun ka waya na nga makap-
poli kadaya bas-básul na, ngamay maddi
mà makappoli kiya nadakè a kuk-kuwaan
na.
22 Ay túya pagtakitan ku, se ku pag-
takitan pe ka nasamnga daya makidal-
daládag kaggína. Ay kurug ga pasiyaan
kuda pànang nu maddi da nga makap-
poli.

† **2:11 2:11** Pannakatay ka áwan panda ya nán na kídi. ne Dios kadaya piyán na nga pekagi kadaya tolay.

‡ **2:20 2:20** Daya profeta ay aggída daya agkakagiyán

23 Ay patayán kuda ngámin pe. Ay díkod mammuwán daya ngámin na mangurug kiyà, nga sikkaammu wà kadaya ngámin na lam-lamtan daya tolay. Ay supapáan ku ya isaisa kadakayu sigun kiya kinuw-kuwa nu.

24 Ngamay daya duddúma kadakayu kannán Tiatira, nga akkan mangurug kitu nadakè a nesur-súru ne Jezebel, nga gayát ke Sairu wa naunag kanu wa nán da, ay ittu idi ya kagiyan ku kadakayu: Awan ku win na sabáli ya ipàwa nga nasulit kadakayu.

25 Akkan kayu wala nga maglikud kiya angngurug nu kiyà panda kiya ilalbet ku.

26-28 Ay nu iinda ya mangábà kiya nadakè, ay se mangitul-túluy nga mangwa kadaya ipàwa ku panda kiya panda na, ay ittu daya iddán ku ka Salaw. Ay iddán kuda pe kiya ammanakabalin da, ta pangiturayan kuda kadaya il-íli. Nu mapaanna tu nangngidde naya Amà kiyà kitu ammanakabalin ku wa mangituráy, ay ummán pe kiyán ya angngiddè kaggída, ta palsuwán da tutu wala daya ngámin na iturayán da. Ay meárig ka bánga daya itur-turayán da, nga marupà nu mapangkur ka balayyáng.

29 Ay gìnán nu din lugud ngámin daya kag-kagiyan naya Ispiritu ne Dios kadakayu ngámin na mangurug kiyà."

3

Ya súrát ka Sardis

1 Ay nán na manin pe nga, "Kiya anghel la magtag-tagasíngan kadaya tangabubúlun na mangurug ka íli Sardis ay ittu idi ya isúrát mu:

Ay tú idi ya pekagi naya kowaddán naya Ispiritu ne Dios, nga pittu ya angngipassingan na kiya ammanakabalin ne Dios. Aggína ya sikkiikkam kiya pittu wa bittuwan.

Ammù daya kuk-kuwaan nu. Nán da tolay nga naligda ya angngurug nu kiyà, may akkan mà, áta árig nu ya natay.

2 Ay díkod malukág kayu win, ta paligdaan nu ya nabansi nga angngurug nu kiyà, kiya di na pikam ma kippà. Ta nammuwán ku nga daya kuk-kuwaan nu, ay adu pikam ya pagkurángan da kiya piyán ne Dios.

3 Ay lugud lam-lamtan nu win datu nag-agìna nu wa nesur-súru kadakayu kitun. Ikurug nuda tutu wala ngin, ay se kayu makappoli yin kadaya bas-básul nu. May nu maddi kayu wa malukág, ay madànganán kayu, ta ummán nà kadaya maragtákaw wa akkan nu am-ammu nu nungay naya ilalbet ku.

4 Ngamay atán da kam kadakayu kannán Sardis daya árig áwan kam mansà daya bádu da.* Díkod mebulbulun dayán kiyà nu isa ngalgaw nga sibbabádu da ka pusà, ta ittu ya karbangán da.

5 Daya mangábà kiya nadakè, ay ittu daya mabaduwán ka pusà. Ay akkan ku pe ippà ya ngágan da kiya libru wa nekesurátan daya ngágan daya mabiyág ka áwan panda. Ay mekagi ku kiya àráng naya Amà se daya anghel na, nga aggída ay tolay kuda.

6 Ay gìnán nu din lugud ngámin daya kag-kagiyan naya Ispiritu ne Dios kadakayu ngámin na mangurug kiyà."

Ya súrát ka Filadelfia

7 Ay nán na pe kiyà, "Kiya anghel la magtag-tagasíngan kadaya mangurug ka íli Filadelfia, ay tú idi ya isúrát mu:

Ay tú dedi daya pekagi naya kurug ga An-anà ne Dios nga áwan kepadáan. Aggína ya magik-ikkam kiya tulbà naya íli natu David. Nu manglukát, ay áwan makegitap, ay nu manggitap, ay áwan makelukát. Ay nán na:

8 Ammù daya kuk-kuwaan nu se daya kà-kàwaánan nu. Ay ammù pe nga bittì kayu, ay túya bittì kampela ya mà-màwa nu win. May oray nu mapakuna, ay ikurkurug nu peyang daya kag-kagiyan ku, ay se akkan dà pe ya netuláyaw. Ay túya árig pinanglukát takayu ka gagyangán nga áwan ya makegitap.

9 Atán daya magkuna nga Judyu da, ngamay akkan kurug ta magbus-busid

* **3:4 3:4** Ya piyán nedi nga kagiyan ay áwan da nga básul.

da. Kabbulun ne Sairu dayán na tolay. Palsuwan ku dayán nu isa ngalgaw, se kuda ipurtut nga mawe magpalintud nga magdáyaw kadakayu, ta senu mammuwán da ngin na dakayu daya pà-pàgan ku.

10 Ay ammù pe nga pinat-pattán nu tu bílin ku wa magánus kayu kadaya kapalpalakkán nu gapu kiyà. Ay túya igdù takayu kiya nasmag ga rígát ta umbet kiya kalawagán, nga ittu ya pangammuwán ne Dios kadaya ngámin tolay kídi ya kalawagán.

11 Ay makaru win ya ilalbet ku, ay túya akkan nu igsán ya angngurug nu kiyà, ta senu áwan ya makàpal kiya bátug kurona nu.

12 Ay ya mangábà kiya kinadakè ay pagbalinan ku ka bátug adígi naya árig balay ne Dios, ay pagyanan ku peyapeyang kitúni yin. Ay imarka ku kaggína ya ngágan ne Dios se ya ngágan naya íli ne Dios, nga ittu ya baru wa Jerusalem ma gayát ke Dios ka lángit. Ay imarka ku pe kaggína ya baru wa ngágan ku.

13 Ay gìnán nu din lugud ngámin daya kag-kagiyan naya Ispiritu ne Dios kadakayu ngámin na mangurug kiyà.”

Ya súrát ka Laodicea

14 Ay nán na manin, “Kiya anghel la magtag-tagasíngan kadaya tangabubúlun na mangurug ka íli Laodicea, ay tú idi ya isúrát mu:

Ay tú idi ya pekagi naya nengágan ka Kurug, nga mapiyár, ay se makurug ngámin daya ipakammu na mepanggap ke Dios. Aggína ya naggayatán daya ngámingámin na pinarsuwa ne Dios.

15 Ammù daya kuk-kuwaan nu se daya kà-kàwaánan nu. Ay ammù pe nga akkan kayu wa nasanáng kiya amminya nu kiyà, may akkan kayu pe ya napásu. Ay pì-piyán ku kuma nu nasanáng kayu onu napásu kayu.

16 May gapu ta paggadduwán kayu, ay túya ilugpa takayu.

17 Nán nu wa bànáng kayu se napiya ya kabiy-biyág nu, ta atán ngámin ya masápul nu wa nán nu. Ngamay akkan nu ammu wa dakayu ya kapubriyán se kakal-kalakkán, ta áwan nu tutu wala nga kuw-kuwa. Awan nu pe ya kawakawas, ay se kúláp kayu pe.

18 Ay lugud ikagì kadakayu nga, iyà kuma ngin ya pammattán nu ka balitù a napab-pabeg gin, ta senu kurug ga nabànáng kayu win. Ay iyà kuma pe yin ya pammattán nu ka bádu nu wa pusà, ta senu akkan kayu wa nakap-appat ta sissusoba ngin. Ay iyà kuma pe yin ya pammattán nu ka ágas kúláp, ta senu makasingan kayu kammin.

19 Ngámin daya pà-pàgan ku, ay tultulduwán kuda se disiplináan kuda, ta senu matulduwán da. Ay díkod kapiyánan nu ya magur-uray, ay se makappoli kayu win kadaya bas-básul nu.

20 Gìnán nu! Atán nà magsisíkád kiya gagyangán nu nga magpak-pakammu. Ay nu magìna dà, ay se dà ilukát, ay lumnà à kiya balay nu, se yà meduwa nga mangán kadakayu.

21 Ay daya mangábà kiya kinadakè, ay tú dayán daya petagingan ku kiyà nga mepagturáy nga ummán kitu namagtugaw ne Ama kiyà nga mepangituráy kaggína kane abáan ku we Sairu.

22 Ay gìnán nu din lugud ngámin daya kag-kagiyan naya Ispiritu ne Dios kadakayu ngámin na mangurug kiyà.”

Tú dayán daya nepesúrát ne Jesus kiyà.

4

Ya magtutúgaw ka lángit ta magturáy

1 Ay kane mabalin dayanin, ay atán manin ya nasingan ku. Nakasingan nà ka gagyangán ka lángit nga sillulukát. Ay nagìnà manin tu úni ya nagìnà kitun na ummán ka tannug tarumpeta, nga nán na, “Umbet ka kídi, ta ipassingan ku kikaw daya mà-màwa nu isa ngalgaw,” nán na.

2 Ay pìlát tala nga netur-turayán nà ya Ispiritu ne Dios. Ay ka lángit ay nasingan ku ya isa nga tugaw ári, nga atán ya magtutúgaw nga magturáy.

3 Ay tu magtutúgaw, ay ummán ka pinasilang nga batu wa nengágan ka haspe se karnelia tu singan na. Ay tu naglebuwán kitu tugaw, ay atán bunglun

na nawàdág ga namnáw, nga ummán ka
batu wa nengágan ka esmeralda.
4 Ay tu tugaw ári, ay napalebután ka
duwa púlu se appát pe ya tugaw ári, nga
ittu ya pagtutúgawán datu duwa púlu se
appát ta pangmanàman nga nakabádu ka
pusà. Ay nakuronaán da ka kurona nga
balitù.
5 Ay atán maggayát nga sal-sal-it se
adudúrán addug kitu tugaw natu mag-
turáy. Ay kitu àráng na, ay atán pittu wa
dílág ga siggagatang, nga ittu daya pittu
wa singan naya Ispiritu ne Dios.
6 Ay kitu àráng pe natu tugaw, ay
ummán ka nalawág ga bebay nga sarm-
ing nga nalitáw, nga ummán kiya litáw
naya nengágan ka kristal.

Ay kitu padne pànang kitu tugaw natu
magturáy, ay atán da pe nepalebut ta
appát ta parsuwa ne Dios, nga nalánang
ka mata ya àráng se addag da.
7 Ummán ka láyon tu nunna nga par-
suwa, ay ummán ka urbun báka tu
mekàduwa. Singan tolay tu múkát natu
mekàlu, ay tu mekappát, ay ummán ka
karabúngan.
8 Ay datu appát nga parsuwa, ay sag-
nanam da ka payà. Ay nagmata ngámin
tu unag se tu lasi datu payà da. Algaw
se gabi, ay áwan da sínang nga magkan-
kansiyon nga nán da,

"Sissa nge Apu Dios nga áwan tutu
wala nga kepadáan. Aggína ya
kangatuwán na mannakabalin kiya
ngámin. Aggína tu awe kammala
nga uwad din oray kitun kam, ay
se ataatán kam oray kadedi yin na
algaw, ta atán peyapeyang ngin ka
áwan panda."

9 Túyán tu ikan-kansiyon datu appát ta
parsuwa nga magdáyaw se magiyáman se
mamatag kitu magtutúgaw wa magturáy,
ta atán peyapeyang ka áwan panda ngin.

Ay ki peyang agkansiyon dedi ya par-
suwa,
10 ay magkansiyon pe datu duwa púlu
se appát ta pangmanàman. Ay magukkab
da pe kiya àráng natu magtutúgaw
wa magturáy, ta magday-dáyaw da pe
kaggína nga atán peyapeyang ka áwan
panda. Nelubtagán da pe datu kurona da
kitu àráng na. Ay nán da nga magkan-
siyon,

11 "Apu nga Dios mi, ikaw wala ya
rabbang na nga dayáwan mi se
pàgan, ta mannakabalin ka. Ata
pinarsuwám ya ngámin. Ay na-
padapadán da kiya lam-lammat mu
kampela ngin, ay pinarsuwa muda
ngámin,"

nán datu pangmanàman na magkan-
kansiyon.

5

Ya Karneru ngala ya makabìlád kitu pagbasáan

1 Ay nasingan ku nga, tu magtutúgaw
wa magturáy, ay sikkiikkam tu diwanán
na ka linúkut ta pagbasáan na nasurátan
ya magpíngit se nasilyuwán ka pittu nga
silyu.
2 Ay nasingan ku pe tu isa nga naturáy
nga anghel nga nagúni ka naggat nga
nán na, "Iinna ya mekari nga mangippà
kadaya silyu se mamìlád kiya linúkut ta
pagbasáan?" nán na.
3 Ngamay áwan nala. Oray kadayán ka
lángit se kid kalawagán ni, ay se oray
kadatu natay yin ya nasmà na nga mekari
nga mamìlád onu maningan kitu unag
natu linúkut ta pagbasáan.
4 Ay tútu sumángit tà tutu wala, ta
áwan na nga masmà.
5 May tútu nán natu isa nga pang-
manàman na nanganannay kiyà, "Akkan
ka nga sumángit tin, ta atán nin ya
nengágan da ka Láyon nga gaka natu
David, nga gakagaka kam pe natu Juda.
Aggína tu nangábà ke Sairu win. Ay
túya aggína ya makabalin na mangippà
kadayán na pittu wa silyu se makabìlád
kiyán na nalúkut ta pagbasáan," nán na.
6 Ay se ku manin nasingan ya isa nga
Karneru nga magsisíkád kitu nagbàtán
datu pangmanàman, se itu tugaw natu
magturáy ya linebut datu appát ta par-
suwa. Ay ummán ka pinatay da kitun tu
singan na. Pittu tu sàgud na se pittu pe
tu mata na, nga ittu daya pittu wa singan
naya Ispiritu ne Dios nga nebon na kiya
ngámin na kalawagán.

7 Ay nawe inalà natu Karneru tu linúkut
ta pagbasáan kitu diwanán natu mag-
tutúgaw wa magturáy.
8 Ay kane málà na ngin, ay datu appát
ta parsuwa se datu duwa púlu se appát
ta pangmanàman, ay nagukkab da nga
magdáyaw kaggína. Ay natop datu pang-
manàman ka ittutukár da nga nengágan
ka arpa, se malúkung nga balitù a napnu
ka insensu. Ay ya kesarután natu insensu,
ay ittu daya kar-karárag daya tolay ne
Dios.
9 Ay nangansiyon da ka baru wa kan-
siyon, nga nán na kídi,
"Ikaw wala ya mekari nga mangalà kiya
linúkut ta pagbasáan, se mangippà
kadaya silyu na, ta ikaw ya nebasu.
Ay gapu kitu dágam kitu nekatay
mu, ay nekárum daya bas-básul
daya tolay, ta senu mabalin da ya
málà a tolay ne Dios nga mag-
gagayát kadaya ngámin giy-giyán
kiya kalawagán. Atán da ngámin
na baláki tolay nga maggagayát
kadaya nagbal-baláki nga il-íli, se
nagbal-baláki pe ya aggúni da.
10 Pinagbalin muda ka sissa nga pagtu-
rayán ne Dios nga magsirbi kaggína nga
pappádi na. Ay se magturáy da pe nu isa
ngalgaw kiya baru wa kalawagán."
11 Ay se ku la siningan manin, ay nagìna
ku ya úni daya riníbu nga anghel nga
akkan ta mabíláng da kiya kaadu da. Ay
linebut da datu pangmanàman se datu
parsuwa se itu tugaw natu magturáy.
12 Ay nagkansiyon da ka naggat ta nán
da,
"Ya Karneru wa nebasu, ay ittu wala
ya mannakabalin se kabànángan
se kasiríbán se kabilgán. Aggína
ngala ya rabbang tada nga pàgan
se dayáwan, ta aggína ngala ya
kangatuwán,"
nán natu kansiyon da.
13 Ay se ku la nagìna pe ya inagkansiyon
ngámin daya pinarsuwa ne Dios nga atán
ka lángit, se daya atán kídi otun lusà, se
daya atán kiya bebay, ay se ngámin datu
natay yin nga nán da kídi,
"Maday-dáyaw ya magtutúgaw wa mag-
turáy se iya Karneru, ta aggída
daya kapàgán se kangatuwán se
katurayán peyapeyang ka áwan
panda,"
nán da.
14 Ay, "Kurug yán!" nán datu appát
ta parsuwa nga sumungbát. Ay se
nagukkab pe datu pangmanàman nga
nagday-dáyaw.

6

Daya silyu

1 Ay se ku manin nasingan tu
inangngippà natu Karneru kitu munna
kadatu pittu wa silyu. Ay uwad nagìna
ku wa ummán ka addug ga úni natu isa
kadatu appát ta parsuwa nga nán na,
"Umbet ka ngin!" nán na.
2 Ay tútu siningan ku, ay atán pusà a
kabalyu. Ay tu magtatákay kaggína, ay
sikkiikkam ka bútug ga iggugubát na, ay
uwad pe nangurona kaggína ngin. Ay se
la nawe nakigubát ay inábà nada ngámin.
3 Ay kane ippà tu Karneru tu mekàduwa
nga silyu, ay nagìna ku nga nìraw natu
mekàduwa nga parsuwa ya, "Umbet ka
ngin!" nán na.
4 Ay tútu inumbet manin ya sabáli
nga kabalyu nga dag-daggáng. Ay tu
magtatákay kaggína, ay niddán da ka
abay ya ampiláng, ay se da niddán ka
pannakabalin na nga manggud-gudà ka
gubát kídi ya kalawagán ta senu mag-
papátay daya tolay.
5 Ay kane ippà manin natu Karneru
tu mekàlu wa silyu, ay nagìna ku tu
nìraw natu mekàlu kadatu parsuwa nga
nán na, "Umbet ka ngin!" nán na. Ay
kane maglanga ngà, ay atán ya ngísit ta
kabalyu. Ay sikkiikkam tu nagtatákay
kaggína ka agkiluwán.
6 Ay atán pe nagìnà a úni nga ummán
ka naggayát kitu giyán datu appát ta
parsuwa nga nán na, "Tal-tallu súpa nga
baggát onu tang-tanga salup pa mait ya
metangdán kiya tangalgaw. * Ngamay
akkan mepangína ya báyad naya denu se
básì," nán na.

* **6:6 6:6** Ya piyán na kagiyan nedi ay atán umbet nga ulát.

7 Ay kane ippà natu Karneru tu
mekappát ta silyu, ay nagìna ku tu nán
natu mekappát ta parsuwa nga, “Umbet
ka ngin!” nán na.
8 Ay kane sinnan ku manin, ay atán
manin ya kabalyu wa pangngil-ngilaan,
nga singan innát tu singan na. Ay
Pannakatay ya ngágan natu magtatákay,
ay umun-unud kaggína ya nagngágan ka
Hades†. Ay niddán da ka turáy da nga
mamatay kiya pagkappát naya tolay kid
kalawagán ni. Ay túya adu daya pat-
patayan da gapu ki gubát se ulát se sin-
sinakit, ay se gapu pe kadaya alsádu nga
ul-ulolag kid kalawagán ni.

9 Ay kane ippà natu Karneru tu
mekalimma nga silyu, ay nasingan
ku kitu sídung natu agbasuwán, datu
kaduduwa datu pinat-patay datu tolay
gapu kiya angngurug da kiya bàbànán ne
Dios se kiya angngibàbànán da kaggína.
10 Ay nakasáraw da ka naggat nga nán
da, “Apu Dios nga mannakabalin kiya
ngámin, ikaw ya áwan kepadáan, se ku-
rug ngámin daya kag-kagiyam! Nungay
na nád ya ammánis mu kadaya tolay
kiya kalawagán, ka angngibálat mu kitu
nammatay da kadakami!” nán da.
11 Ay se da natopán ka bádu nga pusà,
ay seda nakagiyánan na magimáng da
pikam ka pagindaggán da kadatu ngámin
na wawwági da, nga páda da nga bobo-
nan ne Dios, nga ittu daya natudinán na
mapatay pikam pe nga ummán kaggída.

12 Ay nasingan ku manin tu
inangngippà natu Karneru kitu mekan-
nam ma silyu natu pagbasáan. Ay
nangyagyag ka naggat, ay se nagngísit pe
tu mata nga ummán ka nangísit ta lúpus.
Ay tu búlán, ay nagdaggáng, nga ummán
ka dága.
13 Ay datu bittuwan, ay netànagán da,
nga ummán kiya kapránas daya matàla
nga búnga daya káyu nu magbáli.
14 Ay ya lángit, ay ummawan na
ummán kiya naglúkut kampela ngin nin
na pagbasáan. Ay nealit ngámin pe datu
pug-púgu se datu ban-bantay.
15 Ay ngámin daya à-ári kídi kalawagán
se daya agtuturáy, se daya nangátu wa
suldádu se daya babànáng se nadaag ga
tolay, daya maas-asassu se daya ngámin
na tolay, ay nagkakáwe da ngámin kadatu
ban-bantay nga nagsisirù kadatu abbut se
liyaliyáng datu pínát.
16 Ay se da isáraw kadatu ban-bantay se
datu pínát ta giyán da, “Rusbán dakami ta
senu melingad kami kiya magtutúgaw wa
magturáy se kiya rungat naya Karneru.
17 Ata ittu win ya akarungat da pànang.
Ay túya panísan dakami yin ngámin tolay
kídi ya kalawagán, ay áwan tutu wala ya
maketurad kiyán,” nán da.

7

Daya magatut se appát púlu se appát ríbu nga tolay ne Dios

1 Ay kane mabalin dayán, ay nasingan
ku daya appát nga anghel la magsisíkád
kitu appát súli naya kalawagán nga man-
glípán kiya báli nga maggayát ki oray
wàna, ta senu áwan báli kiya otun naya
lusà se kiya bebay, ay ta senu akkan pe
mabaliyán daya kay-káyu.
2 Tú dayán datu anghel la niddán ne
Dios ka pannakabalin da nga manadál
kiya lusà se kiya bebay.

Ay uwad pe sabáli ya anghel la sisínán
ku wa naglattuwád kitu pane lattakán nga
sikkiikkam kiya immamarka ne Dios nga
sibbiyág peyapeyang ka áwan panda. Ay
nesáraw na kadatu appát ta anghel ya,
3 “Akkan nu pikam dadàlan ya lusà se
ya bebay onu daya kay-káyu panda kiya
kamarkaán daya kid-kíday daya ngámin
na bobonan ne Dios kiya immamarka
na,” nán na.
4 Ay kinagi da kiyà a magatut se appát
púlu se appát ríbu ya bíláng datu mi-
narkaán da nga tolay nga gayát da kadatu
gakagaka datu annánà natu Israel.
5 Sangapúlu se duwa ríbu ya naggayát
kadatu gakagaka natu Juda, ay sangapúlu
se duwa ríbu pe kadatu gakagaka natu
Ruben, ay sangapúlu se duwa ríbu pe
kadaya gakagaka natu Gad,

† **6:8 6:8** Ya piyán kagiyan naya Hades, ay giyán daya natay.

6 ay sangapúlu se duwa ríbu pe ka-
datu gakagaka natu Aser, ay sangapúlu
se duwa ríbu pe kadatu gakagaka natu
Naftali, ay sangapúlu se duwa ríbu pe
kadatu gakagaka natu Manase,
7 ay sangapúlu se duwa ríbu pe kadatu
gakagaka natu Simeon, ay sangapúlu se
duwa ríbu pe kadatu gakagaka natu Levi,
ay sangapúlu se duwa ríbu pe kadatu
gakagaka natu Isacar,
8 ay sangapúlu se duwa ríbu pe kadatu
gakagaka natu Zebulun, ay sangapúlu se
duwa ríbu pe kadatu gakagaka natu Jose,
ay sangapúlu se duwa ríbu pe kadatu
gakagaka natu Benjamin.

Datu nagaduadu wa tolay nga nakabádu ka pusà

9 Ay kane mabalin yán, ay nasin-
gan ku daya nagaduadu wa tolay ya
áwan makabíláng kaggída. Naggagayát
da ki ngámin giyán kídi kalawagán.
Atán da ngámin baláki tolay nga nagga-
gayát kadaya nagbal-baláki nga il-íli kídi
kalawagán, nga nagbal-baláki ya aggúni
da. Ay nagsisíkád da kitu àráng natu
tugaw natu magturáy se itu Karneru.
Nakabádu da ka pusà, ay se sikkiikkam
da ka palátang.
10 Ay nán da nga nesáraw,
"E Dios nga magtutúgaw wa magturáy
se iya Karneru ya gapu naya pak-
abiyágan tada,"
nán da.
11 Ay ngámin datu anghel, ay linebut da
tu tugaw naya magturáy se datu appát
ta parsuwa se datu pangmanàman. Ay
nagukkab da kitu àráng natu tugaw wa
magday-dáyaw ke Dios.
12 Ay nán da,
"Kurug nga kadayáwan ne Dios nga kan-
gatuwán se kasiríbán. Magiyáman
tada kaggína, se pàgan tada
peyapeyang ka áwan panda gapu
kiya ammanakabalin na se bílag
na. Amen!"
nán da.
13 Ay nán tu isa nga pangmanàman nga
nagsaludsud kiyà, "Ammum nu iin dayán
na tolay ya nakabádu ka pusà? Ammum
ya naggagayatán da?" nán na.
14 May, "Akkan ku ammu, Apu. Ikaw
mà ya makammu," nán ku.
Ay tútu nán na kiyà, "Tú dayán daya
tolay ya nagiturad kiya napalotán na
nakapal-palakkán da. Sinùnaán da se
pinapusà da daya bádu da kiya dága naya
Karneru.
15 Ay ittu yán ya gapu na nga atán
da kiya àráng naya tugaw ne Dios nga
magsir-sirbi peyapeyang kaggína kiya
balay na, oray kiya gabi se algaw. Ay
e Dios nga ittu ya magtutúgaw wa mag-
turáy, ay aggína ya mangigdù kaggída.
16 Ay akkan da ngin na molát se magas-
asikkinum. Ay akkan da pe yin matak-
takitán kiya sínág, se akkan da pe makal-
alingtán nin.
17 Ata ya Karneru wa atán kiya giyán
naya tugaw naya magturáy, ay aggína
ya magtar-tarakan kaggída ngin. Ipeyag
nada kadaya paggabbuwáan naya danum
ma mamagbiyág. Ay ippaán ngámin ne
Dios sin daya pagpan-pannakitán dedi ya
tolay," nán na kiyà.

8

Ya mekapittu wa silyu

1 Ay kane ippà natu Karneru tu
mekapittu wa silyu, ay naginggap tutu
wala ya ngámingámin ka lángit ka moli
gudduwa oras.
2 Ay sè nasingan datu pittu wa anghel
la magsisíkád kitu àráng ne Dios nga
natopán ka tarumpeta.
3 Ay uwad pe sabáli nga anghel la uwad
balitù a aggippayán na ka insensu. Ay
nawe nagsíkád kitu giyán natu balitù a
anìdúgán ka insensu wa atán kitu àráng
natu tugaw natu magturáy. Ay niddán da
tu anghel ka adu wa insensu, ta sìdúgan
na kitu anìdúgán, ta ittu tu pamulun
na kadatu karárag ngámin datu tolay ne
Dios.
4 Ay nagalingúdu tu atù natu nasìdug
ga insensu nga gayát kitu inim-immán
natu anghel nga magsisíkád kitu àráng
ne Dios, nga kebulunán datu kar-karárag
datu tolay ne Dios.
5 Ay se la inalà kammin natu anghel
tu aggippayán ka insensu se na pinnu

ka birgáng nga gayát kitu anìdúgán, ay se na isùra kiya kalawagán. Ay túta nagad-addug ka naggat se nagsal-sal-it se nangyagyag.

Datu tarumpeta

6 Ay díkod datu pittu wa anghel nga nakatarumpeta, ay nagsagána da kiya agtarumpeta da ngin.
7 Ay kane pakànugan natu nunna nga anghel tu tarumpeta na, ay nagudán kídi kalawagán ka nagkikíbug ullalágu se apuy se dága. Ay nasìdug ya pagkàlu naya kalawagán, meráman daya ngámin kay-káyu se kad-kaddat.
8 Ay kane pakànugan natu mekàduwa nga anghel tu tarumpeta na, ay uwad ummán ka alingúdu wa bantay nga nasìdug nga nepisù kitu bebay.
9 Ay túta nagbalin ka dága tu pagkàlu naya bebay. Ay natay pe ya pagkàlu ngámin daya atán kiya bebay, ay se inumlad pe ya pagkàlu daya bapor.
10 Ay kane pakànugan natu mekàlu wa anghel tu tarumpeta na, ay uwad netànág ga abay ya maggatagatang nga bittuwan, ay nagdattág kiya pagkàlu daya lad-ladda se daya aw-awweg se daya wang-wángag kiya ngámin kalawagán.
11 Ay nengágan ka Apet tun na bittuwan. Túta pinummet tu pagkàlu daya dan-danum. Ay ittu win tu nepatay datu adu wa tolay ya nagkinum.
12 Ay kane pakànugan natu mekappát ta anghel tu tarumpeta na, ay nadadál ya pagkàlu natu mata, se nadadál pe ya pagkàlu naya búlán se pagkàlu pe daya bittuwan. Ay díkod umawan ya pagkàlu naya wada da. Ay túya nagìbat ya pagkàlu naya algaw, ay ummán pe kiya gabi. Nagìbat pà-pànang ya pagkàlu na.
13 Naglángad dà manin, ay nasingan ku ya karabúngan na magkay-káyab ka ngúdu nga nán na nga nesáraw, “Kal-allà pànang daya mag-agyán kiya kalawagán nu pakànugan daya tallu pikam ma anghel daya tarumpeta da,” nán na.

9

Tu mekalimma nga tarumpeta

1 Ay se manin pinakànug natu mekalimma nga anghel tu tarumpeta na. Ay uwad nasingan ku nga bittuwan na napadán na netànág gayát ka lángit. Ay nidde kaggína ya tulbà naya gagyangán naya abbut nga áwan panda naya kadallam na.
2 Ay linùtán na tu gagyangán. Ay túta naglalawán ya napalotán na atù a ummán ka naggayát kiya abay ya upu. Ay túta naatuán nin ngámin ya kalawagán, ay nakulpán pe ya mata, nga ittu tu namagìbat kiya ngámin.
3 Ay tura la dúdun pe datu magdadattág ga gayát kitu atù, ay nidde kaggída ya kababalin da nga kumagát nga ummán kadaya asip-sípit.
4 May nakagiyánan da nga akkan da nga dadàlan daya kad-kaddat onu daya kay-káyu, onu panda ngala nga mul-múla kiya kalawagán. Ta dayán nala nga tolay ya áwan marka ne Dios kiya kíday da daya pagrawtán da.
5 Ay akkan pe nepalúbus kadedi ya dúdun nga patayan dayán na tolay, nu di dada par-parigátan nala ki unag limma búlán. Ay ya ammar-parígát da kaggída, ay ummán kiya kalis-lisútán naya kagatan daya asip-sípit.
6 Ay kadayán na al-algaw, ay pì-piyán nala dayán na tolay ya matay yin, may akkan da nga makaturáy, ta akkan da nga ipatay lugud.

7 Ay ya singan datu dúdun, ay ummán da kadaya kabalyu wa pakigubát. Ay atán ya ummán ka balitù a kurona da, ay tu múging da ay ummán ka múging tolay.
8 Ay tu abù da, ay ummán ka abù babay ya adaddu, ay se tu ngípan da ay ummán ka ngípan láyon,
9 ay se nakalàgán datu gútù da ka ummán ka balayyáng. Ay ya adudúrán naya agpay-payàpà da, ay ummán kiya daragudug daya lúgán na rùrútan daya adu wa kabalyu wa magbílag ga mameyag kiya paggugubatán.
10 Ay daya íput da ay sumípit da pe nga ummán kadaya asip-sípit, áta atán kitu íput da ya kababalin da nga mamar-

parígát kadaya tolay ki unag naya limma búlán.
11 Ay tu apu dayán na dúdun, ay
ittu kam ya anghel la magik-ikkam kitu
tulbà natu abbut ta áwan panda naya
kadallam na. Ay ya agpangágan daya
Hebreo kaggína, ay Abaddon, ay Apolion
ya agpangágan daya Griego. (Ay ya sarut
na, ay Maragdadál.)
12 Ay túyán ya kabalin nin naya
munna nga kapas-pasiyaán daya tolay
kiya kalawagán, may atán pikam ma
duwa nga pad-padaldallan da.

Tu mekannam ma tarumpeta

13 Ay se manin pinakànug natu mekan-
nam ma anghel tu tarumpeta na. Ay
uwad nagínà a úni nga gayát kitu appát
ta síku naya balitù a anìdúgán nga atán
kitu àráng ne Dios,
14 nga nán na kitu mekannam ma
anghel, “Ubbadám daya appát ta anghel
la nesisílu ka adanni kiya abay ya
wángag Eufrates,” nán na.
15 Ta nabayág da ngin na magid-iddag
kiya oras se kiya algaw se kiya búlán se
kiya dagun na ittu ya agpatay da kiya
pagkàlu daya ngámin tolay. Ay túlu
inubbadán na datu appát ta anghel lin.
16 Ay ya nakagi kiyà a bíláng datu
tangabubúlun na nakakabalyu wa
suldádu, ay duwa gatut ta milyon.
17 Ay tú idi ya pagsisínán ku kadatu
kabalyu. Nakabádu da ka balayyáng datu
magtatákay kaggída. Ay tun na bádu
da, ay naggáng nga ummán ka apuy,
se mannáw wa ummán kiya batu wa
nengágan ka safiro, se ngila nga ummán
ka asufre. Ay tu singan datu úlu datu
kabalyu, ay úlu láyon. Ay tu iag-aggoy
da, ay apuy se atù se maggatagatang nga
asufre.
18 Ay natay ya pagkàlu daya tolay kid
kalawagán gapu kadatu tallu baláki nga
lumawán na gayát kiya bugung dedi ya
kabalyu: tu apuy, tu atù, se tu maggata-
gatang nga asufre.
19 Ata maggayát kitu bugung da ya
ippapatay da. Ay pamarígát da pe ya íput
da, ta ummán ka idaw nga tumugkaw.
20 May datu nabunna nga akkan natay,
ay akkan da kammala ngin nin na un-
gatán tu aggan-anítu da, se tu agday-
dáyaw da kadatu sinan diy-diyos da nga
battál da kampela ngin na balitù se pirà
se bága se datu nàwa ka batu se káyu.
Ay dayán na diy-diyos da, ay akkan da
kammala ngin nin na makasingan se
makagìna se makapanalen.
21 Ay akkan da pe ya umungát kadatu
kuk-kuwaan da nga pumappatay, se datu
kuk-kuwaan da nga nadakè a mepang-
gap kadaya lalláki se babbay, se datu
angngámud da se datu agtak-tákaw da.

10

Ya bittì a pagbasáan

1 Ay kane daddán manin, ay uwad
nasingan ku wa anghel la naturáy nga
magan-anìgad da gayát ka lángit. Ay
napalebután ka angap, se uwad bunglun
kitu paningúdu na. Ay nawàdág tu
múging na nga ummán kiya mata, ay
datu bingil na ay ummán da ka maggata-
gatang nga apuy.
2 Ay nedadam-ay na tu diwanán na
bingil na kiya bebay, ay tu kasígid na ay
nedadam-ay na kiya lusà. Ay sikkiikkam
ka sibbibìlád da bittì a pagbasáan.
3 Ay nakasáraw ka naggat. Ay ummán
ka aggúngug daya láyon nu malùsaw da
tu úni na. Ay nasungbátan ka namimpittu
pe ya addug.
4 Ay kane mabalin tu mekapittu nga
addug ay isúrát ku kuma pe yin datu
kagiyan datu addug, may uwad nagìnà
a úni ya naggayát ka lángit ta nán
na, “Akkam tagge ipak-pakammu dayán.
Akkam tagge isur-súrát da,” nán na.
5 Ay tu nasingan ku wa anghel la
nagsasàrád kiya bebay se kídi lusà, ay
netáyag na tu diwanán íma na,
6 ay se na nepag-pagapu ke Dios nga
sibbiyág peyapeyang ka áwan panda tu
kinagi na. Aggína ya namarsuwa kiya
lángit se kadaya atán ka lángit, se aggína
pe ya namarsuwa kiya lusà se kadaya
atán ki lusà, ay se kiya bebay se kadaya
ngámin pe ya atán ki bebay. Ay tú idi

tu kinagi natu anghel, “Awan da nga
kepadaddán nin daya mà-màwa,” nán na,
7 “áta nu mapakànug natu mekapittu
wa anghel ya tarumpeta na, ay ittu pe
yin ya annungpál ne Dios kiya ngámin na
palánu na nga kuwaan. Nekagi na kam
kadatu bobonan na nga profeta na kitun,”
nán natu anghel.
8 Ay se nà a amomanán tu úni nga
nagìnà a gayát ka lángit nga nán na,
“Wem alà tu sibbibìlád da pagbasáan
na im-immán naya anghel la magsasàrád
kiya bebay se kiya lusà,” nán na.
9 Ay tútu ummadanni yà kitu anghel se
yà agngan tu pagbasáan. Ay tútu nán na,
“Alà mu, ta kanam,” nán na. “Ummán ka
digu álig ya pakanamátam, may nalsam
ka sinay,” nán na.
10 Ay díkod inalà ku tu pagbasáan se yà
kanan, ay nadangir tu nakanamátan ku
wa ummán ka digu álig. May kane din
màlan kun, ay nalsam kurug kitu sinay
ku.
11 Ay se na la nán kiyà nga, “Masápul la
ipakammum ya bàbànán ne Dios kadaya
adu wa agtuturáy se oray pe kadaya adu
wa tolay nga nagbal-baláki ka aggúni nga
mag-agyán kadaya ngámin na il-íli kiya
kalawagán.”

11

Datu duwa nga pagbàbànánan ne Dios

1 Ay se yala atán nangidde kiyà ka
iggugukud da bassáw, ay nán na kiyà,
“Gumnikát ka, ta wem gukudan ya tem-
plo ne Dios se iya anìdúgán ka pagbasu.
Ay bilángam pe daya magday-dáyaw ke
Dios kitúni.
2 May akkam itangagukud ya amuwág
naya templo, ta bátug nepakin-kuwa ngin
kadaya akkan mangurug ke Dios, áta kiya
unag naya appát púlu se duwa nga búlán,
ay kuwaan da ngala ya piyán da nga
agrawat kiyán na íli ne Dios.
3 May kiya unag dayán na maríbu se
duwa gatut se annam púlu nga algaw,
ay ittu pe ya angngibon ku ka duwa
nga pagbàbànánan ku nga sibbabádu, ka
ummán ka langgusti.* Ay pangibàbànán
kuda kiya bàbànán ne Dios,” nán na.

4 Ay dedi ya pagbàbànánan ne Dios,
ay aggída datu neárig kitun ka duwa
nga káyu wa olíbo. Ay neárig da pe
ka duwa nga aggiparotunán ka dílág nga
atán kiya àráng ne Dios nga Apu naya
ngámin kalawagán.
5 Ay nu atán na talimagrawat kaggída,
ay atán apuy ya lumawán kiya bugung da
nga mamatay kaggída. Ay ummán kiyán
ya agpatay da kadaya ngámin na kagúra
da nga talimagrawat kaggída.
6 Ay niddán da pe ka turáy da nga
mangigitap kiya lángit, ta senu akkan na
magudán kiya oras sa agbàbànán da. Ay
mabalin da pe nga pagbalinan daya dan-
danum ka dága. Ay mabalin da pe nga
parigátan daya tolay kiya oray nágan na
nga kapar-parigátan, se oray nágan na
nga oras sa piyán da.

7 May nu mabalin dayanin na duwa ya
magbàbànán, ay lumtuwád ya nakapap-
panansing nga ulolag ga maggayát kiya
abbut ta áwan panda naya kadallam na,
ay umbet ta makipatay kaggída, ay abáan
nada, se nada patayan.
8-9 Ay kiya unag naya tallu se gudduwa
nga algaw, ay newawaren da ngala kiya
kalsáda naya abay ya íli, nga ittu pe tu
nelansaán natu Apu da kitu krus. Ay ya
pangipadígán da kídi ya íli, ay Sodom onu
Egipto, ta ittu daya páda na. Ay adu daya
umbet nga gayát ki ngámin giy-giyán kídi
kalawagán. Atán da ngámin baláki tolay
nga naggagayát kadaya nagbal-baláki nga
il-íli, se nagbal-baláki pe ya aggúni da.
Ay we da sinnan ya baggi dedi ya duwa.
Ay ditaan dada ngala. Akkan da piyán
petaman da.
10 Ay magsasay-am da, ta pa-
ganggammán da ya nekatay da. Mag-
giinidde da ka panaruanggam da ta
maganggam da pe gapu ta natay yin dedi
ya duwa nga profeta nga nán da nga
mangriribù kaggída kadaya kuk-kuwaan
da kídi ya kalawagán.

* **11:3 11:3** Ya agbádu da ka langgusti ay ittu ya mangipassingan kiya agpannakit da pànang kadaya mà-màwa.

11 Ngamay kane tallu walgaw se gud-
duwa ka panda, ay pinaltu kammin
ne Dios datu duwa nga profeta na, ay
bummángun da. Ay díkod napalotán
pànang ngin tu ansing datu nakasingan
kaggída.
12 Ay se la nga uwad nagìna datu duwa
nga maragbàbànán na naggat ta úni nga
gayát ka lángit nga nán na kaggída,
"Umbet kayu kídi," nán natu nagìna da.
Ay díkod nasingan datu kalínga da nga
nebulun da kitu angap nga nagalingúdu
nga nawe ka lángit.
13 Ay kitun kam ma oras, ay nangyagyag
ka naggat. Ay nadadál tu pagkapúlu
naya íli, ay pittu ríbu wa tolay tu natay.
Ay díkod datu nabansi nga tolay, ay
nagansing da, ay tútu dinay-dáyaw da nge
Dios nga atán ka lángit.
14 Ay nabalin manin ya mekàduwa
nga kapas-pasiyaán daya tolay, may pad-
padaldallan da pikam ya mekàlu, ta tagay
yin.

Tu mekapittu wa tarumpeta

15 Ay se la nga pinakànug natu
mekapittu wa anghel tu tarumpeta na. Ay
uwad nagìna ku nga naggat ta úni daya
adu wa atán ka lángit nga nán da,
"Ya mangituráy yin kiya kalawagán, ay ya
Apu tada se iya Nebon na, nga ittu
pe ya pangiturayan na peyapeyang
ngin ka áwan panda."
16 Ay datu duwa púlu se appát ta pang-
manàman na magtutúgaw kitu àráng ne
Dios, ay nagukkab da nga magday-dáyaw
kaggína, nga nán da,
17 "Dios nga Apu mi nga mannaka-
balin kiya ngámingámin, nga awe
uwad din oray kitun kam panda
kídi. Magiyáman kami kikaw,
ta nepassingan mu win ya nakas-
kasdáaw wa pannakabalin mu, ta
ginayatán mu win ya mangituráy
kiya kalawagán.
18 Ay daya nas-nasiyon, ay makarungat
da tutu wala, may inumbet pe yin ya
oras mu wa malùsaw, se ya ammánis mu
kadatu natay. Ay ittu pe yin ya oras sa
ammatay mu kadaya tolay ya manadál
kídi ya kalawagán. Ay oras mu pe
yin na manupápà kadatu profeta mu wa
nangikur-kurug kikaw, se kadaya ngámin
tolay mu, se ngámin daya babànáng se
daya napubri ya mamatag kikaw,"
nán da.
19 Ay se ku la nasingan nga nalùtán tu
templo ne Dios ka lángit, ay nasingan
ku pe tu lakása nga nangiunggán da
kadatu nekesurátan datu kar-kari ne Dios
kadaya tolay na. Ay nagsal-sal-it se nagad-
addug ka naggat se nangyagyag ay se
nangullalágu ka nakapap-panansing.

12

Tu babay se itu drágon

1 Ay se yala uwad manin na nepassin-
gan ka lángit nga nakas-kasdáaw wa
pakasinnán kadaya mà-màwa nu isa
ngalgaw. Uwad babay nga nagbádu
ka nawàdág ga ummán ka sínág,
ay se magdadam-ay kiya búlán. Ay
nakuronaán pe ka sangapúlu se duwa
nga bittuwan.
2 Arimpaganaan, ay túya makap-apáuy,
ta malis-lisútán kiya anggì-gìna na.
3 Ay se la uwad manin ya nepassin-
gan ka lángit nga nakas-kasdáaw wa
pakammuwán kadaya mà-màwa pikam.
Uwad nasingan ku nga isa nga abay ya
daggáng nga drágon na pittu ya úlu na,
ay sangapúlu ya sàgud na. Ay natopán
datu ul-úlu na ka kurona.
4 Ay neaprát na tu íput na kiya pagkàlu
daya bittuwan, ay tútu napránas da kídi
kalawagán. Ay se la nga nawe kitu àráng
tu babay nga manggì-gìna, ta kanan na tu
an-anà nu lumawán.
5 Nagan-anà tu babay ka laláki, nga
ittu ya mangituráy kadaya ngámin nas-
nasiyon nu isa ngalgaw. Ay áwan ya
makaábà kaggína. Ngamay nálà tu an-
anà na ka giyán ne Dios nga magturáy.
6 Ay tu babay, ay nagtálaw se nawe
kitu ir-ir-er, ta ittu tu pagpasiruán ne Dios
kaggína. Ay tar-tarànan na kitúni ka
unag maríbu se duwa gatut se annam
púlu nga algaw.

Ya ammatálaw da kitu drágon ka lángit

7 Ay se la nga uwad gubát ka lángit. E
Miguel la isa nga nangátu wa anghel ne
Dios, ay nakigubát da se datu à-anghel na
kitu drágon se datu bátug à-anghel na pe.
Ay nagrarangráng da,
8 may naábà tu drágon se datu bátug
à-anghel na. Akkan da ngin rabbang ya
magyán ka lángit,
9 ay tútu pinatálaw da tu abay nga
drágon nin. Nepàrù dada ngámin se datu
anghel na kídi ya kalawagán. Aggína
kam tu idaw nga nengágan ka Diablo
onu Sairu kam, nga mangal-alílaw kadaya
ngámin tolay kídi kalawagán.
10 Ay kane mabalin yanin, ay uwad
manin na nagìnà a naggat ta úni ka
lángit nga nán na, "Ittu idi yin ya oras
sa ammiyág tutu wala ne Dios kadaya
tolay, se ya angngipassingan na kiya pan-
nakabalin na nga magturáy. Ittu pe ya
angngipassingan na kiya kinaturáy natu
Nebon na. Ata napatálaw win ne Sairu
ka lángit, nga ittu ya magpab-pabásul
kadaya wawwági tada ke Dios ki peyang
nga algaw se gabi.
11 May inábà daya wawwági tada nge
Sairu gapu kiya dága naya Karneru wa
pinagbasu, se kiya angngipakammu da
kiya bàbànán ne Dios, ta akkan da tagge
kinikengán ya biyág da.
12 Ay dakayu nga atán ka lángit, ay
maganggam kayu lugud din. Ngamay
daya atán kiya kalawagán se daya atán
kiya bebay, ay nakal-allà da, ta nepàruwà
in ne Sairu ki giyán da nga magpang-
angngit, ta ammu na nga bittì in ya algaw
na."

Ya aggappal natu drágon kitu babay

13 Ay kane mammuwán tu drágon na
nepàruwà in kiya kalawagán, ay tútu ap-
aplan na ngin tu babay ya nagan-anà ka
laláki.
14 Ngamay niddán da tu babay ka
duwa nga dadakkal la payà naya abay
nga karabúngan, nga ikkakáyab na nga
mawe kitu ir-ir-er, ta kitúni ya pagtarànán
ne Dios kaggína ki unag tallu dagun se
gadduwa, ta senu akkan masmà natu
idaw nga aggína tu drágon kam.
15 Ay díkod nagilugpa tu idaw ka adu
wa danum ta senu millud tu babay kitu
dannáp.
16 Ngamay sinengán naya lusà tu babay,
ta naggarngáng, ay nelab-áng tu danum
ma nelugpaán tu drágon.
17 Ay gapu ta nakarungat pànang ngin
tu drágon kitu babay, ay nawe na ginubát
datu annánà natu babay ya nabansi, nga
ittu datu mangurug kadatu bil-bílin ne
Dios se mangipak-pakammu ke Jesus.

Tu ulolag ga naglattuwád ki bebay

18 Ay se yala manin na atán nin tu
drágon na magsisíkád kiya dappit bebay.

13

1 Ay uwad nasingan ku wa naglattuwád
kitu bebay nga nakapap-panansing nga
ulolag. Pittu ya úlu na, ay nagsàgud pe
ka sangapúlu. Ay natopán datu sàgud na
ka kurona, ay nasurátan pe tu kíday datu
úlu na ka ngag-ngágan na pagaggab na ke
Dios.
2 Ay idi nga ulolag, ay singan tigre tu
pakasinnán ku. Ay ummán ka bingil
"ber"* tu bingil na, ay se ummán ka
bugung láyon pe tu bugung na. Ay niddán
natu drágon tu ulolag ka pannakabalin
na se turáy na.
3 Ay tu isa nga úlu na, ay ummán ka
nabigadán ka tag-tagge na ipatay nga nán
ku. Ngamay nappiyánan nin tu bígád
na. Ay gapu ta masdaáwan ngámin datu
tolay, ay tú pe tu inangngurug da kaggína.
4 Ay dinay-dáyaw da tu drágon, ta
aggína tu nangidde kitu turáy natu
nakapap-panansing nga ulolag. Ay dinay-
dáyaw da pe tun na ulolag, nga nán da,
"Iin nád agpà naya makaslat kídi yin
na ulolag!" nán da. "Iin nád agpà ya
makabaal la makipatay kaggína!" nán da.
5 Ay appát púlu se duwa nga búlán tu
nepalúbus ne Dios nga angngituráy nedi
ya ulolag kídi ya kalawagán. Pabeg mag-
pasindáyaw se mamad-padakè ya kuk-
kuwaan na,

* **13:2 13:2** Ya ulolag nga "ber" ay ummán ka átu ya singan na may abay tutu wala.

6 ay ginayatán na ngin na pad-padàsán
ne Dios se iya pag-agyanán na, se oray
ngámin na atán ka lángit.
7 Ay nepalúbus pe ne Dios kaggína
ya manggubát se mangábà kadaya tolay
ne Dios, ay se nepalúbus pe kaggína ya
mangituráy kiya ngámin nagbal-baláki ya
tolay kiya kalawagán, daya nagbal-baláki
ka aggúni nga mag-agyán kadaya nagbal-
baláki nga il-íli.
8 Ngámin daya tolay kiya kalawagán, ay
day-dayáwan da tu ulolag, malaksid dala
datu nakasúrát ya ngag-ngágan da ngin
kiya libru daya mabiyág ka áwan panda
oray kitu akkan pikam naparsuwa idi ya
kalawagán. Ay idi ya libru ay kuwa naya
pinagbasu wa Karneru.
9 Ay daya makaaw-áwat, ay gìnán da
din lugud idi:
10 Nu iinna ya nedán na mabálud, ay
mabálud dala. Ay ya nedán na matay
ki ampiláng, ay mapatay da ngala ki
ampiláng. Ay ittu ya masápul la naligda
ya angngurug tada se naturad tada nga
tolay ne Dios.

Tu ulolag ga naglattuwád kiya lusà

11 Ay se ku la nasingan manin ya
mekàduwa nga nakapap-panansing nga
ulolag ga naglattuwád kiya lusà. Duwa ya
sàgud na nga ummán ka sàgud karneru,
may ummán ka úni drágon tu úni na.
12 Ay atán pe kaggína ngámin ya
pannakabalin natu nunna nga ulolag,
nga ataatán kampela ngin nin pe. Ay
pilítan na daya ngámin na atán kídi
ya kalawagán nga magday-dáyaw kitu
nunna nga ulolag, tu nagappíyán nin tu
bígád na nga tagge na nga ipatay kitun.
13 Ay magipas-passingan tu mekàduwa
nga ulolag ka nakas-kasdáaw wa mas-
asingan, oray nágan na. Annung na nga
pagdittagan kiya lusà ya apuy ya gayát ka
lángit, kitu agsisíngan ngámin datu tolay.
14 Ay díkod gapu kadatu nakas-kasdáaw
nga nepalúbus kaggína nga kuwaan na,
ay mealílaw na daya tolay ya atán kídi
kalawagán. Ay nagpàwa pe tu mekàduwa
nga ulolag kadatu tolay kídi ya kalawagán
ka sinan kitu singan natu nunna nga
ulolag, tu nàtab ka ampiláng.
15 Ay nepalúbus pe ne Dios kitu
mekàduwa nga ulolag ya mangidde ka
biyág natu sinan ulolag, ta senu ammu
na ya magúni yin, se mabalin na pe
ya mamatay kadaya ngámin na maddi
magdáyaw kaggína.
16 Ay tú kam tu mekàduwa nga ulo-
lag ya mangipílit ta mamarkaán ya di-
wanán íma onu kíday daya ngámin tolay,
daya nangátu se daya áwan sáad, daya
nabànáng se daya napubri, daya akkan
asassu se daya asassu,
17 ta senu áwan oray iinna nga maka-
pagláku se makagátang nu akkan ma-
markaán kiya ngágan natu nunna nga
ulolag, onu numiru naya ngágan na.
18 Daya nasírib bala daya makammu
kídi. Ay díkod nu iinna ya nasírib, ay
mabalin na nga mammuwán ya sarut
naya numiru naya ngágan nedi ya ulolag,
ta ngágan tolay kam ya kesarután na. Ay
666 ya numiru na.

14

Daya magatut se appát púlu se appát ríbu nga kabbulun naya Karneru

1 Ay kane mabalin dayanin, ay nasin-
gan ku tu Karneru nga magsisíkád ka
bantay Sion, kabulun na datu magatut
se appát púlu se appát ríbu nga tolay
nga nasurátan datu kíday da kiya ngágan
naya Karneru se iya Ama na.
2 Ay se la uwad nagìnà a úni nga
gayát ka lángit nga ummán ka asassát na
alingúdu wa barrong, se ummán pe ka
adudúrán na naggat ta addug, ay se uwad
pe nagìnà a tannug arpa nga matuk-tukár.
3 Ay magsisíkád datu magatut se
appát púlu se appát ríbu nga tolay ya
umàráng kitu tugaw natu magturáy, se
kadatu appát ta parsuwa se kadatu pang-
manàman. Ay magkan-kansiyon da ka
baru wa kansiyon na áwan ya makammu
nu di aggída ngala, ta nàpoli da ngin kídi
ya kalawagán.

* **14:4 14:4** Nán daya duddúma nga “translesiyon” nga dedi ay lalláki da.

4 Aggída ya áwan kurug nagbasúlán
ka panggap kadaya lalláki se babbay, ta
namáru da nga tolay.* Mebul-bulun da
kiya Karneru ka oray wà kap-kapannán
na. Tittu pikam dedi kadaya ngámin tolay
daya nálà in, nga ittu daya árig ápit nga
mepakin-kuwa ke Dios se iya Karneru.
5 Awan da nga inagbusid se áwan pe
mepabásul ne Dios kaggída.

Ya angngikagi daya tallu wa anghel kiya ukum

6 Ay se yala uwad nasingan ku manin
na isa nga anghel la magkay-káyab ka
ngúdu. Ay atán kaggína ya Napiya nga
Dámag nga áwan kaul-ulissán, nga ittu
ya ipakammu na kadaya ngámin tolay
kídi ya kalawagán: kadaya ngámin baláki
tolay se daya tolay kadaya ngámin il-
íli kídi kalawagán nga nagbal-baláki ya
aggúni da.
7 Ay nán na ka naggat, "Ikansing nu
nge Dios," nán na, "ay day-dayáwan nu
pe, ta inumbet ya oras na nga mangukum
min," nán na. "Dayáwan nu, ta aggína ya
nangwa kadaya ngámingámin, ya lángit,
ya lusà, ya bebay se ngámin daya dan-
danum," nán na.
8 Ay uwad mekàduwa nga anghel la
sumarunu nga nán na, "Nadadál kurug
gin," nán na. "Nadadál lin tu nagdin-
dinnámag ga íli nga Babilonia. Ittu tu
árig nagpenum kadaya ngámin tolay kiya
árig nakáru nga básì na nga ittu ya
nakap-appat ta pà-pàwa na," nán na.
9 Ay se la uwad manin pe ya mekàlu
nga sumarunu wa anghel nga nán na
nga nesáraw, "Nu iinna ya magday-
dáyaw kiya ulolag se kiya sinan ulolag,
se meráman na mamarkaán ya kíday na
onu iya íma na,
10 ay maramanán na pe ya árig básì
ne Dios nga áwan kibukibug nga ittu ya
rungat na. Ta mapar-parigátan da ka
apuy se maggatagatang nga asufre kiya
pagmar-marngán daya anghel ne Dios se
iya Karneru.
11 Ay magat-atù peyapeyang ngin ka
áwan panda ya kapar-parigátan da nga
apuy. Awan da tutu wala ruyad da ma-
parígát, oray algaw se gabi, daya nagday-
dáyaw kitu ulolag se kitu sinan ulolag, ay
se daya namarkaán kiya ngágan na," nán
na.
12 Ay díkod dakayu nga tolay ne Dios
nga mangikur-kurug kadaya bil-bílin na,
ay magturad kayu kadaya kapal-palakkán
nu, se akkan nu igsán ya angngurug nu ke
Jesus.
13 Ay se yala uwad manin na nagìnà
a úni nga gayát ka lángit nga nán na,
"Isúrát mu dedi: Maganggam daya man-
gurug ke Apu nga matay manggayát kídi,"
nán na. Ay, "Kurug mà. Maganggam da,"
nán pe naya Ispiritu ne Dios nga nìbág.
"Makemáng da ngin kiya napanat ta ag-
gubra da. Ay ittu pe yin ya kasupapáan
da ngin kadatu napiya nga kinuw-kuwa
da," nán na.

Ya aggagáni se iya agbubúrás kiya kalawagán

14 Ay se yala uwad manin nasingan ku
wa pusà pànang nga angap. Ay uwad pe
ya magtutúgaw kitu útun tu angap nga
ummán kitu nengágan da kitun ka An-
anà Tolay, nga nagkurona ka balitù, ay
im-immán na ya kumpáy nga natadam.
15 Ay se la uwad sabáli nga anghel nga
lummawán kitu templo, ay nesáraw na
idi kitu magtutúgaw kitu útun tu angap,
"Sumikáp ka maggáni yin, ta aggagáni
yin, ay nalútu win ya árig kammayán
kiya kalawagán," nán na.
16 Ay tútu naggáni kurug gin. Ay
díkod immin na ginání yin ya gání kídi
kalawagán.
17 Ay uwad manin na sabáli anghel la
nasingan ku wa lummawán manin kitu
templo ka lángit. Ay sikkiikkam pe ka
natadam ma kumpáy.
18 Ay uwad manin pe ya sabáli nga
anghel la lummawán naggayát kitu
anìdúgán ka insensu, ta aggína ya
magtagasíngan kiya apuy. Ay nán na,
"Magbúrás ka ngin kadaya úbas sa
nalutuwán nin kiya kalawagán," nán na
nga nesáraw.
19 Ay díkod tun na anghel, ay
pinagbúrás na tu kumpáy na kadatu

masápul mabúrás kídi kalawagán. Ay
tútu nabúrás na ngámin nin, se nada
nippáyán kitu abay ya agpagtán, nga ittu
ya árig kinarungat ne Dios.
20 Ay napgattán kitu lasi natu íli datu
búrás na nga úbas, ay díkod manggayát
kitu agpagtán, ay umaluweg tu dága, ay
tallu gatut se duwa púlu wa kilumitru tu
kadayyu natu nealuwegán na, ay panda
ka bùlaw daya kabalyu ya kadallam na.

15

Daya pittu wa anghel la kowaddán daya muddi ya rig-rígát

1 Ay nakasingan nà manin ka lángit
ka nakas-kasdáaw pànang nga pagsinnán
kadaya mà-màwa nu isa ngalgaw. Atán
da pittu wa anghel la magik-ikkam ka-
daya pittu baláki nga pamar-parígát da
kadaya tolay. Ay ittu idi yin daya mud-
uddi nga rig-rígát, ta ittu dedi yin daya
pamalinán ne Dios nga mangipassingan
kiya rungat na.
2 Ay se yà nasingan ya ummán ka
bebay nga sarming nga nakibugán ka
apuy. Ay nasingan ku pe datu nangábà,
nga ittu datu akkan nagday-dáyaw kitu
ulolag se itu sinan ulolag, se akkan da pe
namarkaán kitu numiru natu ngágan na.
Ay magsisíkád da kitu dappit tu bebay ya
ummán ka sarming, ay im-immán da datu
arpa nga nidde ne Dios kaggída.
3 Ay tu kan-kansiyonan da, ay ittu tu
kansiyon natu Moses nga bobonan ne
Dios kitun, se iya kansiyon naya Karneru:

"Apu Dios nga mannakabalin ki ngámin,
nadáyaw se nakas-kasdáaw daya
kuk-kuwaam. Apu daya ngámin
na nas-nasiyon, kurug se napiya ya
angwám ma mamabásul.

4 Apu, iinna nád daya akkan na mamatag
kikaw, se maddi tutu wala nga mangi-
pakammu kiya kinadáyaw mu. Sissa ka
nga áwan kapáda. Ay túya gangdap-
pan daka ngámin daya tolay kadaya nas-
nasiyon nga magday-dáyaw da kikaw, ta
masingan ngámin tolay ya napiya nga
angguwes mu,"
nán da nga magkan-kansiyon.
5 Ay se ku la manin nasingan na nalùtán
ya Templo ka lángit, se oray pe ya pane
unag pànang nga kuwartu wa nagip-
payán da kiya panamdammán da ke Dios.
6 Ay lummawán kitu templo datu pittu
wa anghel la kowaddán datu pittu wa
pamar-parígát da. Nakabádu da ka
nadalus sa pusà pànang nga dilána. Ay
nababbaddán tu gútù da ka sinturon na
balitù.
7 Ay tu isa kadatu appát ta parsuwa
nga nanglebut kitu tugaw natu magturáy,
ay tinopán na datu pittu wa anghel ka
malúkung nga balitù nga napnu kiya
rungat ne Dios nga atán peyapeyang ka
áwan panda.
8 Ay gapu kitu díláng naya kinadáyaw
ne Dios, ay uwad atù a magalibúdang kitu
unag natu templo. Ay áwan ya makalnà
kitu templo nga mawe ya makim-imallà
ke Dios panda kiya kabalin ngámin datu
pittu wa rig-rígát ta nilbet datu pittu wa
anghel.

16

Daya pittu wa minalúkung nga rungat ne Dios

1 Ay se la uwad manin na nagìnà a
naggat ta úni, nga gayát kitu templo nga
nán na kadatu pittu wa anghel, "Mawe
nu isùra kiya kalawagán ya pittu wa
minalúkung nga rungat ne Dios," nán na.
2 Ay díkod nawe tu nunna nga anghel
se na nesùra tu minalúkung na kiya
lusà. Ay ittu tu ngámin datu tolay ya
namarkaán kitu ngágan natu ulolag se
nagday-dáyaw kitu sinan ulolag, ay nag-
tutuong da ka natakit tutu wala pànang.
3 Ay se manin nawe nesùra natu
mekàduwa nga anghel tu minalúkung na
kitu bebay. Ay nagbalin ka ummán ka
nangítam ma dága daya natay. Ay díkod
natay ngámin datu atán ki bebay.
4 Ay se manin nesùra natu mekàlu
wa anghel tu minalúkung na kadaya
wángawángag se kadaya paggayatán da.
Ay nagbalin da ngámin pe ka dága.
5 Ay túta nagìnà pe tu nán natu anghel
la magtag-tagasíngan kadaya dan-danum,
nga nán na,

"Ikaw wala ya Dios nga áwan kepadáan,
nga awe kammala nga uwad din
oray kitun kam ka panda kídi.
Kurug tutu wala ya angguwes mu
kadaya tolay,
6 ta pinatayán da daya tolay mu se datu
profeta mu. Ay ittu ya gapu na ngin na
dága pe yin ya ipenum mu kaggída, ta
ittu ya rabbang da gapu kadatu kinuw-
kuwa da."
7 Ay sè manin nagìna ya úni nga gayát
kitu anìdúgán ka pagbasu nga nán na,
"Kurug yán, Apu Dios nga mannaka-
balin kiya ngámingámin, napiya se
kurug tutu wala nga makurug ya
angguwes mu kadaya tolay,"
nán na.
8 Ay se manin nesùra natu mekappát
ta anghel tu minalúkung na kiya mata.
Ay tútu nawayaán tu mata nga mangsat
kadatu tolay kitu parráng na.
9 Ngamay oray kitu kàsat da ngin, ay
gedán da mán kammin ne Dios, nga
ittu ya atán turáy kadayán na kapar-
parigátan da. Akkan da kammala makap-
poli kadatu bas-básul da, ay se akkan da
kammala nga dayáwan nin.
10 Ay se manin nesùra natu mekalimma
nga anghel tu minalúkung na kitu pangi-
turayán natu nakapap-panansing nga ulo-
lag, ay ittu tu namagìbat tin kitu ngámin
na pangiturayán na. Ay datu tolay, ay
magngar-ngarasiyat da gapu kiya rígát
da.
11 May gegedán da mán kammin nin ne
Dios ka lángit gapu kadaya tuutuong da
se katak-takitán da, nga di da kuma nga
makappoli kadaya kuk-kuwaan da.
12 Ay se manin nesùra natu mekannam
ma anghel tu minalúkung na kiya abay
ya wángag nga Eufrates. Ay nassiyánan
tu danum na ka angngisagána na kiya
dalenan daya à-ári se daya suldádu da
nga maggayát kiya pane lattakán.
13 Ay ittu pe tu inakasingan ku kadatu
tallu wa nadakè a ispiritu, nga ummán
ka tukà ya singan da. Naggayát ya isa
kitu bugung natu drágon, ay gayát tu isa
kitu bugung natu nakapap-panansing nga
ulolag, ay gayát tu isa kitu bugung natu
profeta na.
14 Ay ittu dayán daya ispiritu ne Sairu
nga magipas-passingan kadaya nakas-
kasdáaw wa mas-asingan. Ay aggída
pe daya mawe kadaya ngámin na giy-
giyán daya à-ári kiya kalawagán, nga
makigdù kaggída nga makigubát ke Dios
nga mannakabalin ki ngámin, nu umbet
ya nadáyaw wa algaw na.
15 "Gìnán nu lugud idi. Umbet tà a
ummán kiya ilalbet daya maragtákaw,"
nán ne Jesus. "Ay maganggam mala
ya tolay ya sillulukág ga sibbabádu wa
magiddag kiyà, ta áwan na nga keap-
appattán," nán na.
16 Ay datun na ispiritu, ay pinagguur-
nung da daya agtuturáy kiya giyán na
nengagánan ka Armagedon kiya Hebreo
wa aggúni.
17 Ay se manin nesùra natu mekapittu
wa anghel tu minalúkung na kiya
nagbàtán lángit se kalawagán. Ay uwad
naggat ta úni nga gayát kitu tugaw natu
magturáy kitu templo nga nán na, "Na-
balin nin," nán na.
18 Ay tútu nagsal-sal-it se nagad-addug
ka naggat, ay se nangyagyag ka naggat
tutu wala nga áwan na kepadáan nang-
gayát kitu nekaparsuwa naya tolay.
19 Ay tútu napagkàlu tu medin-
dinnámag ga íli ya Babilonia. Ay ngámin
pe datu duddúma nga il-íli, ay nadadál
da pe. Ay akkan lugud kinaligpanán ne
Dios nga pinánis ya Babilonia. Ay árig
nepenum na kaggína ngin ya básí ya
inakap na nga ittu ya akarungat na tutu
wala kaggína.
20 Ay ngámin pug-púgu se ban-bantay,
ay natàawan da.
21 Ay nagudán pe ka dadakkal nga
ullalágu nga moli limma púlu kílu tu
kadàlán kaggída. Ay natànagán datu
tolay. Ay tútu gegedán da nge Dios gapu
kídi ya agrígát da, ta nakapap-panansing
tutu wala pànang.

17

Ya babay nga nadakè a kuk-kuwaan nga sittatakay kiya ulolag

1 Ay kane mabalin ngámin dayanin,
ay ummadanni kiyà tu isa kadatu pittu

wa anghel la kowaddán datu pittu wa
malúkung. Ay nán na, “Dádin, ta ipassin-
gan ku kikaw ya kaukum naya medin-
dinnámag ga kinadakè a babay*. Atán
magtutúgaw wa magturáy kiya adanni
kiya adu wa dan-danum.
2 Ay daya agtuturáy kídi ya kalawagán,
ay neallay da ngámin kaggína. Ay ngámin
pe daya tolay kídi kalawagán, ay árig da
pe ya nepaggiinglaw kadayán na nadakè
a pà-pàwa na,” nán na.
3 Ay se nà netur-turayán ya Ispiritu
ne Dios, ay ummán ka nippan nà tu
anghel ka ir-ir-er. Ay uwad nasingan ku
nga babay ya magtatákay kitu nakapap-
panansing nga ulolag ga daggáng. Ay
nasurátan ngámin tu baggi natu ulolag
kadaya úni nga mamad-padakè ke Dios.
Pittu tu úlu na, ay sangapúlu tu sàgud na.
4 Ay nakabádu tu babay ka daggáng
se mannáw. Nagar-armat pe ka balitù
se datu napatag ga batu se perlas, ay
se sikkiikkam ka tása nga balitù nga
napnu kadaya nakap-appat ta pagtung-
tungpalán ngámin daya nadakè a kuk-
kuwaan na.
5 Ay nesúrát kitu nebadbad kitu kíday
na tu ngágan na nga naunag ya sarut na
nga nán na kídi,
“Ya medin-dinnámag ga Babilonia nga
ina daya babbay nga nadakè a kuk-
kuwaan se aggína ya paggayatán
daya ngámin na nakap-appat kídi
ya kalawagán.”
6 Ay nasingan ku nga tu babay, ay ninglaw
kitu dága datu tolay ne Dios se datu
mangikur-kurug ke Jesus.
Ay masdaáwan nà tutu wala pànang
kane masingan ku tu babay.
7 May nán tu anghel kiyà, “Taanna
tura ka masdaáwan ta!” nán na. “Ikagì
kikaw win ya kearígán naya babay se iya
nagtàyán na nga ulolag nga pittu úlu se
sangapúlu ya sàgud na.
8 Yán na ulolag ga nasingam, ay
uwad kitun. May kídi yin, ay áwan
yanin. Tagay yanin na umbet kammin
na lumawán kiya abbut ta áwan panda
naya kadallam, may mameyag gin kiya
pakadadàlán na. Ay daya tolay kídi ya
kalawagán nga áwan ya ngag-ngágan da
kiya libru nga nekesurátán daya ngag-
ngágan daya mabiyág ka áwan panda,
nga nesúrát tin oray kitu akkan pikam
nàwa idi ya kalawagán, ay pagballà da
nu masingan da yán na ulolag, ta uwad
kitun, may se yala áwan nin, ngamay tura
atán manin.”
9 “Ay ya nasírib, ay mesarután na idi.
Daya pittu wa úlu, ay tú daya pittu pe ya
bantay ya pag-agyanán nedi ya babay. Ay
meárig da pe kadaya pittu wa agtuturáy.†
10 Ay kadedi ya agtuturáy, ay limma
kaggída ngin ya natay. Ay madama
mangitur-turáy yin ya isa, ay ya isa, ay
akkan pikam ma nagpassingan. May nu
magpassingan, ay makar-karu wala.
11 Ay tu ulolag ga uwad kitun may áwan
kídi yin, ay ittu ya bátug mekawalu wa
magturáy. May kabulun kam datu pittu,
ay mameyag gin kiya pakadadàlán na.”
12 “Ay datu sangapúlu wa sàgud nga
nasingam, ay ittu dayán daya sangapúlu
wa agtuturáy ya akkan pikam ma nag-
turáy. Ngamay ipalúbus sala ne Dios ya
agturáy da ka isa ngala nga oras, nga
kabulun natu ulolag.
13 Sissa ya uray dedi ya sangapúlu nga
mangitudin kiya turáy se bílag da kiya
ulolag.
14 Makigubát da kiya Karneru, ngamay
abákan naya Karneru da, ta aggína mà
kammala ngin nin ya Apu daya à-apu
se Ari daya à-ári. Ay daya kabbulun
naya Karneru, ay ittu daya kirrawán na
nga píli na nga akkan tutu wala naglikud
kaggína.”
15 Ay se nán manin tu anghel kiyà,
“Datu dan-danum ma adanni kiya pag-
tutúgawán naya babay nga nadakè kuk-
kuwaan, ay ittu daya adu wa tolay na.
Atán da ngámin na baláki tolay nga
naggagayát kadaya ngámin nga il-íli se
nagbal-baláki pe ya aggúni da.
16 May nu isa ngalgaw, ay datu
nasingam ma sangapúlu wa sàgud se itu
ulolag, ay kalùsawan da ngin tu babay,
ta alakkán da ngámin daya kuw-kuwa na,

* **17:1 17:1** Onu “púta.” † **17:9 17:9** Onu “à-ári.”

ay itangálà da ngámin pe ya bádu na. Ay
kanan da pikam ya baggi na, ay ya bunna
da, ay upuwán da.
17 Ata ipalammat ne Dios kaggída yán
nga panagsissa da ka uray, nga mag-
peturáy kiya ulolag panda kiya katungpál
ngámin datu palánu ne Dios nga màwa.”
18 “Ay ya babay nga nasingan mu, ay
ittu ya árig naya medin-dinnámag ga íli
nga maketuráy kadaya ngámin na agtu-
turáy kiya kalawagán,” nán tu anghel.

18

Ya kadadál naya íli Babilonia

1 Ay kane din mabalin ngámin datun
nin, ay nasingan ku manin ya sabáli ya
anghel la naggayát ka lángit. Naturáy
pànang. Ay nawadaán ya ngámin
kalawagán kitu diláng na.
2 Ay se na nesáraw ka naggat ya,
“Nadadál lin ya medin-dinnámag ga íli
nga Babilonia. Ay nadadál tutu
wala ngin,”
nán na.
“Ay ittu win ya nagbalin ka íli daya
an-anítu se ngámin daya ar-áran
se daya pil-pílay, se ittu pe yin
ya pag-agyanán daya ngámin na
nagkakadakè se naragit ta an-anù.
3 Ata ngámin na tolay, ay árig nepaggi-
inglaw da kiya árig nakáru nga básì na,
nga ittu ya nakap-appat ta pà-pàwa na.
Ay daya agtuturáy kiya kalawagán, ay
árig neallay da kaggína. Ay nagbabànáng
pe daya maglà-láku kiya kalawagán gapu
kiya palotán na agsan-sanikuwa na,”
nán natu anghel.
4 Ay sè manin na nagìna ya úni nga
gayát ka lángit ta nán na,
“Dakayu wa tolay ku, ay adayyuwánan
nu yán na íli. Magtatálaw kayu
kaggína, ta senu akkan kayu
mearát kadaya bas-básul na, ay
senu akkan kayu pe meráman kiya
kapanísán na.
5 Ta panda ka lángit ya kaadu naya básul
na, ay akkan wayya nga maligpanán ne
Dios daya nadakè a kinuw-kuwa na.
6 Nu wà ummán naya inammarígát nayán
na íli kadaya tolay, ay ummán kiyán
ya màwa pe yin kaggína, ta mebálat
kaggína ka mamidduwa ya kinuwa na. Ay
togán nu pe ka básì nga mamidduwa ya
kinapangsu na may itu nepenum na.
7 Ay nu napaanna tu nagpas-pasindáyaw
na kiya naggan-gánas na, ay ittu pe ya
kapanat naya rígát se pannakit ta màwa
kaggína. Ta peyapeyang nga nán na
kiya baggi na kampela ngin nga, ‘Iyà
ya katurayán na babay. Ay akkan nà
magnawanán ka kallay, ay áwan ku pe
pagpan-pannakitán oray nágan na,’ nán
na.
8 Ay túya gapu kadedi, ngámin na ka-
parigátan na, ay maggigindán na màwa
kaggína kiya unag naya isa nga algaw. Ay
daya pagrigátan na, ay daya sin-sinakit
se daya pagpan-pannakitán na se ulát, ay
se mammin pe nga masìdug. Ata man-
nakabalin ne Dios nga ittu ya mangukum
kaggína,”
nán natu úni.
9 Ay datu agtuturáy ya nepagbiyág
kaggína kadatu napalotán na nagray-
rayuwán da, se árig neallay kaggína, ay
ul-ululán da se sangítán da, ta lag-lagíban
da ya atù naya masìdug ga íli.
10 Ay mag-agyán da kitu adayyu wa
magsisíkád da maglalágib, ta galù da nu
meram-ráman da kiya kapan-panísán na.
Ay pangunakuna da ya,
“Kal-allà ala ya medin-dinnámag ga
bànáng nga íli Babilonia, ta
naukum min ki unag isa ngala nga
oras!”
nán datu agtuturáy.
11 Ay sangítán pe se ul-ululán pe daya
maglà-láku kídi ya kalawagán, ta áwan
nin ya gumátang kadaya láku da,
12 nga balitù, silber se daya napatag
ga batu, se daya perlas da. Awan pe
gumátang kadaya tagiláku da nga nap-
piya nga lúpus, ummán kadaya dilána
se daya daggáng nga lúpus, se daya
mannáw wa lúpus se daya seda. Ay
áwan pe yin ya gumátang kadaya kay-
káyu nga nabangug se ngámin na ar-
aruminta, datu ar-aruminta nga nàwa
kadaya asong ilipante se kadaya nabanor
nga káyu, kadaya bága, balayyáng se
batu wa marmol.

13 Ay áwan pe yin ya gumátang kadaya
bang-bangug da, nga ummán kadaya
kanela, abling se míra, se kadaya insensu
wa masìdug. Awan pe yin gumátang
kadaya básí se denu, arína se baggát da,
kadaya báka se kadaya karneru, kadaya
kabalyu se daya lug-lúgán. Ay áwan pe
mangalà in kadaya asassu, nga ittu daya
tagiláku da nga tolay.
14 Ay nán daya maglà-láku kaggína,
"Ngámin datu gamgam-gáman mu tutu
wala, ay killotán muda ngin. Umawan
kikaw win ya kinabànáng se itu ki-
napiya mu, ay akkan mu win na mapatoli
dayanin,"
15 nán datu bummànáng kitun na íli.
Ay maddi da umad-adanni, ta galù da
nu meráman da kiya pakarig-rigátan na.
Sumángit da se ul-ululán da ngala, nga
nán da,
16 "Kal-allà ala ya medin-dinnámag ga íli,
ta nakabádu kitun kadaya napiya
nga lúpus nga ummán kadaya
dilána se daya mannáw se daggáng
nga lúpus. Ay uwad ngámin baláki
naya ikkaarmat na, ummán kadaya
balitù se daya nagkangin-ngína nga
batu se daya perlas.
17 May ummawan ngámin dayán na kin-
abànáng na kiya unag gala naya isa nga
oras,"
nán datu maglà-láku.
Ay oray datu pillútu se datu bugador
se datu pasaheru se datu mang-manglu
kadatu bapor, ay lag-lagíban da ngala
18 tu atù natu nasìdug ga íli. Ay nán da,
"Awan kapáda nayán na íli," nán da.
19 Ay tútu tinap-tapúrán da datu úlu da
ka tápù, ka paglùdad da, ay se da nán na
sumángit se magul-ulul,
"Kal-allà ala ya medin-dinnámag ga íli, ta
ki unag isa ngala nga oras ay kil-
lotán na ngámin tu kinabànáng na,
nga ittu tu nagbànángan ngámin
daya atán bapor,"
nán da.
20 Ay magpatag kayu win na atán ka
lángit, se dakayu nga tolay ne Dios se
dakayu nga apostoles na se profeta na, ta
inukum ne Dios sin yán na íli, nga ittu tu
supápà natu kinuw-kuwa na kadakayu.
21 Ay se yala manin uwad isa nga
naturáy ya anghel, nga nangkát ka batu
nga ummán kiya kadakkal naya abay
pànang nga aggiridán ya kadakkal na, ay
se na ipitung ki bebay, ay se na nán,
"Ummán pe kiyán ya kàwaán naya
nabànáng nga íli nga Babilonia.
Madadál se mippà, ay áwan ta mas-
asingan nin,"
nán na.
22 "Ay áwan ta nga pakagìnán nin ka-
daya magtuk-tukár, se kadaya umà-
arpa se kadaya bumab-ballíing se
kadaya magtarumpeta. Ay áwan pe
yin datu maragbattál, datu maga-
bal, da manglága se datu magbalay.
Ay áwan pe yin na magìna kadatu
maggiirid.
23 Ay áwan pe yin na dílág, oray isa
ngala. Ay áwan pe yin na magìna
kadatu arangálan kadaya maggaattáwa.
Datu maglà-láku kiyán na íli, ay aggída
daya kabànángan kiya kalawagán. Ay
datu durrarákit na pe, ay aggída datu
nanab-sábag kadaya ngámin tolay kiya
kalawagán.
24 Ay ittu pe ya nagpatay kadatu profeta
ne Dios se datu duddúma nga tolay na,
se kadatu ngámin nin na napatay da kiya
kalawagán,"
nán natu anghel.

19

Ya agganggam daya ilángit

1 Ay se ku la nagìna manin ya ummán
ka naggat nga úni daya adu wa tolay ka
lángit nga nán da,
"Madáyaw we Dios. Dayáwan tada nge
Dios nga mannakabalin, nga ittu ya
mamiyág kadàtada.
2 Kurug se napiya ya angguwes na kadaya
tolay, ta pinánis na ya medin-dinnámag
nga kinadakè a babay nga mangial-alà ka-
daya tolay ya magbásul gapu kiya nadakè
a kuk-kuwaan na. Nebálat na pe yin datu
pinatayán na nga bobonan na,"
nán da.
3 Ay se da pe nga nán,

"Madáyaw we Dios, ta magat-atù
peyapeyang ya medin-dinnámag
ga íli ya magngup-ngupngop,"
nán da.
4 Ay nagukkab datu duwa púlu se appát
ta pangmanàman se datu appát ta par-
suwa, nga nagday-dáyaw ke Dios nga
magtutúgaw wa magturáy. Ay tú idi tu
nán da,
"Kurug mà! Madáyaw we Dios,"
nán da.
5 Ay se ku la nagìna manin ya úni nga
gayát kitu giyán natu tugaw natu mag-
turáy nga nán na,
"Dayáwan nu we Dios, dakayu ngámin
na bobonan na, dakayu ngámin
na mamatag kaggína, babànáng se
napubri,"
nán na.
6 Ay se la uwad nagìnà manin nga
ummán ka úni daya adu wa tolay.
Ummán kiya asassátan naya alingúdu wa
barrong se tannug naya naggat ta addug
tu nakagìnaán ku nga nán da,
"Madáyaw we Apu Dios, ta magturáy
yin, nga ittu ya mannakabalin kiya
ngámingámin.
7 Ay magpatag tada ngin se maganggam,
se dayáwan tada, ta alà naya Karneru win
daya tolay na, nga ittu daya sikkiiddag ga
árig atawán na,
8 nga naaruwátan nin ka nadalus se
napusà pànang nga dilána,"
nán da. Ay ya dilána, ay ittu kearígán
daya napiya nga kuk-kuwaan daya tolay
ne Dios.
9 Ay nán manin natu anghel kiyà,
"Isúrát mu dedi, ta kurug bàbànán ne
Dios dedi," nán na. "Maganggam daya
naaptán kiya say-am naya pangatawán
naya Karneru," nán na.
10 Ay tútu nagukkab bà kitu giyán tu
bingil na, nga magdáyaw kuma kaggína,
ngamay nán na kiyà, "Akkam kuwaan
yán, ta bobonan nà pe ya páda nu se daya
wawwágim ma mangipak-pakammu ke
Jesus. E Dios sala ya day-dayáwam! Ata e
Jesus ya ipak-pakammu pe daya ngámin
na profeta naya Ispiritu ne Dios."

Ya kepisù daya ulolag kiya natan ki battung nga apuy

11 Ay sè ala manin na nasingan nga
nalùtán ya lángit, ay se atán pusà a
kabalyu. Ay tu magtatákay, ay nen-
gagánan ka Mapiyár se Kurug, áta napiya
ya angguwes na, ay se makigubát tala nu
ittu ya rabbang na nga kuwaan.
12 Ay tu mata na, ay ummán ka sumir-
sirsir, ay tu úlu na, ay adu kurona na.
Ay nesúrát kaggína tu ngágan na, may
aggína kampela ngin nin ya makammu
kiya sarut na.
13 Nadag-dagáan tu bádu na. Ay ya
pagpangágan da kaggína, ay Uni ne Dios.
14 Ay umun-unud kaggína datu suldádu
na ka lángit nga sibbabádu da ka pusà
a nadalus sa dilána. Ay pusà pe nga
kabalyu datu takay da.
15 Ay tu ingágan da ka Uni ne Dios,
ay atán lumawán kitu bugung na nga
natadam ma ampiláng, nga ittu ya
pangábà na kadaya ngámin nas-nasiyon.
Ay iturayán nada tutu wala ngin, ta áwan
nin ya makaábà kaggína. Ata aggína
ya mangipassingan kiya akarungat tutu
wala ne Dios nga ittu ya mannakabalin
kiya ngámingámin. Ummán kiya am-
gat daya tolay kadaya búnga úbas ya
ammánis na kaggída.
16 Ay kitu kamason na se kitu apel na,
ay atán ngágan na nakasúrát nga nán na,
"Ari daya à-ári se Apu daya à-apu."
17 Ay sè manin nasingan ya isa nga
anghel la magsisíkád kiya mata. Ay
nesáraw na kadaya ngámin na an-anù a
magkay-káyab ka ngúdu ya, "Umbet kayu
kiya padumag ga pakán ne Dios," nán na.
18 "Umbet kayu wa mepagkán ka-
daya baggi daya agtuturáy, daya general,
daya sul-suldádu, daya kabalyu se daya
nakatakay kaggída, kadaya ngámin na
tolay, daya asassu se daya akkan asassu,
daya nabànáng se daya napubri nga to-
lay," nán natu anghel.
19 Ay se yà manin na nasingan tu ulolag
ga nakapap-panansing. Ay nagguurnung
da se datu agtuturáy, se datu suldádu
da. Naggagaddù da nga manggubát kitu
nakakabalyu se kadatu suldádu na pe.
20 May dinugkam da tu ulolag, se itu
profeta na, nga ittu tu nagipassingan

kadatu nakas-kasdáaw wa mas-asingan
na nepàwa natu ulolag kaggína, nga ittu
datu pinangial-alílaw na kadatu tolay ya
namarkaán ya kíday da kiya ngágan
natu ulolag, se magday-dáyaw kitu sinan
ulolag. Ay díkod dedi nga duwa nga
ulolag, ay nepisù dada nga sibbibiyág kitu
natan ki battung nga apuy ya masì-sìdug
ga asufre.
21 Ay datu tolay da, ay natayán da
gapu kitu ampiláng nga lumawán kitu
bugung natu sittatakay kitu kabalyu. Ay
pinagbattug datu an-anù datu baggi da.

20

Ya maríbu wa dagun

1 Ay se yala uwad nasingan ku manin
na anghel la nagdattág ga gayát ka lángit.
Sikkiikkam ka abay ya kadena se iya tulbà
naya abbut ta áwan panda naya kadallam
na.
2 Ay dinugkam na tu drágon na ittu kam
tu idaw, nga ittu pe kam ya Diablo onu
Sairu, ay se na nekadena ka maríbu wa
dagun.
3 Ay se na nepisù kitu abbut, ay se
na ginìpán se pasuwalán, ta senu akkan
na makapangal-allílaw win kadaya nas-
nasiyon panda kiya maríbu wa dagun.
Ay nu mabalin yán, ay masápul la
mawayaán kammin ka makaru wala.
4 Ay se yà manin na nasingan daya
tugaw daya magturáy. Ay datu sittutugaw
kadatun na tugaw, ay niddán da ka turáy
da nga mangguwes kada tolay. Ay nasin-
gan ku pe datu kaduduwa datu pinutúlan
da gapu kiya angngipak-pakammu da ke
Jesus se kiya bàbànán ne Dios. Ay akkan
da nga nepagdáyaw kitu ulolag, se kitu
kinuwa da nga sinan ulolag, ay se akkan
da pe pinamarkaán tu kíday da onu itu
íma da kitu ngágan natu ulolag. Napaltu
da ta senu mepagturáy da ke Cristo kiya
unag naya maríbu wa dagun.
5 Túyán ya munna nga aglaltu daya
natay. May datu duddúma, ay akkan da
pikam lumtu panda ki di kabalin naya
maríbu wa dagun.
6 Nagásat kurug daya meráman kiya
munna nga aglaltu daya natay, ta tolay
ne Dios da nga napalipaleg gala kiya
mekàduwa nga pannakatay. Aggída ngin
daya pappádi nga magsirbi ke Dios se
Cristo, ay mepagturáy da pe yin ke Cristo
ka maríbu wa dagun.

*Ya kepisù ne Sairu kiya natan ki bat-
tung nga apuy*

7 Ay nu mabalin ya maríbu wa dagun,
ay mawayaán kammin ne Sairu win kiya
nebalúdán na.
8 Ay díkod ittu win ya ipappan na nga
mangal-alílaw kadaya tolay ka Gog se
Magog nga ittu daya ngámin nas-nasiyon
kiya kalawagán, se nada urnúngan nga
pakigubatan. Ummán kiya kaadu daya
ginat kiya dappit bebay ya kaadu da.
9 Ay nasingan ku wa nawarásan ya
kalawagán kaggída, ay kinutub da tu
kampu datu tolay ne Dios, se iya pà-
pàgan na nga íli.
Ngamay uwad apuy nga naggayát ka
lángit, nga ittu tu nagrápun kaggída.
10 Ay tu Diablo wa ittu tu nangial-alílaw
kaggída, ay nepisù pe yin kitu natan ki
battung nga apuy ya maggatagatang nga
asufre, nga ittu pe tu nepisuán natu ulolag
se itu pagbàbànánan na. Ay algaw se gabi
da nga mapar-parígát kitúni yin ka áwan
panda.

Ya angguwes ne Dios

11 Ay nasingan ku manin ya isa nga
pusà a tugaw wa abay, se itu sittutugaw
wa magturáy. Ay pìlát tala pinaawan na
ya lángit se iya kalawagán, ay áwan ta
ngin na pakas-asinnán kaggída.
12 Ay nasingan ku pe datu natay, nga
nangátu se datu nababa nga tolay, nga
magsisíkád kitu àráng natu tugaw natu
magturáy. Ay se atán da nabìlád nga
libru. Nabìlád pe tu libru wa nekesurátan
daya ngágan daya mabiyág ka áwan
panda. May datu sisínán ku wa natay, ay
naguwesán da, sigun kitu kinuw-kuwa da
nga nesurátan kadatu lib-libru.
13 Ay datu natay kiya bebay, ay napal-
tuwád da, ay napaltuwád pe datu atán ka
Hades nga ittu ya kalawagán datu natay.
Ay naguwesán da ngámin na sangapáda,
sigun kitu kinuw-kuwa da kampela ngin
nin.

14-15 Ay árig nepisù pe yin ya pannakatay kitu natan ki battung nga apuy. Ay ittu pe ya kepisuán ngámin daya áwan ya ngágan da kiya libru nga nekesurátán daya mabiyág ka áwan panda. Ay ittu yanin ya mekàduwa nga pannakatay.

21

Ya baru wa lángit se iya baru wa kalawagán

1 Ay se ku wala nga nasingan ya baru wa lángit se ya baru wa kalawagán. Ay áwan bebay yin, áta áwan nin tu nununna nga lángit se kalawagán.

2 Ay nasingan ku pe ya baru wa íli ne Dios, nga ittu pe ya baru wa Jerusalem, nga naganìgad da gayát ke Dios ka lángit, ummán kiya napiya nga apagsukát se nagarmat ta babay ya magiddag kiya mangatáwa kaggína.

3 Ay nakagìna ngà pe ka naggat ta úni nga naggayát kitu tugaw natu magturáy, nga nán na, "Mebulun ne Dios sin kadaya tolay. Ay mepagyán nin kaggída. Aggída ngin daya tolay na, ay aggína ngin ya Dios da. E Dios mismu ay mepagataatán nin kaggída.

4 Ay áwan daya luw-luwa da ngin. Awan pe yin ya pannakatay. Awan nin ya magpan-pannakit onu sumángit, se oray nágan na nga natakit. Ata áwan datu dadán na mà-màwa ngin," nán na.

5 Ay tu magtutúgaw wa magturáy, ay nán na, "Pabaruwan ku ya ngámin nin," nán na. Ay se na manin nán kiyà, "Isúrát mu dedi ya únì, ta kurug se mapiyár da."

6 Ay se na nán kiyà, "Nabalin daya ngámin nin. Iyà ya nengágan ka Alfa se Omega, ta iyà ya nangigayát se ya mamalin kiya ngámingámin. Ay nu iinna ya magasikkinum, ay iddán ku kiya danum ma áwan báyad da maggayát kiya paggabbuwáan naya danum ma mamagbiyág.

7 Túyán ya mesupápà kadaya mangábà, ay iyà ya Dios da, ay aggída daya annánà ku."

8 "Ngamay daya nagpaábà se daya naglikud kiya angngurug da, se daya nakap-appat ta kuk-kuwaan, daya pumappatay, daya nadakè a kuk-kuwaan panggap kadaya babbay se lalláki, daya mangiamámug, daya magdáyaw kadaya sinan diy-diyos, se ngámin daya magbusbusid, ay magyán ngámin dayanin kiya natan ki battung nga maggatagatang nga asufre, nga ittu ya mekàduwa nga pannakatay," nán na.

Ya íli nga Jerusalem nga gayát ka lángit

9 Ay se la manin ummadanni kiyà tu isa kadatu pittu wa anghel la kowaddán datu pittu wa malúkung nga napnu kadaya muddi ya rig-rígát, nga nán na kídi, "Umbet ka," nán na, "ta ipassingan ku kikaw daya tolay naya Karneru wa árig atawán na," nán na.

10 Ay se nà manin netur-turayán ya Ispiritu ne Dios, ay díkod ummán ka nippan nà tu anghel kiya isa nga alingúdu wa bantay, ay se na ipassingan kiyà ya Jerusalem, ya íli ne Dios, nga maganìgad da gayát ke Dios ka lángit.

11 Ay gapu kiya diláng ne Dios, ay pangrinirinit ya íli nga ummán kiya nangína nga batu wa haspe nga nalitáw nga ummán ki kristal.

12 Ay atán abut na nga nànag se alingúdu. Ay sangapúlu se duwa tu gagyangán na nga natopán ka anghel la magbantáy. Ay netop datu ngágan datu sangapúlu se duwa nga annánà natu Israel nga nesúrát kadatu gagyangán na.

13 Ay tu appát ta nagpingipíngit, ay nataggàluwán ka gagyangán. Tallu kitu pane lattakán, ay tallu pe kitu panidáya, ay tallu pe kitu panillod, ay tallu pe kitu pane sirbútán.

14 Ay tu abut natu íli, ay atán sangapúlu se duwa nga pundasiyon na nga nataggisa nga nasurátan pe ka ngágan datu sangapúlu se duwa nga tù-tùgúdán naya Karneru.

15 Ay tu anghel la nakiamomán kiyà, ay atán ya iggugukud na nga balitù, ta panggukud na kitu íli, se tu abut na se datu gagyangán na.

16 Ay nagbaal tu íli. Ay kane gukudan natu anghel tu íli, ay duwa ríbu se appát gatut nga kilumitru tu pásit na, ay

ummán pe tu súba na, ay ummán pe tu
kalingúdu na.
17 Ay ginukud pe natu anghel tu abut
na, ay pittu púlu wa mitru tu kalingúdu
na. Ay tu pinanggukud natu anghel, ay
páda kam pe naya iggugukud daya tolay.
18 Ay tu abut na, ay batu wa haspe. Ay
tu íli, ay balitù ngámin. Nasilang nga
ummán ka sarming.
19 Ay datu pundasiyon natu abut nga
batu, ay nabur-buríán kadatu batu wa
nagkakapatag. Haspe tu pinagbúrì da
kitu nunna nga batu, se yala nga safiro
kitu mekàduwa, ay búngut kitu mekàlu,
ay esmeralda kitu mekappát,
20 ay sardonika tu mekalimma, ay
karnelia kitu mekannam, ay krisolito
kitu mekapittu, ay berilo kitu mekawalu,
ay topasio kitu mekasiyám, ay kriso-
prasio kitu mekapúlu, ay hasinto kitu
mekasangapúlu se isa, ay se amatista kitu
mekasangapúlu se duwa.
21 Ay nàwa ka agtangabukal la perlas
ya isaisa kadatu sangapúlu se duwa nga
gagyangán na. Ay tu kalsáda natu íli,
ay balitù ngámin, nga gumilagiláb nga
ummán ka sarming.

Ya agbiyág tada kiya baru wa íli nga Jerusalem

22 Ay áwan ku nasingan nga templo kiya
íli nga Jerusalem, ta ya bátug templo na,
ay e Apu Dios nga mannakabalin kiya
ngámingámin se iya Karneru.
23 Ay akkan ta pe yin na masápul ya
wada naya mata se iya búlán kiya íli, ta
mawadaán nala kiya diláng ne Dios, ay se
iya Karneru ya dílág gin.
24 Ay ngámin tolay kiya kalawagán,
ay mawadaán da nga magdal-dalen gapu
kiya nawánar ra diláng na. Ay se ngámin
na kinabànáng daya agtuturáy, ay ippan
da pe kitu íli.
25 Ay magpipeyang nga sillulukát daya
gagyangán na. Ay algaw peyapeyang
ngin. Awan ya gabi yin.
26 Ay milnà ngámin kiyán na íli ya
kinabànáng se dáyaw daya nas-nasiyon.
27 Ngamay áwan oray nágan na nga
naragit ki agsisíngan ne Dios ya makalnà
kiyán. Awan daya magbusibusid se daya
mangwa kadaya nakap-appat. Ata daya
makalnà kiyán na íli, ay dayán nala nga
nesúrát ya ngágan da kiya libru naya
Karneru nga ittu daya mabiyág ka áwan
panda.

22

1 Ay se manin nepassingan natu anghel
kiyà ya wángag nga ya danum na, ay
mamagbiyág. Nalitáw nga ummán ka
kristal, ay maggayát kitu tugaw de Dios
se iya Karneru.
2 Ay nepaasà ki túlad natu kalsáda
kitu íli. Ay kitu nagdammadammáng
kitun na wángag, ay atán datu káyu wa
mamagbiyág nga binúlán ya agbúnga da.
Ay díkod mamimpúlu se duwa da nga
magbúnga ki isa nga dagun. Ay datu
adon da, ay ikkaágas kadatu sin-sinakit
ngámin datu tolay kadatu nas-nasiyon.
3 Ay kiyán na íli, ay áwan nin datu
lùsawan ne Dios. Aggína ngala se
iya Karneru ya atán na magturáy. Ay
magday-dáyaw da ke Dios daya bobonan
na.
4 Ay masingan da pe ya murang na, ay
mesúrát ya ngágan na kadatu kíday da.
5 Ay áwan pe ya gabi kitúni yin, ay
díkod akkan da masápul ya dílág onu ya
wada naya mata, áta e Apu Dios ya dílág
da la ngin. Ay mepagturáy da peyapeyang
ngin kaggína ka áwan panda.

Ya ilalbet kammin ne Jesus

6 Ay se yala nga nán natu anghel kiyà,
“Kurug se mapiyár ngámin daya nakag-
kagi ku, ta e Apu Dios nga nangidde kiya
Ispiritu na kadatu profeta na, ay ittu pe
ya nangibon kiyà nga anghel na, ta senu
mepassingan na kadaya bobonan na daya
tagay màwa,” nán na.
7 Ay tútu nán ne Jesus, “Manggìna
kayu,” nán na, “ta tagay yà umbet tin,”
nán na. Ay díkod maganggam daya
mangikurug kadaya nesúrát kídi ya libru.
8 Ay iyà nge Juan nga ittu ya nakagìna
se nakasingan kadedi ya nesur-súrát. Ay
kane mabalin ku magìna se masingan
dedi, ay nagukkab bà kitu giyán tu bingil
tu anghel nga magdáyaw.

9 Ngamay nán na kiyà, “Akkam kuwaan
yán, ta bobonan nà pe yala nga páda
nu se daya wawwágim ma profeta na,
se ngámin daya mangurug kadaya nesur-
súrát kídi ya libru. E Dios sala ya
dayáwam!,” nán na.
10 Ay na nán manin kiyà, “Akkan mu wa
isir-sirù daya nepakammu kídi ya libru, ta
tagay yin ya kàwa da.
11 Ay túya daya nadakè, ay tú da
kam ma nadakè. Ay ummán pe kadaya
mangwa kadaya nakap-appat, ta ittu da
kam pe ya mangiap-appat. Ngamay daya
namáru, ay itul-túluy da ya magmáru, ay
daya tolay ne Dios, ay it-ittu da kam pe ya
akkan magbas-básul.”
12 Ay nán manin ne Jesus, “Manggìna
kayu, ta tagay yin ya ilalbet ku,” nán
na. “Ay ilbet kun ya supápà naya isaisa
kadakayu sigun kiya kinuw-kuwa na.
13 Iyà ya nengágan ka Alfa se Omega.
Iyà ya nangigayát kiya ngámingámin, ay
iyà kammin ya mamalin,” nán na.
14 “Ay maganggam pànang daya
nasùnaán ya bádu da, ta rabbang da ya
manalen kadaya gagyangán na lumnà
kiya íli se mangán kiya búnga naya káyu
wa mamagbiyág.
15 Kiya lasi naya íli, ay ittu ya giyán
daya nangwa kadaya nakap-appat, se
daya mangiamámug, se daya mangwa
ka nadakè a panggap kadaya lalláki se
babbay, se daya pumappatay, ay se daya
magdáyaw kadaya sinan diy-diyos, se
daya magbusibusid se magpì-pìmáru.”
16 “Ay iyà nge Jesus. Iyà ya nangi-
bon kiya anghel ku nga mangipakammu
kadedi kadakayu wa mangurug. Iyà kam
tu gaka natu David se iyà ya Salaw,” nán
na.
17 Ay tu árig meatáwa kiya Karneru se
iya Ispiritu ne Dios, ay nán da, “Umbet
kayu win,” nán da. Ay ngámin pe daya
nakagìna, ay nán da pe, “Umbet kayu
win,” nán da. Ay díkod dakayu ngámin
na magasikkinum se dakayu ngámin na
mayát, ay umbet kayu win na mangalà
kiya áwan báyad da danum nga mamag-
biyág.

Ya agpataron na kadaya magbása

18 Iyà nge Juan nga ittu ya mangagi kídi
kadakayu ngámin na makagìna kadaya
nepakammù kídi ya libru ka panggap
kadaya mà-màwa nu kuwa, nga akkan nu
am-amúngán ya nesúrát ku, ta nu atán
ya mangamung, ay iamung pe ne Dios
kiya ammánis na kaggína datu kapar-
parigátan nga nesúrát kídi ya libru.
19 Ay nu inna pe ya mangsáy onu
mangippà kadaya duddúma nga nakag-
kagì kídi ya libru, ay ippà pe ne Dios
ya pagrabngán na nga mepangán kiya
búnga naya káyu wa mamagbiyág. Ay
ippà na pe ya pagrabngán na nga magyán
kiya íli ne Dios nga ittu pe ya nakagi kídi
ya libru.
20 Ay ya nangipakammu kadedi, aggína
kampela ngin nin ya magkuna nga,
“Tagay yà kurug umbet tin,” nán na.
Kurug mà! Umbet ka ngin, Apu Jesus.
21 Ay e Apu Jesus kuma ngala ya
magkallà kadakayu ngámin na tolay na.
Amen.